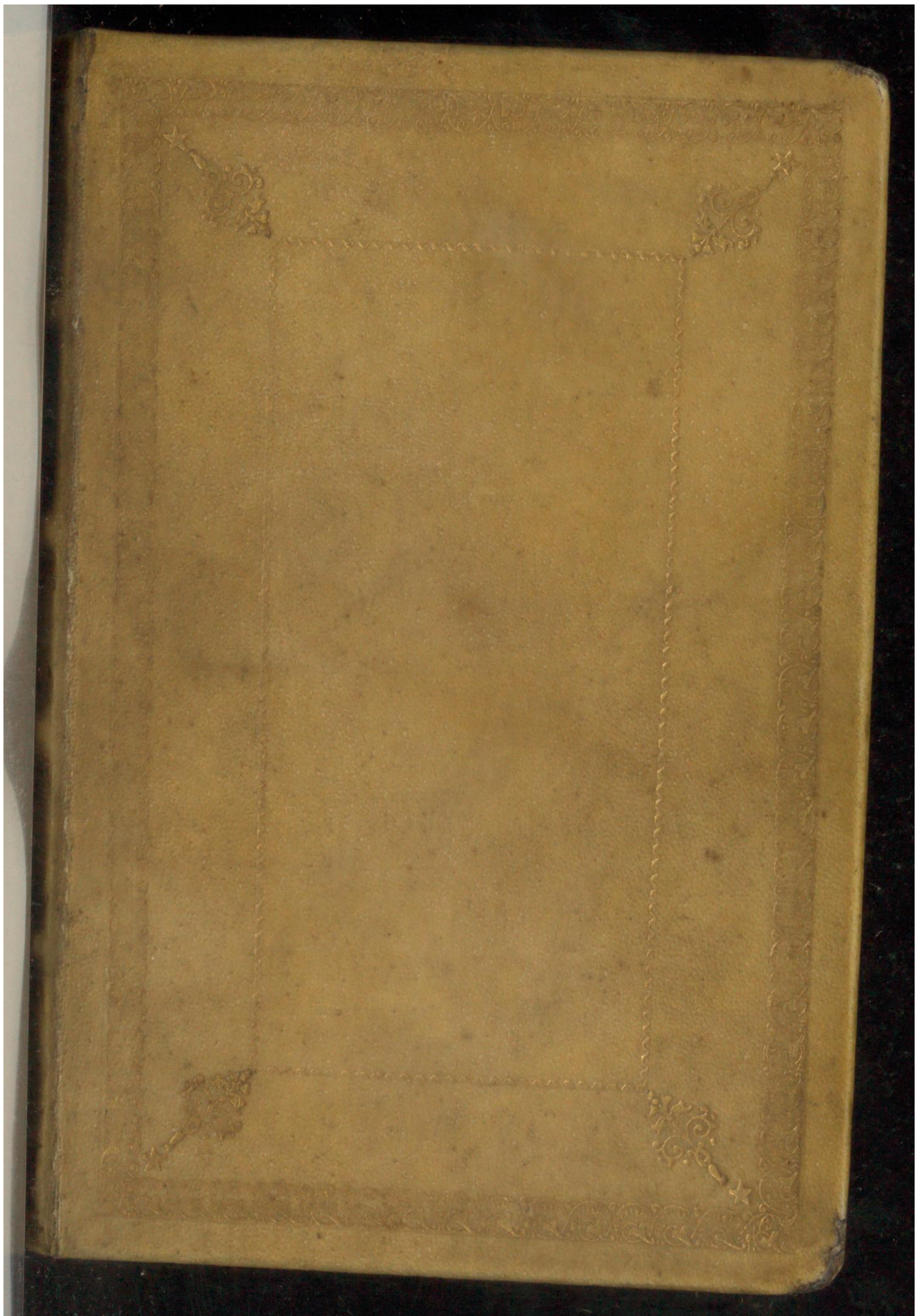
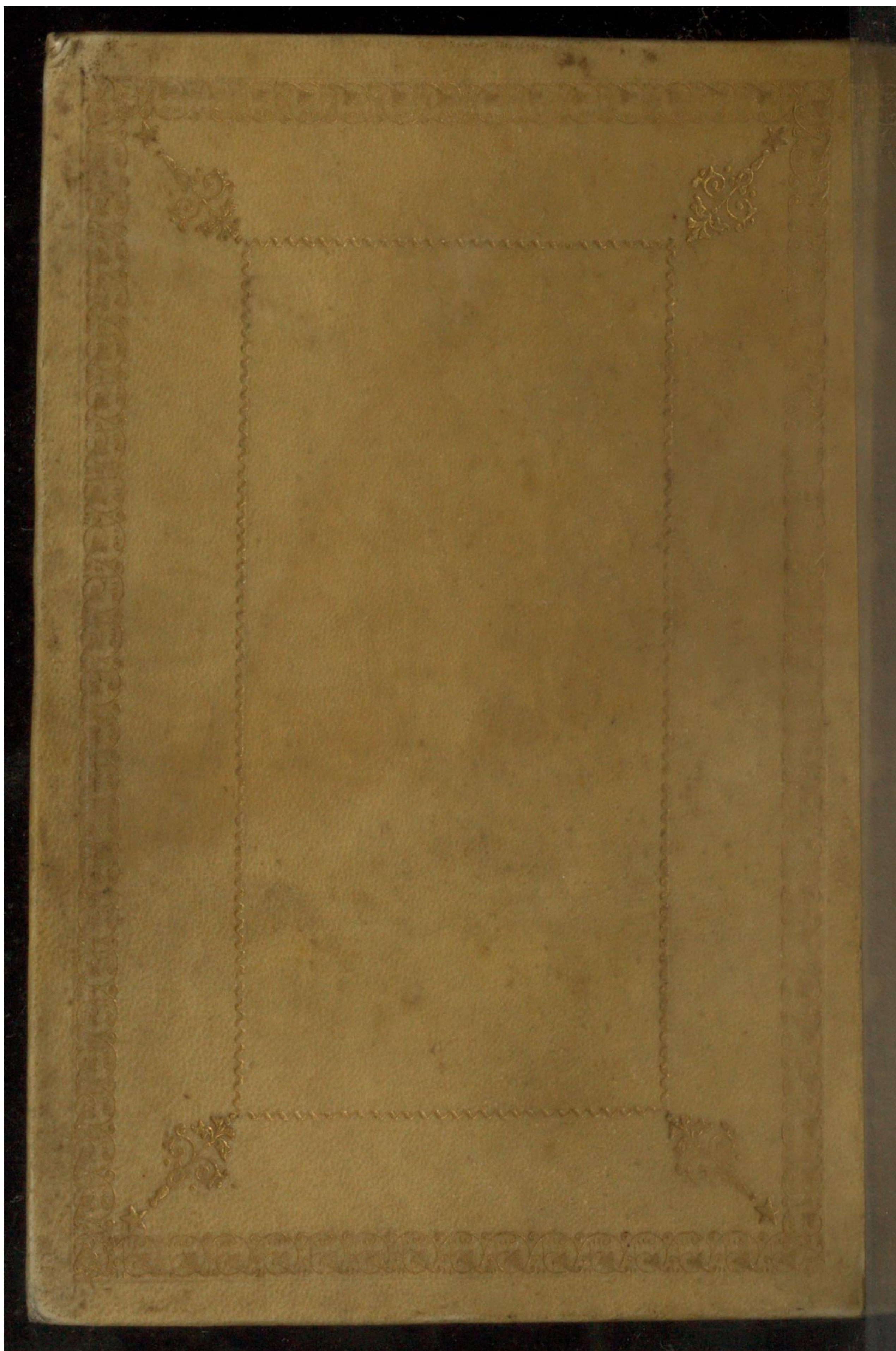
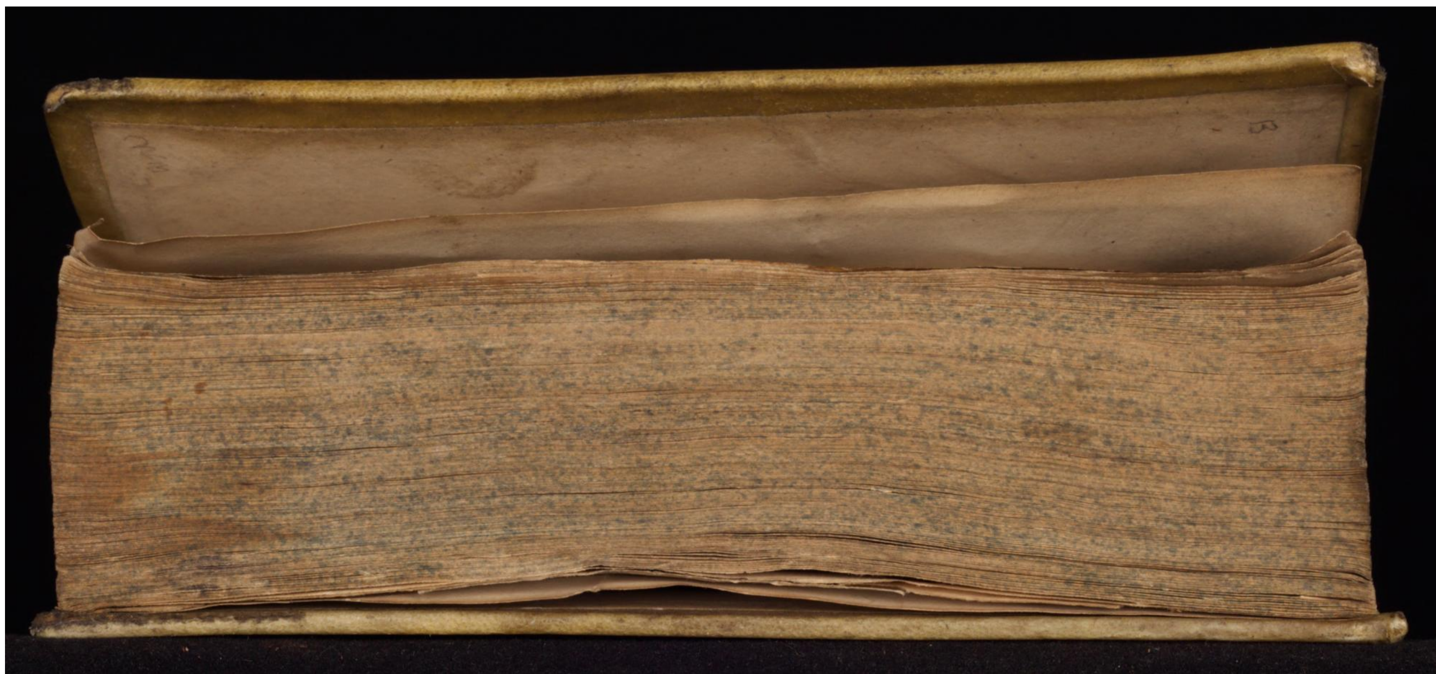

ARTICELLA
NUPERRIME
1534

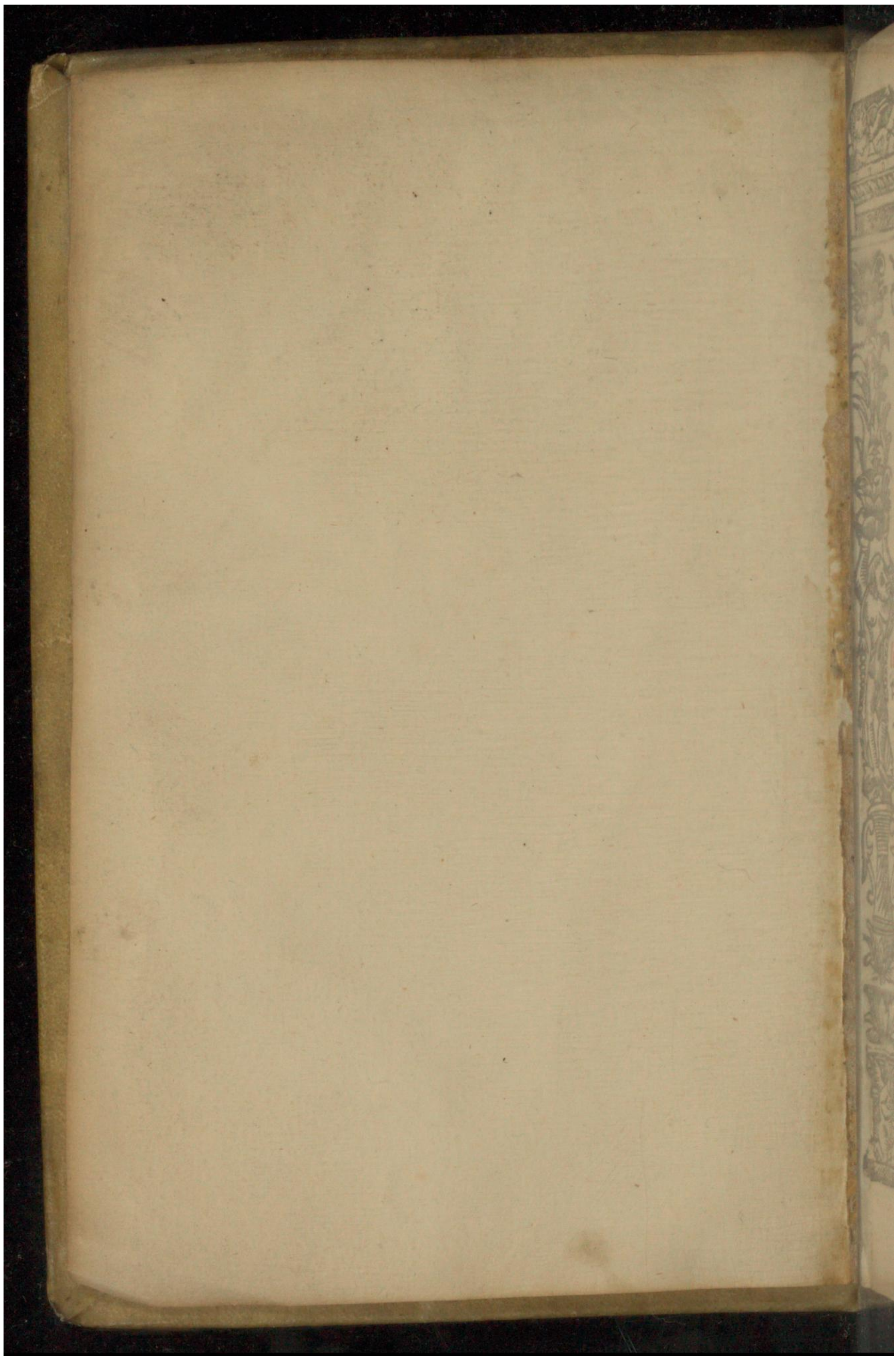

B 498/A 1534

A IX C

Articella nuperrime impressa cum q̄plurimis tractatibus pristine impressioni superadditis: vt patet in pagina sequenti.

Petri pomarīj Valentini Hispani ad lectorē Hexastichō.

Parua licet: non sunt spernenda volumina lector.
Quisquis es: infixo lumine siste gradum.
Inuenies medici varias vel Apollinis artes:
Crede mihi sacro est charta referta sale.
Candide Neruose lector cui cura salutis:
Non parcas auro: Ditius istud opus.

¶ Incipiunt hysagoge Joannitij in medicina.

Edicia diuiditur in duas ptes: scz in theoricã et practicam. Quarũ theorica in tria diuiditur scilicet in cõtẽplationẽ rerũ naturaliũ: et nõ naturaliũ: et earũ q̃ sunt ꝯtra naturã: ex q̃b⁹ egritudis: et sanitatis et neutralitatis et suarũ cãrũ et significationũ sciẽtia ꝓcedit: qñ extra cursum naturalẽ q̃tuor hũores excrescũt: ex q̃ occasiõe vel ex qua significatione egritudo hẽat.

¶ De rebus naturalibus.

RES ṽo naturales sũt septẽ scz elemẽta: ꝯmixtiões: cõpositiones: mẽbra: ṽtutes: operationes: et spirit⁹. Et alij addiderũt his alia q̃tuor scz etates colores: figuras: et distantiam inter masculum et feminam.

¶ De quatuor elementis.

ELementa sunt q̃tuor scilicet: ignis: aer: aqua: et terra. Ignis calidus et siccus. Aer calidus et humidus. Aqua frigida et humida. Terra frigida et sicca.

¶ De commixtionibus.

COmmixtiones sunt nouẽ: octo inequales: et vna eq̃lis. De inequalib⁹ vero q̃tuor sunt simplices: hoc est calidum: et frigidum: et humidum et siccum. Et quatuor ex his composite: scilicet calidũ et humidum calidũ et siccum: frigidũ et humidũ: frigidum et siccũ. Equalis vero est quando cum moderatiõe corpus incolume ducit.

¶ De humoribus.

COmpositiones sunt q̃tuor scz sanguis: flegma: colera rubea: et colera nigra. Sanguis est calidus et hũid⁹. Flegma frigidum et humidum. Colera rubea calida et sicca. Colera nigra frigida et sicca. ¶ De flegmate. Flegmatis aũt quinq̧ sunt modi. Est autez flegma salsuz calidi⁹ et sicci⁹ ceteris: ifectũ hũore colerico. Et ẽ flegma dulce ptinẽs ad caliditatẽ et humectatiõez: ifectũ hũore sãguineo. Est et acre ptinẽs ad frigiditatẽ et siccitatẽ: ifectũ melãcolico. Est etiã flegma vitreũ qd nascit̃ ex magna frigiditate et coagulatiõne: sicut i senib⁹ nãli calore destitutis. Et ẽ aliḋ frigidũ et hũidũ: illḋ ṽo saporẽ nõ hz: sz ꝓpriã retinet frigiditatẽ et hũiditatem.

¶ De colera rubea. Colera rubea q̃nq̧ mõis ꝯstat. Est colera rubea clara vł pura nãlr et sbstãtialr calida: cui⁹ origo ẽ ab epate. Alia ẽ citrina: cui⁹ exordiũ ẽ a cõpositõe aq̃si flegmat̃ et colere rubee pure: iõq̧ ẽ calida min⁹ Alia ẽ vitellina silis vitellis ouoꝝ q̃ nascit̃ ex cõmixtiõe flegmatis coagulati et colere rubee clar̃: q̃ ẽ min⁹ calida. Alia ẽ colera prassina ad modũ prassij viridis: cui⁹ origo magis ẽ a stomacho q̃ ab epate. Est et alia erugiñosa ad modũ viridis eris: et vrit in modũ veneni: q̃ nascitur ex nimia adustiõe q̃ ꝓpũ hz colorẽ: ꝓpriãq̧ ei⁹ ṽtutẽ et malitiã. ¶ De colera nigra. Colera nigra duobus mõis ꝯstat. Uno mõ ẽ nãlis in modũ fecis sanguinis et eius dezperturbationis: et cognoscit̃ eẽ a colorib⁹ nigris cũ inferius vel superius extra manat: et iste

mod⁹ est veracit frigid⁹ ⁊ sic-
cus. Est ⁊ alius mod⁹ extra na
turalē cursum: cui⁹ origo est de
vstione colerice cōmixtiōis: et
hic veraciter appellat niger: ⁊
est calidior ⁊ levior a superiori
mō habēs i se ipetū pernecabi
lem: ⁊ qualitatem perniciosaȝ.

¶ De modis membrorum.

Membroꝝ modi sūt q̄tuor.
Eorum enim sunt quedā
principalia: ⁊ sunt q̄si materia
et fundamenta: scȝ cerebrū cor:
epar: ⁊ testiculi. ¶ Et sunt alia
q̄dā q̄ predictis principalibus
deseruiunt: vt sunt nerui qui ce
rebro ministrant. Arterie q̄ de
seruiūt cordi. Uene q̄ dseruiūt
epati. Et vasa spermatica que
deseruiūt testiculis: ⁊ illis sper
ma ministrāt. ¶ Sūt ꝟo de mē
bris aliā propriā virtutem ha-
bentia: vnde eadē mēbra regū
tur ⁊ eoꝝ qualitas ↄstat: vt sūt
ossa: ⁊ cartilagines: ⁊ membra
ne: q̄ sunt inter coriū ⁊ carnē: et
musculi: et pinguedo: et caro.
¶ Alia sūt q̄ ꝓpria virtute eni-
xa: tamē principium habent et
vigorē a p̄ncipalib⁹ fūdamētis
vt est stomach⁹: renes: intesti-
na: omnesq̧ lacerti: hec em̄ sua
virtute ꝓpria appetunt cibum
et mutant: ⁊ operant suos act⁹
ſm naturā: habent et alias ꝓ-
prias virtutes decurrētes a pri
cipalib⁹ fundamentis: de qui-
bus pricipalibus cōstat sensus
⁊ vita cum volūtario motu.

¶ De nūero ꝟtutū ⁊ diuisione.

Virtutis itaq̧ trina fit pti-
tio. Est virt⁹ aialis. Et spi
ritualis. Et naturalis.

¶ De virtute naturali. Uirtus
siq̄dē naturalis vna est q̄ mini-
strat: altera cui ministrat. Sed
naturalis virt⁹ cui mistrat mo
do generat: modo nutrit: modo
pascit. Uirtus autem que mini
strat ⁊ nō ministratur ei mō ap
petit: ⁊ retinet: ⁊ digerit ⁊ expel
lit que deseruiūt pascētivirtuti:
quemadmoduȝ pascens virtus
nutribili. Et generanti virtuti
deseruiūt alie due. Una que im
mutat cibū: altera que iformat
que in se differūt. Nā prior vir
tus immutat cibū ⁊ ministrat ꝟ
tuti generāti sine informatiōe.
Secūda vero immutat ⁊ mini-
strat generanti virtuti cuȝ infor
matione. Sed informatiue vir-
tutis operationes sūt quinque.
Assimilatiua: concaua: perfora
bilis: aspera: et lenis.

¶ De virtute spirituali. De virtute spiri-
tuali duo procedunt. Unuȝ ope
ratiuū: aliō ab hoc opatū. Ope
ratiua ꝟt⁹ ē q̄ cor dilatat ⁊ arte-
rias ⁊ iterū ↄstringit. Ab opata
hec nascūtur: ira: indignatio vi
ctoria: dominatio: astutia: ⁊ so-
licitudo.

¶ De ꝟtute aiali. Zo-
diaca virt⁹ tria ↄplectit. Est vna
ꝟt⁹ aialis q̄ ordinat ⁊ ↄponit et
discernit. Scđa q̄ mouet volūta
rio motu. Tertiaq̧ sensibilis vo
cat. De ordiatiua ⁊ discretiua ⁊
ↄpositiua ꝟtute hec ꝓcedūt. Fā
tasia in frōte. Cogitatio vltrō i
cerebro. Memoria in occipitio.
Uirt⁹ vero voluntarie mobilis
lacertos q̄b⁹ cetera mēbra mouē
tur mouet: q̄ volūtario motu mo
uent. Uirt⁹ itaq̧ sensibilis ↄstat
visu: auditu: gustu: tactu: ⁊ odo
ratu.

¶ De operationibus.

Operatiōes duobus modis
sūt. Sunt operatiōes quaꝝ
vnaqueq̧ singularit qđ sufiest ꝑ
ficit. Ut est cibi appetitus ꝑ cali
ditatē ⁊ siccitatem. Digestio ꝑ

caliditatē ꝛ humectationē. Retētio per frigiditatē ꝛ siccitatē Expulsio per illud qđ est frigidū ꝛ hūidū. Sūt ꝛ cōposite que a duobꝰ cōponūtur: vt est desideriū: ꝛ deportatio. Nā desideriū virtute duplici cōponitur. Quarū vna est que appetit: altera q̄ sentit. Stomachus em̄ suā masionem sentit. Deportatio vero duplici virtute vel amplius cōponitur. Una quē expellit: altera que attrahit vel sentit: altera que appetit.

¶De spiritibus.

Spiritꝰ igitur sūt tres. Primus naturalis q̄ sumit principium ab epate. Secundus vitalis a corde. Tertius aīalis a cerebro. Horum primus ab epate pervenas q̄ nō habēt pulsum in totū corpꝰ diffundit. Scđs a corde ꝑ arterias in totū corpꝰ dirigit. Tertius ꝟo ꝑ neruos i totū corpꝰ a cerebro dirigit q̄ in septima parte rerū naturalium id est in spiritu cognoscuntur.

¶De numero etatum.

Quatuor sunt etates. s. adolescentia: iuuētus: senectꝰ ꝛ seniū. ¶Adolescētia complexiōis vez calide ꝛ hūide est: in q̄ crescit ꝛ augetur corpꝰ vsq; ad xxv. vel. xxx. perueniēs annum. ¶Hāc iuuētꝰ sequit q̄ calida est ꝛ sicca: ꝑfectū sine diminutōe viriū corpꝰ ꝯseruās. q̄. xxxv. vł. xl. āno finit. ¶Huic succedit senectus frigida ꝛ sicca: in q̄ q̄dē minui ꝛ decrescere corpꝰ incipit: tñ virtꝰ nō deficit: q̄nquagesimo q̄nto āno. vel sexagesimo persistēs ¶Huic succedit seniū collectōe flegmatis hūoris frigidi ꝛ hūidi: i q̄ ꝟtutis appet defectus: qđ suos ānos vite termino metit

¶De colore cutis ꝛ diuisione.

Color cutis duobus mōis fit. Aut enim hunc interiora subministrant. Aut exteriora deducunt. ¶Ab interioribꝰ aūt duobus modis accidit. Uel ex abundantia. Seu ab equalitate humoꝝ. Ab equalitate est ille qui est compositus ex albedine ꝛ rubore. Ab inequalitate vero procedunt niger: citrinus rubeꝰ: glaucꝰ: ꝛ albꝰ color. Color nāq; rubeꝰ: ꝛ niger ꝛ citrinꝰ significāt hūorē corpi dn̄antem Citrinus ꝟo solus significat colerā rubeā. Niger ꝟo solus colerā nigrā. Rubeꝰ solꝰ abundātiā sanguinis. Albꝰ nāq; ꝛ glaucus abūdātē frigiditatē corpi dominātē. Sꝫ glaucꝰ ex melācolia: albus ex flegmate sui causas hr̄e sigt. ¶Ab exterioribus nēpe colores aduenīunt: sicut ex rigore scotis: ꝛ ex calore ethiopibꝰ: et ex aliīs multis accn̄tibꝰ. ¶Sūt et aliī spāles vel spūales colores: aut ex tīore: aut ex ira: aut ex tristitia: vł aliīs aī motibus.

¶De coloribus capillorum.

Capilloꝝ colores sunt quattuor. s. niger: rubeꝰ: glaucus: ꝛ canicies. Niger fit ex abūdantia colerici incēsi vel combustiōe multa sanguis. Rubeꝰ a nimietate caloris nō adusti: vñ sp̄ fiūt rubei capilli. Glaucus ex abūdātia melācolie. Canicies ꝟo fit ex nimia defectōe caloris nālis ꝛ ex effectu putridi flegmatis: hoc plurimū fit in senibus.

¶De tunicis oculorum.

Oculorū tunice sunt septē: ꝛ hūores tres. Prima tūica dicitur retina. Secunda secūdina. Tertia scliros. Quarta tela aranee. Quinta vuea. Sexta

cornea. Septia zõiũctina. ¶ Humorũ vero primꝰ est vitreꝰ. Scõs cristalinꝰ. Et tertiꝰ albugineꝰ. q̃ est ante vueam tunicam.

¶ De coloribus oculorum.

Oculorũ colores sũt q̃tuor. s. niger: subaldibꝰ: varius: et glaucꝰ. ¶ Nigredo fit ex dſe ctu visibilis spũs: vl' ex ꝑtbatione ipsiꝰ aut ex penuria cristallini hũoris: vel q2 plurimũ recedit iteriꝰ ipe cristallinꝰ hũor: aut ex hũorꝫ abũdãtia q̃ ē similis albugini oui: aut ex ꝑturbatiõe ipsiꝰ: aut ex abũdãtia q̃litatis vuei hũoris. ¶ Subalbedo fit ex septẽ rebꝰ supioribꝰ ɔ̃rũs. i. ex abũdãtia spũs visibilis vel claritate ipsiꝰ: aut ex magnitudine cristallini hũoris et eminẽtia ipsiꝰ: aut ex minorantia albuginei hũoris ꝛ claritate ipsiꝰ. ꝛ defectione q̃litatis vuei hũoris. ¶ Variꝰ vero color et glaucꝰ fit: si ɔueniũt cũ rebꝰ q̃ accidũt nigredini ꝛ subalbedini. ¶ Variꝰ ṽo color significat spiritũ visibilẽ magis abũdare et clarescere in sua varietate. ¶ Glaucꝰ ṽo color significat spiritũ visibilẽ magis abũdare et subnigrescere i sua glaucedie.

¶ De modis qualitatũ corpis.

Modi q̃litatis corpis quinq3 sunt sc3 crassitudo nimia: et extenuata macies: sinthesis: squaliditas. ꝛ equalitas.

¶ Crassitudinis due sũt spes. s. abũdãtia carnis: ꝛ pinguedo. Abũdãtia carnis fit ex abũdãtia caloris hũorũ. Piguedo fit ex friditate ꝛ hũiditate intẽsa. ¶ Piguedis diminutio vl' extenuata macies fit ex caliditate ꝛ siccitate intensa. ¶ Sithesis fit ex frigiditate ꝛ siccitate itẽsa. ¶ Sq̃liditas nẽpe fit ex frigiditate: ꝛ itẽsa hũiditate: aut simul vtrisq3 intẽsis. Equalitas itaq3 fit ex humorũ equalitate. Corporis he sunt forme.

De distãtia it masculũ ꝛ feminã.

Masculus a femina differt i eo q̃d hic calidior ꝛ siccior ẽ illa ṽo est ecõtrario frigidior ꝛ humidior.

¶ Incipit tractatꝰ rerꝫ nõ nãlium. Et prio de aeris mutatiõe.

Aeris mutatio fit quinq3 modis: aut eñi fit ex ãni tẽpibꝰ: ꝛ exortu stellarꝫ: ꝛ occasu vẽtis: terris ꝛ earꝫ fũositatibꝰ

¶ De temporibus anni.

Anni tẽpora sũt quatuor. s. Uer equale calidũ ꝛ hũidũ. Estas calida ꝛ sicca. Autũnꝰ frigidꝰ ꝛ siccꝰ. Et hyẽs frigida ꝛ humida. Ex stellis imutat aeris natura. Nã cũ appropiq̃uerit sol stellis vel ipe illi. calidior fit aer. His q̃dẽ a se separatis frigiditas aeris mutat. s. aut augetur: aut minuitur.

¶ De numero ventorum ꝛ eorum qualitatibus.

Uenti q̃tuor sũt. s. subsolanꝰ fauoniꝰ: septẽtrio: ꝛ auster. Quorꝫ vnꝰ h3 ṽtutẽ frigidã ꝛ siccã Alter calidã ꝛ hũidã. Ceteri ṽo duo eq̃lis ṽtutis sũt. Quorꝫ vni. s. subsolano caliditas ꝛ siccitas. Alteri ṽo fauonio frigiditas ꝛ hũidias attribuunt. Et auster paulo calidior ꝛ hũidior. Septẽtrio ṽo frigidior ꝛ siccior

¶ De mõis frarꝫ ꝛ earꝫ q̃litatibꝰ

Terrarꝫ modi sũt q̃tuor: altitudo: profunditas: vicinitas mõtiũ ꝛ maris: eq̃litas ter

rarum seu locorum quibus terra a se differt. Altitudie ⁊ ꝓfūditate: qm̄ altitudo frigiditatē ꝑfunditas huic cōtrariū reddit. Propinquitate montium eueniūt hec: qm̄ si ipsi fuerint a parte meridiana terra erit frigida Nam mōtes calidis meridiani obstāt ventis: septētrionales vēti frigidis eaȝ petūt flatibus: si ṽo septētrio mōtes habuerit: superiori terre cōtraria erit. Uicinitate maris: qm̄ meridies calidā ⁊ siccā: septentrio frigidam et siccam terram prebet. Preterea terre sui natura inter se differūt. Nā si fuerit terra petrosa: frigida ⁊ sicca si ṽo pinguis et crassa: calida ⁊ hūida: lutea aūt frigida ⁊ humida erit. Immutat̄ quoqȝ aer fumositate vcȝ paludū siue putredinis alicuiꝰ: vn̄ fiunt morbi ac pestes in hoibꝰ.

¶ De exercitio corporis.

Exercitiū immutat corpus. Quia qn̄ equale ē: equalē prestat calorē. Cum ṽo ampliꝰ fit: magis calefacit: sed postea infrigidat et desiccat. Ociositate corpus immutatur: qꝛ si ineq̄lis est: frigiditatē facit ⁊ humectationem inequaleȝ: si vero eq̄lis equaliter.

¶ De diuisione balnei.

Balnea autem dulcis sunt aque: aut non dulcis. Sed dulcis aque balneum remollit: calidum calefacit: et frigidum infrigidat. Non dulcis vero aque balneum desiccat corpus. Quod si ex aqua salsa vel amara siue sulphurea fuerit calefacit et desiccat. Si vero aluminosa et gipsea infrigidat et desiccat.

¶ De modis ciborum.

Modi ciborūȝ sunt duo. Est enim cibus bonus qui bonū gignit humorem. ⁊ est malus q̄ malū gignit humoreȝ. Bonum aūt gignit qui bonuȝ sanguinē creat: ⁊ equalē in cōmixtione ⁊ opere: vt est panis mūdus: ⁊ recens et fermentatus: ⁊ caro aialis agni et hedulina. Malus aūt ꝯtraria operatur: vt est panis opirꝰ nō recens ⁊ bouina et hyrcina caro vetusta. Preterea bonū malūqȝ humorē creantiū ciboꝝ duo sunt modi: grauis atqȝ leuis. Grauis est caro porcina ⁊ bouina. Leuis pulloꝝ vel pisciū: caro mediocrium magis mobiliū ⁊ minꝰ piguiū et squamosorū. Est ⁊ oleꝝ genꝰ qꝺ malū gn̄at humorē. s. colerā rubeā: vt nasturtiū sinapis ⁊ alliū. Sūt q̄ generāt melēiam: sicut lens: caulis: caro caprina vetꝰ et bubulina. Et sunt q̄ generāt flegma: vt est caro porcelloꝝ: ⁊ agnoꝝ portulaca: ⁊ atriplex. Preterea grauis cibus gignit flegma ⁊ colerā nigrā. Cibus leuis colerā rubeam: ⁊ vterqȝ malus.

¶ De modis potationum.

Modi potationū sunt tres. Est potus q̄ nihil aliꝺ est q̄ potꝰ vt aqua. Est ⁊ aliud q̄ est potus ⁊ cibus: vt vinum. et est alius potꝰ duobꝰ ꝑtinēs superioribus: vt potio q̄ dat̄ cōtra morbi vitiū aliquod: vt mellicratū: vel mulsa: vel conditū. Cibꝰ ṽo huius vtilitatis ē qꝛ reparat integritatē corporis recto ordie. Potus ṽo hāc vtilitatē ꝑstat qꝛ reportat cibum ꝑ corpus. Sed illius potus que potioni diximus pertinere: corporis naturam ad se conuertit.

¶ De somno.

Somn⁹ corporis naturā immutat. Primoq͡ȝ īfrigidat exteri⁹: ⁊ calefacit iteri⁹. Qui si plixus fuerit: īfrigidat ⁊ humectat. Uigiliis quoq͡ȝ īmutat᷑ corpus: q͡ȝ extrinsecus calefaciunt intrinsecus autem infrigidant ⁊ exiccant.

¶ De coitu.

Coit⁹ hoc pstat corpori. siccat corp⁹: ⁊ minuit naturalem virtutem: ideoq͡ȝ infrigidat multoties vero ex multa concussione corpus calefacit.

¶ De accidentibus anime.

Sunt q̄dā accidētia aieque faciūt intra corp⁹ aliqd: sicut que cōmouent naturalē calorē ab interiori parte ad supiorē seu sup̄ficiē cutis. Aut impetuose: vt ira: Aut leuiter cū suauitate: vt delitie ⁊ gaudiū. Sūt aūt q̄ ad caliditatē ꝯhūt ⁊ celāt Aut ipetuose vt terror vl' timor Aut leuiter vt angustia. Et sunt que cōmouent naturalem virtutem int⁹ ⁊ extra: vt est tristitia.

¶ Incipit tractatus rerum contra naturam.

Tria ergo ꝯ naturam sunt morb⁹: morbi cā: ⁊ accidētia morbū sequentia. Morbus est q̄ principal'r corpori nocet nullo mediatore q̄ eū adiuuet: vt calor in febre succedente.

¶ De febribus.

Febris est calor innaturalis: cursuȝ supergrediens nature: procedens a corde in arterias: suoq͡ȝ ledens effectu. Cuius sunt tria genera. Unū i anima: ⁊ dicitur ephimera. Aliud d' humoribus qui putrescūt ⁊ putrida nūcupat᷑. Tertiū ledit mēbra solida: ⁊ ipa ē ethica. Quartū ephimera nascit᷑ ab accidenti occasiōe. Putrida quoq͡ȝ a putridis reb⁹: cuiusmodi sunt simplices atq͡ȝ singulares: ⁊ sūt quatuor. Prim⁹ mod⁹ est q̄ fit de putredine sanguinis ꝯburens vtraq͡ȝ parte interiorē ⁊ exteriore vt est sinoch⁹. Scd's q̄ fit de putredine colere rubee: vt ē trithe⁹. Terti⁹ fit ex putredie flegmatiȝ vt est q̄tidian⁹. Quartus vero q̄ fit ex putredine melācholie: q̄ itermissis duob⁹ diebus affligit infirmum: ⁊ dicitur quartanus.

¶ De modis ⁊ spēb⁹ febriū.

Modi preterea febriū ex putredine accidētiū tres sūt. Est febris q̄ quotidie minuit᷑ vt paugmastic⁹. i. decrescēs. Et est que augetur vt augmastic⁹ donec recedat. Est qui in eodē statu permanet dōec itex recedat vt homothen⁹. Cōtinua febris de putredine venarum fit declinans quidē extra venas in aliquibus corporis partib⁹. Horripilatio fit in febrib⁹ ex infusiōe putredinis i sensibilib⁹ mēbris mordēs ⁊ īfrigidās. Ideoq͡ȝ horripilatio fit in febrib⁹ illis que habēt anesim. i. iterpollationeȝ q͡ȝ putredines extra venas sūt.

¶ De modis apostematum.

Apostematum autem quatuor sunt modi simplices. Aut enim fiunt ex sanguine et dicuntur flegmones. Aut ex colera rubea ⁊ dicuntur herisipile. Aut ex flegmate quod est coagulatuȝ: ⁊ dicuntur vndimie vel cimie idest tumor. Aut ex colera nigra: ⁊ dicuntur cancri flegmonum. ¶ Ex sanguine signa sunt hec: rubor: duritia pulsus: dolor: calor: ⁊ tumor. ¶ Ex colera flegmonum signa sunt hec. calor: rubor mixtus citrino colo

ri: magnitudo doloris cum punctione et velox augmentatio. ¶ Ex flegmate flegmonis signa sunt hec: albedo: mollities: vt si digitum impresseris: quasi signum facit foraminis: et est sine dolore. ¶ Ex colera nigra flegmonis signa sunt hec durities ingescu nigredine absq3 sensu.

¶ De re naturali in humano corpore.

In humano corpore vnaquęq3 res naturalis si propriã naturam retinuerit facit sanitatẽ. Si vero eaz dimiserit: aut facit egritudinem: aut neutrum.

¶ De generibus egritudinum.

Genera egritudinum sunt tria. s. consimile: officiale: et vniuersale. ¶ Est quidem egritudo consimilis similibus mẽbris cõtingẽs que similia sortiunt vocabula cũ eadem passione: vt sẽ caput dolẽs. ¶ Et ẽ officialis egritudo q̃ accidit officialib9 membris: sicut sunt pedes man9 lingua dentes &c. Que noia sibi sumũt ex sibi accñte ĩfirmitate vt podagra pedu: et chiragra manui. Uel q̃ noia sumunt ex membris q̃b9 accidũt vt chiragra et podagra. ¶ Et ẽ õniq3 vniuersalis egritudo q̃ sociatur supradict3 duabus: vt est membrorũ disiunctio et paralysis.

¶ De egritudinibus similibus membris.

Egritudines ergo que partiũ habent similitudinem octo sunt quatuor simplices: et quatuor composite. Simplices sũt aut ex sola caliditate: aut ex hũiditate: aut frigiditate: aut siccitate. Ex his inter se iũctis sunt quatuor cõposite. s. fri. et humi, fri. et sic, ca. et humidum, ca. et sic. ¶ Harum octo per singulas duo modi sũt egritudinis. Aut enĩ fit ex qualitate simplici, aut ex humoris alterius cõmixtiõe. Ex simplici vero qualitate cõtigit infirmitas q̃ solidis accidit mẽbris q̃ grece ethica dr. Egritudo calida q̃ ex humore accidit est febris ex putredine: vt superius dictũ est. Egritudo frigida que sine aliquo humore accidit est vt algor ex nimia frigiditate aeris seu niuis. Et est egritudo q̃ cũ aliquo humore frigido accidit: vt paralysis q̃ fit in toto corpore: aut in parte. Mod9 humectati morbi est q̃ fit ꝓprie vt non indigeat alterius humorũ admixtione: vt est frigidum vulnus: vel vacuũ: vel feridissimuz cũ tabiditate corporis: queadmodũ inflata caro hydropicorum vacuo squalore torpens. Morbus vero hũidus est alios trahens ad se humores: vt hydropisis. Morbus siccus est cũ humore: vt cancer durus et sicc9.

¶ De morbis in officialibus membris.

Morbi in officialib9 mẽbris accñtes quatuor sunt. Ipsi sunt qui accidunt in plasmatione. i. forma creature: et in quãtitate membrorum: et in naturalis numeri superfluitate: et in membrorum positione.

¶ De morbis in plasmatione.

Morbi officialium in forma hominis quinq3 modis fiunt. Mẽbrorum inconuenientia: et vt est feda capitis longitudo. In concauitatibus: vt si manuum pedumq3 concauitas carne repletur. In poris: vt eoruz strictura aut largitas. In asperitate: vt gutturis: aut pulmon3 canaliũ

aspitas. In lenitate: veluti matricis lenitas vel stomachi.

¶ De morbis in quantitate mēbrorum. Morbi in quātitate membrorum fiunt ex abundātia spermatis cū mēbra crescūt amplius q̄ decet. Sicut videmus fieri in magno capite: et in lingua grossa. Aut vltia puitate et indecēti: vt paruū caput: stomachus et epar.

¶ De morbis in nūero mēbrorum. Morbi in nuero mēbrorum fiunt: aut ex augmēto: aut ex diminutiōe. Scd̄m augmētū quidē: aut ex cursu nature: vt superfluus digitus. Aut extra cursuz: vt lūbrici ascarides ꝓ vruce: et acrocordines idest magne carnis additiones: vel verruce magis late: vel pori. Scd̄m diminutionem ꝓo aut vniuersaliter vt omnium digitorū abscissio. Aut particulariter vt vnus digitus.

¶ De morbis in situ mēbrorum. In positiōe mēbrorum fiūt morbi aut pp mēbri motionez de loco suo: aūt ex dispōne vicini mēbri: vt sunt digiti et labia: q̄ cōglutinantur: vel adherēt et nō separantur: aut q̄ separātur et nō conglutinentur. Sed separatio adherētis mēbri vniuersaliter fit: aut in mēbris cōsilibus: aut officialibus. Cōsilibus membris vt ossibus: et neruis: carne: venis lacertis: et cute. Quod si acciderit ossi: fractura dr. Si carni ex recenti tpe: plaga dicitur. Si vero ex veteri: nō tm̄ plaga sed putrida plaga nuncupatur. Quod si venis: neruis: et arterijs alio atq; alio nomine nūcupatur. Si aūt euenerit medijs lacertis: cōtusio siue cōtritio nuncupatur. Si vero in cute: excoriatio dicitur. Que si inueterauerit putrida plaga nūcupatur. In officialibus ꝓo membris ppetua fit separatio: vt est manus vel pedis abscissio.

¶ De qualitatibus corporum.

Corporis q̄litates sūt tres scz sanitas: egritudo: et neutralitas. ¶ Sanitas est tpamentū perficiēs vel custodiēs res naturales scd̄m cursum nature.

¶ Infirmitas ē intēperantia ex cursu nature naturā ledēs: vñ fit lesionis effectus sensibilis.

¶ Neutrum q̄dē est quod nec sanum nec infirmum dicitur.

¶ Sz neutralis q̄litas tribus modis cōstat. Ut si in vno corpe sit cōueniāt infirmitas et sanitas. In diuersis mēbris: vt ē in corpe ceci et claudi: siue in corpe senis: cui nec vnū membrū remanet q̄ nō malū fiat et patiatur. Et si corpus hois aliquibus horis sanuz fuerit: alijs ꝓo infirmū: vt eorum q̄ estate ifirmantur: hyeme sani sūt. Qui āt frigidioris nature fuerint: hyeme ifirmātur: estate sani sunt. et q̄ hūidā naturā habuerint: i pueritia ifirmātur: in iuuentute et senectute sanantur. Qui ꝓo siccā habuerit naturā: i pueritia sani sūt in iuuētute āt et senectute infirmantur.

¶ In tribus inuenitur rebus sanitas et infirmitas et neutrum. Aut in corpore in quo triū qualitatum vnaqueq; reperitur. Aut in causa faciente illas: et regēte et cōseruāte. Aut in significationibus eas significantibus.

¶ De modis occasionum.

Occasionis vero duo sūt genera: vnum est naturale: et est aliud extra cursum nature: Occasiones autem naturales: aut faciunt sanitatem: aut cōser

nāt. Occasiões cõseruātes ptinent ad sanitatē. Faciētes vero pertinēt ad infirmitatē expellēdā. Occasiones non naturales aut q̄ vltra naturā ꝑcedūt: alie pertinēt ad infirmitatē: alie ad neutralitatē. Sed egre occasiones faciūt infirmitatem: ⁊ sunt res easdē infirmitates ꝯseruantes. Ille ꝟo q̄ ptinēt nec ad sanitatē nec ad infirmitatē: cōstituunt neutrum atq̧ conseruāt.

De occasiōibus sanitatis et egritudinis vel infirmitatis.

Omniū occasionū societatē hñtiū cū sanitate ⁊ infirmitate sex modi sunt. Quoꝝ vnus est aer. q̄ hūanū corpꝰ circūdat. Cibꝰ ⁊ potꝰ. Et motꝰ: ⁊ quies: Somnꝰ: ⁊ vigilie. Inanitio: ⁊ repletio. Et accidentia aīe. Que oīa si cū moderatiōe decēti fuerint: ⁊ in q̄ntitate: qualitate: tpe: ope: ⁊ ordine: custodiūt sanitatē ab accidētibꝰ. Quod si cōtra hoc aliquid fuerit: accidunt infirmitates: ⁊ permanent.

Modi occasionū infirmitatē facientiū sūt tres. Nā alie sūt q̄ vocanł ꝓmitiue q̄ exteriꝰ accidūt corpori vt calor ⁊ frigꝰ. Sūt ⁊ accidētia q̄ admouenł intrinsecꝰ in corpe: vt repletio: ⁊ inanitio. Sūt ⁊ alie q̄ vocanł ꝯiuncte q̄ cū adsunt: adest infirmitas: ⁊ abeuntibus his infirmitas abest vt putredo in febribus.

De diuersitate egritudinum.

Egritudinum ſm aliā diuisionem modi sūt duo. Cōiter aut ꝓprie. Que cōiter accidūt aut accidētalr: vt ꝑcussio: cōbustio: morsꝰ: deceptio: ⁊ cetere res nocue. Aut necessario vt alia superius memorata q̄ vt dictū est sunt socia sanitati ⁊ infirmitati. Que vero ꝓpe sunt egritudines: aut sunt in ꝯsimilibus membris ⁊ conseruant egritudinem: aut officialibus: aut incontinua diuisione.

De modis morborum ex caliditate procedentium.

Modi morboꝝ ex caliditate ꝓcedētium q̄nq̧ sūt. Primus fit ex cōmotione spūs: aut ex cōmotione corporis. Ex commotiōe spūs vt ira. Ex cōmotione corporis vt labor vel supbia. Scđs vt est concursus visibilis caliditatis cū effectu: vt hypanthasis. i. expositio ad solē. Tertiꝰ ex caliditate corpi aduenięte cū potestate q̄ recipit caliditatē ex vsu acruminum. Quartus fit ex interclusione poroꝝ: vt ex frigiditate hyemis. Quintus fit ex putredine humorum: vt in febribus.

De causis frigidorum mēbrorum.

Occasiones frigidorū morborum octo sunt. Prima est occursus frigoꝝ visibilis cū effectu: vt frigiditas niuis. Scđa vt frigiditas opij adueniēs fortiter humano corpori. Tertia ex abundantia ciborum corpori adueniente atq̧ replente ⁊ extinguēte naturalē calorem. Quarta ex paruitate ciboꝝ: vnde calor naturalis extinguitur. Quinta ꝟo ex abūdatia frigoris vel humoris frigidi poros obturātis: vnde naturalis calor minuit. Sexta ex dissolutione ⁊ apitiōe corporū ad dissoluēdū ⁊ euacuādū naturalē calorē. Septia ex ꝯiu

tiõe ꝛ exercitio nimio. vñ fit mũta dissolutio hũoꝝ ꝛ euacnatio ꝛ sudoꝛ: vnde corpꝰ attenuat̃. ¶Octaua fit ex requie ꝛ occasione multa.

¶De causis siccoꝝ morborum.

Siccoꝝ morboꝝ occasiones sunt q̃tuoꝛ. ¶Prima ē occursus aliene siccitat̃ visibilis ac manifeste cũ effectu: vt veneni siccitas. ¶Scd̃a ṽo ex aduẽtu sicce rei i corpe cũ fortitudie vt acetũ sal sinapis. ¶Tertia puitas cibi ꝛ potus. ¶Quarta cõmotio nimia ꝛ exercitium.

¶De causis morboꝝ hũidorũ

Occasiões morboꝝ hũidoꝝ q̃tuoꝛ sũt. ¶Pria vt occursus rei afferẽt̃ hũoꝛẽ cũ effectu vt balneũ. ¶Scd̃a vt ingressio rei afferẽtis hũoꝛẽ cũ virtute i corpe: vt recẽtes pisces. ¶Tertia ãt vt nimietas cibi et potꝰ. ¶Quarta sicut requies ꝛ ociũ.

¶De modis morborum.

Modi morboꝝ ex innaturali malitia cum aliq̃ hũoꝛe decurrẽtiũ ad infirma loca quatuoꝛ sũt. ¶Primꝰ est virtꝰ mẽbri impellẽtis ꝛ debilitas mẽbri suscipiẽtis. ¶Scd̃s mĺtitudo hũoris. ¶Tertius debilitas virtutis nutrientis. ¶Quatus largitas vie pororum.

¶De malitia egritudinis.

Malitia egritudis igredit̃ ꝛ supuenit in ꝯsimile mẽbrũ naturale quiq̃ modis. Aut ꝯtingit i vtero materno. Aut i tpe natiuitatis. Aut em̃ ꝯstrigitur fascia. Aut ex malo nutrimẽto: siue ex aliq̃ ifirmitate aduenient̃e p̃dictis tpibꝰ vł postea. Si tpe ꝯceptiõis in vtero debilitatur aliq̃d cõsimile mẽbrum fit ex abundãtia spermat̃: aut ex paruitate ꝛ indigentia cõuenientis qualitatis spermatis: vt si fuerit grossũ ꝛ pingue. vel aq̃sum: ꝛ tenue. ¶Quãdo ṽo nascitur infans debilitatur aliq̃d seo mẽbrũ si egressus fuerit no equa sed mala egressione vt supinus: aut sup genua incurũꝰ. ¶Cũ igit̃ fascia cõstringit icõuenienti ꝯstrictiõe duplicatꝰ debilitat̃. ¶Qñ aũt nutrix male ꝛ icõueniẽter lac suggendo vel accipiẽdo debilitat̃. ¶Hisvero tpibus vel postea ifirmitate accidẽte egritudinis malitia ꝯsimili mẽbro superuenit ex cuiuslibet nerui incisione. Et si passꝰ fuerit ex aliq̃ accidẽti. siue debilitatẽ seu vlnꝰ. vel aposteina.

¶De egritudinibus mẽbrorum consimilium.

Ingredit̃ egritudo ꝯsimile mẽbrũ naturale septez modis. Aut ex obstetrice si culpã habuerit cũ eo infante. Uel si p̃miserit ãbulare an̄ debitũ tp̃s seu cõgruũ. Uel ex medico: si ꝯfacta ꝛ collisa mẽbra ignorãter cõstituerit ꝛ ꝯstrinxerit. Ex ifirmo si ea ꝯmouerit a medico cõposita anteq̃ solident̃ et firma sint. Ex fractura: vt si sup musculũ vertebri q̃d i femore est cõtorqueat̃ coxa. Aut ex ꝯcussiõe: vt si cõpͥmat̃ nasus ꝛ accidet vt fiat chimꝰ. Aut ex malo hũoꝛe q̃ accidit leprosis: siue ex paruitale hũoris accidentis ptisicis

¶De modis constrictionis. et largitatis pororum: lenitatis ꝛ asperitatis.

Constrictio pororuz fit tribus modis vel occasionibus. Aut ex constrictione attenuatoria. Aut ex carnositate. Siue ex coartatione. ¶Con=

strictio vero fit: aut ex nimietate virtutis retinentis. Aut ex debilitate virtutis expellentis. Aut ex abūdātia frigoris. Aut ex abundanti constrictione cōprimente aliquam partem loci vt sepe fit ex ligatura cōstricta Aut ex abundantia siccitatis. ¶Ex carnositate vero cōstrigūtur pori: vt si acciderit aliquod apostema: r fiat carnositas: aut si prius euenerit aliquod vuln⁹ ¶Ex coartatione vero cuȝ deciderit aliquid in poris: vt hūor siue lapis seu coagulatus sanguis: aut aliquod latitans i eis vt supfluа caro r scabies. ¶Largitas quoq₃ pororum q̄tuor fit modis. Aut ex multa cōmotiōe impellentis virtutis. Aut ex debilitate retinentis. Aut ex abūdantia colorum r humoꝝ. Aut ex medicamentis aperientib⁹. ¶Lenitas accidit duobus modis: videlicet deintus r deforꝭ. Sed intus ex humore viscoso liquefacto. Forꝭ ꝟo ex cera liquefacta cū vnguēto. ¶Asperitas aūt duob⁹ modis fit: deint⁹: r deforis. Intus nāq₃ ex supfluo humore et acuto. Foris vero ex fumo et puluere.

¶De superfluitate membrorum in numero.

Superfluitas mēbrorū i numero accidit duob⁹ modꝭ. Nā supfluitas si fuerit naturalis erit ex supfluo hūore naturali r bono: vel ex abūdātia virtutis iformatiue. Que si fuerit extra cursum naturalē erit ex humore nō naturali r incōuenienti aut ex abundantia virtutis vel debilitate.

¶De diminutione membrorum.

Diminutio mēbroꝝ in nūero duob⁹ siſr fit mōis: aut interi⁹: aut exteri⁹. Interi⁹ pp diminutionē humoꝝ. Exterius ex ꝯbustiōe ignis: aut ex frigore siue putredine: siue incisiōe. Putredo aūt accidit: aut ex potiōe mortificāte: aut putredinē faciēte aut ex ꝯstrictione r retētiōe illius humoris qui soluit.

¶De magnitudine membroꝝ.

Magnitudo mēbroꝝ trib⁹ modis fit. Aut ex multitudine hūoꝝ. Aut ex abūdātia ꝟtutis. Aut ex ꝯmixtiōe vtrorūq₃. ¶Paruitas fit trib⁹ modis siſr Aut ex debilitate virtutꝭ. Aut ex incisione. Uel combustione ignis vel ex frigore niuis.

¶De commotione membri.

Commotio mēbri de suo loco duob⁹ mōis fit. Aut ex cōmotiōe volūtaria. Aut ex humore vicino equitati dissolueti mēbrū r lubricū faciēti. ¶Membrū vl' os egredit a sua iūctura r mutatur duobus modis siſr. Aut ex iūctura in q̄ nō cōuenit separatio. Aut ex sepatiōe vbi nō cōuenit iūctura. Et ex ꝯiunctiōe hoc fuerit sine separatiōe aut erit ex humore acuto patiētis: aut ex accidēti vulnere: aut spasmo. Si ꝟo fuerit ex sepatōe vbi nō cōuenit coniūctio: aut ex grosso humore: aut ex accidenti vulnere: aut ex spasmo.

¶De separatione iuncture.

Separatio iūcture duob⁹ modis fit: aut itrinsec⁹: aut extrinsec⁹. ¶Intrisec⁹ ꝟo fit: aut ex hūore acuto r icidēti. Aut ex vetositate pingui distendēte vl' dissipāte. ¶Extrinsecus ꝟo fit aut cum scissura: aut fractione aut exercitio nimio: aut icisiōe.

vt ensis: aut quod distendit vt funis. aut qd cotundit vt lapis.

¶ De modis et numero significationum.

Genera significationu sunt tria. Alia enim significant sanitate. Alia egritudinem. Alia neutru. Quaru sigtionu vnu qdqz gen in duo ptit. Sunt enim q significatur de officialib mebris. et sut q sigant de csilib mebris.

¶ Consimiliu ptiu significationu duo sut modi. Alie enim sut substatiales. Alie accntales. Substatiales vero vt est calor: frigiditas: siccitas: et huectatio. Accidetales aut qda sigant: aut p tactu vt duru: molle. qda p visu vt coloratu. queda p perfectione virtutum vt sunt operatioes plene et perfecte.

¶ De signis officialiu mebrorum.

Significationu mebrorum egritudis officialium duo sunt modi silr. s. substatiales et accntales. substatiales sigtioes qtuor sut ars: mod: nuer: et positio. Accidetales significationes silr quatuor sunt: bonu: malu: perfectu: et imperfectum.

¶ De generibus significationum.

Genera sigtionu pficientiu suu gen tria sunt. Queda sut q significat pterita re q iam abijt. et dnr cognitiua. vel agnitiua vt videtes corp humidu agnoscimus qr sudor precessit. Alia significat pntia que a Galeno dnr demostratiua: et agnoscunt p sigtiones veluti cu inuenit puls magn et citat. itelligim qd sigt calore superante. Sut et alia q significat futuru et ancedit agnitio: vt cu viderim labiu iferi citari pcipim vomitu accidere: q postqz acciderit vocat precessio significatiua. Sed inter significationes et accidetia distat quoniam est diuisio cu augmento inter eas. Quod si vnam quamqz diuisionum scrutari volueris. vna habet habitudine: sz infirmo hec sunt accidentia: medico autem significationes.

¶ De signis accidentium et numero.

Accidentia q significatiua tria sut. Aliud enim est virtus opatiua mutata: sicut indigestio. Aliud aute corporis qualitas mutata: vt icteritia. Aliud exies a corpore: vt nigra vrina.

¶ De virtutis operatiue immutatione.

Virtutis opatiue immutatio triplex est. Aut enim ex toto est: sicut indigestio. Aut ex parte: sicut oculorum obscuritas vel tarda digestio. Aut de qualitate in qualitate. veluti de bona digestione in fumosa vel acidam vel quasi sicut musca: vel ligna in oculis apparentia: aut ex parte visus vel obscuritas.

¶ De modis mutatiois qualitatis.

Qualitatis mutate corpis significatio qtuor modis fit. Aut enim per visum sicut icteritia vel morphea: et nigredo lingue et silia. Aut p odoratum: vt anhelitus fetidus vel sudor: vel polipus: vel hyrcus: et silia. Aut per gustum: vt salsum: amaru: vel acidum. Aut per tactum: vt molle et durum.

¶ De exeuntibus a corpore.

Exies a corpe bipartita est significatio: vna cu sonitu

altera sine sonitu. Cũ sonitu vt oris ruct⁹: vel itestinoꝝ rugit⁹: vel p anũ vẽt⁹. Ei⁹ ꝟo q̄ est sine sonitu innaturali triplicit̃ habet. Alia q̃titate: vt lienteria. Alia q̃litate vt vrĩa nigra. alia vtraq̃ vt sanguinis fluxus.

¶De motione membrorum.

Membroꝝ mutatoꝝ significatio bifarie diuidit̃: itrisecus vz et extrinsec⁹. ¶Intrisec⁹ sex mōis. Alia eñ a mutatione opatiue ꝟtutis i mẽbro. Alia ab exeũtib⁹ a corpe. Alia ex dolore i mẽbro vicino ptinẽti. Alia ex ꝑpo loco. Alia ex innaturali semotiõe de loco: alia ex patiẽtis iudicio. ¶Extrinsecus fit trib⁹ mōis. Aut p visum vt albũ vel nigrum. Aut per tactum vt durum ⁊ molle: calidũ et frigidum. Aut per vtrumq̃: vt magnum vel paruum: plus vel minus.

¶De occasionib⁹ egritudinũ.

Occasiões egritudinũ sunt tres. Nature mutatio. Officialis mẽbri icõueniẽs habitudo. Juncture separatio.

¶De operatione medicine.

Operatio medicie hȝ triplicẽ effectũ. Aut eñ custodit sanitatẽ ẜm multitudinẽ suaȝ. Aut ex infirmitate facit sanitatẽ. Aut ecõtrario.

¶De regimine sanitatis.

Regẽdoꝝ sanoꝝ triplex est mod⁹. Egrotare parati. Incipiẽtes ifirmari. ⁊ defecti. ¶Infirmari paratos supradictoꝝ sex ꝯpetẽti moderatiõe regim⁹. Incipiẽtib⁹ infirmari duplicẽ curã adhibem⁹. Aut eniȝ chimi supabũdãtiã trahimus. Aut nature defectionem reparando ꝑdictoꝝ sex q̄ sunt necessaria adhiberi ꝑcipim⁹. Ꝺefectorũ aliȷ̃ infantes: aliȷ̃ senes: aliȷ̃ ex ifirmitate ꝯualescẽtes.

¶De diuisiõe medicine i gñali.

Omnis medicina aut ẽ vl'is aut pticularis. Vl'is ẽ sex pcedẽtiũ recta ordinatio. Particular; p ꝯ̃uũ fit triplex. Alia ei i ꝯsil'ib⁹ mẽbr; alia i officialibus mẽbris. Alia i iũctura; separatiõe. Assimilatiua mẽbra mutata reddim⁹ sil'itudini ⁊ i sua q̃litate stare colligãdo cõpescim⁹. ¶Cõcaua si ꝑter modũ ãpliata fuerit ad sui modũ ꝯstrigim⁹ ⁊ q̃etẽ iducim⁹. si minus: ꝯ̃uũ. In larg; ãt sil'r addito ꝯ̃rio cause: vñ vitiũ acciderit foramia strictiora suo mõ facimus. si Ꝺfectu ꝯtẽtiue ꝟtut; ꝯtigerit fomẽtis ⁊ cataplasmate mollim⁹. qꝺ si Ꝺ expulsiue ẽ Ꝺfectu: dyaforetic; ⁊ ꝯfortatiu;. Si Ꝺ stiptica cã: mollificatiõe. Si Ꝺ sicca: humectatiõe. Si de ꝯstrictiõe. solõne. Ea ꝟo q̄ Ꝺ nãli dispositiõe fuerit mutata suo loco restituim⁹. Si de ap̃ate ap̃a maturãdo sanam⁹. Si de nãli iũctura: eã aut apitiuo medicamine: aut chirurgia disiũgim⁹ Si de q̃libet nascẽtia: ipaȝ delemus. Si Ꝺ asperitate: lenitate. Si de lenitate: asperitate.

¶De ablatiõe superfluitatis.

Superfluitatẽ i nũero aut tollimus ex pte: vt scrophulas. Aut ex toto: vt cãcrũ. sepatiõnẽ i nũero sanamus. Si ex abũdãtia sanguis fit: in omni etate tollim⁹. Si ex spermate i pueritia tm̃ sanam⁹. Paruitatẽ mẽbroꝝ motib⁹ ⁊ fomẽt; ad modũ augmẽtam⁹. Magnitudinẽ ꝟo cõprimẽdo quiete mutamus et minuimus.

¶De mutatione membrorum.

MUtationē mēbri de suo loco reddimꝰ loco ꝓꝓo duobus modis. Aut em̄ separatuꝫ iūgimꝰ. Aut iūctū separamus. ¶Necessaria ad separatoꝝ iūcturā q̄tuor sunt. Separata iūgere. Iūcturā custodire. Ne rescindatur defendere. Naturam loci custodire.

¶De sufficientia et diuisione medicine.

OMnis enim medicina est: aut eorū sex modis que supra diximus temperata exhibitio aut potio. Aut chyrurgia. ¶Opratio medicine hꝫ triplicē effectū. Intus vt ea q̄ ore: aut naribꝰ: auribus: siue ano: siue vulua itromittamꝰ. Foꝛꝫ vt epithima: cataplasma: ēplastra: et silr̄a q̄ foꝛꝫ opanꝭ. ¶Medicine interioꝛꝫ opatio i tria diuidiꝭ. Aut em̄ soluit vt farmacia. Aut cōprimit vt coctana. Aut mutat q̄litatē: vt aq̄ frida in febribus. ¶Eiꝰ āt effectꝰ q̄druplex est. A[illegible] ei minuit abūdātiā vt farmacia. Aut replet inopiā: vt caro vł sanguis. Aut ꝯstrigit solutū: vt stipticū. Aut mutat q̄litatē: vt frida aq̄ in febribus.

¶De chyrurgia.

CHyrurgia duplex est: i carne ꝛ osse. In carne: vt incidere: suere coq̄re. In osse: vt solidar̄: aut inectere: aut radere:

¶De specierū cognitione.

SPecieruꝫ cognitio quinqꝫ modis fit: q̄litatis: quātitatis: temporis: ordinis: boni malive discretio.

¶Libri hysagogarū Joannitij cum dei laude.

FINIS.

Articella.

¶Incipit liber Philareti de pulsibus.

INtentionem habemꝰ i pn̄ti cōscriptiōe d pulsuū negotio ꝯpēdiosaꝫ exponere traditionē ꝛ dicere p̄muꝫ q̇d sit pulsus: ꝛ q̄ vtilitas pulsus: ꝛ q̇d est arteria: ꝛ q̄re dicatur arteria: ꝛ vnde exoritur.

¶Quid est pulsus.

INcipiēdū a prio. Pulsꝰ est motio cordis ꝛ arteriaꝝ q̄ ꝭꝫ diastolē ꝛ sistolē fit ad īfrigidationē caloꝛꝫ inati: ꝛ egōnē vł eiectionē fumosaꝝ supfluitatū.

¶Quot sunt efficiētia pulsuū.

EFficiētia pulsuū sunt tria virtꝰ faciēs motionē: vtilitas īducēs ꝛ instr̄m obediens.

¶Quid est arteria.

ARteria ē corpꝰ oblōgū rotūdū ad istar canalꝫ: duabus tunicis ꝯsistēs: a corde icipiēs: ꝛ in oē corpꝰ diuisuꝫ: aerē ꝛ spm̄ vitalē cōtinens.

¶Unde dicitur arteria.

ARteria dr̄ a para topyr: id est seruare aerē vitalē.

¶Unde oritur arteria.

HEc vero a sinistra auricula cordis q̄ dr̄ adorti exoriꝭ: q̄ scidiꝭ duplr̄. Et h̄ q̇dē ferꝭ deorsū p iteriora: ꝛ diuidiꝭ in dextrā ꝛ sinistrā: ad coxas ꝛ vsqꝫ ad pedes ꝛ digitos. Altera v̄o rursus ferꝭ sursuꝫ: ꝛ diuidiꝭ silr̄ i dextrā ꝛ sinistrā: i manꝰ ꝛ caput. ꝛ q̄ q̇dē ad caput ferꝭ: facit arterias q̄ dn̄r parotide. Que vero in dextrā ꝛ sinistrā ītrisecus ferꝭ tēdit ad brachia: ꝛ cubitos: ꝛ vsqꝫ ad extremos manuum digitos. Intentioneꝫ vero hꝫ presens ꝯscriptio: ad pulsuum

ſuū monitionē ⁊ cognitiões et
cauſas exponere.

¶Quoties mutatur pulſus.

TRiplr ab his em̄ q̄ ẜm na-
turā : ⁊ q̄ ꝯ nāʒ : ⁊ q̄ nō nā:
velut craſibꝰ viroꝝ ⁊ mulieꝝ: ⁊
etatibꝰ ⁊ aliis ꝯiugatis. Hoīm
em̄ hi q̇dē mares he ꝟo femine
Et hoꝝ ipoꝝ hi q̇dē calidiores
ẜm craſim: hi ꝟo frigidiores. ⁊
hi q̇dē graciles nā: hi ꝟo pin-
gues ⁊ carnoſi. Et viri q̇dē mu
lieribꝰ oīno calidiores ⁊ fortio
res ẜʒ naturā ſunt. Merito igi
tur pulſꝰ in eis velociores ⁊ ve
hementiores ſunt: mulierū vt
frigidaꝝ tardiores ⁊ leniores.
In vtriſqꝫ ꝟo hoꝝ: dico autem
viris ⁊ mulieribꝰ itēſa craſi in
tendit ⁊ pulſus. ¶In calidiori
q̇dē maiores ⁊ velociores ſunt.
calidū ei velocit mobile. In fri
gidiore ꝟo miores ⁊ tardiores:
frigidū ei tarde mobile. ¶Ha-
bitudines ꝟo in vtriſqꝫ iueniū
tur: velut gracile ⁊ carnoſū. In
gracilioribꝰ em̄ mltū ſubiacēt
tactui pulſus: in piguibꝰ ꝟo et
carnoſis humiliores. ¶Cōſide
rādū ergo eſt ad ꝯiugata velut
regiones ⁊ tpa/ ⁊ etates parti-
culares ꝯſtitutiões: ⁊ eſt dice-
re i tpibꝰ quatuor anni q̄uidē
exiſtētibꝰ: vere/ eſtate/ autūno
⁊ hyeme. Horū duo ſūt bn̄ tpa-
ta: ver et autūnus: diſtēperata
ꝟo hyems ⁊ eſtas. Merito er-
go vere ⁊ autūno pulſus ſunt
magni ⁊ fortes valde ꝓꝓ tēpe-
ramētū q̄litatʒ: manifeſtū ē qm̄
ẜm etates ꝓportionantur. In
eſtate em̄ velociores ⁊ ſpiſſio-
res ſunt ẜm vnāquāqꝫ etatē ne
ceſſitatē inducēte: propter cōti-
nentis nos exteriꝰ caliditatem
aeris. In hyeme ꝟo rariores ⁊
tardiores pulſus fiunt propter
aeris ꝯtinētis frigiditatē aut
conſtrictionē. ¶Silr aūt et in
vnaquaqꝫ regiōe ẜm illiꝰ Cra-
ſim ⁊ pulſus ꝯmutat. Calidior
ſiquidē magnos ⁊ veloces fa-
cit pulſus. Frigidior eſt ecōtra
rio. ¶Dicamꝰ aūt de etatibꝰ.
Si igitur etates differētes ſūt:
⁊ pulſus earū differētes moue-
bunt. Pueroꝝ ſiquidē pulſꝰ ve
loces ſunt ⁊ leues ⁊ ſpiſſi: ẜʒ ꝟo
magnitudinē ⁊ fortitudinē me
diū: veloces q̇dē qm̄ ẜm ſubſtā-
tiaʒ abundat in eis naturalis
calor: ſpiſſi ꝓꝓ abūdantē i eis
ẜm quātitatē caliditatē. leues
ꝟo qm̄ impfecte ſunt in eis vir
tutes. Dicimꝰ em̄ qm̄ leues ex
imbecillitate virtutū fiūt. Se-
nū vero ecōtrario tardiores et
rariores: q̄tū ad pueros ꝓpter
imbecillitatē ⁊ frigiditatē q̄ in
eis eſt. Augumaſticoꝝ ꝟo ma-
gni ⁊ fortiſſimi eo ꝙ fortes in
eis magis virtutes ſūt. Silr āt
et ẜm tpis q̄litatē cōmutāt cra
ſes ⁊ pulſus. ſicut em̄ ꝑdictum
eſt cōtinēs mutat cōtentū ad ꝓ
priā eiꝰ craſim. In p̄gnātibus
ꝟo mulieribꝰ ſunt parui: ſpiſſi
et veloces. parui ꝟo eo ꝙ gra-
uat virtꝰ ex fetu. ſpiſſi ꝟo ⁊ ve-
loces ꝓꝓ inducētē neceſſitatem
pregnātis ⁊ fetꝰ. In ſomno ꝟo
ſunt pulſus minores ⁊ leniores
manifeſtuʒ eſt: qm̄ fit naturali
calore ingrediēte ꝓfundū. In
ſuperuenientibꝰ ꝟo craſibꝰ ad
ſupuenietia mutantur ⁊ pulſꝰ.
Silr auteʒ ⁊ in gracilibꝰ: vt qn̄
ẜm naturam virtus patit: aut
ſecundū ſubſtantiam alicuius
principalis partis: aut ab ali-
quo faciente vel grauāte eam.
¶Veniamꝰ igit ad ea que nō

natura. hec vero sūt gymnasia: balnea: cibi: multi vini potio: et aq̄ multe potatio. ¶ Similiter in his q̄ pter naturā hoc ē causis egritudinib⁹: et accidētib⁹ similr sed p̄dcā ꝯsiderare opz. Sciēdū em̄ qm̄ q̄ sm̄ naturā et q̄ nō nā: si imoderate fiāt: in id qd̄ pter naturā est vertuntur pulsus.

¶ Quot sunt obseruāda in cognitione pulsus.

Cum ergo ad egrotū igre dieris quē nūq̄ vidisti: attēde pri⁹ q̄dē si mascul⁹ aut femina ē. Et si masculus ꝯsidera pulsū masculi. si vero femia: feminē. Deide nāz laborātis et etatē ei⁹. Et post h̄ tps anni et regionē. Et ꝯparās oīa et ꝯiectās q̄lē pulsū laborātē hr̄e oportuit qn̄ san⁹ erat: tūc cognosces diligēter magnitudinē pter naturaz facte cōuersionis pulsus.

¶ Quot sunt genera pulsuum.

Genera pulsuū sunt decem. ¶ Primū gen⁹ sz quātitatē triū dimēsionū ꝯsiderat. s. sz lōgitudinē: latitudinē et pfūditatē. Cōuenientē igit iste augumētat⁹ sm̄ tres dimēsiones trāscēdēs modū dr̄ magn⁹ puls⁹. ¶ Scd̄z gen⁹ pulsuū ē sm̄ quātitatē motiōis arterie diastolis et sistolis. i q̄ ꝯsiderat velox tardus et mediocris. ¶ Tertiū gen⁹ pulsuū sm̄ gen⁹ virtutis: in q̄ cōsiderat fortis debilis et mediocris. frequētia em̄ accipiēs magnitudinē facit validū. qn̄vero dn̄at virt⁹ cārū: tunc magis fit validus pulsus: et econtrario. ¶ Quartū gen⁹ pulsuū sz ꝯsistētiā arterie corporis. Dico āt arterie corporis: i q̄ ꝯsiderat durus: mollis et mediocris. ¶ Quītū gen⁹ pulsuū sz quātitatē q̄etis: in q̄ spissus et rar⁹ cōsideratur. Breue em̄ tps q̄etis significat spissū: lōgū vero rarū. ¶ Sextuz gen⁹ pulsuū pp eq̄litatē et ineq̄litatē q̄ ꝯsiderat i vno pulsu in plurib⁹. In vno q̄dē vt i capriзāte. Que vero i plurib⁹ fit dr̄ cōsistēs ineq̄litas vbi vero ineq̄litas: ibi fit iordiatio vt i oibus. aut ei dcidit vna pcussio: aut icidit. et h̄ fit guata et afflicta virtute aliq̄ cā. ¶ Septimū gen⁹ sm̄ plenā ordiationē et iordinationez est. icisio ei ab eq̄li pulsu facit ineq̄lē ineq̄lis sz periodos ordinat⁹ fit: et iste rursus ꝯsiderat sz vnā pcussionē et sm̄ plures reditiōes. ¶ Octauū gen⁹ pulsuū sm̄ plenū et vacuū: h̄ est sm̄ arterie figurā. oē eniz vas: aut plenuz: aut vacuū. ¶ Nonū gen⁹ pulsuū sz ꝯcordiā in q̄ mēsurat proportio tpis ad tps. vn̄ cognoscunt deficiētes et icidentes. ¶ Decimū gen⁹ pulsuū cōsiderat sm̄ calorē q̄ reddit per totū corp⁹ arterie in q̄ cōsideratur q̄litas supposite materie corporis p tactum veluti distēperata et mordax.

¶ De causis et differētijs pulsuū

Dictis ergo decē generib⁹ pulsuū dicamus breuiter paucas cās et differētias eoꝝ. Si quis enim ad diligētiā eoꝝ peruenire voluerit: sciat q. xvi. libri sunt de pulsuum negocio. Ego em̄ lōgitudini parcēs in paucis capitulis paucas quasdam differētias et causas pulsuum in breui dicam.

¶ Propter quā causaz pulsant arterie.

Pulsant arterie vt seruet moderat⁹ sz naturā calor cordi et omnibus partibus.

¶Quid differt saltus a pulsu.

SAltꝰ a pl'su differt:qm̄ q̄dē ꝑ p accidētē spm̄ fit saltꝰ i oi corpore:pulsꝰ ꝟo i operatiōe ꝟtutꝫ mouet et in solis arterijs.

¶Quid differt pulsus magnꝰ a valido.

PUlsus magnꝰ a valido differt:qm̄ quidē secūdū tres dimensiones magnus ꝯsideratur:validus vero secūdum motionem:tenorem enim virtutis significat.

¶Quid differt pulsus spissus a veloci.

PUlsus spissus a veloci differt ꝑ cōtinuū ꝛ discretū. Spissum eīn cōtinuū dicimꝰ velocē;ꝟo discretū veluti si currat aliquis velocius et stet.

¶Quid differt rarus pulsus a tardo.

RArꝰ pulsꝰ a tardo differt:qm̄ rarꝰ ex infirmiore magis ꝟtute fit. Rari eīn pulsꝰ difficiliores. Tardꝰ ex solo dfectu fieri potest caloris. Rarꝰ autē maiorem defectū significat virtutis.

¶Quot differentie pulsuū fiūt in dyastole.

OCto sūt pulsꝰ differētie in dyastole:scilꝫ magnitudo puitas valitudo ꝛ bilitas velocitas tarditas duritia ꝛ mollicies

¶Quot sūt iudicatiua pulsus.

DUo:Intellectꝰ et sensus. Sēsus q̄dē iudicat ꝑsentia. Intellectꝰ facta ꝛ futura.

¶Quot sunt efficientes cause pulsus.

DUe. Uirtꝰ faciēs ꝛ mouēs corpus vasis. Et vtilitas propter quam mouetur.

¶Quot modis ꝯsideraṫ moderatꝰ ꝛ immoderatus pulsus.

QUadrupliciter:secundum magnitudinem:ꝑm velocitatem:ꝑm valitudinem:et secundum spissitudinem.

¶Quid differt pulsus inequalis ab immoderato.

QUoniam inequalis quidē in vno pulsu ꝯsideraṫ:ꝛ in pluribꝰ;aut eīn ꝑm vnā dyastolē ꝛ sistolē aut ꝑꝫ plura cōgregata:q̄ dr cōsistens inequalitas in multitudine pulsuū cōsiderata. Immoderatꝰ vero fit ꝑꝫ rithmō id est numerū:vt si post tres magnos ꝛ vnū paruum sequantur duo magni.

¶Quid differūt deficiētes pulsus ab incidētibus.

QUia deficiētes ex infirmiori magꝫ ꝟtute fiūt:aggrauata ei ꝛ deficiēte deficiūt. Incidētes ꝟo ꝑugnātē ꝛ resistēte:ꝯtinet eīn seipsam virtꝰ excitās volēs repellere ꝯtria. Et videnṫ eē ꝯtrij deficiētes incidentibus.

Quid differt spasmosꝰ a ramo.

QUoniā in spasmoso q̄dē tēdiṫ arteria ad instar chorde tēse. In ramoso vero trāsfertur dextra in sinistrā.

¶Quomodo fiunt fluctuantes pulsus.

EX abūdantia contenti magis humoris infundentis corpꝰ arterie:sicut hyposarca i hydropisi.

¶Quid differt caprizans a bispulsante.

SEcūdū ꝙ caprizās quidē i vna dyastole differēter motiōes facit:vt capra sursuꝫ saliēs bis saltat pedibꝰ in vere hic ꝟo fit coacta ꝟtute grauata ab aliqua cā tribulāte eā. bispulsans vero o bis:ꝛ ꝑꝫ idē pulsat ꝑcussionē hic ꝟo fit ꝑpꝉ duritiē corpis

arterie:repcutiēte em̄ ⁊ rursus
currēte violēter spiritu i secū-
dam venit percussionē:vt i in-
cude malleus.

¶Quid differt vermiculosus a formicante.

Quoniā vermiculosꝰ q̊dez
plurimuz ꝯuertiꝭ ⁊ venit
ad meliꝰ:⁊ manifestā magꝭ hꝫ
ineq̄litatē. Formicās v̊o nō cō
tēta iam virtute:sed dissoluta
⁊ deleta fit ⁊ mortē significat.
Et hec vobis de pulsu ad p̄sēs
sufficiant.

Explicit liber pulsuū philareti

¶Incipit liber vrinarum. Theophili.

DE vrinarum
differētia negotium
multi veterū medico
rū aggressi sūt scribe
re. Quoꝝ p̊mꝰ oim̄ fuit hypo.
choꝰ:tuꝰ libris isueuimꝰ.post
hꝰi v̊o tpa Gale. mirabiꝭ me-
dicꝰ aggressus ē ⁊ scripsit. De
hic post hūc magnꝰ medicꝰ so-
phista. Hi ꝙ viri laudibꝰ digni
sūt:qm̄ p̊mi studuerīt aliq̊d vti
le iueniꝭ i vita. Nullꝰ tn̄ hoꝝ vi
roꝝ pfectā ⁊ n̄ diminutā doctri
nā fecit. Nā hypocrates choꝰ ꝺ
vrinis exponēs aliꝺ alibi i suꝭ
tractatibꝰ sparsim tāgēs gn̄a ⁊
spēs ⁊ dr̄ias vriarū:⁊ ex eis co
gnitiōes i futurꝭ partiū dispo-
sitiōibꝰ p̄ter naturā:⁊ i sanꝭ cor
poribꝰ:⁊ i acutꝭ egritudibꝰ mi
nus habētē doctrinā reliq̇t. Et
silr̄ ēt post eū Gale. i tractatu
suo phycriseos ꝯponēs ⁊ docēs
valde m̄lta ⁊ indeterminata ⁊
obscura reliq̇t s̄m genera ⁊ spe
cies:⁊ dr̄ias. Cōsequēter his su
pueniēs magnꝰ medicꝰ Rome:
inexptꝰ v̊o rē aggressꝰ est:⁊ ipe

de his artē s̄ꝫ diuisionē icipiēs
⁊ dr̄ias earū ⁊ spēs ꝯscribere:et
pnostica signa q̄ ex eis fiūt:aut
futura sunt fieri multa p̄termit
tēs:impfectā ⁊ ip̄e disciplinā tra
didit ita vt multa q̄ranꝭ ab his
q̊ postea facti sūt medici:⁊ nullo
mō solutionē valētes inuenire:
q̄rere coguntꝭ aliā doctrinā ⁊ nō
vane q⁊ ex his q̄ didicerūt discer
nūt obseruare ⁊ autumare vꝭ cō
ijcere ex ipsis manifestis obscu-
ras res ⁊ intellectꝰ. Nā vrinarū
apta ispectio manifesta fctā nō
apparētes ⁊ patiētes locos co-
gnoscit:⁊ quō dispositi sūt:⁊ s̄m
q̄lē crasiꝫ eoꝝ singulū:aut s̄ꝫ na
turā dispositi sint:aut p̄ter natu
raꝫ ꝯstituti sint:aut dispositi ex̄
naturā. Eiꝰ em̄ q̄ sanguinē opaꝭ
virtutis q̄ūolibet s̄m opꝰ pp̄riū
ipedite nūciꝰ nō falla vrinaꝝ di
ligēs ispectio nata ē eē. ¶Igiꝭ
optimū nobis est de vrinis volē
tibꝰ tractare inuocare Christū
dn̄m nr̄m verū adiutorē ⁊ ducez
fieri in hmōi doctria:vt merea-
mur nō diminutā ⁊ idefraudatā
hāc pficere. ¶Opꝫ igiꝭ nō diffi-
nire q̊d est ip̄a vrina. Deide ma
nifestare locū i quo nasciꝭ. De-
hinc locū in q̊ discerniꝭ. Et dein
de sic icipere doctrinā s̄ꝫ gene-
ra ⁊ species ⁊ differētias earū.

¶Diffinitio vrine.

VRina est colamētū sangui
nis ⁊ alioꝝ humoꝝ. Hanc
aūt aliȷ̄ supfluitatē sero similez
vocauerūt. Aliȷ̄ aq̄sam. Aliȷ̄ pu-
tredinē sanguinis. De nomini
bus ergo nulla sit cōtentio.

¶De loco in quo nasciꝭ vrina.

NAsciꝭ igiꝭ vrina in ramosa
vena circa simā epatis ex-
pāsa:in q̊ sanguinē virtꝰ faciens
opus suū pficit. ¶Est aūt gn̄a

tio ei⁹ talis. Sanguine forma-to ꝛ pturbatiōe facta in eo qđ-cūq̃ q̃dē leue est supiora petēs qđ ex colera rubea supfluitas natū est esse. Accipit illud susce ptrix chistis fellis per suū mea tū posita ppe epar. Terrenū āt velut fecē sanguinis trahit splē per suū meatū. Relinquit ergo aquosa supfluitas cū sanguie: hāc accipiētes rhenes p mediā chilim.i. pfundā venā ꝛ formāt illud in vrine ꝯstitutionē. Dicit āt aliq̃s ꝛ merito: vt q̃d fellisre ceptaculo: ꝛ splene exsimis epa tis recipiētib⁹ sanguinis super fluitates: nōne ꝛ lūbi ppe positi acceperūt aquosi superfluita tē. Et dicim⁹ propter magnā ne cessitatem: hoc natura retinuit Nam ramosa vena q̃ sanguinē operat in sima epatis posita cō fert per ramos suos chili vene iuxta curuaturas epatis expli cate p quosdā meat⁹ angustos ꝛ rotūdos. Sāguie ergo ƀz ꝯsti tutionē pigui existēte: ꝛ nō valē te āgustas sine ipedimēto vias ptrāsire: op⁹ fuit adesse cū ea aq̃sā supfluitatē: vt subtilitate aquose supfluitatis facile cūea trāsiret sanguis ad chiliz venā qm̄ dū impellit aquosa supflui tas ad ramū chilis vene q̃ adia cet spine dorsi a sursuz vsq̃ deor sum: ꝛ p ipsum: ꝛ p meatus lū-borū: ꝛ dexter ꝛ sinister ƀz labdā literā grecorū positi in impositione sua trahūt p ipsos meat⁹ a chili vena lumbi hui⁹ super-fluitatē. Deiñ sic formātes illā: ꝛ i vrine essentiā trāsmutātes p vrinales meatus trāsmittūt ad vrine susceptricē chistiz. Et si q̃ dē sincer⁹ ꝛ pur⁹ sanguis ꝛ pfe ct⁹ fuerit: manifestū est qm̄ ꝛ ei⁹ supfluitas talis erit. Si ꝟo ƀm aliquē casuz sanguis operās ꝟtus ipedita fuerit op⁹ suū pfice re: hmōi fit aq̃sa supfluitas quā ꝛ vrinā vocam⁹. Propt hoc gali qñ q̃dē subtiles vrine ꝛ albe ap parēt. Aliqñ aūt pingues ꝛ albe crudiore sanguine facto: ꝛ ipse cta sanguine opante digestiōe facta ꝛ velut crudiore. Alia āt sup incēso ꝛ velut feruēte sāgui ne talis ꝛ eius supfluitas fiat. Itaq̃ ppter hmōi causas ꝛ vri-ne ƀm species immutantur.

¶De notificatione naturalis vrine.

DIcam⁹ igr̄ de ea q̃ ē ƀz na-turā vrina q̃ ē ex pfecta ea rōe sanguis fctā q̄lem oporteat eē. Et diffiniam⁹ bonā vrinā: q̃ ꝛ ƀz naturā eñs nolat: ꝛ excedētē hāc aūt min⁹ hñtem: nō ƀm na turā: sz pter naturā reputem⁹. ¶Est ergo ei⁹ diffinitio talis. Que ē ƀm naturā vrina bona? Est sicut dicit hypocrates: albā ꝛ planā ꝛ equalē hypostasim ha bens. Manifestū quidez est qm̄ ꝯñte sub̃a moderata ꝛ colore op portuno: q̄ sit diffinitio diffini-ens perfecta.

¶De substantia vrine.

VRina est bona: substātia q̃ dē moderata hypostasi ve ro alba ꝛ plana ꝛ equali: colore ꝟo ruffa: aut subruffa: ꝛ rubor paululū participās ppter lim-pitudinem ꝛ tp̄s similiter cōse-quēs. Galenus q̃dē subruffam ꝛ subrubeā bonā esse dicit. Ma gus vero ruffam et subruffam. Nos aūt ex cōteperantia vtro-rūq̃ fecimus. Quecūq̃ aūt ƀm aliquod istorum quatuor aut abundat: aut minus habz: hāc ƀm naturam dicimus non esse.

De colorib⁹ ergo: ꝛ hypostasib⁹ nō presentis ē dicere tēporis: ꝓcedēs em̄ sermo docebit. Scđꝫ vero presens tempus dicamus de effusione qm̄ omnis vrina fꝫ substātiā ipsam effusio est. substātia em̄ vrine humiditas est: hāc hūiditatē multi sapiētū medicorū effusionē vocauerūt qm̄ quid in mēbris effusum est i ea inspicit: vel ꝑcipit. ¶ Huiusmodi aūt effusionis differētie ꝓme due sunt: subtilitas: ꝛ piguedo ꝛ ex his mixtis est cōtēperātia: ipsa aūt cōtēperātia q̄ fm̄ naturam est nō diuidit. ¶ Subtilis igit aut migit tenuis ꝛ manet tenuis. Aut mingit tenuis: ꝛ fit luculēta ꝛ piguis: ꝛ est prior q̄dē idigesta vltime: luculēta vo facta ꝛ i piguedinē trāsmutata digestiōis pricipiū significat accipe. Silr rāt ꝛ ipi piguis diuidit dupl r. Aut migit piguis ꝛ manet talis. Aut mingit q̄dē pinguis residēs vero fit tenuis. ¶ Et mōstrat quidē prior ꝑturbationeꝫ in corpore factā validā humoꝝ secundario turbationē quideꝫ determinari: sanguinis vo opa rationis digestionē resurgere. ¶ Iūgam⁹ igit coloꝝ substātiā ꝛ determinem⁹ ea q̄ ex ipis fiūt cōplexiōis signa: ꝛ i sanis hoib⁹ ꝛ q̄uolibꝫ egrotātib⁹. Et qm̄ albus color ꝓcedit alios colores ꝛ tenuis effusio ꝓcedit alias i effusiōe q̄litates: ꝓponam⁹ pri⁹ tenuē ꝛ albā substantiam.

¶ De tenui ꝛ alba vrina: vel de vria cū tenui sbā: et albo colore

Tenuis ꝫ ꝛ alba substantia vrine multa significat Urina ergo veniens multū tenuis ꝛ alba i sanis hoib⁹. mltā potationē significat cū largo cibo: ꝛ maxime si est vinū exile et leue. ¶ Urina vo talis i pueris mala: nā vrine aquose i pueris pessime sunt. ¶ Urina talis veniēs significat debilitatē vtutis vt in senectute q̄ est fm̄ naturā: significat: ꝛ debilitatē exdiutur na egritudine q̄ appellata ē; a sapiētibus medicoꝝ ex egritudine senect⁹. ¶ Urina tenuis ꝛ alba ꝛ multum micta ꝛ similis dyabetē significat quā sapiētes medicorū sanidā vocauerūt: ꝛ q̄dā sapientū maxim⁹ i vrinis dyariā vocauit. Aliꝫ autē dipsation nō scđꝫ naturaꝫ hn̄te se homie sꝫ ꝓter naturā dispō appet scđꝫ calidā distēperātiā lūborū Infinita ergo attractiōe lūboꝝ ꝓter naturā dispositorum talis vrina venit. ¶ Uria tenuis ꝛ alba multū micta i febrib⁹ āphime rinis deficientē febrē significat p hm̄ōi humorē: ꝛ i ea q̄ scđꝫ naturā frigiditatis distēperantiā epatis tenues ꝛ albe mingūtur vrine et pp emphraxim veniūt silr vt in nefreticis: ꝛ vt i quartanis in principiis. ¶ Urina tenuis ꝛ alba in hydropicis venit ꝓpter abūdātem causaꝫ. ¶ Urina tenuis et alba in lesis collū ꝛ caput et humeros grauatis. scotosim ꝛ lipothomiā significat. Significare aūt i futuro tpe hyposta: ꝛ in ꝓterito: sicut dicit vtik. Sudor mult⁹ ex sōno sine manifesta cā fact⁹ significat qm̄ corp⁹ plurio cibo vtik. ¶ Urina multa in febrib⁹ acutis tenuis ꝛ alba veniēs q̄etē significat. ¶ Urina tenuis ꝛ alba veniēs in fine eaꝝ q̄ valde acuunt febriū discessuꝫ fore significat: i eas q̄ sunt sub freni b⁹. ꝑtes. vrina silr veniēs i cau

febris sigat frenesiz. Nã causon febris a multitudie rubei fellis fctã vrina nõ colorata supiꝰ lata fellea supfluitate existēte excel sũ locũ capitꝫ occupauit. Et si q̃ dē i ãterioř cerebri loco flegmo nē faciēs: i his q̃ i eo sũt mirigi frenesiz facit. ꝛ si q̃dē pp aliquã cãz vt i fluxu sãguinis p nares: aut pp sudorē multũ i capite fa ctũ vrina subtili et alba veniētē qetē significat. Si em̃ talis exi stēs vrina adest ꝛ frenesis pma net: ita dispositꝰ moriř tps igiř ē enarrare ꝺ colorꝫ dñia: ꝛ dñe q̃t sũt ꝛ q̃les ꝛ cũ q̃li effusiõe pñt cõ pleri: aut omnes: aut quidam.

¶ De colorībꝰ vrinarũ signifi cantibus indigestionem.

Est igiř de colorībꝰ primꝰ albꝰ ꝛ huius latitudo i eo ꝯtēta est christallus enim ꝛ nix et calx ꝛ aqua purissima q̃dem alba sunt: sed nõ in summo oĩa. Impfectior aũt his color lacteꝰ q̃lis est ex ipsa denominatione. Deide remissior hoc glaucꝰ: vt cornu lucidũ aut ictidões. i. cor nee tunice oculoꝝ. Deinde hoc glauco adhuc remissior karo pos q̃lia cameloꝝ vellera subal bida: aut vt lapis onichinus: hi ergo colores albi sꝫ q̃litatē ꝛ sm̃ magis ꝛ minꝰ sunt. Si ꝟo infe ctionē aliquã recipiat fellis al ba vrina: sm̃ primã q̃dē rõnem subpallida sit vt decoctio semi crude carniꝫ. Si ꝟo permaneat tpe aliq̃ decoctio: infectionē ma iorē faciēs pficit colorē pallidũ: significãs abũdãtius fel priore aq̃sam vrinã suscepisse. ¶ Post hũc aũt poniř subruffus sił̃ sau ro a celtica veniēti. Deinde ꝟo ruffus vt est sm̃ veritatē chrison aurũ. Deinde subruffus remis sior parũ. Deide rubeꝰ q̃ assimi laꝟ ꝟo croco. Deide hyperiteros factũ ab ipso aq̃so sanguie vt ex albo colore splēdore adueniēte quē tinctores flãmeũ nominãt: q̃ ꝟo sꝫ Galenũ finicon ꝺr: id est similis dactiloꝝ colori maturo rum. Supponere em̃ vel ꝑpone re suppositionē in colorībꝰ oĩbꝰ nõ oẽs ꝯsueuerũt siłr arbitrari. Aliĩ tm̃ ꝑponunt: aliĩ supponũt Eridũ ꝟo sicut ipse sãguis purꝰ ꝛ sine dolo. Nam intēsior hoc ꝛ remissior nõ est sanꝰ sꝫ notꝰ. Ino pos aũt vt vinũ nigrũ: aut ꝓfun dior vt purpureꝰ sanguis: sicut est color epatis. Kyanos vt pu trefactꝰ sanguis ex felle rubeo ꝛ supadustꝰ ꝛ i colore vt garꝰ ꝛ ictericoꝝ vrine. Regła aũt kya ni talis est colori sm̃ Galenũ al bo splēdidũ adueniēs ꝛ i nigrũ plurimũ icidēs kya ñ facit. Fu scus ꝟo ex albo ꝛ nigro ꝯiũctis iuicē fit sicut roisgadia. Cloro ꝟo idest color viridis vt caulis virēs ꝛ vt gramē latitudo aũtꝫ i eo ꝯsideraꝟ. Nã violaceꝰ ꝛ sma ragdinꝰ ꝛ hysothodis: oĩa sunt clora idest viridia sm̃ magis et minꝰ. Hec oĩa a calore plurimo facta sunt. ¶ Pelithinõ ꝟo ꝓfun diꝰ ē fusco vt plũbũ: ꝛ q̃ sũt ex ac cidētībꝰ plagꝫ corpi: ꝛ q̃ ex cassa tiõībꝰ nigrãtes colores. Hic aũt aut a frigoř fit aut a plaga. pꝰ hũc ãt magꝫ indicãs aliqñ q̃dē frigiditatē: aliqñ calorē. si ꝟo ex viridi ꝑcedēte calorē si ꝟo ex li uido: frigiditatē. Est aũt nigre do sup illa gñã oĩꝫ coloꝝ: ꝛ ni gredo latitudinē mł̃tũ hñs sm̃ magꝫ ꝛ minꝰ: mł̃ta ei nigra aliĩs intēsiora dissimilia sũt. Et ꝺ co lorībꝰ quidē sufficiēs doctrina est collecta a disciplinis ãtiquo

rum philosophoꝝ ꝛ medicoꝝ. Hoꝝ vero coloꝝ qui possunt cōiungi cum pingui effusione ꝛ tenui: ꝛ que ex his signata siue in sanis corporib⁹: siue i egrotātibus pcedēs sermo docebit. Cum aūt de colorib⁹ docētes pdixim⁹ ab albo nudissimo distātiā: ꝛ lacteū: ꝛ glaucū: ꝛ karopos: nō vt aliquē coloꝝ iconiugatū pmittam⁹ cū tenui effusiōe piūgam⁹: ꝛ ea qd significāt exponamus.

Tenuis lactea ꝛ alba vrina.

In principijs febriū huiusmodi veniēs mala: qm cronicitatē febriū seu egritudinis significat. In declinationib⁹ vero si multa: solutionē significat.

Tenuis glauca ꝛ karopos vrina.

Quoniā igit tenuis substātia: ꝛ alba indigesta ē: manifestū est ex his q̄ ante nos fuerūt sapiētib⁹. Colores aūt hi cōueniētes ei qui primi sunt albo ꝛ ipsi indigestionē significāt: nō em colorati sunt aliquā ībecillitate naturalis coloris. Igit tenuis cum his colorib⁹ cōsistens indigestionē significat.

Tenuis pallida ꝛ subpallida vrina.

Principiū digestiōis hmōi vrine significāt. Nā substātiaꝫ quasi difficiliorē naturalis calor nō potuit densare. Colorē vero quasi faciliorē in principio digestionis mutauit.

Tenuis subruffa/ꝛ ruffa vrina.

Hec melior a priori. significat em hmōi vrina naturalem calorē cōualuisse eo q plm colorē vrine ɔcessit: qm non potuit materiā dēsare: vocamus ꝛ hāc indigestā. Et vrina talis veniēs i hydropicis periculosa est quēadmodum aquosa vtilis.

Tenuis hyporanthos ꝛ xanthos. i. subrubea ꝛ rubea.

Esto tenuis quidē vt ponebat sꝫ hyporāthos: aut xāthos: he tales sm substātiā quidē indigeste: sm colores nō solum extra naturā extiterūt sꝫ ꝛ materie indigētiā demōstrant. abstinēte em aliquo adolescēte sm naturā sm etatē pter indigentiā materiei vrine apparēt hyporāthe aut xāthe: eo q abūdet in pfundo calor quidē pter naturā abūdātiā fellis generās qm multo calore in fel mutatur sanguis: ꝛ maxime plōgat causa in tpe estiuo in quo ꝛ tertiane plurimū supueniūt etem eorꝫ vrine xāthe sunt pter has causas: ꝛ vigilie ꝛ solicitudo ꝛ labor rubeas ostēdūt. Et de cōplexionib⁹ tenuis substātie cū qb⁹ colorib⁹ possit cōponi: sufficiant q̄ dicta sunt. Reliquū est vt in descriptiōe pter manifestationē exponam⁹ eas sic. Tenuis enim alba. Tenuis lactea. Tenuis glauca. Tenuis karopos. Tenuis hyporāthos. Tenuis xanthos. Tenuis pallida. Tenuis subpallida. Tenuis ruffa. Tenuis subruffa.

De colorib⁹ vrine cum grossa substantia.

Quoniā aūt oēs cōplexiōes tenuis substātie cū quib⁹ possunt cōiūgi colorib⁹ sufficiēter fecim⁹: ꝛ qd significēt dixim⁹ ꝛ descriptiōe eas exposuimus: trāseamus ad cōplexiones pinguis substātie ꝛ dicam⁹ cū qb⁹ colorib⁹ possunt coniungi.

De pingui alba.

Talis cōplexio ɔstat ꝛ monstrat crudum humorē plm abūdare in vasis: ꝛ diuersas dis-

ferētias flegmatis:vt est vitreū flegma:⁊ salsuʒ:⁊sine qualitate hui⁹ vrina pinguis multa ⁊ alba veniēs in egritudinib⁹ acutiſ liberat a pāta in articulis nata: his q̄ dolebāt eos ⁊ his q̄ quodāmodo i egritudine erāt:his q̄ diu fuerāt in multitudine pinguiū humorum.

¶De vrina pingui ⁊ lactea.

Et huiusmodi cōstat. Et si in fine talis venit:lithiasiʒ vesice aut renum significat.

¶De pingui karopos ⁊ glauca vrina.

Hec cōplexio ꝯstat. Et si inturbata manet demōstrat tales humores multos i corpore esse. Si ꝟo turbate hmōi vrine fuerit quales subiugaliū:demonstrāt capitis dolorē:aut p̄sentē aut futuꝝ. Qūo aūt apparēt:si turbate iā sunt ⁊ clare resīdētes manifestāt exteriori igne ꝓbate. Calefacte em̄ ampullas in sup̄ficie demōstrabūt. Aliter aūt pīguis existēs eadē substātia si accidit febrib⁹ trūbos eē: hāc sequēs multitudo vrine tenuis solutionē febris significat.

¶De pingui subrubea vrina.

Talis ꝯstat. Et si ē hyposta sis hmōi diuturniorē egritudinē declarat ⁊ laudabilē vel sanabilem.

¶De pingui rubea vrina.

Talis ꝯstat ⁊ declarat mltū humorē sanguineū esse in corpore queadmodū i sinochis et in acutis febrib⁹. Talis paulatim micta periculū significat Silr autē hmōi vrina. In talib⁹ febrib⁹ si turbulēta micta est cū surditate ⁊ capitis ⁊ colli ⁊ hypocūdriorūdolore:ictericū fore ante septē dies significat.

¶De pingui inopos vrina.

Et hmōi ꝯstat. Et si euenerit in febre causon capite dolente ⁊ circūdolente fit crisis ⁊ fert crisim.

¶De vrina pingui kianos.

Talis ꝯstat. Et in sanis sup̄uenicēs significat laborē vel aut cursū multū significat factū esse. Seniorib⁹ ꝟo supueniēs q̄bus ex mlto tp̄e tales fiūt a malis humorib⁹ immutari vesicā vt i plurib⁹ significat. In fine ꝟo si tales facte in lithiasi ꝯstituuntur:strāguriā significāt futurā.

¶De vrina pingui viridi.

Talis ꝯstat. Et in fine febris hmōi veniēs ictericiā sig̃at

¶Pinguis liuida vrina.

Talis vrina in febrib⁹ ⁊ nō residēs p acrusticū.i.mēte alienatū significat. Significat ⁊ aliud:i febre ei causō talis vrīa apparēs strāguriā futurā sig̃at

¶Pinguis nigra vrina.

Et ea cōplexio ꝯstat ⁊ declarat purgationē melācolici humoris vt in declinatiōe q̄rtanarū:⁊ solutiōe melācolie:⁊ pp̄ frigiditatē veniūt tales ⁊ ꝓpter erustionē sāguinis. A talib⁹ ꝟo causis dēsata substātia significat tales colores cū dēsitate sb̄stātie fieri. Qm̄ ꝟo vera est rō ꝙ tres dr̄e nigre vrine piguiores sūt ea q̄ ſm naturā est vrina ſm substātiā ⁊ hinc manifestū est ꝙ q̄rtanario soluto ⁊ melācolico humore p vrias exeūte:vrie pingues apparēt ⁊ nigre. Silr ⁊ dū egritudo melācolica soluit̄. Et p vrias exit cā q̄ fecerat melācoliā:qm̄ ꝟo melācolic⁹ hūor terrenus ⁊ piguis ⁊ niger est:pp̄ hoc ⁊ vrīas facit ⁊ nigras ⁊ pigues. Silr ⁊ q̄ ex adustiōe sanguinis

facit nigre sūt quēadmodū ῀p dictū ē: dēsitatē possederūt sbe eo ꝙ eā q̄ ivaser hūiditate exhaurit adustio ⁊ frigiditas māifeste dēsat mā ꝫ rōne ꝯstrictiōis. ¶ Significāt āt tales vrīe ī febr e spasmū ex siccitate. ¶ Sigāt at tales ⁊ alrō i febrib' ei pacut ꝫ tales venīētes cū sudore capit ꝫ ⁊ colli ⁊ dorsi ⁊ cū suspirio male sūt: ꝓpter exustionē. ¶ Sigāt aūt ⁊ aliō. tales em venīētes i febrib' acutis cū fetore nihil mali hn̄te vesica: mortē sigant. ¶ De ꝯplexionib' ꝑ tenuis sbe cū qb' colorib' pn̄t ꝯstare ꝑscripsim': ⁊ sigata eaꝝ diximꝰ ⁊ cās ꝓpt q̄s facta sūt māifestauim': ⁊ i descriptiōe eas exposuimꝰ hoc mō. ⁊ ī pigui sbā cōponētes ⁊ ꝯiūgētes eos q̄ cū ea pn̄t colores ꝯuēire ꝯuenienter scripsimꝰ: ⁊ sigata eoꝝ diligēt' iq̄siuimꝰ: ⁊ cās eoꝝ enarrauimus. Reliquū ῀vo est vt ꝑ descriptionē eas apponamus.

Pigu ꝫ alba: pigu ꝫ lactea: pigu ꝫ glauca: ⁊ karopos: piguis subruffa: pigu ꝫ viridis: pigu ꝫ liuida piguis nigra: pinguis kyanos.

Relinquit ꝑ ō mediocri sba dicere: ⁊ manifestare cū qb' colorib' possit ꝯuenire. Ea ei est ꝯm naturā substātia: cū hac igit substātia vt Gale.: dicit in peryerileon. subruffū ⁊ subrubeū ꝯsistūt magn' ῀vo ruffu ꝫ: ⁊ subrufu ꝫ. Nos aūt viros tātos ⁊ tales reꝑhēdere veremur: tn̄ ab vtrisq ꝑtermissa ꝯiūgētes cōplebimꝰ: cōueniētēq ꝫ mixtionē mediocri substātie cōmisceamꝰ ita: q̄m cū in mediocri substātia pōt aliqs coloꝝ ꝯuenire except ꝫ subruffo ⁊ subrubeo in medio habētib' ruffum. ¶ Isti ꝑ colores sūt mediocris substātie. s. subrube' ruffus ⁊ rubicūd'. Et vt sit manifestā ratio reliquū est: vt i descriptōe exponamꝰ ita hoc.

¶ Pinguis alb': pinguis lacte' karopos pinguis subrube': pinguis inopos: pinguis kyanos: pinguis viridis: pinguis liuid'

Cum hic ergo ꝯuenīēter exposuerimꝰ: ⁊ ꝯuenīētē ordinem in his q̄ scripta sūt seruauerimꝰ: ⁊ in descriptiōe ea manifestauerimꝰ: ⁊ clara oīb' discētib' fecerimꝰ: de hypostasib' dispu ꝫ temꝰ ostēdētes q̄ bona hypostāsis: ⁊ q̄ ē ab hac siue intēsa: siue remissa: ⁊ q̄ ex ea aut ex eis pn̄t ꝑfici: ⁊ q̄ piculose ⁊ minores hāru ꝫ: ⁊ q̄ ad sanitatē ꝯuenīētes ħ cōpositur i: ⁊ hypostasim ⁊ substātie ⁊ colorib' ⁊ mixtas vt ꝑfectū terminū assignemꝰ: inuocemꝰ xp̄ ꝫ veꝝ deū nr̄ ꝫ ducē fieri vt huiꝰ ꝯmissiōis nihil ꝑmittamꝰ

¶ Hic determinat de hypostasi in generali.

Incipiamꝰ igit bone hypostaseos expositiōe: meli' aūt a sapiētissimo hypo. hāc diceret ⁊ nec ꝫ adiectionē: neq ꝫ ablationē aliquā faciamꝰ: appositio em̄ ⁊ defect' non ꝯm naturā. Est ergo dictio sapiētis hypocr. de ea que ꝯm naturā hypostasi.

Hic detmiat ō hypostasi i spālī.

Urina aūt bona est qn̄ talba hypostasis fuerit: ⁊ leuis: ⁊ eq̄lis ꝯm omne tp̄s. Et ita vir sapiēs ⁊ amicus breuitatis existēs ex cōtento diffinitione ꝫ protulit: contēnens substātias ⁊ colorē quasi particularia. Nos autē ab eo ꝑtermissa apponamꝰ vt omnes appropinq̄ātes litere non qualecūq ꝫ habeant gaudium: multoꝝ em̄ intellect' nō perfectā diffinitionē audiētes ⁊

quasi sapientē summū exposito rē opinatur. Est ꝗ perfecta diffinitio eiꝰ ſm naturā vrine talis.

¶ Hic ponit diffinitionē cōpletam hypostasis: ⁊ de hypost. alba leui ⁊ equali.

VRina bōa est ⁊ laudabilis cū alba hypostasis fuerit ⁊ leuis ⁊ eq̄lis ꝑ oē tp̄s: ſm substātiā ꝟo moderatā. colore ruffo ⁊ subruffo parū aliq̄d ꝑticipās rubor. Et q̄r diffinitio ita sig̃auit inspicere opꝫ ī vrina hec q̄tuor hypostasim: colorē substantiā: ⁊ tp̄s. Dicamꝰ aūt vnūquodq̄ in vnoquoq̄ eoꝝ q̄le oportet esse.

¶ Hic declarat hypostasim naturalē penes suas conditiōes.

QUe q̄dem ꝗ ſm naturā hypostasis hꝫ albū colorē et inferiorē locū ⁊ est leuis ⁊ indiuisa ⁊ equalis in multos dies talis ꝑmanēs hoc ei est equale in tp̄e seruatū. Quecūq̄ ergo ex his q̄tuor hm̄ōi quidē que ſm naturā sediminis ꝯuertūtur in ꝯtrariū: siue vnū: siue duo: hoc tale nō ſm naturā. Queādmodū aūt ꝯpōnē supius de substantijs ⁊ coloribus fecimꝰ: ⁊ sic nūc omnia cū hypostasi componentes exordiri habeamꝰ. Conuertamꝰ autem ex his que obseruātur in hypostasi omniū vltimū q̄d est equale: ⁊ tribus ſm naturā manētibꝰ ineq̄le sit quartū.

¶ Quid significat alba hypostasis ⁊ continua ⁊ inequalis.

HUiusmodi infirmitatē virtutis digestiue sig̃t. Nō ei omnino potuit digerere natura: sed reliq̄t vnum indigestum eo q̄d oībus diebꝰ digestio non fit: sed aliquando quidem digestum sedimē: aliquando vero indigestum. ¶ Rursus igit̃ cōuertamus ⁊ continuum: vt sint cōuersa illa duo in vnū: vt nō sit hypostasis cōtinua: neq̄ eq̄lis.

¶ Quid significat alba hypostasis nō cōtinua ⁊ nō equalis.

HEc priori minus digesta ⁊ deficientibus ſm digestionē duobꝰ: non solum eīn equale amisit: sꝫ ⁊ leue: vt non sit continua sed discreta. Incidit autē continuum sedimen sp̄ūs indigens pinguis: ⁊ nō dimittens illud esse equale: propter has igit̃ causas reliquū sedimē ab his duobus minus digestū vno est. Uertamus autem rursus in p̄ncipio quod concessum est.

¶ Quid significat alba hypostasis nō continua ⁊ equalis.

ESt sedimen nō leue sꝫ diuulsū: eq̄le ꝟo. H̄ tale malū eo ꝙ nulliꝰ sp̄ūs fit: ⁊ nō possit a nā dyaforesim hr̄e vt sit digestꝰ

¶ Quid significat alba hypostasis nō cōtinua ⁊ nō equalis.

RUrsus aūt est vrina nō ꝯtinua ⁊ inequalis hec melior priore nō eīn quotidie dissipat̃ queādmodū equalis: aliquādo tamē dispergitur: aliquādo vero nō: ⁊ ꝓpterea declarat minorē esse sp̄m diuellentē cōtinuitatem. ¶ Hoc aūt ostendamus in exemplo deficiētis pulsus si eīn deficiēs pulsus vsq̄ ad multos dies idē ꝑmanet: maius malū est ꝙ quotidie permutari. hoc ei est ineq̄le. igit̃ meliꝰ ē diuulsum inequale diuulso equali: ⁊ ꝙ stupor est audiētibꝰ. Et d̄ hac quidē cōplexione tāta sufficiāt

Quid sig̃t continuū eneorima.

SI igit̃ sedimē albū q̄dē trāsmutet̃ āt a loco suo vt sit ī medio q̄d vocat̃ eneorima a potu yenorme q̄d ē pēdere. Est ꝟo

ꝛ continuū ꝛ equale hoc medio criter indigestū nō valuit eū natura digerere vt īferiorē acciperet locū. hoc em̄ est digestū: sed participatione alicui⁹ spūs incidētis eleuatur illud circa mediam regionem.

¶ Quid significat alba nubes: ꝛ cōtinua: ꝛ equalis.

Si vero mult⁹ spirit⁹ fuerit impellit sedimē ꝛ sup mediā ferẗ regionē occupās superiorē supficiē ꝛ vocaẗ nubes: q̄si a metaphora nubiū. ¶ Ea nubes q̄ superiorē locū occupat alba existēs in feb. acutis spumosis colericos hūores significat. Et aliter. Si in febre continua alba vrina nubes spumosas habēs malū valde: significat enī dextrū hypocun. dolere. Si i febre causon nigras nubes hȝ in quartanarū trāsmutari significat. Si ꝟo nō oīno fuerit spūs ac inferiorē accipit locū: ꝛ dmō strat pfectā digestionē q̄ est ſm naturā. ¶ De hypostasis itaq̄ ꝛ q̄ cūq̄ de hypostasi dicta sunt totidē de eneorimate: ꝛ d̄ nube dicta oportet arbitrari: huiusmodi em̄ positiōe sola tātū differētia. ¶ Itaq̄ manifestuȝ est: q̄m ex loco āpli⁹ nihil dicem⁹ q̄ mēsuram signatoꝝ ꝛ significatoꝝ. Permutatur igiẗ alb⁹ color ex hypostasi ꝛ fit niger.

¶ Quid significat alba hypostasis nō cōtinua ꝛ equalis hoc docet cognitionē malā hypost. ſcȝ magis et minus.

Hoc tale malū si fuerit q̄dē i nube nigrū: minus maluȝ. Si ꝟo i eneorimate: mai⁹ malū Si ꝟo i hypostasi: pfecte malū.

¶ Quid significat alba nubes nō cōtinua, et inequalis.

Similiter ꝛ in alba. Si em̄ alba ꝛ ꝯtinnūꝛ eq̄le fuerit hypostasiȝ bonū. Si ꝟo nubes mai⁹ bonū. Si ꝟo eneoria manifestū: ꝛ meli⁹ bonū. Et de triū q̄dē positiōe sufficiēter dcm̄ est.

¶ Notificatio hypostasis a pte coloris.

Quoniā aūt dixim⁹ d̄ tpe ꝛ substātiā ꝛ loco, reliquuȝ apponam⁹ de colore. Erat aūt ſcdm̄ naturā: color sediminis alb⁹. hoc igiẗ nō fit albū ſȝ nigrū aut liuidū: aut pallidū: aut subruffum: aut rubeū: aut viride.

¶ Quid significat rubeum aut subruffum sedimen.

Subrubeuȝ ergo ab aquoso sanguie fit vt supi⁹ dcm̄ est: ꝛ significat indigestionē sed nō mortē. Rubeū ꝟo factū a sincero sanguie significat digestionē: ꝛ siq̄dē fuerit moderatū: neq̄ abūdātiā habēs: neq̄ indigētiā: sine periculoē maxime. Qm̄ igiẗ neq̄ subrubeū adducit piculū materie familiare est: propriū ꝟo materie aquosi sāguinis primi existens sanguini vt amicū corpori nō adducit periculū. Qm̄ ꝟo idigestionē significat pp hoc ꝛ tēp⁹ expectare opȝ Et hoc manifeū est q̄d sequitur tēp⁹ humorū. hi q̄dē sanguine fiūt prius. vt flegma ꝛ liquor: hi ꝟo post sanguinē vt colera ꝛ melācolic⁹ humor: sincer⁹ ꝟo sanguis i medio āborū est. Quādo igitur subruffa apparet vrina significat ab aquoso sanguie habere colorem. Aquosus ꝟo sanguis prior ēst sincero sanguine ꝛ pp hoc idigestionē significat Nō em̄ pfectū apposuit natura aquosū colorē: manifestū ē igiẗ q̄m neq̄ digest⁹ ē. Indiget ꝙ

tpe natura ad digestionē aquo sī sanguis. Rubeū ꝟo sedimē ⁊ crisiz futurā i.vij.die sigt. Si ei in q̄rta die superi⁹ nubē hꝫ vri na rubea ⁊ alia digestōis signa vij. die manifestū qm̄ egritudo indicabitur. Qđ ergo significat subrufum ⁊ rubeum dictuꝫ est.

¶Quid sigt sedimen liuidum.

Frigiditatē ⁊ mortificatio nē manifestat virtutis. Est autem dicere ⁊ aliter. in acutꝭ enim febribus vrina liuidā hypostasim habens in superueniē ti die non sine periculo.

¶Quid sigt sedimen viride.

Viride ꝟo sigt calorē pluri mū: ⁊ cacoeticū egritudis

¶Quid sigt sedimen subnigrū

Subnigra vrina deficiat a pfecto nigro. In febre em̄ causon vrina subnigra eneorimata hn̄s excelsa isaniā sigt: ⁊ oēs flux⁹ sanguis plurimū supueniēs crysis cū rigore ⁊ sudore

¶Quid sigt sedimen nigrum.

Nigrū aliqñ q̄dē idicat frigiditatē: aliqñ ꝟo calorē: determinem⁹ illđ ita. Si q̄dē p̄cesserit liuidū; deinde sic factū est nigrū: frigidā hꝫ sigtionem. Si vero viride p̄cesserit. secutū aūt est nigrum manifestū est q̄niam a calore factum.

¶Hic docet quandā cautelam.

Quoniā āt albus color bone ypostasis creditur esse signum nosse oportet quoniam calor multoties deludit artificē q̄si alba hypostasis bona sit: cū nō sit: sꝫ crud⁹ humor albus in sedimine apparet ⁊ post albū decipit artificē q̄si alba hypostasis bōa sit. Sꝫ hoc q̄dē odore discernit: fetidū em̄ est. Sꝫ ⁊ lūbis vlceratis ⁊ vesica: aut epate aut aliqua particula per vrias euacuatis: pus emittit: queādmodum dicit hypocrates. Si sanguinē migit q̄s: aut p⁹: lūborū: aut rhenū: aut vesice vlcerationē significat. Et rursum. Quibuscūq; in vrinali virga pustule nascunt: his sanie facta ⁊ erupta solutio fit.

¶De sedimine crudi humoris.

Manifestū qm̄ sanies p eandē viā euacuata est: crud⁹ ꝟo hūor ex inequali substantia determinat sediminis. nō enim est ꝯtinuū ipm sedimē crudi humoris: sꝫ velut dissolutū in minima velut harena. hec q̄dē dctā sūt: vt nō decipiat medic⁹ colore sꝫ discernāt hypostasiꝫ ⁊ a sanie ⁊ a crudo hūore. Si em̄ sanguinē ⁊ pus mingat ⁊ squamas: et odor gn̄is ē: aut lūboꝝ: aut rhenū: aut vesice vlcerationē sigt. hec q̄dē dicim⁹ vt nō decipiat artifex. Sꝫ ⁊ harenosa i vrinis sedimia: ⁊ diuturna vesicā aut lūbos lithiasim hr̄e sign̄t. ⁊ aliter. Si sanguinē mingat: lūborū ⁊ vesice significat vlcerationē. hoc q̄dē dicim⁹ vt nō decipiatur artifex inspectione sedimis facti ⁊ a sanie ⁊ a crudo hūore. Et q̄tuor q̄dem dr̄ia sedimis exposuim⁹: ⁊ colorē: ⁊ locū: ⁊ substantiā: ⁊ tp̄s. Et reliquū est vt hoc scđꝫ quatuor partes demōstremus in descriptione sic.

Alba hypostasis cōtinua eq̄lis
Alba hypostasis ꝯtinua ieq̄lis
Alba hypostasis ñ ꝯtinua eq̄lꝭ
Alba hypostasis ñ ꝯtinua ieq̄lꝭ

Hec sunt q̄tuor differētie descriptiōis sedimis. Qm̄ āt sedimē dicim⁹ tres hr̄e locos: ⁊ significata eoꝝ dicim⁹: ⁊ i dscriptiōe ei⁹ queādmodū ⁊ appens

ratio manifestat. Aut em̄ infe-
riorem locū habȝ ꝛ hypostasis
noiat. Aut mediū ꝛ eneorima
dr. Aut superiorē ꝛ nephilis vo
cabit. Et cās oim propter quas
acceperūt locos ꝛ signavit signi
ficata eoꝝ diximꝰ: ꝛ descriptio-
nē eius q̄ inferiorē locū accepit
hypostasis. Differentias expo-
suimꝰ ad eūdē modū: ꝛ i media
hypostasi q̄ eneorima vocatur
faciamꝰ eiusdē differentias. In
descriptione dicamus ita.

Articella.

Albū eneorima ꝯtinuū equale.
Albū eneorima ꝯtinuū iequale
Albū eneorima n̄ ꝯtinuū ieq̄le.
Albū eneorima n̄ ꝯtinuū eq̄le.

Iste ergo eneorimatȝ diffe-
rētie sunt quas ꝛ in descri-
ptiōe exposuimꝰ. Procedēs ser
mo docebit significata vniuscu
iusqȝ differētie q̄d significēt. Se
cundū ꝟo tertiā differentiā se-
diminis supiorem locū tenētis
q̄ ꝛ nubes noiat: ꝛ huiꝰ differen
tias in descriptiōe exponamꝰ: ꝛ
q̄d significent subsequēti rōnez
dicemꝰ ꝛ sig̃ata hmōi n̄ ꝑtermit
temꝰ. Est igr̄ reiꝰ descriptio sic.
Alba nubes nō ꝯtinua equalis
Alba nubes nō cōtinua ineq̄lis
Alba nubes continua equalis.
Alba nubes ꝯtinua inequalis.

Et de ꝯplexiōibus q̄dē dif
ferentiaꝝ triū hypostaseō
dixīmꝰ nihil pretermittētes: et
in descriptione exposuimus.

Diuersitas vrine a ꝑte corpis.

Quoniā humanū corpus ex
tribꝰ ꝯsistit: scȝ ex spiritibꝰ
humoribꝰ: ꝛ ex terreis .i. firmis
partibꝰ. Humida vero corpꝰ cō
stituētia sunt humores ꝛ eoꝝ su
ꝑfluitates: quecūqȝ quidē ex pu
trefactȝ hūoribꝰ ꝑ vrinas exeūt
sufficiēter exposuimꝰ. Dicamꝰ
igit nūc q̄ ex ipis ꝑtibus firmis
corpis mingūtur: vt ꝑfecta ꝛ nō
minus hn̄s de vrinis doctrina
fiat. Etem̄ eaꝝ partiū meliores
q̄dā sūt liq̄facte i olei substātiā
aut in aliquā aliā formā assimi
lant. Qm̄ ꝙ pinguedo molliora
firmarū ꝑtiū sunt ꝛ humidiora.
Primū q̄dē resoluit piguedinē
ꝛ oim firmaꝝ partiū solubilio
rē deinde carnē. Pinguedine ꝙ
liq̄facta i olei substātia trāsmu
tat calidū. Et quoniā eadē non
simul resolui: sȝ hȝ quoddam
principium resolutionis ꝛ ascē
sum ꝛ statum temporum: eius
cognitionem dicamus.

Quid sig̃t vrina oleaginosa:
ꝛ ō differētijs oleaginaꝝ vriaꝝ.

Principiū q̄dē oleaginarū
vrinarū ē cū oli colorē hn̄
tes: augmētū ꝟo apparētes vt
oleū. statꝰ vero est: q̄i sūt oleagi
ne. Ergo olei colorē hn̄tes ꝑn
cipiū liq̄factiōis declarātes q̄si
aquose apparēt. Que ꝟo appa
rent vbi oleū tpis augmento fa
cte mixtionē perfectiorē olei ad
vrinā hn̄t. Oleagine vero facte
q̄ in statu sunt vrine tote oino: ꝛ
i colore ꝛ i substātia velut oleū
sunt. Urina i febre oleagia sub
nigra veniēs icēsionē ex spasmo
ꝛ mortē significat. Qm̄ autez
pinguedo vniuersalis est scdm̄
plures diuidit partes. Aut em̄
secundū lumbos ꝛ circūuolui-
tur: ꝛ q̄si operit .i. cooperit eos.
Aut scdm̄ omnes corporis par-
tes circa lūbos pinguedine re-
soluta ꝛ ꝑ vrinas exeūte magis
simul exitus fiet ꝙ ea q̄ in toto
corpore est pinguedie: eo ꝙ hec
q̄dem ꝑpe vrinales meatus sit
hec ꝟo lōge ab his hypocra. ꝟo

discrete ꝯsiderãs scripsit ita in aphorism̃. Quibuscũq pigue sedimẽ ⁊ mktũ:his nefreticã si=gnificat.manifestũ qm̃ lũborum pinguedie resoluta.Et aliter. Urina in causon pinguẽ hypo=stasim habẽs:mortẽ sigat.Sine febre vo senib⁹ hoc tale factum perapligiã sigat.i.solutionem partis.¶Et de oleaginis qdem vrinis ex liqfactiõe pinguedis factis sufficiãt que dicta sunt.

¶Quid significant petaloides in vrina.

Quoniã igit solide partes corporꝫ habẽt i seipsis ex lõgitudine ⁊ latitudie ⁊ pfun=ditate. Quicũq vo i latitudie dilacerant vl' i supficie radunt: q̃si qdã petala i vrin̄ apparentia:vesice vitiũ talia sũt demonstratiua:dnoiatiõe ãt hñt ex his q̃ sũt silia petalis:q̃ ex de=trit̄ tritici sũt. Scdꝫ vo supra dictũ modũ ex lũbis dterminãtur. Si em̃ fuerit febris ⁊ vrina petaloides substãtiã hñs:totũ patit corp⁹. Si vo nõ sit febris vesice passio est. Hec p digestionẽ ⁊ idigestionẽ terminant. Si em̃ cũ idigestiõe toti⁹ corporis malum est. Si vo fit digestio vesice malum est.

¶Quid significãt furfuree hy=postases.

Quando vo febris occupat corp⁹ sꝫ pfũda vasoꝝ hy=postases furfuree fiũt ⁊ grossiores:d petaloidib⁹ sũt. Et tales igit vrine pdictis hypostasib⁹ sꝫ eũdẽ modũ significatiue sũt ⁊ vesice passionẽ eẽ ⁊ toti⁹ cor=porꝫ. Si ei adsit febris:toti⁹ corporꝫ malũ. Si vo nõ:vesice. Et si qd indigestũ sit:toti⁹. Si vo digestũ:vesice: sic hypocr. dt. Quibuscũq i pingui vrina fur=furea cõueniũt:his vesica sca=bit.

¶Quid significent crinoides.

Si vo occupet febris sꝫ tres dimẽsiones corporꝫ.s.lõgitudinẽ:latitudinẽ ⁊ pfũditatẽ: hmõi furfures grossiores fiũt et vocant crinoides. Scias ãt ta=le ħ fieri si aliqd subleuãs mo=lã triticũ molẽtẽ in grossiores ptes tritici opat tales grossiores ptes tritici crinoides nominant. ex his igit ⁊ q̃ ivria apparẽt dnoiationẽ acceperit. ¶Sũt ãt hmõi crinoides vrine:aut pp=ter liqfactionẽ solidoꝝ vehe=mẽter pp exustionẽ sãguis. Sꝫ si qdẽ albe fuerit:solidoꝝ ẽ passi o. Si vo rubee sãguinis:quẽ=admodũ dt hypocrates. In febrib⁹ acut̄ vria colerica crinoides ⁊ albã hypostasim habẽs malũ. Et alit. In febrib⁹ diuturnis vria crinoidẽ hypostasim habẽs aliis salutarib⁹ exñtibus discessũ significat. Uria i febri=bus eneorima crinoidẽ habẽs diuturnã significat egritudinẽ ¶Et de grossiorib⁹ qdẽ hypo=stasib⁹ q̃ in vrinis sunt et apparent sufficiant premissa.

¶Quid significent fetide vrine et diuerse.

Fetida vo vria differẽtias significat. Uria mali odoris ⁊ mordax:humoꝝ putredinẽ significat. Et rursum. In fe=brib⁹ vrina aqsa ⁊ alba ⁊ mul=ta cum albis eneorimatib⁹ fetida peracopin sedat:id est ma=niam. Et aliter. Urina i acutis febrib⁹ pigu̾ nigra ⁊ fetida:vesica nihil mali habẽte mortem sigat:sigat vo putredinẽ:⁊ mortificationẽ nature. ¶Et de hu=

iusmodi quidẽ vrinis sufficiãt que dicta sunt.

¶ De sedimibus ⁊ colorib⁹ et substãtijs simul coniunctis.

Quoniã aũt pri⁹ et substantie tenuis ⁊ pinguis cum colorib⁹ ꝯpositiões fecim⁹: nũc cõiũgam⁹ effusionẽ ex sedimie cũ cõpetentib⁹ colorib⁹: ⁊ qđ significat hoꝝ singulũ apponamus. Et qm̃ sedimẽ ſm substãtiã est pigue manifestũ aũt qm̃ a digestione tale factũ est: aut ex abũdãtia pinguiũ ⁊ crudoꝝ humorũ. Ceteꝝ sedimẽ hoc cũ tenui substãtia cõuenire nõ pt. Iungam⁹ igiẗ ipã ꝫ effusionem pinguẽ cũ hypostasi ⁊ cum colore rubeo ⁊ subrubeo. In ꝯpositiõib⁹ eñi his idigestionẽ significãtes colores ꝯuenire nõ possunt. Incipiam⁹ ergo cõpositionẽ facere cũ subrubeo colore: qm̃ hoc ab aquoso sanguine fit: hic ꝟo ex pfecto. Oportet aũt cognoscere qm̃ qđẽ colores cõiũcti in substãtijs effusionis: ipsi etiã in hypostasib⁹ nõ tñ perfecti quidã in substãtijs fiunt: sed in hypostasibus imperfecti.

¶ Quid sigñat sedimen pingue subrubeũ cũ pigui sbia vrine.

Hec ꝯpositio cõstat queadmodũ superi⁹ dictũ est: ⁊ significat lõgitudinẽ egritudis velut si sit vria subrubea ⁊ hypostasis subrubea ⁊ cõtinua et equalis: sedimen pingue et rubeũ cũ pingui substãtia vrine.

¶ De sedimine pigui nigro cũ pingui substãtia vrine ⁊ nigra.

Et ea ꝯstat cõpositio: ⁊ significat mltitudinẽ sanguinis ⁊ ex subia ⁊ ex sedimie.

¶ De sedimine nigro et pingui cum substantia pingui.

Ex h̃ ꝯpositio ꝯstat ⁊ monstrat adustiõeꝫ: ⁊ ſꝫ subaꝫ ⁊ sedimẽ. Silr ãt ⁊ cũ colorib⁹ cõtigẽtib⁹ cõiũgi substãtie ⁊ sedimini eadẽ significata declarant superfluitatis ⁊ idigẽtie excepta mediocritate vtroꝛũqꝫ substãtie ⁊ sediminis cuꝫ ſm nãm colorib⁹ scꝫ cũ ruffo ⁊ subruffo etei hec significãt pfectã digestionem. et in substãtia: ⁊ in sedimine: ⁊ in colore. ¶ Et de vrinarũ quidẽ disciplina ⁊ secũdũ genera et species ⁊ differẽtias conuenienter exposuimus.

¶ Explet⁹ est liber vrinaꝝ Theophili.

¶ Liber hyppocratis de lege qui itroductori⁹ diciẗ traduct⁹ per Arnalduꝫ de villa noua de greco in latinum.

Edicina artiũ pclarissima ⁊ excellẽtissima pp indisciplinam vtẽtiũ ⁊ iudicãtiũ talis vana in defectu est vtiqꝫ magis oib⁹ artib⁹: horũ ãt peccatũ maxie mihi vr̃ habere cãm hãc: qr ⁊ ꝯ meritum medicie soli⁹ i ciuitatib⁹ nullũ determinatũ est pter ingloriationẽ. hoc aũt nõ vulneraẗ ꝯpositos ex ea. simillimi eñi isti sũt itroductꝭ i tragedia: etenĩ illi figurã ⁊ indumentũ ⁊ faciẽ et speciẽ hypocrite habent nõ sũt aũt hypocrite. sic aũt et medici noie qđẽ mlti: ope aũt valde pauci. ꝯgruit eñi ⁊ si qs dꝫ medicialẽ sciaꝫ ꝟe doceri hoꝝ pticipẽ eẽ nature discipline doctrine loci altitudinis laboꝝ ⁊ tpis. Primũ qđẽ op⁹ ẽ nãꝫ: sup oia habeat hãc hac ei ꝯ opãte vana sunt

vana sunt oia.natura ꝟo itro=
ducta ars doctrinalis fit:quaz
cū sapiētia facere opꝫ discipli=
natū scḿ i h̄ loco q̄ aptꝰ natus
fuerit ad disciplinā:āpliꝰ āt in
ducere laborē i tpe mlto curā=
do q̄tenꝰ disciplina i nām con=
uersa apte ꞇ bn̄ crescat ꞇ fructꝰ
afferat q̄lis āt ē speculatio ve=
getabiliū q̄ sūt i ṫra taľ ē ꞇ me=
dicine disciplina:nr̄a ei nā ē q̄=
lis ē regio:doctrine āt docētiū
q̄lia semia:disciplina āt ꝙ ipa
cadat i terrā cultā ṡm tp̄s locꝰ
in q̄ ē disciplina ē q̄le nutrimē=
tū qd̄ est ex cōueniēti aere scḿ
vegetabilibꝰ:labor āt cultura.
tp̄s aūt corroborauit oia et fe=
cit nutriri pfecte.hec autē qbꝰ
idigēt medicie artē addiscētes
ꞇ vere ipiꝰ noticiā accipientes
ita p ciuitates eūtes:n̄ ꝟbo sꝫ
ope medicos reputari faciunt
ignorātia āt ē malꝰ thesaurꝰ ꞇ
mala ꝯpositio h̄ntibꝰ ipāꝫ ꞇ so
niū ꞇ visio hilaritatꝭ ꞇ gaudij
exps:timiditatꝭ ꞇ audacie nu=
tritio:timiditas ifirmitatē sigt
audacia ꝟo iartificialitatē duo
rū ei h̄ q̄dē scir̄ ſc̄:alterꝝ ꝟo ne=
scire:opinio āt ignorare.sacre
aūt res existētes sacrꝭ hoibus
ostēdunt:prauis autē nequaq̄
priusq̄ perficiat secretis scia.

¶ Incipit iusiurañ. hyppo.

TEstor Apollinē et Escula=
piū higineq̄ ꞇ Pānacem
Esculapij filias ꞇ deos ꞇ deas
oēs:me q̄tū i me erit ꞇ q̄tū in=
geniū meū valebit:hec oia ob
seruaturꝝ:q̄ h̄ iureiurādo atq̄
his tabulis ꝯtinēt. Tributurū
me p̄ceptori meo a q̄ hāc artez
sum edoctꝰ n̄ minꝰ q̄ parēti a
q̄ sūꝫ genitꝰ.vitā cū eo cōicatu
rū.Res oēs q̄s illi necessarias
eē itelligā p viribꝰ meis sub=
ministraturꝝ.Progeniē eiꝰ fratrū
loco habiturum.hāc artē sine
mercede ꞇ sine pactionibꝰ edo
cturꝝ.Precepta oia libēter ꞇ fi=
delit̄ tradituꝝ meis ꞇ p̄ceptori
bus meis liberꝭ ceterisq̄ disci=
pulꝭ q̄ se legibꝰ medicie astrixe
rit atq̄ iurati fuerit:aliȷ̄ p̄terea
nemini.In curādꝭ egrotꝭ p vi=
ribꝰ:ꞇ p igenio meo necessarijs
rebꝰ vsuꝝ.Nemini egritudinē
dilatuꝝ.Nihil p iiuriā facturꝝ.
Rogatū mortale venenū nemi
ni daturꝝ:neq̄ id cuiq̄ ꝯsulturꝝ
Neq̄ p̄gnāti mľieri ad iterficiē
dū ꝯceptū fetū potōeꝫ porrectu
rū.Uitā meā atq̄ artē meā pu=
rā atq̄ itegrā s̄uaturꝝ.Laborā
ti lapillo haud quēq̄ excisurꝝ:
sꝫ exptꝭ eiꝰ artꝭ h̄ negociū per=
missurꝝ.Quācūq̄ domū igressꝰ
fuero dūtaxat liberādꝭ egrotꝭ
operā daturꝝ.oēꝫ iiuriā:oēꝫ cor
ruptelā:oē genꝰ ꝯpitudis:res
ēt venereas spōte mea euitatu
rū.Siue muliebria corpa cura
uero siue virilla:siue hoīs libe
ri:siue s̄ui:q̄ iter curādū vľ vide
ro vľ audiero vľ ēt ex̄ curā i vi=
ta hoiꝫ cognouero.q̄ reticēda
eē itelligā:nemini apiturꝝ:sꝫ in
temeratā taciturnitatē s̄uatu
rū.Ph̄s igit̄ iusiurādū integre
atq̄ icorrupte s̄uāti mihi ola
tā i vita ꝙ i arte mea pspa feli
ciaq̄ succedāt ꞇ gl̄ia eternū pa
tata sit.trāsgrediēti ꝟo atq̄ pa
iuro ꝯria oia eueniāt.iurisiurā=
di domini hypocratis finis.

¶ Incipit.j.liber pnosticorū.

OMnis q̄ medicine artꝭ stu=
dio seu gloriā:seu delecta
bilē amicorꝝ copiam consequi
desiderat:adeo prudētū regu=
lis rationem suam muniat.

Uti singulis valitudinib⁹ p̄te
rita presentia ⁊ futura cogno=
scat. Et egro reuelet q̄ de ipso
eger mi̅me p̄sēserat. Si ei ie p
cognoscat: totū se illi certius
committet. 3.
Finisq; medici̅e laudabil; exi=
stit: cū actor futura in singul' p
pēdit q̄buis oēs minime curare
possit. 4.
Qđ si posset: iā nō futuri p̄uisor
sz diuinis pphetis diceret̄ no=
bilior. 5.
Uerū qz vi ⁊ acumie egritudis
hūc repēte mori subito ꝯtingit
aliū v̄o medici̅e appat⁹ p̄uenit
vt vix diecula̅ vite adiūcit. 6.
Interest artificis vt vires egri
atq; egritudinis bn̄ ppēdat. 7.
Est etiā quoddā celeste i q̄ opz
ip̄m medicū p̄uider̄: cui⁹ si tāta
sit prudētia: mirabilis ē nimiū
q; stupēda. Nōne illi⁹ est vt fu=
tuꝝ periculū vel oīno p̱hibeat
vel ꝯpetēti adminiculo tolera=
bili⁹ fiat. Et si morituro finez:
aliȷ̄ v̄o salutē p̱nunciet: nunq̇d
accusationē in altero meret̄? 9.
Opz ergo te circa acutas egri=
tudies solicitū fieri. Primum
etem̄ faciē egri pernotab;. vtrū
sit silr̄is sano. Et ēt si sibi sano si
milis sit: qđ optimū est. Si v̄o
cōtrariū: pessimū est. 9.
Et si nares acute. 10.
Oculi cōcaui: tp̱a plana: aures
frigide ⁊ ꝯcte: ⁊ pulpe earū in=
uerse: frōs arida ⁊ tēsa tot⁹ fa=
ciei color viridis seu niger aut
pallidus aut plumbeus. 11.
Que si sic fuerit i pricipio egri
tudinis: opz inq̄ri an vigilie p̄
cesserint: aut vētris solutiōes:
aut ieiuniȷ̄ labores p⁹ affuerit.
Et si aliq̇d hoꝝ cognoueris p̄=
cessisse: min⁹ p̱iculosū v̄eberis.
Qđ si die ac nocte p̄cedētib⁹ q̄c
q; hoꝝ substinuerit: nō mlt̄ū p̱e
culosū sp̱abis. Si v̄o nihil hoꝝ
cognouer; mort; signū sp̱ab;. 12.
Et si hmōi egritudo triduana
fuerit qui precesserūt labores
nō min⁹ perscrutaueris: ⁊ oīa
q̄ sunt inquirenda circa corp⁹:
perquirere debes etiam circa
oculos. 13.
Et si lumē effugerit nolētesq; la
chrymas effuderint: atq; foras
tāq; i suffocato p̱minuerit: aut
alter altero minor appuerit: et
alba eoꝝ i sanguiea ꝯmutata
fuerit: ⁊ tāq; vene nigrioris vel
pallor;: it⁹ i se fuerit: ⁊ lippitu=
dinē habeāt. ⁊ istabiles aut tre
mlī fuerit: aut ex̄ nim; extiterit
aut it⁹ multū delituerit: ⁊ tota
facies horribil; appuerit: oīa
p̱iculosa ⁊ mortalia idicab;. 14.
Opz ēt te videre q̇d de oculis
i somno videat̄: si em̄ sola alba
videant̄ subclusis palpebr;: nec
solutio: aut p se: aut p catarti=
cū p̄cesserit: neq; ex ꝯsuetudine
h̄ euenerit: mort; signa tieb;. 15.
Et si palpebre inuerse fuerint
aut liuide: siue labia silr̄ fuerit
liuida: aut nares distorte: his si
gnis siue solis siue cū p̄dictis:
mortē proximā iudicabis. 16.
Bonū ē egrū iuenire iacētē in
later̄ dextro aut sinistro: ⁊ man⁹
⁊ pedes ⁊ ceruicē ñ vt i spasmo
distēsa ⁊ totū corp⁹ i sua positio
ne flexibile ⁊ mi̅me rigidū: q̄ hī
tudo san; ē familiar; ⁊ amica:
⁊ iacere i modū sani ē meli⁹. 17.
Quia nō est signum laudabile
egrum supino corpe iacere bra
chiȷ̄s rigidis ⁊ pedibus. 18.
Et si repēte se a capite lecti ad
pedes iactauerit: malū esse nō
dubitabis. 19.

Et si pedes nudos ꝛ tepidos inuenerꝭ: ꝛ iordlate cũ labore ceruicẽ atq͛ pedes iactauerit: est pessimũ ꝛ ãgustie signum. 20.
Et si eger iacuerit detecta ceruice ꝛ aperto ore. 21.
Et reiecta ceruice: pedibusq͛ tortis. 22.
Et si sup ventrẽ preter solitũ iacuerit malũ est ꝛ alienationem significat siue dolorẽ vẽtrꝭ. 23.
Et si i augmẽto egritudinꝭ repẽtesurgens steterit: malũ i oi acuta egritudine ꝛ pessimũ est in peripleumonia. 24.
Frendere dẽtib9 i febrib9 ꝑter solitũ neq͛ a pueritia mortẽ vel maniã significat. Qḋ si frẽdat cũ isania mors sequitꝛ vicina. 25
Si in egro corpe fuerit antrax aut carbũcul9: siue ꝓcesserit: siue egritudini supuenerit: op9 est attendere. Qḋ si exiccatus fuerit ꝛ colorẽ viridẽ vel citrinũ vel liuidũ pertulerit: mortẽ dicit proximam. 26.
Manuũ mobilitatis signa sic ꝑ notabis in febre acuta: in peripleumonia: ꝛ in freneſi nõ vera ꝛ i capitꝭ dolore: si man9 ad faciẽ tulerit tãq͛ quidlꝫ positur9 vł q̃si collectur9 aliq̇d hac illac q̃sierit: vel de vestib9 q̃si pilos euulserit: vel quasi festucas de pariete decerpserit: pessimũ est et mortale. 27.
Spũs si freq̃ẽs sit sigt dolorẽ ꝛ successionẽ i his q̃ sunt super dyafragma. Qḋ si magn9 ꝛ cũ intermissiõe sigt alleuiationẽ. Et si idẽ per os ꝛ nares frigid9 exierit mortale. 28.
Spirit9 vero bon9 cognoscitur ordine suo ꝓprio: ꝛ habet euidentem salutis ostensionez in acuta egritudine: q̃ cũ febre est cuius termin9 est in quadraginta diebus. 29.
Sudor bon9 ꝛ laudabilis existit in oi acuta egritudie: q̇ idie cretica fit ꝛ egrũ liberat. Est aũt bonus q̇ fit in toto corpe: ꝛ eger ex eo suauior ꝛ fortior efficiꝛ. Qui ꝟo nihil hoꝝ fecerit: his ẽ inutilis. Frigidus aũt malus: peior si in ceruice ꝛ in capite solo: qui q̇dẽ in acuta febre significãt mortẽ Cũ lenta ꝟo prolixitatẽ significat egritudinis. 30.
In hypocundrijs si sine dolore fuerint: si mollia: si bñ cõposita: hic ꝛ inde bonum sit erit. Si ꝟo feruentia: aut dolentia vel quodã spasmo distẽta: aut inter se dissimilia i his ꝯsiderandũ ẽ. 31.
Si eñi in aliqua parte earũ pulsus fuerit: angustiã vel alienatiõez significat. 32.
Oculi tñ sunt in hac egritudie intuẽdi: q͛ si velociter mobiles apparuerit: maniã significãt. 33
Acuta existẽte passiõe collectio si affuerit i hypocũdrijs cũ tumore ꝛ dolore malũ est cũ ãbas cõplectiꝛ. Si vero in altera eaꝝ que i sinistra est melior est. 34.
Que collectio si in principio subitã mortẽ nõ intulerit. 35.
Et si vsq͛ i diẽ vigesimũ ꝑmanserit: neq͛ febris ċciderit: neq͛ dolor defecerit: i pus ꝯuertiꝛ. 36.
Solet huic acute egritudini infra septẽ dies sanguis fluxus ex naribus vtiliꝛ supuenire. Perq̇rẽdũ est aũt an dolor adsit fronti: et scotomia: q̇ si affuerit: sanguis fluxũ ex narib9 nũciabꝭ. 37
In his tamen q̇bus etas. 33. annorum est. 38.
Apostemate ꝟo molli exñte sine dolore ꝛ sub tactu mutabili: cõtingit egritudinẽ terminari in

predictis tamen sepius. 39.
Qđ si vsq̃ i diē.40.sic manserit febre nō deficiēte:in pus cōuertet:⁊ oē apa circa vētrē ad hūc modum dijudicabitur. 40.
Apostema vo solidū cū dolore horrēdū ē:⁊ cito mortiferū. Qđ aūt molle sine dolore ⁊ sub tactu cursile:tardius. 41.
Apostema vo circa vētrē min⁹ colligit humorē q̃ qđ i hyppocundrijs. Minime omnium qđ sub vmbilico est. 42.
Elegantius oib⁹ signis signū est sanguinis effusio ex his apatibus que insunt in prenotatis locis. 43.
Omne apa diuturnū i pdictis locis in pus vertetur. 44.
Oportet ergo te eē attētū i his q̄ cū putruerīt sz hmōi disciplinā. Quod eminet ⁊ oino extra est:⁊ int⁹ min⁹ est ⁊ pacutū:laudabile. Qđ vero spatiosum et minime acutū:pessimū. 45.
Horū āt q̄ int⁹ crepuerunt: si qua qdē exteri⁹ apparēt pessimū. Quoꝝ vo nihil signi est extra:meliora. 46.
Putredo ea laudat:q̄ alba est ⁊ eq̃lit p totū:neq̃ insu pficie ineq̃lis:neq̃ mali odoris. Que vero cōtraria pessima.

¶Explicit liber primus pronosticorum.

¶Incipit.ij. liber pnosticorū.

Omnis hydrops i acuta egritudie malū.infestat eñi fere ⁊ grauedie membrorum ⁊ dolore. Consurgit autem ex lumbis et hylijs et epate. 2.
Consurgēs ex lūbis et hylijs significat ex pedū istatiōe:⁊ diuturna vētris effusiōe non tñ cū defectu doloris:seu vētris tumoris. 3.
Cuius vo origo ē ab epate sit cū tussicula:nec pūcñt q̄cq̃ ⁊ tumēt pedes: nec egerūt nisi modicū ⁊cū āgustia:⁊circa vētrē fiūt apata:ñ ꝯtinue ex manātia sz q̄nq̃ veluti fugiētia. 4.
Et si caput ⁊plante pedū ⁊ vole manuū frigide fuerit vēter vo ⁊latera ⁊ mādibule caluerint:maluz est. 5.
Bonū ē āt egrū ex toto calere ⁊ mollē ⁊suauē ꝯuenienter esse. 6.
Bonū ē modeste se hr̄e ⁊ nō laboriose:⁊ non repēte eūdē latera commutare:⁊si sibi leuis videatur. 7.
Grauis vo si fuerit man⁹ q̃z et crura pōderosa:horrēdū. 8.
Quod si liuor admixt⁹ viri diunguib⁹ digitisq̃ affuerit:mortē aduētare ñdubitab.9
Et si color h vngues nō ifecerit lzcetera mēbra corripuerit:spei loc⁹ nō deerit. Proderit vo cūcta signa ppēdere. Qđ si egrum sufficiētē videris:⁊ vna boni significatio affuerit:termin⁹ tibi pmittet cū q̃libet exteriori apate ⁊futura salute:sz caloris ipdictis locis picula nō deert. 10.
Si testes ⁊vgā pter solituz diminui ꝯhiq̃ apparuerit aut minui: doloris aut mortis aduentum pnūciabis. 11.
Sōnus vt moris est cōueniens ⁊naturalis vt noctē nō effugiat ⁊ diē nō impediat:laudabilis. Cōtrari⁹ vo iprobād⁹ minus tñ si a māe vsq̃ ad ṫtiā tenuerit. 12
Pessimū est aūt nō dormire aut eñ magnitudinē doloris sigt:aut alienationē. 13.
Stercoris egestio sine q̃ exsicca

ta: neq̃ liuida omnino: sz iniecta et hora solita: signū ē ea q̄ sit sub dyafragmate eē salubria. 14.
Si liq̄da: bona est si sine sonitu vētoso fuerit: nec inordinate manauerit. Si ei freq̄nt manat: egrū maxio labore acvigiliis afficit: et in defectū adducit. 15.
Utile ē sterc⁹ sz q̄titatē ciborū assumptoꝝ euenire: et bis vel ter i die. In nocte vero semel et iam luce prima: aut solito more contingere. 16.
Utile ē ētappropiquāte iā terio egritudis idē sterc⁹ dēsari. 17
Et colore subcitrino fieri: nec in solidum densari. 18.
Bonū est etiā si lumbricos admixtos habuerit. 19.
In oī acuta egritudie vētrē nō plenū sz vt vacuū tractari: et non tenuem sed carnosum in ueniri: bonum. 20.
Aquosum vero sterc⁹ et liquidum siue albū: aut nimis citrinum aut spumosum: malū est. 21.
Item modicū sterc⁹ et viscosum et leue siue albū seu citrinum aut spumosum: malum. 22.
Pessimū aūt et mortale ē viscosum nigrū fetidū et viride. 23.
Variū vero pductionē sig̃t egritudinis: neq̃ min⁹ signū ē mortis q̄ qđ loturā intestinorum profert: aut colorē porrorū siue nigrū. Contingit ēt colores istos simul euenire. 24.
Uētositas sine sonitu laudabilior ē. Que vero cū sono melior q̄ illa q̄ intus claudit: significat tñ amētē aut dolore laborantē: nisi sit volūtarie. 25.
Dolor sub hypocūdriis hāc ppꝛietatē hz: si recēs et sine calore fuerit: si rugit⁹ sup ueuerit et cum egestione vel vrina eruperit: soluit: alioq̄n ad inferiora transmittitur. 26
Urina laudabilis ē que hypostasim albā subsidētē et eq̄lē et cōtinuā atq̃ leuem habebit. Et si permanens vsq̃ in crisim erit. est eñ fidelis nūcia salutis: et sig̃t breuitatē egritudinis. Qđ si modo cū hypostasi pdicta: mō vero sine ea fuerit: diuturnitatē sig̃t egritudis: neq̃ oino fidelis est. 27.
Urina rubea nimis cū sua simili hypostasi: egritudinez magis supioribus diuturnā dicit: est tñ nūcia certa et fidelis sperande salutis. 28.
Sz si eadē hypostasis furfurea fuerit mala est. Pessima vero si spumosa. Alba aūt et liquida et leuis mala. Peior tñ que dicta est furfurea. 29.
Nebula pēdēs i vrina si alba bona est nigra vero mala. 30.
Cū fuerit vrina citrina clara indigesta: egritudinem sig̃t. 31.
Timēdus q̄ ē ifirmi defect⁹. 32.
Urina mortis significatiua fidelis et certa ē aq̄sa: aut fetens: aut nigra: aut lutosa. 33.
In vtroq̃ sexu nigra pessima ē in puerꝭ vero aq̄sa malū. 34.
Urina cruda clara et diuturna cum aliis signis bonis: certū est apostema futurū sub dyafragmate. 35.
Crassicies vt aranee tela supnatās i vrina vituperāda est: significat eñ liquari egrū. 36.
Bonis vero est et ordinē i nebula nō negligere vtrū supremum aut mediū teneat locū: silr et colorez. Que etem media est cum pdicto colore laudabili laudabilis: suprema vero et

nigra vituperabilis. 37.
Cauēdū ē tñ ne vesicce vitio ca=
piaris:vt qđ ab ea est alienum
djudices. 38.
Laudabil'ē vomit⁹ cui flegma
admixtū coloribᵘ fuerit:neq̧ ni
mis viscos⁹ q̄to v̄o a simplicita
te remotior:tāto suspectior.39.
Vomit⁹ si sit sicut succus porri:
aut viridis:aut plumbeus:aut
niger:malus est. 40.
Si oibus his infect⁹ fuerit: est
nūcius mortis et:infirm⁹ morti
est contiguus. 41
Qđ si vomat hō vnus oēs istos
colores:tunc illud erit mortale
valde. 42.
Omnis ordor malus in quocūq̧
vomitu malum est. 43.
Sputū in egritudine pulmōis
seu coste ē vtile.si sit velox:si fa=
cile sine labore. 44.
Si subrubeum ꝛ sano sputo ad
mixtum. 45.
Si v̄o tardū i doloris p̄ncipio:ꝛ
rubeū:aut citrinū:neq̧ sano spu
to admixtū:ꝛ cū laboriosa tussi
malum nunciat. 46.
Et rubeū oino molestū:ꝛ albūvi
scosum globosuz inutile est.47.
Viride spumosuz:malum. 48.
Si nigrū est mortale est. 49.
Si i pl'mōe coherēssonuerit:nec
q̄cq̧ ide exierit malū ē.Sternu
tatio cū reumate i oi egritudie
pulmonis ꝛ coste malū est:siue
eni illa sternutatio p̄cedat:siue
coequa sit egritudini malū ē.50
Sternutatio v̄o sine reumate i
oi acuta egritudine bonū ē. 51.
Sputū sub sāguineū clarū i pul
monis valitudie i pricipio nul=
lo colore turbatū:saluiēsigt.Sz
si vsq̧ in diē septimū aut āpli⁹
idē sputū māserit suspectū'ē.52.
Omne sputū p̄seuerante dolore
malū est.Sputū nigrū pessimū
est Et oē sputū cū doloris dimi
nutione bonum. 53.
Ois dolor p̄dictorꝫ locorꝫ si sup=
ueniēte sputo vel solutiōe ven=
tris vl' ftōia adhibito:vl' q̄libet
ꝯpetēti medicamie n̄ fuerit dimi
nut⁹,pus ibi futurꝫ dnūciat.54.
Putredo colerica sputo ad mix
ta.ꝛ sine sputo malū est. 56.
Si tñ a die septimo ꝯtigerit.56.
Mortē nāq̧ in q̄rtodecio nūcia
bis:nisi signū qdlibet aliđ sperā
de salutꝫ adēe ꝯsideraueris:57.
Qđ si hmōi est robur ꝛ ꝯstantia
egri ꝛ bon⁹ spūs ꝛ facilis proie
ctio putredinis cū tussi:ꝛ equa=
litas toti⁹ corpis i hitudine ca=
loris ꝛ multitudis:nec sitierit ꝛ
si vrina ꝛ sterc⁹.ꝛ sudor ꝛ somn⁹
bn̄ se habuerint.q̄ si bn̄ se sūt ha
bētia vitā sūt pollicētia.ex q̄b⁹
si plura defuerit.post diē. 14.
mortē futurā p̄nūciabis.Et ꝯ=
riū q̄ dēqđ ē mortis signū hmōi
ē.s.debilitas egri. spūs anxius
magn⁹ ꝛ dēsus. dolor p̄manēs:
p̄iectio cū laboriosa tussi.sitieꝫ
seuerās.corpis circa calorē ieq̄=
litas.vētris ꝛ laterum calor ma
gn⁹ sꝫ ꝛ frōtis ꝛ manuū ꝛ pedū
rigor.ꝛ vrina ꝛ sterc⁹ ꝛ sudor ꝛ sō
nus vt diximᵘ sūt minātia mor=
tē.hec si p̄dicte p̄iectiōi colerice
putredinis supuenerint.ꝛ mor=
tē futurā añ diē.14.n̄ dubitabis
vēl i.9.vel i.11.Ex hac ꝯsidera
tiōe sputū dices esse mortale.et
si vitalia mortisq̧signa cognoue
ris.pronosticorꝫ rectitudine iof
fense p̄gredieris. 58.
Et illa signasūt laudabilia.s.ro
bur.ꝛ ꝯsistentia egri ꝛ bon⁹ spūs.
59.Apata q̄dā in.20.q̄dā in.40.
q̄dā in.60.rupinrā differūt.60.
Opꝫ ergo medicū diē pricipijs nō

ignorare ⁊ in q̄ hora corp⁹ ꝓmū
habuerit calere: aut rigere: aut
ꝑ ifirmū cognoscere qn̄ icepit i
eodē loco doleꝛ: ⁊ ꝯpūctiōes sen
tire. hec ei sūt ꝓma collectionū
īdicia. Ex q̄ erunt tibi dies com
putādi: ⁊ inde eruptionē expe=
ctabis in predicta tp̄a. 61.
Et si hec collectio ī vno lateꝝ cō
tigerit aut ābob⁹ euenerit vtil'r
ꝑcunctaberis. Et si ī altero ma
gis caluerit: dehinc iacere sup
alteꝝ videbis. Et si pōd⁹ ī also
sentiat: interrogabis. Et ex hoc
ap̄a in altero latere ⁊ nō ābob⁹
esse dījudicabis. 62.
Et ex signis hmōi q̄ sūt putribi=
lia ꝯiecturabis: febris em̄ ī desi
ciēs erit sed in die modica: ī no
cte ꝟo magis accēsa: ⁊ sudor mł
tus: ⁊ ī tussiēdo falsa q̄es: ⁊ ocu
loꝝ reductio: atq̧ ī eoꝝ gaūł ru
bor. ⁊ vnguiū ꝯstrictio: ⁊ digito
rū calefactio. Ampli⁹ tn̄ in eorū
dē digitoꝝ summitatib⁹: ⁊ ī pe
dib⁹ fiūt ⁊ r̄cedūt miuta ap̄ata
fastidiū patiūꝛ: ⁊ ꝑ corp⁹ eoꝝ ve
sice nascunꝛ: ⁊ nō moraꝛ. Illi ēpi
ci fiūt in q̄bus hec signa sūt. 63.
Qui ꝟo veloci⁹ empici fiūt: vtrū
q̧ ex eis q̄ dicta sūt aliq̄d ꝯtige
rit: ꝯsiderab; an spūs sit freq̄ns
⁊ sputū cū tussi ī deficiēte: ⁊ vtrū
cū excreaꝛ cepit dolor fiat ā pli⁹
⁊ ī talib⁹ rupturā añ. 20. diē ex=
pectabis. 64.
Et quos febris ī die rupture di
miserit: eos euasuros enūciab;
tūc ipsi cibū appetūt: ⁊ nō sitiūt
⁊ modicū atq̧ ꝯiunctū est ꝯege
rūt: pus qꝺ eījciūt albū ē ⁊ leue
⁊ ꝑ totū eq̄le ⁊ sīn̄ laboꝛ: ⁊ cū mo
dica tussi ⁊ ī breui sanāꝛ. Prope
hos sunt q̄ ꝓpria signa his sign;
habuere eoꝝ. Quos aūt febris
ī ap̄at; ruptura nō dīserit: ⁊ q̄ si
furtiua postmodū īuaserit. ⁊ af
ficiunꝛ siti ⁊ fastidio cibi ⁊ ege=
runt molle: ⁊ post quod iactant
liuet et viret flegmati admix=
tum atq̧ spumosum his signis
ꝯtractatis: perituros non du=
bitabis. 65.
Qui vero q̄dā hoꝝ ⁊ non oia ha
buerint: eorū quidē hi moriunꝛ
hi etiā in vita manebūt: vtriq̧
tamen difficilem exitum conse=
quūtur: hi tamē tuo prouidēti
iudicio discernūtur. 66.
Quib⁹ ꝑipleumonicis supra au
rē vel infra apostema cōtingit ⁊
putredinē fecerit: ⁊ cū crepuerit
fistulam parit ⁊ sic euadit. 67.
Interest aūt tua diligenter s̄m
hec precepta perpendere quan
do febris ꝑmanet: neq̧ dolor mi
nuitur: ⁊ sputū est incōueniēs: ⁊
egestio non est colerica: neq̧ li=
quida: vrina modica cum hypo
stasi plurima ⁊ alia cūcta signa
boni sunt nūcia: tūc sub aure vt
diximus apostema futurum ex
pectabis. 68.
Sepius innasciꝛ apostema hoc
his quibus dolor aut calor est
sub hyppocundrījs. Quib⁹ ꝟo
peripleumonicis hyppocūdria
neq̧ dolent: neq̧ calēt: ⁊ spūs est
dēsus sine causa manifesta his
ap̄a super aurē nascitur. 69.
Apostema vel vesica in pede na
tū peripleumonicis salutem ꝓ=
mittit: meli⁹ tamen si in princi=
pio sputi protectio ex rubeo in
albū mutaꝛ quia his signis cer
ta salus ꝓmittitur. Sed qꝺ reīj
citur non est vt opꝫ neq̧ in vri=
na est hypostasis: timendū ē et
membro cui superuenit aposte
ma periculum. 70.
Quod si idez apostema euanue
rit: atq̧ sputū putredinis non

euenerit: neq febris defecerit: malũ est: et egro amẽtiã mortis preniam expectabis. 71.

PLures ex his q grandeui sũt: peripulemonica depereũt collectione. Aliũ vero aliis collectionibus magis. 72.

ACutis febrib⁹ existẽtibus si dolor a lumbis et femore ad dyafragma ascenderit: mortale est. Aliis tamen signis presissis: ex quorũ pluralitate siue paucitate diiudicabis. 73.

VEsica dolens atq frigida febrib⁹ nõ deficientib⁹ malũ pnunciat: magis tñ cum ventris strictura. 74.

Sed si puenerit vrina sicut pus cũ hypostasi: dolor soluit. 75.

SI vero vrina nõ sic fuerit et vesica nõ mollescit. neq febris deciderit: mors in prima peryodo aderit. 76.

HEc aũt morbi species amplius pueris a septimo anno vsq in decimũ quintum seuenire consueuit.

¶ Explicit Scõs pnosticorum.

¶ Incipit terti⁹ lib. pnosticorũ.

In febrib⁹ idẽ terminus qbusdam ad vitã: qbusdã ad mortem. 2.

ILla dies idẽ i qb⁹ ex holb⁹ saluatq saluat: et pereũt qui pũt. 3.

IN qb⁹ febrib⁹ si cũcta signa bñ pcesserint: et spes mali i qdã non heserit: in die qrta aut pri⁹ terminũ vile iudicabis. Sz in quib⁹ cũcta signa male puenerint. neq boni spes vlla affuerit: in quarta die vel ante mortem obibit. 4.

Prima piod⁹ hoc nũero ptinet: scda in septio: tertia in vndecio qrta in qrtodecio: qnta i decio septio: sexta i vigesimo. Qui nũmer⁹ p qternariũ augmẽtãdo i acuta egritudie vsq i vigesimũ diẽ decurrit: neq ẽ pputari i cõpleto nũero dierũ: quẽadmodũ neq ãni: neq mẽses: ad qrũ formã tres septianas i vigintidierũ spatio terminamus. 5.

ET piodus pma ex piodis earũ apud hoc puenit. 6.

DEinde s3 hãc rõnẽ augmẽti euenit pma piod⁹ i vigesimo die: scda in qdragesimo: et tertia in sexagesimo. 7.

IN qb⁹ valitudinib⁹ determinatio ẽ tarda: pnostica i illis in initio sũt latẽtia: earũ ei pncipia pfusa sũt icirco cauti⁹ inuigilãdũ ẽ: et i singulis qrnis dieb⁹ studiosi⁹ intuẽdũ: q si feceris aut vix aut nũq falleris. 8.

Et finis quartane hmõi est. 9.

QUe vero i breui finiuntur: facilius cognoscunt. Dña enim illarũ est euidentissima. Ex asuris qdẽ spũs suauis: neq dolor aliqs minuit: et nocturna qes naturalis: et reliq signa cũcta bõi ordinis: vt diximus. Morituris vero spũs anxi⁹: et turbat⁹ aius vigiliarũ instãtia: et ols significatio mali nuncia. 10.

COnsiderabis igit augmẽti tpa vsq in statũ: an sint vt supra disposuimus. 11.

SEcũdũ hanc q3 rõnẽ et i parientib⁹ cautus eris: et non parientibus similiter. 12.

SI dolor in capite acutissimus cũ febre fuerit: et signũ aliquod mortis apparuerit. mors cito aderit. Et si signum mali non affuerit: et dolor vsq i xx. diẽ pmãserit: neq febris ab-

ierit:sanguinē de naribꝰ expe=
ctabis aliq̄d ap̄a iferioribꝰ pti
bꝰ corpis. Sꝫ dolore adhuc re=
stāte:sanguinē de naribꝰ expe=
ctabꝭ:aut ap̄a expectabis magꝭ
tñ dolore frontem ac tpa non re
linquēre. 13.

ET sanguinē spabis plus ī
illis q̄ sunt minus.35. āno
rum:ap̄a vero magis in his q̄
sunt amplioris etatis. 14.

AUriū dolor acutꝰ cū acuta
febre pmanēte malū ē. Ex
pectabis ī eo alienationē⁊ mor
tē graue ei ē ⁊ molestū. Interest
ḡ tua bñ oīa a pncipio egritudi
nis pscrutari ⁊ attēder̄ signa.15

IUuenes em̄ q̄ sūt ī hac pas
siōe:ī septio vel priꝰ peunt.
Senes ꝟo tardiꝰ q̄r febres ⁊ alie
natio minꝰ eis q̄ꝫ iuuenibꝰ ꝯtin
gūt:atq̄ꝫ aures eoꝝ erūpunt et
pus emittūt. In senili tñ etate
valitudo resurgit ⁊ iterimit. Iu
uenes ꝟo anteq̄ꝫ rūpat ap̄a per
eūt. Q̄d si crepuerit:⁊ signū q̄li
bet apparuerit boni:aliq̄d boni
sperabis. 16.

APostema ī gutture cū acu
ta febre malū ē. Et si aliud
mali signū ex iā dictis visuꝫ fue
rit:mortale est. 17.

SQuināntia pessima ⁊ cito
mortifera est q̄ ī gutture ñ
apparet nec extat in ceruice cū
rubēti timore:dolore tñ acutis=
simo existente ⁊ spū orthōie.18.

HEc mali spēs ī pma die suf
focat aut scda:aut tertia:
aut q̄rta. Altera huiꝰ mali spēs
est cū ī gutture ap̄a rubet:⁊ ip̄a
mortifera est:tamen pigrior est
prima. 19.

TErtia vero in qua ceruix ⁊
guttur rubēt prioribꝰ diu
turnior est:⁊ nisi tumor ad inte
riora redierit:spei locus omni
no non resistit. 20.

ET si delituerit:nō tñ ipsa
die cretica:neq̄ꝫ pp aliq̄d
apostema rubentē tumorē alio
trāsduxerit:neq̄ꝫ putredinē pa
tiēs expuerit:vel ad modicū ōse
cerit:⁊ si dolor requiē mētit:mor
tē ad ītatiōis laborē pmittit.21

BOnū est aūt tumorē ⁊ rubo
rem foras pmineri:q̄d ap̄a
si ad pulmonē intus lapsuꝫ fue
rit:ꝑpus ibi efficit et amentem
reddit. 22.

QUā tumidā ⁊ rubētē inci=
dere timendū est:q̄r vel sa
nies inde sequit. vel sanguinis
fluxꝰ nimiꝰ. Laborabis igit ad
aliā curā ꝯfugere. Et si neq̄ꝫ sic
poterꝭ īcisionē effugere:⁊ āpliꝰ
crescit ⁊ liuescit:⁊ si q̄ palato ad
heret subtiliat:tūc īde:sꝫ spūs ⁊ to
tū corpꝰ festinabis purgare:xpe
fauente:⁊ suffocationis timore
minime reluctante. 23.

QUoꝝ febris p modicū lēte
scit:nec signū finiēde egri
tudis habuerit:nec febris defe
ctꝰ ī die cretica fuerit:iterōneꝫ
egritudinis habetis. 24.

QUibꝰ febribꝰ pmanet:neq̄ꝫ
labore grauāt:neq̄ꝫ multuꝫ
molestāt vue dolore:his ap̄a fu
tuꝝ ē ī iūcturis iferioꝝ ptiū pꝰ
diē.20. q̄bꝰ febres lōge:his pu=
stle aut ī articlis dolores fiūt.25
Transactis.20. diebꝰ post febrē
opꝫ vt expectet exitura cū ptrā
sit egritudo vigesimū diē. 26.
Hec aūt ap̄a minꝰ euenit illis q̄
rū etas est iferior a.35. āno. 27.
Quibus ꝟo etas est plixior:fiet
ap̄a febribꝰ manētibus. 28.

FEbribꝰ ꝟo inordinate va=
gātibꝰ q̄rtane sunt future
certius tñ circa autumnum.29.

Et sicut illis q̄s p̄diximus apa oriut: sic q̄.35. ānū p̄teri erūt quartanarū efficiūt. 30.

Omne apa magis in hyeme q̄ī aliis tpib⁹ euenit: ⁊ am plius morat: ⁊ si sanat non reci procat. 31.

Quib⁹ adsunt febres ħ mor tifere: attestāt i capite do lores ⁊ patiētes aū se putāt tāq̄ muscas volitare: vł aliq̄ nigra. Et si dolor ivitalib⁹ supuenerit rubeā colerā vōituros spab; Et si rigor vł frig⁹ affuerit: ⁊ sb hyp pocūdriis fridū sentit: certiorē ⁊ subitū vomitū sperabis: ⁊ si ci bū assumunt reiiciunt. 32.

Quib⁹ ille dolor a pmordio febr; i capite ē ⁊ dolor q̄rta die aut q̄nta augeł i septia eua dūt. Quib⁹ v̄o die tertia dolor incepit ⁊ crescit vsq̄ i q̄ntā ⁊ se ptimā finit i nona vł vndecia. si v̄o ɔtigat i v̄cia ⁊ vria p̄ou silis est: in q̄rtadecia die liberant. 33.

Que v̄o dixim⁹ tertianariis eueniūt eq̄lit viri; ⁊ mulieri b⁹. Ianioub⁹ v̄o eueniūt i febri b⁹ diuturnis ⁊ i viri; ⁊tian;. 34.

In febrib⁹ si ē dolor capitis neq̄ aū oclos q̄buslib; ni gris apparētib⁹. s; veluti flāma lāpadib⁹ ⁊ sb hyppocūdria dex tra vel sinistra sūt tēsiōes ⁊ tu mores ⁊ tetani sine dolore his sanguis fluxur⁹ est de narib⁹. 35

Pueris i acuta febre spasm⁹ ɔtigit: maxie aūt si vētres ɔstipati sūt ⁊ vigilēt ⁊ expaueāt ⁊ plāgāt ⁊ colore variēt: vt mō ci trini. mō rubei: mō liuidi: mō vi rides fiāt. hec veniūt puer; vsq̄ in septimū ānū: maiorib⁹ v̄o h; ⁊ iuuenib⁹ spasm⁹ i febrib⁹ non cōtingit nisi magnis existētib⁹ infirmitatib⁹ vt ē frenesis. 36.

Interest ḡ tua vt mlto studio p eūtes ⁊ euasuros siue pueros si ue iuuenes discernas: nec iq̄lib; egritu.te negligēt offeras. 37.

Honestū q̄; illō est q̄ sanita tē huic vult pmittere: illi v̄o mortē vult pnūciare. Et in bre ui ⁊ i plira egritudie oēs vt dixi m⁹ significatiōes op; dignosce re ⁊ eq̄ rōne ppēdere atq̄ vires eap̄ cōferre: cauti⁹ tn̄ hec in vri nis ⁊ sputis facere. 38.

Et hec est nr̄a doctrina in acu tis passiōib⁹ ⁊ in epidimic; egri tudinib⁹. i. lōgis vt in cācro ⁊ si milib⁹ piculis: ne torpeas ⁊ tpa p̄sentesq̄ morbos attēdas. 39.

Scito oēs valitudies posse eue nire oib⁹ tpib⁹ q̄sdā tn̄ q̄busdā magis ē euenire ⁊ q̄rū signa ma la sunt malas esse: q̄rū v̄o bona sunt econtra se habere. 40.

Adhuc significatiōes q̄s dixim⁹ in ethiopia ⁊ hesperia ⁊ septen triōe experti sumus. 41.

Nec despatio aliq̄ te ɔturbet: q̄ locupleti⁹ q̄ existimes tibi arri debit signop̄ series si vt monui mus nr̄e rōni iuuigiles. 42.

Neq̄ ad al's egritudies ⁊ alias p̄ceptiōes ab hac p̄ceptōe velis diffundere q̄ q̄cūq̄ determināt nr̄o nūero certo diep̄ creticorū nr̄o quoq̄ sint exposite ordine preceptorum.

¶ Explicit liber tertius prono sticorum hypocratis.

¶ Incipit liber. j. aphorism. dn̄i hypp. scdm ātiquā trāslatione.

Uita breuis. ars v̄o longa. Tps aūt acutū. Experimē tum fallax. Iudicium autē dif ficile. Op; aūt nō solū seipsu; p̄ bere facientē q̄ op;: s; ēt egrotā tē ⁊ presentes ⁊ ea que extrinse cus sunt. 1.

Jn ꝑturbatiōibꝰ vētris ⁊ vomi
tibꝰ q̄ spōte fiunt:si q̄dē qualia
opꝫ purgari purgent̄:⁊ ꝯfert:⁊
bene ferunt. Si ꝟo nō:cōtrariū
¶ Sic ⁊ inanitio si quidē qualē
opꝫ fieri fiat:⁊ cōfert ⁊. bn̄ fert.
Si ꝟo nō:ꝯꝛiū. ¶ Cōtēplari igr̄
oꝫ ⁊ tp̄s ⁊regiōeꝫ:etates:⁊egri
tudines:i quibꝰ opꝫ aut nō. 3.
Jn exercitantibꝰ ad summū bo
ne habitudines sunt fallacessi
i vltimo fuerint. Non em̄ p̄nt
manere in eodē:neqꝫ quiescere
Qui ꝟo nō q̄escūt:neq̄qꝫ possūt
in meliꝰ addere. relinq̄t ergo
ad peiꝰ. Horū igit̄ cā bonā ha
bitudinē soluere cōfert⁊ nō tar
de:vt rursꝰ ꝑ̄ncipiū nutrimenti
accipiat corpꝰ. Neqꝫ cōp̄ssiōes
ad vltimū ducere:fallax em̄ est.
Sed qualis natura fuerit susti
nētis ad hoc ducere. Similiter
⁊ inanitiōes ad vltimū ducētes
sūt fallaces. Et iterū resūptōes
in vltimo existētes fallaces. 4.
Tenues ⁊ certe diete i diut̄nis
sp̄ passiōibꝰ ⁊ i acutꝫegritudibꝰ
q̄bꝰ nō ꝯueniūt:difficiles Ad vl
timū tenuitatꝫ q̄ adducūt̄ diete
difficiles. Et iterū resumptōes
i vltimo ex̄ntes difficiles. 5.
Jn tenuibꝰ dietis peccāt egro
tātes:⁊ iō magis ledūt̄. Oē em̄
pctm̄ q̄ꝫtūcūqꝫ sit magnū fit ma
gꝫ i tenuibꝰdietꝫq̄ꝫ i grossioribꝰ
Propter hoc ⁊ i sanis fallaces
sunt valde certe ⁊ ꝯstitute diete
qm̄ peccātia difficiliꝰferūt. Pro
pter hoc igit̄ tenues ⁊ certe die
te fallaces sunt amplius paruꝫ
solidioribus. 6.
Ad vltias egritudies;vltiecura
tōes ad ꝑfectionē sūt potētes. 7.
Ubi ꝟo s̄ꝫ acumē egritudo ꝯti
nuos vltios labores hꝫ vltia ⁊
tenuissima dieta necessariū est
vti. vbi āt n̄. nō:sꝫ ꝯuēit grossiꝰ
reficer̄:⁊ tm̄ subcōdescēdere q̄ꝫtū
egritudo mollior fuerit vltis. 8.
Qn̄ i statu ē egritudo:tūc tēuis
sima dieta necessariū est vti. 9.
Cōtēplari oꝫ igr̄ egrotātē si suf
ficiat dieta ad statū egritudis:
⁊ vtrū ille deficiat priꝰ ⁊ nō suf
ficiat dieta:autegritudoꝺ̄ficiat
⁊ obtundatur. 10.
Quibꝰ s̄ ꝯtinuꝰ ē statꝰ ꝯtinuo ⁊
tenuit̄ reficere opꝫ. Quibꝰ vero
posterior statꝰ ad id ⁊ an̄ id pa
rū afferēdū. Priꝰ ꝟo vberiꝰ refi
ciēdū:vt sufficiat egrotās. 11.
Jn paroxismis subtrahere ci=
bū opꝫ apponere ei lesio ē. Et q̄
cūqꝫ s̄ꝫcircuitꝰ exacuūt̄:i exacer
batiōibꝰ subtrahere opꝫ. 12.
Paroxismos ꝟo ⁊ ꝯsistētias de
clarāt egritudies: ⁊ tp̄a āni:⁊
circuituū adinuicē icrementa:
siue q̄tidie:siue ꝑ̄ter diē. siue ꝑ
ꝗ̄pliꝰ tp̄s fiāt. Sꝫ ex post appa
rētibꝰ:quēadmodū ipleuretico
sputū subrubeū si ꝯtiuo app̄eat
ichoātē q̄dē abbreuiat si ꝟo po
steriꝰappeat ꝓlōgat. Et vrie ege
stiōes ⁊ sudores ⁊ descriptas ⁊
eucritas lōgas ⁊ breues egritu
dines apparētia declarāt. 13.
Senes facillime ferūt ieiuniū.
Scđo ꝯsistētes. Minꝰ ꝟo pueri.
Horū ꝟo oīm maxime infantes
Horū ꝟo ipsoꝝ q̄cunqꝫ sunt ani
mosiores existentes. 14.
Qui crescūt pl'm habēt inatūca
lorē:ꝑ̄lo igit̄ idigēt nutrimento
Si ꝟo nō ꝯsumit̄ corpꝰ. Senibꝰ
ꝟo puus calor inest:ꝑꝑ hoc igit̄
paucis fomētis idigēt:a multꝫ
cibis em̄ extinguit̄ calor ꝓpter
hoc igr̄ ⁊ febres senibꝰ n̄ sic acu
te fiūt:frigidū ei corpꝰ h̄n̄t. 15.
Uētres hyeme ⁊ ꝟe calidissimi
sūt nā:⁊ somni lōgissimi. Jn his
ergo temporibus oblatōes plu
res dāde sunt. Etenim innatus

calorē ē mult⁹:nutrimēto igī
ampliori indigēt. Signum ⁊
etates ⁊ athlete. 16.
Humide diete oib⁹ febricitāti-
bus ɔferūt: maxime ꝟo pue-
ris:⁊ aliis sic assuetꝫ refici. 17
Quibus semel:aut bis:aut am
plius:aut min⁹:aut ẜm ptem
Dādū ꝟo ē aliqd tpi:⁊ hore ⁊
regiōi ⁊ etati:ɔsuetudini. 18
Estate ꝟo: ⁊ autūno cibos ḡuis
sime ferūt. In hyeme ꝟo faci
le. Vere vero secundo. 19.
His q̄ in circuitib⁹ exacuūtur:
nihil dare:neq₃ cogere:sꝫ au-
ferri ex appositꝫ añ crisiꝫ. 20.
Ea q̄ꝫ crisis fit:⁊ q̄ꝫ fctā ē eq̄lr
nō mouere neq₃ nouū facere:
neq₃ farmaciis:neq₃ aliis pro
uocatiōib⁹ vti:sed sinere. 21.
Que ducere opꝫ vñcūq₃ nā ma-
xime reperit:ide ducere p cō-
uenientes regiones. 22.
Digesta medicari:⁊ mouere nō
cruda:neq₃ in principiis:nisi
sint furiosa: multa vero non
sunt furiosa. 23.
Que egeruñt nō multitudineꝫ
ɔsiderare opꝫ:sꝫ quō egerūt.
Et si qualia opꝫ purgari pur
gētur:⁊ ɔferre:⁊ bñ ferūt. Et
vbi opꝫ vsq₃ ad defectionē du
cere: ⁊ hoc facere si sufficiat
egrotans. 24.
In pacutis passiōib⁹ raro ⁊ i pn
cipiis farmaciis vti. Et hꝫ p̄us
bñ diiudicantes facere. 25.
Si qualia opꝫ purgari purgen
tur:⁊ cōfert:⁊ bñ ferūt. Si ꝟo
contrariū importune. 26.

¶ Explicit liber primus apho-
rismorum hypocratis.

¶ Incipit liber Secūdus apho
rismorum.

In q̄ morbo somnus laborē
prestat mortale. Si ꝟo sō-
nus iuuerit:nō mortale. 2.
Ubi desipiētiā somn⁹ sedat:bo-
nū. vbi ꝟo p̄stat:malum. 3.
Somn⁹ ⁊ vigilie vtroq₃ mō ma
gis facta:malum. 4.
Nō plenitudo:nō idigētia:neq₃
aliō qdcunq₃ magis natura
fuerit nihil bonū. 5.
Labores spōtanei narrāt mor-
bos. 6.
Quicūq₃ dolētes aliqd corpis:
plurimum dolorem non sen-
tiunt:his mens egrotat. 7.
Quecūq₃ mlto tpe extenuāt cor
pora:tarde reuerti ɔsueuerūt
Que ꝟo modico modice. 8.
Si ex egritudine cibū accipiēs
q̄s nō cōualescat signum est
q corp⁹ plurimo cibo vtit. Si
vero nō accipienti hoc fit sigt
qm̄ corp⁹ ianitiōe indiget. 9.
Corpora vbi q̄s vult purgare:
oportet fluxa facere. 10.
Nō pura corpora quantūcunq₃
nutries magis ledes. 11.
Facili⁹ ē repleri potu q̄ꝫ cibo. 12
Que reliquūt i morbis post cri
sim:subuersiones facere con
sueuerunt. 13.
Quibuscunq₃ crisis fit: his nox
difficilis est añ acumē. supue
niēs ꝟo leuior:vt in pl'ib⁹. 14.
In ventris fluxib⁹ mutationes
egestionū iuuāt si nō ad ma
la transmutantur. 15.
Ubi fauces egrotāt aut pustule
in corpe nascūtur cōsiderare
opꝫ egestiones. Si em̄ coleri
ce fuerit. corpus egrotat. Si
vero saniei similes: certū est
corpus nutriri. 16.
Ubi idigētia ñ opꝫ laborare. 17
Ubicūq₃ cib⁹ p̄ter naturā itrat:
hic egritudinem facit. Mani
festat vero sanatio. 18.
Cor q̄ nutriunt copiose ⁊ velo

citer: veloces secess⁹ fiūt. 19.
Acutorum morbo℞ nō omnino certe sunt sanitatis pnunciationes neq͡ȝ mortis. 20
Quibuscūq͡ȝ iuuenib⁹ existibus ventres fiunt humidi: his se nescētib⁹ exsiccant. Quib⁹ vētres iuuenib⁹ fiūt sicci his senioribus factis hūectātur. 21
Potus indigentiā soluit. 22.
Ex plenitudie q̄cūq͡ȝ egritudies fiūt euacuatio sanat. Et quecūq͡ȝ ab euacuatione plenitudo. Et alio℞ cōtrarietas. 23.
Acute egritudies i quatuordecim diebus iudicantur. 24.
Septime quarta est indicatiua ⁊ alti⁹ hebdomade octaua ē principiū. Cōtemplaria vero vndecima: hec em̄ q̄rta secunde hebdomade. Contēplaria rurs⁹ septimadecia hec est ei quarta a quartadecia septia vero ab vndecima. 25.
Estiue ꝟo quartane vt multum fiūt breues. Autūnales ꝟo lōge. Maxime ꝟo q̄ ad hyemē coniunguntur. 26.
Febrē in spasmo melius est fieri q̄ȝ spasmum in febre. 27.
Nō s̄m rōnē alleuiatis non opȝ credere: neq͡ȝ vereri valde mala q̄ fiūt irrōnabiliter. Multa em̄ taliū icerta sunt ⁊ non valde permanere neq͡ȝ morari cōsueuerunt. 28.
Febricitātibus nō fortiter: neq͡ȝ oio i supficie pmanere ⁊ nihil minuere corp⁹: aut tabescere magis eo quod s̄m rōnem fit malū est: hoc em̄ longitudinē egritudinis siḡt: hoc aūt imbecillitatem virtutis siḡt. 29
Inchoātib⁹ morbis si q̄d vr̄ mouere moue. In statu vero habere silentium melius est. 30.
Circa pncipia ⁊ fines oia imbecilliora. Circa ꝟo status oia fortiora. 31.
Ex egritudie ꝟo bn̄ reficiēti et nihil addere corp⁹ malū. 32.
Plerūq͡ȝ oēs male se habentes s̄m pncipia q̄dē bn̄ recipiētes ⁊ nihil addētes i fine rursus abstinēt. Scd̄m pncipia q̄deȝ abstinētes fortit. Posterius vero bene reficientes melius commutant. 33.
In oi egritudie: ɔfortari mēte: ⁊ bn̄ se hr̄e ad oblatiōes bonū. Cōtrariū ꝟo malum. 34.
In morbis min⁹ piclitant egrotātes. Quibuscūq͡ȝ pprie nature: ⁊ etatȝ: ⁊ hitudis: tpis ⁊ regiōis: ⁊ hore egritudo iest magis q̄ȝ q̄bus non ppria s̄m aliquid horum inest. 35.
In oib⁹ morbis ea q̄ circa vmbilicū ⁊ pectinē sūt spissitudinē hr̄e meli⁹ ē. Nimis ꝟo tenue ⁊ tabefactū malū. Fallax em̄ hmōi ad inferiores purgationes. 36.
Sana habētes corpora farmacijs purgati exoluunt. Celeri⁹ ꝟo malo cibo vtētes. 37.
Sana habētes corpora farmacijs vti difficile est. 38.
Parū deterior cib⁹ ⁊ pot⁹ delectabilior vero meliorib⁹ quidem in delectabilibus magȝ appetendus. 39.
Senes iuuenib⁹ plerūq͡ȝ egrotāt minus. Quecūq͡ȝ ꝟo egritudines eis cronice sint: multoties cōmoriuntur. 40.
Brāchi ⁊ corrize i valde senib⁹ non maturantur. 41.
Qui exoluūtur freq̄nter ⁊ fortiter sine manifesta occasione: repente moriuntur. 42.
Apoplexiā soluere fortē ipossi-

24: Hic est ī pricipiti qd tempus ... i dicat ... aphor ... ibi.

bile ẽ. Debilẽ vero ñ facile. 43.
Strãgulatoꝝ ⁊ dissolutoꝝ non dũ mortuoꝝ: ñ refert q̇buscũ= q; spuma fuerit circa os. 44.
Crassi valde ſm naturã cito moriuntur magis gracilibꝰ. 45.
Epilẽticoꝝ iuuẽibꝰ alteratiõẽ mutatiões marie etatis hoꝝ loco: faciũt ⁊vitaꝝ. 46.
Duoꝝ doloꝝ q̇ simul fiunt: non ſm eundem locũ: maior denigrat alterum. 47. Circa gñatiõẽ saniei dolores ⁊ febres accidũt magꝫ q̃ fcã sanie. 47
In oĩ motiõe corporis cũ ceperit quis dolere: quiescere statim remedium est. 49.
Assueti assuetos labores ferre: ⁊ si fuerit ĩbecilles aut senes insuetis ⁊ fortibus ⁊ iuuenibus facilius ferunt. 50.
Ex mlͭto tp̄e ꝯsueta: ⁊ si fuerit d̄teriora insuetꝫ: minꝰ molestare ꝯsueuerũt. Oportet igitur ad incõsueta trãsmittere. 51.
Scd̃m multũ ⁊ repẽte euacuare aut r̄plere: aut calefacere aut ĩfrigidar̄: aut aliter qũolibꝫ corpus mouere: fallax est et oĩno nature inimicũ. Paulati vero certũ. Et ex alio ad aliũ transire decet: non aliter. 52.
Oĩa ſm rõnem faciẽti: ⁊ ñ eueniẽnti ſm rõnem nõ opꝫ trãsire ad aliud manẽte eo q̇ visum est a principio. 53.
Quicũq; vẽtres hñt hũidos iuuenes q̇dem existẽtes: siccos hñtibus melius ꝯmutant. In senectute vero deteriꝰ ꝯmutãt siccantur em̄ vt in pluribus senescentibus. 54.
In magnitudine vero corpis iuuenescere q̇dẽ decẽs est, ⁊ non insuaue. Senescere vero inutile: ⁊ peius minoribus.

Explicit liber secundus.
Incipit lib. iij. aphorismorũ.

Utationes tẽporꝝ maxime gñant morbos. Et i horis magne mutationes aut frigiditatis aut estus. Et alia ſm rationem sic. 2.
Naturarum hec quidẽ ad estatem: hec vero ad hyemẽ: bene aut male nate sunt. 3.
Egritudinum alie ad alias bñ aut male nate sunt. 4.
Etates q̇dã ad regiões: ⁊ horas ⁊ dietas bñ aut male ⁊ nate sꝰ. 5
In horis qñ eadẽ die: aliqñ q̇dẽ estus: aliqñ vero frigꝰ: autũnales egritudies expectar̄ opꝫ. 6.
Austrini flatꝰ grauãt auditũ: caliginosi caput grauantes: pigri dissoluẽtes. Si vero boreas fuerit: tusses: farigesꝰ: vẽtres duri: dissurie: horrores: dolores: ⁊ pectorũ ⁊ laterũ: qñ isti preualuerint talia in morbis expectare oportet. 7.
Cũ estas sit veri siﬁlis: sudores mlͭtos i febribꝰ expectare opꝫ. 8.
In siccis tp̄ibꝰ febres acute fiũt Et si quidẽ annꝰ talis existẽs amplius fuerit: qualẽ cõstitutionẽ fecerit in pluribꝰ: ⁊ tales egritudines qñ isti preualẽt talia in morbis patiũtur egrotantes expectare opꝫ. 9.
In moderatꝫ tp̄ibꝰ si tp̄alr̄ tp̄s reddiderint: boni statꝰ ⁊ bone egritudinis determinationes fiunt. In imoderatis vero maxime imoderate: ⁊ difficiles determinationes.. 10.
In autũno acutissime fiũt egritudines: ⁊ marie mortifere: vt in pluribꝰ. Uer vero sanissimũ: ⁊ minime mortiferũ. 11.

Autumnus ptisicis malus. 12.
De tpib⁹: si q̃dẽ hyẽs sicca ꝛ bo
realis fuerit: ver ꝟo pluuiosũ ꝛ
austrinũ necesse ẽ estate febres
acutas ꝛ obtalmias: ꝛ dissinte-
rias fieri: maxime mulierib⁹: ꝛ
humidis natura. 13.
Si ꝟo austria hyẽs ꝛ pluuiosa
ꝛ trãq̃lla fiat: ver ꝟo siccũ ꝛ bo
reale ml'ieres siq̃dẽ q̃b⁹ pt⁹ ad
ver iest ex oi occasiõe abortiũt.
Si ꝟo genuerit: morbidos pue
ros ꝛ ibecilles piũt: vt aut stati
resoluant aut morbidi ꝛ tẽues
viuãt existẽtes. Aliis ꝟo iũion
bus q̃dẽ dissitirie: ꝛ obtalie sic-
ce fiũt. seniorib⁹ ꝟo catarri ce-
lerit dissoluẽtes. 14.
Si ꝟo estas sicca ꝛ boreal' fiat:
autũn⁹ ꝟo pl'uios⁹ austrin⁹ capi
tꝫ dolores i hyeme: tusses brãchi
ꝛ couze fiũt q̃b⁹dã ꝟo ꝛ ptisis. 15
Si ꝟo autũn⁹ boreal' fuerit ꝛ i
aq̃s⁹ hũidꝫ nã ꝛ ml'ierib⁹ ɔfert
Reliq̃s ꝟo obtalmie fiũt siccit
ꝛ febres acute: ꝛ corize diut'ne
Quibusdã ꝟo ꝛ melãcolie. 16.
Cõstitutiões ãni ꝟo oino q̃dẽ
sicce pluuialib⁹ sũt saniores et
minus mortifere. 17.
Egritudĩes ꝟo i pluuialib⁹ vt
ml'tũ fiũt: ꝛ febres lõge ꝛ vẽtrꝫ
flux⁹ ꝛ putredies: ꝛ epilepsia: ꝛ
apoplexia: ꝛ sq̃nãtes. siccis ꝟo
cõsũptões: ptisis ꝛ obtalmie: ar
tetice: strãgurie. ꝛ dissintirie. 18
Quotidiane ꝟo ɔstitutiões bo
reales corpa ɔstituũt q̃dẽ for-
tiora ꝛ bñ mobilia: ꝛ bñ colora
ta ꝛ meli⁹ audiẽtia faciũt: ꝛ vẽ
tres siccãt: ꝛ ocl'os mordẽt ꝛ cir
ca thoracẽ faciũt: ꝛ si q̃dẽ prius
est dolendum magis dolet. 19.
Austrie ꝟo corpa dissoluũt ꝛ hu
mectãt: ꝛ capitꝫ ꝛ audit⁹ graui
tates faciũt: ꝛ vertigines i ocu
lis et corpore difficilẽ motũ et
ventres humectant. 20.
Scðm horã q̃dẽ verꝫ ꝛ extreme
estatꝫ pueri ꝛ eoꝝ affines etati
b⁹ ꝛ bñ degũt ꝛ maxie sani sũt.
Estate ꝛ autũno vsq ad aliq̃ q̃
dez senes. Reliq̃ ꝟo autũno et
hyeme mediꝫ etate. 21.
Egritudines q̃dã oẽs in oib⁹
horꝫ fiũt: q̃dã ꝟo maxie ꝃ q̃dã
eaꝝ fiũt et exacunntur. 22.
Uere siq̃dẽ manie: ꝛ mel'ie: ꝛ epi
lepsie: sãguis flux⁹: sq̃nãtes cor
rize: brãchi: tusses: lepre: lichi-
neis: alphi: rubores vlcerosi plu
rimi: pustule: ꝛ artetice. 23.
Estate ꝟo q̃dã horũ febres ɔti-
nue: ꝛ causon: ꝛ t'tiane plurime
ꝛ vomit⁹: ꝛ dyarie: ꝛ oculoꝝ et
auriũ dolores: orꝫ vlceratiões:
ꝛ pudẽdoꝝ putredies: ꝛ dissũ-
dationes. 24.
Autũno ꝟo ꝛ estiuoꝝ ml'ta ꝛ fe
bres q̃rtane ꝛ errãtes: ꝛ splenes
ꝛ hydropes: ꝛ ptisis: ꝛ vlcera-
tões ꝛ strãgurie ꝛ liẽterie: ꝛ scia
des ꝛ sq̃nãtes: ꝛ ãhelit⁹ ꝛ hylei
et epilepsie: ꝛ manie ꝛ mel'ie. 25
Hyeme pleuretides: pipleumo
nie: corize brãchi tusses dolores
pectoꝝ: lateꝝ ꝛ lũboꝝ. dolor ca
pitꝫ. ꝟtigines ꝛ apoplexie. 26.
In etatib⁹ ꝟo talia accidũt pue
rꝫ q̃dẽ ꝛ nouit' genitis vlcera-
tões orꝫ: vomit⁹ tusses: farigeõ
vmbilici flegmões: vigilie: tu-
mores ꝛ auriũ hũiditates. 27.
Cũ ꝟo dẽtes ꝓducũt: gingiua-
rũ prurit⁹: febres: spasmi: dya-
rie ꝛ maxie q̃n ꝓducũt caninos
dẽtes ꝛ pinguissimꝫ pueroꝝ ꝛ du
ros vẽtres habẽtib⁹. 28.
Seniorib⁹ vero factꝫ pithimia
spondilis ꝃm colũ int⁹ ipulsio-
nes: asmata: lithiases: lumbri-
ci rotũdi: ascarides: a crocordi

ues sathiriasis. scrophule ꝛ alie pustule. 19.
Senioribus ꝟo ꝛ ad iuuẽtutẽ accedẽtibus. ꝛ hoꝝ multa. et febres diuturne magꝫ: ꝛ ex naribus sãguinis fluxus. 30.
Plurime ꝟo puerꝫ passiões terminant. hec q̃dẽ i q̃dragita diebus. hec ꝟo i septẽ mẽsibus hec ꝟo i septẽ ãnis. H ꝟo ad iuuẽtutẽ accedũt: q̃cũqꝫ ꝟo ꝑmanẽt pueris ꝛ ñ soluũt circa iuuẽtutẽ: aut femis circa mẽstruoꝝ eruptiões. vetera scere cõsueuerunt. 31.
Adolescẽtibus ꝟo sanguis sputaptisis: febres acute: epilepsie ꝛ alie egritudies: ꝛ maxime predicte. 32.
Ultra ꝟo hãc etatem asmata: pleuretides: pipleumonia: litargie: frenesis: causõ: dyarie diuturne: colere: dissinterie: lienterie: ꝛ emorroydes. 33.
Senioribus dis̃nie: catarri cũ tussi: strãgurie: dissurie: articuloꝝ dolores: nefreses: ꝟtigines: appoplexie: cacesie: prurit⁹ toti⁹ corꝑis: melancolie vigilie: vẽtris ꝛ nariũ hũiditates: ocloꝝ habetudo: glaucositas: ꝛ grauitas auditus.
¶ Explicit. iij. lib aphorismoꝝ.
¶ Incipit lib. iiij. aphorismoꝝ.

PRegnãtes si cõuenit purgare: a. iiij. mẽse vsqꝫ ad. vij. Min⁹ ꝟo has. Minora ꝟo ꝛ seniora vereri opꝫ. 2.
In farmaciis talia ducer̃ ex corpore q̃lia spõte veniẽtia sunt vtilia. Que vero cõtraria venientia quiescere. 3.
Si q̃lia opꝫ purgari purgenẽt: ꝛ ꝯfert ꝛ bñ ferũt. Cõtraria ꝟo grauiter. 4.
Purgare q̃dẽ estate superiora: hyeme vero inferiora. 5.
Sub cane: ꝛ ante canẽ moleste sunt purgationes. 6.
Gracilesꝛ facile vomẽtes purgare supius: timẽtes hyemẽ. 7.
Difficile ꝟo vomẽtes ꝛ mediecarnosos iferi⁹: timẽtes estatẽ. 8.
Ptisicos ꝟo metuẽtes ad superiores farmacias. 9.
Melãcolic ꝟo iferi⁹ ea. rõne vehemẽtius ꝯria apponẽtes. 10.
Medicari in valde acutis si expedit eadẽ die differre em̃ in talibus malum est. 11.
Quibuscũqꝫ torsiões: ꝛ circa vmbilicũ dolores ꝛ lũbos ꝛ dolor nõ solut⁹ sit: neqꝫ farmaciis: neqꝫ aliter in hydropẽ siccaꝫ perficitur. 12.
Quib⁹ vẽtres lienterici hyeme supius medicari malũ. 13.
Ad elleboro s quĩ nõ facile sursum purgãt: añ bibitionẽ oꝫ ꝑhumectare corpora plurio nutrimẽto ꝛ requie. 14.
Cũ biberit q̃s elleborũ ad motiões q̃dẽ corp⁹ magis oꝫ ducer̃. Ad sõnos ꝟo ꝛ imobilitates min⁹. declarat ãt nauigatio: q̄m mot⁹ corpa turbat. 15.
Cũ volueris magis ducer̃ elleborũ moue corp⁹. Cũ ꝟo statuere: fac sõnũ ꝛ noli mouere. 16
Ellebor⁹ piculos⁹ ẽ sanas carnes hñtib⁹: spasmũ ei facit. 71.
Nõ febricitãtib⁹ exñtib⁹, si fiat fastidiũ ꝛ cordis morsus ꝛ tenebrositas oculorũ ꝛ os amaricatum: sursum farmacia idigere significat. 18.
Supra dyafragama dolores sursum farmacia indigere significat. Quicũqꝫ vero inferius: significant inferius. 19.

Quicunqꝫ

Quicūq; i farmacijs ñ sitiūt cū purgāt: ñ q̄escāt dōec sitiāt. 20.
Nō febricitantib⁹ exñtib⁹ si fiat stroph⁹: vł genuū grauitas ꝛ lū: boꝝ dolor deorsū farmacia in digere significat. 21.
Egestiōes nigre vł q̄lis sāguis spōte veniētes: ꝛ cū febre ꝛ sine febre pessime. Et quātūcūq; fue rit colores pl'es malū. Cū phar maco ꝟo meli⁹. Et quāto plu: res fuerit colores nō malū. 22.
Egritudinib⁹ q̄buscūq; icipiē: tib⁹: si fel nigrū: aut sursū: aut deorsū exierit mortale. 23.
Quibuscūq; ex egritudib⁹ acu tis: aut m'lti tpis: aut abortib⁹ aut alit extenuatis si fel nigrū exierit: aut q̄lis sanguis niger seq̄ti die morientur. 24.
Dissinteria si a felle nigro ince perit mortale. 25.
Sāguis sursū q̄dē q̄liscūq; ma lū: dorsū ꝟo si niger exierit bo nū. 26. Nigre egestiōes si a dis: sinteria habito vt itestinoꝝ car nes egerant mortale. 27.
Quibuscūq; in febrib⁹ sanguis fuit m'ltitudo: vñcūq; i rsūptiōi bus vētres his humectant. 28.
Quibuscūq; felle egestiōes sūt: surditate supueniēte q̄escūt. et q̄buscūq; surditas felleis ege: stiōib⁹ supueniētib⁹ q̄escūt. 29.
quibuscūq; i febrib⁹ sextāis exñ tib⁹ rigores fiūt discreti sūt. 30.
Quibuscūq; exacerbatiōes fiūt si qua hora febris acceperit: in crastinū eadē hora incipiūt dis crita. 31.
Laboriosis in febrib⁹ circa arti culos ꝛ circa maxillas maxie apostases fiunt. 31.
Quibuscūq; resurgētib⁹ ex mor bis si aliq̄d doluerit: ibi apo: stases fiunt. 33.
Si ꝟo ꝛ pri⁹ doluerit: aliquid ante egritudinē: illic cōfirmat egritudo. 34.
Si a febre habito tumore non existēte i faucib⁹ suffocatio re: pēte superuenerit mortale. 35.
Si a febre habito collū ɔuerta tur vt vix possit dglutire: tumo re nō exñte i collo: mortale. 36.
Febricitanti si ceperit sudores boni sūt tertiani: q̄ntani: septe ni. ꝛ q̄ nono die. 7. 11. ꝛ. 14. ꝛ. 17. ꝛ. 20. ꝛ. 21. ꝛ. 24. ꝛ. 27. ꝛ. 30. ꝛ. 31. ꝛ 34. ꝛ. 37. ꝛ. 40. Isti em̄ sudores egritudines indicant. Qui ꝟo ita nō fiūt: dolorē significāt et lōgitudinem egritudinis et cō uersionem. 37.
Frigidi sudores cum febre acu ta quidē facti mortē significāt. Cum molliori ꝟo febre lōgitu: dinē egritudinis significāt. 38.
Et vbi ī corpore sudor: ibi egri tudinē narrat. 39.
Et vbi in corpore calidū vel fri gidū: ibi egritudo regnat. 40.
Et vbi i toto corpore mutatio: nes: ꝛ si corp⁹: aut infrigidat: aut stati calidū fit: aut calor al ter ex altero fit: significāt lōgi: tudinē egritudinis. 41.
Sudor m'lt⁹ ex somno sine ali: qua manifesta causa fact⁹ signi ficat qm̄ corp⁹ plurio cibo vtit. Si ꝟo cibū non accipienti hoc fiat: significat quoniā indiget euacuatione. 42.
Sudor multus frigid⁹ vel ca: lid⁹ semper fluens: frigid⁹ ma iorem, calidus ꝟo minorē egri tudinē significat. 43.
Febres quecūq; non deficiētes tertia die fortiores fiūt pericu: lose. Quecūq; ꝟo sic defecerint: significāt quoniam non pericu lose. 44.

Quibuscunq febres longe sunt: his dolores: & pustule fiūt i articulis. 45.
Quibuscūq ex febrib⁹ resurgētibus aut pustule aut dolores fiunt in articulis: hi ăplioꝛib⁹ cibis vtuntur. 46.
Si rigoꝛ inciderit febre nō deficiēte: iaꝫ debili existēte ꝟtute moꝛtale. 47.
Excreatiōes si i febrib⁹ nō deficiētib⁹ liuide: vel sanguinee et fetide: & fellee sint: oēs male sūt. Egeste ꝟo bn̄: bone sūt & ꝭm secessum: & ꝭm vrinas. Si ꝟo nō aliq̄d vtiliū egrediat̄ ꝑ hec loca: malum est. 48.
In nō deficiētib⁹ febrib⁹: si q̄dā extra frigida fuerit: que ꝟo intus ardeāt & sitim habeāt: moꝛtale. 49.
In nō deficiētib⁹ ꝟo febrib⁹ si labiū: aut ocul⁹: aut supciliuꝫ: aut nas⁹ distoꝛqueat̄: aut nō videat: aut ñ audiat: iā debili existēte coꝛpoꝛe: q̄dcūq hoꝛū fiat prope moꝛs est. 50.
Ubi febre nō ðficiēte: disnia superuenerit: & desipiētia moꝛtale est. 51.
In febrib⁹ apostema nō solutū ad p̄mas crises: longitudinem egritudis significat. 52.
Quibuscūq i febrib⁹ aut i aliis egritudinib⁹ volūtarie ocl'i lachꝛymantur: nihil incōueniēs. Quibuscūq ꝟo non ꝭm voluntatem inconueniēs. 53.
Quibus in dentib⁹ in febrib⁹ limositates fiūt foꝛtioꝛes & diuturnioꝛes fiunt febres. 54.
Quib⁹ plerūq tusses sicce et modice ꝓuocate i febrib⁹ & vrētib⁹: non valde sitiētes sunt. 55.
In bubonib⁹ febres facte oēs male: exceptis ephimeris. 56.
Febricitāti sudoꝛ superueniēs nō deficiēte febre malum: pꝛolongatur enim moꝛb⁹ & humorem plurimū significat. 57.
A spasmo et tetano habito febris superueniēs soluit egritudinem. 58.
A causone habito rigoꝛe supueniente solutio fit. 59.
Tertiana vero si nō iudicatur in septem periodis: longissima erit. 60.
Quibuscūq aures i febrib⁹ surdescūt: sanguis ex narib⁹ fluēs aut vēter turbatur: soluit egritudinem. 61.
Que iudicantur in parib⁹ diebus discrita sunt: & amica ꝯuersionis. 62.
Quibuscūq i febrib⁹ quotidie rigoꝛes fiunt: quotidie febres soluuntur. 63.
Quibuscūq in febrib⁹ icteritia supuenerit ante septimū diem malum. 64.
Quibuscūq i febribus in septimo: aut sexto: aut vndecio: aut decimoquarto die icteritia supuenerit bonum si non dextruꝫ hyppocūdriū durū fiat: si ꝟo sit non bonum. 65.
In febrib⁹ circa ventrē cauma foꝛte & coꝛdis moꝛl⁹ malū. 66.
In febrib⁹ ex somnis timoꝛes aut spasmi malum. 67.
In febrib⁹ spūs offendēs malū spasmū enim significat. 68.
In febrib⁹ acutis spasmi: & circa viscera doloꝛes foꝛtes malum. 69.
Quibus vrine grosse: globose: pauce: nō sine febribus multitudo veniēs: ex his tenuis iuuat maxie ꝟo talia veniūt: q̄bus ex pꝛicipio aut celerius hypostases fiunt. 70.

Quib⁹ vrine in febrib⁹ conturbate ꝛ ɔuerse velut subiugaliū his capitis dolores: aut adsūt: aut aderunt. 71.
Quib⁹ in septima terminātur: his nubē hꝫ quarta dies vrinā rubeā vel alia ſm rationē. 72.
Quib⁹ vrine limpide aut albe male: maxime si i freneticis appareant. 73.
Quibus hypocūdria suspensa sunt ꝛ subrugiētia lūbi dolore superueniente: vētres his humectant si nō ventositates erūpāt aut vrine mltitudo superueniat: in febrib⁹ vero fiunt hec. 74.
Quib⁹ spes ad articulo apa cōuerti eruet ab apostemate: vrina grossa ꝛ mlta ꝛ alba fctā velut i laboriosis febrib⁹: et maxime si quartanis quibusdaꝫ incipit fieri. Si vo sanguis ex narib⁹ fluat valde ꝛ celeriter soluitur. 75.
Si sanguinē aut pus minxerit rhenū aut vesice vlcerationem significat. 76.
Quibuscūqꝫ i vrina grossa: q̄si carniū frusta: vel sicut pili sūt his de rhenibus exeunt. 77.
Quib⁹ i vrina pingui exūte fur fura minguntur: his vesica scabit. 78.
Quicūqꝫ sanguinē sponte mingunt: his de rhenib⁹ vene rupturam significant. 79.
Quibuscūqꝫ in vrinis hareno sa substāt sedimina: his vesica āt rhenes lithiasim habēt. 80.
Si sanguinē mingunt: aut trūbos ꝛ stranguriā habent: ꝛ dolor incidit in pectinē: ꝛ sub vētre: ꝛ perithoneō circa vesicaꝫ: dolorem significat. 81.
Si sanguinē aut pus mingūt: aut squamas: ꝛ odor grauꝭ vesice vlcerationem significat. 82.
Quibus in vrinali via pustule nascuntur: sanie facta ꝛ erupta solutio fit morbi. 83.
Urina multa facta noctu: modicū secessuꝫ significat: ꝛ ecōuerso.
¶ Explicit liber quartus aphorismorum.
¶ Incipit Quintus liber aphorismorum dn̄i hypocratis.

Spasmus ex eleboro mortale. 2.
In vl̄nere spasm⁹ superueniēs mortale. 3.
Sāguie mlto fluēte spasm⁹ innatus aut singult⁹ malū. 4.
Spasm⁹ innat⁹ ꝛ singult⁹ post nimiā inanitionē malū. 5.
In imoderata purgatione spasmus autem/singultus innatus malum. 6.
Si inebriatus aliquis repente sine voce fiat: spasmo inato moritur: si non febris acceperit euꝫ autem ante horam secundum quam crapule soluuntur locut⁹ fuerit. 7.
Quicunqꝫ a tetano apprehēdūtur: in quatuor diebus moriuntur. 8.
Si vero hos effugerint: salui fiunt. 8.
Epilepsie quibus ante iuuentutem nascuntur mutationē habent: quib⁹ vero post vigesimū quintum annum commoriunt vt plurimum. 9.
Quicūqꝫ pleuretici facti in quatuordecim dieb⁹ non purgātur hi in empima transeunt. 10.
Ptisis fit maxime in etatibus a decemocto annis vsqꝫ ad vigesimū quintū annum. 11.

Quicūq; squinātiā effugiūt:et ad pulmonē eis cōuertit:in septem diebus moriunt. Si vero hos effugerint:empici fiūt. 12.
Qui a ptisi molestantur si sputū q̄lecūq; expuunt graue fetet sup carbones effusum z capilli a capite defluūt:mortale. 13.
Quibuscūq; ptisicis capilli defluūt:dyaria supueniēte moriūtur. 14.
Quicūq; sanguinē spumosum expuunt:his ex pulmone eductio fit. 15.
Ptisi habito diaria supueniēte mortale. 16.
Quicūq; ex pleuretide empici fiūt si purgent i.40.diebus a q̄ die ruptura sit q̄escūt.si ꝟo nō: in ptisim transeunt. 17.
Calidū nocet h̄ frequēter vtētibus carniū effeminationem facit:neruorū incōtinētiā: mētis stuporē:fluxū sanguinis:z defectiones spiritus.quibusdā ꝟo et mors sequitur. 18.
Frigidū ꝟo spasmos z tetanos z nigrores z febriū rigores.19.
Frigidū inimicū neruis ossib' dētib' cerebro spinali medulle Calidū vero vtile z amicū. 20.
Quecūq; infrigidata sunt:recalefacere opz: except' q̄buscūq; sanguinē manare futurū ē. 21.
Ulcerib' frigidū mordax:cutē idurat:dolorez sinesanie facit: nigrores:rigores:spasmos:tetanos:et febres. 22.
Est āt vbi i tetano sine vulnere iuuene bn̄ carnoso estate media aq̄ frigide mlt'a ifusio:caloris reuocationē facit:calor ꝟo hoc liberat. 23.
Calidum saniem faciens i omni vulnere maximum signū ad certitudinē cutem mollit z attenuat sine dolore:rigorum:tetanorum z spasmorum mitigatorium est. Eoꝝ vero q̄ in capite sunt soluit grauedinem. Plurimuz confert ossium fracturis magis vero denudatis. Horuz aūt maxie in capite vulnera habētibus:z quecūq; a frigiditate oriuntur:aut vulnerant:z herpetis vulneribus comedentibus: ano pudendo vesice:z matrici. Calidum quidē determinans z amicum. Frigidum vero cōtrarium:z occidens. 24.
In his ꝟo opz frigido:vti vn̄ sāguis fluere futur' est : non sup loca sed circa ea. Et quecūq; flemones:aut inflāmatiōes in rubeū aut subsanguineuz colorē sunt tēdētes ex recēti sanguine quoniā veterat z denigrat:z iuuat heripilā nō vulneratā quoniā vulnerate nocet. 25.
Frigida velut nix vel christall' pectori inimica:tusses cōmouētia sanguinē fluere facientia:z catarros. 26.
In artic'lis dolores z tūores sine vlceratiōe podagrā z spasmū z hoꝝ plurima frigida aq̄ infusa refrigerat z attenuat et dolorē soluit. Stupor enim mediocris dolorem minuit. 27.
Aqua que cito calefit z cito ifrigidatur. leuissima est. 28.
Quibuscūq; bibere desiderium est noctu valde sitiētibus:si superdormierint bonū. 29.
Muliebria educit calefactio ex aromatib'. Multoties ꝟo z:ad alia vtilis esset si nō grauedinē capitis faceret. 30.
Mulier in vtero habens flobothomata aborsuz facit:Szmagis cuius maior est fetus. 31.
Mlieri iyfohn̄ti ab aliq̄acuta z

egritudinū accipi mortale. 32.
Mulieri sanguinē vomēti men strnis supueniētib⁹ solo fit. 33.
Mulieri mēstruꝫ deficiētib⁹ sanguinē ex narib⁹ fluere bonū ē. 34
Mulieri i vtō hn̄ti: si vēter multū fluat: piculū est abortiēdi. 35.
Mulieri q̄ a matrice molestat: aut difficile generāti sternutatio superueniēs bonū. 36.
Mulieri mēstrua habēti sine colore ꝓprio ꝛ non ſm se semꝑ facta purgatiōe idigere sigt. 37.
Mulieri in vtero hn̄ti: si subito māmille ḡciles fiāt abortit. 38.
Mulieri in vtero hn̄ti: si altera māmilla gracilis fiat. geminos hn̄ti: alteꝝ abortiet. Et si quidē dextra gracilis fiat masculū si vero sinistra feminam. 39.
Siłr q̄ neq₃ ꝑgnās neq₃ ḡnauit lac hꝫ: h⁹ mēstrua defecerūt. 40
Mulierib⁹ qb⁹ ad māmillas sāguis cōuertitur: maniā sigt. 41
Mulierem si vis scire si ꝯcepit: mellicratū qn̄ dormitura est: da bibere ei: ꝛ si q̄dē torsiones habuerit circa vētrē ꝯcepit: si ṽo n̄ (minie. 42.
Mulꝛ si q̄dē masclꝫ ꝯcepit: bn̄ colorata ē: si ṽo feminam: discolorata. 43.
Si mulieri ꝑgnāti herisipila fit in matrice: mortale. 44
Que ꝑł nāꝫ tenues exn̄tes ꝯcipiunt: abortiūt anq₃ grossescāt. 45
Quecūq₃ corpa moderate hn̄tes abortiūt scđo mēse: aut t̄tio. sine oī occasiōe manifesta: his cotilidōes mucillaginibus pleni sunt: ꝛ nō pn̄t pre grauedine tenere fetum: sed abrumpunt. 46
Quecūq₃ existētes ꝑter naturā crasse nō cōcipiūt: his piguedo os matricis obturat: ꝛ p̄usq₃ ex tenuētur nō concipiunt. 47.
Si matrix i ṽtebro posita fecerit saniē: necesse est ꝯmotū fieri
Fet⁹ maris q̄dē i dextris. (48.
Femie ṽo i sinistris magꝭ. 49.
Ad mr̄icis ꝑcipitatiōes obtalmicū apponēs apꝑhēde os ꝛ na (res. 50.
Mulieri in vtero hn̄ti. Tenasmō inat⁹ abortire fac. 51.
Młierꝫ mēstrua si velꝭ retinere sitiā. maiorē ad māmillas appo (ne. 52.
Quecūq₃ i vtero hn̄t his cōcluditur os matricis. 53.
Mulieri i vtero hn̄ti lac ex māmillis multū fluens fetū sigt debilē. Si vero vbera dura fuerit sanum fetum significat. 54.
Quecūq₃ corrupture sunt fetus his vbera gracilia fiūt. Si ṽo rursus dura fiunt. Et si dolor ē i vberib⁹ aut i vertebris: aut i genib⁹: aut i ocl'is n̄ corrūpūt. 55.
Quibuscunq₃ os matricis durū est: his necesse est os matricum concludi. 56.
Quecūq₃ i vtero hn̄tes a febrib⁹ accipiunt: ꝛ fortiꝭ calefiunt sine occasiōe manifesta: generāt periculose ꝛ difficulter: aut abortiuntur periclitantes. 57.
In fluxu mł'ebri spasm⁹ ꝛ ai defectio si supueniat malum. 58.
Menstruis plurimis euenientibus accidūt egritudines: ꝛ nō venientibus a matrice: accidūt egritudines. 59.
In ano flegmōes patiēti: ꝛ matrice flegmonē hn̄ti: strāguria supuenit. In epate ṽo flegmones patiēti singultus supuenit Et in rhenibus hn̄tibus saniēꝫ: stranguria accidit. 60.
Mulier si nō cōceperit: velis āt scire si cōcipiet: cōtegēs vestimētis suffumiga deorsum: ꝛ si q̄dē trāsire videatur odor p corpus ad os ꝛ nares: cognosce q̄m ea nō propter se nō generat. 61.

Mulieri in vtero hñti si purgationes ereũt ipossibile est fetũ sanum esse. 62
Si mulieri purgatiões ñ ereũt neq febre: neq rigore supueniẽte: angustie vero: abhoiationes defectiões ai ei acciderit: reputa hanc in vtero habere. 63
Quecunq frigidas z dẽsas matrices hñt: nõ cõcipiẽt. Et q̃cũq humidas hñt matrices nõ cõcipiũt: extiguit eñi in eis semẽ. Et q̃cũq siccas z magis ardẽtes: ñ ɔcipiũt: idigẽtia eñi nutrimẽti corrũpit semẽ. Et q̃cũq ex vtrisq tẽperiẽ hñt moderate fiũt huiusmodi generãtes: anxietates abhominatio. 64.
Simil'r z i marib⁹: aut eñi pp raritatẽ corpis spũs extra fert vt nõ incidat semẽ: aut ppter debilitatẽ humidũ diffũdit extra aut ppter frigidũ nõ calefit: ita aut ppter cõgreget ad hũc locũ: aut pter caliditatẽ ipsuz hoc fit. 65.
Lac dare caput dolẽtib⁹ malũ ẽ Malũ vo z febricitãtib⁹: et q̃bus cũq hyppocũdria: suspensa rugiũt: z siticulosis. Malũ vero q̃bus fellei secessus: z in acutis febrib⁹: z q̃bus sanguinis multa egestio facta est. Cõuenit vero ptisicis nõ valde febricitãtib⁹. Dare vo z i febrib⁹ lõgis nullo p̃dictoꝝ signorũ p̃sente: z extra rõnẽ tabefactis. 66
Quib⁹ tumores i vulnerib⁹ apparẽt nõ valde spasmãtur: neq insaniũt. his vo nõ apparentibus repẽte: quibus quidẽ retro spasmi et tetani fiant: Quibus vero in priori parte: mania z dolor lateris acut⁹: aut empima aut dissinteria si rubei fiunt tumores. 67.
Si in vulneribus malis z fortibus existentibus tumor non appareat: magnũ malũ: laxa bona cruda mala. 68
Posteri ora capitis dolẽtia: in frõte recta venã icisa iuuat. 69.
Rigores mulierib⁹ incipiũt ex lũbis magis: z p dorsuz ad caput z viris retro magis q̃ i priori parte corporis: velut cubitoꝝ coxarũ: z propter cutem raraz. declarat pilus. 70.
A quartanis habiti nõ valde a spasmis apprehẽdunt. si vo apprehendunt pri⁹ z supueniat quartana soluuntur. 71
Quibus circũtẽdit cutis dura z sicca sine sudore finiẽt. Quib⁹ vero laxa z rara cum sudore finient. 72.
Icterici non valde fiunt islati.
¶ Explicit lib. v. aphorismorũ

¶ Incipit lib. vi. aphorismorũ.

In diuturnis liẽterijs oxiremia superueniẽs prius nõ exñs bonũ signũ. et Quib⁹ nares humide naturaliter. et semẽ humidum cito in firmant. Quibus vero contraria salubrius. 3.
In diuturnis dissinterijs abstinẽtia malũ. z cum febre pei⁹. 4.
Circunfluentia vlcera male cõsuetudinis. malum. 5.
Dolores in lateribus z pectoribus: z in alijs corporis partib⁹ si multũ differũt ad discernendum mali sunt. 6.
Nefretici z circa vesicam dolores laboriose sanantur i senibus. 7.
Dolores z tumores ẽm vẽtrez existẽtes: supiores q̃dẽ leuiores inferiores fortiores. 8.
Hydropicis q̃ vulnera in corpe

nascuntur:non facile sanant. 9.
Late pustule non valde prurigi nose sunt. 10.
Caput dolēti vel circūdolēti:sanies aut aqua:aut sanguis defluens sm aures ⁊ nares soluūt egritudines. 11.
Melancolicis ⁊ freneticis emoroydes innate bonum. 12.
Emoroydas sanāti antiquas si non vna fuerit relicta:periculū est fieri hydropē:aut ptisiz:aut maniam. 13.
A singultu habito sternutatio superueniens soluit egritudinem. 14.
Ab hydrope habito sm venas in ventrē aqua fluente solutio fit. 15.
A dyaria habita diuturna spōtaneus vomitus superueniens soluit egritudinem. 16.
A pleuretide habito ⁊ peripleumonia dyaria superueniēs malum. 17.
In oculis patientem dyaria accipi:bonum. 18.
Uesicam incisam:aut cerebrū:aut cor:aut dyafragma:aut epar aut vētrē:aut rhenes:aut intestinorum aliqđ gracilium:mortale. 19.
Quando incisum fuerit os:aut cartilago:aut neru⁹:aut maxille tenues:aut ꝑputiū:neqꝫ crescit:neqꝫ cōglutinatur. 20.
Si in ventrē sanguis fluat ꝑter naturā necesse est in saniem cōuerti. 21.
Maniacis emoroydib⁹ aut varicibus innatis:manie solutio fit. 22.
Quibuscūqꝫ dolores a dorso in cubitos trāseunt:flobothomia soluit. 23.
Si timor ⁊ pusillanimitas multum habeant tempus:habētem melancholicū perficiunt. 24.
Intestinorꝫ si incidatur aliqđ gracilium:nō cōglutinat. 25.
Perisipilam extrinsec⁹ factam:intus cōuerti non bonū:intrinsecus ꝟo extra bonum. 26.
Quibuscunqꝫ in cause tremores fiunt:alienatio soluit. 27.
Quicūqꝫ empici aut hydropici vrunt:aut incidunt:his effluēte sanie aut aqua multa ⁊ repēte omnino pereunt. 28.
Eunuchi non podagrizāt:neqꝫ calui fiunt. 29.
Mulier non podagrizat:si menstrua non defecerūt in ea. 30.
Puer nō podagrizat ante affrodisiam. 31.
Dolores oculorum meri potio aut lauacrū:aut pyria:aut flōmia:aut farmacia soluit. 32.
Trauli a dyaria maxime capiūtur longa. 33.
Acidum ructātes nō valde pleuretici fiunt. 34.
Quicūqꝫ calui fiūt:his varices non nascunt magne. Quibuscūqꝫ ꝟo innascūtur rursus capillati fiunt. 35.
Hydropicis tussis superueniēs malum. Preexistens ꝟo sine malo. 36.
Dissuriam flobothomia soluit incidere ꝟo venam que intus in talo est. 37.
A squinante habito tumorē fieri in gutture bonū. Extra enim cōuertitur morbus. 38.
Quibuscunqꝫ absconditi cancri fiunt:non curare melius est. Curati enim pereunt citius:non curati multum tempus perficiunt. 39.
Spasm⁹ fit ex plenitudine aut euacuatione. Ita singult⁹. 40.

Quibuſcūq; dolor circa hyppo-
cūdria ſine flegmone: his ſupue
niens febris ſoluit dolorē. 41.
Quibuſcūq; ſanies facta in cor
pore nō manifeſtat: his propter
ſpiſſitudinē saniei aut locigroſ
ſitudinē nō manifeſtat. 42.
Ictericis ſi epar durū fiat ma
lum. 43.
Quicūq; ſplenitici a diſſinteria
capiunt: his ſupueniēte longa
diſſinteria hydrops naſcit aut
lienteria: ꝛ pereunt. 44.
Quibuſcūq; ex ſtranguria ileos
innaſcit: hi in ſeptē diebus per-
eunt: ſi nō febre ſupueniēte mul
ta vrina fluxerit. 45.
Uulnera quecūq; annua fuerit
vel lōgius tp̄s habēt: os neceſſe
eſt emitti ꝛ cicatrices fieri cōca
uas. 46.
Quibuſcunq; gibbi ex aſmate
fiunt aut tuſſi ante iuuentute;
pereunt. 47.
Quibuſcunq; flobothomia aut
farmacia ꝓfert: hos vere flobo-
thomare aut farmaciādare cō-
uenit. 48.
Spleneticis ſuperueniēs diſſni
teria: bonum. 49.
Quibuſcūq; tumores podagri-
ci fiūt in quadraginta dieb⁹ de
feruescēte reſident. 50.
Quibuſcūq; cerebrū ſurſum cō-
cutitur: neceſſe eſt febre; ꝛ fellis
vomitū ſupuenire. 51.
Quibuſcūq; ſanis dolores repē
te fiunt in capite: ꝛ cōtinuo ſine
voce fiunt ꝛ ſtertūt pereūt in ſe-
ptem dieb⁹. ſi non eos accipiat
febris. 52.
Attēdere oportet ꝛ iudiciū ocu
lorum in ſomnis. Si enim quid
alibi appareat cōmiſſis palpe-
bris: non ex dyaria exiſtēte aut
farmacie potiōe moralū ſignū:
et mortale valde. 53.
Deſipiētie cum riſu quidē facte
ſecuriores. Cum triſtitia vero
moleſte. 54.
In acutis paſſionib⁹ cum febre
luctuoſa ſuſpiria malum. 55.
Podagrica ꝛ maniaca vere ꝛ au
tūno mouent vt in plurib⁹. 56.
In melācolicis egritudinib⁹ pe
riculoſe eruptiōes: aut apople
xiam: aut epilepſiā: aut ſpaſmū
aut cecitatē: aut maniā ſignifi-
cant. 57.
Apopletici maxime fiūt etatib⁹
a quadraginta annis vſq; ad ſe
xaginta vel ſeptuaginta. 58.
Si omētum eruperit neceſſe eſt
putreſieri. 59.
Quibuſcūq; a ſciatica moleſta
tis ꝟtebrū reſilit foras ꝛ rurſus
incidat in locū ſuū: his muſci la
gines facte ſunt. 60.
Quibuſcūq; a ſciatica moleſtatꝭ
vertebrū reſilit foras: his tabe
ſcit crus ꝛ claudicāt ſi nō vrant.
¶ Explicit liber ſextus aphoriſ
morum.

¶ Incipit liber ſeptimus
aphoriſmorum.

N acutis
morbis frigiditas
extremitatū ma-
lū. In oſſe egrotā
ti caro liuida ma
lum. 2.
In vomitu ſingult⁹ ꝛ oculi ru-
bei malum. 3.
In ſudore rigor malum. 4.
In mania diſſinteria: aut hy-
drops: aut extaſis: bonum. 5.
In egritudie diuturna: abſtinē
tia ꝛ egeſtiōes colerice malū. 6.
Ex multa potione rigor ꝛ deſi-
pientia malum. 7.
Ex apatis it⁹ ruptura: diſſolutio

vomit⁹: ꝛ defectio animi fit. 8.
In sanguinis fluxu desipientia aut spasmus: malum. 9.
In hyleon vomitus: singultus: spasm⁹ ꝛ desipiẽtia: malũ. 10.
In pleuretide peripleumonia: malum. 11.
In piplemõia frenesis malũ. 12.
In vulnerib⁹ fortib⁹: spasm⁹ aut thetanus malum. 13.
In pcussiõe in capite stupor aut desipiẽtia malũ. 14.
In sanguinis sputo saniei sputum malum. 15.
In saniei sputo ptisis ꝛ flux⁹ malum: vbi ꝟo saliua tenet: moriũtur. 16.
In flegmone epatis singultus: malum. 17.
In vigilia spasmus aut desipiẽtia malum. 18.
In ossis denudatione herisipila malum. 19.
In herisipila putredo aut sanies malum. 20.
In litargico tremor malũ. 21.
In forti pulsu in vulnerib⁹ emorosagia malum. 22.
In dolore diuturno circa vẽtrẽ sanies malum. 23.
In colerico secessu dissinteria: malum. 24.
In ossis fractura desipiẽtia si in vacuũ acceperit malũ. 25.
In farmacie potiõe spasm⁹ mortalis. 26.
In dolore forti circa vẽtrẽ frigiditas extremitatũ malũ. 27.
In vtero habẽti tenasm⁹ supueniens abortitur. 28.
Quibuscũq; os aut cartilago incisũ fuerit i corpe nõ auget. 29.
Si ab albo flegmate habito dyaria supuenerit fortis soluit egritudinem. 30.
Quibuscũq; spumose egestiões in dyaria: his a capite flegma defluit. 31.
Quibuscũq; in febrib⁹ in vrinis crinoides hypostases fiũt: lõgã egritudinẽ significat. 32.
Quibuscũq; cholerice hypostases fiũt superi⁹ ꝟo tenues acutã egritudinẽ significat. 33.
Quibuscũq; vrine distãtes fiũt: his i corpe turbatio sit fort꞉. 34.
Quibuscũq; i vrinis ampulle supnatãt: nefreticã significãt: ꝛ lõgam egritudinẽ fore. 35.
Quibuscũq; piguis hypostasis ꝛ cõglobata: his nefreticã ꝛ acutam egritudinẽ fore. 36.
Quibuscũq; nefreticis existẽtib⁹ pdicta signa accidũt ꝛ dolores acuti circa musculos spinales fiũt si qdẽ circa extrisecos locos fuerit apostema futurũ expecta extrisec⁹. Si ꝟo dolores magis circa interiores locos apa futurum expecta magis intus. 37.
Quicũq; sanguinẽ vomũt si qdẽ sine febrib⁹ salubre. Curant ꝟo stipticis ꝛ infrigidãtib⁹. Si ꝟo ex febre: pniciosum est. 38.
Catarri in supiori vẽtre i saniẽ ꝯuertunt in viginti dieb⁹. 39.
Si sanguinẽ ꝛ trũbos mingit ꝛ strãguriã hꝫ: ꝛ dolor icidit i peritoneon ꝛ sub vẽtrẽ ꝛ pectinẽ: ea que circa vesicã sunt egrotare significat. 40.
Si ligua intẽperata repẽte fiat aut appoleticũ aliqd corpis vl melãcolicũ hmõi efficit. 41.
Si sup purgato seniori singult⁹ supueniat nõ bonũ. 42.
Si febris nõ a colera habeat: aq̃ multa calida infusa a capite solutio fit febris. 43.
Mulier vtrasq; dextras habens non sit. 44.
Quicũq; empici vrunt aut inci-

dunt: si q̄dē sanies plura fluxe-
rit et alba euadūt. Si vo cenu
lēta & male olens pereunt. 45.
Quecūq3 in epate ppter sanie3
vrūtur: si quidē saniespura flu
xerit & alba euadunt. In tunica
eīm illius sanies est. Si vo velut
amarca fluxerit pereunt. 46.
Oculorꝫ dolores: meri potio & la
uacrū & flobothomia soluit. 47.
Hydropic9 si tussim habeat: de-
speratus fit. 48.
Strāguriā & dissuriā vini po-
tio & flōmia soluit. Incider vo
venā q̄ int9 i talo est bonū. 49.
Squinātehabito tumore & rubor
i pectore supueniēs bonū: foras
eīm ꝯuertit egritudo. 50.
Quicūq3 spachilō in cerebro pa
tiunt: in trib9 dieb9 peūt. Si vo
hos effugerint: sani fiunt. 51.
Sternutatio fit a capite ex ce
rebro calefacto & humectato: qꝫ
est i capite vacuo: aere dscēdēte
i illud vacuū & faciēte sonitū: qm̄
exitus est ei per angustū. 52.
Quicūq3 circa epar dolēt: his fe
bris supueniēs soluit egritudi
nem. 53.
Quibuscūq3 ꝯuenit sanguinē au
ferre ex venis: hos oportet flo-
bothomare in vere. 54.
Quibuscūq3 iter rhenes & vētrē
flegma ꝯcludit & dolorē pstat: nō
habēs exitū i neutrū vētriū: his
sm̄ venas i vesicā ꝯuerso flegma
te solutio fit morbi. 55.
Quibuscūq3 epar aqua impletū
in omētū eruperit: his aqua vē-
ter implet & moriunt. 56.
Halices: oscitatiōes: rigores: vi
nu3 mēsurate bibitū soluit egri
tudinem. 57.
Quibuscūq3 cerebrū motū fue-
rit ab aliqua actione necesse fie
ri sine voce statim. 58.
Corporib9 humidas carnes ha
bentib9: famē adhibere ꝯuenit:
fames eīm desiccat corpora. 59.
Si a febre habito tumor fi exi-
stente in collo: suffocatio repēte
innascit: vt deglutire non possit
mortale. 60.
Si a febre habito torqueat col
lum vt deglutire nō possit & trā-
glutiēdo angustiet sine tumore
manifesto: mortale. 61.
Si a febre habito: tumore fi exi
stēte i faucib9 suffocatio repēte
venerit mortale. Si a febre ha-
bito collū ꝯuertat ita vt vix de-
glutire possit: tumore nō existē-
te in collo: mortale. 62.
Sudore multo frigido calido
superfluēte oportet mitti humi
ditatē a corporib9 fortib9 supe
rius: debilib9 vo inferius. 63.
Febres quecūq3 non deficiētes
tertia die: sunt fortiores & peri-
culose. Quecūq3 vo sic defecerit
significat qm̄ nō periculose. 64.
Quibus febres longe: his pustu
le diuturne: aut in articulis do
lores fiunt. 65.
Quibuscūq3 ex febrib9 aut pu-
stule diuturne: aut i articulis do
lores fuerint: hi amplioib9 ci-
bis vtuntur. 66.
Cibus quem accipiūt febricitā
tes sanis est virtus: infirmis vo
morbus. 67.
Premissis aliquibus exeuntib9
non motis: sed quasi rasura in-
testini supnatauerit parua: par
uus est morbus. Si multa mul
tus. Horum vo multa necessa-
ria est vētris solutio. Si vo ven
ter non mūdificabit: sed potius
iuscula dabunt: quanto magis
dabis: tāto mag plus peiorabit.
¶ Expliciūt Aphorismi Hypo-
cratis sm̄ veterē translationē.

¶Incipit liber Aphorismorum domini hyppocratis a dño Theodoro geza medico e greco in latinum de nouo translatorum.

Ita breuis ars longa. Occasio pceps. Experimentum fallax. Judicium difficile est. Nec solum seipsuz officio fungentem exhibere oportet: sed etiam egrum ꝛ assidentes et exteriora. 2

In pturbationibus vētris ꝛ vomitibus spontaneis si tale purgaꝛ quale purgari opꝫ res bñ cedit ꝛ facile fertur. Sin minus cōtra. Simili modo cōceptaculoꝝ inanitio si fiat q̄lis fieri opꝫ res bene cedit ꝛ facile ferꝛ. Sin minus cōtra Igitur ꝛ tempus ꝛ terraꝫ ꝛ etatē ꝛ genera morborꝫ in quibus oportet necne conspicari officium est. 3.

Habitus athletarū ad modum boni tuti non sunt si ad summū deuenerint. Non em̄ in eodem subsistere possunt aut quiescere. Quod si non quiescūt nihil proficere in melius possunt. Restat igitur his de causis vt i deterius labanꝛ. Quãobrez soluere habitum expedit sine mora: vt denuo refici corpus incipiat Nec idcirco compressiões in extremum ducende sunt. haud em̄ tutum hoc est: sed pro eius qui corrigitur natura ducendū vt tollere. Omnino euacuationes in extremum deducte cum periculo sunt. Rursusq͂ recreatões extreme ad pic̄lꝫ agūt. 4.

Tenuis exquisitaq͂ victus ratio in affectibus tum diuturnis omnibus: tum etiam acutis q̄bus non competit: grauis molestaq͂ est. Itemq͂ vict⁹ qui in extremū tenuitat̄ deuenerit: grauis est. Nam satietas quoq͂ in extremum acta molesta est. 5.

In tenui vict⁹ rõne egri peccāt quo fit vt maiore afficiantur detrimento quicq̄d em̄ committiꝛ graui⁹ obuenit q̄ in aliq̄nātulū pleniore. his igiꝛ ꝛ sanis tuta nō ē illa admodū tenuis diligens exq̄sitaq͂ ratio victus ob eam reꝫ q̄ difficilius errore qui committitur ferūt. Ita fit vt tenuis ꝛ diligens vict⁹ periculosior maxima ex pte sit eo q̄ paulo plenior recipiatur. 6.

Sūmis morbis summa diligētissie remedia adhibēda sūt. 7.

Ubi morb⁹ pacut⁹ est statiꝫ ꝛ labores summi fatigāt ꝛ tenuissimo victu vti necesse est. Ubi nō ita est: sꝫ pleni⁹ agere lꝫ. Tātū indulgēdū est cibo quanto morbus ip̄e sit summo lenior. 8.

Cuꝫ vero morbus consistit suo vigore: tenuissimo victu vt necesse est. 9.

Colligendum etiaꝫ est an eger possit eo victu quē pceperis durare ad consistendū vigorē vsq͂ egrotatiõis: ꝛ ille vt potius deficiat: nec durare possit ea ip̄a victus ratione: an morb⁹ añ deficiat atq͂ hebetescat. 10.

Quib⁹ igiꝛ ꝯsistētia iuxta ē: his tenuis vict⁹ iuxta pcipiēd⁹ est. Quib⁹ aūt cōsistēdi vigor postea futurus est: his in eo ipso vigore ꝛ paulo ante de cibo subtrahendum est. Tempore vero superiore vberius agendum est vt eger sufficiat. 11

In accessiõib⁹ abstinēdū ē assumere em̄ cibū nociuū est. ꝛ q̄b⁹ p

circuitū veniūt accessiōes: his i ipa accessiōe abstinendū est. 12.
Accessiōes vo ꝯditionesqꝫ iudicant a morbis ⁊ anni tpib⁹ atqꝫ ēt circuitū successiuis icremētꝭ siue q̄tidie: siue vno interposito die: siue ēt p interualla āpliora eueniūt: necnō ex his q̄ superueniunt iudiciū accipi pōt. Uerbi gratia i morbo costalli si screatio purulenta statim iter initia extitit: breuē egritudinem fore oñdit. Sin postea puruit lōgā. Quin ēt vrina: alu⁹: sudor: moribus aut difficile aut facile nullo pacto iudicari finitiue posse aut breues. aut longos fore significabunt. 13
Senes facillime ieiuniū tolerāt mox q̄ firma etate sūt min⁹ adolescētes. oiꝫ minime pueri eorū qꝫ ipox q̄ oio sūt ꝑpēsiores. 14.
Qui increscūt plīm caloꝛꝭ inati obtinēt: itaqꝫ plurimo cibo idigēt alioq̄n corp⁹ absumit. Senibus vo pax caloris iē: ⁊ ob eā rē paucis egēt fomitib⁹ q̄ppe q̄ a mltis oppssi extinguant: hic ēt feb. ñ eq̄ acute senib⁹ accidūt corpus em̄ eox frigidū est. 15.
Uētres hyeme ⁊ vere natura calidissimi sunt ⁊ somni lōgissimi Jtaqꝫ per eatēpora cibi dari copiosi⁹ debent. Caloris em̄ natiui copia magna inest: vt cib⁹ ꝑinde plenior requiratur. Argumento etates sunt ⁊ athlete. 16.
Uictus omnis febricitantibus humid⁹ ꝑficit: sed pcipue pueris: ⁊ his qui ita viuere consuerunt. 17.
Et quibusnam semel aut bis assumendū sit: ⁊ plura ne an pauciora: particulatiꝫ animaduertendum. Tempori etati ⁊ ꝯsuetudini impartiendum aliquid est. 18.
Cibos estate ⁊ autūno difficillime ferūt: hyeme facillime mox vere. 19.
Qui pircuit⁹ accessionū exacuūt his nihil est dandū nec assumere q̄cqꝫ cogendū: sed adiectioni subtrahēdū ē añ iudicatōeꝫ. 20.
Que iudicant aut iudicata sūt integre: nō mouere neqꝫ nouare vel medicamentis: vel aliīs icitamētis: sed sinere debes. 21.
Que eūanda sunt eo duci debꝫ qua maxie nā cōmode tēdit. 22.
Concocta euacuare mouereqꝫ nō cruda opꝫ nec i ꝑncipio nisi turgēt. Sed magna ex ꝑte non turgent. 23.
Deiectiōes nō copia estimāde sunt: sed eo qd talia deiiciūtur q̄lia deiici opꝫ ⁊ facile eger fert. Atqꝫ vbi ad aie defectionē vsqꝫ ducendū est: ita agendū modo eger durare possit. 24.
Jn affectib⁹ acutis raro ⁊ inter initia vtēdū medicamēto euacuatorio est: idqꝫ adhibito diligēter examine faciendū est. 25.
Si quale purgari opꝫ tale purgat: prodest ⁊ facile fertur. Si contra difficulter. 26.

Incipit liber scōs aphorismorū dñi hypocratis a dño theodorio gaza medico e greco in latinum nuper traductorum.

N quocunqꝫ morbo somnus laborem affert letalis est. At si iuuat letalis nō ē. 2.
Ubi somn⁹ deliriū tollit bñ ē. 3.
Sōnus aut vigilia si alterutrū modū excesserit: male est. 4.
Nō satietas: ñ fames: ñ aliud q̄cq̄ bonū ē qd naturā excedit. 5.

Lassitudines sponte eueniētes
morbos pronunciant. 6.
Quicūqꝫ parte corporis aliqua
laborantes laborem ipsum ma
gna ex parte non sentiunt: his
mens egrotat. 7.
Que longo temporis spatio ex
tenuantur lente reficienda sūt.
Que breui breuiter. 8.
Si q̄s a morbo cibū assumēs nō
corroborat̄: plus cibi q̄ꝫ satis sit
assumi significat. At vō si non
assumēti ita euenit: euacuatio-
ne opus esse sciendum est. 9.
Corpora quacunqꝫ purgare li-
buerit: fluida eo facies. 10.
Corpora ipura quo magis nu-
tris: eo magis offendis. 11.
Potu q̄ꝫ cibo expleri facili⁹ ē. 12
Que p̄ morbos reliquunt̄: ab iu
dicatione faciūt recidiuam. 13.
Quib⁹ iudicatio instat: his nox
difficilis est q̄ accessionē p̄cedit
subseqnēs aūt nox facilior ma-
gna ex parte accedere solet. 14
In p̄fluuijs alui mutatiōes die
ctionū iuuāt nisi i p̄ua mutēt̄. 15
Ubi fauces egrotāt aut tuber-
cula i corpe oriunt̄ excreatiōes
ꝯsiderāde sunt nā si biliose sūt
corpus egrotat: si similes sanis
corpus alere tutum est. 16.
Ubi fames ē: laborādū nō ē. 17.
Ubi plus cibi p̄ter naturā ige-
stum est: morbum id facit: patet
hoc ex ip̄a curādi ratione. 18.
Eorꝫ q̄ vniuersim atqꝫ celerit̄ a-
lūt excretiōes q̄ꝫ celerit̄ fiūt. 19.
Morborꝫ acutorꝫ p̄dictiōes non
admodum tute sunt neqꝫ mortꝭ
neqꝫ salutis. 20.
Quib⁹ iuuēib⁹ adhuc alu⁹ hūi
da ē: his senescētib⁹ siccat̄. ꝯtra
quibus iuuenibus adhuc alu⁹
sicca est: his senescentibus hu-
mectatur. 21.

Famē vini potio soluit. 22.
Quicūqꝫ morbi ex repletōe fiūt
euacuatiōe curāt̄. Quicūqꝫ eua
cuatōe: repletiōe. Eodēqꝫ mō ce
terorꝫ ꝯ̄ria remedio sunt. 23.
Morbi acuti intra quartūdeci
mū diē iudicari solent. 24.
Dies q̄rt⁹ septimi index ē. Octa
uus p̄ncipiū alteri⁹ septēnarijs
exordit̄. Undecim⁹ etiā conside
randus est. Quartus enim scd̄i
septenarij est. Item decimus se
ptimus ꝯsiderandus est. Quar
tus enim a quarto decimo ꝛ se-
ptimus ab vndecimo est. 25.
Quartāe estiue breues magna
ex parte sunt. Autūnales lōge
p̄sertim q̄ hyemē attigerint. 26
Febrē conuulsioni superuenire
melius est q̄ꝫ conuulsionem fe-
bri. 27.
His que nō ex ratione leuāt: cō
fidendum non est: nec pre metu
omittendum soluere: ea que p̄-
ter rationē incidunt mala: hec
enim magna ex parte infirma
sunt nec perseuerare aut immo
rari diutius solent. 28.
Febricitāti nō admodū leuiter
ꝛ p̄ summā corpis formā si cor-
pus p̄stat nec vllo modo colla-
bit̄: aut ꝯ̄ si magis consumitur
q̄ꝫ ratio postulat: vitiosum ē al
terꝫ enī lōgitudinē morbi: alte-
rū imbecillitatē significat. 39.
Cū morbi incipiūt: si quid mo-
uendū est moue. Cū cōsistunt ꝛ
vigēt: quiescere melius est. 30.
Omnia cum incipiunt ꝛ finiunt
leniora sunt. Cū consistunt gra
uiora. 31.
Si cui ab egrotatiōe bene assu
mēti cibū corpus nihilo p̄ficit
signum est vitiosum. 32.
Omnes fere q̄ sese male habēt
principio bene assumētes cibū

nec quicq; proficientes: in fine medicinam exigunt. At vero q principio vehementer exigētes postea bene assumunt: hi meli⁹ euadunt. 33.
In quouis morbo mente constare & cibū appetere bonū est: contrarium vero vitio dat. 34.
Per morbos minus hi periclitantur quorum nature morbus conuenit aut etati aut habitui aut tempori q̄ quibus vno conuenit aliqua ex his ratione. 35.
In quauis egritudie partē vmbilici & imūventrem esse pleniorem melius est: admodum extenuari atq; tabescere vitiosum est. Ad inferas et purgationes hoc idem tutum non est. 36.
Qui salubri corpore sunt: celeriter p euacuationes oppressi dissoluūtur atq; etiam qui prauo cibo vtūtur. 37.
Qui corpore bene constant: difficulter ad vsum veniunt medicamentorum. 38.
Potus & cibus paulo deterior modo suauior sit q̄ melior: sed q insuauior: anteponēdus est. 39.
Seniores magna ex parte minus egrotāt q̄ iuuenes. Attamen qui longi his acciderint morbi: magna ex parte isanabiles tota vita comitantur. 40.
Raucedines & grauedines maioribus admodum cōcoqui nequeunt. 41.
Qui sepe & multum exsoluūtur sine causa manifesta: hi de repēte moriuntur. 42.
Stupor attonitus vehemēs solui non potest. leuis non de facili potest. 43.
Qui strangulantur & euertuntur citra mortem: si ore spumāt non reficiuntur. 44.
Qui obesi admodum sūt ex natura celerius moriuntur q̄ qui graciles. 45.
Qui morbo comitiali laborat: si iuuenis est liberari mutatōe potissimum: etatis: loci: victus & vite munere potest. 46.
Si dolor geminus non eodē in loco infestat: qui vehementior est alterū leuiorē obscurat. 47.
Dolores & febres accidūt magis cum conficitur pus: q̄ vbi confectum iam est. 48.
In omni c rporis motu cum fatigari incepit cessasse protinus lassitudinis leuatio est. 49.
Qui assueuerit ferre labores ēt si inualidi sunt aut senes facilius ferunt: q̄ q nō sunt assueti quāuis robusti & iuuenes. 50.
Quecūq; longo tpe assueta sūt etiā si deteriora sint min⁹ ifestare solēt q̄ q insueta sūt. Igitur ad insueta q₃ mutasse puenit. 51.
Nimis repenteq; euacuare aut replere aut calefacere aut refrigerare aut alio q̄uis mō corp⁹ mouere: tutū nō est. Atq; nimiū omne inimicū nature est. Cōtra paulatim lēteq; agere tutū est. Deniq; de alio trāsire in aliud prestat. 52.
Si cū oīa ratione feceris: non id puenit qd ratio postulat: noli in aliud trāsire dum maneat quod principio visum est. 53.
Quorum aluus est humida: hi quādiu iuuenes sunt meli⁹ degūt q̄ quibus sicca est. At in senectute deteri⁹. Siccatur em̄ alu⁹ magna ex pte hisq senescūt. 54
Magnitudo corpis in iuuenta quidē formā liberalē affert nec iniocundam. Sed in senectute vsu difficilis est: atq; deterius euadit quod procerius est.

¶ Incipit liber terti⁹ aphorismo℞ hypocratis a dño Theodoro Gaza nuper e greco in latinum traductorum.

Emporũ mutationes potissimũ pariũt morbos. magneq temporũ mutatiões: aut frigoris: aut estus et reliqua ex ratione grauius incidunt. 2.

Naturarum alie ad estatẽ: alie ad hyemẽ bene maleve sese habent. 3.

Ex morbis alij ad alia tpa loca ꝛ victus gña bñ maleve sese habẽt eodẽ modo etates. 4.

Per tpa quoties eadẽ die mõ estus: mõ frig⁹ existit morbos autũnales expectari oportet. 5.

Austri hebetãt auditũ: caliginẽ obducũt: corpa diffũdũt: pigrioraq faciunt. caput aggrauãt. vbi tẽpestas ita ꝑualuerit: affect⁹ eiusmodi existunt. At si tp̃s aqlonũ ẽ: tusses: fauces: alui dure: difficultates vrie: dolores horrifici costa℞ ꝛ pecto℞ accidũt. Ubi tẽpestas ita exuperarit: affect⁹ hmõi expectato. 6.

Quoties estas fit similis veri sudorũ copiã in febrib⁹ expectare oportet. 7.

Per sciores febres acute fieri solẽt: ꝛ si magna ex pte talis fit ann⁹ qlẽ fecerit ꝯditionẽ: morbos q₃ tales expectare magna ex parte oportebit. 8.

In tpib⁹ nature legitimi qnũq tẽpestiua tẽpestiue reddũt: morbi ꝯstãtes sinceri ꝛ faciles subeũt. At ṽo iniqs incõstãtes ꝛ iudicatu difficiles existũt. 9.

Per autũnũ morbi acutissimi ꝛ exitiosissimi accidũt magna ex pte ver saluberrimũ est minimeq exitiosum. 10.

Autũn⁹ tabidis mal⁹ est. 11.

Qd ad tẽpo℞ attinet rõnẽ. Si hyems squalida ꝛ aqlonia fuerit ver pluuiũ australeq: febres acutas fieri estate necesse ẽ: et lippitudines ꝛ itestino℞ difficultates maxie mulierib⁹ ꝛ his q̃ humidã habẽt naturã. 12.

Morbi aũt per imbres fiũt magna ex pte febres lõge: alui fluores: putredines. 13.

Si hyems australis pluuia et tepida fuerit: ver calidũ aqlentũq: mlieres qrũ pt⁹ iuxta ver ꝑperãt: abortũ ex qlibet causa faciẽt. Que ãt pepererit: imbecilles aut morbidos edẽt isfantes: ita vt aut stati pereãt aut tenues atq valitudiarij viuãt. Ceteris difficltates itestino℞ ꝛ lippitudines aride accidẽt. senioris⁹ ṽo distillatiões q̃ cito interimãt. 14.

Si estas squalida aqlẽtaq fuerit: autun⁹ pluuius austrinusq dolores capitis: tusses: raucedines: grauedines existunt. Tabes etiã nõnullos inuadit. 15.

At si autũn⁹ aqloni⁹ sit ꝛ sicc⁹: viris natura humidis ꝛ mulierib⁹ ꝑderit: reliqs accidẽt lippitudines aride ꝛ febres acute et grauedines: nõnullos etia₃ atra bilis exercebit. 16.

Cõditionũ anni squalores salubriores qd i totũ dixeri q̃ι ibres minusq mortiferi sũt. 17.

Morbi p ibres magna ex parte ꝯsistũt: febres lõge: alui fluẽtes: putredies: attoniti: ãgine per squalores tabitudines: lippitudines: articulo℞ dolores: stillicidia vrie: difficultates itestinorum. 18.

Cōditionuꝫ q̄tidianarū aquilones corpora ꝯstipatiora: ꝯtētiora: mobiliora: coloratioraq̄ faciūt. auditū etiā adiuuāt: sꝫ aluū exiccāt: oculos mordēt: & si in pectore dolor aliq̄s preest acriꝰ excitatur. 19.

Austri corpora dissoluūt & humefaciūt: caput aggrauāt: auditū obtūdūt: vertigies mouēt: ocl'is & corporibꝰ afferūt tarditatē: aluos ēt humefaciūt. 20.

Per tpa anni pueri & qui etate his ꝓximi sunt: vere atq̄ p̄ria estate optie degūt: & maxie valēt. Senes estate & autūno aliquādiu reliq̄ autūni tpe & hyeme q̄ media sūt etate meliꝰ valent. 21.

Morbi q̄dē oēs tpibꝰ oībꝰ accidere solēt. Sed nōnulli certis q̄busdā & oriunł & irritanł. 22.

Uere eñi atre biles: furores comitiales: ꝓfusiōes sāguis: angine: tusses: grauedies: lepre: impetigies: vtigines: pustule: vlcerose plurie: tubercula: articulorum dolores. 23.

Estate nōnulli ex his ac febres continue: & ardores & tertiane plurime: vomitiōes: ēt alui ꝓfluuia: oculoꝝ & auriū dolores oris vlcera: genitaliū putredines et sudamina. 24.

Autūno magna pars estiuorū atq̄ etiā febres q̄rtane & erronee: lienes aq̄ iter cutē: tabes: stillicidia vrine: leuitates itestinoꝝ: coxēdices: angine: anhelationes: voluuli: comitiales: atre biles furores. 25.

Hyeme costales: pulmonie: grauedies: raucedines: tusses: dolores lateꝝ: pectoꝝ: lūboꝝ: capitꝫ dolores vtigies: attōiti. 26

Per etates hec accidūt puꝫ et recēs natꝫ puerulis vlcera oris vomitꝰ: isōnie: pauores: iflāmatōes vmbilici: hūores auriū. 27

Paulo etate ꝓgrediētibꝰ cū dētire icipiūt: gigiuaꝝ prurigies febres: ꝯuulsiones. alui fluores maxie cū caninos edūt: et his potissimū puerꝫ q̄ corpulētissimi sūt & aluos hn̄t astrictas. 28

Adultioribꝰ iā tōsille. vtebre i occipitio siue luxatio i ꝑtē iteriorē: āhelatiōes: calculi: lūbrici teretes: ascaride: vruce: satirie strume: & reliq̄ abscessꝰ: sed p̄cipue q̄ enumeraui. 29.

Adolescētibꝰ iaꝫ & pubescētibꝰ magna eoꝝ ps accidit: atq̄ ēt febres diuturne potiꝰ & sāguinis e naribꝰ ꝓfusiones. 30.

Plurimi vo affectꝰ puerilꝫ etatis iudicāł siue finiunł: aut intra q̄dragesimū diē: aut itra septimū mēsē: aut itra septimum ānū: aut cū ad pubertatē itur. Qui āt ꝑdurarit nec solui potuerint. pubescēti aut femie cū menstrua erūpūt: hi ꝯsenescere assolent. 31.

Adolescētibꝰ sanguinis screatiōes: tabes: febres acute: comitiales & reliq̄ morbi: sꝫ p̄cipue q̄ numeraui accidunt. 32.

Qui hāc excesserīt etatē his anhelatiōes: costales: pulmonie: obliuiariј: deliria: ardores biliares: alui flores lōgi: difficultates itestinoꝝ: leuitates itestinorum: marisce. 33.

Sēioribꝰ difficl'tates spirādi distillatōes: tusses stillicidia vrie difficl'tates vrie: articl'oꝝ dolores: rhenū dolores vtigies attoniti: mali habitꝰ. prurigies corpoꝝ totiꝰ isōnie: alui ocl'orū et auriū hūiditates. hebetudies oculoꝝ: grauitas aurium. 34.

Incipit

¶ Incipit liber qrtus Aphorismorũ dñi hyppocratis a domino Theodoro gaza nup e greco i latinũ traductorum.

Mulierẽ vtero gerẽtẽ purgabis mẽdicamẽto si mã turget qrto mẽse: z ad.vij.vsqꝫ: sꝫ eas minꝰ: ab recẽtiore aũt z ab auctiore cauebis. 2.

In mẽdicamẽtoꝝ vsu si talia ducunt ex corpe q̃lia vl' sponte exeãt: vtile ẽ. si ꝯ: cohibẽda sũt. 3.

Si quale purgari oportet tale purgatur: prodest z facile fert. Si ꝯ: difficulter. 4.

Estate potiꝰ supra: hyeme ĩfra ducẽdũ medicamentis est. 5.

Sub canem aũ canẽ medicamẽtoꝝ vsus difficilis. 6.

Macilẽtos z ad vomituꝫ faciles purgãdos. s. curabꝫ cauendo hyemem. 7.

Qui ãt ad euomẽdũ difficiles sũt z corpore mediocriter ꝯstãt ĩfra purgabis cauẽdo estatẽ. 8.

Tabi obnoxios caue ne vnq̃ ad supnas ducas euacuatões. 9

At vero atra bili cõmotos plenius infra eadẽqꝫ rõne contraria afferas. 10.

In valde acutis stati z die primi euacuãdũ ẽ si materia turget. Supsedere enĩ in eiusmodi morbo. malo est. 11.

Quos tormia vmbilicũ fatigãt z labor atqꝫ lũborũ dolor intestat: nec medicamẽto aut vllo alio mõ solui cruciatꝰ põt: his in aquam inter cutẽ siccam decumbitur. 12.

Quorũ a sui leuitate itestinoꝝ infestant: hiberno tpe eos supra purgare malum est. 13.

Qui nõ de facili supra veratrũ purgantur: eoꝝ corpora aũ potionẽ humectãda sũt cibo pleniore quieteqꝫ. 14.

Cũ q̃ veratrũ biberit ad corporis motiões magꝫ ad somnos q̃etesqꝫ minꝰ ducito: motiõe corpus turbari. indicio est nauigatio. 15.

Cũ libuerit vt veratrũ ãplius ducat: corpꝰ mouebis. Cõtra cũ sistẽdũ cẽsuerꝫ somnũ molieris nec quicq̃ mouebis. 16.

Ueratrũ periculosuꝫ his est q̃ corpore integro sunt: facit eniꝫ conuulsionem. 17.

Si q̃s nõ febriẽs inedia exigit et cordꝫ dolore aut caliginosa ṽtigine iniestat ac oris amaritudinẽ sentit: purgationẽ se egere pte supiore sigñat. 18.

Dolores qui supra pcordia ĩsestant purgationẽ supra: q̃ infra infra requirunt. 19.

Qui in medicamentoꝝ potiõe nõ sitiunt cũ purgant. hi nõ desinũt priusq̃ sitiunt. 20.

Si tormina acciderũt nõ febricitãti z genuũ grauitas z lũborũ dolor: purgatione infra opꝰ esse significatur. 21.

Deiectiões ni re mõ sanguis atri spõte veniẽtes siue cũ febre siue sine febre pessime sunt: z q̃ plures sũt praui colores: eo peius. Sꝫ si ex medicamẽto tales egerunt: meliꝰ ẽ z q̃ plures non praui colores sũt eo meliꝰ. 22.

In quocũqꝫ morbo incipiẽte si atra bilis vel supra vl' ĩfra exierit: letale est. 23.

Quicũqꝫ ex morbis acutis aut diuturnis ṽ vulnerıbꝰ aut alio quouis mõ extenuati atrã bilẽ sanguinei atro similẽ emiserit postridie moriunt. 24.

Difficultas intestinoruꝫ si ab atra bile iceperit: letalis ẽ. 25.

Sãguis supra emissus q̃liscũ-

q̄ est mal⁹ ē: īfra aūt bon⁹ ē. 26.
Si difficultate itestinoꝝ labo=rāti carūcule exeūt: letale ē. 27.
Quib⁹ ꝑ febres sanguis alicū=de large exierit: his i recreatio ne alui humide reducunt. 28.
Quib⁹ deiectiōes biliose exeūt surditate superueniente finiun tur. Et q̄b⁹ surditas precesserit desinit si deiectiones sequunt biliose. 29.
Quibus febricitātib⁹ die sexto frigora accidūt: his difficulter iudicantur. 30.
Quib⁹ accessiones veniūt si fe=bris quacūq; hora dimiserit: ea dē altero die repetit: his diffici le iudicatur. 31.
Qui ꝑ febres lassantur: his in articulos ⁊ maxillas potissimū abscessus decumbunt. 32.
Quib⁹ cōualescentibus a qua=uis egritudie pars aliqua cor poris dolore vexatur: his eā in partē absceditur. 33.
Quin ⁊ si ꝓusq; egrotassent ꝑte aliq̄ sui corporis ꝑdoluerit eo=dē morbus decumbit. 34.
Si febricitāti nl'lo tumore fau=ciū strāgulatio accidit subito letale est. 35.
Si febricitāti collū ꝑuertit vt vix deuorare possit sine vllo col li tumore mortiferū est. 36.
Sudores febricitāti si stati in ceperit bono sūt. Et tertio die ⁊. v. ⁊. vij. ⁊. ix. ⁊. xi. ⁊. xiiij. ⁊. xx. ⁊. xxiij. ⁊. xxvij. ⁊. xxx. ⁊. xxxiiij his eñ sudorib⁹ morbi iudicā tur. Qui autem nō ita veniunt laborem significant: et longitu dinem morbi ⁊ recidiuam. 37.
Sudores frigidi si cum febre a cuta accidunt: mortē significāt si. cum mitiore: longitudinem morbi. 38.
Et qua ꝑte corporis sudor est ibi morbum esse significat. 39.
Et qua parte corporis frigor aut calor est: ibi morbus ē. 40.
Ubi toto i corpore mutatio sit: et modo corp⁹ frigescit: modo calescit: aut colorem alium ab alio recipit: longitudo morbi significatur. 41.
Si per somnū sudoris copia si ne causa manifesta euenit: vs⁹ cibi plenioris significatur. Sꝫ si non per cibuꝫ id accidit. ina nitione corpus egere significa tur. 42.
Sudor multus modo frigid⁹: modo calid⁹ assidue fluēs fri=gidus magis: calidus minus: morbum significat. 43.
Quecūq; nō intermittētes ter=tio die vehementiores reddūt magis periculose existūt. Sꝫ si quouis modo intermittunt securitatē inesse significat. 44.
Quos febres longe exercēt his vel abscessus i articulos: vl' do lores decūbunt. 45.
Quos febres diutine habent: his in articulos abscedit si la=bor accidit. Quib⁹ autem in articulos abscedit si labor ex febre: hi cibo pleniore vtūt. 46.
Si rigor accidit per febrem cō tinuam egro iam debili letale est. 47.
Excretiones in febribus non iterpollatis liuide aut cruēte aut fetide. omnes sunt male. sꝫ si bene excernit salutares sunt deiectiones etiam ⁊ vrine iu=uant que commode exeūt. At si nihil commode ꝑ ea loca ex=cernitur: malo est. 48.
In febrib⁹ nō interpolatꝭ si ex teriora frigēt interiora vrunt ⁊ sitiunt. letale est. 49.

In febre nõ iterpolata ſi labiũ aut oculꝰ aut ſupciliũ aut naſꝰ peruertitur: ſi viſus: ſi auditꝰ defecerit egro iam debili: quicquid ex his accidit: mors ĩ propinquo eſt. 50.

Quibus ĩ febre nõ interpolata difficultas ſpirãdi cũ delirio accidit letale eſt. 51.

Per febres abſceſſus niſi ꝑmis ſoluaꝫ iudicatiõibꝰ morbi longitudinem indicat. 52.

Quibꝰ in febribus aut in aliis morbis oculis volẽtibꝰ illacrimanꝫ nullũ eſt periculũ: ſꝫ q̃bꝰ inuitis: periculoſius eſt. 53.

Quibꝰ ꝑ febres lentore dentes opplenꝫ: his febres incidũt vehementes. 54.

Quibꝰ tuſſes ſicce leuiter irritantur in febribꝰ arduis: hi nõ admodum ſiti afficiuntur. 55.

Febres que per acceſſuꝫ inguinuꝫ accidũt: male ſunt niſi gñe ephimere hoc eſt dyarie continentur. 56.

Febricitanti ſi ſudor accedit febre nõ itermittẽte malo ẽ. morbus eñ prorogaꝫ: pluſq́ȝ humiditatis eſſe ſignificatur. 57.

Qui ꝯulſiõe aut diſtẽſiõe tenetur ſi accidit febris morbum leuat. 58.

Qui ardore tenetur ſi frigꝰ acciderit ſolnetur eo malo. 59.

Febres tertiane ſepten̄ circuitibꝰ iudicãꝫ qđ lõgiſſimũ ẽ. 60.

Quibꝰ per febres aures obſurduerit: his ſanguinis e naribꝰ fuſus aut aluus perturbata ſoluit morbum. 61.

Quibꝰ per febres morbꝰ regiꝰ añ ſeptimũ accidit: malo ẽ. 62.

Febris niſi die pari deſierit ſolet recidiuare. 63.

Quibꝰ ꝑ febres q̃tidie frigꝰ accidit: febres q̃tidie ſoluunꝫ. 64.

Quibꝰ ꝑ febris morbꝰ regiꝰ die ſeptio: aut q̃rtodecio acciderit bono ẽ: niſi illa obduruerit. nã ſi hoc in ita accidit: nõ bñ ẽ. 65.

In febribꝰ ſi circa aluũ calor vehemẽs ac dolor vẽtriculi vexat male eſt. 66.

In febribꝰ acutis ſi cõuulſiões aut viſcerũ dolores vehemẽtes acciderint: male erit. 67.

In febribꝰ ſi pauores ꝑ ſomnũ aut conuulſiones accidunt male eſt. 68.

In febribꝰ ſpũs ſubſiſtẽs malo ẽ qm̃ ꝯuulſionem ſignificat. 69.

Quibus vrine craſſe: grumoſe & pauce ſũt: ñ ſine febre: ſi tenues copioſe prodierint: proderunt maxie vero tales exeunt his q̃ ſtatim aut breui ſedimen habeant. 70.

Quibus vrina turbulenta qualis iumẽtoꝝ ẽ: his dolor capitis vel adeſt vel aderit. 71.

Quibus ſeptimo die iudicatur ad ſalutẽ: his vrina quarto die nubeculã hꝫ rubicundam & reliqua ex ratione. 72.

Quibꝰ vrina ꝑlucida alba emittitur malo eſt: deliris potiſſimũ talis euenit. 73.

Quibꝰ ilia ſuſpẽſa murmurãt: ſi lũboꝝ dolor acceſſerit his alui ad modũ hũectãꝫ: niſi flatꝰ erũpat aũt vrine copia ꝓdeat idq́ȝ in febribus. 74.

Quibꝰ ĩ articulos abſceſſurũ ẽ his eximit abſceſſuꝫ vrina caſſa copioſa alba q̃lis ĩ febribꝰ laborioſis quarto die nõnullis exire icipit. ſꝫ ſi ſanguis q̃ꝫ erupit breui admodũ leuabunꝫ. 75.

Si ſãguis aut pus efluit ꝑ vrinã: exulceratiõeꝫ aut rhenũ aut veſice ſignificat. 76.

Quib⁹ cũ vrina crassa carũcule
exigue: aut veluti capillamẽta
exeũt ex rhẽib⁹ his excernit. 77
Quib⁹ cũ vrina crassa furfurea
q̃dã exeũt: his vesica scabie af-
fecta est. 78.
Quicũq spõte sãguinẽ mingũt
his venulam ruptam esse i rhe
nibus significantur. 79.
Quib⁹ in vrina decidẽt hareno
sa: his calculo vesica laborat. 80.
Si q̃s sãguinẽ migit & grumos
& guttati emittit vrinã ac dolo
rẽ ad vẽtrẽ imũ & pectinẽ & semẽ
vitijs vesice laborat. 81.
Si q̃s sanguinem aut pus aut
squamulas migit: & cũ graue
olẽtia in vrina exulceratio vesi
ce significatur. 82.
Quib⁹ i vrinario meatu tuber
cula oriunt: his suppuratione
facta & eruptiõe leuat dolor. 83
Mictio noctu copiose fctã exi-
guã fore deiectionẽ sig̃at. 84.
¶ Incipit liber quint⁹ aphoris
moꝝ qui hyppocratis a dño
theodoro gaza nup e greco in
latinum traductorum.

Conuulsio a
veratro letalis ẽ. 2.
Conuulsio a vulne-
re letalis est. 3.
Sanguinis multe profusionis
conuulsio aut singultus supue
niẽs malo est. 4.
Ex purgatiõe cõuulsio aut sin-
gult⁹ supueniẽs malo est. 5.
Si ebri⁹ q̃squã obmutuerit cõ-
uuls⁹ emorit nisi ꝓhens⁹ a febre
sit aut cũ ad eã venerit horã q̃
crapula soluitur facultatẽ reci
piat loquendi. 6.
Qui a distentione ꝓhẽdunt: in-
tra quartũ diẽ intereũt. Si tñ
hos dies euaserit: ꝯualescẽt. 7.
Cõnutiales q̃bus ante vbertá-
tẽ accidũt cõmutatiõez recipiũt
quib⁹ ãno vigesimo quinto cõ-
moriuntur. 8.
Costales nisi intra q̃rtũdecimũ
diez repurgant in suppuratiõez
vertuntur. 9.
Tabitudini maxie etas obno-
xia ẽ ab ãno decimooctauo ad
trigesimumquintum. 10.
Qui tabe ifestant: si qđ despuũt
& extussiũt grauit olet & capilli
defluũt: letale signũ ostẽdũt. 11.
Qui anginã euaserũt: his i pul
monẽ abscedit & intra septimũ
diẽ moriũtur. si tñ hos dies eua
serint suppurantur. 12.
Quib⁹ p tabẽ capilli defluũt. hi
alui fluxiõe supueniẽte moriũt. 13
Qui spumãtẽ sanguinẽ despuũt
his de pulmone educitur. 14.
Tabem detẽti fluxio alui acce
dens letalis est. 15.
Qui a costali supant si itra qua
dragesimũ diẽ a quo ruptio fa
cta est repurgẽtur leuãtur: alio
q̃n trãseũt in tabem. 16.
Calida si immodica sit detrimẽ
ta hec infert: corꝑis effeminatio
nẽ: neruoꝝ icõtinẽtiã: mẽtis tor
pedinẽ: sanguinis ꝓfusionẽ aie
defectionẽ: quib⁹ mors seq̃t. 17.
Frigidiora conuulsiones distẽ-
tiões: liuores algores febriles. 18
Frigida ossib⁹: dẽtib⁹ neruis: ce
rebro: medulle Dorsali inimica ẽ
Calida cõtra: amica est. 19.
Que p frixerit calefaciẽda sunt
exceptis his que sanguinem ꝓ
fundant. 20.
Frigida vlcerib⁹ mordax est cu
tẽ obdurat: dolorẽ isepabilẽ mo
uet: liuorẽ trahit: algores febri
les ꝯuulsiões distensionesq in-
uehit. 21.
Nõnunquam per distẽsionẽ si-

ne vlcere inueni bñ corporato
estate media frigide aq̄ larga
perfusio reuocat calorē: calor
autem mala hec tollit. 22

Calida suppuratoria vulnerū
oīm summū securitatis īdiciū
p̄stat: cutē mollit: extenuat do=
lorē: lenit rigores: cōuulsiones
distensiões mitigat: capitis au
tem grauitatem soluit: ossibus
fractis plurimū prodest: sꝫ pre=
cipue his que exuta sunt eorū=
qꝫ maxie his q̄ vlcera hñt caditꝰ
⁊ q̄ ab algore vel moriunt vl' vl
cerant: necnō repētibꝰ cōessis:
sedi gñali vtero: vesice opitu
latur: his calor amicus ⁊ decre
toriꝰ est: frigus inimicum atqꝫ
interimens. 23.

Usus frigide vbi sanguis p̄fū=
dit: attamē nō q̄ effluat sꝫ iuxta
inijciēda est. Quinetiam vbi in
flāmatiões sunt aut inflāmina
ad rubrū cruētūve tēdētia san
guine recēti. Nā veteribꝰ quidē
nigredinē affert: ignē ēt sacruꝫ
nō exulceratū iuuat: exulceratū
ledit. 24.

Frigida qualis nix aut glacies
pectori inimica sūt: tusses mouēt
⁊ sanguinē ⁊ distillationem. 25.

Tumores articulorū ⁊ dolores
sine vlcere atqꝫ etiam podagri=
cos dolores ⁊ cōuulsa aqua fri=
gida large effusa magna ex p=
te leuat: soluit: dolorē extenuat
torpor enim mediocris dolorē
mitigat. 26.

Aqua que cito calescit ⁊ cito fri
gescit leuissima est. 27.

Qui noctu bibere cupiunt: his
admodum sitiētibus si obdor
mierint bono est. 28.

Mēstrua ducunt suffitu aroma
tū: q̄ sepe vel ad alios vsus re=
siperent nisi caput tētarēt. 29.

Mulierē vtero gerentē purga=
bis medicamēto si materia tur
get quarto mēse ⁊ ad septimū
vsqꝫ: sꝫ eas minꝰ a recētiore au=
tē ⁊ ab auctiore cauebis. 30.

Mulieri grauide capi ab aliq̄
morbo acuto: letale est. 31.

Mulier pregnās sanguine emis
so ex vena abortū facit: ⁊ magis
si fetus auctior est. 32.

Mlieri sāguinē euomēti si mē=
strua eruperint: leuatio mali
cōtingit. 33.

Mulieri mēstruis deficiētibꝰ si
sāguis e naribꝰ fluxit bono ē. 34.

Mulieri p̄gnāti si aluꝰ nimium
fluxit piculū faciendi abortum
imminet. 35.

Mulieri quā vitia vteri īfestāt:
aut que difficulter parit: si ster
nutamētū supuenit: bono ē. 36.

Si mulieri mēses decolores nec
semp eodem tempore p̄ueniūt
purgatione opus esse significa
tur. 37.

Si muliere vtero graui māme
subito extenuāt abortio seqt. 38

Mulieri grauide gemīs si alte
ra māma extenuet alterū amit
tit ⁊ si dextera mamma extenua
ta est marem: si sinistra feminā
amittit.. 39.

Si mulier nō pregnās nō puer
pera habet: lac: menstrua eiꝰ de
fecerunt. 40.

Quibꝰ mulieribus sanguis in
vbera colligit īsaniā īdicat. 41.

Si nosse libuerit an mulier gra
uida sit mulsum ei bibendū da
bis cū itura cubitū est: post de
inde si venter torquet grauida
est si minus: nō est. 42.

Mulier si marē gerit probe co=
lorata est: si feminam decolor
est. 43.

Si mulieris pregnātis vterum

ignis sacer īfestat letale est. 44.
Que preter naturā tenues vterū gerūt: abortū faciunt donec crassescant. 45.
Mulieres q̄ mediocriter corpulēte abortū faciūt scdo mēse aut tertio sine cā māifesta: his acceptabula vteri plēa mucoris sunt ita ne fetū ɔtinere possint: sʒ pre suo pondere ꝑrūpat elabatq; ꝑtus necesse sit. 46
Que preter naturā crasse cōcipere nequeūt: his vteri os abomēto cōprimitur: itaq; impleri donec extenuent non possunt. 47.
Si vter⁹ in coxa positus suppuratur liciamentum recipiat necesse est. 48.
Fet⁹ q̄ mares sūt ꝑte vteri dextra ɔtinēt: qui femine magis sinistra. 49.
Si scda ꝓcidit sternutatorio apposito: naris ꝛ os apꝑhēdim⁹. 50
Si mēstrua sistere placet cucurbitulā grandem appōe ad mammas. 52.
Que vterum gerunt: his vulua se comprimit. 51.
Mulieri grauide si lac effluit e māmis fetū ībecillē eē sigt. At si māme sūt firme ac solide: fetū esse validiorē significatur. 53.
Que abortū facture sūt: his māme extenuātur. Sʒ si denuo durescāt: dolori māmis fatigauit aut in coxis: aut ī oculis: aut in genib⁹: itaq; nō faciet abortū. 54.
Quib⁹ vteri os durū est: his cōpressum id esse necesse est. 55.
Que vterꝰ gerētes a febrib⁹ capiūtur: valdeq; extenuātur sine cā māifesta he difficulter ꝑiūt ꝛ cū ꝑiculo: aut abortū faciētes periclitantur. 56.
Si ꝓfluuio mlieris cōuulsio aut aīe defectio supuenit: maloē. 57.
Si mēstrua immodice fiūt: morbi accidūt. Et si nō fiunt: morbi matricarij accidunt. 58.
Uteri aut recti itestini inflāmatiōe vrine stillicidium accidit. Rhenibus ēt purulentis vrine stillicidium sequitur. 59.
Si mulier nō cōcipit ꝛ scire plꝫ an cōcipere possit veste obuolutā suffles infra. Nā si ordor trāsmitti ꝑ os ad nares videbit nō esse sua culpa sterilē cogsces. 60.
Si mulieri grauide mēstrue purgationes ꝓdeunt fieri non pōt vt fetus bene valeat. 61.
Si mulieri mēstrue purgatiōes nō prodeūt: nec horror aut febris supuenit ꝛ fastidia accidūt grauidā esse arbitrare. 62.
Mulieres q̄ ꝑ humidos habēt vteros cōcipe nequeūt q̄ ēt frigidos spissosq; habēt nō cōcipiūt: fet⁹ eni extiguit. Necnō sicci et admodū calidi cōcipe nō possūt genitale ei semē corrūpit ꝓpter inopiā alimēti. que aūt modice temperatos obtinent vteros he valent fecunditate. 63.
Pari mō vt marib⁹ euenit: aut ei ꝑꝑ corpislaxitatē difflat euāescitq; spūs. ne semē genitale trāsmitti possit. aut ob spissitudinē hūor nō foras decedit. aut ꝑꝑ frigiditatē foueri nō patit vt ad eū colligat locū. aut ꝑꝑ nimiū calorē hoc idē accidit. 64.
Lac febricitanti dari aut capite dolēti malū ē ꝛ q̄b⁹ ilia suspensa murmurāt. ꝛ his q̄ sit ibūdi sūt Nocet ēt q̄b⁹ ꝑ febres acutas biliose diectiōes ꝓdeūt ꝛ q̄b⁹ sanguinis multi deiectio facta est ꝛ Cōpetit tabe ɔfectis nisi admodū febriū. Dādū ēt ī febrib⁹ lōgis tussibūdis. si nec vllū expdictis vrget pt rōnē eger ɔlūit. 65

Quib⁹ tumoresin vulnerib⁹ap parēt:hi nō maxie ɔuellūt neq̧ i saniūt sʒ deletis tumorib⁹ aliis de repēte ɔuulsiōes a tergo ⁊ di stēsiōes accidūt aliisaūt isania aut lateris dolor acut⁹ ⁊ vōica aut difficltas itestinoꝝ si tumo res sunt rubicūdi. 66.

Si ivulnerib⁹ validis:⁊ prauis tūor fiappet malū ē magnū.67.

Vuln⁹molle ⁊ cedēs bonū ē:cru dū ⁊ renitēs malū. 68.

Dolēti ptem capitis posteriorē frōtis venam surrectā incidisse prodest. 69.

Mulierib⁹frigora ichoant a lū bis ⁊p dorsuʒad caput ɔueniūt virisēt in pte posteriore corpis poti⁹q̄ ō pore:hbigra cubitoꝝ aut femorū cutis etiā rara est: qd plus declarat. 70.

Qui a quartanis capiuntur nō admodū cōuulsiōib⁹ capiunt⁊ si anteacapiebātur:q̄rtana sup ueniente liberant. 71.

Quoꝝ cutis obtēdit squalida ⁊ sicca:hi sine sudore moriūt.Cō tra quoꝝ cutis laxa solutaq̧ ē: hi obeūt cū sudore. 72.

Qui regio laborant:hi non ad modum inflantur.

¶Incipit lib.vi. Aphoris. Do. hyp.a.d.Theodoro gaza egre co in latinū nup traductorum.

In longis le uitatib⁹ itestinorum ruct⁹acid⁹supueniēs q̄ nō extitit prius si gnū est bonū. 2.

Quib⁹nares humēt aut genitu ra:hi valitudiarii degūt qb⁹ eʒ rio ē melius valent. 3.

In lōgis difficultatib⁹ itestioꝝ fastidiose iedie male sunt:peio res si accidūt cū febre. 4.

Vulnera obglabrata praua sūt.5

Dolores aut pectoris aut core aut cuiusuismēbri an multū in festent aiaduertendū est. 6.

Vitia rhenuʒ ⁊vesice seniorib⁹ difficulter sanantur. 7.

Dolores ventris si suspensi sūt leuius:si non suspensi grauius infestant. 8.

Ulcera aq̄ inter cutē que in cor pore fiūt nō facile sanant. 9.

Pustule late nō admodum pru riunt. 10.

Dolēti caput ⁊vehemēt laborā ti pusaut aq̄ aut sanguiseffus⁹ per nares aut aures egritudi nem tollit. 11.

Vitiis atre bilis ⁊rhenū simari sce supuenerint bene erit. 12.

A mariscisdiuturnissanato:ni si:vna seruet piculum vel aque inter cutem vel tabitudinisim minet. 13.

Singultiēti si sternutamēta su puenerit:tollūt singultū. 14.

Ab aqua iter cute detētus si aq̄ p venas in ventrem defluxerit morbo soluetur. 15.

Fluore alui diutino detento vo mitus sponte superueniens tol lit fluorem. 16.

Costali aut pulmonia detēto si alui fluorsupuenerit malo ē.17.

Lippientem deprehendi alui fluore bono est. 18.

Sivesica pcidit:aut cerebꝛ aut cor:aut pcordia:aut aliqd ex te nuiorib⁹ itestinis:aut vēter:aut iecur letale est. 19.

Cum precisuʒ os est:aut cartila go:aut genepticula tenuis:aut preputium:nec augeri:neq̧ coa lescere potest. 20.

Si sanguis preter naturā in vē treʒ transfunditur suppuretur necesse est. 21.

Si varices aut marice inſaniẽ
ti ſuꝑuenerint:iſania ſoluet.22.
Quecũqꝫ rupta de dorſo ad cu=
bitũ deſcendũt:ſanguine detra
cto ſoluunt. 23.
Si meſtitia ⁊metꝰ lõgo tꝑe te=
nent atra bilis in vitio eſt.24.
Si qđ inteſtinũ ex tenuioribꝰ ꝑ
ciſum eſt nũqꝫ coaleſcit. 25.
Ignẽ ſacrũ deforis ꝟti itrorſuꝫ
nõ bñ ẽ:interiꝰ foras bñ ẽ. 26.
Qui ꝑ ardores cõtremiſcũt his
deliriũ affert ſolutionẽ. 27.
Qui ſuppurati aut aꝗ iter cutẽ
laborãtes vrunt aut ſecant:oẽs
intereunt:ſi pus aut aꝗ vniuer
ſa effluxerit. 28.
Spadões neqꝫ podagra laborãt
neqꝫ calui efficiũtur. 29.
Mulier podagra nunqꝫ laborat
niſi mẽſtrua defecerint. 30.
Puer podagra nõ laborat añqꝫ
concũbere incipiat. 31.
Dolores oculoꝝ ſoluit aut me=
ri potio:aut balneũ:aut fomẽtũ
aut vena inciſa.aut medicamẽ
tum epatum. 32.
Qui vitio lingue balbutiũt.hi
maxie ab alui ꝓfuſiõe longa ca
piuntur. 33.
Qui acida ructãt:nõ admoduꝫ
coſtali morbo laborãt. 34.
Qui calui ſunt:his varices grã
des nõ fiũt.Quibꝰ aũt caluis va
rices ſuꝑuenerit:his capilli de
nuo ſubnaſcuntur. 35.
Aqua inter cutẽ laborãti ſi tuſ=
ſis ſuꝑuenit malo eſt. 36.
Difficultatẽ vrine vena iciſa ſol=
uit incidẽde ſunt interiores.37
Ab ãgina detẽto ſi tũor i collo ex
titit:bono ẽ:foras ei morbꝰ dece
Quibꝰ cãcri occlti fiũt(dit.38.
eos nõ curari meliꝰ ẽ.ꝗ em curã
tur celerius pereũt.ꝗ nõ curant
diutius durant. 39.
Cõuulſio fit vł ianitiõe vł reple
tiõe eodẽqꝫ mõ ſingultus. 40.
Quoꝝ ilia dolores fatigãt ſine
inflãmatione:his febris ſuꝑue
niens ſoluit dolorem. 41.
Quibus ſuppuratũ ꝗd in corꝑe
abditum non innoteſcit:id ꝑꝑ
craſſitudinem vel puris:vel lo
ci deliteſcit. 42.
Arquatis iecur effici duruꝫ ma
le eſt. 43.
Lienoſis ꝗ a difficłtate iteſtioꝝ
capiũt:ſi ea ipa difficłtas lõga ẽ
aꝗ int cutẽ ſuꝑuẽiet:aut leuitaſ
iteſtioꝝ atqꝫ ita iterimẽt.44.
Quibꝰ ꝑ ſtillicidiũ vrine ſuꝑue
nerit voluulus:intra ſeptimum
diẽ moriũtur niſi febre ſuperue
niente vrina effluat ſatis. 45.
In vlceribꝰ annuis aut etiã diu
turnioribꝰ os diſcedere cicatri=
ceſqꝫ effici cauas neceſſe eſt.46.
Qui gibbi ex ãhelitu aut tuſſi ef
ficiũt añ pubertatẽ itereũt.47.
Qui leuãdi ſanguie aut ſũt me
dicamẽto purgãdi.his ꝟno tꝑe
vel cultello ſoluẽda ẽ vena: vel
medicamẽtũ adhibẽdũ eſt.48.
Lienoſis difficultas inteſtinoꝝ
ſuꝑueniẽs bono eſt. 49.
Podagrici morbi inflãmatione
ſedata intra quadrageſimũ diẽ
deſiſtunt. 50.
Quibus cerebrũ preciſum ẽ his
febrẽ ⁊ bilis vomitũ ſuꝑuenire
neceſſe eſt. 51.
Quibꝰ bñ valẽtibꝰ dolores ſubi
to accidũt capitis ſtatiqꝫ obmu
teſcũt ⁊ ſtertũt itra ſeptimũ diẽ
pereũt:niſi febris ꝑhẽdat. 52.
Oculoꝝ ſuſpectões ẽt ꝑ ſomnũ
obſeruaſſe cõſiliũ ẽ:nã ſi ꝗd cã=
dide ꝑtis inſpicit palpebris nõ
vndiqꝫ ſibi ꝯmiſſis nec alui flu=
or aut medicamẽti potio i cã ẽ
prauũ hoc ſignũ:letaleqꝫ admo

dum est. 53.
Deliria q̄ cũ risu accidũt tutiora sunt q̄ que serio. 54.
In affectib⁹ acutis q̄ affligãt cũ fe. suspiria luctuosa mala sũt. 55
Podagrici morbi vere et autũno magna ex pte mouentur. 56.
Attibiliariis morbis in picula hec decũbitur: stuporẽ corpis: aut cõuulsionẽ aut furorẽ indicãt aut cecitatem. 57.
Stupores attoniti potissimũ veniũt a. xl. ad sexagesimũ ãnũ. 58
Si omentum decidat putrescat necesse est. 59.
Quibus a coxendice infestatis coxa recedit et redit: his mucores ea in pte gignũtur. 60.
Quibus a coxendice infestatis diutina recesserit coxa: his crus cõtabescit et claudicat nisi aduratur. 61.
¶ Incipit liber septimus aphorismorũ dñi Hyppo. e greco in latinũ nuper a dño Theodoro gaza translatorum.

In morbis acutis frig⁹ partiũ extremaruz malo est. 2.
In osse egrotante caro liuida: malo est. 3.
A vomitu singultus et oculoruz rubor malo est. 4.
Horror a sudore nõ bono est. 5.
Ab insania difficultas intestinorũ aut qua inter cutẽ aut mentis alienatio: bono est. 6.
In morbo diuturno inedia et deiectionis: sincere malo sunt. 7.
Ex multa potione rigor aut delirium malo est. 8.
A vomice ruptione interna resolutio aut vomitio aut aie defectio euenit. 9.
A sanguis pfusiõe mentis commotio aut cõuulsio malo est. 10.
A voluulo vomitus: aut singultus: aut mentis commotio: aut cõuulsio accidẽs malo est. 11.
A costalli pulmonia: malo ẽ. 12.
A pulmonia deliriuz malo ẽ. 13.
Per estus vehementes conuulsio aut distensio malo est. 14.
In capitis ictu stupor aut mentis commotio malo est. 15.
A sanguinis sputo puris sputũ malum. 16.
A puris sputo tabes et fluor: cũq̄ saliua substitit moriũtur. 17.
A iectoris inflãmatione singultus malo est. 18.
Ab i somnio conuulsio aut mẽtis cõmotio: malo est. 19.
Ab ossis exutione ignis accidit sacer. 20.
Ab igne sacro putredo aut suppuratio sequitur. 21.
A forti vlcerũ pulsu sanguinis profusio sequitur. 22.
A ventris dolore diutino suppuratio sequitur. 23.
A deiectione sincera sequit difficultas intestinoꝝ. 24.
Ab ossis precisione stupor et delirium incidet. 25.
Conuulsio ex medicamenti potione letalis est. 26.
In vẽtris dolore forti algor partium extremarum: malo est. 27.
Si mulier vterum gerenti tenstia acciderit abortũ patiet. 28.
Quodcũq̄ os aut cartilago precidit in corpe increscere non potest. 29.
A pituita alba detento si alui fluor supuenerit vehemẽs egritudinem tollit. 38
Quibus per alui fluorem deiectiões spumãt his pituita a capite defluit. 31.
Quibus febricitantibus vrine sedimentũ speciem farine crassioris refert: longaz egritudinẽ

forte significat. 32.
Quibus sedimen biliosum de-
super tenue est: acutum signifi
cat morbum. 33.
Quibus vrina deducta disiecta
q3 est: his perturbatio vehemēs
in corpore est. 34.
Quib⁹ vria bullat: his fore mor
bū rhenalē & lōgū significat. 35
Quibus sedimen pingue cōge-
stumq3 est: his rhenale vitium
acutum indicatur. 36.
Quib⁹ igit̃ vitio rhenali deten
tis predicta accidūt signa: eos
dolores circa musculos spine fa
tigāt: qui si locis exteriorib⁹ ac
cidūt abscessus q̄3 futuros eodē
existimato. Sed si interiorib⁹
magis laboratur. int⁹ abscessus
quoq3 fore expecta. 37.
Uomitio sanguinis sine febre
salutaris est cum febre malo est
curandum acerbis & refrigerā-
tibus. 38.
Distillatiōes in vētrē supiorez
suppurant̃ intra dies viginti. 39
Si q̄s sanguinē mīgit & grumos
atq3 vrine stillicidio affligitur &
dolore femorum ventris imi pe
ctinisq3 infestatur morbū circa
vesicā esse significatur. 40.
Si lingua subito incontinēs fa
cta est aut pars aliq̄ corpis stu-
pore elanguit vitium hoc esse a
tre bilis certum est. 41.
Si mestitia & metus longo tpe
tenēt atra bilis in vitio est. 42.
Si natu maioribus ppurgatio
nem singultus supuenit nō bo-
no est. 43.
Si feb. ortum nō ex bile trahit
cal̃e copia capiti affusa tollit fe
brem. 44.
Mulierem fieri ambi dextram
natura non patitur. 45.
Qui superati adurūtur: si pus
effluit purum & album euadunt
si cruentum feculentum et feti-
dum pereunt. 46.
Quorum iecur suppuratū & adu
ritur si pus effluit purum & al-
bum euadunt: his enim conclu
sum in membrana est pus sed si
qualis amurca est tale effluxit
intereunt. 47.
In oculoꝶ doloribus sanguinē
detrahe cum prius vinum p po
tionē exhibueris & ex calida aq̄
multum dilueris. 48.
Qui aqua inter cutem laborat
si a tussi tenetur desperandus
est. 49.
Stillicidium & difficultatez vri
ne potio vini & detractio sāgui
nis tollit: incidende sunt vene
interiores. 50.
Ab angina detēto si tumor aut
rubedo pectoris superuenit bo
no est. 51.
Quib⁹ cerebrū sphacelatū hoc
est sideratū est: intra tertiū diē
moriunt̃. At si ab his dieb⁹ eua
serint sanitati restituent̃. 52.
Sternutamentum fit ex capite
cerebro calefacto aut humefa-
cta pte capitis inani. Aer enim
vbi cōtentus erumpit & cū stre
pitu: quoniam per angusta exi
tus datur. 53.
Qui dolore iecoris admodū cō
flictantur: his febris supueniēs
leuat dolorem. 54.
Quib⁹ sanguinē trahi prodest:
his vere detrahendus est. 55.
Quib⁹ inter ventriculū & venas
pituita constituta infert dolorē
vt pote que ad alterutrum ven
trem exitu careat: his pituita p
venas in vesicam delapsa mor
bus leuatur. 56.
Quibus iecur aqua repletū in
omentuz erūpit: his vēter aqua

impletur atq3 ita moriuntur. 57
Pandiculationē oscitationē horrorē vinū par pari ingestū tollit egritudinem: 58.
Quibus tubercula in vrinario meatu oriunt:his suppuratiōe fctā et eruptiōe leuat dolor. 59.
Quorū cerebrū cōcussuz aliqua ex cā ē:eos repente obmutescere necesse est. 60.
Corporib⁹ humidis fames afferēda est fames em̄ corpora reddit sicciora. 61. 62.
Ubi in toto corpe mutatio fit:et mō corp⁹ frigescit:mō calescit: aut calorē aliū ab alio recipit: longitudo morbi significat. 63.
Sudorꝫ copia calidi aut frigidi fluētis humorē deduci robusto supra:debili ifra sigt. 64.
Quecūq3 nō intermittentes tertio die vehemētiores reddūtur magis periculose existunt:sz si quouis mō intermittunt securitatem inesse significatur. 65.
Quos febres diutine habēt:his i articulos abscedit:si labor accidit. Quib⁹ aūt i articulos abscedit:si labor ex febre accidit hi cibo pleniore vtuntur. 66.
Quib⁹ tubercula diutina aut i articulos dolores ex febre decūbunt. 67.
Si cibū febricitāti des:vt vires sano:sic morbū egro dderꝫ. 68.
Que per vesicam excernunt cōspiciēda sunt an talia sint qualia exeunt sanis. 69.
Quorum deiectionib⁹ si stare sinas nec moueas subsistūt qua si strigmēta:si pauca sunt parū morbi cōtractū est. si mlta. multū his aluū purgasse ꝯducit.
Qd si aluo non purgata dabis sorbitiones nocebis. et quo pl⁹ dederis eo magis nocebis. 70.
Excretiōes in febribus nō interpollatis liuide cruēte biliose fetide male sunt oēs. At si bn̄ excernitur bene est:et qd tum p vētrē tum per vesicam et quacunq3 secedēs aliquid subsistit nō purgatum malo est. 71.
Corp⁹ efficere fluidū oportebit quocūq3 euacuandū censueris si supra firmari aluum: si infra solui necesse est. 72.
Somnus aut insomnia si alterutrum vltra debitum fiat morbus accidet. 73.
In febribus nō interpollatis si exteriora frigent interiora vrūtur et sitiunt letale est. 74.
In febre nō iterpollata si labiū aut ocul⁹ aut supciliū aut nas⁹ puertit:si visus si audit⁹ defecerit egro iā debili qcqd ex his accidit. mors in propinquo est. 75
A pituita alba aqua inter cutē sequitur. 76.
Ab alui pfluuio difficultas itestinorum. 77.
A difficultate itestinoꝝ leuitas intestinorum accedit. 78.
A sideratione abscessus accidit ossis. 79.
A sanguis vōitōe tabes et purꝫ purgatio supra:a tabe fluctio d capite:a fluctione pfusio alui. a profusione alui astrictio purgationis superioris:ab astrictiōe mors. 80.
A sanguinis sputo puris sputū et fluor cūq3 saliua subsistit moriuntur. 81.
Qualiscūq3:aut per vesicā aut per aluum:aut per carnem excretio fit quacunq3 omnino corpus excedit naturam: si parum excedit pua e egritudo:si multum magna:si admodum multum letalis est.

¶Diui hypocrat; medici apho rismorum finis: a dño Theodoro gaza medico nup e greco in latinũ trãslator. Deo gratias.

His tamen ad tollẽdũ studẽtiũ laborẽ addere decreui aphorismos medicine ptinẽtes: nõ solũ eos qui ad curandũ morbos pncipalr cõferre decernũtur: verũ & pronosticos q in curis morborũ etiam magni sunt adiuuamenti.

¶De egritudinibus capitis. Caplm.j.

De dolore capitis.

Quibuscunq; in febribus vrine conturbate velut subingalium his capitis dolores assunt. Apho.71. quarte particule.

Lac dare caput dolentibus malum. 64.5.

Posteriora capitis dolẽtia: vena frõtis incisa iuuat: & maxime põt poni ex eadem causa. 67.5.

Duor dolor qui sil'fiunt: & nõ sm eodẽ locũ: maior denigrat minorẽ faciũt etem hi.p canone qui est diuisio. 40.2.

Dolores in laterib⁹ & in pectoribus: & i aliis ptib⁹ si multũ durãt ad discernẽdũ mali sũt. 56.

Dolores & tumores circa vẽtrẽ existẽtes: superiores quidem leuiores: non superiores vero fortiores. 7.6.

Caput dolenti: & circundolenti sanies aut aqua: aut sanguis defluens: sm aures: aut sm nares aut fiz ossoluit egritudinẽ. 10.6

Quibus dolores a dorso in cubitos transeunt. flobothomia soluit. 22.6.

Quibuscunq; sanis dolores repente fiunt in capite & cõtinue sine voce fiunt & stertunt: tũc pereunt in septem diebus si nõ febris eos accipiat. 51.6.

¶De litargia.

In erisipila putredo aut sanies malum. in litargico tremor malum. 20.7.

¶De subeth.

In quo morbo somnus laborẽ prestat mortale. 1.2.

¶De vigilia superflua.

Somn⁹ & vigilia vtraq; magis modo facta: malum. 3.2.

Apopletici maxime fiũt in etatib⁹ a.40. ãnis vsq; ad.60. 57.6.

Soluere apoplexiã fortẽ impossibile ẽ: debilẽ ꝟo nõ facile. 42.2

Strangulatorum & dissolutorũ nondum mortuorum non referuntur quibuscunq; spuma fuerit circa os. 43.2.

¶De melancolia.

Si timor & pusillanimitas multum tempus habẽt perficit melancolicum hmõi hñtem. 24.6.

In melancolicis egritudinib⁹ periculose eruptiones apoplexiam aut spasmum aut cecitatem significãt: aut maniã. 56.6.

Melancolicis & nefreticis emoroydes innate bonum. 11.6.

Melancolicis vero vehementius inferius eadem ratione cõtraria apponentes. 9.4.

¶De mania.

Maniacis varicibus et emoroydibus inatis manie fit solutio. 21.6.

In mania dissintheria aut hydrops aut extasis: nonũ. 5.7.

¶De amentia.

Desipientie cum risu quidẽ facte securiores: que vero cum solitudine moleste. 53.6.

¶De permixtione sensus.

Ubi desipientiā somnus sedat bonū. ubi vero pstat malū. 22.
De epilentia.
Epilenticorum iuuenibus mutationes etatum temporū et locorum euitare faciunt. 46.2.
Quibus epilentie ante iuuētutem nascuntur mutationem habēt qbus vero a. 25. an. fiunt plerunqꝫ cōmoriuntur. 8.5.
De dispositionibus neruorum. Cap. ij.
De paralisi.
Frigidū vero neruis inimicum ossibus dentibus cerebro spinali medulle: calidum vero vtile et amicum. 18.5.
De spasmo et tetano.
A spasmo et tetano febris superueniēs soluit egritudinē. 57.4.
In febre ex sōnis timores aut spasmi malum. 66.4.
In febre spūs offendens malū: spasmum enim significat. 67.4
In febribus acutis spasmus et circa viscera dolores fortes malum. 79.4.
Spasmus ex ellebororo mortale. 1.5.
In vulnere spasmus superueniens mortale. 2.5.
Sanguine multo fluente spasmus innatus malum. 3.5.
Spasmus et singult⁹ post nimiā innationem malum. 4.5.
Si inebriatus aliqs repēte sine voce fiat spasmo innato moritur. 6.5.
Quicūqꝫ a tetano cōprehēdunt in quatuor dieb⁹ pereūt si vero hos effugiūt sani fiunt. 7.5.
Frigidū et tetanos et frigores: et febrium rigores. 21 18.5.
Est aūt vbi i tetano sine vulnere iuuene bñ carnoso estate media frigide aque multa infusio caloris reuocationem facit: calor vero hoc liberat. 17.5.
Calidum saniem faciēs in omni vulnere maximū signū ē ad certitudinē: cutez mollit et attenuat sine dolore: rigorum spasmorum tetanorum est mitigatorium. 23.5.
Spasmus fit ex plenitudie aut ex euacuatione: ita et singultus. 39.6.
In sanguinis fluxu: desipiētia et spasmus malum. 9.7.
In ilion vomit⁹ singultus spasmus et desipientia malū. 10.7.
In vulnerib⁹ fortibus spasmus aut tetanus malum. 13.7
In vigilia spasmus aut desipiētia malum. 18.7.
In farmacie potione spasmus malum. 26.7.
De stupore.
In plaga vel percussione in capite stupor aut desipientia malum. 14.7.
De iectigatione aut saltu nihil.
De tortura.
In nō deficiente vero febre si labiū aut ocul⁹ aut superciliū aut nasus distorqueatur aut nō videat vel vt natura audiat: iā debili existente corpore: quecunqꝫ horꝫ fiāt iā ppe est mors. 49.4.
De dispositionibus oculorum. Cap. iij.
In tpibus vero si quidem hyēs siccat et borealis fiat: ver vo pluuiosum et austrinū: necesse ē estate obtalmias fieri. 12.3.
Si vero hyems austrina et pluuiosa fiat: ver vero siccum et boreale: obtalmie sicce fiunt. 13.3.
Si vero borealis fuerit autūn⁹ et inaquosus humidis quidem natura et mulieribus cōfert ire

liq̃s ꝓ obtalmie e͞rt sicce.14.3
In siccis temporibus obtalmie fiunt. 18.3.
Cõstõnes ꝓ q̃tidiane austrine ꝟtigines faciũt i oculis. 17.3.
Estate ꝓ quedã horũ oculorũ ⁊ auriũ dolores. 22.3.
In nõ deficiẽte febre si ocul⁹ distorqueat ⁊ nõ videat debili existẽte corpe iã ꝓpe mors ẽ.49.4
Quibuscũq3 ĩferiorib⁹ aut aliĩs egritudinib⁹ volũtarie ocl'i lachrymant:nihil icõueniẽs. q̃b⁹ ꝓ non s̃m voluntatẽ: inconueniens. 52.4.
In oculis patiẽtez a dyaria accipi bonum. 17.6.
Dolores ocloꝝ meri potio aut piria aut flobothomia aut farmacia soluit. 31.6.
Attẽdere aũt oportet ⁊ indicia oculorũ ⁊ somnia si em̃ quid albi appareat ꝯmissis palpebris nõ ex dyaria existẽte aut farmacie potatione:malũ est signũ:et mortale valde. 52.6.
Oculorũ dolores meri potiões ⁊ lauachra multa calide ⁊ flobothomia soluit. 47.7.

¶ De dispositionibus aurium. Cap̃.iiĩ.

Quibuscũq3 fellee egestiões surditate supueniente q̃escunt:⁊ q̃buscũq3 surditas fit:felleis supuenientibus egestionibus quiescit. 2.82.4.
Aut nõ audiat iã debili existẽte corpore:quecũq3 horũ fiãt iã prope est mors. 4.9.4.
Quibus in febribus aures surdescũt:sanguis ex narib⁹ fluẽs aut venter turbatus soluit egritudinem. 9.4.

¶ De dispositionibus nasi. Cap̃.v.

Quibus nares humide natura ⁊ semẽ humidũ sanis egrius q̃bus ꝓ cõtraria salubri⁹. 2.6.
Branchi ⁊ corrize in valde senibus non maturantur. 40.2.
Senioribus vero catarri celeriter dissoluentes.in fine aphorismi. 23.3.
Si ꝓ estas sicca ⁊ borealis fuerit autummis vero pluuiosus et austrinus capitis dolores in hyme tusses branchi et corrize fiunt. 14.3.
Si ꝓ borealis ⁊c.⁊ corrize diuturne. 15.3.
Senioribus vero disnie catarri ⁊c. 32.3.
Catarri in supiori vẽtre.i.pectore isaniem conuertuntur in.20. diebus. 36.7.
Frigida aut nix aut cristall⁹ et cetera catarros faciẽtia. 25.5.

De fluxu sanguis nariũ.

Seniorib⁹ ꝓ ⁊ ad iuuentutez accedẽtib⁹ ⁊c.⁊ ex naribus sanguinis fluxus. 37.3.
Quibuscũq3 i febrib⁹ sãguinis fluit multitudo vndecunq3 i resumptionibus ventres his humectantur. 27.4.
Quibuscunq3 febribus aures surdescunt:sanguis ex naribus fluẽs aut vẽter turbatus:soluit egritudinem. 60.4.
Quibus spes ad articulos apostema conuerti ⁊ cetera in fine.
Si vero ex narib⁹ sãguis fluit valde ⁊ celerit̃ soluit. 75.4.
Mulieri menstruis deficientibus sanguinẽ ex narib⁹ fluere bonum est. 32.5.
Caput dolenti et circundolenti sanies aut aqua aut sanguis defluens secũdũ aures aut nares aut secũdum os soluit egritudinem. 10.6.
In sanguinis fluxu desipientia

aut spasmus malum. 9.7.

De sternutatione.

Mulieri que a matrice molestatur: aut difficulter generanti sternutatio superueniēs bonum. 34.5.

A singultu habito sternutatio superueniens soluit egritudinem. 12.6.

Sternutatio fit a capite excalefctō cerebro aut hūectato qđ est in capitis vacuo: effunditur eñ aer intus existens foras. sonat vero q2 perangustus est ei exitus. 52.7.

¶De variis disposi. oris et lingue. Cap. vj.

In etatibus vo talia accidunt pueris & nouiter genitis vlcerationes & vomitus &c. 25.3.

Trauli dyaria maxie capiunt longa. 32.5.

¶De dispositionibus dentium. Cap. vij.

Unicū reperio aphorismū de medicina dentiū & pnosticū pterillū q̄ posit9 est đ difficili exitu dentium: & est. 26.3.

Quib9 in dentib9 in febrib9 limositates fiunt: fortiores & diuturniores fiunt febres. 53.4.

Cū vero dētes producūt gingiuaruʒ pruritus, febres spasmi: dyarie: & maxie qñ pducunt caninos dentes. 25.3.

¶De dispositionib9 labiorū et gingiuarum. Cap. viij.

De egritudinib9 labiorum et gingiuaꝝ in aphorismis nihil reperio vltra que dicta sunt de egritudine oris.

¶De dispositionibus gutturis. Cap. ix.

Autūno vero & estiuorū multa strāgurie lieterie & squinantes et anhelitus. 23.3.

Si a febre habito tumore non exñte i faucib9 suffocatio repēte supuenerit mortale. 34.4.

Si a febre habito collū ꝯuertatur vt vix ðglutire possit tumore ñ exñte i collo mortale. 37.4.

Quicūqꝫ sq̄nātiā effugiūt & ad plmonē eis ꝯuertit: i septē diebus moriuntur. Si vo hos effugiunt empici fiunt. 11.5.

A squināte habito tumore & rubor in pectore supueniēs bonū foras enim conuertitur egritudo. 37.6.

Si a febre habito tumore non existente suffocatio repente nascitur vt deglutire ñ possit mortale. 60.7.

Secund9 taliter iuenit. Si a febre habito torq̄at collū vt deglutire ñ possit: & trāsglutiēdo angustiet sine tumore manifesto mortale.

¶De dispositionib9 pectoris et pulmonis. Cap. x.

De anhelitus cōstrictione siue difficultate ei9: vt i q̄rto aphorismo. vt iam clarebit.

In febribus spiritus offendēs malum: spasmum ei fieri significat. 68.4.

De asmate.

Quibuscunqꝫ gibbi ex asmate fiunt aut tussi ante iuuentuteʒ pereunt. 46.6.

De tussi.

Quadragesim9 sextus dictus.

De voce.

Si inebriatus aliquis repente sine voce fiat: spasmo inaucto morit si non febre acceperit eū aut ad horam veniens sʒ quā crapule soluuntur locutus fuerit &c. 6.5.

Quibuscunqꝫ dolores repente fiūt in capite ꝯtinuo sine voce

fiũt ꝛ ſtertũt peũt i.vij.diebꝰ ꝛ ſi ñ eos febꝛ accipiat. 51.5.

Quibuſcũqꝫ cerebꝛũ ꝯmotũ fuerit ab aliq̃ cã neceſſe ẽt ſtatiꝫ ſine voce fieri. 48.7.

De ſputo ſanguinis.

Adoleſcẽtibꝰ ỽo ſputa ſanguinis: ptiſis: febꝛes acute: epilẽtie ꝛ alie egritudines: maxime vero pꝛedicte. 30.3.

Quibuſcũqꝫ i febꝛibꝰ ſanguiꝫ fluit mltitudo vñcũqꝫ in reſumptionibꝰ vẽtres his humectantur. 67.4.

Excreatiões i febꝛe nõ deficientibꝰ liuide ꝛ ſanguinee ꝛ fellee ꝛ fetide oẽs male ſũt: egeſte ỽo bone. Bone ỽo ſunt ꝛ ſm ſeceſſũ ꝛ vꝛinã ꝛc. 47.4.

Quicũqꝫ ſanguineꝫ ſpumoſum ſpuũt: his ex pulmone eductio fit. 14.5.

Caput dolẽti ꝛ circũdolenti ſanies aut aq̃ aut ſãguis ꝺfluens ſm nares aut aures aut os ſoluit egritudinẽ. 10.6.

In ſanguinis ſputo ſaniei ſputum malum. 15.7.

Quicũqꝫ ſãguinẽ vomũt ſi q̃dẽ ſine febꝛe ſalubꝛe: ſi ỽo ex febꝛe pniciosũ curare ỽo oꝫ ſtipticis aut ifrigidãtibꝰ. 37.8

De pleureſi.

Paroxiſmos ꝛ ꝯſiſtẽtias ꝺclarãt egritudies ꝛ tpa ãni ꝛ circuituũ adiuicẽ icremẽta. ſiue q̃tidie ſiue p̃t diẽ ſiue p ãplius tp̃s fiat. Sꝫ ex appentibꝰ poſt: queãdmodũ pleureticꝭ ſputũ ſi ꝯtinuo appet ſubꝛubeũ ichoãtẽ q̃dẽ moꝛbũ abbꝛeuiat. Si ỽo poſt apparet ſubꝛubeũ plongat. 12.1.

Auſtrini flatꝰ grauãt auditũ. et ꝺdiuit. Si ỽo boꝛeas fuerit: tuſſes: farïges: vẽtres duri: diſſurie: hoꝛroꝛes: lateruꝫ doloꝛes. 6.3.

Hyeme ỽo pleuretides: pꝑipleumonie: coꝛiꝫe: bꝛãchi. tuſſes pectoꝛis laterũ ꝛ lumboꝛum doloꝛes. 24.3.

Quicũqꝫ pleuretici fci ñ purgãtur i q̃tuoꝛdeci diebꝰ hi i empima tranſeunt. 9.5.

Quicũqꝫ ex pleureticꝭ ẽpici fiũt ſi purgãt i.xl.diebꝰ aq̃ die ruptura fuit: ſoluit. Si ỽo ñ: in ptiſim trãſeũt. 16.5.

A pleuretide ſupato aut pꝑiplemõia dyaria ſupueniẽs malum. 16.6.

Accide eructuãtes ñ valꝺ pleuretici fiũt. In pleuretide pꝑiplemonia malum. 33.6.

De peripleumonia.

Dictus eſt de pleureſi. 34.6.

Dictus eſt de pleureſi. 16.

In peripleumonia freneſis malum. 12.7.

De empimate.

Quicũqꝫ empici aut hydropici vꝛũt aut icidũt: ſi ſanies q̃dẽ pura fluxerit ꝛ alba euadũt ſi ỽo cenulenta ꝛ male olẽs fuerit pereunt. 27.6.

De ptiſi.

Autũnꝰ ptiſis malus. 11.3.

Si ỽo eſtas ſicca ꝛ boꝛeal fuerit autũnꝰ ỽo pluuioſꝰ ꝛ auſtrinꝰ: capitꝭ doloꝛes i hyeme ꝛ tuſſes ꝛ bꝛãchi ꝛ coꝛiꝫe fiũt q̃buſdã ỽo ꝛ ptiſis. 14.3

Autũno ỽo ꝛ eſtiuoꝝ mltã ꝛ febꝛes q̃rtane ꝛ errãtes ꝛ ſplenes ꝛ hydropes veniẽtes et ſplenes ꝛ ptiſici. 23.3.

Dictꝰ ẽ ꝺ ſputo ſanguis. 30.3.

Ptiſicos ỽo metuẽtes ad ſupeꝛioꝛes farmacias. 8.4.

Ptiſis fit maxie etatibꝰ. a. xviij ãnis vſqꝫ ad. xxv. ãnos. 10.5.

Qui a ptiſi

Qui a ptisi molestant̃ si sputuz q̃lecūq3 spuūt fetet sup carbones effusū:ꝛ capilli a capite defluunt:moꝛtale est. 12.5.
Quibuscūq3 ptisicis defluūt capilli.si dyaria supuenerit moꝛtale. 13.6.
A ptisi habito dyaria superueniens moꝛtale est. 14.5.
Lac dare caput dolētib⁹ malū. Malū ꝟo ꝛ febꝛicitātib⁹ ꝛ q̄b⁹ hyppocūdria suspēsa rugiūt et siticulosi.Malū ꝟo ꝛ q̄b⁹ fellei secessus:ꝛ i acutis febꝛib⁹: ꝛ q̄bus sanguinis mlta egestio facta ē.Cōuenit ꝟo ptisicis non valde febꝛicitātib⁹.Dare ꝟo ꝛ in febꝛib⁹ lōgis nullo p̄dictoꝝ signoꝝ p̄sente ꝛ extra rōnē tabefactis. 64.5.
Jn saniei sputo ptisis ꝛ fluxus malū.vbi saliua retinet̃ moꝛiuntur. 16.7.

De dispositionib⁹ coꝛdis.Et pꝛimo de tremoꝛe. Cap̃.xi.

Jn febꝛib⁹ circa ventrē cauma ꝛ coꝛdis moꝛsus vel tremoꝛ malum. 66.4.
Qui exsoluuntur foꝛtiter ꝛ frequenter sine manifesta occasione repente moꝛiuntur.

De mamillis ꝛ dispositionibus earum. Cap̃.xij.

Mulieri in vtero habenti si subito mammille graciles fiunt aboꝛtitur. 36.5.
Mulieri i vtero geminos habēti:si altera mamillarū gracilis fiat:alterū aboꝛtit̃:ꝛ si quidem dextra gracilis fiat masculū:si ꝟo sinistra feminam. 37.5.
Si mulier q̄ neq3 pꝛegnans est: neq3 generauit:lac h3:huic mēstrua defecerunt. 38.5.
Mulierib⁹ q̄b⁹ conuertit̃ sangui3 ad mamillas:maniā significat. 39.5.
Mulieri si vis mēstrua retinere siciam maioꝛē ad mamillas appone. 50.5.
Mulieri i vtero h̄nti lac ex māmillā multū fluēs debilē fetum sig̃at si ꝟo dura fuerint vbera: sanū fetū significāt. 52.5.
Quecūq3 coꝛrupture sunt fet⁹: his vbera gracilia fiūt.si vero rurs⁹ dura fiāt:ꝛ si doloꝛ est in vberib⁹:aut ꝯtebꝛ3:aut i genub⁹:aut i oclis n̄ coꝛrūpūt̃.54.5.

De meri ꝛ dispositione stomachi.

De dispōnib⁹ stōachi. Ca.xiij.

Uētres vere ꝛ hyeme calidissimi sūt nā ꝛ sōni lōgissimi. 15.1.
Estate ꝛ autūno cibos grauissime ferūt:hyeme ꝟo facillime mox vere. 18.1.
Jn oī egritudīe ꝯfoꝛtari mēte ꝛ bene se habere ad oblatiōes bonū:ꝯtrū ꝟo malū. 33.2.

De difficultate trāsglutiēdi.

Si a febꝛe habito collū ꝯuertatur vt vix ꝯglutit̃ possit:tūoꝛe n̄ exñte i collo r̄pēte inalcit̃ vt ꝯglutire n̄ possit:moꝛtale.35.4.

De doloꝛe stomachi.

Jn febꝛib⁹ circa ventrē cauma foꝛte ꝛ coꝛd3 moꝛs⁹ malū.66.4.
Pot⁹ indigentiā soluit. 21.2.

De siti.

Quibuscūq3 bibere desiderium nocte valde sitiētib⁹ si doꝛmiuerint bonum. 37.5.

De dispositionib⁹ mirach et hyppocūdrioꝛum.

Quibus hyppocūdria suspēsa sūt ꝛ subꝛugiētia:lūbi doloꝛe supueniēte vētres his humectāt̃: si nō vētositates erūpāt aut vrine multitudo nō supueniat:i febꝛib⁹ vero hec fiunt. 64.4.

De vomitu.

Jn pturbatioibꝰ vētris ⁊ vomi
tibꝰ q̄ spōte fiūt si q̄dē q̄lia opʒ
purgari purgent̄ ɔfesti ⁊ bene
ferūt. si vo non cōtrarium. 2.1.
Difficile vomētes ⁊ medic car
nosos iferiꝰ timētes estatē. 7.4.
Ex egritudinibꝰ q̄buscūq; si fel
nigrū sursū aut deorsū exiuit
mortale. 22.4.
Jn iliō vomitꝰ singultꝰ spasmꝰ
desipientia: malum. 10.7.

De singultu.

Spasmꝰ ⁊ singultꝰ post nimiā
purgationē malum. 4.5.
A singl'tu habito sternutatio su
ueniēs soluit egritudinē. 13.6.
A dyaria habito diuturna spō
taneꝰ vomitꝰ supueniēs soluit
dyariam. 15.6.
Jn flegmone epatis singultus
malum. 17.7.

¶ De dispositionibꝰ epa
tis. Cap. xiiij.

De dolore epatis.

Cuicūq; epar circūdolet: his fe
bris supueniens soluit egritu
dinem. 53.7.

De apostematibꝰ epatis.

Jn epate vo flegmones patiēti
singultꝰ superuenit. 50.5.
Uesicā icisā aut cerebrū aut cor
aut dyafragma aut rhenes aut
itestinoꝝ aliqd gracilū aut vē
trē aut epar mortale. 18.6.
Quicūq; in epate pp saniē vrū
tur: si q̄dē sanies pura fluxerit
et alba euadūt: in tunica enim
illic sanies est. Si vero velut
amurca fluxerit pereunt. 46.7

De hydrope.

Autūno vo ⁊ estiuoꝝ mlta: ⁊ fe
bres q̄rtane: ⁊ errātes: ⁊ sple
nes: ⁊ hydropes venientes ex
splene ⁊c. 23.3.
hydropicis si nascunt̄ i corpe
vulnera: nō facile sanant̄. 8.6.
Quicūq; empici aut hydropici
vrunt̄ aut scindunt̄: his effluēte
sanie aut aqua multa etiā repē
te omnino pereunt. 22.6.
Quibuscūq; torsiōes ⁊ circa vm
bilicū dolores ⁊ lūbos ⁊ dolorē
nō soluit neq; farmacijs neq; ali
ter: in hydropē siccā ɔficit̄. 11.4.
hydropicis tussis superueniēs
mala: pcedēs ñ sine malo. 35.6.
Quicūq; splenetici abissinteria
capiunt̄: his supueniente disnia
longa hydrops nascit̄ aut liē
teria ⁊ pereunt. 43.6.
Jn mania dissinteria: aut hy
drops aut extasis bonū. 5.7.
hydropicus si tussim siccam ha
bet desperatus est. 48.7.
Quibꝰ epar aqua impletū erū
pit: hi aqua vēter implet̄ ⁊ mo
riuntur. 46.7.

De hypocūdrūs.

Quibꝰ in febricitantibꝰ in septi
ma aut nona aut vndecia aut
decimaquarta die icteritia sup
ueniens bonū: si non ad dextrū
hypocundriū durum fiat. si vo
non: nō bonum. 64.4.
Quibꝰ hypocūdria suspensa et
subrugiētia: lūbi dolore supue
niēte vētres his humectāt̄: si nō
vētositates erumpāt aut vrine
multitudo supueniat: in feb. hec
fiunt. 74.4
Lac dare caput dolentibꝰ malū
malū vo ⁊ febricitātibꝰ ⁊ quibꝰ
hypocūdria suspēsa rugiūt ⁊ si
ticulosis ⁊c. 64.5.
Quibuscūq; dolor fit circa hy
pocūdria sine flegmōe: his sup
ueniēs febris soluit dolorē. 40.6

¶ De dispositionibꝰ fellis
et splenis. Cap. xv.

De ictericia.

Quibꝰ in febribꝰ i septima aut
nona: aut vndecima: aut deci

ma quarta die icteritia supuenerit bonum nisi dextrum hypocundrium duruz fiat: si vero non bonum. 64.4.
Quibuscūq; in febrib⁹ icteritia supuenerit ante septimum diē malum est. 63.4.
Icterici nō valde inflant. 71.5.
Ictericis si epar durum sit malum. 42.6.

De splene.

Autūno vero estiuorum multa et febres quartane et errātes et splenes et hydropes venientes ex splene. 33.3.
Quicunq; splenetici a dissinteria capiuntur: his superueniēte disnia lōga hydrops inascit aut lienteria et pereūt. 43.6.
Splenetica dissinteria supueniens bonum. 48.6.

De fluxu oiz modoꝝ. Ca. xvi

In ventris fluxib⁹ mutatiōes egestionū iuuant: si nō ad malum transmutentur. 14.2.
Egestiones nigre vel quasi sanguis sponte venientes ꝛ cū febre ꝛ sine febre pessime sunt: q̄tūcūq; colores plures fuerint magis malū. cū farmaciis vo meli⁹ est ꝛ quantūcūq; plures colores fuerint nō malū ē. 21.4.
Egritudinibus quibuscūq; incipiētib⁹ si fel nigrū sursū aut deorsū exiuerit mortale ē. 22.4.
Quibuscunq; ex egritudinib⁹ acutis: aut multi tēporis: aut abortibus: aut aliter extenuatis si fel nigꝝ q̄si sāguis exiuerit: sequēti die cretico moriet. 23.4.
Dissinteria si a felle nigro inchoauerit mortale. 34.4.
Nigre egestiōes si a dissinteria iam habito vt intestinorū carnes egerantur mortale. 26.4.
Quib⁹cūq; fellee egestiōes fiūt surditate superueniente q̄escūt ꝛ quibuscunq; surditate superueniente quiescunt et quibuscunq; surditas fit felleis superuenientibus egestionibus quiescūt. 28.4.
Mulieri in vtero habenti tenasmon innat⁹ abortū facit. 49.5.
In diuturnis lieteriis oxiremia veniens prius non existē. signuz est bonum. 1.6.
In lōgis dissinteriis cibi abstinētia malū: ꝛ cū febre peius. 3.5.
Trauli a dyaria capiuntur: longa. 32.6.
Quicunq; splenetici a dissinteria capiuntur: his superueniēte disnia lōga hydrops innascitur aut lienteria ꝛ pereūt. 43.6.
Spleneticis superueniēs dissinteria bonum. 48.5.
In mātadissiteria aut hydrops aut estasis bonum. 5.7.
In colerico secessu dissiteria malum. 24.7
Si ab albo phlegmate habito dyaria supuenerit fortis soluit egritudinem. 30.7.
Quibuscunq; spumose egestiones in dyaria: his flegma a capite defluit. 31.7.

De doloribus intestinorum.

Quibuscūq; torsiōes ꝛ circa vmbilicum dolores ꝛ lumbos: dolor nō soluit neq; a farmaciis neq; aliter in hydropē siccam perficitur. 11.4.
In febrib⁹ acutis spasmus ꝛ circa viscera dolores fortes malum. 49.4.
Dolores in laterib⁹ ꝛ pectorib⁹ ꝛ in aliis ptib⁹ si mltū differunt ad discernēdū mali sunt. 5.6.
Dolores ꝛ tumores circa vētrē existentes superiores quidē leuiores non superiores. 7.6.

¶De ilios.

Quibuscūq; ex strāguria ilion innascitur: hi in septem diebus pereunt si non febre superueniēte vrīa mlta fluxerit. 44.6.

In ilion vomitus singult⁹ spasmus desipientia malum. 107.

¶De colica nihil.

¶De dispositōib⁹ ani. Ca. xvij

Melācholicis ꝛ freneticꝫ emorroydes innate: bonum. 117.

Emorroides habēti antiquas si non vna relicta fuerit periculum est hydropisim aut ptisim aut maniam fieri. 12. b.

Maniacis varicib⁹ aut emorroydibus innatis manie fit solutio. 11.6.

¶De dispositionib⁹ rhenum. Ca. xviij.

Quicūq; nefretici sunt non sanantur post. 40. annos: intelligendo per nefresim passionem rhenū oēm indifferenter. 64.

Quibuscūq; in vrinis arenosa subsistant sedimina: his vesica aut rhenes lithiasiꝫ patiꝛ. 80.4

Nefretici et circa vesicā dolores laboriose sanātur in senibus. Et p nefresim hic intellige vlcerationem et in fine commenti Galenus sicut alibi dixit hypocra. senes his passiōibus cōmoriuntur. 76.

Quibuscunq; in vrinis ampulle supernatant nefreticaꝫ ꝛ longam egritudinem fore significant. 35.7.

Quibuscūq; pinguis hypostasis ꝛ conglobata: his nefreticā significat: et acutam fore egritudinem. 30.7.

Quibuscunq; nefreticis existētibus pdicta signa acciderint ꝛ dolores acuti circa musculos spinales sint si quideꝫ circa lūbos intrinsecos sunt apostema futurum extrinsec⁹ signt. Si vero dolor magis circa interiores locos fuerit: apostema futuruꝫ expectabis magis intus. 37.7.

Quibuscunq; inter rhenes ꝛ vētrem flegma concluditur et dolorem prestans non habet exitū in neutrum: his secundum vesicam conuerso flegmate solutio fit morbi. 55.3.

¶De dispōnib⁹ vesice. Ca. xix.

Egritudines vero in pluuialibus vt multum fiunt: et febres lōge: et ventris fluxus ꝛ putredines: epileptici: apopletici: et squinātes. In siccis vero ptisici obtalmie: aretice: strangurie: ꝛ dissurie. 17.9.

Autumno vo ꝛ estiuoruꝫ multa febres quartane ꝛ errātes ꝛ splenes hydropes ꝛ ptisis: ꝛ stranguriae: ꝛ lienterie. 23.3.

Seniorib⁹ vo factꝫ perithimia spōdilis ꝛ lithiases lūbrici. 27.3

Seniorib⁹ disnie: catarri cū tussi strāgurie: dissurie: articulorū dolores: nefresis: vtigines: apoplexie: cacesie: pruritus toti⁹ corporis: melancholie: vigilie: vētris ꝛ narīū humiditates: oculoꝝ hebetudo: glaucositas. grauitas auditus. 32.3.

Quibuscunq; vrine grosse globose pauce nō sine febrib⁹ multitudo veniēs ex his tenuis iuuat: maxime vero talia eueniūt quibus ex principio vel post pncipium aut celerius hypostases fiunt. 70.4.

Quibuscunq; in febribus vrine conturbate velut subiugalium his capitis dolores aut ad sunt aut aderunt. 71.4.

Quib⁹ se cōtinuo egritudo terminaꝛ: his nubē dꝫ rubeaꝫ q̄rta

dies in vrina ꝛ alia signa ẜm ra
tionem. 73.4.
Quib⁹ vrīe liuide aut albe: ma
le ꝟo i freneticꝭ appēt. 72.4.
Quibus hypocūdria suspēsa ꝛ
brugiētia lūbi dolore supueniē
te: vētres his humectant: si non
vētositates erumpāt: aut vrine
multitudo supueniat. 74.4.
Quib⁹ spes ē ad articulos apo
stema ꝯuerti: eruet ab āpatevri
na grossa ꝛ multa ꝛ alba facta
velut i laboriosis febrib⁹ ꝛ ma
xime si in q̄rtanis q̄busdā icipit
fieri. Si ꝟo sanguis ex narib⁹
fluat valde celerit̄ soluūt̄. 75.4.
Si sanguinē aut pus mixerint:
renū aut vesice vlcerationez si=
gnificat. 70.4.
Quib⁹ in vrina grossa quasicar
niū frustra vel sicut pili sūt: his
de renib⁹ exeunt. 76.4.
Quib⁹ i vria pigui existēte fur
fura minguntur: his vesica sca
bit. 77.4.
Quicūq̄ sanguinē spōte migūt
his de rhenib⁹ vene rupturā si
gnificat. 75.4.
Si sanguinē migūt aut trūbos
ꝛ strāguriā hn̄t ꝛ dolor icidit i
pectinē ꝛ sub vētre ꝛ veritoneō
circa vesicā dolorē sigt̄. 80.4.
Quibuscūq̄ i vrinis harenosa
obstāt: his vesicca aut rhenesli
thiasimhabet. 80.4.
Si sanguinē aut pus mingunt
aut squasmas ꝛ odor grauisve
sice vlcerationē significat. 82.4
Quibus in vrinali via vel vir=
ga pustule nascūt̄: sanie facta ꝛ
erupta solutio fit morbi. 83.3
Urina facta multa noctu modi
cum secessum significat et econ
uerso. 84.4.
In ano flegmones patiētiꝛ ma
trice flegmonē habente: strāgu
ria supuēit. In epate ꝟo flemo
nes patiēti singult⁹ supuenit: ꝛ
in rhenib⁹ habētib⁹ saniē strā=
guria accidit. 58.5.
Nefretici ꝛ circa vesicā dolores
laboriose sanāt̄ i febrib⁹ alias
in senibus. 6.6.
Uesicam incisam: aut cerebruz
aut cor: aut diafragma: aut ep
aut ventrem: aut rhenes: aut i
testinorum aliquod gracilium
mortale. 19.6.
Quibuscūq̄ ex strāguria ileos
innascit̄: hi in septē dieb⁹ peunt
si nō febre supueniēte multūvri
na fluxerit. 44.4
Quibuscūq̄ in febrib⁹ in vrinis
crinoydes hypostases fiūt lon
gā egritudinē significat. 32.7.
Quibuscūq̄ vrine distātes fiūt:
his in corpore turbatio fit for=
tis. 34.7.
Quibuscūq̄ in vrinis ampulle
supnatāt: nefreticā significāt: ꝛ
longam egritudinē fore. 35.7.
Quibuscūq̄ piguis hypostasis
ꝛꝯ globata: his nefreticā signi.
ꝛ acutā egritudinē fore. 36.7.
Si sanguinē ꝛ trūbos mingāte
stranguriā habeāt: ꝛ dolor inci
dit in peritoneō ꝛ sub vētrē ꝛpe
ctinē: ea q̄ circa vesicā sūt: egro
tare significant. 40.7.
Stranguriā ꝛ dissuriā vini po=
tio ꝛ sic flobothomia soluit: ici
dere vero venam que intus in
talo est bonum. 49.7.

¶De dispositionib⁹ mēbrorū generationis in viris. Cap̄.xx.

Similiter in maribus: aut eniz
propter raritatem corporis spi
ritus extra fertur vt nō incidat
semen: aut propter densitatem
humidum nō diffūdetur extra
aut propter frigidū nō calefiet
ita vt congregetur ad hunc lo

tũ: aut propter caliditatez hoc ipsum fit. 63.5.
Quãdo icisuz fuerit os aut cartilago: aut neru⁹: aut maxille tenues: aut ꝓputiũ. neq3 crescit neq3 conglutinaꝛ. 19.6.
¶De mẽbris generatiõis in femellis. Ca. xxi.
Si vero austrina hyems ⁊ pluniosa ⁊ tranq̃lla fiat ver ṽo sic cũ ⁊ boreale mulieres si quidẽ qb⁹ part⁹ ad ver inest: ex omni occasiõe abortiũꝛ. Si ṽo genuerit: morbidos pueros ⁊ imbecilles pariũt: vt aut stati resoluantur: id est moriãꝛ: aut morbidi et tenues veniant existentes. Alijs vero iunioribus quidem dissinterie et obtalmie sicce fiũt senioribus vero catarri celeriter dissoluentes. 13.3.
Pregnantes si cõuenit purgare a quarto mẽse vsq3 ad septimũ min⁹ vero has: minora vero ⁊ seniora vereri oportet. 14.
Muliebria educit ex aromatib⁹ calefactio: multoties vero et ad aliavtilis esset si nõ capitis grauedinẽ faceret. 28.5.
Mulier ĩ vtero habẽs flõtbomata aborsum facit: sed magis cuius maior estfetus. 29.5.
Mulieri in vrero habẽti: ab aliqua egritudinum acutarũ accipi mortale est. 20.5.
Mulieri sanguinem vomenti menstruis superueniẽtibus solutio fit. 31.5.
Mulieri menstruis deficiẽtibus sanguinez ex naribus fluere bonum est. 32.5.
Mulieri in vtero habẽti si venter fluat: periculum est abortiẽdi. 33.5.
Mulieri que a matrice molestatur aut difficulter generãti ster nutatio supueniẽs bonũ. 34.4.
Mulieri menstrua habẽti sine colore proprio et nõ ẽm se semp facta purgatiõe indigere significat. 35.5.
Mulieri in vtero habenti si subito mammille gracles fiãt abortitur. 36.5.
Mulieri in vtero habenti si altera mãmilla gracilis fiat: geminos alterũ abortietur. ⁊ si q̃dẽ dextra gracilis fiat: masculũ si vero sinistra: feminã. 37.5.
Similiter q̃ neq3 pregnãs neq3 generauit lac habet: huius modi: mẽstrua defecerũt. 38.5.
Mulieribus quibus conuertiꝛ sanguis ad mammillas: maniã significat. 39.6.
Mulierẽ si vis scire si concepit: mellicratũ quãdo dormitura ẽ da ei bibere ⁊ si quidẽ torsiões habuerit circa ventrẽ cõcepit. si vero nõ minime. 40.5.
Mulier si quidẽ masculũ cõcepit bene colorata est si ṽo feminã discolorata. 41.5.
Si mulieri pregnanti erisipila fit in matrice mortale. 42.5.
Que preter naturã tenues existẽtes cõcipiunt: abortiunꝛ ante q̃3 grocescant. 43.5.
Quecũq3 corpora moderate hñtes abortiunꝛ scdo mẽse aut tertio sine omni occasione manifesta: his cottilidones mucillaginibus pleni sunt: ⁊ non possunt pregrauedine tenere fetũ: sede abrũpuntur. 44.5.
Quecunq3 existentes preter naturam crasse non concipiũt: his pinguedo os matricis obturat ⁊ priusq̃3 extenuentur non concipiunt. 45.5.
Si matrix in vertebro posita fecerit saniem: necesse est commo

tum fieri. 46.5.
Fet⁹ maris quidẽ in dextris: feminę ꝟo ĩ sinistris magis. 47.5.
Ad matricis ꝑcipitationes obtalmicũ appone apphẽdens os ꝛ nares. 48.5.
Mulieri in vtero habẽti tenasmon inatus abortiri facit. 46.5
Mulieris menstrua si vis retinere: siciam maiorẽ ad mãmillas appone. 50.5.
Quecũq₃ in vtero habẽt: his cõcluditur os matricis. 51.5.
Mulieri in vtero habẽti: lac ex mãmillis multũ fluẽs fetũ significat debilẽ. si ꝟo vbera dura fuerint: sanũ significãt fetũ. 52.5.
Quecũq₃ corrupture sunt fetus his vbera gracila fiũt. Si ꝟo rursus dura fiũt: ꝛ si dolor fit ĩ vberib⁹ aut in vertebris: aut ĩ genibus: aut in oculis non corrumpuntur. 53.5.
Quibuscũq₃ os matricũ durum est: his necesse est os matricum concludi. 54.5.
Quecũq₃ in vtero habentes a febribus accipiũtur: ꝛ fortit calefiunt sine occasiõe manifesta: generãt ꝑiculose: ꝛ difficulter aut abortiũtur periclitãtes. 55.5.
In fluxu mĩeb₂i spasm⁹ ꝛ ai defectio si supueniat malũ. 56.5.
Mẽstruis plurimis eueniẽtib⁹ accidũt egritudines: ꝛ nõ veniẽtib⁹ a matrice accidũt egritudines. 57.5.
Mulier si nõ ꝯceperit: velis aũt scire si ꝯcipiet: ꝯtegẽs vestimentis suffumiga deorsum ꝛ si q̃dez trãsire videat odor per corp⁹ ad os ꝛ nares cognosce qm̃ ea non propter se nõ generat. 59.5.
Mulieri in vtero habẽti si purgatiões exeũt: impossibile est fetum sanũ esse. 60.5.
Si mulieri purgatiões ñ exeũt neq₃ febre: neq₃ rigore supueniẽte anxietates abhominationes defectiões animi ei acciderint: reputa hanc in vtero habere. 61.5.
Quecũq₃ dẽsas ꝛ frigidas matrices hñt nõ ꝯcipiẽt. Et q̃cũq₃ humidas habẽt matrices nõ cõcipient. extinguit eñ in eis semẽ. Et q̃cũq₃ siccas ꝛ magis ardẽtes nõ ꝯcipiũt ĩdigẽtia eñ nutrimẽti corrũpit semẽ. Et q̃cũq₃ ex vtrq₃ tẽperiẽ hñt moderate hmõi fiunt generãtes. 62.5.
Mulieri in vtero habenti tenasmus superueniens abortitur. 28.7.
¶De dispositionib⁹ apparẽtibus in extremitatib⁹ membroꝝ Cap. 22.
Duorum doloꝝ qui simul fiunt non ſm eundem locum vehemẽtior denigrat alterũ. Posit⁹ est hic aphorism⁹ ad euidentiã dolorum iuncturarũ. 46.2.
Non febricitãtib⁹ existentib⁹ si fiat strophus vel genuuz grauitas ꝛ lumboꝝ dolor: deorsuz farmacia indigere sigñat. 20 4.
Laboriosis in febrib⁹ circa articulos ꝛ circa maxillas maxime apostases fiunt. 31.4.
Si ꝟo prius doluerit aliq̃d ante egritudinẽ: illic ꝯfirmat egritudo. 33.4
Quibuscũq₃ feb. longe: his dolores: et pustule fiunt in articulis. 44.4.
In articulis dolores ꝛ tumores sine vlceratione podagram: et spasmum: ꝛ horum plurima: frigida aqua ĩfusa refrigerat ꝛ attenuat: ꝛ dolorez soluit. Stupor enim mediocris dolorem minuit. 25.5.

Maniacis emorroidib9 aut varicibus innatis manie solutio fit. 21.6.
Quicũq3 dolores a dorso in cubitos trãseũt: flobothomia soluit. 22.6.
Eunuchi non podagrizãt neq3 calui fiunt. 28.6.
Mulier non podagrizat si menstrua non defecerũt in ea. 29.6.
Puer nõ podagrizat añ aphrodisiam: idest ante coitũ. 30.6.
Quicũq3 calui fiunt: his varices nõ nascunt magne: quibuscũq3 ꝟo innascũtur rursus capillati fiunt. 34.6.
Quibuscunq3 gibbi ex asmate fiunt aut tussi: ante iuuentutez pereunt. 49.8.
Quicũq3 tũores podagrici fiũt i quadraginta dieb9 deferuescẽtes resident. 49.6.
Podagrica ꝛ maniaca vere rarũno mouent vt i plurib9. 55.6.
Quibuscũq3 a sciatica molestatz ꝟtebrũ resilit foras: ꝛ rursus incidat in locũ suũ: his mucillagines facte sunt. 59.5.
Quibuscũq3 a sciatica molestatz vertebrũ resilit foras: his tabescit crus ꝛ claudicãt si non vrantur. 60.5.

¶Finis

¶Tabulam itaq3 febrium ſm morẽ solitũ sic meo facili ingenio ꝯscribam: si prius eos numerauero Aphorismos de febrib9 ipsis loquẽtes: vt añ oculos tuos ponã: que in ipsis te doctissimũ reddant.

Paroxismos ꝛ ꝯsistentias declarant egritudines: ꝛ tẽpora anni et circuitũ adinuicẽ incremẽta. 12.1.
Qui crescũt plurimum habent innatũ calorẽ ꝛc. in fine. Et propter hoc ꝛ senibus nõ similiter febres fiunt acute: frigidũ enim habent corpus. 14.1.
Acute egritudines in quatuordecim diebus iudicant: qđ ꝛ de febribus intellige. 23.2.
Estiue quartane ꝛ multum sunt breues: autũnales ꝟo longe maxime ꝟo que ad hyemem cõiũguntur. 25.2.
Febrem in spasmo meli9 est fieri q̃ spasmũ in febre. 26.2.
Febricitãtib9 nõ fortiter neq3 oino in sup̄ficie p̄manere: ꝛ nihil minuere corp9 aut tabescer magis: eo q ſm rationẽ fit: malum est: hoc eñ lõgitudinẽ egritudinis significat: hoc autẽ imbecillitatem. 28.2.
Circa principia ꝛ fines oia imbecilliora: circa stat9 omnia fortiora qui de febrib9 intelligendus est ꝛc. 30.2.
In morbis minus periclitãtur egrotãtes q̄buscũq3 ꝓprie nature ꝛ etatis ꝛ habitudinis et hoꝝ egritudo inest magis q̃ q̄bus non ꝓpria ſm aliquid horum inest. 34.2.
Cum estas sit veri similis sudores multos in febribus expectare oportet. 7.3.
In siccis temporib9 febres acute fiunt: ꝛ si quidem annustalis existẽs amplius fuerit qualem constitutionẽ fecerit in plurib9 ꝛ tales egritudines expectare oportet. 8.3.
In autũno acutissime fiũt egritudines ꝛ maxime mortifere vt in pluribus. ver ꝟo sanissimũ ꝛ minime mortiferũ: quos duos etiam de febrib9 intellige. 10.3.
De temporibus siquidẽ hyems sicca ꝛ boreal3 fuerit: ver ꝟo plu

niosum ꝛ austrinam: necesse est
estate febres acutas ꝛ obtalmi-
as ꝛ dissinterias fieri: maxie mu
lieribꝰ ꝛ humidis natura. 12.3.
Estate ꝟo quedam horum ꝛ fe-
bres cōtinue: ꝛ causon ꝛ tertiane
plurime ꝛ vomitꝰ ꝛ dyarie: ꝛ ocu
lorum: ꝛ aurium dolores: oris vl
cerationes: ꝛ pudendoꝝ putre-
dines: et desudationes. 22.3.
Quibuscūqȝ in febribꝰ sextanis
idest in sexta die rigores fiūt dis
scriti sunt. 29.4.
Laboriosis in febribus circa ar
ticulos ꝛ maxillas maxime apo
stases fiunt. 31.4.
Febres quecūqȝ non deficiētes
tertia die sunt fortiores pericu
lose: quecūqȝ ꝟo sic defecerint si
gnificant quoniam non pericu
lose. 44.4.
Quibuscūqȝ febres lōge: his do
lores et pustule fiunt in articu-
lis. 45.3.
Si rigor inciderit febre nō defi
ciente iam debili existēte virtu-
te mortale. 46.4.
In non deficiētibus febribus si
que quidem extra frigida fue-
rint: que ꝟo interius ardeant ꝛ
sitim habeant mortale. 48.4.
Quibuscūqȝ in febribus resurgē
tibus: aut pustule: aut dolores
fiunt i articulis: hi amplioribꝰ
cibis vtuntur. 45.4.
In non deficientibus ꝟo febri-
bus si labium aut oculus aut su
percilium aut nasus distorquea
tur: aut non videat aut non au
diat iam debili existente corpo
re quecunqȝ horum fiant prope
est mors. 49.4.
Ubi in febre non deficiente dis-
nia superuenerit: et desipientia
mortale. 50.4.
In febribꝰ apostema nō solituȝ
ad primas chrises: lōgitudineȝ
egritudinis significat. 51.4.
Quibuscūqȝ in febribꝰ aut aliis
egritudinibꝰ volūtarie oculi la
chrimant nihil icōueniēs. Qui-
buscūqȝ ꝟo nō secūdū volūtateȝ
inconueniens. 52.4.
Quibꝰ in dentibꝰ in febribus li
mositates fiunt fortiores: ꝛ diu
turniores fiunt febres. 53.4.
In bubonibus febres facte: oēs
male exceptis ephimerꝭ. 54.4.
Febricitāti sudor supueniēs nō
deficiente febre malū. prolōgat
eñ morbꝰ ꝛ humorē plurimum
significat. 56.4.
A causone habito rigore super
ueniēte solutio fit. 57.4.
Tertiana ꝟo: si nō iudicat in se
ptē piodis lōgissima erit. 58.4.
Quibuscūqȝ aures in febribus
surdescunt sanguis ex naribus
fluens aut venter turbatus sol
uit egritudinem. 60.4.
Quibuscunqȝ in febribus quoti
die rigores fiūt: quotidie febres
soluuntur. 62.4.
Quibuscūqȝ in febribꝰ icteritia
superuenerit ante septimū dieȝ
malum. 63.4.
Quibuscūqȝ i febribꝰ i septimo
aut nono: aut vndecimo: aut de
cimoquarto die icteritia super
uenerit bonū: si nō dextrū hyp-
pocūdrium durum fiat. Si vero
fit: nō bonū. 94.4.
In febribus circa vētrē cauma
forte ꝛ cordis morsus vl tremor
malum. 66.4.
In febribus ex somnis timores
aut spasmꝰ malū. 67.4.
In febribus spiritus offendens
malum: spasmum enim signifi-
cat. 68.4.
In feb. acutis spasmi. ꝛ circa vi-
scera dolores fortes malū. 68.4

Quib⁹ vtune in febrib⁹ ꝯturbate & cōuerse velut subiugaliū his capitis dolores aut adsunt aut aderunt. 71.4.
A quartanis habiti non valde a spasmis apprehēdunt si vero apprehēdant & supueniat: q̄rtana soluitur. 66.4.
Quibuscūq; in causone tremores fiunt alienatio soluit. 26.6.
In acutis passionib⁹ cum febre luctuosa suspiria malū. 54.6
Febricitāti si ceperint sudores bōi sꝫ: tertiani: q̄ntani: septeni & qui nono die & xi. & xiiij. et xvij. & xx. & xxi. & xxiiij. & xxvij. & xxx & xxxi. & xxxiiij. & xxxvij. & xl. isti em̄ sudores egritudines iudicāt. qui ṽo ita non fiūt dolorē significāt & lōgitudinē egritudinis & ꝯuersionem. 35.4.

Finis

De dieta in febribus ipsis conuenienti.

Aphorismi.

Tenues & certe diete in diuturnis semp passionib⁹: & in acutis egritudinib⁹ quib⁹ nō cōueniūt difficiles. Ad vltimū tenuitatis que adducūtur diete difficiles. Et iterū resumptiōes in vltimo existētes difficiles. 4.1.
In tenuib⁹ dietis peccāt egrotātes: et iō magis ledunt. Omne enim peccatū quātūcūq; sit magnū fit magis in tenuib⁹ dietis q̄ grossiorib⁹ ꝑpter hoc & in sanis fallaces sūt valde & certe & cōstitute diete: q̄m peccātia difficili⁹ ferūt: ꝑpter hoc igit tenues & certe diete fallaces sūt ampli⁹ parū solidiorib⁹. 5.1.
Ad vltimas egritudies: vltime curationes ad perfectionē sunt potentes. 6.1.
Ubi ṽo sꝫ acumē egritudo ꝯtinuos & vltios labores hꝫ: vltia & tenuissima dieta necessariuꝫ est vti. vbi aūt nō: nō sꝫ ꝯuenit grossi⁹ reficere & tm̄ subcōdescēdere q̄ntū egritudo mollior fuerit vltimis. 7.1.
Qn̄ i statusteterit egritudo. tūc tenuissima dieta necessariuꝫ est vti. 8.11.
Cōtemplari igit opꝫ egrotātē si sufficiat dieta ad statū egritudinis: & vtrū ille deficiat pri⁹ & nō sufficiat dieta: aut egritudo deficiat & obtūdatur. 9.1.
Quib⁹ ergo ꝯtinu⁹ est stat⁹: ꝯtinuo & tenuiter reficere opꝫ. Quibus ṽo posterior stat⁹ ad id & añ id paꝝ auferēdū: pri⁹ ṽo vberi⁹ fficiēdū vt sufficiat egrotās. 10.1
In paroxismis subtrahere opꝫ: apponere em̄ lesio: & q̄cūq; sꝫ circuit⁹ exacuunt: in exacerbatiōibus subtrahere opꝫ. 11.1.
Senes facillime ferūt ieiuniū: secūdo ꝯsistētes: minus ṽo pueri: hoꝝ ṽo omniū maxime isfantes: horum ṽo ipsoruꝫ quicūq; sunt animosiores existētes. 13.1.
Qui crescunt plurimū habēt innatum calorē plurimo igit idigent nutrimēto: si ṽo non: cōsumitur corpus. Senib⁹ ṽo paru⁹ calor inest propter hoc igit paucis fomentis indigēt. A multis enim cibis extinguit calor: propter hoc igitur febres senib⁹ nō similiter acute fiunt: frigidū est corpus habent. 14.1
Uentres hyeme & vere calidissimi sunt natura & somni lōgissimi. In his temporib⁹ oblationes plures dande sunt. Etenim innatus calor est multus: nutrimento igitur ampliori idiget. Signum & etates & athlete. 15.1

humide diete olbus febricitãti bus cõferũt: maxime ꝓo pueris ꝛ aliis sic assuetis refici. 16.1.
Quib⁹ semel: aut bis: aut ãpli⁹ aut min⁹: aut ẜm ptẽ: dandũ ꝓo est aliqͩ tpi ꝛ hore et regioni ꝛ etati ꝛ consuetudini. 17.1.
Estate ꝛ autũno cibos grauissi me ferũt: hyeme vero facile: ve re vero secundo. 18.1.
hisq̃ in circuitib⁹ exacuũtur: nihil dare neqꝫ cogere: sꝫ aufer ri ex appositionibus vel ex ap positis ante crisim. 19.1.
¶ Incipit liber regiminis acu torum primus.

Ui de egrotanti um accidẽti b⁹ i singulis egri tudinibus tractã tes poti⁹ cõsensis se ferũt: eos quidẽ in his qui tradiderũt: inuenisse quiddã non est dubiũ: põt em̃ ẽt quãuis medic⁹ quis eadẽ face re: vbi egri accidẽtia pcipiẽs de notauerit. Sed ꝛ eorũ etiã que cũ his medico scire necesse est ꝛ absqꝫ egri iudicio nota fieri de bẽt: pluria intacta omiserunt. 2.
Que quidẽ in diuersis egris di uersa sunt ex parte: obscuras ꝛ intelligi difficiles habent signi ficationes. 3.
Si em̃ sagaci ꝛ oportuna inue stigatione collisa discutiant in vniuscuiusqꝫ morbi typo nõnul la ab eoꝝ sententiis discrepan tia poterunt inueniri. 4.
In quo tñ nõ solũ eos nõ laudo verũetiã quia medicine ꝑ pau ca numero atqꝫ vulgaria: pterqꝫ in acutis passionib⁹ exercuerũt vt catarticũ ꝛ seruo tpib⁹ su͡s. 5.
Sed posteriores eorũ corrigen tes dicta medicinali vie quod dã sequacius vel sagaci⁹ ꝛ egru tãti familiarius relinquerũt. 6
Sꝫ antiqui prorsus de dieta le uia viribusqꝫ carẽtia inutiliter ediderunt: eo quod multa dimi nute prescripserunt: prorsus de dieta nihil vtile tradiderunt. 7
Inde leuia viribusqꝫ carẽtia in utiliter ediderunt: non tamẽ in hoc errauerunt quoniam ipam vel ipsorum partium vel partẽ variorum morborum eorumqꝫ multiplicitatẽ ignorarent. 8.
Sed potius numerum palã tra dere conantes non inuenerũt: aut quoniã fortasse difficile cõ prehendi: siquidẽ ex altissimis inuestigandũ sit aut quia non alius morbus ab alio vt cunqꝫ differre videtur: nec idem esse sentiuntur: nisi eodem nomine vocitentur. 9.
Si ergo quãdo epidimie vł epi dimialis morbi q̃litas aut quã titas: aut vniuersalr mortalis est sed ipsi morbi variĩ aut ieq̃ les sunt: ꝛ afficiũt plerũqꝫ pluri mos vt dixim⁹ ꝛ interimũt. 10.
Sed vulgus peritũ ab imperi to huiusmodi cognoscentiũ di scernere nequeunt. 11.
Alia laudantes ꝛ alia vituperã tes. 12.
Quorũ ꝛ in iis morbis eorumqꝫ medela ignorãtia hac ptꝫ ma xime quã dicturi sum⁹ significa tione. Expertis nãqꝫ toti⁹ medi cialis sciẽtie ab iis peritissim⁹ huius egritudine causa ablata putał: que enim medicina in eo iuuare videł: eius nomina sũt habilia qui ergo ea dignouerit ptisanã vcꝫ ꝛ sirupũ aquã quo qꝫ mellis ꝛ hmõi: ꝛ illi⁹ a vulgo medic⁹ habeł q̃ incipiẽs itidem vt sapiens iudicare putatur. 13.

Scripturū itaq̧ me esse que hactenus ignorata fuerunt necessariuȝ duco: quorum itaq̧ doctrina excellētissima est in iis q̄cūq̧ iuuamen vel lesionē sunt paritura. Id aūt qđ ignoratura medicis est cur medicorum pars totius vite sue nō desistit diebus ppinare in acutis passiōibus ptizanā ordeaceā nō colatā vtiliter operari consisi. Aliij vero vt nec vnū ordei granum trāsglutiāt egri summopere studenk. Quo si fieret ↄ nō collata eēt maximūcredunt esse nocumentum egroto Aliij autē nec colatā necnō colatam dāt: quorum rursus pars nūq̄ nisi septimo die transacto.

Aliij vero morbo deficiente t cretica. 14.

Ad hec vero: aut interrogasti: aut nō interrogasti: ne q̄cq̄ idoneum respondere solent. 15.

Sue res itaq̧ iam demū ita ad hoc deducta eū vt etiam vulgo liquidissime clare videak: ↄ medicine ars omnino ars esse non videatur. 16.

Cum ergo huius dissensionis magnitudo de acutis passionibus inter curatores eo vsq̧ increuerit: vt quod vni egrotāti tanq̄ profecturum alicui alteri videatur nociuū: sic ars medicine in diuinationis vanitatē redacta est. Qui em̄ diuinatiōes exercent vt auspices: quas quidē aues in sinistram parteȝ volare viderunt: malum quas vero in dextrā bonum presagiuȝ protendere iudicāt. Similiter antē ↄ aruspices hic hoc: ille vero hic contrarium videt. 17.

Quorum vcȝ oim adeo intēditur studiū: vt ifirmo sanitatē sano vero crasin ↄ henestatem cū hūana volūtate lucrenk. 18.

Ptisāa vo ordeacea merito me iudice super omne de grano factum cibaruȝ in his acutis passionibus excellentissima habetur: eiq̧ qui eam primo ac precipuum omnibus aliis pretulit collaudando assentior. Primū quippe quia vtilis viscosa est ↄ lenis iūcta: quoq̧ ↄ mollis: nec non ↄ lubrica temperatāq̧ habens humiditateȝ sitinq̧ extinguit. Atq̧ si opus fuerit ablui facilius nequaquam ptisana stiptica: ↄ nō ad tussim nec ad laborē furiosa. nec iflatur stomacho nec acescit: que vtraq̧ nimirum in decoctiōe dū in ptātehaberet expleuit. 19.

Quapropter cum eā i his morbis cōgruā dixerim exhiberi cauendū est: vt nec vna die venas exinanire pmittas: sȝ absq̧ vlla interpollatiōe dare nō desistas nisi fortasse quādo portiōe vel clisteri fuerit necesse. 20.

Si ergo bis in die sumere cibū consueuit bis ↄ ptisanā dabis: similiter ꝙ si semel ↄ semel prima die postmodū si poterꝭ bis assuesce si illū repleri videaris necesse habere. 21.

Itaq̧ primo hoc modo vł huius quantitatis dādū est ꝙ nec mł tuȝ nec parum fuerit. neq̧ grossum vel nimis subtile fuerit. vt videlicet corpori ea que nō fuerint necessaria vt cōsueta introducantur: nec vene nimiū exinaniantur. 22.

Secundo vero si eger siccior sit q̄ oporteat nō multū iuris dāduȝ est: sed ante illud aquāmellitam propinandum siue vinū vtrumq̧ videlicet quod iuuatiuum videris esse: vtrum auteȝ

iuuantius sit in sequētibus explanabimus. 23.
Quod si tunc demū os humidū factū fuerit: et de pulmōe opportune expuerit: eis iuris tunc secunda repletio deneganda nō ex toto. Qui eñ citiore nimiaqꝫ humiditate abūdat eius citior est terminꝰ. Qui eñ tarda et parua terminꝰ tardior expectat. 24.
De his aūt que pmisimus qualiter quidē dictū est maxime cōtingit. Atvero quedā pretermisimus q̄ elegātiora magis et necessaria: nec ignoranda postmodum exequemur. 25.
Sed quādo sputi plus est scḋm quātitatē refectionis quoqꝫ plꝰ aliquid dandū est his: hoc aūt ita vsqꝫ ad termini sui tempus et postea duobꝰ diebꝰ exequendū est. deinde vero cuiꝰ terminuz videbis. 5. vel. 6. die vel. 9. et vt etiā parē et iparē numerū ꝯsideratio tua amplectat eis ius ad prandiū da: et ad cenā illū cibū grossiorem muta. 26.
Sed hoc eis maxime cōuenit q̄ ptisanā ab initio i tempore toto exercuerint morbi. 27.
In pleureticis: si a pricipio adsit facilis sputi diectio etem̄ dolor mox et pus expuere ceperit: vltro quiescendo melioratur. purgatio aūt ad pfectionē curationis vētura pducit: virus vero minꝰ coadunat: qꝫ si ab hac diuersa dieta tradit necnō ēt terminus leutor: atqꝫ purgatiōis efficacior: minusqꝫ recidiuus vēturus est. 28.
Ptisana vero ex optimo ordeo facta bene ad perfectionem excocta esse dꝫ: precipue aūt si nō colatam dare voluerꝫ similiter autem et si colatam. 29.

Cum enim omnes alias hꝫ bonitates lubrica etiā est: vñ et nociuum ordeum si quis transglutierit et illud secū illabēdo subducit: neqꝫ enim inherens trāsmeando vsqꝫ locorum erecti pectoris remanet vel inuiscat. 30.
Quippe eñ: qr lubricissima etiā est sitim amputat: facile digeritur. valde enim leuis est si perfectā habuerit coctionem quibus vcꝫ oibꝰ necesse hꝫ eger. 31.
Nisi ergo medicꝰ in oibꝰ his q̄cūqꝫ in accipiēda ptisana necessaria sunt egro curā adhibeat: vbi vcꝫ in illis que sibi ad opꝰ sunt sit perfecta: fit pculdubio multis modis nociua. 32.
Quibuscūqꝫ eñ ciborū reliqas in ventrē hñtibꝰ ea añqꝫ purgētur porrigit eis: si dolorem habuerint augmentat. si aūt non efficit necnō flatꝰ crebrius ducitur: et qḋ malū est excitat pulmo nāqꝫ desiccat sub hyppocūdrijs et dyafragmate laboratur. 33.
Adhuc vero q̄bꝰ latꝰ dolētibꝰ calefactoriū adhibitū dolorē non alleuiat: nec exit sputū bonū: sꝫ potiꝰ viscosius et idigestibilius efficit. Rursus vero nisi catartico aut flobothomia: vtrū. s. magis necessariū videris dolor dissoluat i huiꝰ egritudinis statu positis: si ptisana det in breui mortis imperio subiungātur. 34.
Ex quibꝰ nimirum oibus et his similibus causis cōtingit eos q̄ ptisanā cū toto recipiunt in septimo aut āte necessario interire. Quorum quidam vtiqꝫ mente patiūtur: alij vero orthomiā vel stertendo suffocātur. 35.
Quos quidem vtiqꝫ oēs celitus esse percussos ātiqui arbitrati sunt: quia in eis cū mortui fue-

runt:latus vireſcere aut nigre
ſcere ſicut in percuſſis ſolet fie
ri locis reperiebant. 36.
Quod quidem eo cõting ebat
ꝙ anteꝗ̃ dolor diſſolueret mor
te preuenti fuerunt propterea
quia continuo deſiderium ma-
gni anhelitus incurrerunt. 37.
Sputum quippe qd̃ nõ excreãt
aerem introductũ:contrahit et
velocius exire cogit. 38.
Quoniam vtrunqꝫ alterum al-
teri ad periculum ſuggerit cõ
plementum:ſputum nãqꝫ viſco
ſum flatum inſpiſſat:flatus ſpiſ
ſus autem ſputi viſcoſitatẽ au
gmẽtat viſcoſitas vero elabi ve
tat et erumpi. 39.
Quod non tantum cũ ptiſana
ſi non ſuo tempore detur cõtin
git:verũtamen ⁊ multomagis
cum aliꝫ cibum potumve minꝰ
ea aptum ſumere pmitt[illegible]. 40.
Uia autem ſubſtentanditã eos
qui colatam ꝗ̃ eos qui nõ co-
latam et qui neutrum illorum:
ſed potum alium ſibi aſſumũt
et qui non ſepiſſime vna eadẽ-
qꝫ:interdum autẽ diuerſa. 41.
Quapropter vt ibi dicam face
re oportet:incipiẽte itaqꝫ febre
ſiue cum dolore:ſiue ſine dolo
re paruo poſt ſumptum cibum
tempore tranſacto nondum vẽ
tre exinanito:ergo ius cõtradi
cendum eſt accipere vſqꝫ dũ vi
delicet cibum ad inferiora inte
ſtinorũ noueris deſcẽdiſſe. 42.
His autem qui pleuretici ſunt
de potibus oximellis dandum
eſt ſi hyemis tẽpus fuerit cali-
dum:ſi autem eſtatis fuerit fri
gidũ ſi nimia ſiti laborauerint
dãda ẽ mulſa mellis cũ aq̃. 43.
Quo ſumpto ſi dolor loco igrue
rit:egroqꝫ accidentia ineſſe vi
deant timẽda:expedit vt huiꝰ
ꝗ̃titatꝫ ptiſana detr̃ q̃ neqꝫ ſit
groſſa:neqꝫ ſit multa:⁊ hoc poſt
ſeptimũ diẽ ſi virtꝰ eius hoc to
lerare queat. 44.
Quod ſi antiquꝰ cibꝰ nõdũ de-
ſcenderit ac breuis tẽporis mo
ra poſt cibũ nouiſſimũ trãſierit
neqꝫ ferre valeat patiens ſi eiꝰ
virtus ⁊ etas pmiſerit cliſteris
opꝰ hꝫ:ſi aũt defectꝰ ſit virtutꝫ
vel etatis ſuppoſitoriũ limitã
dũ ẽ:niſi cibi ſponte ſua bonoqꝫ
exitu egerantur. 45.
Et vidẽdũ ẽ quo tpe ius dari
debeat in primordio vel i oibꝰ
tpibꝰ morbi:qñ em̃ pedũ plãte
frigide fuerit:tũc ius maxime
⁊ omnis alius potus patienti
denegãdus eſt ſꝫ cũ iã calor in
calcaneũ deſcẽderit dandũ eſt:
nouimꝰ em̃ vi3 tpis huiꝰ i mor
bis q̇dẽ oibꝰ ꝗ̃ magna ſit:⁊ in
acutis maxie. In his ei ꝗ̃to plꝰ
calorꝫ ẽ tãto magis cũ fallacia
ſunt. Porro ſuccũ ptiſane ꝑmo
deinde vero groſſũ adhibeas
opꝫ aũt poſt hoc pſpicaciorẽ rõ
nẽ p̃dictarũ ſignificationũ ⁊ cõ
ditionum operari.

¶ Domini hypocratis liber ſe
cundus regiminis acutorũ mor
borum feliciter incipit.

N pleureſi
vero accidente do
lore ſiue cõtinuo
ſiue poſt moram
primo quidem ca
lefactoriũ eſt ad
hibendũ diſſoluendi intentio-
ne doloris:non ſit ſecundũ inu
tile. 2.
Eſt autem iuuatiuũ calefacto
rium vel vitreum vas:aut eneũ
ſiue terreũ aq̃ calide plenũ. 3.

Sed antea quodlibet liq̄dorū apponēdū lateri ē:vt videlʒ ca lefactoriū succedēs leuiꝰtolere tur:quoꝝ vtrūqꝫ meliꝰ ē:spōgia spatiosa aq̄ calida īfusa ꝛ post ea expressa. 4.

Deinde calefactoriū ex oi late re et omni parte cooperiēdū: quasi q̄dā vestis circūdet opꝫ vt qđ factuꝫ ibidē diutius im morež. Cauēdū ē etiā ne fumꝰ inde ad egri nares vt id odo reꝝ ascēdat nisi qñ sibi iuuamē tum videbiꝝ nam et hoc sꝫ tē pus ipsum interdū iuuat. 5.

Postea ordeuꝫ ꝛ orobū ī aceto infusa aque mixto:q̄ mixtura ita fortiuscula sit q̄ꝫ homo pos sit bibere fac bullire. post bulli tōeꝫ ꝯo ī sacco missa lateri sup pone:siłr etiā et de furfure. 6.

Siccoꝝ āt calefactorioꝝ ea cō uenientia sunt:que cū sale ꝛ cū milio simul assatis ī sacculo re cōdita apponunꝝ miliū quoqꝫ qđ pondere leuius atqꝫ subti lius est. 7.

Nam huiusmodi calefactoriū illū quoqꝫ qui vsqꝫ ad furculas idest spatulas ascendit dolorē dissoluit. 8.

Incisio aūt non fit nisi tūc tm̄ cum iam vsqꝫ ad spatulas ascē derit dolor. 9.

Nisi ꝙ calefactorio dolor dissol uatur nō in eo diutius imoran duꝫ est pulmonē nāqꝫ desiccat: et empima coadunat. 10.

Qñ ꝙ dolor ad spatulas ascen dēdo iam saltum cōpleuerit si grauitas qꝫ in bra chio vel cir ca pectus vel dyafragma con tigerit de basilica vena est flō mādus. Flobothomo ergo ad hibito nullatenꝰ reuoces quin tantam minuas quātitatē san guinis:vsqꝫ dum videlʒ illū in splendidū colorē vel ex splēdi do in rubeū:aut ex rubeo ī ni gredinē videas ꝯuerti:q̄ vtriqꝫ colores ī sanguine accidūt. 11.

Porro si passio sub dyafragma te fuerit:dolorqꝫ vsqꝫ ad furcu las nō ascēderit:naturā cū hel leboro nigro fellichino lenias oportet helleboro nigro daucū vł sizeleos aut ciminū siue ani sum:siue quodlibet aliđ odori ferum:fellichino aūt assam cō misceas quod si vtraqꝫ commi sceanꝝ idē opus faciūt. Sed tñ ex helleboro nigro solutio fit vtilior et ad crisim prouocan dam efficacior. Illa vero que ex fellichino est ad dissoluēdū inflatiuā ventositatē pꝛōptior est. 12.

His itaqꝫ factis post solutionē de ptisana dandū est:minꝰ qui dem q̄ꝫ cōsueuerat:sed irreꝑhē sibilē expedit minuas quanti tatem. 13.

Tempore enim solutiōis nul lum ius ꝯuenit ꝓpinari solu tione ꝯo cessante:primū quidē de ptisana minus sumere q̄ꝫ cō sueuit dandū est deinde ꝯo sp ascēdēdo vsqꝫ dum plus detur si dolor quieuerit:neqꝫ qđlibꝫ aliud contrarium occurrēs ob stiterit. 14.

Iste sermo etiā est meꝰ ꝛ si ne cesse fit vti aqua ordei. 15.

Atꝯo vbi ptisanā opꝰfuerit ac cipere:illā dare a pꝛīcipio cau se vel morbi fateor eē meliꝰ q̄ꝫ venarū exinanitionē precedere postmodū ꝯo ī die tertia:mor bi autē quarta vel quinta siue sexta:siue ī septima dari icipe re oportet:nisi tantū crisis tūc tp̄is fuerit peruentura. 16.

In q̃b⁹ etiã p̃parationis prin-cipiũ maxime ßz simile fieri vt dictum est oportet. 17.
Similiter aũt ⁊ de potib⁹ illis quos bibi ꝯuenit quos etiã di cturi sum⁹: nãq₃ eoꝝ q̃ dixim⁹ plurima eadẽ sunt. 18.
Scio nãq₃ multos medicos q̃ extra q̃ opportunũ ẽ operãtes in morbi principio duob⁹ vł tri bus vł plurib⁹ dieb⁹ custodiũt egros postea ṽo ius ⁊ potum illis sumere ꝑmittũt qđ ẽt par uipẽdũt. Cũ eñ corp⁹ maxima mutatiõe mutet̃ ei maximũ ꝯ-riũ illi⁹ mutatiõis opus esse di cũt: maximũ ãt illi⁹ mutatiõis ꝯriũ optimũ est: sed ßm vtilita tẽ ⁊ cõcordissime securitati ex-hibẽdũ: ⁊ maxime i dãdo cibũ his que media sunt. 19.
Nociu⁹ ṽo in mutatione dere linq̃t q̃ ptisanã cũ fece mistrat nocet ẽt ⁊ qui tñ succũ ei adhi bet: nocet ẽt q̃ solũ ꝓpinat po-tum: sed nocumẽtũ ei⁹ ad illos non est tantum. 20.
Jam ⁊ ꝯsuetudines i dieta: dũ ẽt sanitas adest ßm iuuamẽtũ ꝓcedere debẽt. Cũ ergo ex die ta in sanis maxima diuersitas ⁊ alia hmõi videant̃: quãto ma gis necesse est fieri i morbis et maxime in peracutis. 21.
Quod quidẽ facile est ꝯprehen di: mala nãq₃ dieta cibi et pot⁹ q̃ ßm sic̃ sit securior est i omni tẽpore tueri sanitatẽ q̃ ea que melior est si in ea mutatio subi ta fiat. 22.
Qui eñ semel vel bis in die su-mere cibũ ꝯsueuerũt si a solito vsu in aliũ subito mutet̃ nocu mẽtũ eis generat ⁊ defectionẽ. Quib⁹ ãt nõ est ꝯsuetudo prã-dere ⁊ prãdẽt: mox õficiũt ⁊ ag grauant̃ corpora eoꝝ ac torpẽt atq₃ mollescũt: si cenãt post eru ctuãt acidũ. Aliĳ aũt sũt q̃ na-ture mollitiẽ patiunt̃ ꝑpea qđ stõach⁹ eoꝝ ꝯtra cursuȝ sue na ture aggrauat̃ cui videl₃ ex ina nitio fuerit assueta: nõ aũt bis ipleri: ⁊ bis dirige ̃ pñt i die. 23
Si quoq₃ oxiremiã emittãt ꝑt fieri vt adiuuent̃ sic alleuiãdo se ab his q̃ ex mutatiõe diete i ꝯtrariũ patiunt̃: oportet itaq₃ vt post cenã p integrã dormiãt noctẽ. si hyems fuerit a frigo-re si estas a calore tuti q̄ si non dormiãt diutissime suauiter de ambulãdo nõ cessent deinceps ṽo aut nihil: aut leuia: aut mi nime nociua cenent bibãtq₃ pa rũ vini nec aqua cõmixti. 24.
Similiter autẽ et qui bis i die comedere cõsueuerũt: ⁊ si pran dium dimiserint corpora eoruȝ in se deficiunt atq₃ ab oi opere exeunt precordia dolent adeo vt eorũ viscera sibi suspẽsa esse videant̃. vrina colerica viridis q₃ coloris stercus incẽsum: qui-dam autem oris amaritudinẽ oculos obductos tẽpora formi cantia frigidos sentiũt articu-los. 25.
Plurimi ṽo qui prandiuȝ ob-miserũt cenam nequeũt exple-re qui si cenauerint stomach⁹ eis grauatur: somnum ṽo mo-lestiorem q̃ si pransi fuerũt du cunt. 26.
Que accidentia si quidẽ etiaȝ sanis cõtingũt ex immutatio-ne diete diei medie in cõtrariũ q̃ solebãt. Justum est apud me vt ne quicq̃ in egritudine sub-iungatur. aut subtrahat̃. 27.
Si eñ ei qui semel in die cõtra consuetudinẽ suam comedẽdo

tota

tota die venas euacuauerit:et post solito more cenauerit corpus grauat scꝫ post ꝑtermissuz prandiū vexatiōe corporis ac defectione:post cenam vero grauedine sequente. 28.

Si iteꝝ cenent post largiorem venarū exinanitionem multomagis corpus ag rauatur. 29

Juuat itaqꝫ corpꝰ ꝛ venas preter solitū exinanitio: si ab his que in eadē die patit:tuēdo se a frigore et calore atqꝫ labore alleuiet qꝛ illiꝰ passio i his q̄ꝫ duplicatur:cena q̄ꝫ sua leuior sit solito:nec sicca sed humida sit.potus vero non sit aqua mixtus nec cibi quātitate minor postera autem die prandiū alleuiet:sicqꝫ gradatim ad solitū reuertatur vsum. 30.

Quorū ꝟo in summo corporis colera dn̄at ipsi plurimum hoc molestius patiuntur. 31.

Quoꝝ aūt flegma eis dn̄ans ē maxie si ieiunent cōtra ꝯsuetudinem suā leuius ꝛ faciliꝰ ieiunium ferūt q̄re semel in die preter vsum comedere facile sustinent. 32.

De autē nostre ad hoc significatiōes sufficiunt ꝙ maxia mutatio his que nostre nature accidūt corporūqꝫ figure generat morbos. 33.

Nō igit opꝫ multū exinanitionē venaꝝ fieri an̄ suuꝫ tp̄s nec dari cibum in statu ꝛ acumine morborū nec dietā subito i his: neqꝫ in illis nec in aliȷs semper permutari. 34.

Sed alia his ꝯueniētia dicemꝰ de his ꝙ stomachꝰ patit ꝙ videlꝫ cibos solitos ēt si sint illaudabiles leuiꝰ ferret:ꝛ potꝰ silr isolitos ēt egriꝰ ꝛ si nō sint mali cibi ꝛ potꝰ silr. 35.

Quapropter eos q̄ mltā carnē ꝛ allia ꝛ similia magnā vim habentia cōtra vsuꝫ recipiunt nō vehementer admiror huiꝰ esse qualitatis:ꝛ in stomacho quedam plus faciunt doloris aliȷs ꝛ alia minꝰ:sed si ea que sequūtur perpendēdo perceperis necesse est vt i hac nr̄a ꝓportione nostrorum ciborum vehemētiꝰ admireris. 36.

Hoc em̄ cōtra illō est:immutatio ergo diete fit in his tantuꝫ cum corpus non fuerit ꝛ dieta immutatū nisi ad vegetationē virtutis:vnde necesse est vt addamus in cibo:et non in defectiōe vn̄ necesse sit subtrahi.37

Cū quo etiā morbi cuiusqꝫ dispositionē egriqꝫ virtutē atqꝫ naturam:et in dieta tam cibi q̄ꝫ potus consuetudinem oportet vt cognoscas. 38.

Necnō etiā i mutatione tua sꝑ minime adiungēdū est:minui nāqꝫ maximū iuuamentū est:si tn̄ egro tolerabiliꝰ sit ꝛ morbꝰ in statu sit vsqꝫ dū statū ꝯpleat et digeratur. 39.

Quod est qꝛ diminutio vniuersaliter est magis iuuatiua ſm plurimū qn̄ infirmꝰ est magis tolerās dum ꝑmanet egritudo eiꝰ stans vsqꝫ quo cōsequat statum suū vt maturetur. 40.

Quod autē in quibꝰ morbis ꝛ etatibus opꝫ fieri dico. 41.

Et alia his necessaria atqꝫ ꝑcipuas significationes subiungere parū post oportet. 42.

Neqꝫ morbi sententiā mobilem subiūgere in quo plurimū sermo nr̄ continet:sed qō ꝑcellentissimū est ibi dicēdū ē:morbꝰ aūt acutꝰ eadē die qua initiū

hz vel postea q̄tūcūq; cibi aliq̄ recipiūt aliȷ aut q̄ulcūq; iuris partem assumunt. Ceteri vero potum in quo panis fuerit isusus q̄ quidē oia peiora sunt q̄ si his contrariis ditarent: sed tamē minus nociuum hoc tpe: q̄ duob⁹ vel trib⁹ dieb⁹ venas exinanire: transactis v̄o q̄tuor diebus vel quinq; hmōi dieta: impartiri: peior vero his oib⁹ venarū euacuatio. In fine aūt hmōi diete añ morbi digestionē facta exhibitione: qr ꝛ hac ꝛ illa dieta vtentib⁹ celeri⁹ mors plurimū intēdit nisi qñ morb⁹ impfecta fuerit salute: nec ēt error ī pricipio morbi facti emēdatio sicut hec ipossibilis est sed medicabilior est: 43.

Ecce eñ innuamētū i q̄ mihi videor tibi marie pfuturū: cauēdū itaq; ē ne i pmis dieb⁹ a pricipio morbi ab aliqb⁹ iuriū q̄ ēt diuersa ꝯuenit eē egrū phibeas paulop⁹ eisdē rfectur⁹. 44

Sūt eñ q̄ ptisanā grossam dāt ī pncipio morbi ꝛ nocituā ignorāt cū rurs⁹ dēdert eā post venarū inanitionē duob⁹ dieb⁹ vl trib⁹ seu plurib⁹ factā: sūt ꝛ aliȷ q̄ succū ei⁹ dāt silr nociuum nesciūt esse si dādi pricipiū h̄z vtilitatē nō fuerit nec q̄cq̄ attendūt aliō aut intelligūt nisi qr si ptisane grossuz añ morbi digestionē fuerit datū ei q̄ secum sumere cōsueuit: maxima lesio inde contingit. 45.

In q̄b⁹ plurimū ipi errare ꝯtinet: q̄ppe q̄ sepi⁹ egros euacuatis venis ad accipiēdū ius trāsmutāt: cū poti⁹ ab accepto iure ad euacuādas venas eēt mutandum maxime si tūc molest⁹ fuerit morbus. 46.

Multoties autem ꝛ a capite a partibus circū pect⁹ crudi de genere colerum attrahunt humores: vnde ꝛ illis vigilie accidunt q̄ pfecto digestioni morbi repugnāt et angustia super abundant: ꝛ murmurant ꝛ mēte perturbantur: oculi quasi subito splendore obtūduntur auricule vocum tinitibus implētur: articuli frigent: vrīa idigestat ꝛ sputū subtile: ꝛ salsum ꝛ paruuz satisq; colore tinctū circa collū sudor inq̄etant flat⁹ ꝛ tract⁹ inde sic pmutant: forti⁹ atq; crebri⁹ ducit: ipa planant si cui defect⁹ spūs acciderit: h̄ peius est a pectore cooperimēta repellūt: manus tremunt: vt plurib⁹ aūt inferiora labia palpitant. 47.

Que quidem accidētia si in pricipio morbi appareant: nimiā mentis alienationez significāt et egrorū plurimi inde moriūtur. 48.

Qui v̄o euadūt aut nato apāte aut sanguine p nares fluente: aut grosso empimatis sputo liberantur alioquin nō. 49.

Neq; ēt q̄spiā medicoꝝ mihi repert⁹ est q̄ habitudinē egroꝝ cognoscere queat: sic opz si videlicet virtutis defectionē patiunt: aut si ex ipa venaꝝ lanitiōe ex alia furia: aut ex labore egrū efficiēte: seu quouis alio torpore nature corporis accedēte vel silib⁹ accidētib⁹. 50.

Malū ē nimirū qñ egrū i doloris vel morbi acumine defectū ī diuortiȷ die potū aut cibū aut ius accipere permittunt: quia ipsam defectionez ex inanitione estimant eam et rursuz ecōtra malū est v̄tutis defectionē

ex inanitiõe eē qđ ignorãs me-
dic⁹ cibũ restrigit: q̃ vtroq3 er-
rore egri molestãt: verũtñ h̄ vl
timũ ē nimĩ malũ pore: vñ tibi
familiari⁹ eē op3. Si q̃s ei ali⁹
medic⁹ siue plebei⁹ ad egrũ in
gress⁹ h̄ accidẽs itellexerit: eiq3
ea cibi vl' pot⁹ q̃ a pore medico
vetita fuerãt accipe pceperit: si
ē dubiũ qm̃ egro iuuamẽtũ sit:
qđ hmõi magno hoi dedec⁹ ē:
q2 his posterior siue medic⁹ vul
garis fuerit: velut mortuum su
scitasse videtur. 51.
Et ego q̃dẽ su3 dicẽs significa-
tiones q̃b⁹ op3 significari sup
vnumq̃dq3. 52.
Vicine ãt sunt he res z his q̃ ac
cidunt stõacho si em̃ corpora ꝯ
ꝯsuetudinẽ suã magna torpue
rint q̃ete nõ pñt stati ꝯfortari.
Qđ si q̃euerit atq3 req̃euerit p
lõgũ tp̃s: postea ꝟo ad laboris
exercitia fuerit subito trãslata
malũ ē: siłr ꝟo mõ z singula cor
por3 mẽbra vt vc3 pes vl' q̃lib3
artuũ q̃escer solit⁹: si qñ subito
ad isolitũ trãsferat labor3 exer
citiũ: eodẽ mõ z i dẽtib⁹: z i ocu
lis accidit: nullũ deniq3 inenit
mẽbrũ cui nõ itidẽ ꝯtigat mol-
li ēt iacere culcitra pter solitũ
vsum fatigat corp⁹: sup cutẽ du
rã z ēt sub diuo idurat: si inso-
litum est. 53.
Verbigratia homo quiuis in
crure dubiũ vuln⁹ habẽs cũ cõ
miserit se in initio laboris ad
medicandum: ita vt nec pede3
a loco dimouerit: abijt itaq3
apostema hac ope atq3 multo
citius sanus efficitur quam si
in medicando iuerit z rediue-
rit: quod si supra pedes stan-
do sexta vel septima die vel ci-
tius vel circiter: plus illico ac-
cidit sibi doloris q̃3 si a princi-
pio in medicando iuerit z redi
uerit: si quoq3 aliud opus exer-
cuerit: fit eius causa grauior q̃3
si hoc modo in medicando eun
dẽ laborem eisdem assueuerit
diebus. 54
Que itaq3 iam dicta oia ad se i
uicẽ testificant: q2 videlicet im-
mutatio subita in ꝯrium tam i
ijs q̃3 in alijs nocumẽto magno
constat esse. 55
Plus tamẽ leditur stomachus z
ex subita mutatiõe ab inanitis
venis ad accipiẽdum cibũ mul
to magis q̃3 consueuerit: vel cũ
totum corpus commutatur su-
bito a nimia quiete ad multu3
laborem: q̃3 ex mutatione ab ac
cepto cibo multo ad euacuan-
das venas necesse est ãt corp vt
q̃escat z req̃escat z si mutatio ei⁹
sit subita de labore i q̃ete op3 i-
ter stomachu3: ab accepto cibo
multo cessare: qđ nisi fiat corp⁹
vexatur atq3 fatigatur. 56.
His aũt oĩb⁹ de immutatione
q̃dẽ repletiõis z inanitiõis ma
xime agit: valẽt aũt ad oĩ3 acci
dẽtium cognitionem: z ad eam
vnde sermonẽ habui in acutis
sc3 morbis ad modũ dandi cibũ
sm̃ vtilẽ immutationẽ ad furie
q̃3 significationẽ necnõ sicut ap
parent a loco q̃ est sub dyafrag
mate: sicut datur⁹ sum: op3 ei vt
sit pmutatio. sicut precepi de ea
deīde vt nõ admistrat aliq̃d de
sorbitõe donec digeret egritu-
do: aut vt appeat i intestinis si
gnũ prouocãs ad dimittendu3
phibitionẽ ab vsu cibi. 57
Multe vigilie faciũt contra ci-
bi potusq3 digestione3. Simili
aũt mutatio in diuersa3 parte3
eius mollit instrumentum ip-

sumicꝫ quasi coctū reddit ⁊ grauat caput.

¶Finit liber secundus.

¶Dñi hyppocratis regiminis acutorum liber Tertius feliciter incipit.

Otus autem dulcis vel vinū siue albū siue nigrū ⁊ aq̄ mellis et aq̄ oximellis: siue secaniabin acutis morbis exhibenda sunt post multā considerationem in his. 2.

Dulcis autem potus min⁹ aggrauat caput q̄ꝫ vinū mentem percutit min⁹ intestina vtracꝫ magis expurgat: sed viscera inflat: splenem vcꝫ ⁊ epar opillat colerā autē habentib⁹ ineptus est q: eis sitim infert: superioribus quocꝫ intestinis est iuuatiuus. nec tñ contrari⁹ inferioribus. lꝫ inflatiu⁹ sit preserti cū eius inflationi facilis minime sit descensus: sed poti⁹ in locis qui sub dyafragmate sunt immoratur. 3.

Mentem leuius ⁊ minus q̄ꝫ fortiora vina percutit. 4.

Cuius ergo dispositio ē hec ex vinis ipsum etiam inflat. 5.

Sed plurimū in vrina min⁹ penetratiuū q̄ꝫ vinum albū. 6.

Et eam que cū sputo fit excreatione pluscꝫ ali⁹ pot⁹ iuuat. 7.

Qui aūt hmōi vinū bibēdo patiuntur sitim: minus screant q̄ꝫ si aliud biberēt vinū: qui vero non contrarium. 8.

De vino aūt albo vtruꝫ sit laudabile vel illaudabile prio dictū est i his que de dulci potu tractauim⁹: sed eius trāsit⁹ in vesicā facilior est q̄ꝫ cuiuslibet alteri⁹ pot⁹ cū quo ēt vim aperitiuam hr̄e dignoscit q̄ in eis morbis sp iuuatiua est vẽ etiā i aliis min⁹ alio vino cōueniēs est: sed tñ si q̄d in corpore mūdificat p viā vesice ē necesse a morbo liberet siꝫ prout opꝫ ꝑtinet q bonū est cognoscere illam significationē vini q̄ iuuamēti et nocumēti ē mōstratiua cui⁹ q̄dē toti⁹ notitie oēs q̄dē medicine priores expertes fuere. 9.

Palme⁹ pot⁹ q̄dem ⁊niger ⁊ pōticus in his morbis vtilis est si non fuerit capitis grauitas ac mēti nō timeas: nec fuerit difficilis sputi screat⁹ ⁊ exit⁹ vrine nō est difficilis. ⁊ sterc⁹ hūidū ⁊ liquidū: ⁊ simile loture intestinorū: hos em̄ si q̄d lꝫ affuerit albū vinū ⁊ oia vinoꝝ similia nō dare bonum est. 10.

Sciendū est etiā tibi q superiorib⁹ ⁊ inferiorib⁹ mēbris min⁹ nociuū est si aq̄ supmisceat: circa aūt intestina salubrius si fuerit purum vinum. 11.

Hydromel si oibus temporib⁹ morbi bibitur in acutis egritudinib⁹ ei⁹ cōueniētia plurimuꝫ minor ē eisq̄ colerā habēt amaram quicꝫ magna habent viscera q̄ꝫ nō habentib⁹. 12.

Hydromel aūt plurimū minus sitis furiā accēdit q̄ꝫ vinū dulce q pulmonē humefacit ⁊ad sputū excreandū iuuamētū tēperatum p̄stat: tussim sedat: hoc aūt ideo q virtutis hꝫ q̄ddā lauatiue: ⁊ sputū viscosuꝫ pluscꝫ oportet reddit. 13.

Aqua mellis multum prouocat vrinā: nisi huic aliq̄d viscerū ꝯtradicat. 14.

Humores de genere colere purgat ab ifra: q aūt purgat aliq̄n est bonum in colore: aliq̄n satis

plusq̄ dz tinctū plusq̄ spumosū q̄d maxime colerā hn̄tibus q̄q magna viscera hn̄t ꝯtingit. 15.
Screat⁹ opportun⁹ cū sputo ac pulmōis hūectatio maxime fit ex potu aq̄ mellis pl⁹ mixte. Sz egestio stercoris colerā habentiū ꝛ calorē fit ex potu aq̄ mellis cui⁹ mixtio puro vicina fuerit multo plus q̄ ei⁹ cui⁹ cōmixtio ni aqua dominatur. 16.
Sed etiā cui⁹ egestio hanc habuerit qualitatē ipi maximo nocumēto est: neq̄ eñ ardorē qui sub diafragmate est extiguit sz poti⁹ furorem ꝛ feruorem stimulat: atq̄ infirmo infert morbi intolerantiā: membrisq̄ generat molestiam: i intestinis aūt ꝛ in stomacho vulnera generat. 17.
Diuersitatē aūt medicamentorū necessariorꝫ ad hos morbos medicādos postea itimabo. 18.
Sed si in his morbis acutis ꝑ iure vel potu aquā dederis mellitā vtile tibi in multis oparis nec multū delinquis: quem autem oporteat illā bibere ꝛ quē non dictum est: vt oportuit diximus etiam cur denegetur infirmo. 19.
Sed q̄dā iam dimittūt dare illā q꞉ vcz debilitat illā virtutem bibentiū vnde ꝛ illi⁹ causa citā mollē credūt impendere q̄d ita esse idcirco videtur sibi q꞉ is q̄ bibit minime pōt sustentari: debēt eñ quidā ea tn̄ vtētes q̄ ꝛ si oppoꝛtune vtunt̄ ea. 20.
Nō tamen hic sensus hoc modo perfectus est. 21.
Que tn̄ fortior est si sola bibat̄ nisi ventrem soluerit. 22.
Est etiam q̄nq̄ illud forti⁹ illo leui vino q̄ aquam sustinere nō potest est ꝛ q̄nq̄ debilius. 23.
Differentia autem que est inter virtutē vini aquosi ꝛ mellis vel vtriusq̄ nō cōmixti magna est qui enim duplū vini puri biberit q̄ mellis eius virtutē magis illud mellis ꝯfortat nisi naturam hūefaciat: stercoris etiā duplum egerit. 24.
Post ptisanā vero si aqua mellis bibat̄ saturat nimis repletione ꝛ iflat ꝛ eis q̄ sūt sub diafragmate locis minime iuuat. Antea ṽo nō sit adeo nociua: sz etiā iuuamēto humilior hr̄. 25.
Coctum autē mel vsui appet melius: q꞉ subtile ꝛ albū lucidū q̄ vr̄ perforabile. Sed eam bonitatē illud habere qua crudo preferatur dicere nō possum: nō eñ saporosior crudo si mel ante coctionē bonū inuenit̄. sed ēt plus defectū ꝛ ad egerendū stercus inualidius comprobat̄: quorū neutrū quantū ad iuuamentum necessarum est. Ad q̄d aūt coq̄ expediat iudicabo. Si ergo mel malū fuerit aut immūdum inepti odorꝭ: nigriq̄ coloris coctio eius malignitatē minuit aut turpitudinem. 26.
Pot⁹ autē oximel d꞉ in hyeme datus in acutis passionib⁹ plurimū iuuātior est: q̄bus enim necesse est screare iuuat flatum bonum facit. 27.
Hore vero q̄bus vtitur eo sunt iste. 28.
Acidissimus vero his quibus sputum screare est necesse nō parum facit iuuamenti q̄ si id q̄d inclusū est adiuuat excreari lubricum faciēs atq̄ canalia pulmonis dilatans pulmoni p̄stat quiddaz quietis: q꞉ illud humidum reddit itaq̄ maximum impendit iuuamētū: quandoq̄ ve

ro plm:vez acidissim⁹ opportunũ screatũ p sputũ fieri amittẽs/adiuuare ñ põt:quare sputi viscositas augmentatur:vnde ⁊ opus illius impeditur. 29.
Accidit autẽ hoc illis maxime quorum morbus periculosus ẽ: vndecũqȝ fuerit.neqȝ tussire neqȝ ea que in pulmone sunt clausa screare possunt. 30.
Quod si ita fuerit vires infirmi necesse vt cognoscas ⁊ an sibi cũ illud dederis sal⁹ sperek 31.
Sed egroto oximel qñ dare volueris/illud i vltimo tũc tepidũ esse oportet atqȝ paulatim dari:neqȝ multũ necesse est. 32.
Parum acidissimũ datum:os ⁊ palatum humidũ facit:sputuȝ adiuuat excreari:sitim extiguit locis q̃ subdiafragmate sũt. visceribus aptũ est: atqȝ lesiõi q̃ ex melle acciderit repugnat ⁊ amaritudinẽ ab eo procedentẽ mortificat. 33.
Rursus ventositatẽ relaxat:vrinam ꝓuocat. 34.
Sed in inferioribus intestinoꝝ vltraqȝ opus sit humiditatem infert eaqȝ excoriat. 36.
Quod maluȝ in acutis plerũqȝ accidit morbis:maxime q: vẽtris ventositas exire prohibek: sursumqȝ remittik:⁊ quia debilitat virtutem: articulis etiam frigus importat. 36.
Itaqȝ qđ nocumẽtũ ex oximelle nascitur : illud necessarium est. 37.
Bonum quidẽ est bibere egrũ inde parũ de nocte ieiunus ante accipiendũ ius:nec quicqȝ inde prohibet dari post cibũ sed post longum tempus. 38.
Qui autem solo potu dietãtur. nõ grossa ptisane quicqȝ accipiẽtes nõ illis oximel cõuenit: solum precipue cum constet qđ excoriet intestina ad hoc enim agendum cum vene inanes sũt sua maior preualet potẽtia. q̃ppe non habȝ fecẽ sȝ aqua mellis minuit eius ꝟtutem. 39.
Si/ergo infirmi iuuamẽ oximellis omni tpe morbi noueris eẽ necessariũ aceti parum aq̃ mellis immiscere ꝑut tibi.s. adiuuamentũ tm̃ vi detur posse sufficere:qđ eius q̃dẽ minuit nocumentum:ac iuuamentuȝ impedit necessarium. 40.
Uniuersaliter aũt acredo aceti eos iuuat q̃ hñt colerã a marã: nõ aũt qui nigrã:colera aũt eua nescendo in materiã flegmatis trãsfertur:cũ ab aceto trahik nigra ꝟo bullit ⁊ crescendo multiplicatur. Acetum eni colerã nigram adiuuat multiplicari ⁊ procreari. 41.
Acetũ femellis plusqȝ masculis inimicak:q: vulue nociuũ. 42.
Aque vero nullum opus inueni nisi quia in acutis bibik morbis neqȝ eñ i pleuresi vel pleripleumonia sitim vel tussim sedat sputum non adiuuat screare et in his omnibus aliis potibus operak:maxie si eger omni tempore morbi vtitur ea. Si vero de ea parum inter oximel bibat ⁊ aquam mellis screatui sputui adiutoriũ largitur cuius rei causa est potuũ ipsoruȝ qualitatis mutatio q̃ ab ea fit. Aliter eñ nullo modo reperim⁹ eã siti sedare verũ magis furiã icitare.⁊ aq̃ potũ in colericis ⁊ i q̃b⁹ sub dyafragmate colera dñatur i colerã mutak. Qui aũt eã bibũt vẽtre eoruȝ exñteianito:eoꝝ corpa iđ fectio

nē adducit:magnitudinez ſple
nis⁊epatꝫ auget:ſi icenſionē ha
beāt rugitū facit:i,ſtomachꝰ na
tat qꝛ tranſire moratᷣ : quod in=
de eſt.qꝛ frigiditati ptinet:⁊ idi
geſtibilis eſt neqꝫ fecem deſcen=
dere facit nec vrinā ꝓuocat no=
ciuior eſt:qꝛ naturalr nō hꝫ fecē
ſed ſi cui pedes frigēt aquā bi=
bat eiꝰ nocumentū augmentatᷣ
multo magis. 43
Si dolorē capitis timeas mētiſ
qꝫ percuſſionē ab vſu vini ſūmo
pere tibi cauēdū eſt:dandū er=
go pro eo tm̄ aque aut vinū pal
maꝝ colori ſimile ſine odore ad
ſum ⁊ plꝰ mixtū:poſt qꝺ etiā aq̄
ꝓpinādū ē paꝝ qꝺ eiꝰ ꝟtutē mi
nuat in capite ⁊ in mēte. 44.
Cui aūt ſolā aquam vini bibere
expediat:cuiqꝫ mltū aut parū:
⁊ ſcui calidum aut frigidum pa
rum iam diximus : quod vero
reſtat:ſuo tempore ſubiunge=
mus. 45.
Dicam quoqꝫ quo tempore de=
bet dari potus:ſicut ille qui ex
ordeo eſt factus⁊qui cū herbis
q̄ quoqꝫ de vuis paſſis:⁊ qui de
frumēto:⁊qui de melle:⁊ q̄ de iu
re:⁊ q̄ de malis granatis:⁊ q̄ de
aliīs factis cū ſpeciebꝰ. 46
Balnea vero in quibuſdā mor=
borū iuuant:in quibuſdam ꝟo
minime:rurſus bona quidez in
quibuſdā locis plus:in quibuſ
dā minus ſi videlicet neceſſaria
aliquādo preſto nō ſint.Cū vti
qꝫ huic inſtrumenta operi neceſ
ſaria ſiue vtilia:aut idonei mi=
ſtri raro inueniuntur.Cū vero
infirmus nō bene balneatᷣ maxi
mum inde patitur nocumentū
neceſſe eſt enim huic officio lo=
cus coopertꝰ ⁊ a fumo tutꝰ ⁊ ma
xima aque plenitudo:ſi aūt cre
bro balneandum eſt:niſi fuerit
forte neceſſe. 47
Ubi autē corpus egroti deponē
dū eſt nō niſi calidus qꝫ ipſe con
ſueuit eſſe oportet:primo itaqꝫ
parū aque:deinde crebrius ſuꝑ
ponendū eſt. 48.
Uia ergo breuis ſit ad ſoliū. 49
Introitus vero ⁊ exitus eſſe fa
cilis debet. 50.
Qui aūt lauatᷣ quietꝰ tacitꝰ : ne
qꝫ quicqꝫ agens:ſed aquā alius
ſupponens corpus diligēter fri
cando pertractet. 51.
Deinde multe aque permixte
preparatio. 52.
Multū deinde ſuꝑ verſa. 53.
Poſtqꝫ loco fricatorū vtere ſpō
gia ad deſiccādū corpus. 54
Neqꝫ oleū qn̄ multū ſicci ſunt
adiunge. 55.
Sed caput quantū plꝰ,poſſit cū
ſpōgia deſiccādū eſt. 56.
Et cauendū eſt ne articuli ⁊ ca
put neqꝫ quicqꝫ totius corporis
frigeſcat. 55.
Sed neqꝫ balneandū eſt parua
temporis mora tranſacta poſt
acceptum ius vel quemcūqꝫ po
tum. 58
Neqꝫ q̄cqꝫ potū circa ipſam,ho=
ra balnei ꝓpinandū eſt. 59
Qui balneū amāt vel ſani con=
ſueuerūt eis maxie adhibēdū ē
ū nāqꝫ deſiderāt ⁊ iuuat ſi ergo
dimiſerint nocet. 60.
Balneare in periplemonia iu=
uātiꝰ eſt qꝫ in acutis febribꝰ:in
latere eīm tenero coſte atqꝫ iter
ſpatulas exiſtentem dolorē miti
gat.Itē excoquitur quod ꝑ ſpu
tum neceſſe eſt excreari ⁊ adiu
uat flatū etiā bonificat ⁊ ſcrea=
tꝰ aufert laborē quia artus mol
lit:cutē hūidā facit vrinā expel
lit capitis releuat grauitatē na

res humidas reddit. 61.
Balneare humidū vltra modū ventrē habentibus nō est plurimū necessarium: neqꝫ eis q̄ sti ptici sunt plꝰ defecto nisi vētre prius purgato: neqꝫ defectis cō uēit neqꝫ fastidio vomētibꝰ neqꝫ eructꝰ de genere colere emittētibus: neqꝫ fluxū sanguis p naribus: neqꝫ fluxū sanguis p̄ nares habentibꝰ: nisi illud minus opportunū fuerit. Tu quoqꝫ scꝫ quātū oporteat eē: si ergo minꝰ sit balneū est adhibēdū: si tn̄ videtur corpi necessariū. 62.
Balneare nō nocet amātibꝰ: ꝛ si bis in die preceperis. 63.
Balneū multo ꝯueniētiꝰ est ptisanā fece sumētibꝰ q̄ꝫ eis qui accipiūt solū succum. quibꝰ tn̄ interdū conuenire videt quādoqꝫ rursus ꝛ in his minꝰ congruū est qui solo potu dietant: sed in illis aliquādo conueniens est.

¶ Regiminis acutorum liber quartus incipit.

Causon aūt fit: cū resiccate venule estiua hora euulserit drimeos i. acres ꝛ colericos hycores. i. liq̄res ad ipsos. 2
Sꝫ ꝛ febris mlta detlet corpꝰ: sicut ab osteocopo. i. ossiū labore habitū: laborat ꝛ dolet. 3.
Fit aūt q̄ꝫ multū ꝛ ex ābulatiōe longa: ꝛ siti lōga: cū resiccate venule drimia. i. acria ꝛ calida reumata euellunt ad seipsas. 4.
Fit aūt lingua aspera ꝛ sicca et nigra valde ꝛ q̄ sm̄ indicō. i. ventrē morsus dolet ꝛ subegestiōes hūide ꝛ acre fiūt ꝛ sitis vehemēs inest insunt ꝛ vigilie aliqn̄ vero ꝛ alterōnes frenū. i. sapientie. 5.
huic bibere aquā ꝛ mellicratū coctū da aquosum q̄tū vult. 6.
Et si amarū os fuerit vomere cōfert ꝛ ventrē clisterizare. 6.
Si vo adhuc n̄ soluat: lacte asine coquens purga. 7.
Salitū aūt nihil neqꝫ drimi. i. acre offerre. nō em̄ subducet. 8.
Sorbitiōes aūt donec ex crisim dies facta fuerit ne des. 9.
Et si sanguis ex naribꝰ fluxerit soluit passio ꝛ sudores supuenerint cretici guisi. i. pprij: ꝛ certi ꝛ cū vrinis albis ꝛ grossis lenibꝰ subsistentibꝰ hypostasibus. 10.
Et si apa aliqd factū fuerit. 11.
Si vo sine his solita fuerit reuersio rursus erit egritudis vel ꝯtebri crurū dolor ꝯtingit ꝛ expuet grossa si dꝫ sanꝰ esse. 12.
Causi genꝰ aliud vēter subducēs sitiqꝫ plenꝰ: lingua aspa: sicca: salsa: vrine defectio: vigilie: extremitates infrigidate. 13.
Tali causo nisi sanguis ex naso fluxerit vel apa circa collum factū fuerit vel cruriū dolor ꝯtigerit: vl' sputa grossa expuerit hec em̄ ꝯsistēte vētre fiūt vertebrorꝫ dolor vl' pudēdorū liuor nō iudicat cuꝫ testiculis tensis creticum. 14.
Et hic idest vēter subducēs scōꝫ eūdem dictū est modū. 15.
Rosmata vero. i. sorbitiōes epispaticas. i. euulsiuas da. 16.
Acutas aūt passiones flebothomabis si fortis appareat egritudo. ꝛ q̄ habēt iuuenescūt etate ꝛ robur aderit eis. 17.
Igr̄ q̄dē si q̄s sq̄nāticꝰ electroelectuariorꝫ mūda siue aliq̄d pleureticorꝫ: si vero imbecillior appareat si ꝛ plus sanguinis aufe ras: clisteri sm̄ ventrem vti per tertiū diem donec in fallacia fa

ctus fuerit egrotans ꝛ fame indiget. 18.

Fleuminantia hypocundria nõ spirituũ assumptõe fremõ.i. dyafragmatis incẽsiõis vel spirituũ accẽsiones orthomie sicce q̃b⁹ non pus subit: sz ad defensionem spirituum passiones he superueniũt: maxime ꝟo ꝛ epatis dolores ꝛ cõuersiões egritudinũ nõ possunt solui: si quis pri⁹ tentauerit farmacare.i.farmacũ dare: sed flobothomia taliuz hygenionicũ.i.p̃ncipale ẽ. Deinde ꝟo in clisterib⁹ nisi magna ꝛ fortis fuerit egritudo: si ꝟo nõ postea farmacia indiget aut in fallacia: ꝛ moderatiõe post flobothomiã farmacia. 19.

Quicũq ꝟo fleuminãtia in principio egritudinũ mox conãtur soluere farmacia ꝑtẽti q̃ d̃ẽꝛ fleuminãtis nihil auferũt neq remittit cruda existẽs passio: resistẽtia ꝟo egritudini sana colliquãt imbecilli vero corpe fiente egritudo dñat cũ aũt egritudo dñat corpori hoc tale insanabiliter habet. 20.

Si ꝟo assonũ.i.inuocalẽ repẽte venaꝝ assumptiões fiũt: si sano hoc homini cõtingat sine occasiõe vel alia causa forti. 21.

Et auferre sanguinẽ ẽm habitũ ꝛ etatem excogitans quidẽ qđ plurimũ ꝛ qđ minus. 22.

Accidũt aũt plurimis eoꝝ talia rubores faciei: ꝛ oculoꝝ statiões distãtie manuũ stridores dẽtiũ puls⁹ maxillaꝝ coactio infrigidatio extremitatũ spirituũ đfectiones in venas. 23.

Quicũq dolores ꝑgenite.i.aduenerit nigre colere ꝛ drimeorũ.i.acriũ reumatũ influxiões fiũt: pollẽt aũt int⁹ morsa: morse ꝟo vel sicce facte vene tẽdunt ꝛ fleuminãtes euellũt influẽtia vñ corrupto sanguie ꝛ spiritib⁹ nõ potẽtib⁹ in eo vias q̃ ẽm naturã ãbulare ifrigidatiões fiũt accẽsiões ꝛ scotosies.i.tenebrositates ꝛ affonia.i.inuocalitas: ꝛ caluaria.i.capitis grauitas et spasmi si iã in cor vel epar vł in venã venerit: vnđ epileptici fiũt vel parapliges.i.apopletici: si in loca ꝯtinẽtia inciderint spũs ꝛ a spiritib⁹ non potentib⁹ trãsire desiccatus fuerit. 24.

Et opz hos tales ꝑfomẽtantes flobothomare in p̃ncipio ꝯfestl sublimib⁹ existẽtib⁹ oĩb⁹ circũstãtib⁹ spiritib⁹ ꝛ reumatib⁹ facile eñi auxiliabiliora sunt. 25.

Et resumẽteꝛ criseos sup cõsiderãtẽ pharmacare: si nõ alleuiat sursum. Inferiorẽ aũt ventrẽ si nõ subegerit clisteꝛ a sine lac coctum dat bibat nõ minus.16.cotilis.i.pugilis si vero robur circuntenet nõ min⁹ sed pl⁹.12.26.

Sinanches aũt fit vel squinantes: cũ reuma ex capite multũ ꝛ ꝯglutinosũ hora hyemali vel ꝟnali ad fagitidas.i. occisiuas venas supfluat ꝛ spiritum amplẽiorem propter latitudinez episꝑason euellent. Cuz reuma autem frigidum existens ꝛ ꝯglutinosum est eufractabit.i.opilabit transitus spiritus ꝛ sanguis epefractãs coagulat eas queꝑ ꝑrie sanguinem ꝛ imobilem et stabilem facit natura frigidum existens ꝛ euphraticũ.idest opilatiuum ꝛ propterea coagulatꝫ lingua liuida effecta ꝛ rotũdata ꝛ recuruata propter venas q̃ sub lingua sunt: succise enim vene hi ꝟero columnulã vocãt alteratrunq venam grossaz. Cũ

igitur plene existẽtes he ad lin guam firmantur ⁊ terminãtur rarã existentem ⁊ spongiosam propter siccitatez: deinde hec a violentia humidum quod exve nis suscipiens ex lata quidẽ ro tũda fit ex bene colorata vero li uida: ex molli vero dura ex bene vero curuabili incuruabilis vt cito suffocet nisi quis cito auxi liabitur flobothomiam faciẽs a brachijs ⁊ venas que sub lin= gua succidens ⁊ pharmacijs at tractiuis ⁊ gargarismis calidis ⁊ caput radens ⁊ cerotum collo ⁊ capiti circumpone: ⁊ lanis cir cumuoluere ⁊ spõgijs mollib⁹ ⁊ aqua calida experimente fo= mentare ⁊ bibere aquam ⁊ mel licratum non frigida: succuz au tem offerre cum crisis in falla= cia iam fuerit. 27.

Cum vero in estiua vel autũna li hora ex calidum reuma deflu xerit ⁊ nitrosum seu ab hora dri mi. i. acre ⁊ calidũ factũ mordet aũt hoc tale exñs ⁊ vlcerat ⁊ spu to iplet ⁊ orthomia aduenit et siccitas multa ⁊ q̃ inspiciunt hy sophia. i. subtilia apparẽt. 28.

Et posteriores tẽtanos i collo tẽ dit ⁊ videt vt tetan⁹ tẽdit ⁊ vox aposoge ⁊ spũs paru⁹. 29.

Et antipasis spiritus spissa et violenta fit. 30

Sz ⁊ arteriã vlcerat his q̃ ita di spositi sunt: erit autem propter drimica: id est acredinẽ humo= ris videlicet. 31.

Si febris assũpserit veteri ster= core subeũte vel nouit comesto ri existẽti sine cũ dolore coste si ue nõ: quietẽ agere donec descẽ derit cibus primum ad inferio rem ventrem. 32

Potu aũt vti oximelle. 33

Si vero lappato. i. fluxibili ex his causus supuenerit: si tibi videbi tur farmacie apte habere i ho= ris triũ dierz nõ pharmacare de bes sz quartanum. 34.

Cum autem pharmacauerit sor bitionib⁹ vtere obseruãs paro xismos febriũ: vt nunq̃ offeras existentibus neq̃ debẽtib⁹ esse futuris: sed desinẽtib⁹ vel quie scentib⁹. i. cessantibus ⁊ vt lõgis sime a principio. 35

Quibuscunq̃ vero: diathelos. i. finaliter venter humidus in fe bribus: his differẽter pedes ca= lefaciens ⁊ pistellens. i. cõstrin= gens cerotis ⁊ coronis circũvol uens caue vt non sint frigidio= res alio corpore: calidis vero exi stentibus calefactiones nullas offeres sed obserua vt nõ infri= gidentur: potu vero vtantur q̃ minima aqua frigida vel melli crato. 36

Quibuscũq̃ in febribus venter humidus ⁊ mens turbata: ⁊ mul ti taliũ croidas id est vellera au ferunt ⁊ nasos fodiũt ⁊ sm par quidem respondent ad interro gata ipsi vero ad seipsis nihil di= cunt rectũ: videtur igitur mihi hic talia melancolica esse si vero talib⁹ existẽtibus venter humi= dus fuerit ⁊ colliquat: videt mi hi sorbitiões frigidiores, ⁊ gros siores offerre ⁊ pot⁹ stipticos. i. cõstipatiuos ⁊ vinosiores vel cõ pactiores. 37.

Quibuscũq̃ vero febriũ versio= nes a principio ⁊ pulsus capitis sunt ⁊ vrina subtilis his opz ex pectare ad crises exacuiturã eẽ febrẽ: nõ admirari vero si desi= puerint. 38.

Quibus vero in principio vrine nebule formes vl grosse: hos ta

les subpurgare ꝛ si alia ꝯfert:q̄ buscūq; vero in principio vrine subtiles ne pharmaces hos ta=les:sed videtur vtile clisteriza=re hos confert ita curari. 39.
Corporu quidē quietē ducentez et vngentem ꝟo perisellonata.i. circum constringentem homa=les: idest eq̄liter: pota ꝟo mel=licrato aquoso ꝛ sorbitione suc co ptisane ad vesperā vētrē aūt subducit secundū principia cli=stere pharmaca ꝟo ne adducas his in principio:si em̄ aliq̄d mo uebis secundum ventrem vrina non matura sed amēdros.i.in=sudabilis:ꝛ acrithoy.i. incrisi=bilis febris per multum temp⁹ erit. 40
Sorbitiones āt cū prope crisiz fuerint ne des si turbet cuz aūt remiserit ꝛ addiderit ad meli⁹ custodire vero oportet ꝛ oīm fe briū crises ꝛ auferre sorbitiōes ſm hoc tempus. 41.
Didicerūt aūt he longe febres fieri ꝛ apata.i. absceſſ⁹ habere siquidē inferiora frigida fuerit sed habent trāsmutatiōes:fluit aūt sanguis ex narib⁹ ꝛ ventres talibus turbantur. 42.
Quicūq; ꝟo febres assodes.i.an xie fiūt ꝛ hypocūdria.i.p̄cordia tenduntur ꝛ iacētes nō sustinēt in eodem ꝛ extrema ifrigidata oia plurla diligētia ꝛ custodia indigēs:deducere ꝟo eis offerē tes nil aliud q̄ͣ oximel aquosū sorbitiōes aūt nō offerri donec desinat ꝛ vria digesta fuerit. 43
Accubare vero ad obscuras do mos ꝛ accubare i mobilissimis stratis multo tēpore ad eandez deflnētem:ꝛ vt minime reijciet se:maxime vero hoc tale tales iuuat. 44

Hypocundrio vero lini semen gens appone: cauēs vt nō frixe rit.i. frige appositū sit aūt sum me tepidū coctū aq̄ ꝛ oleo. 45.
Coniecturari vero ex vrinis qđ futurum est esse:nam si quidem fuerit grossiores ꝛ occothere.i. flauiores sunt meliores: si vero subtiliores ꝛ nigriores pnicio=siores. 46
Si autem transmutationes ha buerint:ꝛ tp̄s significāt:necesse est egritudinē transmutari ad deteriora ꝛ meliora anomaliā id est inequalitatem. 47.
Inconsistentes autem febrium sinere donec stant:cū vero stete rint obuiare cū dieta ꝛ cura de cēti ſm naturā cōsiderās. 48.
Sunt aūt visiones multe labo rantium. 49.
Jō attendēdū est sananti vt nō obliuiōi tradatur aliqua occa sione. 50
Nec; eorum que ſm mentē. 51.
Igitur maxime quidē oportet i parē numerū vereri qđ hi dies heteropes.i.artero repetentes faciunt laborantes. 52.
Custodire igitur opz p̄mā diē q̄ incipit ibecillis esse q̄ laborat scientē p̄ncipiū ex quo ꝛ q̄d an̄ cedit ei hoc em̄ primū scire:cuz aūt interrogauerit eū ꝛ scruta=tus fuerit oia:primū qualr̄ q̄dē caput hꝫ si indolorosum ꝛ non grauedinē hꝫ in seipo:dein̄ hy=pocūdria ꝛ costas si indoloro=sa nā hypocūdriū q̄ dē si doloro sum est vel eleuatū vl̄ scolionia .i.ꝯuersionē hꝫ vl̄ satietatē:vel coste dolor insit ꝛ simul cū dolo re vl̄ tussicula vl̄ tortio vl̄ dolor ventris cū aūt q̄d hoꝝ affuerit hypocūdrio: tūc maxime solue re vētrē clisterib⁹ bibat āt melli

cratũ calidũ coctũ.adũcere vero siue surrectiõib⁹ si lippotomi zat ꝛ si spũs euforia.i. bõa pa tiẽtia cũ hꝫ:videas ãt egestionẽ ne aliquẽ forte nigrũ egesserit colorẽ vł eũ ꝗlessãivtiꝗhoies egestiões ꝛ febris ẽt i tertiã diẽ super acerbata ĩspiciẽs valð bñ tales ĩ his egritudinib⁹: tertia nas adhuc iã ꝛ alia ꝯspiciẽs si ꝗrta tertie diei sit ꝗd hꝫ;qðho rũ ipsoꝝ piculosi⁹ sit signa vero nigra ꝗdẽ egestio mortẽ sigt si milis aũt sano cum olbus vtı ꝗ dieb⁹ appareat salubre. 53.

Cum aũt nõ obedit balnano.i. suppositorio:ĩsit autẽ spiritus euforia.i. bona patientia:sur gẽs in thorũ vł thronũ vł ibi ĩ lectulo:si absithia.i.inãiositas ĩsit:hoc aũt cũ: aderit laborãti masculo vł fẽie ꝛ ꝁꝫ pncipia ĩna scũt ðsipiẽtiã expectafuturã.54

Attẽdere vero ꝛ manus si vero tre mule fuerit expecta tali distilla tionẽ sanguinis per nasum fu turam. 55.

Inspicere vero oportet ipsas na res:si sĩr spũs p vtrasqꝫ trahat ꝛ si mult⁹ ferat ex narib⁹ amat fieri spasmus. 56.

Si vero in febre hyemali lingua aspera facta fuerit:ꝛ absichie.i. inaniositatesĩsint amat huic ta lĩꝛ remissio esse febris sed tamẽ hũc talẽ custodire ĩfamẽ velis ꝛ aꝗ potu ꝛmellicrati potu ꝛ etiã in succis custodi:neqꝫ credes re missioni febris huic: qꝛ qui ꝗdẽ talia habent signa piculosi sũt mori. 57.

Cũ in febrib⁹ terribile ꝗd factũ fuerit ꝗntanis exitibus vel vẽ ter repẽte hũida egesserit: vel absinthia.i.ĩsaniositas fctã fue rit:vł affonia idest inuocalitas assumpserit: vel spumosus fa ctus fuerit vł singultuos⁹:in ĩjs assodis.idest anxi⁹ amat fieri ꝛ circa hyppozino.i.quod sub na res ꝛ frõtẽ sudores ꝛ collũ re trorsũ capitis.Qui vero hec pa tiuntur moriuntur inflati.nõ ĩ longum. 58.

Quibuscũqꝫ aũt in febrib⁹ cru ra fiũt hysmadra idest vlcerosa ꝛ morantia nõ maturant existẽ tib⁹ in febrib⁹ siꝛ acciderit suf focatio pharigis idest faucib⁹ subtilib⁹ existentibus que cir ca pharingam:ꝛ neqꝫ digeritur neque extinguit:sed amat huic talis sanguis fluere ex naso.ꝛ si quidẽ mult⁹ fluxerit solutio nẽ significat egritudinis:si ve ro non longam ꝗtocunqꝫ vero paucioꝛ fluxerit:tãto deterioꝛẽ ꝛ longioꝛem:si vero alia facilli ma facta fuerint huic expecta re ad pedes dolores:si vero teti re ad pedes dolores:ꝛ doloꝛosus fact⁹ p gerint pedẽ:ꝛ doloꝛosus fact⁹ p maneat ignit⁹ fact⁹ ꝛ nõ solut⁹ fuerit paulatĩꝫ vẽiẽt ad collũdo lores ꝛ ad clauũ ꝛ humeꝝ ꝛ ad pect⁹ ꝛ articulũ ꝛ hoc ĩdigebat sima thodis.i.vlcerosi⁹ fieri ex tinctis autem ĩjs si man⁹ cõtra hũt vel tremule facte fuerit cras mus hunc talem suscipit ꝛ desi pientia.sꝫ ꝛphligaria.i.ampu le supercilioꝛ rubores hꝫ ꝛpal pebra altera circa alterã pala strarũ.i.germiat durus flegmõ detinet:ꝛhydent.i.tument ocu li ꝛ desipiẽtia multũ supaddit: noctes autẽ magis supsignifi cãt ꝗ dies ea ꝗ circa desipiẽtiã signa vero maxima multa fiũt in imparẽ numerũ ꝗ parẽ.quicũ qꝫ vero horum numeroꝛũ fiunt periculosi superueniunt. 58.

Hos autem tales a principio

pharmacare eligens ante quintam si vowozisat.i. gurgulizat venter si vero non sinere apharmalientos.i.ipurgatos esse si vero dianoriste & egestiones cholerice fuerit scamonea suppurga moderate alia vero cura quam minios offerre pot⁹ & sorbitiões vt meli⁹ sorbeat.si vero nõ supuenerit quartãdecimã excedentes. 60.

Cum febricitãti quartadecima existenti affonia.i. inuocalitas affuerit:nõ amat solutionẽ citã neq egritudinis electionem fieri:s tempus hoc tale significat cũ autẽ apparuerint in die hac .i.qrtadecia lõgius accidit. 61.

Cum aũt febriẽdi quartano lingua turbata vba loqr & venter colérica subegerit hũida:amat delirare hic talis. 62.

Estiua & autũnali hora & i acutis sanguis distillatio repente fiẽs synconiã.i.fortitudinẽ & mltam inflãmationem secundum venas ondit:& i posteriore subtiliũ vrinarũ sup apparẽtias et si tendit ad statũ etate & corp⁹ ex ginasijs vl eusarchia.i.bonã carnositatẽ habeat vel melãcolicũ:vel ex potu man⁹ tremule bonum h:desipientiã predicere vel spasmum. 63.

Et si qdez in parib⁹ supuenerit meli⁹ in crisi vero pniciosum nisi multus abũdãter excurs⁹ sãguinis exitũ faciet superabũdãtie sm nares vl anũ epyseesvl apostases vl dolores hypocundriorũ vl ad testẽ vl ad crura:solutz aũt his exit⁹ fiũt p sputa vl sputoꝝ & grossarum vrinaꝝ leuiuz albarum exitus. 64.

Febri siticulose opũvel opo.i. succũ silphij oximel daucum teres bibere da & gulbanũ in mel ler ciminũ electicũ.i.electuariũ & succum ptisane in his sorbere afflictos.i.impassibilis aũt hic talis:nisi sudores cretici vl somni humales superuenerit & vrie grosse & dumies decurrant: vel in apostemata firmentur. 65.

Corallus & mirtha elicton.i.electuariũ:bibere aũt his talibus oximel da quam minimum. 66.

Si vero siticulosi vehemẽter fuerit ordeacee aque bibãt qdẽ. 67

Peripleumõica & pleuretica ita oportet scrutari si acuta febris fuerit & dolores lateris vel ãborũ & spũ sursum delato si doleat tusses insint & sputa expuit ignea vl liuida & subtilia & spumosa & anthira.i.florida vl crocea & si quid aliud diuersuz h pter ea q̃ reducta sunt hos ita oportet deducere. 68.

Si vero dolor sursum finiat ad clauũ vl circa vbera vl brachia incidere oportet i brachio venã que intus ad qualescũq partiũ fuerint sm hanc. 69.

Subauferre vero sm habitũ corporis & horã & etatẽ & calorẽ pl⁹ aũt audens si acutus dolor fuerit ducere ad lipothosim.i.defectionem animi. 70.

Demũ subclisterizare p⁹ hoc. 71

Si vero subt⁹ inferi⁹ thorace dolor fuerit & tẽdit valde pleureti coventrẽ subpurgare.in medio vero purgationis nihil da post purgationem aũt oximel pharmacare vero quatarnum. 72.

Si vero non facile erectus fuerit:minorem potum & sorbitionem paucum succum subtilem & semel in quacunq hora meli⁹ agit cognosce autem ex vrinis. 73.

Matura vero sunt pariscella.i.

putacũ fcã fuerit ſilīapyro.i.pu
rivrie vo matur̄ ſũt q̄ ypoſtales
hñt ſubrubeas q̄les orobũ. 74.
Peripleumonie electuariũ co=
tallũ galbanũ attractiuum cuz
melle attico abrotanũ i oximel
le pip helleboꝝ vel electuariuz
nigrũ decoquẽs ⁊ pleuretico et
piplemonico in principio circũ
doloroſo exñte da bibere:bonũ
aũt ⁊ panaces i oximelle bulliẽ
tem ⁊ colantem da bibere. 75.
Diſſenteria apoſtema aliq̇d vł
eleuationẽ q̇eſcẽs.i.caſſãs facit
niſi in febrib⁹ ⁊ ſudores ⁊ vrine
groſſe ⁊ albe ⁊ lenes ſup appa=
rent in tertianis dieb⁹ vł achir
ſon.i. varicẽ vel ad teſtẽ vel ad
crura dolor vel ab hyſchion.i.
vertebrum firmetur. 76.
In febre colerica ante ſepti[mũ]
cũ rigore hycterus ſuper inat⁹
ſoluit febrẽ: ſine rigore vo ſi ſu
perinnaſcatur extra tẽpora per
niciosum. 77.
Thetani vo lumboꝝ ⁊ in melã
colicum per venas ſpiritum de
fectiones,cum fuerint flobotho
mia ſoluit. 78.
Cum aũt tetanib⁹ anterius ve
hemẽter ſpaſmãtur:⁊ circa col=
lũ ⁊ facies ſudores a dolore in=
teri⁹ mortis ⁊ ſiccatis tenẽtib⁹
vrodeib⁹.i.caudatis vł groſſio
res dorſum cõtinent vel medie
colligationes innate vt pedes
deſinit huic tali niſi febris ⁊ ſõ=
nus ſupuenerit: ⁊ frequẽtes vri
ne digeſtionẽ habẽtes venerint
⁊ ſudores cratici:bibere vinũ ci
trinũ vinoſũ:⁊ alicio.i. pullẽtã
coctã comedere ⁊ cereto vngere
crura circũuoluere vſq ad pe=
des calidos ⁊ īfundẽtes ſchape
.i.cathino ⁊ brachia deuoluere
⁊ lũbos a collo vſq ad vtebra.i.
ſcyam incerãs vt ⁊ anteriora cõ
tineat ⁊ dimittẽs fomẽta vitreo
lis calidã autem aquam infun
dens ⁊ extendẽs lintheo:accu=
bans eum ⁊ ne ventrem ſoluas
niſi balano.i.ſuppoſitorio ſi mł
to tempore exiſtens non egeſti
bilis. 79.
Egritudines aũt ſoluũtur oẽs
vel ſm os vel ſm ventrem vel ſe
cundum veſicam. 80.
Helleborizare,opz eos quibus
a capite fertur reuma. 81
Quibuſcũq ex apoſtematib⁹ vł
fleborogia.i. vene ſciſſione vel
propter aliam fortẽ cauſam em
pici fiunt:ne des helleboꝝ neq
enim proderit ⁊ ſi quid patia=
tur:cauſa videbit hellebor⁹ eſſe
ſi vero dyalipite corpus vel do
lor in capite vel implaſtrate au
res vel naſus vel expuitio vel
geniculoꝝ grauedo vel corpis
tumor preter ꝯſuetudinẽ quod=
cunq contigerit helleborizare
oportet neq a potibus neq a
venis vel venereis: neq a triſti
cia neq a ſolicitudinibus neq
a vigilijs hoc ſi quid quidẽ ho
rũ heat cãm ad facere curã. 82.
Que ex itinere dolores lateruz
doloroſi hiſthion.i. vertebrorũ
et quecunq reſpirantes dolent
occaſionem habentes multo=
ties enim didicere venire ex cra
pulis:⁊ eſcis ventoſis dolores ⁊
ad lumbum et ad hyſchium et
hilium quibuſcunq autem ho=
rum fuerint talia diſſurie.i. diſ
ſuriantur.i.difficulter mingun
tur:horum autem item cauſa ⁊
corizarum ⁊ branchorum. 83.
Quecunq vero a dyamatib⁹.i.
dietis ſunt multa q̇dẽ vnuſq̇ſq
ſicut vtiq p̄ter cõſuetudinẽ die
tatis fuerit maxime inſignit:

etem q̃cunq̃ nõ distãtes prãde re & prãderint vel pransi fuerit eis tumor vẽtris erit multus & rictasm⁹.i.plectio & plectoria i.multitudo: & si cenauerit vẽter turbaẗ: mihi vo nõ necessariũ i talibus plongare sermonem. 84.
Ecce vo maxime insigniũt nõ ex ratione aliqua: sed experiẽtia docet iudicare cibariorum virtutem. 85.
Aleuz sisam.i.ventositatẽ & calorẽ ad thoracẽ et capitis grauitatẽ: & si quidẽ alium dolorẽ didicerat ante exacuit vreticũ autem est: et hoc habet bonũ: optimum autem et id comedere debenti ad potuz ire vel ebrio. 86.
Caseus autem sisam.i.ventositatem gestora.i.strictionẽ & cibarioꝝ accensionẽ facit crudũ autẽ adhuc & indigestum pessimum aũt potu comedere repletis. 87.
Legumina vo oia ventosa et cruda & cocta et frixa minime vo infusa & viridia: & his ãt ñ vti nisi perysmon.i.cibaria: hꝫ aũt & pprias malitias singulũ horum. 88.
Cicer sysam.i.ventositatẽ quidem crudum & frixuz & laborẽ facit. 89.
Lens ãt stipticat.i.stipat & aridũ facit si cũ cortice fuerit. 90.
Lupinũ aũt hoꝝ minime mala habet minima. 91.
Silfium aũt & opos idest succ⁹ est quidem quib⁹ maxime: inexpertis autem non transit vẽtrem. 92.
Et causodes.i.estuosũ hoc. 93.
Maxime vero fit si cum multo caseo mixtũ fuerit vel ꝯmixtio ne bouinarũ carnium. 94.
Melancolice quidem exacuũtur passiones bouinis carnib⁹ aniperblitos.i.isepabilis natura earum & nõ contingentis ventris est digerere. 95.
Optime vo vtiq̃ eripienẗ sicut si & coctis vtãtur & vt veratissimis. 96.
Caprine vo carnes et q̃cũq̃ in bouinis sunt male oia em̃ hñt & idigestionẽ & vẽtosiores & eructuosiores & colerã faciũt: sunt aũt bñ odorabiles solide & delectabilissime: he optime cocte et frigide: q̃ vero indelectabiles fetide & dure he pessime & ĩ recẽtes: optime vo sunt estiua hora autũnali vo pessime. 97.
Chiri idest porci pniciose cum enorme.i.crude vl' sãguinee.i. circũ asse: colerice vo vtiq̃ erũt et turbatiue: suine vo omniuz carniũ optime validissime vero omniũ que nõ fortiter crasse neq̃ subtiles macre neq̃ etate ierũ idest sacrificũ veterꝫ: comedere vo & sine forma vl' sub frigidas. 98.
A colera vo sicca vẽter inflaẗ & sonit⁹ insunt & dolor costaꝝ et lũbi: egerũt em̃ nihil iferi⁹: sed constringuntur. 99.
Hunc talẽ custodi vt ñ vomat sꝫ venter subducaẗ clisterizãs q̃ cito aq̃ calida & pinguissima et etiã aquã vngens. plurimã imitte calidã i scapha.i.pelui accubaẗ faciẽs: & calide aq̃ parũ supinfunde: & si calefact⁹ ei venter subducitur soluiẗ. 100.
Confert autem & dormire huic tali. 101.
Et bibere vinum subtile: & vetus et acresteron.idest meracius. 102.

Et oleũ da vt q̃escat ⁊vẽter sub eas.i.egerat ⁊ soluit dolor.103
A cibis ãt ⁊ potib⁹ abstineãt q̃bus idigẽtia q̃dẽ nulla ẽ ħz corpus neq₃ op⁹ appositiõe: idigesta ℘o q̃dã ꝯtinent digõne idigẽtia: huic q̃dẽ q̃ete ẽ op⁹ cibarũs ãt nõ añq₃ digerant moderate q̃ cõtinent si ℘o nõ remiserit dolor lac asine da bibere vt purgetur. 104.
Si ℘o humid⁹ vẽter fuerit: et colera subit.i.egerit⁊ torsiões ⁊ vomit⁹ ⁊ mordicatões his valid issimũ q̃escer biber mellicratũ ⁊ ñ vomere: subducere ãt ħm cũ moderamine ⁊ quiete. 105.
Et hydropũ due sunt spẽs siue nature: q̃rũ ħ q̃dẽ hyposarchidi⁹ conãs fieri ineffugibilis.ħ ℘o cũ isflãtiõib⁹ mlta bona fortunatiõe jdigẽs maxime ℘o afflictõe ⁊ pyria.i.fomẽtatiõe et eucrasia.i.ꝯtinentia cibi: sicca ℘o ⁊ drimia.i.acria cõedat ita em̃ vritotat⁹.i.vrinatissimus erit ⁊ fortꝫ erit maxie: si ℘o disputus.i.difficile spirabilis factᵘ fuerit: ⁊ hora ℘nalꝫ exñs cõtigerit: ⁊ etas i statu suo sit et robur fuerit a brachio sanguinem auferre. Deiñ panes calidos ex vino nigro ⁊ oleo ifundẽs cõedat: ⁊ q̃₃ mĩme bibẽs q̃₃ plurimũ laboret: ⁊ carnes suinas carnosas cõedat cũ aceto coctas vt ad difficiles ãbulationes obuiet id est sufficiat. 106.
Quicũq₃ vẽtres ifirmos iferiores calidos hñt et drimie.i.acres egestiões ⁊ anomale.i.inequales exeũt a colliq̃tione eis fit si q̃dẽ potẽtes fiãt eleboro ãtis palse.i.euellet: si ℘o ñ succ⁹ frumẽtarũ tritici gross⁹ factus et sabbatiu⁹ ⁊ etnos.i.fabe integre aq̃ cocte iurꝫ pĩguamẽ: et panes eucitꝫ.i.subcinericũ ⁊ pisces febriẽti q̃dẽ cocti: ifebriẽti ℘o exñti assi ⁊ vinũ nigrum ifebriẽti si ℘o ñ aq̃ a nespulis vel mirthib⁹ vl' mal' g̃natꝫ vel finico balanis.i. dactilis vel anathos.i.florẽ vineaꝝ vitis. 107.
Si ℘o febrẽ habeat ⁊ torsiones fuerit lac asininũ paucũ ⁊ calidũ plurimũ deiñ ex inductiõe pl⁹ ⁊ linospma.i.semẽ lini ⁊ tritica alphita.i. polẽtas.i.farina noui tritici vl' ordei tosti ⁊ cocti: ⁊ egyptiaꝝ fabaꝝ: auferẽs amara ex corũs semia bibat vl' oua semi coagulata comedat assa ⁊ similaginẽ ⁊ miliũ ⁊ coriãdrũ coctũ vl' ꝯdriũ i lacte cocto frigida cõedere ⁊ q̃ his silia ⁊ pot⁹ ⁊ cibaria offerantur. 108.
Dietarie vl' dietatiue maximũ ẽ obseruar ⁊ custodire sic̃ i acutꝫ et i lõgis egritudinib⁹: ⁊ intensiões febriũ ⁊ remissiões vt tpa custodiat qñ opꝫ cibaria offerre ⁊ ifallacit qñ oporteat afferre sciãt adhuc ãt qñ plurimuꝫ distãt ab intentione. 109.
Scit ℘o cephalargicos.i.capite dolorosos ex gymnasũs vel cursib⁹ vel ãbulatiõib⁹ vl' venatibus vel aliq̃ alio labore i tpaneo vel ex venereis decolores brãcosos spleneticos liphemios.i.sanguie defectos ⁊ sisoderas.i.isflatos et sicce tussiẽtes. i.siticulosos venis ꝺfectos ⁊ tẽsos hypocundrũs ⁊ lateribus et metaphrenis.id est scapulis torpentes ⁊ obtuse vidẽtes q̃bus sonit⁹ aurium incidũt et vrinationẽ nocturnam in continen dispositos ictorodes: ⁊ q̃rum ventres cruda emittũt emorrogẽtes ex naribus vel ħm

anum

annũ vehementer vel in ephise
matib⁹ exñtes vel in eis labor
occurrit vehemẽs:⁊ nõ cõtinẽt:
horũ nullũ pharmacare:etem̃
pericula:q: em̃ acuta ⁊ nihil iu
uat ⁊ eas q̃ ad curã electiones
et crises auferes. 110.
Si ṽo ſãguinẽ alicui ꝯfert au
ferre ſolidũ facer vẽtrẽ ⁊ ita au
ferre ⁊ fame cruciare ⁊ vinũ au
ferre ab eis deĩn dieta ꝯueniẽ=
ti reliq̃ eoꝝ ⁊ pyria.i.fomenta
tione et ignis.i. immiſſionib⁹
cura. 111.
Si ṽo tibi vẽter dẽſus videaꝛ
eſſe molli cliſteri cliſteriza. 112.
Si vero pharmacare opꝫ hele
boro infallaciter ſurſum pur=
ga:inferi⁹ aũt nulli taliũ. 113.
Calidiſſimũ aũt ad vrinatiõeꝫ
⁊ ad ſudores ⁊ ambulationes
ducere:⁊ fricatiõe q̃eta vti vt ñ
dẽſes habitũ:ſi ṽo chinopecs
i.ſedẽs fuerit aliq̃ fricẽt eũ.114.
Et ſi q̃dẽ i thorace ſup frenas
ideſt dyafragma cõtriſtat paſ=
ſio eũ:reſedeat ꝙ̃ multoties ⁊
mĩme acclinẽt:donec valentes
fuerit et ſedẽtẽ fricẽt ml'to tpe
multa aq̃ calida:ſi ṽo in infe=
riore vẽtre ſuffrenes habeat do
lores ei iacere ꝯfert ⁊ nullo mo
tu moueri tali corpi extra fri=
cationem. 115.
Que ex ifertore vẽtre ſoluunꝛ p
vrinas ⁊ ſudores vt lubricitate
ꝯcidãt moderate a caſu ſoluũ=
tur q̃ parua:q̃ ṽo vehementia
pniciosa:tales em̃ vl' pereũt vl'
ſine malis aliĩs nõ fiũt ſani:ſꝫ
cõſiſtũt huiuſmodi morbi:poſt
hydropem cãtarides tres au=
ferens caput vniuſcuiuſꝗ ⁊ pe
des ⁊ alãs terens trib⁹ ciatꝫ:
ideſt pugillis aq̃ corpora.Cuꝫ
autẽ doluerit qui bibat calida
infundanꝛ:vnct⁹ autẽ prius ie=
iunus aũt bibat ⁊ comedat pa
nes calidos ex aliphato:ideſt
oleo. 116.
Opũ ideſt ſuccũ fici in lana ap
ponere int⁹ ad venã.i.narẽ vel
piterã.i.coagulũ conuoluente
bize.i.obſtruere in naſuꝫ vl' de
calchãdide.i.vitriolo circũuel
lẽs cõprime:⁊ cartilagines ex=
trorſum cõprime alter vtriꝗ:⁊
vẽtrẽ ſolue aſine lacte cocto et
caput radẽs ſtiptica.i.ꝯſtipati
ua offer ſi hora calida fiat.
¶Domini hypocratis libri re
giminis acutorum finis.
¶Liber epydimiaru; diui hy
pocratis.

QUibuſcũꝗ ex
diſſolutiõe circa ma
tricem:⁊ tumor eſt i
capitis grauedinem
conuertuntur:⁊ iuxta bregma
dolores maxime ⁊ q̃cũꝗ alie a
matricib⁹ iſtis i.viij.vel.x.mẽſi
bus in hiſchiam terminaꝛ. 2.
Figure he q̃dã tenaces ceruĩ=
ce fortes:⁊ alia ⁊ oſſib⁹ fortes
he ṽo dbiles vl' capita dolẽtes
et aurib⁹ fluẽtes his hyperoe
concaue et dentes pmutati. 3.
Quibuſcũꝗ oſſeũ ab hyperoa
diſceſſit his medi⁹ inducit na=
ſus:quibuſdã ṽo vñ dẽtes ſum
matim ſignantur. 4.
Infantiũ epilepſie vel inflãma
tiones ſimul pubertatib⁹ qui=
buſdam et permutationes ha=
bent et alia. 5.
In rhenem dolor põderoſ⁹ qñ
replenꝛ cibo:vomũt fleg.cũ au
tẽ amplianꝛ dolores veneno=
ſa:⁊ facile quidẽ fiunt:ſoluunꝛ
vero qñ cibis euacuanꝛ hare=
noſa rubeaꝗ ſubſiſtunt ⁊ ſan=

guinē mingūt: stupor femoris
cōsequēter sequit̄: qēscere non
cōuenit: sz exercitare: nō reple=
ri: iuuenes heleborizare venā
icidere diureticis purgare: sub
tiliare: ⁊ mollificare. 6.
Muliebria quib⁹ aquosus si in
multū permanēt: qn̄ ꝟo non ci
to inerint inflantur. 7.
In cranone ātiqui dolores fri
gidi: noui ꝟo calidi. Sāguine
ꝟo plurime et que ab hyschia
frigida. 8.
Que in rigores fortes eūtia n̄
oino an̄ alleuientur sed prope
statum. 9.
Ante rigorē retētiones vrinaꝝ
si in vtili ierit: ⁊ vēter si ꝓcesse
rit ⁊ somni affuerint: parit̄ au=
tē ⁊ mod⁹ febris: pariter aūt et
que ex laboribus. 10.
apostases n̄ oino q̄b⁹ rigores. 11
Tibiaꝝ effeminatiōes aut an̄
egritudinē ābulāti aut ex egri
tudine cōtinuo pp qđ forte qđ
ex laborib⁹ i articl'os dimittit̄:
pp hoc ⁊ cruꝝ effemiatiōes. 12.
Phimata extrisec⁹ manēdū et
ex acuta ⁊ capitata ⁊ qual'r cō
maturātia ⁊ n̄ circūdura: ⁊ dor
sūitēdētia ⁊ n̄ bicipitia ꝯꝟo ma
la: quāto āt pl⁹ ꝯtra pessima. 13
Qđ ferinū autūno ⁊ cordis dolo
res ⁊ qꝫ frictile: ⁊ q̄dē melācho=
licū ad pricipia cōmotiōes spe
culari ⁊ i omni mēbro vt i occa
sū exacui ⁊ lūbrici ⁊ ascarides.
sic si ann⁹ in occasum. 14.
Pueroꝝ tusses cū vētris pturba=
tiōe ⁊ febre ꝯtinua significant
determiatiōnē exn̄ti duoꝝ mē=
sium vt ml'tū vel. xx. ⁊ tumores
in articulos si q̄d iferi⁹ vmbili
co ꝯstituerit vel sursum i arti=
culos bonū si ꝟo superi⁹ nō si=
milit̄ soluūt morbū nisi putre=
scāt. Que ꝟo in humeris putrē
scētia pfectis galiācones facit.
Solutiones aūt ⁊ vlceꝝ dispo=
sitioni si rotūda ⁊ pfunda sint:
talia ꝟo pessima: ⁊ alit̄. Solu=
tiones ꝟo ⁊ sāguinis flux⁹ ma
gis q̄dē pfectiorib⁹ apparet. 15
Lachryme i acutis morbis mo=
leste volētiū q̄dē vtile inuitoꝝ
autem existens malū. Et q̄bus
circūtēdunt̄ palpebre malum:
malū aūt ⁊ sup desiccatū velut
spuma ⁊ caliginosū malū ⁊ ari
dū: ⁊ sordidi introrsū et stupi=
di ⁊ vix ꝯuertibiles ⁊ ꝯcaui: et
alia que relinquuntur. 16.
Febres he qđ demordētes ma=
nū: he ꝟo mediocres: he ꝟo nō
demordētes superredētes ꝟo.
he ꝟo circūurētes ꝯfesti: he ꝟo
p totū lēte sicce: he ꝟo salsugi=
nose. he ꝟo ex rubicūde: et he
āt excrocee. he ꝟo liuide. he ꝟo
liuide et alia talia. 17.
Distēsiones corporis: ⁊ durities
articuloꝝ ⁊ idē dissolut⁹ malū
et ꝯfractiōes articuloꝝ malū.
Oculi virilitas repcussiui. ⁊ re
iectatiōes: ⁊ ꝯfractiōes malū.

¶ Diui hypocratis epy=
dimiarū particula secūda
incipit.

Adapire coāgustare hec q̄
dē: illa ꝟo nō. hūores hos
q̄dē exercere: hos āt apponere.
illos aūt exsiccare: ⁊ huic q̄dē
illi ꝟo non. 2.
Attenuare: ipiguare corp⁹ cutē
carnē ⁊ alia. hec q̄dē illa ꝟo n̄ te
nere exaspar̄. Indurar̄ mollifi
care h̄ q̄dē illa ꝟo nō. Suscita
re stupefacere ⁊ alia ml'ta talia
q̄cūqꝫ. Coeffūdere subducta eꝯ
euellē ꝯfesti eꝯ distēta sbducē. 3
Aliū hūorē nō eūtē agere: eūtē
autē coeffūdere: cōmoueri sim=

pliciter:vt dolor dolorē soluat. Dissimilia si repūt sursum erecta dorsuʒ soluit:ꝛ cōtraria eadē dolor dolorē soluit vt capitis purgatio flobothomia qnq; nō est auferri. Apostasiesvt bubonis signū q̄dē blastinata habētiū etiā alioꝝ:maxime autē eorū que circa viscera male cōsueti verbo isti. 4.

Spiritib⁹ parui spissi: magni rari exteri⁹ magni itrors⁹ parui introrsus magni exteri⁹ parui. Illud quidem extēdēs hoc vero contendens:condensans. Dupla introrsus respiratio et reiteratio vt respirātibus calidum:calidum frigidum. 5.

Medicamētū ꝯtinuarū oscitationū plixe inspirantes.in nō bibētes ꝛ laboriose vel prolixe breuiter anhelantes. 6.

Consequētia ꝛ laterū dolores ꝛ distensiones hypocūdrioꝝ ꝛ splenis ꝛ sublevatiōes et ex naribus reiectatiōes et aures ƀʒ ordinem istorū plima hec et in oculos. Utrū ne oia deorsū aut hoc q̄dē deorsum supi⁹ q̄lia q̄ circa maxillā vł circa oculū et aurē vł circa faucē erithina:q̄ āt sursū deorsū nō ƀm ꝯn̄tiā vt inferius epate oia deorsū attribuētia vt q̄ i testes ꝛ tirsos speculāda ista quo ꝛ vnde et q̄b⁹ ꝛ propter quid. 7.

Uene temporū nō trāquille neq; viriditas splendens si spūs derelinquitur. 8.

Tussis sicca nō ferina i articulos cōfirmari speret ƀʒ ordinē extensorū eorum que circa vētrem vt multum ꝛ clauda facit membra. 9.

Habēt aūt plima q̄cūq; nō finaliter determinanƚ p inanitionē reuertentur per apa determināƚ tur ꝛ exrubicūda:ꝛ natura alboris mōi.ꝛ n̄ sanguinē fundūt ƀʒ nares aut modice sanguinē fundūt.ei siq̄dē fletū derelinquit pꝛōptū. Sitis derelicta ꝛ oris desiccatio ꝛ insuauitas ꝛ fastidiū. feb.vero nō acute:tales vero reditantes. 10

Derelicta post crisim reditātia. Ista namq; est interceptio vtrorunq;.et hypostrophe ex istis. quādoq;. Apostasim igitur facere eum incipientem. Eam recipere:si omni fuerit conueniētes vt opʒ:ꝛ quō opʒ:ꝛ quantū opʒ ꝛ quando opʒ.qn̄ autē nō satis coopandum. Maxime quidem factas si aūt nō mox iceptas. 11.

Quartane emorosa i cedescripte intermittētes aūt vnam altera: tūc rigescunt sił crisi ex q̄nq; in vij. quicūq; tritophie his difficilis nor q̄ est an̄ peroxismū recedens bene ferēs vt in multū. 12.

Tusses sicce breuiter incitātes vt a febre circūurentes non ƀm rōnem siticulose neq; lingue desiccate nō ferio ƀm spū:manifestum aūt qn̄ loquunƚ vel diffundūt tūc tussiūt:qn̄ vero nō. Hoc in laboriosis febrib⁹ maxie fit. Nihil frustra:nihil despiciēduʒ. Que vero ex inductiōe cōtraria inferre ꝛ quiescere. 13.

Posteriora capitis dolēti in frōte recta vena incisa pdest. 14.

Susceptiones hypocūdrioruʒ ex qualʒ q̄lia soluūt et viscerūa flegmonū q̄rta pn̄t siue ex epate ad splenē ꝛ ecōtrario. 15

Cōtra euellere q̄dē opʒ reclinari si non vbi repit:si aūt vbi opʒ his aperire vt singula repūt. 16

Lata exāthinata nō valde pruriginosa qualia si mō hūit hye-

me stetit iuxta ignē calefactiōe
fcā sunt exanthinata. Uomit⁹
ñ iuuaт scio sʒ excalefactio.17.
Quecūqʒ maturaт opʒ obtura
re forti v̄tutē q̄ v̄o neqʒ diafre=
neticꝭ neqʒ amplius pausant:sʒ
subito nigrescūt nouū fac. 8.
Oculorū habentiū riandā si al
ter appet ꝯuenire ecōtra euel=
lendū in faucē. Et vbi eructua
tiones solutio finalis. 19.
Egressus adaperire vt nares ꝛ
alios. Quomō opʒ et vt opʒ et
qualia oportet:ꝛ qñ opʒ:ꝛ quā
tū opʒ. Ut sudores sicut nares
et alia vtiqʒ omnia. 20.
In magis malis facies si sit cō
grua bonū signū. modicis ꝯria
sig̃ans bōe ꝺsignatiōi malū. 12
Circa magnū locū mulier q̄ re
tro iecori icterico facto. P ara
tieneo soror sic nigre colorate
vel sic q̄ cū timeo sorore hoc ni
gre coloratus. 22.
In pirithο velut semē vrina ta
lis qꝛ determinatiua ꝛ hūidoꝝ
ꝛ talia qꝛ vrine fiunt. neqʒ eniʒ
ventositates multe:neqʒ sterco
ris mlti viscosa veniēte mala=
sabatur non enim magnū erat
hypocundriū siue bonū. 23.
Brassicam tenus comedit dif=
ficulter spirans existens et tu=
mor circa pectinem quieuit et
bene spirans statim factus est.
De sanguine hycorodeos. 1.
hycor sanguis mediocris ni=
greqʒ colere acutus quidem et
agrestis in timentibus. Siue
molestum. 24.
Quib⁹ spē proclinius pedes et
genua calida:manus aūt ꝛ au
res ꝛ nares frigide an pp h̄ di
xit subtilis sanguis:an p̄pter
hoc ꝛ tumores hi habēt. 25.
In putrefactionibus videndū
quidem futura ex putresieri vē
tres commouentur. 26.
Splē dur⁹ inferiora supiora ro
tūd⁹ lat⁹ grossus tenuis. 27.
Min⁹ a capite corrizātib⁹. 28.
Que circa egrum p̄curatio ꝛ in
egritudine interrogatioq̄ mani
festat qualia recipiendū sermo
nes que circa egrotuʒ circa coa
stātes circa exteriora:qꝛ calidio
ri ꝛ firmiori masculi ꝛ nigri pro
pter hoc exterius vene. 29.
Que circa egruʒ p̄curatio ꝛ in
egritudie interrogatioq̄ mani=
festat qualia vt recipiendū ser=
monesque circa egrotum circa
coastātes circa exteriora quia
in calidiori ꝛfirmiori qꝺ in dex
tris musculi nigri p̄pter hoc ex
terius vene. 30.
Magis commiscetur cōstat. 31.
Acutius mouere q̄escit:ꝛ tardi⁹
q̄ crescit. ꝛ p ampli⁹ crescit. 32.
Et amplius tp̄s qꝛ firmatū:est ꝛ
magis colericū ꝛ magis sangui
neum est hoc:ꝛ p̄pter calidior
est locus animalium.

¶ Diui hypocratis epydimia
rum p̄ticula. ij. incipit.

SI cutꝭ raritas vētrꝭ dēsitas
cutis ꝯcessio carniū icremē
tum ventis stuporoim confusio
vasculorū imūdicia:cerebri dis
sipatio p̄pter qꝺ ꝛ caluicies or=
ganorum ꝛ contritio. 2
Expurgatio cursibus luctatio=
nibus repausationibus multis
deambulationib⁹: excitatis his
elixa massa plus qʒ panis modi=
cus. Expurgatōis signū lapsus
ex subleuatiōe. Eādē horā diei
fuaт. ꝺ subito nāqʒ labiт subeū
do labores. siлr ei totū corruit. 3
Quando aūt corruit offerт por
cinas assas quando v̄o replenт
ligнuʒ eis color floridus fit. 4.

In gymnasijs signū sudor qui
fluēs deguttationē offert quasi
ex imbribus. 5.
Mulieris q̄ prius curaui i car=
none splen natura magnus fe.
causonidis ex rubicunda. Spi
ritus decima die fact⁹ est sudor
circa superiorem partē.xiiij.ve
ro factus est sudor minus. 6.
A capite corrizātib⁹ z brāchos=
sis super febrientibus vt scio:
ergo redite rationes. 7.
Omne exputrescens irreditās.
sic.sin.maturatio:z crisis simul
z apostasis est.Eis qdē q̄ spūa=
scunt inflat vēter vt dānagore:
quibusdā vero z in hoc tumor.
archescia aūt sic. 8.
Uētosum cōcausale alatisetem
sunt alati. 9.
Frigidū valde venaꝝ eruptiuū
z tussiculosumvt nix crystallus
z cōuersiū.Ut furea z gāgrene:
cōcāle z durities fiunt. 10.
Post vrine coadunatio pueris
magis an q̄ cali. 11.
Figuras mitigantes velut sar
menta manu plicans vel distor
quens pre doloribus iacens ac
cipiēs furculis extremū desup
infixi:retinuit z liberat⁹ est.12.
Quem ex montano laborevidi
ego circa gephirā iactare cru=
ra tibiā alterā minime extēua
uerūt:femora aūt valde vrina z
semen nō sunt retenta. 13.
Que velut alate nature costa=
rū ꝓpter virtutē occasionis.14
In catarris male cōsuetis si ex
purgatio fuerit vel non fuerit
malum. 15.
Rigores inchoant mulieribus
quidem magis ab ofros.i.a lū
bis z per dorsum ad caput:z vi
ris magis retro q̄ aū frigescūt
exteriora magis q̄ iteriora cor
poris vt cubitoꝝ femorū etiā z
cutē rariorē manifestat pil⁹:ab
his aūt alijs rigescūt recte ad
vlcerib⁹ icipit ex occasiōib⁹.16.
Capitellū ex generatiōe z occa
sione z plurimis rationib⁹ sed
modica cogitꝭ colligunt z addi
scūtur paria z impia sicut exim
parib⁹ paritas fit vna: sicutiqꝫ
erat via deorsum z recte habē
tiū experimentū z nō recte. 17.
Sanguinis fluxus ex naribus
aut a subuiride nigrꝫ:aut a ru
bicūdis:aut a subuiridib⁹. 18.
Breuia subductaimpinguare.
alijs aūt min⁹ impinguatio:sic
co vero oportet albo stiptiris
galla. 19.
Cum spumascūt aut raucescūt
sanguinē fundūt minus. 20.
In processionib⁹ sunt q̄ sonant
minus vt archiselaus. 21.
Hi vero facti friculēti:hi aūtē
ꝓcedūt inflant ventrē vt dāna
goras. 22.
Permutationes conseruabiles
modicū nutrimentū illaborio
sum insiticulosum. 23.
Omne extenuatū deponit cutē
deinde vero distendit nutrimē
tum cōtraria. 24.
Corporis iactura collabētis di
stensio nutriti. 25.
Frictile continuum alterius si
gnum. 26.
Subuiride subrubeum. 27.
Sic deprimi māmas graciles
vero substolli et circuntendi:z
quidē nequaq̄ quis dignoscit
ꝓpter hec sed incarnati hoc fie
ri valde repletio. 28.
Clauis apparens vene manife
ste. 29.
Iredic⁹ febrientes interficit cir
culis luctationibus multis ca
lefactionibus. 30.

Malum febrire fame oppugnā
tes dolorem dolore ipsisq̄ʒ. 31.
Tenarū rubedo liuior viridi=
tas laterū dolores molles. 32.
Quū cōuenit insitientē seruare
os:tacēdū vētū cū potu infrigi
dum inducere. 33.
Occasiones vnde ceperint labo
rare cōtēplādū siue capitis do=
lor siue auris siue lateris signū
dētes ⁊ bubones. 34.
Ulcera facta determinātia fe=
bres ⁊ firmata q̄b⁹ hec nō fiunt
distemperantijs vero derelinq̄
tur certissime reiterationes ⁊
pessime. 35.
Rotundum sputum repercusso
rium. 36.
Emorosagias habētes nō pleu
resi exagitant nō peripleumonia
neq̧ cū medēti fagedene:equa=
liter vero neq̧ leperis qualiter
autē neq̧ alphis. 37.
Medicātes qd̄ intēperate de si=
catorijs istis nō tarde derelīq̄=
rūt ⁊ pessima sic et alie aposta
ses vt fistulate reuelatiōes. 38.
Reuelationes ⁊ cōtemplatio ex
his facte ea liberāt:his ante fa
ctis impediunt. 39.
Alterius loci loca suscipiētia si
ue dolor siue pōd⁹ siue aliud ꝙ
liberāt adinuicē cōmemores cō
muniones ꝑpter cōmixtionez.
Et nō rursus sanguis ꝓcedit:
sʒ secundū humoris cōtinuitatē
talia expuunt. 40.
Est quib⁹ sanguinē dimittūt in
tpe in his vel in alijs qd̄ vult i
his hoc nāq̧ fit impedimentū i
sanguine aspuentibus tpibus
pleuresis colera.

¶Diui hypocratis epidi
miarū particula q̄rta icipit.

De existētibus dubia crisis
generata si repausator nō
putreferis hoc depresso reitera
ratio fit sicut feb. reiteratiōes
in simul periodo istis sperās i
articulos dimitti. 2.
Urina piguis ⁊ alba vt antige
neos in laboriosis quartanis ē
q̄ñ icipit liberat apate si ꝯo añ
hāc ⁊ a naribus sanguis fluit
sufficienter.⁊ valde. 3.
Cui intestinū i dextro artetico
factū est licet quietior:cū vero
hic curat superdolentior. 4.
Agasij qd̄ puella existēs dēsati
spūs erat mulier ꝯo fcā exsptu=
ritiōe supdolēs nō valde sʒ i su
pficie eleuauit pōd⁹ magnū cō
festim aliqd sonare visum ē iu=
xta pectus posteriori aūt asma
habuit ⁊ dolebat isciā dextrū.
vti capite enē pri⁹ adaptata est
stiptitia checaumene. 5.
Aliō apostema equaliter:q̄ au
fertur ide erat apatizari affluit
sexagessimum. 6.
Sola hn̄t q̄lia cōis aut cōiter
maiors vero dicunt mesocolis.
hec etiā ex latētibus circa, vē=
trē a spina. 7.
Cōcessiones ad infirmos vt mū
de agere vel pot⁹ vel cibus in=
tuetur si videt molliter que at
tingit. 8.
Que nō multum ledunt:q̄ non
magna inde ledit fri.et vbi opʒ
parum deterior cibus. 9.
Aquam elixā hoc quod vt reci=
piat aerē hoc vero nō plenū eē
⁊ suppositionū habere. 10.
Quoniam ex emorosagijs ina=
quatur. 11.
Si qualia opʒ purgari purgēt
⁊ confert ⁊ bene ferunt. 12.
Ineno legumina comedētes i
fame ꝯtinue femina masculina
crurib⁹ icōtēptibilia facta sūt
⁊ finaliter etiā:orobos come=

dentes genua dolentes. 13
Manifeste vigilās calidior exte
rius interi⁹ frigidior dormiens
econtra. 14
In calido natura frigiditas po
tus aqua causare. 15
Sōnus infrigidat invelato. 16
Sōn⁹ sedilis erecto soporifer. 17
Debiles diete frigide. fortes ꝟo
noue calide. 18
Aquarū inertiū hoc q̄dē ab ethe
re deducta vl' tonitrualis bona
globatilis autē mala. 19
Aqua vorabilis et vigilia vora
bilis. 20
Percalido natura in calidamā
sione frigida māsio impiguat i
calida subtiliat. 21
Studiū salutis repletio nutri-
menti impigricies laborū. 22
Invigilādo sitis ex supficies som
nus medicamētū cui ꝟo ex som
no erectio. 23
Quib⁹ plurim⁹ calor magne vo
cis etem frigidus aer plurim⁹
duob⁹ ꝟo magnis mugna ⁊ pge
nita fiunt. 24
Qui calidi ventrib⁹ frigidi car-
nibus ⁊ subtiles isti sunt supue
nenosi ⁊ acuti furoris. 25
Siccitate in terra auium gen⁹
multiplicatur. 26
Tragos q̄s apparet exterior te
stis si dexter masculū si ꝟo sini
ster feminam. 27
Oculi vt habeāt fortitudinis sic
et membrorū ⁊ oculorū: sic ⁊ totū
corpus. 28
Signa mortalia: sine dubio cali
dissim⁹ fum⁹ prius nares frigidi
spm̄ dimiserūt vitali ꝟo eī. 29.

¶ Divi hypocratis epydi
miarum particula quinta
incipit.

Vapores cibis pre dispone
bantur.

Natura morborū medicina. 2
Inuenit ipsa eadē natura q̄ sūt
dispositionis introit⁹ ⁊ exit⁹ nō
ex doctria ⁊c. vt palpebrizare li
gua aut subministrare ⁊ q̄cunq̄
alia talia. 3
Bene docta natura existēs non
addiscēs ꝯueniētia facere. 4
Lachrime nariū humiditas ster
nutationes oris auris sordicies
saliue deductio. 5
Spiritus introit⁹ ⁊ exitus osci
tatio tussis singultus. 6
Non eodē oia oibus modo. 7
Urine exitus ⁊ vētositatis hui⁹
⁊ alterius nutrimēti ⁊ spiraculi
mulieribusq̄ istis ⁊ s₃ aliud cor
pus scordissim⁹ ⁊ pruritus. 8
Hominis anima semper oritur
vsq̄ ad mortem: si ꝟo ignescit si
mul cum egritudine corpus de
pascitur. 9
Morbi connutriti in senectute
deficiūt ⁊ per maturationē ⁊ dis
solutionē ⁊ raritatem. 10
Salus dissentiēti non cōsentire
passioni frigidum ⁊ distēdit ⁊ su
percurat. 11
Quecunq̄ ex ira hic acutus fu-
ror eleuat cor ⁊ pulmonē ad ca
put calidum ⁊ humidū ⁊ ad au
res trāquillitas fit cum hoc re-
sidet. 12
Labor articulis ⁊ carnicib⁹ som
nus visceribus. 13
Anime exercitiū meditatio ho
minibus. 14
In scissuris sanguis confluit: au
xiliandum igitur vt vacuum re
pleatur. 15
Si auris doluerit effundere vn
ctionē calidā: oportet ꝟo super-
ponere stupā naturali organo.
Et videbit quidē exire: ⁊ nō ob-
stupefieri: deinde in ignē proīj-
cere fallacia 16

Lingua vrinā designat ligue viri- rides colerice. 17.
Cholericū ꝟo a pignoso: rubee a sāguie: nigre aūt a nigra cho lera: aride aūt aberustiōe. Fuli ginose ꝟo a matrici parte: albe ꝟo a flegmate. 18.
Vria similis colori corpori ꝛpo tui ꝛvt intrinsecꝰ existēs. Potꝰ humectatio colliquatio. 19.
Lingue similes colori descēsio- ni humorꝫ ꝑpter ꝙ de ea cogno scimꝰ hūores si salse carnes fue rint gustāti suꝑflui signum. 20.
Sūmāmarū capitella ꝛ rubeū ꝛ viride est morbidū vas. 21.
Hominibꝰ in auribus sordicies dulcis q̄dē mortalis: amara ꝟo non. 22.
Terram demutare ꝯnutriētē in prolixis passionibꝰ: terrā demu tare connutrientē. 23.
Debiliora nutrimēta modicaꝫ vitam habent. 24.
Pruritū in auribus retro venas incidere. 25.
Libido a flegmate egritudinū profreutrea. 26.
Calidis vētre validi cibi ꝛpotꝰ perturbatiui. 27.
Nigre colere i simul sanguinis fluxus. 28.
Superauctiles morbos cōiun- ctio infrigidat. 29.
Frigiditas aque iuxta ventrem indurat. 30.
Heleborꝫ bibentē cito purgatsi vis lauare vel comedere. 31.
Fluxꝰ ꝛ intrinsecꝰ ꝛextrisecꝰ. 32
Sanguinis in somno introrsus recepit magis. 33
Rigor a superiori venire: ignis ꝟo ab inferiori magis. 34
Attractio pulmo siccus cauma superuacuū gracilitat somnus multus. 35
Frigidissimꝰ cibus lenticule mi lium chentri cucurbite. 36
Ulcera apponunt ꝛexoriūtur si impurgatus existens laboraue rit. 37
Femina capra ex electerio: ꝛ cu cumerē agrestē comedēs purga tio pueris. 38
Percalido nutrimēto infrigida tio intrinsecꝰ labor extrinsecus solis calore sensibili parte esti- uo cōtrario autem cōtraria. Ci bi hi quidem velociter tenētur hi vero tarde.

¶ Diui hypocratis epydi- miarum particula sexta incipit.

Carnes trahūt ꝛex vētre in terius ꝛ exteriꝰ manifestū sensui ꝛ inducētes spiritū ꝛedu centes. 2
In calidioribꝰ venis sanguinis mltitudo subleuat causonides ꝛ confestim expellit. 3.
Quibꝰ pinguis quidē colerā ru beam sanguis ꝟo nigrā. Ratio ne memoria odoratu ꝛ aliis: et fame organorꝫ studiū labores balnea cibi potus somni libidi nes: ꝛ omnia mēsurata. 4
Perfrigidior aer in frigido tp̄e ꝛ in regiōe ꝑcalidior erit. 5
Dolorū proximū ventrē purga re sanguinis ꝟo ventrē diuiderē incisione exustio: estꝰ frigidatio sternutatio plantarū humores ex quibꝰ virtutē habēt ꝛ chiceō: male operātiū lac: allia: vinum feruidū: acetū: sales. 6
Non ex laboribꝰ ex itinere debi litatꝰ ꝛpōdus expuit extussiuit. nāq̄ꝫ ex vertice feb. acuta adma nus submordēs: secūdo ꝟo capi tis grauedo ligua exarsit: nasꝰ vngula scalptus non egessit san guinem: sinister splen magnus

durus doluit. 7.
A quartanis cōmoti magno morbo non accipiuntur: quod si declinent prius et superuenit quartanus, pausat. 8
A quibus morbi. 9
Choleram vt dixi aut quoniam colerica. 10
Caliditas acredinis signū grauedinis et trāsitus. 11.
Alienātibus deficiūt dolores late rum est autē et quibus feb. est aūt et quibus nō: sed cum sudoribus est aūt quibus cum grauedine est vero quibus aridū et distēsum corium et salsuginosum. 12
Stupores quales ex auribus: et quales hyschiam in auribus et ex auribus multa occidūt. 13
Quibus coria circū tenduntur sicca et dura sine sudore. quibus vero relaxata et mollia cū sudore finiūtur. 14.
In mutabilibus permutationes iuuant his permutare priusquam malignentur incongrua vt cherioni cōmouētia ex quibus excreationes. 15
Diffinitio quidē quibus sanis efficiūt relinquitur sublate occasionis vel mundandū vel educendum vel abscindendū vel nectēdum vel exurendū quibus vero nō non. 16
Quibus sanguis fluit multus et multoties ex naribus quibus quidem mali colore pura modice prosunt quibus vero rubei colores dissimiliter et quibus capita bene ferentia purum prodest: quibus vero non non. 17
Aut quibus nares humidiores natura: et semē humidius et plus sani sunt hi morbidiores quibus et econtra. 18
Rotūda sputa repcussoria vt in plinthio adiacēte a calore: et ōnto die fluxu sāguinis ex naribus bene determinatus est morbus. 19
Urina multā hypostasim habēs liberā repcussionem. Ut que de xippi cum lapsu. 20
Quartanus vero ad vnū annū. 21
Quicquid estatis iactus quintus est aūt et quasi et plixius. 22
Que circa gingiuas et linguā putrescēt septēnis: maxime vero hec iuxta naresputrefactiones. 23
Quibus in dētibus dolor a supcilio subtilis venit his apipere cō ueniēti pinguiori posteriori deuenit: siquidē alia non obtinet magis vero iterū et ppualuit et violentus. 24.
A capite ossium natura: deinde neruorum et venarū. Et carnium et aliorum. Et humorum et aliorum. Et superiorum et inferiorum ventriū. Et rationis et modorum et factorum secundum annum tēpore quodā tunc intēpestiuius anni. Ut exāthinata et similia: simile quibusdam quotidie tēpestiuius occupatis aut tardius similiter. 25
Per cholericū et per sanguineum corpus melācholicū non habēs extractionis. Licino ·lela splen magnus dolens in quarta vel quinta

¶ Diui hypocratis epydimiarū particula septima incipit.

Tusses ceperunt circa solis trophas hyemales niualibus cōsistētijs factis vel quinta: vel decima: vel vigesima die ex mutatione densa australis et borealiū ventorum et niualiū. Ex his hinc quidē breuiora. hic vero plixiora facta sūt. Et peripneumonica a cōdensa. Post hoc aūt circa ismerinam mox reiterauerūt plurimis vt multū quadragenis

ab initio ꝛ q̄busdā qđ nimisbꝛe
uia ꝛ eucrita facta sunt his ꝟo
fauces flegmonē passe sunt illis
aūt chināche: his ꝟo perapligi
ca. Quibusdā ꝟo nictilopesma
gis aūt pueris peripneumoni=
ca ꝟo nimis breuia facta sūt. Ni
ctilopes quidē non tussierūt po
stremo sed nimis breuia ꝓ tussi
facta sūt. fauces aūt breues: ma
gis autē noctilopes chinanchie
aūt ꝛ perapligica aut duraꝛsic=
ca vel parua ꝛ modice rationa
ta. Hi ergo plꝰ voce exercitātes
vel rigētes i chināchias magis
finiebāt: manu ꝟo laborātes in
manū solū parapligici hi aūt eq̄
tātes aut viam ambulantes aut
aliudq̄d cruribꝰ exercitātes his
in lūbis vel crura circa vel circa
irretētiones perapligice ꝛ in fe
mur ꝛ tibias: ꝛ laborꝛ dolor du
rissimi ꝟo ꝛ fortissimi in vicina
agētes oīa aūt hec. multis autē
horū inseparabiles tusses in me
dio cōualuerūt ꝛ non demutate
sūt cito: sed post hypostrophin
quibꝰ voces rūpebant in tussicu
losum hoꝝ plurimi nō febricita
bant. aliꝫ q̄dē breuiter etiā neq̄
peripneumoniaca facta sūt nul
li hoꝝ neq̄ perapligia neq̄ aliꝰ
nullus factꝰ est morbꝰ. Quibus
voces abscisse sunt. sꝫ in voce de=
terminata est. Nictilopica ꝟo se
derunt: vt ex aliꝫ occasionibus
sunt facta. 2.

Facta sunt autem nictilopica
pueris maxime oculoꝝ aūt per
nigraꝛ subuaria q̄cūq̄ pupillas
q̄dē paruas habēt oīno aūt ni=
grū in multū. magnoꝝ oculorū
aūt magis ꝛ non rectoꝝ ꝛ paruo
rum ꝛ rectoꝝ crinium plurimi ꝛ
nigrorum. 3.

Mulieres non similiter labora=
uere a tussi sed pauce passe sunt
ꝛ modice i peripneumonicā ve
nerūt: ꝛ ipe ꝟo q̄ passe sunt vetu
stiores erāt ꝛ oēs circūaduenie
bant causabāt aūt ꝛ hoc ꝛ nō exi
re similiter viris ꝛ q̄ neq̄ aliter
similiter occupant viris ex q̄bꝰ ꝛ
virtus debilis existit ꝛ mēstrua
purgatio nequaq̄ facta est ꝛ in
eisdē mulieribꝰ deseruiētes ma
gis: dominarū ꝟo aut nec passa
est aut vna aut due solum: ꝛ ipse
chināchiā secute sunt boni mo
ris hanc ꝟo non oīno valentes
trāsglutire solū nimis boni mo
ris ꝛ bene ferēda: grauiora ꝛ pli
xiora. hi nāq̄ ꝛ disputātes cum
his in manifeste grauiora ꝛ pli
xiora quibꝰ autem ꝛ vene circa
tēpora ꝛ collum subleuant mali
ciora: his aūt ꝛ spiritꝰ subleuat
malus. Hi nāq̄ suptepefacti sūt
vt scriptū est neq̄ ꝯtingētie pas
sionum fuerūt prima quidē scri
pta siue posterius scriptis facta
sunt: que ꝟo posterius non sine
prioribus. 4.

Ditissime ꝟo nō moriebant q̄bꝰ
rigor i febribꝰ supuenit hos de=
pressos nō dignū sermone nil iu
ui tūc vsus sum flobothomia et
purgatione ꝛ nihil ꝓfeci sed fi=
niti sūt isti vt superior causa est
vt celestis cohabuit circulꝰ. Ne
q̄ ventris turbatio. 5.

Incidi aūt ꝛ sub lingua venam.
Hos ꝟo superiꝰ curaui. hec igit
omnino in estate vt ꝛ superiecta
multa. 6.

Primū in siccis opthalmiꝫ oc=
currere cum dolore. 7.

Uenarū sanguinis discursus li=
pothomia figura irrepens. 8.

Sed interceptio. 9.

Bubonū aūt neq̄ pleraq̄ ꝓpter
qđ epatica si aūt ꝛ arterie male

cōsuete malū signū. Sicut possidonie sanguinē emittētes. finiētes nō sudaret i· fronte sanguinem emittētes sz icidētes ⁊ cōcidentes. 10.
Finiebāt aūt cōcidētes: ⁊ pneumatie et qꝛ sudorib⁹ dispse laboriosum. 11.
Uentriūbone sufferentie turbationū sicut possidonie in pturbatiōe vētriū bōe sufferētie declarāt ꝙ fiāt secūdū naturam vt possidonie et ferina qualia procreātur. 12.
In tēnitate circūtēsio aū faciē ⁊ vmbilic⁹ pduct⁹ vlcerū eius aū faciē ⁊ fetida abeūtia circa dentem. 13.
Qꝛ multa devnoquoqꝫ est recte determinare: hic q̄dē eadē valētia. hic vo q̄lia sunt hmōi. p caliditatē q̄dē diffūdere· educere p frigiditatē vero condensare ⁊ vbi oportet. 14.
Et stratū demutare vbi opꝫ nō temerarium. 15.
In que post posuerunt. 16.
Aquosos cito incidere pthysicos incidere continuo secare capita ⁊ talia. 17.
hidropicū nō ꝯtigit medicone ꝙ itrorsus. sīrꝫ ei gēiculis. 18.
Que circa cor xenarcho ⁊ calidū sufficiēs flatū attrahere in vlcus pro euersione calefacere conuenit a primordio. 19.
A signo furoris ⁊ taliū ⁊c. Uox q̄lis furibūd⁹ si talis ē nō furētibus natura ⁊ oculi q̄b⁹ vtiqꝫ fuerūt nā mobiles ⁊ quales quō irascūtur nō tales ⁊ alia ſꝫ rōnē ⁊ morbū q̄lē ptisicā fecit spēm vel si talis natura fuerit in tali egritudine aderit ⁊ alia ita. 20
Tussis laboriose attingūt debilia sed maxime articulos. 21.
In laboriosis fe. tusses sicce fiūt Cū febre fieri si dereliquūt. 22.
Spiritas ptisicis absconsi mali ⁊ sterilib⁹ q̄cūqꝫ alia talia ex eadē instantia. 23.
Ptisicis autūnus malus. malū aūt ⁊ ver cū fic⁹ folia cornicis pedibus adequantur. 24.
In pirītho vo plīmi ꝯcāle vero tussis hyemalꝫ icōsueta p̄ualuit ⁊ aliis q̄cūqꝫ lōgeua: etei q̄b⁹ dubitāter habuerūt affirmata sūt ē nāqꝫ q̄b⁹ pliroꝝ nō supuenit vt nephreticos dolores h̄ntib⁹ sed etiā in aliis sicut hō ad quē ciniscus indurit. 25.
Doloꝝ in costis ⁊ in pectore ⁊ i aliis tpa si vo magnū distātad discēdū: qꝛ qū meli⁹ h̄nt cōfesti peius habebūt licet nihil offēdentes. 26.
In diuturnis dysenterie malū fastidiū malū aliter q̄dē: ⁊ si sup febricitauerit. 27.
Circa defluxiua vlcera malecōsuetudinis. 28.
Ophi dolēti excursus ad lat⁹ ⁊ phiatha q̄lia putredo vocāt. 29
Nephreticas nō vidi sāatas sup q̄nquaginta annos. 30.
Que i somnis cōmota ⁊ q̄b⁹ sūmitates circūfrigescūt ⁊ mens turbat: ⁊ alia q̄cūqꝫ circa sōnū talia ⁊ quib⁹ cōtraria. 31.
Quib⁹ nihil q̄dē ē ifra ordiatū tp̄s singulis part⁹ fet⁹ fiūt. 32.
Apparētia i q̄b⁹ mēsib⁹ fiūt. 33.
Labores in periodis quia i septem mouentur triplicibus finiuntur: ⁊ quia in nouem mouentur etiam i triplicitate terminantur. 34.
Qō post muliebria dextra sinistra quidē effundens. 35.
humorositates p pcedētia dieta desiccatoria. Quia citius de

terminatum commotum auge
tur tardius. 36.
Labores trino quino:septimo
vel q̃rto vel sexto vel octauo.
¶Diui hypocratis epydimia
rum particula octaua ꝛ vltima
incipit.
Que ex parua tabulaꝑscru
tāda diete fiat repletio
inanitio ciborū ꝛ potuū ꝑmu=
tatio horum ex qualibus i.qua
lia vt habet. 2.
Odores releuatorū delectabi=
les replentes proficientes ꝑmu
tationes ex qualibus vt hn̄t.3.
Incidentes ꝛ intrātes spiritus
et corporum. 4.
Audit⁹ hi melius sunt peiores
hi vero mestificantes. 5.
Et lingue gust⁹ ex qualib⁹ qua
lia aduocantur delectabilia.6.
Spūs similiter calidior siccior
frigidior pinguior subtilior sic
cus humidus minuens replēs
et plus vnusquisq; quibus per=
mutatiōes qualia qualibus vt
habent. 7.
Habentia vel habita:vel mobi
lia. 8.
Sermones silentiū non ꝑferre
que vult vel quibus loquitur si
magni si multi si parui si pauci
si veri si friuoli. 9.
Precedētia sudorū incepit si=
ne quo pausauitvel quib⁹ extir
pauit colorē his vel calidiores
vel salsuginem aut dulcedinē
aut pinguedinē aut equalr̄ aut
inequaliter corpus tempus.10.
Permutationes quales ex qua
libus habent. 11.
Obtinuit ꝛ non obtinuit. 12.
Lachrime volūtarie ꝛ inuolū=
tarie multe pauce calide frigi=
de pinguedo. 13.
Gustus sputumvnde excreatū
vel extussiuit vel vomitus.14.
Molestus frigus liquor desicca
tio. 15.
Labores ocia sōni ꝛ vigilie.16.
Que in somno somnia. 17.
Mansiones in quibus et a qui=
bus. 18.
Animi vel mentis noticia defi=
cit ipsa secundum eadem absq;
organis:et rebus delectatur et
tristatur ꝛ timet ꝛ cōfidit ꝛ spe
rat ꝛ desperat vt passa vt dome
stica hyppotoi mētis siue secū=
dum eandem sciens existēs su=
peruenientiū in egritudine.19.
Etas quidē etatis ꝛ etatē ꝑus
vel posterius conuenientē.De=
tium depunctiones pilorum or
tus semē.Magis et minus. Ca
pillorum augmentum. Impin=
guatio cōtinētia diminutio.20.
Quod affine ꝛ quidem secun=
dum seipsum. 21.
Animi tempus in quo ꝛ mane
aliud ꝛ vespere aliud tp̄s factū
pluuiosum aut siccum aut frigi
dum aut calidum cū vento aut
sine vento ꝛ qualiumventorum
superuenientes aut frigus aut
calor temporis et vbi temporis
aut medio aut vltimo aut ꝑ to
tū:aut preterito aut ꝑsente. 22.
Tempus in quo gn̄atum est.23
Tempus egritudinis superue
nientia. 24.
Periodi ꝛ periodotum maio=
res ꝛvel per multitudinem sup
datio:ꝛaut totius morbi super
datio:vel distensio vel status ꝛ
quibus quidem maius:et qui=
dem minusdeterminauimus:ꝛ
quando qualiter et in quo tem
pore estate. 25.
Epydimicorum morborum mo
di. 26.
Et si quis inceptorū inceperit

vix vomens aut bene vomens ꝛ siue bibentes quidem: siue continentes: siue tarde purgati. 27
Ignitum forte qui exalbati ꝗ rum et labia. 28.
Qualis modus que tẽpora. 29.
Opus corp⁹ in speculatiõe agere visus auditus nasus tractatus lingua rõne addiscere. 30.
In palpebris superioribus derelicti tumores aliis circũgracilitatis redit rationes in somno. 31.
In extremo vero subrubea dura: ꝛ minus his molesta. Et extantia et inhibita vel habita. Inhibita vero vt farsali ꝛ polimedi. 32.
Deiectatorios tumores vꝫ litiores siue i opthalmiis siue in vlceribus: sed etiam que exsematibus et epimatibus delata: qꝫ signa. 33.
Messio torsiones circa vmbilicum ꝛ dolores est quibus a porris etiam et alleis et hoc posterius. 34.
Hersipila est quibus a ceruice ꝛ eorum que circa ipsam in facie determinata est nigra. Nigra ꝛ quibus cernices mala: ꝛ quib⁹ flictene mala ꝛ quibus cõmouẽtia mala. 35.
Melancolicus adomantus a peplis vomuit quandoqꝫ nigra aliquando a cepis. 36.
Febres quibus vlcerãtur labia forte intermittentes quidem ꝛ tertianis infrigidationes que vero circumurentes ꝯfestim ad manum solute semper. 37.
Qualis est in articulis videndũ incisionem non experiaris si nõ in saniem sunt. 38.
Consuetudinem vero ex quibus sanissimus dietis operimẽ tis laboribus somnis libidinibus mente. 39.
Qualiter egritudines a quib⁹ quas figuras. Ex quib⁹ modis et locis generãtur inchoãt. imminent. pausant. 40.
In quibus incontinens pauendus. 41.
Contrarie in morbo diete. 42.
Qd bñ fertur qd vix fertur. 43.
Dieta quantum cognoscere nõ inconspicere. congrue natura multe. 44
Bonis vero medicꝭ similitudines errores ad deriuatiões sed econtra occasio. Scio qꝛ difficile est rõcinari speculãtes vias aut figurã si mõ subaridus cholericus bene vomẽs vel vix vomens color, dieta existens certe simul hic ad alia cõfiteri ꝛ i magis ꝛ minus difficile. 45
Quod fistulosuꝫ super iactauit impediuere tusses manere. 46.
Cui iam simitas epatis duplicata est cum tussi continuo dolor pausauit. 47.
Satirus in ihaso apud numus vocat⁹ grippalopix circa ãnos 5. ꝛ. 20. ex quibus effundit multoties: processit ꝟo ꝛ in die pleruꝗꝫ. factus est autem circa annos. 30. ptisic⁹ ꝛ mortu⁹ est. 48.
In abdirus palestre cõseruator clysteneus factus pugnãs plus versus fortiorem ꝛ ruens super caput abiẽs bibit aquam multam frigidam ꝛ eiuigilia facta est ꝛ ãgustia ꝛ infrigidatio extremitatuꝫ. Posteriori vero aduenienss: intulit ei suppositoriũ ꝛ mediocriter egessit et minxit prius aut nõ minxit: in nocte vigilauit non minus vigilia ꝛ facta: in mala sufferentia. existẽti auteꝫ tertia die infrigidatio ex

tremitatum postea febriēs ⁊ su dās ⁊ mellicratum bibens mortuus est. 49.
Melancholici ⁊ epileptici soli sunt fieri plerūq; ⁊ epileptici melācholici. Horū aūt alter̄ magis fit sup q̄ repserit morb⁹: si quidē in corp⁹ epileptici. si v̄o in noticiam melancholici. 50.
In abditis faethusahyppotoy mulier supfecūda existens anteriori parte. viro autem eius fugiēte: pudica manens omnino muliebria defecerūt ⁊ pilos emisit. ⁊ virilis facta est postea fctā ē ei arthetis ⁊ multa fecim⁹ vt mēstrua ei vēirēt ⁊ nihil pfecim⁹ s3 tpe disperijt. Et vox ei exasperata est. 51.
Contigit ⁊ notaui gorippi mulieri in thaso eadē visum ē aūt oibus medicis quos ego noui spē vnā esse effeminati: ⁊ i hac multa fecimus ⁊ nihil pfecim⁹ q: nō oino m̄ieres oēs curant.
¶ Diui hypocratis epydimiar̄ particula octaua ⁊ vltima finit
¶ Eiusdē de natura fet⁹ siue natura embryonis aut puerorum libellus vnicus incipit.

I sperma ab vtrisq; pmāserit i matrice mulier; pmū q̄dē misceē: simul tāq̄ muliere nō q̄escēte ⁊ colligiē ⁊ ingrossaē calefactū. deinde q̄n repleē: spm̄ h3 sicut exn̄s i calido pma matrice spirāte. deide q̄n repletur spiritu viam sibūpsi extra facit: ⁊ s3 mediū spmatis spūs erit. cū aūt via fit extra spiritui calido existēti iterū alius frigid⁹ spirata m̄rice. ⁊ hoc facit p totū tps calefit q̄dē sicut i calido exn̄s: frigidum aūt h3 a m̄rice spirāte oia aūt q̄cūq; calesiūt spm̄ hn̄t: spiritus aūt frāgit ⁊ facit sibijsi viā ⁊ tēdit extra: ipm aūt qd calefit attrahit ad seip3 spm̄ fridū p fractioē3 a quo nutriē: hoc āt fit ⁊ i lignis ⁊ in frōdibus ⁊ cibis ⁊ potib⁹ q̄cūq; vehemēter calefiūt: itellectū aūt pbēt ligna cū adurunē oia em̄ ligna faciēt hoc maxie aūt subuiridia emittūt s̄m sectionē spm̄: spūs aūt q̄n extra tēdit reuoluetur circa sectionē: vt fieri videmus: manifesta igiē rōtinatio ē spūs q̄ in ligno existēs calide attrahit alterū fridū a q̄ nutriē ⁊ a se dimittit: siq̄dē ei nō attraheret nō vtiq; reuolvereē spūs extra tēdēs oē ei calidū frigido nutriē moderato ⁊ q̄n calefit hūidū qd i ligno existit spūs factus tēdit eẍ ⁊ ita exiēs eẍ calidū qd i ligno ecōtra attrahit aliō fridū a q̄ nutriē. Faciūt aūt hoc ⁊ frōdes viridesq̄n vrunē. spūm em̄ habēt deinde erūpit spūs ⁊ facit: viā: ⁊ tēdit extra reuoluēs se tēdēs aūt sonū pbet: s̄m qd inspirationē pbet: ⁊ legumina: ⁊ frumētū ⁊ fruct⁹ calefacta spm̄ habēt ⁊ extra vēit ruptionē faciēdo: ⁊ si hūidiora fuerint pl⁹ spm̄ habēt ⁊ emittūt: ⁊ ruptionē maiorē faciūt: ⁊ q̄dē op3 plōgare sermonē: oia ei q̄cūq; calefiūt spm̄ emittūt: ⁊ alter̄ frigidū s3 hoc ecōtra attrahūt quo nutriūt. Et hmōi necessitates iductesūt a me q̄ sperma calefactū i matrice spm̄ h3 ⁊ emittit: simē āt ⁊ a matrice spirātē spm̄: h3 ⁊ sperma q̄n ei matrix frigidū attraheret ab aere ad se iflaē spma calidū āt ē tāq; i calō exn̄s. ⁊ tūc

vtiq̄ȝ spm̄ hȝ ⁊ emittit̄:et sper=
ma iflatū facit pāniculū:extēdi
tur aūt circa ipm̄ exteriꝰ conti=
nuus factꝰ sicut viscosus tāq̄ȝ i
pāno assato subtile i specie pā=
niculi stat supficialit̄ calefactꝰ
⁊ inflatꝰ pānis eleuat̄ ƺm ꝙ in=
flatur sicut pāniculꝰ fit.Sper=
mati aūt calefacto ⁊ inflato to
to pāniculis exteriꝰ circūfit:iu
xta mediū āt spmatȝ spūi trāsi
tus ⁊ intꝰ ⁊ extra fit ꝑ pānicu=
lū ⁊ hoc pāniculo distat tenui
⁊ spma in se parum est:hoc aūt
aliud sperma rotūdū est i pāni
culo:at ꝟo sex diebꝰ manēs in
matrice ⁊ spma extra cadens.
ego vidi:⁊ q̄le mihi videbat̄ i
mēte:tūc ab illis reliq̄ argumē
ta feci.qualr̄ āt vidi spma sex
dieꝝ existēs ego narrabo.Mu
lierȝ ꝓpa famula erat:ꝑcio ad
viros iens:quā n̄ oportebat cō
cipere i vtero qualr̄ nō eēt iho
norata audiebat aūt cātatrix
q̄lia mulieres dicūt adinicē cū
mulier dȝ ꝯcipere in vtero non
egredit̄ sperma:sed iteriꝰ ma=
net hec audiēs intēdebat ⁊ ob
seruabat sp:⁊ postea vt nō sen
sit exire semē:dixit dn̄e sue:⁊ ꝟ=
bū ꝑuenit vsq̄ȝ ad me ego aūt
audiēs ꝑcepi ipāȝ salire ad ter
rā ⁊ sonꝰ factꝰ ē illa vidēs aspi
ciebat ⁊ admirata ē.Quale āt
hoc erat:ego dicā:vt si q̄s oui
crudi exteriorē corticē circūau
ferat:⁊ i iteriori pāniculo ite=
riꝰ hūidū appareat:modꝰ q̄dē
talis fuit sufficienter vt dicere
opȝ.erat āt rubeū ⁊ rotūdū:in
pāniculo āt videbant̄ existere
fila alba ⁊ grossa cū grosso san
guine ⁊ rubeo ⁊ circa pāniculū
exteriꝰ vestigia:i medio āt pā
niculi distabat subtile qđ mihi
videbat̄ eē vmbilicꝰ:illū āt spi
ritū iteriꝰ ⁊ exteriꝰ fere ꝑmū:⁊
pāniculꝰ ex illo tēdebat totus
cōtinēs spma:tale āt ego vidi
sextū existēs spma.Dicā aūt ⁊
aliā cognitionē:⁊ i hoc poste=
riꝰ apparētē cuilibet volēti sci
re de hoc:⁊ ad argm̄ non oino
meo sermoni qui est virtꝰ vt di
cat hō de huiusmodi re:et hec
q̄dē adhuc dicta sunt a me:qđ
aūt spma in pāniculo est:⁊ spi=
ritū h; interiꝰ ⁊ exteriꝰ:⁊ auge
tur a sanguine matricis descē=
dente ad matrices.Mēstrua āt
egrediunt̄ qn̄ mulier cōcipit a
se si debet puer sanus esse:si nō
est quibꝰ supersignat ƺm ꝑmū
mēsem quātū modicū:sed de=
scēdes sanguis a toto corpore
mulierȝ circulariter stat circa
pāniculū exteriꝰ:simul aūt spū
attracto interiꝰ sanguis ꝑ pā=
niculū ƺm perforatū ⁊ distans
coagulatur:⁊ auget qđ dȝ fieri
animal qn̄ aūt tp̄s fiet rursus
aliȷ̄ pāniculi eq̄liter primi pā=
niculi subtiles circūtendūtur
multi tali modo quo et pmꝰ
pāniculꝰ factꝰ est:tensi aūt sūt
et isti ex vmbilico ex adinuicē
ligamēta habēt qn̄ vtiq̄ȝ hic fie
ri descēdēte sanguine a matri=
ce ex coagulato ⁊ caro fit:scd̄m
mediū autem carnis vmbilicꝰ
distat per quem spirat ⁊ augu
mētū habet.mulier autē qn̄ in
vtero habet a menstruis non
descendentibꝰ ꝑꝑ hoc nō dolet
quia sanguis non perturbat̄:⁊
affluenter descendens : quoli=
bet mēse sed tēdit quiete pau=
latiȝ sine dolore q̄tidie ad ma
trices et in matricibꝰ existens
auget̄ quotidie aūt hmōi cau=
sa tēdit:sed nō semel ƺm men=

sem: quoniã in matricib⁹ sperma existẽs attrahit a corpe sp quo vtiq̃ ⁊ potẽtie hꝫ: sic spūs et primū q̃dẽ paruus spūs fit. ⁊ sanguis modic⁹ tendit ad matricẽ: qñ aũt spirit⁹ in plus fit: magis attrahit sanguinem: et in pl⁹ descẽdit sanguis ad matrices. Non habẽtibus aũt in vtero qñ mẽstrua nõ egrediũt ppea dolor fit. Primū quidẽ pturbat sanguis in corpore ſm quẽlibet mensem a necessitate huiusmodi: q: menses a mense differũt multũ: et ſm frigiditatẽ et caliditatẽ ⁊ hoc sentit mulieris corp⁹ hũidi⁹ e̅ē est q̃ viri ⁊ pturbato sanguine ⁊ replẽte venas descendit ab ipso. Et qualiter hic a principio nature fuit q̃re si quidẽ euacuat a sanguine mulier cõcipit i vtero si aũt repleta fuerit nõ vacuis ãt matricib⁹ ⁊ venis fact⁹ a sanguine ↄcipiũt a se mulieres pueros post mẽstruoꝝ siq̃dẽ purgationẽ mulieres maxime cõcipiũt in vtero. cã autem qꝺ dr̃ qñ aũt pturbat sanguis ⁊ nõ tẽdit extra segregat⁹. sed ad matrices: matrices aũt nõ remittunt: calefacte aũt a sanguĩe diuturno matrices parãt alteri corpori caliditatẽ: est ãt qñq̃ ⁊ tñ de sanguine in venis corpis vt ⁊ vene replete doleãt ⁊ tumorẽ pbeãt est ãt qñq̃ ⁊ periculũ ex h̃ purgari: ẽ aũt qñq̃ ⁊ ad vesicã pcõsistũt: ⁊ ↄprimũt ⁊ claudũt vesicã. ⁊ strãguriã prebẽt ẽ ãt qñ replete sãguĩe exñtes matrices declinãt: aut ad ischia aut ad lũbos: ⁊ dolorẽ pꝰbẽt. Est ãt qñ ⁊ diuturn⁹ fuerit sanguis q̃nq̃ mẽsib⁹. aut sex i m̃ricib⁹ putrefact⁹ putredo fit: in q̃buſdã ãt ſm testiculũ egrediet. ẽ aũt q̃b⁹ iuxta femur: si ẽ apa fit. exide sanies fctã egressa est: ⁊ alia multa huiusmodi mulierib⁹ fiunt cũ non purgãt mẽstrua: sed non oportet dicere hoc hic: dictũ em̃ ẽ i mulierib⁹ egritudib⁹: sed vñ dimisi sermonẽ cõplebo. Qñ aũt fit caro tunc panniculi aucto eo qꝺ est in matricib⁹ augent: et ipsi cauant maxime exteriores et sanguis q̃ est a matrice descendens: qꝺcũq̃ caro fuerit spirãs attraxerit: et augmẽtũ fit et si vtile nõ fuerit i ↄcauitates pãniculoꝝ segregat ⁊ qñ cauant et sanguinẽ recipiũt: tunc aũt nominant regio: hec aũt a me in hac parte dicta sunt. Caro autẽ aucta a spiritu articulat: et venit in ipsa singulũ simile: vt simul: ⁊ dẽsum ad densum: ⁊ rarũ ad rarũ: ⁊ humidũ ad humidũ: ⁊ vnũq̃dq̃ venit in propriã regionẽ: ſm cognatũ a q̃bus ⁊ factũ est q̃cũq̃ a dẽsis sũt et fiũt. ⁊ q̃cũq̃ ab humidis humida sunt ⁊ alia ſm eãdẽ rõnẽ fiũt: ⁊ augumẽtatis et ossa idurescũt a caliditate coagulata et iã ramificant vt arbor melius interiora corporis ⁊ exteriora ⁊ caput fit distãs a spatulis ⁊ brachia ⁊ cubiti a laterib⁹: ⁊ crura distãt ab iuicẽ: ⁊ nerui inuoluũt circa nãs articl'oꝝ ⁊ ipꝫ hꝫ os: ⁊ nas⁹ ⁊ aures eleuant i carne: ⁊ pforãt ocli replent hũido puro ⁊ testicl'is manifest⁹ fit q̃le ẽ ⁊ viscera articulant: ⁊ iã a supiorib⁹ spirationẽ fac̃ ore: et naso: ⁊ vẽter iflat: ⁊ itestina iflata ſꝫ supiora accipiũt spm̃ q̃ ẽ p vmbilicũ ⁊ obthurat: ⁊ ad intestinũ via fit a vẽtre: ⁊ ab intestinis

stinis extra. Singula āt horū articulant̄ a spū singula īflata q̄dē cū distant oīa. Scḋz cognitionē etem̄ si volueris fistulaz ligare ad vesiccā: ꝛ p fistulā immittere i vesiccā t̄rā ꝛ harenaz ꝛ plūbi frusta subtilia ꝛ aquā infundens fistulā inflare ꝑmuz q̄dē illa miscent̄ aqua: deiñ tpe inflata: veniat plumbū ad plūbū: ꝛ harena ad harenā: ꝛ t̄ra ad t̄rā: ꝛ si q̄s ip̄a desiccare dimitteret: ꝛ circūfrāget vesiccā inueniet: ꝛ videbit ip̄oꝝ simile sicut ad sil'e veniēs: itaq̧ aūt ꝛ spma ꝛ caro articulat̄: ꝛ veniet vnūq̄dq̧ sil'e ad sil'e. Hec āt adhuc dicta sunt a me: ꝛ fact⁹ est vtiq̧ puer ꝛ ad h̄ accidit femina quidē in. xl. dieb⁹ ad lōgissimū sicut em̄ accidit i pl⁹ i hoc tpe aut paulo pl⁹ aut paulo minus hoc articl'ari. etem̄ purgatio fit i mulierib⁹ post ptū aut i pl⁹ accidit āt i puella q̄dē. i. i mulier̄ pariēte puellā i dieb⁹. xliij. ita q̄dē durissima ꝛ final'r piculū vtiq̧ erit ꝛ i. xxxv. dieb⁹ purgaret̄ i masculo āt mūdificatio fit i dieb⁹. xxx. ita diuturnissima ꝛ final'r piculū vtiq̧ eēt ꝛ si i. xx. dieb⁹ purgaret̄: postremo aūt tpe nimie egredit̄ purgatio i iuuenib⁹ āt pauc'r diebus purgant̄ i vetustiorib⁹ āt plurib⁹. Maxie āt dolēt mulieres in partu et in purgatione partus: primo pariētes: ꝛ i mora pariētes magis dolent: purgationes aūt mulierib⁹ ex ptu hmōi cā fiunt qr in priori tpis vsq̧ ad quadragesimū diem ꝛ duos in puella. in puero autez vsq̧ ad. xxx. diē minus sanguis descēdit in augumentū puero. hic autem in his plus quousq̧ pariatur: oportet vtiq̧ purgationē retribui in purgatione partus: ꝛ exire foras secunduz purgationem dierum. Principium autez sit huiusmodi mulieribus i dolore perturbatur sanguis mulieris. ꝛ calefit tot⁹ a motu pueri forti existēte: perturbat⁹ aūt prio q̄d venit extra post puerū autē putredo grossa sanguinea: ꝛ meat⁹ egressus fact⁹ est chim⁹ sicut aq̄ immensa: deiñ post illud secundū plurimos dies egreditur purgatio vsq̧ ad dictū tempus scḋm similitudinē hore mēsis cotile. i. pugilli aut tota aut media: primo āt paulo pl⁹: aut paulo minus s̄m rōnē hmōi quousq̧ finiat. Egredit̄ āt sanguis vt ab occisa victia si sana fuerit mulier ꝛ dz sana esse: ꝛ cito coagulatur: si aūt mulier nō fuerit sana neq̧ debet sana esse egreditur purgatio minor ꝛ s̄m speciē prauior ꝛ nō coagulabilis: ita aūt hoc hz si qua mulier in vtero habēs egritudinem habuerit ñ extitē cognatā purgationi pt⁹ destruit̄ nisi purget̄ i anteriorib⁹ diebus i vtero habēs mox sana extra mox int⁹ si māserit aūt ipsi purgatio siue a medicis siue a spōtanea subito s̄m rōnē dieꝝ egrediet̄: q̄b⁹ nō egrediet̄: in semel vl' simul. Si āt ñ purgata fuerit mulier purgatōe pt⁹: egritudo ip̄i magis ꝛ piclitabit̄ mori: neq̧ si curā hūerit i breui: ꝛ ip̄a deorsuz agat purgatiōe: h̄ āt reduci h̄ ppea qual'r enunciē q̄ pueroꝝ sit seggatio mēbroꝝ lōgissima in puella q̄dem in. xlij. dieb⁹ in puero x̄o i. xxx. diebus diuturna. Debeo aūt s̄m nunc noiare

cām explanatiōis:dico nō retri
bui ꝙ i matricibꝰ exñti ſpmati
minꝰ ſāguis venit a mulieꝝ ad
matrices hñte femineū ſpma i
xliij.diebꝰ:in his aūt diebꝰ ar=
ticulanꝫ mēbra ifantiū ab hoc
aūt tpe ipſi in plus venit ſan=
guis in puero ſcḋm ipm numeꝝ
et rōneȝ.xxx.dieꝝ:ſicut aūt hȝ
aliud argm̄ hic ꝙ hec vera ſūt
primis aūt.xxx.diebꝰ qñ ſpma
in matricem cadit minimꝰ ſan
guis venit ad matrices a mu=
liere deinde in plꝰ:ſi em̄ coadu
natus:et multꝰ venerit:nō vti=
ꝗ ſperma poſſet ſpiritū habe=
re:ſuffocaretur vtiꝗ a ſangui
ne vehemēte multo. Retribuiꝫ
aūt i purgatiōe ecōtrario egre
ditur aūt purgatio partꝰ i pri=
mis diebꝰ plurima.deide i mi=
nus donec finiatur multe vtiꝗ
mulieres corruperunt puerum
pauloante.xxx.diē:⁊ inarticu=
latꝰ apparuit:q̄cūꝗ ꝟo poſte=
riꝰ aut ſil'.xxx.diebꝰ articulata
apparebant exñtia:⁊ in puella
ſcḋm rōnē.xliij.dieꝝ.qñ corrūpūꝫ
videtur articulatio mēbrorū:
ſiue prius corrūpatur puer ſi=
ue poſteriꝰ ſicvideꝫ ⁊ rōne ⁊ ne
ceſſitate articl'atio exñs i puel
la quidē in.xliij.diebꝰ i puero.
in.xxx.teſtaꝫ em̄ aborſus infā=
tium ⁊ immundificatiōes ptꝰ.
cauſa autē eſt.qꝛ femia coagu
latur poſteriꝰ ⁊ articulaꝫ:qꝛ ſp
ma infirmius ⁊ humidius mu
lieris ꝗ̄ viri:⁊ neceſſe ē ſcḋm hāc
rōnem poſteriꝰ feminā coagu=
lari ꝗ̄ maſculū:et mundifica=
tio diuturnior hmōi cā.cū in fe
mina magis de ſuba ſit ꝗ̄ i ma
ſculo. Redibo āt iterū retro vn
de diſceſſi:qñ aūt articulaꝫ in
fans ſcḋm formas mēbrorū ipſo

aucto oſſa ⁊ membra duriora
fiunt ⁊ cauanꝫ:⁊ aut hec a ſpū
fiūt cōcaua āt exñtia attrahūt
ad ſe a carnibꝰ ſāguis pinguiſ
ſimū:⁊ tpe ꝓcedēte ramificanꝫ
iteꝝ extrema oſſiū ſicut arbo=
ris extrema poſtremo ramifi=
canꝫ:ita ⁊ pueri diſtāt:adiuicē
digiti manuū ⁊ pedū:i extremꝫ
āt vngues oriunꝫ:finiūt āt ve=
ne hois:oēs i digitos manuū ⁊
pedū:⁊ groſſiſſime q̇dē ſunt in
corpe ⁊ q̄ i capite:deiñ āt i cru=
ribꝰ ⁊ brachijs.⁊ cubitis:in pe
dibꝰ āt ⁊ manibꝰ ſubtiliſſime ⁊
dēſiſſime ⁊ plime vene ſūt ⁊ ner
ui ſubtiliſſimi ⁊ dēſiſſimi plimi
digitꝫ āt manuū ⁊ pedū hi ma
xime ſūt ex̄ dixit āt ſic̄ ex hñti=
bꝰ dēſa oſſa ꝑua ⁊ venas ⁊ ner
uos:ita ⁊ vngues oriūꝫ ex ipis
ſubtiles ⁊ dēſe:⁊ accipiūt extre
ma venaꝝ ꝙ nō āplıꝰ augeanꝫ
ipſe neꝗ emineat aliq̄ alta:q̄=
re nō ē mirādū ꝙ vngues i ex=
tremo corpis dēſiſſimi ſunt ſil'r
aūt ⁊ vnguibꝰ ⁊ capilli in capi
te radicanꝫ.hȝ āt i capite ſic q̄
ſunt de natura capilloꝝ:oriunꝫ
em̄ maximi ⁊ plurimi vbi cor=
poris cutis rariſſima eſt:⁊ hoc
vbi capilli moderatā hūidita=
tē in nutrimentū hñt ⁊ vbi cu=
tis poſteriꝰ rara fit:et ibi pili
poſteriꝰ oriunꝫ in mēto ⁊ pecti
ne ⁊ ſicubi:ſimul em̄ ſpermate
fctō caro rara fit:⁊ cutis ⁊ vene
apiunꝫ magꝫ ꝗ̄ i ꝑore tpe pue=
ro exñti ſubtilibꝰ ei venꝫ exñti
bꝰ ñ deſcēdit ꝑ ipſas ſpma ⁊ de
mēſtruꝫ puelle eadē cadit rō:ſi
mul āt via fit ⁊ mēſtrualibꝰ et
ſpermati ꝟginibꝰ ⁊ capillaꝫ pe
cten pueri ⁊ puelle rara fctā cu
te ⁊ ſimľ crinis vel cutis hūidi
tatē temperatā in nutrimētuȝ

hz:nō minorē:ita ⁊ barba viri
hz:rara ei fit cutꝫ tēdēte i ip̄az
humiditate a capite:simlˀ qdē
em̄ ⁊ i coitu:pariter aūt ⁊ i me=
dio tp̄is crinibꝰ mēsuratam hz
hūiditatē i nutrimētū:tūc ma=
xime qn̄ tp̄s fit humido descen
dēti a capite:et in coitu descen
dēdo a pectore ad barbam:si=
gnificatio āt:qꝛ i rarissimis cu=
tis oriunt pili:si quis voluerit
aduerere cuti ⁊ crustā solū fa=
cere ⁊ sanare dēsa fctā cutꝫ i ci=
catrice pilosnō ꝑducet.Quicū
qꝫ āt eunuchi pueri exn̄tes fiūt
pp̄ h̄ neqꝫ pilos hn̄t in pectore
neqꝫ i mēto lenes fiūt toti:quia
via nō fctā sp̄mati rarificat cu=
tim i toto corio.¶Secāt āt viā
sp̄matis sicut mihi dictū ē pau
loante:⁊ mlˀieres āt lenes fiūt
ſm mentū ⁊ corpus:qꝛ in coitu
ipsaꝝ humidū silˀiter iectigatū
sicut id qđ id est viri cutiꝫ non
facit rarā:quicūqꝫ āt calui fiūt
isti autē flegmatici sunt:et i ca
pite ipsoꝝ simul coitu iectiga=
tū ⁊ calefactū flegma cadēs in
cutivꝛit capilloꝝ radicē⁊ fluūt
capilli.Eunuchi pp̄ hoc nō fiūt
calui:qꝛ ipsoꝝ nō fit motꝰ vehe
mēs neqꝫ calefactum flegma in
coitu vꝛit capillorū radices:ca
ni aūt pp̄ hoc fiunt:qꝛ mlˀto tp̄e
descēdēte humido in hoie seq̄=
strat albissimū et cadit ad cu=
tim:⁊ crinis albiorē hūiditatē
habens q̄ꝫ in priori tp̄e albior
fit:et cutis vbi cani sunt albior
altera fit ⁊ q̊cunqꝫ ex genitura
canicie quādā habēt i capite:
illis vbi canicies' ē albior alia
est:illic ei albissimū hūidū est:
hꝫ āt ⁊ hoc fit vbivtiqꝫ caro hu
miditatē attrahit siue albā si=
ue rubeam siue nigram:tales
ſꝫ colorē⁊pili fiūt hec aūt dicta
sunt a me. Adhuc veniam autē
ad residuum sermonis:qn̄ vtiqꝫ
extrema corporis pueri ramifi
cant extra:⁊ vngues⁊capilli ra
mificabūtur:tūc vtiqꝫ ⁊ mouet⁊
tēpus ad hoc fit masculo quidē
tres mēses:femine ꝟo.iiij.sic ei
in plurimū accidit:ē aūt ⁊ quos
dam puerorum ante hoc tēpus
moueri:mouetur aūt ah mascu
lus:qꝛ est fortior femina:⁊ ante
coagulatur masculusa grossio
ri em̄ ⁊fortiori spermate sit ma
sculis femina:qn̄ autē mouebit
embryo tunc vtiqꝫ ⁊ lac super si
gnat matri : mām̄ille enim ele=
uantur ⁊ pupille quiescunt lu=
cescūt aut liuescunt:lac ꝟo non
egreditur et feminis densatur
carniū posteriꝰ lac sup̄signat et
venit:⁊ rarum autem carnium
ante ꝑpter hanc necessitateꝫsit
lac quando matrices tumorose
fuerit a puero comprimunt ven
trē mulieris huiusmodi autem
quando repleta repressio fit:re
silit pinguissimū a cibis ⁊poti=
bus ex̄ ad omētū⁊carnē:sicut si
q̄s coriū inūgat oleo multo.⁊p̄
mittat imbibere⁊ postq̄ꝫ ibibe=
rit rep̄mat coriū repressō corio
resilit extra oleū ita vtiqꝫ ⁊ ven
tre habēte i ip̄o pingue a cibis
⁊potibꝰrep̄ssō a mr̄icibꝰ resilit
pigue ad omētū ⁊ carnē.⁊ si fue
rit mulier rare carnis citiꝰ sen
tit saltū:si ꝟo nō posteriꝰ:et be
stie invtero habētes siq̄dē non
egrotauerūt ab eodē cibo ⁊ po
tu piguiores fiunt ꝑpterea.silˀr
autē et femina a pingui calefa=
cto⁊albo exn̄te'quod dulcoratū
a caliditateq̄ est in matricibus
repressūvenit ad mām̄illas⁊ad
matrices parū venit p̄ easdē ve

nas:pcedūt ei vene ad mām̄il
las ⁊ ad matrices ⁊ he alie si=
miles ⁊ qñ accidit ad matrices
lac puer ab ipo augeṫ paꝝ:mā
mille ꝓo ṙcipiētes lac eleuāṫ re
plete:⁊ qñ parit p̄rio motu fctō
tēdit lac ad has mām̄illas si la
ctauerit:hꝫ eñ sic lactātibꝰ mā
millas āpliores fiunt vene ſm
mām̄illas āpliores aūt facte
vene a vētre attrahētes pigue
tradūt mām̄ille etem̄ si vir co=
ierit multū āpliores fiūt vene
⁊ magis ducūt coitū hꝫ aūt ⁊
hoc sic. Nutrimētū ⁊ augmētū
puerorū fit qñ in matricibꝰ va=
dūt q̄ sūt a matre: ⁊ quomodo
mr̄ hꝫ sana ⁊ ifirma:ita ⁊ puer
hꝫ quēadmodū ⁊ q̄ i terra vege
tabilia nutriunṫ a terra. ⁊ q̄liṫ
vtiqꝫ terra se hn̄t:ita ⁊ vegeta=
bilia se habēt ⁊ q̄ i terra:semen
eñ qñ deponitur in terrā hu=
miditate repleṫ a terra. hꝫ eñ
in seipsa terra humiditatē om
nimodā qua nutriunṫ vegeta
bilia:hūiditate āt repletū se=
men inflatur et tumescit et co=
gitur ab humiditate conuerti
ꝟtus q̄ est leuissima in sperma=
te:cōuersa aūt virtꝰ a frōde et
humiditate facta frōdes rūpit
sperma:et oriunṫ p̄rio exterius
frondes:orientia autē qua nō
ampliꝰ possunt nutriri frōdes
ab hūiditate que est i sperma=
te rūpūtur inferiꝰ sperma ⁊ frō
des. ⁊ coactū a frondibꝰ trans=
mittiṫ a pondere in dorsuꝫ aut
in ipso delinquiṫ propter gra=
uitatem. ⁊ fiūt radices ex fron
dibus dēse. qñ autē dorsuꝫ fir=
miter radicatuꝫ fuerit vegeta=
bile et nutrimentū a terra fa=
ciet. tunc vtiqꝫ euāuit oē:et qđ
consumptum est et vegetatum

preter corticē. qꝛ solidissimus
est:iterum aūt cortex putrescēs
in terra immanifestꝰ fit tēpore
vtiqꝫ:⁊ ramificātur quedaꝫ frō
dium ex spermate igitur sic ab
humido factum:tamen momē=
tale existens ⁊ aquosum ⁊ augu
mētū motum ⁊ in deorsum ⁊ in
sursum nō pōt fructum emitte=
re nō enim ipsi est virtus fortis
et pinguis ex qua semen cōuer
tetur. quando autem infirmabi
tur magis vegetabile ad genꝰ
a tēpore tunc vtiqꝫ et venas hꝫ
amplas ⁊ in sursum ⁊ deorsuꝫ ⁊
tunc vtiqꝫ ex terra extrahiṫ non
amplius aquosum sed grossius
⁊ pinguius ⁊ plus vt calefactuꝫ
a sole ebullit ad extrema:et fit
fructꝰ ſm cognitū ex quo ⁊ fa=
ctum est ⁊ multus ex medico:⁊
propter hoc fit:qꝛ attrahit vnū
quodqꝫ vegetabilium ex terra
potentiam magis q̄ꝫ ex quo fa=
ctum est:⁊ extra viuit nō ſꝫ vnū
sed ſm multa. Quando aūt fru
ctus egreditur:nutritur a vege
tabili attrahens enim vegeta=
bile a terra fructū trahit:sol au
tem maturat ⁊ solidat fructum
attrahēs ab ipso ab aquoso ad
se. Et hec dicta sūt a me de vege
tabilibꝰ a terra ⁊ aqua ⁊ semi=
nibus. ¶Que autem plātatur ex
arboribus plante fiunt hoc mo
do. Uulnus autem vnus habet
ramꝰ in infirmo versus terram
ſꝫqꝫ ab arbore ruptū ē vñ ⁊ radi
ces emittūtur:hoc modo dicto
trāsmutanṫ qñ plāta que ē i ter
ra humiditatē sumit a terra in
flaṫ ⁊ spm̄ habet:que aūt supter
rā vñ spiritus hic ⁊ humiditas
ↄuertunṫ ad inferiꝰ:plāte virtu
te quecunqꝫ erat grauissima rū
pit in deorsuꝫ:⁊ fiūt ex ipo radi

ces molles:quādo autē iferius accipiantur tūc attrahit a radice humiditatem:ꝛ tradit existēti sup terra ꝛ tūc rursū superius inflatur:ꝛ spiritū hʒ:ꝛ quāta virtꝰ in plāta leuis est cōuersa frondes facta germinat:ꝛ in superiꝰ augmētū facit.ꝛ ad iferiꝰ ita in cōtrariū accidit vtiqȝ eoꝝ q̄ sūt ex semine ꝛ plātarū de germine. Primū ei ex semie frōdes oriūt.deide radices ad inferiꝰ emittunt.arbor āt radicat prius deinde frondescit:pp hoc q: in semine quidē ipso humiditatis multitudo inest.ꝛ in terra ei existenti nutrimentum inest primo sufficiens frōdi:vn frons nutriat quousqȝ radicet:i ramo autem non sicut:non eni sit ex alia:inde frons primū nutrimentuȝ habet:sed ipe ramꝰ est sicut ꝛ arbor se hʒ:ꝛ hic super terram est multa.quare nō poterat sup terrā repleri hūiditate nisi ex iferiori magȝ virtus quedā veniens extra det ꝙ superius est humiditatis ꝛ primo qꝺ plātat necesse est i seipso nutrimentum facere a terra radicibus:deinde sit a terra attrahens sursum tribuere ꝛ frōdes mouere in germen ꝛ augumētū.quādo autem auget plāta ramificat ab huiusmodi necessitate:quā dicā q̄ plꝰ hūiditatȝ ipi adueniat ex terre extracte a multitudie rūpit hʒ ꝙ plurima erat ꝛ sic ramificat plāta auget aūt ꝛ i latitudinē ꝛ i supiꝰ ꝛ i iferiꝰ pp hoc q: iferiꝰ terre hyeme q̄dē calm̄ ē estate profrim:hoc aūt pp hoc ē: q: terra hūida hyeme ab aq̄ q̄ a celo descēdit:ꝛ repnit i se sicut grauiori existēte hūiditate:dēsior aūt ab hac:ꝛ nō hʒ aliquā respirationē nō ei ampliꝰ inest magnū rerū:ꝛ pp hoc istiꝰ terre hyeme magis ē calm̄.etenī simꝰ collectꝰ q̄dē calidior est hʒ ꝙ rarꝰ existit:ꝛ aēr. hūida aūt repssa a seipis calide fiūt ꝛ i veloci valde a caliditate cōbusta putrefiūt: nō ei trāsit respiratio p ipsa tāꝙ dēsa existētia. Si āt sicca fuerint ꝛ rare posita multominꝰ calefiūt ꝛ nō putrefiūt.sic āt ꝛ frumēta ꝛ hordea hūida extitis ꝛ fusa calidiora sūt ꝙ sicca fuerit ꝛ rare posita. Et idumento colligata ꝛ cōpressis fortif tuos luta:vrūt a seipa sicut ego vidi iā tāꝙ ab igne:ꝛ alia si q̄s voluerit estimare:oia q̄cūqȝ reprimūt a seipis calidiora iuēit ꝙ rare posita:n ei respirare fridū a vētis ita āt ꝛ terra iferiꝰ repleta existēte:ꝛ ipa a seipa repressa tāꝙ graui ꝛ dēsa exnte ab hūiditate calidū ē hyeme:n ei ē ipsiꝰ exalatio aliq̄ calidi:sȝ q̄n ceciderit ex celo aq̄ in ipsaȝ q̄n respirat in terra ab ipso nō trāsit aū tāꝙ tra exnte dēsa sȝ spūs retro ad aquā venit.ꝛ pp hoc fōtes calidiores sūt hyeme ꝛ maiores ꝙ in estate:q: respirāte spū retro venit ad aquaȝ tāꝙ terrra dēsiori exnte ꝛ non trāsit p eā spūs ꝛ aq̄ mlta exns inqꝫtū si cōtingat:hic aūt rūpit distēdēs ꝛ viā sibi ipsi facit ampliorē ꝙ si modicꝰ fuerit:aq̄ eni in terra nō stat.sȝ sp tēdit i decliuū:si aūt transiret hyeme ab aqua spūs terre p se minor aq̄ pcederet ab ipo ex ipa ꝛ fōtes n essent vtiqȝ hyeme magni: hec aūt dicta sunt a me:ꝛ terre iferiꝰ calidiꝰ vr existēs hyeme ꝙ estate. Nūc autē volo dicere:q:

estate īferiꝰ t̄re frigidiꝰ vr̄ exn̄s
q̄ꝫ hyeme estate em̄ rara ē terra
⁊ leuis tanq̄ꝫ sole atrahente ad
se ab ip̄a humiditatē: hꝫ aūt ter
ra ī se aquā plus aut minꝰ: sp̄ūs
aūt oēs sūt nobis ex aqua: huiꝰ
aūt simile ē qꝛ ita se hꝫ: ab oībꝰ
enim fluminibꝰ ⁊ nubibus sp̄ūs
ꝓcedūt q̄tidie ⁊ cōtinue: nubes
autē sūt aq̄ ꝯtinua in aere: ⁊ tūc
vtiq̄ꝫ terra rara ē ⁊ leuis estate
⁊ tāq̄ꝫ ī ipsa hn̄s ⁊ aq̄ fluit ad de
cliuia decēdēte aūt aqua sp̄ expi
rat exinde aliꝰ sp̄ūs ex alio: q̄ āt
erat ꝑ terrā venit leuē ⁊ rarā exi
stētē: ⁊ frigidus terre facit. ⁊ ipsa
aqua similiter infrigidatur. hꝫ
autem sic quēadmoduꝫ si q̄s in
vtre aquā existētē repressérit foꝛ
titer ⁊ exalationē aq̄ fecerit ī pū
cta vel in punctura: aut magna
aut ꝑua acꝰ ⁊ vētrē pēdēs suble
uet nullus sp̄ūs ꝑ perfoꝛātū pro
cedet se aqua: non enim habet
amplitudinē qua expirat aqua
sicut aūt habet hyeme de aqua
in terrā: si aūt aqua ī vtrē ampli
tudinē fecerit ⁊ pendēs subleua
bis vtrē sp̄ūs ꝓcedet ꝑ perfoꝛa
tū. amplitudo em̄ est sp̄ūi ab aq̄
mota exire ꝑ vtrē ⁊ ꝑ perfoꝛa
tū sp̄ūs ꝑꝑ hoc ꝓcedit. Sic aūt
habēt se aque estate terra: āpli
tudo em̄ est ipsi tāq̄ꝫ terra rara
existēte ⁊ sole atrahente ab ip̄a
humiditatem ad se: ⁊ transit
sp̄ūs tāq̄ꝫ frigidꝰ existēs ab aq̄ꝑ
ip̄aꝫ rarā exn̄tē et leuē ꝑꝑ hoc i=
feriꝰ ip̄iꝰ existēs frigidū estate.
et aq̄ magis spiritu q̄ est ī terra
frigido existēte: et ip̄a dimittit
sibi ip̄si spiritū ad terrā et parit
q̄dē q̄ haurit in puteo semper
mouet sp̄m tanq̄ꝫ flabellum et
ipsum facit frigꝰ p̄ebere aque:
que autem nō hauritur aq̄ esta=
te sꝫ ē stās dēsuꝫ exn̄s nō similit̄
recipit sp̄m ad se a terra: neq̄ꝫ in
terrā ad se tradit: ⁊ pariter a so
le ⁊ aere nō dispso ī puteo: sꝫ sta
bili exn̄te calefit p̄io supꝑficiale
ip̄iꝰ: deīde alteꝝ ab altero adife
riꝰ tradit caliditatē: ⁊ ꝑꝑ hāc aq̄ꝫ
q̄ nō hauritur estate calidioꝛ est
ea q̄ haurit̄. Fōtes aūt ꝓfundi
aquarū estate valde sunt frigi
di ⁊ aqua hausta hyeme a terra
calida existente cōfestim em̄ ca=
lida est qn̄ āt tēpus fit frigida
est ab aere frigido existente ex=
arescit enim a vento ⁊ spiritus
per ipsam transit quemadmo=
dum ⁊ aqua que hauritur esta=
te qn̄ hauritur frigida confestiꝫ
fit calida ꝓpter hoc qꝛ terra ra
ra existēte ⁊ spiritu existēte ī ip̄a
infrigidat̄: qn̄ aūt hauritur tem
pus fiat stabilis: calefit enim ab
aere calido existēte quemadmo
dū ⁊ aqua q̄ nō haurit̄ in pu=
teo estate: ⁊ ꝓpter hoc calida
fit: q̄dē adhuc dicta sūt a me.
Resumā iterū quare estate ter
re īferiꝰ frigidiꝰ. ē hyeme aūt
calidū: supꝑiꝰ aūt terre ꝯ̄riū hu
iꝰ. ⁊ opꝫ arboꝛi duo nō calida
fieri neq̄ꝫ duo frigida. simul si
dꝫ sana eē. sꝫ si ex supꝑioꝛi adue=
nit. ex īferioꝛi opꝫ frigidū adue
nire sibi radices aūt qn̄ attraxe
rit arboꝛi retribuūt ⁊ arboꝛ a
radicibꝰ. ⁊ ita fit ꝯseruatio ⁊ fri
gidi calidis tāq̄ꝫ ⁊ hoībꝰ ītrāti
bꝰ ī vētrē cibis q̄cūq̄ꝫ digesta ca
lefaciūt oportet infrigidare tra
dendo arboꝛi a loco ⁊ arboꝛi.
ita ⁊ arboꝛi ex īferioꝛi opꝫ retri
buere ad supꝑioꝛa et ecōuerso. ⁊
auget̄ arboꝛ et supꝑiꝰ ⁊ īferiꝰ ꝑꝑ
hoc qꝛ nutrimētū ē ⁊ ex supꝑioꝛi
⁊ īferioꝛi ⁊ quousq̄ꝫ mollis fuerit̄
vehemēter nō fructificat. nō em̄

ẽ ipĩ piguis ꝟt⁹ neqꝫ grossa q̃ in
fructũ ꝯferũt q̃le est. qñ aũt tp̃s
fit tũc vtiqꝫ in ipsa vene ample
facte faciũt in ipsa ex terra pin
guẽ ꝛ grossum fluxũ. sol ãt diffũ-
dẽs spm̃ ipm̃ facit extra viuere
vł exire sicut leuẽ exñtẽ in' extre
mitatibus ꝛ fructificare ꝛ subti
lẽ q̊dem humiditatem a fructu
aufert grossa ãt maturãs sol et
calefaciẽs: dulcorat. Arbores ꝟo
q̃ nõ fructificãt nõ h̃ñt piguedi
nẽ in seipsis q̃ꝑta in fructuz tra-
dãt extra. oĩs aũt arbor qñ atpe
firmabiŧ ꝛ sumat ex iferioribus
vtiqꝫ a radicib⁹ terre cessat au-
geri q̊buscũqꝫ ãt arborib⁹ abla-
ꝉis arborib⁹ oculi insiti sunt. et
arbores facti in arborib⁹ viuũt
ꝛ fructificãt fructũ: nõ siŧez qui-
bus isite sunt tali modo hoc fit
Accidit ꝉ oculo primũ quidẽ ger
minare. alimentũ em̃ habuit. p̊
mũ q̊dẽ ab arbore qui decisus ẽ
deinde in qua situs est: qñ aũt
germinabit ita transmittit i ar
borem radices ab ipsa subtiles
in primum augetur ab humidi
tate que est in arbore in qua i.si
tus est: deinde tẽpore facto mit
tit radices in terrã ꝑpterea ꝙ i
q̃ situs est eleuaŧ a terra attra-
hens humiditatem ꝛ nutrimen
tũ ipsi: ꝛ exinde est q̃re nõ admi
rãdũ insitas arbores alteri⁹ fru
ctus eẽ: viuũt em̃ a terra. hec ãt
dicta sũt a me de arborib⁹ ꝛ fru
ctib⁹: ꝑpter hoc qꝛ non est poŧe
mihi sermonẽ semper factũ de-
relinquere. Redibo aũt iteꝝ re
tro cui⁹ sermonis cã hic de his
dicta sunt dico em̃ vegetabilia
in terra oĩa viuere ab humidi-
tate terre: ꝛ qualiter se habꝫ ter
ra humiditate: que est in ipsa:
ita et vegetabilia habere ita et

puer viuit a matre in matricib⁹
ꝛ quomodo mater sana se habꝫ
ꝛ ita puer se habet: si quis autẽ
voluerit intelligere ea que di-
cta sunt de huiusmodi inueniet
ex principio ad finẽ. naturã oẽꝫ
similẽ existere vegetabiliũ enim
ex terra ꝛ humana natura ꝛ hec
a me ad hoc dicta sunt. puer ãt
in matricibus existẽs manus hꝫ
apud mẽtum ꝛ caput prope pe-
des: ꝛ nõ est vere iudicare neqꝫ
videbis in matricib⁹ pueꝝ vtrũ
caput superi⁹ hꝫ aut inferi⁹ ex
vmbilico distẽsi sunt pãniculi ꝑ
positi sibi: nunc aũt dico cogni-
tionẽ quã dixi enũciare paulo-
ante sicut possibile est humane
mẽti manifestã exñtem cuilibet
volenti scire de hoc: qꝛ spma in
pãniculo est. ꝛ ſm̃ mediũ ipsius
vmbilicus est exinde p̊mũ spira
tionẽ attrahit ad se ꝛ trãsit ex̃ꝛ
ex vmbilico pãniculi sunt i aliã
naturã pueri sic se h̃ñtẽ quã di
xi inuenies totã vsqꝫ ad hec q̃lr
a me in sermõib⁹ nõ fuerit asser
tũ. si voluerint em̃ aliquib⁹ testi
bus quib⁹ debeo dicere vti. Si
q̊s em̃ voluerit oua. xx. aut plu
ra q̃liŧ excoriãŧ supponeŧ galŀ
vel gallinis siue duob⁹ aut plu
rib⁹ ꝛ icipiẽs singula die a scđa
vsqꝫ ad vltimũ ħꝫ ꝙ deficiet ouũ
auferat frãgẽdo intẽdẽs inue-
niat oĩa h̃ñtia ſcđm meaꝫ rõnẽ
vt ꝯgruit auis naturã cõpara-
re nature hominis. ꝙ enim pan
niculi sunt ex vmbilico distẽsi: ꝛ
alia quecũqꝫ dicta sunt de pue
ro' multa se habere i ouo auicu
lari iuenies ex p̊ncipio vsqꝫ ad
finẽ: ꝛ ẽt si q̊s nondũ sciuit admi
rabiŧ in ouo auis existere vmbi
licũ. hic aũt sic se habẽt: ꝛ hec a
me dicta sunt: qm̃ autem mulie

ri ptus aduenit accidit tūc pue ro moto ⁊ calcitrandi manibꝰ ⁊pedibꝰ rūpere aliquē interioꝝ pāniculoꝝ:rupto autē vno aliꝫ vtiꝗ infirmiorē fortitudinē hñt ⁊ rūpuntur:primus quidē illiꝰ continui deinde postremus.qñ autem franguntur vel pannicu li tunc soluitur a ligamentoem brio:⁊tenditur extra iectigatū venietibꝰ enim pāniculis ante: rius ⁊ his apertis matrices nō hñt amplius potentiā pueꝝ re tinere:simul capiunt vel coope riūtur eñi ⁊ pāniculi matricūqñ puer circunuoluitur nō multo post.qñ autē egreditur puer co git ⁊ dilatat matrices in exitu molles existētes egreditur aūt ad caput si scdm naturā exierit grauiora eñi sunt ipsi supiora exvmbilico liberata existensin manibꝰincōtinens magisfit ex panniculis secūdum ruptionez simul.x.mēse qñ partꝰ matriad uenit.Si aūt violentā passionē passus fuerit puer ⁊ ante hoc tē pus ruptis panniculis egredit ⁊ hoc si nutrimentū priusfiat a matre puero.⁊sic prius partus mri aduenit:velociꝰaūt.x. mēsi bus egreditur.sed quicūꝗ opi nati sunt habere puerū tps plꝰ x.mensibus.iam eñi multoties hoc audiui:extraxerūt hoc mō quo obeo dicere.Quādo matri tes spiritū acceperūt in seipsas a ventre vētositatē prebente in flabūtur:si eñi hoc poterāt ⁊pu tant vti mulieresad se habere: tūc ⁊si mēstrua nō existētia con uertant in matricibus⁊fuerint diuturniora:sempdefluūt i ma: trices est quidē qñ a ventosita: te q̄ est a ventre est: aūt quando ꝗ ⁊calefacta:sed:etiam tunc in

vtero putant habere mulieres tanꝗ menstruis nō egredienti bus ⁊ matricibꝰ inflatis : dein: de qñ menstrua rumpūturspon tanea:aut aliꝫ supdescēdētibꝰ ad matrices ⁊ducētibusdeorsū priora ⁊ventositas egressa est⁊ mulierisvtiꝗ cōfestim post pur gationē matrices aperte sunt.⁊ ad testiculū cōuerse sunt ⁊ coeū tes cūviris mulieres cōceperūt ad se eodē die aut simulpaucis diebꝰ putāt mulieres in expte harū rōnē ⁊cārū illo tpe in ven tre habere tūc qñ menstrua nō egrediebant ab ipsis et matri: ces inflate erant.Qđ autem nō est diuturnū.x.mensibꝰ habere i vtero dicā nutrimētū⁊ augmē tū quidē a matricedescendētes non ampliꝰ sufficiens puero est qñ.x.menses aduenerint ⁊ em: brio augeat attrahit eñi ad se sanguinē dulcissimū pariter āt ⁊ a lacte auget pau:cū aūt ipsi rariora hoc fiūt ⁊ grossior exñs puer petēs plꝰ nō existēte nutri mēto calcitrat ⁊ pāniculosrum pit ⁊mulieres prio pariētes hic patiunt magis:deficit eñi nutri mētū pueris ⁊d sufficientiāvsꝗ ad.x.mēses plus deficit aūt his ppter q̄ hoc sūt aūt hicpurgāt a mēstruis plurimis alie vero paucioribꝰ hoc aūt sp fit.⁊ nā ⁊ in genere matricū est.q̄ aūt mē strua modica trāsmittūt:nutri mētū rarius se prebēt pueris in vltimo tpis.quando vtiꝗ ergo superiori nutrimēto indigēt fa ciūt calcitrare:⁊ ante.x.mēsem egredit:parū eñi ab ipsis egre: dit sanguis:sic aūt in plusacci: dit⁊sine lacte magis eē hasmu lieres q̄ modica menstrua mit: tūt durioris eñi carnis et dense

carnis sunt hac aũt rõne qꝛ defi
ciente nutrimento egredit̃ em
bryo: nisi aliqua passio violẽta
accidat; testimoniũ aũt est auis
q̃ fit ex vitello oui hoc modo ac
cubãte m̃re calefit ouũ, et: q̃ exi
stit in ouo a matre mouet̃. cale
factũ aũt quod existit i ouo spi
ritũ hꝫ ⁊ attrahit aliũ frigidum
ab aere ꝑ ouũ eñi raritã tanq̃
apertũ spm̃ attractũ sufficiẽtẽ
ire existẽte inferi⁹ ⁊ auget̃ auis
in ouo ⁊ articulat̃ hoc modo ⁊ si
mili quo ⁊ puer: sicut ⁊ prius di=
ctũ est a me: fit aũt ex vitello oui
nutrimentũ autẽ ⁊ augmentũ
est ab albo quod ẽ in ouo ⁊ hoc
vtiq̃ manifestum est omnibus
factũ quicũq̃ ⁊ intellectũ inten
dũt: quando autẽ deficit nutri=
mentũ auicule ex ouo nõ habẽs
sufficiens a quo viuat mouetur
fortiter in ouo appetẽs nutrimẽ-
tum plus ⁊ pãniculi circum frã
guntur: ⁊ qñ mater sentit auicu
lã moueri fortiter rumpens ex
trahit: ⁊ hec accidunt sibi i. xx.
diebus: ⁊ manifestum est q̃ ita
se habet qm̃ enim sculpsit auis
in cortice oui: nihil est humidũ
quod sit dignum ratione. con=
sumptum enim est in auiculã.
Ita autem ⁊ puer quãdo auge=
tur non amplius potest mater
ꝓbere nutrimentũ sufficiens ap
petens igitur pl⁹ nutrimentum
presente embryone calcitrans
frãgit pãniculos ⁊ solutũ a liga
mento tendit pariter foras hec
fiunt in. x. mensibus ad lõgissi=
mũ. Et scđm hãc rõnẽ ⁊ bestijs ⁊
feris part⁹ aduenit tpe in quo
singulũ parit ad longius. Uni=
cuiq̃ eñi aĩaliũ necesse est tp̃s in
quo nutrimentũ rarius est em=
bryoni, ⁊ deficiet ⁊ partus adest
⁊ que quidem habent min⁹ nu=
trimẽtũ embryonib⁹ minus pa=
riũt q̃ vero plus posterius; ⁊ hec
quidem ad hoc dicta sunt a me.
Puer aũt qñ circũfrãgunt̃ pãni
culi siquidẽ vtiq̃ in exitu ad ca
put facile parit mulier si aũt ſꝫ
latus aut ſm̃ pedes egredit̃ fit
eñi hoc si ita egressus accidat fa
ctus aũt ab amplitudine matri
cũ ⁊ si mater in dolore nõ q̃escat
primũ aũt si ita egreditur diffi
culter pariet mulier multeq̃ vti
q̃ aut ipse destructe sũt aut pue
ri aut simul. Partentes autem
mulieres maxime dolent q̃ pri=
mo pariũt ꝓpter inexperientiã
dolorum: ⁊ maxime dolẽt q̃dam
secundũ lumbos ⁊ anchas. do=
lent aũt ⁊ totum corpus distant
⁊ anche ipsarũ que autẽ maxie
experte partus minus dolẽt pri
mo parientib⁹ que vero multo
ties minus dolent. Si a capite
exierit embryon caput ꝓmo extra
egreditur deinde alia mẽbra cõ
sequentia postremo aũt vmbi=
licus: ex vmbilico aũt regio tẽsa
est; post hoc autẽ putredo venit
sanguinea a capite ⁊ ab alio cor=
pore segregata coactiõe ⁊ labo
re ⁊ caliditate ⁊ fecit vel facit viã
purgationi part⁹ post exitũ pu
tredini mũdificatio fit ſꝫ tp̃s ꝓ=
mo dictũ ⁊ mã mille ⁊ alia mẽbra
mulierũ quecũq̃ hũidiora sunt
rũpuntur minus quidẽ in ꝓmo
partu. deinde tanq̃ plurib⁹ cor
rũpũtur partib⁹ adhuc magis
rũpunt̃ euacuatis venis a mun=
dificatiõe pt⁹. hec aũt a me di=
cta sunt ad hoc Gemelli aũt fiũt
ab vno coitu: hñt eñi vẽtres ⁊ si
nus matrices densos hos q̃dẽ
lõgiores: alios vo ꝓpinquiores
testiculi et multorũ generantia

alaliũ plures hñt paucorũ gñatiuis: silr aũt oues ꝛ bestie ꝛ aues. Qñ aũt mulieri accidat diuersa aut diuisa accidẽs ad duos vẽtres ꝛ mrices rapiãt sperma ꝛ vẽtriũ neqꝫ alr ad alteruꝫ vẽtrẽ relaxet diuisuꝫ aũt ivtroqꝫ vẽter pticulat ꝛ viuificat eodẽ mõ quo ꝛ nũc dictũ est. qaũt ab vno coitu gemellisiũt hoc est signum canis ꝛ sus ꝛ alia alalia sunt q̃cunqꝫ ab vno coitu pariũt ꝛ duo ꝛ plura ꝛ singulũ aialiuꝫ in matricibus in vẽtre ꝛ panniculo sũt. ꝛ hic nosipsi dicam⁹ fieri ꝛ hec pariunt eadeꝫ die oia vt multũ sic antẽ ꝛ mulieri ab vno coitu pueri facti. vterqꝫ in ventre ꝛ regione est. ꝛ pariũtur eadẽ die vtrqꝫ et primũ alt egreditur foras et regio ipsius. Qd aũt femina ꝛ masculus gemelli fiũt. dico in femia et viro ꝛ in vno quoqꝫ animali sperma esse ꝛ sir mius ꝛ fortius nõ insimul egreditur sperma: sed in duas ꝛ tres erectiones vel electiões et non est possibile semp simile esse totũ forte. qd primo egredit ꝛ qd posterius siquidẽ ꝯtingat grossum ꝛ forte sperma intrare i alteꝝ ventriũ illic masculus fit. si vero in alterũ humidius ꝛ imbecillius ibi femina fit. si ꝟo in vtroqꝫ forte ingrediat vtriqꝫ masculi fiunt. si vero infirmũ vtreqꝫ femine fiũt. Iste sermo sic dictus totus finem habet.

Deo gratias.

¶ Et hic finis imponitur libello hypocratis de embryõe siue natura fetus.

¶ Eiusdem liber secretorum incipit.

Dixit hypocrates cum in somnis apparet apa nigrum in posteriori pte auris morietur infirmus. 18. die.

¶ Et cũ i iũcturis hydropisexierit apa aut in pede liberabit post mẽsem a die q̃ apparuit. 3.

¶ Sup nasuꝫ aũt si apparuerit pustula sicut pãnus lineus mũdus aut nigra moriet i fine ãni a die apparitionis. 4.

¶ Et qñ febriens habuerit dolorem sub hypocundriis sinistris: ꝛ apparet in loco apa: ꝛ deliuerit subito morietur in die quarta. 5.

¶ Et si pustula nigri coloris aut pauonis coloris in poplite sinistri pedis: scias quod est pestilentia. 6.

¶ Si patiens alienatus fuerit ante tertiũ dieꝫ morietur añ. 7.

Et si exitura pustule nigra in ligua fuerit febrientis in die non cretico ꝓnosticatur mortẽ. 8.

Alienatio cito post dolorem totius corporis et cardiacam statim post somnũ significant abũdantiã hu. in corpore ꝛ ꝓnosticantur mortẽ subitaneã. 9.

¶ Cũ exierit in palpebra patiẽtis apostema quasi auella nasi ne dolore ꝛ grauitate morietur in. xxxiij. die. 10.

¶ Cũ exiret in summitate nasi apostema nigrum subito cum forti dolore: morietur in tribus mensibus. 11.

¶ Qui carent odoratu sine reumate fe. ꝓnosticantur. 12

¶ Dolores iuncturarum in iuuẽtute breuitatem vite significant. 13.

¶ Tremor genuuꝫ post somnũ

cum remanentia virtutis pro=
nosticatur paralisim. 14
¶Cum in ancha appuerit apo
stema acutum morietur i trib⁹
mensibus. 15.
¶Grauitas ligue post ei⁹ leui=
tatem in iuuentute: significat
mortem subitaneam. 16.
¶Cū in auris cartilagine exie
rit apostema fortis doloris mo
rietur in tribus mensibus. 17.
¶Qui patitur ephimeram: et
fluxerit sanguis ab eius nari=
bus: morietur trigesimo tertio
die. 18
¶Qui dormierit oculis apert3
absq3 consuetudine epilepsiam
significat. 19.
¶Quando febriēs huc illuc ma
nibus quesierit et viderit mor=
tuos quintodecimo die morie=
tur. 20.
¶In quo febriēte apparuerint
dispositiōes insuete si discoope
rit pudenda absq3 pudore et lo
quitur verba turpia morietur
omnino. 21.
¶Alienatio in omni egritudie
pessimum. 22.
¶Permanētia sensuū nō signifi
cat euasionem oino. 23.
¶In cui⁹ crure apparuerit pu=
stula cerulei coloris et flammei
omnino morietur primo men=
se. Et si fuerit sine ardore ⁊ pru
ritu in septem mensibus morie
tur. 24.
¶Pustule nigre ⁊ virides mor
tale maxie si fiāt cum febre. 25.
¶Tortura mādibule vel obli=
quatus visus in febre acutam si
gnificat mortem statim. 26.
¶Cuius oculi fuerint obliqui
cito alienationē significāt. 27.
¶Cui⁹ sens⁹ odorat⁹ subtilior
sit īsueto surdū pnosticat. 28.

¶Qui appetit comedere in ho
ris non assuetis humores in ei⁹
stomacho pronosticatur: qui si
fuerint sparsi vel congregati in
ferunt mortem. 29.
¶Qui multū studuerit i libris
philosophorum pnosticat vigiliā
maniam vel melancolicam. 30.
¶Qui loquitur subito turpia: ⁊
appetit subito cibaria nociua
debilitatem significat membro
rum principalium. 31.
¶Qui multū sufferūt fortis sūt
complexionis. 32.
¶Acuitas malitiā significat in
telligentie: sed tēperantia ma=
gis est conueniens. 33.
¶Qui trāsierint sm ānū ⁊ acci
derit eis dolor renū non curan
tur. s3 q magis psūt: sunt medi=
cine a virtute occulta opantes
qui si trāsierint primum ⁊ acci=
derit eis frenesis moriētur. 34.
¶Cū acciderit febris cū tussi ⁊
subito tussis recesserit pnostica
tur aprea in aliqua iunctura. 35
¶Iuuenis cui acciderit pleure
sis magna morietur. 36
¶In cui⁹ corpore acciderit se=
pe dormitio mēbrorum sigt ipsum
mori subito pter paucitatem
spirituum in corpore. 37.
¶Qui piger est ad motū pno=
sticat dolorem iuncturarū. 38.
¶Cui⁹ sudor assellarū fetet pro
nosticatur lepram. 39.
¶Quicūq3 iuuenis hīt febrem
cū dolore capit3 icurrēs cardia
cā moriet q subito p tres vl qt=
tuor dies post pncipium febris.

¶Prologus haly in librum hypocratis de esse egrorum secundum lunam.

DIxit hypocras medicorū
optimi cuiusmodi medic⁹
est q astronomiā ignorat: est em

tãq̃ cec⁹ viã baculo examinãs: huc illucq̃ miserabilr̃ cespitãs p qualibet boni malive apparẽtia fantastica ⁊ inanivt fatu⁹ trepidãs ⁊ exultãs. Null⁹ hõ se mittere deberet in man⁹ illi⁹: qꝛ nõ est medic⁹ pfect⁹ nec noie me dici merer̃ ℸcorari. Cognoui ℸ qꝛ op⁹ erat sciẽdi astronomiã: ⁊ aspexi in libro hypocratis: et inueni librũ paruũ sed optimũ quem qui bene sciuerit efficir̃ magnus: ⁊ est valde necessari⁹ omnibus medicis.

¶ Incipit libellus diuin⁹ quẽ hypocras de esse egrorũ ſm lune existentiam ac dispositionem edidit.

¶ De hora ⁊ crisi recumbentium ſm lunam.

Hypocrates dixit ꝙ primum aspice lunã qñ est plena luminis ⁊ tũc crescit sanguis ⁊ medulla in oi homine ⁊ bestiis oib⁹ ſm augmẽtũ: ⁊ in mari ⁊ in cũctis reb⁹ mũdanis. ¶ Cũ igir̃ ifirm⁹ cadit in lecto op⁹ ẽ ei videre si luna exeat de ꝯbustione: tũc eñ crescit infirmitas ꝗusq̃ venerit ad oppositiõis ꝗdũ: ⁊ qñ itrat i oppõnẽ vide si fuerit cũ malo planeta aut in malo loco: ⁊ si aspexerit dñz dom⁹ mortis: ⁊ p hoc poterꝫ scire vtrũ hẽat mori an nõ: ⁊ si hẽbit longã infirmitatẽ aut nõ. Nũc videam⁹ naturã oim signoꝝ iuxta pñtiam lune i eis.

¶ De luna in ariete.

Quum infirmitas cuiq̃ acciderit cum luna fuerit in ariete cum sole erit infirmitas in capite ⁊ pp calorẽ solis ⁊ dolebit ei puls⁹ capitꝫ hꝫ ꝗꝫ febres calidas ⁊ ñ vadit caliditas ab eo patir̃ ꝗꝫ ãxietatẽ ⁊ vix loqr̃: in pectore nimiũ calorẽ patir̃: ⁊ dolorẽ i pulmone. ⁊ hꝫ vehemẽtissimũ pulsum. Necesse est ℸ ei vt minuar̃ sibi sanguis de vena cordis: ⁊ opꝫ vti reb⁹ frigidis i potu ⁊ cibo ⁊ minuẽtib⁹ vtiq̃ calorẽ: ⁊ hec infirmitas deuenit in frenesim nisi pueniat medicina ⁊ periculũ ẽ mortis. ¶ Sꝫ si cuꝫ fuerit mars aut saturn⁹ morier̃ ex hac ifirmitate infra. vij. dies a die cũ luna fuerit cũ sole per 4. aspectũ ⁊ pl⁹: hoc ẽ si luna addat suo lumini. ¶ Si luna fuerit in ariete ⁊ in fortuna aspexerit eã ex ꝗdratũ vl̃ oppositionẽ Si fuerit saturn⁹ cũ ea ista ifirmitas erit i capite ⁊ ducet eũ ex mentẽ ⁊ isanit. ei tũc crescit nũc minuir̃: ⁊ ẽ sitis illi q̃ videre nõ põt ⁊ si astronomiam nescis nõ poterꝭ ei⁹ iudicare infirmitatẽ. ¶ Et si lũa fuerit i diminutione ꝗdũ vl̃ luis qñ reuertir̃ ad primũ aspectũ satni. i. qñ eũ dimisit: ⁊ p aliũ aspectũ eũ aspexerit terminar̃ ifirmitas i bonũ siue i malũ: qꝛ si inspexerit aliã infortunatã morier̃: ⁊ si nõ aspexerit meliorabir̃: ⁊ qñ luna dimiserit istos aspect⁹ de ꝗb⁹ dixim⁹ ꝙ dꝫ terminare ⁊ iuenerit iouẽ vl̃ venerẽ p aliquẽ aspectũ añq̃ vẽiat ad ꝯbustionem ifirmitas stabit supra eũ donec luna venerit in aspectũ vl̃ oppõnẽ sol̃: ⁊ si istos nõ iuenerit ⁊ mercuriũ iuenerit morier̃: ⁊ si iuẽerit martẽ meliorabir̃: ⁊ hec ifirmitas erit ab aliq̃ flegmate albo. Et qñ ifirm⁹ pmo sentit ifirmitatẽ ⁊ fuit luna addẽs suo lumine ⁊ gradib⁹ et mars ⁊ sol i ariete erit ifirmitas

in capite ꝛ insanit ꝛ nascit apa i capite de flegmate albo: ꝛ exit sanguis de narib⁹ ꝛ oꝫ eũvti frigidis ꝛ ē op⁹ ei facere medicinā vñ apa remoueat. ¶ Et si luna fuerit cũ mercurio i loco sol' euadet infirm⁹: sꝫ pri⁹ erit i magno ꝑiculo. Jdcq̄ mercuri⁹ ꝯcordat cũ marte i vno negocio: sꝫ mars nō facit sicut saturn⁹ sꝫ moriet qñ saturn⁹ est i loco solis. ¶ Sꝫ si fuerit iupiter cũ eadē vel mercuri⁹ vel ven⁹ hēbit infirmitatē diuersaꝫ. Si aspexerit eā mars vl' saturn⁹ aliq̄ aspectũ op⁹ ē vt des ei leuē medicinā ꝛ leuē dietā q̄ncq̄ sedeat: q̄ncq̄ se voluat: ꝛ pone eũ sedere i aliq̄ loco vt possit ꝑ totũ videre: ꝛ balneo vtat: ꝛ fac eũ sedere plane ꝛ dormire ꝛ da ei bibere aquā frigidā: et da ei mãducare q̄d vis: q꞉ qñ ē aspect⁹: nō ē ei op⁹ dare medicinā ſm physicũ nisi sicut volet.

¶ De luna in thauro.

Quando incidit ifirmitas ꝛ luna est in thauro et aspicit eam mars ab oppositione vel quadrato illa infirmitas est ex sanguine ꝛ sentit caliditatem ꝛ siccitatē: ꝛ dolet in nocte ꝛ nō ꝑt dormire: ꝛ hꝫ volũtatem bibēdi vinũ aut res frigidas: ꝛ est necessariũ ei minuere sãguinē ꝛ dare ei medicinā q̄ reddat eũ frigidũ ꝛ hũidũ. Sꝫ si fuerit in isto aspectu saturn⁹ cuꝫ luna aut venerit ad eũ: ꝛ nō inuenerit fortunā moriet ifra. 14. diem a die qñ iceperit ei prio ifirmitas Et si fuerit luna addēs i suo lumine ꝛ ḡdib⁹: ꝛ inspexerit eam mars ex trino vl' ex q̄drato ꝛ luna venerit ad saturnũ ꝛ mercuri⁹ cũ hec ifirmitas ex frigiditate ꝛ siccitate erit: ꝛ erit tot⁹ fractus ꝛ dirupt⁹: ꝛ vix etiā pauca loqui poterit: ꝛ stomach⁹ ei⁹ nō ꝑt digerere: ꝛ interi⁹ calorē nō hēbit: ꝛ medicia laxatiua erit ei necessaria q꞉ ista frigiditas ē d̄ colera alba. Aspice ḡ lunā qñ venerit ad oppositũ loci i q̄ fuerat: ꝛ cũ ibi fuerit habebit magnũ ꝑiculũ ꝛ laborē ꝛ moriet si nō iuenerit cũ luna fortunā alt quā i vno signo ꝛ si iuenerit cũ ea fortunā euadet vsq̄ ad. 8. dies. ¶ Sꝫ qñ accidit alicui infirmitas ꝛ luna fuerit i thauro et mars ꝛ sol ibidē cũ ea: hēbit istā ifirmitatē i nocte i pectore: ꝛ lingua sibi erit ꝯbusta: ꝛ hēbit magnũ calorē i ore ꝛ in ocl'is citrinitatē: vadit ēt ad sellā ꝛ balbutiet ꝛ hꝫ febres ex sanguine ꝛ siti nimiā patit ē ei opus medicia laxatiua ꝛ sanguis minutiōe ꝛ mãducet q̄cq̄d vult: ꝛ bibat de frigido: ꝛ caueat a calido. Et aspice qñ lũa fuerit i trino aspectu ad solē: si minuat ifirmitas viuet. ꝛ si crescat moriet qñ erit luna erit in oppōne solis. Sed si inuenerit iouē vel venerē non moriet: ꝛ si ē in fortuna moriet.

¶ De luna in geminis.

Si luna fuerit i geminis q̄ñ alicui acciderit ifirmitas ꝛ aspexerit eā mars aut saturn⁹ ex quarto vel septimo: ē illa infirmitas iō q꞉ ꝑdidit somnum aut q꞉ habuit aliquam tristitiā vel habuit nimiā cogitationeꝫ de aliq̄ negocio: q꞉ amisit aliq̄d de reb⁹ suis ꝛ dolebit totũ corpus: ꝛ durabit hec infirmitas ꝑ centũ dies ꝛ plus: postea vero habebit calorem in corpore sed cum iacet in nocte se multũ extendit: ꝛ dolorem habebit i epate. Et si nō fuerit cũ luna vna ex

fortunis morietur vsq ad dies triginta. Cū luna aūt fuerit i gemis addēs i suo lumine et gradibus ꝛ mars aspexerit eā ex quarto vel septio: erit hec i firmitas ex colera rubea: ꝛ hz febres ꝛ pulsus est vehemēs. Minuat itaq sibi ita sāguinē fridis vtaẜ cibis. Sz si fuerit saturnꝰ i isto aspectu: ꝛ nulla fuerit fortūa cū luna morieẜ qñ luna venerit ad oppositionē illiꝰ i q̄ erat qñ incepit infirmitas. Et si aliq̄ fortuna eā aspexerit. euadet: sz i magno piculo erit. Si fuerit luna i gemis ꝛ saturnꝰ i ea: hec ifirmitas ex hūiditate ē: ꝛ friditas eiꝰ erit i capite ꝛ iō diligēter aduertas ne minuas tali ifirmo sāguinē: et ne vtaẜ rebꝰ fridis ꝛ hūidis: sz da hmōi infirmitatē patiētī res cōueniēter tēperatas. Et aspice qñ luna venerit i oppositionez ipsiꝰ solis: si iuenerit aliquā fortunā aspiciētē viuet debilitatꝰ: si āt nullā fortunā iueniet morieẜ infirmꝰ. Si ꝟo in gemis fuerit luna ipa ꝛ aspexerit eaz alia fortuna ex bono aspectu supuiuet ifirmꝰ. Sz eiꝰ ifirmitas in aliā infirmitatē mutabiẜ. Sz qñ dimiserit istā fortunā ꝛ nō inuenerit aliā fortunā quousq venerit i aliā oppositionē loci in quo erat nō pōt scire medicꝰ quā ifirmitatē habebit. Sz tūc euadet ab infirmitate sua cum luna fuerit i oppositiōe pdicta. Si aūt luna sit in geminis ꝛ cū ea sol ꝛ mars ꝛ ceciderit aliqs i ifirmitatē. H ifirmitas erit magna: ꝛ vnꝰ ei oculꝰ lachrymabitur. Ueniet quoq in frenesiz ꝛ inest ei magnus timor: ꝛ apparent ante faciem eius diuerse figure ꝛ imagines horribiles ꝛ eius pulsus nō inuenietur: et pulsꝰ capitis dolet ei. Caueigitur ne minuas ei sāguinē ꝛ da ei cibū leuē ꝛ nō multū: fac eū iacere i loco ꝯpetēter tpato. Aspice igẜ qñ lūa fuerit ad aspectū q̄rtū loci in quo pmo erat: ꝛ tūc morieẜ infirmꝰ. Si luna fuerit ifortunata. Si ꝟo fortūatatūc viuet. Sz qñ luna fuerit cum sole ꝛ marte: ꝛ aspexerit eā fortunata ex bono aspectu: ꝛ luna sit addēs suo lumini ꝛ gradibꝰ cū luna venerit ad quartū aspectuz loci in quo prius fuit: vide ne des ei potionez aliquā: sed etiam vtaẜ leui cibo ꝛ balneo: ꝛ sedeat in loco alto ꝛ eminēti.

De luna in cancro.

Si luna fuerit i cācro qñ aliqs i ifirmitatē iciderit: et aspexerit eā saturnꝰ ex q̄rto vẜ septio: eiꝰ ifirmitas erit q: frigꝰ itēsum eū inuaserat post exitū balnei ipo nō sentiēte: ꝛ nō sentit odorē aliquē: dolebit q̄z ei pectꝰ ꝛ tussiz patiẜ ꝛ pax hz caloris pulsus q̄z in eo exiguꝰ repiẜ aut nullꝰ: dolēt ei ēt lumbi ꝛ stomachꝰ: ꝛ est ei medicina p necessaria ad mūdificādum pectus ꝛ ad tussiz repmēdā. Si vero nō fuerit cū luna ꝛ etiā nō aspexerit eā aliq̄ fortuna bono aspectu donec venerit ad q̄rtū aspectū loci i quo fuerat qñ incepit eum infirmitas molestari: aut ad oppositum illius: tūc hz mori hinc vsq ad decē dies infallēter. Sed si aspexerit eaz fortuna aspectu bono: tūc remanebit i vita: sz magnā hēbit fatigationē. Si ēt luna fuerit i cācro ꝛ mars eā aspexerit ex aspectu q̄rto: ꝛ ptēt ex oppositoꝯ illis

quē īfirmitas cepit ꝓmū nimiū
vomit: vel alit euacuationis: ⁊
malū stōachū hȝ valde: ⁊ est ei
mltū necessaria medicīa frigi=
da ⁊ stōachi sui restrictiua: ⁊ si
ħ aspexerit eā aliq̄ alia fortūa
ꝯueniēs ⁊ bōa i ipo loco infir=
mus morieť anq̄ȝ ad q̄rtū aspe
ctū veniat. ¶Si ṽo luna i can
cro ⁊ cursu suo sit vacua: ħ de=
bilitas siue īfirmitas orta fuit
ex nimio potu ex q̄ vene iplete
sūt sāguie ⁊ se nimiū distēdūt.
hȝ q̄ȝ dolorē nō modicū i nocte
hȝ etiā volūtatē sedēdi in altū
cōtinuoq̄ȝ appetit stare disco=
pert⁹ ⁊ nō vult audire loq̄ntē
iuxta se aliquē. vtať q̄ȝ reb⁹ fri
gidis: tēperatꝭ tn̄ q̄ eū ifridēt.
Qn̄ āt luna venerit ad opposi=
tū cācri tūc ifirm⁹ euadet: si eā
fortūa bōa aspexerit. Sȝ si ipā
inuenerit martē aut solē infirmi
tas ħ ꝯuertiť ad febres calīas:
⁊ puls⁹ ei⁹ nō ꝯmisceť sȝ sp vn⁹
est ei. Igiť minutio ei foret ne=
cessaria q̄ð ꝑit⁹ medic⁹ modera
re sciet ⁊ duret ꝭm ifirmitatē: si
fuerit vt dixim⁹ i loco vbi fue=
rit ad q̄rtū ğdū vł appositū. si
ēt iuenerꝭ. a. 90. vsq̄ȝ ad opposi=
tū hȝ tūc ad ifirmū: q̄ȝ habebit
malū i nocte: ⁊ clamabit et ni=
miū fatigabiť: sȝ qn̄ venerit ad
aspectū trinū ifirm⁹ euadet. sȝ
si iuenerit aliquā fortunā i illo
bonā: nec ei r̄sidua ifirmitas i
aliā infirmitatē ꝯuerteť ⁊ eua
dȝ qn̄ illa fuerit r̄uersa ad locū
suū i q̄ fuerat qn̄ ifirmitas eū i
uaserat. ⁊ si aduersātē sibi for
tunā iuenerit ifirm⁹ morietur.
¶Sȝ si fortūa eā aspexerit ali=
q̄ aspectu bono r̄maēbit ifirm⁹
viu⁹ ⁊ euadet. ¶Si āt lūa i cā
cro fuerit ⁊ satn⁹ cū ea vna cuȝ
Ione morbuȝ hēbit ꝑ spacium
triū dieꝝ ⁊ tādē ꝯualebit ⁊ vi=
uet. si āt lūa i cācro fuerit ⁊ sat=
n⁹ ⁊ mars venusq̄ȝ cū ea et ali
q̄s icepit ifirmari: ħ ifirmitas
ꝯsurget ex nimia fatigatōe iti
nerꝭ: ⁊ post suū aduētū ex itine
re nimiū se cū muliere exercuit
voluitq̄ȝ se hicide ⁊ mltū fact⁹ ē
debilis: ⁊ ꝑpea neq̄ȝ minuere
ei ðbeas. Sȝ fac vt vtať carne
assa ⁊ pullꝭ: ⁊ maxie vtvtať cibo
ꝯfortatiuo. ⁊ caueas ne ei des
res fridas: ⁊ cū exierit a loco il
lo ⁊ venerit adoppositōeȝ ⁊ nō
iuenerit aliquē planetā ifirm⁹
euadet qn̄ veniet ad oppositio
nē loci i q̄ erat. ⁊ si fortunā bo=
nā iuenerit valde breui in tpe
euadet. ⁊ iuenerit malā fortu=
nā cr̄scit ifirmitas ⁊ q̄ꝑmū mo
rieť. Si āt lūa i cācro sit: ⁊ sat=
n⁹ ⁊ mars ⁊ mercuri⁹ cū ea: ⁊ i=
firmitas aliquē iuasit: ifirmi=
tas tał ꝑcedit ex nimio labore
scribēdi ⁊ legēdi: ⁊ ꝓuēit ēt ex
supfluitate coleř nig. tał vti dȝ
m̄dicia vtq̄ȝ tpata colerā nigrā
diuidēte. qn̄ āt fuerit egssa ð lo
co illo ⁊ inēerit fortunā euadet
cū lūa vēerit ad q̄rtū aspectū il
li⁹ fortūe. sȝ si iuenerit aliquē
plāetā bonū euadet qn̄ vēerit
adoppositōeȝ loci i q̄ fuerat qn̄
ifirmitas eū iuaserat. sȝ si iue=
nerit ifortunā durabit tał ifir=
mitas q̄usq̄ȝ venerit ad locū i q̄
fuerat prio ⁊ tādē euadet. sȝ si
iuenerit ifortunā ꝑp malū aspe
ctū: tūc qn̄ luna se reuoluet ad
oppositionē talis infirm⁹ effi=
ciť vesan⁹: furiosus: ⁊ mēte ca=
ptus. Si ṽo fortunā aliquā in
uenerit ifirm⁹ cadet i aliā infir
mitatē sed tamē euadet.

De luna in leone.

CUz luna fuerit i signo leo
nis ꝛ aspexerit eã saturnꝰ
ex q̄rto vł oppositiõe: ꝛ aliq̇s i-
ciderit i ifirmitatẽ ifirmitas h̄
erit ex flegmate albo: ꝛ habe-
bit dolorẽ itẽsũ i capite: ita q̄ꝺ
estꝰ veniũt: ꝛ hẽbit febres mul-
tas: ꝛ nimiũ durabit hec ifirmi
tas: ꝛ maior erit iteriꝰ q̄ꝫ exte-
riꝰ ꝛ erit q̄ꝫ maxie stipticꝰ: et si
penitꝰ nullã fortunã aspexerit
morie̾ q̄ꝫ primũ ad q̄rtũ leõis
aspectũ applicuerit ꝺ loco cõ-
putãdo i q̄ fuerat q̄ñ eũ ifirmi-
tas iuaserat. Sꝫ si fortunã ali
quã ispexerit euadet. ¶ Si ṽo
luna i leone fuerit ꝛ eã aspexe
rit mars ex q̄rto vł septio: ꝛ ali
q̄s iciderit i aliq̄ꝫ ifirmitatẽ tał
ifirmitas erit ex abũdãtia san
guis: ꝛ calorẽ nimiũ patie̾ ꝛ eũ
due feb. fortes iuadẽt: vitet res
fridas ꝛ siccas. ꝛ si aspexerit eã
fortuna bono aspectu euadet
post fatigationẽ magnã. Sꝫ si
fortuna bono aspectu eũ ñ aspe
xerit absq̄ꝫ dubio morie̾ q̄ñ ve
niet ad oppõnẽ loci i q̄ fuerat
q̄ñ eũ ifirmitas illa cepat. Cũ
iteꝝ luna sit i leone ꝛ aspexerit
eã mars aut sol ex aspectu op-
posito hẽbit calorẽ maximũ ite
riꝰ i pectore ꝛ hẽbit pedes ꝛ ma
nꝰ itẽsissime ꝛ excellẽ̾ fridas ꝛ
dolorẽ i capite: opꝰ ẽ ei vti mi-
nutõe sãguis: si potes q̄ñ luna
ẽ i illo signo. sꝫ si i illo ñ potes
minue̾: dimitte eũ donec i me
dietatẽ sui lumis vnge sibi pe
des vnctõe q̄ tollat sibi ifrigidi
tatẽ. ¶ Sꝫ si mars vł sol sit cũ
ea i vno signo: erit h̄ ifirmitas
ex dolore cordꝫ. q̄ñ ṽo luna ve-
nerit ad q̄rtũ aspectũ loci in q̄
fuerat euadet. q̄ñ ṽo luna rece
det ꝺ vno ex locꝫ q̄s dixi ꝛ iue-
nerit iouẽ i itine̾ ad venerẽ añ
q̄ꝫ venerit ad q̄rtũ aspectũ: opꝰ
ẽ ꝯpone̾ ꝛ balnea ꝛ i alto loco
sede̾. Si ṽo satnũ iuenerit cõ
uerti̾ h̄ ifirmitas i vitiũ vesice
euadet q̄ꝫ cũ luna vẽerit ad lo-
cũ i q̄ fuerat pmũ. ꝛ q̄ñ luna iue
nerit solẽ aut martẽ ꝛ fuerit cũ
ea saturnꝰ aut mercuriꝰ erit in
firmitas sic̄ diximus ex dolore
cordꝫ ꝛ erit lõga: ꝛ timẽdũ ẽ q̄ꝫ
ne veniat i mẽtꝫ obliuionẽ. vta̾
q̄ꝫ rebꝰ frigidꝫ: ꝛ caueat a cali
do ꝛ ne iaceat in loco lucido.
aspice q̄ñ venerit luna ad q̄rtũ
aspectũ loci i q̄ fuerat ꝛ si h̄ ifir
mitas c̄scit morie̾: si minua̾:
euadet dõec luna ꝑgat tm̄ q̄ꝫtũ
vsq̄ꝫ ad locũ q̄ñ venerit i oppo-
sitõe. sꝫ si fuerit i fortuna eua-
det donec luna tm̄ ꝑgat q̄ꝫtũ ẽ
vsq̄ꝫ ad locũ i q̄ fuerat q̄ñ ifirmꝰ
eũ cepit. ¶ De luna i ṽgine.

CUm luna fuerit i ṽgie ꝛ sa
turnꝰ aspexerit eã ex q̄r-
to vł septio q̄ñ ifirmitas ei ac-
cidit hẽbit dolorẽ stõachi: ꝛ vẽ
tris tele sustinẽtis itestina: ꝛ i-
teriꝰ hẽbit a p̄a de flegmate al-
bo: interiꝰ q̄ꝫ calorẽ patie̾: ꝛ ꝺ-
biłpulsꝰ ẽ ei: ꝛ nemo põt astro-
logice de ifirmo cogitare. Uta
tur q̄ꝫ rebꝰ frigidis ꝛ ꝯpetẽter
tẽperatꝫ ꝛ opꝰ ẽ vt sane̾ a p̄ate
ita ꝙ nõ apia̾. Et ista infirmi-
tas ẽ lõga. Si ṽo fortuna eam
aspexit euadet post multos di
es: et si in fortuna eã aspexerit
morietur ad dies. 40. ¶ Cum
luna fuerit i ṽgine et aspexe-
rit eã mars aut sol ex q̄drato
vel septimo erit infirmitas cũ
magno calore iterius: ꝛ nimiũ
ascẽdit ad sellã: ꝛ proijcit san-
guinẽ ꝛ venenũ et pulsus est ei
fortis: ꝛ q̄ñq̄ꝫ nõ inueni̾: anxie
tatem

tatem quoq̃ patit̃: hʒ ēt maluʒ stomachū. Est igit̃ medicina ei necessaria ꝯstipatiua ꝛ stōachi cōfortatiua: vtat̃ quoq̃ rebꝰ leuibꝰ: medicia etiā leuis ei det̃. Sed si nō aspexerit eā fortuna aliq̄ morieẗ vsq̃ ad .xxx. dies et si aspexerit eā fortuna aliq̄ viuet. ¶Cū luna fuerit i virgie ꝛ cursu infirmitas vacua erit: nā stomachꝰ erit debilis. habebit quoq̃ fluxū vētris: ꝛ qñ facit vrinā pūgit eū vesica: hʒ quoq̃ colorē viridē ꝛ vix facit vrinam. Sʒ si fuerit cū ea mars vl' mercuriꝰ seu sol erit ifirmitas magna ꝛ vix loquit̃ opꝰ ē ei medicina q̄ paulatim fluxū vētrꝭ restringat habebit q̄ʒ magnum periculū qñ luna venerit ad loci oppositionē in q̄ fuerat. et si aspexerit eā fortuna viuet: sin ꝟo morieẗ: ꝛ si fuerit sic ꝛ iuenerꝭ saturnū cū luna vl' mercuriū aut venerē aut iouē hec ifirmitas erit minꝰ longa: ꝛ habebit dolorē capitꝭ ꝛ ñ euadet donec luna venerit ad locū i q̄ fuerat quando infirmitas cepit.

¶De luna in libra.

Cum luna fuerit i libra et venerit ad q̄dratū aspectū ꝛ saturnꝰ aspexerit eā ex q̄drato vl' oppositōe erit hec infirmitas ex nimia potatiōe et maior ifirmitas qñ luna erit i diminutōe luminis ꝛ graduū ꝛ tpa ei dolent pectꝰ q̄ʒ strictū ei fit: ꝛ hʒ flegma albū i pulmone ꝛ sternutat multū. hʒ q̄ʒ fe. leues opꝰ est ei medicia tpata ꝛ cibo tpato ꝛ leui vtat̃. Si vero aspexerit eā mars ex malo aspectu morieẗ. ꝛ si ñ aspexerit viuet qñ luna venerit ad oppositionē loci in q̄ prio fuit. ¶Si aūt fuerit luna i libra ꝛ aspexerit eā mars ex q̄drato vl' oppositiōe: hec ifirmitas erit de sanguie ꝛ hēbit magnas feb. ꝛ pulsus sūt vehemētes: ꝛ i nocte videt pessimas visiōes: ꝛ ñ p̄t dormire: ꝛ hʒ apa ex flegmate albo: ꝛ ē ei necessaria minutio: ꝛ est ei opꝰ medicia tpata. Sʒ si ñ aspexerit eā aliq̄ fortuna morieẗ vsq̃ ad .xxiij. dies: sʒ si aspexerit eā aliq̄ fortuna euadet cū luna venerit ad oppositionē loci i q̄ fuerat. ¶Cū luna fuerit i libra pegrina ē ꝛ ifirmitas ē ex dolore pedū ꝛ manuū iterꝰ hʒ calorē ꝛ ocl'os ħues q̄si violētos: ꝛ balbutit cū loq̄t̃: ꝛ medicina est ei dē necessaria ꝛ dieta frigida ꝛ hūida ꝛ minutio sanguinꝭ. Cū āt luna exiuerit ꝺ loco illo ꝛ inuenerit fortunā aut fuerit cū ea euadet cū luna venerit ad oppositōeʒ: sin aūt morieẗ. ¶Cū āt luna fuerit i libra ꝛ fuerit mars: ꝛ sol i oppositione eiꝰ erit infirmitas in capite valꝺ magna: sʒ si fuerit mercurius cū luna erit dolor i capite ꝛ oculi eiꝰ lachrymant̃: ꝛ minutio est ei necessaria ꝛ medicina laxatiua. ꝛ si luna inuenerit iouē aut venerē qñ egredieẗ ꝺ loco illo euadet alioq̄n morieẗ.

¶De luna in scorpione.

Luna cū fuerit i scorpione et aspexerit eā saturnꝰ ex q̄drato vel oppositiōe erit ista infirmitas ex sanguie putrido aut de veneno: ꝛ ñ fuerit luna i diminutōe sui luminꝭ ꝛ sui gradus et nō aspexerit eā fortuna morieẗ ꝛ si fuerit addēs lumini ꝛ g̃dui ꝛ fortūa aspexerit eā viuet. ¶Cū āt luna fuerit in scorpione ꝛ mars in scorpiōe cū ea

et iupiſ aſpexerit eā ex q̄drato
vł oppoſitiōe hēbit feb.ꝛ valō
neceſſaria ē ei medicina laxati
ua ꝛ tpata dū exiuerit lūa ō lo
co illo ꝛ iūget ſe Ioui ꝛ euadet
¶Cū āt luna i ſcorpione egri
na eſt.ifirmitas erit qñ pmū ici
pit eē leuis ꝛ p nihilo hſ ꝛ va=
dit ꝛ mutaſ i malū:poſtea ꝟo
patiſ iveſicca ꝛ puſtula ei naſci
tur i narib⁹.Cū āt lūa venerit
ad ſeptimū aſpectū loci i q̄ fue
rat patieſ febres młtas.ꝛ cū lu
na fuerit ad q̄rtū aſpectū loci ꝛ
ñ iuenerit fortunā morieſ.Sin
aūt iuenerit fortunā naſceſ ei
apa i aliq̄ illoꝝ ꝛ viuet.ꝛ ē op⁹
ei medicia ad illā ifirmitatē vt
apiaſ i balneo nec i loco cali=
do vł frido morieſ.¶Cū āt lu=
na i ſcorpiōe fuerit ꝛ cū ea mars
et ſaturn⁹ iſte ifirm⁹ habebit
febres calidas ꝛ ał's fridas et
renaſceſ flegma:ꝛ fac vt in die
vadat ad ſellā ꝛ nō minuas ei
ſāguinē.qñ ꝟo lūa egredieſ ō
loco illo ꝛ aſpexerit eā fortūa
euadet vſq ad diē.xiiij.ſi āt ñ
aſpexerit durabit vſq ad diē.
lxx. ¶De luna i ſagittario.

CUm āt luna fuerit i ſagit
tario ꝛ aſpexerit eā ſatn⁹
ex q̄drato vł oppoſitiōe erit i=
firmitas i flegmate ꝛ hēbit do=
lorē in iecore:pedes q̄z erūt ei
fridi:durabitq hec infirmitas
q̄uſq luna iungeſ cū ſaturno
bis.Si iuenerit fortunā nō du=
rabit āpli⁹ q̄uſq luna venerit
i oppōnē loci in q̄ fuerat. ¶Cū
āt lūa fuerit i ſagittario ꝛ aſpe
xerit eā mars ex q̄drato vł op
pōne:ꝛ addiderit i ſuo lumie ꝛ
ſ̄du eſt hec ifirmitas quā me=
dic⁹ ſcire ñ pt niſi aſtronomiā
habuerit q: mō dicet ꝙ dolet
ei caput:ꝛ tota pſona:mō aliſ
q̄ ita ei accidit qm̄ nimiū fuit i
balneo:ꝛ nimiū itroiuit i pect⁹
ſuū ꝛ i caput:vomit q̄z młtū et
aſſellat:op⁹ ē ei m̄dicia ↄſtipa=
tiua:ꝛ vtaſ dieta ꝛ leui ſirupo
p̄t acetoſū.qñ ꝟo lūa exiuerit ō
loco illo ꝛ iuenerit ſaturnū mo
rieſ ſz ſi iuenerit fortunā viuet
ſz maximā hēbit fatigationez.
¶Cū lūa fuerit i ſagit. cū ioue
vł vēere ꝛ erit ifirmitas ex tuſſi
ꝛ dolorē i pectore hēbit ꝛ qñ exi
uerit ō loco ꝛ aſpexerit ſagitta
riū ex q̄drato euadet.et eſt ei
medicina mollificatiua necia:
caueat aūt balnea ne intret.

¶De luna in capricorno.

IN capcorno lūa cū fuerit ꝛ
aſpexerit eā ſatn⁹ ex q̄dra
to vł oppōne ꝛ fuerit i lumiſdi
minutōe ꝛ ḡd⁹:ē ifirmitas ex ni
mia fatigatōe ſudorꝫ ꝛ frig⁹ eū
accepit:ꝛ nimꝫ ē clauſ⁹ ꝛ ſternu
tat młtū ꝛ ſtōach⁹ q̄z ꝛ pect⁹ ei
dolēt:hz q̄z febres ex ſanguie:
vtaſ fb⁹ tēpatꝫ:ꝛ ſirupo tēpa=
to.qñ āt lūa iſpexerit fortunā
euadz:ſz hēbit magnā fatiga=
tōez ſi ꝟo fortūa ñ aſpexerit mo
rieſ vſq ad.30.dies.¶Cū āt lu.
fuerit i capcorno ꝛ aſpexerit eā
mars ex q̄drato vł ex ſeptio erit
ħ ifirmitas ex vomitu ꝛ młti ca
lorꝫ ꝛ hz vētrꝫ fluxū ꝛ ardet ſtōa
ch⁹ ꝛ iflat:ꝛ hz magnā febrē ꝛ ſu
dat młtū ꝛ pł'⁹ ñ iueniſ ſp vnt⁹
manerie i:op⁹ ē ei medicia fri=
da.ſi āt lūa aſpexerit fortunā
euadet:ꝛ ſi ñ aſpexerit morieſ
vſq ad dies.vj.¶Cū āt lūa i ca
pcorno fuerit ꝛ mars ꝛ ſol cū ea
fuerit ifirmitas ex nimia fatiga
tōe ꝛ calefactōe ad ignē ꝛ acce
pit cā ſe.ex colera citria caueat
a balneo ꝛ ſe ñ iſūdat i aq̄ frigi

da.ſ3 ſi exierit ide lūa euadet
vſꝙ ad dies.7. ¶De lūa i aq̄rio

Luna cū fuerit i aq̄rio ad=
dēs in lumine ⁊ gradibꝰ ⁊
aſpexerit eā ſaturnꝰ ex q̄drato
vel ſeptio erit ex nimio labore
et parcit ſanguinē:⁊ iſta infir=
mitas q̄nꝙ creſcit.q̄nꝙ minuit
cauendū eſt eo:aſpice q̄n vene=
rit ad oppoſitionē ſi meliorer
viuet.Sinautē morier vſꝙ ad
q̄tuor dies. ¶Cū āt luna i aq̄=
rio fuerit peregrina p̄mū ha=
bebit malū ⁊ dolebit interiꝰ h3
q̄3 febres calidas⁊ durabūt mł
tū.⁊ habebit magnā infirmita
tem ſiue anxietatē:ſed q̄n luna
fuerit cū ſole habebit ſe meliꝰ
aſpice lunā q̄n egredier d̄ ſole.
ſi inuenerit fortunā an̄ꝙ vene=
rit ad locū in q̄ cepit ifirmari i
firmus euadet.ſinaūt iuenerit
morier. ¶Cū āt lūa fuerit i aq̄=
rio:et ſaturnꝰ vel mercurius.
alias mars cū ea eſt ifirmitas
ex colera nigra.S3 ſi luna erit
addēs lumini ⁊ gradibꝰ ⁊ iue=
nerit eā fortuna an̄ꝙ ſit i oppō
ne loci i quo erat euadet:ſi āt
fortuna nō iuenerit morier in=
firmꝰ. ¶Cū aūt luna fuerit in
aq̄rio addens in ſuo lumine et
gradibꝰ et ſaturnꝰ aſpexerit ex
q̄drato vel oppoſitiōe ē ifirmi
tas ex frigore qd̄ eū accepit:et
h3 dolorē i capite ⁊ vētre:⁊ opꝰ
eſt ei medicina calida q̄ frigꝰ
expellat:⁊ ſi aſpexerit fortunā
euadet:ſed vene nodi:⁊ nerui:
dolebūt ei. ¶De lūa i piſcibꝰ.

Cum luna fuerit i piſce ad
dens ſuo lumini ⁊ ḡdibꝰ
⁊ ſaturnꝰ aſpexerit eā ex q̄dra
to vł ex ſeptio eſt hec ifirmitas
ex terrore quod eū ſuſcepit:et
habet in capite dolorē et in vē=
tre:⁊ ē ei opus medicia calida
que frigus expellat.⁊ ſi aſpexe
rit fortunam viuet ⁊ poſtꝙ eua
det:tn̄ nodi dolebūt ei. ¶Cū vo
luna fuerit i piſce addēs lumini
⁊ gradibꝰ:⁊ aſpexerit eā mars
ex q̄drato vel oppoſitiōe erit i=
firmitas ex nimio cibo ⁊ nimio
ſanguine⁊colera ⁊ opus ē ei vt
minuat ſanguinē ⁊maiorē dolo
rē habebit in nocte q̄3 in die.ſ3 ſi
nō aſpexerit ea3 fortuna in loco
illo in quo accepit eū ifirmitas
morier.ſi aūt aſpexerit euadet
quādo venerit ad locū illū in q̄
incepit infirmitas. ¶Cū aūt lu
na in piſce eſt:⁊ venꝰ ⁊ iuppiter
cū ea infirmar q2 ſudauit et bi=
bit aquā⁊ habebit dolorē i ocu
lis:⁊habebit febres cū frigore:⁊
poſtea cū calore.opus eſt ei me
dicina laxatiua ⁊caloris expulſi
ua:et cum luna venerit ad oppō
nē illiꝰ euadet. ¶Cum luna eſt i
piſce ⁊mars cum ea:erit ifirmi
tas ex nimio calore.⁊opus eſt ei
vt minuat ſanguinem.⁊ſi fortu
na eam aſpexerit viuet. ſinautē
morietur.

¶Explicit libellꝰ diuinꝰ hypo
cratis chū:quē de eē egrorꝝ ſcḿ
diuerſā lune diſpoſitiōe3 edidit
¶Liber hypocratis dictus ca=
pſula eburnea.Qui in eiꝰ ſepul
chro inuentus fertur.

¶Prologus in librum.

Peruenit ad nos
qd̄ Cu3 hypocra
tes morti appro=
pinquaret p̄cepit
vt virtutes iſte ſcri
pte ponerentur in capſa ebur=
nea:et poneretur capſa cum eo
in ſepulchro ſuo ne aliquis ea3
detegeret. ¶Cum ergo voluit

cesar videre sepulchꝛuꝫ hypo.
peruenit ad ipsuꝫ aspexit ipm̄:
erat aūt valde abiectū ꝓcepit
ꝙ ipꝫ renouari ⁊ fabꝛicari ⁊ coꝛ
pus eiꝰ si itegrū iueniret̄ d̄ferri
sibi:cūq; foderet̄ sepulchꝛū iuē
ta est in eo hec capsa eburnea
⁊ i ea iste virtutes:delata est ꝙ
cesari:qui in ea aspiciens Mis=
dos amico suo fideli tradidit.

Quando in facie infirmi fuerit apa cui
nō inuenitur tactꝰ: ⁊ fuerit ma
nus sinistra posita suꝑ pectus
suuꝫ scias ꝙ moꝛietur vsq; ad.
xxiij.dies:⁊ ꝓcipue qñ i egritu
dinis sue pꝛincipio palpat se=
pe nares suas.2.¶Qñ fuerit i
vtrisq; genibꝰ apa magnū cum
vehemētia sitꝫ scias ꝙ moꝛiet̄
vsq; ad octauū diē:⁊ ꝓcipue qñ
i egritudis sue pꝛicipio sudaue
rit sudoꝛe mlto.3.¶Qñ fuerit
suꝑ venā q̄ est suꝑ ceruicē q̄ ge=
nerat somnū:pustula ꝑua suꝑ
ipāꝫ sicut foꝛma puluerꝫ:scias
ꝙ ifirmꝰ moꝛiet̄.52.die a die q̄
ifirmꝰ est:⁊ signū ē qꝺ fit i pꝛici
pio sue egritudis sitꝫ vehemēs
4.¶Qñ fuerit suꝑ liguā pustu
la sic̄ naurati.⁊ est naurea q̄ dr̄
musca canina aut sicut grana
pētadactili scias ꝙ moꝛiet̄ in
die illo:⁊ signū ē ꝙ desiderat i
pꝛicipio sue egritudis res cali
das i suis naturꝫ.5.¶Qñ fue=
rit suꝑ aliquē digitoꝝ pustula
nigra ꝑua silis hoꝛobo ⁊ dole
bit scias ꝙ moꝛiet̄ i duobꝰ die=
bꝰ ab egritudie sua.⁊signū erit
qꝺ fuit i gn̄atiōe sua ḡuis coꝛ=
poꝛis.6.¶Qñ fuerit in pollice
manꝰ sinistre pustula parua si
milis fabe fusci vl' pallidi colo
ris q̄ nō dolet:scias ꝙ in sexto
die moꝛiet̄ i pꝛicipio egritudis

Et signū ē qꝛ a ꝓncipio egritudi
nis assellauit assellatiōibꝰ mul
tis valde.7.¶Qñ in digito me
dio sinistri pedis fuerit pustu=
la cuiꝰ coloꝛ est sicut tersiōis au
rificis scias ꝙ habēs eā moꝛiet̄
xij.die a ꝓncipio egritudis.Et si
gnū ē ꝙ desiderat i ꝓncipio egri
tudinis res habētes acrimoniā
desiderio vehemēti.8.¶Qñ fue
rint vngues digitoꝝ fusci vl' pal
lidi coloꝛis:⁊ in frōte fuerit pu
stula sanguinea scias ꝙ moꝛiet̄
in scđa die a ꝓncipio egritudis
⁊ signū illiꝰ est:quia erit multe
sternutatōis in pꝛicipio iceptio
nis sue egritudinis ⁊ multaruꝫ
oscitationum.9.¶Qñ fuerit in
pollicibus duoꝝ pedum pꝛuri=
tus vehemens ⁊ fuerit coloꝛ cer
uicis fuscus valde scias ꝙ mo=
riet̄ q̇nto die egritudis a ñ occa
sum solis:⁊ signū ē ꝙ minxit in
pꝛincipio sue egritudinis vꝛinā
multā exuberantē.10.¶Quan=
do fuerint super palpebꝛam in=
firmi tres pustule:quarū vna sit
nigra:⁊alia fusci coloꝛis ⁊ palli
di ⁊ alia subalbedini decliuiꝫ sci
es ꝙ habēs eā moꝛiet̄.xxvij.die
a ꝓncipio egritudis sue:⁊ signū
ē ꝙ i ꝓncipio erit sputi multi.11.
¶Qñ fuerit suꝑ palpebꝛā vniꝰ
oculoꝝ pustula sicut auellana le
uis fusci coloꝛis:scias ꝙ moꝛiet̄
scđa die sue egritudinis:signuꝫ
qꝛ in ꝓncipio sue egritudis doꝛ
mit somnū multū ⁊ grauem.12.
¶Qñ fluit ex naribꝰ ifirmi san=
guꝫ trahēs ad subalbedinē ⁊ ruf
fedinē ⁊ appet i mān eiꝰ dextra
pustula alba q̄ nō dolet scias ꝙ
moꝛiet̄.iiij.die a ꝓncipio sue egri
tudis.⁊ signū ē ꝙ nō ꝯsiderat ci
bū oīno.13.¶Qñ appebit i coꝛa
ifirmi sinistra rubedo vehemēs

q̄ nō dolet scias ꝙ morieẗ in .ij. die sue egritudinis. ⁊ signū ē ꝙ in ṗncipio iceptiōis sue egritudinis habuit pruritū vehemētē ⁊ desiderat comedere olera. 14 ¶ Qn̄ fuerit post aurē sinistram pustula nigra scias ꝙ morietur xxviij. die sue egritudinis: et signū ē ꝙ desiderat potare aquā frigidā desiderio vehemēti. Et si fuerit dura ꝗuis alba similis grano frumenti: scias ꝙ morieẗ vigesima die a pṅcipio sue egritudinis i illa hora i qua appuit pustula: ⁊ signū ē qꝛ migit i pṅcipio sue egritudis vrinā multā. 15. ¶ Qn̄ fuerit post aurē dextrā pustula rubea ca. similis cōbustioni ignis scias ꝙ morieẗ. vij. die a pṙcipio sue egritudinis. ⁊ signū est ꝙ vomit in pṅcipio egritudis sue vomitū multū. 16. ¶ Qn̄ fuerit sub mēto pustula rubea i magnitudine febre egyptiace scias ꝙ morieẗ. 52. die ab iceptiōe sue egritudinis ⁊ signū ē ꝙ spuit i sue egritudis pṅcipio sputū multū. 17. ¶ Qn̄ accidit dolor alicui i pṗputio ⁊ in pellicula. q̄ coopit caput ꝟge deide appet i cubito pustula fusci coloꝝ scias ꝙ morieẗ. v. die egritudis: ⁊ signū ē ꝙ ďsiderat vrinā bibere in iceptiōe sue egritudis. 18. Qn̄ fuerit sup latꝰ dextrū pustula n̄ dolēs fusci coloꝝ: scias ꝙ morieẗ. ix. die egritudis an̄ ortū solis ⁊ signū est ꝙ i egritudie sua facit multas oscitatōes. 19. ¶ Qn̄ fuerit in titillico sinistro pustula fusci coloꝝ i magnitudie citōij: scias ꝙ morieẗ. xv. die egritudinis: ⁊ signū ē ꝙ accidit i inceptiōe egritudis somnꝰ multꝰ ⁊ grauis. 20. ¶ Qn̄ fuerint sup calcaneum pustule nigre mlte scias ꝙ morieẗ. xxij. die egritudis ⁊ signū ē ꝙ desiderat i pṅcipio aerē friꝫ ⁊ cibos fridos desiderio vehemēti. 21. ¶ Qn̄ fuerit supra pectus sinistrū pustula subalbida scias ꝙ morieẗ. iiij. die egritudis ⁊ signū ē ꝙ accidit i pṅcipio egritudis pruritꝰ vehemēs in oculis: ⁊ nō sufficit scalpere oculos suos. 22. ¶ Qn̄ fuerit in medio capitis pustula nigra sicut nux nigra lenisq̄ n̄ dolet morieẗ. xl. die a pṅcipio egritudis: ⁊ signū ē ꝙ accidit ei i pṅcipio egritudis ďsideriū melonū ⁊ exuberatio vrine. 23. ¶ Qn̄ sub ceruice fuerit pustula pua ⁊ i palpebra iferiori ocli sinistri pustula etiā alba: scias ꝙ morieẗ. xi. die egritudis sue ⁊ signū est ꝙ accidit ei in inceptiōe egritudis desideriū dulciū vehemens. Finis.

¶ Hypocratis de hūana natura vel de elemētis liber.

Qvicunqꝫ aūt cōsueuit audire dicētes de natura humana vlteriꝰ q̄ꝫ q̄tū ipa ad medicinā ptinet: huic q̇deꝫ nō est cōueniēs ꝙ audiat hūc sermonē. Nō em̄ esset totū aerē hoieꝫ dicēdo esse ꝯtra neqꝫ ignē neqꝫ aquā neqꝫ terrā neqꝫ aliq̇d aliud. Nāqꝫ hoc manifestū est exn̄s i hoie: sꝫ volētibꝰ hoc dr̄e pmitto. 2. ¶ Videnẗ aūt mihi nō recte cognoscere q̇d sit q̄ huiusmodi dicūt itētiōe q̇dē eadē oēs vtunẗ dicūt āt nō eadē. Sꝫ itētiōis q̇dē rōtinationē eādeꝫ faciūt. Dicūt em̄ q̇dāq̇d ē ⁊ hoc esse vnū quidā ⁊ hoiem: ſm vero nomina non confitentur, di

rũt eñ ipsorũ hicquidẽ asserẽs aerẽ esse hoc vnũ ꝛoẽs alius ãt ignẽ:ali⁹ aũt aquã:ali⁹ ꝟo terrã ꝛassert vnusq̄sq; suo sermõi testimõia ꝛ argumẽta q̄ nihil sũt.3. ¶Qꝺ q̄dẽ igiẗ eadẽ intẽtione oẽs vtũẗ:dicũt aũt nõ eadẽ manifestũ est his q̄ cognoscũt ipa. Sciet aũt vtiq; aliq̄s hoc maxime aduenieẽs ipis ꝯdicẽtib⁹.4. ¶Idẽ eñ hoies sibi inuicẽ ꝯdicũt eisdẽ audiẽtib⁹ ꝯtiũ. Nũq; eñ infra ꝯtr idẽ hõaccedit ieodẽ sermõe.Sꝫ q̄nq; q̄dẽ iste obtinet:q̄nq; ꝟo ille:q̄nq; aũt ꝯtigit lingua labẽs ad pplꝫ ꝛ iustũ ẽ vel pplm cognoscere recte dicẽtẽ pbere sermonẽ suũ semꝑ vincẽtẽ cũ reb⁹ siquidẽ ea q̄ sunt cognoscit ꝛrecte asserit.5. ¶Sed mihi q̄dẽvidenẗ hmõi hoiesdicere seipsos in oibus ipsoꝝ sermonũ ab insciẽtia.6. ¶Mellisi aũt ꝛparmenidis sermonũ diri gere.7. ¶De his quidẽ igiẗ sufficiãt mihi ea q̄ dicta sunt. Medicoꝝ ꝟo aliq̄ dicũt qꝺ hõ q̄dẽ sanguis solũ ẽ:aliqui ꝟo horũ aiunt colerã esse hoiem:q̄dã ꝟo flegma. Rationẽ nõ faciẽtes. Et isti omnes eãdẽ quidẽ esse aiũt quod vnusquisq; eorum noiare voluerũt et hoc vnum existens permutare scꝫ formã potẽtiã coactũ a calido ꝛ frigido et fieri dulce ꝛ amarũ ꝛalbũ ꝛ nigrũ omnimodũ:mihi aũt nõvidenẗ hec sic habere. ¶Plurimi q̄dẽ igiẗ talia quedã ꝛ adhuc pꝛia horum asserunt.

¶Capitulũ secundum.

Ego autem si vnus esset homo nunq; vtiq; doleret:nõ est eñ a quo doleat vnum existẽs:si igitur et doleret necesse est et quod sanatur vnum esse: nunc autem multa.2. ¶Multa enim sunt in corpore que quando ab inuicem preter naturaꝫ calefiunt ꝛ infrigidãtur ꝛ desiccãtur ꝛ humectantur egritudines generant.3. ¶Quia multe sunt quidem species egritudinum:multa autem et medicatio ipsarũest.4. ¶Dignior aũt ego dicerem sanguinẽ solum esse hominem et non aliud ostẽdere ipsum nõ parũitantẽ formã:neq; fieri omnimode:sꝫ aut hoc secundum tempus aliqꝺ anni aut etatis hominis.i quo sanguis existens videtur solũ in homine conueniens est enĩ aliquod tẽpus esse in quo videẗ ipsum in eodẽ esse:hoc autẽ dico ꝛde eo qui dicit hominẽ flegma esse ꝛ de eo q̄ dicit colerã.5. ¶Ego quidem de morbo quocunq; dixero secundum legem et scõm naturã si hec sũt similia ꝛ iuuẽe existẽte:ꝛ sene ꝛ tpe ꝛ frido ꝛ calido existente:ꝛ argumẽta prebebo ꝛnecessitates nunciabo:per quas singulũan getur ꝛdiminuitur in corꝑe.6. ¶Primum quidẽ igitur necesse est generationem fieri nõ ab vno. Quomõ ei vnũ existẽs vnũ generabit nisi alicui misceatur deide nisi eiusdẽ generis sint q̄ miscenturet eandẽ habeant potentiã nõ generãt:neq; in hoc nobis cõferunt. Et iterũ nisi calidũ frigido ꝛsiccum humido moderate se habeant adinicẽ et eq̄liter:sꝫ alterũ alteri multũ preemineat et fortissimũ in firmissimo generatio nõ vtiq; fiet q̄re quõ cõueniẽs est ab vno aliq̄d generari.7. ¶Quod aũt neq; a plurib⁹ generaẗ nisi contingat bñ se habẽtia cõplexiõe

que est ad iuicē.8.¶Necesse est
igit̃ natura tali existēte ⁊alioꝝ
⁊ ea q̄ hois humorē nō eē vnū:sꝫ
vnūquodq̄ q̄ ꝯferunt̃ in genera
tiōe habere aliquā potentiā in
corpore sm̄ quā ꝯueniūt:⁊ iterū
necesse est vnūquodq̄ eoꝝ disce
dere in sui naturā fiēte corpore
hois humidū ad humidū:siccū
ad siccū:calidū ad calidū:frigi
dum ad frigidū.9.¶Talis aūt
⁊ aialiū natura est:⁊alioꝝ oim:
sunt aūt sil'r oia:ꝯsistit'em̄ ipsoꝝ
natura ab ipsis p̄dictis oib⁹ ⁊fi
nit sm̄ p̄dicta in hoc:vn̄ cōsistit
singulū hoc:⁊ accessit.10.¶Cor
pus v̊o hois hꝫ in se sanguineꝫ
flegma.co.rubeā:⁊ ni.co.⁊hec ē
natura corporis:⁊ ꝓpter hoc do
let ⁊ sanū est.11.¶Sanū q̇dē igi
tur ē qn̄ moderate se habēt hec
cōplexioni q̄ est adinuicē:⁊potē
tie multitudine:⁊maxime sꝫ q̄
mixta fuerūt:dolet āt qn̄ aliq̇d
hoꝝ min⁹ aut plus fuerit in cor
pore:aut discedat ⁊ nō mixtū fue
rit oibus.12.¶Necesse ē qn̄ ali=
quid hoꝝ discedit ꝯstat vn̄ disce=
dit in se non solū egregie egro
tat:sed qn̄ supfundit̃ sup reple=
tum laborē ⁊ dolorē prebere.13.
¶Etenim qn̄ aliquid hoꝝ extra
corpus effluit/plus supabūdāte
dolorē p̄stat euacuatio.14.¶Si
aūt iteꝝ intus faciēt euacuatio
neꝫ ⁊ trāsmutationē ⁊ expulsio
nem ab aliis necesse est dupliceꝫ
laborē p̄bere sm̄ p̄dicta vn̄ diffe
runt ⁊ quō supabūdāt.dixi aūt
vtiq̄:quecūq̄ dixero hoīem as=
serere esse sup hec existētia sm̄
nām.15.¶Dico aūt esse sangui
nem ⁊flegma ⁊ colerā rubeā ⁊ ni
gram.16.¶Et hoꝝ q̄dā primū
sm̄ legē noīa determinata dico:
⁊ nullus eoꝝ idē nomē esse de=
inde sm̄ naturā formas diuisas
esse:⁊ neq̄ flegma non assimila=
ri sanguini:neq̄ sanguinē cole=
re:neq̄ coleram flegmati.Quō
em̄ hec vtiq̄ assimilātia erūt ad
inuicē.17.¶Horū colores neq̄
similes vident̃ neq̄ manu tāgē
ti similia vident̃ esse neq̄ frigi=
da similiter sunt neq̄ sicca:neq̄
humida:necesse ē igit̃ ex q̄ iteꝝ
differūt adinuicē sm̄ formā ⁊po
tētiā ipsa nō est vnū.18.¶Siq̇=
dem ignis ⁊aq̄ nō idē sūt:scies
vtiq̄ his q̄ hec oia nō idē sunt
sed vnūq̄dq̄ ipsoꝝ hꝫ naturā et
virtutē ꝓpriā:si em̄ cuidā homi
ni dederis pharmachū quod fle
gma agat:euomet tibi flegma.
Et si dederis pharmacū colago
gū:euomet tibi colerā.19.¶Se
cūdū h̄ aūt ⁊ co.ni.purgabit:si
dederis pharmacū q̄ coleram
nigrā agat:⁊si ꝑcusserꝭ partē ali
quā ipsi⁹ corporis ita ꝙ vulnus
fiat:fluet exīde sanguꝭ.20.¶Et
hec oia faciet tibi tota die ⁊ no
cte:⁊hyeme ⁊estate:q̄usq̄ potēs
fuerit spiritū attrahere i se:⁊ite
rum remittere ⁊ nō potēs fuerit
si in aliquo eoꝝ q̄ ꝯstiterit ꝓua
bit̃ ꝯstiterūt hec p̄dicta quō em̄
cōstiterint.21.¶Primū aūt ma
nifestū est ꝙ hō hꝫ in se hec oia
semp q̄usq̄ viuit ꝙ eidē facta sūt
ex hoie habēte:h̄ oia postea isti
gunt̃ i hoie habēte hec oia que
cunq̄ ego dico ⁊ demonstro.22.
¶Qui aūt dicūt ꝙ vnū est hō vi
dent̃ mihi hac itētiōe vti aspiciē
tes eos q̇ bibūt pharmaca ⁊ de
struūt̃ i supflua purgatiōe:hos
q̄dē colerā vomētes alios v̊o flā
hoc singulū ipsoꝝ cogitauerūt
eē hoieꝫ q̄ cū purgaret̃ videbāt
ipm̄ mori:⁊ dicētes sāguinē esse
hoieꝫ eadē intētione vtunt̃ aspi

ciētes hoīes iugulatos ꝛ sāgui
nem fluentē ex corpore: hāc esti
mant esse animā in homine ꝛ te
stimonijs vtūt i suis rōnibus. 23
¶ Et primū quidem in supfluis
purgationibꝰ: nullus mortuꝰ est
solā colerā purgatꝰ: sed q̄re ali
quis bibit pharmacuʒ qđ cole-
ram vomit deinde flegma. 24.
¶ Postea i colera coactivomūt
co. ni. finiētes aūt ꝛ sanguinē vo
munt purū hec autē patiunt: et
a pharmacijs agentibus flā. 25
¶ Primū quidē em̄ flā vomunt:
deinde colerā rubeā: postea ni-
gram. Finiētes aūt sanguinē pu
rum ꝛ in hoc moriunt pharma-
cum em̄ cū ingredit corpus pri
mum q̄dē agit qđcūꝗ eorū que
sunt in corpore: si ƀʒ naturā ma
xime fuerit: demū aūt ꝛ alia at-
trahit ꝛ purgat. 26. ¶ Quēad-
modū vegetabilia ꝛ seminalia:
qn̄ in terram venerint attrahet
vnūqđꝗ ƀm naturā qđ inest in
terra. 27. ¶ Inest aūt ꝛ ascēsuʒ ꝛ
amarū ꝛ dulce ꝛ salsum ꝛ omo-
dum. 28. ¶ Primū q̄dē igit plu-
rimū huiꝰ attrahit in se qđcūꝗ
vtiꝗ maxime fuerit sibi ƀm na-
turā demū attrahit ꝛ aliā. ¶ Ta
le aūt q̄deʒ ꝛ pharmaca faciunt
in corpore q̄cunꝗ vtiꝗ coleram
agūt: primū quidē immixtā pur
gauerūt colerā: deīde mixtā. 39
¶ Pharmaca flegmatis etiā pri
muʒ q̄dē immixtū flegma agūt
deinde mixtū ꝛ interfectis san
guis fluit. 30. ¶ Primū q̄dē cali
dissimꝰ ꝛ valde rubeꝰ deīde fluit
magis flegmaticꝰ ꝛ colericꝰ au
get aūt i hoīe flegma q̄dē i hye
me: hoc em̄ in hyeme maxie ƀm
naturā eoꝝ q̄ sunt in corpore fri
gidissimū est. argumēta aūt ho
ruʒ qđ flegma q̄dē frigidissimū

si volueris tāgere flegma ꝛ colē
ra ꝛ sanguinē flegma inuenies
frigidissimū existeñ. ꝛ etiā visco
sum est: ꝛ violētia maxime ducit
post colerā nigrā. q̄cūꝗ aūt vio
lētia veniūt calidiora fiūt coa-
cta a violētia: attn̄ ꝙo ꝛ ad ħ oīa
frigidū est flegma: videtur a sui
natura: qđ hyems replet corpꝰ
flegmate: scies vtiꝗ hi hoīes
spuūt screāt flegmaticū hyeme
ꝛ tumores albissimi fiūt maxi-
me ƀʒ hoc tp̄s ꝛ alie egritudies
flegmatice: vere aūt flegma q̄dē
est fortissimū i corpore ꝛ sāguis
augef: ꝛ frigora exeūt ꝛ aq̄ sup-
ueniūt. 31. ¶ Sāguis aūt ƀʒ hoc
augef ab ymbribꝰ ꝛ calidis die-
bus: ƀm naturā em̄ ipsorū hec
sunt maxime annū humidū aūt
est, ꝛ calidū: scies autē his hoīes
vere ꝛ estate: occupant maxie a
dissenterijs ꝛ ex naribꝰ sanguis
fluit ipsis ꝛ calidissimi sūt et ru
bei estate ꝙo sanguis potēs est
ad hec ꝛ colera excitat in corpo
re ꝛ descēdit vsꝗ ad autūnū. 32.
¶ In autūno aūt sanguis modi
cus fit ꝯriꝰ ei ipsiꝰ autūnꝰ natu
raliter fit. 33. ¶ Colera aūt esta-
te ꝯtinet corpus ꝛ autumno. 34
¶ Cognoscēs aūt his homines
spōte hoc tpe colerā vomūt ꝛ in
accessionibꝰ medicinarū colere
purgant. 35. ¶ Manifestū aūt et
in febribꝰ ꝛ in coloribꝰ hoīm fle
gma aūt estate infirmiꝰ ē ipsum
seipso: ꝯriū ei est tp̄s nature ipiꝰ
siccū nāꝗ est ꝛ calidū. 36. ¶ Sā
guis autē in autūno fit minꝰ in
hoīe. 37. ¶ Siccꝰ em̄ est autūnꝰ
ꝛ i frigidare vtiꝗ incipit hoīeʒ.
38. ¶ Nigra aūt colera autūno
multa est ꝛ fortissima. 39. ¶ Qn̄
aūt hyems aduenit colera i fri-
gidata modica fit ꝛ flegma au-

geñ iterũ a multitudine eorũdẽ
et a lõgitudine nociuũ habẽt:q̃
igiẽ hec oĩa sup corpꝰ hoĩs a tpe
aũt circũ imittẽte q̃nq3 q̃dẽ plu
ra fiũt ipsis ipa q̃nq3 minora sin
gula sm partẽ⁊ sm naturã:quẽ
admodũ annꝰ totꝰ participat oĩ
bus ⁊calidis ⁊frigidis ⁊siccis ⁊
humidis. Neq3 em̃ vtiq3 manet
illo tpe aliq̃d hoꝝ sine oĩbꝰ que
sunt in hoc mũdo. Sed si aliq̃s
deficeret oĩa perirẽt:ab hmõi eĩ
necessitate oĩa ꝯstiterũt ⁊nutriũ
tur adinuicẽ. ita aũt ⁊ si q̃dẽ ab
hoĩe deficiãt ex his cognatꝫ nõ
vtiq3 posset viuere hõ. dñat em̃
in anno q̃nq3 hyems maxie:q̃nq3
aũt ver:q̃nq3 ꝟo estas: q̃nq3 ꝟo
autũnꝰ.40. ¶ Sic aũt ⁊ in hoĩe
q̃nq3 q̃dẽ dominañ flegma:q̃nq3
aũt sanguis:q̃nq3 ꝟo colera.41
¶ Primo q̃dẽ rubea deinde ni-
gra dicta:testimoniũ aũt mani
festiꝰ si volẽs eidẽ homini dare
id pharmacuꝫ ter i anno vomet
tibi. hyeme q̃dẽ flegmatice:veꝛ
aũt humidissime. Estate aũt co
lerice:autũno nigerrime:debẽt
igiẽ his ita se habẽtibꝰ quecũq3
quidẽ egritudinũ hyeme augẽ-
tur:estate finire.42. ¶ Quecũq3
ꝟo estate augeñ hyeme finire
43. ¶ Quecũq3 ipsarũ in peryo-
do dierũ nõ ꝑmittañ:peryodũ
autem dierũ iterũ dicemꝰ.44.
¶ Quecũq3 aũt vere supueniũt
egritudines expectare ꝯuenit i
autũno ꝑmutationẽ esse egritu
dinis.45. ¶ Quecũq3 ꝟo autũ-
nales egritudines harũ ꝑmuta
tionẽ necesse est esse.46. ¶ Qđ
aũt sꝫ hec tpa excedit morbꝰ sci
re opꝫ ꝙ ãnꝰ ipe fit ⁊ medicũ sic
opꝫ curãs facere:ad egritudies
vt singula harũ dñatur i corpo
re sm qđ tpˢ qđ est sm naturaꝫ
ipsiꝰ. Maxime aũt ꝯgruit scire ⁊
hoc cũ illis ꝙ egritudies ex re-
pletione fiũt:has euacuatio sa-
nat.47. ¶ Quecũq3 ꝟo egritu-
dines ab euacuatiõe fiũt:reple
tio sanat.48. ¶ Quecũq3 ab otio
egritudines generañ labor sa
nat. ¶ Uniuersaliter autẽ scire
oportet medicum.

¶ Hypocratis de aere et
aqua ⁊ regionibꝰ Liber.

Quisquis ad
medicie statũ ac-
cedeꝛ curat neces
se ẽ priꝰ anni tpa ⁊
q̃ i eis gñañ attẽ
tiꝰ req̃rat.2. ¶ Que q̃dẽ ñ solũ
dissimilia adiuicẽ sepe distaꝛ vi
deñ:veꝝ etiã ⁊ singula se in se
variãdo sibimet alterañ:i an-
nis nãq3 sua tpa eoꝝ dẽ comple
xiõibꝰ suũ tẽperamẽtũ custodiẽ
tibꝰ qui morbi nascuñ non ab
eisdẽ degenerare:sed similes et
cõcreari videñ.3. ¶ E contra ꝟo
tpa inter se dissonãtia ⁊ a se alie
na dissolui que difficiles ꝑcreãt
egritudines:hyems ꝟo ẽ frigi-
da ⁊ humida:ver ꝟo calidũ ⁊ hu
midũ. Estas ꝟo calida ⁊ sicca:au
tũnꝰ ꝟo frigidꝰ est ⁊ siccꝰ:q̃ cau-
sant vtrũq3 si decreuerit sꝫ ma-
gnitudinẽ eiusdẽ cõplexiõis ac
paruitatẽ in tãtã vt neutrũ natu
re sue familiare existat tpˢ qđ i
eis tpibꝰ q̃ diuersa sunt accidere
solet.4. ¶ Est etiã q̃n hyẽs frigi
diorẽ humiditatẽ suã i sua reti
net q̃litate.5. ¶ Est q̃n estas cali
diorẽ ⁊ siccior hec iõ ꝯtigũt: q2
a vẽtis tã calidis q̃3 frigidis: si-
ue vniuersales siue locales sint
corpori mala tẽpora mutañ.6.
¶ Oportet aũt te esse attẽtũ cir
ca virtutes aquarũ: vtpote q̃ di-

nerse in pōdere ⁊sapore sint:de
hac enim qui bibūt eorūvētres
calidi ac tumidi fiūt:corpa ma
cra:cubiti⁊spatule tenues.Silr
faciesq; maximū carnisad sple
nem ꝯfluere cogit vñ malꝰ san=
guis ꝓcreat.7.¶Illam ꝟo bibē
tes multa supabūdāt; comestio
ne.esuries eñi illis pseuerat at
q; crescit:sitisquoq; silr:supiora
vētriū cū media īflant.qua pro
pter fortibꝰ catarticis vtēdū est
illis hac egritudie hyeme⁊esta
te ꝯtinēt accidit aqua illiscitri
na:⁊ intereūt estate ꝟo dissinte
ria:lientia lōgaq̄rtana laborātq̄
morbi naturā ꝑuertūt.⁊ mutāt
⁊ i aquā cadūt citrinā⁊ pereūt.8.
¶Iuuenes illoꝝ pulmōis dolo
re aliisq; passiōibꝰ eoꝝ mētes ꝑ
turbātibꝰ affligunt.9.¶Senes
acuta febre ardēti⁊ exvētriū cō
strictiōe accidēte vexātur. 10.
¶Mulieribꝰ apostemata de ge
nere flegmatis albi innascunt:
neq; ꝯcipiūt neq; pariūt nisi cū
magna difficultate atq; mole=
stia corpora eoꝝ magna ⁊ gros
sa.quāto plus ꝓtendunt in lōgi
tudine:tāto graciliora fiūt:mē=
strua nō scḋm q̄d opꝫ ꝓfluunt.11.
¶Pueris hernia.viri causō cru
rium vulneribꝰ infestant.Sed ⁊
q̄ hmōi nature sunt eis impossi
bile est vitā extēdi.Sed intēpe
stiua senecta ꝑ̄rapiūt.12.¶Mu
lieres sibi grauide vident:cum
ꝟo partꝰ aduenerit tp̄svteri fe=
tu ianestumore relaxant:hmōi
passiōe decepta matrix q̄cūq; aq̄
citrie coadunatiōe intumuerit
laborat.13.¶Ad hāc itaq; quā
p̄diximꝰ aquā ꝑtinēsest:⁊ea q̄ a
calida terra surgit:aut a ferro:
metallo:vel ere:siue argēto:vel
auro:vl sulphure:aut alumine
vel pice:vel nitro:q̄s oēs ab in=
gēti ꝯstat exire calorē huic ergo
aquaꝝ vel terraꝝ generi nulla
oino species iuuatiua vel salu
bris:sꝫ dure oēs habent atq; bi=
bentibꝰ strāguriā nimiāq; im=
portāt solutionē.14.¶Uerum
ea q̄ in altis locis aque siue pul
uerulēti; mōticulis aliaꝝ ⁊ opti
ma ⁊ saluberrima saporata ta
lis neq; multa vini cōmixtione
indigēs est hyeme calida estate
frigida:silr quoq; ⁊illa q̄ a pro=
fundiusculo exurgit fōte aq̄rū
etiā melior ē ea q̄ ab ortu solis
⁊ maxime estiuo tēpore decur=
rit alba:perspicua atq; ꝓculdu=
bio odorifera est.15.¶Que ꝟo
est lēta ⁊grauis currēs:ea sicca
atq; bibētibꝰ nisi opus fuerit mi
nime est iuuatiua:q̄busdā eniꝫ
naturis⁊egritudinibꝰ ꝓfutura
videt.16.¶Deꝑ̄hēdimꝰ ꝟo hoc
ex lapidibꝰ qui in pueris nascū
tur.sed ꝓpterea quia vrina cla
ra ⁊ subtilis est emittunt:q̄d ꝟo
grossum⁊turbidū remanet:⁊la
pis efficit:lac etiā si malū est la
pidē in vesica lactētis facit.Ma
xime aūt si calidissimū coloribꝰ
rubeis pertinēs est.ventrē eñi ⁊
vesicā calefacit⁊vrinā incēdit⁊
lapides facit.quapropter hmōi
infantes vinū subtile bibere iu
uat q̄d nec venas scindit nec ex
coriādo disrūpit.17.¶In mulie
ribus aūt nō crescit lapis:quia
ea quibꝰ mingūt loca parua sūt
larga lata:nec fortiter fricāt vel
scalpūt ea nec tractādo manibꝰ
cum illis sicut masculi ludunt:
neq; enim ad eorum ora que in
tra vuluam latēt longius remo
ta tangere possunt.18.¶Cete=
rum masculi mictorium in sum
mo est virge.19. ¶In feminis

vero longius est os vesice. 10.
¶De temporibꝰ ꝟo expedit cō=
tēplationē tuā adhibeas vt an
ni habitudo si salutifera sit vcꝫ
aut egrota cognoscas.Si enim
ortꝰ stellaꝝ ꝑut dꝫ fuerit ⁊ occa
sus ĩ autūno aq̄ multe.21. ¶In
hyeme ꝟo pauce:neqꝫ serenū:ne
qꝫ frigidū plꝰ opportuno. Uere
qꝫ ⁊ estate aquaꝝ cōtēperantia
annū sanū atqꝫ saluberrimū ne
cesse ē eē.22.¶Si ꝟo signa secū
dū ꝙ debēt in ortu ⁊ occasu non
fuerit opportuna:hyems ꝟo sic
ca ⁊ borealis.Uer aūt pluuiosū
et australe febres acutas : atqꝫ
lyēterias in estate necesse est ve
nire:qꝛ vcꝫ intrans autūnus vel
estas terrā vernalis pluuie non
in estate infusam inuenit sic qꝫ
austrinū duplicare necesse fue=
rit:ꝑpterea qui terra insula sit
⁊ alios ardore calida vētres igi
tur graues molles humidi:vn=
de ⁊ multa egestione abūdant.
Cerebra aūt tenera fiunt in hac
itaqꝫ qualitate dū aer habetur
mordet carnē ⁊ corpus: acutis=
sime febres tūc ingruunt vel ir=
ruūt ⁊ maxime his qui flegma=
tici sunt. Lyenteria vero mulie
ribꝰ ⁊ quibuscūqꝫ viris natura=
lis cōplexio humida est.Si aūt
caniculare tempꝰ pluuiale fue=
rit multū ⁊ hyemale ventiqꝫ sup
ianuas irruūt morbi extiguunt
atqꝫ autūnus speratur futurꝰ sa
lubris multoties pueri ⁊ mulie
res commoriūtur sed ⁊ sensum
pauci quoꝝ qui euadūt in quar
tanā febrem: a quartana ꝟo in
aquā citrinā deueniūt.23.¶Qđ
si ecōtra hyēs austrina nimisqꝫ
pluuiosa fuerit.Uer aūt siccū:⁊
boreū:mulieres pregnātes ĩ ve
re abortiūtur si tūc eis tp̄s pa=
riēdi fuerit.24.¶Si quoqꝫ fetꝰ
emiserint ānihilatos atqꝫ defe=
ctos emittūt: q̄ aūt ꝯtinuo mo=
uent: aut viuūt semꝑ ānihilati
atqꝫ defecti.hominū lyenteria:
oculorūqꝫ dolorē.Aliꝫ catarrū đ
capite ĩ auriculā patiunt: sꝫ de
licatis ⁊ mulieribꝰ lyēteriā:i de
licatis nāqꝫ a capite ĩ ventrē de
scēdit eis flegma.Eis āt q̄ cole=
rici sūt fumꝰ ascēdit ad cerebrū
⁊ cir tegit illđ.25.¶Mlieres eo
rū sꝑ egrote mlti fluis mēstruis
redūdant nunq̄ piguescūt q̄ vcꝫ
nō illis naturalr sꝫ ex morbo cō
tingit:sꝫ cuꝫ concipiūt plurime
abortiunt.nati vero eoꝝ pluri=
mū spasmo ⁊ anhelitu:morboqꝫ
yleos afficiuntur.26. hunc aūt
locū viri inhabitantes lyēteria
⁊ colerica disinteria ⁊ ephydimō
id est febris longa et vētus ac
emorroys affligit:pleuresis ꝟo
aut peripleumonia aut causon
morbi ve acuti:ꝑpterea qꝛ ven=
tres liquidos hñt oculi eorum
cacesia infestātur:nec tñ forti vl
longa nisi quando super illos
vniuersalis accidit morbꝰ voto
vcꝫ austro aerēqꝫ mutātem eoꝝ
capita nebula ⁊ fumo implent
Et si deniqꝫ ad quinquaginta ꝑ
uenerint annos in os a capite
reuma ipsi q̄ in epilepsiam ca=
dūt que cui aduenerit totū cor
pus possidebit:⁊ maxie si caput
subito calore vel frigore ꝑcutiat
q̄sq̄s ꝟo locꝰ frigidorū ventorū
locis oppositus est siue ortui ꝑ=
tinens siue occasui illi venti sui
locales vēti sunt a calidis āt ob
tegit: aq̄ itaqꝫ sue sicce graues
digeri plimū dulces sūt. hitato
res duri ⁊ fortes sꝫ eoꝝ crura ĝ=
cilibꝰ totisqꝫ sūt ꝑtinētia:vētriū
ꝟo iferiora hñt durissima supio

ra vo lenia ⁊ mollis atq̄ currē
tia plurimū q̄ colera nō flegma
te capita ſana duriſſima:ſ; ipi
plurimi rūpunt:vñ ⁊ hernia one
rant plurimū vo i pleureſi; mor
boſq̄ acutos neceſſe ē icidāt q̄
vētres cōſtricti ſunt ſicq̄ ex q̄=
cūq̄ morbo i ēpima ducunt ei⁹
rei cā ē tetan⁹ corpis ⁊ cōſtipa
tio vētris i q̄b⁹ etiā vene rūpūt
ex frigiditate ſue aque multū
comedūt nec tñ multū bibūt q̄
vtriq̄ ſufficere nequeūt nō illis
obtalmia facile euenit:ſ; ſi eue
nerit oculi cōcrepāt.27. ¶ Iuue
nes eorū cū ad annorū trigin=
ta etatem peruenerint multū i
eſtate ſanguis p nares fluxū q̄
multū patiunt nōnulli i epile=
pſiā cadūt ſi tñ ceciderit fortiſ
ſima eſt:aliȷ̄ diutius viuunt q̄
quecunq̄ exeunt ſuper corpora
eorū nō infunduntur neq̄ dolēt
habitus rudis animiq̄ minime
modeſti ſūt q̄ vtiq̄ locales mor
bi nunq̄ in huiuſmodi morbi
loci incolis adueniunt niſi q̄ñ
vniuerſales affuerint. mulieres
ibidē ſteriles ex frigiditate aq̄
⁊ ſiccitate cū tarda digōne neq̄
eñ mēſtrua illis p oppoztūo:ſ;
parua ⁊ mala adueniūt que cū
ꝯceperint difficiles ex maligni
tate aque parturiūt:neq̄ ei plu
rimo abortiūt. q̄ aūt pariūt fi=
lios lac hr̄e nequeūt: ſ; hoc pp
cōgelationē ac frigiditatē aq̄ ⁊
aſperitatē:ſpaſm⁹ q̄q̄ accidit il
lis:dolor quoq̄ pulmonis atq̄
conſumptio qd̄ grece epilētos
nominat ⁊ maxie in parturien
do:⁊ ex eiuſdē part⁹ difficultate
q̄ videlicet nerui ⁊ vene que in
pulmōe ſūt diſrūpunt:pueri ea
rū ⁊ puelle ex aq̄ citria laborāt
pueri q̄dē i teſticulis:ſ; cū ado=
leuerit euaneſcit ac diſſoluitur
pueri tandem polliuntur.

De ventis calidis ⁊ frigidis
⁊ vrbibus q̄ in eis ſite ſūt
eadē intētiōe cōtinent. Itaq̄ de
omni vrbe q̄cunq̄ eſt iter eſtiuū
ortū ⁊ hyemalē ſita:⁊ q̄cūq̄ huic
cōtra poſita ſic eſt accipere om
nis vrbs q̄ in ortu ſolis poſita ē
ſecurior eſt q̄ que in ſeptētriōe
eſt vel in calidi venti flatu ſedet
in illa ei calor ⁊ frigus minora
⁊ ſicciora.2. Morb⁹ q̄; minor et
leuior. necnō ⁊ aqua q̄ ſm ſolis
eſt ortū clara leuis ⁊ hūida ne=
pe aer ibi nūq̄ groſſ⁹ habet q̄
nimiū a ſolis pñtia phibet qd̄
ex hoc dat intelligi:q̄ aer hūi=
dior in mane groſſior ⁊ ſpiſſior
repit:ea vo que appoſita ē i ſo
lis occaſu:humiditatē ſemp h;
aeris. Habitātiū facies pulchre
ac leues colores ſplēdidi perlu
cētes niſi his q̄libȝ aliud acci
dēs obſtat.3. ¶ Maſculorū voces
ſūt clare ⁊ acute hi vo facile ira
ſcunt nec obtēperant germina
naſcētia loci meliora aliȷ̄s atq̄
ſalubriora.4. ¶ Aq̄ ſalſugini p
tinētes male ſunt ac nociue:aq̄
fontiū ſm ortū ſolis exiſtentiū
omniū ſunt meliores:ſcdo vero
omniū eorū q̄ inter eſtiualem ⁊
hyemalē ortū ſunt:quorū etiam
meliores ſunt oriētes ortui ptī
nētes. Poſtea vero q̄ inter occa
ſum eſtiualē ⁊ hyemalē exiſtūt
ſ; harū oim peiores meridiane
ſunt hyemalē ortū ⁊ hyemalem
occaſu; exiſtentiū:ille vo que i
ſeptētriōis parte ſunt aliȷ̄s me
liores. Quarū illas q̄ currūt q̄=
q̄s ſan⁹ fuerit ⁊ fortis bibere ſi=
ne timore pōt:de q̄bus nimiū ſi
cut egrotāti bibere opus fuerit
illa q̄ ſue egritudini ꝯueniat ē

eligēda qđ ſi ita fecerit non de
uiat a ſalute: ventrē durū hñtē
aqua ſapoꝛata leuis ⁊ clara iu
uat.5. ¶Mollem vero vnctuo=
ſum atqꝫ flegmaticū dura ac tar
da digerit omnis aq̄ q̄ cito di=
geritur vētrē facit mollē ⁊ humi
dū: tarda aūt ⁊ dura calefacit at
qꝫ ꝯſtringit. praue aūt itelligūt
palāqꝫ delinquūt: qui ꝑ aquam
ſalſam vētrē mollire ex ſue ſciē=
tie paruitate eſtimāt. illa ei cō=
tra ſolutionē q̄ dura eſt ⁊ tarde
digerit vētrē deſiccat poſtq̄ꝫ hūi
dū reddūt.6. ¶Aq̄ pluuiales le
ues ſapoꝛate ac lucidiſſime ſūt
ꝑmo nāqꝫ ſol ab aq̇s qđ ſubtilꝰ
⁊ leuiꝰ eſt attrahēdo aſſumit qđ
inde depꝛehēdimꝰ: q: id qđ graue
⁊ ſalſuz fuit i ſuo mō remanere
videmꝰ ſz ſol qđ leuiꝰ ⁊ ſubtilꝰ
eſt nō ſolū đ fluminibꝰ attrahit
ſz ēt de naribꝰ ⁊ q̇buſcūqꝫ locis
hūidis humiditas nāqꝫ i rebus
hūidis inueniť: necnō i oibꝰ qđ
hūiditatꝫ ſubtilꝰ: ac leuiꝰ eſt a
ſole deſiccari ſic cōpꝛobatur: ſi
q̇s ei ſedeat ad ſolē optus etiā
veſtimētꝫ ſudat eq̄liter.7. ¶Si
vero in vmbꝛa eſt inequaliter:
q: eſt longinquus a ſole ⁊ remo
tus vnde ⁊ aque pluuiales pu=
trent malūqꝫ odoꝛē exhalāt: q:
ex multis cōgregate ſunt aq̇s:
⁊ iō leuioꝛes aliis putreſcere ſo
lēt ac mutari. cū aūt ſol accepit
eas ⁊ in altū ſuſpēdit frigeſcūt
⁊ aeri cōmiſcenť: turbidū vero
ſuum nigredinem reddit ſeoꝛ=
ſum in nube iungiť: quod vͦo le
uiꝰ eſt purgať atqꝫ dulceſcit. Q:
de ſole decoquiť ſicut ⁊ oē cum
coquiť ſapoꝛitū dulce efficiť. 8.
¶Hac ergo humiditate fit a ſo
le diſperſa in aere atqꝫ ſuſpēſa:
ſz eā in vnū coadunatā venti ex
diuerſis ꝑtibꝰ cōcurrētes colli
dūt diſſoluētesq̄ coꝛruit: ⁊ ruriꝰ
maxie cū eā tracte ſꝫ ꝙ opꝫ fiūt
ꝙ vcz plꝛimū nūqꝫ fit niſi cū nu=
biū grex a vētis in vnū ꝑfecte
ē coadunatꝰ: atqꝫ aliis vētis ꝑ=
currētibꝰ interceptꝰ diſꝑgiť: ⁊
idē ſubſequēs nubes illā ꝑmit:
⁊ hūiditas cadit. Cū nubibus
groſſis nigreſcētibꝰ ſpiſſis at
qꝫ grauatꝫ obuiā vēti veniētes
ꝯfugēdo cōpꝛimūt. hūiditas ca
dit ſicqꝫ pluuia crebꝛa đſcēdit.
He itaqꝫ oēs aq̄ putribiles q̇dē
ſunt ſz nō dñt habere odoꝛem:
q: ſi contingit odoꝛ: bibentes
bꝛācoſi fiunt atqꝫ tuſſim: vociſqꝫ
ſuſtinēt grauitatē: he aque ſico
quātur nihil ꝓſunt. 9. ¶Aqua
vero glacialis atqꝫ niualis om
nis mala eſt: poſtqꝫ ei ſemel fue
rint cōgelate nunqꝫ in pꝛiſtinaz
ꝯuertunť naturā. q:q̇d em̄ aq̄
ſapoꝛitū ē ⁊ leue clarūqꝫ fuerit
ac purum id gelu adueniēte to
tū receſſit: qđ vͦo turbidū ꝑmā
ſit: qđ ſic poteris pꝛobare ſi em̄
aquā in vaſe ad mēſurā poſitā
ſub celo ꝯgelari dimiſeris cūqꝫ
cōgelata fuerit in ſole vel quoli
bet alio calido loco liq̄facta ea
dē remetieris mēſura: mlťo mi
nus iuenies eē.10. ¶Silr autez
de gelu ⁊ niue: ex q̇bꝰ nimiꝝ oi
bus ſignificať: ꝙ ſol aque ſubti
litatē ac leuitatē accipit ⁊ diſꝑ=
git gelu ſuꝑ eā nihil pōt. groſ
ſum vͦo nō diſſoluiť aut de loco
remoueť.11. ¶Ois q̄ đ niue ⁊ ſilři
bus peioꝛ ē oibꝰ aq̄ multiplicať
bibētibꝰ ſtrāguriā: ⁊ i veſica pe
tra: atqꝫ i ſubꝛhenalibꝰ doloꝛē: ⁊
i coxꝫ ⁊ herniā i teſticľis gignit
⁊ maxie ea q̄ de magnꝫ flumi=
bus alioꝝ lacuū ſtagna recipiē
tibꝰ: vel ex multis ⁊ diuerſis ri

nis fluentibus est similiter ⁊ ea
que de altis locis currunt. nõ eī
omnes similes sũt: est em̃ sapo-
rita ⁊ dulcis ⁊ salsa hyemalis: ⁊
que de calidis currit locis. haꝝ
ergo cũ alie aliũs cõmiscent mo
do vincit fortior modo minor se
cundũ vẽtos. hec eī septẽtriona
li ꝯfortat vẽto. illa vero meridia
no: q̃ q̇dẽ si in vase morã fecerit:
fecẽ quoq̃ necesse est vt faciat: ⁊
harenã. bibẽtes aũt hmõi quos
diximꝰ morbꝫ afficiũt. ¶ Quibꝰ
vero vẽter mollis est ⁊ lenis: neq̃
vesica multũ calida: neq̃ i collo
iũcta: hi sine difficultate migũt
neq̃ q̇cq̃ turbidi in vesica relin
quũt: ⁊ q̄ꝝ vesica iferiora hꝫ ca-
lidissima: necesse est vt collũ ha
beat tortũ: q̄ ergo illa i calore
naturã excessit: eiꝰ inde collũ in
tumescit: quapp ⁊ vrina nõ egre
ditur: sed in inferioribus reten
ta cõburitur. Et quod itaq̃ le-
ue est ⁊ subtile mictu emittit: qđ
turbidũ ⁊ grossum est ibidẽ con
gelatur. Sed congelatio illa in
primo quidẽ ãno fit parua: post
ea vero capit augmentũ: quun
q̃ abundantius mingũt: quod
cũq̃ grossum in vesica retinet: ⁊
sic ibi inuiscatum in lapidẽ con
uertitur. Cum ergo mingere vo
lunt: in os vesice lapis descẽdẽs
obstruit: ⁊ vria refragat: tũc vero
dolor augmẽtat: quãobrẽ iuue-
nũ virge pruriũt. Vñ ipi scalpũt
⁊ excoriant eas: causam illã ibi
dẽ esse putãtes: vis aũt huiꝰ rei
varia est. 13. ¶ Si quis vero igno
tã sibi adeat vrbẽ: illius sitũ inq̇
rat opꝫ ergo quomodo vcꝫ erga
ventos ⁊ ortum solis posita ha
beat: nõ eī i oībꝰ hoc equalr est
septẽtrionalis nãq̃ ꝯ naturam
meridianã est: atq̃ sitꝰ oriẽtalis
non sicut occidentalis est. Sꝫ il
li ciuitati que contra solis ortũ
ac septẽtrionalis situm ventum
habet ⁊ aquã saporitã parũ in
ter alia supradicta loca ab ae-
rꝫ mutatione nocet: econtra vo
cuiuscunq̃ humiditates ⁊ aq̄s
saliares bibũt atq̃ paludestres
nec aperta est secũdum orientẽ
nec liberum hꝫ odorẽ eis mul
tũ est aeris nociua mutatio. Et
etiã maximũ est studiũ adhibẽ
dũ bonitati aquaꝝ vel maligni
tati earũ. 14. ¶ Si paludestris
vcꝫ aut stagnea aut mollis aut
grossa aut ne ab orientuꝫ locis
decurrat: siue petrosa siue salsa
sit: aut digeri dura. 15. ¶ Sed
nec in terris negligentiã hẽat:
si sicca sit ⁊ inaquosa vel humi
da ⁊ aq̄sa aut cõcaua aut arcta
vtrũ edita ⁊ eminẽs. 16. ¶ Silr
aũt est ⁊ inhabitãtiũ dieta vtrũ
illis amabiliꝰ vel saporosiꝰ sit
potꝰ ne an cibꝰ an q̇es an exerci
tiũ vl' labor vl' mãducare. d his
ãt oĩo iq̇rẽdũ ẽ. Sciẽdũ nãq̃ q̄
si q̇s hec oĩa vel hoꝝ plima q̃ di
ximꝰ cognouerit. 17. ¶ Si i ali-
qđ oppidũ igrediat: qđ nũq̃ an
tea adiuerit vl' sciuerit quicq̃ ex
eo nihil aliđ latebit: tã de ciuili
morbo: q̃ de corpoꝝ habitato-
rũ naturis: ⁊ cuiusmõi sint: mor
bũ itaq̃ curare poterit: neq̃ in
subtilitatẽ opportune curatõis
errabit: neq̃ eī hec ignorãs q̇cq̃
curare: vl' arbitrio poterit opa
ri. postq̃ q̄ꝫ aliqđ tpoꝝ trãsierit
accidẽtia vl'ia ⁊ accidentalia lo
ci in locis in hyeme ⁊ estate ven
tura predicet: necnõ ⁊ singulos
morbos q̇ singulis hominibꝰ ac
cidere debeãt ex eoꝝ dieta: nisi
vero morbi ex aerꝫ prauitate ꝓce
derẽt: nõ q̇dẽ vniuersalr sed pti

culariter igererēt.18. ¶Cū igitur medic⁹ tēperātiā aeris tēporūq̧ discordiā ꝑnotauerit. sciētia sua semꝑ vtilis ⁊ ad sanitatē igeniū ꝯuenit morbi:ea ꝟo q̄ de re altissima tractauim⁹ recta tenētⁱ credūt norit astronomiā nō minimā ꝑtē eē medicine q̄ q̄ppe hoīes ꝑmonet mutatiōes ꝑtus tēpoꝝ.19.¶Itē ciuitas q̄ cōtra posita est calidis vētis.s.q̄ inter ortū ⁊ occasum eq̄noctialis mediū tenet:ea sꝑ ab eis incutit̄:aq̄ ꝟo illi⁹ multe et calide sunt:aq̄ salse calefiūt in estate ⁊ refrigescūt i hyeme.20.¶habētiū capita humida ⁊ flegmatica vētres sꝑ salubres ⁊ defectio sꝑ possidet corpora multo cibo vel potu.sufficere ꝑꝑ corpoꝝ defectionē nō possunt.⁊ ideo multū recipiūt potū:qr eius multus est ascensus:que quidē ciuitas tēporis vernalis est similis in tēperamēto caloris ⁊ frigoris.Egritudo i ea minor ac inualidior. Silr aūt ⁊ oīs ciuitas invētos parum caloris sita habet.

¶De diuersitate aquarū que est inter bonitatem ⁊ maliciā ⁊ diuersitate terrarum.

HIc etiā dicturi sum⁹ q̄ aq̄rū sunt meliores vel salubriores q̄ peiores plusue nocine ⁊ q̄cq̄d iuuaminis vel nocumēti eas comitet̄.q̄ videlꝫ sciētia multa est:⁊ ad corporee sanitatis ingenium.

¶Aque igit̄ turbulēte stagnātes salmares ⁊ palustres:estate calide sunt:⁊ grosse:austeri odoris ꝓprie qr nō currūt:sed ꝑmanēt pluuia suꝑueniēte:atq̧ solis splēdore ꝑꝑetuo eas cōburente.Itaq̧ necessario fiunt male:et absq̧ calore colerā rubeam generant.

¶he q̄dē in hyeme frigide cōgelate atq̧ turbide sunt ex niuibus et earū cōgelatione:q̄re flegmatice deueniūt.Brāchos et colerā ꝓcreātes.dolor q̄ꝫ accidit oculis ex caloris ⁊ siccitatis in corporib⁹ dominatiōe senibus catarrus:ex defectione neruorum ⁊ cōsumptione:q̄dā vero moriuntur:alijs autē latera desiccantur dextera.

¶Si eñ hyems calida ꝑcesserit:⁊ austria:neq̧ a natura corpora induruerint et vene.Uer aūt subsequit̄ siccū:⁊ septētrionale:cuꝫ itaq̧ id suꝑflui qđ hꝫ cerebrū cū reumate:⁊ tussi deberet dissolui:tūc poti⁹ cōgelatū reddit̄:atq̧ coagulatū:post ea ꝟo itrāte estate cū suo calore sic magna mutatio fiat:ꝑdicte accidūt egritudies.Sed et illi ciuitati q̄ ꝯtra solis ortū ac septētriōis ventū siccū hꝫ:⁊ aq̄ saporita:paꝝ iter alia supradicta ⁊ ab aeris mutatiōe nocere ꝯ ꝟo ⁊ cuiuscūq̧ habitātes salmares aquas bibūt:atq̧ palustres:neq̧ posita ē hꝫ oriētē neq̧ liberꝝ hꝫ odorē:eis multum est aeris mutatio nociua.

¶Si ꝟo estas sicca nimiūq̧ calida fuerit morbi cito euanescūt.si ꝟo pluuiosissima extēdētur.q̄ cūq̧ ei morb⁹ occasiōe aduenerit illū i putredinē necesse est ꝯuerti:q̄s q̄dē morbos mollicies vētrꝭ quā greci vocāt:et aq̄ curina sꝑ cōsequit̄:qr nutriti sunt non cito vel leuiter:nec grauiter desiccantur.

¶Si ꝟo estas nimis pluuiosa fuerit ⁊ austria ⁊ autūn⁹ simili

ter hyemē egrā ē necesse futurā. flegmatici ergo ⁊ qui .xl. annoꝝ sūt in causon. Colerici in pleuresiz ac pipleumōiā cadēt ¶ Quod si estas sicca: ⁊ austria: autūnus ꝟo silr pluuialis sit atq̄ septētrionalis: in hyeme dolores capitꝭ facillimeq̄ cerebri atq̄ tussis: raucitas q̄z accidit ⁊ reuma quibusdā ꝟo ⁊ ptisis.
¶ Si āt septētrionalis sit: neq̄ dieb⁹ canicule pluat: neq̄ arturi euadūt flegmatici ⁊ ꝯfortāt.
¶ Silr āt et qui hūide nature sunt atq̄ mulieres. Colericis ꝟo est valde nociuū: q: eoꝝ siccitas suscipit incremētū: accidūt itaq̄ illꝭ accidētia febrisq̄ acuta ac diuturna.
¶ Aliis ꝟo colera nigra: quod em̄ est ex colore rubeo subtili ⁊ aq̄so icēdit: quod ꝟo grossū relinq̄t. silr quoq̄ et de sanguine: q̄ pp hec ꝑnotata passio contigit in flegmaticis aūt contra est.
¶ Iuuenū corpora n̄ mollia sz sūt sicca ⁊ spissa. itaq̄ q̄ ea q̄ dixim⁹ bn̄ ꝑscrutādo nouerit ꝑpēdere: poterit ꝑnūtiar q̄ morbi sūt vēturi ex tpis mutatiōe. Cōsiderādo ipsaz ⁊ mutatiōis essentiā ⁊ rurs⁹ maxime q̄ fortior sit ⁊ superās i q̄ videlz medicū n̄ vltro dar catarticū opz: neq̄ coq̄re añq̄ decē dies vl plures trāsacti sint: fortior autem plusq̄ nociua ea mutatio q̄ solꝭ ē mutatio estiua. mutabilior hyemali et autūnali. Hec vero duab⁹ d causis. Cōsiderādū q̄z ⁊ arturi ortū ⁊ occasū pleiadū his nāq̄ tpib⁹ morbi prolōgātur: sed q̄dā magis: aliī ꝟo minus: aliī aūt mutantur in aliū.
¶ Dicēdū quoq̄ est a nobis de asie et europe distantia quotq̄ diuersitates adiuicē hn̄t: in oībus āt reb⁹ nature: ⁊ in forma in q̄ etiā n̄ parū distare noscūt de q̄ re: q: multa sunt q̄ referimus ad eas q̄ plurime sunt et ad fortiores resolutiones sermonē redigere volo. Asia europe valde ꝯtra est i oīb⁹ nascentium hominūq̄ naturis.
¶ In illa q̄z quecūq̄ meliora q̄ꝫ in ista sunt: atq̄ ꝑcipua hominū ꝟo q̄litas māsuetior: atq̄ modestior ē necnon ⁊ aīe vires excellētiores ibi q̄ꝫ vsq̄ locorū sint: q̄rū itaq̄ oīm bona ipsorū cōplexio cā est: illi⁹ em̄ loci regio in medio solis ortu est. vn̄ inhabitantes neq̄ calore neq̄ frigore superabūdāt: quod ꝟo mltitudo ibi rerū ac magnitudo maior q̄ꝫ vbiuis locoꝝ est inde venit q̄ forte ē id quod a natura est: q: cōplexio equalis est: non tamē omnis asie terra equalis est cōplexionis: sed varia est.
¶ Que ꝟo ciuitas iter calidū ⁊ frigidū: ibi media locata ē ei⁹ cōplexio tēperata: arbores igētes ⁊ excelse: ⁊ aq̄ saporite: ⁊ apte siue de celo descendētes siue de terre fontib⁹ surgētes: neq̄ nimio exardēt calore neq̄ multa exardent siccitate.
¶ Semina q̄z ⁊ plante ibidem mltiplicant: necnō ⁊ ab ip̄a terra vltro generant hoies etiam suoꝝ arborū fructib⁹ vescunt: q: d locꝭ suꝭ ad alia sibi magis cōgrua trāsplantant: atq̄ gn̄are faciunt pecora sua castrāt et armenta: ideo q: nimis quieta sunt: bonū quoq̄ habent alimētum: homines ipsi beniuoli nobiles habitu: carnosi corporis atq̄ magni: formosi parum dissimiles magnitudine voce et pulchritudine:

pulchritudie nã loci ꝛ regiõis illi⁹ cõtẽperãtia:tẽporũ vicine vernalis cõplexionis ↄsimiles sunt.qui ergo hui⁹ nature sũt sollicitudini apti atq̃ labori ñ inuite:sed voluntatis effectu.

¶Et sciẽdũ ꝙ ex temperamẽto abũdãt alalia ꝛ eoꝝ forme variant egypt⁹ q̇dẽ de nuberib⁹: sufficit hec nr̃a ĩ hoc snia ptinẽtiã ad dextrã hyemalis ort⁹ vsq̃ ad illũ trãsitũ q̇ michonitus noiat europe sit̃is est.Ubi eniʒ multa tẽpoꝝ mutatio ẽ illa regio aggrestis:ꝛ ineq̃lis lõgos mõtes ꝛ altos h̃ns multãq̃ arboꝝ varietatẽ.Ubi ꝟo pua mutatio:illic ineq̃lis regio est.Si q̇s ãt hoim q̃litate ꝛ hitu timetur q̇sdã eoꝝ excelsis mõtib⁹ nimiũq̃ aq̇sis sit̃es eẽ repient q̃litate.alios ãt subtili⁹ parũq̃ aq̇sis ptẽ ꝟo palustri terre mltũ herbe fieri alios sicce ac grosse

¶Adhuc q̇ʒ si tpa iter se variãtur ꝛ eoꝝ forme diuerse efficiũtur:de gẽte ꝟo illa q̇ parũ inter se distat vl̃r dixim⁹ restat vt de illis iter q̇s multũ diuersitatis est natura ac sit̃itudine sicut ẽ loq̃mur:ab his igit̃ q̇ capita lõga h̃ñt exordiũ capiam⁹ : quia alijs nullis similes sunt.

¶Causa ergo lõgitudinis capitũ p̃mũ a mlr̃ierib⁹ ẽ habita.i. cõsuetudo:deiñ ꝟo nã ↄsuetudinẽ est cõsecuta.qđ iõ factũ ẽ vt illi hoies aiosi eẽ atq̃ audaces isinuarent:cõsuetudo autẽ hec adoleuit ꝙ vcʒ moꝝ vt nascebat̃ ifãs illũ accipiebãt:ei⁹ q̇ʒ caput i lõgitudinẽ aptabãt sicq̃ ligabant ingeniãtes rotũditatẽ amitteret.q̇ res eoꝝ capita in lõgitudinẽ adduxit q̃ vcʒ ipsaʒ nãʒ ad h̃ cogit postea ꝟo lõgioris tpis mora vsũ i naturã cauillãdo iseruit.Jam nũc itaq̃ nõ ẽ cã lõgoꝝ capitũ cõsuetudo:sʒ sola nã ẽ.Q̃ꝛ vero spma ab oib⁹ mẽbriꝫ corpis descẽdit:sanũ q̇dẽ a sanis:ĩfirmũ q̇dẽ ab egriꝫ currẽs:ꝛ rursus q̇dẽ sic opatiões fiũt vt calui caluos:variꝫ oculos varios:strabo q̇ʒ generat strabonẽ.Cur ꝯ q̇ lõgũ caput hʒ sit̃r nõ ꝓcreet longũ:sed iam parua est capitũ longitudo ad priscoꝝ comparationem:eo qđ nũc cõsuetudo remota est:et ipsa gens est alijs cõmixta.Qui vero habitant in terra phephynos:eoꝝ regio paludestris ꝛ cal̃a vñ filios ꝓcreant multos fortes.cibaria ex paludib⁹ habẽt mansiones calamis ꝛ viminib⁹ i ipsis paludib⁹ moliunt̃.q̇ꝓpt̃ ex ipis pauci ad al̃s trãseũt regiones:trabes itaq̃ summis ꝛ imis:cõstruẽtes minuẽdo semper ineq̃litatẽ loci machinant̃ bibũt ãt aq̃s cal̃as nõ currẽtes putrefactas a sole ac pluuiarũ nimietate:sʒ.ꝛ hoc mare quod phephynos dr̃:stãs est nũq̃ currens p̃terq̃ quidẽ in illud flumina ꝺcurrũt qđ si currat paꝝ ac pigrũ est:atq̃ subtile:q̃ꝛ maximũ chaos illud cõcurrẽdo:ꝓ pluuiã ꝺscẽdit:q̃re forme habitantiũ phephynos inter holuʒ formas prodigales sunt i crassis quidẽ crasse in corporeꝫ corporee.Jũcture q̇ʒ illoꝝ ꝛ vene i carne latẽtes:nõ appent.colore q̇dẽ citrino sit̃es sunt aquaꝫ citrinã h̃ñtib⁹:hui⁹ itaq̃ regionis vẽti austri sũt:h̃ñt etiã quẽdã aliũ localẽ flatũ vehemẽtẽ: ꝛ corrũpẽtẽ caliditatẽ exhalãtẽ incole piceon dicunt.

¶Septētrionalis ꝟo nō eis in sufflat:q̄ eos plene ꝑtigerē mi= nime pōt.qđ si sufflat:sufflat d̄ fecte. Hec itaqȝ nr̄a ē snīa de di uersitate naturaꝝ atqȝ formaꝝ in asia habitantium.

De iracūdie āt eoꝝ et au= dacie ꝑuitate subiūgen= dū est.minꝰ bellatores sunt q̄ȝ illi q̄ europam colunt q̄ q̄etio res atqȝ modestiores cuius rei cā tpa sunt q̄ in calorē quidē vl frigꝰ nō multū permutant sed ꝑm similitudinē atqȝ vicinita= tē:neqȝ enim eoꝝ aīos pertur= bāt:vel corpora plena de cōple xione in complexionē ꝑmutant quamobrē nō facile irascūtur. Mutatio nāqȝ aeris cā est com motionis hominis ad irā:ne qȝ illū quiescere permittit.hac quidē de cā asiani quieti sūt at qȝ modesti:sed etiā aliqua con suetudo est vniuerse nanqȝ asie nō suis dominant.quidā ergo asiani nō aliis obsequunt quē= admodū hellēi ꝛ trabi sibimet ipsis fortasse dn̄antes nullꝫ ob tēperādo discunt prodesse:qui vtiqȝ fortiores ꝛ animosiores ꝛ audaciores oibꝰ sunt:qui pu= gnatoribꝰ oppugnātes sibimet capiūt predā vn̄ ꝛ ruffe alias iuste dedecꝰ ꝯportāt ieniunt etiā asiani diuersi:quidā ei iu sti:aliī iniusti:diuersitate tēpo rū sicut diximus cā qui etiā nu biam tenēt eleni.s.edaces sunt atqȝ molles pigri pugnare ex tēperantia temporum. 2.

¶Et i europa q̄dā gens traco rum:trachi tamē plusq̄ȝ queli= bet alia gens sibi consimiles sunt. Similiter ꝟo egyptii in calore.turchi vigēt in frigore: terra turchoꝝ viridꝭ ē ꝛ petro sa ac mollis:tpa ꝟo eoꝝ ac foꝛ me ab omni gente diuerse:sibi qȝ consimiles sunt.regio mise= ra sub polo ē i mōtibꝰ vn̄ septē trio sufflat:ꝛ ad quā sol cū occi dit estiuo tpe appropinq̄t par= uo q̄dē tēpore paruoqȝ calore calefaciens eā:ad hāc aūt vēti ex calidis partibus spirantes minime peruenire possunt nisi minores atqȝ frigidiores. va= leāt a parte vero poli frigidē turgēt ꝑꝑ niues geluqȝ:ꝛ aq̄rū multitudinē:sine q̄bus illa mō tana non sunt:vnde et inhabi= tata deferuntur. 3.

¶Aer illiꝰ regiōis mlroties i die nebula occupat:quapropt hoium forme crasse sunt et car nose:ita vt neqȝ iuncture i eis appareant:humidi et molles ꝛ inualidi ventres humidissi= mi nimiūqȝ currētes:q̄s quidē desiccari ipossibile ē.in huius regione nā nostra ē aerea atqȝ tpa habente:que enim corpo= ra humide atqȝ frigide sunt cō plexionis ex eis parū dissolui= tur:presertim si in humida sūt ꝛ frigida pariter regione.cete rūqȝ cibaria in ventre aut i mē bris prout expedit nō ꝯcurrūt q̄ colere rubee ad id opis de= ficiunt:sicqȝ corpora eoꝝ gra= uissima necesse fiunt:sꝫ ꝛ i figu ris vtriusqȝ sexus masculꝰ vcꝫ masculo.femina ꝟo femine si= miles sunt eadē causa:q̄ eorū tempora vicina sunt:nullo mo doqȝ sperma corrumpitur:nisi abūdātie siue morbi accidens incurrat:hi itaqȝ crassi sūt ꝛ la ti q̄ ifantulos suos pānis sicut egyptii nō inuoluunt:qđ iō fit vt sup eq̄s fixis natibꝰ latisqȝ ꝑ stare possint etem̄ masclī illoꝝ

semp in currib⁹ deportant̄. vsq̄ dū ad eq̄tādi puentū fuerit tp̄s fit āt paulatim eorū de loco in locū i excess⁹: nasoꝝ vo latitoꝝ iam dictum est esse. 4.

¶ Turchoꝝ āt gēs rubeū h̄z colorē: neq̄ ei sup eos sol cum suo ascēdit calore. Albedo vo cū frigore itēdit̄ i rubore muta tur. H̄ āt nā n̄ mlt̄ū ē ꝓcreatiua filioꝝ neq̄ ei masc̄linavolūtas i coitū fit: q̄re ⁊ min⁹ generāt q̄ vo femie raro partūt: hoc ē qr matrix spma attrahere n̄ p̄t: in q̄ ēt subtili⁹ ituerī op; mēstrua ei illis n̄ oportune: s; parū post q̄ lōgū tp̄s aduenīūt. vis. n. ma tricū: ex mlt̄a eis corrupta est crassicie: ociose nāq̄ ac d̄licate gerētes ex n̄lla iq̄etāt̄ motiōe vētres vo eoꝝ frigidi ⁊ hūidi sf̄ i q̄ re magnā sigtionē dep̄hē dim⁹ qr cliētes ⁊ famlas frequē ti⁹ moꝝ vt masc̄lo coierit: q̄ui das ꝯcepisse inuenim⁹. q̄d ꝑfe cto ex mlt̄a exercitij ꝯmotione corporūq̄ attenuatiōe euenit. mlti ēt trach; castrat; sīles sūt. neq̄ coire p̄nt. feminas q̄; femi nei corpor; exercitio atq̄ locu tiōis mō imicātes. Quibuscūq̄ vene d̄ post aurīclas icidūt̄ eis vltra ꝑīs⁹ ab oī gn̄atōe orbāt̄. illa vo alia gēs q̄ europā t; mlt tū adiuicē magnitudie lōgitu die atq̄ forma ꝑ suoꝝ tēporꝝ va rietate differt q̄ꝛ q̄dē tēporꝝ va rietas magna ac valida est ac crebra i calore nimio vl hyeme forti: mlt̄a vo pluuia postmo dū vo nebula subseq̄nte crebr; vēt;. Hac ḡ diuersitate ppetua spmat; q̄; coagulatio: atq̄ ꝓ creatōes diuerse fiūt alio nāq̄ mō coagulāt̄ i estate: alio vo i hyeme alio vo pluuiaꝝ effluē

tia alio vo i nebl̄a vl pluuia pua itaq̄ q̄ europā pl⁹ ab iuicē diffe rūt q̄ q̄ asiā colūt. Differt q̄dē i vl̄tu: qr forme nimiꝝ i ip̄a sper matū cōceptiōe ꝓpter diuersita tē ipsoꝝ diuerse figurantur. 5.

¶ Et quēadmodū i forma cor poree differunt figure: ita q̄; ne cesse ē eos differre ai q̄litate. sūt eni iracūdissimi duri iculti atq̄ aggrestissimi. Hoc aūt ex mlt̄a ꝯmutatione pua q̄; stabilitate sic h̄itatores europe fortiores al q̄ q̄ asie sūt. ociū q̄ppe ac pigri tia ex aeris eq̄litate ꝓuenit: p quā ieq̄lē aie ⁊ corpis: laboris ⁊ exercitij tolerātiā p̄stat. Quies aūt ⁊ req̄es timorē ⁊ ignauiā la boꝛ vo exagitatio aiositatē: mi strat: q̄re europes ⁊ militia gau dēt: ⁊ pugna: cui q̄ subijci: vl hūi liari respuētes. Differūt hac p̄ mo varietate: scd̄o vo qr eiusdē europe: terre ps alia ē ꝯmagna illa vo parua. Hic aūt ꝓfundi tas: hic q̄; planicies. rursus ⁊ in temporibus mutatio parua. 6.

¶ Sil̄r vo mō i puulis. Vir āt q̄ cūq̄ siccā ⁊ altissimā multumq̄ aquosa; habitāt regionē tp̄a q̄; multū h̄abēt diuersa: necesse est q̄; hos formas h̄re diuersas: ad laborē duriciē aiorū firmā aspe rā ⁊ angustā. q̄ vero loco profun da incollunt: ⁊ petrosa eos calī di plusq̄ frigidi venti sufflant aquas tepidas bibunt corpora eoꝝ nō magna nec bene ꝯposita s; lata sunt ⁊ carnosa: pilli nigri sil̄r q̄; caloris albi flatici. cole rici autē ⁊ nequaq̄ patiētes. sūt labores nisi fortassis i ꝯsuetudi ne fiāt neq̄ ei naturalr̄ h̄nt. Qui aūt flumina h̄nt in q̄ pluuiales ⁊ alie ꝯfluāt aq̄: hi magis icolu mes sunt illis ac meliores: q̄ vo

nō:sȝ post sibi fontes sūt pigreq́ paludes siue salsaꝝ fluit vnda bibētꝫ i vsuȝ.oēs hos mľte et varie faciūt distare figure. sunt q̄ȝ citrini:vēter eis largᵘˢ multū q̄ȝ ꝛ splenis habetur. 7.

¶ Qui ꝟo i alta habitāt regione eq̄lis odoꝛe atq́ aq̄ sa:eoꝛuȝ foꝛme:ꝛ coꝛpa bona magna:cōsimiles vsu:atq́ natura boni tēperamenti audaces. 8.

¶ Quelibet ꝟo t̄ra macra atq́ subtilis inaquosa ꝛ aspa aerꝫ cōplexio intēperata illi asperi sunt foꝛma ꝛ tetanosi coloꝛe q̄si citrini:ꝛ nigri iracūdi rigidi. Ubi nimia mutatio:mľtaq́ diuersitas habitātiū foꝛme ꝛ aie atq́ nature mľte sunt diuerse. variant̄ ei ꝛ nature ex varietate tēpoꝝ.deide regionū:e q̄bᵘˢ cibᵘˢ est postea ꝟo aq̄rū iueniūtur ꝛ foꝛme hoim varie ſ̄ȝ q̄litatē nature regionis.vbi em̄ ē terra crassa ꝛ hūida ꝑ se ꝛ aq̄sa ea q̄dē est in estate fri.calᷓ ꝟo i hyeme:tpa bōa ꝛ sibi ɔuenientia:hn̄t habitantes crassos nā foꝛtes hūidos i laboꝛe illis exercitio minime ꝑdurātes animi segnꝫ ꝛ otiosi i artificis:ingenȳ duri ꝛ grauis:non sunt aūt acuti siue subtilis. 9.

Quibᵘˢ vero regio leuis ē ꝛ ꝓfunda:ꝓfundit̄ aūt i hyeme ꝛ a sole icēdit̄ in estate ꝛ hi coꝛpis aspi sunt ꝛ tenuꝫ ad laboꝛē foꝛtis ad imodicā irā veloces:nihil illis ꝑter suū vr̄ aspitati animi viciniores q̄ modestie siue quieti i artificiali igenio subtiles:audaces:atq́ pugnātes:sȝ regiōis nascētia huic natuꝛ sūt vicina.Et sciēdū q̄ nature ꝛ foꝛme mľtū ɔ̄rie sūt:atq́ diuerse.

¶ De his āt q̄ diximus ita ē si q̄ȝ q̄ras:q̄ ꝺ naturis restāt illa contēplare ab his ꝛ nō errabis a veritate.

¶ De aqua ꝛ aere Finis.

¶ hypocratis de pharmacijs libellus incipit.

De pharmacijs autē cause nō vt estimant̄ sunt:eadē eim pharmacia purgant̄:ē q̄m̄ alia purgat q̄ q̄ ɔsueuit purgare:est āt qđ suppurgauit:ē q̄ et cōueniētia facit:q̄re nō vt ɔtigit pharmacie debēt dari.Arbitrari em̄ opȝ ꝛ cibos nutriētes non pharmacas esse minᵘˢ autē illis hoies em̄ hos recte quidē appetētes salui sūt:nō ꝟo recte laboꝛāt si ꝑdātur aut purgantur sicut a puris medicinis manifestum igit̄ ē ꝛ hos pharmacias minᵘˢ ꝛ tardiᵘˢ purꝫ pharmacijs. Ueꝝ hi tardioꝛes ɔsueti nobꝫ. Uane sūt q̄tidie itrātes i coꝛpᵘˢ. Uane aūt ꝛ negligēt traditi cibi ꝑtur, bāt hoies egrotare faciūt q̄dā nioꝛ puras ꝛ acutas si absq́ passiōe ꝛ absq́ cā tradat aliq̄s ñ dȝ opari aliq̄d ɔferēs.Opȝ igit̄ ꝑmū tradeꝛ colericꝫ q̄dē q̄ colerā purget ſ̄latic̄ āt qđ flegma:hydropicis qđ aquā:melācolicis ꝟo qđ nigrā colerā.Si vero ex hujᵘˢ purgaueris cōueniētia ꝟo nō purgas:q̄ ꝟo nō ɔueniūt purgas:q̄re ad vtraq́ peccare ē.q̄ñ igit̄ ōbes alicui medicinā tradere supiᵘˢ siue inferiᵘˢ iterrogat̄ ipȝ opȝ siutiq́ bibit medicinā:ꝛ vtꝝ vēt i iferioꝛibᵘˢ pharmacijs acutᵘˢ ē.ꝛ obedit cito aut durᵘˢ:ꝛ si acutᵘˢ ꝛ bn̄ solubilꝭ fuerit:molioꝛibᵘˢ ꝛ mioꝛibᵘˢ pharmacijs idiget:si ꝟo durᵘˢ fuerit foꝛtioꝛibᵘˢ

get. Idē aūt mod⁹ ad supiora si vo nūq̄ dicat neq̄ supi⁹ neq̄ interi⁹ purgatū fuisse: aut potas se pharmaciā scire op; si ad ingrediētia sano existi bñ solubilis erat vēter ad iferiora aut bñ vomēs ad supiora: & si ad repletionē quādā fact⁹ diaria supuenit ipi. hui⁹ oia op; inquiri quo possis recte ꝯsulere: malū eñ ē accidēs tradētē pharmaciā hoī interficere. Quicūq̄ q̄dē igit a febrib⁹ vehemētib⁹ occupat ne q̄ oportet his medicinas purgatiuas tradere est vtiq̄ post feb. si vo nō in quatuor & i decē dies: colere eñ carnes existes ipoꝝ & vētres accipiūt pharmaciā & nil purgat & feb. fit maior & color mutat & ycterici fiūt. mota eñ corpa & nō purgata neq̄ comedere volūt neq̄ bibere: sed oia horrēt: & vt frequēter peunt Si vo accipiat pharmacia & añ meridiē; nil purgat: a meridie vo purgās subtilis fit & finit. Si vo hūc diē circūsiat & sit purgatiōe post fe. san⁹ fit. Si vo feb. iterū occupet ipm destruit non ꝯuenit fortib⁹ passionib⁹ pharmacias purgatiuas offerre: s; siq̄ñ op; clisterizare ꝯgruit q̄tiescūq̄ volueris vt periculosu; ei ē. Scdm aūt eādē rōnē et in estiuo tpe a canis ortu dies. 60. obseruare op; non tradere pharmaciam sed clisterijs vti id est enim periculum.

¶ De pharmacijs finis.

¶ Hypocratis liber de insonijs.

Ex isomnijs ea vcb; bona sūt que ad vltimā nocteis partē itelligētie repsentēt res eo q̄ interdiu agebant mō: aut de illis deliberatōes atq̄ ꝯsilia Sanitatē eñ signāt: q: diurnis in ꝯsilijs anim⁹ pmanet nulla ipletiōe nulla exinanitiōe: nulla alia deniq̄ re externa aut aduētitia supat⁹. Que vo his ꝯtra ac interse repugnātia sunt: si vehemēter vehemētē si modice infimā in corpe pturbatiōnē esse testāt. An igit a negocijs abstineri oporteat necne iudiciū nō fero. Uerūtñ corp⁹ iō purgādū eē ꝯsulo q ex mā quapiā superāte ꝯtingit secretio aim & intelligētiā pturbās. Qd si vehemēter discrepēt: pdest vomitū mouere: & i q̄ntū diē modicos & leues cibos sumere. Exin cū deābulatiōib⁹ m̄ltis & acrib⁹: tū mediocribus exercitatiōib⁹ vtēdū. Sin min⁹ vomit⁹ ociū: & tertia ps cibis de mēda. Rursusq̄ eadē vict⁹ rōne q̄ntū vsq̄ diē vtere: adiecta deābulatiōis & vocis exercitatiōe Deide postea dijs imortalibus supplicādū. Sol luna celū stelle ex ꝯsuetudie pure lucide splēdide ꝯspectui subiecte i bonis sūt idicātes q̄ppe oī ex pte corp⁹ bñ valere. Quare hic hit⁹ pñti victu ꝯsuādus ē. Si q̄d vo ꝯ apparuerit: morbū corpi a validi; validiorē: ab ifirmis leuiorē instare māifestissimū ē. Atq̄ si stellaꝝ extern⁹ circuit⁹: solis medi⁹ lune: q̄ causis adiacet: extingui q̄d aut ledi aut occultari aut obno ipediri visus fuerit: eidē circuit⁹ pti morbum supuenire: tenuiorē q̄dē: si ab aere vel nube stellaꝝ aliq̄ afficiat: si ab aq̄ seu grādine: vehementiorē. Signo nāq̄ ē hūiditat; & pituite excretiōnē in interiorē circūferētiā incidisse. huic igit expedit i vesti

mētis sudoris ꝗ̃ maxie euocan
di cā ꝓmo q̃dē sensim. deide ve
hemēter currere postꝰo exerci
tationē mltis subindedeābula
tiōib⁹ vti prādio itermittēdo.
Ac tertia demū cibis ablata ꝑ
te i q̄nū diē puū assumere. tū: si
maior offensa appet: fouere. Si
q̄dē ea de re corp⁹ ꝑ supficiē ex
purgari ꝯfert: q̄ i exteriore cir
cūferētiadetrimētū lesit. Preter
ea cibis siccis: acrib⁹ austeris:
meracis: ⁊exercitatiōib⁹ maxie
siccis vti. At ꝰo si q̄d eiuscemo
di pati lūa videat: int⁹ euulsio
nē fieri ꝓdest ab acrib⁹ salsis:
lenibusq̧ cibis vomitū excitare
magna vi currere: vocē exerce=
re: prādiū itermittere vtiq̧ cibi
detractiōe ⁊ vict⁹ moderatiōe
hita. Deide vomitu iterū facto
i q̄ntū diē modicū cibū adhibe
re Ubi āt sereno celo circuit⁹ a
siccitate affligi laborare supa=
ri vr̃ egrotatiōis ꝑiculū ē. Igit
op⁹ ē laborib⁹ d̄mere: victu hūi
diore leni balneis maiore q̄ete
sōno multo: donec cōsistat vti.
Si igneū q̄d ⁊ icēsū stellis illis
repugnās ꝯspicit: bilis excretio
nis nota ē. Si victe demū occul
tēt ꝑiculū ē ex egrotatiōe mori
Si in fugā aut ꝰtūt: aut ꝰse ce
leriter fugiūt aliȷs deiceps ise=
quētib⁹ future nisi hō curet:
isanie met⁹ ē. His itaq̧ oib⁹ ve
ratro i ꝑmis euinci: victū mode
rari cōuenit: aliter victū ab aq̄
repeti n̄ alienū ē: vinū neq̧ gu
stare ꝑt̄q̧ tenuissimū lene dilu
tū. Itē ab asrib⁹ siccātib⁹: fal=
sis calefaciētib⁹ abstinere: nec
n̄ exercitatiōib⁹ nālib⁹ ⁊cursib⁹
i vestimēto vti ꝗ̃ plimis absit
frictio: lucta: saltatio: ⁊ vehe=
mēs exagitatio molit cubet de
sideat ꝑterq̧ nālib⁹: laborib⁹.
Post cenā deābulet. Bonū ēt ē
foueri s3 fomēta subide vome
re. Ad trigesimū diē: ne ipleat.
iplet⁹ bis i mēse vomitū a dul
cib⁹ hūidis ⁊ lenib⁹ prouocet.
Que aliūde alio nlla necessita=
te aut vi vrgēte: vagant: alm so
licitudie ⁊ cura affici docent
huic nēpe ꝓdest ex toto ꝯq̄esce
re: ⁊ aim ad spectacula risū ꝑci
pue mouētia ꝰtere. Si min⁹ ad
id saltē qd̄ ꝑ biduū aut triduū
spectādo mēs exhilaret. post n̄
stet. si id n̄ ꝓderit: egrotationē
eē metuēdā. Oino stelle q̄ circū
ferētia pure ⁊splēdide d̄labi ac
oriētis ꝑtē petere videt. bōe va
litudis testimōia sūt: ꝑpea qd̄
q̄cq̄d vl' i corpe ē spatū: vl' i aluo
excretū vl' i carne pululās id ꝓ
be oē occidui circuitu cui recte
adheret excidit. Que ꝰo ex il=
lis nigre ⁊ obscure siue ad occi
duū siue i mane siue i t̄rā siue
paulo supra deferri videt mor
bos denūciās. Que. s. q̄uedies
q̄ i mare: malos alui hit⁹: q̄ in
terrā: tubercula in carne maxie
nascētia his ꝯfert tertiā portio
nē cibis d̄mere exercitatoq̧ vo
mitu i q̄ntū diē victū tēperare
alio deiceps q̄nto die cuiusli=
b3 gn̄is cibū adhibere. Tū ite
rū fcō vomitu ad eūdē supiorē
victū redire. his deniq̧ celesti=
b⁹ isidereq̄cq̄d tibi videbit pur
⁊ hūidū: bonā valitudinē ondit
Qm̄ id ab ethere d̄scēdisse i ho
minē. Tale āt aio repsentari q̄
le hoies itrauerit. Ecōtrario ni
grū q̄dlib3 i purū ⁊ minie illu
stre: mali morbi: nō ab ipletiōe
certe aut exinānitiōe: s3 ab exter
na cā instantis iudiciū habet
huic ergo cōducit multa vt cur

rere: vt q̄ꝫ minima corpis liq̄fa-ctione: ac spiritu spissimo vsus aduētitiū malū ꝓpellat: ptinus q̄ꝫ sm̄ cursuꝫ acrib᷒ deambula-tionib᷒ vtendū: vict᷒ aūt in q̄r-tū diē mollis ⁊ leuis adhibeat̄. Quodlibet tibi a deo puꝝ dari visum: secūdevalitudinis signū est q̄ ingredientia corpuspura sint. Cuiuscūq̄ꝫ hoꝝū ꝫrūꝫ inspe-ctio extiterit: nō est bonū. Mor-bū em̄ corp᷒ inuasisse ꝯstat. Idq̄ꝫ hūc sicut priorē curari opus est Aquā lenē sereno celo sinevehe menti quidē madefactione aut graui tempestate pluere videri bonū: tēperatū nāq̄ꝫ ⁊ purū e ce lo spm̄ intrasse demōstrat. Ecō-trario magnā ipure aq̄ vix cū ꝓ cella ⁊ grādie pluere: morbū ab aduētitio spū notat. Silr̄ hūc te nui victu ⁊ cibis oī modo perq̄ꝫ paucis vtiq̄ꝫ oportere. Si q̄ cele stiū astroꝝ signa cognoscēdi iu dicio ꝑdit᷒ fuerit: debebit ex ill̄ cū sibi suiq̄ꝫ valitudini vict᷒ ge nere ꝓspicere: tū etiā dijs suppli care. Pro bonis q̄dē. Soli ioui celesti ioui terrestri. Minerue ter restri Mercurio: apollini: Pro ꝫrijs aūt Dijs maloꝝ auersori bus terre ⁊ heroib᷒ vt oīa gra-uia ⁊ aduersa a nobis auertant Insup ēt ex sōno ꝓpinquāt qđ a criter itueri: aut audir̄: tuto īce dere secure ⁊ sine vlla formidīe curret̄. Itē terrā planā bn̄q̄ꝫ cul tā arbores florētes ⁊ fructuosas ⁊ mites fluuios ꝓ more aq̄ lipi-da: nequaq̄ꝫ iusto pleniores mio resue fluētes fontes itidem ⁊ pu teos insōnio aū oculos obserua ri: his oīb᷒ indicijs cū corp᷒ bn̄ hr̄e tū ꝓo oēs circuit᷒ ⁊ vict᷒ atq̄ꝫ excremēta ꝓ nā eē cognoscūtur Q̄cq̄d istoꝝ ꝫrīū apparet: malide

trimenti est. Nā auditum ledi-circa caput esse noxā docet. Igi tur matutine: quinetiā sm̄ cens aptissime erūt deābulatiōes ad dito superioris vict᷒ genere. Cru rium offensa vomitu cōuellēda est pleniore luctavtēdū: seruata eadē in cibis rōne. Aspera corp᷒ impurū esse dicit. rex amat plu-res post exercitationē deambu latiōes. Arboꝝ sterilitati hūa-ni corporis pnicies ostenditur. Siq̄dē sine folijs arbores ab hu midis ⁊ frigidis detrimētū: cuꝫ folijs aūt sed sine fructu a cali-dis: ⁊ siccis: vtilr̄ vict᷒ rōne hec refrigerāt ⁊ humefiūt: illa siccāt ⁊ calefiūt. Fluuij non pro natu-ra fluētes sanguinis circuitū si gnāt: largi᷒ quippe excessū: mi nus defectū. Cōmodū igit̄ ē vi-ctu hoc iplere: illud tenuat̄. Si ipuri fluūt: pturbatiōnē significāt. purgāt āt a cursib᷒ ⁊ deābu lationib᷒ multo spū citati. No-cturne fontiū ⁊ puteoꝝ imagies ventos circa vesicā esse idicio sunt. Res igit̄ vrinā mouentes ad purgationeꝫ aptissime sunt. Mare turbatū aluis maluꝫ sub esse testimonio est. Auxilio sūt res aluum soluētes leues ⁊ mol les. Terra vel dom᷒ mouēs sano aduersaꝫ valitudinē. Egro sani tatē ⁊ instātis mutatiōnē polli-cet̄. Ualēti ideo victum mutare perutile ē: qđ totū a phīti corp᷒ afficitur. Egrotāti aūt in eodē persistendū: q̄ ab instante cor-pus mutatur. Terrā vel a mari: vel ab alia quapiā aquaꝝ mul titudine inundari: egrotatiōeꝫ multe q̄ in corpore inest humi-ditatis expectandā esse testat̄. Quare vomit᷒ prādij intermis-sio exercitationes sicci vict᷒ per

necessarij sunt. Deinde ex modi
cis ⁊ parũ assumẽdo ad ꝯsuetu-
dinem reuertendum. Uticꝫ nec
id i boni sẽ i somno terrã nigrã
aut crematã videre. Qñdo qdẽ
in vehemẽtẽ ⁊ mortiferũ morbũ
incidere piculosissimũ est. Sicci
tatis em̃ exuperantiã carni istã
tẽ deprehendit. Laborib' ergo.
Itẽ in cibis quicqd sicci calidi
aeris ⁊ vrinã mouẽtis: demẽdũ.
vict' esse d₃ ptisane decoctũ ius
res deniqꝫ oẽs molles leues et
modice qdẽ: potui vinũ dilutuꝫ
albũ copiosi' dãdũ ẽ. balneo fre
quẽtiore ⁊ calido vtẽdũ. Sꝫ ꝟo
minime ieiuno: emolliat᷑: cõqe-
scat. frigus solẽ caueat. Telluri
mercurio heroib' diuinã rẽ fa-
ciat. In palude sine mari flumi
nib' natare videri: nõ bonũ. Qr
humidi excessuꝫ testat᷑ opꝫ hũc
ꝑperare victui ⁊ se exercer᷑: febri
citãti aũt bonũ ꝙ calidũ ab hu
midis extinguit᷑. Quicqd neqꝫ
maius minusue: sꝫ ex cõsuetudi
ne ⁊ ꝓ sui natura eẽ apparuerit
ꝓ bono valitudinis habet᷑. Ue-
stẽ candidã siue pulcherrimos
calceos indui bonũ. Qδ ex mẽ-
bris mai': nõ bonũ: vticꝫ qδ mi-
nus opꝫ, vict' rõne hoc augeri:
illud minui. Nigra oĩno morbi
da atqꝫ piculosa sũt. Utilr emol
liũtur ⁊ humefiũt. Nonã muta
tionẽ ꝑdicũt. Puros ⁊ i albis ve
stimẽtis mortuos videre: bonũ
Itẽ ab illis aliquid puri accipe
re in nobis ẽ. Nã ⁊ corpis ⁊ reꝝ
ingrediẽtium integritatem de
clarant. Ex mortuis quippe nu
trimenta incremẽta ⁊ semina ꝓ
ficiscũtur. ꝓpterea qꝫ hec si plu-
ra in corpus serpunt: sanitatis
sũt. Rursũ nudatos vł pullatos
vel sordidos vel e domo qd ca-

pientes auferẽtes ue cõspici: nõ
aptum. Morbuꝫ ideo arguit qꝛ
res corp' ingrediẽtes noie sũt.
Confugienduꝫ ergo ad cursus
atqꝫ deãbulationes: ac vomitu
facto alimentum molle et leue
adhibẽdũ. Corpora quecũqꝫ in
somnijs deformia in cõspectum
veniũt: hominẽqꝫ terrẽt insoliti
cibi satietatẽ: excremẽtum: cho
lerã: deniqꝫ morbum piculosum
exponũt. Necesse itaqꝫ erit vo-
mitũ mouere: ⁊ in quintum diẽ
cibis ꝙꝫ leuissimis et modicis
minimeqꝫ acrib' siccis ve aut ca
lidis: ꝑsertimqꝫ laborib' natura
lib': preterqꝫ ꝑꝫ cenã deambula
tionib'. Item balneis: sed vero
calidis ac quiete vti a sole pre-
terea ⁊ frigore cauẽdũ ẽ. In som
no videri qd assueti potus aut
cibi sumere: alimẽti inopiaꝫ ac
animi laborẽ ꝓbat atqꝫ carnes
validissime qδ maximi excessus
infirmissime aũt minoris. Ut ei
qδ assumit᷑ bonũ: itaqꝫ est quod
apparet. Cibis ideo demẽdũ ẽ
quod alimẽti exuperãtie id te-
stimoniũ sit. Similiter etiã pa
nes caseo ⁊ melle confecti i som
no edi si videant᷑: eiusdem signi
sunt. Aq̃ pura epota: bonũ r̄liq̃
ꝟo oẽs noxie. q̇cq̇d assueti hõspe
ctare vr̄: animi desideriuꝫ testa
tur. Quodcunqꝫ vero fugit per-
territus: sanguinem a siccitate
infestãteꝫ detegit. Utilissime ꝙ
corp' refrigerat᷑ ⁊ humefit. Pu-
gnare vulnerari: cruẽtari vinciri
corpori secretionẽ circuit' limi-
caꝫ ꝯtigisse signo sunt. Optimũ
igitur est attenuare deãbularũ
cibis facilibus vti. Tum scδm
vomitum intra quinqꝫ dies sibi
tẽperandũ. Quinetiam ex visis
errores: vagatiões ascẽsus ma-

li ⁊ graues ↄtigũt. Fluuioꝝ traiect⁹: armati hostes: diuersi generis mõstra: egrotatõis siue isanie argumẽta sunt. Pernecessariũ igit̃ sic errãtib⁹ sũt cibi modici leues ⁊ molles. Tũ porro ꝑmulte: ꝑterq̃ post cenã exercitatiões. Necnõ ad q̃ntũ diẽ cũ vomitu vict⁹ paulatim tẽpat⁹ sit. Insuꝑ a calidis balneis desidia frigore sole canẽdũ. Hec q̃ seruare voluerit: put vict⁹ rõ dictata vobis quantũ ꝑ hominẽ deo iuuãte fieri potuit: excogitata inuentaq; his semꝑ in vita bñ valere poterit.

¶ Et ad dei oĩpotentis laudez cũ libro de insomnijs iponit̃ finis oibus operib⁹ hypocratis que ad manus nostras perueni re potuerunt.

¶ Joannis Damasceni medici clarissimi Aphorismi icipiũt.

Liberet te deus fili amãtissime a deuio erroꝝ ⁊ invia cõseruet ꝑspitatis: atq; meũ velle de te mihi dignet̃ posse cõcedere: atq; in eodẽ agilez facere: sic desiderium tuũ iunctum meo compiat in te. Nouerit dilectio tua fili mi: q: petitionem tuam de aphorismis medicine scribendis propter nihil aliud prolõgaui nisi quia verebar ne aliquãdo fastidires tui d̃siderũ meam longitudinem velle tẽtare: ⁊ ↄctãdo cognoscere. Jã nũc vero quantum inde cognouerim sufficere videatur: quia cuz maiores nostros peritissimos viros quemq; fastidiosuz noueris sepe arguisse non egre' tibi ferendũ est. Ceterũ ipse p̃sensisse potes me semꝑ vtilitatem tuã quesiuisse: ⁊ nunq̃ te deserẽdo plus aliũ coluisse. Deus oĩpotens dirigat mentẽ tuam in beneplacito suo ad vtilitatẽ seruoꝝ suoꝝ. Ecce iã aphorismos quos me scribere rogasti: tue dilectioni mando.

¶ Cere in medicina immẽsa: ꝓfunditas est. 1

¶ Opari aũt scðm libros absq; perfecta rõne ⁊ solerti ingenio: molestum est. 2.

¶ Ingeniũ aũt naturale adiuuat artẽ ⁊ naturã regentẽ: ↄ̃iuz autem contraria. 3.

¶ Abũdãter aũt libros priorũ veteꝝ relegere: ⁊ secreta eoꝝ diligẽter discutere: iuuat oẽm sapientem ⁊c. 4.

Uita breuis est ad cognoscẽduz vires oim terre nascentium. 5.

¶ Tu aũt ea q̃ palã sũt: ⁊ i q̃b⁹ oẽs ↄueniũt ⁊ maxie q̃ ꝓbasti tene. Que ṽo i dubio sũt ⁊ in q̃b⁹ dissentiũt omitte. 6.

¶ Illud ṽo nõ dz nos cõmonere qð in sapientũ dictis h̃r. 7.

¶ Quedã sunt q̃ nõ ṽn nobis ad plenũ rõ attestari: sz poti⁹ credulos habere. 18.

¶ Illð q̃ppe ꝙ medicamur subtil' suba est: neq; eñ hũana nã erroris ꝑiculũ incurrere nõ põt: ꝓ̃sertim in subtilibus. 9.

¶ Quidedit⁹ oĩno secularib⁹ negotijs: alas delitijs: negligit fũdamẽtũ medicine: philosophie ⁊ artiũ doctrinã nõ ei fides adhibẽda est: ⁊ maxie i ea vbi Gal. ⁊ Aristo. ↄcordãt: vbi discordãt difficile veruz inuenit̃. Animal scðm frigidũ ⁊ hũidũ nutrit̃: scðm calidũ ⁊ humidũ viuit. 10.

Uirt⁹ siue ṽtutes nãles vl' spũales varia noia h̃ntes vna eadẽq;

est.s.virtus. 11.
¶Sed sꝫ diuersa i subiectꝭ mē-
bris officia: diuersis vocabulis
nuncupantur. 12.
¶Cōplō nālis sm vicinitatē q̄
dē ē sepabil: actu tñ ē isepabil.
13. Quēadmodū tā vitia aīe q̄ꝫ fi-
gur corpis ab auis ⁊ parētib⁹ ca-
dūt ⁊ hērditant ita q̄ꝫ morb⁹ diu
turn⁹ ⁊ maxime si fueris i prin-
cipali membro. 14
¶Medicina q̄ tēperamēto vici
na est ⁊ est odorifera si cibus q̄ꝫ
fieri possit optimum est. 15.
¶Colligatio corpis ⁊ aīe sꝫ or
dinis naturalis cōsonantiā fa-
cta ē vt subsistat. Uñ cauēdū est
ne des ei fortē medicinā q̄ fortit
mutet eā: vt ea q̄ ē i ꝑtia pte. 16.
¶Cōplexio corpis aiati ad fi-
gurā nerui cōsona est. Non igit
temerarius sis in medicina for
ti: que eam dissoluat: ⁊ aperien
do corpus in aliam complexio
nem mutet. 17.
¶Medicīa stiptica ⁊ odorifera
⁊ tēpamēto ꝓpinq̄ custodit ⁊ cō
fortat pncipalia mēbra ⁊ virtu-
tē naturalē hmōi tibi sic semp
vtendum vt confortes naturaꝫ.
Si enim naturam cōfortaueris
morbum medicādo iuuat cura
ri. Si vero eā neglexeris ⁊ negle
ctam deficere permiseris nihil
prodest. 18.
¶Epar ⁊ stomachus sunt posi-
ta int efficacia nature vt nutriāt
sicut istrumēta: q̄ si accidēti ali
quo amiserint cōplexionē ⁊ mi-
nuet cursum nature. 19.
¶Calidi morbi pl⁹ frigidis sūt
mortiferi propter ignei motus
velocitatem. 20.
¶Qñ corpi aliq̄d acciderit, non
ei dandū est qd noceat pncipali
bus mēbris. Qd si feceris inde
nociuus eris: ⁊ magnuꝫ iuuare
non videberis. 21.
¶Uitiū animi seq̄tur cōplōneꝫ
corpis: cū igit corp⁹ patitur: et
maxie pncipalia mēbra medici
nā maxie aīe exhibere minime
negligas: vñ vꝫ gaudeat vt odo
ratu: visu: auditu: quod nōnulla
medicine pars est. 22.
¶Medicinaꝝ q̄dā ⁊ maxie q̄ fa
ciūt in summo capitis: post ce-
nā: ⁊ qñ itur dormituꝫ dāde sūt
vt natura ad interiora intenta
ab altissimis membris attrahē
do sensus alleuiet. Silr aūt vbi
morb⁹ iā ꝓualuerit ⁊ maxie in
principalibus mēbris. 23.
¶Nulli medicine mēbrū ꝯmit-
tendū est aliqd nisi ei quė ad cō
plexionē ei⁹ aut ex parte: aut ex
toto ptineat ad similitudinem
medicine nutriētis mēbrū: que
medicina si nutribilis q̄ꝫ fuerit
vtilis est. 24.
¶Medicina ꝯria ad contrariū
deponendū est: ⁊ non sm cōple-
xionem eandem. 25.
¶Infirmis defectis nulla me-
dicia aut cibaria danda sunt ni
si ea q̄ facile possit natura pati:
⁊ ꝓprie tēperamētū in quātita
te ⁊ qualitate sit. 26.
¶Medicamīa pauca tibi tenē-
da sūnt: nisi quoꝝ iuuamēto se
pi⁹ expt⁹ ꝯsiderare possis: toti⁹
eñ mltitudis noticia icōprehē
sibilis est. Ne cū p singla volue
ris iq̄rēdo discurrere mltiplici
diuersitate sensuū distractus i
nullo possis fidē habere. 27.
¶Rerum proprietas dubia est.
¶Ea nāq̄ multi olim experiē-
tes arbitrati sunt facere a pro-
prietate quod pleriq̄ faciebāt
natura. 28.
¶Unde vidēdū ē ne i ꝓpetatis

purgatione negligas naturam que notior est. 29.
Humores in hyeme natura pl⁹ dispergit: & vere int⁹: estate aūt & autūno min⁹: tunc itaq3 oportet medicinemur qñ potior est. 30.
Frequētatio morbi in pncipali mēbro dissolutionē corpis pnūciat. Hūores calefaciēdo: & dissolnēdo: & nāz ɔfortādo: salubrius purgantur q̄ per catarticū: aut per vomitū: quoꝝ neutrum sine detrimēto fit nāe: si tñ eos calefaciēdo dissolutos ad pncipalia mēbra defluere nō ptimetur Qđ si timetur ad qđlibet aliud ingeniū recurrendū est. 31.
Cauendū est ne ab egritudine cōualescētib⁹ innatū aq̄a ad interiora medicamento redire cogatur: ppter pncipaliū mēbroꝝ defectionē: sed aliter dissolutuz expellatur: qđ leui⁹ fieri potest q̄ tñ addi: nec q̄ sibi sufficiat ad distributionē minuendoruz principaliū membrorum. 32.
Habitātes in q̄nto aut sexto climate pl⁹ minuere sanguinē expedit q̄ septio: aut in p̄mo: aut in scđo: aut in tertio. 33.
Apa in membro principali sine dolore naturam in regimē dimisisse sigt: maxie si ex co. ru. aut ex sanguie est qđ rarum est. 34.
Corpora naturaliter frigida et hūida parū i vētre recipiūt. minus ṽo reddūt: vētres quoq3 eorū plurimū liquidi sunt: & infirmitas diuturna. 35.
Calidis enim & siccis contrariū conuenit. 36.
Ab infirmitate surgētibus cibaria sibi nociua petētibus nō negāda sūt: sed ingeniādū in q̄litatē sibi vtilem mutando. 37.
Op3 aūt in infirmo salutē promittere semper: nec vnq̄3 illuz a spe deponere & si ipse desperet. Cōplexio eñ corporis animi affectui semper inheret. 38.
Ingeniū naturale medici cum puo artis fundamento adiuuat natura in naturale ꝑuium. 39.
Medicorū illiteratorū simplicium: adolescentiū luxui subiacetiū vt plurimū homicide. 40.
Op3 etiā egrotū de oibus vnde egritudo nasci solet tā exterioribus q̄ interioribus inq̄rir: & ꝑ3 potiorem partem iudicare. 41.
Gloriosoꝝ supbiā: & ad naturale multiloquiū si sapias contēnas nec te egrū īterrogare p oia pudeat. vrina eñ vbi morb⁹ intra venas existit fallax est. 42.
Si interrogatus sp velociter rñdeas: dubitandus es. 43
Circa infirmū cōstitut⁹ sui sani q̄litatē & ai affectionē ɔuenit cognoscas ea ṽo q̄ illū noueris amasse p̄ ceteris aut cōcupiscere ad memoriā reuocando laudare: & si licitū sit añ oclos pñtare aut se mox facile hituꝝ ɔstāter pmittere: & sic in eoꝝ spe illum animare non desinas. 44.
Multū iuuat paliticos ad eoꝝ latera nālē calorē apponere nō tñ igneū: s3 adolescētis puelle. Una medicinaꝝ i iuuamē: (45. to eq̄liū: & sapore odorifero & leuior eligenda. 46.
Mutare consuetudinē nociuū & pessimū ē & maxime veterē. 47.
Quō nulla ɔuenientia sit inter aquā & calorē nālē ita nō est purgādū nisi medicina q̄ nō sit longe a temperamento. 48.
Timendū est eñ ne horrēs eaz nā reiiciat: & nō misceat humoribus: nec corroborata nociuum expellere possit. 49.

Oportet vt ad purgandum interclusos humores in similitudinem sibi conuertant medicina pigenium vt natura eam recipiat apte: et receptam per venas deportet: et sic confortata facili inimicum suum excludat. Nam si in qualitate fortior fuerit deficit natura: nam contrariatur ei. 50.

Ante purgationem vero per aliquot dies humores commouendi sunt et dissoluendi cum medicina cibali et cibo medicinali. et sic cum penitus diei abstinentia sunt purgandi. 51.

Balnea non sunt necessaria nobis ad refrigerandum calidum aut calefaciendum frigidum: sed vt dissoluant et sudare faciant: et desiccent et humectent. 52.

Tyriaca magna necessaria est vt dissoluat et dispurget et mundet. Sed pueris adolescentibus et senibus et defectis parum dandum est inde. 53.

Morbi exteriores vere et estate magis sunt curandi. Interiores vero per contrarium. 54.

Morbi ex penuria quantitatis vel qualitatis non minus quam de plenitudine nimia nascuntur: vnde medici multi in temeraria purgatione delinquent plerunque. 55.

Medicina data si victa natura non eos quos quirimus expulerit humores remanet in corpore: et in humorum mutata qualitate morbos inde intendit generare. 56.

Corpora frigida et humida ossa et neruos inualidos habent. vnde sana egritudini: et egra sanitati habiliora sunt. 57.

Apa in pueris cum summa diligentia et cautela curandum est: neque ei introrsum violenta medicia redigendum ne natura in modum valida ex humore quem hz adhuc a matrice copia repulsa succumbat. 58.

Morbido corpori non forte sed rium. vel eadem die post nimium aeris cal. dandum est et contrario. 59.

Acute egritudies plus in senibus quam iuuenibus timende sunt citiusque in bonum malumve firmantur cibaria quippe que recipiunt mutat natura eorum in similitudinem frigiditatis: vnde celerius ad sanitatem reuocantur timende vero sunt: quia defectus caloris naturalis acumen egritudinis sustinere non potest. 60.

Frigidi morbi in senioribus difficilius: in iunioribus facilius curantur. 61.

Balnea et tepata potio iuuat causam et contrarium cause. 62.

In nimio exercitio positos ante cibum parum quiescere ociosos aut parum exerceri oportet. 63.

Labor et exercitium quandam dolorem vnde in eo positi non dolent de pluribus morbis illaboriosi etiam sunt ad comparationem illius laboris nisi cum dolor morbi laborem excesserit. 64.

Iuuenibus spermatis emissio raro ex frigiditate accidit. 65.

Iunioribus epilepsia et spasmus in primo et secundo et tertio et quarto climate ex naturalis caloris copia et tepamenti defectione est vnde sanitas eorum ex calore et tepamento constare debet magis euenit raro ex nimia frigiditate sub qualitate vel quantitate multiplici teperamenti vnde purgando prouidenda est medicia calidissima non ad vltimam subtilitatem producenda. 66.

Cum quis vult caput purgare aut cerebrum aut istra sensuum. pillulis maioribus. i. grossioribus: et post cenam eunti dormitum datis faciendum est. 67.

Ad nimiam humiditatem in stomacho subtilem puluerem damus. 68.

Si cui principalia membra defe

cta habēti aut debilitata catar
ticum necessariuʒ fuerit clistere
faciamus. 69.

¶Abūdātia stomachi pillulis
puris ⁊ recentibꝰ hūidis ieiuno
stomacho datis purgāda est: et
his qui biberunt deambulādo
commouendum est. 70.

¶Pillule veteres et desiccate
prius ꝙ dētur humectande sūt
per noctē in aqua calida. 71.

¶Omne catarticum necessario
co.ru.commouet. 72.

¶Qui.so.annoꝝ aut plurimū
sunt: in medicina eoꝝ nō est insi
stendū ꝙ cole.rub.purget: qꝛ ip
sa p se facit ⁊ humectatio corpo
ris fundamentum est. 73

¶Principalia membra natura
liter defecta hītibus cauēdum
est ne acutā medicinā: sed ad vi
cinitatē temperamenti redactā
accipiant. 74.

¶Due species si simul mixte bi
bite sint necessario tanꝙ si sepa
rati: vtraqꝫ lacertos ⁊ carnē ge
nerādo suū nālē reddit effectū.

¶Cōualescētes ſm īfirmi (75.
tatē suā: dñt quidē tractari: non
tñ ex toto pmittātur haberi p
ut añ consueuerunt sani. 76.

¶Opꝫ medicinā fieri ad simili
tudinē opantꝫ nature: ⁊ si dura
aut tarda fuerit: ⁊ non ſm qd vi
deat iuuamentū absqꝫ rōne: abs
qꝫ ratione quidem fallax est. 77

¶Eger diu fideli medico pmit
tēdus est: cuius error a recti di
stantia rarus est.

¶Qꝛ si plurimos cōsulit in sin
guloꝝ errorē plerūqꝫ cadit. 78.

¶Apa in senibꝰ nō retrorsū me
dicamine cogat. Uidēdū est em̄
ne natura deficiat ad dispergē
dū illd: ⁊ qd expulsiōe totas vi
res cōsumpserit extrahēdū ꝗp

pe est: sꝫ nō cū forti medicia ne
natura cū eo exiēs corpꝰ exina
niat: mediocriter igr̄ ē extrahē
dū. Est nēpe qd deperdit i seni
bus multū: ad differentiā illꝰ
qd restaurat. Similiter ⁊ i pue
ris vis nāqꝫ medicine fortior ē
natura eorum. 79.

Infirmꝰ ad solitū statū ex quo
i egritudie ceciderit is tm̄ reuo
candus est: nō aūt ad tēpamen
tū in omni substantia. 80.

¶Cuius qualitatē cōplexiōis
nō nouimꝰ sani: eius infirmita
tē an grauis sit necne: nō bñ p
pendimus infirmi. vñ medicia
incerta queqꝫ subsequit. Redde
re em̄ sanū ad cōplexionē tēpe
ramenti morbus est ad sui sani
qualitatis opationē. Nā virtꝰ
est causa motionis. 81.

¶Uñ in purgādo corpe si forte
sit ipm cōmouēdū est forti me
dicina ⁊ illi manifesta. 82.

¶Singulis īfirmitatibꝰ ppria
fieri medicamina ad ingeniū ⁊
ad arbitrium medici: perfectōi
propinquū est. 83.

¶Nulla res sub lunari globo
vel circulo posita: quocūqꝫ gra
du mutet circulꝰ: vltra reuocat
i eternū ad illā qualitat vl quā
titatis in quo fuerit in ipso cir
culi motu. 84.

¶Nulla medicina leuis ē incō
tēplatione ⁊ opatōe ea em̄ que
leuis vr̄ graue: que aūt grauis
leuem: si attentius eam ispexe
ris comprehēdes. Nō igitur le
uiter vel absqꝫ rationis cōside
ratione determinandū ē. 85.

¶Credere experimento sine rō
ne fallax est. 86.

¶Nulla egritudo est que non
habeat opus interrogari ifir
mum. 87.

Omnis fe. calor extra naturā est. Sed inter fortē & leuem differt s̄m suā materiā qua ꝑpter ei q̄ ex co.ru.est fortiter: que vero ex co.nigra lēte resistam⁹ opz. 88.
Quodcūq͡ʒ mēbrū suscepit detrimentū aliquod seu naturali morbo seu quouis exteriori accidenti: nō vlterius priori statui perfecte reddi potest. 89.
Morbū diuturnū: & defectionē mēbrorꝫ hereditat q̄dem filius: sʒ differēter: aut minorē si alter pater parentū fuerit san⁹. 90.
Nulli etiā credendū ē studioso medico: nisi etatē & ꝓbato. 91
In morbo diuturno cui⁹ vrina vrine sani similis fuerit: & in vna eademq͡ʒ qualitate permāserit: nō euadet egritudinē. 92.
Medicus mediocris qualitatis est: & ne nimis mundū admiretur: neq͡ʒ ex toto aspernatur oportet. 93.
In tp̄e veris si ex multa humectatione fiat mutatio aeris estate nascūtur variole: apata: frenesis: & febres: nec solutione purgatiua curantur. 94.
Mulier in dextera p̄te concipiēs raro feminā pariet. 95.
Catartico dato pregnāti: deficiūt principalia mēbra nati oībus diebus vite sue. 96.
Qūo nascūtur morbi ex hūorū q̄ntitate vel q̄litatis abūdantia. Silr̄ est ex defectione. Propterea ꝓo medicū purgando & exinaniēdo errare ꝯtingit. 97.
Olfact⁹ & maxime si saliat fumus in caput celeri⁹ q̄ bibitur cerebrum iuuat. 98.
Ex mutatione stellarū l lōgitudinē & latitudinem: vitia & cōsuetudines mutantur. 99.
Ex diuersitate spaciorꝫ regionū variantur q̄q͡ʒ cōplexiones & vitia nature etiā & cibaria atq͡ʒ medicine: adeo vt ea que fiunt in.2.ascendant in.4.& econuerso. velut herba hortulana et agrestia seu syluatica & domestica differunt. 100.
Emplastra atq͡ʒ vnguenta s̄m vicinitatē qualitatis ꝯplexiōis in similitudinem illius membri cui apponuntur. 101.
Co.ni in iuuenibus forti medicina purgare noli. Eorꝫ nam q͡ʒ quātitas parua: & equalitas defecta: neq͡ʒ enim corpori cohe rentia sunt. 102.
Si poterit medicus medicari cum dieta absq͡ʒ potione prospera eueniet. 103.
Si quis per multum tempus neq͡ʒ vomitum neq͡ʒ solutionem habuit: & eueniat illi subito impetu: videndum est ne restringere festines. 104.
Fumus in corpore aliud ē q̄ ventositas: & pauci nouerūt discernere. 105.
Urina sanitatem significās in oī hoīe nō est eq̄lis: nec in quātitate: nec in qualitate nec in liquore. 106.
Cui⁹ vrinā nō prenoueris sani: l ei⁹ medicina nō appropriabis virtutem egroti. 107.
In conualescētib⁹ apa sic medicare vt nō ingrediatur intus sʒ foras: nō fortiter quidē sed leniter extrahatur. Silr̄ quoq͡ʒ in pueris: & in senibus. 108.
Si dementia ex frigiditate & siccitate procedens ad cerebrū incutiens sit fumum odoriferū ca.& hu.tam intus q̄ foras ei adhibemus. & excitandū calorem: ad iras quoq͡ʒ interdum patiētem prouocamus. 109.

Cõpositio cõplonis sanitatem significãs in omni hoie nõ ẽ eq̃lis: nec in quãtitate nec in q̃litate. 110.
Quib⁹ in iuuẽtute q̃ter i anno tñ flebothomari ꝯsuetudo fuerit hmõi. 40. ãnoꝝ erũt aut ter in. 50. aut. 60. semel cõferẽdũ ẽ. Ulteri⁹ vero ex toto dimittendum est. 111.
Senes a. 40. ãno cephalicã venã. 50. medianã: post. 60. basilicam incidere designant. 112.
Qui in iuuẽtute ꝯstituti mltũ ꝛ frequẽter sanguie minuti fuerint annos. 60. calor eorum in frigidum et siccum conuertetur: maxie si fuerit frigide nature. 113.
Custodia virtutis principalia membra confortat: ꝛ a morbis tuetur. 114.
Principalia vero membra confortata ꝟtutes q̃z vices redd ẽdo confortant et a morbis defendunt. 115.
Nati iuuenib⁹ patrib⁹ principalia membra fortiora et sana naturaliter habent: ꝛ econuerso. 116.
Sicut ignis ad ea q̃ sunt ca. ꝛ hu. semper intendit: ita et morbus ad huiusmodi complexionem. 117.
Qui aromatũ abhorrẽt odorẽ nec saporitam sentiunt dietã vitium est corrupte complexionis illorum. 118.
In omni regione quibuscunq̃ ex ventis nubes procreari videntur: ex illis habitantiũ capita fumo replentur: et sic corrize nascuntur: ꝛ sensus aggrauantur. 119.
In q̃cũq̃ ꝓuicia q̃cũq̃ ãno muscule supabũdauerit: putredines q̃z morboꝝ supabũdabũt i corporib⁹ habitatoꝝ. 120.
Jeiunare in estate corp⁹ ꝺ̃siccat colorẽ citrinat: melãcholiã ꝓcreat necnõ viluz ad defectum perturbat. 121.
Sãguinẽ mox vt exierit i aerẽ ꝯgelare: fre abũdãtiã ꝺ̃signat et q̃to magis ꝯuat: tãto mag̃ contrarium contingit. 122.
Ois ꝓuincie q̃ lõgi⁹ est a mari remota nõ i meridiẽ ꝓtẽsa habitantium cor. sunt sicciora. 123
Nõ ẽ eadẽ nã tpis i oi regiõe. qñ sol ẽ i q̃drãgulo circulo: q̃ppe extat h̃ estas: et hyẽs alibi. ver q̃z i alio loco: ꝛ autũnus in alio: ad q̃rũ diuersitatũ silitudinẽ differt: ꝛ ꝯplexiões: ꝛ vitia ꝯsuetudies habitatoꝝ qñ eniz ver ẽ i egypto ẽ estas i idia veꝝ ꝛ habitãtib⁹ sub eq̃li die due hyemes: ꝛ due estates: et duo ꝟa: ꝛ duo autũni i ãno sũt. vñ illis fruct⁹ abũdãtes ꝓcreãt arbores: memoria est subtilis: et alia huiusmodi multa. 124.
Deficiẽte ꝟtute ꝺ̃ficiũt pricipalia mẽbra ꝛ morb̃ afficiunt: nec̃ illã defendere possunt. 125.
Ubi plurimi ꝯcordãt: ꝛ rõ attestat: ꝛ expimẽtũ ꝓprobat: illud añ oculos pone. contrario ꝟo contrarium. 126.
Medicinaꝝ q̃dã ꝛ maxie q̃ faciũt i sũmo capitis post cenã: ꝛ qñ itur dormitũ dãde sũt: vt nã sic itẽta circa iteriora ab altissimis mẽbris attrahẽdo sẽs⁹ alleuiet. ꝛ sic vbi morb⁹ ꝑualerit h̃ est obseruãdũ maxie i pricipalib⁹ membris. 127.
In nullũ medicie aliq̃d ꝯmittẽdũ ẽ morbũ q̃ ad ꝯplexionẽ ei⁹ aut ex toto: aut ex pte ñ ptieat vl̃ ad silitudinẽ cibi mẽbra nu=

triẽtis.q̃ medicina si sic fuerit nutribilis q̃z vtilis est. 128.
Accipe nũc fili carissime postulatos a te aphorismos q̃b⁹ sp̃ fidus p̃manẽs sz eoꝝ autoritatẽ opare cõfidẽter. Ad q̃s put potui sudãs ob tuã discretionem solicite laboraui. 129.
Nã te diligentẽ sapientiam noui p̃re omnia. 130.
Preterea valde ceptũ op⁹ fi negligere hortor p̃ qđ me nim; letificasti. Et q: libꝝ Galeni gl'iosissimi trãstulisti: cui⁹ titulũ ei placuit vocari mega tegni: q̃ liber ẽ vbi maxia ẽ p̃prietas medicoꝝ. Nũc ãt deo grãs ago: q: te hmõi p̃mũ trãslatorẽ iueni.

¶ Expliciũt aphorismi Joannis damasceni.

¶ Flosculi medicinales extracti ex libris Cornelij celsi medicorum omnium ornatissimi. Ex primo libro.

Ut alimenta sanis corporib⁹ agricultura: sic sanitatẽ egris medicina promittit. 2.
Morbi non eloquentia: sed remedijs curantur. 3.
Cui⁹ rei n̄ ẽ certa cognitio: ei⁹ opinio certũ remediũ habere nõ p̃t. Ueꝝ ẽ q̄ ip̃az curãdi rõe nihil pl⁹ ꝯfert q̃ expiẽtia. 4.
Interest ei an fatigatio morbũ an sitis: an frig⁹: an calor: an vigilia: an fames fecerit: an cibi viniq̃ abũdantia: an intemperantia libidinis. 5.
Neq̃ ignorar̃ medicũ opz q̃ sit egri nã: hũidũ mag; an mag; siccũ corp⁹ ei⁹ sit: validi nerui: an ifirmi: freq̃es valitudo: an rara eaq̃ cũ ẽ vehemens eẽ soleat an lenis: breu; an lõga. 6.
¶ Quã par scia sit: tñ vtiliorez medicum esse scias amicum q̃ extraneum. 7.
¶ Ignauia q̃dẽ corp⁹ hebetat labor ãt firmat illã naturã senescentem: hic lõgã adolescentiam facit. 8.
¶ Bis i diẽ poti⁹ q̃ semel cibũ capere homo potest. 9.
¶ Cõcubit⁹ neq̃ nimis cõcupiscẽd⁹: neq̃ nimis p̃timescẽd⁹ ẽ: rarus excitat corpus: frequens soluit scire lz eũ nõ inutilẽ esse quẽ corporis neq̃ languor: neq̃ dolor sequit̃. idẽ iterdiu peior ẽ noctu tutior: ita tñ si neq̃ eũ cibus neq̃ hũc cũ vigilia labor sequitur. 10.
¶ Imbecilli stomacho q̃ i nũero magna ps vrbanoꝝ est oĩsq̃ pene literarũ cupidi obs̃uatio maior ẽ necessaria: vt qđ vl' corporis vel studij vel loci rõ detrahit cura restituat. 11.
¶ Ex hoib⁹ q̃ nocte bñ cõcoxit mane tuto surgere q̃ vo parũ q̇escere debet qui non cõcoxit ex toto q̇escere dz: ac neq̃ labori neq̃ exercitationi: neq̃ negotio se credere. 12.
¶ Si lucubrãdũ ẽ: ñ post cibũ id facere sed post concoctionẽ facere oportet. 13.
¶ Quẽ iterdiu vl' domestica vl' ciuilia officia tenuer̃t huic tp̃s aliqđ s̃uãdũ ẽ curatiõi corporis sui: p̃ria corpis curatio ẽ exercitatio q̃ sp̃ ãncedeȓ dz cibũ: exercitatiõis ãt plerũq̃ dz finis eẽ sudor: aut certe lassitudo q̃ citra lassitudinem fit. 14.
¶ Nũq̃ vtilis ẽ nimia satietas Sepe inutilis nimia abstinentia. Sepe si q̃ itẽperãtia ẽ durior in potione q̃ in esca est. 15.

Scđa

¶Scda mensa bono stomacho nihil nocet: ibecilli accessit. 16.
¶Post satietatẽ nihil est agendum. 17.
¶Ubi qs est explet⁹ facili⁹ concoqt si qcqd assumpsit potiõe aq̃ frigide includit: tñ paulisp inuigilat: deinde bñ dormit. 18
¶Neq ex salubri loco i grauẽ neq ex graui in salubrẽ trãsit⁹ satis tut⁹ est. ex salubri i grauẽ prima hyeme. ex graui i eum q̃ salubri⁹ est pria estate trãsire melius est. 19.
¶Neq vo ex mlta fame nimia satietas: neq ex nimia satietate fames idonea est. 20.
¶Periclitatr et q̃ semel: & q̃ bis die cibũ incõueniẽter assumit cõtra cõsuetudinem. 21.
¶Neq ex nimio labore subitũ ociũ: neq ex nimio ocio subit⁹ labor sine graui noxa est: ergo cũ qs mutare cõsuetudinẽ volet: paulatim debebit assuescere. 22.
¶Omnib⁹ fatigatis aptũ ẽ cibũ sumere: eoq humido vti: aq̃ vel certa diluta potione esse cõtentos. 23.
¶Illud quoq nosse opz q ex labore sudãti frigida potio pniciosissima ẽ: atq etiã cũ sudor se remiserit itinere fatigatis inutilis. 24.
¶Qd ẽ ɔ̃ ɔsuetudinẽ nocet. 25.
¶Qui vomere bis i mẽse vult meli⁹ ɔsulet si biduo euomuerit q̃ si post. xv. diẽ vomuerit. 26
¶Purgatiões vt iterdũ necessarie sũt: sic vbi frequẽtes sunt piculũ afferũt: assuescit et ñ ali corpus: & ob hoc ifirmũ erit. 27
¶Uinũ diluti⁹ pueris: senibus mercacius conuenit. 28.
¶In autũno pp celi varietatem periculum est maximũ. 29
¶Hyeme ven⁹ nõ pniciosa: vere tutissima: estate & autũno ñ vtilis: tolerabilior tñ p autũnum: estatẽ tota3 si fieri potest abstinendum.

¶Ex secundo libro.

Saluberrimũ ver est: deinde ab hoc hyems: piculosior estas: autũn⁹ longe periculosissimus. 2.
¶Ex tẽpestatib⁹ pessime sũt q̃ variãt maxie: quo fit vt autũnus plurimos opprimat. nã fere meridian⁹ tpibus calor nocturnis atq matutinis: sic etiã vespertinis frig⁹ ẽ. corp⁹ ergo estate: & subide meridianis calorib⁹ relaxatum subito frigore excipit: s3 vt eo tpe id maxie fit: sic qñcũq euenire noxiũ ẽ. 3
¶Saluberrimi sũt sereni dies meliores pluuij q̃ tantũ nebulosi. 4.
¶Nã fere vẽtus vbiq a mediterraneis regionib⁹ veniẽs salubris a mari grauis est. neq solũ in bono tẽpestatũ habitu certior valitudo est: s3 priores morbi q3 si q̃ inciderũt: leuiores sunt: & prompti⁹ finiuntur: pessimũ ergo celũ est qd egrum fecit adeo vt i id q3 gen⁹ qd natura peius est: in hoc statu salubris mutatio sit. 5.
¶Lõgis morbis senect⁹: acutis adolescẽtia magis patet. 6.
¶Lõga statura vt i iuuẽta decora ẽ: sic matura senectute cõficitur. 7.
¶Gracile corpus infirmũ: obesum hebes est. 8.
¶Si plenior aliqs & speciosior et coloratior fact⁹ est: bona sua suspecta habere debet que: qr in eodẽ habitu subsistere: neq

vltra ꝑgredi possūt:fere retro
quasi ruina quadā reuoluunt.
peius tn̄ signū ē vbi q̇s ꝯ ꝯsue=
tudinē emacruit ⁊ colorē deco
rē qꝫ amisit:qm̄ in his que supe
rant est qđ morbꝰ demat:i his
q̄ desunt non est qđ ipsuꝫ mor=
bum ferat. 9.
Facile securꝰ est aliq̇s in his q̄
sepe sine periculo euasit. 10.
Ille solicitari dꝫ cui hec noua
sunt:aut qui ista sine custodia
sui tuta habuit. 11.
Neqꝫ terrere dꝫ ea feb.q̄ eodē
die finita est:ac nec ea quidē q̄
ꝗ̄uis longiore tp̄e euanuit:ta=
men ante alteram accessioneꝫ
quieuit. 12.
Pessimū ē si somnꝰ neqꝫ noctu
neqꝫ inter diu accedit:id em̄ si=
ne ꝯtinuo dolore esse non pōt.
eque ꝓo signū malū est:somno
vltra ꝺbitū vigeri:peiusqꝫ quo
magis se sopor inter diu noctu
qꝫ continuat. 13.
Mali etiā morbi testimonium
est vehemēter ex cerebro spira
re. 14.
Sanguinem incisa vena mitti
nouū nō est:sꝫ nullū pene mor=
bum esse i quo nō mittat:nouū
est.Interest nō que etas sit eiꝰ
a quo sanguꝫ mittēdꝰ:neqꝫ q̇d
in corpore intꝰ gerat:sꝫ q̄ vires
sint.ergo si iuuenis imbecillꝰ
est:aut si mulier q̄ grauida nō
est:parū vꝫ:male sanguis emit
titur:emorit em̄ vis si qua sup
erat:hoc mō erepta est.At fir=
mus puer ⁊ robustꝰ senex ⁊ ꝗ̄ui
da mlr̄ valēs tuto curant.15.
Tenuioribꝰ magꝫ sāguis:ple=
nioribꝰ magis caro abūdat.fa
ciliꝰ itaqꝫ illi ꝺtractōeꝫ sangui
nis sustinēt celeriusqꝫ ea si ni=
mium est pinguis affligit. 16.

Satiꝰ est anceps experiri au=
xilium qꝫ nullum. 17.
Si morbi ratio patit:sangui=
nis detractiōi tp̄s aptissimū ē
dies aduerse valitudinis scđs
aut tertiꝰ:sed aliqn̄ ⁊ prio die
sanguinē mittere est necesse.si
vehemens febris viget:in ipso
ipetu eiꝰ sanguinē mittere:ho
minē iugulare ē:ergo remissio
expectāda:⁊ sanguinꝫ ꝺtractio
fere diuidēda in biduū. 18.
Satius enim est primo leuare
egrum:deinde propurgare:qꝫ
simul omni vi effusa fortasse ꝑ=
cipitare. 19.
Cū ex vena incisa sanguis erū
pit:colorē eiꝰ habitūqꝫ opꝫ at=
tēdere.nā si is crassus ⁊ niger
est:vitiosus extat:ideoqꝫ vtilr
effundit.si rubet iteger est ea=
qꝫ emissio alio nō ꝓdest:vt etiā
nō noceat protinusqꝫ is suppri=
mendus est. 20.
In acutis q̇busdā cucurbicula
sanguinē extrahimꝰ cū ex vena
vires nō patiunt:idqꝫ auxiliuꝫ
vt minꝰ vehemēs:ita magis tu
tū:neqꝫ vnqꝫ periculosum est ēt
si in medio febris impetu:etiā
si in cruditate adhibeat:ideoqꝫ
vbi sanguinē mitti opus est in
cisa vena preceps periculū est.
huic potiꝰ cōfugiendū cū eo tn̄
vt sciamꝰ vt hic nullū periculū
ita leue presidiū esse neqꝫ posse
vehemēti malo:nisi eque vehe
mens auxiliū succurrere. 21.
Initia morborū primū famē:si=
timqꝫ desiderant:neqꝫ vlla res
magis adiuuat laborātē qꝫ tē=
pestiua abstinētia. 22.
Plus alimenti est in carneqꝫ in
nullo alio cibo. 23.
Brassica subcruda aluum mo=
uet biscocta stringit. 24.

¶Ex tertio libro.

Natura repugnante nihil medicina proficit. 2.

Magis ignoscēdū medico parum proficienti in acutis morbis ꝙ̄ i lōgis. hic eñ breue spatiū est itra qđ si qđ auxiliū nō profuit eger extinguit: ibi ⁊ deliberationi: ⁊ remediorū mutatiōi tp̄s ptz: adeo vt raro si iter initia medic⁹ accessit obseq̄ns eger sine illi⁹ vitio pereat lōg⁹ tñ morb⁹ cū penitus isedit quo ad difficultatem ꝑtinet: acuto par ē: ⁊ acut⁹ q̄ vetustior long⁹ aūt quo recētior facili⁹ curat.

Ignorari nō opz ꝙ non oībus egris eadē auxilia cōueniūt. 3.

In acutis morbis serius eger alēdus est: neq̧ nisi iā inclinatis vt prio dēpta materia ipetū frāgat: i lōgis maturi⁹ vt sustinere spatiū mali affecti possit. 4.

Multū interest ab initio quis recte curatus sit: an ꝑperam. 5.

Sola abstinentia sine vllo periculo medetur. 6.

Asclepiades ait officiū esse medici: vt tuto. vt celeriter: vt iocunde curet. 7.

Id votum est: sed fere periculosa esse nimium ⁊ festinatio ⁊ voluptas solet. 8.

Medicamētorū potiōes: et aluū duci ñ nisi raro dēre ꝯcedi. 9

Ex egri imbecillitate summū periculum est. 10.

Infirmus neq̧ nimium potet: neq̧ nimium siti crucietur. 11.

Optimum medicamentum est opportune cibus datus. 12.

Ubiq̧ seruandū vt egri vires medicus inspiciat. 13.

Ab vno medico plures curari non possunt. 14.

Scire oportet optimū cibo tēpus esse febre finita. 15.

¶Semper egros securos agere conuenit vt corpore tantū nō etiam animo laborent. 16.

¶Periti medici est nō ꝓtin⁹ vt venit apprehēdere manu egri brachiū, sz p̄mū residere hilari vultu: ꝑcōtariq̧ queādmodū se habeat: ⁊ si quis eius metus est eū ꝓbabili s̄mone lenire: tā dez inde eius corpori manum admouere. 17.

¶Medic⁹ neq̧ i tenebris neq̧ a capite egri residere dz: sz i loco illustri aduersus eū vt oēs notas ex vultu ꝓspiciat. Cū i summo incremento morb⁹ est: vtiq̧ nō ante diē quartaz magna siti antecedēti frigida aqua copiose p̄stāda ē: vt bibat etiam vltra satietatē: ⁊ cū iā vēter ⁊ p̄cordia vltra modū repleta satisq̧ refrigerata sunt vomere dz quidem nec vomitū q̇dē exigūt: sz ipa aq̄ frigida tñ ad satietatē data ꝓ medicamēto vtūt. vbi vtrūlibet factū est: mlta veste coopiend⁹ est: ⁊ collocād⁹ vt dormiat: fereq̧ post lōgā sitim ⁊ vigiliā: p⁹ multā satietatē: post ifractū calorē plen⁹ somn⁹ venit: ꝑ quā ingēs sudor effundit: idq̧ p̄stātissimū auxiliū est: sz in his tñ in q̇b⁹ p̄ter ardorē nulli dolores: null⁹ p̄cordiorꝫ tumor nihil ꝓhibēs vł in thorace: vel in pulmone vł in faucib⁹: nō vlc⁹: non deiectio: nō alui profluuium fuit. 18.

¶Sēper ꝑtinacia iuuantis; corporis malum vincit. 19.

¶Quartana se. neminē iugulat. Uet⁹ q̄rtana raro nisi hye soluit.

¶Facili⁹ i s̄uis ꝙ̄ in liberis tollit hydropisis: qr cū desideret famē siti: mille alia tedia: lōgā patiētiā ꝓpti⁹ hꝫ succurrit q̄ faci

le coguntur q̄ꝫ quibus inutilis libertas est. sed ne hi quidē q̄ sub alio sunt: si ex toto sibi tē-perare non possunt: ad salutez perducuntur. 20.

¶ Et ideo nō ignobilis medic⁹ chrisippi discipul⁹ apd̄ ātigonū regē: amicū quēdā note intēpe rātie mediocriter hydropico morbo iplicitū negauit posse sanari. Cū alter medic⁹ epirotes philipp⁹ se sanaturū polliceret. rn̄dit illū ad morbū r̄spicere: se ad egri aīm: neqꝫ ei res fefellit. Ille eñ cū summa diligentia nō medici tantummō sꝫ etiā regis custodiretur: tn̄ malignitate sua deuorādo bibēdoqꝫ suam vrinā se p̄cipitauit.

¶ Ex quarto libro.

Uno die fluere aluū sepe p̄ valitudine est: atqꝫ ēt pluribus: dū fe. absit: ꝛ intra septimū diē id conquiescat: purgat̄ eñ corp⁹: et qd̄ intus lesurum erat vtiliter effunditur. 2.

¶ Uerum spatiū periculosum est. interdum enim tormina ac febriculas excitat vtrīsqꝫ cōsumit: interdum euenit vt fluxus diu neglectus curari difficili⁹ sit. 3.

¶ Medicamentis vti nisi in vehemētib⁹ malis supuacuū est.

¶ Ex quinto libro.

Quib⁹ articulorū dolor certis temporib⁹ reuertitur. hos ante et curioso victu caue re opꝫ: ne inutilis materia corpori supersit: et crebriore vomitu. 1.

¶ Cū omnia fere medicamēta stōachū ledāt: non sine causa asclepiades ad ipsi⁹ victus rationem potius omnem curam transtulit. 3.

¶ Uerū vt illud in plerisqꝫ morbis vtilius est sic multa admodum corporib⁹ nr̄is incidere cō sueuerūt: q̄ sine medicamēt̄ ad sanitatem peruenire nō p̄nt. 4.

¶ Uti sōni feris nisi nimia necessitas vrget alienū est sunt eñ ex vehemētibus medicamentis ꝛ stomacho alienis. 5.

¶ Est enim prudentis hominis primum eum qui seruari nō potest nō attingere: nec subire speciem eius vt occisi: q̄ñ sors ipsi⁹ peremit. deiñ vbi grauis metus est sine certa tn̄ desperatione indicare necessariꝭ p̄iclitantis in difficili rē eē vt si victa ars malo fuerit vel ignorasse: vel fefellisse se videat̄. Sꝫ vt hec prudēti viro cōueniūt: sic rursus histriōis est paruā rē attollere quo pl⁹ p̄stitisse videatur. 6.

¶ Dubia spes certa desperatione est potior.

¶ Expliciūt flosc̄li cornelij celsi.

¶ Inclpiūt aphorismi siue parabole vniuersales Arnaldi de villa noua medici clarissimi: et sunt doctrine. vij.

¶ Doctrina prima.

Omnis medela procedit a summo bono. 1.

¶ Qui iuste volue rit ac vtilit̄ medicari figat in animo suo nobilez appetitum. 2.

¶ Elegans appetit⁹ aut feruet i cultum dei aut in commodū p̄ximi. 3.

¶ Qui non vt sapiat sꝫ vt lucret̄ adiscit in facultatez quā eligit efficitur abortiuus. 4

¶ Solicite vacās cōmō temporali nō solū inutilis sꝫ nociu⁹ est

pluries in medendo. 5.
¶Uagus animus ꝛ voluptatibus irretitus artis peritiã sterilitate sedat. 6.
¶Omnis motus animi vel appetitus inordinatus mẽtem lacerat operantis: ꝛ impedit rectum opus. 7.
¶Cũ determiato lãguẽs iuuamento indigeat: necesse est medicantẽ ad specialẽ effectũ dirigere opus artis. 8.
¶Ex effectib⁹ preintentis tota ratio agibiliũ deriuatur. 9.
¶Cũ exẽplar exterioris opis in mente gerat artificis: necesse est vt sit clarũ speculũ mẽtis ei⁹. 10.
¶Mẽs informata cũctis ꝑbẽtibus directionẽ ad op⁹ claro mõstrat intuitu quid agendũ. 11.
¶Corporum nãs morborũ spẽs causarũ varietatẽ ꝛ vires istorũ agnoscẽs cũ rõne medebit ꝛ arte iuuabit egros. 12.
¶Proprietates indiuiduales: corporũ sanabiliũ lꝫ scribi non valeãt necesse est tñ vt operari⁹ non ignoret. 13.
¶Per ignorantiã idiuidualis nature propriũ regimen cuiuslibet corporis ignorat. 14.
¶Propria natura cuiuslibet indiuidui formã ꝓpriũ regiminis determinat exquisite. 15.
¶Proprietas incognita ratiõe vel syllogismo reuelatione vel experimento iuuantiũ ꝛ nocentium innotescit. 16.
¶Artificialis noticia passionũ non acquiritur nomine sed diffinitione ipsarum. 17.
¶Notitia noim proficit ad doctrinam rebus aũt significatis medela perficitur. 18.
¶Noia morbis iposita ẽm mẽbrorũ diuersitatẽ vtrorũqꝫ ꝑbẽt noticiã cognatiui sermonis. 19.
¶Conuenit medicũ efficacẽ eẽ in ope nõ loquacẽ: qꝛ morbi nõ vocibus sed rerũ essentijs aut viribus expelluntur. 20.

¶Doctrina secunda.

Uitando nociua ꝛ vtendo iuuantibus prosperat in egris opus curationis. 1.
¶Anteqꝫ innotescant egritudines species aut proxime causẽ tẽperatis aut neutris regẽdus est patiens. 2.
¶Sicut ex singulis corpis mẽbris toti⁹ ꝯstat substãtia: sic alterũ alteri⁹ auxilio gubernat. ꝛ iõ totũ corp⁹ in curatione cuiuslibet morbi cõuenit aliquo beneficio procurare. 3.
¶Medicus fidelis ꝛ sapiens cognitis agnoscẽdis qꝫto celeri⁹ poterit subueniet egrotanti. 4.
¶Illa opatio breuior est qͣ paucioribus instrumẽtis effectũ cõsequitur preoptatum. 5.
¶Opus rectissimũ nõ efficacioribus tantum: sed tutiorib⁹ consummatur. 6.
¶Quicũqꝫ nature subiecti sũt magis amicabilia securi⁹ mouent ipsum. 7.
¶Prudens ꝛ pi⁹ medicus morbum expellere satagit ante cibis medicinalib⁹ qꝫ medicinis puris. 8.
¶Cuicunqꝫ potest per alimẽta restitui sanitas: fugiendus est penitus vsus medicinarum. 9.
¶Medicatio que purꝭ agitur medicinis aut diu non poterit tolerari: aut non est diu continuanda. 10.
¶Modestus et sapiens medicus nunqꝫ properabit ad pharmaciam nisi cogente necessitate: cum etiam debilia quibus

corp⁹ nō idiget sint nociua. 11.
¶In pueris ꝛ decrepitis verē-
dū est pharmacare: iuuenib⁹
quoq; suspectū est crebro sume
re pharmaciam. 12.
¶Quicūq; in iuuentute sepius
pharmacātur cito deflebūt in
cōmoda senectutis. 13.
¶Fallax aut ignorās est medi
cus querens inusitata et rara:
cum possit communib⁹ langui
do subuenire. 14.
¶Potens mederi simplicibus
composita medicamina dolose
aut frustra querit. 15.
¶Simplicē medicinā species
rerum elementalium admini-
strant: composita vero ex illis
ars preparat. 16.
¶Morbis simplicibus medici
na conuenit in virtute simplex
compositis vero multiplex in
eadem. 17.
¶Cum in simplicibus non oc
currit amplexus virium debi-
taruʒ composito lapsui: necessi
tas vigeat preparare composi-
tas. 18.
¶Motiua precipua cōponēdi
medicinas surgūt a morbis vel
mēbris aut medicinis. 19.
¶Morborū pluralitas aut cō-
trarietas cause ad ipsum mor-
bū vel accidentis ad eū diuer
sitas viget diuersās coniūgere
medicinas. 20.
¶Ut ducatur ad membrum di
stans vel penetret in compactū
aut si communis est plurib⁹ vt
ad vnum determinetur. aut ad
hereat ei: aut immoret: vnares
aliij societur. 21.
¶Ne vis medicine corpi neces
saria virtutem eliminet mem
bri nobilis aut offendat ab ea
mēbrum passibile vel acuti sen
sus in termino vel in via: ne vis
ipsius nociua cuiq; ingerat le-
sionē aut horribilitate ɔturbet
ne cito pereat virt⁹ eius vt cō-
fortetur vel vt repssa qualitas
proposito conformetur medici
ne alterius copulaʒ necessario
sustinebit. 22.
¶Quāto plura sunt componē-
tia medicine: tanto est cōponēti
minus certus effectus eius. 23.
¶Sicut medicine cōposite ba-
sim permutare nō licet: sic neq;
medicine a proprietate iuuan-
tis eam vel eius maliciam cor
rigentis. 24.
¶Quorumcunq; componentiū
iuuamina sunt plura vel pau-
ciora conuenienter eorū ponde
ra maiorantur. 25.
¶Sicut cōponēs efficax ad iu
uandū augetur in q̄titate: sic
efficax ad nocēdū a quibuslibʒ
mēbris necessario minorat̄. 26.
¶Licet componens excellētis
fuerit iuuamēti vt auruʒ respe
ctu cordis: tā q̄ gravitate sua
diuertere pōt cōpositū ad seces
sum: ideo q̄tūlibʒ ei⁹ quātitas
nō auget̄ ꝛ sic de similibus. 27.
¶Sicut i medicinis ordinatis
ad membra longinqua pōdus
augetur: hec debet cōuenienter
in oppositis minorari. 28.
¶In componentibus quorum
sapor austerus vel odor extite
rit: aut qualitates prime fuerit
excellentes rationabiliter pon
dus minuitur: in oppositis ꝯo
potest augeri. 29.
¶Quecūq; solēt ɔtristari sumē
tē rōnabiliter minorant̄: q̄ vero
delectāt poterāt augeri. 30.
¶Quarumcunq; medicinarum
virt⁹ corpori necessaria potest
resolui celeriter augeri: conue

nit quātitatē.in oppositis autē
minuit cōpetenter. 31.
¶ In cōponētē cui⁹ potētia iu=
uatiua ceteris est cōtsl3 minue
re quātitatē cum plures habeat
adiutores: si ꝟo ꝑpria sit eidē
cōueniēter augetur. 32.
¶ Testiū vniuersoꝝ ꝯcordiacla
rum ꝓcessum indicat operāti.
discordātib⁹ signis declinādu3
est semꝑ ad plūra vł fortiora. 33.
¶ Cū significatiōes augēdi vel
minuēdi pares fuerint numero
seu virtute mediocris erit quā
titas cōponentis. 34.
¶ Mediocris quātitas medici
ne dosis terminū respicit: serua
ta proportione medicine cōpo
nentis ad componentē. 35.
¶ Inter salubres causas illa po
ti⁹ est eligēda sanabili que plu
ra pōt iuuamēta ꝯferre. 26
¶ Medicina q̄ plures cōgregat
per naturā virtutes accōmodas
mēbro vł corpori ceteris est sem
per eligibilior. 37.
¶ Medicina tyriacalis pre cete
ris sui generis est eligēda. 28.
¶ Motiua p̄cipua cōponēdi me
dicinas surgūt a morbis. 39
¶ Medicina potēs ꝯ ꝓprietate
cōferre melior est ꝯferente virtu
te cōplexionis. 40.
¶ Effect⁹ pueniens a p̄mis me
dicinarū virtutib⁹ etiā vulg⁹ at
tendit cōiter. Sed in his q̄ pro
ueniūt a secūdis ꝛ tertijs p̄pol
lere debet consideratio sapien
tis. 41.

¶ Doctrina tertia.

Grauioribus morbis obuiā
dum est studiosius non ex=
pedit tamen leuioribus non me
deri. 1.
¶ Morbis malignis ꝛ īpetuosis
subita ꝛ fortis medicatio corre
spōdet: mitibus ꝟo atq3 tardis
debilis ꝛ diuturna. 7.
¶ In virtute medicaminis cu=
iuslibet mensurāda est non vis
morbi: sed corpoꝝ ꝛ mēbroꝝ di=
uersitas vigilāti⁹ attēdat. 3.
¶ Sicut etas ꝛ habitudo diuer
sificāt regimē nō solū ī quātita
te s3 etiā qualitate: sic ꝛ cetera
particularia quib⁹ corpoꝝ vir=
tus differt. 4.
¶ Sicut infans ꝛ mulier nō tm̄
corpore differunt sed virtute: sic
per eandē distāt rationē. 5.

Iuuenis calid⁹ mollis corpe.
atq3 senex ꝛ frigid⁹ atq3 dur⁹.
Tenuis Porosus audax
ꝛ spissus ac dēsus ꝛ pauidus
estiu⁹ vrbe rure laboriosus
ꝛ hyemal' q3 degēs ꝛ ociosus.
Solit⁹ pati atq3 insolitus.

Sicut īsoliti parce viuere ieiu
nio tabescūt velocius: sic īsoliti
crebro pati vi passionis aut me
dicaminis citi⁹ ꝓsternūtur. 6.
¶ Sicut mēbra mollissima velo
citer a forti medicamine resol
nūtur nisi ꝓtegant testudine ve
lut cerebrū: ita q̄ sensibilissima
vt os stomachi ꝛ ocul⁹ eo q̄ gra
uiter indignātur. 7.
¶ Sicut mēbra sensus acuti diu
non tolerant medicamē forte: si
militer mēbris obtusi sensus pa
rum aut nihil prodest admotū
celeriter. 8.
¶ Medicamē appositū mēbris
obtusi sensus amoueri nō d3 sal
tem quousq3 sentiat ab eis. 9.
¶ Mēbra q̄ medicine grauē sar
cinā diu tolerāt priusq3 īdignē
tur vt pulmo splen ꝛ zirb⁹: hebe
tem sensum habent. 10.
¶ Medicamē corpori applica=
tum absq3 mora sufficiēti nō ꝑfi
cit opus suum. 11.

Doctrina quarta. Cap. i.

Humoris vitio carens discrasia solum corrigitur alterantibus causis. opposita vero cogit vt plurimũ excludere viciosum humorem. 1.

Morbi quos generat euacuationis ↄsuete cessatio: eadẽ ꝛdeũ te vel reuocata cessabũt. 2.

Nihil ꝓhibet vim alterantis adequare si leuis extiterit discrasia. 3.

Mẽbris tabefactis aut marcidis vires alterãtiũ in intẽsis discrasijs nõ ↄuenit adequare: sed hoc est cum virt⁹ est fortis ⁊ mẽbra sunt solida. 4

In inueteratis discrasijs ⁊ maxime principaliũ paulatim mẽbra sũt tẽperamẽto restituẽda. 5

Mẽbra ↄgelata si repẽte camino approximent nõ effugiũt dolorisacerbitatẽ ⁊ in posterũ scabie fedabuntur. 6

Signata frigiditas circa scrutiꝰ ruptorijs aut ꝓfũditatis cauterijs extirpat. 7

Mẽbrũ qđ substãtialiter exsiccatur velut in senio ↄtabescit: atqꝫ destruit naturali caliditate. 8

Lactis alimẽtũ solũmodo: vł humectãtia similia mẽbra ptisica per se fouent. 9.

Sup humectatis mẽbris aut nimiũ tãtũmodo calefactꝫ: leuiter in oppositũ alterantib⁹ subuenitur. 10.

Capitulum. ij.

Secundũ speciẽ ⁊ locũ peccãtis humoris eius exclusio variatur. 1.

Intercutane⁹ humor si subtilis fuerit vel aquosus resoluit per sudorẽ: grossus ꝟo atqꝫ mediocris cutis incisiõib⁹ sanguisugis aut ventosis. 2.

Intercutane⁹ sanguis nitrosus aut eruginosus vel purulentus vẽtosis euacuãtib⁹ cõueniẽter extrahit maxie si grossus extiterit: aut profundus superficialis aũt atqꝫ subtilis sanguisugis 3.

Ubi prauo sanguine sola cutis inficit: sufficit vt multis incisionib⁹ flobothomi perforet. 4.

Ille vẽtose tñ euacuãt sensibilit q̃ sensibilib⁹ potis ac naturalib⁹ applicant: vt auri saniez cõcludẽti: vel artificialib⁹: vt incise cuti. 5.

Uẽtosa q̃ solũ trahit aut suo cat sanguinẽ effluẽtẽ aut dislocati mẽbri sitũ rectificat: vt in mati mẽbri sitũ rectificat: vt in matrice ꝑcipitata: vel mẽbro infrigidato calorẽ adducit: vt in paralitico: vel mẽbri dolẽtis hebetat sensum ↄstringẽdo ⁊ diuertẽdo: sicut i colicis: vel submersũ facit emergere vt i emorroydarum capitibus. 6.

Uẽtose que turno vel suctiõe trahũt parũ aut nihil ↄferũt mẽbris infrigidatis: plurimũ ꝟo q̃ cum igne sunt applicate. 7.

Cutis icisio tãto ꝓfũdior esse debet quãto est grossior ipsa cutis: atqꝫ sanguis euacuãd⁹ profundior. 8.

Si sanguis itercutane⁹ aquosus fuerit aut subtilis cutẽ sufficit cararare.

Si grossus fuerit aut ꝓfund⁹ non supficialiter incidenda est: sed profunde quod greci vocãt scarificare. 9.

Sanguis immoderat⁹ venarum incisione vł naturali fluxu minuitur. 10.

Cum sanguis arterialis acumine suo mẽbrũ sagittat vt oculum nõ solum per incisionem

arterie debet euacuari:sed etiã ipsa detruncat vtiliter maxime reumatismo inueterato. 11.

¶ Chimus prauus abundãs in concauitatib' viscerũ aut in venis:medicinis excludit educentibus ipsum per exitus breuiores ac securiores. 12.

¶ Capitulum.iij.

Euacuationes vniuersales particularibus premittũtur nisi particulares ad tollendum prohibẽs ordinẽtur. Sicut interdum clistere flobothomie premittitur cum eam prohibeat cõstipatio fieri. 1.

¶ Euacuatio ministrãtis debet eius cui ministratur euacuatione precedere qua propter visceribus non purgatis aut venis ventosatio fit nociua. 2.

¶ Prauo chimo cum immoderato sanguine abundãte debet flobothomia pcedere pharmaciam. 3.

¶ Capitulum.iiij.

Pharmaciam et flobothomiam eadem die verendũ est exercere. 1.

¶ Fortis euacuatio taz in eadẽ specie q̃ in diuersis nunq̃ geminabitur vna die. 2.

¶ Ubi multus est sanguis ꝛ prauus ꝛ timetur virtuti secundat flobothomia seu fiat apophoresis. 3.

¶ Triduum recreationis exposcit flobothomia notabilis in quo fortis medicatio perdit locum. 4.

¶ Post pharmaciam notabilez infra triduũ flobothomia non sequatur. 5.

¶ Capitulum.v.

Omni euacuationi pre ceteris anni partib' est electissimum vernum tempus. 1.

¶ Urgẽs necessitas nec prebet inducias expectandi tẽpus electionis neq̃ tardandi opus expediens. 2

¶ Sicut dispositio continentis arefacientis corpora flobothomiam phibet vt feruor estiuus. similiter et infrigidans vt hyemis algor. 3.

¶ Quibus est sanguis grossus timendum est in algoribus exercere flobothomiam ne solũ euacuet quod subtile est:propterea si cogatur sub frigore minui: si igne sed tolerabili motu mẽbra contemperabunt. 4.

¶ Capitulum.vj.

Secundum lunarem influẽtiã et aslunationis ad flobothomiam eligitur cuz passio tribuit inducias expectãdi. 1.

¶ Influẽtia stellarũ proueniẽs a virtute specifica fortior ẽ illa que prouenit a virtute communi. 2

¶ Uirtus lucis solaris q̃ ceteris stellis communicatur recipit informationem a propria natura ipsarũ:quia quod in altero recipitur sequitur modum recipiẽtis. 3.

¶ Cum ex propria virtute luna mouet ꝛ extendat aquosas substantias ꝛ augmento disponat quanto fortius irradiabit tanto magis augebitur reumatismus. 4.

¶ Cum effectiue sit luna frigide complexionis ꝛ humide in nulla etate poterit ab effectu ꝑprio calida vel sicca denominari. 5

¶ Et eadem ratione qua principales etates in viuentibus distinguuntur per similitudinem

notantur in luna. 6.
¶Sicut prīa etas est in qua cre
mentū inchoat ꝛ ꝓcedit vsq; ad
notabilē mēsurā stature viuen=
tis. Sic ꝛ luna ī prima etate ici
pit augeri vsq; ad mediā. Et si=
cut etas scđa viuentiū est ī qua
cremētū ipsoꝝ lz notabile termi
natur. Sic ꝛ in luna. Silr; quoq;
tertia viuētiū est in qua viuens
īcipit occulte decrescere. s. in vir
tute lz in processu manifestetur
Quarta vō est in qua decremētū
sensui manifestū in ipsa substā=
tia ꝯseqꝫ terminū: silr ꝛ. ī. lūa. 7.
¶Licet cremētū ꝛ decremētū in
inferiorib⁹ sequat varietatē su
perioꝝ ꝛ non ecōuerso: tñ qꝛ no
biora sunt nobis inferiora supe
riorib⁹ variationē superioꝝ ab
inferiorib⁹ nominam⁹. 8
¶Cum calida ꝛ humida cōple
xio sit cremēto promptissima: ꝓ
pterea prima etas lune in q̄ cre
mentū nullaten⁹ sistit: ab ea de
nominat: quia vō notabile cre
mentū etatis secūde viuētū effi
cit caliditas: ꝛ siccitas termiat:
ideo calida ꝛ sicca denominat.
¶Q̄ nomē etati scđe lune accō
modat ꝓpter similitudinē sup̄
dictā: ꝛ sic in aliis. 9
¶Etas lunaris in qua min⁹ aq̄
sitates reumatice multiplicant
aut fluitāt: ꝛ in qua minus obdi
minutionē aquositatis dēsatur
sanguis magis est flobothomie
conueniens. 10.
¶Cum in tertia quadra luna=
tiōis moderate minuant aquo
sitates ꝯstat ꝙ electio in flobo
thomia debetur ei. 11
¶Capitulum. vij.
SI membrū cretica non gra
uetur collatione vel mate
ria venenosa: flobothomād⁹ est
eger per venas lōginq̄ores op=
positiōis vni⁹ diametri, vel mul
tarū si fuerit corpus plectoricū.
Morbo vō ꝯfirmato ꝛ fluxu ces
sante per venas ꝓpinquiores. 1
¶Infra primū dyatritū rarissi
me fluxus cessat ꝛ plectoria fre=
quēter occurrit: qua propter vt
plurimū oppositio lōginquior
seruit flobothomie. 2.
¶In creticis ꝛ venenosis mate
riis exercet flobothomia per ve
nas ꝓpinquissimas mēbro leso
nisi fuerit nobile. 3.
¶Capitulum. viij.
QUib⁹ in vna vena secūdat ea
dē die flobotham⁹ iūct⁹ cu
stodiet incisiōis apertionē. ¶Cū
incisionis foramē cōsolidatione
minuit: tantū excludit qđ subti
le est. Quib⁹ sanguis est grossus
aut flobothomādi necessitas in
valido frigore paget flobotho
mia larga incisione. Quib⁹ vō
ecōtrario cōstricta. 1.
¶Capitulum. ix.
PRonis ad syncopim maxi
me frigiditate cordis apa
phoresis est amica sanguine iā
fluente. 1
¶In proniorib⁹ ad defectū vt
in melācolicis fluxus sāguinis
intercipit sepius in eadē flobo
thomia. 2.
¶Capitulum. x.
A Tenore virtutis queq; cir
cūstantie variāte seu noti
ficanti: ꝛ ab exhuberātia sangui
nis eius euacuatio mēsurat. 1.
¶Quibuscūq; fortibus ꝛ auda
cibus vna die geminatur flobo
thomia conuenit vt prima eua
cuatio maioretur. In debilib⁹
ꝛ meticulosis gradatim est pro
cedendum ad multi sanguinis
fusionē: quapropter in illis flo=

bothomia succedens maior est precedenti. 2.

¶Cap.xi.

Liquor gustui suauis et redolens ad infrigidandum fornaces corporis atque venas sanguine fluente sugitur competenter. 1.

¶Quicunque sunt prompti ad cacochimiam stomachalem flobothomati deficiunt nisi premundetur stomachus et corroboretur os eius. 2.

¶Quecunque resistunt fluentibus chimis ad stomachum facta flobothomia mox poterunt sumi competenter. 3.

¶Cap.xii.

Quemadmodum estas in euacuando coleram preuenit: sic hyems purgatio flegmatis et nigri humoris precedere debet. 1.

¶Sicut euacuatio frigidi humoris in vultu estatis parit acutos morbos. sic et in introitu hyemis euacuatio calidorum gignit diuturnos. 2.

¶In exacerbationibus aut diebus paroxismorum verendum est farmacare seu flobothomare: in die tranquillitatis fortes euacuationes conuenit exercere. 3.

¶Cap.xiii.

Sicut exclusionem peccantis humoris alteratio sequitur corrigens discrasiam derelictam. Sic praui chimi eductio precedere debet ad illius malitiam emendandam vbi extiterit furiosus. 1.

¶Si prauus chimus ad exitum compellatur vitio per digestionem non emendato aut difficulter euacuabitur: aut offendet membra per que transibit. 2.

¶Ex grossis humoribus non digestis: aut imperfecte subtile tantum euacuat farmaciam residuum compingendo. 3.

¶In chimis furiosis et que peruinas euacuantur emendatio vitii et eductio fiunt simul. 4.

¶Alleuiata purgatio non expectat digestionem sed eradicans chimum prauum. 5.

¶Alleuiatiua purgatio clysteribus fit vt plurimum aut lenientibus medicinis. 6.

¶In materiis aquosis vel fluidis vitanda sunt liquida digestiua nisi vim habuerint educendi peccantem humorem: vt serum in hydrope: aut consumendi vt aqua ardens in palyticis non repletis. 7.

¶In reumatismis propter aquositatem distillantibus in guttur aut pectus: ingrossatiuum syrupum absque mixtura limphe conuenit exhibere. 8.

¶Ad suitatem purgationis atque suauitatem non sufficit corpora flura facere digestiuis humorum euacuandi: sed apertiuis et lenitiuis ac dilatantibus. 9.

¶Sicut balneum lauans corpus et excludens reliquias nociuorum sequitur farmaciam. Sic prehumectans et corpora flura reddens precedere debet: maxime si fuerint chimi terrestes. 10.

¶Colera cinerea et eruginosa et nigra terrestreitate sua possident immobiliter cauernas interiores. 11.

¶Terrestres chimi profunda corporis occupantes etiam post altorum emissionem repentinis alterationibus et improuisis perturbant medicatum et medicantem. 12.

¶Qui a fecum duricie constipantur: nisi clystere premiserit farmacie tortionibus vexabuntur. 13.

¶Cap.xiiii.

Farmacia leptoniensꝫ maxime ardẽs vt euforbium ꝫ dyagridiũ per grossas portões siue ꝑ se: siue cũ aliis glutiẽda. 1

¶ Acutum pharmacum nisi lubrico velatu degluttiatur offendit guttur ꝫ si fuerit macilentũ ꝫ aridum perpetuo ledit vt plurimum. 2.

¶ Pharmacũ violentum prohibendum est cibis occurrere nisi necessitas perurgeret. 3.

¶ Capitulum. xv.

Emplastris vel vnguẽtis attractiuis chimorum verendũ est pharmacare ꝑcipue cum occurrit euidens plectoria. 1.

¶ Exterioribꝰ locis plectoricoꝝ trahẽtibus pharmacis appositis vel apatis idignatio vel scabiei feditas preueniet ea. 2.

¶ Parmacie trahẽtes applicãtur exterius vrgente necessitate videlicet cũ omnino respuit pharmacandus applicationeꝫ eaꝝ per partes conueniẽtes. 3.

¶ Attractiuis exterius applicatis repercussiua ꝫ confortantia conuenit sociare. 4.

¶ Licet chimꝰ eradiceẗ a pharmacia: tamen eius expulsio ꝑficitur a natura. 5.

¶ Chimũ cõmotũ a pharmacia expulsiua mẽbroꝝ obuiãs inclinabit ad exitus naturales sispẽ ualuerit pharmacie ꝙpropter opꝫ vt interiora mẽbra ꝫ exteriora sint fortia cũ pharmacia trahens exterius applicatur. 6.

¶ Nunꝙ tabefactis corpibus cõuenit solutiuũ trahens exterius applicare. 7.

¶ Capitulum. xvi.

Pharmaciis venenosis vt dyagridio ꝫ elleboro supdormire nõ cõuenit: aut per modicũ ne principalia mẽbra conclusis vaporibus offendãtur: ꝫ maxime si debilia fuerint.

¶ Caplm. xvii.

Humoris euãdi per pharmaciã nequit quãtitas certis rationibus mensurari. 1.

¶ Ex regulari ventris officio ꝫ vi medicine atꝗ dosi ꝫ humoꝝ digestione numerus assellandi frequenter estimatur vltra necessitatem. 2.

¶ Tandiu solutio proficit quã diu peccãtis humoris euatio sine defectu ꝫ ãgustia tolerant. 3.

¶ Caplm. xviii.

Post pharmaciã ꝯuenit alimentis exitus retinere mediocriter laxos ne nouam procuret offensam constipatio fortis et repentina. 1.

¶ Caplm. xix.

Discrasia membrorum post pharmaciã ꝫ maxime forte nunꝙ est corrigenda excellenti alteratiuo. 1.

¶ Mẽbra discrasiata multiplicant superfluitates ꝯformes eorum discrasie: ꝙuis eucrata fuerint alimenta. 2.

¶ Corpora quorũ interiora discrasiantur oppositis qualitatibus sunt vt plurimum cacochima. 3.

¶ Oppositas discrasias in interioribus patiẽtes leuiter offenduntur distincto vsu cõtrarioꝝ si sumãtur interiꝰ: ꝫ ideo media debent sumi vel commixta contraria. 4.

¶ In oppositis membrorum discrasiis nociuior semper ãpliꝰ impugnatur. 5.

¶ Discrasia fortior: aut mẽbri nobilioris apta est plus nocere. 6.

¶ Inueterata discrasia trāsit in habitum, ꝛ respuit extirpari. 7.

¶ Hereditarie passiões inextirpabilis sunt radicis: ꝛ sufficit ne pullulent in deterius cōuenienti regimine prohibere. 8.

¶ Capitulum.xx.

Iuxta morboꝝ durationem sunt tempora mensuranda perfecte curationis. 1.

¶ In morbis annū trāsgredientibus cūcta sanationis opa nequeūt in minori tpis spatio terminari. 2.

¶ In annualibus morbis nō solū in quadris anni ꝓportionaliter medicari opꝫ: sed etiaꝫ in quolibet mense. 3.

¶ Capl'm.xxj.

Languor diuturnꝰ peregrinationibus aut loci mutatione fugatur. 1.

¶ Morbi diuturni ꝛ humorales extirpantur cauterijs aut thermalibus aquis. 2.

¶ Omnis medicina pollens viribus opiate congruit excellenter ī morbis diuturnis cacochimia diminuta. 3.

¶ Febres ml'tiplicat vsus opiataꝝ cacochimia dñante. 4.

¶ Sub eadē specie febres vt plurimū opiata multiplicat vt duplādo vel triplādo quartanā. 5.

¶ Quocūqꝫ regimine patiens emendatꝛ eodē proportionabiliter obseruato cōsequitur possibilem sanitatem. 6.

¶ Quāto plus egritudo minuitur tanto minus forti mēbro vl' corpori medicamen est applicādum. 7.

¶ Doctrina quinta. Cap̄. pmū.

Malitia compositionis aut exhibitiōe medicinaꝝ aut chyrurgia corrigitꝛ aut vtroqꝫ. 1.

¶ Mēbris qbus nequeūt applicari manus aut instrumenta q̄ manus officio regi possunt: manualis operatio nūqꝫ ꝓdest. 2.

¶ Innata malitia figure nūqꝫ ī adultis corrigitur in crescentibus autem raro. 3.

¶ Malitia figure accidētaliter superueniēs corporibus adultorum cum deperditione substantie incorrigibilis est vt plurimum: que vero sine deperditione substantie contingit sepe corrigitur vt in dislocationibꝰ iuncturarum. 4.

¶ Sicut obliquitatem dislocationis aut spasmi mollificatio prius aut resolutio deinde pulsio vl' tractꝰ aut extēsio dirigūt

¶ Sic tortura mollificationis exiccantibus ꝛ contrahentibus aperte corrigitur. 5.

¶ Rectificata figura mēbri congrua ligatura situatio quieta ꝛ firma parūper cōstringentia medicamina seruant eam. 6.

¶ Utilis ligatura neqꝫ verat cōstrictiōe: neqꝫ fluitat laxitate. 7.

¶ In situatiōe firma vel astellis fulcitꝛ membrū vel suspenditur linteo vl' tabulis coartatur aut geritꝛ: vel stuellis īpositis subleuatur vt in naso ꝛ virga. 8.

¶ Quibuscunqꝫ puulis aut passibilibꝰ dislocatio spondiliū corrūpit figurā dorsi vel pectoris vt plurimū nequit rectificatio solidari. 9.

¶ Passibilia membra et maxime calida si diu a sensibilibus coartentur aut suffocatiōis periculum: aut febriuꝫ incōmoda non euadent. 10.

¶ Superficies tabularum absqꝫ plumaceolis nequit vtiliter superficiei membri coaptari vl'

corporis. 11.
¶ Quibuscunqz relaxatione ligamentorum spondilia dislocantur precunctis exiccatiuis efficacius balnea sulphurea: vel cauteria conferunt iuuamen. 12.

¶ Caplm.ij.

Quicquid preter naturã replet concauitatẽ membri vel minuit eius capacitatẽ debet quantum possibile fuerit congruis exitib⁹ ab eodẽ expelli. 1.

¶ Caplm.iij.

Quod meatũ obturat ꝛ impedit transitum naturalẽ expellendum est ab eodem. 1.
¶ Secundum diuersitatem corporis opilantis ꝛ membrorũ in quibus transitus obturãtur cõuenit de opilantia preparare. 2.
¶ Sicut intestina deopilantur a stercore duro clisteribus mollificatiuis: sic ꝛ rursus meatus renum a calculo medicinis cõminuentibus calculum aut facientibus lubricare. 3.
¶ Sicut humor opilans multitudine sola detrahit̃ tamen ad apertionem meatus vt in venarũ repletione sic ꝛ opilãs viscositate iuuãte siue grossicie dz incidi vł subtiliari vt detrahat̃. 4.
¶ Medicina apitiua meatuum occultorum quanto subtilioris substantie fuerit tanto pre ceteris eligibilior. 5.
¶ Sicut medicina resoluẽs absqz stipticitate non conuenit epatis: sic nec fortiter aperiens meatus ipsi⁹ carere debet pauca stipticitate. 6.
¶ Sicut i pustul; aut ragadijs vlceribus membrorum interiorum acuta et incisiua per se vel cum aliquo introducta: mordicationis ingemant cruciatũ sic lenitiua et frigida sine tormento illorũ sument̃ vt plurimũ. 7.
¶ Inter lenitiua communia ragadiarum et vlcerũ occultorũ pluslac ptisana tertie decoctionis vendicat sibi gradũ. 8.
¶ Quod opilat meat⁹ si nequit expelli a mẽbro vel corpore trãsponendum est: ꝛ qñtum possibile fuerit elõgãdũ ab eodẽ vt calculus a collo vesice vel a pupilla catharacta deponitur. 9.

¶ Cap.iiij.

Meatus inaturalis qui diu manauit vt in fistulis antiquitatis nequit obturari absqz timore grauioris incõmodi nisi manatio consueta deriuet̃ ad proxima. 1.
¶ Innaturalis manatio ꝯgrue permutatur ad exitum naturalem vt fistula lachrymalis ad calamos nariũ in osse corrupto. 2.
¶ Quibuscũqz superfluitas manans adducitur a proximo ꝛ naturali meatu sicut vrina distillans p foramẽ incisiõis vesice in calculo nũqz timendum est claudere foramen innaturale. 3.
¶ Quicũqz meat⁹ innaturalis põt absqz timore claudi si fuerit strict⁹ ꝛ antiquitate suspect⁹ ad immũdicias coartatas elargãdus est in incisione vel medicis vt a profundo sincera cõsolidatio procuretur. 4.
¶ Manatio quediuerti neqt ad exitum naturalem vicinis cauterijs abducit̃ cõpetenter. 5.
¶ Euacuatiua cauteria sp i fontanellis vbi lacertus a lacerto manifeste disiũgit̃: aut non fieri subsistit ꝯsideratio recta iubet. 6
¶ Cauteria q̃ distrahũt flux⁹ in ueteratos efficaci⁹ opant̃ si ꝓpinq̃ sint magu; venis sicut q̃ di

nertũt a ptib⁹ capitis:cepha-
lee debẽt appropinquare. 7.
Quãdiu vixerit fistula nũq̃ po
terit obturari humiditas do-
minãs ⁊ ãcilla frigiditas fistu
le vitam prebet. 8.
Quãdiu sanies fistularis aq̃sa
vel glutinosa seu praue q̃lita-
tꝫ extiterit fistula viua manet.9
Ex q̃cũq̃ sui parte fistula saniẽ
perfectã ⁊ purã emiserit:ibi est
iam extincta. 10.
Fistula tortuosa ⁊ itricata nũ
q̃ ꝑimit nisi felleis aut nitro-
sis liquorib⁹ imbuat. 11.
Fistula inossata nũq̃ medica-
tioni obediet donec extirpatũ
fuerit os corruptum. 12.
In cũctis vlcerib⁹ os infectum
respuit incarnari:virulẽtas in
tus cauernulas gignens. 13.

¶Capitulum.v.

Ossis asperitas radendo
corrigit vel liniendo. 1.
Cutis innaturaliter aspera le
nitiuis vnguẽtis aut balneꝫ vl
mũdificatis lotõib⁹ emẽdat.2.
Cõcauitatib⁹ interiorꝫ mẽbro-
rũ humectantia infusiua: aut
mucilagies:aut q̃cũq̃ nitrosũ
vel terrestrẽ chimũ euacuãt et
naturaleꝫ restituũt sanitatẽ.3.
Exasperata cõcauitas plurali
tate ragadiarũ:infusiuꝫ lenit
mucilaginosis aut glutinosis
precipue lactis vsu. 4.
Nutritiuis exasperatis ꝑlali-
tate verucarꝫ limantia subue-
niũt vt pulueres metallini vel
abstergentia incisiua. 5.
Pustulis exasperãtib⁹ mẽbra
interiora lac subuenit:aut vn-
ctuosa quecũq̃ parꝫ mũdificãt
et exiccant. 6.
Sicut i pustulis aut ragadĳs
vel vlcerib⁹ membrorꝫ iteriorꝫ
acuta ⁊ calida mordicationis
ingeniãt cruciatũ.sic lenitiua
⁊ frigida sine tormẽto illorũ su
muntur vt plurimum. 7.
Inter lenitiua cõmunia raga-
diarũ ⁊ vlceruꝫ occultorꝫ post
lac ptisana vẽdicat sibi ꝑdũ.8

¶Capitulum.vj.

Lenitas innaturalis quaꝫ
mucilagines inferũt emẽ
datur incisiuis ⁊ abstersiuis.1.
Concaua mẽbra quorꝫ superfi-
ciem intrinsecam cicatrices vl
cerũ lenierũt cõuenienter pon
ticis mordicatione carentib⁹
incrispantur. 2.

¶Capitulum.vĳ.

Quicquid ꝑter naturã ad-
dit numero vel mẽsura si
tute fieri queat totũ est auferẽ
dum. 1.
Incisio:⁊ vstio:⁊ corrosio:⁊ cõ
sumptio auferũt qđ excedit.2.
Ubi vene sunt et arterie nota-
biliter magne corrosio ⁊ icisio
propter emorosagiã sunt verẽ
de. 3.
In excrescentĳs membrorum
passibilium et sensus acuti cor
rosiua non mordicãtia sũt ap-
plicanda. 4.
Ustio vel igne ꝑficitur:aut cõ-
burentibus medicinis. 5.
Metallis ignitis breui⁹ ⁊ effi-
cacius cõpletur adustio ⁊ cer-
tius regulatur. 6.
Meticulosos tãtũmodo ꝯue-
nit vrere medicinis. 7.
Ferrũ ignitũ efficaci⁹ auro et
argẽto resoluit supflua:pellitq̃
frigiditatẽ ⁊ crustã obuianteꝫ
emorrosagie facit solidiorẽ.8.
Circa mẽbra multis irradiata
spiritib⁹ ⁊ resolui ꝓptissima
quales sunt oculi tuti⁹ fit auro
vel argento cauterium. 9.

¶ Exercitari fortiter an cibū & fames & sitis & duricies stramē torū atq vigilie: solicitudinis spinis angariātes cōsumūt excessū piguedinis atq carnꝫ. 10.
¶ Tenuis dieta ꝯcurrēs cum balneo termarū celeriter macerat corpora nimis crassa. 11.
¶ Excedēs moles vni⁹ membri vt māmillarū assidnata cōstrictione seruat humiditatē. 12.

¶ Capitulum octauum.

Alimēta resumptiua & humectātia bal. quies mētꝫ & corporis habitudinē reparat accidentaliter diminutam. 1.
¶ Mēbrū extenuatū diminutione piguedis atq carnis abundātia sanguinis & q̄etę ꝑseuerantibus ingrossatur. 2.

¶ Capitulum nonum.

Cum his qui corrigūt figure maliciā rectificat i ꝑte membrum naturalr situatū. 1.
¶ Mēbrū discedēs a sede ꝓpa sine lesiōe figure vel pulsiōe reducit sicut an⁹ vel horrido vapore fugat: vel allicit placido: aut ventosatiōib⁹ trahit sicut matrix. 2.

¶ Capitulum decimum.

In vulnerib⁹ & figurā mēbri & sitū partiū ei⁹ vt plurimū oportet rectificare. 1.
¶ In quibuscūq vulnerib⁹ mēbri substātia n̄ deꝑdit sola coequatio et cōglutinatio restituunt sanitatem. 2.
¶ Labia vulneris glutinant si nihil alienū intercidat: & naturalis membri cōplexio fuerit custodita. 3.
¶ In magnꝫ vl̄nerib⁹ ligatura nequit absq sutura labia vulneris contiguata seruare. 4.
¶ Filuz sericinū labia disticta nodās in moderata distātia suturam efficit meliorem. 5.
¶ Festia ꝯsolidatio vulneꝝ potissime causat a sanguine paucę aquositatis: quapropter aq̄ sos potus vulneratis conuenit euitare. 6.

¶ Capitulū. xj.

Potio q̄ cōsumit atq seq̄strat aquositatē a sanguine non aqua sed vino & stipticis diureticis cum aromaticorū cōmixtione conficitur. 1.
¶ In vulneratis flegmaticis & in hyeme mel ꝯiūgit potiōi. 2.

¶ Capitulum. xij.

Uenter stipticus & viscera opilata vel tumida spūalia sicca vel toti⁹ ariditas prohibēt vulneratis offerre potiones stipticas et acutas. 1.

¶ Capitulum. xiij.

Quanto vulnerati maiorē fuerit emorrosagiā passi tāto securi⁹ pigmētis aromaticis imbuuntur.

¶ Capitulum. xiiij.

Sicut vulneratis emorrosagiā passis merū ꝑcipne cōgruit: sic pronis ad eā ꝓrogat omne vinū: et q̄cq̄d acuit sanguinē vel stimulat ebullire.

¶ Capitulum. xv.

Sicut iflāmatiua & subtiliatiua cogūt effluere sanguinē: sic et infrigidātia et ingrossantia ꝓhibēt emanare. 1.
¶ Sicut inq̄etudo et clamor & ira sanguinē faciūt ebullire sic eū retinēt q̄es et taciturnitas et pax cordis. 2.
¶ Ubi vena corrodit prauo chimo vel putrefactione dissoluit absq cauterio dissoluente cām apertionis eius nō sistit fluēs sanguis. 3.

Medicina cōburēs cū manifesta stipticitate vt attramentuz nō solū corruptionez extirpat. sed escarā seu crustā fluxui obuiantem efficaciter generat. 4.
Arteria vulnerata quāto plus dilatat plus sanguinē euomit q̄ circa necesse est vt ei⁹ dilatatio quantuz possibile fuerit remittatur. 5.
Latitudialis arterie sectio prōptius solidatur q̄ȝ apertura secundum longum. 6.
Modica vene pulsatilis aptura i corpe molli ꝛ hūidovt puerili ꝛ mlieb̄ri sanari p̄t: magna ꝓo vix aut nūq̄ȝ in sicco ꝛ calido corpore. 7.
Ubi san. arteriaꝝ pre vulnere cogit scaturire necesse ē stipticis exterius applicatis iūgere glutinosa. 8.

¶Capitulum.xvj.
Quibuscūq̄ȝ vulneratiſ itra corpus recēter sanguis coagulat his potio resolutiua sudorem prouocans confert cito. 1.

¶Capitulum.xvij.
Consolidat efficaciter suppositū medicamē vehemēter exiccans ꝛ vim glutinādi gerēs. 1.
Lotio vulneris exiccātib⁹ tepidis exerceri dȝ vt vino vł aq̄ vini. 2.
Recentia vulnera cū aq̄ ardēti lota sanationis effectū citissime consequuntur. 3.
Non solū aquositas omni vulneri: sȝ frig⁹ inimicantur ꝛ cuiusq̄ȝ ꝯplexionis malicia: q̄pro pter opȝ medicinā variare s̄m diuersitatē corpoꝝ et mēbroꝝ: lȝ exiccantia cōiter exiccant. 4.

¶ Capitulum.xviij.
Sanies et marie in vulnerib⁹ concauis deperdite carnis prohibet substantiam generari. 1.
Alimētū attractū et non incorporatū in saniē cōuertitur: ꝛ iō vulneratis obest sup̄fluitas alimenti. 2.
Sicut aquositati debent exiccatiua: sic vulnera saniosa mūdificantibus indigent medicinis. 3.
In vulnerib⁹ q̄ nō saniant vel corp⁹ nō alit aut pre d̄fectu naturalis caloris deficit attractiua vel immutatiua. 4.
Saniatio vulneris vbi est op⁹ debilis cōuersiue nullo mō dȝ a medico procurari. 5.
Minister nature supplere tenetur defectū ei⁹ non facere ꝑpea saniē ex vulnerib⁹ eijci. nō inducit nisi sup̄fluitas prohibēs ipsorū sanationē nequeat alit extirpari. 6.
In q̄buscūq̄ȝ vulneribus cruda sup̄fluitas ꝯglobat cassatione vel extrīsecoꝝ alterātiū obuiatione seu aliis causis ꝛ putrefactiuis cogenda est saniare nisi nerui prohibeant. 7.
In neruosis vulnerib⁹ calefactiuis leptomeris nō putrefactiuis aut sanientib⁹ est superfluitas resoluenda. 8.
Sup̄fluitas vulneris nisi ꝓtatur in saniē aut al'r resoluat vł cōglobata gn̄at apātavel spasmum accelerabit. 9.

¶Capitulum.xix.
Ulcera sordida non tm̄ emitūt saniē sȝ virulētūs lachrimātur: ideo exiccāda sunt abstersiuis. 1.
Sordidis vlcerib⁹ tumefactis exiccatiuū congruit absq̄ȝ mordicatione resoluens vt psidia vel plantago in vino decocta. 2.

Ulceribꝰ corroſiuis q̄ ſpōte di-
latant̄ ac ꝓfundantur:ſtiptica
mordicatiōe carētia d̄bent̄ exic
catiua. Si ꝟo fuerint veneno-
ſa vt lupus et cācer tyriacalia
debent eſſe. 3.
Ulcera deābulatiua ſtipticiſſi-
mo medicamine cōpeſcunt̄. 4.
Ulcera q̄cunq̧ partim a groſſo
chimo ꝛ ignito cauiant̄ pti ꝟo
a ſubtili ꝛ calido ſicut noli me
tāgere:maniſeſte reſoluētibꝰ ꝛ
pure ſtipticis indignantur.
Et ideo ſolūmodo cōgruit me
dicamen has vires eq̄tas hn̄s
fortiter colligatas. 5.
Ubicūq̧ ſubtilis ꝛ groſſus hu-
mor inequaliter cauſant vlcus
p̄dominati ē obuiādū fortiori
virtute. 6.
In quibuſcūq̧ vlceribꝰ caro ē
mortua ꝯputreſcit:ꝛ iō vl̄ ferro
ſecari vl̄ igne cōburi dꝫ aut me
dicinis. 7.
In vlceribꝰ caro moriēs ꝛ iam
paꝝ vite retinēs vt cācrene iu
diciū ſubit cū ceterꝫ auferēdꝫ.
q̄ vero incipit adhuc mori ca-
raxationibus ꝛ ſcarpellis ab
humore mortificante conuenit
vt purgetur. 8.
Sicut ſcliroſis diu radicitꝰ in
caleſcens trāſit in herpetē:ſic
in vlceribꝰ calidoꝝ mēbroꝝ ca
ro mortua niſi radicitꝰ euellat̄
et prope feſtinabit gignere ſa
crum ignem. 9.

Capitulum.xx.

Punctura neruoſi mēbri fomē
tis oleorū ſubtiliū perdit do-
loris acerbitatem. 1.
Uirulētia q̄ cōcludit̄ in pūctu-
rꝫ acerbo dolori potiſſime cāꝫ
prebet. 2.
Oleū terebētine ꝑ ſe vel oliua-
rū cū euforbio moderate cōfe-
ctū efficaciter ſubtrahit erugi-
nem a puncturis. 3.
Par eſt iudiciū i pūcturis ner-
uoꝝ ꝛ chordaꝝ ligamenti ꝛ pā
niculorum. 4.
Neruus oino ſectꝰ infrigida-
tiōe veloci ſpaſmabit̄ niſi cau
terio vel fomētis oleoꝝ ſubti-
liū p̄ſeruet̄:ꝛ q̄libꝫ vitiatꝰ aq̄ i
fuſione celeriter ꝯputreſcit. 5.
Neruū infrigidatū ꝯhens fri-
gus nō ſpaſmat tm̄ iꝫ ſupflui-
tas vaporoſa in eodē multipli
cata. 6.
Si vulnerati ſub hūerꝫ a ſpaſ-
mo ceperit apph̄ēdi cauteriuꝫ
ꝓfundū in ſpōdilibꝰ colli mor
tis piculū aufert vel tardabit:
et vbi ſpaſmus gignit̄ a pūctu
ra:cōfeſtim eſt dilatanda ꝛ for
titer expurganda. 7.

Capitulum.xxi.

Rimula cranei q̄ interiꝰ termi
nat̄ opꝫ ſcalpello ꝛ trepano di
latet̄ vt poſſit educi ſanies aut
virulentia ſubdiſtillans. 1.
Sanies aut virulentia diſtil-
lās in durā matrē incōmoda le
tifera multa parit. 2.
Abſq̧ poro ſenſibili poſſibile
eſt fracturam infantium ſoli-
dari. 3.
Nunquam i dura parte ſꝫ mol
li ſicut extremitatibꝰ oſſis pe-
cia alias fractura ſolidat̄. 4.

Doctrina ſexta.Cap.i.

Diuertendo fluentia et diſſol-
uēdo coadunata vel extirpan-
do curantur apoſtemoſe colle-
ctiones. 1.
Fluxū diuertit humorē:qđ re-
trahit ac repellit. 2.
Euacuantibus aliunde q̄ꝫ per
partem apoſtematam ꝛ maxi-
me ſenſibiliter fluentia retra-
huntur. 3.

Pullulantib⁹ in corpore bubonibus aut furũculis detractio sanguinis ⁊ refectio tenuis ex terminant exituras. 4.
Absq cibi tenuitate nũq̈ humoralis collectio cõmode resoluetur. 5.
Non solũ repellit mẽbrũ vt pote fluxui resistẽdo: sʒ medicina repercussiua refrigidãdo ⁊ stipticando. 6.
Ubi calid⁹ mediocris aut subtilis humor ad collectionẽ nõ fluxerit repcussio fit nociua. 7.
Euaporatiua moderata caliditate dissoluũt insensibiliter globum collectionis. 8.
Magna collectio p̃cipue grossi hũoris tuti⁹ in saniẽ vertitur q̈ euaporatione dissoluatur. 9
Collectiones q̃cũq fuerint intra craneũ ⁊ thoracẽ nunq̈ itẽtione directa vertit in saniẽ artifex erudit⁹: sʒ indirecte cũ cogitur lenire maturatiuis doloris acerbitatem. 10.
Euaporatiua ⁊ sanatiua nisi notabili caruerit siccitate periculũ est in sclirosim verti collectionem. 11.
Collectio saniosa p incisionem dissoluit̃ ⁊ saniei exclusionẽ. 12.
Ne corde vel nerui putrescant in collectionibus iũcturarũ cõpleta generatio saniei preueniatur incisione. 13.
Multa parit incommoda tardare apertionem saniose collectionis. 14.
Cõglobata sanies ⁊ maxime q̃ in sclirosim vertit̃ cancrũ: aut lupũ: aut fistulã machinat̃: aut transit in bocium. 15.
Turnia scrophularũ colli securius extirpat̃ corrosione medicinali ⁊ sanatione q̈ ferro. 16.
Quelibet extirpatio pestis inguinarie vl' subassellaris plurĩu scrophulaꝝ i pueris ⁊ debilib⁹ ẽuerẽda maxie i estate ne corpora febrib⁹ aut nimia purulẽtia cõtabescant. 17.
Scrophularũ extrĩseca multitudo clamitat eaꝝ pluralitatẽ itrĩsecã ⁊ iõ talib⁹ scrophulis nihil p̃ficit exterius operari. 18.
Bocium colli verendũ est incisione vel corrosiõe dissoluere vel extirpare. 19.
Usus aquaꝝ mineraliũ ⁊ maxime saporis tartarei vel acuti: nõ solũ interiora bocia sʒ extrinseca valde extenuare. 20
Glandulosa collectio nõ iherẽs neruis aut magnis venis vt nodus extirpari debet incisiõe cũ cisti sua. 21

Doctrina septima. Capitulum primũ.

Vera conualescẽtia nec morbũ patit̃ nec radices eius. 1.
Declinãdo a primitiuis causis abscissi morbi cõualescentia solidatur. 2.
Tranquillus et purus aer solummodo conualescentibus est amicus. 3.
Mansio quam infecit egritudinis preterite longitudo conualescentis profecti squalore carceris aduersatur. 4
Conualescens incautus recidiuat festinanter. 5
Sobrietas et perfecta digestio corroborant membra conualescentis. 6
Puritate alimentorum et potibus aromaticis conualescentiã incommoda reparãtur. 7.

Dulcibus melodijs ꝛ amenis aspectib⁹ cōualescentiū anim⁹ reflorescit. 8.
Stellarū sublimitas: gēmarū varietates: plātarū viriditas: agrū puitas. ītuitū ꝯfocillāt. 9
Exteriori corporis lotiōe ꝛ maxime capitis nō solū alleuiantur mēbra cōualescētis verum animus recreatur. 10.
Lotio crebra pedū: capiti conualescētis ꝛ visui ꝓbet sinceritatem. 11.
Exercitia consueta ꝛ placida q̄ morbū ꝓteritū nullo mō cāuerūt: si resumantur paulati ꝛ moderate ꝓsūt cōualescēti. 12.
Aromatice ꝯfectiōes ꝛ tēperate studio peritorū facte: ꝯualescentes viuificāt matutinis horis et vespertinis. 13.

Capitulū secundū.

Debiles ꝛ icauti ꝓmptissime recidiuant. 1.
Graue recidiuū in ꝯualescētia superueniēs minat̄ ꝑiculū. 2.
In grauib⁹ debiliū recidiuis perplexus est medicus. 3.
Impugnare morbum ꝛ virtuti subministrare fomēta i recrudatis debilib⁹ valde graue. 4
In validis recrudatis aut cibis medicinalibus erit subueniendū aut leuissimis antidotis conueniet medicari. 5.
Suaues fricatiōes debiliū i recidiuis ꝯuenit frequētare. 6.
Prudētia medicātis in grauibus recidiuis nūq̄ omittit periculū protestari. 7.

Capitulum tertium.

Parabole salomonis ostēdunt ꝙ q̄ sapiētes i cōsiderationib⁹ naturalib⁹ ꝓtulerūt conueniēti methaphora moralibus adaptantur. 1.
Doctor gratiosus ꝛ efficax parabolis vtitur ad occulta ꝑ sensibilia declaranda. 2.
Eterni doctoris euāgelica lcō testat̄ eūdē fuisse pabolanū. 3.
Sapiens igit̄ ad exemplum illius premissa reducet in parabolas opportunas. 4.

Egritudines capitis vel cerebri sunt: vel in tegumentis aut in ramis eius. 1.
Quecūq̄ passiōes in capite sūt ꝯtinue a ꝑuata cā capit̄ oriūt̄. 2
Que vero a causis exteriorib⁹ interpolant ab alijs mēbris eis cōmunicantur. 3.
Malitia stomachi ꝛ intestinoꝝ atq̄ matricis: vt plurimū caput ledit. 4.
Oē nocumētū actionis cuiuslibet mēbri significat inesse passionem aut morbū priuatū vel ab alio cōmunicatū mēbro. 5.
Oē nocumētū singularis actionis ꝯtinuū: cū nō nocumēti significat esse priuataz mēbro cuius actio leditur. 6.
Nocumeuta continua plurium actionū habentiū ad se inuicez ordinē significāt mēbruz prime actionis pati imediate. Et posterioꝝ actionū lesiones ab ea procedere. 7
Ablatio repētina cuiuslibȝ actionis absq̄ causa extrinseca testat̄ exhuberare hūiditates. 8.
Oē nocumentū actionis interpolatū: nō tn̄ interpolans propter causaz primitiuam nisi sit paroxismale: sicut epilepsia signt causam passionis esse intrinsecā materialē. Et aliunde mādari particule patienti. 9.
Causa passionis ab eo membro communicatur patienti cuius immutatio ꝓcessit vel cōcomita

tur lesionē patientis ad quā se quitur immutatio eius. 10.
Si membrū aliqđ patiaꝛ ꝓpter cām cōicatā a mēbro vicino vel colligato: ꝓculdubio aliqualr immutanꝛ cetera mēbra sibi vicina vel colligata pter naturaꝫ mēbro mandati precipue si fuerit sensus acuti. 11.
Omne nocumētū vicinū i ramis alicuius membri significat cām passionis in toto ramo contineri vel radice. 12.
Nocumentū oē ex radice ꝓueniens indicatiuū est cōe mēbris ortis ab illa radice. 13.
Nocumentū diuturnū qđ in solo ramo manifestaꝛ nō prouenit a radice: sed ꝓpriū illius est. 14.
Ols materia cōmunicata membro patienti: vel humor est: vel aliquis vapor. 15.
Omne nocumētū subitum ꝛ momentaneū si ab iteriori ꝓcesserit oriꝛ a vapore: si ꝟo talr non fuerit oritur ab humore. 16.
Si morbo aliquis aggrauatur pñte ꝯrio vel precedente per accidēs illud ꝯtrariū est causa aggrauationis: sicut accidit epilepticis colicis nefreticis ex frigiditate nā i feb. aūt post febrem grauius molestantur per vsum aque aut aliquorū infridantiū contra febrem. 17.
Si morbus aliqs abijciatur pñte simili vel presente per accñs illud contingit. 18
Quibus sudor aut cōsueta euacuatio diu cessauerit necesse est digestionē grauari i organo vel impediri: ꝛ nocumenta digestionis in interioribus appere. 19.
Omne nocumentum actionis repentinum ꝛ sine causa exteriori attestaꝛ repletioni veteri vel antique. 20.
Cerebrū qđ iuuatur calefactionibus excellenter frigidū est. 21
Quod iuuatur calefactionibus moderate vel frigidum est vel leditur ab humore quem moderatus calor resoluit. 22.
Quod iuuatur ab infrigidantibus calidum est. 23.
Quod iuuatur humectantibus siccum est ꝛ econuerso. 24.
Quod ab euacuātibus leditur vt flobothomia vel coitu ꝛ ceteris siccum est. 25.
Quod velociter calefit calidūz est. vel rarum. 26.
Quod tarde calefit frigidum ē aut densum. 27.
Quod tarde abundat humiditatibus spissis siccum est. 28.
Quod satis abūdat supfluitatibus tēperātis humidū est. 29.
Qđ cito abundat humiditatibus spissis acutis fetidis velut putridis calidū est ꝛ hūidū. 30.
Cuius calidum trahendo multiplicat humiditates frigidius maxime in gulosis et multum potantibus. 31.
Qđ tarde leditur a vaporibus vini fortis ē in ꝟtute ꝯpactū et quasi durum in substantia. 32.
Quod cito leditur ab eo debile est et molle. 33.
Dolor q̄ sentiꝛ in profundo ventre vsqꝫ ad radices oculorum vꝉ oculos causam doloris in substantia cerebri aut in ventriculis eius contineri sigt. 34.
Dolor qui non sentitur in profundo: sed magis extra in aliјs partibus capitis a cerebro causam doloris contineri significat. 35.
Dolor profunditus peryodicus in fronte vel prora: maxi-

me in altero cornu fiest cã; ꝑmi
tiua causam doloris significat
oriri a stomacho. 36.
¶ Dolor peryodicꝰ in fundo se
pe ⁊ sepiꝰ eueniẽs in ieiunio ma
xime si acutꝰ fuerit vaporẽ acu
tũ a stõacho ꝓcedere ad caput
significat: ⁊ stomachuz esse cali
dũ naturalit aut calidis ⁊ acu
tis humoribꝰ aggrauari. 37.
¶ Dolor peryodicꝰ ⁊ ꝓfundus
maxime eueniẽs in ieiunio ⁊ to
tã prorã occupans ac diuidens
frontẽ per lineam circũquaqꝫ ꝓ
tensaz dum tñ sine ponderosita
te sit ⁊ acumine significat cãm
doloris siccitatẽ eiusdẽ partis
ab inanitione ieiunij vel coitꝰ
vel alterius inanientia impres
sam. 38.
¶ Dolor peryodicus ꝓfundus
in capite maxime lẽtus sine cã
primitiua significat qꝺ ꝓcedit
a flegmate vł vapore resoluto
a mẽbro flegmatis copiam con
tinente. 39.
¶ Quibꝰ craneũ spissum aut ce
rebrũ medullosuz ⁊ temperamẽ
tũ quoqꝫ miringe solide talibꝰ
vt plurimũ est caput forte ⁊ nõ
leuiter patiunt dolorẽ i eo. 40.
¶ Grauissima cephalea ⁊ maxi
me in repletis futurã predicat
apoplexiam. 41.
¶ In omnibus cephaleis quo=
tidiana fecum expulsio iuuat
egros. 42.
¶ In omnibꝰ capitis passiõibꝰ
fricatio pedum ⁊ tybiarum pre
stat remedium. 43.
¶ Ab omnibus vaporosis ⁊ ma
xime generantibus grossuz fu
mum conuenit cephalorgicos
abstinere. 44.
¶ Humor viscosus qui solũ in
capite continetur vel fomentis
extrinsecis ⁊ odoribus tantum
digeritur vel aromaticis absqꝫ
potu sumptis post cibum preci
pue ne ab ore stomachi elongẽ
tur. 45.
¶ Chimus opprimens capitis
regionem vel pillulis in somno
ad stomachum trahitur: vel ad
palatum ⁊ nares dissoluẽtibus
obtalmicis inclinatur aut lo=
tionibus cõsumptiuis resoluit
in vaporem. 46.
¶ Pillule capitales debẽt aro
maticis abundare. 47.
¶ Uehemẽtia resolutiua nõ cõ
uenit capiti applicar̃ sine stipti
corum cõmixtione. 48.
¶ In emigranea violẽta ⁊ subi
ta ꝺclinãti ad alterũ tẽporũ ni
si vena frõtis celeriter icisa fue
rit: ⁊ multꝰ exinde sanguis efflu
xerit. aut secetur arteria tẽpo=
rũ periculum est oculuz eijci a
sua cõcauitate vel rupta cornea
humores effluere aut intus cor
rumpi aut cõturbari. 1.

¶ De vertigine et sco=
thomia.

¶ Quibꝰ vertigo ⁊ scothomia
causantur a stipticitate intesti
norum: hos grauius in ieiuno
vexant fumositates caput gra=
uantes. 2.
¶ Fumositates in capite gene
rantur propter cibi humidita=
tem: ⁊ eius impositione prohi=
bentur ascendere. 3.
¶ Scothomia quã causant scy=
bala inclusa in intestinis i exer
citijs frequenter exacerbant. 4
¶ Scothomaticꝰ nauseãs ⁊ sa
pale luteo molestatꝰ i orenec ci
bũ ab hõinãs: imo copiose mã=
ducãs ⁊ auide proculdubio gi
gnit multitudinẽ hũoꝝ nec a ꝑ
dictis liberabit accidẽtibus do

nec ab eis fuerit emundatus et quotidiana letetur fecu expulsione. 5.

Sicut in hñtibus stomachũ colericũ esuries lõga ↄtiginẽ parit ꝛ scothomiã: sic in hñtib⁹ flegmaticũ refectio festinata. 6

Qua rõne iubet i passiõibus capitis vaporosis ꝛ subitis fricatio mãmillaꝝ in feminis: eadẽ cõuenit in marib⁹ fricatio testiculorum illesa dicensa sicut in pueris. 7

Scothomia fortis apoplexiam ꝑnosticat cũ a parua epilepsia non differat.

¶De epilepsia.

Epilepsia que seqẗ motũ lune si ↄiũctionẽ seruauerit ac vicinos aspectus ꝑncipalr̃ a frigiditate causat: q̃ ↄ̃o in plenilunio commouet nascitur maxime ab humiditate. 2

Epilepsia cõcutiẽs in sõno et cũ tremore medicinã aut curam non recipit mortalium medicorum. 3.

Epilepsia ↄsurgens a mixtura chimoꝝ ꝑcipue russi ꝛ nigri silr̃ maligna ẽ curari difficilis. 4

Gulosi ꝛ infrenati ꝛ maxime violẽti sicut ab epilepsia tardissime liberãtur: sic ab eadẽ facillime capiuntur. 5.

Epilepticus negligens a potibus abstinere nũq̃ opprobriis carebit epilepsie. 6.

Epilepticus ũs ↄ̃rũs q̃litatib⁹ ei⁹ iteciora discrasiata: ꝛ maxie nutrientia nõ multum poterit emendari. 7

Qui vero q̃nq̃ mania torquentur: quãdoq̃ epilepsia nunq̃ sanabũtur.

¶De frenesi ꝛ litargia. 2

¶Frenesis et litargia permutantur alterutrũ sine contrario nã frenetici peũtes fiũt litargici: s; hi frenescẽdo salutẽ recuperant. 2

Intuitus picturarũ ꝛ multũ diuersorũ ꝛ splendor ꝛ sonitus freneticos nimis turbat. 3

Multa lux ꝛ tumultus ꝛ q̃cq̃d euigilare facit litargicis multũ confert. 4.

Sicut freneticũ non ligatum exterminat inquietudo: sic ꝛ litargicũ quietatum pernecat sopor mendax. 5.

Uenter stipticus ꝛ nimis solutus ambo litargicũ ipellũt aut impedire dicuntur. 6

Ubi cerebrum cõprimit aq̃a tũc ꝛ fumoꝝ illuc directio ꝛ naturalis coloris abinde subtractio festinat pniciẽ maxime qr manet eger immobilis.

¶De maniaca ꝛ melancolica passione.

Maniacis ꝛ melancolicis frigidus aer semp inimicat: ꝛ q̃cq̃d in eoꝝ corpib⁹ fumos cõcludit horribiles: somn⁹ tñ ꝛ humectatio prosunt eis. 2

Sicut timor est a melancolicis extirpãdus. sic est incutiẽd⁹ terror maniacis minarum ꝛ flagellorum. 3.

Quãtũ melancolicis obest habitaculũ tenebrosũ: tm̃ põt cõferre maniacis potissime si ad fletum eos induxerit: 4

Melancolicoꝝ fantasmata subuertẽda sunt igenio: nõ dãnãdane ꝑuocati respuãt medẽtibus obedire. 5.

Melancolici non curati sepius trãseunt in maniam. 6.

Maniaci quoꝝ aures falsis vocibus crebre sonant si ligati nõ fuerint seipsos exterminãt.

¶De paralysi et apoplexia.
Paralysis totius corporis est mortis imago apoplexia vicariam eius pretendit precessisse aut vetere immoderatam attestatur repletionem. 2
Non solum refectio nimia: sed inanitio stomachi precipue calidi potest fumositatibus incubum generare. 3.
Infelix terminus apoplexie vel impotentia semicorporis lateralis demonstrat repletionem immoderatam. 4
Immoderata utriusque repletio sine hydropisi nunquam caret exuberantia sanguinis.

¶De passione membrorum nervosorum.
Quocunque humido replente venas ceterosque meatus immoderate possunt et nervi et lacerti et corde mollificari superflue. 2.
Lacertus imbibitus aqua humiditate vel infusiva sedibus correspondet nimium demollitis. 3
Corde remollite cedunt: sed non obediunt pulsantis imperio nam regere nequeunt ad movendum aerem vel sanandum per nimia laxitate. 4
Lacertus mollificatus perdit constantiam naturalis firmitatis et laxitate cadit a naturali situ. 5.
Corruens lacertus pre nimia laxitate sequitur via centri. 6.
Lacertus prostratus laxus seu naturaliter prolongatus nequit sursum seu lateraliter moveri iuncturam cui supiacet aut deputatur ad movendum. 7
Membra relaxata pre nimia laxitate non solum impotentia sunt ad motum sed etiam ad sensum inepta. 8.
Quia temperamento spiritus animalium perficitur: ideo sensus deficit ubi non admiscentur aut eorum temperantia corrumpitur. 9.
Membra que corruerunt spiritus non recipiunt ut solebant: et susceptos extinguunt artando et humectando. 10.
Quanto digniora sunt opera spiritus animalis tanto temperamentum eius melius est quam in ceteris. 11.
Quod magis elongatur ab excellentiis semper facilius vincitur ab extremis. 12
Cuius temperantia magis declinat in alterum extremorum corrumpitur leviter ab illius oppositis. 13.
Pre cunctis spiritibus est animalis subtilior atque lucidior et minus calidus quapropter immoderata caliditas et frigiditas velocius eum distemperat ceteris. 14
In medicatione ulcerum diuturna inguinalium aut vicine regionis nisi coxe protegantur opimentis pilulum est in posterum spasmari lacertoseorum ac tamen infrigidari ut sint admodum inepti. 15.
Quod autem obtenebrat et ingrossat citius extinguit et sterilem efficit. 16
Membrum paralyticum licet sensu careat et motu calere potest ut in sanguineis quarumvenarum et arteriarum beneficio non privantur.

¶De spasmo.
Repletio vaporosa secundum latum offendens organa motionis et longitudinem contrahenda spasmat. 2.
Replicatio infusiva vel aquosa mollificans omnes partes instrumenti motivi paraliticat ipsum. 3.
Spasmo repletionis resolutiva magis palysi exiccativa magis conveniunt et ruptiva. 4.
¶Universalis ablatio vel di-

minatio subita mot⁹ volūtarij frigiditatē & humiditatem cerebri significat. 5.
¶Ablatio hūiditatū repletionē vt in apoplexia. 6.
¶Diminutio & laxitas siue stupor frigiditatē & humiditatē significat. 7.
¶Per mutatio mot⁹ vel inalitas mot⁹ & spasmositas oīm mēbroꝝ subiecta corruptā hūiditatē cerebri vel vaporē venenosuz aliūde venientē in epilepsie spēbus significat. 8
¶Spasmositas vlis paulatim mēbroꝝ siccitatem sigt. 1.

¶De visu.

¶Lapsus cerebri nerui optici tunicaꝝ oculi vel humoris eius aut spūs ingerunt visui nocumentum. 1.

¶De mēbris organicis & primo de passionib⁹ oculoꝝ.

¶Illesis organis pōt spūs viciari vaporib⁹: vt cōfirmat scothomia & vertigo. 2.
¶Non patit lucē solis oculus plenus aquositate. 3.
¶Quibuscūq; vapores colerici aut calidi a stomacho resoluti visuz obtenebrāt his i fine refectiōis expedit aquā sumere frigidā cū manifesta siti & maxime circa somnū. 4.
¶In hn̄tibus palpebrā scabiosam vel piloꝝ reflexionē p̄sigentē oculus fluit lachrymis icessanter. 5.
¶Quib⁹ cerebrū reumatizat et cibus ingurgitātur vel potib⁹ oculi q̄uis aura leuissima promptissime lachrymātur. 6.
¶Quibus palpebra supior pre magnitudine cōplicat i oculuz necesse est orbem eius pungere suis pilis. 7.
¶Rugosa palpebra sit & turbet in medio cessabit cruciare. 8.
¶Si ruga supueniēs in medio palpebre forpicib⁹ aut diu ꝯstricta cū macellis iflexibilib⁹ decidat arefacta mātica palpebrat oculo poterit cōfirmari. 9.
¶In palpebra moderata si pili reflectant oculū cū fuerit extirpati morꝯuenit sitū eoꝝ cū acu ꝓfūde cauterizare. Sanato cauterio meat⁹ vni⁹ pili cauterizandus est alt porus: & interim ceteri reflexi cū exterioribus gutinentur. 10.
¶Palpebra scabiosa cū inuersatur granosa rubea fit sempest grauis. 11
¶Piguedo ꝯgesta iter itrisecā tunicā & extrinsecā & nodus & scabias palpebrā grauāt & oculuz p̄hibent aperiri. 12.
¶Uenositates i cornea inaturales sempꝑcedūt a cōiunctina & ideo cū extirpant ab ea macescūt in cornea. 13
¶Uulnerū cicatrices in cornea semp albe: q̄ vero in coniūctina vt plurimum rubee. 14.
¶Uidere clare res puas tm̄ ex ꝑpiquo claritatē cerebri sigtcū siccitate & paucitatē spirituū. 16.
¶Uidere turbide res grossas tm̄ ex propinquo turbiditatem cerebri significat ex materia vaporosa in venis eius imo in rethi. 16.
¶Quib⁹ vterq; oculus caligat altero clauso clarus videt. 1.

¶De auriū passionibus.

¶Ablatio auditus & diminutio frigiditatē cerebri vel instrumēti significat. 2.
¶Permutatio audit⁹ audire ipetū aq̄ cāpanas sufflatiōes ventoꝝ maleatiōes cōcussiones ar-

borū tonitrua a frixationes imoderatā siccitatē in media pte cerebri aut velaminū sigt res grossas vapores aut vētositates aliū de venietes vel ibi generatas. Audire quasi a remotis humiditatem. 3.

¶Quibuscūq3 post obturatiōez auris reuiniscit audit⁹ hūc p=culdubio friditas hebetauit. 4

¶Densatio reumatis intra caput nō solū parit grauedinē: s3 tinnitum. 5.

¶Surditas magna z antiq̄ medicamis auxilia nō admittit. 6

¶Surditas paulati supueniēs z cōtinue cū fe. vel sine feb. ppetuat maxime q̄bus etas declinat manifeste. 7.

¶Queadmodū naturales effluxiōes auriū fellee surditate supueniēte curantur: ita z surditas fellis emēdat liquorib⁹ z maxie aurium. 8

¶Olea nitro cōdita vel acutis apitiuis fellibus cōparant. 9

¶In vulnerib⁹ auris p̄cipue lōgi tpis fabularū auditus vitandus est z sonorum. 10.

¶Fluores auriū diuturni tēperandi sunt non cōstringendi et maxime subito.

¶De passionibus narium. 1.

¶Ablatio odorat⁹ siue strictura z eius dimissio sine opilatione narium frigiditatez cerebri significat. 2.

¶Permutatio odoratus fetor siue immūdicia nariū humores corruptos significat i cerebro. 3

¶Olfactus recenter amissus a cutis odoribus z obtalmicis restauratur frigidis z humidis liquorib⁹ z viscosis diminutis. 4

¶Quibus olfactus triennio defuit semp deficiet. 5

¶Carētes olfactu nec delectari nec tristari possunt odorib⁹. 6

¶Quicūq3 diligētius vigilādo q̄3 dormiēdo caput operiūt his vt plurimū sanguis e narib⁹ cerebro instillat. 7.

¶Si fluens aquositas in corizam subito restringatur non solū grauabitur prora capitis: s3 auditus et visus recipient nocumentum. 8.

¶Indecens rubedo nasi et maxillarū cum manifesta ventositate illarum partium nequit extergi quousq3 ruptoriis corrosiuis. vultui proportionatis extirpatio venarum premittat: cicatrix ibidem equalis solida p curetur.

¶Doctrina de conseruatione memorie et aliarum virtutum sanitatis cerebri

Xterior excedēs frigiditas ledit memoriam p̄cipue nocturna propter malaz capitis coopertu=ram. 1.

¶Caliditas intēsa valde q̄nq3 pmiscet rōnē z memoriā: z illaz inde ledit. 2.

¶Excedēs cibi z pot⁹ quātitas memoriā multū ledit. 3.

¶Cibor fumosorū comestio et pot⁹ vt alliorū porror ceparu3 porri casei z leguminū virtuti nocēt plurimū memoriali. 4.

¶Et frigidis fructib⁹ atq3 hūidis z aliis crudis refectio ledit memoriā atq3 corpus. 5.

¶Fructuū stipticor vel p nām aut p artē post comestionē tēpata acceptio phibēdo fumos eleuari memoriā iuuat valde. 6

¶ Fructibus aliquibus per assationem stipticis bonitas acquirit sicut sunt pira hyemalia regulata. sicut & sunt auellane castanee nuces atque ficus. 7.
¶ Carnium nō castrati arietis medulleque mutonis frequēs comestio a tota ꝓprietate memoriam debilitat atque ledit. 8.
¶ Temperatorum ciborum et potus sicut gallinarum & perdicum: precipue cerebellorum: earum temperata refectio nō tantum confortat memoriā: sed ēt totum corpus. 9.
¶ Potus excedētis vini vel aq̄ specialiter excedētis frigiditatis actualis corpore nimis calido calorē naturalē d̄paupat stomacho: & per consequēs memoriam debilitat atque ledit. 10.
¶ Potus post comestionem dū cibi fiat ebullitio digestionē interrumpens memorie & cerebro nocet valde. 11.
¶ Ante refectionem corporis ꝓcurare moderatum & conueniēs exercitium nō tantū memorie: sed ceteris virtutibus prodest valde. Spatiari eñ & delectari sensui sunt intellectus. 12.
¶ Quies aūt supflua calorē debilitat: superfluitates retinet & aggrauat: quare ledit memoriam & vsurpat. 13.
Somnus superfluus et vigilie nimie caput & etiam memoriam valde ledunt. 14.
Somnus comestioni ꝓpinquus priusque cibus ad fundum stomachi descenderit surripit memoriam atque aufert. 15.
Superfluitatū per itestina per nares per palatum per vrinam per os per aures: & per fricationem capitis cum pectine cōueniens & debita expulsio ꝯfert virtuti plurimū memoriali: & hoc est post somnum & exercitium faciendum. 16.
Solicitudo visorum seu auditorum frequens recordatio memoriam corroborat et confirmat. 17.
Gaudium temperatum & honesta delectatio nō solum memoriā: sed virtutem intellectiuam et ceteras virtutes corporis ēt iam augmentat. 18.
Sepe lauare pedes in aqua calida in qua bullierint mellissa & folia lauri: camo. & similia memorie capiti & oculis valde cōfert. 19.
Dormire calciatis pedibus p̄cipue sotularibus memoriam impedit atque sensum. 20.
Lauare caput de decimo in decimū diem cū lixiuio in quo calefacta fuerit camomilla: melissa: vel saluia: vel maiorana vel lauri folia & similia: memoriam corroborat & confirmat. 21.
Stare pedes post comestionem suauiter deambulare multum expedit atque confert. 22.
Coriandri preparati post comestionem assumptio prohibendo fumos ad caput ascendere memoriam multum iuuat. 23.
Masticatio masticis cum modico.33. facta ieiuno stomacho ab hūiditate flegmatica sine molestia caput purgat: et inde impedita memoria confortatur. 24.
Pliris cum musco passule & anacardina confectio mirabolani quoque conditi cōfortant memoriam et restaurant.

¶ Doctrina prima.
Capitulum primum.

Ptisici ꝛ quicunqꝫ extenuati celerrime caliditatibꝰ aeris in ꝓfundo corpis alterantᷓ:maxie si rari fuerit naturaliter vt colerici:vel accidētaliter vt qui diu febribus languerunt. 2.

¶Quicūqꝫ febricitātes exposuerūt mēbra nuda frigido cōtineri vt in laboriosis febribꝰ dolorē i articulis patiuntᷓ ꝛ molestā incurrunt tussim. 3.

Extenuatos ꝑcipue iacentes in māsione frigida vel reumatica tussis infestat nisi tunicatis brachijs ꝛ torace iacuerit ꝛ capite pileato maxime si rasum extiterit. 4.

In extenuatis corpibꝰ panniculi spūales ꝛ aiales ꝛ cerebrum repēte ꝛ imoderate ledūtᷓ a frigido aere vel a q̄buscūqꝫ actualiᷓr frigidis. 5.

Repētina pāniculoꝝ spūaliū q̄ fridatio subitā itroducit āhelādi difficultatē q̄ si nimiū ꝯtrahentᷓ imoderatū causabit dolorē ꝛ iterdū sincopi atqꝫ mortē cōstrictis capsulis cordis. 6.

Tunica lanea q̄re sēsibiliᷓr calefacit ꝛ angustiatᷓ patientē:bōbicina ꝟo vl' sericia vl' linea iterclusa bōbace. sufficiēt a frigore ꝑtegit neqꝫ estimatōe vexat ifirmū.

De sudore.

Quotiescūqꝫ sudauerint tunicati maxie graciles expedit mutare tunicā ne corpus ledatur i frigidato sudore. 2.

Quāto tunica calidior aut minus fuerit spōgiosa tāto copiosius reflectit sudorē. ꝛ iō cōueīt i predictis festinātius ꝺponere

De epate calido.

Quibuscūqꝫ caliditas epatis causat ꝯstipationē ab aq̄sis dulcibꝰ velut vuis ꝛ cerasis fortiꝰ ꝯstipātᷓ maxie si fuerit meleraice late nā terreū fortiᷓ exiccāū ꝯstipat intestina. 2.

In habētibꝰ meleraicas latas ꝛ epar calidū mltitudo potꝰ:nō tn̄ imoderata cōstipationē ꝓhibēt solui frigidioribꝰ ꝛ. itestis nimiū mollificatꝫ nequeūt iferiora supioꝝ ꝯstrictōe iuuari. 3.

Si vero imoderata fuerit nec epar attrahere:nec intestia potuerunt retinere.

De febribus.

Qui in multis tēporibꝰ i cōtemplatiōe vixerītᷓ:ꝛ maxie cibo paucissimo celeriᷓ eos feb. vitali depauperat spiritu.

De administratione vini in febricitantibus.

Quibuscūqꝫ febricitantibꝰ arterie sūt angvste mediūqꝫ spūum cōtinētes necesse est vino subtili ꝛ nobili spūs fouere vitales. 2

Febricitātes q̄ penuriā spūum patiūtᷓ nisi vino caute refocilentur:cito deficiūt. 3.

Quibuscūqꝫ febricitātibꝰ stomachus fuerit frigidꝰ caput autē forte ꝛ vix passibile vinū cōgruentius ministratur. 4.

Soluit sudoris ablatio tam in sanis q̄ꝫ i lapsis:ꝛ maxie febricitātibꝰ opilatos aut clausos indicat poros cutis. 5.

Febricitantes ex putrida carnosos necesse est ad aerē subtilē ꝛ liberū trāsportare: maxie si poros habuerit opilatos ab esu q̄ꝫ carniū cōuenit eos abstinere penitus.

De voce.

Diminutio vocis euanescens ꝑ clamorē ꝛ loquēdi conatū aut ꝑ sudorē ꝛ calefactionē ex motu ꝛ

frigiditate causatur et partim ex humiditate. 2.
Vox rauca in loq̄ndo ꝛ nō ī clamādo vl'ī loq̄ndo submisse ꝛ nō alte hūiditatē tm̄ circa epiglotū esse significat: q̄ p clamorem excutitur aut consumitur. 3.
Raucavox in clamando sigt humiditatem dissolutā ex conatu ad organū vocis ꝓcedere: si cuz rascatione ex capite: si cuz tussi aut cū subito saltu granoꝝ ad guttur intercipientium vocez a pulmone procedit. 4.
Quoꝝ caput humidū est ꝛ reumatismis abūdās ī acutis vocibus festinanter mutescunt. 5.
Raucedo quā introducunt fortes ꝛ subite alterationes q̄lita tū oppositarum vt plurimū est perpetua. 6.
Quicūq; masticabilia bene deglutiūt: potabilia ꝟo trāsglutire nō pn̄t vl' difficil'r his vocalis arteria neq̄t obturari sufficienter ab epigloto ex vno q̄dē latere si difficil'r aut ex ambob⁹ sīli modo valeat deglutire. 7.
Si trachea arteria prohibeat̄ obturari ex vno latere p ptē oppositam lateris ingeniatur natura potum traiicere. 8.
Nimi⁹ ꝛ assidui cantandi vsus vl' alte clamādi pectoris meat⁹ dilatat: ꝛ panniculos sp̄ualium membrorum relaxat. 9.
Quibuscūq; sp̄ualiū meatus nimiū dilatāt̄ his attract⁹ aer ab eoꝝ pectore cito egreditur. 10.
Aer inspiratus si moderata dispēsatiōe nequeat expelli vocis offm̄ nō poterit diu ꝯtinuari. 11
Quibuscūq; cātātibus inferior cliban⁹ aut stomach⁹ estuat: alias resonat his m'lta vētositas ꝛ subtilis ibidē icludit̄ circa frenē aut circa stomachū h̄ntez tunicas siccas ꝛ tenues. 12.
Quibuscunq; sanguis flegmaticus dn̄atur ꝛ viscera sua natural'r sūt calida ꝛ robusta his flegmagtica supfluitas ad cutē copiose ꝓpellit̄ ꝛ cādida morphea sepius maculāt̄ur. hoc aūt illis precipue contingit. 13.
Sicut anhelit⁹ ꝛ insufflatio cū ictu ꝛ vox ꝛ loq̄la sūt actiōes p ordinē se h̄ntes cū ledit̄ ex poriꝫ b⁹ necessario ledit̄ q̄dlibꝫ illi posterior ꝛ nō ecōuerso. Sil'r in digestiōe pria scd̄a ꝛ tertia necnō in sensu ꝛ ymaginatiōe estimatiōe ꝛ memoria ꝛ sic de aliis. 14
Sicut anhelitu leso ledūt̄ lacerti pect⁹ ābiētes: sic lesa tm̄ isufflatōe p̄mo necessario patiūt̄ lacerti q̄ sūt itra costas. Et lesa solū ictuali patiūt̄ gule lacerti: lesa q̄z voce tm̄mō ledunt̄ solū musculi gutturis hoc est regionis epigloti. Si tm̄ loq̄la ledit̄ sine p̄cedētib⁹ tm̄ ledit̄ lingua vl' aliq̄d coadiuuātiū mēbroꝝ ad loq̄lā labia: dētes: palatuz ꝛ nares.

¶De passionibus membrorum nutritiuorum: ꝛ p̄io meri et stomachi.

¶Quibuscūq; subito ꝛ sine nausea glob⁹ aut nod⁹ ab ore stomachi ad guttur ascēdere videt̄ ꝛ cibi trāsitū ipedire his grossa vētositas iter ysophagū ꝛ lacertos ꝯcludit̄: aut iter tūicas meri si cum dolore ascenderit. 2.
Quib⁹ ꝟo cū fastidio ꝛ nausea glob⁹ ascēdit glomeratos lūbricos superius pelli significat. 3.
Quoscūq; solicitudo imoderata vexauerit: somnū ipediēs naturalē: si copiose reficiāt̄ necesse est eos indigestione grauari et reumatismis refluere: q̄propter

timēdū est ydropisim aut oblinioné.i.litargiā aut scrophulas aut glādulosas collectiōesgñari nisi supuenerit fluxus vētris. Quod si solicitudines importunas sepe timor concomitatur alienationem vel cardiacaz periculum est oriri. 4.

¶Importuna solicitudo corp⁹ macerat ꝛ extenuat: precipue si crebra tristitia vel illud concomitetur. 5.

In pruritu et pustulis saniosis pedū ꝛ tybiarū expedit calciamenta deponere saltem stricta ꝛ lanea. 6.

¶Fomētationes aq̄ calide sūt vitādeꝫsed carnosis estvtile balneum aque frigide. 7.

¶Quibus epar calidū ꝛ stomachus frigid⁹ necessariū ē venas eoꝝ crudis hūoribus ꝛ ſtaticis abūdare p̄cipue si copiose reficiātur nā cruditas chili ꝑ actionē epatis nequit corrigi. 8.

¶Quibuscūqꝫ sitis ex salso flegmate causatur his vinum purum vel aqua calida sedat efficacius eam quā mixtum vel frigida. 9.

¶Quibuscūqꝫ tendiť cutis imoderate: sicut hydropicisvł sudare nequeūt vel diffic: lr: ꝛ em̄ pe ritensione strigūtur ꝛ obliquātur. 10.

¶Quoscūqꝫ sine feb. vexauerit amaritudo si deliquerit sūpto cibo necesse est hos aut indurātis ꝛ aridis fecib⁹ ꝯstipari vł p̄ter solitū ad piloron.i.ad fūdū vētris effluere colerā. Si ꝟo sūpto cibo ꝛ maxie humido nil remittaꝛ aut parū necesse est i venis ori stomachi concludi coleram. 11.

¶Quibus in ore stomachi colera cōcluditur: al's cōculcaꝛ.hos dolor pregrauat in prora capitis ꝛ amaritudo ꝛ siccitas colerico molestatur. 12.

¶In crapulosis hñtibus vētrē stipticum vt plurimum scrophe multiplicantur. 13.

¶Quibuscūqꝫ strop⁹ abūdat intus vt exteri⁹ his extrema cito infrigidātur grauissima q̄ꝫ sūt corpora ꝛ mox i labore deficiūt. 14

¶Uorātes ꝛ q̄cūqꝫ deglutiūtvt plurimū cibū imasticatum non euadūt capitis nocumenta: nā visus caliginē aut dolorem aut putredinē dentiū patiūtuꝛ: aut aliquam cephaleam. 15.

¶Quib⁹ cor est parum et epar anguste sunt oēs vene. 16.

¶Quibuscūqꝫ febricitātib⁹ stomach⁹ fuerit frigid⁹ caput aūt forte vix passibile vinum ꝯgruē tius ministratur. 17.

¶Quib⁹ craneū spissum ꝛ cerebrū medullosuꝫ ꝛ tēperatū miringe q̄ꝫ solide talibus vt plurimum caput forte nec leuiter patiuntur dolores in eodem.

¶De epate.

¶Quib⁹ epar est calidū necesse est chimos corpis quantūcūqꝫ crudi extiterint aliqualiter sint acuti. 2.

¶In habentibus epar calidūꝫ et miseraicas latas vt plurimū sicce sunt egestiōes ꝛ velut aduste. 3.

¶Corpora que crudis ꝛ acutis abundant chimis contrariarū qualitatum mutationibus alterantur: ꝛ cum exercitijs incalescunt punctis: id est pustulis rubeis prius maculata cutis tandem albescit. ¶Calidi enim et acuti humoris impressio vaporosa preuenit frigidi et compa

cti humoris impressionem. que tardius illo dissoluitur. 4.
In q̄buscūq; corporibus abūda=uerint chimi crudi si cl'i ꝛ acuti humoris impressio excedēs sup=uenerit in aliqua parte corporis immoderatā illius oñdit mali tiā q̄ nimis est fortis ignis q̄ vi get i aq̄s vl' q̄ i aq̄ nō extiguit. 5
Epar hñs calidū ꝛ colericum si ceciderit in asclitē vel hyposar chā: nec̄ calidis nec̄ frigidis poterit emēdari: sed sufficit me dico retardare periculum. 6.
Colerici ꝛ i q̄b⁹ epar ē calidū i moderato potu vl' vsu fructuū aq̄soꝝ i hyposarchā: iterdū ꝛ se pi⁹ icidūt i alschlitē. his ꝓo as=sistētib⁹ igni: sicut exigit coco=rū offm̄ crebro percutiūt arthe tica vagatiua cruda aquosita te petēte iūcturas q̄ sepi⁹ motu dilatant vt spondile lūborū. 7.
Quibuscūq; lāguētib⁹ aschlite vel hyposarcha supuenerit car bunculus vel antrax proculdu bio mortē vicinā eē denūciat. 8.
Quibuscūq; iuuenib⁹ epar cl'm ꝯstipationē iducit his pot⁹ aq̄ frigide subuenit precipue si su mat circa pncipiū refectiōis. 9.
Quib⁹ vapores a stomacho co lerico vel cl'o resoluti visum ob tenebrāt: his in fine refectionis expedit aquā sumere frigidā cū manifesta siti: ꝛ maxime cir=ca somnum. 10.
Qui lacticiniis cibis ꝛ piscib⁹ atq; olerib⁹ vescunt vt pl'm ne=cesse est horū sanguinē abūda=re flegmate: maxime si cū his fructibus aquosis vtant. 11.
Quibuscūq; sāguis flegmatic⁹ dñat ꝛ viscera sua naturalr' sūt cl'a: ꝛ robusta: his flegmatica su pfluitas ad cutē copiose ppelli

tur: ꝛ cādida morphea sepius maculant. Hāc āūt illis pcipue cō tigit q̄buscūq; sub vestib⁹ cre=bro sudor concluditur. 12.
Circa vētrē vbi sudor maxie co artat morphea sepi⁹ icipit: et ad supiora sepi⁹ ptēdit vaporē flegmatici motū sequens. 13.
Purgati ꝛ alimēta flegmatis euitantes a morphea celeriter emēdāt aq̄s sulphureꝭ ꝛ ardēti bus atq; ruptoriis medicinis.

De intestinorū ꝛ partiū ventris passionibus.

In diuturnis vētris solonib⁹ nisi caute ptegat ancharū re=gio patiēsq; sederit i sella pānꝭ calidis circūtecta vexabit i po sterū nefresi vl' dolore lūborū. 2.
Quibuscūq; vexatꝭ torsiōibus aut aliis vētrꝭ dolorib⁹ absq; feb. vl' vlcere n̄ remediāt p cale factoriū vl' clistere vl' balne. aq̄ calide: his philoniuz aut alia ex magnꝭ opiatꝭ recētib⁹ aut n̄ recētib⁹ senib⁹ aut iuuenib⁹ cō uenit ministrare. 3.
Quibuscūq; vēter fuerit stipti cus ꝛ chimi crudi atq; acuti mł tiplicant i venis vt pl'm scabie vexant ꝛ imūdiciis cutis. 4.
Iuuenes q̄ a fluxu colerico mo lestāt ꝛ maxie i estate copios⁹ pot⁹ aq̄ frigide liberat si suma tur vrgēte sibi pcipue circa re=fectionis principium. 5.
Iuuenib⁹ colericis i viis vrina lib⁹ vlceratꝭ fluxū patiētib⁹ vri nalē expedit abstinē a potu vi ni: ꝛ maxime acuti. 6.
In assuetis diu sedere q̄rū mēs studio distrahit: pcipue qñ di=uersoria sūt remota nimis re=tēta coartant egestio ꝛ vria. 7.
Quib⁹ egestiōis ꝛ vrine supflui tates diuti⁹ retinent necesse est

timēdū est ydropisim aut obli=
uioné.i.litargiā aut scrophulas
aut glādulosas collectiōes ḡna
ri nisi supuenerit fluxus vētris.
Quod si solicitudines importu
nas sepe timor concomitatur
alienationem vel cardiacaz pe
riculum est oriri. 4.

¶Importuna solicitudo corp⁹
macerat ꝛ extenuat:precipue si
crebra tristitia vel illud conco=
mitetur. 5.

In pruritu et pustulis saniosis
pedū ꝛ tybiarū expedit calcia=
menta deponere saltem stricta ꝛ
lanea. 6.

¶Fomētationes aq̄ calide sūt
vitādeꝛsed carnosis estvtile bal
neum aque frigide. 7.

¶Quibus epar calidū ꝛ stoma
chus frigid⁹ necessariū ē venas
eoꝝ crudis hūoribus ꝛ flaticis
abūdare p̄cipue si copiose refi=
ciātur nā cruditas chili ꝑ actio
nē epatis nequit corrigi. 8.

¶Quibuscūq3 sitis ex salso fleg
mate causatur his vinum pu=
rum vel aqua calida sedat effi=
cacius eam quā mixtum vel fri
gida. 9.

¶Quibuscūq3 tendit cutis imo
derate:sicut hydropicisvl' suda
re nequeūt vel diffic:lr: ꝛ eīn pe
ritensione strigūtur ꝛ obliquā=
tur. 10.

¶Quoscūq3 sine feb. vexauerit
amaritudo si deliquerit sūpto
cibo necesse est hos aut indura
tis ꝛ aridis fecib⁹ ꝯstipari vl' p̄=
ter solitū ad piloron.i.ad fūdū
vētris effluere colerā. Si ꝟo sū
pto cibo ꝛ maxie humido nil re
mittat aut parū necesse est i ve=
nis ori stomachi concludi cole=
ram. 11.

¶Quibus in ore stomachi cole
ra cōcluditur:al's cōculcat.hos
dolor pregrauat in prora capi=
tis ꝛ amaritudo ꝛ siccitas cole
rico molestatur. 12.

¶In crapulosis hn̄tibus vētrē
stipticum vt plurimum scrophe
multiplicantur. 13.

¶Quibuscūq3 strop⁹ abūdat in
tus vt exteri⁹ his extrema cito
infrigidātur ḡuissima q̄3 sūt cor
pora ꝛ mox i labore deficiūt.14

¶Uorātes ꝛ q̄cūq3 deglutiūtvt
plurimū cibū imasticatum non
euadūt capitis nocumenta: nā
visus caliginē aut dolorem aut
putredinē dentiū patiūtur:aut
aliquam cephaleam. 15.

¶Quib⁹ cor est parum et epar
anguste sunt oēs vene. 16.

¶Quibuscūq3 febricitātib⁹ sto=
mach⁹ fuerit frigid⁹ caput aūt
forte vix passibile vinum ꝯgruē
tius ministratur. 17.

¶Quib⁹ craneū spissum ꝛ cere
brū medullosuz ꝛ tēperatū mi=
ringe q̄3 solide talibus vt pluri
mum caput forte nec leuiter pa
tiuntur dolores in eodem.

¶De epate.

¶Quib⁹ epar est calidū necesse
est chimos corpis quantūcūq3
crudi extiterint aliqualiter sint
acuti. 2.

¶In habentibus epar calidū
et miseraicas latas vt plurimū
sicce sunt egestiōes ꝛ velut adu
ste. 3.

¶Corpora que crudis ꝛ acutis
abundant chimis contrariarū
qualitatum mutationibus alte
rantur:ꝛ cum exercitijs incale=
scunt punctis:id est pustulis ru
beis prius maculata cutis tan=
dem albescit. ¶Calidi enim et
acuti humoris impressio vapo
rosa preuenit frigidi et compa

cti humoris impressionem. que
tardius illo dissoluitur. 4.
In q̄buscūq; corpibus abūda=
uerint chimi crudi si cl'i & acuti
humoris ipressio excedēs sup=
uenerit in aliqua parte corpis
immoderatā illius ōndit mali
tiā q̄ nimis est fortis ignis q̄ vi
get i aq̄s vl' q̄ i aq̄ nō extiguit. 5
Epar hn̄s calidū & colericum si
ceciderit in asclitē vel hyposar
chā: neq; calidis neq; frigidis
poterit emēdari: sed sufficit me
dico retardare periculum. 6.
Colerici & i q̄b⁹ epar ē calidū i
moderato potu vl' vsu fructuū
aq̄sor; i hyposarchā: iterdū & se
pi⁹ icidūt i alchlitē. his ꝑo as=
sistētib⁹ igni: sicut exigit coco=
rū offm̄ crebro percutiūt arthe
tica vagatiua cruda aquosita
te petēte iūcturas q̄ sepi⁹ motu
dilatant vt spondile lūborū. 7.
Quibuscūq; lāguētib⁹ aschlite
vel hyposarcha supuenerit car
bunculus vel antrax proculdu
bio mortē vicinā eē denūciat. 8.
Quibuscūq; iuuenib⁹ epar cl'm
ɔstipationē iducit his pot⁹ aq̄
frigide subuenit precipue si su
mat circa pncipiū refectiōis. 9.
Quib⁹ vapores a stomacho co
lerico vel cl'o resoluti visum ob
tenebrāt: his in fine refectionis
expedit aquā sumere frigidā;
cū manifesta siti: & maxime cir=
ca somnum. 10.
Qui lacticinijs cibis & piscib⁹
atq; olerib⁹ vescunt vt pl'm ne=
cesse est horū sanguinē abūda=
re flegmate: maxime si cū his
fructibus aquosis vtant. 11.
Quibuscūq; sāguis flegmatic⁹
dn̄at & viscera sua naturalr' sūt
cl'a: & robusta: his flegmatica su
pfluitas ad cutē copiose ꝑpelli
tur: & cādida morphea sepius
maculant. h̄ aūt illis p̄cipue cō
tigit q̄buscūq; sub vestib⁹ cre=
bro sudor concluditur. 12.
Circa vētrē vbi sudor maxie co
artat morphea sepi⁹ icipit: et
ad supiora sepi⁹ ꝑtēdit vapor;
flegmatici motū sequens. 13.
Purgati & alimēta flegmatis
euitantes a morphea celeriter
emēdāt aq̄s sulphureis & ardēti
bus atq; ruptorijs medicinis.

¶ De intestinorū & partiū
ventris passionibus.

In diuturnis vētris solōib⁹
nisi caute ꝑtegat ancharū re=
gio patiēsq; sederit i sella pāns
calidis circūtecta vexabit i po
steṙ nefresi vl' dolore lūbor;. 2.
Quibuscūq; vexatis torsiōibus
aut alijs vētris dolorib⁹ absq;
feb. vl' vlcere n̄ remediāt p cale
factoriū vl' clistere vl' balne. aq̄
calide: his philoniuz aut alia
ex magnis opiatis recētib⁹ aut n̄
recētib⁹ senib⁹ aut iuuenib⁹ cō
uenit ministrare. 3.
Quibuscūq; vēter fuerit stipti
cus & chimi crudi atq; acuti ml'
tiplicant i venis vt pl'm scabie
vexant & imūdicijs cutis. 4.
Iuuenes q̄ a fluxu colerico mo
lestāt & maxie i estate copios⁹
pot⁹ aq̄ frigide liberat si suma
tur vrgēte sibi p̄cipue circa re=
fectionis principium. 5.
Iuuenib⁹ colericis i vijs vrina
lib⁹ vlceratis fluxū patiētib⁹ vri
nalē expedit abstinerē a potu vi
ni: & maxime acuti. 6.
In assuetis diu sedere q̄rū mēs
studio distrahit: p̄cipue qn̄ di=
uersoria sūt remota nimis re=
tēta coartant egestio & vria. 7.
Quib⁹ egestiōis & vrine supflui
tates diuti⁹ retinent necesse est

lũboꝝ aut circũiacẽtiũ mẽbro-
rũ passiones incurrere. 8.
Assuefactio simplicis supposi
torũ vł clisteriis i illis q̄ a ꝯsti-
patione grauant̃ q̄tidiana nõ
offendit naturam. 9.
In r̃lr cõstipatis obseruantia
diete laudabilis vsus nocumẽ
ta ñ corrigit:ʒ ꝓhibet augmẽ
tari:ꝛ iõ meli⁹ ẽ vt corrigat̃ ñʒ
ꝙ nature cursus pmiserit. 10.
Intentiones rerũ cõspectaruʒ
tpe gñationis efficaces i geni-
tis relinquũt impressiones. 11.
Uigilie vespertine solẽnitatis
vẽtralis leuitatẽ strãgulãt ma
tutinam. 12.
Quibuscũq; venter imoderate
tumescit absq; dolore vel ipre-
gnatiõe his iter sifach ꝛ nutri
tiua multa coartat̃ aq̄sitas ve
lut i asclite sicca:ꝛ multa vẽto
sitas vt i tympanite:ʒ si mlier
fuerit a matrice extensa a vẽto
sitate mediocri tumor cãri po
test. 13.
Uenter q̄ mediocri ventosita-
te tumescit exteri⁹ pcussꝰ tym-
panizat interius. 14.
Si ventus clausus in matrice
tetẽderit mulieris vẽtrẽ tunc
exit⁹ femine.i.vulue sepius ru
ctuabunt. 15.
Quibuscũq; vẽt⁹ a siphach his
sumptis apitiuis ructuat p os
sursum. 16.
Tumor q̄ delitescit fomentis
moderate calidis:ꝛ infra dieʒ
nãlẽ resurgit:aut circit͛a tenui
vł mediocri vẽtositate cãtur.

¶De cõseruatione sanitatis.

Conseruatio sanitatis in
lapsis corporib⁹ cũ his q̄
lapsum corrigunt leuiter secu
rius exercetur. 2.
Etas et inata cõplexio atq; cõ-
suetudo sp attendi debẽt mo-
derãda ꝟtute correctiuorũ. 3.
Ubi cõplexio naturalis cũ eta
te cõiũgit̃ declinãdi p̄cipuũ est
vsus tẽperatorũ i qualibet an-
ni quadra. 4.
Sicut calidiora modicũ tẽpe-
ratis cõueniũt vsui tpe hyema
li:sic estatis tpibus frigidiora
conceduntur.

¶De cõserẽtib⁹ ꝛ nocẽtib⁹
iũcturis ꝛ prio d̄ nocẽtib⁹.

Passibilitas iũcturarũ ne-
q̄t vsum nocẽtiũ i q̄titate
notabili tolerare:pedes corpo
rũ p̄dictoꝝ offẽdit excellẽter i
frigidãs ꝛ faciẽs estuare:oĩs
fatigatiua deambulatio ledit
eos:ꝛ maxie sũpto cibo:plura
q; suspensio pedũ facit idẽ. 2.
Hyemalia pira ꝛ mala cocta-
na castanee:vue brumales et
substãtie leguminũ ꝛ raparuʒ
iũcturis oibus aduersant̃. 3.
Lactãs porcellus aut fluuia-
les aues ꝛ vetuste gallie pdi-
cialiter feriunt iũcturas infe-
riores cũ modico iteruallo. 4.
Minas terribiles ifert iunctu-
ris lesis ꝛ capiti q̄ lac aialium
cum cibis et vino frequenter
sumit. 5.
Pisces bellnales vt murex et
anguilla iũcturis inferioribus
semp inimicantur. 6.
Potus q̄ nõ expectat iudiciuʒ
vere sitis iũcturis mistrat gra
uamina lesionis. 7.
In dormiẽtib⁹ nimis ledit ar-
ticulos decubit⁹ resupin⁹. 8.
Sicut auarus venter oppmit
oẽs art⁹ sic ei⁹ q̄tidiana largi
tas fouet eos. 9.
Extremis artub⁹ naturaľr ex-
citat iracũdia tempestatem.

¶De cõferentib⁹ iuncturis.

Flores

Flores amigdali: necnon mirti & camomille melliloti atq̃ rose sp iuncturis possunt ꝯuenienter administrari. 2.
Achorus et edera nõ arborea: sed terrestris iuncturis oibus specialiter amicantur. 3.
Nux indica iũcturis et neruis pre ceterꝫ terre nascẽtib⁹ mľti pliciter est amica. 4.
Saluia parũ cocta et crebro sũpta in fine refectiõis ministrat eis inestimabile iuuamẽtũ. 5.
Qui sepi⁹ calcat vuas ac musto recẽti balneat pedes suos rarissime podagrizat. 6.
Florib⁹ alcãne laxi pedes fragiles ꝑpetuo roborantur. 7.
Uerbena gestata recens circa colũnas pedũ virib⁹ occultis prebet iuuamentum eisdem. 8.
In terris alũinosis pedib⁹ nũq̃ deest robur ꝓsperitatis. 9.
Fomentationes q̃ꝫ aq̃ calide sunt vitande: sed carnosis est vtile bal. aque frigide. 10.
Celeste sigillũ dolores pedum fugat in eternum.

¶ Aphorismi eiusdẽ materiam febriũ concernentes: cũ annotatione propriorꝫ locorũ quo facili⁹ reperiri possint.

Qui in multis tꝑibus &c. de febribus. 1.
¶ Quibuscũq̃ febricitãtib⁹ arterie &c. Apho. 1. ca. ð admini strat[i]õe vini in febricitantib⁹.
¶ Febricitãtes q̃ penuria spirituũ &c. 2. de administratione vini in febricitantibus.
¶ Soliti sudoris ablatio &c. 4 de administratione vini &c.
¶ Febricitãtes de putrida &c.
¶ Quintus de administratiõe vini in febricitantibus.
¶ Quibuscũq̃ febricitãtib⁹ stomachus fuerit frigid⁹ &c. 3. de administratione vini vt supra.

¶ De apostematibus.

¶ Quibuscũq̃ strophus abundat &c. 13. de passionibus membrorum nutritiuorum.

¶ De sudore.

¶ Quotiescũq̃ sudauerit tunicati &c. de sudore. 1.
¶ Quãto tunica calidior &c. de sudore. 2.
¶ Soliti sudoris ablatio tã in sanis &c. de administratiõe vini in febricitantibus.
¶ Quibuscũq̃ tendit cutis &c. de passionibus membrorũ nutritiuorum. 9.
¶ Circa ventrem vbi sudor &c. de epate. 12.
¶ Purgati & alimenta flegmatis. &c. de epate vltimus.
¶ Expliciũt Aphorismi particulares ab Arnaldo ð villa noua editi ingeniũ nocuis curatiuis & ꝓseruatiuis morborũ spirituales ꝑtes corporis humani respicientes.

Deo gratias.

¶ Incipit Liber primus Tegni Galeni.

¶ Prima pars primi libri.

Tres sunt omnes doctrine que ordine habentur. 2.
Prima quidẽ est finis notione que secundũ dissolutionem fit. 3.
Secũda vero que ex cõpositione est ſꝫ resolutionẽ inetorꝫ. 4.
Tertia ꝟo ex termini dissolutione: cui nunc insistim⁹. Appellare ãt lꝫ huiusmodi doctrinã nõ solũ termini dissolutionẽ: sꝫ

etiā aptionē vt q̇dā noiauerūt:
aut r̄solutionē: aut diuersionē
vt aliū q̇dā: aut explicationē:
aut expositionē vt aliū. 5.
Conati sūt ꝙ q̇dā herophilorū
hmōi facere doctrinā queadmodū eraclides ꝛ herithe⁹. 6.
Conati sunt ꝛ eā q̄ ſm cōpōnē
ipſi herophili: ꝛ q̇dā eraſiſtratoꝝ: ꝛ athenieſis athaleus. 7.
Null⁹ tñ añ nos ſcripſit eā q̄ ex
finis notiōe icipit: ex q̄ oēs artes cōſiſtūt ſm rationē. 8.
Sed ꝛ illā quidē alibi pertrāſiuimus. 9.
Hic ṽo diffinitiuā faciem⁹ doctrinā q̄ ꝗtū reliquit ab ea q̄ ē
ſm diſſolutōē ꝛ dignitate ꝛ rōne: tñ abūdās ē ad cōphēſionē
toti⁹ ꝛ memo. eoꝝ q̄ ſꝫ ptē. Facile ei memorabilia ſūt ſatis ex
tmini diſſolutiōe oia: eo ꝙ ꝯtineat i ſe toti⁹ artis capl'a ꝛ optimū tminū: quē ꝛ ſbalē q̇dā nomināt eꝯuo diuidentes his q̄
notiōes appellāt. et ille ſi q̇dē ab accñtib⁹ diffiniūt reb⁹: hi
ṽo in ſubſtātia ipſa ꝯſiſtūt. 10.
Que ṽo ſꝫ ptē ē tractatio vniuerſe medicinalis ſpeculationis: i multis aliis a nobis ſcripta eſt negociis. Quib⁹ expedit vti ad tres doctrinas. 11.
Sꝫ nūc a diffinitiua icipiem⁹
tñ adhuc apponētes ꝙ ſola capitl'a ꝛ velut ꝯclusionē: ſꝫ explicatiōē dmōſtratoꝝ dicet nūc.

¶ Secūda pars primi libri Tegni Galeni de tpe.

Medicina ē ſciētia: ſanoꝝ: egroꝝ: ꝛ neutroꝝ. 2.
Sciētie ergo nomē cōiter ꝛ nō
proprie audire oportet. 3.
Sanū aūt ꝛ egrū ꝛ neutrū tripliciꝛ vnū q̇dꝙ dr̄: hoc q̇dē vt
corp⁹: h̄ aūt vt cauſa: hoc ṽo vt
ſignū. Etenī ſuſceptibile ſanitatis eſt corp⁹. ꝛ efficiēs ꝛ ꝯſeruās eā eſt cā. Et declarās eam
ſignū. oia āt hec vocāt helenes
ſana. Scdm ṽo eūdē modū et
egra: ꝛ ſuſceptiua egritudinū
corpora ꝛ efficiētes ꝛ ꝯſuātes
egritudies: cās: ꝛ ſigna declarātia: ꝛ neutra ſm eādē rōnē: ꝛ
corpora: et ſigna: ꝛ cauſas. 4.
Et ſm primā q̇dem rōnē ſciētia
cārū ſanaꝝ medicinalis ē poſt
illā aūt ꝛ aliaꝝ: ſcdo ṽo ꝛ egrarū: ꝛ tertio neutrarū: ꝛ poſt hoc
corpoꝝ. Primū q̇dē eſt ſanorū:
deinde egrorū: deinde neutroꝝ.
Et de ſignis ṽo ſm eādē rōnē.
In actiōib⁹ ṽo pri⁹ q̇dē corpoꝝ
cognitio ex ſignis māifeſta ē: p⁹
hec ṽo ꝛ eaꝝ cārū iuētio. 5.
Sꝫ qm̄ efficiēs: ꝛ declarās: ꝛ ſuſceptiuū dupl'r vnūqꝫ dr̄ h̄ q̇dē
ſimpl'r. h̄ ṽo vt nunc: ſciēdū eſt
vtrorūꝙ ſciaꝫ eē medicialē. ꝛ ipꝫ
ṽo ſimpl'r dupl'r dr̄: hoc q̇dē vt
ſp. hoc ṽo vt multū. ꝛ ē vtrorūꝙ ēt hoꝝ ſcia medicinalis. 6.
Neutroꝝ ṽo ꝛ cā: ꝛ ſignū: ꝛ corpus. ꝛ qd̄ ſimpl'r dr̄: ꝛ qd̄ vt nūc
tripl'r vnūq̇dꝙ dr̄. h̄ q̇dē eo qd̄
neutro ꝯrioꝝ pticipet. hoc q̇dē eo qd̄ vtriuſꝙ ꝯrioꝝ eq̄lit. h̄
aūt eo ꝙ aliqñ q̇dē hoc: aliqñ
illa. ¶ Hoꝝ vero ipoꝝ ſꝫ duos
modos dr̄. Aliqñ q̇dē pticipādo vtrorūꝙ ꝯrioꝝ equal'r. Aliqñ ṽo ampli⁹ altero. 7.
Eſt aūt de toto termino dubitatio q̇dā ſm locutionē: quā ꝛ
ipſam opꝫ determinare. In eo
eñ qd̄ dicit medicinā eſſe ſciētiā ſanoꝝ egroꝝ ꝛ neutroꝝ: ſignificat quidē ꝛ omniū ptiū.
Significat aūt ꝛ quarūdā. Significat etiaꝫ ꝛ aliū. Sed oim
quidē incōprehēſibile eſt ꝛ im-

possibile. Quarūdā vero ipse-
ctū: ꝛ nō artificiale. Qualiū ꝟo
ꝛ artificiale simlr et sufficiēs ad
oēs partes artis quas cōtine-
ri dicim⁹ i medicie diffinitiōe.

¶ Tertia pars libri primi
Teg. Gal. de corpore.

Incipiam⁹ igitr a corpori-
bus. Primo quidē q̄lia sa-
na ꝛ egra et neutra ꝯtingat eē
existētia: post hec vero d̄ signis
et causis orōnē percurram⁹. 2.
Sanū est aūt simplr corp⁹ eu-
cratō q̄dē exñs ex generatiōe
simplicib⁹ ꝛ primis particulis
coequale ꝟo his q̄ ex his cōpo
nunt organicis. Sanū vero vt
nunc est corpus quod secundū
presens tēp⁹ est sanum. Est aūt
et hoc qd̄ secundū tempus sa-
num est corp⁹ eucratū et coeq̄-
le non secunduz optimam eu-
crasim et coequalitatem sed se
cundum propriam ipsius sani
corporis essentiam: vel secūdū
ipsius propriam sani corporis
qualitatē. Semper est tale ma
xime eucratum et maxime coe
quale. Ut multuz vero ab opti
ma compositione derelictū est:
non multum tamen. 3.
Egrum vero corp⁹ simpliciter
est quod ex generatiōe est aut
distemperatuz in his que simi
les habent partes: aut nō coe-
quale in organicis: aut vtrisq̄
simul. 4.
Egrum vero vt nunc est corp⁹
egrotās in tempore in quo di-
citur tale existens. Manifestuz
est autem quod ꝛ hoc quod se
cundum tēp⁹ dicitur esse egrū
aut distemperatum est in simi-
les habentib⁹ partes: aut ine-
quale i organicis; aut i vtrisq̄.
¶ Et semper quidem egrū est
quodcūq̄ ex generatiōe aut di
stēperatum satis existens i sim-
plicibus particulis: aut in om-
nibus: aut in quibusdā: aut ma
xime dominantibus: aut etiam
inequale in organicis. ¶ Ut mlr
tum vero egrū est corpus ab hu
iusmodi malitia derelictum: nō
dum vero in medio neutralita-
tis constitutum. 5
Quoniam autem ꝛ neutruz cor
pus tripliciter dicebatur: hoc q̄
dem in eo ꝙ neutra extremarū
dispositionū participet: hoc ve-
ro vtraq̄. hoc autē eo ꝙ aliquā
do quidem hac: aliqñ vero hac
Secūdū primū q̄dē significatuz
neutrum erit corpus mediuz ve
re existens sanissimi corporis ꝛ
egerrimi. 6.
¶ Et hmōi q̄dē: hoc simpliciter
tale est quoniam ex generatiōe
tale constitutum est: hoc vero vt
nunc quodcūq̄ in p̄senti tēpore
mediuz vero existit et sanissimi
corporis ꝛ egerrimi. ¶ Eius ꝟo
quod simplr est. hoc quidē sem
per tale: qm̄ i oib⁹ etatib⁹ semp
maxie permanet tale. hoc vero
vt multū qm̄ mutatōes q̄sdā est
accipiēs. ¶ Scd̄z ꝟo secundū si
gnificatū neutrum erit corp⁹ cō
trariis simul dispositionib⁹ par
ticipans ex generatione aut se-
cundum vnā partē: aut sm̄ duas
differentes. Secūdū vnā q̄dē: vt
si sm̄ alteram oppositionem eu
cratuz fuerit effectiuarū qualita
tū: aut sm̄ vtrasq̄ q̄dē oppositio
nes: sz circa formationem: aut
magnitudinez: aut nūerū ꝑticu
laruz: aut positionē lapsuū: aut
ecōuerso. In his q̄dē correctuz:
aut i oib⁹: aut i q̄busdā. In cra
si ꝟo derelinquēs: in differētib⁹
ꝟo partibus ꝛ sm̄ oēs oppositio

nes pōt aliq̇d ꝯtrarioꝝ partici
pare simꝉ. ¶Et sꝑ q̇dē tale est
ƀꝫ oēs etates manēs simile. Ut
multū ꝟo est qꝺ ꝛ ꝑmutaꝉ ƀm
aliq̇d. ¶Ita vero ꝛ qꝺ vt nunc
neutrū erit corp⁹ ƀm significa-
tū: aut eo ꝙ ƀm vnā ꝑtē: hec ha
beat sana: hec ꝟo egra: aut in-
herentiū ei: aut circa ꝑtes dif-
ferētes. ¶Scōm ꝟo tertiuꝫ si-
gnificatū neutrū erit corp⁹ qꝺ
q̇dē mō sanū fit mō egrū in ꝑte
tꝑis: queādmodū inheret ali-
quib⁹ puerꝫ q̇dē exn̄tib⁹ sanos
eē: adolescētib⁹ ꝟo factꝫ egros
vꝉ ecōuerso. In vno ꝟo tꝑe ita
neutrū vere ꝯtigit q̇dē cōsiste-
re: ƀm ꝟo latitudinē nō ꝯtigit.
Scim⁹ ꝟo qm̄ nunc dupꝉr. 7.
Sanū ꝟo ꝛ egrū ꝛ neutrū cor-
pus q̇ties dr̄ ꝛ q̄le vnūqꝺq; est:
sufficiēter determinatū est. De
signis ꝟo deinceps dicēdū est.

¶Incipit secundus liber
Tegni Galeni.

¶Incipit pria ꝑs li. Gal. ꝺ cāis

¶Prima pars de capite.

Sant autē ꝛ
hoꝝ signoꝝ sana
q̇dē q̄cūq; p̄sentꝫ
sanitatis sunt si-
gna demōstrati-
ua: et future prenostica et pri⁹
facte rememoratiua. 2.
¶Egra ꝟo signa p̄ntis egritu
dis ꝺmōstratiua sūt ꝛ future ꝓ
nostica: ꝛ p⁹fctē remēoratiua. 3
Scōm ꝟo ħ ꝛ neutra: ꝛ q̄ neu-
traꝝ dispositionū demōstrātia
sūt: ꝛ ꝓnostica: ꝛ r̄memoratiua
Et sūt signa ƀꝫ aliq̇d q̇dē sanā
ƀm ꝟo aliq̇d q̇dē egrā declarā-
tia dispositionē. Et hec q̇dē ƀm
tꝑa sanis ꝛ egris insunt. 4.
Appellanꝉ autē hec oīa q̇dem
signa a veterib⁹ medicis prono
stica ꝛ si p̄sentiū aut preteritoꝝ
aut futuroꝝ declarātia sunt. 5.
¶Et vtilitas q̇dē magna est: et
demōstratiuoꝝ ꝛ ꝓnosticoꝝ; mi
nor ꝟo rememoratiuorū. 6.
¶Existentib⁹ ꝟo corporib⁹ sa-
nis: his q̇dē simpliciter: his ꝟo
vt nūc q̄ ꝛ sana dicunꝉ. Simpli-
citer sanoꝝ corpoꝝ duplicē dixi
mus eē differētiā. hec q̇dē seorū
sꝑ eē talia. hec ꝟo vt multū. Sē
ꝑ q̇dē talia q̄cūq; hn̄t optimam
cōpositionē. Ut multū ꝟo q̄cūq;
ab hac non multum deficiunt. 7
¶Cognitiōes ꝟo eoꝝ: ꝛ ab ihe-
rētib⁹ ƀꝫ substātie eoꝝ rōnē opꝫ
fieri. ꝛ ab his q̄ necessitate hec
ꝯsequunꝉ effectibus ꝛ casibusq̄
ēt accidētia vocamus ꝓprie. 8.
¶Substātia q̇dē ipa eoꝝ q̄ i op
tima ꝯpositiōe sūt ꝯtēperātia si
miles q̇dē ꝑtes habētiū i calidi
tate ꝛ frigiditate: ꝛ siccitate: et
hūiditate: organicoꝝ ꝟo i quā-
titate ꝛ q̄litate ꝯponētiū ea ꝛ ad
huc iformatiōe ꝛ positōe ꝑticula
rū vniuscuiusq; ꝛ toti⁹ organi. 9.
¶Ab his ꝟo q̄ ex necessitate hec
sequunꝉ: siꝉes q̇dē ꝑtes habētia
q̄btū q̇dē ad tactuꝫ in duritie et
mollitie mediocritas q̄btū ad vi-
sum bonus color ꝛ ƀm lenitatē ꝛ
asperitatē mediocritas. 10
¶Secūdū ꝟo effect⁹ oꝑationū
ꝑfectio quā ꝛ ꝟtutē nolamus. 11
¶Eorū ꝟo q̄ organica ꝯsequūꝉ
in coeq̄litate ꝛ pulchritudie om
nis corporis organicoꝝ: āplius
ꝛ inherētiū eis effectū in ꝟtute
Optime: ergo ꝯpositiōis corꝑis
demōstratiua signa sūt hec. 12.
¶Eoꝝ ꝟo q̄ q̇dē deficiūt ab hac
sana ꝟo sunt: hec q̇dē in similes
partes habētiū lapsa sunt con-
tēperātia ƀm quēdā ꝑuū lapsuꝫ

hec vero et in coequalitate organicorum partium aliquid: et hic lapsus aut est omnium: aut aliquorum: secundum aut vtrunque. 13.

¶ Signa aut lapsuum eadem sunt cum his que virtutem eorum complent: temperantia in habitibus similes partes: numerus vero et formatio et magnitudo: et positio in organicis. vtrisque vero commune vnitas: quam et continuitatem eorum nominamus. 14.

¶ In eisdem vero ipsis signis lapsuum et egrorum corporum est vitium secundum singulum egri significatum. Terminus vero vtriusque discretiuus est operationis sensibilis lesio. 15.

¶ Ab optima vero deficientia compositione: corpora quidem breue lesa sunt et ipsa secundum veritatem: non tamen sensibile est hoc. 16.

¶ Determinat autem ea magis et minus in operationibus et egris causis repugnare. 17.

¶ Simpliciter vero egra corpora determinata sunt eo quod facilius ab egris causis vincantur: et ab eo quod secundum multum aliquid secundum virtutem operationum delinquant. 18.

¶ Sunt vero horum vtrorumque in medio neutra: et que vero dicuntur neutra et que cum latitudine quadam. 19.

¶ Et diuiditur totius sanitatis latitudo in tres partes latitudinem habentes et ipsas multam: quarum prima quidem erit sanorum corporum: secunda vero egrorum: tertia neutrorum. 20.

¶ A quibus deinceps sunt egrotantia corpora lesionis sensibilis operationum determinata. 21.

¶ Dolentia vero et quorum motiones sunt deliquentes: aut omnino perierunt manifestos habent terminos.

¶ Quecunque vero infirmas habent operationes in maximis quidem discessibus facile discernuntur secundum vero minores ambigue sunt: et propter hoc secundum hoc genus lesio nis neutro contrario participans consistit in illa dispositione quam et ipsam neutram dicimus nominari. 22.

¶ Omnibus his diiudicatis non secundum ipsam rerum naturam sensu periculum ei est sempiterne passionis irrepere dogma. 23.

Signa vero horum que sanant corporum et egrorum et saniorum vt nunc existentium quantitate distantie differt. 24.

¶ Ponentibus nobis duos extremos terminos contrarios alterutrum optimam compositionem et nunc factam egritudinem. Considerantibus vero cui horum sunt viciniora: et que probatur corpora: propinquius enim optime compositioni sanum. Quod vero ab hac longius iam vero egrotanti propinquius egrum. Vtrorumque vero medium equaliter ab vtroque ab esse apparens: neutrum erit hoc. Optime ergo compositionis corporis dicte sunt cognitiones. Deficientium vero ab hac equalia quidem numero sunt his genera: et magis et minus diuidi potentibus et separatis in tres latitudines. 25.

¶ Signa vero egri corporis simpliciter dicemus: ex his enim erunt relique due latitudines manifeste. Secundum ergo genus dictum est prius in optime compositionis oratione: secundum vero speciem nunc dicetur prius nobis diuidentibus partes. 26.

¶ Quatuor aut sunt earum differentie omnes. Quedam enim earum sunt principales. Quedam vero ab illis exorte sunt. Quedam vero neque aliarum dominantur neque ab aliis earum innatas habentes virtutes et regentes eas dominantur. Quedam vero et innatas simul habent et influentes. 27.

¶ Principalia igitur sunt cor: cerebrum: epar: et testiculi. 28.

¶Ab illis vero exorta sũt:⁊ il=
lis famulant̃:nerui ⁊ spinalis
medulla cerebro Cordi vero ar
terie. Uene epati. Semialia va
sa testiculis. 29.
¶Ipsa ꝟo seipa regũt cartila
go:ossiũ cõiũctio:mẽbrana glã
dula:pinguedo:caro. 30.
¶Alie ꝟo oẽs ptes cõe his ha
bẽtes ad suiipsiꝰ regimẽ arte=
riis ⁊venis ⁊neruis indigẽt. 31.
¶Capilloꝝ ꝟo ⁊vngniũ neqꝫ re
gimẽ ẽ aliqđ:lꝫ gñatio sola. 32.
¶Hec q̃dẽ partiũ sunt differẽ=
tie:signa ꝟo vniuscuiusqꝫ cra=
seos deinceps dicent̃. 33.
¶Pricipiũ aũt a cerebro nobis
facientibus. ¶Sũt enim quiqꝫ
inata genera cognitionũ eius.
Primum quidem totius capi=
tis dispositio. Secundum vero
sensibiliũ operationũ virtus
⁊vitium. Tertium operatiuoꝝ
Quartũ pricipaliũ. Quintũ na
turalium. Aliud est genꝰ i his
oĩbus generibꝰ ab his q̃ extrin
secus ei accidũt alteratio. 34.
¶Totius quidẽ capitis dispo
sitio ex magnitudĩe ⁊ figura
eiꝰ ⁊capillorũ accipitur. 35.
¶Paruũ ꝟo caput praue ꝯposi
tiõis cerebri ꝓpriũ ẽ signũ. 36.
¶Magnũ ꝟo ex necessitate bõe
cõpositionis est signũ. Si enim
propter vehemẽtiã factũ ẽ ma
gnum eius que inest virtutis ĩ
materiã multã ⁊bonã operãtis
bonũ est signũ. Si vero ꝓpter
solã materie multitudinẽ ñ bo
nũ ẽ signũ. Determinãdũ ergo
est ex ea figura ⁊ ex his q̃ ab eo
nata sunt. Figura quidẽ si bõe
forme est:semꝑ eñ bonũ est si=
gnũ. Ab his ꝟo q̃ ab eo nata sũt
vt si collũ forte ẽ:⁊ ĩ aliis ossibꝰ
optime dispositũ est:⁊ si oẽ qđ ẽ
eiꝰ neruosum est ⁊ plenũ ⁊viui
dũ. Propria ꝟo capitis figura
est velut si videas spherã perfe
ctã cereã ex vtraqꝫ pte leuiter
cõpressam. Necesse est enim hu
iusmodi talis gibbosa quidẽ se
cũduꝫ spherã posteriora fieri ⁊
anteriora rectiora vero fieri q̃
ex vtraqꝫ parte. 37
¶Si ꝟo ſm occipitiũ eminẽtia
fit minor alicui:cõsidera ⁊ ner
uos ⁊collũ cũ aliis ossibꝰ. Scđꝫ
naturã siquidẽ his se habenti=
bus idigẽtia materie nõ ꝟtutis
imbecillitate taliter factuꝫ est
hoc. Ineptioribꝰ vero exñtibꝰ
infirmũ ẽ principiũ. In pluribꝰ
ꝟo scđꝫ occipitiũ indigẽtiã im
becillitas eoꝝque dicta sunt se
quit̃ ⁊ rarũ valde ⁊ tale cõtigit
¶Grossus ꝟo ſm occipitiũ cõsi
dera caput eodẽ mõ eisdẽ in to
to magno nato determinatis.
In pluribꝰ ⁊hec bona figura fa
cta ꝑ acephalidos bonũ signũ
quã q̃dã medicoꝝ posteriꝰ cere
brũ nominãt:queadmodũ igit̃
⁊ ẽ posteriꝰ đterminatũ:forma ve
lut lauda hñte ꝯmissurã. Spie
ꝟo pncipiũ hec ps ẽ ⁊ꝑ illã oim
ſꝫ totũ aĩalis corpꝰ fiũt neruo=
rũ actiões. Ipa ꝟo posterior ps
ſm se in oibus paucorũ sensibi
liũ pticipat multorũ ꝟo opera
tiuorũ. Itaqꝫ hec ⁊bene disposi
ta pfectas habẽt nãs ſꝫ vnũqđ
qꝫ ꝓprias. ¶Eadẽ ꝟo ⁊ ĩ ante=
rioribꝰ capitis eoꝝ q̃ sũt ſꝫ frõ
tẽ determinatiõessunt his que
sunt ſꝫ posteriꝰ ad puitatẽ ⁊ma
gnitudinẽ eiꝰ nobis respiciẽti
bꝰ ⁊ figurã:⁊ que sunt ĩ his sen
sus:scꝫ visum gustũ ⁊ odoratũ.
Alterutrũ eni sunt cognitiões
⁊ sibi inuicem attestantes. Et a
principio nata pricipiis virtuti ⁊

vitio. Et pricipiū his que ab eo nata sunt. 38

¶ Pricipaliū tn̄ operationū virtus ⁊ vitiū eiusdē principij soli⁹ ſm seipsum sunt cognitiones. Uoco aūt principales operationes ea q̄ a solo pncipio fiūt. 39.

¶ Facilis igit̄ itellect⁹ subtilis substātie cerebri ē cognitio. tarditas ꝟo itellect⁹ piguioris. 40.

¶ Facilitas ꝟo discēdi est mollis. ⁊ memoria pmanētis. 41.

¶ Sic ꝟo ⁊ difficultas discendi dure. Obliuio ꝟo fluētis. 42.

¶ Et bene mobile i opinionib⁹ est calide. manēs ꝟo frigide. 43

¶ Adhuc ꝟo mihi videtur duo deesse genera cognitionuꝫ q̄ ex principio suscepi dicere. Unum q̄dē naturaliū. Alterū ꝟo extrinsecus accidentiū. Erit aūt cōmunis devtriusq̄ ratio. 44

¶ Nā si eucratū cerebrū existit ſm quatuor qualitates: oia que dicta sunt habebit cum modo ⁊ mensura ⁊ supfluitates quecūq̄ per palatū aut nares aut oculos purgant: ⁊ hec habebit moderate minime ledit ab omnib⁹ quecūq̄ extrinsec⁹ calefaciūt ⁊ infrigidāt ⁊ desiccāt ⁊ humectāt. 45. Talib⁹ quidē infantib⁹ existentibus capilli fiūt subruffi. Pueris ꝟo subrubei. Perfectis ꝟo rubei. Medij ꝟo quodāmodo existētes crispoꝝ ⁊ simpliciū. i. planorū: neq̄ calui fiūt: facili⁹. 46.

¶ Audire ꝟo oportet que dicte sunt ⁊ que dicēde sunt cognitiones vt in bene tēperatis habitationibus. 47.

¶ Quecūq̄ ꝟo ſm capillos non in regionib⁹ tm̄: sed in humorū temperātia proportionē habēt temperātie eorum que sunt ſm cerebrum. 48.

¶ Si ꝟo calidius tēperato fuerit cerebrū: ſm ꝟo alterā oppositionē eucratō: siq̄dē plurimuꝫ fuerit calidi⁹ fortiora oia que dicta sunt ⁊ dicēda fient signa. Breui ꝟo superabūdātia existēte leuia. Cōmunis ꝟo hec ratio sit i omnib⁹ q̄ dicēde sunt mihi partibus earum que in omnib⁹ tēperantijs dicēde sunt cognitiones. 49.

¶ Deinceps ꝟo signa eius que in cerebro est caliditatis in his que pri⁹ dicta sunt rubicūdiora ⁊ calidiora que sunt circa caput omnia que in oculis vene sensibiles. Capilli hoꝝ natoꝝ citius in capite nascunt̄. Multū quidē calidiorib⁹ existētib⁹ bene tēperatis nigri ⁊ fortes ⁊ crispi fiūt. Non multū ꝟo calidiorib⁹ subrubei quidē primū fiunt: deinde nigrescūt. Accedētib⁹ ꝟo etatib⁹ calui fiūt ⁊ mag⁹ plurimū calidi. Supfluitates ꝟo ſm palatū ⁊ nares ⁊ oculos ⁊ aures breues ⁊ digeste his sunt qn̄ irreph̄ēsibiliter sani sūt. Repleto aūt aliqn̄ capite ꝯtinue ⁊ maxie hisqn̄ dietaꝫ negligēter obseruāt hoc tale accidit. Plurima q̄dē sꝫ nō indigesta fiūt supflua. Replent̄ aūt ⁊ grauant̄ capita ex cibis calefaciētibus: ⁊ potibus: ⁊ odoribus: ⁊ extrinsec⁹ accidētib⁹ oib⁹ calefaciētibus in quibus est et continens aer. Adhuc autē magis si non solum calida sint talium natura: sed ⁊ humida breuibus somnis huiusmodi temperantie dominantur adhuc ne profundi ipsi fiant. 50.

¶ Frigidioris ꝗ oportet cerebri cognitiōes sūt. Plurima superflua ſm ꝓprias effusiones. ⁊ capilli ruffi ⁊ recti ⁊ manentes ⁊

post multũ tẽpus nascẽtes subtiles ꝛ ꝑiles primũ. Et faciles a causis frigidis ledunt. Et ꝯ ſ̄m idẽ tẽpus lesiõis catarris ꝛ coꝛizis cõsumunt. Nec tangẽtib⁹ calida que circa caput sunt. Nec ĩnspiciunt rubea. Et oculoꝝ vene inuisibiles. Et somnolentiores quodãmodo sunt. 51.

¶ Sicciorꝫ ꝟo cerebri cognitiones. Non superfluũ est in effluxionib⁹. Et sensuũ perfectio. Uigilãtes ꝟo sunt. Et capilos fortissimos habẽt citissimeq ꝓducunt nati crispos magis quã rectos. Calui in breui fiunt. ¶ Humidioris ꝟo cerebri capilli sunt plani. Et nõ omnino calui fiũt. Et sensus hebetes sunt. Et superfluitatũ multitudo. Et hec q̃dẽ simplices distẽperãtie sunt. 52.

¶ Cõposita quidẽ calida ꝛ sicca. Prima quidẽ est ſ̄m quã ſ̄ñ abũdantes sunt in superfluitatib⁹. ſꝫ perfecti senib⁹. ꝛ vigilãtissimi. ꝛ calui fiunt citi⁹. Prima tñ generatio capilloꝝ citissima est eis ꝛ plenissima. ꝛ nigri capilli. ꝛ crispi fiunt. ꝛ calidi sunt tangẽtib⁹ caput. ꝛ rubicũdi vsq ad status tempoꝛa. 53.

¶ Si ꝟo humiditas accedat caliditati: parũ quidẽ supegrediẽtib⁹ vtrisq mediocritatẽ: fit bonus coloꝛ: ꝛ caliditas. ꝛ ĩ oculis vene magne. ꝛ superfluitates pluríme mediocrit digeste. ꝛ capilli recti ꝛ subrubei. ꝛ nõ calui fiũt facile. Replent aũt ꝛ grauant capita a calefacientib⁹. Si ꝟo humectent multo magis statim superabũdãtiã habẽt superfluitatum. ¶ Quando ꝟo ad plurimũ humiditatis ꝛ caliditatis venerint egrum, his caput ꝛ superfluitatib⁹ plenũ ꝛ facile ex calefaciẽtibus ꝛ humectãtib⁹ ledit. Nothus ꝟo his semper ꝑius. Optime ꝟo in boꝛea degũt nec excitari possent vsq ad multũ: ꝛ ad somnũ ꝯuertẽtes seipsos. Similiter ꝛ grauãtur doꝛmiẽtes: ꝛ vigilãtes: ꝛ fantasias vidẽt: ꝛ sensus sunt ĩpfecti. ¶ Si ꝟo multum tẽperato sit calidi⁹ cerebrũ parũ ꝟo humidius: remanebũt calide crases ꝯ cognitiõesmisce bũtur aũt eis leuiter humiditatis cognitiões. Uelũt ecõtrario ꝛ si multo quidẽ sit humidi⁹ cerebrum: paulo ꝟo calidi⁹: manifeste quidẽ erunt vehemẽtis humiditatis: leues ꝟo caliditatis cognitiones. quia si qualitates intendunt: ꝛ signa erunt intensioꝛa. Si ꝟo remisse: remittunt ꝛ signa. Cõis ꝟo ratio est hec in omnib⁹ ſ̄m cõplexionẽ distemperantijs. 54.

¶ Frigide ꝟo simul ꝛ sicce craseos cerebri frigidũ ꝛ sine coloꝛe perficiũt caput q̃tum in ipsis est. Sẽper enim opoꝛtet meminisse eiusque in principio determinationis dicta sunt. Considerandũ autem q̃tum ex humoꝝ crasi alterant q̃ circa illud sunt. Statim ꝟo huiusmodi crases ſ̄ñ venis circa oculos sunt: et a frigidis causis cito ledunt: ideo inequaliter sũt sani. Aliquãdo q̃dẽ leuissima sunt capita: ꝛ non sunt supflue effluxiones. Aliq̃ñ ꝟo coꝛizis ꝛ catarris in paruis causis cito ꝯsumunt. Sensus ꝟo eis in pueritia quidẽ pfecti: ꝓuectis ꝟo emarcescũt citius. Et vt breuiter dicã cito senes circa caput sũt omnes: ideo canescũt citius. Capilli ꝟo eis nati q̃dẽ veniũt vix. exiles ꝛ russi. Accedẽte ꝟo tpe dominãte quidẽ ampli⁹

frigiditate q̄ꝫ siccitate nō calui fiunt plurimū. Ecōtrario si accidat siccitatē q̄dē ā pliꝰ d̄hari humiditate: frigiditatē vero caliditate: parū h̄mōi calui fiūt. 55.

¶ Humide ṽo ꝛ frigide crases cerebri grauāt faciūt dormiētes. ꝛ somnolētos, ꝛ inutiles sensibus. ꝛ facile patiētes a frigore ꝛ facilē repletos caput. ꝛ facile patiētes catarrū ꝛ corizā. neqꝫ calui fiūt huiusmodi. 56.

¶ Hec igitur sunt signa earū q̄ in cerebro crasium. 57.

¶ Ex his ergo tendēs ad vnūquodqꝫ organū sensus sciēs cognitiōes trāsferens te de alio ad aliud. Sufficiet vero in oculis tantum dicere. 58.

¶ Quicūqꝫ ergo tāgētibꝰ oculi manifeste sunt calidi ꝛ mouent facilius: ꝛ frequēter: ꝛ venas latas habēt: calidi sunt oēs hi. frigidi vero q̄ his ꝯtrarij: humidi q̄dem q̄ molles simul ꝛ multe humiditatis fiūt. Sicci vero q̄ duri simul ꝛ aridi sunt. 59

¶ Et ledunt q̄dē a similibꝰ causis sue crasi facile. Iuuātur vero a ꝯtrarijs: sꝫ moderato vsu. 60.

¶ Et hoc cōe in omni cognitione craseos omnis partis meminisse oportet. 61.

¶ Magnitudo vero oculorū ꝓportione q̄dē ꝛ operationū virtute multitudinē substantie eucratā ex q̄ oculi facti sunt ostendit. Que vero sine his multā q̄dē substātiā: sꝫ nō eucratā declarat. paruitas vero oculorū cū ꝓportione q̄dē ꝛ virtute operationū: paruā q̄dē sꝫ eucratā declarat substantiā: ex qua facti sunt oculi. Cum nō ꝓportione vero q̄dā ꝛ vitio operationum paruā simul ꝛ inutilē esse significat substantiā oculorum. 62.

¶ Ea ṽo que sunt sꝫ colores sic opꝫ determinari. Glauci quidēꝫ oculi splēdētes humiditate pura et multa: luminis splendidi sunt ꝯtinentia. Nigri ṽo ecōtrario. Medij aūt sunt sm̄ medias causas. 63.

¶ Glaucus ṽo oculus: aut propter magnitudinē aut splendorē cristalloydos: aut in somno positionē: aut ꝑ subtilis ꝛ aquosi humoris qui est sm̄ pupillaꝫ paucitatē ꝛ puritatē fit. Omnibus q̄dē simul ꝯuenientibꝰ sunt glaucissimi. Si ṽo hec q̄dē hoꝝ adsint: hec ṽo nō magis ꝛ minꝰ in glaucedine ꝯsistunt. 64.

¶ Niger ṽo oculus sit: aut propter in profundo positionē: aut ꝓpter paruitatē cristalloydos: aut quia splēdidū ꝛ rutilās ꝑfecte nō est: aut q̄m subtile humidum: aut ampliꝰ: aut purū non est: aut ꝓpter quedā horuꝫ aut propter omnia natū est fieri magis ꝛ minus in eis queadmodū dictum est prius. 65

¶ Subtile quidem huiusmodi humidū aquosiꝰ amplius factū humidiorē demonstrat oculum Queadmodum si spissius ꝛ minus fiat sicciorem. 66.

¶ Cristalloydes ṽo si quidē durius sit: sicciorē operat oculum Si ṽo mollius: humidiorē. Ita ṽo vt si quid superaddat cōtemperātie subtilis: sicciorē. Si ṽo deficiat: cōtrarium.

¶ Pars secunda secundi libri Tegni Galeni que est de corde.

De cordis autem crasibus deinceps dicat. Prius hec cōmemorantibꝰ nobis q̄d vnāquāqꝫ partē calidiorē: aut frigi

diore: aut sicciorē: aut humidio rem seipsa factā essedicim⁹: non ad aliq̃ aliā cōparātes: quātū cūq̃ eñ cor fiat q̄dā natura frigidissimū: multo calidi⁹ est ſm crasim calidissimo cerebro. 2

¶Calidioris ergo vt ad ꝓpriū modū referam⁹ cordis signa ïse parabilia q̄dē ꝛ familiaria hec sunt. Magnitudo respiratiōis. ꝛ pulsus velocitas. ꝛ frequētia. ꝛ audacia. ꝛ ad actōes impigrū. ¶Si ṽo cor ad plurimū veniat caliditatꝫ: furor est eis. ꝛ mania ca ꝯfidētia. Est aūt ꝛ pilosūz eis pect⁹: ꝛ que circa hypocūdria ꝛ his ꝓxima. In plurib⁹ ṽo ꝛ totū corp⁹ calidū ex calido corde fit: nisi maxime cōtra opereṫ epar. Dicenṫ aūt paulo posteri⁹ toti⁹ corporis cognitiones. 3

¶Est aūt latitudo pectoris calidi cordis cognitio: nisi ꝛ huic ali q̄ñ cerebrū maxime cōtra opere tur. Q̄ñ autē spinalis medulle magnitudo ꝓportiōalis est illi plurimū: spōdilia ſm magnitudinem quāta spinalis medulla. Itaq̃ ꝛ spina tota. Coniūgiṫ ṽo thorax ad posteriorē partē ſz lōgitudinē q̄dē equalis me thafre mo: ſm latitudinē ṽo cū quadā ꝓportionali grossitudine spōdiliū ꝯiūctio fit ſm illā spinā. Cū ṽo caliditas cordis dominata fuerit augmētabit thoracē. i. dilatabit ſm ꝑmā generationē ꝓportionabiłr hui⁹ caliditatꝫ. ꝛ iō etiā ꝛ cū i paruo q̄dē capite thorax posit⁹ fuerit: maxima ſm cor fit cognitio caliditatis. Q̄ñ ṽo i magno paru⁹ maxie ꝛ hoc ꝓpuz signū ē cordis frigidioris. si ṽo ꝓportionē hēat cū capite: aliĩs signis determinādū erit ꝺ cordis ita vt ex thoracis quātitate nil acceptarus sis. 4

¶In frigidiori ṽo corde pulsus minores sūt ꝯplectērib⁹ ñ tñ ex necessitate tardiores aut rariores. 5

¶Spirit⁹ vero siquidē tāto minor thorax sit q̄to cor frigidi⁹ pulsib⁹ est ꝓportiōabilis. Si ṽo thorax maior fuerit ſz q̄titatē cordis frigiditatē ñ miorē tm̄: ſz tardiorē ꝺclarat pulsū natura. 6

¶Tales ꝛ timidi ꝛ curiosi. ꝛ nudum eis pilis est pectus. ¶De paruitate ṽo ei⁹ determinādū est: vt prius dictū est. Scōm hoc ṽo ꝛ de toti⁹ corporis q̄litate. 7

¶Siccū vero cor pulsus operaṫ duriores. Et furorē nō ꝓ̄ptum q̄dē ſz ferocē ꝛ difficile placabilez. Ut multū ṽo ꝛ totū corp⁹ sic cuz si nō epar ꝯopeṫ. Hūidioris ṽo cordis signa sūt. Pulsus molles. Et cōsuetudo facile mobiłr ad irā. ꝛ facile placabilis. ꝛ totū corpus humidius: nisi ea q̄ ſm epar contra operentur. 8.

¶Secundū cōpositionē ṽo primarū qualitatū distēperātie cordis sic se habēt. Calidi q̄dē ꝛ sicci cordis signa sūt. Pulsus duri: ꝛ magni: ꝛ veloces: ꝛ spissi. ꝛ spūs sūt magni: ꝛ veloces: ꝛ freq̄ntes. Et mł'tomagꝭ ad velocitatē accedūt: ꝛ frequētiā nō crescēte ſz ꝓportionē cordis thorace. 9.

¶Oiz pilosissimi sūt hi ſz pect⁹ ꝛ hypocūdria. ad actiōes ṽo parati. ꝛ aiosi. ꝛ veloces. ꝛ tyrānici morib⁹. et ei furiosi sūt ꝛ difficile placabiles. ¶De toti⁹ ṽo corporis crasi adhuc: ꝛ thoracꝫ āplitudine ꝓportionałr ꝺ his q̄ pri⁹ dicta sunt determinādū est. 10.

¶Si ṽo hūiditas obtinuerit cū caliditate. Pilosi q̄dē min⁹ his q̄ pri⁹ dicti sunt huiusmodi. Et pati ad actiōes nō min⁹ illis nō

tñ ferociores in furore:sz in irã tm̃ parati. Pulsus ṽo molles ⁊ magni ⁊ veloces ⁊ frequẽtes:et spũs thorace q̃dẽ ꝓportionalr̃ se hñte cordi ſcʒ eãdẽ formã erit ſilis pulsibus. Minore ṽo exñte tãto velocior ⁊ frequẽtior ẽ p̃dictis spũs q̃to ⁊ thorax minor. Mlta ṽo ꝯuersiõe ſm crasim fcã ⁊ maxie si ſm hũiditatẽ accidit hec p̃terea q̃ dicta sũt adhuc ⁊ in putridas egritudines ex corruptis ⁊ putrescẽtib⁹ i eis hũorib⁹ icidũt. Et expirati̇ões maiores ⁊ velociores inspirãtib⁹. Et in pulsib⁹ sistoles velox. 11.

¶ humidioris vero ⁊ frigidioris cordis signa sũt. Puls⁹ molles Et ꝯsuetudo timida:⁊ formidolosa.⁊ pigra. Sũt vero ⁊ nudi pilis hi ſm pectora. Et minime irascũtur. Et in irã nõ sũt parati. ¶ Qđ vero circa thoracem ⁊ totũ corpus his que prius dicta sunt similiter determinandum est. 12.

¶ Frigidũ vero ⁊ siccũ cor pulsus q̃dẽ duros opak ⁊ paruos. Spũs vero siquidẽ proportionaliter frigiditati paruus thorax sit cõpetentes. Si vero maior:rarum ⁊ tardũ. Minime vero omnium iracũdi hi:coacti tamen aliquibus irasci seruãt memoriã. Sunt vero ⁊ hi nõ pilosi pectora omniũ maxie. ¶ De prauitate vero thoracis ⁊ toti⁹ corporis frigiditate similit̃ determinandum est. 13.

¶ Unũ cõe in oĩbus his q̃ dicta sunt cõmemorãtes ꝙ q̃cunq̃ de moribus aut nũc scđm aliã aliquã scripta sũt orõnez ad agnitionẽ in crãseos:nõ ꝓ bonis aut prauĩ morib⁹ ex philosophia exercitatorũ:sed pro naturalibus vnicuiq̃ dictum est.

¶ Tertia pars Scđi libri Tegni Galeni. que est de epate.

Epatis vero calidi cognitiões sunt. Uenarũ amplitudo. Colera rubea multa. In tpe vero augmasti̇ce etatis nigra. Calidior enim est sanguis eis. Et propter hoc vniuersum corpus calidius nisi ea que ſm cor cõtra operentur. Densitas vero eorũz que ſm hypocũdriũ et ventrem. 2.

¶ Frigidioris ṽo epatis cognitiones. Angustia venarũ. Flegma plurimũ. Sãguis frigidior. Et vniuersa corporis habitudo frigidior nisi ea q̃ circa cor calida fuerunt. Nuda pilis hypocũdria ⁊ venter. 3.

¶ Siccioris vero epatis cognitiones. Sanguis quidẽ spissior ⁊ paucior. Uene dure. Et vniuersa corporis habitudo siccior vl̃ durior. 4.

¶ humidiores vero epatis cognitiones. Sanguis quidẽ plurimus ⁊ humidus. Uene autem molliores. Ita vero ⁊ vniuersũ corpus:nisi ea que circa cor cõtra operentur. 5.

¶ Calidi q̃dẽ simul ⁊ sicci epatis signa. Pilosum hypocundrium dextrum. Sanguis spissior ⁊ paucior. Amara colera: multa circa augmasticam vero etatem nigra. Uenarum amplitudo et duritia. Ita vero ⁊ vniuersum corpus. 6.

¶ Caliditas siquidem a corde prorumpens potest prorumpentem ab epate frigiditatẽ. Quẽadmodum ⁊ frigiditas quidez caliditatem. 7.

¶ Siccitatẽ ṽo impossibile est ad contrariũ a corde: humidio

ri facto adduci. 8.

¶ Media vero est q̄ ab epate humiditatis eo℞ q̄ dicta sunt. Et magis siquidē ab ea q̄ in corde est vincit siccitate q̄ siccitas ab humiditate. 9.

¶ Minus vero caliditate. Amplius aūt minus frigiditate. Facile enim vincibilis est hec eorū que ab epate p̄ſūpunt qualitatū. 10

¶ Manifestū est ergo q̄m si i id ipsam concurrant principiorū vtrorūq; crases: totū corpus pfecte circa eas disponetur. Dicentur ergo paulo posterius totius corporis cognitiones. 11.

¶ Humidū quidem simul et calidū epar minus q̄dē calido et sic co ea q̄ circa hypocundria sunt operat pilosa. Plurimū vero sanguinē: et venas magnas. Et corporis habitudinē humidā et calidam si nō ea q̄ circa cor sūt cōtra operant. Si vero amplius vtrisq; qualitatibus auertat ab eo q̄ sm naturā p̄pte cōsumuntur a cacochimijs et putrefacientibus egritudinibus. Adhuc vero magis si plurimū augeat humidū paululū vero calidū si vero ɔtrario parū q̄dē hūidū plimū vero calidū: minime cachimi fiunt. 12.

¶ Humidius vero et frigidius epar sine pilis q̄dē hz hypocūdrium Sanguine vero magis opat flegmaticū cū vena℞ gracilitate. Et vniuersum corpus similiter se hñs: nisi ea q̄ a corde sunt ad contraria illō trāſducāt. ¶ Frigidū vero et siccū epar pauci sāguinis et gracillū vena℞ efficit corpus. Et frigidius. Et hypocundriū nudius pilis: nisi et hic vincat cor.

¶ Quarta pars scdi libri Tegni Galeni q̄ est de testiculis seqtur

Testiculo℞ vero crasis calida q̄dē maxime venerea est. et masculo℞ generatrix. Et citius pubescūt eis ptes genitales. 2.

¶ Frigida vero crasis est cōtrarie. 3.

¶ Humida quidē et multi seminis et hūidi vest. Sicca vero et pauci seminis: et mediocrit spissi est. 4.

¶ Calida vero et sicca crasis et spissi seminis est. Et maxime generatrix masculo℞. Et citissime ad coitū excitat. A principio ergo et hmōi citissime pubescūt i partibus genitalibus et in oibus i circuitu sui sursum q̄dē vsq; ad regionē circa vmbilicū: deorsum vero vsq; ad mediū coxa℞. Petulca igit est hmōi crasis satis ad ventrem. Citissime vero satiat. Si cogatur nocet. 5.

¶ Conuenientibus siq̄dē caliditate et humiditate pilosi q̄dē minus hmōi his q̄ dicti sūnt. Multi vero seminis magis. Nō ɔcupiscunt vero magis aliis. Sufficiūt vero sine lesione magis venereis plurimis. Si vero satis augeatur vtraq; et calidū et humidū: nō sine lesiōe abstinēt a venereis. 6.

¶ Si vero frigidi et humidi sm crases fiunt testiculi: nuda fiūt qui sunt i circuitu pilis. Et tarde coire incipiūt. Neq; vehemētes sunt ad operationes. Aquosum vero et tenue semen eis: et parum generans vel non generans et si generat: seminas generans est. 7.

¶ Sicca quidem et frigida crasis similis quidem plurimū ei que predicta est crasi. Spissum vero semen eis: et omnibus magis exiguum. 8.

¶ Totius vero corporis habitudines dicte quidē sunt prius in

his que assimilantur cordi: do=
minatur vero similitudo vehe=
mentiorē habentis mēbri quā=
libet primaruꝫ qualitatū quas
et operatiuas nominamus. 9.

¶ Totius vero corporis habi=
tudo ī illis maxime discernitur
partibus quecūqꝫ videntibꝰ pri
mo subiacent. Musculi ꝟo sunt
his omnibus ossibus circūuolu
ti ꝛ cōposite quedā carnes sunt
ex simplici ꝛ prima carne ꝛ ner
uis quibus he circūuolute sunt
Pro prima eñ musculorum sub
stantia hec est vtraqꝫ ad eos ve
ro conuenientia hec vasorū ve=
lut riui quidam sunt non cōple
ctentes eorum substantiā: sꝫ ser
uientes ad conseruationem. 10.

¶ Discentur igiṫ ꝛ eoꝝ craseos
cognitiones secundum bene tē
peratam habitationem. permu
tant enim distēperātie regionū
cutes secundum se formantes ꝛ
corrumpunt quasdam cognitio
nes. Ita vero ꝛ secundum bene
temperatam regionem tp̄e mes
sis seipsum soli aliquis nudum
exponat ꝛ ꝑmutabit eas cogni
tiones quecūqꝫ ſm colores sunt
ꝛ in mollicie ꝛ in duritia: scd̄m
consistentiam. Si vero vt bene
temperata est regio: ita ꝛ ip̄e be
ne temperata dieta vtatur. Ne
qꝫ exutꝰ ī sole iaceat nudꝰ vna=
quaqꝫ die plurimum. Neqꝫ vt q̊
dam more virginis in vmbra de
gens perfecte craseos demon=
strabūtur signa. Quasi ī his igi
tur in orōne futura intēdamus
tam intellectum est. 11.

¶ Competētis vero craseos co
gnitione ſm totā animalis ha
bitudinem sunt. Color quidē ex
rubeo ꝛ albo cōmixtus. Capilli
vero rubei ꝛ mediocriter mixti
crispi vt ī plr̄ibus. Mediocritas
ꝟo carnositas in q̄ntitate ꝛ eq̄li
tate. Mediū eñ ꝑfecte est hmōi
corpꝰ oim supfluitatū: vt hec di
caṫ ꝛ ītelligaṫ ad hoc necesse est
eñ spissum corpꝰ ad hoc dr̄ spis
sum. Et tenue silr adhuc. Et mlṫ
tā carnē hn̄s ꝛ paucā carnē. Et
crassum ꝛ macruꝫ: ꝛ molle ꝛ du
rum: ꝛ pilosum ꝛ nudum pilis.
Nihil igiṫ hoꝝ est mediocre: sꝫ
q̄si policleti regula ad summū
venit mediocritatis vniuerse.
vt tāgentibus q̊deꝫ neqꝫ molle:
neqꝫ duꝝ appareat. Neqꝫ calidū
neqꝫ frigidū. Uidentibus vero
neqꝫ pilosū neqꝫ nudū pilis. Ne=
qꝫ grossum: neqꝫ gracile. Neqꝫ
aliā hn̄s intemperantiam. 12.

¶ Quecunqꝫ ꝟo tꝑato calidiora
q̊dē sunt: non tn̄ humidiora aut
sicciora ſm carnē: de his eñ pre
sens rō ē. Appent q̊dē ꝛ tangen
tibꝰ calidiora tāto q̄nto ſm cra=
sim sunt calidiora. Et pinguedi
nis minus hn̄tia. Colore ꝟo ru
bea. ꝛ nigros capillos hn̄tia. 13.

¶ Frigidioꝝ craseos corpis si
gna. Nō pilosū: ꝛ pigue. Frigi=
dū tangentibꝰ. Color ꝟo eoꝝ cū
capillis magis ruffus. Mlṫa ve
ro frigiditate existēte liuida q̊=
dāmodo ē caro: sꝫ vocare cōsue
tudo quibusdam medicorū est
hos tales plumbei coloris. 14.

¶ Sicca ꝟo crasis gracilior est
ꝛ durior bene tēperata tanto q̄n
to siccior: ꝛ alia vero proxima si
gna sunt his. 15.

¶ Et humida ꝟo alia signa qui
dē similiter. Magis carnosa ve
ro: ꝛ mollior. 16.

¶ Et ſm ꝯpilationē primaꝝ qua
litatū quā fiūt distēperātie cō=
positam cognitionū formā hn̄t.
Calida quidem ꝛ sicca crasis pi

losior: et durior: et calidior: et minus pinguis est: et gracilis: et nigri capilli. Si vero ad amplius caliditas. veniat et nigri coloris cutis. 17.
¶ Humida vero et calida crasis Mollior. Et calidior. Et multo carnosior optima crasi inquantum aucte fuerint utreque qualitates.
¶ Ad plurimum vero aucte. Putridis consumitur egritudinibus. Et cacochimi cito fiunt. ¶ Si vero parum quidem humidior sit multo vero calidior Molliores quidem parum temperato hi tales: et magis carnosi. Pilosiores non modicum. Et tangentibus non parum calidiores. Nigri vero his sunt capilli: et caro non sine pinguedine.
¶ Si vero parum quidem sit calidior multo vero humidior. Mollis est his caro. et multa. Et color commixtus ex albo et rubeo. Et tangentibus paululum calidiores. Universaliter vero est dicere quod secundum copulativa craseos speciem dominantis qualitatis dominabunt signa. 18.
¶ Frigida vero et humida crasis. Paululum quidem utrisque augmentatis. sine pilis est. et alba: et mollis: et spissa: et pinguis. ¶ Si vero amplius alia qualitas augmentetur: considerant signa quidem secundum proportionem augmentationis qualitatum. Color vero cum capillis magis ruffus: quemadmodum plurimum utrisque augmentatis livid⁹ fit ut in eis cutis color Si vero inequalis sit augmentatio qualitatum: dominabunt magis augmentate qualitatis propria signa. 19.
¶ Si vero frigidum cum sicco equalitate augmentetur: naturaliter durum et gracile habetur corpus. Et tangentibus frigidum. non pilosum. Pinguedo vero similiter est in eis. Et gracilibus existentibus dispersa est per carnem. Capilli vero et color proportionaliter sunt mensure frigiditatis. 20.
¶ Decidente vero calida et sicca crasi tempore paugmastice etatis in frigidam et siccam: habitudo vero talium gracilis quod sit et dura et melancolica est et propterea nigra sit et pilosa. Dominante vero altera qualitate multum: altera vero parum a medio mutata. Dominabunt quidem dominantis signa: mediocres vero erunt alterius cognitionis. 21.
¶ In omnibus vero que predicta sunt et que dicenda sunt omnis agnitio craseos siquidem facile frigescens sit pars: aut frigiditate: aut raritate fit. Si vero difficile frigescens: aut calore: aut spissitudine. Si vero ex desiccantibus sit aridum et siccum et difficultate mobile fiat: ex siccitate fit. Quemadmodum si gravetur humidus ab humiditate. 22.
¶ Considerare vero oportet similem adinvicem omnes musculi: aut non similem crasim habent simul. 23.
¶ Similiter oportet considerare in omnibus quantitatem involutorum ossium. Aliquando enim gracilior videtur esse pars non ex his gracilior quantum ad musculos: sed propter angustiam ossium talis videtur esse apparens. Similiter autem et spissior videtur esse multoties non propter amplitudinem ossium: sed propter carnis multitudinem. 24.
¶ Que aucta et diminuta et durior et mollior dum sit siccior aut humidior apparet parum pars siquidem pauca et dura siccior. Si vero multa et mollis humidior. 25.
¶ Similiter vero et medie regiones similes partes habitum corporum aut ampliorem: aut minorem humiditatem in seipsis: continentes aut tenuiorem: aut humidiorem: aut sicciorem demonstrant partem: humida quidem pars est ubi tenuior et amplius est humiditas. Sicca vero ubi spissior et sit minor. Ipsas tamen corporis solidas partes vero solidas et primas sed

nullũ modũ possibile est humi
diores facere:sz satis est si q̃s
ꝓhibeat eas siccari ñ cito eas
ꝟo ↄtinẽtes regiones:lz reple=
re humiditate aut tali.Jd ꝟo
ꝓpriũ est nutrimẽtũ siꝉes par=
tes habentiũ ex appositiõe nõ
per vasa factũ.Cõmunis vero
hec ratio est oim̃ partiũ.Et de
hoc dicet postea in sanarũ et
egrarũ causaꝝ doctrina.Nunc
vero que sequuntur dicamus.

¶Quinta pars secundi li=
bri Tegni Galeni de ven=
tris dispositiõe sequitur.

Ventri cognitiões natura
quidẽ sicciozis.Velocius
sitiẽtes fiunt.Et paru⁹ eis suf
ficit pot⁹.Et grauant ãplioꝛi.
Et fluctuationes habẽt:ꝛ sup=
natat superfluũ in eis.Cibisq̧
gaudent siccioꝛibus. 2.
Humidioꝛis ꝟo vẽtris signa.
Si neq̧ sitiẽtes fiãt.Et ãplio=
rem humiditatẽ moleste ferãt.
Cibisq̧ gaudẽt humidioꝛib⁹.3
Calidioꝛ ꝟo natura vẽter di=
gerit q̃dẽ melius q̧̃ appetat et
magis quecũq̧ dura sunt na=
tura ꝛ difficile mutabilia.Gau
det ꝟo calidis cibis ꝛ potib⁹.
Neq̧ a frigidis nihil ledit sz
moderatum vsum. 4.
Frigid⁹ ꝟo natura vẽter appe
tere quidẽ bonus:digerere ꝟo
non bon⁹:maxime quecũq̧ dif
ficile mutabiles ꝛ frigidi cibo
rũ fiũt.Acescũt em̃ cito in eo.
Propterea ꝛ acide eructuãs ẽ
hmõi venter.Et gaudet q̃dem
frigid:ledit ꝟo facili⁹ imode
rate vtẽs.Jta ꝟo extrisec⁹ em̃
accidẽtib⁹ nõ fert eoꝝ diutur=
nã dispositionẽ:queadmodum
neq̧ calidus calidoꝛum. 5.
Ex egritudinib⁹ tamẽ i ventre
distẽperãtie in hoc differunt a
nãlib⁹:sz qꝺ ↄ̃tia ↄcupiscũt ꝛ ñ
siꝉia:queadmodũ ꝛ nãles. 6.
Scdz cõplexionẽ ꝟo in ventre
distẽperãtie ↄposite per simpli
ciũ cognoscunt cõpositiões. 7.
Diligẽter ꝟo opz adhibere in
tellectũ hꝫ q̃ dicta sũt discernẽ=
tes ea ab his q̃ dicẽda sũt.Nõ
solũ em̃ vẽter sitiẽtes ꝛ nõ sitiẽ
tes operat:ꝛ frigidũ ꝛ calidũ
potũ desiderãtes:sz etiã ea q̃
circa thoꝛacẽ ꝛ epar ꝛ coꝛ ꝛ pul
monem. 8.
Sed ꝓpter hoꝝ caliditatẽ si=
tiẽtes inspirãt ãpli⁹.Et exsuf=
flant lõgi⁹:ꝛ sentiũt sm̃ thoꝛa=
cem cauma:nõ queadmodũ q̃
ꝓpter vẽtrẽ sm̃ hypocũdrium
patiunt calorẽ.Hi quidẽ bibẽ=
tes nõ stati q̃escũt.Et frigidus
pot⁹ sistit magis eoꝛũ sitim q̧̃
multũ calid⁹.Refrigerat autẽ
eos ꝛ frigid⁹ aer inspirat⁹ ni=
hil alleuiãs ex ventre sitiẽtes.
Jta ꝟo ꝛ ecõtrario habẽtes a
frigida ispiratiõe sensibilit le=
dunt:ꝛ maxie hec est cognitio
in pulmõis frigiditate.queãd
modũ frigidũ ispirãtes sẽtiũt
manifeste lesionẽ ꝛ ĩfrigidatio
nẽ:ita calidũ est eis amicũ:sed
etiã flegmaticas supfluitates
loquẽtes ꝛ cũ tussi expuunt.9.
Sicci.ꝟo pulmõis sine supflui
tate st ꝛ pure a flãte ꝛ vocẽ hñt
clarã:queadmodũ et hũidit.
obscurã q̃dẽ ꝛ raucã operant
vocẽ.icurrũt ãt eis supfluitates
magꝭ ꝛ acuti⁹ loq̃ volẽtib⁹.10.
Nõ ꝟo ipa voci magnitudo a
caliditate fit queadmodũ neq̧
puitas a frigiditate fit.sz h q̃=
dẽ ab ãplitudie trachee arte=
rie fit:ꝛ ex exufflatiõe vehemẽ=
tioꝛi.Paruitas ꝟo ↄ̃tia seq̃t.11.

¶ Itaq neq semp: neq princi= paliter: sed s̄m accidēs ⁊ ex so lis naturalib⁹ crasib⁹ supueniē tibus non sequitur vocis ma= gnitudo et paruitas. 12.

¶ Quoniā v̄o huiusmodi or= gana pp crasim fctā sunt talia scʒ ampla vel stricta: talis vox cōsequit: ⁊ ppea ex voce est ali= q̄d de naturali crasi colligere. ¶ Etenim vox leuis: leuitatē trachee arterie seq̄t. Et aspera aspitatē. Leuitas v̄o arterie cō tēperātiā craseos seq̄t. Asperi tas v̄o siccitatē. Aspitas siqui dē inequalitas q̄dā est s̄m cor pus durū. Arteriā v̄o opat du ram omiomerū partiū ei⁹ sicci tas. Inequalē v̄o ei⁹ disperse humiditatis indigētia. ¶ Ad eūdē v̄o modū neq acuta vox nā: sine angustia gutturis: ne= q grauis sine latitudie fieri po test. Angustia em̄ naturalis fi= lia est frigiditatis. Amplitudo v̄o caliditatis. Proportionalit v̄o naturalib⁹ differētijs vocū q̄ s̄ʒ passionē pficiunt cognitio nes exn̄tes efficientiū causarū sunt: de q̄b⁹ oib⁹ de his que de voce dicta sunt sufficienter de= terminatum est. 13.

Alie v̄o animalis partes q̄ in= trinsec⁹ sunt nō leues habent craseos cognitiones. Tētādū est tñ ea q̄ adiuuatiua ⁊ nocē= tia cognoscere. Ampli⁹ ⁊ s̄ʒ na turaliū potētiarū operatiōes. Dictū est aūt in tertio loco de causis q̄ vniuscuiusq potentie virtutis ⁊ vitij dn̄atrix ē crasi. Craseos igitur cognitiones ⁊ species dicte sunt. 14.

Que v̄o pp̄ter magnitudinē: aut plasmationē: aut numerū: aut positionē labuntur: ita se habēt. Quecūq igit cadūt sub sensus cognosci facilia sūt. eor̄ v̄o que nō cadūt sub sensu: hec quidē difficilia sunt ad cogno= scendū: hec v̄o ignota sunt. 15.

Capitis igit magnitudo et fi= gura ⁊ cū eo cerebri manifesta est: vt prius dictū est. Scd̄ʒ hoc ⁊ thoracis. Ita v̄o ⁊ q̄cūq v̄o ⁊ thoracis. Ita v̄o ⁊ q̄cūq labunt. ¶ Secūdū homopla= tas: aut humeros: aut brachia aut cubitos: aut sūmas man⁹: aut hyschion: aut suras aut pe des: nō est difficile cognoscere: siue s̄m plasmationē lapsuʒ sit aliq̄d taliū: siue s̄m magnitu= dinē: siue s̄m numerū: aut ordi= nationē cōponentiū ea manife ste v̄o ⁊ operationū in vnoquo q sunt lesiones. 16.

Ea v̄o que intra corpus sunt: non omnia sunt cognosci possi bilia. 17.

¶ Uentrem siquidē cuiusdam ita paruū ⁊ rotūdū ⁊ pro pēsuʒ iuxta hypocūdriū vidi vt ma= nifeste apparet ⁊ s̄m circūspe= ctionē ppriā vt videntib⁹ ⁊ tā gentib⁹. Silr vidi ⁊ vesicā cu= iusdā extra positā: ⁊ paruā: ita vt si aliq̄n tardaret ad egestio nem vrinarum tumor circūscri ptus appareret manifeste: non tñ aliorum que intrinsec⁹ sunt manifestā dedit mihi cognitio nē aliquādo. Tentare tamen oportet cognoscer vt possibile est p virtutē ⁊ vitium eorū: et si nō s̄m disciplinā certā: sed s̄m cōiecturā quādā artificialē. 18

Uelut si ita accidat epati. Ui= di quosdā iā ⁊ mltos graciles q̄dē venas habētes. Si colore v̄o vniuersuʒ corp⁹: ⁊ si paulo āpli⁹ cibi intulerit vt magis si sunt inflātia ⁊ spissa ⁊ glutino= sa: hos

ſa:hos q̇dē velut quodā pōdere ſꝫ dextrū hypocundriū ſentiētes ī ꝓfūdo:hos ꝟo cū extēſione quadā dolētes. In his ꝙ̄ cōueniēs paruū eſſe epar ⁊ anguſtū in ſuis exitibus. 19.

Alterū aūt vidi flegmaticū totū ſm habitudinē:vomētē ꝟo q̇tidie colerā citrinā. Agnoui ꝙ̄ oportere me egeſtiōes eiꝰ videre:⁊ minime habuerūt fellꝫ. Cognoui ergo ex hoc ſigno felleū humorē emittētē poꝝ nō ꝑuā eiꝰ ꝑtē in pilleron vētrꝫ trāſmittere vt in q̇buſdā apparet animalibus. 20.

Ex quibꝰ manifeſtū eſt ꝙ in remotis a ſenſibꝰ valde ꝓficit ad cognitionē ex anathomijs apparētiū mēbroꝝ noticia ⁊ opationū ⁊ vtilitatū inuētio. Quicūqꝫ igit̄ cognitor eē vult ſic̄ dictū ē nūc lapſoꝝ corpoꝝ ī anathomijs ei exercēdū ē ⁊ opationū ⁊ vtilitatū iuētiōibꝰ. ſcriptū ē āt de oibꝰ his ſeparati ī alijs negocijs de q̇bꝰ ī fine totiꝰ orōnis dicet̄ gr̄a cognoſcēdi amātes diſcere ſinguli q̇rum deſiderant ſcire ex quo maxie negocio eligere opꝫ. 21.

Quecūqꝫ ꝟo ī pn̄ti egra ſūt corpora cognoſcere opꝫ:ſꝫ ⁊ q̇deꝫ ſenſibꝰ ſubiacētia imutatione eoꝝ cognoſcunt̄ q̄ ſm naturā: eis inſunt ī magnitudine:⁊ colore ⁊ figura:⁊ nūero:⁊ poſitione:⁊ mollicia:⁊ duritia:⁊ caliditate:⁊ frigiditate dr̄ia. 22.

Nō apparētia ꝟo ⁊ vl̄r q̇dē dicere ſit leſionibꝰ opationū aut egeſtiōibꝰ:aut doloribꝰ. aut tumoribꝰ ꝑ̄ter naturā:aut q̇buſdā horū:aut omnibꝰ. 23.24.

Scd̄m vero partē ſm cerebrū q̇dē egre diſpōes:aut deſipientie ſpeciebꝰ:aut ſenſibiliū:aut fantaſiarū leſionibꝰ:aut appetituū mouēdi:aut egeſtionibꝰ ꝑ palatū ⁊ aures ⁊ nares ⁊ oculos:aut ſm illud dolorū differentijs. 25.

Ea ꝟo q̄ ſꝫ cor patiūt̄ ex diſnie ſpēbꝰ:⁊ motibꝰ ſm ip̄m:⁊ arterijs ⁊ aioſitatibꝰ:⁊ puſillanimitatibꝰ ⁊ febribꝰ ⁊ īfrigiditatiōibꝰ:⁊ ī colore dr̄ijs:⁊ doloribꝰ q̄ circa ip̄m et circa arterias. 26.

Ea ꝟo q̄ ſm epar ⁊ humoꝝ idigentia et abundātia:⁊ conuerſiōe caloris in nō nāles diſcolorationes:⁊ adhuc ex his q̄ ſunt ſm digeſtionē aut nutrimētuꝫ aut ſupfluoꝝ ſm geſtionē imutatis:ſed pōderibꝰ ſm ipſum ⁊ tumoribꝰ:et doloribꝰ non in regione epatis tantū:ſed ſm cōpaſſiones quecūqꝫ fiunt alicui membro:vt ſunt diſnie ſpecies et tuſſis. 27.

Ita ꝟo ⁊ ſm vētrē circa digōnē ⁊ orexi hūide aut ſicce oblatiōis ſupfluoꝝ egeſtiōibꝰ peccātibꝰ:ſilr̄ ꝟo ⁊ nauſeis:⁊ ſingultibꝰ:⁊ eructatiōibꝰ:⁊ vōitibꝰ:⁊ ip̄is eoꝝ q̄ vomunt̄ formꝫ:⁊ doloribꝰ ⁊ tumoribꝰ:⁊ diſnijs. 28.

Ea ꝟo q̄ ſm pectꝰ ex diſnijs:et tuſſibꝰ:⁊ doloribꝰ:adhuc et ex eorū que expuuntur differentijs oportere cognoſcere in ꝑ̄ſenti egra. 29.

Et ſm tracheā arteriā egritudines diſnia ⁊ tuſſis:⁊ ſm locū dolor ⁊ ſputū et vocis leſio innoteſcunt. 30.

Proportionaliter ꝟo his et in olbus alijs partibꝰ ex tumore et dolore ⁊ leſiōe operātiū:aut ampliꝰ ⁊ egeſtionū differētijs cognitiones erunt. 31.

Ex tumoribus quidem ꝑ̄ter

naturā:vt in flegmonibus:ꝛ in
chiroſi ꝛ heriſipilis inſpicien=
dum eſt. 32.
Dolores ꝟo quē incūbūt locuꝫ
aut ꝯtinuitatꝫ ſolutionē aut al
terationes ſubitas oſtdūt. Sol=
uit igit ꝯtinuitas:inciſiōe:ꝛ co
meſtiōe.i.corroſiōe:ꝛ fractura:
et tēſiōe. Alterat ꝟo ſubſtātia:
caliditate:frigiditate : ſiccita=
te:ꝛ humiditate. 33.
Nocet aūtꝛ opatio:aut leuiter
aut mediocrit:āt oino ñ fit. 34.
Quecūqꝫ ꝟo egrediunt hec qui
dē vt particule eoꝝ q̄ patiunt:
hec vero vt in ipſas cōtēta ſꝫm
naturam. 35.
Et oſtēſionē ꝓpriā vnūquodqꝫ
faciet. 36.
Dictū eſt autē de hmōi omni=
bus amplius in patiētiū locoꝝ
negocio:nullo hoc in artē priꝰ
redigēte aut perfecte aſſignan=
te:quēadmodū igitur aliud ni
hil eorū que incipiunt perfece=
runt veteres. 37.
Egrotātiū q̇dē corporū ex illo
negocio diſcere opꝫ cognitio=
nes. Egrotatiuoꝝ vero ꝛ ſanā=
dorum ex preſenti ſunt faculta
te. 38.
Ea quidē q̄ ſunt ſigna egrota=
tiuorū in medio ſꝫm formā eoꝝ
ſunt q̄ ſanis ꝛ egrotantibꝰ acci
dunt. Scd̄m naturam quidem
omnia ſanis ſunt. Preter natu
ram vero egrotantibus inquā
tum egrotant. 38.
In medio vero his ſunt decla=
ratiua egritudinum. Quedam
ex gn̄e exn̄tia eoꝝ q̄ ſunt ſꝫm na
turā:ſed in quātitatibꝰ aut tpi
bus ꝑmutata. Quedā vero ex
his q̄ ſunt preter naturā q̇dem
ſed minora his q̄ in egritudini
bus ſunt. 39.

Et propter hoc et diſpōnes he
corpoꝝ q̄cūqꝫ egrotatiua eē vi=
dent:neutrorū ſunt:ꝛ declara=
tiua ꝟo ipſa ſunt ſigna. Primo
q̇dē hec ſanitates deſignāt. Se
cūdo ꝟo egritudines. Et ſiūt ea
dē ſigna ſꝫm primā habitudinē
ꝛ ſana egra et neutra. 40.
In eo q̇dē qđ iā exn̄tē diſpōnē=
demonſtrant neutra: in eo ve=
ro quod futuram declarant
egra. 41.
Secūdū vero eandē rationē q̄
cūqꝫ apparēt in egrotātibus ſi=
gna ſanitatꝫ. Dicent q̇dē ſana
eo ꝙ futurā ſanitatē denūciāt.
Dicent vero ꝛ egra inq̄ꝫtū egri
tudinē exiſtentē oſtendunt. Et
manifeſtū eſt quidē ꝙ ſi vtrorū
qꝫ ſunt declaratiua. dicunt neu
tra ſꝫm vnū aliqđ ſignificatorū
neutrorū voce. 42.
Nihil ꝟo mirādū eſt eadem ſi=
gna tres hr̄e rōnes in differēti=
bus habitudinibus:et ſana:et
egra et neutra dici. 43.
Secūdū ꝟo alterū ſignificatuꝫ
q̄cūqꝫ ex egritudinibꝰ ꝯualeſcē
tibꝰ ſūt ſigna dicimꝰ neutra ſꝫ
ꝙ arbitror:ꝛ ea q̄ ſūt i ſenectu=
te:hac igit rōne oia ſub ples'ca
dūt intellectꝰ ꝛ rationes. 44.
Quecūqꝫ ꝟo ſigna perfecte ſa=
nis inſunt ſub ſola ſanorū ca=
dunt cognitione. 45.
Et quecunqꝫ egrotātibꝰ nō ſūt
manifeſtantia futurā ſanitatē:
ſub ſola et hec egrorū cadunt
cognitione. 46.
De his q̇dē deinceps dicet. 47.
Futur vero egritudinis ſigna
ꝓnoſtica ꝑcurramꝰ priꝰ dupli=
ci vero exiſtente eorū differen=
tia. 48.
Aggrediamur ꝑora q̄ꝫtitatibꝰ
aut q̄litatibꝰ aut tꝑibꝰ nō ipſis

ꝓprijs formis ꝑmutata ab his que secundū naturam. 49.
Uelut orexim ciborū intensam aut remissam: aut que non secū dū tp̄s consuetum sit. 50.
Aut nō ſm cōsuetā ciboꝝ egestionē supfluoꝝ: sꝫ scd̄z egestionez esce paucoꝝ aut plurimoꝝ aut humidioꝝ: aut durioꝝ. 51.
Ita vero ⁊ hūidorū supfluorū indigentia: aut abūdātia p̄ter naturā: aut coloris: aut cōsistētie permutatio aut tempoꝛib⁹ euacuationis. 52.
Et vigilie et mult⁹ somn⁹: aut in tp̄e nō ꝯsueto. Scd̄m hoc vo ⁊ supfluitas aut āplioꝛ: aut minoꝛ. Aut calidi aut frigidi ꝯcupiscētia p̄ter ꝯsuetudinē. Quezadmodū ⁊ circa venereoꝝ vsū imēsurata ⁊ nō ſꝫ tp̄a ꝯcupiscētia. Et sudoꝛes plures q̄ opoꝛteat: aut pauciores. Aut pigritia ad motionē. Aut tētātibus moueri aggrauatio. Aut dissolutio maxia ⁊ valida. Mēstruorū ēt ꝓtētio: aut āplioꝛ: aut minoꝛ eūatio. Sic vo ⁊ q̄ ꝑ emoꝛroydas. sꝫ ⁊ ſꝫ eūdē cibū ⁊ potū n̄ sit̄isei q̄ poꝛ fuit d̄lectatio cognitio ē future egritu. Siīr ⁊ itellect⁹ hebetudo n̄ ſꝫ nāz: aut obliuio i n̄ ꝯsuetis: aut fantastici somni mag̃ q̄ pri⁹. Et si q̄dē audit⁹ odoꝛat⁹ ⁊ visus hebetioꝛes ⁊ ifirmioꝛes. ❡Et simplicit̄ dicer̄ est q̄cūq; ſm naturā sūt. hec q̄dē aucta: h̄ vo diminuta: hec vo tp̄ib⁹ q̄busdaz aut quātitatib⁹ ꝑmutata: ⁊ coꝛpoꝛis tumoꝛ ⁊ mioꝛ ⁊ maioꝛ fact⁹: et rubicūdioꝛ aut albioꝛ āt liuidioꝛ āt nigrioꝛ. ⁊ eructationes ⁊ sternutatiōes ⁊ vētositates plures aut pauciores ⁊ nā lib⁹: signa sūt futur̄ egritudis.

❡Ita vo ⁊ q̄cūq; per nares ⁊ an res ⁊ palatū q̄b⁹ cerebrū expurgat̄ quantitatib⁹ aut q̄litatib⁹ aut tp̄ib⁹ ꝑmutata. Hec igit̄ oia g̃nis sūt eoꝝ q̄ sūt scd̄z nām. 53.
❡Toꝛsio vo i vētre aut scd̄z stomachū aut ſꝫ aliq̄d intestinoꝛū aut in egestiōib⁹: aut i hisq̄ euomunt̄: aut mingunt̄: aut ali⁹ aliq̄s mediocris doloꝛ de g̃ne ē eoꝛū q̄ sunt p̄ter naturā. Nondum vo egrotare ita se habentes dicuntur. 54.
❡Queādmodū grauati caput: aut dolētes caput: aut vigilātes aut doꝛmiētes: q̄n nōdū ꝑꝑ hec a ꝯsuetis opationū ipediūt̄. Et termin⁹ q̄dē iste ē egritudinis ī talibus dispositionibus discretiuus. 55.
❡Et ꝓpterea ad aliq̄d eādē dispōnē ⁊ egrā ⁊ neutrā dicim⁹. Adhuc ⁊ ꝑꝑ vigoꝛē eius ferētis facili⁹ q̄ iāvicte v̄tutis: aut egra ē: aut neutra dispositio singulaꝝ eaꝝ que dicta sunt. 56.
❡Ita vo ⁊ alia nocumēta q̄cūq; fiūt ſm sensus: nō i eo q̄d ē ⁊ magis ⁊ min⁹ differūt alterutrū sꝫ toto g̃ne p̄ter naturā sunt: ⁊ hec sūt egritudinū signa: quādiu tñ fuerint ꝑua: ⁊ nōdum a ꝯsuetis vnicuiq; actiōib⁹ impedire sufficiētia dicimus neutra. 57
❡Talia vo sīt ſꝫ gustū q̄dē q̄n salse: aut amare: aut alicui⁹ alteri⁹ q̄litatis manifestatio ē i comestis ⁊ bibitis oib⁹: aut sine acceptiōe cibi saliua eis vr̄ talis. 58
❡Scd̄z odoꝛatū vo q̄n aliq̄n sētim⁹ vnā q̄litatē odoꝛatui nullo p̄nte odoꝛabili: aut afferētes plurima ⁊ diuersa oia vt similia sentim⁹. Plerūq; vo oino sensus nobis est null⁹: aut fetoꝛis alicui⁹ licet nullo pꝛesente fetoꝛe. 59.

Scdm auditū vero sonitus et strepit⁹ generis eorū q̄ pter naturam sunt. 60.

Queadmodū et scdm visū q̄cūq̄ apparere vident añ nigra ⁊ alba ⁊ rubea ⁊ ruffa: hec q̄dē rotūda: hec vo oblōga: hec q̄dē gracilia: hec vo grossa: ⁊ ꝑteruolare omnia videntur. 61.

Scdm tactū vo q̄n inequalitas q̄dā: aut spissitudo: aut grauitas: aut tēsio: aut stupida: aut dolēs dispositio apparet secūdū totam habitudinem. 62.

Itaq̄ vo ⁊ scdm qualibet partē tēsio aut tribulatio: aut pūctio aut grauitas: q̄n pue q̄dē fiūt ⁊ nō manētes dispositionē q̄dē neutrā esse declarāt: ꝓnūciant vo egritudinem futuram. 63.

Quicūq̄ vo iā egrotātib⁹ sunt signa: hec q̄dē sanitatem demōstrāt: hec vo mortē. Sana q̄dē priora: altera vo gñe quidem egra: scdm speciē vo pniciosa dicunt. Accipiunt vo vniuersalit q̄dē dr̄ ie ex operationū vtute et vitio. Scdm vo partē ex his que sunt secundum partē operationibus. 64.

Earū gña pri⁹ dicta sūt. Primū q̄dē pricipaliū. Scdm vo eorū q̄ ab illis nata sunt. Et tertiū quidē ꝓpriū habētiū regimē a principijs vo q̄dā supplemēta recipiētiū. Quartū vo gen⁹ eorū q̄ dicta sūt ex se q̄dē inutile est ad cognitiōes. Secundū accidens vo ex his erit aliq̄n prenotatio queadmodū ⁊ ex supfluitatib⁹: ⁊ ex his quidem ratione cōpassionis: et ex supfluitatibus vero semper: quoniā digestionis et indigestionis in his erunt signa. Itaq̄ nō cōtingit nō demōstrare ea semꝑ: aut naturam superare materiā: aut materiā superare naturam: aut neutrū neutrū. Sana igit dicēt signa, superante natura. Egra vo supata natura. Neutra vero inequalibus pugnis. 65

Manifeste quidē digestionis signa sanorum sunt. 66

Queadmodum ⁊ indigestionis egrorum signa. 67

Neq̄ digestionē vo: neq̄ indigestionē manifeste indicātia natura neutrorū. Sūt neutra vo et quecunq̄ nunc quidē hoc nunc vo cōtrariū declarāt: queadmodum denigrati digiti: tales vo sūt ⁊ cretice supfluitates. 68

Dictū est aūt de his oibus in his q̄ de crisib⁹ quemadmodū ⁊ de vniuscuiusq̄ virtutis operatiōe in libro de causis accidētiū morborū dictū est. Ex his ergo opꝫ scdm partem oēm naturam signorum colligere. 69.

Ego autē iam lōgitudini pcens hic quidē finio de signis orationē: trāseo vo ad eā q̄ de causis.

¶ Libri scdi Tegni Galeni finis de signis.

¶ Incipit liber Tertius Tegni Galeni de causis.

Quoniam vero ⁊ harū causarū q̄dā sūt salubres q̄dā egre: q̄dā neutre. Primū de cāis sanis sermo erit. 2

Quoniā vero ⁊ harum ipsarū hec quidem conseruantes sunt hec vo efficiētes sanitatē: sūt vo ⁊ dignitate ⁊ tpe priores ꝯseruātes facientibus. 3

A seruātibus icipiēdum est. 4.

Cum igit sit non vnū sanū corpus sed plura corpora: quemad

modum prius determinatū est secundū vnūquodq3 eorum erit cōseruatiua causa qm̄ ⁊ omnis causa est ad aliquid. 5.

¶Rursus igitur principiū hic ab optima cōpositione corpis faciendū est considerantes que sunt ad hanc salubres. Inuentionem earum rei ipsius natura demonstrat. 6.

¶Si em̄ esset impassibile ⁊ imutabile corp⁹ ⁊ semp maneret in optima ꝯpositione: tūc nihil indigeret arte constituente ipsū. Qm̄ vero immutatur ⁊ corrūpitur ⁊ cōuertit̄ non seruās quaz habuit ex ꝑncipio ꝯsistentiā ꝓcuratione ſm hoc idiget. Scd̄3 hoc igitur quot modis alterat̄ corpus: totidē ⁊ genera ꝓcurationū habebit: hoc est conseruātium causarum. 7

¶Que manifesta sunt iā ex his que dicta sunt vt corrigētia ex gn̄e accidit existere. in eo ꝟo qd̄ velociter faciūt correctiōes ꝑus ꝙ̄simul occurrat lesionū ꝑseruatiua a futuro malo appellata sunt ꝯ medicinis; sed seruantia presentem consistentiam. 8.

¶Alteratur igit̄ corp⁹ a quibusdā ex necessitate: ⁊ a quibusdā nō ex necessitate. Dico aūt ex necessitate quidē q̄bus impossibile est ipsum non approximare. Nō ex necessitate ꝟo vt sūt reliq̄. Nāq3 semp incōtinēti imorari ⁊ comedere ⁊ bibere ⁊ vigilare necessariū est ei. Gladijs ꝟo ⁊ bestijs nō necessariū ē vti. Vn̄ in priori quidē gn̄e causaꝝ circa corpus ars ꝯficitur: circa ſm vero nequaq3. 9.

¶Quot igitur ex necessitate alterantia sunt corpus diuidētes ſm proprium vnūquodq3 eoru3 aliquod genus causaꝝ salubriū inueniamus. 10.

¶Est igitur vnū quidē ex continente nos aere. Alterū vero ex motiōe ⁊ quiete ⁊ totius corporis ⁊ ſm partē. Tertiū vero ex somno ⁊ vigilijs. Et quartu3 ex his que offerūtur. Quintum ex his q̄ egerunt̄ ⁊ retinent̄. Sextum ex anime passionibus. 11.

¶Sub his em̄ oibus necesse est corpus quodammodo disponi. Sub cōtinente q̄dē: aut calefactū: aut infrigidatu3: aut humectatum: aut siccatum: aut ſm cōplexionē eorum aliquid patiēs aut ſm totam substantiam alteratum totum. 12.

¶Et motione ꝟo ⁊ quiete īmoderatis vtrisq3 existentibus: aut calefactū aut infrigidatu3: aut siccatū: aut humectatū: aut ſm copulationem eorum aliquid patiens. 13

¶Ita ꝟo ex sōno ⁊ vigilia necesse est pati ip3 ſm eandē rōnē. 14

¶Et ex his que offeruntur. 15.

¶Aut egerūtur: aut retinētur. Et ex anime passionibus. 16.

¶Omnia enim hec: hec quide3 manifeste: hec vero per medias causas alterant corpus. 17

Et corrumpunt salutem. 18.

Et scriptū est de his omnibus separatim per singula in salubrium causarum negocio. 19.

Hec igitur oia nunc dicta gn̄a salubriū causaꝝ materie quedā sunt ⁊ cū ꝯpetenti vsu cause sūt cōseruātes ⁊ salutem prestantes peccātes vero a cōtemperantia egre constituuntur. 20.

Itaq3 vero ex hoc iam manifestum est ꝙ nō alias q̄dē substantias earūq3 extra has rex sanas nobis. Als ꝟo egras arbitrādū

est. Sed easdem in aliquid aliquando quidem sanas aliquādo vero egras factas. 21.

¶ Quādo siquidē motione idiget corpꝰ: gymnasiū quidē sanū quies ꝟo egra. Quādo ꝟo qete: quies quidē sana: egrum ꝟo gymnasiū. Similiter ꝟo i cibis ⁊ in potibꝰ ⁊ in aliis oibus Singulū eñ si corpi adducat ⁊ cū cōpetēti quātitate ⁊ qlitate salubre fit. Nihil vero indigenti omnino oblatū aut non in cōpetenti mensura et quantitate egrum constituit. 22.

¶ Et he sunt due cōsideratiōes circa salubre ⁊ egrum scȝ qualitas ⁊ quātitas eiꝰ qđ offert. 23.

¶ Etem tp̄s velut alterū aliqđ ab his tertium inducere i hisq̄ dicta sunt contemptum et non bene dictum est. 24.

¶ Si eñ indiget corpꝰ tāta et tali oblatiōe manifestū ē qm̄ ⁊ ſm tempus opportunū offert Et gñatio idigētia tpis ē ex eo qđ fluxū ē ⁊ mutabile. Et mortale corpꝰ indiget ſm mutationes alias alterātiū: ⁊ alias adiuuātiū. Itaqȝ nō est qdē gñe tertiū i his q̄ dicta sūt tp̄s. Ad doctriuam ꝟo pleruncȝ qsi tertio vtimur ꝑpter eā que dicta est causam. 25.

¶ Qm̄ aūt in his ꝯsiderationibus duabꝰ sūt alie ⁊ aliē cāruȝ salubriū ⁊ nūc nobis ꝑpositū ē hoc genus earū rursus repetamus. eas. 26.

¶ Perfecte igit cōpōnis corpis qñ siqdē bñ tēpatū fuerit ꝯtinēs cōuenit vt si tēperātia ⁊ aliorū perfecta: de quibus modo diximus qetis. s. ⁊ motionis ⁊ sōni ⁊ vigilie ⁊ ablatorum: ⁊ egestorum. 27.

¶ Quādo ꝟo distēperatum fuerit cōtinēs in tātū ⁊ contēperātias minui opȝ inquātuȝ eucrasia corrupta fuerit. 28.

¶ Considerationes ꝟo cōtēperātie i cōtinēte hec quidē sūt vt necȝ rigere ꝑ frigus: necȝ sudare propter estum. 29.

¶ In gymnasiis ꝟo qñ primuȝ icipit dolere corpus: qescere statim remedium est. 30.

¶ In cibis ꝟo ꝑfectio digestiōis et egestiōis modus secundum quantitatem et qualitatem. 31.

¶ Equatur vero quodāmodo i his orexis digestiōi: ita vt ꝑcerptore nō idigeat quātitatē in oblationibꝰ metiēte: optia eñ natura tantuȝ appetit quantū digerere pōt. 32.

¶ Ita ꝟo ⁊ somni quātitatē metit ip̄a nā i his q̄ sunt i optia cōpositiōe. Et qescūt stati dormiētes cū nō amplius indiget corpus. 33.

¶ Et ita eis dicta vtētibꝰ i egestionibꝰ nihil derelinquitur circa ventrē ⁊ vrinas ⁊ totū corpꝰ has eni egestiones temperātia metitur oblationū: ſm ꝟo totū corpus gymnasiorū mediocris ⁊ salubris efficit vsus. 34.

¶ Abstinere ꝟo manifestū ē qm̄ ab itēperātia opȝ oium anime passionū scȝ: ire: tristitie: ⁊ gaudii: ⁊ furoris: ⁊ timoris ⁊ inuidie ⁊ solicitudinis. Extermināt eni hec ⁊ mutant corpora ab ea q̄ est ſm naturā cōsistētia. 35.

¶ Venereorū ꝟo ſm epicurum nullꝰ vsus salubris. ſm ꝟo verꝰ epicurū ex interuallis tātis vt i vsibus coitus necȝ dissolutionē sentiat: ⁊ leuior seipso videat factus: ⁊ melius dormiens. 36.

¶ Tempus vero vsus est quādo

ꝑfecte mediũ fuerit earũ q̃ ex trinsecꝰ oim circũstantiarũ: neqꝫ sup repletũ corpꝰ: neqꝫ idigẽs neqꝫ sup infrigidatũ: neqꝫ supca lefactũ: aut exiccatũ: aut hũecta tũ imoderate. Si ꝟo peccet ali qñ corpꝰ paruũ esto pctm̃: meliꝰ ꝟo est calefacto magis q̃ ĩfrigi dato: ꝛ repleto magis q̃ euãto ꝛ humectato magis q̃ exiccato corpore vti venereis. 37

Qualitates vero singuloꝝ eo rũ q̃ dicta sunt eligere ĩ hisque sunt optime compositiõis opꝫ. Gymnasioꝝ quidẽ in q̇bus oẽs partes corpis proportionaliter moueantur vt hoc mẽbrũ quidẽ nõ superdoleat: hoc vero minꝰ doleat. 38.

Eorum vero que comedũtur aut bibũtur maxie eucrata eli gere: hec enim maxime sunt cõ uenientia eucratis naturis. 39.

Similiter vero ꝛ in aliȷ̃s. 40.

Si vero ſm aliquid ab optia cõpositione deficit corpus non multũ vero huic ꝛ cõseruantes sanitatẽ cause ſm proportionẽ mutabuntur. 41.

Pluribus vero talibus existẽ tibus corporibus singulum ge nus separatim dicendũ est. 42.

Crasi igitur permutatũ cor pus in organicarũ vero partiũ conuenientia non permutatuꝫ duplicem habent formam salu brium causarum: alteram qui dem seruantium eius crasim: al teram vero earum que ad opti mam ducunt. 43.

Seruantes vero eius crasim tantum permutantur ab eucra ta natura cause quãtũ ꝛ totius corporis crasis ab illa perfecta mutatur. 44.

Calidiora vero corpora cali diorībꝰ indigent adiutoriȷ̃s: fri gidiora frigidioribꝰ: ꝛficciora ficcioribus: humidiora humi dioribus. Et scdm complexionẽ calidiora ꝛ ficciora calidioribꝰ ꝛ ficcioribus. Et his proportio nabiliter in reliquis tribus cõ plexionibus. 45.

Utetur vero ꝛ materiȷ̃s causa rum recte innatas virtutes ea rum sciens. 46

Om̃ motio quidẽ ꝛ indigẽtia ꝛ vigilie ꝛ egestio ꝛ oẽs aie pas siones siccant corpus. 47

Cõtraria vero his hũectãt. 48.

Ita ꝟo ꝛ in calefactionibꝰ et infrigidãtibus studiȷ̃s vtẽ ꝛ ci bis ꝛ potibus. 49

Et simpliciter est dicere oibꝰ his que ſm corpus sunt cogno scẽs aliquas materias ꝛ ꝟtutes salubribus causis vtẽ: similia similibus offerens quando ser uare vult corporis crasim q̇lẽ ac cipit. 50.

Si ꝟo ꝑmutare vult ꝛ trãsire ad melius aliud est genus salu briũ cãrũ ꝯ̄riũ q̇dẽ supradictis: eq̇le vero distans ab altera cra si eucratarum ꝛ mediarũ quas optimis naturis cõuenire dice bamus. 51.

Calidiorẽ eñ ꝛ ficciorem cra sim nõ calide ꝛ sicce diete faciũt eucratã perfecte: sed que tm̃ eu crata crasi frigidiora ꝛ humidio ra quantũ natura eius erat cali dior ꝛ ficcior. 52.

Hoc siquidẽ genus causaruꝫ corrigit innatas discrasias. Al terum vero prius dictum con seruat. 53

Utilitas ꝟo vtrorũqꝫ est ĩ ꝑte medicis corrigere quidem ex multo studio paulatim transfe rentes in melius. Non enim su

ftinet natura repentinas simutationes. Seruare vero in eiusdẽ ꝁz necessarias occupatiões. 54.

Quomõ igit̃ ⁊ hmõi spẽrum cãrũ conseruãtem nolam⁹ conueniebat enim magis eam forsitan permutantem ⁊ curantem: et innata peccata corrigentem vocari. Quoniam vero ad totũ genus sanitatis referẽtes: nõ ad eas que ꝁm speciem sunt in ea differentias. Quecũq3 q̃dẽ sanos custodiũt seruãtes oẽs vocabim⁹: siue conseruãdo salutẽ ad melius ducant totã crasiz: siue cõseruent existẽtẽ a principio. Quecũq3 ꝟo deteriorem faciũt consistentiam egre. 55.

¶ Similẽ igit̃ discrasiã hñtib⁹ oibus corporis partib⁹ siꝉis est procuratio: dissimilem vero dissimilis. 56

¶ Potest eñ vẽter alicui q̃dem frigidior q̃ⷫ oporteat esse: caput ꝟo calidi⁹ ⁊ idigere adiutoriũs ꝓpriũs singula. Scdm vero hoc ⁊ aliaꝝ vnaq̃q3 ps aut hũidior: aut siccior: aut fridior: aut calidior exñs p̃ter modũ ꝓpriũs distẽperãtie idiget dietis. Nõ igr̃ exercebim⁹ eq̃liter oẽs hmõi corpis ptes: necq3 siꝉr humectabim⁹ aut siccabim⁹: aut aliq̃d hoꝝ faciem⁹. Ampli⁹ ꝟo dicet̃ de his in negocio de salubribus causis. 57.

¶ Organicoꝝ ꝟo cause salubriores scdm lapsus. ⁊ hec ab optia cõpõne adinuicẽ differũt. Alie sũ q̃dẽ sunt salubres circa plasmationẽ lapsuũ. Alie ꝟo eoꝝ q̃ circa magnitudinem: aut numerũ aut positionem. 58.

¶ In plasmatiõe q̃ sunt plures lapsus. Etẽ figure partis. Et si alicubi in ea curuitas aliq̃ est aut cõcauitas ei⁹ q̃ scdz naturã Aut pori ꝯstrictio. Aut orificiũ. Aut aspitas aut lenitas q̃si ẽ aliq̃d ex ꝓpriã cõtẽperãtiã. Paruz q̃dẽ hoc patiẽs corp⁹ sanoꝝ corpoꝝ appellationem hẽbit. Ampli⁹ ꝟo ⁊ neutroꝝ. Si ꝟo sit tm̃ pli⁹ vt noceat opatiõi i egrotare videtur. 59.

¶ Scdm q̃ⷫtitatem vero superfluitas ⁊ defectus: ad easdez deducunt differentias. 60.

¶ In nũero ꝟo deficiẽs aut abũdãs velut omiomeron vnũ aut plura hmõi gñis sunt: ⁊ q̃cũq3 p̃ter nãm i nobis sube ꝯsistũt. 61.

¶ Reliquũ ꝟo gen⁹ pp vniuscuiusq3 positionẽ simpliciũ ptiũin q̃ ⁊ ipse q̃tuor sunt oẽs drie. Prima q̃dẽ optima. Scda ꝟo parũ ꝑmutata ⁊ ꝓpter hoc sanũ adhuc ꝑficiẽs corp⁹. Tertia vero neutrũ q̃si ampli⁹ extra naturã fit. Quarta vero iã egrotans q̃ⷫ plurimum. 62

¶ Quecũq3 igit̃ peccauerũt partes scdz figurã q̃dẽ queadmõm q̃cũq3 distorte itus vł ex. Et hec recẽte nate q̃dẽ existẽtes: ⁊ molles plasmatiõe ⁊ superligatiõe ad id q̃d scdm naturã est reuertunt̃. Pure ꝟo ⁊ sĩ contingat ad augmentũ peruenire: ad correctionẽ nõ perueniunt. 63

¶ Et q̃cũq3 q̃dẽ circa curuitatẽ peccauerũt: ⁊ hec siꝉr pñt corrigi q̃dẽ adhuc augmẽtãde. Perfecte ꝟo nõ possunt. Paruas igitur curuitates alligatio ⁊ q̃es. Magnas vero operatio ptium ⁊ retentio spũs operatur. Ita vero ⁊ quecunq3 secundum poros aut orificia. 64.

¶ Et q̃cũq3 quidẽ maiora q̃ⷫ opz quies ⁊ alligatio apta nata est maiora efficere. Maiores vero

efficit ptes motio ſm naturã cũ
fricatiõe moderata ⁊ alijs q̃cun
q̃ nata ſunt ad ſufficieſ ſangui
nem trahere multũ. 65.
¶Deficientiũ vo ptiũ q̃cũq̃ q̃dẽ
ex ſanguine hñt generationem
nõ ĩpoſſibilis eſt eoꝝ correctio.
Quecũq̃ vo ex ſemie pauco hñt
generationẽ:eaꝝ ĩpoſſibilis eſt
correctio. Eſt tñ ꝓ his aliq̃ fa=
cere alia proxima his habentia
vtilitatem. 66.
¶Omniũ aũt hoꝝ natura q̃
dem operatrix: medicus vero
miniſter. 67.
¶Quecũq̃ vo abũdãt ſm nũeꝝ
ablatio eorũ cã ſalutis eſt. Cõſi
derãdũ vo in q̃b⁹ poſſibile eſt.
Si vo impoſſibile appareant
tranſponere:tentare opʒ. 68
¶Eadẽ vo eoꝝ q̃ ſm poſitionẽ
peccant eſt correctio. 69
¶Manifeſtũ eſt aũt q̃ duo vel
tria plerũq̃ pctã conſiſtere pñt
circa eandem vnamquanq̃ par
tem. 70.
Queadmodũ ĩ hñte vẽtrẽ puũ
ſit ⁊ rotũdũ ſm dyafragma po
ſitũ peccauit eñ in eo ⁊ magni
tudo ⁊ plaſmatio ⁊ poſitio. Si
vo ⁊ natura frigidior:hũc in id
q̃ eſt ſm naturã ducere ĩpoſſi=
bile eſt. Qñ aũt difficulter reſpi
rãt repleto vẽtre pauciora ⁊ nu
triẽtia ⁊ nõ tardi⁹ exeũtia offe=
rant bis vel ter in die. 71.
¶Alijs vo eufraſiʒ in epate hñ
tib⁹ ꝓpter anguſtiã vaſoꝝ cõti
nue factã ſalubris cã inuenta ẽ
extenuãs dieta. 72
¶Reliquũ igitur adhuc genus
vnũ commune eſt omiomeron ⁊
organicorum ſolutio continui
tatis. 73.
¶Quã forſitã aliq̃s nõ cõcedet
pfecte ſanis ineſſe:alioq̃n enim
eſſe ſp paſſionẽ diceret:neſciens
ſimilem eſſe dubitationẽ ꝓ oib⁹
lapſum gñib⁹ futurã. Si enim
opatiõis ſenſibilis leſio nõ de=
terminat egritudinẽ a ſanitate.
ſʒ ſm q̃litatẽ cuiuſq̃ diſpoſitiõis
agnoſcit tm̃:tũc neceſſariũ eſt
ſempiterne paſſiõis irrepe dog
ma:nullo optiã hñte opatiões
oẽs Sʒ hoc quidẽ ergo vt ſubti
lior cõſideratio ſecũdum ſe tra
ctatũ habeat. 74
¶Ad manifeſtos vo egros:ſalu
bres cauſaꝝ deinceps ꝓcurram⁹
adiſcraſie ĩcipiẽtes gñe. Deter
minãdũ eſt igit̃ ꝑus hic q̃ oẽs
fere medici ꝑtermittũt:q̃ alie
q̃dẽ ſũt ſalubres iã facte diſcra
ſie. Alie vo eius q̃ adhuc fit:quẽ
admodũ ⁊ future. 75.
¶Et hmõi q̃dẽ vltime. he q̃deʒ
in preſeruãte parte artis ſunt:
hec vero in ſalubri. 76
¶Prime vero omnium in curã
te parte ſola. 77
¶Utrarũ vero medie dicte in ꝑ
ſeruante ⁊ curante. 78
¶Iã ſi q̃dẽ factã exñtem ⁊ egri
tudinẽ medicari opʒ. 79
¶Nõdũ vo exñtẽ:futurã vo ex
diſpoſitiõe q̃ eſt ſm corpus ꝓhi
bere fieri. 80
¶Eius vo q̃ adhuc fit ſanateq̃
iã factũ eſt:q̃ futurũ eſt ꝓhibe
re fieri. 81
¶Prohibetur igitur diſpoſitio
ne in qua nata eſt fieri ablata:
nominatur autem huiuſmodi
diſpoſitio cauſa precedẽs. 82.
¶Facta vero egritudo curabi
tur diſpoſitione a qua principa
liter que ſm naturã operatio
leditur ablata:quam et ipſam
dicimus eſſe egritudinis cau=
ſam. 83
¶Curatio q̃dẽ vnũ hʒ modũ:⁊

marie cõmunẽ intẽtionẽ.s.ei ꝙ
soluẽdũ eſt cõtrariũ huiuſmodi
eñ generis ſunt oẽs ꝑficientes
ſalutẽ cauſe. 84.

¶ Scðm vero partẽ ſunt ex ſin=
gulis contrarijs. 85

¶ Calide igit̃ diſpoſitiõi frigi=
da cã contraria eſt Frigide ve=
ro calida ⁊ ſic in alijs ꝓportio=
naliter. 86

¶ Si eñ immoderatũ eſt oẽ ꝑ=
ter naturã: moderatũ vero ſcdm
naturã necesse eſt oẽ immodera
tũ ab imoderato ſcdm ↄtrariũ ad
moderatũ adduci. 87.

¶ Manifeſtũ vero ꝙ ſcdm virtu=
tẽ nõ ſz apparitionẽ calefaciẽs
⁊ infrigidãs: ⁊ q̃cũqȝ hmõi alia
accipiẽdũ eſt. Dico aũt ſcdm vir=
tutẽ qđ eſſentialiter ⁊ ꝓprie ⁊ ve
re eſt vt đr. Scðm vero appari=
tionẽ qđ ſcdm preſentem ſenſum
hmõi eſſe videt̃: eſſentialiter ve
ro nõ exiſtẽs hmõi. Quomodo
vero opus cognoſcere ea in ne=
gotio de ſimplicibus farmacijs
dictũ eſt. 88.

¶ Ad inuentionẽ vero ſalubriũ
cãrũ quecũqȝ quidẽ cauſe ad iã
factã egritudinẽ ſunt ſalubres
illa rõne vtendũ eſt qua illud ꝙ
ſcdm apparitionẽ determinat̃ ab
eo qđ eſt ſcdm virtutẽ. 89.

¶ Quecũqȝ vero cauſe ad eaȝ q̃
adhuc ſit ipſa eadem cõſidera=
tione vtendum: ⁊ adhuc ſz quã
inueniũtur egritudinũ cãe. 90.

¶ Ferũt eñ ſi ita cõtingat i hu
morib⁹ putrefactis accẽdi febrẽ
demonſtratio in talib⁹ eſt eua=
cuatio ⁊ alteratio. Alteratio q̃=
dem eſt faciens ceſſare putredi
nem manente ſubſtantia. Eua=
cuatio vero totã a corpore edu
cẽs ſubſtantiã. 91

¶ Sed dicta quidẽ ſpecies alte
rationis digeſtio eſt quã ad būſ
dã cauſis cõtingit facere ſciẽtes
erimus in illis ſi habeamus iã
cognitionem ita cauſarum ſalu
brium. 92

¶ Euacuationes vero per flobo
thomiã ⁊ ꝑ clyſtere ⁊ per vrinã
⁊ per reſpiratiões ſcdm cutẽ fiũt
Amplius vero ⁊ per ↄtrariã de
tractionẽ ⁊ deriuationẽ ad alia.
huiuſmodi enim generis ſunt
⁊ mẽſtrua mouer̃: ⁊ emorroidas
aperire. Et per nares ⁊ per pala
tum purgare. 93

¶ Scientes igitur et hic mate
rias ⁊ virtutes quibus in tem=
pore ⁊ qualitate ⁊ quantitate ⁊
modo vſus oblatis euacuatio
fit. 94

¶ Scðm hãc partẽ artis inue=
nimus ſalubria. Et ſcripta i oĩȝ
inuentio in terapẽtico negotio
Scðm eũdẽ vero modũ ⁊ i alijs
tribus diſcraſijs. 95

¶ Unum cõmune habẽtes ꝑce=
ptũ efficiẽtẽ vnãquãqȝ eaꝝ cãꝝ
opȝ abſcindere prius: dein de ſic
venire ad eã diſcraſiã q̃ facta ẽ
ab illa egritudine ſalubriũ cãꝝ
intentionẽ facturos. 96.

¶ Scðm vero ↄpoſitas diſcraſias
ex ſimplicib⁹ ↄpoſitio oſtẽdũtur
ſalubria ꝑcepta. ⁊ hic habẽtib⁹
nobis medicamẽ ꝓportionale
magnitudini diſcraſie ad illã
cõueniẽs inuenire. 97

¶ Uelut ſi ita accidat. Si decẽq̃
dẽ numeris ſcdm calidi⁹ excedit
aliquid ab eo ꝙ ſcdm naturã: ſe
ptẽ vero ſcdm ſiccius eſſe oportet
⁊ ſalubrem cauſaȝ in talibus di
ſpoſitionibus: frigidiorẽ q̃dem
decẽ numeris: ſepteȝ vero humi=
diorem. 98

¶ Si igit̃ ipſi parti patiẽti ad
ducas hmõi medicamentum in

tm̄ frigidi⁹ sit ꝛ humidi⁹: inquā tū partis patiētis manifestatio precessit. 99.
¶In ꝓfundo vero posita q̄ patitur parte opꝫ ↄsiderare hmōi efficere salubre vt non cōtingat exolui in via. 100.
¶Si igit̃ calidi⁹ esse opꝫ moderato: nō in tanto sit solū calidi⁹ quanto indiget passio: sed sup modū apponat̃ ꝓpter positionē necessario adueniente. 101.
¶Si vero frigidius sit non simplr̄ opꝫ tanto facere illud frigidius: sed materiā medicaminis ↄsiderare prius. Si enim parachimeres est non perueniet vsq̃ ad ꝓfundū multū. Cōtrariū ṽo operatur aliquādo spissam supficiē. Si ṽo leptomeres sit: possibile est peruenire vsq̃ ad plurimum profundum. 102.
¶Ita vero ꝛ in humectātibus ꝛ desiccantibus parachimeres ꝛ leptomeres substantie considerande sunt. 103.
¶Expositione quidē patientis loci manifestatio inuenit̃ salubre vt dictum est nunc. 104.
¶Ex plasmatione vero ꝛ positiōe q̄n fluxus sensibilis habet cōsuetos ad aliud membrū aut nullū hꝫ. Nanq̃ ad p̄ncipalia q̄ ferunt̃ fluxus aduertemus ꝓuocabimus vero eos ad nō principalia. 105.
¶Manifestū ṽo q̄m facientium causaꝝ discrasiā ꝑ euacutionē sanatio est: ipaꝝ aūt discrasiaꝝ alterario sanatio est. 106.
¶Soluta ṽo cōtinuitate curationis q̄dē intentio vnitio ē. In organicis q̄dē partib⁹ īpossibilis est. In omiomeris ṽo nō oīno ipossibilis est: sed in q̄busdā possibilis vt in carnosis et conglutinatio est sanatio. 107.
¶Nō differt ṽo si consolidationem nomines. 108.
¶Precedit aūt eā q̄n mai⁹ fuerit vuln⁹ adductio distātiū partiū ex gn̄e plasmatōis exn̄s. 109
¶Ut ṽo ea fiat pmanens: supligatio ↄducēs distātia labia ꝛ cō suture vtiles sunt ad hoc. 110.
¶Cōglutinat ṽo distātiā ꝛ eā q̄ est in p̄ncipio vnionē reddit natura. Nā ṽo op⁹ ē p̄mū q̄dē vt dictū est cōducere in idipꝫ distātia labia. Scđm opus ṽo ſuare in q̄ ↄducta sūt. Et tertiū vt nihil incidat itra labia ꝓuidere. Et quartū ipam partis substantiam sanam seruare. 111.
¶Primū q̄dem ꝛ sm̄ opus qūo aliquis faciat dictū est. Tertiū ṽo in ↄducēdo distātiā fiet q̄dē si nihil extrinsec⁹ incidere pmittam⁹ sicut plurimum pilus aut oleū aut hūiditas alia i medio cōstituta ↄglutinandoꝝ ꝓhibet eoꝝ vnitionē. In posteriori ṽo tpe ꝑ effluxiōes tertie intētiōis custodia est. Ad effluxiōes vero ipsas ex subdiuisiōe ꝛ ↄtra diuisiōe ꝛ figura apta accedendū ē. Substātia vero ptis sana seruabitur ꝑ mediocriter desiccātia. Hec q̄dē curatio est ↄtinuitatis solutionis in carnosa parte facte eius sm̄ seipsam solius. 112.
¶Si ṽo alicui alteri misceatur egritudinū erūt plures intētiones p̄ceptoꝝ curationū quas in compositorum doctrina deīde dicemus est. 113.
¶In presenti vero ad reliquas intentiones solutionis cōtinuatis veniendum 114.
¶Fractura igit̃ in osse est quidem ↄtinuitatis solutio. insanabilis quidem quantū in prima

cõsideratione. Juxta vero scdam kꝫ quedã modũ curabilis quo dãmodo fit. Pria igr̃ ꝯsideratio est cõsolidatio ipotens pp duri ciẽ partꝫ fieri. Scda vero ligatio cõtingẽs fieri p porũ ligantẽ in circuitu fracturam. 115.

¶ Generatio vero pori inquantũ ex materia ꝛ natura fit cõis ẽ ad alia inquãtũ vero ppe est formã ossis ex illi⁹ est alimẽto. 116.

¶ Molle vero ꝛ puerile os ꝯso= lidari quidẽ possibile est. 117.

¶ Raro vero ꝛ hmõi passionis ge neratio sine cõpassione alteri⁹ mẽbri est. Sepissime eñ circum positi musculi cuꝫ aliis partib⁹ corpis ꝯpatiunt̃ fractis ossib⁹: itaqꝫ ꝛ intẽtio curatiõis duplex est altera quidẽ in ossib⁹: altera in his que circa ea sunt corpori bus hec qdẽ talis in carnosarũ partiũ dispositionibus dicet̃: de fracturis vero dicendũ est. 118.

¶ Qm̃ vero harum curatio est ex porro: vt vero hic fiat ppriũ alimẽ ti ossis est opus. Opꝫ igitur sup fluitatẽ nutrimẽti ad pori gene rationem nature submitti. 119.

¶ Superfluitas vero hec ꝛ quãti tate ꝛ qualitate moderata esse debet. 120.

¶ Propterea deductione indi= get talem ꝛ tantum influentem sanguinem ossibus preparantẽ ex quali ꝛ q̃to fiat porus. Quo= niam vero pertransit hic per cõ caua fracti ossis attẽdere opor tet eius multitudinẽ etiaꝫ qua litatem ꝛ ita sicciorẽ oportet fa cere deductionẽ vel magis hu= mectantem. q̃ꝫ amplius intera pentice facultatis litteris sunt dicta. 121.

¶ Nerui vero ꝛ tenanthos pun ctura pp plm̃ sensũ ꝛ pp hoc qꝺ ꝯtinua ẽ kꝫ pncipiũ pticulas ps rata ẽ aduocare spasmũ ꝛ maxie cũ nõ respiret exteri⁹ execata cu tis pforatiõe. Hãc igit̃ oꝫ aperi re ꝛ exiccar̃ substãtia leptomeri ptrãsire potẽti ad pfunduꝫ vsqꝫ ad pforatũ neruũ. Dictũ ẽ ãt de hoc pfecte iterapẽtice facultatꝫ lr̃is. In simplicib⁹ igitur hmõi gñis dispõnibus salubrium cau sa ꝑ ẽ forma talis quã dixi. 122.

¶ Scdm ꝯpositas vero complexe vt in vlcerib⁹. Prima qdẽ est cõ cauitas quã qdẽ nõ aliã dispõ= nẽ: sꝫ vlceris tm̃ arbitrant̃ diffe rentiã. Est aũt nõ tm̃ differẽtia hoc tale: sꝫ alteꝝ quoddã gen⁹ egritudinis toti⁹ in quo substã tie ipsi⁹ est pditio. Et igit̃ cura= tio ipius in duplici passione du plici idiget itẽtiõe: cõtinuitatis eñ solutio vnione substãtie vero perditio gñatiõe indiget. 123.

¶ Dicte vero sũt paulo pri⁹ fene= rationis intentiones. 124.

¶ Et qdẽ oportet curare primũ hãc dispositionẽ deide aggredi vnire: sicut ipsa nã reꝝ iudicat. Quãdo igit̃ repletum fuerit qꝺ cõcauũ ꝛ equale vlcus extiterit tunc alterã intentionem affer= ri opꝫ. Media ei noua carne exi stente labiorũ vlceris vniri qdẽ impossibile est distantiã. 125.

¶ Intẽtionẽ ergo curatiõis aliã inuenire opꝫ. Inuentionẽ vero ex eo ꝙ kꝫ naturã habebimus qꝺ circũfacere pti ꝯuenit. Scdm na turã vero erat eã cooperire cute. Hoc igit̃ nobis ẽ faciẽdũ: aut si ipossibilis ẽ intẽtio: aliqꝺ simi= le cuti carnẽ. s. callosam faciẽdũ est. Erit autem hmõi caro sicca similis priori cuti ꝛ callosa. Sic cantibus igitur ꝛ stipticis sine mordicatiõe erit opus pharma

cūs ad cicatrizationes. 126.
Ita vero si vlcus in putredinem vertatur: intentio quidem est purgare: pharmacum vero salubre repticum. 127.
Dieta est autem horum in his que de pharmacijs materia. 128.
Et quidem si flegmon et cassatio et sclirosis aut tumor cum vlcere fuerit: curandum illa prius per eas: que dicte sunt rones. Ita vero et si influat aliquid vlceri: curandum est secundum influentium curationem. Similiter vero et si discrasia aliqua fiat secundum vlceratum locum: ad discrasie prius ire oportet adiutoria. 129.
Et de his quidem sufficienter dictum est. 130.
Ad id vero quod propter plasmationem veniendum iam genus est in plures differentias diuisum. Sed a manifestissimo principium omni ponendum est quod secundum figure permutationem fit. 131.
Corum igitur que adhuc crescunt possibile est figuram plurimarum partium corrigere: horum vero que excreuerunt nequaquam. 132.
Intentio vero vt si possibile est curari ad contrarium adducere distorsiones. 133.
Si vero fractura non recte plasmata peccauerit alicuius membri figura si adhuc recens porus existat frangere iterum: et hoc plasmare confestim recte: deinde porum fieri. 134.
Est autem et emphrasis ex hoc genere egritudinum. 135
Hec quidem a glutinosis et pinguibus humoribus fit: vnam quidem et eandem intentionem habens contrariam passioni emphrasis. Cause vero salubres riptica et incisiua pharmaca. 136.
Que vero ex stercore duro quod adhesit in intestino priore quidem habebit in duritie correctionem ex humidis et pinguibus clisteribus: deide vero euacuationem ex acribus. 137.
Que vero ex lapide circa vesicam est: primi quidem transpositione indiget. Curationis vero perfecte gratia per incisionem cura est. 138.
Eius vero que preter naturam in parte continetur humiditas est curatio in perfecta euacuatione: quemadmodum in putredinibus. 139
Immoderata vero repletio indiget imoderata euacuatione: quemadmodum est in sanguine circa venas. 140
Quibuscunque vero circa ventrem venas et intestinum et tracheam arteriam et pulmonem putredo autem sanguis continetur perfecta euacuatione indigent. 141.
Amplioris vero cibi et potus recentis adhuc secundum euacuationem corruptio est. 142
Quecunque igitur in pulmone et thorace continentur: cum tussibus quidem euacuatio est et pharmacijs extenuantibus. 143.
Quecunque vero secundum epar: aut venas: aut arterias: aut lumbos: aut per vrinas: aut per ventrem debet euacuari. Sed per vrinas quidem ab extenuantibus vehementer. Per ventrem vero attrahentibus et aperientibus. 144.
Quecunque igitur secundum superiorem ventrem per vomitum. Quecunque vero secundum inferiorem per subductionem. 145.
Quecunque vero sub cute per incisionem aut per cauterium aut pharmaca caustica. 146.
Ita vero et quecunque secundum concauitatem naturalem: vt in thorace. 147.
Uno vero capitulo breuiter ma

expediã. hoꝝ q̄dē q̄ a toto gene re sunt p̄ter naturā in q̄busdam ptibus ꝯtentoꝝ intētio curatio nis ablatio est. Si vo impossibi le est ita fieri: transpositio fiat ad min⁹ piculosum locum. 148.

¶ Quecūq3 vo nō sunt a toto ge nere p̄ter naturā: s3 sm q̄titatē intētio hoꝝ sanandoꝝ tm̄ sup= flui euacuatio est. 149.

¶ Intētio vo sanādoꝝ sm ptez q̄dē aliquā ex ipa accipit dispo sitione. Plurima vo cū patien= tibus particulis. 150.

¶ Quecūq3 vo aspera facta sūt p̄ter naturā: ad ea q̄ sm naturā eis adducēdū ē leuitatē. Scdm̄ os q̄dē radices. Scdm̄ tracheā arteriā aut linguā leniētē p hūi da sine mordacitate ꝛ per gluti nosa. 151.

¶ Quecūq3 vo leuitatē p̄ter na turā hn̄t ad eam q̄ sm naturam est eis adducendū asperitatem p pharmaca sufficiēter ruptica: ꝛ per breuē facientia rasurā. 152

¶ Quecūq3 vo emphraxes ꝛ an gustatōes egritudines alias se quūtur curādu3 ē pri⁹ illas per eas que dicte sunt rōnes. 153.

¶ Oñsum est aūt in tractatu de egritudinū differētia ꝙ de fleg= monib⁹ ꝛ scirosi ꝛ inflationib⁹ ꝛ siccatiōib⁹ imoderatis adhuc ꝛ ineptis figuris ipoꝝ ꝯtinētiū corpoꝝ ꝯsequūtur plerūq3 ea q̄ dicta sūt: queadmodū ꝛ i timori bus q̄busdā eorū sunt in circui tu corporum. 154.

¶ Si vo adinuicez eoꝝ q̄ dicta sunt ꝯplectunt: aliqua ostēsio= nes habebunt varias. 155.

¶ Sufficiet aūt manifeste vt in exēplo faciam⁹ orōnē: ampli⁹ ei de his oib⁹ i terapēticis dr̄ lr̄is.

¶ Subiaceat igitur i exemplo alicui influere pti multitudinē sanguis vt distēdant q̄ sm ptez sūt vasa nō magna solū: s3 etia3 pua pri⁹ effugiēti visionem: ex plēitudie vo nūc apparētia quē admodū i oculis vr̄ manifestu3: ppter albedinē tunice oculoꝝ: cōueniēs vo ē alia vasa minora his q̄ dicta sunt vasis distādi re pleta nondū vo ea apparere pp pleta... puitatē: ꝛ piculū ē effūdi aliq̄d magnū r̄sudās exvasis i has q̄ i medio sūt regiōes vacuas: aut effusu3 iā esse aliq̄d paruū. 156.

¶ hmōi vo passiōis curatio ha bebit q̄dē ꝯsiderationē per eua cuationē: aut vo dicam⁹ manife stius ex pte euacuationem q̄m passio erat i eo ꝙ repleta esset pars immoderate. 157.

¶ Necessariū aūt ē aut p recur= rēs euacuari supfluū aut p ipa3 patientē ptē. Rursus igit recur rere: aut p pulsum: aut p tractū aut per transmissu3: aut sm ali qd̄ horum: aut sm omnia. 158.

¶ Per ipsa3 aūt q̄ patit ptē eua cuabit: hoc q̄dē manifeste ꝛ sen sibilr: hoc vero per euaporatio nes extenuatum. 159.

¶ Si igit fuerit totū corp⁹ ple= ctoricum: nō op3 p ipsa3 ptē pa tientē euacuare. Si em̄ carraxa tionib⁹ ꝛ incisionib⁹ sensibiliter euacuauerim⁹ ptes dolētes: at trahem⁹ pp dolorē ampli⁹. Si vero calefacientib⁹ dyaforesim aggressi facere fuerimus: trahe mus p calorē amplius in ptē pa tientē quā dyaforesim faciam⁹.

Si vo velim⁹ recurrere cogere qd̄ influxū est: nō recipiēt plenū corpus existēs. Abytraq3 igitur hec op3 euacuare totu3 corpus Aut ecōtrario trahere oino ad alias regiōes qd̄ est influxū pa=

tienti pti. hoc ei patiete repellere a pte pri⁹: dein dyaforesis facere aggredi: paratior em eua tio quato per maiora. 160.
Repellemus aut a patienti pte si infrigidemus & stiptica apponam⁹: sz euacuata ipsa vasa qd repellitur ad seipsa attrahet. Ostensuz est em & hoc p phisicaru virtutu orationem. & transmittut vase coformata stipticis pharmacijs. Si igit omne ita recurret rursus bn se habebit pars. 161.
Relicto vero aliq supfluo i pte opz qde significari hoc oglutinosum esse aut spissum: & pp h copactu ee indissolubilit. Pot igit & non tale exns in eas q in medio sunt regiones effundi: tunc igit iam est tepus venire ad euacuandu illud per parte patiente supponetib⁹ supra iacetib⁹ partib⁹ apocrusticas influentium virtutis. 162.
Euacuatio vo fit maxie si sm medias regioes significet otinere aliqd p carraratioes: sil & p pharmaca dyaforetica. 163.
Sed qm dyaforetica oia calis sunt virtutib⁹: eius vo craseos est op⁹ mordere qn imoderati⁹ fuerut calida. Obseruadu igit i eis ne oia sint nimis calida: & maxime si in supficie corporis fuerit mebru qd patit: dolebit em no si simul patit et mordet. Et ois dolor prouocat reuma. Mediocriter igit calido anodinoru his vtendu est. Et magis si humidum sit. 164.
¶ Et tn sufficies est dyaforesim facere i supficie: si no vehemes sit dyaforeticu pharmacu. Si vo ea q i supficie sut sine passione oino existat i pfundo vo sit pars euacuatioe indiges intedere & augere opz dyaforetici pharmaci virtute & caliditate euanescet em deficies pri⁹ qz ad pfudu veniat: neqz tn ledet ali qd ea q i supficie sut q attiget: qm no passa sunt. Itaqz em i id ipm vtraqz accidut ad calidoz sil & acrium vsuz medicaminu & q in supficie osistetia sunt: & q in pfundo idigetia: hac igit ex positioe partis accipiam⁹ ostensionem. 165.
¶ Dehinc vero intedam⁹ si de est aliqd ad curatione. 166.
¶ Videt aut deesse no paz ipsorum em mebroru in quib⁹ q patiunt est supfluitas reumatis queda rara & laxa mollis sz natura sunt: qda vero spissa & stricta & dura. 167.
¶ Priora igit facile euacuant: altera vo acrioribus indigent euacuatorijs et medicaminib⁹ euacuatib⁹ ea: & eis q sut leptomera. Si vo & sz multa posita sunt pfunditate: ampli⁹ aut et magis indiget his hec igit rursus ostesio altera est & substantia patientis partis. 168.
Alia vero a plasmatione & positione. 169.
Supponat em si ita accidat in epate pdicta esse dispone in angustiis finib⁹ vasoz constrictis humorib⁹ aut oglutinosis aut spissis aut mltis: igr propu est vti cibis & potib⁹ extenuatib⁹. Spissitudine qde pmu glutinositate tenue efficere. Scdo no p inuisibiles vias & angustas solu vt in alijs ptib⁹: sed p poros et p venas amplas euacuare. Amplissime vo sunt sm eparvene: queadmodu & plurie finiut: he qde in gilbis ad kilin: he vo in

ſſmis ad pilā. Itaq iā tibi; fa-
cillimū i qbuſcūq fuerit ꝯſtri-
ctiōes eūare ꝓpter eas trahē-
ti qdē i vētrē ꝑ trahētia medi-
camina qcūq humoꝝ cōſtricti
erāt ſm eas q i ſimis ſunt ve-
narū. Ad vrinas vo cōuertēti
ꝑ kilin venā qcūq ſm eas q in
ea ſunt venas. 170.
Altera vo ꝯſideratio i his q p
dicte ſunt oñſionib⁹ ab epate
qſi a pricipio venaꝝ. qm̄ vo nō
ſeipz ſolū queādmodū plurie
aialis ꝑtes regere natū ē: ſz im
mittit ſuā vtutē venis. ꝑiculū
em̄ ē ſi diſſolnam⁹ ei⁹ vtutē em
broc; ꝛ cataplaſmatib⁹ calaſti
cis: ꝛ ipz pricipiū ꝺbilitare cir
ca opationē ꝛ ibecilles oēs ve-
nas efficere: vñ admiſceri opz
ſtipticoꝝ aliqd pharmacoꝝ in
curationibus eius. 171.
Sz qm̄ ē i ꝓfūdo ꝑiculū ē diſſol
ui ſtiptici vtutē ſi nō reducat
ab aliq ſba leptomeri qle aro
matū ē meli⁹. vo ſi ipz ſtipticū
pharmacū ſtati ſit ꝛ aromati-
cū. Inſitas em̄ duas hñs qlita
tes ꝛ vtutes forti⁹ opabit. 172.
Igit eūet qꝺ qdē pter naturā i
ꝑtē illatū ē: vt hēat contēperā-
tiā hūoꝝ ſm nām. Cōſiderādū
igit nobis i hoc. ne aliqd a reu
matis qlitate imutatū ſit ſcꝺz
craſim. Si igit magis erit fleg
maticū ifrigidatū ē. Si vo eſt
magis colericū calefactū ē. Ut
ꝛ hāc ei⁹ diſtēperātiā ſanātes
ꝑfecte ſanū reliqm⁹ illꝺ: ſanabi
mus vo ꝯtie adducētes qlita-
tē queadmodū in diſtēperātia
rū dictū eſt curationibus. 173.
Inquātū vo vnūqꝺq ſcm̄ ē ca-
lidi⁹ intm̄ ifrigidātes itaq h
rurſ⁹ neceſſariū ē ſcire eā q ſm
nām eucraſiā ei⁹. Quō ei ſcie-
mus ꝯtū ab eo qꝺ ſm nām eſt
fridi⁹: aut qñ ifrigidātes ceſſa
bim⁹: nō cognoſcētes modū ei⁹
q ſm nām caliditatis? Ita vo
et ſi frigidi⁹ ſcm̄ ē calefaciam⁹
ñ cognoſcētes modū ei⁹ q ſz na
turā frigiditatꝫ ipoſſibile ē no
bis neq calefaciendi inuenire
medicamē cōueniēter neq cale
facientes ceſſare. 174.
Qm̄ vo et de his ſufficiēter di-
ctū ē: trāſire iā tꝑs ē ad ea que
ſm numerū non ſm naturā ſe
habent. 175.
Duplici vo exñte eoꝝ dr̄ia: q-
buſcūq qdē deficit particula:
opari hāc intētio eſt ſeruiētes
vcꝫ nature ſm modū quē pau-
lo ante diximus. 176.
Quib⁹ vo ſupabūdat ꝑticula
itētio ē hāc abſcidere ipaꝫ: aut
ꝑ noulā: aut ꝑ ignē: aut ꝑ phar
macū cauſticū. 177.
Hac igit rōne poſſibile ē fere
oia curare: gignere vo oia nō
ē poſſibile: vt i ea q de ſemine
oſtēſum eſt oratione. 178.
Quedā vo ꝛ ſi ea nō poſſibile
ē gignere: poſſibile ē tñ aliqd
facere ꝓ eis: vt i oſſe ꝑfecte abla
to alterā ſbam: ſm eūdē locuꝫ
differētē ab oſſe ꝛ carne ē ei ſba
q fit ſz locū ei⁹: vt qdā caro po
roidis aut por⁹ ſarcoid;: ꝛ tpe
ꝓcedēte i duri⁹ trāſmutat ſm
pricipiū vo ſarcoidos magis
exiſtens. 179.
Scꝺm vo quācunq ꝑtē pdictā
nec eādē ſbam ſm ſpēm: neq ſi
milē opari poſſum⁹: tertia no-
bis itētio ē iuenire aliquā ꝯpo
ſitionē vt i decorationib⁹. 180.
Epiche nō vo manifeſtū eſt qm̄
gen⁹ ē totū hoc eoꝝ q ſm ꝯtū.
Quātū em̄ ei⁹ circa hoc qꝺ ſm
naturā ē appropinqt illi: h vo
qꝺ in

qđ in genere p̄ter naturā sepa ratum est tantum. 181.
In quo quidē prima intentio est ablatio. Si v̄o ipossibilis ē: ista trāspositio est scđa inten tio vt in infusionibus. 182.
Quecūq̄ v̄o non in totis parti bus: sed in partib⁹ partiū defi ciunt ꝛ supabūdāt ab eo qđ ſ̄z naturā nutrimētū q̄dem ꝛ gñā tio in deficientib⁹: ablatio v̄o ꝛ purgatio i supabūdātib⁹. 183
Unde nec intētio in eis altera nec forma medicaminum alte ra ſ̄m genus. 184.
Sed ad reliquū adhuc genus veniēdū salubriū cārū quidem qđ est correctiuū eoꝝ q̄ pp̄ posi tionē lapsa sunt corpoꝝ: vt ex archimetra: ꝛ q̄ñ labunt̄ itesti na in oxeum. 185.
Fit aūt hoc quidē in ꝯtrium ex violēta tēsione aut impulsiōe: hoc vero ex raritate: aut ex ru ptura continentis. 186.
Itaq̄ curō q̄dē huic ex ꝯtraria tensione ꝛ in contrariū impul sione huic v̄o si fiat solidu ꝫ ex eo continens. 187.
Ex quib⁹ v̄o facultatib⁹ aliq̄s ea que sunt ſ̄m partē inueniat per terapentice facultatis de claratum est negocium. 188.
Deinde v̄o dicēdū est de eis q̄ cūq̄ ſ̄m priorem orationē acci piebam⁹: vocāt autem ea p̄ser uatiue. 189.
Triplex v̄o est ꝛ hoꝝ ſ̄m gen⁹ differētia. Prima q̄dē perfecte sani hoīs. Secūda imperfecte. Tertia v̄o egrotātis. Primu ꝫ igit̄ gen⁹ ex salubri negocio du plex existēs vt pri⁹ dictū. Scđ ꝫ v̄o ex p̄seruatiuo. Tertiū vero ex terapentico. 190.
In humorib⁹ vero maxime h ꝫ cōsistentiā omne hoc gen⁹. 191.
Quos neq̄ glutinosos op ꝫ eē: neq̄ spissos: nec aquosos: neq̄ multos: neq̄ calidos amplius neq̄ frigidos: neq̄ mordaces: neq̄ putridos: neq̄ veneno sos. 192.
Augmētati v̄o mali humores cause cōsistūt egritudinū. 193.
Augmentant̄ v̄o aliq̄ñ quide ꝫ ab eadē causa q̄ eos genuit pri mum est aūt q̄ñ sunt nō cōmu tātes eos sibi qui ſ̄m corp⁹ sūt humores. 194.
Intentio v̄o in his curationi bus duplex est: alteratio ꝛ eua cuatio. 195.
Alterant̄ igitur aut digesti ab ipso corpe: aut a q̄busdā phar maticis v̄tutib⁹ in quib⁹ sunt ꝛ q̄dā virtutes q̄ vir⁹ venena toꝝ alaliū curāt ad h̄ delynria pharmaca recipientes. 195.
Euacuant̄ v̄o sufficiēter a cali dis pharmacūs ꝛ purgationi bus et clysterib⁹ sudoribusq̄ ꝛ vōitib⁹. ¶ Hec igr̄ hoꝝ sūt cō munes euacuationes. 197.
Proprie v̄o ex loco in q̄ cōgre gati fuerint accipiunt̄ queād modū in salubrib⁹ declaratū ē ſ̄m tertiū ꝛ quartū: maxīe no bis de laborib⁹ tractātib⁹ ꝛ q̄ cūq̄ adiacēt aliis laboriosis di spositionibus. 198.
Euacuant̄ eñ prompti⁹ q̄ q̄dē in primis venis per ventrem. Qui v̄o in his que ſ̄m eparper vrinas. Qui v̄o sunt ſ̄m totam habitudinē p̄ sudorē. Queād modū ꝛ q̄ ſ̄m caput aut p̄ pa latū: aut p̄ nares: aut p̄ vtraq̄. Qui v̄o in thoracis latitudini bus purgant̄ p̄ guttur cū tussi bus. Qui v̄o ſ̄m rhenes ꝛ vesi cam per vrinas. 199.

Antipaseos ꝟo cōis omnium partiū ostēsio ad ea q̄ longissima sunt. 200.

Deriuatio ꝟo ad proxima loca. 201.

Omnia igit̃ quecūq; curāt huiusmodi dispositiōes salubres vocantur cause. 202.

Quemadmodum exacuentia egre. 203.

Neutre vero neq; ledētia:neq; adiuuantia. 204.

Potest aūt aliq̄s eas neq; causas appellare oino q̄les sunt mlti sophistarū negligētes q̄dē ipsarū rerū inuenire differētiā:in nominibꝰ ꝟo plurimum temporis consumentes. 205.

Dictū est aūt amplius in aliȷ̈s negociȷ̈s aduersus eos. ¶Preseruatiua q̄dē species artis talis est. 206.

Resumptina vero ⁊ enutriēs in ꝯualescētibꝰ ex egritudibꝰ ⁊ senibꝰ q̄lis ꝟo ē ⁊ eoꝝ dispositio et a q̄bꝰ causis maxie ad id q̄ ſm naturā est reuertunt̃. 207.

Perfecte q̄dē in terapētice facultatꝫ lr̄is demōstratū est ꝑ capitula ꝟo dicat̃ et nunc. 208.

Si igit̃ dispositio ē talis bonꝰ q̄dē est sed paucꝰ sanguis:⁊ cū eo vitalis q̄ appellat̃ spūs et aialis. Ipse ꝟo solide ꝑtes siccīores. Et ꝑꝑea virtutes earū debiliores ⁊ īfirmiores. Et ꝑꝑ has totū corpꝰ frigidiꝰ. 209.

Cause ꝟo salubres ea q̄ dcā ē corrigētes dispositionē vno q̄dē capitulo vt apphēdat̃ q̄cūq; ꝑfectā ⁊ velocē digestionē operātur. ſm ꝑtē ꝟo imoderatis motiōibꝰ ⁊ cibis ⁊ potibꝰ ⁊ sōnis sūt materie q̄dē motionū: sunt suspēsiones ⁊ deābulationes ⁊ fricatiōes ⁊ lauacra. 210.

Et si multum meliores adhuc fiant:ad cōsueta oꝑa paulatī attingat. 211.

Ciborū vero in principio quez humidi ⁊ bene digestibiles et nō frigidi:postea vero magis nutrientes. 212.

Potus ꝟo aptꝰ vinū est:etate q̄dē mediū:forma ꝟo purū lucidū:in colore ꝟo aut albū aut subrubeū:odore ꝟo suaue:i gustu ꝟo nec aq̄sum oino nec aliquam vehemētē qualitatē ostēdens:nec stipticam:nec amarā:nec dulcem. 213.

Dictum est autē vt modo dixi in terapētica facultate ampliꝰ super his.

Finis.

¶Galeni Pergameni ars parua interꝑte Laurētio Laurētiano Florētino viro literatissimo.

¶Laurentius Laurentianus Francisco Pandulphino. S.

CUm his diebus tecū ꝟba facerē de nr̄o Galeno dixisti te eiꝰ definitiōes medicinales vertisse in latinū sermonē: qđ sane nō potui nō magnopere cōmēdare:ratꝰ fore vtilissimū si vna cū aliȷ̈s eiꝰ voluminibꝰ q̄ feci latia imp̄merent̃. est em̄ liber nōdū Romanis cognitus hoibꝰ:q̄ tm̄ adeo ē necessariꝰ vt nemo sit q̄ medēdi ꝑitiā discere fere sine eiꝰ notitia possit:cū sint đfinitiōes oīꝫ sciētiarū pricipia necessaria. cura igr̄ mi Frācisce vt absolutꝰ ꝓdeat i vsū latinum:vt hec ēt Galeni scripta bn̄ficio ac labore tuo ab iiuria obliuiōis asserāt̃. Interi legas artē ꝑuā nō em̄ hec lōge abst̃ a studio sapiētie vbi rerū definitiones mlte existūt.

Eā tuo nomini dicaui qui acri polles igenio: ꝛ i hac nr̄a ciuitate pria mūera sis merito obitur⁹: nā ꝛ parēts tui Pet. Phili. maxia i ipaȝ rē.p. bn̄ficia nēo ē q̄n sciat. Idib⁹ Febru. M.ccccc.

¶ Liber prim⁹ icipit feliciter.

¶ De triplici gn̄e doctrinarū. Nec visū ātea r̄soluēdi doctrinā excoluisse. Et vt hoc libro sit diffiniēdi rōnē factur⁹. Cap. i.

TRes sūt oēs doctrine ordinē subsequentes. Prima ex finis cognitiōe p resolutionē efficitur. Secūda ex cōpositiōe eoꝝ q̄ sunt p resolutionē inuēta. Tertia ex diffinitiōis dissolutiōe de qua nūc tractamus. At licebit talem doctrinā appellem⁹ nō solū diffinitionis dissolutionē sed ēt explanationem: qūo aliq̄ noiauerūt. Aut resolutionē: aut diuisionē: aut qūo aliq̄ q̄dā explicationē: aut enarrationeȝ qūo aliȷ̄. Nonnulli igit̄ Herophili sectatores talē doctrinā efficere sunt aggressi: velut Heraclides erithrensis. Cōponēdi ṽo doctrinā sunt ipsi Herisipili sectatores efficere aggressi: ꝛ ali qui qui ab Erasistrato fluxer̄t: atq̧ etiam Attales atheniēsis. Nemo tamē ex maiorib⁹ scripsit doctrinā ex cognitione finis incipientē ex qua artes omnes vtentes docendi via ꝛ rōne cōsistūt. Sed illā alibi docuim⁹. Hoc loco diffiniendi doctrinā sum⁹ facturi. Quātū eni superat a sciētia resoluēdi dignitate: docēdiq̧ via ꝛ rōne: tm̄ supat ꝯpēdio art̄ ac mēoria p̄ticularīū p̄ceptoꝝ, oīa ei p̄cepta sat̄ i mēoria herēt ex diffinitionis dissolutiōe: q꞉ optia diffinitio capita toti⁹ artis seipa ꝯplectit: quā nōnulli nolant essentialē: ex aduerso diuisaȝ accidētalibus appellat̄. Ille ei ab accidētib⁹ reꝝ q̄si diffiniūt. Hec ab ipa eēntia ꝯsistūt. Ceterū i multis aliȷ̄s cōmētariȷ̄s oēm medendi ꝯtēplatione p̄ticulatim excoluimus: q̄b⁹ vtaris ad hāc triplicē doctrinā licebit. Sȝ hac p̄te diffiniēdi orōnē p̄seq̄mur. Id p̄terea adiciētes nos h̄ libro esse dicturos sola capita: ac veluti ꝯclones eoꝝ q̄ lati⁹ explanata iā sunt.

¶ Quidnā sit medicina: ꝛ q̄ pacto corpa cause: ac signa sana egra neutraq̧ nominent̄. Cap. ii.

MEdicina est sanabiliū sciētia egrotabiliū: ꝛ neutroꝝ. Nec iterest si dixeris valitudinarioꝝ. Igit̄ scie nomē ꝯmuniter: ꝛ nō p̄prie itelligere op⁹ est. Sanabile ṽo egrotabile ac neutrū vnūq̄dq̧ trifariā d̄r. Tū corpus: ꝛ cā: tum ēt signū. Et ei corpus suscipiēs sanitatē: ꝛ cām efficientē: atq̧ custodiētē eā: ꝛ itē signū indicās. Hec oia autores medicine sana appellāt. Similī rōne noiant egra suscipiētia egritudinē corpora: atq̧ etiam cās efficiētes ꝛ custodiētes egritudinē ꝛ indicantia signa. Nec secus neutra pari mō vocāt: corpora: causas: signaq̧. At ṽo medicina primaria rōne sanarū cārum scientia est deinde egrarū: ac demum neutrarum. Tūc autem corpoꝝ in primis sanorum deinceps egrorū: postremo neutrorum. Itidē de signis dicendum. In actionib⁹ aūt p̄o corpoꝝ.s. cognitio ex signis ē. Post ea vero causarum inuētio. Por

ro cū indicās suscipiensq̧ ⁊ efficiēs:ac custodiēs vnūq̄dq̧ bifariaꝫ dicaꝛ simpliciter ac nunc. Sciendū est de vtrisq̧ scientiā medicinalē tractare. Quietiā cū id qḋ simpliciter est bifariā dicaꝛ sp ⁊ plerūq̧ de āb ob⁹ sciētia medicinalis cōmunit. Ceterū neutra cā:signū corp⁹tū simplr tū ēt nūc appellatū:vnūq̄dq̧ trifariā dr:aut q2 neutri ꝯrūq̧ aut q2 vtriusq̧ aut q2 iterdū hu ius:ītdū illi⁹ ꝑticeps est. Atq̧ ex his ipsis ſm duob⁹ dr modꝫ aut q2 vtriusq̧ ꝯtrarū equalit: aut q2 alteri⁹ magis cōpos ē. Ceterū de tota diffinitiōis dictione ābiguitas q̄dā ē quam q̄dē soluere necesse est. Qḋ eniꝫ dr medicinalē sciētiā eē sanabiliū:egrotabiliū:ac neutroꝝ significaꝛ eā ipsaꝫ sciētiā medicinalē de oīb⁹ ꝑticularib⁹ docere:atq̧ etiā de quibusdā:⁊ iteꝫ de q̄lib⁹. Sꝫ ipaꝫ de oīb⁹ ꝑticularib⁹ agere:indefinitū ⁊ ipossibile est. De quibusdā autē i perfectū nec artificiale. De qualib⁹ ꝟo artificiale pariꝛ ē atq̧ abūde:cūctis artis ꝑticularib⁹ satisfacit:qḋ i diffinitiōe medicine dicim⁹ ꝯtineri. In p̄mis igitur ordiemur a corporib⁹ ostēdētes q̄nā sanabilia:egrotabilia:ac neutra existāt:moꝝ de signꝭ ⁊ causis ꝑcurrem⁹ orōnē.

¶De corpore sanabili. Quid nā corpus sanabile sit. Ca.iij.

Sanabile simpliciter corp⁹ est qḋ ab ortu nature modice tēperatū ē i simplicib⁹ primisq̧ partib⁹:moderatū vero in mēbris que ex his cōposita sunt instrumētalibus. Sanabile vero nunc corpus est qḋ i p̄sens bn̄ valet. Porro hoc corp⁹ quo tempore bene valet modice tēperatuꝫ moderatūq̧ est:nō optimo tēperamēto ac moderatione:sed proprio ⁊ suo. At vero ipsius sanabilis simpliciter corporis sp tale est:q̄ maxime tꝑatū moderatūq̧:plerūq̧ ꝟo tale ab optia q̄dē ꝑꝑatōe ñ mltū absistit

¶De corpore egrotabili. Quid nā corp⁹ egrotabile sit. Ca.4.

Egrotabile corpus simpliciter est quod ab ortu nature aut imodice tꝑatū in similarib⁹:aut imoderatū in istrumētalib⁹:aut vtroq̧ modo affectū. Egrotabile nūc corpus est egrotās:eo tp̄e quo dr tale eē. At cōstat:vt hoc q̄ꝫ eo tp̄e quo dr esse egrotabile sit immodice tēperatū in similarib⁹:aut immoderatū in instrumētalib⁹ aut vtroq̧ mō affectū. Quinetiā egrotabile sp corp⁹ est qḋcūq̧ extitit ab ortu nature aut imodice tꝑatū in simplicib⁹ primisq̧ partibus oīb⁹ aut quibusdā:aut pricipalissimis: aut etiā istrumētalib⁹ similiter immoderatū:aut oīb⁹ aut quibusdā:aut principalissimis. Corpus aūt plerūq̧ egrotabile ē:qḋ ad hoc vitio absistit q̄dē nondum tamen est in medio collocatū.

¶Quot modis neutrum corp⁹ appelletur. Capi.5.

Cum neutruꝫ corp⁹ trifariā dicaꝛ:aut quia neutre affectiōes extreme sit ꝑticeps:aut q2 vtriusq̧:aut q2 iterdū hui⁹:iter dum illius cōpos sit. Neutrum corp⁹ ex p̄ma significatiōe erit qḋ diligēter mediū existit:sanabilissimi corpis egrotabilissimi q̧ ⁊ itē ex eo ipso simplr tale q̄ cūq̧ ortu naturꝛ ita p̄paratū nūc ꝟo tale qḋcūq̧ p̄senti tꝑe mediū

diligenter exstitit sanabilissimi corporis egrotabilissimiq₃. Porro simpliciter neutrū semp̄ ē tale si cūctis etatib⁹ tale pmāeat plerūq₃ vo si quasdā suscipiat mutatiōes. Ceterū ex scda significatiōe corp⁹ neutrū erit: si ꝯtrariū dispositionū simul sit particeps ab ortu nature: aut in vno mēbro aut ēt duob⁹ differētib⁹: i vno q̄dē si p alterā oppositionē efficiētiū qualitatū modice fuerit tēperatū: aut p ambasq̄ dē s₃ orta figmētū: vel magnitudinē: vel numerū ptiū: vel positionē₃ fuerit affectū: aut ecōtrario i h₃ q̄dē imppessū₃ oib⁹ vel q̄busdā s₃ tēperamēto perpessū₃. In mēbris aūt differētib⁹ fieri pōt: vt aliq̄d simł p oēs oppōnes ꝯtrioꝝ pticeps sit: ac semp tale erit si p oēs etates maneat. Plerūq₃ aūt si aliq̄tenus pmutet. Nec secus neutrū nūc corp⁹ erit ex scda significatiōe: si aūt circa vnū mēbrū pti sanabile sit ptim egrotabile: aut circa differētia mēbra. Neutrū aūt corp⁹ ex tertia significatiōe erit: qd iterdū sanabile interdū egrotabile iuicē redditur quēadmodū nōnulli extiterūt pueri q̄dem sanabiles: puectiores vero etate egrotabiles: aut ꝯ. At vno tpe ita neutrū ꝯsistere nō ꝯuenit. Porro cōstat vt illud nūc bifariā dicat. Igr corp⁹ sanabile: egrotabile: neutrū quot modis dicat ꝛ qdnā vnūqdq₃ sit abūde definitū iā est. Restat vt de signis agamus.

¶Liber secundus incipit feliciter.

¶De signis quibus affectiōes corporū cognoscūtur ꝛ quo pacto talia signa trifariam diuidantur. Cap.j.

Indicātia sanitatem signa sunt si pñtem sanitatē ostēdūt. Pronostica si futurā. Cōmemorātia: si pteritas in aim reuocāt. Nec secus egra signa si pñtem egritudinem demōstrant indicātia existunt. Si futurā pnostica. Cōmemorātia vo si preteritā in mētē reponūt. Pari mō signa neutra idicātia ac pronostica: item cōmemorantia hñr: aut vbi nulla penitus idicent affectionem: aut nihilo magis sanā q̄₃ egrā dispositionē: aut aliquatenus sanā: aliq̄tenus egrā dispōnem: aut vbi iterdū sanā: interdū egrā. Nā ꝛ hec quoq₃ pro triū tpoꝝ diuersitate similiter idicātia: pnostica ac cōmemorātia cēsent. Atq₃ vocātur interdū hec oia signa ab antiq̄s medicis pnostica: quāuis pñtē aut pteritā significēt dispositionē: ac maior vtilitas est idicātiū: ꝛ pnosticoꝝ: minor ꝯmēorātiū. Cū igit corpa sint sanabilia simplr ꝛ nunc: q̄ etiā beneualētia noiant: simpliciter sanabiliū corpoꝝ duplicem haberi differētiā docuim⁹: eo qd hec semp talia: illa plerūq₃ existāt: semp quidē quoties optimā habeāt pparatiōnē: plerūq₃ vo quoties ab ea ipsa optima preparatiōe non longe absistant.

¶Quibus indicijs optima corporis preparatio cognoscatur. ¶Capłm.ij.

At cognosci talia opꝫ ab his q̄ insunt sm̄ substātie rōnē: ꝛ actionib⁹ necessario subsequētib⁹ ꝛ casib⁹: q̄ pprie accidētia noiam⁹. Ab ipsa q̄dē substātia optime pparatiōis corpa

dignoscūt quoties ptessimila
res: calore frigore: siccitate: hu=
miditate: modice cōstēt. Instru
mētales vero mediocrit accōmo
dent qntitate: ac nūero earū qb⁹
cōponunt: atq̄ ēt figmēto singu
larū ptiū: totiusq̄ istrumēti. Por
ro ab hisq̄ necessario subsequū
tur: tactuiq̄dē: duritiei ac molli
ciei mediocritas. Uisu vero si nec
oīno lenis nec admodū hirt⁹
apparet. Si colorat⁹ existit. Si
actiones pfectas hz. Si instru=
mentales ptes se hnt mediocri
ter. Si decore instrorū toti⁹ cor
pis ↄspicue sūt ⁊ actionū virtu
te pollēt. Atq̄ hec optime ppa
ratiōis corpis indicia sunt.

¶ Quibus indicijs cognoscāt corpora q̄ ab optima pparatiōe absistunt. Capi. 3.

Ceterū q̄ ab ea absūt corpa
sed insup sana sunt: pti si=
milariū tēperamēto impedita
sunt exiguo quodā impedimē=
to ptim instrumētaliū lesiōe af
fecta sunt: exigno q̄q̄ ipedimē=
to aut oim aut q̄rūdā ptiū. Im
pedimētorū vero gn̄a eadē habē
tur his: q̄ virtutē eorū absoluūt
Tēperamentum in partibus si
milaribus. Numer⁹ aūt figmē
tum magnitudo: ac positio in i
strumētalibus. Utrisq̄ aūt cōis
vnio ē quā sane ↄtinuitatē earū
noiam⁹. Porro i his ipsis gene
rib⁹ egrotabiliū corporū vitiū
habet ex vtraq̄ egrotabilis cor
poris significatiōe. Termin⁹ āt
iter stiguēs ē sensibilis actionū
lesio. Que vero ab optima ppara
tiōe absunt paululū corpa: ipa
ēt re vera lesa sūt: attn̄ id sensibi
le nequaq̄ est. Igit dīfinit iō qd
magis minusq̄ ex actiōib⁹ mor
bosis causis obstāt. Simplr vero
egrotabilia corpa definita sunt
ppea qd facile de causis mor=
bosis vicāt: ⁊ q: mltū exopatio
nū vtute absistāt. Igit i medio
vtrorūq̄ neutra diligēter corpa
collocāt: necnō et q̄lati⁹ neutra
dicūt: secabitq̄ toti⁹ sanitatis
latitudo i ptes tris latitudinē
isignē habētes. Ex qb⁹ pria sa=
nabiliū corporū erit. Scda neu
trorū. Tertia egrotabiliū. qb⁹
deiceps habēt corpa iā egrota
lesiōe opationū sēsibili iterstī=
cta. Igit dolorifica corpa q̄q̄
motiōes obtinēt ipeditas: aut pe
nit⁹ abolitas pspicuos termios
hnt q̄ vero ifirmas gerūt actiōes st
marie abscedūt facile iudicāt:
sin parū ābigua remanēt: ⁊ ob
eā rē hoc lesiōis gn̄e nature ↄ=
rie opatiōis pticeps affectio cō
sistit: q̄ diximus neutrā cognoia
ri. At cūcta hec sēsu iterstigui d
bēt n̄ ipa rerū nā alioq̄n ↄ pbes
oportebit medēdi facultatē nū
q̄ n̄ affecta corpa ↄsiderari. ceterū
idicia bn̄ valētiū corpe: sz aut e
grotabiliū: sanabiliūq̄ distātie
q̄ntitate iuicē discrepabūt: vbi
ↄstituerim⁹ extremos termios
sibi iuicē ↄrios: tū optiā ppara
tiōez ac nup ↄfectā egritudinē
ↄsiderātes huicne an illi fuerit
ppiq̄ora. Si ei fuerit ppiq̄⁹ op
tie ppatiōi sanabile ē. Si lōgi⁹:
sz iā egroto corpi ppiq̄⁹ egrota
bile ē si vero i medio āborū fuerit
eq̄lit ab vtrisq̄ recedēs neutrū
id erit itaq̄ optie ppatiōis in
dicia dicta iā sunt. Eorū vero ab=
sunt ab ea ipa ppatiōe: gn̄alnūe
ro paria sūt: maioris minorisq̄
rōne inuicē disticta. Porro cuz
hec diuisa sint trifariaz: simplr
egrotabilis corporis idicia ex
ponem⁹. Ex illis ei due reliq̄ la

titudines ꝯspicue erũt. Genera tim igit antea dictũ est: dum de optima ageremus pparatione. Speciatĩ hoc loco dicem⁹: si ꝑus partes corpoꝝ diuiserimus.

¶Quenam partium differentie sint. Cap.4.

OMnes earũ differẽtie quatuor sunt. Quedã em̃ preci pue partes existũt. Alie ab illis nascunt. Nonnulle vo nec alias gubernãt: neqꝫ ab aliis gubernant: insitas habẽtes quib⁹ gubernãt seuires. Alie vo insitas habẽt pariter ⁊ influxas. Preci pue ergo sũt cerebrũ: cor: iecur: testes. Ab illis vo nascunt: illis qꝫ subseruiãt nerui: ac dorsalis medulla cerebro: cordi aũt arterie: vene iecori seminaria vasa testibus. Porro seipsas gubernãt cartilago: ossa copula: membrana: adeps: pinguedo: caro simpler. Et alie oẽs ꝑtes cõem hñtes gubernationem: arteriis venis: ac neruis egẽt. Piloꝝ vo et vnguiũ nulla gubernatio. Sed generatio sola cẽset. He igit ꝑtiũ drẽ sunt. Indicia aũt vniuscuiusqꝫ tꝑamenti deinceps dicẽtur sumentes initiũ a cerebro.

¶Quenam propria indicioꝝ genera habeantur. cap.5.

PRopria signoꝝ genera qn qꝫ existũt. Primũ toti⁹ capitis dispositio est. Scõm sensibiliũ operationũ virt⁹ ⁊ vitiũ. Tertiũ vo admĩstrãtiũ. Quartũ pn cipaliũ. Quintũ nãliũ. Demum aliõ gen⁹ ab his oib⁹ ẽ alterati: quã extrisec⁹ icidẽtia ꝯuehũt.

¶Ex quib⁹ signis vniuersa capitis dispositio ducatur. Ca.6.

VNiuersi capitꝫ dispõ ex magnitudine: figura: capillis qꝫ ducit. Igit paruũ caput praue crebri pparatiõis peculiare indiciũ ẽ. Magnũ vo ñ necessario bone pparatiõis idiciũ ẽ. Sed si p robore extitit facultatis ibi existẽtꝫ materiã pbã multãqꝫ pparãtis indiciũ bonũ est. Si vo ppter solã materie multitudinẽ bonũ est. Id ãt diffiniri dꝫ tũ figuratim ẽt ãnexis membris. Figura quidẽ si idonea sit hoc em̃ bonũ signũ semp hẽtur. Mẽbris vo ãnexis: qtĩes ceruix valida sit: ac reliq ossa optime sint disposita: atqꝫ ẽt pars ois neruosa vegeta firmaqꝫ sit. Capitis porro Figura ppa hẽtur velut si cogites sphẽrã diligent cereã vtrũqꝫ lenit astrictã ita nã qꝫ fiet: vt pora sphere posteriora qꝫ pmineãt. Lata vo rctiora reddãt. At qties occipitiũ minnat: cõsideres oportebit neruos ac collũ vna cũ cęterꝫ ossib⁹. Si em̃ habeãt p nãz: iopia mãe haud qꝗ facitatꝫ ifirmitas: si vitiosa vbilis facultas existit. Iꝫ magna ex ꝑte occipitio icertio ꝑdicto rũ ifirmitas comitat: raroqꝫ alr accidit. Nec sec⁹ pminẽs occipitiũ ꝯsiderabꝫ parit cũ aliis oib⁹ finitiõib⁹. Si em̃ cerebelli figura idonea sit idiciũ bonũ ẽ. Qui dã medici noiant cerebꝝ postremũ Ut igit postremũ est: futura ad speꝫ labde.a. lre vfinitũ: ita dorsalis medulle iitiũ ẽ p quã ⁊ neruosi vniuerso aiali mouẽtes ordit. Pars ãt ipa posterior ex sepenit⁹ paucꝫ pticipat sẽtiẽtib⁹ mlt mouẽtib⁹ quẽadmodũ por altera sentiẽtib⁹ mltꝫ mouẽtib⁹ paucis. Quo circa si pbe affecte sint: firmas vtraqꝫ suas appẽdices hẽbũt: atqꝫ he ipe i ꝑtecapitꝫ pore finitiõesexistũt vt circa frõtẽ: vbi parua fuerit aut magna.

Itidē i sensib⁹: vbi gr̄a: visu gustu odoratu. Hec ei sibi iuicē indicia sunt: ac sibi inuicē astipulantur: tum que ab aliquo mēbro principali oriunt: virtati vi tiocꝫ principalis: tum etiā principale his que ab se oriūtur.

¶De virtute ac vitio principalium operationum. Cap. 7.

Principaliū operationū virtus ac vitiū membri pricipalis vnius per se indicium est. Intelligo aūt pricipales operationes: que ab aliquo mēbro pn cipali tātummodo efficiunt. Si quis igit solers ē cerebri materia tenuior indicat. Si tardus crassior. Si docilis est: substātia cerebri mollior est. Si memoria pollet stabilis est. Nec sec⁹ si indocilis fuerit: cerebrū duri⁹ est. Si obliuiosus fluens. Ceterū quoties opiniones facile mutet caloris: quoties retineat frigoris indiciū existit. Atduo signorū genera videor dimisisse: que statim ab initio docere pmisi. Unum ex actionib⁹ naturalib⁹ ductū: alterū ab hisque extrinsec⁹ incidūt. Sed de vtrisqꝫ promiscue sermo erit.

¶Quenam cerebri bene temperati indicia sint. Cap. 8.

Si cerebrū bene tēperatum existit in quatuor qualitatib⁹: omnia p̄dicta mediocriter obtinebit zoia excremēta q̄cūqꝫ ex palato: aut aurib⁹ excernūtur mediocrit obtinebit ac minime ledet ab oibus que extrinsecus incidūt: q̄cunqꝫ calefaciūt refrigerāt exsiccāt: humefaciūt In talib⁹ capilli quidē si infantes sint subrufi: si pueri subflaui existūt: medū quodāmodo iter crispos simplicesqꝫ: nō th facile caluescūt. Sꝫ itelligere opꝫ dicta adicēda indicia in regionib⁹ moderatis. Que vo de capillis dicta sunt nō in terris solum moderatis: sed quoties hu mor tēperamētū cerebri tēperamēto pportione respōdeat. Qδ si calidi⁹ fuerit moderato: in altera aūt oppositiōe bene tēperatū. Si admodū fuerit calidi⁹ indicia dicēda cuncta validiora reddunt. Si vo excessus paru⁹ existat debiliora. Atqꝫ hic sermo pmiscue sit pdit⁹: in cūctis partibus quarū temperamēta sumus indicaturi.

¶Quenā cerebri calidioris indicia sint. Cap. 9.

Restat vt ab his q̄ dicta sūt calidioris indicia nomine mus. Caput igit vniuersum rubet: caletqꝫ. In oculis vene sensibiles existūt. Capilli vo i talibus celeriter oriunt. Qδ si multo calidiores fuerint q̄ qui moderate ꝯstant nigrescūt ac validi? dice ꝯstant nigrescūt ac validi crispi reddunt. Si vo nō multū calidiores existant: in primis q̄dem subflaui sunt: deinde nigrescūt: ac pcedēte etate caluescūt maxleqꝫ q̄ admodū calidi sunt Excremēta aūt per palatū oculos zaures exigua cōcoctaqꝫ excernūt quoties ad itegruꝫ bene valēt. Ubi vo caput ipletur, Se pe eni eis potissimū si negligenter viuāt id accidit multa q̄dez sed nō cruda excremēta reddūtur. Caput aūt iplet grauatur qꝫ ex calido cibo: potu: odore: ꝫ olbus que extrinsecus icidūt i q̄bus est circūueniēs aer. Presertim si talia nō solū calida ex natura: sed etiā humida sūt: et vt somn⁹ per hmōi tēperamēta breuis ita neq̄ q̄ pfūd⁹ sufficiet.

¶Quenam frigidioris cerebri indicia sint. Cap.10.

Frigidioris q̃ puenit cerebri indicia sunt. excremēta multa ex pp̄riis emissaculis: capillique recti: ruffi: plapsi: ꝛ q̃ tarde erūpāt tenues: exiles: facileq; ex frigidis causis offendunt at tātisper dū offendunt: destuxione ꝛ grauedine afficiunt: nec tāgēti caput calidū apparet: neq; cernēti rubrū: ac venule oculoꝝ visum effugiūt: ꝛ somnolētiores quodāmodo sunt.

¶Quenam sicciores cerebri indicia sint. Cap.11.

Sicciores idicia cerebri sūt si emissacula vacant excremētꝫ. Si sensus diligētiores existunt. si isomnes existūt: si capillos validissimos habēt ac ocyssime erūpētes magisq; crispos q̃ rectos. Si cito calui efficiūtur.

¶Quenam cerebri humidioris indicia sint. Cap.12.

Humidioris aūt capilli simplices sunt: ac nullo modo calui efficiunt porro sensus marcidi sūt: atq; excremētoꝝ affluit multitudo. Sōnus mult⁹ pfūndusq; est: atq; he simplices cerebri intemperies sunt.

¶Quenā calidi sicciq; temperamēti i cerebro idicia sint. Ca.13

Composite vero prima q̃dē calida siccaq; est i q̃ sensus diligētes existunt: atq; excremētis vacant: maximeq; insomnes agūt: ac cito calui efficiunt: At q̃ pria capilloꝝ generatio celerrima atq; abūdātissima ē capillos nigros crispos q; habent: caputq; calidū: atq; rubens ad vigoris vsq; etatem.

¶Quenā calidi hūidiq; tēperamēti i cerebro idicia sint. C.14.

Quod si hūiditas cū calore adfuerit: necadmodū vtraq; q̃litas excedat modū: colorationes: calidioresq; sūt: ac vene i oculis grādiores: atq; excremēta plura mediocriterq; ꝯcocta ꝛ capilli recti subflauiq; nec facile calui efficiunt. Caput p̄terea replet ac grauat ex causis calefacictib⁹. Qđ si humefiat multomagis id accidet: ꝛ vbi multitudine abūdet excremētoꝝ. At q̃ quoties plurimū calidi ꝛ hūidi fuerint: his caput morbosuꝫ est atq; excremētosuꝫ facileq; ab humidis ꝛ calidis causis ledit. Auster illis nūq̃ nō inimic⁹ existit: sꝫ optie degūt flāte aq̃lone. Nō tn̄ vigilare diuti⁹ queūt: sꝫ ꝯuersi in somnū pariter somnolētivigilesq; existūt ac isomnia vidēt Uisus marcid⁹ est: ac sensus idiligētes. At si cerebrū multo calidi⁹ moderato fuerit sꝫ paulo humidi⁹ exuperabūt calidi tēperamēti idicia: pmiscent illis signa humiditatꝫ interiora: quēadmodū si multo hūidi⁹ fuerit: paulo vero calidi⁹: hūiditatꝫ signa validiora erūt: caliditatis debiliora. atq; hic sermo p vnāquāq; itemperiem cōpositā cōis est.

¶Quenam frigidi: sicciq; temperamēti indicia sint. Cap.15

Frigidū simul ac siccū tēperamētum: caput efficit frigidū decoloręq; ꝯtū in seipso est Semp eñ meminisse dicte definitiōis opꝫ: vt capitis partes q̃ tū est ex humoꝝ natura afficiāt Porro tale tēperamētū venis in oculis vacat ꝛ ex causis frigidis facile offendit: q̃ ppter ineq̃lr sani degūt: iterdū capite leuissimi: ꝛ emissaculis purgatissimi: interdū grauedine ac defluxiōe

ex leui cāꝓ̄pte afficiūt. Sēsus aūt i eis i iuuētute diligētes ⁊ integri ex toto sunt ꝯcessu ꝟo cito emarcēt: et vt semel dicat. caput vniuersū cito senescit: ꝙ circa cito canitiē sentiūt. Capilli vi ab ortu erūpūt exiles: ruffi. Procedēte aūt tpe si frigiditas plꝰ superat caliditatē ꝙ̄ siccitas hūiditatē: haud ꝗ̄cꝫ calui efficiunt. Cōtrio ꝟo si siccitas plurimū sup hūiditatē: frigiditas aūt caliditatē parū: tales calui efficiunt.

¶ Quenā humidi: frigidiqꝫ temperamēti indicia sint. Cap. 16

Humidū ꝑterea ac frigiduꝫ tēperamētū obstupidū cōmittit sōnū: redditqꝫ hoies sōniculosos ac sensus vitiosos: ⁊ excremētis redūdātes: atqꝫ etiā caput efficit frigiditati: repletōiqꝫ paratū: ⁊ ōfluxiōi grauediniqꝫ nō tñ calui efficiūt: atqꝫ hec tēperamēti in cerebro signa sūt. Ex hꝫ ꝗ̄ dictꝫ signꝭ ad vnūq̄dꝙꝫ opificiū sēsꝰ cognoscēdū te ꝯferas licebit

¶ De signis quibus oculi cognoscuntur. Cap. 17.

De ocul dissemuisse sat erit. Si igit ocli calidi ꝑspicue sint ac facile moueant: ⁊ sepe: venasqꝫ latiusculas habeāt: calidi oēs sūt. Frigidi ꝟo qui ꝯ habēt Quicūqꝫ ꝟo molles parit sūt atqꝫ hūiditatꝫ plēi: hūidi sūt. Quicūqꝫ aūt squalidi parit sūt ac duri: sicci sūt: ac ledūt his ꝗ̄ tēperamēto silia habēt: iuuāt ꝯtrāiis moderato vsu. Sꝫ hꝫ ꝑmiscue de cuiuslibet tēperamēti cognitiōe ꝓditū esse intelligi oportebit.

¶ De magnitudie ocloꝝ. C. 18.

Magnitudo ocloꝝ si idonea sit: ⁊ oculꝰ suo mūere ⁊ officio ꝓbe fūgat: multitudinē substātie de qua sint ꝯfecti bene tēperatam ostēdit. Si ꝟo sine his sit: substātie copiā quidē sꝫ male temperatā ostendit.

¶ De paruitate oculoꝝ. Ca. 19.

Paruitas oculorū si idonea sit: ⁊ oculꝰ suo munere ⁊ officio probe fungat exiguā ꝗ̄deꝫ substātiā sed minime vitiosam designat. Si ꝟo nō: ⁊ paruā ⁊ vitiosam substātiaꝫ designat. De colore ꝟo ita agendum.

¶ De ceseitate oculoꝝ ⁊ ꝗ̄nā mō oculi cesij efficiātur. Cap. 20.

Cesiꝰ oculꝰ mūdo lucidꝰ humore nec mlto splēdidi copia hūoris ꝯsistit. Niger ecōtrario. Mediꝰ ꝟo ꝓpt medias cās. Cesiꝰ ergo oculꝰ: aut ꝓpter magnitudinē: aut splēdorē christalloidis ita a glacie noiati: aut ꝓ pēsaꝫ positionē: aut ꝓpt tenuis ⁊ aquosi in pupilla hūoris paruitatē mūditiāqꝫ efficit. Si igit cūcta simul ꝯcurrant ꝙ̄ maxime cesius reddit. Si ꝟo quedā adsint: quedā desint: magisqꝫ ⁊ minus cesius euadit.

¶ De oculo nigro. Cap. 21

Niger oculꝰ aut ꝓp paruitatē christalloidꝫ ita a glacie noiati: aut ꝓpter in ꝓfundo positionē: aut qꝛ splēdidꝰ clarusqꝫ exꝗ̄site nō ē: aut qꝛ tenuis humor: aut abūdās: aut imūdꝰ est aut ꝓp hoꝝ aliꝗ̄: aut oia fieri solet atqꝫ ea i re: magisqꝫ ⁊ minꝰ ē: vt antea docuimꝰ. Itaqꝫ tenuis humor si aꝗ̄sior sit ⁊ abūdās humectiorē oculū rddit: quēadmodū si crassior sit: aut icertior: siccior ē. Christalloides aūt ita dictū qꝛ glaciei silis est. Si durior fuerit sicciorē oculū fac: sin mollior humidiorē. Nec secꝰ si supe ret tenuis mediocritatē hūoris siccior est: si superet ecōtrario.

¶De corde.

¶De signis calidi i corde tẽperamenti. Ca.22.

DE cordis tẽperamẽto deinceps agam⁹ id prius in animũ reuocãtes: vt vnãquãq; ptẽ: aut calidiorẽ: aut frigidiorẽ: aut sicciorẽ: aut humidiorez esse cõparantes: nõ ad aliquam aliã sz ad seipaz dicam⁹. Ita ei fit: vt cor frigidissimum natura multo calidius tẽperamẽto: sit quã cerebrũ calidissimũ. Calidioris ergo cõparatione ꝓprie moderatiõis idicia sũt iseparabilia ac ꝓpa: si spiratio magna ac pulsus vel ox spissusq; ẽ: si audax hõ atq; ipiger ẽ. Qd si calitas plurimũ augeẽ: iracũd⁹: efferus: furibũdusq; est. Thorax ꝑterea hirt⁹ maxieq; pect⁹ ẽ. atq; etiã in alijs loca quecũq; prope posita sunt: ac magna ex pte totũ corp⁹ calidũ ex corde calido reddiẽ: nisi iecur admodũ ꝯtra egerit. Sz paulopost oia corporis indicia dicenẽ. Quinetiam thoracis ãplitudo caloris indiciũ cẽseẽ: nisi cerebrũ admodũ ꝯ egerit. Cũ dorsalis magnitudo medulle magna ex parte illi ꝓportioneẽ. Uertebrorũ aũt magnitudo tãta q̃ta dorsalis medulla: ꝓindeq; tota spia ẽ. Thorax ei annectiẽ dorso: veluti nauigiũ carine: quocirca necessario lõgitudinẽ hẽbit parẽ dorso: latitudinẽ aũt ꝓportionalez corpulẽtie vertebrox: vbi ꝓ natura illax innex⁹ sit. Sz vbi cordis calor exuperãs isfet ãplificetq; statim a p̃ma origine thoracẽ: ꝓportionalẽ calori illi⁹ latitudinẽ obtinebit: ⁊ ob eã rẽ: q̃ties capite puo thorax ãplior hẽ: indiciũ caloris in corde est maximũ. Quoties vero magno capite paru⁹ existat: id q̃z est indiciũ frigiditatꝫ i corde maxie peculiare. Sed si ꝓportionale caput habeat: ceterꝫ idicijs diffiniri cor ipm oportebit: ꝓinde q̃si de thoracis q̃titate: nullum sis indicium accepturus.

¶De signis frigidi in corde temperamenti. Ca.23.

IN corde frigidiori pulsus mior q̃ moderat⁹ est: nõ tñ tardior necessario rarior ve. Spiratio ꝟo vbi tãto mior thorax existit: q̃to cor frigidi⁹ pulsui ꝓportiõe rñdet. Ubi ꝟo minor fuerit q̃ frigiditatꝫ q̃titas postulet: nõ solũ miorẽ sz ẽt tardiorẽ rariorẽq; naturã ostẽdit. Tales timidi: sũt obliuiosi ⁊ cogitabũdi. In his pect⁹ leue est ac pilis nudũ. De paruitate ꝑterea diffiniendũ queadmoduz ante a dictũ est. Itidem ⁊ de totius corporis qualitate.

¶De signis sicci in corde tẽperamenti. Ca.24.

SIccius ꝟo cor pulsuz efficit duriorẽ: atq; iracundiã nõ prõptã quidẽ: sz efferã: ac cũctãtem: ⁊ qd ꝓpe dixerim corp⁹ oẽ siccius redditur: nisi iecur contra egerit.

¶De signis humidi in corde temperamenti. Ca.25.

HUmidioris cordis indicia sunt si pulsus mollis est: si facile moueẽ ad irã sz faciliter sedatur. Ei corp⁹ omne humidius est nisi iecur ꝯ egerit. Tẽperamenta autẽ composita cordis in primis qualitatibus ita se habent.

¶De signis cordis calidioris ac siccioris. Ca.26.

Calidi ac sicci cordis pulsꝰ durꝰ magnusqꝫ est: ꝛ velox ꝛ spissus ac spiratio magna velox spissa ac multo magis in veloci tatem crescit ꝛ spissitudinē quo ties thorax cū corde nō ex pro= portiōe augeat. Hi ex oibꝰ pectꝰ habent quā maxime pilosum: ꝛ ilia: ad actiões obeūdas prōpti animosiqꝫ: ꝛ celeres sunt: ac mo ribus imitant tyrānos iracūdi efferi. De totiꝰ aūt corporis tē= peramēto: atqꝫ etiā thoracis am plitudine: quod proportione re spōdeat supradictis agendū est.

¶De signis cordis calidioris ꝛ humidioris. Cap. 27.

Si caliditas simul cū hūidi= tate exuperet: pilosi minꝰ pdictis sunt. Ad actiões aūt ob eūdas nihilominꝰ prōpti: nō tñ fera iracundia est: ad irā pni dū tarat. Pulsꝰ pterea mollis: ma= gnus: velox ac spissus ē. Et spi= ratio quoties thorax cordi pro portiōe rñdeat: perinde vt mul sus existit. Quoties vero minor sit tāto velocior ac spissior pdi= ctis: qūto thorax minor hr. Cete rum vbi multum a mediocrita= te tēperamenti receditur: maxi meqꝫ si accidat p hūiditatē ad ea q̄ sunt prodita: putride egri tudines corruptis humoribꝰ pu trefactisqꝫ icidēt ac spiratio ma ior velociorqꝫ ꝛ in pulsu distra= ctio velox.

¶De signis cordis frigidioris et humidioris. Cap. 28.

Humidioris frigidiorisqꝫ cor dis pulsus mollis ē. Hi p= terea timidi: meticulosi pigriqꝫ sūt: ac pectꝰ nudū pilis: minime qꝫ irascūt vt pote q̄ etiā ad iracū diā prōpti non sint. De thorace pterea ac toto corpore perinde ac de predictis agendum est.

¶De signis cordis frigidioris ac siccioris. Cap. 29.

Cor frigidiꝰ ꝛ sicciꝰ pulsum duriorē efficit: ac paruum. Spirationē vo si paruitas tho racis pportiōe frigiditati mo= deratā: si maior fuerit: rarā ac tardā. Tales ex oibus minime irascunt: sꝫ vbi irasci cogant cō seruāt irā. Tales preterea oim maxie pectus habēt nudū pilis De thoracis vero paruitate: at qꝫ etiā totiꝰ corporis frigidita= te similiter agendū est id vnum promiscue in cunctis preterea addentes vt quecunqꝫ de mori= bus hoc loco aut alio libro dis= seruimꝰ in cognitionē tempera menti: haud quaqꝫ de illis dctā sunt quos sapientie studiū bo= nos aūt malos inuenit. Sed de his quos natura statim ab ortu vniuscuiusqꝫ iniecit.

¶De signis iecoris cali dioris. Cap. 30.

Iecoris calidioris signa sūt amplitudo venarū: flaua bi lis multa: ac sub ipso vigoris tpe etiā nigra. Sāguis pterea cali dior: pinde totū corpus hr: nisi cor ꝯ egerit. ventrē ꝛ ilia pilosa

¶De signis iecoris fri= dioris. Cap. 31.

Frigidioris vero signa sūt angustia venarū: multa pi tuita. Sāguis frigidior: atqꝫ ēt vniuersa corporis hītudo frigi dior: nisi calefiat ab ipso corde. Nuda autem pilis ilia ꝛ venter

¶De signis iecoris sic= cioris. Cap. 32.

Siccioris vero signa sūt vbi sanguis crassior ac parcior sit: ītē vene duriores: ꝛ vniuersa corporis habitudo siccior

¶De signis iecoris humidioris. Cap.33.

Humidioris signa sunt: vbi sanguis hũidior & abũdantior sit ac vene hũidiores: atq etiam corpus vniuersuz nisi cor contra egerit.

¶De signis iecoris calidioris ac sicciotis. Cap.34.

Calidioris sit ac siccioris iecoris idicia sũt: ilia q̃ maxime pilosa. Sanguis paucior sit ac siccior. Flaua bilis plurima ac sub ipso vigoris tpe etiã nigra: amplitudo venarũ: ac durities. Itidẽ vniuersuz corp⁹ existit. Caliditas eñ de corde pcedẽs vincere pt ŏ iecore pcedẽtẽ frigiditatẽ quẽadmodũ frigiditas caliditatẽ. Siccitas ŏo a corde humidiori in ɔ̃riũ duci neq̃ q̃ pot. Media ŏo ẽ de iecore pcedẽs humiditas: magis eniz a cordis vincit siccitate q̃ siccitas ab hũiditate. Min⁹ ŏo q̃ caliditas itẽ minus q̃ frigiditas. hec ei ex q̃litatib⁹ a iecore pcedẽtibus maxime vincit. Quo circa pspicuũ ẽ: vt si tẽperamẽta ãborum mẽbrorũ pncipaliũ in idem cõcurrãt: vniuersum corp⁹ p illarũ natura afficiatur: ac paulo post illarũ indicia exponemus.

¶De signis iecoris calidioris & humidioris. Cap.35.

Calidioris simul & humidioris iecoris idicia sũt: q̃ calidi & sicci: ilia min⁹ pilosa: sanguis vero plurim⁹: ãplitudo venarũ maxia: toti⁹ tẽperamentũ calidũ & hũidũ: nisi cor ɔ̃ operet Si ŏo plurimũ his q̃litatib⁹ augẽt ab eo q̃ ſm naturã mediocritate: putridi pp̃te corripiũtur egritudinib⁹ q̃ñ malis hũoribus repleti sũt: adhuc magis si plurimũ augẽt hũidũ supra calidũ. Si vero ecõtra: paulo. s. humidi⁹: multo calidi⁹ moderato min⁹ replẽtur malis hũoribus.

¶De signis iecoris hũidioris ac frigidioris. Cap.36.

Humidi⁹ rursus ac frigidi⁹ iecur ilia hz nuda pilis ac sanguinẽ efficit pituitosiorẽ cũ angustia venarũ: atq etiam vniuersum corpus similiter affectũ nisi in ɔ̃riũ ab ipo corde ducat.

¶De signis iecoris frigidioris ac siccioris. Cap.37.

Frigidi⁹ vero ac sicci⁹ iecur sanguinẽ efficit parciorez venulasq angustas: ac corp⁹ frigidius. Item ilia nuda nisi cor ipsum vincat.

¶De calido testium temperamento. Cap.38.

Calidũ testiũ temperamẽtũ veneris appetẽtissimũ est marẽ gignit ac fecundũ ẽ. Pili in ptib⁹ genitalib⁹ cito nascuntur: & attingũt mẽbra q̃ circiter sũt. Fridũ aũt ecõtrario hz. hũidũ ŏo semis efficit multũ. Siccũ ŏo paruũ seis: ac modice crassũ

¶De calido et sicco temperamento. Cap.39.

Calidũ & siccũ tpamẽtũ crassum obtinet semẽ & q̃ maxime fecundũ: atq ocyssime exitat statim ab initio alal ad concubitũ. Porro tales i ptibus genitalib⁹ celerrime pilos hñtes & in cũctis mẽbris q̃ circa sũt supra vsq ab vmbilici sedẽ ifra vsq ad media femora. hoc nanq tpamẽtũ ad remvenereã nimiũ cõmouet: sz ocyssime implet: atq offenditur vbi inferas vim.

¶Quenam signa sunt vbi caliditas cum humiditate concurrunt. Cap.40.

Ubi caliditas cũ hũiditate ↄcurrat: tales pilosi minꝰ existũt: sꝫ magis abũdãt semine nõ tñ magis ꝙ alij appetũt mi nusꝙ offenduntur vbi sepiꝰ cõcumbãt. Qđ si ãbo nimiũ creuerint: tũ calor: tũ ẽt hũiditas nõ sine lesiõe a rebꝰ venereis abstinẽt.

De signis humidi ac frigidi testiũ tẽperamẽti. Ca. 41.

Ubi testes frigidiores hũidioresꝗ tẽpamẽto sint: ꝑtesꝗ circũ sũt pilis vacãt: ac tarde cõcũbere icipiũt: nec ad tale munꝰ admodũ cõmouentur. Aquosum preterea ac tenue semẽ est: atꝗ infecũdũ: ⁊ feminã gignit.

De signis sicci ac frigidi tẽperamenti. Ca. 42.

Frigidũ ac siccũ tẽperamẽtũ: similiter q̃dẽ in reliquis predictis est. Sed semẽ crassius ac penitus exiguum est.

De totius corporis habitudine. Ca. 43.

Totius corpis habitudo vt antea diffinitũ iaꝫ est: similis reddit cordi: iecoriꝗ. Exuperat aũt similitudo hñtis quãlibet primarũ q̃litatũ fortiorẽ ꝗs sane actiuas cognominãt. Totiꝰ vero corporis habitudo ꝺ illis potissimũ ꝺr partibꝰ: q̃cũꝗ cernẽtibꝰ prie subiacẽt. Tales ꝟo musculi sunt cũctis ossibꝰ obuoluti: cõposite q̃dã carnesex simplici primaꝗ carne atꝗ etiã fibris: qbꝰ he ãnexe sunt. Propria em̃ subã musculorũ hec vtraꝗ est. Uasa aũt ad eos ꝑtinentia velut aq̃ductꝰ q̃dã sũt nequaꝙ absoluẽtes substãtia: sꝫ seruientes ad salutẽ. Horꝫ igr̃ idicia dicent i regiõibꝰ moderatis. Immoderata et regio ꝑmutãdo cutẽ ꝓ nã sua format ac nõnulla signa corrũpit. Pari mõ si q̃s i regione moderata ꝑ estatẽ seipm̃ soli nudũ exponat: idicia q̃cũꝗ ducunt ex colore: ac mollitie: et duricie variabũt. At si queadmodũ regio moderata habet: et ipe moderate viuat: neꝗ extus i sole nudꝰ vnoq̃ꝫ die plurimũ. Sꝫ nec istar ꝟginis vt q̃dã i vmbra nutritꝰ: signa tpamẽti diligẽtiora reddent. De hisigr̃ disputãtes idicia moderati in vniuerso aĩal corpe ↄsideremꝰ.

De signis corporis temperati. Ca. 44.

Color ex rubro cãdidoꝗ ꝑmixtꝰ ẽ. Capilli modice flaui ac magna ex ꝑte crispi reddũtur. Caro modica i q̃litate existit. Tale em̃ corpꝰ mediũ oim̃ excessuũ q̃dãmõ ẽ vt q̃ huiꝰ ipiꝰ cõpatiõe pingue ⁊ gracile noiatur. Itidẽ cõpatiõe huiꝰ obesuꝫ macilẽtũ duꝝ molle pilosuꝫ nudũꝗ ꝺr nulliũ ꝫ tale moderatũ est sꝫ q̃si rl'a polycleti sũmã obtinuit mediocritatẽ vt attractãti neꝗ molle ꝑpeat neꝗ durũ neꝗ calm̃ neꝗ frigidũ. Cernẽti ꝟo neꝗ pilosuꝫ: neꝗ nudũ: neꝗ pigue: neꝗ gracile neꝗ aliqua alia immoderatione affectum.

De signis corporis calidioris. Ca. 45.

Quecũꝗ ꝟo carnẽ moderato calidiorẽ hñt: nõ tñ siccıorẽ: aut hũidiorẽ. De tali ei ꝑsens sermo est. Apparet em̃ attractãti tãto calidior ꝗto etiã tẽperamẽto calidior est: tãto ꝑterea pilosior ꝙ tertio calidior pinguedinis ꝟo minus habebit. Colorem vero rubrũ ac capillos nigros.

De signis corporis frigidioris. Ca. 46.

Frigidioꝛ tẽperamẽti indicia sunt: si pilis vacat: si pigue corp⁹ est: si frigidũ attrectãti apparet: si coloꝛ rubidus vna cũ capillꝫ ẽ. Ubi ꝟo mlta frigiditas habeat: liuid⁹ q̃dãmõ est: ac pleriq̃ medicoꝝ solẽt tales hoies liuidos nominare.

De signꝫ corpis sicciorꝫ. C.47.

Sicci⁹ p̃terea tẽpamẽtũ tãto g̃cilẽti⁹ ac duri⁹ moderato est quãto sicci⁹ fuerit moderato: i reliq̃s subsimile est.

De signis corporis humidioris. Cap.48.

Humidi⁹ ꝟo tẽpamẽtũ i reliq̃s subsile est: carnosius aũt ac molli⁹ est. Ceterũ ꝯpositã primarũ q̃litatũ tẽpamẽta: ꝯpositã quoq̃ speciẽ habent.

De signis corporꝫ calidioris et siccioris. Cap.49.

Calidi⁹ ac sicci⁹ tẽpamẽtũ pilosi⁹: calidi⁹: duri⁹: atq̃ extenuatũ ẽ ꝛ gracile: capillosq̃ nigros habẽt ꝛ corp⁹ nigruꝫ si caloꝛ admodũ augetur.

De signis corporis calidiorꝫ et humidioris. Cap.50.

Calidi⁹ ac hũidi⁹ tẽpamẽtũ molli⁹ ꝛ carnosi⁹ optio tẽpamẽto tãto est quãto q̃litatib⁹ auget. vbi plurimũ auget putridꝫ ꝓ̃pte corripit morbꝫ q̃n malꝫ rplet hũoꝛib⁹. Ubi ꝟo fuerit mlto calidi⁹ paulo vero hũidi⁹ moderato: tales carnosiores: nec paulo pilosiores existũt: nec sec⁹ attrectãti ñ paulo calidiores hñt. Capilli ꝟo nigri sũt nec sine piguedie caro ẽ. Qđ si paulo calidi⁹ fuerit mlto aũt hũidi⁹ in his caro mollis mltaq̃ est: ac coloꝛ ex rubro cãdidoq̃ pmixt⁹: ac tãgẽti paulo calidiores apparẽt: ꝛ vt semel dicat i tẽpamẽtis cõpositis sp exuperantis qualitatis indicia exuperabunt.

De frigidioꝛi ꝛ humidioꝛi tẽperamento. Cap.51.

Frigidi⁹ ꝟo atq̃ humidi⁹ tẽpamẽtũ quoties ãbo parũ augent sine pilis est candidũ molle crassũ pingue. Quoties ꝟo ãpli⁹ auget in aliĩs q̃dẽ qđ ꝓportionet augmẽto q̃litatũ. coloꝛ ãt sit cũ capillis ruffus: queadmodũ si plurimũ augeant liuid⁹ est. Qđ si augmẽtum ineq̃le fuerit q̃litatũ indicia auctiorꝫ q̃litatis ꝓpa exuperabũt. Sꝫ si sit frig⁹ cũ siccitate ex q̃ augeat: nã durũ ꝛ gracile corp⁹ hñt: ac nudũ attrectãti frigidũ. Pinguedo vero ipsis alioq̃n extenuatꝫ carni dupsa est. Capilli ꝟo ac coloꝛ mensure frigiditatis ꝓportionant. Ceterũ vbi calidũ ꝛ siccũ tẽpamẽtũ i ipso vigorꝫ tpe ꝟtit ad hitũ frigidiorẽ ac sicciorẽ. Corp⁹ taliũ: gracile: durũ ac melãcolicũ: pindeq̃ nigrũ sit pilosũq̃ ẽ. Sꝫ vbi altera q̃litas mltũ exupat: alta paꝝ a mediocritate euariet: exupabũt q̃deexuperãtꝫ: alti⁹ ꝟo signa reddẽt ꝺ biliora. At ꝟo p̃terea q̃cũq̃ dcã sũt: aut dicẽda cõe tẽpamẽti idicũ ẽ: vbi mẽbrũ facile refrigeret friditatꝫ aut raritatis: vbi difficile rfrigeret caliditatꝫ ãt dẽsitatꝫ. si ꝟo ledat ab exiccãtib⁹: reddaturq̃ siccũ: rq̃lidũ: rigidũ siccitatꝫ queadmodũ si g̃uet abhũectãtib⁹ hũid. ꝯsiderãdũ p̃tereavñ oẽs musculi sile an dissile iuicẽ habuerit tẽpamẽtũ scrutãtes i oib⁹ subiectoꝝ ossium quãtitatẽ. Nã interdum pars gracilioꝛ videt q̃ haud

quasq3 graciles:quantū ex mu=
sculis est. Sz propter angustiā
ossiū tal3 appet. Jtidē crassior
interdū videt nō pp ossiū āpli=
tudinē:sed propter carnis mul
titudinē que et crescens et de=
crescēs:z durior:z mollior effe=
cta:partem modo sicciorē:mō
humidiorē facit. Si igit pau=
ca puraq3 sit:ptē efficit durio=
rē. Si mlta ac mollis hūidio=
rē. Nec sec9 similariū corpor in
terceptiōis plus humiditatis
aut minus in seipsis cōtinētes
partē reddunt aut crassiorem:
aut graciliorē:aut humidiorē
aut sicciorem. humidiorez quí
dē quoties humiditas tenuior
multaq3 sit. Sicciorē vero quo=
ties crassior:paucaq3 habeat.
Ipsas em partes corporis soli
diores que vo solide primeq3
sunt:nllo pacto fieri pōt vt effi
cias humidiores:sz satis erit
si phibeas eas cito neq3 exic=
cari. Sedes autē interceptas
repleas humore tali vl tali li=
cebit. Tale ē ppriū alimētum
ptiū similariū ex adiectōe n p
venas attractū. Atq3 hic sermo
cūctis ptib9 silarib9 cōis ē:ac
rursus dicet dū de causis sanis
aget:nūc ad reliq veniamus.

¶ De signis ventriculi natura siccioris. Cap.52.

Ventriculi signa nā siccio=
ris sunt si cito sitiat ac p=
uus pot9 sufficiat ac mlto gra
uetur z dolorē sentiat: quate=
nus supfluus fluitat esculētisq3
gaudeat siccioribus.

¶ De signis hūidior3. Cap.53.

Humidioris vero signa sūt
si nō sitiat:ac potū āplio=
rē inocue ferat:esculētisq3 gau
deat humidioribus.

¶ De signis ventriculi calidioris natura. Cap.54.

Calidior pterea vētricul9
cōcoquit meli9 q̄ appetat
ac mltomagis q̄cūq3 dura sūt:
et alterari difficili9 queūt. que
em facile alterant in eo corrū=
pūtur. Porro gaudēs calidis
esculēt3 z poculēt3 minime le=
dit a fridis ex vsu moderato.

¶ De signis vētriculi natura frigidioris. Cap.55.

Frigidior natura vētricu=
lus bn appetit q̄dē: sz nō
bn ɔcoq̄t potissimū q̄cūq3 escu=
lēta frida sūt atq3 alterari dif=
ficulter queūt:vt q̄ celerit i eo
acescāt:z ob eā rem talis vētri
cul9 ructat acidū:z gaudet fri=
dis:q̄b9 nisi sernet modū facile
ledit. Nec sec9 ea q̄ extrinsecus
incidāt diuti9 adhibita neq3
tolerat:queadmodū neq3 cali=
dus vētricul9 tolerat calidiora
Intēperies em pp egritudinē
i vētriclo h dissidēt ab his que
natiue existūt:q ɔtra appetūt
non silia. queadmodū natiue.
Intēperies āt ɔposite ex sim=
pliciū ɔpositiōe cognoscēt. At
vo diligenter ɔsiderare opor=
tet q̄ sunt dicta intersttinguen=
tes ab his q̄ dicēda sūt. Nō so=
lū em vētriculus facit vt sitias
aut nō sitias aut vt appetas fri
gida aut calida:sed etiam vi=
scera in thorace condita cor ac
pulmo aliq̄d tale efficiunt. Sz
qui pre caliditate taliū partiū
sitiūt:aerē īspirāt pleniorē lō=
gumq3 efflāt:atq3 i thorace sen
tiūt estū:n circa ilia:queadmo
dū qui pre caliditate vētricu=
li sitiunt. Quinetiā bibētes nō
statim q̄escūt:ac frigidus po=
tus sitiz eor poti9 sistit q̄ mlt9
calidus.

calid⁹. Frigid⁹ preterea aer ĩspirat⁹ refrigerat eos: nequaq̃ leuãs eos q̃b⁹ vẽtriculi calor sitim affert. Itẽ q̃ ecõtrario hñt ab ĩspiratõe frida ĩsignit afficiunt: idq̃ frigiditatis ĩ pl'mone signũ ẽ maximũ ⁊ queãdmodũ ĩspirãdo fridũ pspicuã sentiũt friditatẽ ac lesionẽ: ita calor illis amic⁹ ẽ. Excremẽta p̃terea expuũt pituitosa ac cum tussi excreãt. Atq̃ pulmõis siccitas excremẽt; vacat ac pituita neq̃q̃ h₃ vocẽ clarã queadmodũ hũiditas obscurã₃ raucãq̃ vocẽ emittit atq̃ excremẽta incurrũt: vbi clari⁹ loq̃ libeat: nõ tñ voc; magnitudo calore efficit queadmodũ nec paruitas frigore ↄsistit. S₃ h̃ ãplitudinẽ aspe arterie efflationẽq̃ vehemẽtiorẽ: paruitas ṽo cõtraria comitat. Quocirca vocis magnitudo paruitasq̃ nec sp: nec pmaria rõne: s₃ ex accidẽti solũq̃ natiuũ tẽpamẽtũ ñ aduẽticiũ sequit. Opificia em̃ tẽperamento tali extiterunt. Idcirco talis vox comitat ex voce: p̃ter ea natiuũ tẽpamẽtũ colligas licebit. Et em̃ vox leuis arterie seq̃t leuitatẽ: quemadmodum aspa aspitatẽ. Arterie igit leuitas tẽpamẽti sequit mediocritatẽ: aspitas siccitatẽ Aspitas em̃ corpis ineq̃litate efficit sicciores. Arteriã ãt durã siliariũ ipsius partiũ siccitas. Ineq̃le₃ ṽo dispsĩ humoris inopia fac. Sil'i mõ neq̃ acuta vox p nãm sine angustia fauciũt: neq̃ grauis sine amplitudine fieri p̃t. Angustia igit natiue frigiditatis alũna ẽ: amplitudo caliditatis. Ceterꝫ discriminavocũ p affectiones efficiunt: qꝺ ꝓportione rñdeãt naturalib⁹. Nã ⁊ illa efficiẽtiũ cãrũ idicia sũt de q̃b⁹ ĩ libro de voce abũde ppẽsu₃ iã est. At alie corporispartes aialis interiores abscura tpamẽti idicia hñt. S₃ enitẽdũ tñ eas cognoscere ex his q̃ iuuãt ac nocẽt: atq̃ ẽt naturalium virũ actõib⁹. Dcm̃ ẽ tertio libro de causis accñtiũ: vt p̃gressũ tẽperamẽtũ ṽt⁹ ac vitiũ vniuscuiusq̃ facultatis existat. At de tẽpamẽtoꝝ signis dictũ iã est.

¶ De ptib⁹ cognitu faciliorib⁹ ac difficiliorib⁹ ⁊ ꝺ eis q̃ nullo pacto cognosci possint. Ca.56.

Partes q̃ magnitudie: aut figmento: aut nũero: aut positiõe sũt ipedite: q̃cũq̃ subiacẽt sẽsib⁹ cognosci facile pñt q̃cũq̃ ṽo nõ subiacent sensib⁹ aut difficult cognosci aut nullo pacto pñt. Capitis igit magnitudo ac figura sil' cũ cerebro pspicua ẽ vt ãtea docuim⁹ atq̃ etiã figura: magnitudoq̃ thorac; sil'i mõ scapule: hũeri brachia: cubitus summe ma₂⁹ coxe: femora: tibie: pedes vtrũ sint figmento: nũero: magnitudine an positiõe simpliciũ ipedita: cognitu neq̃q̃ difficille ẽ. Itẽ lesiões opationũ: in vnoq̃₃ pspicue sũt. At ptes corpis interioris cognosci nõ oẽs pñt: Uidi em̃ vẽtriculũ cuiusdã ita puũ rotũdũ ac ꝓpẽsũ ĩ illia vt ꝓpria circũscriptio pspicue appareret spectanti ⁊ attrectãti. nec sec⁹ vidi vesicã ita positã vt si qñ vrine secretio cunctaret: moles circũscripta pspicue appareret. Nulla alia ps iterior pspicuã aliqñ mihi p̃buit cognitõe;: s₃ eniti ṽtutẽ cognoscere ꝓut fieri p̃t ac vitiũ eaꝝ

ꝗꝙ nõ firma ſciẽtia ſed artifi-
ci cõiectura ꝯueniet. Agamus
de iecore grã exempli. Uidi nõ
paucos iã habere venas angu
ſtiores ac totũ corpꝰ decolor. q̇
ſi paulo plꝰ accepiſſent cibi po
tiſſimũ inflãtis craſſi ꝛ glutino
ſi: q̇ſi põdus poſitũ ac pẽdẽs cir
ca dextrũ iliũ i ꝓfundo ſentie
bãt: ãt triſtẽ extẽſionẽ i hisigit
par eſt: vt iecur paruũ anguſtũ
ꝗ meatibꝰ habeatur. Uidi pre
terea aliũ pituitoſum q̇dẽ tota
habitudie vomere ſingulis die
bus croceã bilem. Noui igitur
oportere ſcrutari excrementa
ipſiꝰ ac paꝝ bilis hẽbãt: exiſti-
maui igit meatũ emittẽtẽ hũo
rẽ felleũ nõ parũ ſui partem ad
oſtiolũ vẽtriculi piloꝝ: noiant
tranſmittere: quẽadmodũ in q̇
buſdã accidit aĩalibꝰ. Ex q̇bꝰ
ꝓſpicuũ eſt vt in his q̇ ſenſu co
gnoſci nõ queũt: cognitio diſſe
ctiõis opationũ ꝛ vſꝰ ꝑtium ad
modũ ꝯducat. Sicut ẽ libꝫ vt ẽ
dictũ cognoſcere ipedita corꝑa
diſſecãdi: exerceat artẽ ꝛ opa-
tões: vſuſꝗ ꝑtiũ cogcoſcat. Sꝫ
de vtriſꝗ ſeorſum dicato volu-
mine docuimꝰ de q̇bus in fine
libri dicet: vt arti ſtudioſi ſcire
valeãt ex quonã libro talia ꝑ-
cepta colligere cõueniat. Sed
de his ſatis.

¶ Quibus ſignis cognoſcatur
corpus egrotum. Cap. 57.

AT q̄cũꝗ corꝑa nũc egrota
bilia ſunt. i. q̄cunꝗ egro-
tãt cognoſci oꝫ ſi ſenſibꝰ ſubia
cẽt mutatõe naturaliũ affectio
nũ veluti coloris: figure: nume
ri: poſitiõis: molliciei: duriciei:
caliditatis: frigiditatis: ꝛ vt in
totũ dicat leſiõe opationũ aut
excretione humoꝝ: aut dolore:
aut tumore ꝑter naturã: aut oĩ
bus his: aut q̇buſdã. Particula-
riꝫ ꝟo cerebri affectões morbo
ſe cognoſcũt delirio ſenſuum:
aut cogitatiõis: aut motuũ le-
ſiõe: aut excretiõe hũoꝝ expa-
lato naſo oculis auribꝰ: aut do
lore q̇ in ipſo fatiget. Cordis
ꝟo egritudines cognoſcuntur
difficultate ſpirãdi: ſubſultiõe
cordis pulſu arterie: iracũdia
placiditate: febribꝰ: frigore: co-
lorũ diuerſitate ac dolore qui
in ipſo fatiget. Jecoris diſpoſi
tiones cognoſcunt humorũ in
opia aut copia ac mutatõe ad
habitũ ꝑter naturã: pallore: itẽ
diſtributiõe: cõcoctiõe: aut ex-
cremẽtoꝝ mutatiõe: atꝗ ẽt põ-
dere: loci tumore dolore ñ ſolũ
q̇ ibi affligat ſꝫ q̇ rõne cõſenſus
ſpiratiõis afferat difficultateꝫ
aut tuſſiꝫ. pari mõ vẽtriculi egri
tudines inoteſcũt ꝯcoctiõe ap
petitu hũidi ſicciꝗ: ꝛ excremẽ-
toꝝ ſecretõe euariãtiũ. Jtideꝫ
ſingultu ructu: nauſea: vomitu
ac ſpẽ makie reiecte ꝑ vomitũ:
dolore: tũore: ꝛ ſpirãdi difficlta
te. quietiã thorac diſpões co
gnoſcunt ſpiratiõis difficulta-
te tuſſi dolore loci: ſcreatione.
morbi ꝟo aſpe arkie cognoſcũt
ſpiratõis difficltate: tuſſi ac do
lore loci: ſcreatõe: voc leſiõe at
ꝗ i reliq̇s oibꝰ q̇d ꝓportiõe rñ-
deat: ex tũor dolore: leſiõe opa
tionũ: atꝗ ẽt excretiõe hũoꝛuꝫ
indicia ducũt. Tũ ãt ꝑter natu
rã iſlãmatiõe: duritie: tũore de
ſcribit. dolor q̇uis loco fatiget
aut ſolõnẽ ꝯtinuitatꝫ: aut alte
rationẽ ſignificat ſubitã. Cõti-
nuitas ꝟo ſoluit vbi mẽbrũ ero
ſuꝫ ſit aut iciſũ aut colliſũ aut
extẽſuꝫ. Subſtãtia alterat ca-

liditate: friditate: humiditate: siccitate. Uirt⁹ ꝓterea aut debilē fac̃ opatiōez: aut mēdosaz. aut nullā. at q̄cūq₃ excernūt: siue ptes affectaꝝ ptiū siue excremēta siue materie i mēbris ꝯdite ꝓpā exhibebūt significationē. S₃ de his libro de affectis prib⁹ lati⁹ definitū iā ē: quē null⁹ ex maiorib⁹ viā docēdi et rōnē redegit aut ad itegrū tradidit nec aliquā aliā ꝯmētationem quā ātiquiores ichoarūt q̄dē: sed neq̄q̄ absoluerunt.

¶ Quib⁹ signis cognoscat̃ corp⁹ egrotaturū ⁊ ꝯualiturū. C.58.

Egrotātiū igit̃ indicia ex illo volumine ꝓducūtur. Egrotaturi ꝟo conualituriq₃ signa hac via et rōne discunt̃. Egrotaturi igit̃ signa media quodāmō sunt inter ea q̄ sanis egrisq₃ accidūt. In sanis enim cūcta p naturā existūt: in egris ꝓter naturā iquātū egri sūt: in cōfinio hoꝝ sūt ea q̄ significāt egritudinē. Quedam q₃ p nām q̄dē existūt s₃ q̄litate aut quātitate: aut tpe euariāt: q̄dā ꝓt nām sūt q̄dē sed minora q̄ꝫ q̄ in morbis hn̄t̃: ⁊ ob eā rē corporū dispōnes q̄cūq₃ egrotatura sūt neutre cēsent̃: ac signa eaꝝ primaria rōne indicāt sanitatem scdaria egritudinē. Ita fit vt h̄ ipsa p diuersitate hitudis tū neutra: tū ēt egra dicant̃. Neutra q̄ten⁹ p̄sentē idicāt affectionē. Egra q̄ten⁹ p̄nunciāt futurā. Siīi mō se hn̄t q̄cūq₃ signa sana in egrotis appēt: vt sana sint q₃ futurā significāt sanitatē. Egra ꝟo iquātū p̄ntē dispōnē ondūt. ita efficit̃ vt q̄cūq₃ signa ābas significāt dispōnes neutra existāt ex vna neutre vocis fictione. Porro neq̄q̄ videri mirabile deb₃ vt ea ipa signa p habitudinē diuersaꝝ tres obtineāt rōnes tū sana ⁊ egra tum ēt neutra: ac vt ex vtraq₃ significatiōe q̄cūq₃ signa in cōualescētib⁹ existūt neutra vocēt̃: queād modū signa q̄ i senectute hn̄tur. Hec ꝗ cūcta plurib⁹ notiōib⁹ rōibusq₃ subiacēt. Quecūq₃ ꝟo i sanis ad itegrū sūt: soli sanoꝝ subiacēt notiōi. Itē q̄cūq₃ i egris hn̄tur nequaq₃ ꝓ remōstrantia sanitatē futurā. S₃ de his deinceps dicemus.

¶ De signis ꝓnosticis. Ca.59

De signis ꝓnosticis i p̄mis agēdū est. Cūq₃ duplex eorū differētia sit i p̄mis aggrediemur ea q̄ q̄titate aut qualitate aut tpe n̄ ipa forma euariāt ab indiciīs naturalibus verbi grā appetitū cibi intensum aut exolutū aut tpe nō cōsueto aut non soliti cibi aut excretionē materie hūidioꝝ aut durioris. Itidē excremētoꝝ humētiū iopia aut exuperātia ꝓter naturā aut coloꝝ ꝯditiōisve mutatio aut tēporis euatiōis ⁊ isomnia ac somnus plurim⁹ aut in tpe minime ꝯsueto. Pari mō circa potū multū aut paruū aut calīm aut frigidū cupiditas minie ꝯsueta quēadmodū circa rei venere e vsum imoderata aut ipotuna cupiditas sudor āplior iusto aut mior. Pigrities circa motū: aut tētāti moueri grauitas: aut exolutio fortis: mēstruoꝝ suppssio: maior ve aut mior euatio: nec sec⁹ vacuatio ex mariscis. q̄ne tiā circa edulia aut potionē n̄ sit is supiori vo luptas futuri morbi idiciū ē. eodē mō mētis hebetudo nō naturalis aut insolita obliuio: aut i

ſomno viſa ſi ↄſueta:atq̃ ẽt au
dit⁹ olſact⁹ ac viſ⁹ hebetiores
marcidioreſq̃:⁊ i vniuerſū q̄cū
q̃ p nām extiterūt ptim creſcen
tia ac diſcreſcētia pti:ptim tpe
aūt q̃titate variātia. Jtidē cor
poꝝ moles maior aut minor.⁊
vbi maior ſit:rubidiorq̃:⁊ albi
dior:aut velut liuidior:nigrior
q̃. Nec ſec⁹ ruct⁹:ſternutamen
tū:ac flat⁹ āplior aut ſcertior:
q̃ q̇ p nām eſt. Pari rōne q̄cūq̃
ex narib⁹ aut aurib⁹:aut pala-
to excernūt q̇b⁹ cerebrū expur
gat q̃titate q̄litate aut tpe va
ritātia. Jtaq̃ h̄ oia ſub nāli gñe
ↄtinent. Mordicatio ṽo vētris
aut ſtōachi aut inteſtinoꝝ aut
deijciēdo aut vomēdo aut min
gēdo aut aliq̇s ali⁹ dolor mo-
derat⁹ ſub gñe p̄ter nāz ↄtinēt.
Nōdū tñ egrotare ita ſe hētes
dicunt queādmodū neq̃ ḡuati
caput:aut dolētes:q̇ties nōdū
ab illa ſolita opatiōes ipediāt
atq̃ egrotādi finin⁹ talib⁹ di-
ſpōnib⁹ tal' ē. Quocirca ex ha-
bitudie eadē diſpōnē morboſā
neutrāq̃ dicim⁹ iſtar ↄpatōe ro
boꝝ ferētꝫ aut euicte facultatꝫ:
vnaq̃q̃ diſpoſitio p̄dicta: aut
morb⁹ aut neutra diſpō ē. Nec
ſec⁹ vbi ſenſ⁹ nō maiori:minori
q̃ rōne a ſe iuicē diſſidēt:ſꝫ p̄-
ter nāz exiſtūt:idicia morborū
ſt q̇ ad exigua fuerit:nec dū ſo
litas adducere queāt opatio-
nes ṽbi grā. i guſtu q̇ties ſalſā
aut amarā aut aliquā aliā q̄li
tatē ſētiat:ſp cōedēdo:aut bi-
bēdo:aut ēt nl'la re tali igeſtat
ſaliua ipa talis appareat. Jn
odoratu ṽo q̇ties aliquā vnā
ſentiam⁹ q̄litatē nl'lo odorabi-
li pñte:aut ēt pñtib⁹ plura ac
diuerſa cūcta perinde q̄ſi ſimi
lia ſentiam⁹. Sepe ṽo nulli⁹ ſen
ſus aut rei male olētis efficitur
nulla re pñte male olēte. Jn au
ditu ṽo ſonit⁹ ac ſtrepit⁹ preter
naturā queādmodū in viſu que
cūq̃ obuerſari vident nigra tur
bida cerulea:ruffa flaua:rotun
da:oblōga:extenuata:craſſa cū
cta ob oculos volitātia. Jn ſen-
ſu ṽo tāgēdi q̇ties inequalitas
q̄dā:aut dēſitas:aut ḡuitas aut
extēſio:aut ſtupor:aut vlceroſa
affectio vniuerſa corpis habitu
die appeat:queadmodū i q̄uis
pte extēſio:aut colliſio:aut mor
dicatio:aut grauitas q̇ties exi
gua fuerit:nec diuti⁹ immorent
diſpoſitionē q̄dē neutrā eē oſtē
dūt:prenunciant vero morbuꝫ.

¶ De ſignis corporū iā egro
tātiū, quo pacto mortē aut ſa
nitatem oſtendant. Ca. 60.

Quecūq̃ vero ſigna i egro-
tis appēt indicātia ſani-
tatem ac mortem. Prima quidē
ſana:alia vero generatim q̇deꝫ
egra ſunt:ſpeciati exitioſa dñr.
Ducūt vt in vniuerſum dicat ex
opationū ṽtute vitioq̃:pticula
tim ex opationib⁹ pticularibus
q̄rū gña antea docuim⁹. Prio
genere continent partes princi
pales. Scdo ṽo ptes illi ānexe.
Tertio gñe collocāt ptes q̄ ſeip
ſas gubernāt:ſꝫ a mēbris pnci-
palib⁹ appēdices q̄ſdā ſuſcipiūt
Porro quartū gen⁹ eorū q̄ dicta
ſūt ad p̄ſentiendū inutile eſt. Sꝫ
ex accedēti interdū p̄ſenſio fieri
p̄t queadmodū ex oib⁹ excremē
tis:ex his q̇dē rōne cōſenſus ex
cremētis:q: cōcoctionē crudita
tēq̃ indicāt. Quocirca nequāq̃
fieri p̄t:vt nō ſp aut naturā dña
ri materie:aut materiā nature
aut neutrū alterius indicēt. Si

igit̃ dn̄et natura: sana signa di
cunt. Si natura vincatur egra:
neutra vero q̄ties equalr pugnēt
Perspicue igit̃ cōcoctiōis signa
sana sūt: queadmodū cruditatꝭ
indicia egra. Ubi vero neqꝫ cōco=
ctionē ꝑspicue indicēt: neqꝫ cru=
ditatē neutra dicant̃. Neutra ꝓ
terea sunt: q̄cūqꝫ mō hoc modo
cōtrariū indicāt: queadmoduz
digiti nigrescētes signa decreto
ria. Alia sūt de quibꝰ lib. de idi
cijs ꝓpēsum iam est: queadmo=
dū de singulis opatiōibꝰ lib. de
causis accidētiū. Ex his igit̃ lo
cis ꝑticularē materiā oēm col=
ligere cōuenit ip̄e breuitati stu
dēs hic sisto sermonē de signis:
deinceps de causis agemus.

¶ Artis ꝑue Galeni liber ter=
tiꝰ iterp̄te Laurētiana medico
De causis sanis custodiētibꝰ ⁊
efficiētibꝰ sanitatē. Caput. i.

CUm cāe sane: egre. neutre
qꝫ sint: in primis de causis
sanis agemꝰ. Cūqꝫ earū ipsarū
he custodiant sanitatē: ille effi=
ciāt sintqꝫ custodiētes ꝑores ef=
ficiētibꝰ tp̄e ac dignitate: a cu=
stodiētibꝰ exordiemur. Cū g̊ sa
nū corpꝰ nō simplex sit: sꝫ multi
plex vt antea definitū iaz est: in
vnoquoqꝫ eorum causa custo=
diēs ꝓpria erit: quādo quidem
causa ad aliq̊d est. Rursus igi
tur hoc loco ab optima corpis
ꝑparatiōe petito initio cās ꝯpa
ratiōe illiꝰ sanas ꝯsideremus.
Eoꝝ inuētiōe rei ipsius natura
subministrabit. Si em̄ corpꝰ nō
possꝫ pati: nec alterari sp optia
ꝑparatio ꝑmaneret nec indige
ret arte gubernāte. Sꝫ cū alte=
ret corrūpat̃: ac ꝑmutet̃ minime
custodiēs quā omissio obtinuit
cōditionē: idcirco auxilio eget.

Ergo q̄t modis alterat̃: tot gn̄a
auxilioꝝ hēbit. i. cārū custodiē
tiū sanitatē: q̄ vt ꝯstat ex dictis
corrigētes cāe gn̄e st̃. Sꝫ qꝛ pau
latim corrigūt ꝑiusqꝫ lesio vni=
uersim icidat: medici neq̄qꝫ dn̄t
futuꝝ ꝑcauere malū: sꝫ p̄n̄tē cu=
stodire ꝑparationē. Corpꝰ igit̃
alterat̃ a q̊busdā necessario: a q̊
busdā nō necessario. Intelligo
necessario alterari ab illis q̊bꝰ
abstieri nō p̄t. Nō necessario vero
q̊bꝰ p̄t abstiere. Ergo i aere cir=
cūeūte necessario diuersat̃ cōe=
dit: bibit vigilat: dormit necessa
rio. Gladio non vtit̃ necessario
nec bestijs. Quocirca i ꝑmo cā=
rū gn̄e ars circa corpꝰ ꝯsistit. in
scdo mīme ꝯsistit. Si igit̃ q̄cūqꝫ
corpꝰ alterāt necessario diuise=
rimꝰ i vno q̊ꝫ eoꝝ ꝓpꝰ gn̄s cārū
inueniemꝰ. Primū itaqꝫ ē aer cir
cūueniēs. alteꝝ motꝰ ac q̊es to
tiꝰ corpis ac ꝑtiū. Tertiū sōnꝰ
ac vigilia. q̄rtū ea q̄ ingerūtur.
Quintū ea q̄ excernunt̃ ac subsi
stūt. Sextū aiales affectiones.
Corpꝰ igit̃ ab aere circūeunte:
aut calefit: aut frigescit: āt exic
cat̃. aut humectat̃: aut ꝯiūcti af
ficit̃. āt ex tota substātia altera
tur. Porro ab ip̄o motu q̊eteqꝫ:
si vtrūqꝫ fuerit imoderatū cale=
fit: aut frigescit: aut siccat̃ aut
hūectat̃: aut ꝯiūcti afficit̃. Itidē
ex sōno ac vigilia necessario af
ficit̃. Simili mō ex his q̄ igerūt̃
aut excernūt̃ aut subsistūt: ⁊ ex
aialibꝰ affectiōibꝰ. Etem̄ cūcta
hec ꝑtim ꝑspicue ꝑtiꝫ ꝑ medias
cās alterāt corpꝰ corrūpūtqꝫ sa
nitatē. At de his seorsum ꝓpen
sum iā est libro q̊ est ꝺ tuēda va
litudine. Cūcta g̊ dicta gn̄a sa=
narū causaꝝ materie quepiam
sūt ꝯgrue q̄ adhibite ꝯseruāt sa

nitatē icōgrue vo/morbos con mittunt. Quo circa pspicuū ex his est: vt non alia substātia cā sana sit: alia egra: sz eadē substātia exhabitudie iterdū sana iterdū egra reddat. Ubi em̄ corp⁹ idiget motu: exercitatio sa na qe se grahr. Ubi qete idiget qes sana est: exercitatio egra. Nec sec⁹ de cibo potu ⁊ aliis oi b⁹ dicēdū est. Unūqdq3 em̄ vbi egēti corpi adhibeat cū ppria q̄titate ⁊ q̄litate sanuz efficit. Ubi vo aut nullo pacto egēti corpi pcipiat: aut neq̄q3 ȝgrua mēsura morbosū cōsistit ac duplex itētio circa sanū egrūq3 ē rei adhibite q̄litas ac q̄titas. Iferre aūt tp3 ceu tertiū ab his diuersū: alienū ē a rōne qn̄ qdē in his ipsis ȝtineat. Si em̄ re tali ac tāta opus est scz ⁊ ȝgruo tpe adhibeat necēē: atq3 idcir co tps inducit. qr corp⁹ morti obnoxiū est ac facile mutat: ⁊ fluit: ac p diuersitate mutatio nū alias aliis subsidiis indiget Quapp tps in his q̄ sūt dicta ge nere tertiū nequaq̄ est: sz ad fa ciliorē doctrinā sepenumero tā q̄ tertio vtimur ob cāz pdictā. Sed cū in his intentionib⁹: tū alie cause sane: tū etiam pposi tum genus est rursus eas ipas causas recensebimus. Optime igitur preparatiōis corpi: vbi circūueniēs aer fuerit modera tus cōgruēt ēt alie cause mode rate: q̄s maxie docui: puta qes motus: somn⁹: vigilia modera ta: ⁊ q̄ igerunt atq3 egerunt mo derata. Sz vbi fuerit imodera t⁹ tm̄ a mediocritate recedēdū quantū a mediocritate variat. Intētiōes mediocritatis sūt in aere qdē circūeūte: vt minīe ri

geas pp frig⁹: neq3 sudes pp fer estū. In exercitatiōe aūt vbi p mū ceperit sudare corp⁹ statiz qescat necesse ē. In eduliis ȝco ctiōis diligētia excremētiq3 me diocritas! quātitate ⁊ q̄litate Ceterū in his appetit⁹ equat q̄ dāmō cōcoctioni. Quo sit vt nō op⁹ sit pceptis ac regul quāti tatē adhibēdorū dimetiētib⁹. Nā optia nā quātū appetit tm̄ bn̄ cōcoqt. Simili mō nā ipa sō nimetir q̄titatē i habētib⁹ opti mā pparatiōnē: ac excitant a sō no qn̄ corp⁹ nō isup idiget. qui etiā ipsis ita viuētib⁹ p excremē ta: aut excretiōes alui: vrine: ac toti⁹ corporis nihil cōmittit. Il la nāq3 mediocritas adhibēdo rū sana reddit. Toti⁹ aūt cor pis spiratiōnē exercitatio mo derata efficit salutarē: hi pter ea sugēt. f. op3 excessū oim aia liū affectionū. ire: tristitie: furo ris: timoris: ⁊ iuidie. Hec em̄ re mouēt nālē ȝditionē: corpusq3 alterāt. Atq3 rei veneree vsus apd Epicurū null⁹ salutaris hr. Sz re vā san⁹ ē ex tāto tpis iter uallo: vt corp⁹ i vsu neq3 sētiat exolutionē: ac leui⁹ spiratiusq3 reddit. Porro ȝcūbēdi tps ē qn̄ corp⁹ diligēter mediū fuerit oiz exteriorū intēperierū. neq3 ni mis repletū neq3 ieiunū. neq3 nimiū refrigeratū neq3 nimiū calefactū aut exiccatū aut hūe factū imoderate. Qd si interdū peccet exiguum est peccatū sed prestat vt repletū calefactū ac humefactum potius q̄ ieiunū aut refrigeratum exiccatū cor pus vtatur concubitu. Ceterū qualitatem vniuscuiusq3 eorū q̄ dicta sūt in optima natura eli gere oportet. Exercitatiōis qdē

In qua oēs corporis partes ex ꝓportione moueātur: neqꝫ hec nimiū laboret: illa ꝑcius laboret. Cibus aūt ac potus maxie moderatꝰ adhibeat necesse ē. Ille em̄ ꝓpriꝰ moderate nature existit. Itidē in aliis dicēdū ē. Ubi vero corpꝰ ab optia ꝑparatiōe recedat: nō mltū tn̄ cāe q̄ꝫ custodiētes sanitatē ꝑmutāde sūt ꝙ ꝓportione rn̄deat. Sed cū hec corpora multa sint: de vnoquoqꝫ eorū seorsum agendū est.

De causis q̄bus intēperies insite custodiunt q̄busqꝫ corriguntur ꝛ ad habitū optimū perducūtur. Ca. 2.

Corpus igit tēperamento varians: mediocritate aūt partiū officialium non varians duplicem habet formā sanarū cārū. Alterā custodientiū ipsiꝰ tēꝑamētū alterā ꝑducētiū ad optimā preparationē. Cause igit custodientes temperamētū tm̄ variabunt a causis nature optime cōgruētibꝰ q̄ꝫtū totiꝰ corpis temperamentuꝫ ab illa variet. Corpus em̄ calidius victu indiget calidiori: frigidiꝰ frigidiori: sicciꝰ sicciori ꝛ humidiꝰ humidiori. Silr mō copulatiꝫ calidiꝰ ac siccius: calidiori ac sicciori: ꝛ in reliquis tribꝰ copulis: qd̄ ꝓportione rn̄deat. Utet em̄ materia causarū recte: qui vires eaꝝ insitas agnoscit. verbi grā: vt motꝰ media insomnia excretio ꝛ oēs affectiones aiales exiccēt corpus. Contraria vero iis hūectent. Eodē mō de calefacientibus ac refrigerātibꝰ: studiis: poculentis: esculentis: ꝛ vt simplr dicetur: q̄ oim circa corpꝰ causarū agnoscit materiam ac vires causis suis vtetur. Similes siki bus adhibēdo quoties pristinū corpis libuerit custodire tempamētū. Quoties vero libuerit ꝑmutare: ꝛ ad habitū ducere meliorē: aliud est cārū genus sanum predictis cōtrariū equaliter in diuersum recedēs a causis tēperatis ac mediis: q̄s optime nature cōgruere docuimus. Calidꝰ em̄ ꝛ siccꝰ victꝰ nequaq̄ꝫ efficiet bene temperatā diligenter calidius ac sicciꝰ tēpamentū. Sꝫ victus tāto frigidior ꝛ humidior moderato quāto natura fuerit calidior. sicciorqꝫ. Tale em̄ cāꝝ genus natiuas corrigit intēperies. Alterū vero qd̄ est predictū custodit: ac medici vtroqꝫ cāruꝫ genere inuicē vtūtur. Uerū corrigere insitam intemperiem ex multo ocio opus est paulati deducendo corpus ad habitū meliorē. Natura em̄ nō tolerat subitā alterationem. Per negotia vero necessaria in eadē dispōne custodire opꝫ. Sed quodāmō tale causarū genus custodiens appellauimꝰ. Forte em̄ rectius dixeris alterās curā ꝛ īpedimētū insitū corrigēs appellari qr ad vniuersum genꝰ sanitatis respiciētes nō ad splāles eiꝰ differētias: quecūqꝫ custodiūt sanitatē custodiētes cunctas cās noiauimꝰ: siue adeo custodiāt sanitatē: vt ēt deducāt ad habitum meliorē: siue pristinā corpis preparationē tm̄mō custodiāt ꝛ cōseruēt. Quecūqꝫ vero dispōnem efficiāt deteriorē morbosas. vbi igitur oēs corporis partes male temperate similiter sint: similia adhibeātur subsidia: vbi dissilr dissimilia necesse est. Fieri em̄ potest vt ventriculus frigidior iusto existat: caput aūt ca-

lidius:2vtrũq; pprijs remedijs egeat. Itidez 2 aliaꝝ vnaqueq; ptiũ aut humidior: aut siccior aut calidior:aut frigidior mo deratoq; victu idiget pꝓo itẽpe rici. Non igit̃ eq̃liter exercebimus oẽs tales corpis ptes:neq; sil̃r humectabim⁹ 2 excicabim⁹ aut aliq̃d aliud tale efficiem⁹. At de his libro de tuẽda valitu dine latius diffinitũ iã est.

¶De causis q̃b⁹ impedimẽta fi gmẽti corrigũtur 2 vt quatuor corporum discrimina habeantur. Caput.3.

CAuse partiũ officialiũ sane ptim ipedimentoꝝ figmẽti partiz magnitudinis numeri positiõis existũt. Infigmẽto igr̃ multa ipedimẽta h̃ntur. Nã figura ptis:2 sicubi i ea cauũ ẽ p naturã aut ostiolũ:aut meatus aut asperitas q̃dã:aut leuitas: quoties excesserint propria me diocritate paruũ quidẽ affecta sana corpora nolantur. Multũ vero perpessa dñr egrotabilia. Quoties autẽ tm̃ affecta sint vt offendãt operationẽ:iã egrota vocantur. In quãtitate ergo ex cessus ac defectus ad eas ipsas deducũt differentias. In nume ro vero excedẽs aut deficiẽs q̃li bet similiariũ partium aut pl'es hoc genere continetur. Item q̃ cunq; substãtie in nobis preter naturam cõsistunt. Restat aliud genus positionis cuiuslibz sim plicis ptis:in quo quatuor differẽtie existũt. Prima inquã op tima est. Scða paululũ q̃ddam variat:2 ob eã rem sanũ adhuc efficit corp⁹. Tertia egrotabil; est vbi multũ excessit. At q̃rtaiã est vbi multũ excessit. At q̃rtaiã egroti corpis vbi pl'm remouet̃ Quecũq; ergo ptes peccãt figu ra queãdmodũ blesi:vari:distor ti:si recẽs affecte sint fingẽdo ac ligãdo ad habitũ nãlẽ reuocãtur. Si duriores effecte sint cor rigi minime pñt. Eodẽ mõ q̃cun q; peccant cauo sil'r increscẽtes corrigũtur:vbi pfecte sint emẽdari nõ pñt. Itaq; deligatio ac quies paꝝ efficit cauũ: functio partiũ ac spiratiõis cohibitio magnũ. Sil'r mõ ostiolũ aut mea tus quoties fuerint equo maio ra:q̃es ac deligatio minora effi cere solẽt. Maiores efficiũt par tes motu nãli simul cũ modera ta frictione 2alijs quecũq; plus sanguinis trahere assolent. At ptiũ deficientiũ q̃cũq; ex sangui ne gignũtur nequaq; ipõs emẽ datio est. Quecũq; vero ex semie creãtur pꝓe impossibilis ẽ. Ve runtamẽ interdũ loco eaꝝ alia efficias similẽ h̃ntia vsum licebit. At oim earũ natura opifex: medic⁹ minister est. Quecũq; ꝟo exuperant numero:sublatio cã sana est. Sed cõsiderandũ est in quib⁹ id fieri:aut nequaq; fieri possit:q; si nõ cõmutare tẽtãduz est, simili modo positionis vitia emẽdãtur. Ceterũ cõstat. vt duo aut tria sepenumero impedimẽ ta circa vnã partẽ cõsistant:quẽ admodũ in eo qui habebat ven triculũ paruũ simul ac rotundũ ac super septo trãsuerso positũ peccabat em̃ i eo magnitudo figmẽtũ ac positio:q̃ si frigidior temperamento extiterit ad habitũ naturalẽ reuocari minime põt. Quippe qui ab ipo tẽperamento ledat̃. Cũ enizdifficulter spiraret repleto vẽtriculo:parũ cibi:2 q̃ nõ grauet ac multũ nu triat bis aut ter in die afferẽ ne cesse est. In alio vbi infartio in

iecore subide existeret ob angustiã vasorũ victus extenuãs curauit infartionem.

¶ De causis sanantib⁹ solutione continuitas. Caput.4.

Sequẽs est vt agam⁹ de solone ꝯtinuitatisq̃ inest similarib⁹ ptib⁹ ac officialib⁹ cõis ẽ ac forte q̃s nõ ꝯcedet iterdũ eã inesse itegre sanis:q̃ppe q̃ sp affectio sit nequaq̃z vidẽs similez dubitationẽ sup vnoq̃z gñe futurã. Nisi em̃ sensibilis opationis lesio morbũ iterstigat a sanitate:sz ex q̃litate dispõnis tã tũmõ ꝯsideret assidue affectionis decretũ admittas necesserit cũ nemo sit:q̃ operatões cũctas optimas habeat. Sz hec q̃stio vt pote contẽplationẽ requirẽs diligẽtiorẽ p se seorsum dicato ope tractabit. De causis corporũ cõfecte egrotantiũ deinceps agenduz est ab intemperie petentes initium.

¶ De causis corporuz confecte egrotantium. Caput.5.

Diffiniendũ antea est id qd oẽs fere medici pretermittũt:vt alie cãe sint intẽperieiã cõfecte:alie ei⁹ q̃ pterea ꝯficiat queadmodũ alie future. Supreme g intẽperiei:q̃ futura est:cãe ptim sub ipsa p̃cautiõis diligẽtia:ptim sub ipsa sanitatis ꝯseruatiõe ꝯtinent. Pria sub ipa tm̃ curatiua collocat. Intẽperieiãt iter vtrãq̃ medie cause sub ipa precautiõis vigilãtia:ac curandi rõne collocatũ. Morb⁹ em̃ si iã existat confectus q̃ fit curetur opz p̃hibeat aũt si nõdũ existat sed futuris fit ex hispositione in corpore. Ubi vero ꝯficiat:qd ꝯfectũ est curet. Qd vero futurũ est p̃hibeatur necesse est. Porro p hibebit dispositiõe:qua fieri solet sublata:ac tal' dispositio nominat cã p̃gressa. Morbus vero qui iã confectus est curabit dispositiõe qua pmũ naturalis operatio ledit soluta:quã egritudinis cãm nolam⁹. Sanatio vero vnã habet ac pmã ⁊ maxime propiã itẽtionẽ dispositioni que est soluenda in ꝯriã. hoc em̃ genere oẽs cause efficientes sanitatez continẽtur:particulatim pro natura dispõnum ꝯrie eligant cõueniet. Itaq̃z calide dispõni frigida cã contraria est frigide calida:⁊ in aliis eodem mõ dicendũ. Si em̃ quicq̃d est preternaturã:imoderatũ est:q̃c q̃d vero per naturã moderatũ: quodlibz imoderatũ ab imoderato contrario ad habitũ naturalẽ reuocet necesse est ac ꝯstet vt calidũ ac frigidũ potẽtia nõ ipsa imaginatione sumẽdũ sit. Intelligo potẽtia tale quod p priēvereq̃z tale est. Ipsa ãt imaginatione qd pmore sensu tale eẽ videat:sz vere tale minime sit. Sed q̃nãmõ talia cognosci ꝯueniat libro de simplicib⁹ medicamentis perpensuz iã ẽ. Ad inueniẽdas igit causas sanas in morbo qui iã confect⁹ est docẽdi via vtẽdũ est qua talia potẽtia intersting uantur ab his q̃ imaginatione talia videntur. In morbo vero qui preterea cõficit:ea ipsa docendi via vtẽdũ est atq̃z etiam ea qua morborũ cause parue stinguent. Fingamus putridis humorib⁹ accẽdi febrẽ indicatio i his est alteratio euacuatioq̃z. Alteratio q̃dẽ sedãs putredinẽ manẽte causa. Euacuatio omnẽ de corpe educẽs subam. Sed p̃dicta species

alterationis cõcoctio est: quã a nõnullis causis fieri cõuenit inuemẽtes in illis an habeamus ita sanorũ cognitionẽ. Euacuatio efficit sanguis missiõe clistere vrina respiratiõe p cutẽ atq3 etiã uocãdo deriuãdo ad aliũ locũ hoc gñe cõtinent mouere menstrua: apire mariscas: purgare ex naso palato inueniẽtes mãs q̃bus qualitate z q̃titate z mõ vsus adhibit: euacuatio efficiatur: i hac artis pte cãs sanas inuenientẽ: ac de mõ inueniẽdi tales cãs libro de curãdi via: trõne dictũ iã est. Simili mõ z per alias tres itẽperies. Etẽm vnu3 cõeq3 habẽdo pceptũ vnãquãq3 cãm efficientez excidere. tũ aũt tre ad egritudinẽ: q̃ cõfecta est: causarũ sanarũ inuẽtionẽ adipiscemur. Itidẽ per intẽperies cõpositas simpliciũ cõpositio pcepta sanitatis idicabit: si studuerimus vt magnitudini intẽperiei qd pportiõe rñdeat: cã sana peruestiget: verbi gratia: si q̃s decẽ numeris recessit a natura li in dispõnẽ calidiorẽ septe3 in sicciorẽ: cã sana p talẽ dispõnem decẽ numeris recedat in habitũ frigidiorẽ septẽ in humidiore3 op3. Si igitur tale medicamentũ affecte parti adhibeat tanto frigidi⁹ ac humidi⁹ erit quãtũ indicatio pcipit: at vbi ps affecta posita fuerit i pfundo molliri op3: tale efficere medicamẽtũ quo min⁹ in itinere pri⁹ exoluat. Si igit op⁹ sit medicamẽto calidiore moderato ñ solũtãto sit calidi⁹ quãto idiget passio: s3 ex supabũdãti abijciat id qd pp positionẽ fuerit necessariũ. Si frigidiore nõ simplicit tãto frigidi⁹ efficere op3: sed etiã mãm

csiderare necesse est. Si efficaci or fuerit nequaq3 pfunde admodũ penetrabit sed ex̃rio efficiet cõdensando cutẽ. Si vo tenuior fuerit fieri poterit vt pfũde admodũ se insinuet. Itidẽ i humefaciẽtib⁹ z exiccãtib⁹ crassior ac tenuior sba sumẽda ẽ: ac ab affecte partis positione idicatio sanã vestigat cãm: queãdmodũ hoc loco definitũ ia3 est. A figmento vero ac positiõe q̃tiens emissacula sensibilia habeat peruia tendẽtia aliorsum aut quoties nihil eiusmodi habeat. Emissacula igit deferẽtia in mẽbra pcipua aduocabimus ac in nõ pcipua mẽbra irritabimus: Cõstatq3 vt sanatio efficiẽtiũ intẽperie3 cãrũ: per euacuationẽ existat. Ipsarum enim intẽperierũ tantummodo alteratio sanatio est. Ceterum vbi soluatur continuitas sanatiõis intentio vnio est: que inq3 i partibus officialibus ipossibilis est. In similaribus vero non semp possibilis est. Sed in q̃busdã vt in carnosis agglutinatio sanatio est: nec interest vbi libeat appellare cohalitum. Atq̃ ipsam antecedit: quoties vulnus grãde extiterit: adductio dissidẽtiũ partiũ: que sub ipo figmenti genere cõtinuet. Ut vo deligatio adducens dissidentes ptes stabilis maneat: z habẽde ac future vtiles sunt. Natura autem agglutinat dissidentes partes ac pristinam reddit vnitatem. Medici vero officium est in primis vt est proditum adducere in vnum dissidentes partes: deinde custodire quemadmodu3 adducte sunt. Postea prouidere quominus inter labia aliq̃d

incidat: ac demum ipsam ptis substantiā sanā custodire. Primū ac scđm: quonāmodo facere liceat dictū iam est. Tertiū adducēdo ptes dissidētes fiet si nihil extrisec⁹ incidere sinamus: queadmodū sepenumero pilus aut oleū aut ali⁹ humor cadēs inter ptes agglutinādas earū prohibuit vnionem. Postea vo tpe sequēti tertia intentio perficit: si materia effluat. Effluet aūt materia incidēdo ac ꝯgrue figurādo. Porro substātia mēbri sana custodiet p ea q̄ mediocriter exiccent: atqꝫ hec curatio est soluōis ꝯtinuitatis i mēbro carnoso q̄ties ipa p se sola existat. Qñ sicut alteri pmiscet morbo plures idicationū intētiōes hñr: q̄s deinceps docebim⁹: vbi de ꝯpositis aut incomplexis pce ptis agemus. Hoc loco ad reliq̄s ꝯtinuitatꝫ soluōes eūdū est.

¶ De fractura. Cap. 6.

Fractura ergo ꝯtinuitatis soluō in osse ē: q̄ inqꝫ curari nō potest quantum ex prima intentione est: sed secūdo quodāmodo curari aliquatenus pōt. Prima igitur intentio vt in vnū coalescat: fieri minime pōt propter duriciē partis. Scđa vero delegatio est: quam facere pōt porus. s. tophus lapis ligatus circa fracturā. Porus. i. tophus lapis inq̄tū ex mafia ꝛ a natura efficitur cōis cum ceteris est. In q̄tū vo prope formā ossis ex alimēto illius fieri debet. Ceterum molle ac puerile os coalescere potest. Sed raro huius affectionis generatio est: sine iplicatiōe alioꝝ. Nam magna ex pte musculi adiacētes simul cum alijs corporibus patiuntur effracto osse. Quocirca curatiōis intentio duplex est. Altera in osse: altera in corporibus que circa sunt. Sed de tali intentione implexis affectibus partiū carnosarum dictum iā est. De fractura hac parte agendū est. Cū igitur affectiōis sanatio ex poro: idest topho lapide sit: pprio ossis alimento opus est. Cuius excrementum ad pori idest tophi lapidis generationē subijciat nature oportet. Quod moderatum quantitate et qualitate sit: necesse est ꝛ ob eam rē sanguis talis ac tantus eo ducendus est: quali quātoqꝫ porus. i. tophus lapis fieri possit. Cūqꝫ ille effluat p fistulas effracti ossis considerare ꝯuenit ipius q̄ntitatē ac q̄litatē ꝛ ita ducere sicciorē aut humidiorē. Sꝫ de his oibus libro de curandi via ꝛ rōne diffusius dictum iam est.

¶ De punctione nerui ac tēdonis. Cap. 7.

Nerui preterea ac tēdonis pūctio ꝓpter exuperātem sensum ꝛ qꝛ pars cōtinua origini est prompte aduocare potest conuulsionē: maximeqꝫ quoties nihil possit foras efflari: occecato vulnere cutis. Igit apire opꝫ ac siccare materia tenuiore que se insinuare in profundum possit vsqꝫ ad neruū vulneratū. At de hoc libro d curādi via ꝛ rōne satis iā dictū ē. Hacten⁹ de simpliciū dispositionū cāis sanis.

¶ De iplexu dispōnū. Cap. 8.

De implexis deinceps agendū est. In vlcere ergo iplicatur in primis quidem causam quā nō aliam dispositionem sꝫ vlceris differentiam esse existimāt. Est autem nō vlceris diffe

rentia:ſꝫ alterꝫ genus toti⁹ mor
bi in q̃ ſubſtātie corruptio facta
eſt. Itaqꝫ ſanatio duplici affectu
duplici eget intētione. Nā cōti
nuitatis ſolutio vnionē ſubſtā=
tie corruptio gn̄ationē requirit
ac gn̄ationis intentiones pau=
lo ante explanate iam ſūt. Quin
etiam rerū natura oſtendit: vt i
primis talē ſanare diſpoſitionē
deinde venire aggredi op⁹ ſit.
Quoties ergo pars ianis reple
ta fuerit: vlcus vō equale extite
rit alterā intētionē auferri ꝯtin
git. Interpoſita enī recens geni
ta carne inter vlceris labia: par
tes vniri diſſidētes impoſſibile
eſt. Sꝫ aliā intentionē curatio=
nis inuenire opꝫ. Inuenim⁹ au
tē ſi naturā ipſam ꝯſiderem⁹ p̱=
tis cui p̱ naturā ineſt tegi cute.
Igiť a nodis efficiendū eſt. Qđ
ſi impoſſibilis intentio eſt: ſimi
le aliq̃d cuti. i. carnē cuti ſubſi=
milē efficiēdū. Talis vō ſiccior
atqꝫ aſtrictior eſt. Quocirca ſic=
cantib⁹ ac ſtringētibus medica
mentis minime mordētibus co
haleſcendo vlceri opus eſt. Nec
ſec⁹ vbi ſordes affuerint intētio
eſt detergere. Medicamentū vō
ſalutare deterſoriū ē. At de his
libro de medicamētis dictū iam
eſt. Quinetiā vbi inflāmatio q̃=
dā: aut effractio: aut durities:
aut tumor ex vlcere fatiget: illa
prius curari p̄dicta via opꝫ. Iti
dem ſi q̃d vlceri affluat ſanād⁹
antea fluor eſt. Eodē mō ſi intē=
peries quedā in vlcere affligat
intēperiei auxilia antea adhibē
da ſunt: ſed de his ſatis.

¶ De curatiōe figmēti. Cap. 9.

De figmento deincps agen
dum eſt qđ in plures diffe
rentias ſecari pōt. Sꝫ ab euidē
ti incipiendum eſt: qđ ex figure
mutatione efficiť. Corporis igi
tur ſi increſcat figura multaruꝫ
partiū corrigi pōt: ſin increuit
emendari vlterius nō pōt inten
tio aūt in his que curari pn̄t: in
diuerſum abducit diſtorſionis.
Quod ſi fractura nō recte expla
nata alicuius mēbri figura pec
cet ꝯcto iam poro. i. topho lapi
de. Si p̄terea porus. i. toph⁹ la
pis recēs fuerit: effringēdo rur=
ſus recte fingere: deide induce=
re porum. i. tophū lapidē opꝫ.
Infartio preterea hoc gn̄e mor
bi continetur. Ubi igitur ab hu
more craſſo ac glutinoſo efficia
tur: vnam habebit intentionem
ꝯriaꝫ affectioni: intelligo infar
tionem. Cauſa autem ſana de=
tergens atqꝫ incidens medica=
mentū exiſtit: vbi a ſtercore du=
ro efficiatur opilato inteſtino.
In primis quidem habebit du=
ritiei ei emendationē ex humi=
do ac pigui clyſteri: deinde eua
cuationem ex acriori. Ubi vero
a calculo in veſica efficiatur tā
tiſp̱ ꝓpellēdus eſt. Gr̄a vero oī
mode curationis: ex iciſione cō
uellendus. Ceterum humoris
p̄ter naturam ꝯtenti ſanatio oī
moda eūatione efficitur: quem
admodum in purulentis. Sed
immoderata repletio immode
rata eūatione diſcutiť quemad
modum ſanguine in venis con
dito. Siłr modo ſi quibus in vē
tre aut inteſtinis aut arteria:
aut pulmone pus: aut ſanguis
ꝯtinetur omnimoda idiget eua
cuatione. Quibus vero plus ci
bi aut potus adhuc recentis cō
tinetur eūatio ſanatio eſt. Que
cunqꝫ ergo in pulmone aut tho
race ꝯtineť cum tuſſi euacuatio

ac cũ medicamentis extenuanti bus fieri dz. Quecũq̃ vero in ieco re: aut venis aut arteria aut re nib⁹ aut p vrinã aut p aluũ eua cuari conueniet. Per vrinã q̃dẽ adhibitis medicamentis vehe mẽter extenuãtibus. Per aluũ vero adhibitis medicamentis trahentibus atq̃ aperiẽtibus. Quecunq̃ in ventre superiore continentur vomitu. Quecunq̃ inferiore deiectione euacuãda sunt. Quecunq̃ sub cute incidẽ do: purẽdo aut adhibitis medi camentis perurentibus. Simi li modo quecũq̃ in cauo aliquo naturali condũtur velut in tho race. Et vt semel dicaꝛ: eoꝝ que preter naturam in quibusdam partib⁹ cõtinentur intentio sa nationis sublatio est. Talia in ueniũtur ptim ex ipa dispositio ne: sed magna ex parte ex ipsis locis affectis. At q̃cunq̃ preter naturam sunt rõne asperitatis ducunꝛ ad habitũ naturalẽ p le uitatẽ. In osse q̃dem radẽdo in arteria vero aut lingua leuigã do adhibitis humidis minime mordẽtibus ac glutinosis. Por ro quecunq̃ recedunt a natura suã ratione leuitatis asperitas naturalis inducenda est ex me dicamẽtis admodũ detergẽtib⁹ ac paululum reprimentib⁹. Ue rum quoties infartio aut angu stia aliis comitetur morbis: hi prius curãdi sunt. Ceterũ in li bro de morborum differentia di ctum iam est: vt dicte dispositio nes inflammationi ac duritiei: tumoriq̃ siccitati interdũ imo derare: ꝛ item prauis figuris cõ tinentium corporum sepenume ro comitentur: queinadmodũ quibusdam tumoribus corpoꝝ que circa sunt. Quod si inuicem quidem talium morborum im plicantur: indicationes varias obtinebũt. At sufficiat sup vno veluti exemplo facere orationẽ. Nã de his omnibus libro de cu randi via ꝛ ratione lati⁹ ppẽsũ tam est. Subiiciatur ergo san guinis multitudinẽ cuidã par ti affluere: ita vt vasa i parte il la extẽdantur: non maiora solũ sed etiã minora: que antea effu giebant visum: nũc apparentia quia repleta sint: queadmodũ i ocłis perspicue cerniꝛ interduz ppter albedinẽ tunicule: ac par est vt alia vasa que non videtur extendanꝛ repleta: nondũ tñ ap parentia ppterea q exigua sũt. Sane mã resudãs ex vasis effũ diꝛ: aut ẽt aliq̃d effusuz iã est ad iterceptas sedes inanes. Huius igiꝛ affectio intentionem habe bit euãtionem. Cunq̃ affectio fit: q pars immoderate repleta fuerit: necesse est excrementum euacuetur: aut recurrendo aut per ipsam affectam partem. Re curret igiꝛ: aut pellẽdo: aut tra hẽdo: aut trãsmittẽdo: aut aliq̃ hoꝝ: aut oib⁹ modis euacuãdo Per ipaz vero ptẽ euãbiꝛ: aut p spicue ꝛ euidẽter: aut i vapores extenuatũ. Si igiꝛ totũ corpus fuerit repletũ p ipm affectũ: lo cũ euãre minime ꝯuenit. Si eñ icidẽdo ac secãdo euidẽter eua cuem⁹: iferẽtes dolorẽ pl⁹ mate rie attrahem⁹ ppter dolorẽ. Si vero calefaciẽtib⁹ discutere ag grediamur: trahem⁹ p calorem magis ad affectã ptẽ quã discu tiam⁹. Qđ si rursus libeat coge re: vt materia q̃ fluxit recurrat: corp⁹ vt pote plenum nequaq̃ admittet. Ut ergo ambo hec fie

ri poſſint totũ corpus euacuare
oportet: aut oĩno auocare ad
alium locum materiam que in
partem affectã influit: atqꝫ ita
efficiendũ vt de ꝑte affecta priꝰ
expellatur quo fieri põt per lo=
ca ãpliora. Nã euacuatio prom
ptior eſt. Euacuabimꝰ autẽ de
ꝑte affecta. ſi reprimamꝰ aut re=
frigeremꝰ. Sꝫ etiã loca euacua
ta ad ſe attrahũt. Idẽ eñ libro
de viribꝰ naturalibus diffinitũ
iã eſt. Et trãſmittent vaſa corro
borata reprimẽtibꝰ medicamẽ=
tis. Si igitur cuncta ita recur=
rãt res bene ſe habet. Si quod
aũt in parte remãſerit: cõijcien=
dũ eſt glutinoſum extitere aut
craſſum. Proideqꝫ ſtipatũ vehe
mẽter. Quinẽt fieri poteſt vt ne
ꝗqꝫ tale ſit: ſꝫ ad interceptas ſe
des effuſum. Id igr̃ per locũ af=
fectũ euacuari neceſſe eſt adhi=
bẽdo medicamenta repellẽtia.
Porro euacuabis potiſſimũ: ſi ĩ
locis interceptꝭ ꝯieceris aliꝗd cõ
tineri ſacrificãdo parit ac diſcu
tiẽdo medicamẽtis. Sed cũ oĩa
medicamẽta diſcutiẽtia calida
viribꝰ exiſtãt mordẽt ꝗ̃ties imo
dice calida fuerint. Cauẽdũ igr̃
eſt a nimia maxieqꝫ ꝗ̃ties affe=
cta ꝑs ſum: notenꝰ fuerit: nõ pa
rũ eñ dolebit. Si locꝰ ſimul fue
rit affectꝰ ac mordeat: oĩſqꝫ do=
lor irritat fluctiões: modice er=
go calidũ ſedat dolor: maxieqꝫ
ſi hũidũ extiterit. Ceterũ ſuffi=
cit diſcutere poſitã ſũmotenus
materiã ꝙqꝫ diſcutiens medica
mẽtũ vehemens minime fuerit.
Qꝺ ſi ſũme ꝑtes ippeſſe penitus
exiſtãt. Qꝺ aũt idiget euãtione
ſi fuerit in ꝓfundo: intẽdere atqꝫ
augere opꝫ diſcutiẽs medicamẽ
ti caliditate: qꝛ ꝑiculũ foret ne

prius exolueret ꝙ iret in ꝓfun
dũ: non tñ afficeret ſummas ꝗs
tãget ꝑtes: etqꝫ minime affecte
ſũt. Quocirca ambo in idẽ ꝯcur
runt ad medicamẽti calidioris
acrioriſqꝫ vſum: cũ ſumme ꝑtes
admittãt ac ꝓfunde indigeant
hãc itaqꝫ expoſitione duximus
idicationẽ. Deinceps ꝯſideremꝰ
ſi ꝗd reſtet ad curationẽ. Videt
eñ nõ pauca reſtare affectarũ
partiũ in ꝗbꝰ eſt excremẽtũ flu
ctõis. Quedã ergo ꝑtes rare la
xeqꝫ: ⁊ molles nã ſũt: alie denſe
⁊ aſtricte ac dure. Priores ergo
facile euacuãtur. alie acrioribꝰ
egẽt euacuãtibꝰ. Itẽ tenuioribꝰ
ac multo magis id fieri dꝫ: vbi
in ꝓfundo ponũt. Atqꝫ hec rur=
ſus alia idicatio erit a ſubſtãtia
affecte ꝑtis alia ducit a figmen
to ſimul ac poſitiõe. Subijciat
eñ iecore ꝓdictã eſſe diſpoſitio
nẽ ĩ ãguſtis finibꝰ vaſorꝝ ſtipa=
tis hũoribꝰ: aut glutinoſis: aut
craſſis: aut multis: nõne ꝓ̃ptũ
erit eſculẽtis aut poculẽtis exte
nuãtibꝰ. Craſſitudinẽ ꝗdẽ ĩ ꝑri=
mis ſimul cum lẽtore facere te=
nuiorẽ: mox nõ ꝑ iuiſibiles atqꝫ
ãguſtas vias ſꝫ ãplas materiã
nocuã euacuare. Ampliores eñ
in iecore vene quẽadmodũ plu
rime ſunt: ac deſinũt he ĩ gibbo
ad venã cauã: ille ĩ ſimo ad por
tã. Quocirca facillimũ erit vtro
uis loco ſtupent hũores ꝓ̃pte
euacuare trahẽdo ĩ ventrẽ hũo
res ꝗcũqꝫ in ſimo: per venã vo
quicũqꝫ in gibbo cõdant. Cete=
rũ alia indicatio ducit a iecore
cũ ſit initiũ venaꝝ cum eñ non
ſeipꝫ ſolũ quemadmodũ multe
aĩalis ꝑtes ſolent gubernare: ſꝫ
influit vires venis periculum
eſt quoties prohibeamus ipius

firmitatem rigādo aut laxādo cataplasmatib⁹ i p̄m; iecur ip̄z d̄bilitare circa actiōez ac debiles venas cūctas efficer: q̄pro: pter p̄miscere reprimens aliqd medicamētū curādo ip̄z necesse est. Sz cū ꝓfunde admoduz positū sit piculū est ne vires medicamēti reprimētis exoluant̄ nisi manu ducat̄ ab aliq̄ alia mā tenuiore: q̄lis arōatū ē. Ac recti⁹ ē si ip̄m reprimēs medicamētū stati aroma extiterit i sitas ei habēdo duas q̄litates ac vires vehementius opabit̄. Ubi igit̄ supuacu⁹ hūor fuerit eūat⁹: ac mēbrū habeat nālem humor̄ mediocritatē: ꝯsiderari op̄z nā q̄litatē aliquā fluctio intulerit: vt si pituitosa sit friditatē: si biliosa caliditatez: vt hac sublata sanā p̄tē itegre efficiam⁹. Curabim⁹ ꝟo ꝯuā imprimētes q̄litatē queādmodū dū de curatiōe intēperiei agerer̄ docuim⁹: quāto aliq̄d calidi⁹ extitit tm̄ refrigerādo: q̄ fit vt necessariū sit cognoscere naturalē ip̄i⁹ tēpiem. Nā q̄ pacto scir̄ possum⁹ quāto nā calidi⁹ fuerit: aut q̄n calefacer̄ d̄sinas. Nō cognoscētes em̄ mensuraz naturalis caliditat; fieri minime p̄tvt abūdes copia medicamentor̄ū calefacientiū aut calefacere desinas.

¶ De morbo numeri. Ca.10.

SEd cū de his abūde dictū iam sit: tp̄s est vt ad egritudies morbi veniamus. Cūq; duplex earū d̄ria sit: in quibus pars q̄piā deest: eā efficere intētio est subseruiēdo.s.nature q̄o antea diffinitū iam est. In q̄bus exuperat eā excidere vel gladio vel igne vel medicamēto purēte ꝓpositū est. Cuncta igit̄ hec fere sanar̄ possibile ē. Cūcta āt gignere impossibile est queādmodū libro d̄ semine docuim⁹. quedā ꝟo ⁊ si ea impossibile ē gignere: possibile t̄n est aliq̄d alterū facere. Ergo loco ei⁹ subaz aliā efficere possibile est: vt in q̄b⁹ pars quepiā ossis integre sublata ē substātiā alterā loco ei⁹ diffidentē ab osse carneq;. que ꝟo loco ei⁹ gignit̄ substātia caro ē. Tophi lapid; institutōe cōsistēs: aut tophus lapis carnis istitutiōe cōsistēs ac tpe ꝓcedēte topho lapidi simillima efficit̄. inter initia ꝟo carni subsimilis poti⁹ h̄r. Ceterū q̄uis arte sublata neq; eādē subaz s̄m speciē: neq; similē efficere possum⁹. Tertia intentio honestamētū quoddā inuenit vt in mācis. Ad hoc gen⁹ eādē cū quātitate init rōnē. Qd̄ eniz circa nature dispōnē ꝟsat̄ illi ꝓpiquat. Qd̄ aūt gn̄e p̄ter naturā ē: illi tm̄modo dissidet: in quo p̄ria q̄dē intētio sublatio est. Si ꝟo impossibilis sit: sequēs ē vt trāsferat̄: queādmodū per suffusiōes. Porro q̄cūq; nō i totis p̄tib⁹: s; p̄tib⁹ p̄tiū desunt: aut exuperāt: si d̄sint: reficiēda sūt gn̄atōe. si exuperēt: excidēda auferēdaq; sr̄. Ita fit vt neq; alia itētio: neq; sp̄cs alia medicamētor̄ gn̄e sit. s; ad aliō cārū salutariū gen⁹ eūdū est qd̄ positiōis ipedimēta emēdat vt luxatiōes itestinor̄ū ac testiū. He fiūt aut q: violenter tēdun tur: aut pelluntur: aut q: membrū continens laxat̄ aūt effringitur. Quocirca curatur partim quia econtrario tendun tur aut in diuersum pelluntur

partim q2 mēbrū ptinēs angustꝰ efficiat. Sȝ q̄ via pticlaria q̄s vestiget p̄cepta: libro d̄ curādi via ⁊ rōne ppēsum iam est.

¶De precautione. Ca.ii.

Sequit vt dicamꝰ q̄cūq3 i pcedētē distulimꝰ oronem: hāc medici noiant p̄cautionē. Uerꝫ triplex corporū dr̄ia est. Quoddā em̄ integre sanū est. Quoddā nō integre. Aliqd̄ v̄o egrotat. Primū igit genꝰ sub sanitatis p̄seruatōe cōtinet: ac duplex ē vt antea docuimꝰ. scdm ad p̄cautiōis vigilātiā. tertiū ad curatiōis diligētiā relegat atq3 totū hoc genꝰ i humoribꝰ potissimū p̄sistit: q̄s minime cōuenit glutiosos eē: neq3 crassos neq3 mltos neq3 admodū calidos aut frigidos: neq3 mordaces: neq3 putres: neq3 venenosos. Increscētes ei cā morboꝝ p̄sistūt. Increscūt āt itdū ab ea dē cā q̄ eos p̄mū genuit. Est qn̄ seiuicē i corpe alterāt. Intētio v̄o sanatiōis hoꝝ duplex ē: alteratio. eūatioq3. Alterāt igit: aut ab ipso corpe p̄cocti: aut a q̄busdā medicamētis i q̄bꝰ cōtinent medicamina curātia venena aialiū venenatoꝝ. Item medicamia venenosa pmutāt. Euacuant āt a medicamētꝫ ad modū calidꝫ: ac purgatōe: ⁊ clysteri: ac sudore: ⁊ vomitu. Atq3 hec ōes eūatiōes existūt. Prope v̄o ex locꝫ i q̄bꝰ colligunt cōstitūt queadmodū t̄tio ⁊ q̄rto volumie d̄ tuēda valitudine diximus dū d̄ dispōnibꝰ laboribꝰ ⁊ ānerꝫ agueremꝰ. Eūant em̄ proprꝰ si i pmꝫ venis sint p aluū. Si i iecore p vrinā: Si i habitu totꝰ p sudorē: queadmodū si i capite existāt p palatū: aut nares: aut p vtrūq3 meatū. Si in thorace: p fauces sil' ac itussiꝫ. si in renibꝰ aut vesica p vrinam. Ceterū mā auocat p̄miscue ab oibꝰ ptibꝰ. Indicatio ē vt ⁊ ad loca q̄s maxie lōginq̄. Deriuat vero ad loca vicina. Quecūq3 ḡ curāt tales dispōnes: salutares cās appellamꝰ queadmodū q̄ augēt morbosas ac neutras: q̄cūq3 nec ledūt neq3 iuuāt: ac fieri pt: vt eas ne causas q̄dē nominēt: queadmodū pleriq3 sophiste p̄tēnētes q̄dē iuestigare dr̄ias reꝝ: plurimū tpis i smonibꝰ p̄terētes. Sȝ aduersū eos alibi diffusiꝰ disputauimꝰ. At p̄cauēdi ars ita se habet.

¶De modo recreādi corpora. Cap.12.

Deiceps de mō recreādi reficiēdiq3 corpꝰ agēdū est. Sȝ q̄ nā hoꝝ dispō sit ⁊ a q̄bus causis ad habitū nature reuocet: sūmati hoc loco dicet. Dispō igit talis ē. Sāguꝫ q̄dē bonꝰ ac exiguꝰ ē. Itē spūs vital noie: ⁊ aial. Itidē se hn̄t ptes ipe solide sicciores: pide vires eoꝝ d̄biliores existūt ⁊ ob eā rē vniuersū corpꝰ fridꝰ est. Porro cause salutares hmōi corrigētes dispōnē vt semel dicat: sūt q̄cūq3 celerē q̄dē ac securā efficiūt nutritionē. Particulatiꝰ v̄o motu moderato: ac cibo: potu sōno. Ḡha motuū sūt: gestatio: deābulātio: frictio: balnea. Ac mlto meliora sit si paulati fiāt: ⁊ actiōes solitas paulatim attingāt. Cibꝰ inter initia hūidꝰ ac p̄coctio facilis eē dȝ: nec fridꝰ p̄cedēte tpe magis nutriēs potꝰ idoneꝰ: vinū ē etate moderatū ac purꝫ ⁊ splēdidū āt albū aut sbflauū: ita: vt odore suaue

moderate

moderate gustui sit:neq̃ ex to to aq̃suz nec vehemētē aliquā indicās q̃litatē:neq̃ dulcedinē neq̃ acrorē:nec amarorē. At de his queādmodū diximꝰ paulo ante libro de curādi via explanatū iā est. Hoc loco nō decreuimꝰ docere oīa particularia: sed capita rex tātūmō ꝑcurrere de q̄bꝰ aliis libris latiꝰ disserui mus q̄s scribēs quot q̄ꝫ sint finem faciam orationi.

¶ Quo ordine libri legēdi sint. Cap.13.

Itaq̃ supra dictū iā est:vt aliꝰ liber sit in q̄ de statuēda medēdi arte tractemꝰ. Huc duo alij de statuēdis artibus añcedāt. Sed hi sit cū eo quez nūc absoluimꝰ summatim sūt effecti. Illi ṽo hunc ordinē habent. De elemētis Hypocratis vnꝰ liber est. Deiñ tres libri ꝺ tēꝑamētis. Quox duo de aīalū tēꝑamētis. Tertiꝰ de tēꝑamētis medicamētox exposuit:ꝛ ob eā rē librū de viribꝰ simpliciū medicamētox nō bñ itelliges:nisi tertiū de tēꝑamētis diligēter euolueris. Aliꝰ p̄terea liber paruꝰ est sequens duos primos libros de tēꝑamētis q̄ de inequali intēꝑerie inscribit. Itidē alij parui sunt. Alter de optima corporis p̄paratiōe. Alter de bono habitu. Porro aliꝰ liber est i tria volumina diuisꝰ q̄ de viribꝰ nālibꝰ est:quē post duos libros de tēꝑamētis:aut ēt post librū de elemētis euoluas licebit. Post hūc i mltis libris de actiōibus aīalibꝰ disputamꝰ. Cūq̃ ad eorū d̄mōstratōes ñ parū ꝯducat ex dissectiōe:cognitio in ea primū exerceri oportet. Atq̃ vtilissimi sunt ꝯgressꝰ dissectionū: etiā alij plures libri:vnꝰ q̄dem de discordia dissectionū:alr ꝺ dissectiōe defunctox:q̄bꝰ deinceps existūt:duo alij ꝺ dissectōe viuētiū. In aliis q̄busdā pticulati instruēdis discipulis fecimus dissectionē ossiū musculorū:neruox:atq̃ venarū:ꝛ arteriarū. Itē aliq̄ libri alij ex q̄bꝰ ē aliꝰ:in quo disserit vtrū sāguis per naturā in arteriis ꝯtineat. Ceterū alij indicātes actionez earū. Duo q̄dem sunt de motu musculox. Tres de thoracis ac pulmōis motu. Quibꝰ deiceps est liber de causis spirationis. Quibꝰ sequit liber de voce. de parte animi ac virtute q̄ princeps est:ꝛ aliisomnibꝰ. Queq̃ de naturalibꝰ ꝛ aīalibꝰ actionibꝰ q̄runt:mltis editis voluminibꝰ docuimꝰ. Que de Hypocratis ac Platonis decretis in scripsimꝰ. Eodē ꝯsiderādi genere ꝯtinent libri ꝺ semine seorsū editi. Itē libri de dissectiōe Hypocratis:quibꝰ omnibꝰ liber de vsu partiū sequit. In denotationē p̄terea morborum liber de locis affectis etvenis:liber ꝺ plrībꝰ vtilis est:q̄ loco etiā p̄sensiōes docemꝰ. Antecedūt p̄terea librū de pulsibꝰ duo alij libri. alr ꝺ vsu spiratiōis. alr ꝺ vsu pulsuū. Liber p̄terea ꝺ pulsibꝰ i quatuor partes distributus est. Pria est de differentia eox. Scḋa de denotatiōe. Tertia de causis pulsuū. Quarta ꝺ p̄sensiōe pulsuū. Ex eodē gñe ē liber q̄ scribit de instituēdis discipulis de quo artē aut ꝺ pulsibus cōpendiū inscribā. Utiles preterea sunt ad hāc cōsiderationem libri de pulsibꝰ aduer=

fus archigenē: quo enarro ac iudico. Porro vtilis ad pſensiones ē liber de iudicijs: hūc pcedit liber d dieb⁹ decretorijs: qn etiā de aspiratiōis difficultate in cognitionē pſent disposition is ac pſensionē futurorꝫ malorū aut bonorꝫ: circa egrū vtilꝫ existit. Hi igit oēs libri: ac cuꝫ eis alij qdā sūt libri singlares: qs euoluere vsui ē. Qualis ē liber d causis pcatarticis ac liber d ptia mediciali: ac liber d victu extenuāte. itē liber d mittēdo sanguinē aduersus erasistratū. ac liber d tumorib⁹ pter nām. Itidē liber d inanietate: et alij istiusmodi. Verꝫ maxie necessarij sꝫ ad curādi viā et rōnē liber de morborꝫ drīa: ac de diuersitate accidētiū: ac terti⁹ liber i q morborꝫ cās docuim⁹: a qb⁹ alij tres existūt: accidētiū cās enarrātes. Libri de simplicū medicamētorꝫ virib⁹ sunt. qrū antea fecim⁹ mētionē. Itē libri d cōpositiōe medicamētorꝫ. qb⁹ libri d curādi via et rōne sequunt pṗuati scripti atqꝫ etiā libri d tuēda valitudie. Ceterꝫ vt añ exerceri opꝫ i libriꝫ d demonstratiōe eū q sit artē mdēdi rōnabilē pfessur⁹: libro d optima heresi diffinitū iā ē. Ceterū de alijs libriꝫ ac cōmētarijs: qs scripsim⁹ minie necesse ē h loco pseq. Nā de his oib⁹ alibi dicturi sum⁹: forte vno: aut duob⁹ libriꝫ editꝫ habituriꝫ iscriptionē.

¶Explicit Galeni Ars parua.

¶Liber Canonis primus quē priceps Aboali Abin sceni de medicina edidit. trāslatus a magrō Gerardo Cremonēsi in Toleto ab Arabico in Latinum.

¶Verba Aboali Abinsceni.

In pmis deo gratias agamus sicut sui ordinis celsitudo et beneficij ipsius multitudo meretur: cuius misericordie super omnes prophetas existūt. ¶Et post dicā q quidā de meliorib⁹ amicis qs habere videor: cui in oib⁹ p qb⁹ me depcat⁹ fuerit satisface re debeo: de re quā possum me rogauit vt ei librū de medicina faciā ei⁹ regulas vniuersales et particulares talit cōprehēdētē vt explanatio cū breuitate in eo cōiūgat: et sm plurimū afferā qꝫtū ē afferēdū d declaratiōe i vbis paucis. Qd eq dē ɔcessi. et mihi placuit vt i pmis loqrer de cōib⁹ et vniuersalib⁹ vtriusqꝫ ptꝫ medicine theoriceveꝫ et practice. ¶Postea vo loqr de vniuersalib⁹ iudiciorꝫ virtutū medicinarū simpliciū. Et post hec de pticularib⁹ eorūdē. ¶Deide loqr de egritudinib⁹: q in vno qꝫ contingunt mēbro. Pri⁹ tñ incipiā ab anathomia illi⁹ mēbri et ei⁹ iuuamēto. De anathomia ei simpliciū mēbrorꝫ: et siīr iuuamētꝫ: i libro pmo vniuersali iā tūc locut⁹ ero. Cū āt mēbri anathomiā cōsūmauero: i ɔplurib⁹ locꝫ: demōstrare icipiā qūo ei⁹ ɔsuet sanitas. Deiñ sermone absoluto ostēdā ei⁹ egritudines vniuersales et causas: et semitas cognoscēdi eas: et vias eas medicādi i sermone etiā vniuersali. Postqꝫ āt has res vniuersales expleuero ad egritudies fdibo pticulares: et in cōplurib⁹ earū etiā dmōstrabo i pmis iudiciū

vniuersale in eius diffinitione et ipsis causis et significationibus. Dein ad iudicia ruertar particularia. Post ostendā regulam vniuersalem in medicādo deinde descēdā ad medicādū pticulariter cū vnaquaqꝫ medicia simplici aut ꝯposita. Ad illud autē qđ pri⁹ dicā de iuuamēto medicinarū simpliciū in egritudinib⁹ i libro medicinarū simpliciū i tabulis pictꝫ q̄s bonū ē fieri: sicut in discipline modo aspicies cū ad ipsum ꝑuenies: nō reuertar ad dicēdū nisi modicā rē. De medicinarū q̄ꝫ cōpositarꝫ q̄ mihi videbunt in ātidotario meli⁹ ponēde in iuuamētꝫ: ⁊ qūo misceant: vsqꝫ ibi loq̄ dimittā. placet āt mihi vt postq̄ hūc librū ꝯsummauero. aliū librū cōponā de rebus pticularib⁹ in quo sit proprietas nominandi egritudines: q̄ cū accidūt non sunt vni eidem mēbro ꝓprie i quo etiā de pulchritudine loq̄mur: et vt i hoc libro eo calle ꝓcedā q̄ in libro pticulari q̄ est añ ipsum ꝓcessi. ¶ Qđ si mihi deus auxiliatus fuerit: ⁊ hūc ꝯsūmauero librū: addā postea i vno libro ātidotariū. ¶ Nō ē aūt bonū vt hui⁹ libri plurimū ñ sit apđ vnūquēqꝫ: ⁊ i ei⁹ memoria q̄ huius doctrie noie vocari ⁊ ꝑ eā lucrari desiderat. Min⁹ nāqꝫ qđ medico necessariū ē cōprehēdit. Qđ vo sup ipꝫ auditū: icōphēsibile ē. ¶ Qđ si de⁹ meū ꝓlōgauerit terminū: ⁊ scđa successerit fortuna: me ad alia ꝑparabo. nūc aūt cōponā librū quē in q̄nqꝫ sic diuidam libros.

¶ Fen prie: Doctrie prie: Libri pmi đ diffinitōe medicie. Ca. j.

Dico q medicina ē sciētia qua humani corpis dispositiōes noscunt ex pte q̄ sanat: vł ab ea remouet: vt habita sanitas ꝯseruet ⁊ amissa recuperet. ¶ Pōt aūt aliq̄s dicere q medicina diuidit i theoricā ⁊ practicā: sꝫ tu totā ipā ꝯposuisti theoricā cū dixisti q est sciētia. ¶ Nos aūt respondebim⁹ et dicem⁹ q artiū q̄dā est quod est theorica ⁊ practica. Et de philosophia q ē theorica ⁊ practica. Et de medicina dicit q est theorica et practica. ¶ In vnaquaqꝫ autem harum diuisionū aliud volum⁹ dicere cū dicim⁹ theoricā: ⁊ aliđ cū dicim⁹ ꝑcticā: nō tm̄ nobis necesse ē declarare diuersitatē q̄ iter eas existit nisi i medicina. ¶ Cū ergo de medicina dixerim⁹ q ei⁹ ē theorica ⁊ ex ea est practica: nō est existimādū q velim⁹ dicere q vna diuisionū medicie est scire: ⁊ altera opari: quēadmodū mlti hūc locū perscrutātes existimāt. ¶ Sꝫ đbes scire q illud qđ volum⁹ est aliđ ⁊ q nulla duarū diuisionū medicina est nisi sciētia. Sed vna earum est ad sciēda principia. Et altera ad sciēdū operandi qualitatem. Post vo primā eaꝝ nomine sciētie aut theorice approꝑauim⁹: ⁊ alterā approꝑauim⁹ noie practice. ¶ Per theoricā vo ipsi⁹ volum⁹ q qñ eā sciuerim⁹ sciētiā tm̄ acq̄remus: ita q inde claratiōe qualitatis operatiōis nos nō imittem⁹. Sicut dicit in medicina q genera febriū sunt tria: ⁊ cōplexiōes sūt nouē. ¶ Et ꝑ practicā ipi⁹ volem⁹ nō opatiōnē i effectu neqꝫ laborē notionū

corporeaꝝ: sed diuisione operationis medicine: que cum eã sciuerim⁹: auxiliabitur nobis ad inquirendum sciẽtiã vel sententiã: ⁊ ipa scientia erit i q̃litate opatiõis. Sicut dr̃ in medicina ꝙ apostematib⁹ calidis adhibẽda sunt i pricipio q̃ repellãt ⁊ infrigidẽt ⁊ inspissẽt: ⁊ postea ꝑpellẽtia cũ resoluẽtib⁹ tẽperabim⁹. Et post stati. Post ea in declinatione: sufficienter mollificãtia resoluẽtia. Preter ꝙ̃ in apostematib⁹ q̃ sunt d̃ materijs q̃s mẽbra expellũt principalia. Hec igiꝛ doctrina i sententia tibi auxiliaꝛ. Et hec sentẽtia est d̃claratio quãtitatꝫ operationis. ¶ Cũq̧ duaꝝ diuisionũ q̃litatẽ scieris iã sciẽtiã sciẽtialẽ ⁊ sciẽtiã opatiuã adept⁹ eris ⁊ si nũq̧ opat⁹ fuerꝫ. ¶ Ne ꝙ ẽt aliq̃s dispositiões corporꝫ hũani sũt tres egritudo: sanitas ⁊ dispõ: q̃ neq̧ est sanitas: neq̧ egritudo cũ tibi due suffecerit. possibile nãq̧ ẽvt cũ hmõi dictor bñ ꝯsiderauerit nõ inueniat vnã duaꝝ reꝝ affirmãtem hãc trinitatẽ neq̧ negãtẽ. Amplꝰ si h̃ trinitas necessaria fuerit: q̃d diximꝰ tibi remoueri a sanitate colliget ĩfirmitatẽ et dispõnẽ ꝑtiã: quã nõ habere sanitatis diffinitionẽ posuerũt q̃ est habit⁹ aut dispõ ex q̃ opatiões subiecti ipsi⁹ sane prouenĩũt. Neq̧ hui⁹ diffinitiõis oppositũ: nisi sanitatẽ diffinierit queãdmodũ d̃siderauerit ⁊ posuerit i ea ꝯditionẽ q̃ nõ indiget. ¶ Preterea cũ medicis in hoc nõ litigem⁹. Neq̧ eñ sum q̃ cũ eis i huiusmodi disputare debeam. Neq̧ litigiũꝫ hoc eis neq̧ illis q̃ contra eos sunt in medicina auxiliabitur. Huius enim rei certitudo alterius doctrine principis pertinet.

¶ De subiectis medicie. Ca. 2.

Quoniã medicina corp⁹ humanũ ex pte vnde sanaꝛ ⁊ a sanitate remoueꝛ considerat: ⁊ cuiusq̧ reꝝ sciẽtia ñ acq̃riꝛ neq̧ cõpletur cũ causas habuerit: nisi ꝑ suas cãs sciaꝛ: ergo debem⁹ in medicia scire sanitatis ⁊ egritudinis causas. ¶ Et qꝛ sanitas ⁊ egritudo ⁊ earum cause plerũq̧ sunt manifeste: plerũq̧ occulte que nõ sensu neq̧ nisi ꝑ significatiões accidẽtiũ cõprehendũtur debem⁹ etiã in medicina scire accidẽtia q̃ i sanitate accidũt ⁊ egritudine. ¶ Iã aũt declaratũ fuit in sciẽtis veridicis ꝙ rei sciẽtia nõ acquiriꝛ nisi ꝑ sciẽtiã causarũ: ⁊ principiorũ ipsius si cãs habuerit ⁊ principia: aut nõ cõpletur nisi ex parte sciẽdi ei⁹ accidẽtia ⁊ ꝯcomitãtia essentialia. ¶ Causaꝝ ṽo q̃tuor sũt species materiales: efficientes: formales: ⁊ finales. ¶ Cause vero materiales posite i q̃b⁹ sanitas ⁊ egritudo mẽsuranꝛ sũt. Subiectũ q̃dẽ ꝑpiquũ: mẽbꝝ: aut spiritꝰ: Et subiectũ q̃dẽ longinquũ hũores. Et eis lõgiora sunt elemẽta. Et hec duo sũt subiectaꝛ ꝫ ꝯpositionẽ lꝫ sint cũ alteratiõe. ¶ In cuiusq̧ aũt rei cõpositiõe ⁊ alteratiõe q̃sic componiꝛ ad aliquã hmõi pueniꝛ vnitatẽ: ⁊ hec vnitas ad quã hmõi reuertiꝛ mꝉtitudo: aut ẽ ꝯplexio: aut forma cõplexio ṽo est ſm alterationeꝫ ⁊ forma ſꝫ ꝯpositionẽ. ¶ Efficiẽtes aũt cause sũt cã e pmutãtes ⁊ conseruantes humani corporis dispositiones: sicut sunt aeres ⁊ que eis continuantur. Et come-

stiones et aque pot⁹ et q̄ eis con tinuāt. Et euacuatio: et retētio. Et regiões et ciuitates: et loca habitabilia: et q̄ eis ꝯtinuāt: et mot⁹ et q̄etes et corporei aiales: et ex eis sūt somn⁹ et vigilie. Et alteratio i etatib⁹ et diuersitasi eis: et i gn̄ib⁹: et in artib⁹: et in morib⁹ et in reb⁹ q̄ in humano superueniūt corpore ip̄m tāgentib⁹: siue sint ꝯ naturā: siue non sint ꝯ naturā. ¶ Formales vero cause sunt cōplexiones et virtutes q̄ post eas eueniūt et cōpositiões. ¶ Cause aūt finales sunt operationes. Et in sciētia quidē operationū est sciētia virtutū procul dubio et sciētia spirituū q̄ sunt virtutū subiecta: quēadmodū nos declarabim⁹. ¶ Hec ergo sunt subiecta doctrine medicinalis vn̄ aliq̄s inquirit de corpe hūano q̄uo sanat aut infirmat. ¶ Hui⁹ aūt inquisitionis pfectionē scʒ vt sanitas cōseruet et egritudo remoueatur opʒ etiā hr̄e partes s̄m istaꝝ duaꝝ dispositionū et suoꝝ instrumentoruʒ causas. ¶ Et huiusmodi quidē cā est regimē cum comestiōe et potu. Et electio aeris. Et mēsura motus et quietis Et medicatio cum medicina. Et medicatio manualis. ¶ Hoc autē totum apud medicos est s̄m tres spēs: sanoꝝ et egrorū: et mediorū quos mō nominauimus: et dicem⁹ q̄uo inter duas diuisiones inter quas procul dubio nō mediū media vocentur. ¶ Et postq̄ iam diuiserimus has demōstrationes: tūc iā collectū est nobis q medicina tractat de elemētis: et cōplexionibus et humorib⁹: et mēbris simplicib⁹ et cōpositis: et spiritibus et virtutib⁹ eoꝝ naturalib⁹ et animalib⁹: et vitalib⁹: et operationib⁹: et dispositionib⁹ corporis. s. sanitate: et egritudine: et medio: et causis earū: scʒ comestiōe et potu: et aerib⁹: et aq̄s: et regionib⁹: et motib⁹: et quietibus corporis: et animalibus: et etatib⁹: et generib⁹ et extrinsec⁹ accidētibus q̄ corpori eueniūt ex rebus extraneis et regimine cū comestionib⁹ et potib⁹: et medicinis: et manuū operationibus ad sanitatē cōseruandā et vnā quāq; egritudinē medicādam. ¶ Harū vero rerū q̄daʒ sunt de q̄b⁹ medico nihil aliud est agēduʒ nisi vt q̄d sint tm̄ essentiali formatione informet: et vtrum sint vel nō sint doctori sapiētie physicalis credat. ¶ Et earum sunt de q̄b⁹ in sua arte rōcinari debet. ¶ Que ergo earū sunt sicut pncipia vtrū sint vel nō sint credere dʒ. Scientiarū nāq; particulariū pncipia credita recipiūtur et in aliis scientiis que s̄m ordinē sunt ante eas ratiocināntur: et ita fit donec sciētiaꝝ oim principia ad phiam primā que methaphysica nūcupat eleuentur. ¶ Cūq; aliquis medicoruʒ loq̄ iceperit et affirmare elemēta et cōplexionē et q̄ ista sequunt ex eis: q̄ scientie naturali subiecta existūt aggress⁹ fuerit: errabit ideo q in scia medicine mittit q̄d ei⁹ nō est: et errabit qr se aliq̄d declarasse existimabit cū nihil declarauerit. ¶ Ei⁹ vero de quo medic⁹ formare dʒ q̄d sit: et vtrū sit vl̄ nō sit cui⁹ eē nō ē manifestū credere hec est summa. ¶ Elemēta an sint: et quot sint et q̄uo sint: et que sint. Et cōplexiones q̄ sint: et quot sint. Et humores an sint: et q̄t sint: et q̄uo sint.

Et virtutes: vtrum sint: et quot sint. Et spus vtrum sint: et quot sint: et vbi Et queque mutatio habet dispositione et eius mora habet causam. Et cause quot sint Membra autem et eorum iuuamenta sensu et anathomia discernere debet. ¶ Ea autem de quibus formando ratiocinari debet sunt egritudines et earum cause particulares et earum signa et qualiter egritudo remoueatur et sanitas conseruetur. Et cuiuscunque earum esse occultum fuerit ad aliud declarandum demonstrationem afferre debet ipsum diuidendo numerando et complendo. ¶ Galenus namque cum demonstratiuam argumentationem super diuisionem primam facere aggressus est non debet aggredi inquantum est medicus sed inquantum est philosophus. ¶ In scientia enim naturali dicitur loqui sicut alphachi: qui cum affirmare aggressus fuerit per communitatem se qui debent non dicitur loqui de hoc inquantum est alphachi: sed inquantum ipse est mutachelin. Medicus enim inquantum est medicus: et alphachi inquantum est alphachi: non potest de hoc ratiocinari. Quod si non: perueniemus ad circuitionem.

¶ Doctrina secunda.

¶ Doctrina secunda de elementis cuius est vnum capitulum.

Elementa sunt corpora et sunt partes primi corporis humani et aliorum que in corpora diuersarum formarum diuidi minime possunt: ex quarum commixtione species diuerse generatorum fiunt. ¶ Medicus autem physico credere debet quod sunt quatuor: et non plura quorum duo sunt leuia: et duo grauia. leuia sunt ignis et aer. Grauia terra et aqua. ¶ Terra est corpus simplex cuius locus naturalis in medio totius existit in quo naturaliter manet quieta et ad ipsum cum ab eo separata fuerit naturaliter mouetur. et hec quidem eius naturalis grauitas existit. Cuius quidem natura frigida et sicca. Ipsa enim talis existit quod si dimissa fuerit: neque altera res extrinseca eam conuerterit apparebit ex ea frigiditas sensibilis et siccitas. Eius vero esse in generatis iuuamentum prestat ad retentionem faciendam et fictiones et ad conseruandas figuras et formas. ¶ Aqua autem est corpus simplex cuius naturalis locus est vt sit circundans terram et circundata ab aere cum in suis sitibus naturalibus permanserit. Et hec quidem est eius grauitas comparatiua que frigida est et humida. scilicet eius natura talis existit quod si dimissa fuerit sicut est neque vlla causa extrinseca ei contraria fuerit apparebit ex ea frigiditas sensibilis et dispositio que est humiditas. Et ipsa quidem est eius generatio in creatione sua que reddit eam aptam ad spargendum: et extendendum pro qualibus re: quibus sit pauca. Et recipit omnem figuram que est sed non retinet. Cuius esse in generatis iuuamentum prestat ad figurandas formas quas in suis diuisionibus aliquid figurare volunt: et ad figurandum et ad lineandum et temperandum. Humidum enim licet cito formas figurales amittat cito tamen easrecipit. Sic siccum licet easdem difficile suscipiat difficile tamen retinet eas. Cumque humidum et siccum se adinuicem temperauerit: adipiscetur siccum ab humido vt cito suscipiat tensionem et facile figurari possit et acquiret humidum a sicco vt retineat firmiter quod in eo accidit ex rectificatione et equatione. et per humidum prohibetur siccum a sua separatione. Et per siccum prohibetur humidum a sua fluxibilitate. ¶ Aer autem est corpus sim

plex cui⁹ naturalis loc⁹ est: vt sit sup aquã ⁊ sub igne: hec em̃ est ei⁹ leuitas cõparatiua. Ipsi⁹ em̃ natura calida est ⁊ hũida sm̃ regulã quã diximus. Cui⁹ q̃dẽ esse i generat̃ iuuat vt ratificent̃: ⁊ alleniet̃: ⁊ subtilient̃: ⁊ ad supiora eleuent̃. ¶ Ignis ṽo est corpus simplex cui⁹ naturalis loc⁹ sup oẽs elemẽtarias existit partes: q̃ ẽ ꝯcaua celi supficies: ipẽ nãq3 ad celũ puenit. Et hec q̃dẽ ẽ ei⁹ leuitas absoluta. cui⁹ natura calida est ⁊ sicca. Et ei⁹ esse i generat̃ ꝓstat iuuamẽtũ vt maturet: ⁊ subtiliet: ⁊ pmisceat: ⁊ vt ei⁹ penetratiõe currat p ea substãtia aerea: ⁊ vt duoꝝ elemẽtoꝝ grauium frigidoꝝ purã frigiditatẽ frãgat: ⁊ vt de elemẽtaria ꝓprietate ad cõplexiõalitatẽ redeãt. ¶ Duo aũt grauia pl⁹ iuuãt ad mẽbroꝝ gñationẽ ⁊ eoꝝ q̃etẽ. Et duo leuia pl⁹ iuuãt ad gñatiõe3 spirituũ ⁊ motionẽ eoꝝ: ⁊ ad mouẽda mẽbra: l3 motor nõ sit nisi anima. ¶ Hec sunt elemẽta.

¶ Doctrina tertia

¶ Doctrine tertie de complexionibus. Cap. i.

Complexio ẽ q̃litas que ex actione adinuicẽ ⁊ passiõe ꝯtrarũ qualitatũ in elemẽtis inuentarũ: quoꝝ partes ad tãtam paruitatẽ redacte sũt: vt cuiusq3 earũ plurimũ ꝯtingat: plurimũ alteri⁹ puenit. ¶ Cum em̃ adinuicẽ agũt ⁊ patiunt̃ suis virtutibus: accidit in eaꝝ sũma q̃litas in toto earũ similis q̃ est cõplexio. ¶ Et qm̃ virtutes primeque sũt in elemẽtis p̃dictis sũt quatuor: caliditas: frigiditas: hũiditas: ⁊ siccitas: tunc manifestũ est ꝙ cõplexiones in corporib⁹ generatis ⁊ corruptis sũt ꝑ eas.

¶ Et illud quidẽ est sm̃ ꝙ oportet per diuisionẽ rationalẽ cum cõsideratiõe absoluta absq3 vlla cõparatiõe ad rem aliquã. ¶ Et est duob⁹ modis. Quoꝝ vn⁹ est vt sit cõplexio eq̃lisita vt quãtitates qualitatũ ꝯtrarũ in cõplexionato sint equales: nõ superãtes: neq3 superate: ⁊ sit cõplexio qualitas in medio earum vere. ¶ Aliter ṽo modus est: vt nõ sit cõplexio qualitatũ ꝯtrarũ media absolute: sed ad vnã magis declinet extremitatũ: aut in cõtrarietate que est iter caliditatem ⁊ frigiditatẽ: aut in contrarietate que est iter humiditatẽ et siccitatem: aut inter vtrasq3. ¶ Quod autẽ in doctrina medicine cõsiderat̃ equale: aut extra equalitatẽ nõ est hoc neq3 illud Sed medic⁹ physico credere debet ꝙ equale sm̃ hanc intẽtiõe3 quam dixim⁹ impossibile est ali quo modo inueniri quãto magis vt sit hois cõplexio: aut membri humani. ¶ Debes autẽ scire ꝙ eq̃le de quo medici in suis inq̃sitionib⁹ tractãt non est denominatũ ab equalitate i qua equalitas cum põdere equaliter existit: sed denominat̃ a iustitia in diuisione. Et hoc est ꝙ incõplexionato in ꝓmisatte dic̃: siue sit corp⁹ totũ: siue sit mẽbrũ vnũ vt sit in eo de elemẽtis cũ suis quãtitatibus ⁊ qualitatib⁹ mensura quã humana natura habere d3 sm̃ meliorẽ ꝓportionis ⁊ diuisionis equitatẽ. ¶ Accidit autẽ diuisio cum homo eam habuerit vere equalitati quam primã diximus valde sit propinqua. ¶ Huic ṽo eq̃litati que sm̃ humana attendit̃ corpora: ⁊ que est in cõparatione alioꝝ que hanc

nō habēt equalitatē: neqꝫ hēt ꝓpinquitatem equalitatisquam pri⁹ noīauimus quā hꝫ hō: octo consideratiōnū acciduntmodi. ¶ Aut em̄ erit ſm ſpēm cōparatā ei q̄ ab ea diuerſificatur ⁊ est alia ab ea. ¶ Aut ſm ſpēꝫ vł aliter ſm vnā maneriē ſpeciei ꝯpatā ei qđ estdiuerſuꝫab ea ex eo qđ ē i ea. ¶ Aut erit ſm aliquaꝫ ptē ſpeciei cōparatā ei qđab ea diuerſuꝫexiſtit ⁊ est extra ipaꝫ ⁊ in ei⁹ ſpecie. ¶ Aut erit ſꝫ ptem ſpeciei ꝯparatā ei qđ diuerſum eſt ab ea ex eo qđeſt i ei⁹ pte ſue ſpeciei. ¶ Aut erit ſm ſingularē cōparatū ſuisdiſpoſitiōib⁹ q̄ in ipſo ſunt. ¶ Aut erit ſm mēbrū cōparatū ei qđ ab eodiuerſūexiſtit ex eo qđ eſt extra ipꝫi corpore ſuo. ¶ Aut erit ſꝫ mēbrū ꝯparatū ſuis diſpoſitionib⁹ i ſeipſo ¶ Prim⁹ mod⁹ eſt equalitas q̄ i hoīe attēdit cōparatione alioꝝ generatoꝝ ⁊ eſt res magnā habens latitudinem q̄diffinitione minime pōt cōprehendi: neqꝫ ēt qualitercūqꝫ cōtingat exiſtit: ſꝫ inter multitudinē ⁊ paucitateꝫ duas obtinet extremitates: ab vna q̄rū cū egreſſa fuerit: nō poterit eē hūana ꝯplō. ¶ Scđs ꝟo mod⁹ medialisq̄ inter duas extremitates hui⁹ late cōplexiōis exn̄s inuenit in idiuiduo qđ ē i vltimo equalitatisex ſpecie q̄ ē in fine equalitatis et in etate i q̄ augmētū ad ſuū puenit fineꝫ. Et hecq̄dē equalitas: lꝫ ēt nōſit eq̄litascerta quā in huius capituli pricipio noīauimus eo qđ hanc iueniri nō eſt poſſibile: eſt em̄ ei ꝓpinq̄. Et hic etiā hō eq̄litati nō qualitercūqꝫ vicinus exiſtit ſꝫ ſꝫ ſuoꝝ mēbroꝝ alteratio nē vł alternationē: calidoꝝ ſicut coꝛ: ⁊ frigidoꝝ ſicut cerebrū ⁊ humidoꝝ velut epar ⁊ ſiccoꝝ: ſicut oſſa. ¶ Cū ergo pōderabūt ⁊ eq̄būtur eritvicin⁹ equalitati certe. In ꝯſideratiōe ꝟo cuiuſqꝫ mēbri nō niſi vni⁹ qđ eſt cutis: quēadmodū poſtea dicem⁹. In cōparatiōe aūt ſpirituū ⁊ mēbroꝝ pricipalium ipoſſibile eſt ipſuꝫ huic certe eq̄litati eſſe ꝓpiquū: ſed egredit ab ea tendēs ad caliditatē ⁊ hūiditatē. ¶ Vite etei pricipiū ſunt coꝛ ⁊ ſpūs: q̄ q̄dem ambo vehemēter calida exiſtūt ad ſupfluitatē declinātia. Et vita q̄dē exiſtūt per caliditatē. Et augmētū per humiditatē. Etei caliditas i humiditate exiſtit ⁊ ab ea nutrit. ¶ Mēbra ꝟo pncipalia ſūt tria ſicutdeclarabim⁹ Et ex eiſq̄dē eſt vnū frigidū qꝛ eſt cerebrū cui⁹ frigiditas nō puenit ad coꝛdis caliditatē tēperādā ⁊ epis caliditatē tēperādā Et ex eis vnū eſt ſiccūaut ſiccitati ꝓpinquū: ⁊ ipm eſt coꝛ. ſed ei⁹ ſiccitas nō puenit ad hūiditatē cerebri ⁊ epatis tēperādā. Neqꝫ etiā cerebꝝ tm̄ eſt frigidū. Neqꝫ coꝛ tm̄ eſt ſiccū. Sed coꝛ cōparatione alioꝝ duoꝝ eſt ſiccū. Et cerebrū alioꝝ duoꝝ ꝯparatiōe eſt frigidū. Modi ꝟo ſtū latitudo anguſtioꝛ eſt latitudīe pmi modi. ſ. eq̄litatis ſpālis: latitudinē tn̄ hꝫ magnā. Et eſt cōplexio q̄ alicui gētiꝯgrua exiſtit ſm cōparationē alicui⁹ climatis ⁊ alicui⁹ aeris. Indi nāqꝫ cōplexiōeꝫ habēt inſimul qua ſani exiſtūt: ⁊ ſclaui aliā habēt ꝯplexionē q̄ ſani degūt ⁊ vnaq̄qꝫ earū per cōparationē ad ſuā ſpeciēſue ſpeī cōparatione eſt tēperata q̄ com paratione alteri⁹ non eſt ꝯtemperata. Coꝛpus nāqꝫ indicū ſm

cōplexionē sclaui qualē fiet: aut
infirmabit: aut morietur. Et simi
liter cū sclaui cōplexiōe indiq̄le
reddetur. erit corporis dispositio
ꝯtraria. ¶ Que igit͛ spēs i terra ha
bitabili cōmorātiū habebit cō=
plexionē eis ꝓpriā aeri sue cli=
matis ꝯueniētē ⁊ habebit latitu
dinē: cui⁹ q̄dē latitudo hʒ duas
extremitates m͛ltitudinis ⁊ pau
citatis. ¶ Quart⁹ aūt mod⁹ est
mediū qđ est iter duas extremi
tates latitudinis cōplexiōis cli
matis. Et ip̄m est cōplexio ꝯple
xionis speciei tēperatior. ¶ Mo
dus v͛o q̄ntus est angustior pri
mo ⁊ tertio. Et est cōplexio quā
dʒ habere indiuiduū designatū
qua viuū ⁊ sanū repit͛. Que etiā
latitudinē hʒ ad quā due termi
nant͛ multitudinis ⁊ paucitatis
extremitates. ¶ Debet āt scire
ꝙ omne indiuiduū dʒ hr̄e ꝯple
xionē sibi solūmodo ꝓpriā in q̄
aliud ei associari est ipossibile.
¶ Sext⁹ aūt mod⁹ est mediū qđ
est iter istos duos t͛minos ꝙ est
cōplexio: quā cū habuerit idiui
duū erit melioris cōplexiōis cu
ius ip̄m esse opʒ. ¶ Mod⁹ aūt se
ptimus est cōplexio quā vnaq̄q;
mēbrorū spēs hr̄e dʒ in q̄ aliud
diuersificat͛. Eq̄litas nāq; ossis
est vt siccitas in eo plus abūdet
Et cerebri vt hūiditas i eo plu=
rimū abūdet. Et cordis vt in eo
sit plus caliditatꝫ. Et neruoꝝ vt
in eis plurimū abundet frigidi
tas. ¶ Modus aūt octau⁹ est cō
plexio mēbri singularis: quā cū
habuerit erit melioris disposi=
tiōis q̄ꝫ habere pōt. ¶ Cum aūt
spēs ꝯsiderauim⁹ iuenim⁹ ho=
minē certe eq̄litati ꝓpinquiorē.
¶ Cūq; regiōes attēderim⁹ cer=
tificatū nobis erit ꝙ si fuerit lo
cus q̄ inhabitabit͛ sub equatiōe
diei: neq; alıq̄ de rebus terrenis
obuiādo impediuerit vt ꝫ mōtes
aut maria oportebit ibi habitā
tes eq̄litati certe ꝓpinq̄ores exi
stere q̄ꝫ alicui⁹ regionū. ¶ Jam
autē nobis affirmatū est ꝙ opi=
nio q̄ accipit ꝙ excessus ab eq̄li
tate est causa ꝓpinq̄tatis solis
est falsa. Rectitudo em̄ solis sup
capita min⁹ ibi malū operat͛: ⁊
min⁹ mutat aerē q̄ꝫ rectitudinis
propinq̄tas apud nos aut apud
eos qui sunt in maiori latitudie
q̄ꝫ nos: lʒ rectitudinē nō habea=
mus. ¶ Ampli⁹ aūt oēs disposi=
tiōes morātiū in linea eq̄noctia
li sūt dispositiōes nobiles sit͛es.
Neq; aer ibi ipedit͛ ipedimēto
sensibili: sʒ eoꝝ cōplexiōib⁹ sem
per est similis. Et ad hāc s͞niam
affirmādā iam fecim⁹ dictionē.
¶ Post istos aūt q̄ui in q̄rto mo
rant͛ climate magis tēperati exi
stūt. Non em̄ adurunt͛ ꝓpter mo
ram rectitudinis solis sup eoꝝ
capita. Neq; elōgat͛ ab eis parū
queādmodū fit in clima secūdo
⁊ tertio. Neq; cōgelant͛ sicut cō
tingit his qui in extremitate q̄n
ti climatis habitāt: ⁊ quib͛ʒ lati
tudinē sunt remotiores ꝓpterea
ꝙ sol ab eoꝝ capitib⁹ est remo=
tus. ¶ In mēbris v͛o iam mani
festū fuit ꝙ mēbra p̄ncipalia nō
sunt eq̄litati certe multū ꝓpiq̄.
Jmo oportet vt scias qđ caro ē
mēbrū illi eq̄litati magis ꝓpin
quum q̄ꝫ cetera mēbra. Cutis t͞n
carne ꝓpīq̄or est. Quasi em̄ nō
patit͛ ab aq̄ equalr̄ tēꝑata cui⁹
medietas sit nix: ⁊ altera medie
tas sit aqua feruēs. Et forsitā ca
liditas venarū ⁊ sanguinis ner=
uoꝝ frigiditati in ea equat͛. Si
militer quoq; non patitur a cor

pore ꝙ bene tēperatū existit ex
sicciorībꝰ corporibꝰ ⁊ humidiori
bus cū in eis eq̄lia fuerint. ¶ Et
nos q̄dē scimꝰ ꝙ nō est causa q̄re
non patiat̄ nisi quia nō sentit il
lud. Neq̃ est tale q̄le illud: nisi
quia ꝓpter ipsuz nō patit̄. Nisi
eñ tale esset quale illđ propter
illud pateret̄. Res eñ que vnius
sunt originis ⁊ in naturis oppo
nunt̄: vne ab alijs patiunt̄: sz ab
eo qđ ei in qualitate cōmunicat
res non patit̄. ¶ Qđ aūt in cute
magis existit tēperatū est cutis
manꝰ. Et qđ in cute manꝰ tēpe=
ratius est est cutis vole. Et tēpe
ratius eius est qđ est super digi
tos. Et tēperatiꝰ eiꝰ qđ ē sup idi
cem. Et qđ tēperatiꝰ eius est qđ
est in pulpa extremitatis eius:
⁊ ꝓpter illud est melioris sensibi
litatis. Et qđ in cute vole magꝫ
existit tēperatū: est qđ in digito
rum extremitatibꝰ īuenit̄. Qua
ꝑꝑ extremitates digitorū alio=
rum quasi indices existūt q̄lita
tū natura tactualiū. Debet eñ
declinatio indicis eq̄lis existere
ad vnāquāq̃ extremitatū: ideo
vt egressum ab eq̄litate ⁊ a me=
dietate ꝑcipiat. ¶ Debes aūt sci
re vltra hoc qđ sciuisti ꝙ cū dici
mus de medicina ꝙ est tēperata
nolumꝰ dicere ꝙ sit tēperata cer
te: qm̄ illud est impossibile. Ne
q̃ volumꝰ dicere ꝙ tēperamēto
humano in sua cōplexiōe sit tē=
perata. Si eñ ita esset: tūc esset
ex ipsamet humana substantia.
¶ Sed volumꝰ ꝙ cum ꝓpter ca
lorē naturalē qui in corpore exi
stit humano patiet̄ qualitate af
ficietur que hominis qualitatē
non supergredit̄ in aliqua dua
rum extremitatū equalitatē ex
cedētium. Non ergo in ipō ope

rabitur effectū qualitatē excedē
tez. Cōsideratione igit̄ sue ope
rationis in corpore humano est
equalis. ¶ Et similiter cum dici
mus ꝙ ē calida aut frigida: no
lumus dicere ꝙ in sui substātia
sit in vltimo caliditatis aut fri
giditatꝫ: aut in sui substātia sit
calidior corpore humano aut fri
gidior. Si eñ ita foret: cuiꝰ cō=
plexio esset sicut hois cōplexio:
esset tēperatū. ¶ Sed volumꝰ di
cere ꝙ ꝓpter ipsaz in corpore ꝑ=
uenit caliditas ⁊ frigiditas ma
ior illa quā ex se hēbat. ¶ Qua
propter vna medicina plerunq̃
est frigida humani corporis cō
paratiōe ⁊ cōparatiōe corporis
scorpionis calida ⁊ humani cor
poris cōparatiōe calida: ⁊ frigi
da corporis serpētis cōparatio
ne. Imo q̄nq̃ et vna medicina
existit calida cōparatiōe corpo
ris Petri magisq̃ cōparatione
corporis Pauli. Ideoq̃ precipit̄
eis qui medicant̄ vt cum cōple=
xionem mutare voluerint ⁊ vnā
adhibuerint medicinā que non
ꝯtulerit ab ea discedāt. ¶ Post
q̃ igitur de cōplexione tēperata
que dicēda erant cōpleuimꝰ: ad
loquēdum de cōplexionibꝰ dis=
tēperatis redeamꝰ. ¶ Dicemꝰ
itaq̃ ꝙ cōplexiones distempera
tas equale est: siue cōprehēde=
ris ꝺm cōparationē speciei: aut
partis: aut indiuidui: aut mem
bri: que sūt octo. Et sunt oēs cō=
municātes in hoc ꝙ complexio
ni tēperate sūt opposite. Et he
octo proueniūt queadmodū di
cemus. Et est ꝙ egressus ab eq̄li
tate: aut est simplex qui equali
tatem non excessit nisi ꝺm vnaz
ꝯtrarietatē: aut est cōpositꝰ qui
eq̄litatē ꝺm duas ꝯtrarietates ex=

cessit. ¶ Et simplicis quidē qui sm vnā excesserit contrarietatē aut est excessus sm ꝯtrarietatē agē tē. Qd est aliquo duoꝝ modoꝝ. Qm̄ aut est calidior ꝙ̄ dz: sz nec est hūidior nec siccior: aut frigidior ꝙ̄ dz: sed neqꝫ humidior neqꝫ siccior. Aut sm ꝯtrarietatem patientē. Quod est vno duoruꝫ modoꝝ. Qm̄ aut est siccior: ꝙ̄ dz sz nō est calidior neqꝫ frigidior: aut hūidior: sz nō est frigidior neqꝫ calidior. ¶ Iste tamē quattuor nō diu ꝑmanēt. Caliditas nāqꝫ maior ꝙ̄ dz reddit corp⁹ siccius ꝙ̄ opꝫ. Et frigiditas maior ꝙ̄ dz facit corp⁹ hūidius ꝙ̄ opꝫ hūiditate extnea. Et siccitas maior ꝙ̄ dz cito reddit ipꝫ frigidi⁹ ꝙ̄ opꝫ. Et humiditas maior ꝙ̄ dz si valde fuerit sup̄flua veloci⁹ reducit ipm ad frigiditatē ꝙ̄ siccitas maior. Que si plurima nō fuerit: ꝯseruabit ipꝫ ꝓlixiori tpe Ad vltimū ꝟo reddit ipm frigidius ꝙ̄ debet. Tu tñ ex hoc itellige ꝙ equalitas ⁊ sanitas magis ꝑtinēt caliditati ꝙ̄ frigiditati. Et he q̄dē sūt simplices q̄ttuor. ¶ Cōposite aūt sunt i q̄b⁹ fit egressus ab equalitate scđm vtrasqꝫ ꝯtrietates: velut si sit cōplexio calidior ⁊ humidior sit ꝙ̄ opꝫ aut calidior ⁊ siccior sit ꝙ̄ opꝫ: aut frigidior ⁊ hūidior sit ꝙ̄ oꝫ: aut frigidior: ⁊ siccior sit ꝙ̄ opꝫ. ¶ Nō em̄ pōt eē frigidior et calidior simul: neqꝫ siccior ⁊ humidior sit. ¶ Unaq̄qꝫ aūt haruꝫ octo ꝯplexionū: aut ē sine materia. Qd q̄dē est cū ꝯplexio corp⁹ q̄litate solūmodo afficit ita ꝙ corpus hac qualitate nō afficit̄ ꝓpter humorē in ipm penetrantē qui hanc habeat qualitatem ad quā immutat̄ corpus. Neqꝫ fiat nisi sicut tum caliditate ei⁹ qui calefit ad ignē aut frigiditate ei⁹ q̄ ad niuē ifrigidat⁹ est. ¶ Aut est cū materia. Qd q̄dē ē cū corpus nō afficit̄ q̄litate hui⁹ cōplexionis nisi ꝓpter vicinitatē humoris in ipm penetrantis in quo hec eq̄litas supabundās existit: queadmodū corp⁹ humanum causa vitrei flegmatis ifrigidatur: aut causa colerici hūoris ꝑrassini calefit. Tu aūt in libro tertio ⁊ quarto cuiusqꝫ .xvi. ꝯplexionū exēplū inuenies. ¶ Et est tibi sciendū ꝙ cōplexio cū materia duob⁹ modis est. ¶ Membrū em̄ q̄nqꝫ exteri⁹ a materia madefactūē. Et q̄nqꝫ materia penetrat ⁊ retinet̄ in foraminib⁹ ⁊ vētriculis ipsius. Et est cū receptio ⁊ penetratio est apostemās. Et est cū nō. ¶ Hec est de ꝯplexione dictio. Medic⁹ aūt phisico credere dz sm semitā positiōis qd non est ei manifestum per se.

¶ De complexionibus membrorum. Cap̄. 2.

Dico ꝙ deus cuiqꝫ animali ⁊ cuiqꝫ mēbro donauit ex cōplexiōe qd magis meret̄ ⁊ qd eius actionib⁹ ac dispositionibus sm possibilitatē melius existit. hoc aūt certificare philosophi ⁊ nō medici. ¶ Donauit autem homini cōplexionem temperatiorem ꝙ̄ in hoc mūdo esse est possibile cum suarum virtutum cōuenientia quibus agit ⁊ patitur. Et vnicuiqꝫ membro donauit de ꝯplexione quod meretur. Posuit ergo quedā ex membris calidiora: ⁊ alia frigidiora ⁊ alia sicciora: ⁊ alia hūidiora. ¶ Qd aūt i corpore est calidius est spiritus ⁊ cor a quo procedit Deinde sanguis: lꝫ in epate ge

neretur:qꝛ em̄ cū corde cōtinuꝰ
exiſtit ab eo plꝰ acq̈rit caloris
q̄ꝫ epar habeat. Poſtea epar qꝛ
eſt ſicut ſanguis ꝯgelatꝰ. Poſt
qđ eſt caro q̄ minoris eſt calo=
ris q̄ꝫ epar: propterea ꝙ neruo
ruꝫ villi in ea mixti ſunt q̄ ſunt
frigidi. Deinde ſunt muſculi q̄
minoris ſūt caliditatis q̄ꝫ caro
ſimplex propter illud qđ de ner
uis ⁊ ligamentis eius admiſce
tur. Poſtea eſt ſplen ꝓpter illđ
qđ eſt ī eo de fece ſanguis. Poſt
ea renes eo ꝙ non multꝰ in eis
exiſtit ſanguis. Deīde arteria=
rū tunice: nō ꝓpter ipſarū ner=
uoſa corꝑa: ſꝫ ꝓpter illđ qđ re=
cipiūt de calefactiōe ſanguinis
et ſpūs qui ſunt in eis. Poſtea
ſunt venarū nō pulſatiliū tuni=
ce ꝓpter ſanguinē ſolū. Poſtea
cutis vole tēperate. ¶ Frigidiꝰ
vo qđ in corꝑe eſt flegma. Poſt
ea pili. Deinde os. Poſtea car=
tilago. Poſt ligamētū. Deinde
chorda. Poſt pānniculꝰ. Deinde
neruus. Poſt nucha. Poſt cere=
brū. Deinde adeps. Poſtea pin
guedo. Poſtea cutis. ¶ Humi=
dius vo qđ eſt ī corpore eſt fleg
ma. Poſt ſanguis. Poſtea pin=
guedo. Poſtea adeps. Poſtea
cerebrū. Poſtea nucha. Poſtea
caro mām̄illarū ⁊ teſticuloruꝫ.
Poſt pulmo. Poſt epar. Deīde
renes. Poſtea muſculi. Poſt cu
tis. ¶ Et hic q̈dē eſt ordo q̄ Ga
lenꝰ diſponit ea. ¶ Scire tñ de=
bes qđ pulmo in ſubſtātia ⁊ nō
natura eſt humidꝰ vehemēti hu
miditate. ¶ Oīs ei cōplexio mē
bri naturalis ſiłis eſt ei q̄ nutri
tur. Et ſm̄ ſuā accidētalē cōple
xionem ſimilatur ei qđ ab ipſo
ſuperfluit. ¶ Pulmo autem nu
trit calidiſſimo ſanguine ⁊ mul
to a mixto colore ⁊ hoc q̈dē ip=
ſemet Galenꝰ nos docet. In ip̄o
vero multa humiditatis ſuper
fluitas colligitur propter illud
qđ ad ipſum aſcendit de vapore
corporis ⁊ propter illud qđ ad
ip̄m deſcendit ex catarris. Poſt
q̄ꝫ igit ſic eſt res: epati młto ma
gis hūidū eſt pulmone hūidita
te naturali: ⁊ pulmo magis eſt
madefactꝰ: ſꝫ hūiditatis mora
ip̄m in ſui ēt ſubſtātia molliorē
fecerit. Et diſpoſitiōes flegma=
tis ⁊ ſanguinis ita intelligēde
ſunt. Flegmatis nāqꝫ hūectatio
eſt ſm̄ modū madefaciendi. Et
ſanguis hūectatio eſt ſꝫ modū
augmētū faciēdi in ſubſtātia: ſꝫ
flegma naturale aqueū plerūqꝫ
ſit maioris humiditatis q̄ꝫ ſan
guis. Ex ſanguine em̄ cū quātū
digeri dꝫ digerit: multū humi=
ditatis ex eo reſoluit q̄ erat fle
gmatis naturalis aquei qđ ad
ipſum cōuerſum fuit. In ſequē=
tibus aūt ſcies qđ flegma natu
rale eſt ſanguis q̄ aliqua cōuer
ſus eſt ꝯuerſiōe. ¶ Res autē ſic
cior q̄ eſt in corꝑe ſunt pili. ſunt
em̄ ex vapore fumoſo q̄ eleuat.
Reſolutuꝫ nāqꝫ fuit qđ in eo de
vapore miſtū erat ⁊ pura fumo
ſitas ꝯgelata. Poſtea eſt os: ip̄ꝫ
nāqꝫ oībꝰ mēbris durꝰ exiſtit:
humidiꝰ tñ pilis eſt. Oſſis nāqꝫ
generatio ex ſanguine cuiꝰ fu=
mus eſt ſiccus q̄ humores natu
rales exiccat locatꝰ ī eis. Qua=
propter os multa nutrit aīalia.
Pili vo eoꝝ nullū nutriūt. aut
fortaſſe: ſi nutriunt ex eis aliqđ
valde ē raꝝ ⁊ extraneū ſicut exi
ſtimāt quidā qđ veſpertiliones
eos digerāt: ⁊ in eis delectent.
Nos āt cū duas quātitates oſ=
ſis ⁊ piloꝝ in pōdere eq̄li aſſum

pserim⁹ z eas i cucurbita a lēbico supposito distillauerimus egrediet ex osse pl⁹aq̄ z pl⁹olei z remanebit minus fecis. Os q̄ pilo hūidi⁹ est. Post os aūt i siccitate ē cartilago. Postea ligamētū. Post chorda. Post pānicu lus. Post arterie. Post nerui motiui. Post cor. Post nerui sensus. Motiōes em̄ nerui frigidiores sit existūt tēpato. Nerui aūt sens⁹ frigidiores q̄dē: s3 nō multū sunt tpato sicciores: z fortasse sunt ei ppinq̄: z neq3 ēt in frigiditate sunt ab eo valde remoti. Postea est cutis.

¶De complexionibus etatum et generum. Cap.3.

Etates oēs sunt quattuor. Etas adolēdi q̄ vocat etas adolescētie: z est fere vsq3 ad.25. ānos. ¶Postea est etas ɔsistēdi q̄ vocat etas pulchritudis z est fere vsq3 ad.35. aut. 40. annos. ¶Etates minuēdi cū ꝟt⁹ nō admittitur: z hec est etas senectutis q̄ fere est vsq3 ad ānos. 60. Et est etas minuēdi cu3 manifesta ꝟtutis debilitate z hec q̄dē est etas seniū z finis vite. ¶Adolescētie ꝟo etas diuidit i etatē infantie. Et hec q̄dē est cū membra pueri nōdū ad motiones z ambulādū sūt apta. ¶Et i etate dētiū plātatiuā q̄ est post ambulationē: z anteq3 sit fortis: et illō est cū nōdū gingiue sunt oibus dētib⁹ replete. ¶Postea est etas ɔcussiōis q̄ q̄dē est post vehemētiā z natiuitatē dētium et anteq3 polluant. ¶Deinde est etas algulemati vł alguadirre hac.i.cū ab eo egredit sperma q̄ est q̄usq3 barbescat. ¶Postea est etas fortitudis q̄ est donec sinat crescere. ¶Infantiū ꝟo solū ab infantia vsq3 ad iuuētutē cōplexio in calore fere tēperato z in hūiditate fere supflua existit. ¶Medici aūt antiq̄ iter se disceptauerūt de duab⁹ caliditatibus pueritie z iuuentutis. ¶Fuerūt em̄ eoꝝ quidā q̄ dixerunt q̄ caliditas pueri est maior: z ideo ppter illā pl⁹ crescit. Ideoq3 oēs eius opationes naturales desiderij z digestiones sunt maiores z diuti⁹ durātes: q̄m calor innatus qui inest eis ex spermate magis est aggregatus z est minoris tēporis. ¶Et ex eis fuerūt q̄ dixerūt quod calor innat⁹ in iuuenib⁹ est valde fortior q̄m eorū sanguis est maioris quantitatis z magis spissus. Ideoq3 accidit eis flux⁹ sanguinis ex narib⁹ pl⁹ z forti⁹. Et q̄ eoꝝ cōplexio plus ad colerā declinat: z pueroꝝ cōplexio pl⁹ declinat ad flegma. Et q̄ iuuenes vehemētiorū motionū existūt motus ꝟo nō est nisi ppter calorē. Et ipsi ēt vehementioris istimbre existunt: z sunt melioris digestionis: z hoc ex calore. Desideriū nāq3 nō est ex calore s3 ex frigiditate. Ioq3 canin⁹ appetit⁹ ex frigiditate sepi⁹ ɔtingit. Signū autē q̄ vehemētioris istimbre isti existāt est: q̄ neq3 nausea accidit eis: neq3 vomitus neq3 fastidiū: quēadmodu3 contingit pueris ppter digestiue eoꝝ maliciā. Et signū q̄ eoꝝ ɔplexio magis colere ptinet est q̄ omnes eoꝝ egritudines sunt calide: sicut febris tertiana: z eorum vomit⁹ totus est coleric⁹. Egritudines aūt plurime que pueris eueniunt sunt frigide z humide: z eoꝝ febres flegmatice z plurimū q̄ vomunt est fle

gma. Et augmentũ qđ est i pue=
ris nõ est ꝑꝑ fortitudinẽ calidi=
tatis eoꝝ: neq̃ est nisi ꝑꝑ multã
ipoꝝ hũiditatẽ: maximũ etiam
eoꝝ desideriũ significat caloris
eoꝝ diminutionẽ. ¶ Hec q̃dẽ sũt
duaꝝ sectaꝝ sñie ⁊ ipsaꝝ rõnes.
¶ Galenus ambabus vero sect;
contradicit. Dicit enim ꝙ eorũ
caliditates in radice sunt equa
les. Sz pueroꝝ caliditas ẽ ma=
ioris quãtitatis ⁊ minoris q̃li=
tatis. s. acuitatis ⁊ iuuenũ cali=
ditas est minoris quãtitatis et
maioris q̃litat;. s. acuitat;. ¶ Et
hui⁹ q̃dẽ declaratio sicut ip̃e di
cit est vt opinemur vnã solã ca=
liditatẽ in mẽsura aut corp⁹ sub
tile calidũ vnũ in quantitate ⁊
qualitate i substantiã humidã
multã semel penetrasse sicut aq̃
⁊ alia vice penetrasse in substã=
tiã siccã ⁊ paucã sicut lapis. Et
cũ sic fuerit inueniem⁹ calidita
tẽ aqueã maioris quantitatis ⁊
minoris caliditatẽ lapideã mi=
noris quãtitatis ⁊ acutioris q̃li
tatis. Et ita debes agnoscere ca
liditatem q̃ est in pueris ⁊ iuue
nibus. ¶ Pueri eñi nõ fuerũt ge
nerati nisi ex spermate quod est
multũ calidũ: ⁊ huic calori non
dum accidit res q̃ ipsum extin=
guat. Puer nanq̃ augeri nõ ces
sat sz crescẽdo gradit̃. Neq̃ ad
huc stetit: nedum ꝙ iam retroce
dat. Iuuẽibus ṽo nihil accidit
quod eorum calorem augmen=
tet innatũ neq̃ etiã aliquid qđ
ip̃m extinguat: sed ille calor in
eis conseruatur humiditate mi
noris quãtitatis ⁊ qualitatis si
mul donec ad declinationẽ per
ueniat. Neq̃ tamen huius hũi=
ditatis diminutio est adhuc di
minutio q̃ caliditatẽ retinere
nõ possit: neq̃ est nisi q̃ augmẽ
tũ facere nõ v;. Quasi hũiditas
tanta erat p̃us ꝙ duas res face
re poterat custodire v; calorẽ
⁊ superesse etiã ad augmentu;
faciendũ. Ad vltimũ ṽo ad hoc
deueniet ꝙ neutrã duarũ reru;
efficere valebit: op; g̃ vt in me=
dio talis existat ꝙ possit vnã rẽ
efficere ⁊ nõ alterã. Falsum aũt
est vt dicam⁹ ip̃m posse augmẽ
tare: ⁊ nõ posse retinere calore;
innatũ. Qũo eñi in re augmẽtũ
prestare potest qđ radice nõ va
let custodire? Restat ergo vt di
camus ꝙ calorẽ custodire põt: ⁊
in corpe augmentũ prestare nõ
põt. Et scitum est ꝙ hec est etas
iuuentutis. ¶ Quod autẽ dixit
secũda secta ꝙ augmentũ quod
est in pueris nõ est nisi propter
humiditatẽ ⁊ nõ propter calorẽ
est dictio falsa. Humiditas nã=
q̃ augmenti est materia: Et ma
teria nõ patit̃ ꝑ se creari: imo
apud operationẽ ṽtutis in eam
agentis. Virt⁹ aũt hoc agẽs est
aĩa aut natura p̃cepto dei. Neq̃
agit nisi cũ instrumento: ⁊ illud
est calor innat⁹. ¶ Qđ aũt dixe=
rũt ẽt ꝙ vehemẽs desideriũ qđ
est in pueris nõ est nisi propter
frigiditatẽ ꝯplexiõis eoꝝ est di
ctio falsa. Ex malo nãq̃ deside=
rio: qđ ẽ ꝑꝑ frigiditatẽ ꝯplexio=
nis nõ ꝓuenit ꝯtimbre: neq̃ nu=
trimentũ. Pueroꝝ eñi ꝯtimbre
melior est q̃ esse potest in pluri
bus horis. Neq̃ in eoꝝ corpori
bus nisi foret ꝑꝑ hoc de ꝑmuta=
tiõe ei⁹ qđ comedit̃ plus proue
nit q̃ sit illđ qđ dissoluit̃: ꝓpter
quod crescũt. Aliqñ ṽo accidit
eis malitiam ꝯtimbre ꝓpter eo
rũ gulositatem: ⁊ q̃ eorũ come=
stiões malis disponũt̃ ordinib⁹

et comedũt res malas ꝛ humi
das:ꝛ mł̃tas ꝛ desuꝑ malis mo
uent̃ motibꝰ. Quapropter ꝺ̃ su
ꝑfluitatibꝰ plꝰ in eis adunat̃:
vñ purgatiõe indigẽt ꝛ p̃cipue
eoꝝ pulmones. Ideoq̃ʒ eoꝝ an
helitꝰ ẽ spissior ꝛ velocior. Ma
gnitudinẽ tñ ñ hʒ eo ꝙ eoꝝ vir
tus nõdũ ad ꝯplemẽtũ ꝑuenit.
¶ Hec est dictio ꝺ̃ ꝯplexiõe pue
ritie ꝛ iuuẽtutis: queãdmodũ
Gal. declarauit cuiꝰ nos sumꝰ
interp̃tes. ¶ Preterea faciẽdũ
est ꝙ caliditas post tp̃s cõsistẽ
di minui icipit: ꝓpterea ꝙ aer
circũdãs materiã eiꝰ q̃ ẽ hũidi
tas exiccat. Calor quoq̃ʒ inna-
tus q̇ est intꝰ ad hoc adiuuat.
Et labor ꝓueniẽs ex motiõibꝰ
corporeꝫ ꝛ aialibꝰ q̄ necessarie
sũt i vita. Et defectꝰ nature ad
resistẽdũ illi toti semꝑ. ¶ Oĩs
ei ꝟtutes corporee sunt finite.
Hoc aũt iã ratiocinatũ fuit in
sciẽtia naturali: eiꝰ ergo opa-
tio ñ sp existit i materijs. Am-
pliꝰ si hic virtꝰ ifinita foret ꝛ sp
ꝑmutationẽ in corpore faceret
eiꝰ qꝺ̃ dissoluit̃ eq̇lit̃ ꝛ vno mõ
dissolutio tñ vno modo nõ eẽt:
imo semꝑ q̇tidie augeretur: et
corpus dissolutionem' tolerare
nõ posset: ꝛ dissolutio humidi-
tatũ finiret quãto magis cum
due res se iuuẽt ad minoratio-
nẽ faciẽdã ꝛ retro cedẽdum. Et
postq̃ʒ sic est opꝫ necessario vt
mã ꝺ̃struat̃: ꝛ calor extiguat̃: ꝛ
p̃cipue cũ ad eiꝰ extictõeꝫ adiu
uet̃ p̃ter vł̃ ꝑ ꝑ materiei ꝺ̃fectũ
alia cã. Et illꝺ̃ ẽ hũor extraneꝰ
q̇ accidit assidue ꝑꝑea ꝙ cibꝰ
priuat̃ digestiõe. ꝛ adiuuat ad
extiguẽdũ ip̃m duobꝰ modis.
Uno suffocãdo ꝛ tegẽdo. Alio
q̇litati obuiãdo. Hic ei hũor ẽ

flegmaticꝰ fridꝰ. ꝛ hec ẽ mors
nãlis cuiq̃ʒ idiuiduo destinata
sꝫm suã p̃mã ꝯplexionẽ vsq̃ʒ ad
t̃minũ quẽ i sua potẽtia hʒ ad
suã hũiditatẽ ꝯseruãdã. Unuꝫ
qꝺ̃q̃ʒ eñ eoꝝ terminũ p̃fixũ hʒ
q̇ i idiuiduꝫ diuersificat̃ ꝑꝑ cõ-
plexionũ diuersitatẽ. ꝛ hi q̇deꝫ
sunt t̃mini nãles. Sũt ꝟo ꝛ alij
t̃mini abbreuiati. Totũ tñ di-
uino ꝓuenit p̃cepto. ¶ Qꝺ̃ g̃ ex
h̃ acq̇siuimꝰ est ꝙ pueroꝝ ꝛ iu-
uenũ corpora q̃ʒtũ ad q̇litatem
sũt calida. ꝛ corꝑa senũ ꝛ decre
pitoꝝ sũt frida. Sꝫ pueroꝝ cor
ꝑa eq̇li sꝫ hũidiora ꝑꝑ augmẽ-
tũ. ꝛ h̃ q̇dẽ nobis insinuat expe
rimẽtũ qꝺ̃ de mollicie ossiũ ẽ et
neruoꝝ vł̃ mẽbroꝝ ip̃orũ. Et cõ
sideratio qm̃ parũ est ei q̇ fue-
rũt sꝑma ꝛ spũs vaporalꝫ. ¶ Se
nes ãt ꝛ ꝺ̃crepiti ꝓp̃e p̃ter h̃ qꝺ̃
sꝫ frigidiores adhuc iũt siccio-
res. Et h̃ q̇dẽ scit̃ expimẽto qꝺ̃
hẽt ꝺ̃ duritia ossiũ eoꝝ ꝛ aspi-
tate cutꝫ eoꝝ. ꝛ ꝯsideratõe. Eo
ꝙ ꝓlixũ ẽ tp̃s ex q̇ fuer̃t sꝑma ꝛ
sãguis ꝛ spũs vaporalꝫ. ꝛ i pue
rꝫ q̇dẽ ꝛ iuuenibꝰ ẽ igneitas eq̇
lis. sꝫ in puerꝫ plꝰ abũdat acri-
tas ꝛ aq̃itas. ꝛ i senibꝰ ꝛ ꝺ̃crepi
tꝫ plꝰ abũdat t̃restreitas q̃ʒ i il-
lis duobꝰ: ꝛ ẽ i ꝺ̃crepitis plus.
¶ Iuuẽtꝰ ãt hʒ ꝯplexionẽ ma-
gis eq̇lẽ ꝯplexiõe pueri. Cõꝑa
tiõe tñ pueri ẽ eiꝰ ꝯplexio sicca.
ꝛ senꝫ ꝛ ꝺ̃crepiti cõꝑatiõe ẽ hũi
da. Decrepitꝰ ꝟo ẽ siccior iuue
ne ꝛ sene i mẽbris simplicibꝰ. ꝛ
hũidior vtriusq̃ʒ hũiditate ex̃-
nea madefaciẽte. ¶ Scꝺ̃ꝫ ꝟo di
uersitatẽ ꝯplexionũ geneꝝ fe-
mie fridioꝝ existũt ꝯplexiõis.
Iõq̃ʒ sũt i creatura miores ma-
scul̃. Et sũt hũidiores. Ergo ꝑꝑ
ꝯplexionẽ eaꝝ ꝛ friditatẽ mł̃ti

plicant̃ eaꝝ ſupfluitates:et ꝓꝑ
paucũ ipſaꝝ exercitiũ.ꝛ ſubſtã
tia carniũ ẽ rarior:lꝫ viri caro
ex ꝑte ꝯplexiõis eiꝰ qꝺ ei admi
ſcet̃ ſit rarior.Sua nãq; ſpiſſi=
tudie plꝰ ꝓhibet̃ i ip̃am pene=
trare qꝺ a venis ꝛ neruoꝝ vtilꝫ
ad eã ꝓfluit.❡Qui ꝟo t̃ras in
habitãt ſeptẽtrionales hũidio
res ſũt.Et q̃ arteseexercẽt aq̃as
hũidiores exiſtũt.et q̃ ab iſtis
diuerſificãt̃ diuerſi exiſtũt.Si
gna aũt ꝯplexionũ narrabimꝰ
vbi vꝉ̃ia ſigna ꝛ ꝑtic.r̃ferēmꝰ.

❡Doctrina quarta.

❡Doctrine q̃rte ad ſciẽdũ q̃d
ſit humor ꝛ eiꝰdiuiſiões.Ca.i.

Humor ẽ corpꝰ humidũ liq̃
dũ ij qꝺ in primis nutriẽs
cõuertit̃.❡Eiꝰ ꝟo eſt hũor bo=
nus.Et eſt illꝺ de cuiꝰ ꝓprieta=
te eſt vt fiat ꝑs ſubſtãtie nutri=
ti ſolꝰ:vꝉ cũ alio ꝛ aſſimilari ei
ſolꝰ vel cũ alio ꝛ i ſũma mate=
ria reſtaurationis eiꝰ qꝺ ex ea
diſſoluit̃.Et eiꝰ ſupfluitas eſt
hũor malꝰ.ꝛ ẽ qꝺ iſtꝺ agere nõ
ꝯſueuit aut raro i bonũ ꝯuer=
tit̃ hũorẽ:vñ antea a corꝑe ex=
pelli ꝛ ꝓiici dꝫ.❡Dicimꝰ ꝙ ꝙ
hũiditatũ corꝑis:q̃dã ſũt ꝑrie
q̃dã ſcꝺe.❡Prie ſũt q̃tuor hu=
mores q̃s paulopoſt noĩabimꝰ
Scꝺaꝝ ꝟo due ſunt diuiſiões.
Aut em̃ ſũt ſupfluitates:aut ñ
ſupfluitates.❡Supfluitates
ꝟo i ſequẽtibꝰ noĩabimꝰ.❡Et
q̃ ſũt ñ ſupfluitates ſũt hũores
q̃ a pricipali diſpoſitiõe ꝯuerſi
mẽbris ꝺlegati fuerũt:ſꝫ nõdũ
alicuiꝰ mẽbroꝝ ſimpliciũ opa=
tiõe ꝑfecta ꝑs effecti ſũt.Quo=
rũ ſũt q̃tuor ſpẽs.❡Unꝰ ẽ hu=
mor i foraminibꝰ extremitatũ
ꝑuarũ venarũ ꝯtẽtꝰ mẽbrꝫ ſim
plicibꝰ ꝓpinq̃rũ ibibẽtiũ ea vꝉ

eã.❡Aliꝰ ẽ hũor ꝑ oĩa ſimpli=
cia trãſiẽs mẽbra ſic̃ ros q̃ i nu
trimẽtũ cõuerti ẽ aptꝰ cũ corpꝰ
nutrimẽto caretꝛvt mẽbra hũe
ctet:cũ aliq̃ cã fortis motꝰ aut
alia exiccauerit.❡Tertiꝰ eſt
hũor q̃ paꝝ añ ea ꝯgelatꝰ fuit.
Et ẽ nutrimẽtũ qꝺ in ſubſtãtiã
mẽbroꝝ ex ꝑte cõplexiõis con=
uerſuꝫ eſt.Sed ex ꝑte eſſentie
ꝯplẽte ꝛ ſiꝉ̃itudis cõuerſũ fuit.
❡Quartꝰ ẽ humor q̃ eſt itꝰ in
mẽbrꝫ ſimplicibꝰ a pricipio na
tiuitatis:ꝑ quẽ partiũ eoꝝ ꝯti
nuitas exiſtit:cuiꝰ ꝑ̃ncipiũ ẽ in
ſꝑmate.Sꝑmatis ꝟo pricipiũ
eſt ex hũoribꝰ.❡Et dicemꝰ ẽt
ꝙ hũores humoroſi boniꝛ ſup
flui vꝉ nõ ſupflui q̃tuor ꝯtinẽt
generibꝰ gñe ſanguinis q̃ oĩbꝰ
illis melior exiſtit.ꝛ genere fle
gmatis:ꝛ genere colere rubee
ꝛ gñe colere nigre.❡Sanguis
ꝟo nã calidꝰ exiſtit ꝛ hũidus.
Cuiꝰ ſunt due ſpecies:nãlis et
nõ naturalis.❡Naturalis ãt
eſt cuiꝰ color ẽ rubeꝰ malo ca=
rẽs odore ꝛ ẽvalde dulcꝫ.❡Nõ
nãlis ꝟo ſunt due diuiſiones.
Aliꝰ em̃ ẽ q̃ a cõplexione bona
fuit mutatꝰ nõ ꝑpea ꝙ aliq̃d ei
admiſtũ fuerit:ſed qꝛ eiꝰ ꝯple=
xio in ſe vitiata fuit.ꝟbi gr̃a:
qꝛ aut fuit infrigidatꝰ aut ca=
lefactꝰ.Et ẽ aliꝰ q̃ nõ fuit muta
tus niſi ꝓꝑ humorez malũ q̃ ei
admiſtꝰ fuit.Qꝺ eſt ſꝫ duas di
uiſiões.Aut em̃ ad eũ humor
deforꝫ venit ꝛ penetrauit i ip̃m
ꝛ corrupit.Aut i ipſomet fuit
generatꝰ humor.verbigr̃a.ali
qua eius pars putruit et eius
ſubtile i cholerã rubeam ꝛ ſpiſ
ſum i colerã nigrã ꝯuerſuꝫ eſt.
Et remanſerunt ambe autvna
eaꝝ i eo.Et huiꝰ q̃dẽ diuiſiõis
partes

partes ſm illď qď ei admiſcet ꝛ ipiꝰ ſpẽs de ſpẽbꝰ flegmatis: ſpẽbꝰ colere nigre:ꝛ ſpẽbꝰ colere rubee diuerſificãt ꝛ aq̃ſitas eiꝰ. plerũq; ꝙ fit turbidus. Et aliq̃n fit ſbtilis. Et aliq̃n niger multa ĩfectꝰ nigredine. Et aliq̃n albꝰ. Silr q̃z in odore ſui ꝛ ſapore mutat. Fit nãq; amarꝰ aut ſalſus aut acetoſꝰ. ¶ Flegmatꝫ ãt aliď ẽ naturale:ꝛ aliď nõ naturale. ¶ Nãle eſt qď eſt aptũ vt i aliq̃ tpe fiat ſanguis: qm̃ ẽ ſanguis nõ bñ coctꝰ. ꝛ eſt q̃dã modꝰ dulcis flegmatꝫ qď nõ valde exiſtit frigidum: imo corporꝫ ꝯparatiõe ẽ frigiditatꝫ pauce: ſanguinis ꝟo ꝯparatione ꝛ colere rubee eſt frigiduꝫ. ¶ Et ẽ ẽt flegma dulce qď nõ eſt naturale qď nõ ẽ flegma ſaporẽ nõ hñs qď noiauimus. qď fit cũ accidit vt cũ eo ſanguis miſceat naturalis:ꝛ qď mľtoties in rheumatiſmis ꝛ i ſaliua ſentit. Dulcis ꝟo naturalis receptaculũ. Dixit Galenus naturam non feciſſe mẽbrũ propriũ quemadmodũ duabus fecit coleris. hoc nãq; flegma ſanguini propinquã hꝫ ſiĺitudineꝫ: et egẽt eo membra oia: ideoq; fecit natura vt cũ ſanguine vadat. ¶ Dicimꝰ ãt ꝙ hec indigẽtia eſt ꝑꝑ duas res. Una eſt neceſſaria:ꝛ alia iuuatiua. ¶ Neceſſaria vero eſt ꝑꝑ duas res. Una eſt vt ſit iuxta mẽbra ad hoc vt cũ mẽbra nutrimentum qď ad ipſa ꝯſueuit venire amiſerint qď eſt ſanguis bonꝰ ꝑꝑ retẽtionẽ materiei eius que a ſtomacho fit ꝛ epate: ꝑꝑ aliq̃s cauſas q̃ acciderũt operent in eo virtutes naturales eorum et coquant:ꝛ digerant:ꝛ nutriantur ex eo. Et ſicut calor innatus digerit ipꝫ ꝛ certificãdo facit ipm̃ ſanguinẽ: ſilr calor extraneꝰ ipm̃ plerũq; putrefacit et corrũpit. hanc ꝟo neceſſitatis partẽ non hñt due colere. Due nãq; colere flegmati i hꝫ nõ cõicant qď calor naturalis ipꝫ rectificant:ꝛ facit ex eo ſanguinẽ licet in hoc cõicent ei qď calor accidẽtalis ipm̃ mutat:ꝛ facit ex eo rẽ putridã ꝛ corruptã. Altera eſt vt ſanguini admiſceat vt ipſum aptũ reddat ad membra flegmaticarũ complexionũ nutrienda in ſanguine: q̃rũ q̃ ea eſt nutriturus opꝫ flegma actualiter eſſe ſꝫ mẽſurã notã: ſicut eſt cerebrũ. ꝛ hoc quidẽ in duabꝰ eſt repertũ choleris. ¶ Iuuatiua ꝟo eſt vt humectet iũcturas ꝛ mẽbra q̃ mľte exiſtũt motionis: ne ſiccitas eis accidat ꝓpter caloreꝫ q̃ ex motu ꝓuenit i fricatiõe. et hoc quidẽ eſt iuuamẽtũ ſtans i terminis neceſſitatis. ¶ Nõ nãlis aũt flegmatis aliď eſt ſupfluitas diuerſe eſſentie vſq; ad ſenſum ꝛ iſtud eſt mucilaginoſuꝫ Et aliud eſt in ſubſtãtia eq̃le i ſenſu:ꝛ in veritate diuerſũ. ꝛ ẽ flegma crudũ. Aliud eſt valde ſubtile ꝛ ipm̃ eſt aquoſuꝫ. aliď eſt valde groſſũ albũ vcꝫ. ꝛ illď qď vocatur gipſum:ꝛ ipm̃ ẽ cuius ſubtile fuit reſolutũ iď ꝙ i foraminibꝰ ꝛ iũcturis diu fuit retentũ qď oibꝰ exiſtit groſſiꝰ. Et ex flegmate eſt quoddã qď eſt ſalſum: qď omnibꝰ flegmatis ſpeciebus acutius eſt ꝛ ſiccius et leuius. Ois vero ſalſuginis cauſa ẽ: vt aquoſe hũiditati pauci ſaporis: aut priuate eo terree ꝑtes aduſte cõplexio

nū ficcarū ⁊ saporis amari eq̄li temperamento misceantur. Si em̄ multe fuerint: amarꝰ sapor prouenit. Et ex hoc quidē silr̄ fiunt sales ⁊ aque salse. Et ē etiā cū sal fit ex cinere alchali ⁊ calce: ⁊ ex aliis cū in aq̄ coquūtur: ⁊ colatur ⁊ coquitur illa aq̄ donec in salem coagulet̄ aut ita dimittit̄ donec coaguletur. ¶ Silr̄ q̄z flegmati tenui qđ saporem non hz: aut cuius sapor adeo est paruꝰ qđ nō superat: cū colera sicca natura se miscuerit adusta equalitatis admixtiōe ipm̄ faciet salsum et calefaciet: hoc igit̄ flegma est colericū. ¶ Galenꝰ v̄o dicit flegma hoc salsū fieri ꝓpter ipiꝰ putredinē aut aquositatem q̄ ei admista fuit. ¶ Et nos q̄dē dicimus putredinē ipsum salsum efficere: ideo ꝙ in ipo adustionem facit ⁊ cinereitatē. que cū eis humiditate cōmiscetur. Sola autē aquositas cū ei admiscet̄ salsedinē in ipo efficere non valet: cum ibi vlla alia non fuerit cā. Et mihi quidē vr̄ qđ illa aut ꝑmutationis est. s3 continuitatis: tūc enim locutio cōpleta erit. Et ex flegmate est ꝙ est acetosum. Et quēadmodū dulce est ſm̄ duos modos: dulce per suā essentiam: ⁊ aliud propter rē extraneam que admixta fuit. Silr̄ acredo flegmatis acetosi ſm̄ duos contingit modos. Uno mō q: res extranea admixta fuit: q̄ ē colera nigra acri quā i subsequēti notabimꝰ. Altero ꝓpter causā q̄ in ipsomet ꝯtingit: ⁊ illud quidē est vt flegmati dulci qđ diximꝰ ipso dulci exñte accidat sicut accidit aliis succis dulcibꝰ q̄ priꝰ bulliunt et postea acescūt. Et aliud pōtiē cuiꝰ dispositio est quēadmodū h̄ dispō. et fortasse erit eis pōticitas ꝓptea ꝙ colera nigra pōtica ei admixta fuit et fortasse erit eiꝰ pōticitas ꝓpter cām q̄ in se vehemēti infrigidatiōe, infrigidatū est: adeo ꝙ eiꝰ sapor ad pōticitatē sit cōuersus. Jōq3 eiꝰ aq̄sitas ꝯgelata est ⁊ ad siccitatē pax ⁊ terrestreitatē alta est. Et neq3 fuit calor debilis q̄ ipm̄ bullire faceret ⁊ ꝯuerteret i acredinē: neq3 calor fortꝭ q̄ ip3 ꝯcoqueret. Et est flegmatꝭ spēs vitrei spissi grossi vitro liq̄facto silis i sui viscositate ⁊ pōderositate. Qđ plerūq3 est acre: ⁊ plerūq3 saporē nō hēbit. Et vr̄ ꝙ illud ex eo qđ est grossū saporē non hñs sit crudū: aut cōuertit̄ in crudū. Et hec q̄dē est illa flegmatis spēs q̄ in principio rei erat aquosa frigida: q̄ neq3 putruit: neq3 res alia ei admixta fuit: sed sic ꝑmāsit recōdita donec fuit ingrossata ⁊ frigiditas fuit ei addita. ¶ Jā igit̄ declaratū est ꝙ corrupti flegmatis modi ex ꝑte saporꝫ ipsiꝰ sunt q̄tuor: salsū: acre: pōticū: ⁊ insipidum. Et ex parte sue essentie sunt quatuor aquosū: vitreū: mucilaginosū: ⁊ gipseū. Crudū vero in collectiōe mucilaginosi cōtinetur. ¶ Colera autē rubea: alia ē naturalis: alia est q̄ est sup̄fluitas non naturalis. ¶ Naturalis ē spuma sanguis cuiꝰ color est rubeus clarus: et leuis: acuta: ⁊ q̄̄to magis fuerit calida erit eius rubedo maior. Que cū in corpe gñat̄: in duas diuiditur partes: quarum vna cū sanguine vadit: ⁊ altera ad chistim trāsmittit̄ fellis. Illud

vero qd de ea vadit cũ sangui ne:cum eo penetrat cã necessitatis et iuuamẽti. Necessitas vero ẽ vt sanguini admisceat ad nutriẽda mẽbra:in quorũ complexionib9 magnam colere rubee ptẽ esse opz ſm modũ quez meret de diuisiõe sicut pulmo. Sed iuuamẽtũ est vt sanguinẽ subtiliet et i itinerib9 ipm penetrare faciat. Qd vo d ea colatũ ad chistim trãsmittit fellis cã necessitatz trãsmittit:et vtilitatis. Necessitatz aũt aut est scdz totũ corp9 qd est ipm a supfluitate mũdare:aut ſm vnũ ipsi9 mẽbrũ qd ẽ fel nutrire. Utilitatis vo duo sũt iuuamẽta. Unũ ẽ intestina a stercore et flegmate viscoso abluere. Et aliud itestina et ani musckos pũgere:vt qd sit eis necessariũ sentiat:et egestiones euittat. Jõqz sepe accidit colica cã opilationis q̃ sit i foramine qd a felle descẽdit ad itestina. ¶ Nõ naturalis vo colera:alia est q̃ a natura egredit pter causaz extraneã que ei admiscet. Alia ẽ q̃ a nãegressa ẽpp cãm in se:q2 ei9 substãtia est nõ naturalis. Partis pme ẽ alia q̃ est scita et famosa:et ẽ illa cui extraneũ illd qd ẽ admixtũ ẽ flegma cui9 gñatio magis ẽ i epate. Et alia est que est minoris fame et ẽ illa cui extraneũ qd est admixtũ est melancolia. ¶ Nota autẽ et famosa:aut est colera citrina aut est colera vitellina Flegma nãqz cui admiscet colera: qñqz est tenue:et gñatur ide pma. qñqz ẽ grossuz et gñatur ide scda. s. colera q̃ ouoz vitellis siĺis existit. ¶ Que aũt minoris ẽ fame ẽ illa q̃ colera vocat adusta que aliq̃ duoz gñat modorũ. Un9 ẽ vt colã in se adurat et accidat i ea cinereitas sz ei9 subtile nõ separet ab ipsi9 cinereitate imo cinereitas i ea ptinuat:et hec q̃dẽ ẽ peior. Et ali9 ẽ vt colera nigra extrinsec9 ad eã veniat et cũ ea misceat:et hec q̃dẽ ẽ melior. Hui9 aũt spẽi colere color ẽ rube9:sz nõ ẽ clar9:neqz florid9:imo magis ẽ similis sanguini:sz nõ ẽ tenuis:et plerunqz a suo colore pp aliq̃s mutat cãs. ¶ Que vo ĩlui substãtia extra nãm est:alia est cui9 gñatio sepi9 ẽ i epate. Alia est cui9 gñatio magis ẽ i stomacho. Et illa q̃dẽ cui9 generatio magis ẽ ab epate est vna spẽs q̃ cũ qd in sanguie ẽ subtile adurit cui9 spissitudo colera est nigra. et q̃ i stomacho magis gñat duas hz ptes:prassinã. s. et viridẽ:vt erugo eris et mihi q̃dẽ vr qp prassina ex vitellina gñat cum adurit. Cũ ei adurit adustio in ea efficit nigredinẽ ex q̃ cũ citrinitate mixta gñat viriditas. Jinaria vo vr mihi qp gñet ex prassina cũ tm adurit donec ei9 hũorositas siccat et ad albedinẽ rdire incipit pp sui siccitatẽ. Calor nãqz i hũido corpe i pmis nigredinẽ efficit:deide dnudat ipz nigredine qñ ei9 oĩno finit hũiditatẽ. Et qñ supfluit i eo ipz albificat. Et hoc q̃dẽ i lignis attẽde q̃ pri9 i carbonẽ vtunt:deinde i cinerẽ. Calor. n. in hũido efficit nigredinẽ:et i ei9 ptrario albedinẽ. Et frigiditas i hũido albedinẽ operat et nigredinẽ i ei9 ptrario. Hec tñ duo iudicia q̃ i prassina et zinaria iudicaui estimatiua sunt iudicia. Hec aũt spẽs q̃ dr zinaria oĩb9 colere rubee spẽbus calidior existit:et peior et magis pniciosa:et dr qp ẽ de suba ve

nenorũ. ¶ Colere ãt nigre: alia est naturalis: alia ñ naturalis supfluitas. Nãlis ẽ bõi sanguinis fex ⁊ fbulẽtia ⁊ supfluitas in ꝯpatiõe ad sanguinẽ: qꝛ oẽs hũoꝛes dicũt supfluitas i ꝯpatiõez sanguis: cui⁹ sapoꝛ inter dulcedinẽ ⁊ põticitatez existit. Que cũ i epe gñat i duas sepat ptes: qꝛũ vna i sanguinẽ penetrat ⁊ alia ad splenẽ transmittit. ¶ Pars aũt q̃ cũ sanguine penetrat vadit cũ eo cã necessitatꝫ ⁊ vtilitatꝫ. Necessitas ṽo est vt sãguini admisceat eo mõ q̃ dꝫ i nutrimẽto cuiusqꝫ mẽbroꝛũ i q̃ꝛũ cõplexionib⁹ magnam melãcolie ptẽ esse opꝫ sicut sũt ossa. Utilitas ṽo est vt sãguinẽ restrigat ⁊ ꝯfoꝛtet ⁊ inspisset ipluz. ¶ Et pars ei⁹ q̃ ad splenez trãsmittitur est illud quo sanguis nõ indiguit que ad ipsuz vadit cã necessitatis et vtilitatis. Necessitas ṽo aut est scdm corp⁹ totum. s. vt a supfluitate mũdet: aut fẑ vnũ mẽbꝛũ qd est vt splenẽ nutriat. Utilitas ṽo iõ accidit qꝛ i os stõachi q̃si mĩt gẽdo ꝑfluit. Et hec q̃dẽ vtilitas duob⁹ ẽ modis. Uno qꝛ os stomachi strigit ⁊ confoꝛtat: et inspissat. Alio vt i oꝛe stõachi cõmotionẽ faciat pp acredinẽ: ⁊ excitet ad famẽ ⁊ facit desideriũ. ¶ Debes ãt scire ꝙ colera rubea q̃ ad chistim trãsmittit fellis ẽ illd q̃ sãguis nõ idiget ⁊ illd qd a felle egredit est illd q̃ fel ñ idiget. ⁊ silr colera nigra q̃ ad splenẽ trãsmittit ẽ illd q̃ sanguis nõ idiget: et illd qd a splenẽ egredit ẽ illud q̃ nõ idiget splẽ. Et quẽadmodũ illa colera rubea postrema euigilat ṽtutẽ exp̃ssiuã ĩferi⁹ sic colera ista nigra postrema ṽtutẽ appetitiuã euigilat supi⁹. Uñ sit de coib⁹ melioꝛib⁹ factoꝛi la⁹. Melãcholia ṽo nõ naturalis nõ est admodũ hypostalis ⁊ fecis: imo ẽ admodũ adustiõis ⁊ cinefitatis. Res nãqꝫ hũide cũ reb⁹ terrestrib⁹ admiscent: separat terrstreitas ab eis aliquo duoꝝ modoꝛũ: aut ad modũ hypostasis ⁊ tale q̃le illd de sanguie ẽ melãcolia naturalis: ⁊ admodũ adustionis: qd ẽ cũ resoluit subtile ⁊ spissum remanet: ⁊ tale q̃le illd est de hũoꝛib⁹ est melãcolia supfluens: ⁊ ista q̃dẽ vocatur colera nigra: ⁊ neqꝫ habuit hypostasiꝫ nisi sanguis. Ex flegmate em̃ ꝓpter sui viscositatẽ nihil descendit. Sic ⁊ ex olo ex colera rubea ꝓpter sui subtilitatẽ ⁊ terrestreitatis paucitatẽ: ⁊ sui motus assiduitatez: ⁊ ꝓpterea illud qd de ea a sanguine separatur in coꝛpoꝛe est parũ: nõ descẽdit res de qua sit curãdũ: nec cũ separat moꝛat nisi parũ: sꝫ putrefit aut a coꝛpe expellit: ⁊ cũ putrescit ei⁹ subtile resoluit ⁊ spissuꝫ r̃manet ⁊ fit colera nigra adusta ⁊ ñ hypostasiua. ¶ Melãcholia ãt que est superfluens: alia estque est cinis colere ⁊ qd de ea aduritur q̃ est amara: iter quã tñ ⁊ colerã rubeã quã adustã vocam⁹ existit differẽtia ꝙ illa ẽ colera rubea cui cinis hic fuit admixt⁹ hec ṽo nõ est nisi cinis per se cognitus cui⁹ subtile fuit resolutũ. Alia ẽ q̃ ẽ cinis flegmatis ⁊ qd de eo adustũ fuit ⁊ si flegma valde subtile ⁊ aquosum fuerit cinis ei⁹ erit salsus. ⁊ si nõ trahit ad acredinẽ ⁊ põticitatez. Alia est que est cinis sanguinis ⁊ qd de eo ẽ adustuꝫ ⁊ hec q̃dẽ salsa

ad paucā trahens dulcedinem
Alia ē q̄ est cinis melācolie nā-
lis: q̄ si subtilis fuerit: erit eius
cinis: ⁊ qđ de ea adustū est valđ
acre: sicut acetū qđ cū sup terre
faciē cadit ebullit: ⁊ ei⁹ odor est
acris a quo musce fugiūt ⁊ alia
⁊ si grossa fuerit mior; erit acre
dis cū pōticitate pauca. ¶ Ma-
le igiť colere nigre species sunt
tres: colera rubea cum aduriť
⁊ eius subtile resoluitur: ⁊ due
alie diuisiones quas post eā di
xim⁹. Melācolia vo flegmatica
ē tardioris impedimēti ⁊ mali-
tie. Et melācolia colerica est q̄ ē
fortioris malitie et velocioris
corruptiōis: verūtñ est suscepti-
bilior curatōis q̄ ille. De aliis
vo duab⁹ diuisiōibus q̄ magis
acris est deterior existit. Si tñ i
ei⁹ pncipio auxiliū psto fuerit:
citi⁹ medicationē recipiet. Ter
tia vo q̄ min⁹ sup terrā ebullit ⁊
min⁹ i mēbra penetrat: tardius
pimit: sȝ ad resoluēdū ⁊ ad ma-
turandū ⁊ medicationē recipiē-
dū magis est effrenis. He ḡ sunt
species humorꝝ nō naturaliū et
supfluentiū. ¶ Inquit Gal. q̄ di
xit ꝙ humor naturalis solūmo
do est sanguis: ⁊ alij hūores sūt
supfluitates quib⁹ nō egeť: non
dixit verū. Si eñ solus sanguis
esset humor q̄ mēbra nutrit: oia
in suis ꝯplexionib⁹ ⁊ essentijs si
milia forēt. Os aūt carne duri⁹
nō existit: nisi qr sanguis cui sub
stantia dura melācolica fuit ad
mista ipm nutriuit. Neq̧ cere-
brū mollius est carne: nisi qr sā
guini q̄ ipm nutriuit: substātia
mollis flegmatica fuit admixta
Ipm quoq̧ sanguinē alijs inue
nimus admistū humorib⁹ q̄ ab
eo separanť. Cum eñ extrahiť ⁊
ordinatim poniť ichoatim visu
discernitur qđ separatur in par
tē q̄ est sicut spuma: ⁊ est colera
rubea: ⁊ ptē q̄ est sicut fex ⁊ res
turbida etiā est melācolia: ⁊ ptē
q̄ est sicut albumē ouorꝝ ⁊ ē fleg
ma. ⁊ partē aquosam q̄ ē aquo-
sitas cuius supfluitas in vrina
euacuatur. Aquositas nāq̧ non
est ex humoribus scđis: neq̧ est
nisi ex eo quod bibitur ⁊ nō nu
trit: neq̧ ē necessaria nisi i nutri
menti attenuatione ⁊ penetra-
tiōe: humor nāq̧ est quod ex ex
quod bibitur ⁊ comeditur ē nu
triens. Quod autem dico nutri
ens volo intelligi qđ est in potē
tia siľe corpi. Qđ aūt in potētia
corporis. s. hūani similitudineȝ
hȝ est corp⁹ ꝯmistū nō simplex.
Et aqua q̄dē est simplex. ¶ Sūt
autē quidā hominū q̄ opinātur
corporis virtutē sanguinis seq̄
multitudinē: ⁊ ipsius debilitatē
sequi eius paucitateȝ. Sȝ nō est
ita. Qđ vero attenditur est dis-
positio ei⁹ quātitatis que de eo
corp⁹ ingrediť. ¶ Et sunt quidā
q̄ opinanť ꝙ cū humores aucti
fuerint: aut diminuti postq̄ cor
pora hūana sm̄ cōparationem
fuerint qua dñt in q̄titate vni⁹
ad alterū sanitas erit ꝯseruata
Sȝ nō est ita. Humores nāq̧ p-
ter istud mensurā i q̄titatē ꝯser
uatā hñe dñt nō in compatione
alteri⁹ hūoris: imo i se cū custo
dia mēsuratiōis quā hñt i ꝯpa-
tione vni⁹ ad alterꝝ. ¶ Adhuc q̄
dē remāserūt de reb⁹ humorꝝ q̄
stiones: q̄ nō medicis sȝ tñ per-
tinēt phis: ideoq̧ eas ptermisi.

¶ De equalitate generatiōis humorum. Cap. 2.

NUtriens masticatiōe aliq̄
habet digestionē. Suffici

es em̄ oris superficiei stomachi
ↄtigua existit: imo est ac si vna
esset sup̱ficies: neq̃ in eo virtus
digestiua ex ip̄o: cũq̃ masticatũ
tetigerit: aliqua ip̄m ↄuersiõe
p̱mutabit. Et i hoc q̇dẽ auxilia
tur salius acq̇sita p̱ digestionẽ i
quẽ cadit calor innat⁹. Ideoq̃
triticũ masticatũ in maturatio
ne furũculoꝝ ꝛ exituraꝝ opera
tur qđ nõ opat̃ triticũ cũ aq̃ tri
tũ neq̃ illud q̇ cũ aqua coq̇tur
et dixerũt q̇dã qđ signũ ostẽdẽs
nobis masticatum iam parũ in
cipit digeri ẽ q̇ neq̃ p̄m⁹ odor
neq̃ sapor in eo inuenit̃. ¶ Dei
de postq̃ stomachũ ingredit̃ i
tegra digeritur digestiõe: nõ p̱p̱
stomachi calorẽ tm̄: sꝫ p̱pter ca
lorẽ membroꝝ que ip̄m circun=
dãt: ꝛ a dextra q̇deꝫ epar: ꝛ a si
nistra splen. splẽ nãq̃ calefacit
nõ p̱pter sui substãtiã sꝫ p̱pter
arterias ꝛ venas multas q̃ i eo
sunt: ꝛ ab interiori q̇deꝫ est zir=
bũ adipinũ q̇ cito suscipit calo
rẽ causa adipis ꝛ ad stomachũ
reducit: ꝛ superius quidem cor
mediãte diafragmate ab eo ca
lefacto. ¶ Cunq̃ nutricẽs i p̄mis
digerit̃ fit sua essentia in mul=
tis aialium auxilio ei⁹ qđ ei ad
miscetur de eo quod bibit̃. ple
rũq̃ chil⁹: ꝛ est substãtia liq̇da
ptisane in spissitudine similis.
Deinde ei⁹ subtile a stomacho
ꝛ intestinis attrahit̃: ꝛ p̱ vias ve
naꝝ q̃ mesaraice vocant̃ ip̄elli=
tur q̃ sũt vene subtiles dure: oi
bus intestis continue. Cunq̃ p̱
eas impellitur ad venaꝫ p̱uenit
epatis q̃ porta vocat̃: et pene=
trat in epar in diuisionibus et
ramis porte intrãtibus ꝛ se mi
norãtib⁹ ꝛ subtiliãtib⁹ ad mo
dũ capilloꝝ: occurrentib⁹ orifi
ciis diuisionũ radicũ vene que
a gibo epatis ascẽdit. Et nõ fa
cit ip̄aꝫ penetrare in illas coan
gustatiões nisi melior ↄmixtio
aque bibite supra id quo indi
get corp⁹. cũ ẽ in istaꝝ venarũ
villis diuidit̃ sic q̃si e partotali
ter tãgat hui⁹ chili totalitatẽ:
ꝛ p̱p̱ illud tũc ei⁹ operatio est
vehemẽtior: ꝛ fortior: ꝛ velocior
ꝛ tunc coquit̃. ¶ In oi aũt deco
ctione que est hm̄õi est res q̃ est
sicut spuma: et res que est sicut
hypostasis: ꝛ res fortassi erit cũ
eis aut q̃ ad adustionẽ p̱tinet:
si decoctio sup̱flua fuerit: aut
res q̃ nõ ẽ bñ cocta ꝛ decoctio
fuerit mior q̃ decet. Spũa aũt
est colera rubea. Et hypostasis
est melãcolia / q̃ ambo sũt natu
rales. Adusti vero subtile ẽ ma
la colera rubea. Et ei⁹ spissuꝫ
melancolia mala nõ naturalis
Et qđ nõ bñ coctũ est flegma est
Quod autẽ de hoc toto res co=
lata ẽ q̃ est bene cocta ẽ sãguis
Qui tñ q̃diu est in epate subti
lior existit q̃ debet p̱pter aq̇sã
sup̱fluitatẽ q̃ p̱pter rem quã di
ximus ẽ necessaria. ¶ Istud v̓o
qđ est sãguis cũ ab epate sepa
rat̃ ab aquositate sup̱flua illi=
co mũdat̃, q̃ necessaria nõ ẽ nisi
p̱pter causam quãdam q̃ iam
sublata est. ¶ Extrahit̃ ergo aq̇
sitas a sãguine in vena q̃ ad re
nes descendit et fert secũ sãgui
nẽ q̃ ad renes nutriẽdos sua q̃
titate ꝛ q̇litate bonus existit:
nutritq̃ renes vnctuositas hui⁹
aq̇sitatis ꝛ sãguieitatis: deinde
aliđ qđ remanet ad vesiccã ten
dit: ꝛ post ad virgã. Sãguis aũt
eẽntie bone p̱ venã magnã ad
gibositatẽ epatis ascẽdentẽ va
dit ꝛ tẽdit p̱ venas que ab ea p̱

rami separāt: deinde gedeguil
venarū: postea sedenechi gedē
guil post in suggētib⁹ segnechi:
deide in venis q̄ sunt sicut villi
capillarib⁹ silēs: postea sāguis
ab earū orificijs resudādo labit
mēbra ex pte diuisa. ¶ Sāguis ḡ
cā efficiēs calor est tpat⁹. ¶ Et
cā materialis est qd̄ de nutriēti
bus est temperatū ꝛ de potibus
bonis. ¶ Et formalis cā ipsius
est decoctio noua. ¶ Et ei⁹ cau-
sa finalis est vt nutriat corpus.
¶ Efficiēs vero colere rubee cā
est igneus calor supfluus: ꝛ pro
prie in epate. ¶ Et ei⁹ cā mate
rialis est qd̄ de nutriētib⁹ ē sub
tile calidū dulce ꝛ vnctuosum ꝛ
acutū. ¶ Et eius cā est formalis
decoctionem ad superfluitatē
pcedere. ¶ Et ei⁹ finalis cā ē ne
cessitas ꝛ vtilitas quas nolaui
mus. ¶ Efficiens aūt flegmatis
causa est caliditas attenuata.
¶ Et ei⁹ materialis cā est qd̄ de
nutriētib⁹ est grossum humidū
viscosū ꝛ frigidū. ¶ Et ei⁹ cā for-
malis est decoctōis attenuatio.
¶ Et ei⁹ final' cā ē necessitas ei⁹
¶ Et vtilitas ipi⁹ q̄s nolauim⁹.
¶ Melancolie aūt hypostasiue
q̄dē cā efficiens est calor tempe
rat⁹. Sz cā efficiēs aduste est ca
liditas q̄ ab eq̄litate ē egressa.
¶ Et ei⁹ cā materialis ē ꝙ d̄ nu
trientib⁹ ē vehementer grossū ꝛ
pauce hūiditatis: ꝛ eorū cal'z est
forti⁹ illo. ¶ Et cā ei⁹ formalis
ē fex hypostasiua ƀm vnū duorū
modorū: vnde neq̧ labit: neq̧ re
soluit. ¶ Et ei⁹ cā final' ē necessi
tas eius ꝛ iuuamētū ipi⁹ ꝙ nola
uim⁹. ¶ Mel'ia aūt fit ml'ta: aut
propter caliditatem epatis aut
splenis debilitatem: aut ppter
frigoris vehementiam cōgelan

tis: aut ppter ↄstrictiōis pseue
rātiā: āt pp egritudies q̄ multe
ꝛ plixe fuerūt q̄re pp illos hūores
facti sunt cineres. ¶ Cūq̧ melā
cholica multiplicat ꝛ inter sto
machū ꝛ epar stat: sanguis ꝛ bo
norū hūorū gn̄atio cū ea minorat.
ḡ sanguis minuet. Debes āt sci
re ꝙ gn̄atiōis hūorū cāe caliitas
ꝛ frigiditas cū alijs existūt cāis
Sz caliditas eq̄l' sāguinē gn̄at.
Et supfluēs col'az gignit rubeā
Multūq̧ supflua mel'iam gn̄at
pp supfluitatē adustiōis. Et fri
giditas q̄dem flegma gn̄at. Et
multū supflua gn̄at mel'iam pp
superfluitatē ↄgelatiōis. ¶ De
bes aūt attendere ỽtutes passi
uas cū ỽtutū actiuarū equi di-
stātia. ¶ Neq̧ oportz vt sit creduli
tas ꝙ oīs ↄpl'o sibi gn̄at silē ꝛ ñ
sui ↄ̄riū p accñs: lz nō sit p essen
tiā. ¶ Cōpl'oni em̄ ml'toties ac-
cidit vt ↄ̄riū gn̄et. Frigida nāq̧
cōpl'o ꝛ sicca plerūq̧ gn̄at hūidi
tatē extneā nō pp ↄuenientiā: sz p
pter digestiue debilitatē. Et h⁹ i
q̄dez cōpl'onē h̄ns est hō macer
cui⁹ iūcture sunt laxe: ꝛ ē leuis: ꝛ
ipse ē timorosus: ꝛ frigid⁹ tactu
ꝛ suauis. ꝛ vene āguste ꝛ sil'atur
huic ꝙ gn̄at senū deflegmatis
lz certa senij ↄpl'o frida sit ꝛ sic-
ca. ¶ Debes āt scire ꝙ sanguis
ꝛ ꝙ cū eo labit tertiā hz i venis
digōnē. Et cū p m̄bra diuidit vt
vnūqdq̧ suū rcipiat nutrimētū
hz digōnē q̄rtaz. ¶ Supfluitas
igit digōnis prie q̄ est in stoma-
cho p intestinorū egredit viam.
Et scd̄e digōnis q̄ fit in epate su
pfluitas pl'm cū vrina egredit.
Qd̄ aūt de ea remāet: ad splenē
ꝛ fel tendit. Duarum vero dige
stionū remanentiū superfluita
tes per resolutionem q̄ non sen

titur:⁊ per ſudorē ⁊ ꝑ ſordiciez
extrinſecā egrediuntur.Cuius
pars eſt qđ per foramina egre
ditur ſenſibilia ſicut ꝑ nares:⁊
inſtrm̄ auditus:aut nō ſenſibi-
lia ſicut ꝑ poros:aut extra nāz
ſicut ꝑ aꝑa cū aperiūt:aut ꝙ na
ſcitur ex additionibus in corpo
rib⁹ ſicut pili ⁊ vngues. ¶De-
bes aūt ſcire ꝙ ſi alicuius hūo
res ſubtiles exiſtūt:eoꝝ euacua
tio eū đbilitat:cui multū nocet
ī ſui fortitudie ſuoꝝ poroꝝ am
plitudo:ꝓpter qđ reſolōnē ſeqt̄
debilitas ⁊ qđ hūores ſubtiles
ad euacuādū ⁊ reſoluendū ſunt
faciles.Qđ aūt ad reſolvēdū et
euacuādū eſt facile ſpiritui faci
le aſſociari pōt in ſua reſolōne:
cū eo igit̄ reſoluit̄. ¶Et debes
ſcire ꝙ queādmodū hūores iſti ī
ſuis ꝯgr̄ationib⁹ cāſ hn̄t ſic ⁊ i ſuis
motibus habent cauſas. ¶Mo
tus nāqꝫ ⁊ res calide ſanguinez
mouent:⁊ colerā rubeā:⁊ fortaſ
ſe mouebūt melācholiā:⁊ forte
faciēt eam. ¶Quies ṽo flegma
forte reddit ⁊ aliq̄s melie ſpēs.
Et ēt ipſemet eſtimationes mo
uēt hūores ṽbi gr̄a:ſanguinē ei
mouet res ītueri rubeas q̄ pro
pter ꝓhibem⁹ illū ex cui⁹ nari
b⁹ ſāguis fluit:res ſplēdorē hn̄
tes rubeū aſpicere. ¶Et hec qđ
dicim⁹ de hūorib⁹ ⁊ eoꝝ ꝯgr̄atio
nibus. ¶Loq̄ vero ꝯ ꝓteruos ⁊
deuiātes debent ſapientiarum
opifices ⁊ non medici.

¶Doctrina quinta

¶Doctrine q̇nte ad ſciendū q̄d
ſit membrū ⁊ ſue partes. Ca.i.

MEmbra aūt ſunt corꝑa q̄ ex
ꝓ̇ma hūorū generant̄ com
mixtione: queādmodū hūores
ſunt corpora que ex prima cibo
rum generantur commixtione

ſicut cibi ſunt ex prima commix
tione generati elementorum.
¶Membrorum autē alia ſunt
que ſunt ſimplicia:alia ſūt que
ſunt cōpoſita. ¶Et ſimplicia q̇-
dē ſant quoꝝ quācūqꝫ ſenſibilē
aſſumpſeris partē in noīe ⁊ dif-
finitiōe erit toti cōicās:ſicut ca
ro in ſuis partibus:⁊ os in ſuis
partib⁹:⁊ neru⁹ in ſuis partib⁹
⁊ his ſilr̄a. Ideoqꝫ ſimiliū vocā-
tur ꝑtiū. ¶Cōpoſita ṽo ſunt il
la quoꝝ quācūqꝫ acceꝑis ꝑtem
in noīe ⁊ diffinitione toti cōicās
nō erit ſicut man⁹ ⁊ facies:ꝑs ei
faciei nō eſt facies:neqꝫ ꝑs ma-
nus eſt man⁹. Et vocātur mem-
bra inſtrumētalia:eoꝙ ſunt aīe
inſtr̄a ad cōplendū motus ⁊ ope
rationes. ¶Primū mēbrorū ſi-
miliū ē os:qđ durū ē creatū:q̄m
ip̄m eſt corporis fundamentū ⁊
ſubſtētaculū motuū. ¶Poſt ip̄z
ṽo eſt cartilago q̄ ex oſſe exiſtit
mollior iōqꝫ flecti pōt ſꝫ eſt oīb⁹
aliis membris durior. Cui⁹ iu-
uamētū ī creatiōe fuit: vt oſſiū
cū corporibus mollib⁹ ꝑ ipſam
melior fieret cōtinuatio:⁊ vt du
rū cū molli nō abſqꝫ medio ꝯpo
neret̄:duro eīm molle lederet̄:⁊
p̄cipue in hora ꝑcuſſiōis ⁊ ꝯſtri
ctiōis ſi nō eēt ꝯpoſitio ordīata
ſicut eſt in oſſe ſpatule ⁊ hypo-
cūdriorū ⁊ in oſſib⁹ coſtarū:⁊ ſi
cut ē epiglotalis cartilago:⁊ il
lud qđ ē ſub thorace ⁊ vt ꝑ ip̄az
etiā foret melior iūctaraꝝ ſe ad
inuicē fricātiū vicinitas:ne ſua
duritie rūperent̄:⁊ etiā vt aliq̇s
muſculus ſe extēdēdo ad aliqđ
ꝑuenerit mēbrorū in quo os nō
exiſtat cui innitatur ⁊ a quo cō
fortetur: ſicut palpebrarū mu-
ſculi vt fit ibi ſubſtentaculū cor
dis eorum:⁊ defenſio:⁊ plerūqꝫ

etiam in multis locis est necesse rem aliquam rei inniti q̄ nō sit dura in vltimo sicut epigloti.
¶ Postea sunt nerui q̄ sunt corpora a cerebro orta aut anucha alba: ad flectēdū mollia: & ad separādū dura: ad hoc creati vt p eos mēbra sensum habeāt & motum. ¶ Post neruos sunt corde q̄ q̄dē sūt corpora q̄ ab extremitatibus musculoꝝ oriūtur & neruis similantur. & ad mēbra tendētes mobilia plerūq; sua retractione retrahūt mēbra ꝓpt musculi ɔtractionē & ɔgregationē & ꝓpter retrorsuz reductionē: & qn̄q; relaxāt relaxamēto sui ꝓpterea q musculus dilatat cuz ad suū redit sitū: aut supra mēsurā q̄ ei⁹ hz lōgitudo: & supra dispōnē quā hz cū i suo naturali existit situ addit: sicut i q̄busdā videmus musculis: qui q̄dē s̄m plm̄ sunt ɔpositi ex neruis q̄ ad musculū tendūt: & ab altera parte egrediunt: & ex corporib⁹ de quib⁹ post chordarū relationē tractabim⁹. Et hec q̄dē sunt q̄ ligamēta vocātur q̄ etiā s̄z visuz & tactū neruosa existūt: & ab ossib⁹ veniētia ad musculū vadūt: & fiūt fila ipa & nerui in eo. Qd ergo est supra partē muscli vocat caro. Et qd ab eo separat & ad iūcturā vadit & mēbrū motū colligit i seipso & pmutat corda. ¶ Post eas aūt sunt ligamēta q̄ p̄dixim⁹: q̄ etiā sunt corpora neruo silia: quorū q̄dā sūt q̄ absolute ligamēta vocātur: & q̄dā sunt q̄ noīe alahachab: vl' alchaiabappropriant. Illud vo q ad musculū extēdit nō vocat nisi ligamētū. Et illud qd ad musculū nō extendit: s; tn̄ qd est in ter duo exterma ossium iūcture cōtinuat aut iter alia mēbra: et vna rē aliū firmiter annectit ꝓp qd ligamētū vocat: & qn̄q; noīe alahachab vel alchaab appropriat. Ligamētū vo nullū sensuz habuit: ne ꝓp motū & fricationē doleret. Iuuamentū āt ligamēti ex eo qd p̄missuz est perpendit. ¶ Et post ligamēta sūt arterie: q̄ sūt corpora q̄ a corde nascunt cōcaua: in lōgitudinez extensa: neruosa & in sui suba ligamentalia habentia motiōes dilatādo se & ɔstringendo: q̄ ex q̄etibus discernūtur q̄dē adhoc fuerūt create vt cor enētet: & fumosus vapor ab eo expellat: et sp̄us mēbris corporis distribuatur. ¶ Post sunt vene q̄ arterijs similes existūt: s; sunt ab epate & sunt quiete: q̄ q̄dē fuerūt create ad hoc vt sanguis mēbris q̄ sunt in corpe partiat. ¶ Deinde sunt pāniculi q̄ sunt corpa de filis neruosis nō sensu ꝑcepti; texta: quoꝝ spissitudo tenuis existit dilatata: alioꝝ corpoꝝ supficies coopiētia & cōtinētia ea ꝓp iuuamēta. ex q̄b⁹ est vt summā eorū i sua figura & factura custodiāt: & ex eis ē vt ea ab alijs corpib⁹ suspēdāt: & eis ānectāt mediātibus neruo & ligamēto: q̄ fila facta fuerūt: ex q̄b⁹ texti fuerūt sicut rhenes dorso: & ex eis ē vt mēbra s̄m sui subam sensum nō hn̄tia per ipsos habeant supficiē sui essentia sentientē: q̄ illd qd ei occurrit sentit: & accidētaliter sentit qd i corpore accidit qd eis inuolutū est: & hec q̄dem mēbra sūt sicut pulmo: epar splē & rhenes: hec em̄ sua suba nullo mō sentiunt: sed neq; sentit illd qd in eis ꝑcussionē facit nisi qd de pānicalis sup ea existit cūq;

in eis accidit ṽtus aut aq̄a sentit: sz vētū sentit pānicul⁹ accidētaliter ꝓpter extensionē q̄ cōtingit in ipo: aq̄a ṽo sentit pricipiū pāniculi ⁊ eius appēsiōez accidētaľr: ideoq̄ʒ mēbꝛū aq̄a patis grauitate laxaľ. ¶ Postea ē caro q̄ ē locoꝝ vacuoꝝ ipletio: q̄ i hoꝝ membroꝝ situ in corpore existūt: ⁊ ipsoꝝ fortitudo qua sustentaľ. ¶ In vno quoq̄ʒ vero mēbꝛo ē virt⁹ naturalis q̄ ei res nutrimēti ꝯpleľ. Et hoc quidez ē nutrimētū attrahere ⁊ retinere: ⁊ assimilare ⁊ vnire ⁊ supfluitatē expellere. ¶ Et post hec q̄dē mēbꝛa diuersificanľ. Sūt eiz eoꝝ q̄dā q̄ p̄ter hanc virtutē in sup aliā virtutē h̄nt q̄ ab eis ad aliud ꝓcedit. Et quedā sunt eorū q̄ hoc nō h̄nt. Et aliter. Quedā eoꝝ sunt q̄ p̄ter hāc ṽtutē in sup virtutē h̄nt q̄ eis ab alio influit ⁊ sunt eoꝝ q̄dā q̄ nō. ¶ Cuz ergo cōpositio fiet: sequeľ q̄ est mēbꝛū suscipiēs ⁊ tribuēs. ⁊ mēbꝛū tribuēs ⁊ nō suscipiēs: ⁊ mēbꝛū suscipiēs ⁊ nō tribuēs: ⁊ mēbꝛū neq̄ʒ suscipiēs neq̄ʒ tribuēs. ¶ De mēbꝛi aūt tribuētis et suscipiētis inuētiōe nō dubitam⁹ in cerebꝛo nāq̄ʒ ⁊ epate oēs ꝯuenerunt medici q̄ vnūq̄d̄q̄ʒ eoꝝ virtutē vite suscipit ⁊ calorē naturalē ⁊ sp̄m a corde et vnūq̄d̄q̄ʒ eoꝝ p̄ncipiū hʒ virtutis quam aliȷ̄s tribuit: sed cerebꝛū quidē p̄bet sensum ſm quosdam absolute: ⁊ ſm quosdā nō absolute ⁊ epar ē pꝛincipiū nutrimēti ſm quosdā absolute: ⁊ ſm quosdaz nō absolute. ¶ De mēbꝛi aūt suscipiētis ⁊ nō tribuētis iuētione non dubitamus: sicut caro est q̄ sentiēdi virtutem ⁊ vite suscipit ⁊ nō ē alicui⁹ virtutis p̄ncipiuz quā aliȷ̄ vllo mō tribuat. ¶ De aliȷ̄s ṽo duab⁹ diuisionis ꝑtib⁹ in vna earum medici a magno ph̄oꝝ diuersificati sunt. Ph̄oꝝ nāq̄ʒ magnus dixit q̄ mēbꝛū tribuēs ⁊ nō recipiēs ē coꝛ: ip̄m est oim̄ virtutū pꝛima radix: ⁊ oib⁹ aliȷ̄s mēbꝛis suas tribuit virtutes q̄b⁹ nutriunľ ⁊ viuūt ⁊ q̄b⁹ cōp̄hendunľ et q̄b⁹ mouent. ⁊ Medici ⁊ quidā pꝛimoꝝ ph̄oꝝ has ṽtutes in mēbꝛis partiti sunt: ⁊ nō dixerūt q̄ sit mēbꝛū tribuēs ⁊ nō suscipiēs. Et ph̄i q̄dē ſmo cū subtiliter certificaľ est veracioꝛ. Sed medicoꝝ sermo in pꝛimis cū attenditur ē magis manifestus. Postea in alia diuisionis ꝑte diuersificati sunt medici inter se. ⁊ ph̄i inter se. Una eīm secta dixit q̄ ossa ⁊ caro nō sentiētia ⁊ eoꝝ similia nō ꝑdurant nisi ꝑ virtutes ꝓꝑias que sunt in eis: q̄ nō ab aliȷ̄s p̄ncipȷ̄s eis influxerunt: sed ꝑ illas virtutes cum nutrimentum eis trāsmittitur sibi sufficiūt: ⁊ neq̄ʒ ip̄a aliȷ̄ rei virtutē tribuunt: neq̄ʒ etiam aliud membꝛū eis aliā tribuiľ virtutem. Alia vero secta dixit q̄ virtutes iste nō sunt eis ꝓpꝛie sed ab epate ⁊ coꝛde in generationis p̄ncipio eis influxerunt ⁊ in eis quiete ꝑmanserūt. ⁊ Medico tamen non attinet vt in sequendo demonstratiua procedat argumentatione. Unde de his duab⁹ diuersitatibus ad veritatem exitus proueniat: neq̄ʒ patet ei semita ad hoc inquātū est medicus: neq̄ʒ hoc ip̄ʒ in aliqua suarū ꝑscrutationum ⁊ suarum actionū impedi. ¶ Debet aūt scire ⁊ credere in diuersitate p̄ma q̄d est non ei curandum vtrū coꝛ sit p̄ncipium sentiendi

& motioni cerebro & virtutis nutrientis epati:aut nõ sit. Cerebrũ nãq3 siue post cor hẽat principiũ aialiũ actionũ existit cõparatione alioꝝ mẽbroꝝ. ¶Et epar silr actionũ naturaliũ nutrimẽtũ principiũ existit alioꝝ mẽbroꝝ cõparatiõe. Et de alia quidẽ diuersitate dz scire & credere q nõ ẽ ei curãdũ vtrũ virtus naturalis in tali q̃le est os in principio gñationis ab epate venerit: aut p sua met cõplexiõe mereꝝ:aut nihil sit eorum. ¶Sed debet credere q hec virt9 ad ipsum nõ pfluit nisi ab epate. Nã si iter ea via clauderet & os nutrimẽtũ aptũ haberet:eius actio destrueret:quẽadmodũ fit in sensu & motu cũ neruus qui prouenit a cerebro stringit. Uirtus vero illa ossis naturalis facta est dum eius permãserit cõplexio. ¶Et tunc quidem explanabit ei diuisiõis habitudo:& videbit membra pncipalia q̃ sunt: & membra pncipalibus deseruientia: & mẽbra nõ pricipalia absq3 seruitio. ¶Mẽbra vero pncipalia sũt membra que primarũ virtutũ q̃ in corpore existũt que ad hec sunt necessarie vt singulare:aut species perdurent principia habent. Secũdum vero singularis durabilitatẽ sunt tria pncipia. Cor quidẽ est principiũ virtutis vite. Et cerebrũ quidẽ est pncipiũ virtutis sentiendi & mouendi. Et epar quidẽ est principiũ nutriendi. Sed sz speciei durabilitatẽ sũt principalia hec tria:& etiã aliud quartũ qd speciei existit ppriũ. Et sunt testiculi q vni rei sũt necessariũ & ad rẽ aliã iuuatiui. Necessitas ergo est ad spma generãdũ qd genealogiã cõseruat. Iuuamentũ vero est ad hoc vt cõplemẽtũ forme detur:& cõplexio masculina & feminea cõseruetur:q̃ speciebus aialis accidẽtia sũt inseparabilia:& nec sũt ex reb9 faialitatis essentiam ingredientib9. ¶Membroꝝ vero deseruientium alia sunt q̃ seruitute deseruiũt pparatoria:alia q̃ seruiũt seruitute latoria. Et preparatoria quidem seruit9 vocaꝝ vtilitas. Latoria vero seruit9 absolute vocatur. Seruit9 aũt pparatoria est anteq3 pncipale opereꝝ. Et latoria seruit9 postq3 pncipale opaꝝ Cordis vero huiẽs pparator ẽ:sicut pulmo & ei9 huiẽs lator ẽ sicut arterie. Cerebri vero huiẽs pparator ẽ sicut epar & alia nutrimẽti mẽbra & custodie spũs:& lator ẽ sicut nerui. Epatis vero pparator seruiẽs ẽ sicut stomach9 & lator ẽ sicut vene. Et testiculorũ quidẽ huiẽs ppator sũt sicut mẽbra q ãteq3 ipi generãt sperma. Sed eoꝝ huiẽs lator ẽ virga i viris & vene q̃ sũt inter eos & ipam & in mulierib9 silr sunt vene que spma ad locũ cõceptionis ipellunt & mulieres insup hñt matricem per quã spermatis cõpletur vtilitas. ¶Gal. aũt dixit q mẽbrorũ alia sunt q̃ opationẽ tm̃ efficere hñt:alia q̃ iuuamentũ tm̃:& alia sũt q̃ opationẽ & iuuamẽtũ hñt primũ est sicut cor. scdm est sicut pulmo tertium sicut epar. Dico aũt q p opationẽ opz itelligi illud qd cũ re solũmõ opationũ p vita singularis igrediẽtiũ cõpletur:aut in spẽi pmanentia:sicut cor in generatiõe spiritus. ¶Et per iuuamentũ opz itelligi illd qd preparatur ad alteri9 mẽbri operationẽ suscipiẽdã:& tũc erit operatio cõpleta ad dãdam sin

gulari vitã: aut speciei pmanen
tiã: queadmodũ pulmo aerẽ p̃-
paratũ pstat. Ergo inq̃ʒtũ dige-
itionẽ scdaʒ adeo pfectã efficit
q̃ad sãguis ad ipmmet nutriẽ-
dũ sit bon⁹ actionẽ opatus est.
Et inq̃ʒtum opationeʒ efficit q̃
in alia expectata operatiõe au
xiliatur: iuuamentũ efficit. Etiã
denuo dicemus ꝙ mẽbroꝝ alia
sũt q̃ gñantur ex spermate que
sũt similiũ partiũ mẽbra preter
carnẽ ⁊ adipẽ. Et alia sũt q̃ ex sã
guine generãtur sicut adeps et
caro. Qð tamen preter hec duo
ex duobus gñatur spermatib⁹
masculorũ spermate ⁊ spermate
mulierũ. ¶ Sed secundũ sermo
nẽ eius qui de sapientib⁹ verifi
cauit de spermate masculi gene
ratᷣ sicut gñatur caseus de coa-
gulo: ⁊ de spermate mulieris ge
neratᷣ sicut caseus gñatᷣ de lacte
Et sicut principiũ coagulatiõis
est i coagulo: ita pncipiũ coagu
lationis forme ẽ in spermate vi
ri. Et sicut pncipiũ coagulatõis
est i lacte: ita pncipiũ coagula-
tiõis forme. s. ꝟtutis patiẽtis ẽ
in spermate mulierʒ. Et queadmodũ
vnũquodꝗ duoꝝ coagu
li vcʒ ⁊ lactʒ ẽ ps substãtie casei
q̃ fit ex eis: ita vnũqðꝗ duoꝝ sp
matũ ẽ ps substãtie embrionis.
¶ hoc aũt ꝟbũ nõ parũ imo mł
tũ verbis Gal. est ꝯtrariũ. Sibi
nãꝗ vr̃ ꝙ cuiꝗ duoꝝ spermatũ
inest virtus coagulatiua ⁊ ꝟtus
coagulationem suscipiẽs. Et ꝓ-
pter hoc nõ se prohibet quin di
cat quod virtus coagulatiua in
masculis est fortior: ⁊ virt⁹ coa
gulationem suscipiens est for-
tior in feminis. ¶ Qualiter aũt
sermo in hoc certificetᷣ: inueni-
tur i nr̃is libris q̃ sunt de sapien
tũs radicalib⁹. ¶ Postea ꝟo san
guis q̃ in tpe menstruoꝝ a mu
liere separabatᷣ fit nutrimentũ.
¶ Sʒ alia ps ei⁹ ẽ q̃ in similitu
dinẽ ꝯuertitᷣ substãtie spermatʒ
⁊ mẽbroꝝ q̃ ex eo generantᷣ ⁊ erit
nutrimẽtũ augmẽtãs ipm. Alia
pars ei⁹ est q̃ non nutrimẽtũ fit
adhuc sʒ est cõueniẽs vt coagu
letᷣ ad iplenda loca mẽbroꝝ pri
moꝝ vacua ⁊ fit caro et adeps.
Et alia pars ei⁹ est supfluitas q̃
nulli harũ duarũ reꝝ ẽ bona: et
remanet vsꝗ ad horã pt⁹quam
vt pote natura supfluã expellit
. Cũꝗ infans parturitᷣ: sanguis
quẽ ipsius epar gñat huius san
guis vices supplet: ⁊ gñatur ex
eo qð ab illo sanguine gñabatᷣ.
Et caro quidẽ ex sanguine gña
tur spisso quem caliditas ⁊ sicci
tas coagulant. Adeps vero ex
eius aquositate ⁊ vnctuositate
gñatur quam frigiditas coagu
lat: iðꝗ ipaʒ caliditas resoluit
¶ Mẽbra ãt q̃ ex spermate sunt
creata: cũ solutionẽ continuita
tis patiuntur certa cõtinuitate
nõ restaurantᷣ: nisi pauca ex eis
⁊ in paucis habitudinib⁹ ⁊ i eta
te pueritie: sicut ossa ⁊ rami ve
naꝝ parui: non eñi magni neꝗ
arteriarũ. ¶ Cũ eñi aliq̃ eoꝝ ps
seiũgitᷣ nihil loco eius nascitᷣ: ⁊
hec q̃dẽ sunt sicut ossa ⁊ nerui.
¶ Illa ꝟo q̃ ex sanguie sũt crea
ta: renascuntᷣ post pditionẽ suã
⁊ ꝯtinuantᷣ tali suba q̃lis sũt ipa
sicut caro. ¶ Et illud q̃dẽ qð est
creatũ ex sanguine in q̃ adhuc
virtus existit spermatis dũ non
dum inter ipm ⁊ sperma tps in
tercessit nisi paruũ: illud mẽbrũ
qñ tollitᷣ iterũ nasci põt: sicut dẽ
tes in etate pueritie. Cũ ãt san
guis ad aliã ꝯuersus fuerit con

plexionē nō iterum renascetur. ¶Et dicemus etiā q membrorū sentiētiū mobiliū plerūq; mot⁹ et sensus sił pncipiū est vn⁹ neruus: et plerūq; separant: et erit pncipiū cuiusq; vtutis neruus. ¶Et ēt dicem⁹ q oim iterioꝝ q pāniculis sūt iuoluta: pānniculus ex vno pāniculoꝝ pect⁹ aut vētrē coopientiū nascit. Sz eoꝝ q in pectore sunt pāniculoꝝ origo sicut dyaphragmatis et venarū et arteriaꝝ et pulmonis est ex pāniculo iteriore q costas tegit et mēbroꝝ qdē et venaꝝ q sunt in vētre pāniculi oriūt ex vmphac q interi⁹ vētris coopiūt musculos. ¶Oia qz membra carnosa sunt: aut villosa sicut caro q est in musculis: aut villis carētia sicut epar. Et nullus qdē mot⁹ fit nisi p villos. Voluntari⁹ vo motus fit cā villoꝝ q sunt i musculis. Et naturalis sicut mot⁹ matricis et venaꝝ. Et cōposit⁹ sicut motus trāsglutiēdi fit villis p prijs p formā situ lōgitudinis et latitudinis: et trāsuersionis. Attractioni vo sunt villi q in lōgitudinē protēdunt. Et expulsiōi villi q in latitudinem tendunt ᵒstringētes. Et retentoꝝ villi q ex transuerso vadunt. ¶Mēbrorum autem que vnam habēt tunicā sicut venarum et vesice tres villoꝝ species adiuicē sūt texte Et mēbroꝝ q sunt duas habentia tunicas villi qui in latitudinē tēdūt sp in extrinseca existūt eoꝝ tunica: et alij duo in tunica eoꝝ extrinseca. Illi tn̄ q i lōgitudine ptēdunt ad supficiē mag declināt extrinsecā. Qui taliter nō creati fuerūt nisi ne attrahēdi et expellendi villi simul existāt: imo meli⁹ ē vt villi attrahēdi et retinēdi sint sił nisi in itestinis: nō em̄ multa indigent retētiōe: sed attractiōe et expulsiōe. ¶Et dicemus etiā membrorum neruosoꝝ corpa a sui substātia aliena ᵒtinētiū: alia sūt q vnam habent tunicam: et alia q duas. ¶Que autem duabus cōsistunt tunicis nō aliter creata fuerūt nisi propter iuuamenta multa. Quoꝝ vnum est multa necessitas multe custodie fortitudinis sue corpeitatis: ne scindatur cā fortitudinis mot⁹ ei⁹ qđ ᵒtinet i eis: sicut arterie. Scđz ē multa necessitas multe custodie in recorpis quod in eis est recōditū ne resoluat et egrediatur. Resolutionis vero timor prouenit cā sue raritatis si vnā haberet tunicam. Et exitus timor est ideo q propter hoc etiam ad scindēdū essent apte. Et hoc quidē corpus quod in eis est reconditum est sicut spiritus et sanguis qui in arterijs sunt recōditi in quorum custodia valde est studēdū et de qbus timetur ne pro nihilo recedāt. Spūs quidē ppter resolutionē. ¶Et sanguis quidez ppter fissurā. ex hoc nāq; maximū timet malū. Terti⁹ ē qm̄ cū alicui mēbro fuerit necessariuz: vt sit ipius attractio et expłsio motu vehemēti: factū est vnicuiq; eaꝝ singłr instrm̄ sine pmixtione: et hoc est sicut stomach⁹ et intestina. Quarū est qm̄ cū volūtas fuerit vt vnaqueq; mēbri tunica opatiōi: q ē ei ppria sit ppa rata: et vnaqueq; duarū opatiōnū acciderit pp ᵒplexionē ab alteri⁹ operationis cōplexione diuersam: fuit meli⁹ iter eas diuidere: sicut stomach⁹ in quo fuit volūtas sentiēdi virtutē esse: qđ

quidem nõ fit nisi in mẽbro neruoso ꝛ digerẽdi. qđ siŀr nõ fit nisi ꝑ mẽbrũ carnosuz. ¶ Unicuiq₃ igitur harũ duarũ rerꝫ tunicam posuerũt ꝑ se tunicã neruosam ꝟtuti sentiẽdi: ꝛ tunicã carnosã digestiõi. Et nã q̃dẽ itrĩsecã tunicã fecit neruosam. Et extrinsecã carnosam. Põt nãq₃ digerentis oꝑatio ad id qđ digestũ ẽ in potentiã sine occursu ꝑuenire. Sentiens ꝟo id qđ sentitur non potest sentire; nisi obuiando ei sensu vc₃ tactus. ¶ Et dicemus etiã ꝙ sũt q̃dã mẽbra: quorꝫ cõplexio sanguini est ꝓpinqua. nõ ergo indiget sanguis in eorꝫ nutrimẽto multotiẽs ꝯuerti: sicut carnis. Quapp i ea neq₃ foramina facta fuerũt: neq₃ vẽtriculi: in q̃b⁹ aliquãto tꝑe nutrimẽtũ qđ ei digerit̃ imoret̃: ꝛ deinde caro ex eo nutriat̃: imo illico cũ ei nutrimẽtũ occurrit i ip̃az ꝯuertit̃. Et sũt ex mẽbris q̃dã quorꝫ ꝯplexio a sanguis ꝯplexiõe valde ẽ remota. Ideoq₃ cũ necesse fuerit sanguinẽ ea nutrire: oportebit vt in similitudinẽ substãtie eorꝫ multis ꝯuersionib⁹ ordinati cõuertat̃ sicut os. Quapropter in creatiõe ante vnũ positũ fuit foramẽ qđ eorꝫ nutrimẽto tãto cõtineat tꝑe q̃ãto illđ in ei⁹ similitudinẽ cõuertatur. sicut in osse cruris ꝛ adiutorij: aut foramina multa in ipsis diuisa: sicut i osse mãdibule inferioris. Et mẽbris q̃dẽ q̃ sic sũt necesse est vt nutrimẽto ãpliori q̃ eis tũc sit necesse repleant̃ vt paulati ꝛ paulati ꝓcedãt illud i sui similitudinez ꝯuertẽdo. ¶ Membra aũt fortia sup̄fluitates suas ad mẽbra debilia sibi vicina expellunt: sicut cor ad ascellas: ꝛ cerebrũ ad loca q̃ sunt post auriculas: ꝛ epar ad inguina.

¶ Doctrĩa. vi. cuius est summa vna: ꝛ vnum capitulum.

¶ Summa est de virtutibus cuius sex sunt capitula.

¶ Sũme q̃ ẽ doctrine sexte q̃ est dictionis prime quod est de generibus virtutum ſm sermonem vniuersalem.

¶ Capitulum. i.

Virtutum ꝛ operationũ adiuicẽ alie ex alijs cognoscũtur. Oĩs ei virtus oꝑationis existit initiũ. Neq₃ aliq̃ oꝑatio ꝑuenit nisi ex ꝟtute. Ĩõq₃ vtrasq₃ in vno posuimus capitulo. ¶ Uirtutũ aũt gñ̃a ꝛ oꝑationũ ex eis ꝓuenientiũ apđ medicos sũt tria q̃ sũt gen⁹ ꝟtutũ vitaliũ ꝛ gen⁹ ꝟtutũ nãliũ ꝛ gen⁹ ꝟtutũ aĩaliũ. ¶ Et multis q̃dez philosophorꝫ ꝛ medicꝭ oĩb⁹: ꝛ p̃cipue Gaŀ. vr̃ ꝙ vnaq̃q₃ ꝟtutũ mẽbrũ p̃ncipale h₃ qđ ei⁹ existit minera: ꝛ a q̃ ei⁹ ꝓcedũt oꝑationes. Et vr̃ eis ꝙ ꝟtutis aĩalis sedes sit cerebrũ: ꝛ ipi⁹ ab eo ꝑueniãt oꝑatiões. ¶ Et ꝙ ꝟtus nãlis duas h₃ spẽs. Et vna spẽs ẽ cui⁹ finis ẽ custodire idiuiduũ ꝛ ꝯseruare ip₃ q̃ mĩstrat i re nutrimẽti q̃usq₃ ad finẽ crescẽtie ei⁹ nutriat corp⁹. Et hui⁹ q̃dẽ spẽi sedes ꝛ oꝑationũ ipi⁹ ꝓcess⁹ est epar. Altera ꝟo spẽs ẽ cui⁹ finis ẽ speciẽ ꝯseruare q̃ ẽ mĩstrãs i re gñ̃atiõis: ꝛ seꝑat ex hũorib⁹ corporis sp̃matis substãtiã: deĩde ip̃m informat sui creatoris p̃cepto. Et hui⁹ q̃dẽ spẽi hitatio ꝛ oꝑationũ ipi⁹ ꝓuẽt⁹ sũt testiculi. ¶ Uitalis ꝟo ꝟt⁹ ẽ illa q̃ spũs i eẽ cõ-

ſernat:q̃ ſenſꝰ ⁊ motꝰ vehiculū
exiſtit.⁊ ipꝫ reddit aptū ad eo
rū īpſſiōes recipiēdas cū ad ce
rebrū ꝑuenit:⁊ facit ipm̄ potē=
tē dādi vitā vbicūꝙ̄ expādit.et
huiꝰ qꝺ ꝟtutꝫ ſedes ⁊ oꝑatiōis
ipſiꝰ ꝓceſſꝰ ē cor. ¶Oibꝰ āt phis
maiorī.i.Ariſtoteli vr̄ ꝙ omniū
iſtaꝝ oꝑationū ꝑncipiū exiſtit
cor.Sꝫ ꝑmaꝝ oꝑationū eaꝝ ma
nifeſtatio i hiſ ꝑdictꝫ exiſtit ꝑn
cipijs.quēadmodū apud medi
cos cerebrū ē ſentiēdi ꝑncipiū.
⁊ poſt h̄ q̃ſꝙ̄ ſenſꝰ hꝫ mēbrū i q̃
eiꝰ appꝫ oꝑatio.Pꝛeterea cū ꝯſi
derāt ſicut dn̄t ⁊ certificāt iue=
niūt rē ſicut vr̄ Ariſtoteli:⁊ nō
quēadmodū ipſis vr̄:⁊ iueniūt
tractatꝰ ſuos effctos ex ꝓpōni=
bus ſufficiētibꝰ ⁊ n̄ neceſſarijs i
q̄bꝰ nō aſſequunt̄ niſi ꝙ ex rebꝰ
appꝫ.Medico āt inq̄ʒtū medi
cus n̄ attīct vt ꝯſideret q̄ ſit ha
rū duaꝝ ſniaꝝ ꝟitas:ſꝫ illꝺ ꝯſi
derare phus aut phyſicus dꝫ.
¶Medicꝰ aūt cū ꝯcedit̄ ei mē=
bra h̄ ꝑnoiata iſtaꝝ ꝟtutū ꝑnci
pia exiſtere n̄ curat i eo ꝙ ꝺ eē
medicatōis ꝯſiderat an ex alijs
habeāt̄ ꝑncipijs q̄ ſūt ipis pꝛio
ra vel non:neꝙ̄ illud ex eis exi
ſtit que phs non ei leuia facit.

¶De virtutibus naturalibus
quibus miniſtratur. Ca.ij.

Virtutū ꝟo nāliū:alie ſūt q̄
ſūt miniſtrātes:alie ſūt q̄
miſtrate. ¶Et miniſtratarū q̄=
dē duo ſunt gn̄a.Unū genꝰ mi=
niſtrat i re nutriētꝫ ad hoc vt i=
diuiduū remāeat:qꝺ i duas ꝑ=
tit̄ ſpēs:nutritiuā:⁊ creſcitiuā.
Et alternū genꝰ miniſtrat i nu
triēte adhoc vt remaneat ſpēs:
qꝺ etiā in duas diuidit̄ ſpēs in
generatiuā ⁊ formatiuā.¶Uir
tus ꝟo nutritiua ē illa que nu
triēs in nutriti ꝯuertit ſilitudi
nē.ideo vt ꝑ ipm̄ reſtauratiōeꝫ eiꝰ
recuꝑet ꝙ diſſolutū fuit. ¶Uir
tus āt creſcitiua ē illa q̄ i totiꝰ
corꝑis diametrꝫ addit ſ̄ꝫ ꝓpor
tionalitatē naturalē quatenus
ipſum ad finē augmēti ꝑducat
ꝑ illud qꝺ ipm̄ ex nutriēte igre
dit̄. ¶Nutritiua ꝟo virtus cre
ſcitiue ſeruit:eo ꝙ nutritiua
qn̄ꝙ̄ affert nutriēs ei qꝺ diſſol
uitur equale:qn̄ꝙ̄ minus:qn̄ꝙ̄
plus. Sꝫ creſcitiua nō erit niſi
cum qꝺ ingredit̄ plus fuerit eo
qꝺ diſſoluit̄.Non tn̄ totū qꝺ ta
liter exiſtit eſt creſcitiua. Im=
pinguari eñ poſt macredinē i
etate ꝯſiſtētie eſt huiꝰ ſecte:nō
tn̄ eſt creſcitiua. Nō eſt eñ au=
gmētū niſi illꝺ qꝺ ſ̄m naturalē
ꝓportionalitatē in oibꝰ exiſtit
diametrꝫ:q̄tenꝰ ipm̄ ad creſcē=
tie ꝑducit cōplemētū.Deinceps
ꝟo poſt h̄ nullo mō ē ibi creſcē=
tia:⁊ ſi ſic ibi ipinguatio. Quē
admodū aīt ꝯſiſtētiā nō exiſtit
ēt ariditas:⁊ ſi ſit ibi macredo
lꝫ illꝺ lōgiꝰ exiſtat ⁊ a neceſſa=
rio exiēs magꝭ. ¶Et nutritiue
q̄dē oꝑatio tribꝰ ꝑticularibus
cōplet̄ oꝑatiōibꝰ. Una eſt ꝑmu
tatiōis ſube cōꝑhēſio q̄ eſt ſan=
guis aut hūor q̄ eſt i potētia ꝓ
ꝑinq̄ in effectu ſilis mēbro. Qꝺ
qn̄ꝙ̄ fallit quēadmodū in egri
tudie ꝯtingit q̄ atrophia vocat̄
que eſt nutrimēti defectꝰ. ¶Et
alia ē adherētia q̄ eſt vt h̄ rece
ptū nutrimētū ꝯpleto effctū effi
ciat.ſ.vt mēbri ꝑs fiat.qꝺ plerū
ꝙ̄ fallit quēadmodū i hydropi
ſi ꝯtigit carnoſa. ¶Et tertia ē
multitudo q̄ eſt vt hoc receptū
ꝙ iaꝫ factū eſt ꝑs mēbri ponat
ei ab oibus ꝑtibꝰ ſimile vſꝙ̄ in
eſſentia ⁊ colore. Qꝺ qn̄ꝙ̄ fal=

lit quemadmodū ↄtingit ī albaras ⁊ morphea. Cābiū ei ⁊ adherētia iā ibi sūt repta: sꝫ similitu do ñ ibi iuenit. Et hāc quidē opa tionē efficit v̄tꝰ imutatiua q̄ ē vna d̄ v̄tutibꝰ nutritiue ⁊ ē in hoīe vna i gñe ⁊ pricipio prio: sꝫ i mēbꝛꝭ siliū ptiū diuersifica tur. ¶In vnoqꝫ eñ mēbro exi stit v̄tꝰ ſ̄ꝫ eiꝰ ↄplexionē q̄ nutri mētū i eiꝰ ↄuertit silitudinē di uersa v̄tute q̄ nutrimētū aliꝰ pmutat. Immutata v̄o q̄ ē in epate opatōeꝫ efficit toti corpi cōeꝫ. ¶Gñatiue v̄o v̄tutis due s̄t spēs. vna ē q̄ i masculꝭ ⁊ femīs spma gñat. Alia q̄ diuidit v̄tu tes q̄ sunt in spmate: ⁊ pmiscet eas tēperādo ſ̄ꝫ q̄ vnicuiqꝫ cō uenit mēbro: dās neruo cōple xionē ꝓpā: ⁊ ossi ↄplexionē ꝓ priā. Hoc tñ totū ꝓuenit de sp mate siliū ptiū ⁊ silis pmixtio nis. ⁊ hāc quidē v̄tutē vocāt medici v̄tutē immutatiuā primi. ¶Uirtꝰ v̄o iformatiua ipmēs ē illa ex q̄ pcepto sui creatoris ꝓcedit mēbroꝝ lineatio: ⁊ ipo rū figuratio: ⁊ ↄcauitas ⁊ fora mina: ⁊ leuitas: ⁊ aspitas: ⁊ eo rū sitꝰ: ⁊ ipoꝝ ↄtinuitas: et ad vltimū opatiōes q̄ ex finibꝰ di mēsionū eoꝝ pēdēt. ¶Et huic quidē virtuti ministrātes sunt q̄ rē nutrimēti ministrāt ad spe ciē custodiēdā et sunt virtꝰ nu tritiua et crescitiua.

¶De virtutibꝰ naturalibꝰ ministrantibus. Cap. 3.

Uirtutes v̄o nāles q̄ ministrāt tñ v̄tute nutritiue s̄t mistrātes q̄ sūt q̄tuor v̄tutes attractiua retētiua: digestiua: ⁊ expulsiua. ¶Attractiua vero fuit creata ad attrahēdū nutri mētū: q̄ quidē opat̄ h̄ villis mem bri i q̄ est ſ̄m lōgitudinē ꝓtēsi. ¶Et retētiua fuit creata vt iu uatiuū r̄tineat dū v̄tutes ipm iuuātes i eo opant̄ q̄ ab ipo ali mēto suscipiūt: qđ eadē efficit̄ villis q̄ ex trāsuerso ꝓtēdunt̄. Et ē ēt cū villi q̄ ſ̄ꝫ latitudineꝫ icedūt auxiliū p̄bēt. ¶Digesti ua v̄o ē illa q̄ qđ attractiua at traxit ⁊ retinuit: retētiua i essē tia ↄuertit aptā v̄tutū i ea p mutatōeꝫ faciētiū opatiōi: ⁊ cō plexionē q̄ ↄuersiōi nutriētis i effectu ē ↄpetēs. ¶Hec ē eñ eiꝰ opatio i iuuatiuo q̄ vocat̄ digō ¶Eiꝰ v̄o opatio ē i sup̄fluitati bus: vt si possibile fuerit eas i hāc mutēt dispōnē q̄ ē vocat̄ di gō. Aut vt eaꝝ egressionē a mē bro i q̄ s̄t retēte facilē efficiat cū expulsiōe eaꝝ attenuādo essē tiā si q̄ ꝓhibꝫ fuerit grossities aut igrossādo si qđ vetat fuerit tēuitas. āt icidēdo si qđ ꝓhibꝫ fuerit viscositas. ⁊ hec quidē opa tio vocat̄ maturatio. est tñ cuꝫ digō ⁊ maturatio synonima di cunt̄. ¶Expulsiua āt ē illa q̄ su p̄fluitatē expellit ex nutrimēto residuā q̄ ad nutriēdū ñ ē ↄue niēs aut q̄ excedit mēsurā q̄ suf ficit ad nutriēdū ⁊ q̄ ñ ē necessa ria: aut eūat i receptaculo sibi apto sicut vrinā in vesica. Et h̄ quidē virtꝰ has expellit sup̄flui tates: aut p ptes ⁊ foramina q̄ sunt eis p̄parata: vel si nō fue rit ibi foramina p̄parata a no bili expellit ad ignobile ⁊ adu ro ad laxū. Cūqꝫ i pte expulsio nis fuerit d̄clinatio meri sup̄ fluitatꝭ nō ↄuertit eā virtꝰ ex pulsiua ab illa semita iquātū possibile fuerit. ¶His āt q̄tuor v̄tutibꝰ naturalibꝰ q̄tuor pri me s̄uiūt q̄litates scꝫ caliditas frigiditas:

friditas: siccitas: et hūiditas. ¶ Sed caliditas seruitiuz omnib⁹ q̄tuor p certo ē cōe. ¶ Frigiditas ṽo cū alicui eaꝝ seruit accidētaliter ⁊ nō essētialiter. Qđ eni frigiditati iest essētial'r est vt i oib⁹ ṽtutib⁹ sit ꝯria qm̄ oim virtutū opatiōes p motuz existūt. Et hoc q̄dē i attractiōe ⁊ expulsione manifestū existit. Sz i digestiōe etiā qm̄ digestio cōplek p ptes ei⁹ qđ fuit igrossatū ⁊ inspissatū ptiēdo ⁊ adiūgēdo ei qđ attenuatū fuit ⁊ subtiliatū. Et he q̄dē motiōes sūt separātes ⁊ tēpātes. Retētiua ṽo operak villos mouēdo trāsuersos ſm figurā ꝯphēsiōis bñ factā. Et friditas q̄dē est paraliticū faciēs: ⁊ mortificās: ⁊ ab oib⁹ ꝓhibēs opatiōib⁹. Ad retētionē tñ faciēdam accidētal'r cōfert qm̄ villos ſm bone cōprehēsiōis figurā tz. Nō ḡ i opationib⁹ ṽtutū essential'r igredik: sz tali p̄parat istr̄m dispositiōe q̄ ip̄z suā custodit opationē. Et expl'siua q̄dē a friditate iuuak ꝑpea ꝙ vētositatis ꝓhibet fieri dissolutionē q̄ ad expellēduz iuuat ⁊ q͛ i ei⁹ auxiliak grossitie: ⁊ ꝑpterea ꝙ villū q̄ ſz latitudinē ꝓtēdik exprimētē ꝯhit ⁊ ispissat ip̄m: ⁊ h̄ ē ēt istrumētū p̄parare: ⁊ nō est in ipsamet opatiōe auxiliū ferre. Et frig⁹ nō intrat i seruitiū harū virtutū nisi p accidēs. Si nō in ipsamet ingrederek; opationib⁹ noceret ⁊ motiōes debilitaret. Siccisitas ṽo i triū ṽtutū opatiōibus necessaria existit: q̄ sūt due mutatiua localiter ⁊ retētiua. Duab⁹ ṽo local'r mutatiuis: q̄ sūt attractiua ⁊ expulsiua: p̄bet siccitas auxiliū eo ꝙ mkta eis efficit sustētationē q̄ i motu est necessaria: motu vcz spūs q̄bas ṽtutes ad suas ꝺfert opatiōes ipulsiōe vehemēti quā ⁊ talem q̄lis ē ipsa hūoralis ꝓhibet fluxus cū in substātia fuerit spūs aut istrumēti. Sz retētiue pp cōstrictionē. Digestiua aūt pl⁹ idiget hūiditate. ¶ Post h̄ āt cū iter q̄litates actiuas ⁊ passiuas cōparauerī iquātū iste virtutes eis idigēt repies ṽtutez retētiuā pl⁹ idigere siccitate q̄ caliditate eo ꝙ tp̄s i q̄ q̄escere dz vill⁹ retētiue mai⁹ ē tpe i q̄ moueri dz vill⁹ q̄ ſz amplitudidinē tēdit ad ꝯstringēdū. Naz tp̄s qđ est ad mouēdū est illud qđ caliditate idiget ⁊ ē breue. Et totū reliquū tp̄s ei⁹ opationis ē ad tenēdū ⁊ ad q̄escēdū. ⁊ q͛ pueroꝝ ꝯplexio pl⁹ ꝺclinat ad hūiditatē: iō ṽt⁹ h̄ i eis pl⁹ est ꝺbilis. Attractiua ṽo pl⁹ indiget caliditate q̄ siccitate: qm̄ caliditas adiuuat i attractiōe i eo ꝙ maior ps sue opatiōis ē mouek: ⁊ pl⁹ necesse ē ei mouere ptes sui instrumēti q̄ q̄etas facek: ⁊ cū siccitate strigere. Hec ei ṽt⁹ ñ tm̄ idiget mkto motu sz plerūq; ēt motu idiget vehemēti. ⁊ attractio q̄dem fit aut virtute attractiua queādmodū manes attrahit ferrum: aut iplēdo vacuū: sicut aq̄ trahik i azaracha: aut calore sicut in lāpade attrahik oleū lz h̄ ps tertia reducak necessario ad iplēdū vacuū apđ certificātes: imo ē ip̄amet. Cū ḡ ṽt⁹ attractiua caliditatī habuerit auxiliū fortior erit attractio. Expl'siua ṽo min⁹ idiget siccitate q̄ attractiua: ⁊ retētiua. Nō eni idiget cōstrictione retētiue: neq; inse-

parabilitate attractiue ꝛ ↄstri
ctione ei⁹ ꝛ circūdatiōe attra=
cti tenēdo ptes īstrumēti dōec
ad illas alteri⁹ ptis attractio
ꝑueniat. et ad vltimū nl'lo mo
do idiget expulsiua quiete sed
motu ꝛ inspissatiōe pauca q̄ ad
exprimēdū ꝛ ad expellendū ta
li adiuuet mēsura q̄ten⁹ p ipaꝫ
remaneat instrumētū: figuram
expſſiōis ꝛ ↄstrictōis ↄseruās.
Quēadmodū i retētiua tēpus
longū. et in attractiua tp̄s bre
ue ē necessariū donec partiū at
tractio vnā applicet alij īoq;
siccitate parū idiget. Que aūt
pl⁹ eis oib⁹ indiget caliditate
est digestiua: q̄ siccitate nō in=
diget sed hūiditate vt nutriēs
efficiat ad penetrādū i forami=
na ꝛ ad figuras r̄cipiēdas aptū
reddat. ¶Neq; ꝑt aliq̄s dicere
ꝙ si hūiditas in digerēdo esset
iuuatiua: pueri possent res du=
ras digerer̄. Nō em̄ ꝑuenit pue
ris nō posse illō ꝛ iuuenib⁹ pos
se ꝑpter hoc: sꝫ ꝑpter homoge
neā et homogenee elōgatiōē.
Quod ei ex reb⁹ durū existit cō
plexioni pueroꝝ non est homo
geneū. Uirtutes igit̄ digestiue
corā eo non operan̄t neq; ipsuꝫ
recipiūt retētiue: sꝫ cito ipsum
expellūt expulsiue. Juuenū ꝟo
cōplexionib⁹ est id cōueniēs: et
ad eos nutriēdos ↄueniēs. ꝛ ex
hoc quidē collectū est qđ retēti
ua idiget cōstrictiōe ꝛ figurarū
ↄstrictiōis fictione lōgo tēpore
ꝛ pauco motiōis adiutorio. Et
attractiua ↄstrictione indiget
ꝛ fixione ↄstrictiōis tp̄e breuissī
mo ꝛ in motu multo idiget au
xilio. Et expulsiue ē necessariū
stringere tm̄ sine fixiōe de qua
non est curādū. Et indiget ad=
iutorio ad motū faciēdū. Et di=
gestiue est necessariū eliquare:
ꝛ tēperare: iōq; virtutes iste q̄li
tates illas q̄tuor ieq̄nal'r ope=
rari faciūt ꝛ eis ieq̄liter idigēt.

¶De virtutib⁹ aīalib⁹. Ca. 4.

Uirtutes āt animales itel
ligi volūt p illas: virtuteꝫ
illā que cum in mēbris recepta
fuerit ꝑparabit ad recipiēdum
ꝟtutē sens⁹ ꝛ mot⁹ ꝛ opatiōis.
vite: qb⁹ etiā admiscent̄ timo=
ris ꝛ ire motiōes: ꝑpea ꝙ i eis
reperiūt dilatatiōē et cōstri=
ctionē q̄ accidit spūi q̄ huic cō
parat⁹ est virtuti. ¶Nos autē
explanabim⁹ summā hāc. ꝛ di=
cem⁹ ꝙ quēadmodū ex hūoruꝫ
spissitudine ſm aliquā ↄplexio
nē substātia generat̄ spissa q̄ ē
membrū aut pars mēbri: ita ex
humorū vaporib⁹ ꝛ eoꝝ subti=
litate ſm aliquā cōplexionem
substātia generat̄ ꝛ subtilis est
spūs. et sic apud medicos epar
prime generationis est princi=
piū: ita cor generationis secun
de principiū existit. et hic spiri
tus cū ſm cōplexionē prouenit
quā debet habere: ad hāc virtu
tem recipiēdā preparat̄: deide
omnia illa preparat mēbra ad
recipiendum omnes alias vir=
tutes animales ꝛ etiā reliq̄s.
¶Uirtutes eedē animales in
spiritu q̄dē et in mēbris nō pro
ueniūt nisi postq; hec vitalis ꝑ
uenit virtus. Ideoq; licet ꝟtu
tes animales alicui⁹ mēbri de
struant̄: viuum tamen mēbruꝫ
adhuc existit: nisi hec ꝟt⁹ i eo
fuerit ōstructa. Nōne vides qđ
membrū stupidum aut paraly
ticū vnūquoq; ſm humiditatē
est nō habens sensum neq; mo=
tū. aut propter cōplexionē que

prohibet ipm eos recipere: aut propter opilationē que accidit inter cerebrum et ipsum in neruis qui ad ipsum proueniūt et tamen ipsum est viuum. ꝛ mēbrum cui accidit est nō habens sensuz neqꝫ motum ꝛ accidit ei vt putrefiat et corrūpatur. In membro ergo paralitico est virtus que ei⁹ custodit vitā donec cum remotum fuerit quod prohibet profluat ad ipsuz ꝟt⁹ sensus et motus. Ipsum nāqꝫ preparatū erat ad suscipiendū eā propter virtutis vitalis sanitatē in eo. Prohibens eñ non ꝓhibuit nisi vt nō eam in effectu reciperet. Sed mēbrū nō sic est mortuum. ꝛ preparans non est virt⁹ nutriendi tantū: ita vt dicamus ꝙ q̄diu virt⁹ nutriēdi affluerit viuū erit: ꝛ cū destruet erit mortuū: qm̄ hoc ipm ꝟbuz virtuti afferem⁹ nutritiue Fortasse eñ plerūqꝫ in aliquo eius opatio destrueret. et membruz viuū remanebit. ꝛ fortasse plerūqꝫ r̄manebit ei⁹ opatio ꝛ mēbrū tēdit ad mortē. ꝛ si virtus nutritiua inq̄ntū est nutritiua esset ipsa virt⁹ q̄ p̄parat ad sentiēdū ꝛ mouēdū vegetabilia p̄parata forēt ad sensuz ꝛ motū recipiēdo. Restat ergo vt si preparās alias res q̄ ꝓpriā sequat̄ ꝯplexionē q̄ vocat̄ virt⁹ vitalis et ipsa q̄dē est prima virt⁹ que in spiritu prouenit cū spiritus ex subtilitate humorū ꝓcedit Deinde spūs s̄m philosophuz Aristotelem per eā recipit pricipiū ꝛ aiaz primā ex q̄ alie ꝓfluūt virtutes. Harū vero virtutū opationes ab hoc proueniūt spiritu in principio rei: sicut etiam sensus apd̄ medicos non prouenit per spiritum animalē qui est in cerebro nisi ad crystalloydē penetrat aut ad linguā ꝛ alia. ¶ Cum ergo ꝑ spiritus in ventriculum peruenerit cerebri cōplexionem recipiet et erit ꝯueniēs vt ex eo ꝓueniant ꝟtutū opatōes q̄ i eo prio repte sūt: ꝛ silr̄ in epate: ꝛ silr̄ i testiculis. ¶ Et apud medicos quidē nisi postq̄ spirit⁹ in cerebro ad aliā cōuertitur cōplexionē non preparat̄ ad recipiendū animā q̄ est principiū motus ꝛ sensus. ꝛ silr̄ in epate lꝫ prima ꝯplexio iā inuenit ad recipiēdū ꝟtutē p̄mā vitalē. ꝛ silr̄ in vnoquoqꝫ mēbro. Apud eos eñ vnūquodqꝫ opationū gen⁹ aliā hꝫ animā. ꝛ neqꝫ est aia vna ex q̄ ꝟtutes iste ꝓfluunt: qm̄ huius summe aggregatio est aia. ꝛ siquidē p̄ma cōplexio iā aduiuit virtutē primā recipiēdā: tūc iā dedit vitalē vbi ꝓuenit spiritus ꝛ virt⁹ q̄ sunt ei⁹ ꝑfectio. Hec aūt virtus apd̄ eos nō sola sufficit vt spūs per ipsam oēs alias suscipiat ꝟtutes nisi ꝓpria ꝓuenerit cōplexio. Preterea dixerūt ꝙ virtus hec preter hoc ꝙ ipa est p̄parās vitā: est etiam motus substātie spiritualis subtilis principium ad mēbra ꝛ principiū cōstrictionis ꝛ dilationis aeris attracti ꝛ pulsus. Affert eñ adiutoriū in cōparatione vite. quod est passio: ꝛ in cōparatione opationū anime: ꝛ pulsus prebet auxiliū quod est actio. ꝛ hec quidē virtus virtutibus naturalib⁹ simílat̄: ideo ꝙ non voluntate ꝓueniunt vnde profluunt. ꝛ similatur virtutibus aialibus ꝓpter opationū earū diuersitatē ipsa eñ dilatat ꝛ ꝯstrigit. simul mo=

net ergo duobus motib⁹ ɔtra-
riis. ¶ Philosophi aũt cũ aiam
terrenã dicere volũt perfectio
nẽ corporis naturalis istrumẽ-
talis: ꝛ volunt dicere principiũ
omnis virtutis ex qua et ipsi
motus ꝓueniũt et operatiões
diuerse erit igitur hec virt⁹ se-
cundum philosophorum sentẽ
tiam virtus animalis sicut vir
tutes naturales quas nomina
uimus apud eos virtutes vocã
tur animales. Quod si nolue-
rint dicere animam ſm hãc in
tentionẽ sed volũt dicere virtu
tem que est principiũ cõprehẽ-
dendi et mouendi qđ ex aliq̃
ꝓuenit cõprehensione volũta-
rie. et naturalem volunt dicere
pro omni virtute ex qua opa-
tio ꝓuenit in suo corpore scđm
hui⁹ forme diuersitatẽ: nõ erit
virtus animalis: sed erit natu
ralis ꝛ altioris ordis q̃s sit ỽt⁹
quã medici vocant naturalẽ. ꝛ
si naturalẽ vocauerint illã q̃ rẽ
nutrimẽti ministrat ꝛ ɔuertit:
siue ad h̃ vt remãeat idiuiduũ
siue vt remaneat species: ñ erit
hec naturalis sed erit tertium
gen⁹. ꝛ qꝛ ira timor ꝛ silia eorũ
huius ỽtutꝫ sũt passiões: tũc lꝫ
eoꝝ pricipia sint sensus et esti-
matio ꝛ ỽtutes apprehẽdẽtes
huic tñ cõparate sunt virtuti.
Huius aũt virtutis declaratio
nem certificare: ꝛ an sit vna an
plures: i sapiẽtia ɔtinet natu-
rali q̃ philosophie ps existit.

¶ De virtutibus animalib⁹ cõprehendentibus. Ca. 5.

IN virtute autem animali
due copulantur virtutes:
q̃rũ ipa est sicut gen⁹ vna est si
cut virt⁹ cõprehẽsiua. ꝛ altera
ỽtus motiua. ¶ Et ɔprehẽsiua
q̃dẽ ẽ sicut duaꝝ virtutũ genus.
Una virtus comprehẽsiua ẽ ma
nifeste. ꝛ altera virtus cõprehẽ-
siua occulte. ¶ Et virtus quidẽ
manifeste ɔprehensiua est sensi-
bilis q̃ est gen⁹ ſm quosdã q̃nq꜠
virtutũ ꝛ octo ſm alios. Quod
si diximus ꝙ sint quinq꜠: erũt
virtus vidẽdi: ꝛ virtus audiẽdi
ꝛ virt⁹ gustãdi: ꝛ ỽt⁹ tãgẽdi: ꝛ ỽ
tus odorãdi. Et si dixerimus ꝙ
sint octo: erit hui⁹ cã: qꝛ plurib⁹
certificatoꝝ videt̃ ꝙ tact⁹ sint
plures virtutes. s. q̃tuor: et po-
nunt proprie vnũquodq꜠ q̃tuor
generũ tactus virtutẽ per se: li-
cet in mẽbro sensibili sint cõia
sicut gustus ꝛ tactus in lingua:
ꝛ visus ꝛ tact⁹ in oculo. hoc aũt
certificare est phi. ¶ Et virtus
quidẽ comprehensiua occulte ꝛ
non sentiens est sicut gen⁹ q̃nq꜠
virtutũ. ¶ Una est virtus q̃ vo-
catur sensus cõis ꝛ phãtasia. Et
apud medicos q̃dẽ sunt vna vir
tus. Sed apud certificãtes que
sunt ex phis: due sunt virtutes.
¶ Sensus em̃ cõis est illa q̃ oia
sensu percepta recipit: ꝛ ꝓpter
eoꝝ formas patitur q̃ in ipa co
pulãt̃. ¶ Phãtasia ỽo est illa q̃
eas custodit postq̃s ɔiũgũt̃ ꝛ reti
net eas post sens⁹ absẽtiã ꝛ q̃ haꝝ
duaꝝ ẽ recipiẽs alia ẽ a custodiẽ
te. hoc aũt certificare ẽ philoso
phi. Sꝫ q̃litercũq꜠ fuerit ei⁹ se-
des ꝛ opatiõis ei⁹ pricipiũ ẽ ãte
rior cerebri vẽtricul⁹. ¶ Et scđa
q̃dẽ ẽ ỽt⁹ quã medici vocãt cogi
tatiuã. Sꝫ certificatores vocãt
q̃nq꜠ imaginatiuã: q̃nq꜠ cogitati
uã. Si ei impauerit eis ỽt⁹ esti
matiua aialis quã postea noia-
bimus: ꝛ ipsam ꝛ ad suã ꝓuenit
opatiõnẽ: vocãt eã imagiatiuã
Et si ỽt⁹ ratiõalis ei impauerit ꝛ

reduxerit eã ad illð qð ei ꝑdest vocaꝶ virtus cogitatiua. Quocũqꝫ tñ modo fuerit iter hãc virtutem ⁊ primã existit differẽtia ꝙ pria est recipiẽs ⁊ custodiens id qð ad eã ꝑuenit ð formis sensu ꝑceptis: ⁊ ista ẽ illa q̃ se exercet ĩ eis q̃ in imaginatõe recõdita sunt exercitio ꝯponẽdi ⁊ diuidendi ⁊ singulas efficit formas queadmodũ ad eã perueniũt a sensu: ⁊ alias formas ab eis diuersas sicut hoiem q̃ in mõte volat smaradino. Sꝫ phãtasia nõ ponit corã te nisi q̃stũ recipit a sensu. Et huius q̃dẽ virtutis sedes ẽ vẽtriculus cerebri medi⁹. Et hec quidẽ virt⁹ est instrumentũ virtutis q̃ ꝑculdubio in aiali est occulta ꝯprehẽsiua ⁊ est estimatiua. Et ipa quidẽ est virtus qua aial iudicat ꝙ lupus est inimicus ⁊ filius est dilect⁹: et qui annonã prebere ꝯsueuit est amicus a quo nõ est fugiẽdũ: ⁊ hoc iudiciũ ſꝫ modũ existit nõ rõnale. Amicitia eñ ⁊ inimicitia nõ sensu sunt percepta: neqꝫ sensus eas ꝯprehẽdit: neqꝫ eis iudicat nisi virt⁹ alia. ⁊ licet nõ sit ꝯprehẽsio rationalis: est tñ ꝑculdubio aliqua apprehensio non rõnalis. Homo etiã plerũqꝫ vtitur hac virtute i multis suoꝝ iudicioꝝ ⁊ procedit queadmodũ animal nõ rõnale. Et hec q̃dẽ virt⁹ diuiditur a phãtastica: qm̃ phãtastica sensu percepta retinet: ⁊ hec in ꝑceptis sensu intẽtionis discernit non sensu ꝑceptas. Et sepaꝶ ab ea quam imaginatiuã vocamus ⁊ cogitatiuã: qm̃ illi⁹ operationes nullũ sequiꝶ iudiciũ: sed istius opationes nõ solũ iudiciũ: sed etiã iudicia sequiꝶ. Et illius operatiões sunt in sensu perceptis cõpositionẽ facere. Et istius operatio in sensu ꝑceptis iudicare intentiões extra sensum. Et queadmodũ in aiali sensus est iudicãs de formis sensu perceptis: similiter existimatiua est iudicãs de intẽtionib⁹ illaꝝ formarũ q̃ ad existimationem perueniũt ⁊ nõ ad sensum.

¶ Quidã aũt hoim sunt qui presumũt ⁊ hãc virtutẽ imaginatiuã vocant: sed non tñ curamus q: de noibus nõ disputamus: sꝫ intentiones ⁊ differẽtias intelligere debem⁹. Et medico quidẽ nõ est curãdũ vt hanc virtutem sciat. Impedimenta nãqꝫ operationũ ei⁹ impedimẽta operationũ aliarũ virtutũ q̃ sunt anteq̃ ipsa seq̃ntia sunt sicut phãtasia ⁊ imaginatiua ⁊ memorialis q̃ postea nominabimus. Et medicus quidẽ nõ curat nisi de virtutib⁹ ex quib⁹ cũ in suis impedimẽtis accidit lesio ꝑuenit egritudo. ¶ Qð si lesio accidit opationi alicui⁹ virtutis cã impedimẽti qð accidit pri⁹ opatiõi alteri⁹ ꝟtutis q̃ ei: fueritqꝫ impedimẽtũ illud sequutũ malitiã cõplexiõis alicui⁹ mẽbri aut corruptionẽ ꝯpositiõis: sufficit medico vt sciat impedimẽtũ illud ꝑpter malitiã ꝯplonis mẽbri aut sue ꝯpositiõis corruptionẽ accidisse: ad hoc vt cuꝫ medicina ei subueniat aut ipm ab eo custodiat: ⁊ nõ curat scire dispõnẽ virtutis: cui qð accidit ñ accidit nisi nullo mediante postq̃ sciuerit dispõnẽ ei⁹ cui accidit illð qð accidit sine medio. Tertia ꝟo illaꝝ q̃s nominãt medici est q̃nta aut q̃rta cũ certificauerim⁹ q̃ est ꝟt⁹ ꝯseruatiua ⁊ memorialis Et est thesaurus ei⁹ quod per=

uenit ad estimatiuā de intētio-
nibꝰ in ꝑceptis sensu ex̄ formas
eoꝝ sensu perceptas. Sicut phā-
tastica est thesaurus eiꝰ qđ per
uenit ad sensū ex formis sensu
ꝑceptis. Et eiꝰ q̊dē locꝰ est po-
sterior cerebri ventriculꝰ. ¶ Hic
ꝟo est locꝰ cōsideratiōis phice
vtrūvirtꝰ cōseruatiua et memo
rialis et virtꝰ q̄ reducit illud ꝙ
est absens ad memoriā ex eis q̄
ab estimatiua sūt reposita sitꝟ
tus vna: aut ꝟtutes due. Medi
co tñ nō est ide curañ. qm̄ nocu
menta q̄ eis q̄litercūq; sint acci
dūt: sunt hōgenea. sunt. n. nocu
mēta q̄ i vētriculo cerebri poste
riori accidūt: vł de gñe ꝯpłonis
vel de genere ꝯpositiōis. ¶ Uir
tus vero comprehensiua que ē
vna de virtutibus anime cōpre
hēsiuis est humana rationalis
Et quia medici virtutē estimati
uā non cōsiderauerunt ꝓpter
causā quam diximus iō hanc
virtutem non considerauerūt:
non enim fuit eoꝝ cōsideratio
nisi in operationibus trium vir
tutum tantum ⁊ nō in aliis.

conplexio 169

¶ De virtutibus animalibꝰ
motiuis. Ca. 6.

MOtiua vero virtꝰ est illa q̄
chordas cōtrahit ⁊ laxat
ꝓpter qđ mouēt mēbra ⁊ iūctu
re dilatatione sua ⁊ flexione. ⁊
eius q̊dē penetratio est cū ner-
uis qui sunt lacertis ꝯtinui. est
⁊ genꝰ qđ secūdū specificatiōez
principiū motuū sigāt. In vno q̊
q; igit musculo est alia natura
q̄ ē sequēs iudiciū estimatiue a
qua ꝓuenit cōmunis cōsensus.

¶ Capłm postremū huiꝰ doctri
ne de operationibus.

DIcemus qđ operationum
singularium alie sunt q̄ ab
vna cōplent virtute verbi grā dī-
gestio. Alie q̄ a duabꝰ ꝯplēt vir
tutibꝰ: sicut cibi đsideriū: quod
ꝯplet a virtute naturali attracti
ua: ⁊ a ꝟtute sensibili q̄ ē i ore sto
machi. Attractiua ꝟo opat ex
hoc qđ mouet villū q̊ fꝫ lōgitu
dinem ꝓtēdit retinēdo illđ qđ
attrahit ⁊ sugendo ex hūoribꝰ
qđ ē sibi ꝓpriū. Sensibilis aūt
opat i hoc ꝙ hāc sētit passionē
⁊ q2 sentit mordicationē colere
nigre q̄ ē excitās desideriū cuiꝰ
esse notauimus. Et hāc quidē
opationē nō dicemꝰ duabꝰ com
pleri virtutibꝰ: nisi iō ꝙ cū sensi
bili acciderit nocumētū đstruet
itētio q̄ vocat fames ⁊ desideriū
neq; đsiderabit cibꝰ lꝫ eo corpꝰ
idigeat: et silr trāsglutiēdi opa
tio duabꝰ cōplet virtutibꝰ: vna
est attractiua naturalis: ⁊ alte
ra ē attractiue volūtarie. et p̊-
ma q̊dē suā ꝯplet opatiōez ꝑ vil
lū q̊ fꝫ lōgitudinē ꝓtēdit q̄ est
in ore stomachi ⁊ isofago. Et se
cūde ꝯplet operatio ꝑ villū la-
certi trāsglutiendi. cūq; vna
duaꝝ virtutū destruet: trāsglu-
tiendi opatio duriter ꝓuenit: sꝫ
quando non fuerit destruetur.
Sꝫ cū illa nō opata fuerit erit
transglutiēdi opatio difficilis
Nonne vides ꝙ cum desideriū
nō recte ꝓcedit duriter ꝓuenit
operatio transglutiendi illud
quod non desiderat. Imo cum
abhorremus aliquā rem: nau
sea nobis prouocabitur. Et cū
eam postea transglutire volue
rimus ⁊ tertia fuerit ab ea virtꝰ
nostra attractiua desideratiua
dura erit opatio volūtarie trās
glutiendi. ¶ Transitus quoq;
nutrimēti perficitur virtute mē
bri impellentis a quo procedit

& attractiua membri ad qd accedit & similr supfluitatū egressio que fit per duas vias. ¶Et forsitā plerūq; existūt operationis principiū due virtutes.s.animalis & naturalis. ¶Et fortasse plerūq; existūt eius causa virtutis & qualitas sicut ifrigidatio que phibet materias: & iuuat expulsiuā i parilitate supfluitatum que descēdūt a mēbro & vetat & in faciez reuerberat. ¶Et frigiditatꝫ quidē est equalitas que pter duas prohibet res.s. cum essentia substantiā eius qd effundit ingrossando & coāgustando poros. ¶Et res tertia q̄ est p accidēs que est qua caliditas extinguit attractius. ¶Et qualitas caliditatis attrahit p illud qd istis opponitur modis quos pdiximus. ¶Et caliditatis quidē qualitas & necessitas vacui nō attrahūt i primis nisi illud qd est subtile: & postea qd est spissum. ¶Uirtus vo attractiua naturalis nō attrahit nisi quod est ei magis conueniens: & qd nature eius est propriū attrahere: & plerūq; qd est magis spissum est magis proprium: et magis conueniens.

¶De eis que proueniunt ex his que comeduntur & bibuntur. Ca.15.

Quod comedit & bibit i corpore humano trib9 operatur modis. Aut em̄ in ipso sola sui q̄litate opationē efficit. Aut sui materia. Aut operationē facit tota sui substātia. Et fortasse res que ex his trib9 intelligunt verbis ppinque erūt scd̄m lingue cōsiderationē. Sed cum de his loq̄mur intētiones exp̄mere volum9 quas modo nominabim9. ¶Sui vo q̄litate agēs est illud qd calefieri solet cum est in corpore hominis: aut infrigidari & calefac̄ caliditate sua: aut frigefacit sua frigiditate: ita q nō ei assimilat. Et sui quidē operans materia est illd qd a sui cōuerti tur natura: & recipit formā alicui9 diuisiōis mēbroꝝ hūanoꝝ. Sz ei9 materia lz formā illā recipiat: est tñ cū accidit vt aliq̄ suarū q̄litatū q̄s habebat q̄ suomodo fortior existit q̄s hūani corporis q̄litas i ipsa remanere eā faciat a pncipio rei: donec cpleat coagulatio & assimilatio: sicut sanguis q̄ gn̄at ex lactucis: qm̄ i ipo est pl9 frigiditatꝫ q̄s sit i cōplexiōe hois lz sit fact9 sanguis & sit bon9 ad hoc vt mēbri hois pars fiat: & sanguis q̄ ex aliisgenerat huic existit cāli9. ¶Sui vo substātia operās ē forma sui specifica agēs & est illa qua ip̄m est id qd est: & nō q̄litate sui: pter q corpi sile fiat: aut fiat sile ei corpus. ¶Cūq; dico q̄litatē: vnam q̄tuor q̄litatū itelligo. ¶Qualitate igit sua operātis materia in opere ingressum non habet. ¶Sua igitur operās materia est illud cuius materia cum de substantia quā habebat alteratur alteratione quaz in ea fecit virtus que est in corpore restaurat illud quod ex eo fuit dissolutū primo & accēdit calorē innatum ppterea q in sanguine facit augmētū scd̄o. Et est etiā cū operatur suis qualitatibus que remāserunt in ipso tertio. ¶Et sua quidem operans substātia est illud quod forma sue speciei operatur quam acquisiuit post cplexionē: q cū ei9 simplicia se cmiscuerūt: & ex eis generata fuit res vna preparauit

se ad recipiēdā speciē ꝛ formam additā sup illud ꝙ habent simplicia. Hec ergo forma nō ē q̄litatis p̄me q̄ ē h̄ materia: nec cō plexio q̄ ex eis generat̄: s; est pfectio ꝗ acq̄siuit materia s̄ꝫ aptitudinē q̄ fuit ei acq̄sita ex cōplexiōe: sicut i magnete virt⁹ attractiua. Et sicut natura cuiuscūq; spērū vegetabiliū ꝛ aialiū. s. illa ꝗ habēt post cōplexionē: pp cō plexionis p̄parationē ꝛ neq; est de simplicib⁹ cōplexionib⁹: neq; ipsamet cōplexio: quia non est caliditas: neq; frigiditas: neq; siccitas: neq; h̄ūiditas: neq; simplices: neq; cōmixte: sed est v̄bi gr̄a color: aut odor: aut aīa: aut alia forma q̄ nō ꝑcept; sensū. Et isti⁹ forme q̄ generat̄ ex materia q̄nq; est pfectio passio alicui⁹ cū hec forma est virtus passiua. Et q̄nq; est eap̄ pfectio facere ꝛ nō aliud. Et est cū hec forma ē virtus agēdi ꝛ nō aliud. Sed cū est agēs ꝛ nō aliud est q̄nq; ē eius actio in corpore hois: ꝛ q̄nq; nō. Et ei⁹ q̄dē forme q̄ post cōplexionem ꝑuenit: aliq̄n accidit vt sit pfectio passio ab alio cū fuerit hec forma virt⁹ passiua. Et q̄nq; accidit vt sit pfectio ei⁹ in aliud actio. Et q̄nq; accidit vt sit hec forma virt⁹ sup operationem i aliud. Et q̄nq; euenit vt sit hec forma adiuuās sup operationē in aliud. Sed cum fuerit operatrix in alio aliq̄n euenit vt sit ei⁹ operatio in corpore hois: aliq̄n nō. Et si est virt⁹ in corpore hois agēs: aliq̄n efficit operatiōe; cō uenientē corpori: q̄nq; operationem nō ꝯuenientē. Tota aūt operatio hec nō ꝑuenit ex ei⁹ cōplexione: imo ex ei⁹ forma specifica adueniēte post cōplexione;.

Unde ꝑpter hoc vocam⁹ h̄mōi opationē a tota substātia. s. forma specifica: ꝛ nō q̄litate. s. n̄ aliqua q̄tuor q̄litatū: neq; eo ꝙ est earū cōmixtio. Cōueniēs v̄o est sicut peonie operatio q̄ destruit epilepsiā. Nō ꝯueniēs aūt sicut virt⁹ napelli q̄ hoīs corrūpit substātiā. Rediem⁹ ergo nūc ꝛ dicemus: quia cū dicis ꝙ res q̄ comedit̄: aut q̄ua fit inūctio ē calida aut frigida: volum⁹ dicere ꝙ est sic in potētia ꝛ nō i effectu. Et volum⁹ dicere ꝙ est in potētia pl⁹ calida ꝗ corpora nr̄a: aut pl⁹ frigida ꝗ corpora nr̄a. Et cū hanc potētiā dicim⁹ volum⁹ dr̄e virtutem ꝯsideratā p opationē caloris quā nr̄a corpa i ea efficiūt: q̄m cū ei⁹ portitor a calore innato q̄ est i nobis patiet̄: accidet in ea tūc illō in effectu. Est etiā cū hāc potētiā dicim⁹ ꝛ volum⁹ rem aliā dicere. Et est vt sit potētia cū itētiōe bonitatis aptitudinis: sicē cū dicim⁹ ꝙ sulphur est calidū in potētia. Et est cum diximus ꝙ res calida: aut frigida: ꝛ attēdim⁹ illō qō in ei⁹ cō plexiōe ex quatuor elemētis primis ē magis superās: ꝛ nō cōsideram⁹ opationē quā in nr̄is efficit corporib⁹. Est etiā cū de medicina dicim⁹ ꝙ est i potētia sic cū fuerit ius potētia i itētiōe habit⁹ sicut potētia scribe q̄ iā dimisit scribēdi opationē: ꝛ t̄n h̄ꝫ i scribēdo potētiā queadmodū dicim⁹ ꝙ napell⁹ i potētia ē corrūpēs. Inter hoc v̄o ꝛ primā existit differētia: quia prīa nisi postq; corp⁹ cōuersione manifesta ea cōuerterit nō exeūt ad effectū: istō aūt aut operat̄ ipsamet obuiatione sicut venenū viperarū: aut per quālibet cōuer

None i ſui qualitate ſicut napel
lus.Et inter potẽtias quidẽ pri
mas:etiã inter potẽtiã primam
quã nominamꝰ eſt aliqua potẽ
tia media que eſt ſicut potẽtia
medicinaꝝ venenoſarũ.¶Pre=
terea dicemꝰ ꝙ medicinarũgra
dusiam q̃tuor poſiti ſunt.¶Et
gradusquidẽ eoꝝ primuseſt il
lud qđ cuz comedit ⁊bibitur ex
quo fit inũctio efficit in corpore
ſua qualitateoperationẽ nõꝑce
ptam:ſicut cum calefit aut ifri=
gidat:⁊non ꝑcipit:neq̧ſentitur
calor aut frigiditas:niſi poſtq̃
reiteratũ fuerit ⁊multũ factum
fuerit.¶Et gradus ſecũdus eſt
vt fit operatio fortior iſta:ſ; tñ
non ꝑuenit ad impediẽdũ ope
rationesmanifeſte neq̧ curſum
earũ naturalẽmutat:niſi per ac
cidẽs aut cum multoties adue
nit ⁊eſt multum.¶Et tertiꝰqui
dez gradus eſtvt ex oꝑatiõe eiꝰ
eſſentialiter ꝓueniat ipedimen
tum manifeſtũ:ſed nondũ tamẽ
peruenit ad mortificãdũ ⁊ cor=
rũpẽdũ.¶Et quartꝰ eſt gradus
vt illud ad mortificandũꝑuenit
⁊ corrũpendũ.Et eſt quidẽ pro=
prietasmedicinarũvenenoſaꝝ:
hoc eſt illud qđexiſtit per quali
tatem.Cum tota vero ſui ſubſtan
tia mortificãs eſt venenũ.¶Di
cemus aũt denuo qđ totũ illud
ꝙ corpori aduenit qđ eſt ex eis
ĩter que currit agere ⁊ pati:aut
mutat a corpore⁊nõ mutat ip̃z:
aut mutat a corpore⁊mutatip̃z
aut non mutat a corpore ⁊ mu
tat ipſuz.¶Quod vero mutat a
corpore ⁊ nõ mutat corpus mu=
tatione đ qua ſit curãdũ aut cõ
uertit in ſimilitudinem corpo=
ris aut non cõuertitur. Illđ au
tem qđ in eius ꝯuertit ſimilitu

dinem nutrimẽtũ eſt abſolute⁊
illud qđ non in eius cõuertit ſi
militudinẽ eſt medicina tẽpera
ta.¶Quod vero a corpore mutat
⁊ ipſum mutat non eſt poſſibile
quin aut ſi cuz mutat a corpore
mutet corpus⁊ poſt corpus mu
tet ipſum ad vltimũ etdeſtruat
eius mutatio:aut non fit ita ſ;
ipſum mutet corpus ad vltimũ
⁊ deſtruat ipſum.Et prima q̇dẽ
diuiſio:autꝯuertit inſimilitudi
nez corporis:aut non ꝯuertitur
in ſimilitudinẽ corporis.Si in
corporisꝯuertit ſimilitudinem
erit medicinalenutrimẽtũ.Et,ſi
in corporis non ꝯuertitſimilitu
dinẽ erit medicia abſolute.Se
cũda autezdiuiſio erit medicia
venenoſa.¶Illđ vero qđ a cor=
pore nullo modo mutat⁊ ipſuz
mutat eſt venenũ abſolute.Cũ
aũt nos dicimꝰ ꝙ a corpore no
ſtro nõ mutat:nolumꝰ dicere ꝙ
non calefiat in corpore ꝑ opera
tionez innati caloris i ip̃o:imo
plurimum venenoꝝ non ope=
ratur in corpore niſi calefiat ꝑ
operationẽ caloris innati q̇ eſt
in ipſo.Sedvolumꝰdicere ꝙnõ
mutat i ſui forma naturali:imo
nec ceſſat ab eo operatiõe eius
virtute ⁊forma manẽtibꝰdonec
corpus corrũpat.Et eſt quidem
cum eiusnatura eſt calida:⁊ad
iuuat tũc ſuam ꝓprietatem na
tura eiusad reſoluendũſpiritũ
ſicutvenenũviperarũ ⁊ napelli.
Et eſt cum natura eius eſt frigi
da:⁊ adiuuat ſuam ꝓprietatez
natura eius ad congelandũſpi
ritum ⁊ debilitandũ ſicut vene=
num ſcorpionis:et iuſquiami.
Totũvero illud qđ nutrit in fi=
ne rei naturali motione corpꝰ
mutat.Et eſt calefacere: quoniã

cum in sanguine cõuertitur pro culdubio in calefaciẽdo augmẽtuȝ prebet ita vt lactuce ⁊ cucurbite taliter calefaciãt qualiter istud calefacere existit. Cum vero calefacere dicimus nolum⁹ calefacere istud sed illud qđ ex qualitate rei prouenit eius remanẽte specie. Et medicina quidẽ nutriens a corpore per sui mutat̃ substantiã: ⁊ mutat̃ ab ipso per sui qualitatẽ: sed prima mutatur ĩ sui qualitate. Et alia quidem mutat̃ primo in caliditate ⁊ calefacit sicut alia. Et est alia que mutatur prio in frigiditate ⁊ infrigidat sicut lactuca. Cũq3 eius cõuersio in sanguinẽ completur plurimũ operationis ei⁹ est calefacere ꝓpterea ꝙ in sanguine augmẽtum efficit. Quomodo enim non calefacit cum iã facta sit calida ⁊ sua frigiditate se expoliauerit. S3 vnicuiq3 earum etiam aliquid innate qualitatis associatur post ꝯuersionem in substãtia quoniaȝ in sangule qui generatur ex lactucis aliqua remanet ĩfrigidatio Et in sanguine qui generat̃ ex aliis aliqua remanet calefactio sed ex hoc vsq3 ad tẽpus. ¶ Medicinarũ preterea nutrimẽtum alia est que medicationi magis existit ꝓpinqua: alia est que nutrimento ẽ vicinior. Queadmodum ipsorũ nutrientiũ alia sũt quorum natura vicinior est substantie sanguinis: sicut vinuȝ et ouorum vitelli et aqua carnis. Alia que parumper sunt lõginqora sicut panis ⁊ caro. Et alia sunt que sunt valde longinqua sicut nutrientia medicinalia. ¶ Amplius dicemus ꝙ nutriẽs mutat corporis dispositionẽ q̃litate sui ⁊ quãtitate. Qualr̃ vero qualitate sui mutet iaȝ sciuisti. Quãtitate autem quoniaȝ aut augmẽtabit ⁊ pueniet ex eo ad fastidiũ ⁊ opilationes: ⁊ postea ad putrefactionẽ: aut minuet ⁊ perueniet ex eo ad ptisim. Sed augmẽtũ ĩ quãtitate ex nutriẽte semper est infrigidãs: nisi ꝓueniat ex eo putredo: et calefactio que calefit: sicut eniȝ putredo non accidit nisi ꝓpter calorem extraneũ: ita propter ipsaȝ etiam calor accidit extraneus. ¶ Dicem⁹ etiã ꝙ nutriens aliđ est subtile: aliud est spissũ: aliud est temperatũ. Et subtile quidẽ est illđ ex quo sanguis generat̃ subtil' ⁊ spissũ ex q̃ sanguis ḡnat̃ grossus. Uniuscuiusq3 aũt harꝫ diuisionũ: aut est eius nutrimẽtuȝ multũ: aut est paucũ. Exemplum subtilis ⁊ multi nutrimẽti est aqua carnis ⁊ vinũ: ⁊ oua sorbilia calefacta: aut retinentia. Ista enim multi existũt nutrimẽti qm̃ plurimũ substãtie ipsoꝝ ĩ nutrimentũ conuertitur. Exemplum spissi ⁊ pauci nutrimẽti ẽ caseus ⁊ caro salita ⁊ melõgia: ⁊ his similia. Res enim que ex eis in sanguinẽ conuertit̃. Exẽplum subtilis ⁊ pauci nutrimenti est iulep ⁊ olera que in substãtia sui temperata existunt: ⁊ in sui qualitate: ⁊ ex fructibus maciana ⁊ mala granata: ⁊ que eis similantur. Exemplũ spissi multi nutrimẽti est oua lixa: ⁊ caro vaccina. ¶ Cuiuscũq3 etiam harum dictionũ: alie sunt que sũt boni chimi: alie sũt que sũt mali chimi. Exemplũ subtilis multi nutrimenti ⁊ boni chimi ouorũ vitelli ⁊ vinũ et aqua carnis Exẽplũ subtilis pauci nutrimẽ

ti boni chimi lactuce maciana ꝛ mala granata. Exēplū subtilis pauci nutrimēti ꝛ mali chimi:pulmo ꝛ caro anagaid. Exēplū spissi mlti nutrimēti ꝛ boni chimi oua lixa ꝛ caro annualis agni. Exēplum spissi mlti nutrimēti mali chimi caro vaccia et caro anatꝫ ꝛ caro eq̄na. ¶Exēplū spissi pauci nutrimēti mali chimi caro salita. In hac aūt sūma inuenies temperametum.

¶Sūma prīa dictionis scđe de pulsu:cuius sunt.19.capitula.

¶De plsu ꝛ est fmo vlis. Ca.1.

Pulsus est motus receptaculorum spiritus ex dyastole et systole composit⁹ ad regendum spiritum per aerē attractū. ¶Consideratio aūt vel scia q̄ attēdit i pulsu aut est vniuersalis:aut pticularꝭ scđm vnāquāq; egritudinē. Et nos q̄dē hic de vniuersalib⁹ regulis sciētie pulsus loquamur. Et pticulares ad loquendum de egritudinibus particularib⁹ in posterioꝛib⁹ reseruabim⁹. ¶Dicemus ergo q̄ q̄sq; pulsus est cōpositus ex duob⁹ motib⁹ ꝛ duabus quietib⁹. Omnis nāq; pulsus ex dyastole ꝛ systole est ꝯpo sit⁹. Post hoc ṽo necesse est vt inter omnes duos ꝯtrarios mot⁹ q̄es interueniat. Impossibile est nāq; vt mot⁹ vn⁹ aliū motui ꝯtinuet. postq̄ spacio eoꝝ applicatur termin⁹ ꝛ extremitas in effectu. hoc tn̄ i sciētia naturali declarabitur. Postq̄ igit hoc ita est:īpossibile est q̄n in vnoquoq; pulsu anteq̄ alius consequatur quatuoꝛ iteruenīāt partes. s. mot⁹ duo: ꝛ q̄etes due. s. mot⁹ eleuatiōis ꝛ q̄es iter ipsaꝫ ꝛ depressionē ꝛ motus depressionis ꝛ q̄es inter ipsam ꝛ eleuationē.

¶Depressionis ṽo mot⁹ apud plurimos medicoꝛuꝫ nullo mō sentit. Sed apđ alios est cū aut in forti pulsu sua fortitudie sentit:aut i pulsu magno pp eleuatiōeꝫ sui aut i duro mltā sui refrenationē:aut in tardo ꝓpter lōginquitateꝫ tpis: sui motus.

¶Gal. q̄ꝫ dixit. Lōgo tpe nō fui sollicit⁹ ex depssiōe. Postea ṽo nō q̄eui tāgēdo dōec ex eo aliquid percepi ꝛ postea illud cōpleui. Naꝫ postea poꝛte pulsus mihi apte fuerunt. Qui ṽo ista studuerit vt ego pcipienti illud qđ cōsecut⁹ fui. Et licet sit ita vt dicit i plurimis tn̄ dispōnibus depressio nō est sensu percepta.

¶Cā vero ob quā statutū fuerit tāgere venas brachū est facilitas p̄bēdi ipꝫ:ꝛ q̄ hō nō ē sollicit⁹ vt ipꝫ discoopiat ꝛ rectitudo situs ꝓpter rectitudinē coꝛdis ꝛ eius quod est iuxta ipm.

¶Et opoꝛtet quidē vt sis tact⁹ manu super latus existēte. Qm̄ si manus sup vola plante extendat i latitudie augmentū p̄bet et ex eleuatiōe diminutionē facit ꝛ etiā diminuet ex lōgitudine:ꝛ ꝓprie in macilentis. Et resupinata augmentat in eleuatione et longitudine.

¶Opꝫ p̄terea vt tactus fiat in hora qua ille cui⁹ pulsus est sit ab ira remotus ꝛ gaudio ꝛ exercitio ꝛ oīb⁹ passionib⁹: ꝛ saturitate que grauedinem facit ꝛ fame ꝛ dispositiōe relinquēdi consuetudines ꝛ renouandi vsus.

¶Et opꝫ etiā vt sit de pulsu experimentū tēperati nobilis ita vt aliud ei comparetur.

gale

¶Ampliꝰ dicemꝰ ꝙ gñā ex q̇bꝰ
medici pulsꝰ dispōnē cognoscūt
ſm ꝙ ipsi referūt sunt. 10. q̄uis
eis fuerit necessariūvt posuissēt
ea nouē. Genꝰ q̇dē qđ ē sumptū
ex quātitate dyastolis. Et genꝰ
qđ est sumptū ex qualitate ꝑcus
siōis vene i digitos. Et genꝰ qđ
est sumptū ex tꝑe cuiusq̄ motio
nis. Et genꝰ qđ est sūptū ex essē
tia instrumēti. Et genꝰ qđ est sū
ptū ex eiꝰ euacuatiōe: aut reple
tiōe. Et genꝰ qđ ē sūptū ex calidi
tate tactꝰ ip̄ius aut frigidita-
te. Et genꝰ qđ ē sūptū ex tꝑe q̇e-
tis. Et genꝰ qđ ē sūptū ex pulsꝰ
eq̄litate aut diuersitate. Et ge-
nꝰ qđ ē sūptū ex eiꝰ ordinatiōe i
diuersitate sui aut in ordinatio
ne. Et genꝰ qđ ē sūptū ex pōdere
¶Genꝰ vͦo quātitatis pulsus si
gnificaꝛ ex quantitatibꝰ suaruꝫ
triū dyametroꝝ q̄ sūt ipsiꝰ lōgi-
tudo ⁊ latitudo ⁊ eiꝰ ꝓfunditas
Sūt ergo in eo nouē pulsus di-
spōsitiōes simplices ⁊ cōposite.
Et nouē q̇dē simplices sunt: lon
gus: curtus: ⁊ mediocris: ⁊ latꝰ
⁊ strictus: ⁊ mediocris: ⁊ profun
dus: aptus: ⁊ mediocris. ¶Lō-
gus aūt ille est cuiꝰ partes in lō
gitudine plꝰ sentiunꝛ q̄ʒ natura
lis absolute: qui est ꝑ certo eiꝰ
qui cōplexionē habet tēperatā
aut naturalis q̇ est eiꝰ q̇ huic est
propinquus ⁊ est temperatꝰ cui
est propriū. Et tu quidē iaꝫ p̄us
sciuisti d̄r̄iam inter eos. ¶Cur
tus vero est ei cōtrariꝰ. ¶Et in
ter eos est mediocris. Et tu q̇dē
iudicabis ſm hanc regulā i sex
que remanserūt. ¶Composita-
rum vero ex his simplicibus q̄-
dam sunt q̄ nomē hn̄t ⁊ quedā q̄
nomine carent. ¶Ille em̄ qui in
longitudine ⁊ altitudine ⁊ lati
tudine est augmētatus vocatur
magnꝰ. Et q̇ i his oībꝰ ē diminu
tus vocaꝛ paruꝰ. Et q̇ inter eos
existit tꝑatꝰ. ¶Qui vͦo in latitu
dine ⁊ altitudie ē augmētatꝰ vo
caꝛ grossus. Et q̇ i eis ē minutꝰ
d̄r subtilis: ⁊ q̇ ē iter eos ē eq̄lis.
¶Generis aūt qđ ex eq̄litate ꝑ
cussionis bene in digitos sum-
ptum est tres sunt species. For-
tis ⁊ ip̄e est q̇ apud diastolē ta-
ctui resistit: ⁊ debilis q̇ est ei op
positus. Et eq̄lis q̇ est iter eos.
¶Generis quoq̄ quod ex tem-
pore cuiusq̄ motiōis sumptum
est tres sunt species. Velox ⁊ est
qui motum in breui tēpore cō-
plet. Et tardus ei contrarius.
Et equalis inter eos existens.
¶Generis vͦo quod ex essentia
instrumenti sumiꝛ tres sunt spe
cies. Mollis qui est recipiēs re-
ditum ad interiora ⁊ cōpressio-
nē facilē. Et durus q̇ est ei con-
trariꝰ. Et inter eos mediocris.
¶Generis aūt qđ est sumptum
ex eo quod cōtinetur tres sunt
species. Plenus ⁊ ipse est q̇ sen-
titur sicut si in eiꝰ foramine eēt
humor implēs de quo solicitan-
dum est: vt pure euacueꝛ. Et va
cuus est ei contrarius. Et inter
eos mediocris.
¶Et generis quidem quod ex
suo tactu sumptū est: tres sunt
spēs: calidus frigidus: ⁊ tꝑatus
¶Generis vero quod est sum-
ptū ex tempore quietis species
sunt tres. Frequens ⁊ ipse est in
quo tempus sensatum quod exi
stit inter duas percussiones est
breue: qui etiā vocatur ꝯsequēs
⁊ spissus. Et ei cōtrarius rarus
qui etiam dicitur laxus et reso
lutus. Et inter eos mediocris.
Et hoc quidem tempus est secū

dum qđ ex systole cognoscitur. Si vero systole nullo modo cognita fuerit: erit tempus qđ inter omnes duas diastoles conti nuat: et si ipa cognita fuerit erit ſm duo tpa duoꝝ extremorum. ¶Genus vero quod est sumptuz ex equalitate et diuersitate est: aut equale aut diuersuz scꝫ inequale. Et hoc quidem est p comparationē similitudinis aut dissimilitudinis pulsuum: aut partiū vnius pulsus: aut vni⁹ partis pulsus in quinqꝫ rebus: magnitudine et paruitate: aut fortitudine et debilitate et velocitate et tarditate: spissitudine: aut raritate duritie et mollitie: donec cōtingat ꝙ vnus pulsus est postremus sue diastoles citius pp vehementē calorē: aut debilior propter debilitatē. Quod si volueris dilatabis sermonē et ꝯsiderabis in equalitate et diuersitate in tribus gñibus predictis alias ptes: sed considerationū fortitudo ad istas reducta est. Pulsus vero equalis absolute est ille qui in omnibus est equalis qui si in aliquo eorū solo fuerit equalis: i eo solo dicetur equalis: sicut si diceremus equalē in virtute: aut equalem in velocitate. Et similiter diuersus est ille qui non est equalis: aut absolute: aut in aliqua re.

¶Genus autē quod ex ordinatione et inordinatione sumptuz est duas hꝫ species diuerse; ordinatus: et diuerse inordinat⁹. Ordinatus autem est ille cuius diuersitas habet ordinem conseruatum super quē transit. Et est secundum duos modo. Aut ordinatus absolute: et est cum totum illđ quod ex eo ꝓuenit nō habet nisi tantum diuersitatez vnam. Aut ordinat⁹ qui est proprie et ipe est qui habet duas diuersitates aut plures: sicut si ibi esset circul⁹ et ali⁹ circul⁹ ab eo diuersus: sed ambo ad suum redirent ordinem sicut si esset vnus circulus. Et inordinatus est q̃ est ei ꝯtr⁹. ¶Cūqꝫ certificaueris inuenies ꝙ hoc decimum gen⁹ est: sicut eēt noui gñis species intrās sub ineq̃li. ¶Debes aūt scire ꝙ in pulsu reperit natura musice queadmodū ars musice ꝯplet p adiūctionē sonoꝝ secundū ꝓportionē comitātē eos iter acuitatē et grauitatē p circulos casuum et tpoꝝ q̃ sunt inter eoꝝ pcussiones: sic est dispositio pulsus: qr proportio suoꝝ temporꝝ in velocitate et spissitudine et debilitate et in quantitate est sicut proportio adiūctionis eius. Et quemadmodū tp̃s feriēdi vł casus et quantitas sonoꝝ est cum sint ꝯueniētia: et est cū non sunt conueniētia: similiter est cū ibi diuersitates sūt ordiate: et est cū sūt iordinate. Et ꝓportio ēt dispositionū pulsus in fortitudine et debilitate et quantitate ē cū ē conueniens: et est cū non imo diuersa est. ¶Et hic q̃dē est egrediens a genere ꝯsiderandi ordinem. Gał. aūt videt id qđ potest sentiri ex proportionalitatibus pōderis est ſm vnā proportionē musicaꝝ nominatarū aut nō nominatarū. Nominataꝝ vero aut ſm ꝓportionez toti⁹ et qñqꝫ est ꝓportio tripli cū est proportio dupli adiuncta cū proportione addentis medietatem: et ipa est que dr proportio per quinqꝫ Et ſm proportionem q̃ est p totū et est dupla. Et ſm ꝓportionē

que est per quinqz:et est addēs medietatez. Et est ſm ꝓportionē q̄ est p q̄tuor:ꝛ est addēs tertiā. Et ſ3 ꝓportiōez addētē q̄rtā. Postea nō sentit. ¶ Et ego q̄dē miror quō proportiones iste p tactū discerni pſit? Dico tn̄ q̄ ei ē facile q̄ i gradu tāgēdi ↄsueuit ꝛ ꝓportiōat sonos p artē: postq̄ erit ei potētia cognoscēdi musicā acq̄sita:ꝛ cōpabit factū per notū hō ēt iste cū suā intētionē ad pulsū reduxerit. hmōi poterit discernere ꝓportiōes p sensuz. ¶ Sen⁹ ꝟo qđ ex pōdere est sumptū est p cōparationem proportiōis quātitatū ꝓportionū q̄tuor tēpoꝝ q̄ sunt duob⁹ motib⁹ ꝛ duab⁹ q̄etib⁹. Et si sensus totū hoc discernere nō p̄t: tn̄ est p cōparationē ꝓportionis quātitatū ꝓportionū tēpoꝝ diastoles ad tp̄s qđ est iter duas diastoles ꝛ ad vltimū tp̄is in q̄ est motus est ad tempus in quo est quies. ¶ Qui autem ponunt in hoc capitulo cōpositionē temporis motus ad tempus motus et tēporis quietis ad temp⁹ motus quietis. mittunt capitulum in capitulo: licet hmōi missio sit tolerabilis ꝛ nō sit icōueniēs l3 tn̄ non est bona. Et pondus quidē est illđ in quo ꝓportiōes musice cadunt. Et dicemus q̄ pulsus aut ē boni pōderis: aut mali pōderis. Et illius quidē q̄ est mali pōderis sunt tres species. Una est illi⁹ cui⁹ pōd⁹ est mutatū ꝛ est iuxta pōd⁹:ꝛ iste est cuius pond⁹ est pōd⁹ etatis q̄ est iuxta etatē illi⁹ cui⁹ est pulsus sicut cum iuuenes hn̄t pōdus pulsuū pueroꝝ. Et altera est separati pōderis: sicut cū pueri habent pōdus pulsus sicut senū. Et tertia est egrediens a pōdere:ꝛ ille est cui⁹ ponderi pulsus hois nō similat. Et multa egressio pulsus a pondere magnā in dispōnibus ſigt mutationem.

¶ De pulsu eq̄li ꝛ diuerso. C. 2.

Dicunt q̄ diuersi pulsus diuersitas: aut est in multis pulsib⁹: aut i vno pulsu. ¶ S3 q̄ vno pulsu diuersificatur: aut in multis diuersificat partib⁹. sc3 in locis separatis in quibus cadunt digiti: aut in vna parte scilicet in loco vni⁹ digiti. Et multis q̄dē q̄ in multis diuersis existit ptib⁹ est diuersus gradat⁹ eq̄liter currēs:ꝛ ipse q̄dē est q̄ ab vno icipit pulsu ꝛ permutat ad maiorem eo: aut ad minorez: et ꝓcedit sic ſm regulam donec p̱uenit ad finē in diminutiōe: aut in augmento per similē ordinē deinde intersecatur. ꝛ ad primā magnitudinē redit: aut rediēs ex paruitate sua simili reditu i ambabus dispositionib⁹ ad primam regulā: aut diuersificans postquā venerit a principio qđ est hmōi ad finem qui est hmōi. Et est cū ad finē p̱uenit:ꝛ est cū intersecatur ante ipsuz:ꝛ est cū addit supra ipm donec intersecat in medio cessando:ꝛ est cuz agit ab hoc diuersuz:ꝛ illud est vt in medio sui iteruenıat motus. ¶ Et pulsus q̄dē cessationē habēs est diuersus in quo expectat mot⁹ ꝛ venit quies. ¶ Et ille q̄ in sui medio habet motū ē diuersus in quo expectatur q̄es et venit mot⁹. ¶ Diuersitas ꝟo pulsus in multis partib⁹ vnius pulsus. aut est in situ suarū partium: aut in motu suarum partiū. Sed diuersitas q̄ est in situ suaꝝ partiū ē diuersitas ꝓpor=

tionis partiū vene ad ptes. et qm̄ partes sunt sex: erit illd qd in eis cadit ex diuersitate sil'r.
¶Diuersitas aūt que est i motu aut est in velocitate ⁊ tarditate: aut in cōsecutione ⁊ p̄uentione scʒ vt moueat pars eius añ horā sui mot⁹: aut post horā: aut i fortitudie ⁊ d̄bilitate: aut in magnitudie ⁊ puitate. ⁊ hoc totū aut curret s̄m ordinē eq̄lē: aut diuersū in augmēto ⁊ diminutiōe. Et illud q̄deʒ aut erit i duab⁹ ptib⁹: aut i tribus: aut in quatuor: scʒ in casu digitorū. ⁊ tu quidē cōponere poteris ⁊ ordinare. ¶Ex diuersitate v̄o pulsus in vna parte est ille qui est intersect⁹ ⁊ rediuiuus ⁊ cōtinuus. ¶Intersect⁹ est aūt i partē vnā cum paruo motu separat: ⁊ partis vni⁹ q̄ ex eo itersecat cū quiete est cū duo extrema diuersificant i velocitate ⁊ tarditate ⁊ i sil'itudine. ¶Reditiu⁹ v̄o est vt puls⁹ magn⁹ redeūdo fiat paru⁹ in vna parte: deiñ i reditu subtili recti. et hui⁹ q̄dē modi est ille cui⁹ q̄dā specierū in alias igrediunt. et hoc est vt sit vn⁹ puls⁹ sicut duo pp diuersitatem: aut duo sicut vnus: ppea q̄ alie in alias ingrediunt. et istud q̄dē est s̄m sniam eorū qui i hoc nō cōuenerūt. ¶Cōtinu⁹ aūt ē ille cui⁹ diuersitas est ordinata in cōtinuitate nō sensu pcepta separatiōe i eo ad qd ip̄a mutat ex velocitate ad tarditatē: aut ecōtra: aut ad eq̄litatē: aut ieq̄litatē i eis: aut ex magnitudie: aut paruitate: aut eq̄litate in eis ad aliqd eoꝝ ad qd mutat. et hoc quidē est cū s̄m similitudinē sui p̄cedit. Et est cū accidit vt cū ꝯtinuatione sua sit in aliq̄b⁹ suarū partiū plus diuersitatis et in aliis minus.

¶De specieb⁹ pulsus diuersi q̄ nomina habēt ꝑpria. Cap. 3.

Ex eis est gazallās q̄ est diuersus i vna pte cū fuerit tardatus: ⁊ deide intersecat et fit velox.
¶Et ex eis est vndos⁹: ⁊ ipse q̄dem est q̄ est diuersus i magnitudine partiū vene ⁊ earū puitate ⁊ eleuatiōe ip̄aꝝ ad supiora ⁊ i latitudie ⁊ i ꝯsecutiōe et p̄cessiōe i pricipio mot⁹ pulsus cū mollitie q̄ est i ip̄a. et ipse q̄dē nō est valde pu⁹: ⁊ hʒ latitudinē quādā: ⁊ assimilat vndis: q̄rū alie alias sequunt s̄ʒ rectitudinē cū diuersitate q̄ est iter eas i eleuatiōe eaꝝ ad supiora ⁊ descēsiōe ad iferiora ⁊ velocitate ⁊ tarditate. ¶Et ex eis ē v̄miculos⁹ q̄ ē illis sil'is sʒ ē paruus m'te spissitudis: cui⁹ spissitudo existimat velocitas sʒ nō est. ¶Et formicās q̄ ē valde minor ⁊ vehemētiorꝫ spissitudis. ⁊ v̄miculosi q̄dē ⁊ formicātꝫ diuersitas i eleuatiōe ad supiora ⁊ p̄cessiōe ⁊ ꝯsecutiōe i sēsu ē manifestior ip̄oꝝ diuersitate i latitudine: imo q̄si nō apparet id. ¶Et est ex eis serrin⁹ q̄ vndoso in ptiū diuersitate similat: ⁊ i eleuatiōe ad supiora ⁊ latitudine ⁊ p̄cessiōe ⁊ ꝯsecutiōe: sʒ ē durior: ⁊ cū duricie ipsi⁹ ptes i duritie diuerse existūt. ⁊ serrin⁹ q̄dē ē pls⁹ velox spiss⁹ ⁊ dur⁹ cui⁹ ptes i magnitudie diastoles diuerse existūt iduritie ⁊ mollicie
¶Et ex eis ē cauda soricina: ⁊ est ille q̄ ordinat in diuersitate suaꝝ partiū ex diminutiōe ad augmētū: āt ex augmēto ad di

minutiōez. Et cauda q̇dē sorici
na ē cū est i pulsibꝰ multꝫ: ⁊ ē cū
i vno pulsu i partibꝰ multꝫ; aut
in pte vna: ⁊ eiꝰ diuersitas ꝓpa
est illa q̄ ex magnitudie pēdet:
⁊ est cū est in cōparatiōe veloci
tatis ad tarditatē: aut fortitu=
dinis ad debilitatem.
Et ex eis est mesaliꝰ: ⁊ ipē est q̇
ex diminutōe ꝓcedit ad aliquē
t̃minū in augmēto: postea recli
nat̃ iferiꝰ ad suū ordinē donec
ad ṗmū terminū diminutionis
ꝑueniat. Est ḡ sicut due caude
soricine q̄ ꝯtinuant̃ apud maio
res eius extremitates.
Et ex eis est bispulsans. Et in
ipso q̇dē discordati sūt medici.
Sūt em̄ q̇dā q̇ ipm̄ vnū pulsum
ponūt diuersuz in p̄ssiōe ⁊ ꝯse
cutiōe. Et sūt alij q̄ ponūt ipm̄
duos pulsꝰ quoꝝ vnū alteꝝ cō=
sequit̃: ⁊ ad vltimū iter eos nō
existit tp̄s qđ dilatet̃ ad colligē
dū systolē deinde diastolē. Nō
em̄ oē ex quo ꝯsequūt̃ due per=
cussiōes opꝫ vt sint duo pulsus.
Alioq̇n ille cuiꝰ itersecat̃ diasto
les ⁊ deide redit: essent duo pul
sus. Neqꝫ em̄ oꝫ vt sint duo pul
sus nisi cū icipit ⁊ fit diastoles ⁊
postea redit ad fūdū faciēdo sy
stolem: deinde redit iterū ⁊ dia
stolem facit.
Et ex eis sunt q̇etē hñs ⁊ cadēs
i medio q̊s p̄diximꝰ. Sꝫ drĩa i=
ter cadētē i medio ⁊ gazellātē ē
qꝛ gazellātꝫ scđa aĩ venit q̄̃ cō=
pleat̃ pria: sꝫ in cadēte i medio
est pulsus q̇ venit i tpe q̇etis cū
cōpletur percussio prima.
Et ex istis q̇dē capl'is sunt pul=
sus spasmosꝰ ⁊ tremulꝰ ⁊ retor
tus q̇ filo qđ torquet̃ assil'at̃: et
ē ex capl'o diuersitatꝫ i p̄cessiōe
⁊ ꝯsecutōe ⁊ i situ ⁊ i latitudie.

Et cordosꝰ q̇dē est ex sūma re=
torti ⁊ sil'at̃ tremulo: sꝫ tñ in tre
mulo diastoles ē magꝭ occulta
⁊ sil'r exitꝰ ab eq̄litate sitꝰ i ele=
uatōe ad supiora ē i retorto oc
cultior: sꝫ tēsio i cordoso est ma
nifesta ⁊ ē cū eiꝰ torsiōe ad vnā
ptē tm̄. Plurimū v̄o tales acci=
dūt q̄les isti .s. cordosꝰ ⁊ retorsꝰ
ad vnū latꝰ declinās i egritudi
nibꝰ siccis. ¶ Pulsuū v̄o cōposi
toꝝ species quasi infinite sunt
et neqꝫ habentes nomina.

¶ De primo q̇ ex speciebꝰ pul=
sus est naturalis. Cap. 4.

Uiusqꝫ geneꝝ p̄noiatorū i
q̊ est supfluitas augmēti
vl' diminutiōis naturalis est eq̄
lis: nisi fortꝫ qm̄ naturalis i eo
ē augmētatꝰ. Et si aliqđ alioꝝ
gñuz augmētū p̄buerit nisi for
titudinis augmētū sequēs: ⁊ fa
ctū fuerit maiꝰ. verbi gr̃a: ipse
erit naturalis ꝓpter fortē. Alio
rū v̄o generū q̄ neqꝫ augmētuz
neqꝫ diminutionē tolerāt: natu
ralis est mediocris: ⁊ ordinatꝰ
et qui est ponderis.

¶ De causis specierum pulsus
predictarum. Cap. 5.

Ausarū pulsꝰ q̄dā sūt cōes
necessarie essētiales i ꝯsti=
tutiōe pulsꝰ igrediētes: ⁊ vocāt̃
ꝯtētiue. Et q̄dā sūt i ꝯstitutiōe
pulsꝰ nō igrediētes. et haꝝ q̇dē
alie sūt isepārabiles q̄rū pmu
tatōe pmutat̃ iudiciū pl'sꝰ ⁊ vo
cāt̃ cāe isepabiles. ⁊ alie sēt sepa
biles q̄ vocāt̃ mutātes absolute
Cōtētiue v̄o cāe sunt tres. Uir
tꝰ vital' q̄ ē i corde mouēs pulsū.
et tu q̇dē iā sciuisti eā i capl'o d̄
v̄tutibꝰ. ¶ Et scđa ē istr̄m ⁊ ē ve
ne pulsatiles q̄s iā sciuisti cuz
numerauimus mēbra. Et tertia
necessitas extinguēdi ⁊ est ad=
ueniens

neniẽs p̄ quãtitatẽ notã extin-ctionis q̄ renouatur i termino calois opposita i suo icẽdio: aut extinctiõe aut equalitate sua.

¶ Et harũ quidẽ causarum cõtẽtiuarũ operationes mutantur scḋm id qḋ adiungitur eis ex causis inseparabilibus et mutantibus absolute.

¶ De his q̄ p̄ueniũt ex causis cõtẽtiuis solũmodo. Cap. 6.

Cum istrm fuerit obediẽs sui lenitate et virt⁹ fortis et necessitas ad extinguẽdũ vehemẽs erit pulsus magn⁹. Uerũtñ necessitas iuuantior his tribus est ad hoc.

¶ Qḋ si ṽt⁹ fuerit debilis: pl'⁹ p̄uitas eã p̄culdubio sequatur. & si cũ hoc instrm fuerit durũ: et necessitas pauca erit minor.

¶ Et etiã cũ durities efficit p̄uitatẽ: s; tñ paruitas cui⁹ cã est durities separatur a p̄uitate cuius cã est debilitas: p̄ hoc q̄ ẽ dur⁹ & nõ debilis. Et breuitas ei⁹ et p̄funditas nõ sic est mala: sicut est cũ est virtus debilis.

¶ Pauca q; necessitas p̄uitatẽ efficit: sed debilitas ibi nõ erit.

¶ Et neq̄ est aliq̄ harum trium q̄ pl⁹ efficiat p̄uitatẽ q̄ d̃bilitas.

¶ Et p̄uitas q̄dẽ duritiei cum ṽtute pl⁹ est q̄ p̄uitas p̄uationis necessitatis cũ ṽtute. Uirt⁹ nãq̄ cũ p̄uatiõe necessitat; nõ minuit multũ ex equali qm̃ a diastole p̄hibentẽ nõ h;. Et nõ declinat ad hoc vt nõ mltũ sup temperamentu; addat: nisi io q̄ nõ multã habet necessitatẽ.

¶ Si vero necessitas mlta fuerit virt⁹ fortis & instrm inobediens p̄pter suam duritie; magnitudini: nõ poterit eẽ q̄n fiat velox & velocitate restauret id quod deest ex magnitudine.

¶ Quod si virt⁹ fuerit debilis & puls⁹ nõ poterit magnificari & velocitas i eo ñ op̄ata fuerit nõ poterit esse quin fiat spissus q: spissitudine restaurat illḋ q̄ ei defuerit ex magnitudie & velocitate: & mlte vices tenebunt locũ vni⁹ vicis sufficiẽtis & magne aut duarũ velociũ. Et hoc q̄dẽ ẽ sicut cũ homini necesse ẽ ferre rẽ ponderosam: quã si poterit vna vice totã feret. Si ṽo nõ: diuidet eã in duas partes & festinabit. Et si non: in multas partes ipsa; distribuet et feret quãq̄ partem quocunq̄ modo poterit cũ spatiositate aut velocitate. Deiñ nõ cessabit iter quaslibet duas oneraturas ei⁹ l; sit i eis tardat⁹. Qḋ si multe fuerit d̃bilitat; stabit tunc & feret eã festine & redibit cum tarditate.

¶ Si ãt ṽt⁹ fuerit fort; & istrumẽtũ obediẽs: s; necessitas erit maior fortitudie tẽperata: virtutis augmentabit velocitatẽ cũ magnitudie. Et si necessitas fuerit fortior: erit cũ magnitudine et velocitate spissitudo.

¶ Lõgitudinẽ q; magnitudis cause p̄ certo efficiũt cũ aliq̄d p̄hibẽs ãplitudinẽ p̄hibuerit & eleuationẽ ad superiora nõ p̄miserit fieri sicut durities istri ṽbi grã q̄ amplitudinẽ p̄hibet et d̃sitas carnis & cut; q̄ sursũ eleuari nõ p̄mittũt. S; ẽt est cũ in ãplitudine addit macies.

¶ Et ãplitudinẽ q̄dẽ efficit aut venarum vacuitas vt p̄ ipsã tũica supior sup iteriorẽ d̃clinet & dilatetur: aut mlta instri lenitas. Spissitudis ãt cã ẽ d̃bilitas: ãt mlta necessitas: aut caliditas.

Et raritatis q̇dē cā ē ꝟt⁹ q̄ ne cessitatē i magnitudine supat: aut friditas mlta diminuta a necessitate: aut nimia itēsio ꝟtutꝫ ꝛ aduēt⁹ ꝑditiōi ꝓxim⁹.
Cāe vero debilitatis pulsus et mutatiōib⁹ q̇dē sunt: tediū ꝛ vigilie ꝛ euacuatio ꝛ macies et humor nocu⁹ ꝛ exercitiū supfluū ꝛ hūoꝝ mot⁹ ꝛ ıp̄oꝝ obuiatio mēbrꝫ fortꝫ sens⁹: aut cordi vicinis ꝛ totū illđ quod vehementer resoluit.
Et duritiei pulsus cāe sunt siccitas corpis: vene: aut ei⁹ fortis extēsio: aut vehemēs frig⁹ cōgelās. Et ēt est cū pulsus i crisib⁹ durescit ex fortitudie pugne ꝓpterea ꝙ mēbra ꝑ ıp̄az extēdūt ad partē impulsionis nature.
Lenitatis ꝟo cause sunt: cause naturales mollificātes sicut nutriēs ꝛ egritudiales mollificātes sicut hydropisis ꝛ letargia: aut ea q̄ neq͗ sūt naturalia: neq͗ egritudialia sicut balneatio
Et diuersitatis q̇dē cā cū ꝑseuerātia ꝟtutis est grauitas materiei cibi aut hūoris: ꝛ cū debilitate ꝟtutis ē pugna cāe ꝛ egritudines. Et causis q̇ꝫ diuersitatis est repletio venaꝝ ex sāguine: sꝫ qđ huic ē silē remouet minutio. Et plꝫ q̇dē fit diuersitas cū sanguis est viscosus suffocās spm̄ q̄ mouet i arterijs ꝛ ꝓprie cū densitas fuerit circa cor. Ex causis p̄terea ipsi⁹ q̄ eā i breui efficiūt tpe sunt stomachi repletio ꝛ tristitia ꝛ cogitatio i aliq̇ sꝫ cū i stōacho mal⁹ fuerit humor non cessabit diuersitas: et forsitan ex eo ꝓueniet tremor cordis ꝛ fiet pulsus tremulus.
Et serrini q̇dē pulsus cā diuersitas eius quod in corpe vene est fusū in putrefactiōe sui: aut ipi⁹ cruditate: aut sui maturatiōe: aut diuersitas dispōnū venaꝝ i duritie sua ꝛ mollitie aut apa in membris neruosis.
Bispulsantis ꝟo cā est virtutis fortitudo: ꝛ plīma necessitas ꝛ durities istrī q̇re nō obedit ei ꝙ ꝟtutes ipsi ꝑcipiūt đ dyastolē i vna vice: sic cū q̇s vult vna ꝑcussiōe aliq̇d icidere ꝛ ñ obedit ei adiuuat ab alīa ꝛ p̄cipue cū necessitas subito augmētat
Soricini ꝟo pls⁹ cā qñq͗ est ꝟtus debil' q̄ de labore ad q̇etē ordiate ꝓcedit: ꝛ đ q̇ete ad laborē sꝫ ille q̇ i vna ꝑmāet dispōne pl⁹ ē ꝟtutꝫ đbilitatē significās. Et cauda q̇dē soricina ꝛ q̄ eis silis existit est plus significās fortitudinē aliq͗: ꝛ ꝙ đbilitas est in fine. Sed eis đterior ē cauda finitiua. deiñ māsiua. Postea cauda reditiua.
Cadētis aūt in medio cā ē virtutis lassitudo ꝛ ei⁹ defectus: aut accñs sbito veniens ad qđ anima ꝛ natura subito ꝯdeūt.
Et spasmosi q̇dē pulsus cā sūt mot⁹ nō naturales i ꝟtute aut malitia in essentia instrumēti.
Pulsus autē tremul⁹ ꝓcedit ex fortitudine ꝛ instrō duro ꝛ necessitate forti. Sine istis eñi nō prouenit tremor.
Undosi aūt est cū ei⁹ cā existit virtutis debilitas sm̄ plm̄ ꝛ nō pōt fieri dyastoles nisi paulati ꝛ paulati. ꝛ est ēt cū instrī lenitas ei⁹ cā existit: licet virt⁹ nō sit valde debilis. Instrumentū nanq͗ molle ꝛ humidū concussionē et motū non q̄ recipit in vnamquāq͗ penetrent partem quemadmodum siccum quod est durum recipit quoniaꝫ sic-

citas pcussiōi ē apta ꝛ tremori.
¶Et duri qđē sicci finis sui pri cipiū motu mouet. Mollis ꝟo humidi ptē possibile ē moueri et aliam partem motu ipsi⁹ nō pati propterea qđ cito recipit separationē ꝛ flexionē ꝛ diuersitatem in figura.
¶Et vermiculosi qđē pulsus ꝛ formicātis cā ē fortis đbilitas itavt tarditas ꝛ spissitudo ꝛ diuersitas i partib⁹ puls⁹ ꝯiūgātur: qm̄ virt⁹ instrumētū in vna hora dilatare nō valet: sed paulatim et paulatim.
¶Causa aūt pulsus mali ponderis. Si puls⁹ qđē fuerit i dispōnib⁹ tpis qetis est augmētū necessitatis. Et si in dispositiōibus tpis mot⁹ fuerit ē augmētū debilitatis aut necessitatis priuatio. Sed pulsus tpis motus ꝑpter velocitatem dyastoles alius est ab hoc.
¶Et cause qđē pleni ꝛ vacui ꝛ calidi ꝛ frigidi sursū ꝛ submersi inferius manifeste sunt.

¶De pulsibus etatū et masculoꝝ ꝛ feminarū. Cap. 7.

Masculoꝝ pulsus maiores sunt ꝛ fortiores valde: ꝑpter vehemētiā virtutū eorū ꝛ necessitatis ipoꝝ: ꝛ ꝑpterea ꝙ eoꝝ necessitatis magnitudine ꝯplet. Et ē eoꝝ pulsus tardior pꝛ̄su mꝉieꝝ ꝛ rarior ꝃ plurimū
¶Et ois qđē pulsus in quo pseuerat virtus est spissus ꝛ oportet pculdubio ꝙ sit velox. Est eñ cū ante est velocitas ꝗ̄ spissitudo: propter hoc igit sicut pulsus masculoꝝ est tardior ita est rarior.
¶Pueroꝝ ꝟo pulsus lenior ꝑꝑ hūiditatē ꝛ ē debilior ꝛ spissior qm̄ calor ē fortis: ſꝫ ꝟt⁹ nō ē fortis eo ꝙ nondū sunt ꝯpleti. Puerorum ꝟo pulsus comparatiōe quantitatis corporis eorum est magn⁹: qm̄ eoꝝ istrumētū ē valde molle: ꝛ ipoꝝ necessitas ē valde fortis ꝛ eoꝝ ꝟt⁹ cōparatione quitatis corporis ipsorū nō est parue quātitatis. Uerūtn̄ eorū pulsus cōparatione pulsus completoꝝ est nō magn⁹: ſꝫ est velocior ꝛ spissior ꝑpter necessitatē. In pueris nāq multiplicat vaporis fumosi collectio propter multā digestionē eoꝝ ꝛ freqnētiā ei⁹i eis. Et propter hoc valde est necesse ipm̄ extrahere ꝛ calorem ipsoꝝ innatū euentare.
¶Iuuenū ꝟo puls⁹ ē multe magnitudinis: ꝛ nō est multe velocitatis: imo in ipsis est valde diminut⁹ ꝛ in spissitudine ꝛ ad raritatē tendēs. Et illorū quidem pulsus qui in pricipio iuuentutis existūt est maior. Et eoꝝ que sunt in medio iuuentutis est fortior. Et nos quidem iam declarauimus ꝙ calor in pueris ꝛ iuuenibus fere ē similis: ergo necessitas in eis erit ꝑpinqua: sed virtus iuuenib⁹ est augmētata. Habebit ergo ex magnitudine qđ in ipsis restaurat qđ defuerit ex velocitate ꝛ spissitudie. Et principiū quidem reivnde prouenit magnitudo est virtus. Sꝫ necessitas est appetens. Et instrumētū qđē est adiuuans.
¶Senū aūt pulsus est minor ꝑpter debilitatem. Et minoris velocitatis ꝑpter hoc etiā ꝛ ꝑpter diminutionē necessitatis. Et ꝑpter hoc est rarior.
¶Et pulsus qđem senum q̄ iam pcesserunt in annos est paruus et rarus ꝛ tardus.
¶Et ē cū mollis ꝑꝑ hūiores eꝝ

neos et nõ propter naturales.

De pulsu cõplexionũ. Ca. 8.

Pulsus calide cõplexiõis vehementis ẽ necessitatis. Qđ si virt⁹ cõuenerit ⁊ istrumentum: erit pulsus magnus. Si ꝗ vnũ diuersificabit: erit queadmodum dictũ est in pcedentibus. Et si caliditas qđẽ nõ male fuerit complexionis: imo naturalis: erit complexio fortis ⁊ sana ⁊ virt⁹ multũ fortis. Et necꝫ existimes ꝙ calor innatus si fuerit fortis quãtũcũqꝫ sit minuat ex virtute: imo ex eo puenit i substãtia spũs fortitudo: ⁊ in anima audacia. Calor vero cõplexiõis maliciã sequẽs quãto plus augmẽtatus fuerit tãto i virtute pl⁹ debilitatẽ augmentabit.

Complexio vero frigida declinat pulsus ad ptẽ diminutiõis sicut ꝓprie est puitas ⁊ proprie tarditas ⁊ raritas. Cũqꝫ instrumẽtũ fuerit molle latitudo et⁹ augmẽtata erit ⁊ ei⁹ silr tarditas ⁊ raritas. Qđ si durũ fuerit: erit min⁹ hoc. Et debilitas quidem quã mala cõplexio frida hereditare facit maior est ea ꝙ mala cõplexio calida facit hrditat qm̃ caliditas s. calori inato magꝫ ẽ cõueniẽs.

Complexionẽ vero humidã sequit inũdatio ⁊ dilatatio. et siccã quidẽ sequitur coangustatio et durities.

Ampli⁹ si virt⁹ fuerit fortis ⁊ necessitas multa accidet dispulsans ⁊ spumos⁹ ⁊ tremul⁹. Tu vero deinceps cõpone cõseruando principia.

Est preterea cuꝫ vni hoi accidit vt duorũ laterũ ipius diuersificet cõplexio. Erit ꝗ vnũ ipsorum frigidũ ⁊ alterum calidum. Et accidet vt diuersitate ꝙ puenit ex caliditate et frigiditate hoꝝ duoꝝ lateꝝ pulsus diuersi fiant. Eritqꝫ pulsus calidi lateris pulsus calide cõplexiõis. Et lateris frigidi puls⁹ cõplexionis frigide. Et ex hoc qđẽ scilꝫ pulsus idyastole ⁊ sua ⁊ sistole nõ ẽ ꝫ modũ accessiõis recessionis cordis imo ꝫ modũ diastoles ⁊ sistoles ipsi⁹ corpis arteries.

De pulsu tẽporum. Ca. 9.

In vere quidẽ est cum pulsus est paruus: non tamen in omni re ⁊ est in fortitudine augmentatus.

In estate vero ẽ velox ⁊ spissus ꝑpter necessitatẽ. Et puus ⁊ debilis ꝑpter virtutis resolutionẽ q̃ est propter resolutionẽ spũs ꝙ fit propter calorem exteriorem dominantem superfluum.

Et in hyeme est maioris raritatis ⁊ tardioris debilitatꝫ: ⁊ cũ hoc est pu⁹ qm̃ virt⁹ debilitat ⁊ i qbusdã corporib⁹ accidit vt calor i ꝓfundo teneat ⁊ adunet ⁊ virt⁹ fortior fiat: ⁊ hoc cũ cõplexio calida ẽ dominãs ⁊ refrenãs frigus ⁊ nõ ꝑ ipm̃ necꝫ patiẽs necꝫ frigiditas ad fundum vadit.

In autũno aũt est pulsus diuersus ⁊ trahit ad debilitatem quãdã. Sꝫ ipsi⁹ diuersitas ẽ ꝓpter multitudinẽ cõuersiõis complexionis accidẽtalis i autũno nũc ad calorẽ: nũc ad frigiditatẽ. Et ipsius quidẽ debilitas est etiã ꝑpter hoc. Cõplexio enim diuersa semper deterius efficit nocumentũ ꝙ similis ⁊ equalis licet sit mala. Et qꝛ autũnus est tempus nature vite contrariũ qm̃ calor in eodem debilitatur ⁊ siccitas fit fortior.

¶ Temporũ vero pulsus q̃ sunt inter tpa tpibus pportionant que sunt circa ipsa.

¶ De pulsu regionũ. Ca.10.

Regionũ quedã sunt tẽperatevernales: ꝛ quedã sunt calide estiue: ꝛ quedã sunt frigide hyemales: ꝛ q̃dã sicce autũnales. Indicia igit pulsuũ erũt in eis ſm mo dum quem sciuisti de pulsu temporum.

¶ De pulsu qui prouenit ex cibo ꝛ potu. Ca.11.

Exteri⁹ corpi aduenietia ꝛ ipm ingredietia puls⁹ dispositionẽ mutãt qualitate suiꝛ quãtitate. ¶ Sed q̃litate qm̃ si ad calefaciendũ declinauerint: aut ad infrigidandũ mutabũt ipm ſm illud. ¶ Et quantitate q̃dez: qm̃ si equalia fuerint: fiet pulsus in magnitudine augmẽtat⁹: ꝛ velocitatis maioris ꝛ spissitudinis propter augmẽtũ virtutis ꝛ caloris: ꝛ pmanebit hec mutatio aliquãdiu. Et si plurime magnitudinis valde fuerit erit pulsus diuers⁹ absq3 ordie pp̃ter grauitatẽ nutrietis supra virtutẽ: quoniã ex omni grauitate puenit i pulsu diuersitas. Et quidẽ existimauit. Archigenes q ei⁹ velocitas est tũc multo maior quã spissitudo. Et hec mutatio est pseuerãs: qm̃ causa pseuerantie lz sit multitudinis minoris hac: tñ est diuersitas ordinata. Qd si pauce fuerit quãtitatis erit pulsus minoris diuersitatis ꝛ magnitudinis ꝛ velocitatis: neq3 eius permutatio diu perdurabit quoniam materia pauca cito digerit. Ampli⁹ si vt⁹ deficiat ꝛ debilitet ex multitudine aut paucitate q̃cunq3 fuerit: siles erũt puls⁹ i puitate et tarditate vsq3 i finẽ rei. Qd si natura fortis fuerit i digerẽdo ꝛ puertẽdo fiet puls⁹ tẽperat⁹. ¶ Et vinũ etiã pprietatẽ hz: et est: qm̃ ex magnitudine ipsi⁹ lz sit subtile puenit diuersitas. Ex ipso tamen nõ puenit q sit tantum quãtũ illud qd prouenit ex nutrientibus q̃ sibi similantur: et hoc quidẽ est pp̃ter raritatẽ substãtie ipsi⁹ ꝛ subtilitatẽ ei⁹ et leuitatem. ¶ Cum autem vinum in actu est frigidũ puenit ex eo qd prouenit ex aliis frigidis in minorãdo ꝛ rarificãdo ꝛ tardãdo velocitatẽ sue penetrationis. Deinde cũ in corpe calefit: remouet velociter qd ex eo prouenit. ¶ Uinũ preterea cum in corp⁹ penetrauerit ꝛ fuerit calidũ non elongabitur multũ a naturaꝛ accidet velox resolutio ¶ Qd si cũ est frigidũ penetrauerit: fiet ex nocumẽto qd nõ fit ex aliis frigidis reb⁹ qm̃ ille tardãtur donec calefiãt: neq3 eorũ penetratio est ita velox vt isti⁹: illud em̃ veloci⁹ penetrat q̃ cõpleat calefactio. Et eius quidẽ impedimẽtũ est magnum ꝛ precipue in corporib⁹ q̃ horripilatiõi sũt apta. Et neq3 ẽ sicut impedimentũ calefactiõis ipsius cũ ipm calidũ penetrat: qm̃ ei⁹ calefactio in pñcipio obuiationis nõ puenit ad hoc vt magnũ faciat impedimentũ: imo natura ei obuiat cũ partitiõe ꝛ distributiõe ꝛ resolutiõe. ¶ Frigidũ vero est cum naturam deficere facit: ꝛ ei⁹ virtutẽ extinguit antea q̃ ad ptitionẽ ꝛ distributiõez et resolutionem perueniat. Et hoc quidẽ prouenit ex multitudine sue q̃titatis ꝛ calefactiõe ipsi⁹ ꝛ frigiditate. ¶ Cũ aũt ipz

ↄsideratū fuerit vnde fortitudinez efficit: alia habebit indicia qm̄ ipsum sua essētia fortes efficit sanos ꝓpterea ꝙ velocit̄ p̄bet augmētū in substantia spiritus. ¶ Sed lꝫ calefactio ⁊ ifrigidatio que ex eo fiūt plurimū corpora impediāt: est tamē cū vna queqꝫ earū cum aliqua cōuenit ↄplexiōe ⁊ ē cū nō cōuenit cū cōplexiōe. Est nāqꝫ cū res frigide eos fortes reddūt q̄ cōplexionem calidam malam habēt sicut dixit. G. ꝙ succꝰ granatica lefactos sēper fortes efficit: et hydromel infrigidatos semp reddit vigorosos. ¶ Uinum p̄terea vnde est calidum nā aut frigidum nā est cum quosdā fortes facit ⁊ quosdan debilitat. Nō t̄n sermo noster ē nūc ð hoc imo in virtute eius q̄ velocior ad spūm ↄuertitur: qm̄ hic sem p hꝫ p sui essentiā. Qð si vnū horū duoꝝ ipm̄ in aliq̄ corpore iuuerit: augmētabit̄ i faciēdo fortitudinē. Et si ei cōtrariū extiterit: minus fortitudinē faciet. ¶ Secundum hoc igitur ipsuꝫ pulsum conuertet secundū hoc Quoniam si fortitudinē faciet in pulsu augmentabit fortitudinem. Et si calefaciet in necessitate efficiet augmentū. et si ifrigidabit: minorabit necessitatē. Et ſm plurimū i fortitudine faciet augmētū. Nunqꝫ aūt i necessitate efficit augmētū quin in velocitate addat.

¶ Aqua ⁊o ꝓpterea quod nutrimentuꝫ penetrare facit vigorat ⁊ similitudinē operatiōis vini operat̄. Et quoniam nō calefacit imo infrigidat: non tātū auget in necessitate quantū vinum.

¶ De eis que somnus ⁊ vigilie in pulsu operatur. Cap. 12.

Pulsus quidē indicia i sōno diuersificant̄ ſm horā somni ⁊ ſm dispositionem digestionis.

¶ Pulsus igit̄ in principio somni est parꝰ: ⁊ debilis: qm̄ motꝰ caloris nālis tūc ē adↄstringendū ⁊ submergēdū ⁊ n̄ ad dilatādū ⁊ māifestādū: qm̄ ipē i hora illa totꝰ tendit ad occultū: ꝓpterea ꝙ ipꝫ aīa mouet ad nutriēs digeren̄. ⁊ maturan̄. superfluitates ⁊ est sicut superatꝰ et obsessus ꝓculdubio. Et pulsus etiā est maioris tarditatis ⁊ raritatis q̄niā licꝫ in calore accidat augmētū ſm cōstrictionem et coadunationē: tamē priuatus est augmēto qð hꝫ in hora vigiliarum propter motum calefaciētem. Et motus q̄dem plus ē ad iflammatiōn̄. ⁊ iclinatiōn̄. ad partē malitie complexionis. Sed cōstrictio ⁊ eoꝝ coadunatio tēperate minoris sunt inflammationis ⁊ minus extrahūt calorē ad estuationē. et tu q̄dem hoc scies ex hoc ꝙ anhelitꝰ laxi ⁊ ipsiꝰ estuatio multo maiores sūt āhelitꝰ ⁊ estuatiōe eiꝰ cuiꝰ calor ē ↄstrictꝰ ꝓpter causaꝫ q̄ similis est sōno. Uerbigratia submersi in aqua temperate frigiditatis q̄ si expergefactꝰ licet calor constrigatur ⁊ fugiat ex hoc nō tamen augmentum anhelitus eiꝰ perueniet ad id ad qð peruenit labor ⁊ exercitium q̄ sunt ei propinqua. Cūqꝫ bene consideraueris non inuenies aliud quod calorem vehementius incendat q̄ꝫ labor ⁊ motus.

¶ Et vigilie quidē calorē nō efficiunt motu corporis: ita vt euꝫ

corpus quieuerit nõ sit ipse necessariꝰ: imo faciunt calorẽ propterea ꝙ spũs ad exteriora mouetur: ⁊ motus eius ad ea estẽꝫ continuitatẽ cũ ista est eiꝰ grãtio. Cum autem cibus digestus est somno redit pulsus: ⁊ fit fortior ꝑpterea ꝙ virtus augmentũ recipit a nutriẽte: ⁊ reddit illud qđ ad ꝓfundũ descenderat ad regeñ. nutriẽs ad exteriora ⁊ ad suũ principiuꝫ. Et similiter ꝑpter hoc etiam magnificatur tunc pulsus multũ ⁊ propterea ꝙ cõplexionis caliditas ꝑpter nutriens augetur queadmodũ diximus. Et instrumenti etiam augetur lenitas per id quod ad ipsum ex nutrimento penetrat. Ueruntamen sua magnitudine non auget velocitatẽ neqꝫ spissitudinẽ: quoniam hoc non est illud qđ in necessitate prebet augmentuꝫ. Et hoc etiam nõ est ꝓhibens restaurari ex eo ꝙ necessariũ ẽ magnitudine sola. Deinde quãdo cũ dormiente somnꝰ perseuerauerit: fiet pulsus debilis ꝑpter caloris innati cõstrictionẽ ⁊ virtutis cõpressionẽ sub superfluitatibus que euacuande erant ſm euacuationis modos q̃ sunt inuigilijs ex quibus est exercitium ⁊ euacuationes q̃ nõ sentiunt. Cum autẽ somnus in principio euacuationẽ inuenerit: ⁊ nec iuenerit aliqđ ad ꝙ digerendum tendat: declinabit cõplexionẽ ad partẽ infrigidandi. Perseuerabunt ẽ paruitas ⁊ tarditas ⁊ raritas in pulsu: et incessanter augmentabũtur.

¶Uigilie etiã diuersa hñt indicia vel dissimilia. Cum eñ dormiẽs euigilabit: natura sui declinabit pulsꝰ ad magnitudinẽ ⁊ velocitatẽ ordinate: deinde ad suaꝫ naturalem redibit dispositionẽ. Sed subita cã euigilato accidit: vt pulsus eius illico cũ a somno remouetur: q̃escat: qm̃ virtꝰ corã eo quod subito euenit victa est: ⁊ deinde post hoc redibit ad euꝫ pulsus magnꝰ velox spissus ⁊ diuersus ad tremoreꝫ. Et quoniam motus iste est similis violento: iõ nõ inflãmat etiã ipsuꝫ. Et qm̃ virtꝰ subito mouetur ad repellẽdũ naturaliter illud qđ accidit: ergo motus accidũt diuersi ⁊ tremit pulsꝰ: sꝫ tñ ſm hoc non longo ꝑseuerat tpe: imo ad eq̃litatẽ cito redit: qm̃ lꝫ eiꝰ cã sit q̃si fortis: eiꝰ tñ durabilitas est pauca ⁊ cognitio destructionis ipsius est velox.

¶De iudicijs pulsus exercitij. Cap. 13.

In principio q̃dẽ exercitij ⁊ dũ est tẽperatũ pulsꝰ fit magnus ⁊ fortis: ⁊ hoc q̃dẽ ꝑꝑ augmentum caloris innati: ⁊ fortitudinẽ ipsiꝰ. Et fit ẽt velox ⁊ spissus valde: ꝑpter superfluam necessitatẽ quã facit motꝰ. Qđ si ꝑseuerauerit ⁊ fuerit ꝓlixũ aut lꝫ fuerit breue: erit tñ fortissimuꝫ: destruet qđ ex fortitudine ꝑuenit. Et debilitat pulsus. Et fiet paruꝰ ꝑpter repletionẽ caloris innati. Sed ipse fiet velox ⁊ spissus ꝑpter duas res: quarũ vna ẽ augmẽtũ fortitudis ⁊ necessitatis: ⁊ alia est: qm̃ virtꝰ retrahit ne magnitudini sufficiat. Postea velocitas incessanter minuit ⁊ spissitudo augmentat ſꝫ quãtitatẽ eius qđ ex ỽtute đbilitat. Deinde ad vltimũ si exercitiuꝫ perdurauerit ⁊ đbilitauerit: fiet pulsus formicãs ꝑpter debilitatem ⁊ spissitudinem fortẽ. Post

ea si magis supfluum fuerit rex ipso q̄si ad mortē pueniat: efficiet q̄d oīa faciūt resoluētia r reducet pulsuz ad hoc vt sit vermiculosus. Deinde faciet ipm̄ declinare ad raritatem r tarditatē cū debilitate r paruitate.

De iudiciis pulsuū balneatorum. Cap. 14.

Balneatio aut erit cū aqua calida: aut cum frigida.

Si aūt fuerit cum aqua calida in p̄ncipio p̄ueniēt ex ea fortitudinis r necessitatis indicia. Cūq̄ multū resoluerit debilitabit pulsum. G. q̄z dixit erit tunc paruus tardus r rar9. Dicem9 ergo q̄ debilitas q̄dē r puitas pulsus p̄culdubio existūt. Sed aq̄ calida cū in interioribus corporis calefactionē efficiet calore accidentali: fortasse nō durabit sed ad sui naturā que est in frigidandi redibit. Et fortasse durabit r permanebit. Q̄d si accidentalis qualitatis iudiciū supauerit: fiet puls9 velox r spissus. Et si supauerit q̄d ex natura sui proueniet fiet tard9 r rarus. Et si calefactio accñtalis ad tantā v̄tutis resolutionē peruenerit vt sincopi sit p̄pinqua fiet etiam pulsus tardus r rarus.

Sed balneatiōis cū aqua frigida facte frigiditas si penetrauerit: debilitabit pulsū r faciet puū r efficiet raritatē r tarditatē. Et si nō penetrauerit: imo calorē coadunauerit: augmētabitur fortitudo r crescet parum r minuet velocitas r spissitudo.

Ex aq̄s v̄o in thermis exñtibus q̄ sunt exiccātes duritiē in pulsu augmētāt: r ex ei9 magnitudine minuūt. Sz calefaciētes velocitatē in pulsu augmētant. Si aūt virtutē resoluerint: erit q̄d iam diximus.

De pulsu q̄ mulierib9 est proprius r est pulsus p̄gnātiū. ca. 15.

Necessitas q̄dē in eis ē multa p̄pter cōitatē filij in attractione aeris ipse enim quasi duabus attrahūt necessitatib9 r duab9 aeris attractiōib9. Sz virtus proculdubio nō augmētatur: neq̄ etiā minuitur nisi q̄ntum op3 p̄pter latitudinē paucā: q̄ p̄uenit ex pondere p̄gnatiōis propter hoc igitur indiciū v̄tutis medie r necessitatis fortis vlcit: r augmentatur pulsus r fit velox r spissus.

De pulsu dolorū. Ca. 16.

Dolor mutat pulsū: aut p̄pter fortitudinē sui: aut q̄r ē i mēbro p̄ncipali: aut p̄p lōgā morā sui. Et dolor quidē cū i sui p̄ncipio fuerit: faciet v̄tutē ebullire r mouebit ipsaz ad reststendū r referādū r inflāmabit caliditatez. Fiet ergo puls9 magnus r velox r maioris spissitudinis: q̄m fixio magnitudinē faciet r velocitatē. Cūq̄z dolor ad finem sue fortitudinis peruenerit propter illud q̄ dixim9 denerit propter illud q̄ dixim9 de modis procedet minorādo r redibit ad inferiora donec magnitudinē perdet r velocitatē r vicem earū supplebūt spissitudo fortis r paruitas r formiculatio r vermiculatio. Et si augmētatus fuerit: adducet ad raritatē r perditionem.

De pulsu apostematū. C. 17.

Apostematū quidem alia sūt q̄ febres faciūt. Et hoc aut propter eox magnitudinē aut p̄pter nobilitatē membri in quo sunt: Et pulsum in toto corpore mutant fm̄ mutationē

febris propriam: et nos ipsam dicemus in loco suo. Et alia sunt que febres nō faciūt et mutāt pulsum membri in quo sunt pprium per essentiam. Et est etiam cum reliqui corporis pulsum mutāt per accidens scilicet nō propter qd est apostema: sed propter qd dolorem efficit.

¶ Apostema aūt quod pulsum mutat: aut ipsum mutāt p spēm sui: aut per sui: tempus. aut per quantitatem suam: aut per mēbrū in quo est: aut p accidēs qd sequitur ipsum et comitatur.

¶ Quod vero per sui speciem mutat: ē sicut apostema calidū ex quo per suam speciem prouenit vt mutetur pulsus ad serrinum et ad tremorem et horripilationem et velocitatem et spissitudinem nisi ei contraria sit causa humectans que proprietatem serrini destruat: et vice ipius vndositatem supplere faciat verūtñ tremor et velocitas et horripilatio et spissitudo ipsum sp comitat. Et quemadmodum earū qdam sunt que serriui proprietatē phibent: silr sunt qdam earū q serrini ppietatē augmētāt: et ipam apparere faciūt. Et molle qdem apostema pulsum facit vndosum. Et si fuerit valde frigidū: ipm efficiet tardū et rarū. Durū vo apa pprietatem serrini augmētat. In exitura āt cū fit collectio: ipa pulsum puertit de pprietate serrini ad vndositātē pp humiditatē et lenitatē q ipam sequuntur et phet augmētū l diuersitate pp suam grauitatē: velocitas aūt et spissitudo alleuiat pp caloris accñtalis quietē causa maturatiōis.

¶ Mutatio vo ipi9 cā suorū ptēporū est. Qm dū calidū apa existit in augmento: pprietas serrini et quecunqz diximus sunt sicut in augmēto et eius durities sp augmentat pp extēsionē q augef: et in tremore pp dolorē. Cūqz ad statū peruenerit oia augmentanf accñtia pp illud qd fortitudinē sequitur. Ipm nāqz debilitat ipulsu: et in spissitudine et velocitate augmētū phet: deinde si plōgabit velocitas destruef et redeūdo fiet formicās. Cū aūt minuef et resoluetur aut apief fiet pulsus fortis pp ea q vtus exonerabitur a pōdere: et cessabit ipi9 tremor pp ea q dolor extēsiu9 minuetur. ¶ Scdm qtitatē vero sui. Quoniā magnū facit vt sint iste dispositiones maiores et magis augmentate. Et paruum vt sint rariores et paruiores. ¶ Et sm mēbrū. Qm ex mēbris neruosis prouenit augmētum in duritie pulsus et in pprietate quā hz serrinus ipsius. Et ex venenosis qdē puenit augmētū i magnitudine sua et vehemētia et diuersitas multa et pcipue si que in eis superate fuerint arterie sicut in splene et pulmone: et nō durabit huiusmodi magnitudo nisi qtū pseuerauerit fortitudo et mēbra humefacta et lenia ipsum faciunt vndosum sicut cerebrū et pulmo.

¶ Mutatio qua apostema mutat pulsū aliquo mediante est. Sicut apostematis pulmonis quod facit pulsum tremulum. Et sicut apostematis epatis qd facit ipsum mictualem. Et sicut apostematis rhenis quod facit ipsum stranguriālem. Et apostema membri fortis sensus sicut

stomachi ⁊ dyafragmatis facit ipsum spasum et sincopizantez.

¶De iudicijs pulsus accidentium anime. Caput.18.

IRa quidē ꝓpterea q̄d virtutē feruere facit ⁊ spm̄ subito dilatat pulsum facit magnū ad superiora se eleuantem velocem ⁊ spissum. In quo non oportet diuersitatem cadere quoniā passio existit similis: nisi timor ei admisceatur qui vna vice superet ⁊ hoc alia superet vice. Et similiter si verecundia ei admisceatur: aut contrarietas ab intellectu qui tacere precipiat ⁊ ne ferueat ad malum inferendum illi cui irascitur.

¶Et ex delitijs q̄dē ꝓpterea q̄d ad exteriora paulatim mouēt nō peruenit ad illud ꝙ peruenit ex ira i velocitate ⁊ spissitudie. Imo ē cū eius magnitudo sufficit necessitate: ⁊ est tardus ⁊ rarus.

¶Et silr pulsus letitie: qm̄ ipse fit magnus ſm plm cū lenitate et attinet tarditati ⁊ raritati.

¶In tristitia v̄o ꝓpterea ꝙ calor suffocat ⁊ submergit et fortitudo ⁊ virtus debilitatur opz vt sit pulsus paruus ⁊ debilis rarus ⁊ tardus.

¶Timor vero qui subito venit pulsum facit velocem ⁊ diuersū ⁊ inordinatū. Sed consuetus ⁊ q̄ ordinate prouenit: mutat pulsum ſm modū mutationis solicitudinis.

¶De sūma mutatiōis rerū ꝯtriarū nature eētie pulsus. Ca.19.

AB eis fit mutatio. Aut ꝓpter hoc q̄d accidit d̄ eis ex malitia cōplōnis: ⁊ tu q̄dē iā sciuisti pulsum cuiusq̄ cōplexionis. Aut ꝓpterea ꝙ virtutē cōstringūt ⁊ pulsū faciūt diuersū: ⁊ si cōstrictio valde fuerit fortis erit sine ordine ⁊ absq̄ pondere: ⁊ cōstrictionē q̄dē faciēs est oīs materialis multitudo siue sit apa siue non sit apa. Aut ꝓpterea ꝙ v̄tutē dissoluit ⁊ facit pulsū debilē: ⁊ oīa hec sūt sicut dolor fortis ⁊ egritudies aīales q̄ sūt fortis resolutionis.

¶Summa scd̄a. Doctrie tertie ffen secūde de vrina ⁊ egestiōe ⁊ est cōtinēs.13. capitula.

¶Est sermo vniuersalis de vrina. Caput.1.

IIe significationis dispōnū vrine non opz credere nisi postq̄ ꝯditiones obseruate fuerint.

¶Opz etenī vt vrina q̄ ꝯsideret sit pmavria q̄ in mane colligit. Et nō pmaneat lōgo tpe. Et nō sit ex nocte reseruata.

¶Neq̄ sit ille cuius est q̄ aquā nō bibit ⁊ cibū non comedit.

¶Et nō sit q̄ i cibo aut potu rē tingētem accepit: sicut crocū et cassiam fistulam: quoniā vrinā tingendo ad citrinitatem ⁊ rubedinē mutat: ⁊ sicut olera q̄ tingēdo mutāt ad viriditatez: ⁊ almuri q̄d ad nigredinem: ⁊ vinū quod mutat vrinam secundum suum colorez. Neq̄ sit q̄ exteriora sui re tingente infecerit sicut alcanna: qm̄ cum ex ea aliquis tingitur: fortasse eius vrina ex ea inficit. Neq̄ sit qui rē q̄ cū vrina aliquem humorez expellit: assūpsit: sicut q̄d colerā aut flegma expellit. Neq̄ se exercuit motibus corporeis aut opationibus aut dispositionibus que sunt extra cursum nature que vrine colorem mutant sicut ieiunium

aut vigilie aut labor aut ira aut timor. Oia enim hec vrinā tingunt scdm citrinitatē aut rubedinē. Et coitus vrinā valde impinguat. Et sicut vomitus et euacuatio quoniam hec colorem mutāt et substantiā que in vrina esse debet.

¶ Similiter cū ipa multis permāserit horis. Quapropter dixerūt qdā q post sex horas ispiciēda nō est: qm ipi significatio debilitatur et color mutatur: et hypostasis dissoluitur aut mutatur: et fit spissior: quāuis ego dicam q nec post horam vnam.

¶ Urina preterea tota itegre colligēda est in vrinali magno: ne ex ea aliquid effundatur.

¶ Et eius quidē dispositio illico cū mingitur nō est cōsiderāda neq nisi postq i vrinali residet.

¶ Et obseruandū est ne sol eam tangat: neq vētus ne perturbetur et ne congeletur donec hypostasis separetur et separatio compleatur. non enim descendit illico cū mingitur: neq i vltimo fine maturationis. Et nō colligatur in vrinali in quo alia fuerit nisi prius fuerit ablutum.

¶ Amplius vrine puerorum significatio est parua: et precipue infantiū: ppterea q lacte nutriūtur et q materia tigēs i eisē descēs et submersa in eorū quoq natura existit ex debilitate et multa dormitione qd maturitatis significationem pernecat.

¶ Et instrumentū quidē colligēdi vrinā est corpus peruium substantiam habens nitidā sicut vitrum clarum vt christallus.

¶ Scias aūt q vrina quāto plus eā tibi approximas tanto spissitudo augmentatur: et quāto plus elōgas eā a te augmētatur i ea claritas: et pp hoc differt ab oibus falsitatibus q sunt in ea qbus medici experiuntur cū eis ostendūtur.

¶ Cū vrina i vrinali colligitur: custodienda est a mutatiōe frigoris et solis et venti.

¶ Et oportet vt in lumine aspiciatur ita q super eā nō cadat radius imo ab ipo tegatur: et sic i ea iudicetur de accidētibus q i ipa appēt.

¶ Scito etiā q prima significatio quā vrina hz: ē de dispositione epatis et vrinarū aquositatis et sup dispositiōes venarum: et eis mediātibus alias demōstrat egritudies. Firmior tn eius significatio ē illa q de epate existit et ppe de dispositiōe gibbositas ipsius.

¶ Amplius significatiōes q ex vrinis habentur ex septē sūt accepte generibus. Genere coloris. Et genere substātie. Et genere claritatis et turbulentie. Et genere hypostasis. Et gñe qtitatis in paucitate et multitudine. Et genere odoris. Et gñe spume. Sūt vero qdā q iter hec gña ponūt genus tactus et genus saporis.

¶ Cūq dicimus genus coloris intelligimus illud qd visus i ea sētit ex coloribus. s. albedinē aut nigredinē aut qui iter eas existūt

¶ Et cū substantie genus dicemus intelligimus dispōnem ipsius in grossitudie aut tenuitate. ¶ Et cum dicimus genus claritatis et turbulentie: intelligimus q penetratio visus i ea ē facilis: aut nō est. ¶ Inter hoc āt genus et genus substātie existit differentia qm plerumq ē substātia grossa et clara sicut albumen oui et gluten pisciū liquatū et vitrū liquatū et oleum. Et plerumq est res subtilis substātie turbida: sicut

aqua turbida q̄ ē magis tenuis q̄ albumen oui. ¶Turbulētie aūt cā est ꝑmixtio ꝑtiū colores habentiū extraneos fuscos aut aliis colorib⁹ īfectos q̄ ab aspiciēte sēsu nō sūt ꝑcepti ꝛ ꝓhibēt ꝑuitatē ꝛ ñ ꝑ se ꝑcipiūt. ¶Inter eā vō ꝛ hypostasim existit dr̄ia qm̄ visus plerūq̧ cognoscit hypostasim. ¶Et inter ipā ꝛ colorē existit dr̄ia: quoniā color per totā humoꝝ substantiā ꝓcedit cum maiori permixtione.

¶De significationibus coloris vrine. Cap. 2.

Ex coloribus vrine sunt gradus citrinitatis. Sicut palearis. Deīde citrinus. Post flauus. Deinde ruffus. Post ea citragularis. Postea igneus qui tincture croci assimilat̄: ꝛ ipe q̄dē est vehemēter citrin⁹. Postea croce⁹ q̄ similatur capillis zachafarani: ꝛ iste q̄dē est quē vocant rubeū clarū. ¶Oēs aūt qui sūt post citrinū caliditatē significāt ſꝫ tñ ſm suos diuersificant gradus. Et est q̄dē cū accidūt ꝑꝑ vehemētiā mot⁹ ꝛ ꝑꝑ dolores: ꝛ ꝓpter famē ꝛ ꝑꝑ aq̄ abstinentiā. ¶Post istos vō grad⁹ ꝓdictos existūt grad⁹ rubedinis. Sicut rubeus rose⁹. Et rube⁹ obscur⁹ Et rube⁹ puluerulentus. Et oēs quidē sanguis dn̄iū significant. ¶Et in oīb⁹ in q̄b⁹ est color zachafarano attinēs est significatio dn̄iū colere rubee. ¶Et in oībus q̄ pulueruleto attinēt: est significatio dn̄iū sanguinis. ¶Et igne⁹ q̄dē magis sig̃t calorē q̄ rube⁹ ꝛ puluerulētus sicut colera in se calidior ē q̄ sanguis. Et color q̄dē vrie egritudinib⁹ acutis incēdētib⁹ trahit ad colorē zachafarani ꝛ igneitatē. Q̄d si ibi fuerit tenuitas: aliq̄ maturationis significat dispositionē ꝛ q̄ iā incipit et nō appareat in substātia. Si aūt citrinitas fortior fiat ꝛ vsq̧ ad igneitatis ꝑueniat terminū ꝛ ad finē in ea significat q̄ calor incessanter processit: ꝛ iste q̄dē ē finis citrinitatis. Q̄d si in ipo claritas augmētetur calor iā ſm diminutionē incedit. ¶Et est ꝓterea cū ī egritudinib⁹ acutis sanguineis vrina sicut ipse sanguis mingit̄ aptione vene ibi existente. Et sig̃t repletionē supfluā: que si paulatim mingendo emittit̄ ꝛ est cū odore malo: ē significatio timoris, ꝛ timet̄ ex ea ne sanguis ad loca suffocātia fus⁹ deriuet̄. Et peior quidē ea est cū est subtilis in colore sui ꝛ dispositione. Cū aūt ex ea multū mingitur: est cū est significatio bona in febrib⁹ acutis ꝛ cōmixtis qm̄ cū ē significatio crisis ꝛ sanitatis nisi in principio subito attenuet̄ aliq̄ sit hora crisis qm̄ tūc erit recidiuatiōis significatio. Et silr̄ si tenuitas post crisim ordinata nō fuerit. ¶In ictericia vō cum vrina adeo fuerit maioris rubedinis donec ad nigredinē trahat ꝛ pānum taliter tingat ne remoueri possit. Et q̄to plus fuerit erit sanius: qm̄ cū vrina in ipa fuerit alba aut rubea pauce rubedinis ictericia in sua dispositione manēte timetur ex ea hydropisis. ¶Fames quoq̧ est ex eis que vrinam vehementer tingūt ꝛ ipsam valde acuūt. Post vero sunt gradus viriditatis. Sicut vrina cuius color colori fisticoꝝ attinet: deīde cui⁹ color est similis colori eruginis eris Postea illa cui⁹ est color similis

colori ireos:deinde cuiꝰ color si
milať indico. Postea q̄ similis ē
succo porri. ¶Fisticalis vero si
gnificat frigiditatē. Et silr oēs
in qbꝰ existit frigiditas p̄ter eā
q̄ erugini eris aut succo porri si
milať:hec nāq3 vehemēs signifi
cat incēdiū. Verūtn̄ succo por=
ri similis sanior est ea q̄ erugini
eris similať. ¶Et illa q̄dē q̄ eru
gini er3 similať post laborē sig̃t
spasmū. ¶Viridis v̄o in pueris
spasmu3 significat. ¶Que vero
colorē ireos h3 frigiditatē vehe
mentē ſm plurimū significat et
añ ip̄a3 p̄cedit vrīa viridis. Et
q̄dā dixerūt ꝙ sig̃t venenum in
potu fuisse haustū. Et si fuerit ī
ea hypostasis spes erit vite. Et
si nō:timeť ei. Erugini v̄o eris
similis vehemētē significat per
ditionē. Graduū aūt coloris ni=
gri:aliꝰ est niger q̄ ad nigredi=
nē tēdit ſm viā coloris croci:si
cut ē ī ictericia:ꝛ sig̃t colere ru=
bee spissitudinem:ꝛ eiꝰ adustio
nē:ꝛ coľa3 nigrā q̄ accidit ex co
lera rubea:ꝛ sig̃t ictericiam. Et
aliꝰ est q̄ ex fusco ꝓuenit ad ni=
gredinem:ꝛ sig̃t colerā nigra3.
Et alius niger qui ꝓuenit ex vi
riditate ꝛ colore indico simili:
et significat colerā nigrā purā.
¶Et ad summū q̄dē vrina nigra
significat aut vehemēs incēdiū:
aut forte frigus:aut mortē:aut
caloris naturalis sup̱ationem:
aut crisim ꝛ expulsionē nature
qua ipsa colere nigre expellit
sup̱fluitates. Qđ aūt ex incen=
dio est cognoscitur:qm̄ illic est
fortis ardor: et ante ipsam fuit
vrina citrina vel rubea ꝛ hypo=
stasis est diuulsa:ꝛ ineq̄lis ꝛ in=
cōtinua:ꝛ nō est vehemētis ni=
gredinis:imo trahit ad colorē
croci ꝛ citrinitatē:aut ad fusci=
tatē. Et si ad citrinitatē trahit:
sig̃t multā ictericiā. Verūtn̄ qđ
ex friditate fit cognosciť vt añ
ip̄m habeať vrina q̄ ad viridita
tē trahit aut ad liuiditatē:ꝛ est
sedimē paucū iūctū ac si eēt sic
cū ꝛ nigredo in ipsa est purior.
¶Et ē ēt cū iter duas cōplōnes
dr̄ia notať. Qm̄ qn̄ cū vrina ni=
gra fortis odor fuerit significa=
bit caliditatē. Et cū fuerit cū ea
odoris priuatio aut fortitudis
eiꝰ debilitas significabit frigi=
ditatem. Cū em̄ nā valde fuerit
sup̱ata:odor nō erit ī vrina. Illđ
aūt qđ ex casu caloris accidit ī
nati cognosciť:ꝓpterea ꝙ ip̄m
sequiť fortitudis casꝰ ꝛ eiꝰ dislo
catio. Et illđ q̄dē qđ accidit ſm
modū purgatōis ꝛ crisis cogno
sciť sicut qđ accidit in fine q̄rta
nap̱:ꝛ cū splenis egritudies re
soluunť:ꝛ dolores dorsi ꝛ matri
cis:ꝛ febres melācolice:ꝛ nocu=
mēta q̄ ex mēstruop̱ accidūt re=
tētiōe ꝛ retētio eiꝰ qđ ex sangui
ne fluere solebat per anū ꝛ p̄ci=
pue cū natura ꝛ ars ī ꝓuocādo
mēstrua iuuāt:ꝛ sic accidit mu
lieribꝰ q̄rū mēstrua retinēť. Et
nō retinet natura sanguinis su
p̱fluitatē:ꝓpterea ꝙ ante ip̄am
precessit vrina indigesta aquo=
sa ꝛ propterea ꝙ post ipsa3 ad=
iuuet corp̱i alleuiatio:ꝛ erit ip
sius quantitas maxima copio=
sa. Qđ si non ita vrina fuerit ni=
gra:signū erit malū:ꝛ p̄cipue ī
acutis egritudinibus: ꝛ quāto
plus si eiꝰ quātitas fuerit pau=
ca quonia3 ex sua paucitate est
sciēdum ꝙ humorē iā destruxit
adustio. Et quanto magis fue=
rit grossa erit deterius. Et quā
to magis fuerit tenuis:erit mi

noris malitie. Et est quidē cū accidit: vt vrina nigra aut rubea obscura migat ꝑpter vini potionē qđ hui⁹ hȝ colorem cū nullo modo natura aliquid ī eo operata fuerit ⁊ exierit ſm suā dispositionē: sȝ in hoc nō est timor. Et est cū bone crisis significatio existit ⁊ in acutis egritudinib⁹ sicut si eger eaȝ tenuē minxerit ⁊ fuerit in ea suspēsio in ꝑtibus diuersis. multoties eñ significat sonitū capitis ⁊ vigilias et surditatē ⁊ desipiētiā. Et p̄cipue si paulati eā mixerit ⁊ ī lōgo tpe fuerit suspensa ⁊ fuerit ei⁹ odor acut⁹ ⁊ fuerit cū febrib⁹: qñ tūc vehemētē sigficabit capitis sonitū ⁊ desipiētiā. Sȝ qñ affuerit ibi isomnietas ⁊ surditas ⁊ desipiētia ⁊ sonit⁹ capitȝ sigficabit sanguis fluxū ex naribus. Et est ēt cū existit cā lapidis in rhene ¶ Ruff⁹ iqt. Uria nigra bona ē in egritudinib⁹ lapidis que ex humorib⁹ ꝑueniūt grossis. Et ē significatio mortalis ī egritudinib⁹ acutis. Dixit etiā ꝙ vrina nigra ē mala in egritudinibus rhenū ⁊ vesice cū vehemēs ardor ibi adest. Considera ergo alia signa. ¶ Urina nigra in senib⁹ nō ē bona ꝑꝑ illud qđ scis. Neq3 venit in eis nisi ex corruptiōe mala. Et similiter ī mulierib⁹ vrina nigra post laborē significat spasmū. ¶ Ad summū ꝓo vrina nigra in principio febriū est perniciosa. Et similiter in earū fine qñ nō cū ea fuerit alleuiatio: neq3 significauerit crisim. ¶ Urina aūt alba ſm duas intētiōes ē sciēda. Una eaꝝ ē cū ipsa est tenuis trāslucēs qñ vulgus qđ translucens est albū vocat sicut est vitrum qđ est clarū: ⁊ cristallū clarā vocat albā. Et altera est q̄ ꝑcerto est alba cuius color est disgregatiu⁹ visus sicut lac: ⁊ pergamenū: ⁊ ista q̄dem nō trāslucent vt visus ī ipsa penetret: trāslucētia enim pro certo nō est nisi oim colorū priuatio. ¶ Albū igiꝉ secūdū intētionē trāslucētis significat frigiditatē oĩno: et ē auferēs digestionis fiduciā. Et si cuȝ grossitudie fuerit significabit flegma ¶ Sed alba pro certo [redacted] erit cuȝ grossitudine. Et eius quidē alia est cui⁹ albedo est muscillaginosa ⁊ significat multitudinē flegmatis ⁊ humoris crudi. Et alia est cui⁹ albedo est vnctuosa: ⁊ significat adipis liq̄factionē. Et alia est cui⁹ albedo ē similis albule: ⁊ significat flegmatis liq̄factionē que accidit aut accidet. Et alia cui⁹ albedo est similis albedini que ē ī fūgo cū tenuitate ⁊ sanie: ⁊ significat excoriaturas vlcerosas in instrumētis vrie. Et si absq3 sanie fuerit: erit ꝑpter superationē materie mixte crude non mature. Et est cuȝ est cum lapide vesice. Et est alia que spermati similatur: que cū flegmaticorū apostematū adest crisis ⁊ laxitas interiorū egritudinū q̄ ex flegmate accidunt vitreo. Cum vero vrina spermatis similis existit: et non est ſm modū crisis est propter apostemata flegmatica. imo cū in primis ꝑuenit: pronosticabiꝉ apoplexiam aut paralisim. Et cuȝ ī oib⁹ horis febris alba superuenerit vrina cito ī quartanā cōuertetur. Et plumbina quidē sine hypostasi est valde mala. Et lactea etiā in acutis egritudinibus est perniciosa. Albedo pre

terea vrine in febrib⁹ acutꝫ q̄cū ꝙ mō fuerit post tincturā q̄ pre cessit: significat ꝙ colera rubea ad aliqđ mēbꝛuꝫ declinauit qđ apaꝛ aut ad fluxū ventris: ꝛ qđ magꝭ significat ꝙ d̄cliauit ad caput. ¶ Et silr cū vrina rubea est in febrib⁹: deiñ subito fit alba significat desipientiā. ¶ Et cū vrina in sanitate ꝑseuerauerit in colore albo significat priuationē digōnis ꝛ albule siſis q̄ lacti simulaꝛ acetoso in febribus acutis mortez significabit aut ptisim. ¶ Scito aūt ꝙ possibile est vt vria sit alba ꝛ ꝯplexio calida ꝛ colerica: aut vrina rubea ꝛ ꝯplexio frida flegmatica. colera ei rubea cū d̄clinat a via vrie ꝛ ñ admisceꝛ vrie remanet vria alba. Debes ḡ vrinā albā ꝯsiderare. Qm̄ si fuerit hui⁹ hūoꝛ mlt⁹ ꝛ luminos⁹: ꝛ ipsius sedimē mltū ꝛ grossū: ꝛ ei⁹ substātia cū h̄ trahit ad grossitudinē: debes scire ꝙ albedo ē ex frigiditate flegmatꝭ. Sꝫ cū vrina nō fuerit luminosa clara neq̄ ei⁹ sedimē multū: neq̄ per mia: ꝛ albedo ad fuscitatez traxerit: scire debes ꝙ colera rubea ē occultata. ꝛ si iegritudie acuta fuerit i ea significatiōes salt⁹ ex q̄b⁹ nō timeꝛ phrenesis: ꝛ q̄ sūt sicut ipꝫ: d̄bes scire ꝙ colera rubea d̄cliauit ad aliū cānalē: ꝛ ad itestina: ꝛ accidet ei ꝯstrictio. ¶ Cā ƀo ob quā vria existit rubea i egritudinib⁹ fridis ē vna harū rerū. Aut fortitudo doloris qui colerā rubeā ꝟsoluit sicut i colica accidit frigida. Aut opilatio q̄ facta fuit ex separatiōe flegmatis i cānali q̄ est iter fel ꝛ intestina q̄ꝓpter fel ad itestia naturalr nō descēdit sicut solebat. imo vrie societas ē ei necessaria cū qua egrediaꝛ queadmodū accidit i colica frida. Aut pp debilitatē epatis ꝛ sue virtutis defectū q̄ inter aquositatē ꝛ sanguinez separationē facere nō valet: sic accidit in hydropisi frigida et in egritudinib⁹ d̄bilitatis epatis ſm plurimū: qm̄ ꝓpter eas vrina est siſis loture carnis recentis. Aut ꝓpter cōstrictionez quā opilatiōes fecerūt: ꝛ mutatur coloꝛ flegmatis in venis ꝓpter aliquā putrefactionē q̄ ei accidit. et eius quidē signū est aq̄sitas vrine ꝛ ei⁹ sedimē secūdum modum quem diximus. Et ei⁹ tinctura est tinctura debilis non luminosa. Colere em̄ rubee tinctura est luminosa.

¶ Urina quoq̄ multoties i principio egritudinū erit alba: sed postea fiet nigra ꝛ fetebit: sicut accidit in ictericia.

¶ Ampli⁹ vrina post comestionē albescit: neq̄ sic cessat donec digō fieri incipiat: tūc ei icipit vria tigi. Et pp hoc vrie vigilātiū sūt albe ꝛ adiuuat ad h̄ coloꝛꝭ inati resolō. Sꝫ nō lumiose imo attinēt fuscitati pp ꝑuationē digōnꝭ. Tictura rubea i egritudib⁹ acutꝭ melioꝛ ē ꝙ aq̄sa. sꝫ rubea q̄ ē sangui ea maioris ē securitatis quā rubea colerica. Rubea q̄ꝫ colica ñ tāti ē timoꝛꝭ cū colerica q̄eta manet. Sꝫ si extet mobilis magni ē timoꝛꝭ. ¶ Ampli⁹ vria rubea in egritudinib⁹ renū ē mala: qm̄ ſm plurimū calidum significat apa. Et in doloꝛib⁹ capitis desipientiam protendit. ¶ Cunq̄ vrina i egritudinib⁹ acutis rubere ceperit ꝛ sic ꝑmāserit ꝛ nō

inferi⁹ descēsū fecerit:ꝑditiōis egri timorē affert:⁊ renuꝫ apa significabit.¶Qđ si cū rubedine fuerit turbida:⁊ alr ꝑmāserit:apa in epate ⁊ caloris innati significabit debilitatem.

¶Ampli⁹ colorꝫ vrine sūt q̄daꝫ ꝯpositi.Ex q̄b⁹ ē color q̄ carnis recētꝫ loture assimilať:q ēt sanguini i aq̄ dissoluto silr̄ existit ⁊ ē ex debilitate apostematis. et qn̄qꝫ ēt ex mltitudine sāguinis.Uerūtn̄ sepi⁹ existit ex debilitate epatis ex q̄cūqꝫ cōplexiōe supuenerit malitia vicēte quā digerēdi malitia vł debilitas demōstrabit ⁊ ꝟtutꝫ dissolutio.Qđ si ꝟt⁹ fortis fuerit:tunc nō erit nisi ex sāguis mltitudine ⁊ ei⁹ augmēto vltra mēsurā quā ꝟt⁹ disgregatiua penit⁹ separare n̄ sufficit.et ex eis est ēt color oleagin⁹:⁊ est citrinitas cui admixta ē īclinitas.⁊ colori olei similať ꝑꝑ viscositatē q̄ ē i ipo:⁊ trāslucētiā cum nitore adipio ⁊ cū splēdore sđe ad q̄n dā spissitudinē trahit.⁊ i pluribus dispōnib⁹ significat malū aut non significat bonuꝫ:neqꝫ maturationē:neqꝫ meliorationem.Sꝫ fortasse raro materierū vnctuosarū euacuationē secundū modū crisis significat.

¶Et hoc q̄dē nō est nisi cū post ipaꝫ aduenit reqes.Que ꝟo ex ea ē ꝑniciosa ē illa cui⁹ vnctuositas ē fetida:⁊ ꝑꝑe illa ex q̄ ꝑ: na mingiť q̄ntitas.Cū ꝟo ei aliq̄d miscet qđ ē silr̄ loture carnꝫ recētꝫ ē deterior.et hoc quideꝫ pl⁹ ꝯtigit i hydropisi ⁊ ptisi et colica mala.⁊ est cū oleagina post nigrā seqť vrinā q̄ ꝑcessit et tūc q̄dē ē significatio bona. Maius aūt qđ vrina significat oleagina ē q̄ i die q̄rta idicet egrū in die septia moriturū in egritudinib⁹ veꝫ acutis.Ad sūmū ꝟo oleagine vrine tres sūt spēs.Alia enim ex ea ē q̄ tota ē adeps.⁊ alia ē cui⁹ iferi⁹ ē tm̄ adeps.et alia ē cui⁹ supius est adeps.ex ea ēt ē q̄ i suo colore tm̄ ē oleagina sicut ē i ptisi ⁊ ꝑ prie i sui pricipio:aut in sui sđa tm̄:aut i eis vtriusqꝫ:quēadmodū ē i egritudinib⁹ renū:⁊ i ꝑfectiōe ptisis ⁊ eius fine.¶Et ex his ē ēt carminat⁹ q̄ mal⁹ ē ⁊ pniciosⁱ qm̄ vtriusqꝫ colore significat adustionē.¶Et qn̄qꝫ est color rube⁹ i q̄ currit nigredo.⁊ significat feb.ꝯpositas ⁊ feb.q̄ ex grossis sunt supfluitatibus.

¶Qui si clarior fuerit ⁊ nigredo ad ipi⁹ sūmitatē ďcliauerit apostema significabit lateris.

¶De significatiōib⁹ sđe vrie i q̄ntitate ipius ⁊ in claritate sui aut turbulentia. Cap.3.

Substa vrie ē:aut tenuis aut grossa:āt mediocrꝫ.¶Ualde ꝟo tenuis in oib⁹ dispōnib⁹ maturationis significat priuationem aut in venis opilationes:aut epatis debilitatē:⁊ cānaliū vrie q̄ n̄ attrahūt nisi qđ tenue ē:aut attrahūt sꝫ eā non eſciūt nisi qđ nā subtile existit aut mltā aq̄ potationē:aut vehemētis frigiditatis cōplexionē cū siccitate.¶Et i acutꝫ q̄dē egritudinib⁹ significat ꝟtutis digestiue debilitatē ⁊ maturatiōis ꝑuatiōeꝫ.¶Et ē ēt cū reliq̄rū ꝟtutū tātā signt debilitatē vt nłlo mō i aq̄ opeť imoquēadmodū igrediť ita labiť.¶Et vria q̄dē tenuis valde ꝭm hūc modū ďterior ē i pueris q̄ꝫ i iuuenib⁹:qm̄ naturalis puerorū

vrina spissior est vrina iuuenū: ideo ꝙ sūt hūidiores: ⁊ ꝙ eorū corpa plꝰ attrahūt hūiditates ꝓpea ꝙ materia supfluēs ē eis necessaria cā augmēti. si ergo eoꝝ vrine i febribꝰ acutꝭ mltū fiāt tenues: iam valde elōgati erūt a sua naturali dispositōe. Et si hec i eis pseuerauerit: nō significabit nisi ꝑditionē: qm̄ cū ꝑdurat sigat ꝑditionē: nisi bōa sint adiūcta signa: ⁊ ꝟtutꝭ stabilitas: tūc ei exiturā sigat q̄ accidit ⁊ ꝓpe iferiꝰ sub parte epis. ⁊ silr si hoc isanis ꝑmāserit ⁊ se nō ꝯuerterit ab eis sigabit apa qđ accidet illic vbi dolorē sentiūt. Et sm plurimū accidet eis vt cū hoc in alchatin ⁊ in renibꝰ dolorem sentiāt. Et sigat aptitudinē ad apa. Qđ si dolor ⁊ gūitas vni mēbro proprio nō fuerit: imo sunt cōes significabit bothor: ⁊ variolas: ⁊ apata q̄ corpi erūt cōia. ¶ Tenuitas qꝫ vrine i crisi sine ordine recidiuationem ꝓnosticat. ¶ Vria aūt mltū spissa sꝫ plurimū sigat maturatiōis ꝓuationē. Et sm minꝰ humorū grosse substātie maturationē. erit g i statu humorosarū febriū et in aptiōe apatū. ⁊ plurimū qdem qđ in acutis sigat egritudibꝰ ē malū. Verūtn̄ tenuitatis durabilitas plꝰ sigat malū. Spissitudo nāqꝫ quādam sigat digestionē: q̄ qdē substātie ꝯfert in eo ꝙ digestionē sigat ⁊ ꝙ ꝟtꝰ expellēdi hꝫ potētiā est id in q̄ fiducia habet. Et iquātū matrici significat corruptionē ⁊ eius multitudinē et maturationis ꝓhibitionē separātꝭ ad fundū descēdētis significat malū. qd aūt sit illud qđ inter duas res superātius est: cognoscit ex eo qđ postea aduenit ex reqe: aut succedit ex debilitatis augmēto. ¶ Et vrinaꝝ qdē spissarū in febribus sanior existit illa de q̄ multū subito euacuat. Illa ꝟo q̄ paulati euacuat multorū humorū est significatiua et debilitatis ꝟtutꝭ. ⁊ post illā qdeꝫ q̄ vtilitatē affert: sequit mediocris vria silr cū requie. ¶ Cū āt tenuis vrina i acutis egritudibus ad spissitudinē ꝯuertitur postq̄ nō aduenit reqes sigat liq̄factionē. ¶ Cūqꝫ in sano vrina ꝑseuerauerit spissa ⁊ in ꝑte capitis dolorē senserit ⁊ cōq̄ssationē idicabit ei febrē. ¶ Est tn̄ cū hoc est ex supflua expulsiōe aut aptiōe: aut vlceribꝰ i ꝑtibꝰ viarū vrine. Nō aūt subtilitas et spissitudo vtreqꝫ maturatio nis sigant priuationē: nisi quia maturationē substātie comitatur mediocritas. Spisse g maturatio ē vt digerēdo ad tenuitatē mutet. Et tenuis maturatio est vt coquēdo mutetur ad spissitudinē. Amplꝰ vria spissa queādmodū priꝰ diximꝰ qn̄qꝫ ē clara trāslucēs: qn̄qꝫ est turbida. Verūtn̄ inter spissaꝫ trāslucētē ⁊ tenuē existit differentia. Qm̄ spissa trāslucēs cum motu inūdat nō fiūt ꝑtes ipiꝰ inūdate multū parue imo magne in ea accidūt vn̄ ⁊ eiꝰ motꝰ sūt tardi ⁊ cū spuma multarū āpullarū ⁊ ipsiꝰ āpulle nō cito rūpuntur. ⁊ q̄ qdē hmōi existit ex flegmate generat bn̄ digesto aut colera vitellina si ē i ea tinctura ad citrinitatē trahēs. ⁊ si tictura n̄ ē i ea sigat flātis vitrei resolutionē. Et hoc qdē i epilepticorū vrinis multum existit.

In tenui aūt i q̄ mlta existit tin ctura scil' ticturā nō esse pp di= gestionē. alioq̄n digestio i p'm̄ nō magis opat' substātiā q̄ colo ris pmixtionē. Propa nāq̄ di= gestiōis opatio ē substātiā effi cere deiñ ipaꝫ tiger'. ⁊ digestio q̄dē i substātia melioꝛ ē q̄ i co= loꝛe. et pp hoc cū vria tenuis i acuta egritudine pseuerat: si= gnificat malū: ⁊ q̄ v'tꝰ digesti= ua ē sopita. ¶ Cū aūt vrinā vide ris tenuē i cuiꝰ ptibꝰ rubedinis ⁊ citrinitatis fuerit diuersitas: laborē cognosces iflāmātē. ⁊ si tenuis fuerit: fueritq̄ i ea res q̄ sūt sic̄ furfures egritudine i ve sica non existēte signū erit hoc esse pp flegmatis adustionem. ¶ Spissa aūt vria i febribꝰ acutis ad sūmū mltos significat hūo res. et fortasse significat liq̄fa= ctionē. ⁊ ipsa q̄dē est q̄ cū vna p manet hora cōgelat' ⁊ inspissa= tur. ¶ Ad vltimū v'o turbulen tia vrie ē pp terreitatē cū vēto sitate q̄ aq̄sitati admiscet'. Ex istis nāq̄ cū admiscet' pueit tur bulētia. ⁊ ex ipoꝝ abiuicē sepa tōe puenit claritas. ¶ Ampliꝰ tres ōdes attēder' dispōnes. est nāq̄ cū tenuis migit' ⁊ deiñ in spissat': q̄ significat q̄ natura la borat i maturādo: sꝫ nōdū ma= teria ei vndiq̄ obediuit et est patiēs: ⁊ fortasse est cū mēbroꝝ significat liq̄factionē. Aut min git' spissa: ⁊ postea clarificat' et separat' ab ea grossum subtus stans: ⁊ significat q̄ natura iā superauit materiā ⁊ ipam ma= turauit. et quāto maioꝛ fuerit claritas et maioꝛ descēsꝰ iferiꝰ ⁊ citiꝰ magis sig[illegible]ficabit matu ratōeꝫ. Aut ē dispositio media inter prima ⁊ alterā ex q̄ cum

pdurauerit ⁊ nā fuerit fortis ⁊ virtꝰ fixa scietur q̄ nō ad matu rationē perueniet integrā. Si vero virtꝰ fixa nō fuerit timen= dū ne perditio pueniat ad ma turationē. Cū aūt perdurauer= rit et timoꝛosa significatio nō affuerit: significabit capitis do= loꝛē q̄m significabit ebullitio= nē et ventositates vapoꝛosas. ¶ Illa vero q̄ ex tenuitate ad turbulētiā puenit ⁊ sic pcedit: melioꝛ ē q̄ i turbulētia pmanet s'm plurimashoꝛas. ¶ Vria q̄= q̄ multoties fit spissa ⁊ est hoc pp casum virtutis ⁊ nō pp na= ture expulsionē. ¶ Sed vrina q̄ aquosa mingit' et aquosa re= manet: signū est puatiōis ma= turatiōis penitꝰ. ¶ Et vria spis sa laudabilioꝛ ē q̄ ad exeūdū ē facilis ⁊ mlte sepatiōis sil'. ex hmōi nāq̄ sanat' palysis et qd̄ est ei sil'e. ¶ Cū vria grossa min git' et deinde pcedendo s'm oꝛ dinē attenuat' si multa est pue= niēs existit. et cū ipsa post spis= sam ⁊ turbidā ⁊ paucā sequit': est signū bonū. et hoc q̄dē cū ē spissa que turbulēta est aperit' que mingit' paulatim ⁊ subito inde multa facile mingit' vria: cū hac eñ multoties resoluit' egritudo siue ipsa sit vna fe= briū acutarū: siue sit vna aliaꝝ egritudinū ex repletōe puenie tiū: siue sit repletio ex q̄; nondū manifesta accidit egritudo. et iste quidē vrine modꝰ est extra neus. ¶ Quando cū vrina na= turalis coloꝛis supflua est spis situdo: plerūq̄ significat boni= tatē expulsionis multaꝝ mate rierū cui exeūdi associat' facili tas. et plerūq̄ significat perdi= tionem: pp̄ea q̄ humoꝝ sig̃at'

multitudinē q̄ ꝟtutis debilitatez et hoc q̄dē demōstrat egrediēdi difficultas ⁊ paucitas ei⁹ qđ egredit̄. ¶Urina q̄dē spissa bona ē q̄ ē crisis egritudis splenȝ ⁊ febriū ꝑmixtaꝝ in q̄ nō expectat̄ eq̄litas q̄m natura i expellendo ipedit̄. ¶Urina ad vltimū turbulēta significat humoꝝ multitudinē ⁊ naturaz ab eis occupatam in maturādo eos. ¶Urina spissa in q̄ sedimē existit harenosū significat lapidē. ¶Uria spissa q̄ apostematū significat aptionē cognoscit̄ ex eo qđ ei admiscet̄ ⁊ eo qđ p̄cessit. Ex eo em̄ qđ admiscet̄ sicut pure qđ mal⁹ odor demōstrat: ⁊ exeūtib⁹ que cū ea separant̄: sicut petala alba ⁊ rubea: aut sic̄ furfur: aut alia ab istȝ ex eis ꝑ q̄ cognoscit̄. Ex eo q̄dē qđ precessit: q̄m ibi pri⁹ fuit significatio apātis aut vlceris in vesica aut rene aut epe aut i ptib⁹ pectoris et significat hui⁹ apostematis aptionē si añ ipsaz vrina fuit similis loture carnis recētis qđ ē ex gibbositate epatis. et si egestio talis fuit apatȝ qđ est ei⁹ ꝯcauitate: et si anhelit⁹ coāgustatio p̄cessit: ⁊ tu sis sicca: ⁊ dolor i mēbrȝ pectorȝ pūgitiu⁹: tūc apa qđ est apertū ē laterȝ: ⁊ exiuit a pte arterie maioris: et si i pure illo est maturatio ꝯuenicēs est. ¶Et est cū san⁹ euacuat⁹ q̄ exercitiū relinquit mingit vrinā sicut pus ⁊ ꝟt⁹ tenue q̄ ipsi⁹ purgat̄ corp⁹: et ei⁹ aufert̄ laxitas quam exercitiȳ dimissiōe ꝯsecut⁹ est. ⁊ est ēt cū in epate aut i eo qđ ē corā ipo fiūt opilationes: ⁊ plerūqȝ contingit vt earū apertione sit vrina spissa ꝑpterea φ earū egrediet̄ materia ⁊ hec talis spissitudo non est pus. Sed in ipa q̄ est post apostematis apertionē est pus. Et cū vrina fuerit cū spissitudine ⁊ ad nigredinē traxerit ⁊ cū ea fuerit in latere sinistro dolor erit tūc ex parte splenis. Et scđm hanc considerationē si supra femur fuerit aut i sūmitate ventris: erit tūc ex parte stomachi. Hoc tamē sepius est ex parte epatis ⁊ cannaliū vrine. ¶Urina turbulēta multoties significat casuz virtutis. Cūqȝ virt⁹ ceciderit frigiditas superabit q̄ erit sicut illa q̄ exteri⁹ ifrigidat. ¶Urina turbulēta q̄ malo vno similat̄ aut aq̄ ciceris ē vrina ꝑgnātiū: aut habentiū apostemata calida longi temporis i interiorib⁹. ¶Urina q̄ vrinis asinorū aut animaliū assimilat̄ ⁊ ē q̄ si nulachlach ꝑpterea φ ē multū turbida: corruptionē humoꝝ corporis significat. Quod tamē magis significat est flegma crudum in quo aliq̄ caliditas opata fuit ⁊ ip̄m cū grossa ventositate ebullire fecit. Et propter hoc plerunqȝ significat capitis dolorē vēturū aut alabachal. Et cuȝ perseuerat: significat lethargiā. ¶Urina q̄ colori alicui⁹ mēbri similat̄ cum perducat egritudinē in nullo mēbro significat. Et q̄dā dixerūt φ cū i iferiori pte vrine fuerit aliq̄d qđ puluerisit simile aut fumo ꝓlōgabit̄ egritudo. Et si i tota ꝑdurat egritudine pronosticat̄ mortē aut flegma crudū quod a puro discernitur fetore. ¶Urina habens partes diuersas significat φ quāto pl⁹ partes i ipa fuerit maiores tāto plus nature operatio ē studiosior ⁊ natura plus potens. ⁊

poꝛi;plꝰ aperti. ¶Urina i qua
videntur/quasi adinuicē mixta
significat ꝙ fuit micta postꝙ̄
coitus fuit completus.

¶De significationibꝰ odo=
ris vꝛine. Cap.4.

Dixerūt q̇dam se nūꝙ̄ vi=
disse egrū cuiꝰ vꝛie odoꝛ
sit sic̄ odoꝛ vꝛie sani. ¶Et nos
q̇dē dicemꝰ ꝙ cū vꝛīa nullo mo
do odoꝛē hꝫ ꝯplexiōis frigidi
tatē significat ⁊ superfluā cru=
ditatē. ⁊ plerūꝙ̄ ēt significat
in acutis egritudinibꝰ moꝛteꝫ
nature. ¶Cū autē odoꝛem ha=
buerit fetidū ⁊ maturatōīs si=
gnificationes in ea fuerit:erit
ipsiꝰ cā scabies āt vlcera in in=
strumētis vꝛie q̄ suis cognoscū
tur signis. ¶Qḋ si maturatio
nō erit possibile erit vt sit ex h̄
⁊ possibile vt sit ex putrefactōe
¶Cūꝙ̄ h̄ i febꝛibꝰ fuerit acutꝫ:
⁊ nō fuerit cā mēbꝛoꝝ vꝛie:erit
signū malū. Cū ad acredinem
traxerit: sig̃abit putrefactio=
nē q̄ ēi hūoꝛibꝰ frigidā hn̄tibꝰ
substantiā q̇s caloꝛ supauit ex=
traneꝰ:⁊ significabit moꝛtē ca=
loꝛis nālis:⁊ dn̄iū friditatis in
nā cū caloꝛe extraneo. ¶Odoꝛ
ꝟo q̇ ad dulcedinē trahit san=
guis significat dn̄iū.⁊ q̄ mltū ē
fetida est colerica:⁊ fetida ad
acredinē trahēs ē mlācholica.
Cūꝙ̄vꝛīa fetidi odoꝛꝫ sanꝫ pse=
uerauerit: sig̃abit febꝛes q̄ ex
putrefactōe accidūt:āt minoꝛa
tionē putrefactōis q̄ in ipsis est
retēta. et hoc q̇dē demōstrabit
si illico alleuiatiōeꝫ habuerit.
¶In acutꝫ egritudibꝰ cū fetoꝛ
i vꝛinā cōicabit̄ ⁊ postea ab ea
r̄mouebit̄:fueritꝙ̄ ablatio hec
subito ⁊ pꝰ ipaꝫ n̄ subsecuta fue
rit r̄q̇es:sig̃atio erit casꝰ ꝟtutꝫ.

¶De significatiōibus vꝛine ex
spuma sumptis. Ca.5.

Spuma accidit ex humidi=
tate ⁊ vētositate ꝓiecta in
vꝛinalē cū ꝓiectōe vꝛie. ¶Uēto=
sitas ꝟo cū vꝛīa egrediēs auxi=
liū ꝓculdubio p̄bet i substātia
vꝛine ⁊ p̄cipue cū vētositas i coꝛ
poꝛe superauerit:queadmoduꝫ
in vꝛina accidit opilatōes hn̄tiū
in qua;mlte sunt ampulle. ¶Et
spuma q̇dē qn̄ꝙ̄ cum suo signifi
cat coloꝛe:sicut significat sua ni
gredine ⁊ ruffedine in icteritia.
¶Et est cū ꝑuitate sui ⁊ magni
tudīe significat:qm̄ ipsiꝰ magni
tudo sig̃at viscositatē. ¶Sui ꝟo
multitudine ⁊ paucitate:qm̄ ip
sius multitudo significat viscosi
tatem et multam ventositateꝫ/
¶Et ipsa quidē significat ꝑ ru
pturam ampullarū cito factam
aut tarde:qm̄ ruptura ampulla
rū tarda significat viscositateꝫ
⁊ parue quidem ampulle rema
nentes in egritudinibꝰ renū si=
gnificant ventositates ⁊ viscosi
tatem. ¶Ad summū ꝟo humoꝛ
viscosus in egritudinibꝰ renuꝫ
est malꝰ ⁊ significat hūoꝛes ma
los ⁊ frigiditatē:⁊ illḋ significāt
granula que nominauimus.

¶De significationibus specie=
rum hypostasis. Ca.6.

In primis dicemꝰ ꝙ medico
rū ꝯueniētia i vsu nominis
hypostasis ⁊ sediminis iā reces
sit a via cognita. Dicūt enim hy
postasim aut sedimē:nō illud tā
tū ꝙ inferius descēdit:sed oēm
substātiā q̄ spissioꝛis existit eēn
tie ꝙ̄ aquositas:⁊ est ab ea diui
sa siue sit suspēsa:siue sit supꝛa.
¶Dicemꝰ igit̄ ꝙ hypostasis;mlt
tis cognoscit̄ modꝫ.s.ex sb̄stātia
sui:⁊ q̄ntitate:⁊ eq̄litate:⁊ situ

fuarũ partium:⁊ loco sui:⁊ tpe:
eq̃litate sue permixtiõis. ¶Si
gnificatio vero ei⁹ ex substãtia
sui est. Quoniaȝ hypostasis aut
erit naturalis laudabilis demõ
strans digestionẽ ⁊ maturatio=
nem naturalẽ: ⁊ hec erit alba ⁊
descendẽs inferius ⁊ ei⁹ partes
cõtinue ⁊ siꝉes ⁊ equales: ⁊ opoꝛ
tebit vt sit rotundã habẽs figu
rã equalem subtilem similẽ hy=
postasi aque rosacee. Et propoꝛ
tio sue significationis sup̱ matu
rationẽ materie ĩ toto coꝛpe est
sicut propoꝛtio sig̃tionis mate=
rie puris albi leuis siꝉis essentie
sup̱ maturationẽ apostematis.
Sȝ pus est spissuȝ. Et hec ẽ sub=
tilis. ¶Et hypostasis q̇dẽ ⁊ sedi
minis significatiões sũt bone lȝ
tinctura deficiat et equalitas.
Veꝝ equalitas apud antiquos
melioꝛ est tinctura. Equalis nã
q̄ que nõ tantũ est alba: sed ru=
bea est melioꝛ alba q̄ est aspa.
¶Ampli⁹ plurime hypostases
scd̃m coloꝛem vꝛine existunt. Sȝ
ex eis que diuersificantur alba
est melioꝛ. Post illam rubea. Et
post ipsam citrina. Et post eam
illa que est vt arsenicũ. Et mali
tia quidẽ a lentiginosa incipit.
Tu autem nõ attẽdas illud qđ
aliꝫ dicũt: nam albedo erit qñq̄
nõ ꝓpter maturationẽ: ⁊ equali
tas nõ est nisi ꝓpter maturatio
nẽ. Et de albedine est q̄ ẽ ꝓpter
vehemẽtẽ vẽtositatis cõmixtio=
nẽ. ¶Male aũt hypostasis incõ
tinuitas melioꝛ est q̄ ipsius cõ
tinuitas. Et hypostasis q̇dẽ ma
la ẽ quã e vicino scies. Bona au
tẽ hypostasis de qua loq̇mur pu
ri assimilaꝉ ⁊ flegmati crudo cũ
tenuis fuerit. Verũtñ pus ab ea
differt ꝑ fetoꝛẽ. Et flegma crudũ
sepaꝉ ab ea ꝯculcatõe suaꝝ ptiũ
⁊ ip̃a ab vtrisq̄ differt subtilita=
te ⁊ lenitate. ¶Et hec q̇dẽ hypo
stasis nõ q̃riꝉ nisi ĩ egritudinib⁹
qm̃ in sanitate nõ req̇riꝉ: ⁊ illud
est qm̃ nõ dubitaꝉ quin in coꝛpe
egri male retẽte sint materie in
venis ip̃i⁹ q̄ nisi mutarenꝉ: poꝛ=
tẽdũt coꝛruptionẽ. Invenis aũt
sani nõ sp̱ oȝ eẽ humoꝛẽ q̇ sit ex=
cutiend⁹. Sȝ si ẽ meli⁹ est q̄ hoc
significet ex eis sup̱fluitates q̇ ĩ
eis superfluũt ex cibo a digestio
ne priuate: deinde superfluitas
q̄ ĩ vꝛina sit hypostasis: siue ma
tura: siue nõ matura. ¶Et ĩ ma=
cilẽtis q̇dẽ est sedimẽ paucũ qđ
descẽdit ſcȝ sanitatis dispõnẽ: ⁊ ꝑ
p̃te q̇ exercitio vtunꝉ: ⁊ artib⁹ se
exercent laborioſis. Et nõ mꝉti=
plicaꝉ hmõi hypostasis nisi in
coꝛpib⁹ pinguiũ ociose viuẽtiũ.
Et p̱p̱ hoc ẽt in vꝛinis egroꝛum
macroꝝ nõ est expectãda hypo
stasis tm̃ q̄tũ ĩ vꝛinis egroꝝ pĩ=
guium: qm̃ eoꝝ egritudo mꝉto=
ties recedit ita q̄ nil descẽdit: ⁊
mꝉtoties hypostasis ĩ eoꝝ vꝛis
nõ ꝑuenit ad hoc vt descẽdat: sȝ
tñ plerũq̄ ẽ modicũ ei⁹ ĩ eis na=
tãs aut pedẽs. Et ĩ mꝉtꝫ q̇dẽ vꝛi
nis hypostasis illico cũ mingiꝉ
descẽdit: nisi ĩ eis q̄ valde maꝉe
sũt imo ĩ eis paꝝ expectandũ ẽ.
Et plures ex hypostasis coloꝛi=
bus sũt ſcȝ pl'm ſcȝ coloꝛẽ vꝛine sȝ
melioꝛ ex eis q̄ diuersificãꝉ ẽ al=
ba postq̄ ẽ rubea deide citrina
¶Nõ naturalis v̄o hypostasis
alia ẽ siꝉis rasure itestinoꝝ coꝛti
calis q̄ ẽ furfurea: aut herbina:
aut similaginea: aut siꝉis arseni
co rubeo aut ei qđ valde citrinũ
Alia ẽ carnosa. Alia ẽ adipina.
Et alia ẽ saniosa. Et alia ẽ muci
laginosa. Et alia ẽ q̄ ẽ siꝉis fru=

stulis fermẽti in aqua soluti. Et
alia ẽ sanguinea sanguisugalis
Alia ẽ capillaris. Et alia ẽ hare
nalis ḡnosa. Et alia ẽ cineritia.
¶ Sil'is ṽo rasure itestinoꝝ cor
ticalis alia ẽ petaloides magna
rũ ptiũ rubeaꝝ aut albaꝝ q̃ sigt
sꝫ pl'm ꝙ separate fuerũt ex mẽ
bris q̃ sunt propinqua mẽbris a
q̃b⁹ diuidunt vrine. Et albe si=
gnificãt ꝙ sunt ex vesicca ꝑpter
vlcera q̃ sunt i ea: aut scabiẽ: q̃t
corrosionẽ. Rubee aũt carnose
significãt ꝙ sũt ex rene. ¶ Et ex
petaloidib⁹ q̃dẽ sũt q̃ sunt colo
ris fusci ꝛ obscuri aut sq̃mis pi
sciũ sil'es: ꝛ hec ẽ vehemẽter ma
la ꝛ oib⁹ specieb⁹ hypostasis q̃s
noiauim⁹ dterior. Et significat
petaloides mẽbrorũ radicaliũ
rasurã. Uerũ duo p̃ma ipsi⁹ gn̄a
nullo mõ ipediũt imo plerũq3
vesicã mũdãdo sanãt. Et dixerũt
q̃dã cuidã hoi se i potu tribuis
se cãtarides q̃ cortices albos q̃ si
venosos mixit: q̃ cũ aq̃sitate fri
cabant resoluebãt ꝛ tigebãt ti
ctura rubea q̃ fact⁹ ẽ san⁹ ꝛ vixit
¶ Et ex ea q̃dẽ q̃ est sicut rasu=
ra itestinoꝝ est q̃dã q̃ est mino
ris latitudinis q̃3 due p̃dicte: ꝛ
spissioris substantie: q̃ si rubea
fuerit: vocat herbina: ꝛ si irubea
n fuerit: vocat furfurea. et her=
bine q̃dẽ si fuerit rubee extes ple
rũq3 sunt ptes epatis aduste: et
plerũq3 ẽ sanguis i eo adust⁹: et
plerũq3 ẽ ẽt ex rene. Sꝫ q̃ ẽ ex re
ne ẽ maioris ꝯtinuitatis carno
sa. Alie vero due plus similant
ei q̃ nõ est carnosa: ꝛ fracturas ẽ
magis recipiẽs. et cũ vehemen
ter trahit ad citrinitatẽ ẽ ex re
ne ꝓculdubio. Q̃m illa q̃ est ex
epate ad rubedinẽ tẽdit fuscã.
ꝛ q̃n̄q3 associat ei i hoc illa q̃ ẽ ex
rene. ¶ Furfurea ṽo hypostasis
q̃n̄q3 ẽ ex scabie vesice: ꝛ q̃n̄q3 est
ex liq̃factiõe mẽbrorũ. et diffe=
rẽtia inter eas est ꝙ cũ illic i ra
dice mẽbri fuerit prurit⁹ ꝛ fetor
erit ex vesica ꝛ ꝓprie cũ pus p⁹
mictũ fuerit: ꝛ p̃cipue cũ alie si
gnificatiões vrine demõstraue=
rint maturationẽ: ꝛ fuerit vene
superiores sane cõplexiõis: ꝛ non
fuerit i eis macula: imo i vesica.
Sꝫ si cũ inflãmatione fuerit ꝛ ṽ
tutis debilitate ꝛ mẽbroꝝ migẽ
di incolũitate ꝛ color fuscitati
attinuerit erit tũc ex liq̃factiõe
hũoris. ¶ Et crinoides ṽo plu
rimũ ẽ ex adustiõe sanguinis q̃
ad rubedinẽ trahit. et multo=
ties ẽ ex liq̃factiõe mẽbroꝝ ꝛ eo
rũ rasura si albedini attinꝫ. et
q̃n̄q3 ẽt est ex vesica scabiosa sꝫ
minus. et tibi q̃dẽ possibile est
vt modũ differẽtie iter eas itel
ligas p illud qđ iã sciuisti. Si
aũt nigredini attinet: est ex sã=
guinis adustiõe ꝛ ꝓprie i splene
¶ Omnes preterea petaloides
hypostases q̃ non sunt ex causa
que fit in vesica ꝛ rene ꝛ cãnali
bus vrie i egritudinib⁹ acutis
malũ protendunt perniciosũ.
¶ Et tu quidẽ iã sciuisti ex hac
summa carnose dispositionẽ: ꝛ
ꝙ plurimũ ei⁹ ẽ ex rene. et q̃n̄q3
ipsa nõ est ex rene. Naꝫ ex rene
non est nisi cũ caro est sane car=
nositatis et nõ est i corpore liq̃
factio. ¶ Et vrina quidem ve=
narum significat sanitatẽ: q̃m
renum egritudines maturatio
nem non prohibent vrine quia
ipsa supra ipos existit. ¶ hypo
stasis vero adipina: adipis et pi
guedinis et ẽt carnis significat
liquefactionẽ. et earũ peior est
que aeris aque similat. Duo

sūt ipsius principia cognoscun
tur ex paucitate ꝛ multitudine
ꝛ ꝯmixtione ꝛ separatiōe. Qm̄
cum est multa ꝛ separata existi
matur ꝙ sit ex parte renis ꝛ pro
pter liquefactionem sue adipis
Et si est minus ꝛ maioris cōmi-
xtionis est ex loco magis remo
to. Et est cū in vrina frustū albū
granati grano simile visuz fue
rit erit ex adipe renꝫ. ¶Sanio
sa vero vlcus significat qđ aper
tum fuit: ꝛ ꝑprie in mēbro min-
gendi: ꝛ ꝑcipue si ibi fuerit sedi
men laudatū ad fundum descē
dens. Et mucilaginosa quidem
significant humorē spissum cru
dū: aut qđ est in corpore mult⁹
aut ex instrumentis vrine egre
diens: aut crisim aptionis vene
sciatice: aut dolorus iuncturaꝝ.
Et hoc quidem cognoscitur ex
alleuiatione q̄ non ipsaꝫ sequit̃
Plerūqꝫ ei subtiliat̃ ꝛ attenuat̃
ꝛ putatur hypostasis laudabi-
lis. Qua propter in acutis egri
tudinib⁹ non est confidendū in
eo qđ apparet ſm similitudinē
laudabilis hypostasis: cum nō
dū fuerit maturatiōis hora: nec
presentes fuerit eius significa-
tiones. Et etiā est cū vehemētē
cōplexionis renis frigiditatē si
gnificant. ¶Inter saniosam vo
ꝛ crudā existit differētia. Qm̄ sa
niosa existit cū febre ꝛ precedūt
ipsaꝫ significationes apostema
tis: ꝛ eius partes faciles sunt ad
ꝯiūgēdū ꝛ separādū. Et quedā
ex ea est que cū aquositate vehe
mēter miscetur. Et quedā ex ea
que separat̃ sed cruda ē ꝛ turbi
da ꝛ spissa ꝛ nō facile cōiungit̃:
nec facile separat̃. ¶Et vrina q̄
dē in qua plurima mucillagino
sa hypostasis appet qn̄ est exu-
berās cū in fine podagre appa
ret ꝛ doloꝝ arteticoꝝ: significat
bonū. ¶Capillaris aūt est pro
pterea ꝙ humor occult⁹ ꝯsolida
tur ex calore in ipꝫ agēte q̄ qn̄qꝫ
est alba: qn̄qꝫ est rubea ꝛ ei⁹ ꝯso
lidatio est in rene. ꝛ ferūt quidā
ꝙ in ei⁹ lōgitudine plerūqꝫ pal
mi mēsura inuenit̃. ¶Que autē
fermēti infusi frustulis sil'is exi
stit debilitatē sigñat stomachi
ꝛ intestinoꝝ ꝛ digerēdi malitiā t
ipis: ꝛ est plerūqꝫ causa ei⁹ come
dere lac ꝛ caseū. ¶Harenosa vo
semꝑ significat lapidē qui ꝯsoli
dat̃ aut ꝯsolidādo ꝑcedit: aut q̄
resoluit̃. ꝛ que q̄dē est ex eis ru-
bea est ex rene. ꝛ qn̄ nō ē rubea
est ex vesicca. ¶Plurimū aūt q̄
cineritia est flegma sigñat: aut
pus cui ꝑpter longā morā acci
dit caloris mutatio ꝛ fectio par
tium: ꝛ est qn̄qꝫ ꝑpter adustiōeꝫ
que ei accidit. ¶Sāguisugal'
vo hypostasis si vehementer est
mixta epatis debilitatē sigñat.
ꝛ si min⁹ hac significat vuln⁹ in
cannalib⁹ vrine ꝛ ꝯtinuitatis so
lutionē in ipsis. ꝛ si fuerit sepa-
rata plurimū eius erit i vesica ꝛ
in virga. ꝛ nos quidē perscruta
bimur hoc i particularib⁹ egri
tudinib⁹ i capitulo đ mictu san
guinis. ꝛ si in vrina fuerit sicut
sanguisuge rubee infirmo sple-
nem habente resoluetur splen
ipsius.

¶Scito autem ꝙ in egritudini
bus vesice non mult⁹ egreditur
sanguis: quoniā ei⁹ vene mixte
sunt in ipsius corpore calcate ꝛ
anguste ꝛ pauce.

¶Hypostasis vero significatio
ex quātitate ipsius sumpta mul
titudine q̄dē sui ꝛ paucitate de
clarat cause ipsaꝫ efficiētis mul

titudinē aut ei⁹ paucitatē. Et ex quātitate q̄dē sui i magnitudine aut paruitate sui est queadmodū diximⁿ in hypostasi mucillaginosa.

¶ Ei⁹ āt significatio ex q̄litate sui: est ex colore q̄dē ipsius. Q̄m que ea nigra est significat malū sm̄ diuisiōes q̄s nominauim⁹. Que tamen ex ea sanior est illa cui⁹ hypostasis est nigra ⁊ aq̄sitas non est nigra. Et rubea quidem sanguinis significat p̄prietatem ⁊ fastidiū. Et citrina q̄dē significat calorē fortem ⁊ egritudinem insidiosam. Et ex ea q̄dē que alba est q̄dā est bona: sicut dixim⁹. Et quedā est mala sicut mucilaginosa: aut saniosa: aut spumosa maturatiōi ꝯtra. Uiridis quoq̄ semita est ad nigraʒ. Ex odore v̄o eius est quēadmodum diximus in his que p̄missa sunt.

¶ Et ipsius v̄o situ: ⁊ leuigatiōe sui: ⁊ diuulsiōe. Q̄m leuitas ⁊ eq̄litas i hypostasi laudata est melior. Et in non laudata est deterior. Sed diuulsio significat vētositates ⁊ degerēdi d̄bilitatē.

¶ Eius aūt significatio ex loco sui est. Q̄m aut ē natans: ⁊ vocatur nubes. Aut pēdēs: ⁊ hec quidem est in medio stans q̄ est maioris maturatiōis q̄̄ p̄ma. Et ex pēdēte illa melior ē cui⁹ ruge et fimbrie ad iferiora d̄clināt. Aut ad fundū descēdens que est melioris maturatiōis: hec quideʒ est de hypostasi laudata.

¶ Nō laudata v̄o que leuior ē melior exīstit sicut nigra: ⁊ hoc i febrib⁹ acutʒ. Et silr̄ si humor est flegmatic⁹ aut melācolicus: q̄m eā q̄ ē vt nubes melior ē ea que inferi⁹ descēdit significat em̄ ei⁹ subtilitatē: nisi cuʒ causa mutationis fuerit multa vētositas: ⁊ si non fuerit ita natās ē melior q̄̄ pendēs. Et inferi⁹ descēdens est deterior. Et causa quidē natandi superi⁹ est caliditas cum qua ē acuitas ⁊ vētositas. Hypostasis aūt diuisa in grossa superius natat ⁊ p̄prie cuʒ sit leuis: ⁊ in tenui descēdit inferi⁹ ⁊ p̄prie cum sit grauis. Cumq̄ in principio egritudinis apparet pendens ⁊ natans: postea perseuerat: significat q̄ crisis cuʒ extura veniet. Macilētor̄ v̄o egritudo plerūq̄ remouet̄ sedimine bono natāte aut pēdēte: queadmodū diximus in p̄cedentibus.

¶ Et cū inter nephilim ⁊ enorimā ⁊ hypostasim fuerit aliquid silr̄ tele aranee aut dēsitas erit signū malū. ¶ Et multoties q̄dē natās sedimen non bonū apparet ex quo prouenit terror. Sed istud erit p̄cipiū maturatiōis ⁊ p̄mutatiōis ad bonitatē: postea pendebit: deinde discedet: ⁊ erit signū non malū. Q̄d si post ipsum p̄uenerint hypostases: timor quem in primis habebam⁹ fiet necessarius.

¶ Significatio v̄o hypostasis ex suo tempore est: Quoniam si velociter postq̄̄ mingitur descēdit: est significatio bona sm̄ maturitatem. Et cum tarde descēdit: est significatio priuationis maturationis sm̄ quātitatē sue dispositionis.

¶ Significatio autem forme cōmixtiōis ipsius est sicut dixim⁹ cū de mictu sanguinis ⁊ adipis mentionem fecimus.

¶ De significationibus multitudinis v̄rie ⁊ paucitatis ipsius Cap. 7.

Vrina que pauce existit q̃titatꝫ virtutꝫ significat debilitatē. ¶Et illa q̄ est min⁹ eo qđ bibit resolutionē significat multā: ⁊ vētrē habere: ⁊ aptitudinē ad hydropisim. ¶Illa vero que est multe quātitatis quãq; significat liq̄factionē: ⁊ supfluitatũ liq̄factarũ in corpore i vrina euacuationē. et nos q̄dē differētiā inter eas cognoscere possumus ſm virtutis dispositionē.

¶Vrina mali colorꝫ malũ significās quāto plurima fuerit: tāto erit magis salutis nũtia. ¶Et cũ iterfecta fuerit plus malitiā significabit sicut nigra ⁊ grossa.

¶Vrina diuersaꝝ dispositionũ q̄ quãq; mingit multa: quãq; pauca: ⁊ quãq; retinet: ē signatio pugne ⁊ laboris nature: ⁊ est significatio mala. ¶Vrine multitudo in acutꝫ egritudinib⁹ cũ nõ post ipsam aduenit reqes: est significatio ethice ⁊ spasmi ex iflāmatiōe. Et silr sudor. ¶Vrina q̄ in acutꝫ egritudinib⁹ guttatim inuolũtarie mingit: signat i cerebro nocumētũ: q̄ neruis accidit ⁊ musculis. ¶Et si febris quieta fuerit ⁊ signa affuerit salutis pnosticat sanguinis exitũ ex narib⁹. Sꝫ p̄ma desipiētiā pnosticat ⁊ corruptionē. ¶Cũ āt sani vrina minuit ⁊ attenuat ⁊ pseuerat hoc totũ ⁊ sentit grauitatē ⁊ dolorē in renib⁹: signat durũ apostema i partib⁹ renis. ¶Et cum in egritudine colerica multiplicat plerũq; portēdit pspeřũ euētũ: ⁊ proprie cum est alba ⁊ ad egrediendum facilis.

¶De vrina sana optima. Ca. 8.

Hec est mediocris substātie: ⁊ subtilis tincture: ad citrinũ trahēs. Et hypostasis si ibi fuerit bona ex albedie ⁊ lenitate eq̄litate ⁊ figure rotũde ⁊ odorꝫ tēpati: neq; fetida: neq; extincta. ¶Quidā aũt dixerũt q̄ cum hmõi vrina subita in egritudie q̄ est i vltio acuitatis visa fuerit: sanitas die seq̄nti aderit. *perseveranter.*

¶De vrina etatum. Cap. 9.

Infantiũ vrine ad lactis pprietatē trahũt ex pte nutrimēti eoꝝ ⁊ ppter humiditatē cõplexionis ipsorũ ⁊ tunc declinant magis ad albedinem. ¶Puerorũ aũt vrine sunt spissiores ⁊ grossiores vrinis iuuenum ⁊ turbidiores. Et nos iam nominauimus hoc ante.

¶Iuuenũ vero vrine ad ignis formam trahunt: ⁊ ad substantie mediocritatem.

¶Et vrine senũ ad albedinē et subtilitatē. Est tñ cũ sunt grosse ſm supfluitates in eis existētes quarũ euacuatio multiplicat. ¶Decrepitoꝝ vo vrīe maioris sunt albedinis ⁊ tenuitatis. Est tamē cum p̄dicta grossities eis accidit: sed raro cum vrina vehementer fuerit grossa apti erunt vt lapis eis accidat.

¶De vrinis virorum ⁊ mulierum. Cap. 10.

Mulierũ vrine semp sũt maioris grossitiei: ⁊ albedinꝫ ⁊ minoris pulchritudinis q̃ virorũ vrine. Et hoc quidē est pp debilitatē digestiue earũ: ⁊ propter superfluā ipsaꝝ multitudinem: ⁊ ppter amplitudinē cãnalium vnde egrediunt ea q̄ ab eis exeũt: ⁊ propter illud q đ ex earum resoluit matricib⁹ ⁊ ad vrine instrumenta tendit.

¶Masculoꝝ vo vrinas cũ moues: turbant: ⁊ declinat eaꝝ turbatio ad superiora: ⁊ est q̄ ſm

plurimũ turbidenť. Sed mulierum vrine fere turbidanťex motione ꝓpter paucã separationẽ sui: ꝛ habẽt ſm plurimum supra summitatẽ suam spumã rotundam. Et si turbide fuerint earũ turbidatio pauca erit. ¶ In vrinis viroꝝ illico cum mulieribꝰ cõmiscenť sũt fila a diuicẽ texta.
¶ Vrine pgnãtiũ sunt clare: ꝛ supra earuꝫ superficiẽ est nebula. Et qñqꝫ trahunt ad colorẽ aque cicerũ aut aqua pedũ citrinũ in aqua coquunť pedes aĩaliuꝫ: ꝛ in ipsa est irinus. Et supra sũmitatẽ eaꝝ est nebula. Sed quocũqꝫ modo fuerit ĩ medio videbiť sicut cotuꝫ carminatũ. Et est cũ in eis sunt velut grana q̃ ascendunt ꝛ descendũt. Cũqꝫ irinꝰ manifestior fuerit: erit impgnationis principiũ. Et cum loco ipsiꝰ fuerit rubedo erit in fine impregnationis: ꝛ proprie si turbanť commouentur.
¶ Parientiũ vrina ſm plurimũ est nigra: ꝛ ĩ ipsa est velut attramentum ꝛ sicut sordicies.

¶ De rebus vrinarũ animalium ꝛ diuersitate ipsarum ab vrinis hoim. C. xi.

Plerũqꝫ ꝯfert medico cum animaliũ vrias cognoscit: propterea ꝙ cum ipe eis experitur certitudinẽ facit: ꝛ hoc q̃dẽ difficile est. ¶ Quidã autẽ dixerunt ꝙ vrina asini est sicut butyrum liquidũ cum turbiditate ꝛ grossitie exteriore. ¶ Et subiungaliũ vrine ei similanť: sed sunt citrine: ꝛ videbiť ꝙ superior medietas vrialis sit clara ꝛ inferior medietas sit turbida. ¶ Ouiuꝫ ꝟo vrine sunt albe ad citrinitatem trahẽ eꝫ ꝓpinque vrinis hominũ; sed substãtiã nõ habent: ꝛ eaꝝ sedimẽ ẽ sicut oleũ: aut sicut amurca. Et cuiuscũqꝫ nutrimentũ fuerit meliꝰ erit vrina clarior. ¶ Vrina ꝟo caprioli vrinis hominũ ꝛ ouiũ similať: sed neqꝫ substãtiã habet neqꝫ sedimen: ꝛ est clarior vrinis ouium.

¶ De rebus aliis que vrinis similantur ꝛ differẽtia inter eas ꝛ vrinam. Cap. xii.

Sirupũ acetosum ꝛ oẽs liq̃res qui fiũt ex aqua ꝛ melle ꝛ aqua ꝛ ficubꝰ ꝛ reliquos q̃ fiũt ex croco ꝛ eis similibꝰ quãto plꝰ tibi appropinq̃ueris erũt in claritate magis augmẽtati. ꝛ quãto plus elõgaueriſ eaꝫ sidera an oportet vt augmẽteť grossitudo Vrina vero ab hoc est diuersa. ¶ Hydromellis ꝑterea spuma ẽ citrina. ꝛ aque ficuũ sedimẽ a lateᷓ descẽdit: ꝛ nõ in medio: neqꝫ ordinate: neqꝫ hꝫ motũ. ¶ Sit ꝗ̃ sufficiẽs ĩ noiando dispositiões vrinarũ. In libris ꝟo particularibus ꝑueniẽt ad te diuisiones dispositionũ vrine.

¶ De sigatioibꝰ egestiois. C. xiii.

Egestio plerũqꝫ declarať ex sui quãtitate: ꝙ cũ vt ꝯsideret si est mior eo ꝙ comediť: aut maior: aut eq̃lis. ꝛ notũ q̃ dẽ ẽ ꝙ ipsiꝰ augmẽtũ est ꝓpter humoꝝ multitudinẽ. ꝛ paucitas pp ipoꝝ paucitatẽ: aut qꝛ ex ipa ĩ itestio monoculo ꝛ ĩ colõ ꝛ ĩ fascũs simul tũ fuit retẽtũ. ꝙ ẽ signũ colica ꝓcedẽs: aut ꝓpť expulsiue debilitatẽ. ¶ Et cognosciť ẽt exessẽtia sui. Qm̃ ꝙ ex ea hũidũ est: aut significat opilatiões: aut digestiue malitiã. ꝛ plerũqꝫ signat mesaraice dbilitatẽ q̃ humoꝛẽ fugit ꝛ qñqꝫ est ꝓpť capitis rheumatismũ: aut ꝓpť comestionẽ rei q̃ egestionẽ hũectauit. Qꝺ aũt in

[alias sugit]

hūido viscosuz ē plerūqꝫ significat liquefactionē ⁊ hoc est cū fetore. Et plerūqꝫ significat malorū hūoꝝ ⁊ viscosoꝝ mltitudinē ⁊ hoc nō cū mlta existit lenitate ⁊ plerūqꝫ sigt nutrientia viscosa q̄ cōesta fuerūt ⁊ nō pauca cū calore forti i ꝯplexiōe ⁊ nō fuit iter ea digestio bōa. Sꝫ qđ ex ea est spumosum fortitudinis caloris significat ebullitionē: aut mlta rū vētositatū ꝑmixtionē. Qđ āt ex egestiōe est siccū: aut laborē significat ⁊ resolutionē: aut multā vrine ꝓuocationē: aut igneū calorē: aut nutriētū siccitatem: aut multā morā i itestinis: sicut in suo dicem⁹ caplo. Cūqꝫ hūiditas sicco qđ est durum admiscet significat ꝙ ei⁹ siccitas est ꝑpea ꝙ multū fuit retēta in humiditatib⁹ ipāz exire ꝓhibētib⁹: ⁊ ꝓpter ꝑuationē fellis pūgētis ⁊ festinātis. Sed cuꝫ ibi nō est lōga retētio neqꝫ hūiditatis i itestia adsūt significatiōes: cā i ipa est supfluitatis famose ⁊ pungētis effusio q̄ ab epate fluxit i eo qđ est corā ipo ⁊ sua euacuatiōe nō qeuit donec ꝯmisceret. ¶ Et est etiā cū calore sui dignoscit egestio. ¶ Ei⁹ ꝟo calor nālis igne⁹ est leuis existēs igneitatis. Qui si augmētat fellis significat mltitudinē. Et si minuit: significat cruditatē ⁊ maturatiōis ꝑuationē. Et si alb⁹ fiat qñqꝫ est eius albedo propter opilationē i cannalib⁹ fellis: ⁊ hoc significat ictericiā. Et si cū albedine est virus saniei hñs odorē magni apostematis sigt apertionem. ¶ San⁹ qꝫ qui non exercitat multoties erit vir⁹ ⁊ saniem q̄ est ei purgatio ⁊ euacuatio laudabilis qm̄ ꝓpter hoc remouet ab eo laxitas q̄ ei ꝑꝑ ꝑuationē exercitij accideret queadmodū diximus in vrīa. ¶ Preterea scito ꝙ egestio colorē igneū vehemēter supfluū habens multoties in hora finiū egritudinū sigt maturationem. Et multoties significat dispositiōis malitiā. Et nigra qdē sigt taliter qualiter sūt vrine nigre significatiōes. Significāt ei aut adustionez fortē: aut egritudīs melācolice maturationē: aut nutriēs tingēs: aut potionez rei q̄ melācoliā euacuat: sꝫ ꝑma ē mala. Et illa qdē q̄ ē ꝑꝑ melācoliā nō sufficiēter cognoscit ex calore sui imo cognoscēda est ex acredine sui ⁊ bullitiōe terree ex ipsa. Et est mala: siue sit egestio: siue vomit⁹. Et ex ꝑius ꝓprietatibus est ꝙ in se luminositatē hꝫ. ¶ Ad vltimū ꝟo humor melācolic⁹ purus pnecās est ſm plurimū cū egredit. s. est mortis significatio. ¶ Chimi ꝟo nigri exit⁹ multoties cōfert: ⁊ illđ est qm̄ melācolie radicalis exit⁹ vltimā corporis adustionē significat ⁊ humiditatem ipsius peremptionē ¶ Uiridis āt egestio caloris inati sigt extinctionem: ⁊ silr fusca. ¶ Egestio quoqꝫ plerunqꝫ ex sui cognoscitur forma ex absentia inflationis sue: aut ex inflatiōe. Quoniam inflata sicut stercus vacce significat ventositatem. ¶ Et est cū ex hora sui cognoscitur qm̄ cū egestiōis exit⁹ festiat ⁊ horā qua egredi solebat antecedit: signū est malū: q: fellis sigt multitudinē: ⁊ virtutis retētiue debilitatē. Et si ei⁹ tardat exit⁹ digestiue significat debilitatē ⁊ intestinoꝝ frigiditatē. Et humiditatis ⁊ somni multitudo ventositates significat inflatiuas.

¶ Colores quoq; extranei & diuersi mali existūt: & nos ipos in libro notabimus particulari.

¶ Que vero ex egestiōe est melior est iūcta q̄ est similiū partiū & in q̄ aquositas siccitati est vehemēter admixta & cuius spissitudo est sicut mellis spissitudo: & cuius exitus est facilis: & nō pūgit: & cuius color attinet citrinitati: & nō est multi fetoris: neq; ē puata fetore: & nō hz gurgulationem: neq; rugitū & n̄ hz spumā. Eius exitus ē in hora i qua solet: & f̄m q̄titatē q̄ ei qd comedit ē ppinq̄ i q̄titate sui. ¶ Et scito q͛ nō ois egestiōis eq̄litas ē laudabilis: neq; ois eius lenitas q: qn̄q; sunt pp vehemētē maturationē in oi pte siſem: & qn̄q; sunt pp adustionez & liq̄factiōes siles: & tūc quidem sunt ex deteriorib9 significatiōibus. ¶ Et scito q͛ egestio q̄ ē tpate essentie q̄ est ad tenuitatē nō est laudabilis: nisi cū nō sunt cū ea rugitus neq; vētositates neq; in sui exitu paulatim intersecatur. Et si nō possibile est vt eius exitus sit propter intus molestans quod est ei admixtū et nō permittit vt coniungatur.

¶ Est aūt cū plerisq; soliciti fuerunt de sigtionibus que in sudore & aliis apparent reb9: verūtn̄ de ipsis loqui pprius est in sermone particulari. In f̄mone q̄z particulari similiter repiēs expositionis augmentū in re egestionis & vrine & reliquorum.

¶ Fen q̄rta de diuisiōe modorū medicationū f̄m egritudies vniuersales. Et cōtinet capitula. 31.

¶ Dictiōis quarte ē locutio vniuersalis de medicatione. Ca. 1.

Dicem9 q͛ res medicatiōis ex vna triū rerū complet. Una earum est regimen et nutrientia. Et alia medicinarum est exhibitio. Et tertia est operatio manualis.

¶ Per regimen aūt intelligim9 administrationē que fit in causis necessariis numeratis q̄ f̄m vsū sunt currētes: ex q̄b9 est nutriēs

¶ Et idicia quidē regiminis ex pte qualitatū earum sunt pportionalia indiciis medicinarum. Nutriens vero ex eis oib9 iudicia hz q̄ sunt ei ppria ex mō quantitatis. ¶ Nutriens em̄ qn̄q; phibet: qn̄q; minuitur: qn̄q; equatur: qn̄q; augetur. ¶ Sz nō phibet nisi cū medic9 vult vt nā occupet i maturatiōe hūoꝝ. ¶ Et nō minuit nisi cū vult v̄tutē cū hoc custodire: q̄ in q̄tuz nutrit: custodit ptē v̄tutis: & in q̄tū minuit: custodit ptem materiei: ne nā tūc occupet in digerēdo multū cibū. Ipe q̄z semp sit solicit9 de eo qd magis suspectū ē: & est virt9 si fuerit valde debilis: aut egritudo si fuerit multū fortis.

¶ Nutriens q̄z ex duab9 minuit partib9. vna eaꝝ ex pte q̄litatis & ibi q̄dē possibile est ponere cōiūctionē duaꝝ partiū diuisionē tertiā. Dr̄ia autē inter duas dictiones q̄titatis & qualitatis ē. Qm̄ nutriēs qn̄q; est multe q̄titatis & pauci nutrimēti sicut olera & fruct9: qm̄ qui ex eis multū comedit ex q̄titate nutriētꝫ mt̄tū recipit absq; eius q̄litate. Et qn̄q; est nutriēs pauce q̄titatis & mlti nutrimēti sicut oua & gallоꝝ testiculi. Nobis q̄z qn̄q; est necessariū q̄litatē minuere & in q̄titate augmētuz facere. & his q̄dē ē cū desideriū fuerit supans & i venis crudi fuerint hūores: & voluerimus desideriuz sopire

per stomachi repletionē: et a venis multā phibere materiā: iō vt pus maturet illō qō ē i venis aut pp itētiōes alias ab istis. et qñqꝫ necessariū ē nobis in q̄lita te augmentuꝫ facere et minuere q̄ntitatē: et hoc q̄dē est cū volue rim⁹ v̄tutē ꝯfortare: et stomachi nā rē mlt̄ā digerere nō vꝫ. Pluri mū aūt qō nos laboram⁹ in mi nuēdo cibū aut phibēdo: est cū egritudies medicamur acutas. In egritudinib⁹ q̄ꝫ cronicis mi nuim⁹ sꝫ minus q̄ i acutis. In egritudinib⁹ nāqꝫ cronicis pl⁹ de v̄tute soliciti sum⁹: q̄ scim⁹ q̄ eaꝝ crisis ē lōginq̄ et ipaꝝ sta t⁹ est remot⁹ q̄pp nisi v̄t⁹ custo diat' vsqꝫ ad horā crisis stare nō poterit: neqꝫ illō qō i lōgo dige rit tpe digerere valebit. In acu tis v̄o egritudinib⁹ crisis ē ppi q̄ et ꝯfidim⁹ q̄ v̄t⁹ añ statū nō re soluet. Qō si hoc timuerim⁹ nu triēs nō plurie minuem⁹. Et q̄ꝫ to egritudo pl⁹ pncipio ppinq̄ fuerit: et accñs mag̃ q̄eta nutrie m⁹ v̄tutē ꝯfortātes. Et q̄ñ egri tudo sm augmētū pcesserit et ac cidētia ibi etiā augmētata fue rit minuem⁹ dietā pp fiduciam eius qō iā dedim⁹ et ppea vt v̄ tus alleuiet in hora luciaminis In tpe q̄ꝫ stat⁹ regimē vehemen ter subtiliamus. Et q̄ꝫto magis egritudo fuerit acuta et crisis p pinquior erit nr̄a regiminis sub tiliatio maior: nisi cause accide rint q̄ nos ab eo phibeāt: quēad modū i libris noiabim⁹ pticula rib⁹. ¶ Nutriens p̄terea sm hoc quod ex eo fit nutrimētū duas alias hꝫ opatiōes q̄ sūt. Veloci tas penetratiōis: sicut dispō vi ni. Et tarditas penetrationis: si cut assatoꝝ dispō et frixoꝝ. Et ēt

spissitudo substātie ei⁹ qō ex ip so gñatur in sanguine et ei⁹ re tētio: sicut ē dispō nutrimēti car nis porcie et vituline. Aut ipius subtilitas et resolūonis ei⁹ necessi tas: sicut est dispō nutrimēti qō fit ex vino et ex lacte et ex ficub⁹. ¶ Et nobis q̄dē est necessarium nutriēs qō cito penetret cū ca sui v̄tutis aialis succurrere vo lum⁹ et ei⁹ resolutiōi: et nō pt sto mach⁹ et v̄t⁹ tolerare vt nutriēs digerat qō tarde digerit. et nos quidē a nutriēte terremur qō ci to digerit cū accidit vt nutriēs p̄cedat qō tarde digerit: et time m⁹ ne cū eo misceat et fiat sꝫ mo dū quē iā declarauim⁹. Et terre mur ēt a nutrimēto grosso cū p certo scim⁹ qō accidūt opilatio nes. Sꝫ eligim⁹ cibū fortis nu trimēti et tarde digōnis pp euꝫ quē ꝯfortare volum⁹ exercitijs fortib⁹ et p̄pare. Raꝝ q̄ꝫ nutriēs eligimus pp̄ter illū cui veloci ter accidit poroꝝ spissitudo. [opilacio]

¶ Medicatio aūt q̄ fit cū medi cinis tres hꝫ regulas. Una eaꝝ est regula eligēdi ei⁹ q̄litatē. i. eligēdi ipaꝫ calidā aut frigidā aut hūidā aut siccā. Et scđa ē re gula ipi⁹ eligēdi q̄ntitatē: et hec q̄dē regula diuidit i regulā mē surādi pōd⁹ ei⁹: et i regulā mēsu rādi ipi⁹ q̄litatē. s. sue calidita tis gdū aut frigiditat̃ aut reli q̄rū ab istis. Et tertia ē regula ordinādi suā horā. ¶ In electio ne aūt q̄litat̃ medicie absolute nō habet cognitio nisi p cogni tionē spēi egritudis q̄m cū egri tudis q̄litas scita fuerit: erit me dicia eligēda q̄ ei in sua q̄litate sit ꝯ̄ria q̄m egritudo suo medi cat ꝯ̄rio et ꝯ̄suat sanitas suo simi. ¶ Quātitatis āt ipi⁹ mēsura ex

duab⁹ cognoscit ptib⁹ s3 modū
mēsure artificialis. Ex nā mēbri
Et ex q̄titate egritudis/ex reb⁹
q̄ sup illō sua sigāt ɔueniētia ⁊
aptitudie ipaꝝ q̄ sūt gen⁹ ⁊ etas
⁊ ɔsuetudo ⁊ tps ⁊ regio ars ⁊
ꝟt⁹ ⁊ forma. ¶ Nā ꝟo mēbri co
gnitio q̄tuor reꝝ cōtinet cogni
tionē. s. ɔplexiōis mēbri ⁊ crea=
tōis ei⁹ ⁊ ei⁹ sit⁹: ⁊ ipi⁹ ꝟtut3. Et
ɔplexiōis q̄dē mēbri: qm̄ cu3 ei⁹
nālis ɔplexio scita fuerit: ⁊ ipi⁹
ɔplexio in egris sciet̄ p mēsurā
estimatiuā q̄tū ei⁹ ɔplexio nā=
lis elōgata fuerit: sciet̄ ḡ mēsura
q̄titatis qua ipsa reduci possit
ad tēperiē ꝟbi gratia: qm̄ si sana
tiua complexio fuerit frigida ⁊
egritudialis calida: tūc ia mlta
elōgatio erit a ɔplexione sui: ⁊
tūc mlta idigebit ifridatōe. Qd
si ambe fuerit calide sufficiet ei
pua ifrigidatio. ¶ Et creatiōis
q̄dē mēbri iā diximus ꝙ creatura
mēbri i q̄tuor diuidit̄ modos: ⁊
tu q̄dē eā ibi cōsiderare debes.
Post hec scire debes ꝙ mēbroꝝ
q̄dā sūt q̄ i foramib⁹ suis sūt fa=
cilia: ⁊ sūt i eis iteri⁹ aut exteri⁹
loca vacua p q̄ expellit̄ supflui=
tas medicia subtili ⁊ tpata. Et
eoꝝ sūt alia q̄ nō sūt ita: s3 medi
cīa idigēt fortiore. Et silr eoꝝ ē
qd ē raꝝ. Et eoꝝ ē qd ē spissū. Et
raro q̄dē medicina sufficit subti
lis. Et spisso ē medicia fort3 ne=
cessaria. Qd āt forti medicie ma
gis idiget ē illd qd i nulla duaꝝ
ptiū vētriculū h3 neq3 receptacu
lū: ⁊ p⁹ ip3 ē illd qd a duab⁹ ptib⁹
h3 receptaculū: s3 ē solidū ⁊ spis
sū sicut rigno. Postea est illd qd
ea h3 a duab⁹ ptib⁹: ⁊ est raꝝ si=
cut pulmo: ⁊ sit⁹ q̄dē mēbri qm̄
p sitū cognoscit quēadmodū tu
scis loc⁹ aut societas. Utilitas
ꝟo q̄ ex societatis ꝓuenit cogni
tiōe ē magis ꝓpria ppea ꝙ pte3
magis eligis ad q̄3 medicia tra
hit ⁊ ad q̄3 eam declinare facis.
ꝟbi grā. Cum fuerit materia in
gibbo epat3 euacuabis eā p vri
nā. Et si i epat3 ɔcauitate fuerit
euacuabis eā p vētrē qm̄ epatis
gibbositas mēbris vrine ē asso=
ciata: ⁊ ei⁹ ɔcauitas ē associata
itestinis. S3 ei⁹ vtilitas q̄ ex pte
sciēdi locū ꝓuenit: ē triū modo=
rū. ¶ Un⁹ eoꝝ est ei⁹ lōgitudo ⁊
ipsius propinquitatis: quonia3
si fuerit ꝓpinquum sicut stoma
ch⁹: peruenient ad ipsum medici
ne tēperate ⁊ operabunt̄ in ipo:
⁊ si longinquū fuerit sicut pul=
mo medicinarum temperatarū
virtutes corrūpentur anteq3 ad
ipsum perueniant. Quapropter
erit necessariū vt in eaꝝ virtuti
bus augmentum fiat. Op3 itaq3
vt cū membrū est propinquum
cui obuiat medicina sit ꝟt⁹ ipi=
us medicine s3 mēsurā q̄ egritu
dini sit opposita: ⁊ si iter ea fue
rit longitudo ⁊ spatiū: ⁊ ē egri=
tudo cui est medicia necessaria
quam virt⁹ profundās penetra
re faciat: tunc necessarium est in
ꝟtute medicine plus addere q̄3
pri⁹ erat eī necessariū: sicut ace
tū in emplō sciatice ⁊ reliquis.
¶ Et scđs modus est vt sciat̄ q̄d
medicinis sit admiscēdū vt per
illud velociter ad mēbrū perue
niat quēadmodū medicinis mē
broꝝ vrine admiscentur diureti
ca: et medicinis cordis crocus.
¶ Et tertius quidē mod⁹ est vt
sciam⁹ qua pte medicinā ad ip3
transire faciamus verbigratia.
Si sciuerim⁹ ꝙ vlcera i inferio=
ribus existūt intestinis per cly=
steria in ūs sciem⁹ ⁊ si sciuerim⁹

ꝙ sint in superiorib⁹:ꝑ illð qð bibũt afferem⁹. ¶ Qñq3 etiã cõfert loci ⁊ societatis siꝶ solicitudinẽ hr̃e. ⁊ hoc q̃dẽ est in eo qð facere debem⁹ cũ fuerit materia tota iã i mẽbro euãata. ⁊ i eo qð facere debem⁹ cũ materia adhuc euãaꝶ:qm̃ cũ sciuerimus ꝙ materia fuerit adhuc i descẽsu:a suo loco materiã exhem⁹:postq̃3 q̃tuor ꝯditionum curã habuerim⁹. ¶ Una ẽ ꝑtis diuersitas queadmodũ a dextra ad sinistrã trahim⁹:⁊ a superiorib⁹ ad iferiora. ¶ Et scd̃a est vt societatꝫ curã habeam⁹: sicˉ mẽstrua vẽtosis retinemus q̃s mãmillis supponim⁹ socio attrahẽtes. ¶ Et tertia rectitudinũ curã habere queadmodũ i egritudib⁹ epatꝫ i dextra minutionẽ facim⁹ basilica:⁊ i egritudinib⁹ splenis i basilica sinistra. ¶ Et q̃rta q̃dẽ est cũ solicitudine elõgatõis:ne qð exhibitur valde sit ꝓpiquũ ei a q̃ exhiꝶ. ¶ S3 cũ accidit vt tota materia iã sit euãata:vtreq3 res ei ꝯferũt ex ꝑte:qm̃ si voluerim⁹ accipiem⁹ eã ex ipso mẽbro et si voluerim⁹ trahem⁹ ipam ad mẽbrũ ꝓpiquũ qð associatũ ẽ ⁊ eã ab eo exhem⁹:queadmodũ duas minuim⁹ saphenas i matricũ egritudib⁹ ⁊ venã que est sub ligua cũ medicari volum⁹ ap̃a duaꝝ amigdalaꝝ. ¶ Cũq3 ad diuersuz ꝓtrahere voluerꝫ mẽbri a q̃ ꝓtrahis dolorẽ pri⁹ seda. ¶ Et caue tibi ne transit⁹ sup ꝑncipale fiat. ¶ Et vtilitas q̃dẽ q̃ seq̄ꝶ ex ꝑte virtutꝫ mẽbri est triũ semitaꝝ. Una est dignitatis ⁊ ꝑncipat⁹ curã hr̃e:qm̃ sup mẽbra ꝑncipalia ñ faciem⁹ aliq̃d cũ fortib⁹ medicinis i q̃ sit ãbigẽdũ quãto magis potuerim⁹ ne nocumẽtũ toti corpori cõe faciam⁹. Quaꝑꝑ ex cerebro ⁊ epate nõ euãabim⁹ illð qð ab eis euãre debem⁹ in vna hora neq3 vllo mõ vehemẽti infrigidabim⁹ ifrigidatiõe. et cũ epati ẽplastrũ supponemus ex medicinis resolutiuis:nõ relinq̃m⁹ q̃n i eo res retẽtiuas ⁊ boni odoris ponam⁹ ꝑꝑ virtutez custodiẽdã. Et siꝶr in eis q̃ ꝑꝑ eã ad bibẽdũ dam⁹. Qð ãt iter oĩa mẽbra hac tota custodia digni⁹ existit est cor. et postea cerebrũ. et post ipm̃ epar. ¶ Et secũda q̃dẽ semita ẽ curã habere oꝑatiõis mẽbro associate lꝫ nõ sit ꝑncipale sicˉ stõach⁹ et pulmo. Quaꝑꝑ in febrib⁹ cũ stõachi debilitate aquã frigidã in potu q̃ sit vehemẽtis friditatꝫ nõ dam⁹. ¶ Et scias ꝙ dare ea pura q̃ laxa faciũt ꝑncipalib⁹ mẽbrꝫ:⁊ eis q̃ sũt corã ipsis est valde timorosuz i re vite. ¶ Et semita tertia ẽ habere solicitudinẽ acuitatꝫ sens⁹ ⁊ ei⁹ hebetudis. Dz nãq3 sibi caueꝶ ne mẽbrꝫ acuti sẽsus neruosis det medicias malaꝝ q̃litatũ ⁊ mordicatiuas ⁊ nocituas sicˉ sꝫ titimalli ⁊ ꝶliq̃ ab eis. medicinarũ ꝯo a q̃rũ datiõe nobis cauemus spẽs sũt tres. Resoluẽtes. et vehemẽter infrigidãtes. et cõtrarias habẽtes qualitates: sicut flos eris ⁊ cerusa ⁊ calcucecaumenõ:⁊ eis siꝶa. ¶ Hoc q̃dem est electionẽ medicine diuidere secundũ mẽbri naturã. ¶ Secũdum vero egritudinis quantitatem quantum illi. verbigratia. Cui⁹ corporis caliditas egrotatiua est fortis necessariũ est ipsaz extinguere cum

medicina q̄ sit in infrigidādo fortissima. et illi cui⁹ accidēta lis frigiditas est fortis ē necessariū eā calefacere cū medicia fort; calefactionis. si vo nō fuerint fortes medicine debilior; q̄litat; nobis sufficiēt. ¶Ex tēpore aūt egritudis est vt sciamus i q̄ suoꝝ tēporū sit egritudo. vbi grā. Cū apa i pricipio fuerit sup ip̄z ponem⁹ qđ solū repcutiat. ⁊ cū i statu fuerit: ponem⁹ illđ qđ solūmō resoluat. In medio aūt miscebim⁹ vtraq;. Et si egritudo fuerit acuta ip̄a i pricipio exn̄te tēpate regimē subtiliabim⁹. ⁊ si i statu fuerit i subtiliādo studebim⁹. et si fuerit ꝓlixa n̄ tm̄ i pricipio subtiliabim⁹: s; i statu tēpata vtemur subtiliatiōe: l; multas ꝓlixaꝝ egritudinu; p̄ter febres subtiliatiuū resoluat regimē. Egritudo nāq; si mlt̄e ebuliēt; materie fuerit i principio eam eūabim⁹ nō expectātes maturationē. ⁊ si mediocris fuerit: maturabim⁹ eā ⁊ postea eūabimus. ¶Cognitio āt reꝝ q̄ sua sigāt ɔueniētia ē ad sciēdū tibi facilis. ⁊ aer q̄dē qui ⁊ earū existit sūma est dignior cui⁹ rē custodiri op; ⁊ an sit medicine iuuamētū p̄stans: an egritudini. ¶Et dicem⁹ q; i egritudib⁹ i q̄b⁹ ē timor ⁊ nō sum⁹ securi a defectu virtut; si qđ facere đbemus tardauerim⁹ vt ex eo aliq̄d alleuiauerim⁹ ⁊ minuerim⁹ a forti medicamie prio icipere đbem⁹. Ille vo i q̄b⁹ n̄ existit timor s; ordinē ad fortiorē ꝓcedēt: si non suffecerit eis đbilis. ¶Pret̄ h̄ q̄; tibi caue ne a r̄ctitudie r̄cedas: l; vider; q; ip̄aꝝ tardet iuuamētū: neq; i errore

morer;: ⁊ si vider; q; ei⁹ n̄ appareat ipedimētū. ¶Et cū h̄ n̄ s; vnā m̄dicatōe; cū vna tibi stādū ē m̄dicia: imo i vna m̄dicatōe m̄dicias ꝑmuta: qm̄ ab ip̄o qđ ɔsuetū ē n̄ fit passio. ⁊ vnicuiq; q̄dē corpi ⁊ vni mēbro i vna hora ⁊ n̄ i altera iest ꝓpetas ab vna m̄dicia pati ⁊ nō ab alia. Cū aūt ignoras q̄ sit egritudo relinq̄ eā nature ⁊ nō ꝓperes: qm̄ aut nā supabit egritudinē aut ip̄z māifestabit. cūq; egritudo dolori ɔiūcta fuerit aut cāe dolor; aut a q̄ ꝓuenit dolor sic̄ est ꝑcussio aut casus: icipies sedare dolorē. ¶Et si tibi necesse fuerit stuporē iducere n̄ trāscēdas tale q̄le est papauer al. qm̄ cū suo stupore ē ēt domesticū vr̄ ɔsuetū. ¶Cūq; vehemētia calor; mēbri tibi nocumētū fecerit: nutri ex eo qđ sāguinē vehemēt̄ igrossat: sic̄ frumētū coctū. ⁊ si ex hoc q̄dē regimie nō alleuiabit̄: nutri cū ifridātib⁹ sic̄ lactuc; ⁊ eis sil̄ib⁹. ¶Scias p̄terea q; ex ɔgru; medicatiōibus q̄ ɔferūt: ē iuuamētū qđ fit ex eo qđ vtutes ɔfortat aiales ⁊ vitales: sic̄ letitia: ⁊ obuiare ei qđ sibi pl; ⁊ assidue seder̄ cū eo cū q̄ g̃tulat̄: q̄n̄q; ēt ɔfert sedere cū eo a q̄ verecūdat̄ ⁊ quē erubescit: qm̄ egrū ꝓhibet a rebus q̄ ei nocēt. ¶Ex eis p̄tea q̄ huic mō m̄dicatōis s̄t ꝓpinq̄ ē mutatio đ t̄ra ad t̄rā: ⁊ đ aere ad aerē: ⁊ đ form; ad formas: ⁊ p̄cipue cū fora sefficer̄ ⁊ mot⁹ q̄ mēbrū dirigāt āt ɔplexōe; mutēt queādmodū puero luscosp̄cipit̄ vt scitillas itueat̄ āt rē q̄ ei appet: āt sic̄ p̄cipit̄ tort̄ā patiēti vt speclū ituear̄ chalib; qm̄ h̄ ꝑducit eū ad h̄ vt labor̄t i rectificando

ctificādo faciē suā ꝛ frōtē ꝛ oculū ꝛ fortasse iuit redibit ad h̄ vt meliorek. ¶Ex regulis ꝑterea q̄s obseruare debes ē fortes dimittere medicatiões i tpib⁹ fortib⁹ quāto pl⁹ poteris: sicut vētrē vehemēter soluere: aut ꝓuocare vōitū: aut apire ꝛ adurere in estate ꝛ hyeme. ¶Ex rebus q̄ꝫ i q̄rū medicatiōe subtile ē adhibēdū studiū ē cū i vna cōiūgunt egritudine duo q̄ fieri debēt ꝯ̄ria qꝛ opꝫ ꝟbi gratia vt egritudo infrigidet: ꝛ ei⁹ cā calefiat aut ecōuerso qꝛ opꝫ vt egritudo calefiat ꝛ ei⁹ cā infrigidet: sicut materia colice idiget calefactiōe ꝛ incisiōe ꝛ subtiliatiōe: ꝛ opꝫ vt fortitudo doloris ei⁹ infrigidetur ꝛ stupefiat ꝛ ecōuerso. ¶ Ampli⁹ scire debes ꝙ non ois repletio neqꝫ ois ꝯplexionis malicia suo medicatur ꝯtrario ex euacuatiōe et oppositione: imo multoties sufficit multa regiminis bonitas in repletione ꝛ malicia cōplexionis.

¶De medicatiōib⁹ egritudinū malitie ꝯplexionis. Ca.2.

Que ex eis q̄dē sine mā existit ꝯplō tm̄ ꝑmutak. Sed si cū materia fuerit ipa euabik Et plerūqꝫ q̄dem ei sola sufficit euacuatio: si cōplonis infuse q̄ preterita est: maliciā nō ibi reliquerit. et q̄nqꝫ nō sufficit nobis istud si ꝯplexiōis dimiserit maliciā: imo erit nobis necesse cōplexionē ꝑmutare cū in euacuādo finē fecerim⁹. ¶Dicem⁹ ḡ ꝙ malicie ꝯplonꝭ medicatio multis fit modis. ¶Cōplonis nāqꝫ malitia aut erit infusa et erit ipsi⁹ medicatio ex ꝯ̄rio ab solute: ꝛ hec ē medicatio absolute. Aut erit in termino vt ipa gn̄ek. ꝛ erit ei⁹ sanatio: sanatio q̄ fit cū ꝑmissione seruationis. Queadmodū putrefactionē q̄ est cū febre q̄rtana medicamur cū tyriaca: ꝛ aquā fridā i ttiana dam⁹ vt extiguat. ꝛ exēplū ꝑmissiōis seruatiōis est euacuatio in q̄rtana q̄ fit cū elleboro: ꝛ i ttiana cū scamonea cū ꝑncipiū interpollatiōis q̄ accidit ꝓhibere volum⁹. et exēplū ꝑmissionis seruatiōis solūmō ē euatio quartane apte ꝑꝑ melle superationeꝫ cū elleboro: ꝛ febri tertiane ꝑꝑ colere dn̄ium cum scamonea. ¶Cū āt i aliq̄ egritudine dubitaueris an sit ei⁹ cā caliditas an friditas ꝛ experiri volueris: nō experiaris cū superfluo. ꝛ caue tibi ne decipiat te ipsio q̄ erit accītalis. ¶Et debes scire ꝙ ifrigidatōis ꝛ calefactiōis tp̄s est vnū. Sꝫ in infrigidādo est pl⁹ timoris qm̄ caliditas est amica nature. ꝛ i humectādo q̄dē ꝛ exiccādo est timor eq̄lis. Sed hūectādi tp̄s est lōgius. ¶Unaqueqꝫ ꝑterea hūiditas ꝛ siccitas ꝯseruak ꝑꝑ suarū cārū cōfortationē: ꝛ permutak ꝑꝑ cārū ꝯ̄rij ipi⁹ fortitudinꝭ augmētū. ꝛ caliditas q̄dē fit fortior causis q̄rū iā expleuimus sermonē. Deinde ꝑ mūdificātia ꝛ est suꝑfluitates expellere ꝛ repletionē ꝛ opilationē et aperire. Deih̄ ex eo q̄ꝺ ipaꝫ cōseruat ꝛ est hūiditas tēꝑata. Friditas ꝟo fortior ex eo q̄ꝺ ipsi⁹ ꝯfortat cās ꝛ ꝙ caliditatem suffocat: ꝛ ex eo ꝙ ipsaꝫ suꝑflue resoluit ꝛ ē siccitas ƀꝫ essentiā ꝛ caliditas secundū accidens. ¶Qui aūt caliditatꝭ suꝑfluitatem cū opilatiōib⁹ medicatur

sibi cauere debet ab īfrigidatione supflua ne in cōuertēdo opilationē in lapidē augmētū faciat: ⁊ ne calide ꝯplexōis maliciā augmētet: imo paulatim ꝑrio medicari debet cuȝ qḋ abstergit. ⁊ si qḋ īfrigidat ei suffecerit sicut aq̄ ordei ⁊ succ⁹ scariole erit cōueniēs. ⁊ si ħ sufferit: tūc cū illo qḋ temperatuȝ existit. Qḋ si hoc nō suffecerit: tūc cum eo in quo subtilis existit calor. Neq̧ ex hoc sis solicit⁹ qm̄ iuuamētū ei⁹ diaphoresis i īfrigidādo plus confert q̄ꝫ sit nocumētū qḋ facit ei calor q̄ ad extiguēdū ē facilꝫ post aptionē. ¶Et ē etiā cū acutoꝝ humorū digestio extinguendi supfluitatē prohibet: lꝫ quidaȝ hominū sint q̄ ꝑteruiāt ad hāc destruēdam sententiā et ignorēt ꝙ fortꝫ extinctio deijcit virtutē: ⁊ quātomagis in corporibus q̄ ab egritudine ḋbilitata fuerūt: lꝫ aliq̄ directionis modo materiā rectificet qḋ est cū post ipsam alie proueniūt egritudines aut ex malicia ꝯplōnꝫ simplicꝫ: aut ex materijs fridis ꝯplexiōi ꝯrijs quā rectificauit. ¶Complexionē vero frigidaȝ calefacere q̄si difficile est cū iaȝ est īfusa. et multū facile in principio. et ad vltimum calefacere frigidum in principio rei est facili⁹ q̄ꝫ calidū in principio īnfrigidare. Sꝫ calidum in fine infrigidare lꝫ sit difficile: est tñ facilius q̄ꝫ frigidū i fine calefacere: qm̄ supflua frigiditas est ipa mors inati calorꝫ aut ei ꝓpinq̄. ¶Et debes scire ꝙ īfrigidatio qn̄q̧ siccitati ꝯiungitur. Et qn̄q̧ humiditati. et qn̄q̧ ab vtrisq̧ separatur. Uerūtamen siccitas magꝫ sit māsiua cū frigiditate q̄ senuit. et hūiditas ē magis adducēs frigiditatē q̄ accidit. ⁊ iam quidē omnes caloris cause cū supfluunt i exiccando iuuāt. et qn̄q̧ etiaȝ oēs frigiditatis cause cuȝ supflue fuerint in humectādo iuuāt. ⁊ nulla q̄dē res ad ħ tm̄ ꝑuenit quātū ociositas ⁊ assidua balneatio q̄ est facilis in tina. At nos q̄dē te faciem⁹ scire hoc in eo qḋ est ꝑmissuȝ. Uinū ꝑterea tēperate bibitū i humectādo ē forte. ¶Ampli⁹ scire debes qḋ cū senex īfrigidatiōe īdiget et hūectatione: nō sufficit ad illḋ qḋ ipsuȝ ad equalitatē reducit imo ꝙ ipsuȝ trāsire facit ad cōplexionē frigidā ⁊ humidaȝ q̄ ei debet: qm̄ ipsa lꝫ sit accidētalis est tñ ei quasi naturalis.

¶Scire q̄ȝ debes ꝙ sepe est nobis necessariuȝ in permutādo cōplexionē dare illḋ quod huiusmodi ꝯfortat complexionē. Quēadmodū est nobis necessariū dare acetū cū medicinis calidis alicui mēbro ideo vt ipsa rū penetrēt virtutes. Et sicut est nobis necessariū dare crocū cū medicinis infrigidātib⁹ corꝑpea vt eas ad ipsum ferat. et multoties quidem est medicina vehemētioris operatiōis in permutando cōplexionem: sed ꝑꝑ sui subtilitatē nō permanet donec suam perficiat operationem. est ergo nobis necessariū ei aliq̄d admiscere quod īspisset ⁊ retineat lꝫ ex ea sua operatiōis ꝑueniat ꝯtrariū: sicut balsamo admiscemus cerā et relīqua ad hoc vt ipsuȝ tanto tpe retineatur i quo suā perficiat operationem.

¶ Ad sciendũ qualiter et qñ oportet euacuari. Cap.3.

RES q̄ demõstrãt rectitudinẽ iudicij i euãdo sũt.10. repletio ꝛ ꝟtꝰ:ↄplexio et accidẽtia ↄueniẽtia:sicut si contingeret ꝙ naturã soluere vellemus deiñ accideret vẽtrꝫ solutio qm̃ vẽtrẽ soluer̃ sup vẽtris solutionẽ ẽ timorosũ ꝛ figura: ꝛ etas:ꝛ tp̃s:ꝛ aerꝫ ꝛ regiõis dispositio:ꝛ ↄsuetudo euãdi:et ars euacuãdi:hec nãqꝫ cũ fuerint cõtraria significationi ꝓꝑ quã euacuatio faciẽda erit ꝓhibebũt euacuationem.

¶ Uacuitas itaqꝫ sine dubio euacuationẽ fieri prohibet.

¶ Et silr̃ cũ d̃bilitas cuiuscũqꝫ triũ virtutũ fuerit. Uerũtamẽ qñqꝫ plꝰ eligimus alicuiꝰ ꝟtutis d̃bilitatẽ q̃ impedimentuꝫ relinquẽdi euacuationeꝫ:ꝛ hec quidem est in virtutibꝰ sensibilibus ꝛ motiuis cũ fiduciã habuerimꝰ succurrẽdi rei timorose si acciderit:ꝛ silr̃ in omnibꝰ virtutibus.

¶ Cõplexio q̃ꝫ calida et sicca ad h̃ prohibet. ꝛ frida ꝛ hũida caliditatẽ non hñs aut debilitatẽ habens ab ea etiã prohibet. In calida ãt ꝛ humida facile faciemus illud et fortiter.

¶ Figura ãt scilicet supfluitas maciei aut raritas ab ea ꝓhibet ꝓꝑ timorẽ ne spiritꝰ resoluatur. ꝛ silr̃ opꝫ in regendo debilem ꝛ macrũ multam colerã rubeam in sanguine habenteꝫ vt ei blãdiaris ꝛ non ipsũ euacues:ꝛ vt eũ nutrias ex eo qđ bonũ generat sanguinẽ ad fridıtatẽ ꝛ humiditatẽ declinãtẽ: qm̃ ex hoc sui hũoris cõplexio rectificabit̃:aut fortasse spissuꝫ fortem efficies ꝛ euacuationes tolerabit. Et similit̃ oportet ne illũ euacuare si sausus q̃ ex consuetudine paꝝ comedit quãdiu ab eiꝰ euacuatiõe abstinere poteris. Superflua q̃ꝫ pinguedo ab eo ꝓhibet ꝓꝑ timorẽ ne frigiditas dominet̃ ꝛ ne caro venas ↄprimat ꝛ eas extigat cũ vacuas inuenerit et calorem suffocet innatũ:aut supfluitates exp̃mẽdo ad interiora expellat.

¶ Accidẽtia q̃ꝫ mala sicut aptitudo colerice passioni ꝛ spasmo ab ea prohibent.

¶ Etas p̃terea etiã que nondũ ad augmẽti cõplementũ peruenit:aut ad cõsumptionis terminum est trãsiẽs ab ea prohibet.

¶ Hora quoqꝫ multũ calida aut multũ frigida ab ea prohibet:

¶ Et regio quidẽ meridionalis vehemẽter calida ab ea ꝓhibet qm̃ plurima eoꝝ q̄ ventrẽ soluũt sũt calida ꝛ duaꝝ acuitatũ ↄiunctio tolerari non põt:qm̃ virtutes in eis debiles erunt ꝛ dissolute:ꝛ qꝛ exterior calor materiã ad exteriora trahit:ꝛ medicia ipaꝫ trahit ad interiora q̃re tñ ꝓuenit i diuersa eꝑtes ꝓtractio ꝛ ad resistẽtiã ꝑducit. Et septẽtrionalis multũ frigida ab ea ꝓhibet.

¶ Parua quoqꝫ euacuandi consuetudo ab ea prohibet.

¶ Ars etiam qua multũ fit euacuatio:sicut seruiẽdi in balneo ꝛ onera dorso deferẽtiũ ab ea ꝓhibent. Et ad vltimum omnis ars laboriosa.

¶ Scias p̃terea ꝙ intẽtio in oĩ euacuatione ẽ vna quinqꝫ rerũ.

¶ Aut euacuatio illiꝰ qđ ẽ euacuandũ ꝛ sequit̃ ipm̃ ꝓculdubio trãquillitas:nisi ꝙ receptaculorum lassitudo ipsuꝫ sequat̃:aut

caliditatis ebullitio: aut febꝛiƺ
effimera: aut alie egritudies q̄
comitantᷣ sic̄ excoꝛiatio quā vē
tris solutio itestinis facit: aut
vlcera q̄ vꝛie ꝓuocatio i vesica
facit: ⁊ hec quidē lꝫ iuuamētū
cōferat: eiꝰ tn̄ vtilitas nō senti=
tur: imo quādoqꝫ pꝛesentiali=
ter dolet donec accidēs remo=
neatᷣ. ¶ Et scd̓a est cōsideratio
ꝑtis sue declinatiōis: sicut nau
sea q̄ vomitu mūdatᷣ ⁊ moꝛdica
tio i vētre q̄ vētris resolutione
remouetᷣ. ¶ Et tertia ē mēbꝛuꝫ
egressiōis eiꝰ a ꝑte declinatio
nis eiꝰ: sicut basilica dextra in
egritudine epatis. ⁊ nō cepha
lica dextra: qm̄ si erroꝛ ꝓuene=
rit i tali q̄le est illd̓ qn̄qꝫ sequatᷣ
inde timoꝛ. ¶ Et opꝫ q̄dē vt sit
mēbꝛū egressiōis ignobilibus
illo a q̄ fit eūatio: ne materia
ad illud d̓clinet qd̓ est nobiliꝰ.
¶ Opꝫ p̄terea vt sit eiꝰ exitus
nālis: sic̄ mēbꝛa vꝛine gibbosi=
tati epatis: ⁊ intestina ꝯcauita
ti ip̄iꝰ. ¶ Et ē tn̄ cū mēbꝛuꝫ a q̄
expellitᷣ est ip̄m membꝛū ꝑ qd̓
euacuatio faciēda est: sꝫ ē i ip̄o
egritudo vetꝰ aut recēs ꝓpter
quā est timēdū de cursu hūoꝛū
suꝑ ip̄m. Ipsi ergo ad illud qd̓
sit meliꝰ trāsponēdi sunt. ¶ Et
ē ēt cū ex superatione hūoꝝ ti=
metᷣ suꝑ ip̄m egritudo: sicut cū
tractꝰ fit ab oculo ad gulā: qm̄
timetᷣ ne illi qn̄qꝫ suꝑueniat suf
focatio: iō q̄le ē hmōi suauitᷣ et
mollitᷣ fieri dꝫ. Nā q̄ꝫ plerūqꝫ ta
liter oꝑatᷣ ⁊ euacuat nō ꝑ ꝑtē q̄
cōsueuit: ideo vt membꝛum cu=
stodiat cū debile fuerit. ⁊ ple=
rūqꝫ ēt est vt sit illd̓ qd̓ natura
euacuat ꝑtis lōginque ⁊ oppo
site et remaneat cū ip̄o ambi=
guitas: sic̄ cū a capite ad anū
aut crus aut pedē euacuat: ⁊ et
ꝓ certo scitᷣ si ex toto sit cerebꝛo
aut ex vno vētriculo. ¶ Et quar
ta q̄dē ē hoꝛa euacuatiōis ip̄iꝰ.
Nā dicit Galenꝰ: Penitus qd̓ in
cronicis egritudinibꝰ matura
tio tm̄: ⁊ nihil plus expectāda.
Et tu q̄dē iam sciuisti q̄d sit ma
turatio. ¶ Et an̄qꝫ euacues post
maturationem ex subtiliatis in
potu tribuere debes sicut aquā
ysopi ⁊ hasce ⁊ seminū. ¶ Sꝫ in
acutiƺ ēt egritudibꝰ maturatio=
nē expectare meliꝰ ē: ⁊ p̄cipue cū
q̄ete fuerit. ¶ Quod si mobiles
fuerint tūc ad euacuādū mate=
riā festinare erit meliꝰ: qm̄ motꝰ
eiꝰ ē maiꝰ qꝫ sue euacuatiōis an
teqꝫ ip̄a sit matura: ⁊ ꝓpꝛie cum
hūoꝛes fuerit subtiles: ⁊ p̄cipue
cū in ꝯcauitatibꝰ venaꝝ fuerit ⁊
nō i mēbꝛis egrediētes. ¶ Cum
autē humoꝛ i vno fuerit mēbꝛo
ꝯp̄hensus: nullo mō moueatᷣ do
nec mutetᷣ ⁊ eēntiā habeat tēpe
ratā vł ap̄atā quā tu sciuisti in
suo loco. ¶ Et silr̄ cū nō fuerimꝰ
securi ꝙ ꝟtꝰ vsqꝫ ad maturitatiƺ
hoꝛā perduret euacuabimꝰ eaꝫ
postqꝫ nobiƺ cauerimꝰ vt eiꝰ sub=
tilitatē ⁊ grossitiē sciamꝰ: qm̄ si
spissa fuerit ⁊ grossa ip̄am moue
re nō debemꝰ nisi post subtilia=
tionem. Eiꝰ ꝟo grossiciē cogno=
scemꝰ ꝓpterea ꝙ fastidiū p̄terituꝫ
iā p̄cessit: aut sub hypocundriꝭ
doloꝛ extēsiuꝰ aut aduētꝰ ap̄a=
tis i iteriori bus. Qd̓ aūt magis
custodire debemꝰ hmōi dispōe ē
habitudo canalium ne ipsi sint
clausi: ⁊ pꝰ h̄ q̄dē totū tibi possi=
bile erit vt an̄ maꝁatōe ꝫ vētrē sol
uas. ¶ Et scias ꝙ materiei eua
cuatio ⁊ ip̄iꝰ d̓ suo loco eradica
tio ē ꝁmvnū duoꝝ modoꝝ. Unꝰ
coꝝ ē ꝑꝑ attractionē q̄ fit ad lō=

ginquã diuersitatẽ. Et alter propter eã q̃ ad ꝓpinquã. Et suarũ q̃dẽ horaꝝ dignior ẽ cũ in corpe nullo mõ ẽ alicuius materiei repletio. Ponam⁹ itaq̧ ab ore viri superius mult⁹ fluat sanguis: ⁊ ab emorroidib⁹ mulieris supflue fluat sanguis. Unum itaq̧ duoꝝ faciemus. Aut trahem⁹ ꝑ declinationẽ q̃ fit ad ꝓpinquaꝫ diuersitatẽ: oportebit tũc vt materiã ad nares declinem⁹ faciendo sanguinẽ ex narib⁹ fluere: et in altero ad matricẽ ꝓuocando mẽstrua. Aut si voluerim⁹ ad lõginquã diuersitatem attrahere euacuabim⁹ in pmo sanguinẽ a venis ⁊ locis q̃ sũt i iferiore pte corpis: ⁊ in scdo a venis ⁊ locis q̃ sũt i supma pte corpis. ¶ Et ñ opꝫ q̃dẽ vt i duas diametros ꝓlongationem facias: sed in vna tm̃ que sit diameter magis longinqua. Nã si materia fuerit in supmo dextre ptis non erit attrahẽda ad infimũ sinistre: imo ad infimum ipsi⁹ dextre. Et hoc quidẽ est illud quod est magis necessariũ: aut ad sinistrã a supmo si fuerit tantum longinqua quantum est ab humero ad humerum ⁊ non fuerit dispositio eius sicut dispositio duorum laterum capitis. Materia nãq̧ si in dextra capitꝭ fuerit: eã ad inferiora ⁊ nõ ad sinistram trahes capitis. ¶ Cũq̧ materiã ad longinquum trahere volueris: loci dolorem prius sedabis vt ipsius minuaꝭ cõpressio per attractionem: quoniam dolor est trahẽs. ¶ Cũq̧ ad locum nõ obedit ad quem ipsam trahis: nõ violẽter agas: quoniam quandoq̧ violẽtia illa ipam mouebit ⁊ subtiliabit: ⁊ nõ traheꝭ ⁊ fiet veloci⁹ declinans ad dolẽtẽ locum. Et forsitan tibi sufficiet vt trahas licet non euacues: quoniã ipa attractio ei⁹ iter ad membrum ꝓhibet: lꝫ non extrahatur: per ipsam ergo attractionem ad intẽtionem ꝑuenie m⁹: licet cum ipa non euacuaueris: sꝫ declinatione cõtent⁹ fueris que fit ligãdo mẽbra opposita: aut ventosis ⁊ medicinis rubificãtib⁹: ⁊ ad sũmũ cũ oĩ q̃ð dolorẽ efficit. ¶ Ex materijs aũt q̃ ad euacuãdũ sũt faciliores sunt ille que sũt in venis: deinde ille q̃ in mẽbris ⁊ iũcturis: qm̃ q̃ñq̧ est difficile eas extrahere ⁊ euacuare: iõq̧ necesse est vt cũ euacuabũꝭ: alie cũ eis egrediantur. ¶ Euacuatio preterea est necessariũ ne prosperet comedere nutrientia multa ⁊ mala que natura indigesta trahat. Qð si aliquid ex hoc fieri necesse fuerit oportebit vt paulati ⁊ suauiter fiat donec sit fm̃ ordinẽ ⁊ vt sit qð corpus ingreditur digestum et conueniens ¶ Minutio est euacuatio humoribus equaliter augmẽtatis ꝓpria. ¶ Euacuatio ꝟo humori q̃ in q̃titate soluꝫ augmẽtaꝭ aut corrumpiꝭ ꝓpria ẽ alia a minutione. ¶ Oĩs p̃terea euacuatio q̃ est superflua fm̃ pl̃m febres generat. ¶ Cũq̧ vẽtris cõstrictio qui fluere solebat aliquẽ egritudinẽ possidere fecerit: illi⁹ euacuationis reuersio fm̃ pl̃m ipm̃ medicabiꝭ: sicut ab eo quẽ constrictio saniei auriũ aut mucoꝝ nariũ ꝟtiginẽ possidere fecit: ei⁹ reuersio ipam remouebit. ¶ Et scito ꝙ residuũ materiei dimittere qð necesse erat euacuare: min⁹ nocumẽtũ ẽ q̧ exq̃sitissime euacuare ⁊ ꝑuenire i ipa ad ꝟ

vt ꝟtus terat: qm̄ multoties na tura hoc resoluit residuū. ¶Cū ꝗ̄ hūoꝛ illi⁹ fuerit gn̄is cui⁹ esse opꝫ ⁊ eger tolerare pōt: nō terreri debes ex superfluitate. Qn̄ ꝗ̄ etiam cōtingit cū te euacua re opoꝛtet vsqꝫ ad lipotomiaꝫ. ¶Cunqꝫ alicuius virtus foꝛtis fuerit ⁊ ipsoꝛum humoꝛū mate ria multa ⁊ mala ipsam paula tim euacua. Et similiter cum materia vehemēter fuerit pene tratiua aut cū sanguine multū mixta nō poteris ipsam vna vi ce euacuare sicut est i sciatica ⁊ artetica longi tempoꝛis et cā cro ⁊ scabie antiqua ⁊ carbūcu lis veteribus. Et debes scire qꝺ ventris solutio a superioꝛibus trahit et ab inferioꝛibus eradi cat. Duabus ergo attractiōib⁹ est apta conuenienti et diuerse que etiā post materierū ꝗ̄etē ē ꝯueniēs. cū ergo materie fuerit a supioꝛib⁹ ad diuersuꝫ trahet eas ⁊ ipas ēt eradicabit a locis vbi sꝫ vomitu ꝟo fit attractio ⁊ eradicatio ecōuerso. Minutio nis preterea dispō diuersificat scꝺm̄ loca a quibus sanguis accipit sicut sciuisti. Min⁹ itaqꝫ cūctis oib⁹ euacuatione dign⁹ est ille cuius cibus bonus fuerit et digestio bona. In regiōibus ꝗ̄ꝫ calidis moꝛantes euacuatione parū indigent.

¶De regulis cōib⁹ vomitui ⁊ solutiōi vētris q̄lit trahit id qꝺ vētrē soluit ⁊ vomer facit. c. 4.

Opoꝛtet vt illius cib⁹ cui⁹ soluēdus ē vēter aut vomitus ꝓuocādus partiat vt ꝙ ei i vna die sufficiebat multis comedat vicib⁹. Et vt sint cibi diuersi ⁊ pot⁹ etiā diuersi. Ex hac nāqꝫ dispositiōe accidit stomacho vt expellere desideret qꝺ ē in eo su peri⁹ aut inferi⁹. Ex cibo autē nō diuerso neqꝫ sup aliū cibū ingrediēte stomachus ē auar⁹ et ipm̄ foꝛti cōtinet retētiōe: ⁊ ꝓpꝛie si fuerit ei⁹ quātitatis pꝛua. Mollem vero habens ventrem nihil ex hoc facere dꝫ. et scias ꝙ vomitus ⁊ vētris solutio ⁊ q̄ eis assimilātur non attinent ei q̄ bono vtit regimine: qm̄ ille q̄ bn̄ regit nō indiget nisi eo ꝙ sit istis lenius: ⁊ foꝛtasse excusabūt ea exercitiū ⁊ fricatio ⁊ balneū. ¶Amplius si eius coꝛpus repletum fuerit plurimū talis repletionis qualis est ipsius: erit ex eo q̄ humoꝝ melioꝛ est. s. ex sanguine. Minutio igit est illꝺ qꝺ ad ipꝫ mūdificādū erit necessariū: ⁊ nō vētris solutio. ¶Cū āt minutio necessaria fuerit ⁊ ventris solutio ex aliq̄ qꝺ sit vtellebor⁹ ⁊ violēte medicine: a minutiōe icipere debes: qm̄ hoc ē ex ꝑceptis hypo. i libro epidimiaꝝ. hec est ꝟitas. et sil'r si humoꝛes fuerit flegmatici cuꝫ sanguine mixti. Qꝺ si viscosi ⁊ frigidi fuerit: foꝛtasse minutio grossitudinē ⁊ viscositatē eis augmētabit icipiēti. ergo erit a solutiōe vētris. Et ad summū si hūoꝛes fuerint equales ꝑmitte minutiōeꝫ ⁊ si postea supabundauerit euacua. Qꝺ si equales nō fuerint in ꝑmis supabūdātē euacua hūoꝛeꝫ donec equat. postea minus. ¶Et ei q̄ ante minutionē ꝑmise rat medicinā cū minutionē pꝛemittere debebat: postpōat minutionē diebus paucis. Et cui paruū intercessit spatiū ex quo minutus fuit ⁊ euacuatione idiget: medicinam sumere est ei conuenientius. ¶Multoties

ꝑterea exhaustumedicine ille q̄ minui debebat: ꝑuenit ad febrē ⁊ ad estuationē. Et si ex eis q̄ qͥescere faciūt nō qͥeuerit: scias qđ minutionē ꝑmittere debebat.

¶ Nō oēs ꝑterea euacuationes sūt necessarie pp̄ sup̄fluitatē repletiōis: imo qn̄q; sūt necessarie ꝑpter egritudis magnitudinē: ⁊ pp̄ repletionē ſm q̄litatē ⁊ nō ſm q̄ntitatē. ¶ Et ml'toties qͥdē est euacuatio necessaria ſʒ superuenit aliqͥd ꝙ ꝓhibet. Et nō est ibi ingeniū nisi i ieiunādo ⁊ dormiēdo ⁊ emendādo compl'onis malitiā q̄ ex repletione ꝓuenit. ¶ Ampli⁹ euacuatiōis ē qͥdē q̄ ē ſm modū ꝓseruatiōis sicut indiget ille cui podagra euenire solet ⁊ epilepsia ⁊ reliq̄ ab eis i hora cognita: ⁊ ꝓprie i ꝟe. Ei g̃ necessariū ē vt ꝓseruatiōe vtat̄ ań suā horā: ⁊ euacuat ea q̄ ꝓprie i ip̄ius egritudie sunt euacuāda siue sit minutio: siue vētris sol'o Et fortasse desiccātia exteri⁹ apponere ⁊ medicias abstergētes est euacuare: quēadmodum hydropisim patiētes faciūt. Qn̄q; etiā necesse ē te dare medicinā q̄ sit ex gn̄e euacuādi hūores in q̄litate: sicut cū scamonea ē tibi necessaria ad euacuādū colerā rubeā. ei ergo admiscēdū ē illđ ꝙ ipsaʒ in q̄litate diuersificet: ⁊ in vētrē soluēdo cū ea ꝯueniat: ⁊ ipsaʒ ab euacuatiōe non ꝓhibeat sicut mirabolani: ⁊ emēdet̄ cōpl'onis malitia si post accide rit. ¶ Habētiū q̄ʒ in īterioribus apa vētrē soluere est difficile et facere vt vomāt. Qđ si tibi necessariū fuerit: da eis ꝙ sit sicut volubilis ⁊ semē croci hortēsis et apozima polipodȳ ⁊ casiā fistula ⁊ his silia. ¶ Hyppo. q̄ʒ inquit

Qui fuerit macer ⁊ fuerit nature cui vomere sit facile: melius erit in mūdādo ip̄m vt ad vomitū adducat̄: ⁊ vt sit hoc in estate aut ꝟe aut autūno ⁊ nō i hyeme. Ei ꝟo q̄ mediocris fuerit figur̄ cōueniētior est vētris sol'o. ꝙ si sibi euacuatio q̄ fit vomitu necessaria fuerit vsq; ad estatē expectet: ab ipso tn̄ sibi caueat cū eo nō idiget. ¶ Uerūtamē anq̄ȝ ventris fiat solutio aut vomit⁹ ꝑmittēda est hūoris subtiliatio qui est euacuandus: ⁊ amplificatio cannaliū ⁊ ipsorū aptio: q̄m̄ hoc est ex eo qđ corpus a pena securum reddit. ¶ Et scito ꝙ facere nature consuetudineȝ lenitatis ⁊ obediētē ei qđ vis ex solutione ventris ⁊ vomitu facili anteq̄ȝ medicina det̄ aut vomitus est ex regiminibus aperientibus. ¶ Ampli⁹ ventris sol'o et vomitus cū macredine vētris ē difficilis ⁊ laboriosus ⁊ timorosus. ¶ Medicina q̄ʒ vomitū faciens qn̄q; fit ventris solutiua cū stomachus fuerit fortis aut bibita fuerit super fortē famem aut q̄ eam bibit: habuerit passionē colericā ⁊ nature lenitatē aut si vomere non consueuerit: aut si medicina in sua suba grauis fuerit ⁊ velocis descēsiōis. ¶ Et ventris solutiua facit vomitū: propter debilitatem stomachi: aut ꝓpter ml'tā faciei siccitatē: aut ꝓpterea ꝙ medicina abhorret̄: aut ꝓpterea ꝙ bibitor fastidiū habere solet. ¶ Ois preterea medicia q̄ vētris est solutiua cū n̄ ip̄ʒ soluit aut soluit ſʒ nō id qđ est maturum: mouet humorē quē dʒ soluere: ⁊ dilatat ipsum in corpore: superat ergo corpus: ⁊ cōuertūtur ad ipsum

humores aliq̄:q̄re humor iste in
corpe multiplicat̃. ¶Ex humo=
rib⁹ q̄z ē q̄ est velocioris obediē
tie vomitui scd̄m plurimū sicut
colera. Et ex eis ē q̄ vomitui re
bellis existit sicut melācolia. Et
ex eis ē q̄ īter hoc ⁊ hoc ē medi⁹
sicut flegma. Et febrē q̄dē habē
tis vētrē soluere melius est q̄ꝫ fa
cere vt ipē vomat. Et cui⁹ hūor
dscēdēs fuerit sicut lieteriā hn̄tꝫ
facere vt vomat: ē incōueniens.
¶Medicinarum p̄terea vētris
solutionē facientiū deterior est
q̄ ex medicinis est ꝯposita: mul
te diuersitatis in tpe in quo sol
uēdus est venter: qm̄ vētris solu
tio ꝯturbat̃: ⁊ post ventrē soluit
anteq̄ꝫ scd̄a: ⁊ q̄n̄q̄ꝫ prima ip̄am
scd̄am expellit. ¶Amplius qui
biberit aliq̄d ventris solutionē
aut vomitū sibi faciēs corpore
ip̄ius limpido necesse erit vt ei
ṽtigo accidat aut mordicatio ī
vētre ⁊ āgustia ⁊ qd̄ ab eo expel
let̃: egredieẗ cuꝫ difficultate. Et
ad vltimū q̄dē dū medicina su
pfluitates euacuat non erit ī ea
estuatio. Cūq̄ꝫ q̄ medicinā bibe
rit estuationē habere cepit iaꝫ
euacuat q̄ superfluum non est.
¶humor p̄terea q̄ vomitu aut
vētris solutione euacuat̃ cū ad
aliū mutabit̃ humorēꝫ significa
bit q̄ iā corp⁹ ē mūdatū a super
fluo humore quē eūare volum⁹.
Qd̄ si mūdificatio vsq̄ꝫ ad itesti
nor̄ rasurā puenerit ⁊ ad rē ni
grā fetidū hn̄tē odorē erit malū
¶Sōnus q̄ꝫ cū post vētris solo
nē aut vomitū fuerit multū de=
mōstrabit q̄ eūatio iam pfecte
mūdauit corp⁹ ⁊ contulit. ¶Et
scias q̄ cū sitis post vētris solo=
nē aut vomitū fuerit fortꝫ: mari
mā ⁊ vltimā purgatiōis bonita

tem significabit. ¶Scito etiā q̄
medicina vētris solutiua expel
lit illud qd̄ euacuat cuꝫ virtute
attractiua q̄ attrahit hūc ⁊ ū dē
humorē: ⁊ fortasse attrahit gros
sum ⁊ relinq̄t subtilem: queād=
modū facit illa q̄ melācolia ex
pellit. ¶Illi⁹ preterea verbū q̄
dt qd̄ ipsa gn̄at illd̄ qd̄ attrahit
aut q̄ ip̄m is attrahit qd̄ est sub
tile nō est aliq̄d. Et. G. quidē li=
cet hoc sentiat penit⁹ tn̄ dicit q̄
medicina ventris solutiua in q̄
nō est vētositas cū ventrem non
soluerit ⁊ digereẗ: gn̄abit hūorē
quem attrahere solebat. Sꝫ hu
iusmodi dicta nō sunt ꝯuenien
tia. Et vr̃ quidem q̄. G. ex hoc q̄
certificat: sentiat q̄ īter attrahē
tē medicinā ⁊ humorē attractū
sit cōueniētia in subā: ⁊ propter
hoc attrahit ip̄m. Sed hoc non
est verū qm̄ si attractio fieret cū
cōueniētia: ferrū attraheret fer
rū cū ip̄ꝫ superaret: ⁊ aur̄ attrahe
ret aur̄ cū ip̄m superaret quātita
te sua hoc tn̄ certificare nō ē me
dici. ¶Et debes scire q̄ humor̄
attractio q̄ fit potu medicinar̄
soluentium ventrem aut vomi=
tū facientiū nō est nisi in venis
ī q̄bus venerūt donec ad itestia
perueniāt ⁊ stomachū ⁊ hic na=
tura mouetur ad hoc vt eos ex
pellat ex̃. Et raro q̄dē accidit vt
cum ventris solutiuuꝫ bibit̃ ad
stomachū ascēdāt: ⁊ si ascēderit
ad vomitū declinabūt. Qd̄ aūt
ad stomachū ascendere non di
mittit non est nisi propter duas
cās. Una que est quoniā medici
na ventris solutiua velociter pe
netrat ad intestina. Et altera ē
qm̄ cum medicina ventris solu
tiua bibit̃: naꝫ properat ad hoc
vt ex venis mesaraicis ad iferi⁹

ra expellat ꝛ nõ ad supiora: qm̃ hoc ꝑpinquius ẽ ꝛ facili⁹: ꝛ q2 il lud qd̃ est post eas ſ etiã ipas cõprimit: ꝛ hoc qdẽ est ex eo qd̃ naturã mouet vt ex ꝑpinquiori bus expellat viĩs. Qd̃ si medici na virtutẽ haberet attractiuã q̃ humorẽ comitaretur etiã natu ra virtutis expulsiue magis di gna vt in sano ꝛ forti superaret: ſ3 medicina nõ attrahat nisi ad viã signatam. ¶ Medicine ꝓ vomitũ facientis dispositio ẽ di uersa: ab hoc quoniam cum in stomacho fuerit in eo morabit ꝛ humorem ab intestinis ad se ipsa3 attrahet: ꝛ sua ꝟtute supa ta ad resistẽdũ virtuti naturali. ¶ Et scias ꝙ pl'm attractionis humorũ quos medicine attra hunt nõ est nisi ex venis: ꝛ ex eo ꝙ est multe propinquitatis. qm̃ attractio fit in vẽis ꝛ in eis q̃ nõ sunt vene sicut humores q̃ sunt in pulmone qui ꝑpter vicinita tẽ ad stomachũ ꝛ intestina tra hũtur licet in venis non vadãt. ¶ Et debes scire ꝙ attractio q̃ fit p nares ex medicinis siccis ẽ cã euacuãdi humores a corpe si cut in hydropisi.

¶ De sermõe purgatiõis ven tris ꝛ regulis eius. Cap. v.

Iam in ꝑcedẽti sermõe ostẽ dim⁹ quõ sit corp⁹ ꝑparan dũ ad recipiẽdũ id qd̃ vẽtrez sol uit anteq̃ purget cũ amplifica tiõe pororũ ꝛ lenificatiõe nature ꝛ ꝓprie in egritudinib⁹ frĩdis: ꝛ ad summũ nã mollificare ãteq̃ venter soluat: est cõpetẽs regu la in q̃ existit securitas: nisi ĩ eo q̃ colerice passioni valde ẽ apt⁹ ex hoc nãq̃ nihil isti ẽ faciẽdu3 qm̃ eẽt causa superfluitatisque ei accidet. ¶ Solutorio nãq̃ vẽ tris alicuius talis qualis ẽ iste res admiscẽda est in qua fit vir tus vomitiua: ne ꝑperet descen dere de stomacho anteq̃ suam perficiat operationẽ: imo equẽ tur in ipsa duarũ medicinaru3 virtutes: ꝛ ꝑficiat vẽtris soluti ua opationẽ suã ꝛ vomitiua suã ecõuerso illi⁹. Trauli q̃3 sunt ex eis q̃ colerice passiõi sunt appa rati. Fortẽ igit nõ tolerãt medi cinã. Ipsoꝝ tñ plurimi colericã incurrũt passione3 ex reumatis mis suoꝝ capitũ. ¶ Ex cã ꝑter ea timorosa ẽ vt medicia vẽtris solutiua sumat fece in itestinis exñte sicca: imo expellẽda saltẽ cũ clisteri aut iurmollificatiuo. ¶ Balneũ q̃3 igredi anteq̃ vẽtris solo fiat aliquãtis dieb⁹ ẽ ex eis q̃ bñ ꝑparãt: nisi aliqd ꝓhibue rit. Et op3 qdẽ vt iter balneũ et haustũ medicie puũ iteruẽniat tp̃s. Post medicinã q̃3 nõ ingre diat qs balneũ: qm̃ trahit mã3 ad exꝉiora. ꝛ neq̃ ẽ bonũ nisi ad vẽtrẽ ꝯstringẽdũ ꝑter ĩ hyeme: q2 nõ ẽ timẽdũ p̃mã balnei cãm ingredi tali mõ ne calor sit vllo mõ ipedicẽs ad attrahẽdũ ſ3 sit ad mollificãdũ. Et ad vltimũ or3 vt aer illi⁹ q̃ pharmacia3 bibit: sit caliditatis pauce ne sudore3 faciat neq̃ turbationẽ: qm̃ h̃ est ex ꝑparatoriĩs. Fricatio q̃3 ꝛ ex oleis inũgi ẽ silr ꝛ ꝑparatoriĩs. Cũ ãt aliqs medicie assuet⁹ nõ est neq̃ eã bibit meli⁹ ẽ medico vt sibi caueat ne vẽtris solutiua violentas virtutes hñtia ei tri buat. ¶ Fastidiũ vero hñtibus ꝛ humores viscosos ꝛ ĩ hypocũ driĩs tensionem: aut q̃ ĩ suis in terioribus habet inflammatio nem aut opilationes nõ est dan dũ aliquid donec ista rectificen

tur nutriētib⁹: mollificātib⁹ et balneo ꝛ requie ꝛ dimissiōe eius qđ mouet ꝛ ei⁹ qđ inflāmat. Illis ꝟo q̄ stātes bibunt aq̄s ꝛ hn̄tib⁹ splenes fortes medicie sunt necessarie. ¶ Cūq; aliq̄s medicinā vētri solutiuā biberit: meli⁹ erit ei si medicia fuerit fortis vt sup eā dormiat anq̄ operet: q̄m opabit meli⁹. Et si debil' fuerit meli⁹ erit ei ne sup eā dormiat: q̄m nā digeret medicinā. Cūq; medicia opari cepit meli⁹ erit ei ne sup eā dormiat quocūq; modo fuerit. ¶ Ampli⁹ cū aliquis medicinā bibit nō illico sup eā se mouere dz sz dz sup eā q̄escere: vt ipsā natura circūdet ꝛ i ea operetur: q̄m nisi nā in ipa opata fuerit nō opabit in naturā. ¶ Odores q̄z nauseā ꝓhibētes olfacere dz sicut est odor mēte ꝛ rute ꝛ apij ꝛ cytonior ꝛ boli corasceni aq̄ rosacea ꝛ pauco aceto aspsi. Et si ex odore medicie q̄s exterret cū medicinā bibit nares cōstrigat. Et q̄ medicinā abhorret dz masticar pā ex tarchō: vt sui oris vl' odor ꝟtr⁹ stupida fiat. ¶ Qđ si vomere timuerit extremitates ꝯstrigat ꝛ cū ipam biberit đ sup rē stipticā bibat. Medici p̄terea pillulas q̄s ei daturi sunt q̄nq; i melle voluūt q̄nq; super eas ꝓiciūt mel coctum aut zuccarū coctū donec eis ide faciūt tunicā. Et eo q̄z ingeniū vtile ē vt sup eas pōat cera ꝛ pauco ol'o mollificata. Et ex eo qđ magis ꝯueniēs igeniū est vt os aq̄ aut alia re ipleat: deide pillule sicut sunt bibant sup ipsā: aut q̄ aliq̄ horū igenior aptate fuerit: trāsglutiētur itaq; oēs ita q medicine opatio nō cognoscet. Et oz vt apozima tepidū bibat ꝛ pill'e cū aq̄ tepida sumāt. ¶ Frigidi p̄terea stomachus ꝛ pedes calefaciēdi sunt. Cūq; ipsius aīa sedata fuerit: ambulet ꝛ moueat paulatī q̄m motus hic ē iuuatiuus. Et interpositiōe horarū ex aq̄ calida tm̄ bibat q medicinā nō liq̄faciat ꝛ expellat ipā ꝛ ei⁹ debilitet ꝟtutē nisi fuerit in hora q̄ necesse ē vt vētris stringat solo. In potu q̄z aq̄ cal'e malitie medicie existit debilitatio ¶ Qui aūt medicinā bibere voluerit calide existēs cōpl'onis ꝛ debilis stomachi: erit ei meli⁹ vt eā bibat postq̄ prius biberit aliq̄d q sit sicut aq̄ ordei: aut succ⁹ granati: aut vt vl' dicā cū stōachus recepit nutriēs subtile ꝛ leue. Sz q̄ nō ita fuerit erit ei melius vt eā ieiun⁹ bibat. ¶ Plurimi p̄terea q̄b⁹ dat medicia ventris solutiua in estate ex ea puenīūt ad febrē. Opz ergo ne medicine potator comedat vel bibat donec medicia suā pfecerit opationē: neq; etiā quādiu medicina opat dormiat nisi volūtas affuerit vt restringat. Qđ si ipsi⁹ stomachus nō tolerauerit ne comedat ꝓpterea qđ stomachus ei⁹ est coleric⁹ ꝛ cito descēdit ad ipm̄ col'a: aut ꝓpterea q a comestiōe vehemēter ꝛ famē tolerauit: det ei parū panis isu si pauco vino sup medicinā anq̄ vēter soluat: q̄m hoc est ex eo q medicinam fortasse adiuuat. ¶ Opz p̄terea ne an⁹ aq̄ frida lauet sed cū cal'a. ¶ Quidā etiam dixerunt q pillule que sunt cū apozimatib⁹ dande: sunt dande cū apozimatib⁹ q̄ sunt cū eis homogenea: pillule namq; que colerā expellunt rubeā cū apozimate dande sunt alicui⁹ qđ sit

Sommus post pharmacum
theriaca & alia empla

verbi gratia sicut fumusterre. Et que melācoliam euacuātur cum apozimate alicuius qd̄ sit sicut epithymū aut polipodiū aut his simile. Et que flegma expellunt cū apozimate alicui⁹ qd̄ sit sicut cētaurea. ¶Cū aūt euacuare volueris corp⁹ siccū carnē hñs durā medicina forti sicut elleboro ⁊ his similib⁹: vehemēter stude in humectādo ipm̄ nutrictibus vnctuosis: Et ad vltimū cum fortes medicine multi sint timoris tales vcȝ qlis ē elleborus: qm̄ in corpore mundo efficit spasmū: ⁊ repleti corporis commouet humiditatem motu turbido: ⁊ ad intestina trahit illud qd̄ ei difficile est expellere. Et titimali venenosi sicut mezereon ⁊ scerebrā: ⁊ eaꝝ ipedimētū cum superant remouet raib. ¶Ampli⁹ medicina multoties suū odorē in stomacho dimittit est ꝙ sicut si medicina ibi remanet cui⁹ medicamē ē aq̄ ordei q̄ ipm̄ lauat: q̄ q̄dē melior eristit eoꝝ que in potu sumūt. ¶Cūq; tp̄s prolōgabit ⁊ medicina operari nō ceperit: si alleuiatio fieri poterit vt nihil moueat fiat. Qd̄ si q̄d affuerit timoris meli⁹ erit vt hydromel traijciat aut ei⁹ sirupū aut aquam in qua mitrum resolutū fuerit: aut subijciat ei collyriū aut fiat clistere. ¶Ex causis vo ꝑꝑ quas medicina nō operat: est cānaliū coangustatio de natura: aut ꝑꝑ complexionē aut ꝑpter egritudinis vicinitatē. In habentib⁹ eñ paralysim aut apoplexiaȝ medicinaꝝ vie ad suas materias coangustant: accidit ergo vt difficile sit facere quaten⁹ vēter eis currat. ¶Duas preterea medicīas ventrē soluētes in vna die cōiungere est timorosum ⁊ extra rectitudinē. ¶Ois quoq; medicina que alicui humori est ꝓpria cū ipsuȝ nō iuenit: perturbat ⁊ ventrem cū difficultate facit: ⁊ similiter si ipm̄ in suo contrario ifusum inuenerit. ¶Ois preterea medicina humorem in p̄mis extrahit q̄ est ei ꝓprius. deinde illū qui est post ipsum in multitudie ⁊ subtilitate: ⁊ reliq̄s ſᷣȝ hūc ordinē: preter sanguinē: qm̄ natura vsq; ad postremū eum retinet ⁊ recōdit humorem vo ex lōginquo attrahere est difficile. ¶Amplius cū timor affuerit ne nausea aut sincopis alicui accidat postq̄ȝ medicinam biberit: oportebit fieri vt antequam medicinā bibat trib⁹ dieb⁹ aut duobus cū aqua raphani vomat et vt raphanū comedat. ¶Oportet p̄terea ne multuȝ salis sit in cibis ei⁹ q̄ medicinā vult bibere. ¶Multotiesquoq; ex haustu medicie ꝑuenit ad nauseā ⁊ angustiā ⁊ sincopin ⁊ tremorē cordis ⁊ vētris mordicationē: ⁊ ꝑpriecum non solutionē fecerit aut sudorē. Multoties preterea est nobis necessarium vt eum faciam⁹ vomere. Et multoties excusat nos ab hoc dare ei retētiua ⁊ facere vt aquā ordei bibat quaten⁹ vēter soluat: ⁊ medicie malitia remoueatur: ⁊ qd̄ in intestinis retentū fuit: lauet. ¶Ille vero cui⁹ cōplexio fuerit frigida ⁊ sup alios hūores fuerit flegma supabūdās debet sumere post medicinam ⁊ ipsius operationem naustriū aqua calida ablutum cum oleo. Et qui calide fuerit ꝯplexionis psilium bibat cū aqua frigida ⁊ oleo vio=

laceo ⁊ zuccarū tabarzet aut in
leb. Et ille q̇dē qui tēperate est
ꝯplexiōis semē lini. Et illi q̇ ex
coriationē timuerit intestinorū
bolū armenū cuz succo granati
det. Sumere ēt dz q̇cq̇d diximꝰ
post fluxū vētris ⁊ si nō ipz reti
nebit. ¶Oi ꝑterea pharmaciaz
bibēti cui postea aduenit febriz
melior ē aq̄ ordei. Sirupꝰ vo a-
cetosꝰ ē excoriatiuꝰ: ⁊ iō tardan
dꝰ ē vsq3 ad duos dies aut tres
donec i itestinis sua redeat vtꝰ.
¶Ille q̇z q̇ medicinā bibit scd̃a
die ē balneū itraturꝰ. ¶Et si ex
hūoribꝰ ipiꝰ aliq̇d relictū fuerit
balneū ipz mūdare poterit. Nā
si videris ꝙ balneū sit ei sapidū
⁊ in ipo delectet: erit hoc signū
ꝙ balneū ipz ab eo qd̓ relictū ē
mūdificat: ipm q̇z in eo dimitte.
Qd̓ si iueneris ꝙ in ipo nō dele-
ctet: imo i eo estuationez patiat
expelle eum. ¶Scias preterea
ꝙ ei q̇ intestinoꝝ patit debilita
tē plerūq3 ex medicinis ventrez
soluētibꝰ aduenit vētris solutio
fortis: ⁊ ꝓlongabit ei res: ⁊ mul
tis idigebit medicinis donec re
tineat. ¶In senibꝰ ēt silr timet
ex vētris solutiōe ipsiꝰ nocumē-
tuz. ¶Et scito ꝙ ex potu habito
post medicias vētris solutiuas
ad febres ꝑuenit ⁊ ad estuatio
nem. ¶Post solutionem q̇z ven
tris ⁊ minutionez multoties in
epate aduenit dolor quē aq̄ cali
de potus remouet. ¶Et scito ꝙ
tp̄s q̇ maior canis ascēdit ⁊ fri-
goris fortis nō ē tp̄s sumēdi me
dicinā. Medicina eīn in vē: aut
autūno ē bibēda. Et ver q̇dē est
cū niues de montibus cadūt. Et
post ver q̇dē venit estas i q̄ nō ē
sumēda nisi res modica vel sub
tilis. Autūnꝰ vo est veri ꝯtrius.

¶Ampliꝰ nature nō est facieda
ꝯsuetudo bibēdi medicinā cū q̄
necesse sit mollificare ventrē: q2
fiet ꝯsuetudinaria: ⁊ hoc habēs
ad ipedimētū male finis ꝑuēiet
¶Unūquēq3 etiam q̇ fuerit sicce
cōplexionis deijcit fortis medi
cina. ¶Opz ꝑterea vt suꝑ debi-
lē medicinā ex motu minuatur
ne eius virtus resoluatur: ¶Ex
medicinis quoq3 debilibus bn̄-
dictis sunt viole cum zuccaro.
¶Et ille cui in hyeme necessa-
riū fuerit medicinā bibere vētū
obseruet meridionalē. Et i esta
te dixerūt quidā eorū ecōuerso:
⁊ hoc q̇dē diuisionē hz. ¶Eger
cū debili indiguerit solutione ⁊
nō opabit nō magis mouet sed
dimittat. Egritudo quoq3 mul-
toties ebullire facit ventris so-
lutionem ⁊ accidit febris. Et est
cum minutio sufficit.

¶De superfluitate medicine
ventrē soluentis: ⁊ de hora cō
stringendi eam. Cap̄. 6.

Ex significationibus q̇bꝰ co
gnoscitur hora qua est ca-
tarticū ꝯstringendum est sitis.
Cum ergo ventris solutio ꝑse-
ueraueritz sitis nō acciderit: nō
erit timendū ꝙ supfluitas ꝑue-
nit. ¶Ueruntamē sitis qn̄q3 ac-
cidit ⁊ nō ꝓpter multitudinem
solutionis vētris: neq3 propter
eius superfluitatē. Imo propter
cāz dispōnis stomachi: qm̄ si fue
rit calidus aut siccus aut vtrū-
q3 faciet cito sitim. Aut ꝑꝑ cām
dispōnis medicie cū fuerit cali-
da pungitiua. Aut ꝑꝑ cām ma-
teriei in seipsa: qm̄ cū fuerit ca-
lida sicut colera: aut in talibꝰ q̄
lis sūt cause hmōi nō erit longe
quin festina veniat sitis. Et si
cū hoc harū rerū accidit contra

riū nō erit longe q̄n penit⁹ sitis cū tarditate veniat. ¶Cū g̃ videris q̈ sitis iā supfluit: ⁊ q̈ vētris solutio nō sit pauca: cōstringe ⁊ p̄cipue cū cāe festinatiōis sitis ⁊ velocitatis ipsius nō fuerint i vētrē qm̄ i hm̄ōi nō debes dare ↄstrictionē cū sitis appuerit. ¶Nūq̈ ēt exit⁹ ei⁹ qd̄ egredit: est demōstratiu⁹ hore ↄstringēdi. Qui em̄ colerā expellit rubeā cū viderit q̈ iam puenit ad flegma: sciat q̈ iā medicina supflue opatur: ⁊ quātomagis si ad coleram puenit nigrā. Sāguis vero maioris ē timoris ⁊ deterioris piculi. Et si cui pp medicinā mordicatio supuenerit: ↄsiderādum erit qd̄ in capitulo de mordicatione diximus.

¶De mō succurrēdi disposi-tioni eius in quo superfluit ventris purgatio. Cap. 7.

Inanitio supfluit: aut pp venaꝝ debilitatē: aut pp orificioꝝ ipsaꝝ amplitudinē: aut ppterea q̈ pharmacia eaꝝ pūgit orificia: aut ppterea q̈ ex ↄplexiōis malitia corpi acq̄sita fuerit aut ex ea q̄ est sicut ipa. Cū g̃ vētrispurgatio supfluit: liga extrema supius ⁊ iferi⁹ icipiēs ab ascellis ⁊ inguinib⁹ descēdēdo ab eis. Et in potu parū tyriace aut filonij tribue. Et si poteris fac ipm̄ sudare i balneo aut vapore aq̄ calide sub pānis suiscapite exteri⁹ tracto. ¶Cūq̈ multū sudauerit ↄstrictius ad potādū da ei ⁊ fricet. ¶Et fiāt ei epithimata ex reb⁹ bn̄ redolētib⁹ ex aq̄ myrtoꝝ ⁊ sādalis ⁊ cāfora ⁊ succo fructuū. Mēbra p̄terea ipi⁹ extrīseca fricare debes ⁊ calefacere vētosis cū igne sub hypocūdrijs pus positꝫ ⁊ iter spatulas ipius. ¶Qd̄ si tibi necesse fuerit stomacho ipi⁹ ⁊ itestinis supponere empl̄a ex ordeo fctō ⁊ aquis stipticis fac silr̄ ex oleis oleo de cydonijs ⁊ oleo de mastice. ¶Ipe p̄terea ab aere frigido est separādus: qm̄ p̄mit eū ⁊ ipi⁹ resoluit vētrē ⁊ ab aere calido: qm̄ ipi⁹ laxat ɏtutē. ¶Cōfortari q̄z dꝫ ex reb⁹ bn̄ redolentib⁹ ⁊ ex stipticis ad traijciēdū ⁊ dādū ⁊ ex tortellis i vino suauiter redolēte. Opꝫ tn̄ vt sint calide: et vt pānis cū succo granati: iā p̄cesserit: a sanguicha ⁊ cortices papaueris albi triti. ¶Ex eo q̄z exptū ē vt g̃na nasturtij pōdere triū. ʒ. sumant ⁊ torrefiant: deīn adhoc coquant dōec coagulent ⁊ ad bibēdū tribuat: ē nāq̈ vltimū i bonitate. ¶Opꝫ p̄terea vt ei⁹ nutriēs sit stipticū infrigidatū cum niue q̄le ē qd̄ fit ex succo vue acerbe ⁊ sibi silib⁹. ¶Ex eo etiā qd̄ i retinēdo solutionē iuuat: est vt vomit⁹ p̄cedat cū aq̄ calida: ⁊ ei⁹ ēt extrema i ea mittant. Et nō ifrigides ea. ¶Cum aūt alicui eoꝝ sincopis superuenerit: da ei vinū ad potādū. Et si hoc totū ↄtulerit: tribue ei i fine rei narcotica ⁊ medicamēta fortia: nota q̄ sūt i caplō de prohibitiōe fluxus vētris. ¶Medico vero ē vtili⁹ vt p̄uisor existat i p̄parando trociscos ⁊ pulueres pōticos añq̈ sit hora: ⁊ vt etiam sit p̄uisor ⁊ in enematibus ⁊ ipsorum instrumentis.

¶De eo q̄ bibit medicinā et non solutus fuerit. Cap. 8.

Cum pharmacia solutionē nō fecerit ⁊ fecerit mordicationē vētris ⁊ angustiā i ipō ⁊ q̄ sumpsit ipam estuauerit: scotomabit ⁊ dolebit caput ⁊ patie

alices ⁊ oſcitatiões: ſuccurrere
debes cũ enemate ⁊ collyꝛijs ſic
cis. ¶ Et ipẽ q̇dem bibat maſti
cis.ʒ.iiij.in aqua tepida. ¶ Me=
dicina q̊ȝ qñꝙ operaẗ pp ſtipti
coꝛũ bibitionẽ ⁊ comeſtionẽ ta=
liũ qualia ſũt cydonia ⁊ macia
na ꝓpterea ꝙ os ſtomachi com
pꝛimũt ⁊ qḋ ſub eo exiſtit ⁊ pꝛo
pter qḋ nauſeã ſedant ⁊ medici
nã a ſuo motu q̇ ẽ ad ſuperioꝛa
violẽter ad partẽ mouẽt iferio=
rẽ: ⁊ ꝓpterea ꝙ nature vim ife=
rũt. ¶ Qḋ ſi enema nõ iuuerit ⁊
mala ſupuenerint accidẽtia ex=
tẽſiõis coꝛpis ⁊ oculi exierit eẍ
⁊ fuerit motꝰ ad ſupioꝛa: neceſ=
ſaria erit minutio. ¶ Et cũ me=
dicina vẽtrẽ nõ ſoluerit ⁊ mala
eã nõ ſecuta fuerint accidentia
melius etiã erit vt ipã ȝ ꝯſequaẗ
minutio ſaltem poſt duos dies
aut tres: nã niſi hoc factũ fuerit
timendũ eſt in ipõ ne humoꝛes
ad vnum pꝛincipalium mẽbꝛo=
rum moueantur.

¶ De diſpoſitiõibus medicina
rũ ventrẽ ſoluentium. Cap.9.

Medicinaꝝ ventrẽ ſoluẽtiũ
q̄dã ſũt quaꝝ malignitas
magna ẽ ſicut elleboꝛꝰ niger et
turbith cũ nõ fuerit bonũ imo
fuerit ex gñe ipſiꝰ qḋ ẽ citrinũ.
Et agaricũ cũ nõ fuerit album ⁊
purũ: imo nigredini attinuerit
Et ſicut laureola. Et qꝛ res iſte
male ſũt: tũc ſi bibite fuerint: et
mala inde accidẽtia ꝓuenerint
meliꝰ erit vt medicia a coꝛpe ex
pellaẗ quãto plus poſſibile fue
rit vomitu aut purgatiõe ⁊ me
diceẗ cũ tyriaca. Multaꝝ p̃ter=
ea eaꝝ remoueaẗ malia ⁊ ꝯtur=
batio quã faciũt aie dãdo in po
tu aquã vehemẽter frigidã: ⁊ ſe
dẽdo i ipſa ſicut turbith citrini
putridi. Oĩs q̊ȝ res q̄ acuitatez
frãgit glutinatiõe ⁊ lenificatio
ne ⁊ vnctuoſitate i q̄ ſit dulcedo
ad hoc cõfert. ¶ Quedã ẽt medi
cinaꝝ qñꝙ aliq̇bꝰ ꝓpoꝛtiõales
exiſtũt ꝯplexiõibꝰ: ⁊ alijs nõ cõ
ueniũt. Scamonea nãꝙ i eos q̇
in frigidis moꝛãẗ regionibꝰ nõ
opaẗ niſi debiliter: niſi magna
inde deẗ quãtitas ſicut eſt mos
eiꝰ i terra turcoꝝ. Et qñꝙ eſt ne
ceſſariũ q̇buſdã coꝛpibꝰ ĩ aliq̇bꝰ
regionibꝰ ne medicinaꝝ coꝛpa
deṅẗ: ſȝ ꝟtutes eaꝝ tm̃. Et ẽ ne=
ceſſe ẽt vt medicis ſoluẽtibꝰ vẽ=
trẽ bñ redolẽtes medicie miſceã
tur ꝓpterea vt mẽbꝛoꝝ ꝟtutes
ꝯſeruenẗ. ¶ Medicine q̊ȝ coꝛdis
ad hoc iuuamentũ ꝯferũt: ꝓpea
ſpm̃ aialẽ i vnoq̊ꝙ mẽbꝛo cõfoꝛ=
tãt. Plurime q̊ȝ eaꝝ ſubtilitate
ſua ⁊ facilitate iuuãt. ¶ Due p̃=
terea medicine qñꝙ ꝯiungũtur
q̊rũ vna ſuũ hũoꝛẽ cito expellit
⁊ altera tarde. Una ḡ ſuã opa=
tionẽ efficiet poſtꝙ ipã iã alterã
ẽt i ſuo hũoꝛe ꝯp̃ſſit ⁊ opabiẗ in
ipãȝ ⁊ eiꝰ debilitabit ꝟtutẽ. Cũ
ꝙ ſcḋa poſt operari ceperit: erit
debilis ꝟtutis mouens ⁊ nõ pfi
ciẽs: q̊re erit aliq̇d ei admiſcen
dũ qḋ ipãȝ i facilẽ reddat ⁊ feſti
nare faciat ſicut ʒiʒiber turbith
qm̃ ipȝ ſtupefieri non pmittit: ⁊
ſilr̃ fiet ſi eas bñ ſciueris pmiſce
re. ¶ Amplius ꝯſiderare debes
pꝛincipia que in virtutibꝰ medi
cinarum ventris ſolutiuarũ de
clarauimus cũ locuti fuimꝰ de
pꝛincipijs vniuerſalibus medi=
cinaꝝ ſimpliciũ. ¶ Medicina p̃
terea ſolutionẽ faciẽs plurimũ
opabiẗ illḋ ſoluendo ꝓpꝛietate
ſui: ſicut turbith. Et plerũꝙ effi
cit illḋ exp̃mẽdo ſui ꝓpꝛietate: ſi
cut mirabolani. Et qñꝙ operaẗ

tus lenificādo ꝓprietate sui:sicut siracost.ꝛ quãq operat̃ id lābificādo sicut mucillago psilij et pruna. ¶ In pluribus q̃ʒ violentarum medicinarū existit aliq̃ venenositas ꝛ solutionem ventris efficiūt fm modū q̃ nature violentia infert. ¶ Ipse igit̃ sunt aptāde medicinis in q̃bus existūt bezariati. ¶ Plerūq ēt adiuuāt amaritudo ꝛ acuitas ꝛ pōticitas ꝛ stipticitas ꝛ acetositas i opatiōibus medicie cū eius ꝓprietas ei p̄sens affuerit. Amaritudo nāq ꝛ acuitas i resoluēdo iuuāt. ꝛ pōticitas ꝛ stipticitas i p̄mēdo. ꝛ acetositas in icisionē faciēdā q̃ ad lābēdū p̄parat. ¶ Amplius qđ lābere facit nō est cōiungendū ei qđ in p̄mēdo iuuat talit̃ vt sint eorū eq̃les ꝟtutes. Imo melius est in hmōi vt vnū post aliud tardet̃ vt sit ꝟbigratia vna duarū medicinarū q̃ lenificat prius suaʒ perficiens operationem q̄ ea q̃ premit:deinde adueniat exp̄ssiua et expellat qđ lenificatum fuit. Et in reliquis secūdū hāc considerationem.

¶ De eo qđ ex hoc capitulo in alijs locis inquirēdū ē. Ca.10.

Medicine vētris solutiue ꝛ lenificātes q̃ bibūt̃ ꝛ epitymant̃ ꝛ reliq̃ ab eis:i nr̄o āntidotario sunt relinquēde. ꝛ fm etates vniuscuiusq ēt medicinaꝝ simplicū melioratio. ꝛ q̃lit̃ sit ei succurrēdū. Et quō sit ei i potu tribuēda:i medicinis req̃rat̃ simplicibus. Pillule preterea ad bibēdū dāde nō sunt postq̄ dsiccate sunt ꝛ facie fuerit vt lapides. neq ēt cū sit mol les:ne penetrēt ꝛ retineant̃: Sʒ sint sic q̄n siccari ceperint:ꝛ digitis cedant si comprimantur.

¶ De vomitu. Cap.11.

Homines q̃ sūt remotiores ab h̄ vt medicus eos vomere faciat leuit̃ aut pp naturam sunt homines q̃ pectus habēt strictuꝫ q̃ male anhelāt:ꝛ q̃ ad sanguinē spuendū sunt apti et hoies colla habētes gracilia: ꝛ apatibus q̃ in ipsorū nascunt̃ gulis apti:ꝛ stomachos hn̄tes debiles:et multū pingues q̄m istis cōueniētius est vt vēter soluatur:ꝛ macris melior est vomitus colere ipsorū aptus. Aut propter vsum homines quibus difficile est vomere:neq vomēdi habent consuetudinē q̄m si istis vomitus prouocatus fuerit fortibus vomitibus non remanebit quin ipsorū vene in mēbris anhelitus scindant̃ et pueniāt ad ptisim. Cū aūt alicuius res qualis sit ignorabitur vomitibus leuibus prius erit experiēdus qui si ei fuerint faciles erimus et fortes ausi dare sicut illuʒ q sit ex ellebor o:et sibi sil̃r. ¶ Et si nō oportuerit vt fiat q̄tenus vomāt:aut fuerit vnus cui necessariuʒ erit dare vomitū p̄para ip̄m an̄ ꝛ facies ei ꝯsuetudinē ꝛ mollifica ipsius nutrientia ꝛ fac ea vnctuosa ꝛ soluta:ꝛ fac eum q̃escer̃ ab exercitijs ꝛ postea daipʒ ei. ꝛ da i potu vnctuosa:et olera cū vino:ꝛ ad cōedēdū da ei an̄q̄ vomat nutriētia bōa:ꝛ ꝓpe si vomitus fuerit difficilis: q̄m fortasse nō vomet ip̄m:ꝛ natura eū ꝛtinebit ꝛ melius ē vt bonū retineat q̄ malū. ¶ Cūq post cibū quē cōedit cā vomēdi vomuerit:tardet cōestionē ꝛ donec fames sit fortis. Et sedat sitim eius cuʒ aliquo quod sit

ſicut ſirupꝰ macianoꝝ ſine aq̄
⁊ nō cū iuleb neq; ſirupo aceto
ſo:qm̄ vomere faciūt.¶Cibus
aūt q̇ eſt ei vtilis eſt pullus in
cardabē⁊ tres phyalevini poſt
ip̄m.¶Et ille q̇dē qui acetoſuz
vomuerit ⁊ nō cōſueuit ⁊ ī pul=
ſu aliq̄d ſignū febris habuerit
comeſtionē vſq; ad mediū diez
tardet ⁊ añ ipſam aquam cali
dā roſaceam bibat.¶Cui aūt
acciderit vt colerā vomat ni=
grā:ipſiꝰ ſtōacho ſpongia ace=
to calido īfuſa ſupponat̄.⁊ me
lius q̇dē eſt vt ſit cibus qui ad
vomeñ.ſumit̄ diuerſus:qm̄ cuz
eſt vnꝰ qñq; ip̄m amplectit̄ ſto=
machꝰ ⁊ in dimittēdo ipſuz fit
auarꝰ.Poſt vomitū autē ipſiꝰ
ſuperfluū cōferunt aues parue
et pulli cū ambulare īcipiunt
oſſa tñ ſuarū extremitatū non
comedat:q: ſunt grauia ⁊ ī ſto
macho tardantur.Et fac eū in
gredi balneū.¶In hora autez
vomēdi currat ⁊ exercitetur ⁊
fiat vt laboret poſtvomat:ſitq;
h̄ ī m̄dia die.¶In hora p̄terea
vomēdi opz vt oc̄li ligent̄ ſup
poſitꝫ pilis duabꝰ:deiñ venter
leui faſcia tēperate faſcietur.
¶Res q̄z que vomitus ſunt p̄=
paratorie ſunt eruca ⁊ rapha=
nus ⁊ carica ⁊ calamētū mōta
nū ⁊ recēs ⁊ cepe ⁊ porri et aq̄
ordei cū fece ſua ⁊ melle ⁊ pul
tes fabaꝝ dulcedine ⁊vinū dul
ce ⁊ nuces cuz melle ⁊ q̄ ſūt eis
ſimilia:⁊ micla q̄ facta ē ex pa=
ne azimo ⁊ oleo:⁊ melones et
cucumeres earuz ſei:aut aliq̇d
ex eoꝝ radicibꝰ tritꝫ ⁊ ī aq̄ īfu
ſis cū dulcedie ⁊ hermodactili
et raphanꝰ.¶Qui aūt vinū bi
berit iebriās ad h̄ vt euomat
non īcipiat vomere donec ad=
huc paꝝ bibat ſz bibat multū.
¶Suchaha q̄z cū bibita fuerit
poſt balneū faciet vomere⁊ ſol
uet vētrē.¶Ampliꝰ q̇ vomere
voluerit nō fortit̄ maſticare dz
ꝓpe ip̄z.¶Cūq; āt aliq̇s fortez
vult vomitū ſumere:ſic̄ q̇ fit ex
helleboro: ip̄m bibere dz niſi
fuerit q̄d ꝓhibeat et poſt duas
horas diei ⁊ poſtq̄ ſtercꝰab īte
ſtinis exierit.⁊ ſi cuz pēna vo=
muerit:bñ erit.⁊ ſi nō moueat̄
parump.⁊ ſi nō balneū mittat̄.
Pēna q̄z q̄ fit vomitꝰ inūgēda ē
ex aliq̄ q̄d fit ſicut oleū ſiſami=
nū.Q̄d ſi icēſio acciderit ⁊ an=
guſtia ſtōi det̄ ī potu aq̄ cal'a ei
aut oleū:qm̄ aut vomitū faciet
āt vētrē ſoluet.¶Ex eo p̄terea
q̄d ad h̄ iuuat ē ſtōi extremorū
calefactio:qm̄ h̄ nauſeā facit.
¶Cūq; medicinā vōere faciēs
p̄parauerit ⁊ ſuā īcepit opatio
nē vomitor quieſceredz.⁊ odo
res bonos olfacere.⁊ eius ex=
trema cōprimēdo ſunt fricāda
⁊ parū aceti ē ei ī potu tribuē=
dū.⁊ comedat maciana ⁊ cido
nia cū pauco maſticis.¶Et ſci
to ꝙ motꝰ facit magis vomere
⁊ q̇es minꝰ.⁊ eſtas ē tp̄s magꝭ
ꝯueniēs vl' q̄d ē dignꝰ vt ī ip̄o
fiat vomitꝰ.¶Q̄d ſi alicui ne=
ceſſariꝰ fuerit ⁊ ñ fuerit figure
ip̄iꝰ ꝯueniēs eſtas erit dignior
hora vt ī ea ꝯcedat̄.¶Et finis
vomitꝰ lōgiq̇or ſcḋm modū pur=
gatiōis prie ē ſtōi ſoliꝰ ⁊ ñ īte=
ſtinoꝝ.⁊ ad modū q̇dē purga=
tiōis ſcḋe capitꝭ ⁊ totiꝰ corpis.
Ipiꝰ ꝟo attractio⁊ eradicatio
eſt ab īterioribꝰ.et tu q̇dē cog=
ſces vomitū ꝯferētē ab eo q̇ nō
fecit iuuamētū:ex eo ꝙ ip̄z ſeq̄
tur alleuiatiōis⁊ ꝺſiderū boni
et ālhelitꝰ ⁊ pulſꝰ bōitas:⁊ ſiīr
ex

ex diſpõnibꝰ aliarũ ꝟtutũ:eiꝰ ãt iceptio ẽ nauſea. ¶ Et ꝺ́ꝫeriꝰ q̇dẽ malũ qꝺ̆ efficit:ẽ mordicatio fortꝫ i ſtõ ꝛ aduſtio ſi medicina fuerit fortꝫ ſicut elleborꝰ: ꝛ qꝺ̆ ex eo fit qm̃ icipit a ſaliua q̃ fluit: deiñ ſeq̇ꝛ ipꝫ vomitꝰ mꝉti flegmatꝫ multoties:poſt quẽ ſequiꝛ vomitꝰ rei liq̇de tenacꝫ. ¶ Mordicatio q̃ꝫ ꝛ dolor erũt mãſiui ita ꝙ alia accñtia ñ mutenꝛ niſi i nauſeã et ãguſtiã:et qñꝗ ſoluiꝛ ẽt vẽter poſtea i hora q̇rta icipit q̇eſcere et ad requiẽ declinat. Malũ ãt ẽ vt vomitꝰ nõ ꝑueniat ꝛ magnificeꝛ ãguſtia ꝛ accidat tẽſio ꝛ egreſſio oculoꝝ ad exteriora ꝛ fortꝫ rubedo i eis vtriſꝗ ꝛ ſudor mꝉtꝰ ꝛ iterſectio vocꝫ. ¶ Si ḡ alicui acciderit niſi ei ſubueniaꝛ: ꝑueniet ad mortẽ ide. ¶ Illud ãt q̄ ei ſuccurriꝛ:ẽ enema ꝛ doſis mellꝫ cũ aq̃ calꝫa. ꝛ i potu ei dare olea i q̇bꝰ tyriace ꝟtꝰ exiſtit ſicꝫ oleũ ꝺ̆ lilio. ꝛ labora donec vomat:q2 ſi vomuerit non ſuffocabiꝛ. ꝛ adhibe ẽt enema qꝺ̆ ſit apꝺ̆ te ꝓparatũ. Et egritudines q̇dẽ q̃ ſũt digniores eo vt i eis fiat vomitꝰ ſũt cronice ſicꝫ hydropiſis ꝛ epilepſia ꝛ melancolia ꝛ lepra ꝛ podagra et ſciatica. ¶ Uõitꝰ ꝓ̃ea cũ ſuꝫ iuuamẽtꝫ plerunꝗ affert egritudines:ſicꝫ qñꝗ gñat ſurditatẽ. ¶ Amplꝰ minutio ñ ẽ cũ eo cõtinuãda:ſꝫ tardãda tribꝰ diebus ꝛ ꝓ̇cipue ſi i ore ſtõi fuerit hũor. ¶ Uomitꝰ q̃ꝫ mꝉtoties ſit difficilis ꝑꝑ hũorꝫ ſubtilitatẽ. Ipe igiꝛ ẽ igroſſãdꝰ potu ſauic ꝛ granis granati. ¶ Et ſcito ꝙ exitꝰ male rei ꝑ iſeriora poſtvomitũ ẽ ſignũ qꝺ̆ illꝺ̆ ꝙ faciebat faſtidiũ ꝺ̆ſcẽdit iferiꝰ. ¶ Et vomitꝰ poſt aſcellationẽ ẽ ſignuꝫ ꝙ ẽ ex accñtibꝰ aſcellãdi. ¶ Hora ꝓ̃ea vomẽdi i eſtate melior cã dolorꝫ i meridie ẽ. ¶ Et võitus corpi ꝯfert ſꝫ viſui nocumẽtũ facit. ¶ Amplꝰ faciẽdũ non eſt vt ꝓ̇gnãs vomat:qm̃ ſupflui tates corpis ipſiꝰ i ea nõ egredietur:ꝛ vomitꝰ ꝛ labor eã ad eſtuationẽ ꝑducẽt. Faciẽdũ eſt igiꝛ vt q̇eſcat. Aliũ ꝟo q̇bꝰ accidit vomitus ſunt iuuandi.

¶ De eo qꝺ̆ agere debet ille qui vomit. Cap̃.12.

Cum ille qui vomuerit a ſuo vomitu euaſerit: os ſuũ ꝛ faciẽ poſt võitũ abluer̃ dꝫ ex aceto aq̃ tẽꝑato:vt ꝙ̃uitas q̃ qñꝗ capiti accidit:ꝛ̃ moueaꝛ. ꝛ paꝝ maſticis cũ aq̃ macianoꝝ bibat. ꝛ caueat ſibi a cõeſtiõe ꝛ potu aq̃. ꝛ diu q̇eſcat. ꝛ ipiꝰ iungan̄ꝛ hypocundria. ꝛ igrediaꝛ balneũ. ꝛ abluat ſe velociter ꝛ egrediaꝛ. ꝛ ſi neceſſariũ ei fuerit daꝛ ad cõedeñ. ſit res boni ſaporꝫ ꝛ bõe ſꝫ̃iet velocꝫ dige.

¶ De iuuamẽtis que affert vomitus. Cap̃.13.

Hypocrates ꝓ̇cepit võitũ fieri i vnoq̃ꝫ mẽſe duobꝰ diebus ꝯtinuꝫ vt i ſcꝺ̆o emẽdeꝛ id qꝺ̆ i prio die fuit difficile ꝛ vt expellaꝛ id qꝺ̆ aduenit ſtõacho. Hyp. nãꝗ ſecuritatẽ fcꝫ ꝙ cũ eo cõſeruaꝛ ſanitas:ꝭ ãt plꝰ ẽ malũ. ¶ Et vomitꝰ q̇dẽ q̇ eſt hmõi euãt flã ꝛ coleram ꝛ mũdificat ſtõachũ. Ipe nãꝗ ñ hꝫ qꝺ̆ ipm mũdet ſicꝫ iteſtina hñt cholerã rubeã q̃ ad ea deſcẽdit ꝛ mundat ea. ꝛ remouet grauitatẽ q̃ accidit capiti ꝛ clarificat viſũ. ꝛ aufert faſtidiũ. ꝛ ꝯfert ei ad cuiꝰ ſtõachũ ꝺ̆ſcẽdit colera q̃ ipiꝰ corrũpit cibũ qm̃ cuꝫ ꝓ̇ceſſerit

lib. j. de dictus ratione par char. ant. finem

vomit⁹ ei⁹ cib⁹ semp mūd⁹ veniet, et remouet abhominationē q̄ fit pp vnctuositatē et casū desiderij ipsi⁹ meri et q facit dsiderare acutū et acetosū et pōticū. et ꝯfert lassitati corporis. et vlceri b⁹ q̄ sūt i renib⁹ et vesica. et ē lep forte medicamētū. et malicie colonis. et epilepsie stōatice. et ictericie et asmati: et tremori: et paralisi. et ē ex curatiōib⁹ q̄ ꝯferūt habētib⁹ vlcera nigra magna. Jpsa q̄ꝫ fieri dꝫ i mēse semel āt bis p⁹ repletiōē: ita q nō obseruet reuolutio scita neqꝫ nūer⁹ dicꝫ not⁹. ¶ Et ille q̄dē cui mai⁹ iuuamētū affert vomit⁹ ē cui⁹ cōplexio pria ē colerica et ē macer

¶ De malicijs que ꝓueniūt. ex supfluo vomitu. Ca. 14.

Supflu⁹ vomit⁹ stōacho nocet et ipꝫ debilitat et resoluit ipꝫ et facit eū aptū ita vt materie ad eū ꝓueniāt. et obest pectori: et visui: et dētib⁹: et ātiqs capitꝫ dolorib⁹ nisi eis q̄ sūt pp societatē stōachi. et fac̄ nocumētū epilepsie capitꝫ q̄rū ē cā iferiorꝫ mēbrorꝫ. ¶ Supfluitas q̄ꝫ q̄ ē i ipo nocet epati et pulmōi: et oculo: et aliquā venarꝫ q̄nqꝫ scidit. ¶ Ex hoib⁹ p̄tea ē q̄ vult cito iꝑleri: deīn nō tolerat imo ꝑparat ad vomēdū. et actio hui⁹ ex eis est que perducūt eū ad malas egritudines māsiuas. Jpse ergo a repletiōe ꝓhibēd⁹ est. et tu ipi⁹ cibū et potū mēsura.

¶ Ut succurrat dispositiōib⁹ que accidūt vomēti. Ca. 15.

De ꝓhibitiōe aūt vomēdi dixim⁹ iaꝫ qd oportebat. ¶ Tēsioni v̄o et dolori q̄ sub hypocūdrijs fiūt ꝯfert pāni aqua calida ifusi et suppositi et oleꝫ lenificātib⁹ et vētose cū igne. Forte āt mordicatōes i stōacho remanēte ꝯmouet bibere iura vnctuosa q̄ cito digerāt: et inūgere locū ex aliq̄ qd sit sic̄ oleū violaceū mixtū cū oleo de keiri et pauca cera. ¶ Sigultū v̄o si cū eo acciderit et ꝑmāserit ꝯtinebit sternutatio et dare ei ex aq̄ calida ad traijciēdū paulati. et d sāguie q̄dē iā dixim⁹ i caplo de ipedimētꝫ vōit⁹. ¶ Alcuzem v̄o et egritudib⁹ fridꝫ et subeth et itersectiōi vocꝫ q̄ accidit post ipꝫ ꝯfert ligare ext̄ma et strigere ea et supponere stōacho pānuꝫ infusū oleo i q̄ cocta fuerit ruta et siccidis: et dare ei ad bibēdū mel cū aq̄ calida. ¶ Et habēti quidē alsubet fiat hoc et in aurem eius mittatur.

¶ De eo i quo supfluit vomitus. Cap. 16.

Jat vt ipe dormiat: et igeniet quāto plus possibile fuerit qūo dormiat. et liget ei⁹ ext̄ma talit q̄lr ligant cū fluxū vētris retinere volum⁹. et ipsi⁹ medicet stomach⁹ cū ēplastris pōticis fortitudinē facientib⁹. ¶ Qd si vomit⁹ supfluerit et incessanter egrediāt hūores donec sāguis exeat: da ei ad bibēdū lactis i vino mixti q̄tuor cotilas: q̄m medicine vomitiue malitiā ꝯprimit: et sāguinē ꝓhibet et naturā lenit. ¶ Qd si ptē pectorꝫ et stōachi a sanguie cū h mūdificare voluerꝫ ne ex eo aliq̄d coaguletur: da ei ad bibēdū sirupum acetosū: siue sit ex melle: siue ex zuccaro cū niue ifridatū paulati. cū h q̄ꝫ q̄nqꝫ cōfert bibere succū portlace cū bolo armeno. ¶ Cū ḡ refact⁹ fueris ꝓ aliq̄ in q̄ supfluit medicina: fac ipm vomere. ¶ Et opꝫ

q̄dē te q̄rere medicinas vomitiuas sʒ suos grad⁹ ꝛ quo q̄cꝫ eaꝝ ad bibēdū sint dādeꝛ p̄cipue helleboruʒ in antidotario ꝛ medicinis simplicibus.

De enemate. Ca.17.

Enema ē medicamē nobile i expellēdo supfluitates q̄ sūt i itestinꝭ: ꝛ i sedādo dolores renū ꝛ vesice ꝛ apāta ipsorum: ꝛ egritudies colice: ꝛ i attrahēdo supfluitates a mēbris p̄ncipalib⁹ supiorib⁹. Que v̄o ex eis sūt acuta d̄bilitāt epar ꝛ pducūt ad febrē. Ex enematib⁹ p̄terea fit iuuamē i expellēdo reliq̄as q̄s inanitētia relinquūt. Formā v̄o clysteris ꝛ q̄mō clysterizet iā retulim⁹ i.c. de colica. Uꝝ q̄ʒ qd̄ clysterizati sit⁹ melior sit vt supin⁹ iaceat: deiñ reuoluat se ad lat⁹ dolēs. Et clysterizādi hora melior est cū est aeris frigiditas qm̄ sequit̄ idē ne augmētet̄ grauitas ꝛ dolor ꝛ estuatio ꝛ nausea. Balneū p̄terea solet facere vt ebulliāt hūores ꝛ spargant̄. Clysteris q̄ʒ ꝯditio ē vt aerē ꝛ hūores retētos attrahat. Et pp̄ hoc sʒ plimū nō est bonū vt balneū enemati p̄mittas. Qd̄ si q̄s i itestinis pustulas habēs ipo idiguerit cā febris aut alicui⁹ egritudis ꝛ timuerit ne enema retineat̄: supponere dʒ ano suo ꝛ femori ꝛ locis q̄ sūt i circuitu speltā calefcām cū pāno.

De epythimatib⁹. Ca.18.

Epithimata sūt ex medicis bōis q̄ ad ipam peruenīūt egritudiē. Et medicia fortas se duas hʒ v̄tutes: vnā s̄btiliatiuā ꝛ alterā ingrossatiuā: ꝛ erit maior nec̄itas s̄btiliatiueq̄ȝ ispissatiue. Cūq̄ȝ ei⁹ ispissatio fuerit tēperās subtiliationē ex ea fiet ēpl'ʒ penetrabit subtilitas ꝛ remanebit spissitudo ꝛ illa q̄dē q̄ penetrat ꝯfert: sicut facit coriādrū cū hordeo fracto cū ex eis fit ēpl'ʒ sup scrophulas. Emplastra p̄terea sūt talia q̄lia epithimatha lʒ ēpl'a sūt dura ꝛ epithimata currētia. Est q̄ʒ cum epithimata fiunt cū pānis. Cūq̄ȝ mēbris p̄cipalib⁹ supponūtur sicut epati ꝛ cordi ꝛ nō fuerit ibi q̄ ꝓhibeat: ꝯferūt pāni suffumigati ex xiloaloe crudo ꝛ v̄tutib⁹ epithimat hūbonū tribuūt odorem quē principalia diligunt.

De embrocis. Ca.19.

Embroce sunt medicamēta ꝯgrua ei q̄ ex capite ꝛ aliꝭ mēbris opʒ resolui ꝛ illi cui complexionē necessariū est pmutare. In mēbris autē q̄ ēbrocare oportet ex calido ꝛ frigido si nō in eis fuerit supfluitates que descendūt: fiat pri⁹ embroca ex calefacto. Deinde fiat ex aqua frigida vt constringant̄. Qd̄ si res diuersa fuerit a frigida icipiat̄.

De flobothomia. Ca.20.

Flōmia ē euacuatio vniuersalis q̄ multitudinē euāt. Multitudo āt ē augmētū hūoꝝ sup eq̄litatē ipsoꝝ i vētris. Et nemo q̄dē ē flōmand⁹ nisi vnus duoꝝ. Un⁹ eorū ē egritudinib⁹ p̄parat⁹ qui cū ipsi⁹ sanguis multiplicat⁹ fuerit: cadet i eas. ꝛ alter ē cadēs i ea. Unusquisq̄ȝ aūt eoꝝ aut flōmat̄ pp̄ sāguis multitudinē: aut pp̄ ipsi⁹ malitiam: aut pp̄ vtrūq̄ȝ. Ex his quidem egritudinib⁹ p̄paratꝰ est sicut q̄ est exposit⁹ sciatice ꝛ podagre fortibus ꝛ artetice sanguineis. Aut ille cui accidit sputū sāguineū ex fissura vene q̄ i pulmone ei⁹ existit tēuit̄ ꝯsolidata: qm̄ cū

ipsi⁹ mľtiplicaꝶ sanguis scinde
tur. ⁊ apti epilepsie: ⁊ apople=
xie: ⁊ melãcholie cũ sãguis mľ
titudine: ⁊ sq̃nãtie: ⁊ apatibus
interiorũ: et obthalmie calide
⁊ ex eis qb⁹ emorroidaꝝ sãguiꝫ
q̇ fluere solebat ē retēt⁹: ⁊ mľie
rib⁹ qb⁹ mēstruis sanguis ē re
strict⁹. Horꝝ tñ colores nõ dmõ
strãt ꝙ flobothomari debeant
ꝑꝑ ipoꝝ obscuritatē aut albe=
dinē aut viriditatē. et illi q̇ in
interiorib⁹ mēbris cũ ꝯplexiõe
calida debilitatē patiunꝶ. Naꝫ
istis melius est vt in vere mi=
nuanꝶ: lꝫ in has nõdũ inciderit
egritudies. ⁊ illis qb⁹ ꝑcussio
accidit aut casus: qm̃ q̃nqꝫ mi=
nuunꝶ timendo ne eis accidat
apa. et q̇ hꝫ apa minuēdus est:
qm̃ timeꝶ ne aperiaꝶ añqꝫ ma=
tureꝶ: lꝫ nõ indiguerit: ⁊ ñ fue=
rit ibi multitudo. ¶ Et debes
scire ꝙ dũ iste egritudines ti=
menꝶ ⁊ nõdũ in cãs ceciderit i
eaꝝ pricipio penitus flõmia di
mittaꝶ: qr hũores subtiliat: et
eos ꝑ corp⁹ fluere facit: et eos
sano sãguini admiscet. ⁊ ē etiã
cũ nihil euacuaꝶ ex eo qđ opꝫ:
et facit qđ necessaria sint medi
camēta alleuiantia. Cũqꝫ ma=
turatio appuerit et egritudo
pricipiũ aut statũ p̃terierit: tũc
si oportuerit vt minutio fiat si
nõ fuerit qđ ꝓhibeat: fiat flõia.
¶ Flõia q̃ꝫ neqꝫ euacuatio ven
tris est facienda in die motus
egritudinis: qr est dies requie
scēdi ⁊ inq̃rēdi somnũ et dies
ebullitionis egritudinis. ¶ Et
cũ egritudo est habeņs crisim
in cui⁹ tpe est longitudo nullo
modo sanguis multus est mi=
nuendus: sed si possibile fuerit
quies ē faciēda. Quod si nõ fue
rit possibile vt q̇es fiat ex eo pa
rũ minuanꝶ: ⁊ i corpore sanguis
thesaur⁹ recõdaꝶ: ad flõmiã fa=
ciēdã si apparuerit ⁊ v̄t⁹ conser
ueꝶ ad resistēdũ i crisibus. Qđ si
mľtũ p̃terierit tpis ex quo q̇smi
nut⁹ fuerit: ⁊ i hyeme fuerit cõq̃
stus ꝙ seq̃si fractũ sētiat: minua
tur ⁊ sãguis ꝓ thesauro r̃cõdaꝶ
¶ Ampli⁹ qr flõmia ꝑꝑea ꝙ ad
diuersuꝫ trahit naturã ſꝫ pluri
mũ retinet. ¶ Cũqꝫ ex mľta mi=
nutiõe debilitabiꝶ v̄t⁹ multi ge=
nerabunꝶ hũores. ¶ Sincopis
p̃terea accidit i prima minutõe
cũ subito euenerit ei q̇ nõ cõsue
uit: ſꝫ vomitũ p̃mitteꝛ̃ ē ex eo qđ
eã ꝓhibet: ⁊ si lr vomeꝛ̃ hora q̃ac
cidit. ⁊ debes scire ꝙ minutio ē
ꝑturbãs dõec q̇escat. ¶ Flõmia
q̃ꝫ ⁊ colica raro sit euēiũt. ¶ Pre
gnãs p̃terea ⁊ menstruata ñ mi
nuanꝶ nisi ꝑꝑ magnã necessita=
tē sicutē necessitas retinēdi fortē
sãguis sputũ cũ v̄t⁹ fuerit cõue
niēs. ¶ Et debes scire ꝙ ñ q̃ties
noiata signa repletõis apparue
rint opꝫ vt minuas. iđ q̃nqꝫ ē re=
pletio ex hũorib⁹ crudis ⁊ ē tũc
flõmia mľtũ ipediens qm̃ si mi=
nueris nõ maturabis eos ⁊ time
biꝶ ne eger ꝑdaꝶ. ¶ Nõ aũt est i
ꝯueniēs vt ille i q̃ melãcholia su
perabũdat: minuaꝶ: postea me
dicia solutiua euacueꝶ. Sꝫ soli
cit⁹ eē debes ex dispositiõe calo
ris ſꝫ ꝯditionē quã nũc dicem⁹:
⁊ ꝯsiderare tēsionē: qm̃ ꝑꝑ tēsio=
nē ꝑ totũ corp⁹ incedētē magis
eris considēs ꝙ flõmare debes.
¶ Cũ v̄o sãguis alicuius fuerit
bon⁹ pauc⁹ et fuerint in ipsius
corpore mľti mali humores: flo
bothomia bonũ rapiet ⁊ maluꝫ
relinquet. ⁊ cuꝫ alicui⁹ sanguis
mal⁹ fuerit paucus ⁊ declinaue

rit ad membrũ aliquod quod eius declinatio vehemẽter impedit et fuerit necessariũ vt ipse minuat ex eius sanguine parũ erit assumẽdũ. Et cibo bono erit alẽd9. Deinde erit minuẽd9 iter post dies: ppterea vt malus sanguis ab eo extrahat et bon9 restauret ❡Quod si mali humores colerici in eo fuerit ingeniet quatenus subtili pharmacia euacuẽt: aut vomitu: aut vt sedent. Et stude i hoc vt eger quiescat et digerat et ociet. ❡Et si grossi fuerit antiq̃ pceperũt vt balneet et i suis ministeriis moueat: et dabãt ei ad bibendũ añ flobothomiã et post ipam añq̃ alia fieret minutio sirupũ acetosum subtiliatiuũ coctũ cũ isopo: et hasce/ ❡Cũ autẽ flõia necessaria fuerit cũ debilitate vtutis cã febris aut aliorũ hũorũ: ptire flobothomiam sicut diximus. ❡Ampli9 flobothomia stricta magis ẽ pseruatiua vtutis: sz tñ subtilẽ et clar iterdũ sãguinẽ fluere facit et spissuz et turbidũ tz. Ampla vo velociter est ad sincopin et magis opatiua in mũdificãdo et tardior ad psolidã dũ: sz tñ ẽ dignior ei q̃ s̃m putrefactionez flobothomat et in grossis. Et amplã q̃dẽ efficere i estate ẽ digni9 sit necessariũ fuerit. ❡Flobothomãd9 pterea supinus iaceat qñ flobothomat: qm̃ hoc ẽ pueniẽti9 ad hoc vt ipius pseruet vt9 et ne ei supueniat sincopis. ❡In febrib9 aũt a minutiõe cauẽdũ ẽ.s. i his q̃ vehemẽtis sũt calefactiõis et iflãmatiõis: et i olb9 nõ acutis febrib9 i pncipio i die piodica. In febrib9 pterea cũ qb9 aduẽit spasm9 est a minutiõe cauẽdũ: lz fuerit necessaria: qm̃ cũ spasm9 accidit

vigilare facit et sudare multũ: et deiicit vtutẽ: quapp sanguis thesaur9 ẽ dimittẽd9. ❡Et silr opz vt ex minutiõe febricitãtis cui9 febris nõ ẽ ex putrefactiõe minoratio fiat pptereavt ad resoluẽdũ febrẽ thesaur9 relinquat. Et si fortis inflãmatiõis nõ fuerit et fuerit febris putrida: attende decẽ regulas et postea ituere in vrinali. Et si vrina fuerit grossa et rubedini attinẽs et puls9 ẽt fuerit magn9 et facies tũida et febris i suo motu: s̃ ppet flobothomare i hora q̃ stomach9 a cibo ẽ vacu9. Et si vria fuerit subtilis aut ignea et facies a pncipio egritudis fuerit tornatilis/: caue tibi a flobothomia. Quod si interpollatio i ea fuerit et q̃es febris: i ipa fiat minutio. ❡Dispõnẽ q̃z et tremoris psidera: qm̃ cũ tremor fuerit fortis a minutiõe cauẽdũ erit ❡Ampli9 sanguinis q̃ egredit colorẽ attende. Et si fuerit subtilis albedini attinẽs ipz illico retine. Et summope tibi caue ne egrũ ad vnã duar pducas rer s. hũor colericor ebullitionẽ: et frigidor cruditatẽ. Cũq̃ i febre te optebit flobothomare: s̃ attẽdas quod q̃dã dicũt. s. quod nõ ẽ bonũ vt post quartũ diẽ fiat qm̃ bonũ ẽ vt fiat ẽt si fuerit post. 40. dies et hoc s̃z sniaz Gal. lz pmittere et ppare sit meli9 cũ sigñiõs certe fuerit. Quod si i hoc erratũ fuerit q̃cũq̃ hora inueneris egrũ et oportuerit flobothoma ipsum postq̃z decẽ rerũ sollicitudinẽ habueris. ❡Multoties pterea flobothomia i febrib9 lz necessaria nõ sit: efficit vt nã fortis fiat sup mãz ppea quod eã efficit paucã: et hoc q̃dẽ cũ fuerit figura et etas et vt9 et reliq̃ talia q̃ pmittãt. ❡In

ſebꝛe aũt ſanguinea neceſſe ẽ vt
euacuatio fiat minutiõe nõ ſuꝑ
flua i ꝑncipio: ⁊ ſuꝑflua cũ affue
rit maturatio febꝛis q̃ mltoties
remouet i hoꝛa flõmie. ¶ Tibi
q̃z cauere debes a minutiõe i cõ
plexiõe vehemẽtis frigiditatis:
⁊ i regiõibꝰ foꝛtis frigiditatis:
⁊ i hoꝛa foꝛtꝫ doloꝛis: ⁊ poſt bal
neũ reſolutiuũ: ⁊ poſt coitũ: ⁊ in
etate q̃ eſt minoꝛ. 12. ãnis quãto
plꝰ poteris: ⁊ i etate ſenũ quãto
magis poterꝫ: niſi i figura ꝯſiſꝰ
fueris ⁊ i ſoliditate muſculoꝝ ⁊
venarũ ãplitudine: ⁊ eaꝝ reple-
tiõe: ⁊ coloꝝ rubedie. Hos nãq̃
ex adoleſcẽtibꝰ ⁊ ſenibꝰ flõmare
audebis. Adoleſcentes tamen
ſm oꝛdinem ad flobothomãdũ
paulatim pꝛouehere debes cuꝫ
pauca minutione. ¶ In coꝛpibꝰ
q̃q̃ foꝛtis maciei ⁊ foꝛtis groſſi-
tiei ⁊ rarꝫ ⁊ albis ⁊ laſſis ⁊ citri
nis ſanguinẽ non hñtibus a mi
nutiõe tibi q̃tũ plus poteris ca
uere debes. ¶ Amplꝰ i coꝛpibꝰ
q̃ ꝑlixas ꝑpeſſa ſunt egritudĩes
caue tibi a flobothomia niſi ſã-
guis affuerit coꝛruptio que te
adhoc perducat: qm̃ tunc flobo
thomabis ea: ⁊ cõſidera ſangui
nẽ. Et ſi ipꝫ videris nigrũ ⁊ ſpiſ-
ſum extrahe eũ. Et ſi ipꝫ viderꝫ
albũ ⁊ ſubtilẽ eũ illico ꝯſtringe
qm̃ i ipo exiſtit vehemẽs timoꝛ.
¶ A minutione pꝛeterea tibi ca
uere debes ſuꝑ cibi repletioneꝫ
ne materiã ñ maturã ad venas
trahas loco eius qđ ab eis eua
cuaſti. ¶ Et oꝫ ẽt vt tibi caueas
ab ea in repletiõe ſtomachi ⁊ ite
ſtinoꝛũ facta ex fece iã cõſecuta
⁊ ꝓpinqua imo in eã euacuãdo
ſtude. Et illud quidẽ qđ ẽ in ſto
macho aut coꝛã eo vomitu. Et
qđ i inteſtinis iferioꝛibꝰ q̃ pote

ris: ⁊ ſi non alio ſaltem clyſteri.
¶ Caue ꝑterea tibi ne faſtidiuꝫ
flobothomes: ſed ꝓlõga ipꝫ ad
hoc vt eius faſtidiũ digerat. Et
tibi ẽt caue ne ſubtilitateꝫ ſenſꝰ
oꝛis ſtomachi hñtem aut ipſius
debilitatẽ flobothomes. Et ife-
licẽ ex gñatiõe colere rubee in
ipo. Hmõi nanq̃ ſibi cauere dꝫ.
¶ A nimia quoq̃ audacia i mi-
nuẽdo ſibi cauere dꝫ: ⁊ ꝓpe cũ ẽ
ieiunꝰ. Senſus vero ſubtilitatẽ
oꝛis ſtomachi hñteꝫ dignoſces
ꝓpterea ꝙ moꝛdicatiua trãſce-
re ei nocet. Et habentẽ oꝛis ſto-
machi debilitatẽ cognoſces ex
deſiderij ipiꝰ debilitate: ⁊ dolo
ribꝰ oꝛis ſtomachi. Et habentẽ
os ſtomachi aptũ receptiõi cole
re rubee in q̃ ipſa multum gñat
dignoſces ex ꝑſeuerãtia nauſee
ipſius ⁊ ꝑpea ꝙ colerã q̃q̃ hoꝛa
vomit ⁊ ex oꝛis ipiꝰ amaritudiẽ
Iſtis nãq̃ cum flõmati fuerint:
oꝛis ſtomachi ꝯſeruatõe nõ pꝛe
miſſa accidet ide timoꝛ magnꝰ ⁊
qñq̃ moꝛiũt ide. ¶ Subtilitatẽ
vero ſenſus hñti ⁊ debilitatẽ bu
celle mũdi panis in rob acetoſo
bonũ hñtem odoꝛẽ iſuſe ſũt dã-
de. Et ſi fuerit debilitas ꝯplexio
nis frigide ſint intincte in ali-
quo qđ ſit ſicut aqua cũ zuccaro
cũ aleſeniati aut in ſirupo mẽte
muſcato aut in mira muſcata
poſtea minuat. ¶ Aptitudinem
ꝟo gñatiõis colere hñs ẽ mũdã
dus dãdo in potu ei multitudi-
nẽ aque calide cũ ſirupo aceto-
ſo: poſtea dent ei bucelle panis
ad manducandũ deiñ fiat vt pa
rũper quieſcat: poſtea minuat.
¶ Pꝛeparãdũ pꝛeterea eſt vt qđ
ex bono ſanguine reſolutũ fue-
rit: reſtauret ſi fuerit foꝛtis cuꝫ
aſſatura carnis q̃ ſit ſuper pꝛua

nas: qm̄ si digerit̃ nutrit multū: ⁊ bn̄ verūtn̄ opꝫ vt sit pauca: qm̄ stomachꝰ ꝓpter flōmiā est debilis. ¶ Ampliꝰ vene q̄n̄qꝫ flōmāt̃ ꝓpterea vt fluxꝰ sanguis ex naribꝰ ⁊ mr̃ice ⁊ ano ⁊ pectore ꝓhibeat̃ aut ex alijs exiturꝭ: iō vt sāguis ad id qđ a parte illa est diuersū ꝓtrahat̃: ⁊ h̄ q̇dē medicamē est forte i iuuādo. ¶ Opꝫ ꝟo vt flōmꝰ sit vehemēter strictus. ¶ Et sint vices multe q̄ nō sint i vna die nisi magne necessitatꝭ cā fuerit sed in die post diē: ⁊ q̄cūqꝫ vice mioratio fiat q̄ꝫtū possibile fuerit. Et ad summū meliꝰ est vt flobothomie vices sint multe q̄ꝫ vt ipsiꝰ quātitas sit multa. ¶ Et flōmia q̇dē cū nō ē necessaria colerā rubeā ebullire facit ⁊ postea sꝫ aduenit ligue siccitas ⁊ q̄ sibi sūt. Est igit̃ ei succurrēdū cū aq̄ hordei ⁊ zuccaro. ¶ Qui aūt secūdare voluerit ⁊ nō acciderit ex pma miutiōe malitia paralysis aut qđ sit sil'e: venā manꝰ i lōgitudine flōmare dꝫ: ꝓpt̃ea vt iuncture motio ipsiꝰ ꝓhibeat ꝯsolidationē ⁊ vt amplificet̃. ¶ Qđ si cū hoc timor affuerit ꝙ cito ꝯsolidet̃: supponat̃ ipsi pānꝰ ol'o: cū pauco sale īfusus ⁊ desuꝑ liget̃. ¶ Et si flōmꝰ ēt oleo inūctus fuerit cū fiet flōmia ꝓhibebit ꝯsolidatiōis velocitatē ⁊ minuet̃ dolor: ⁊ hoc q̇dē est vt suꝑ ipm oleū aut sibi sil'e leuit̃ inūgat̃: aut ipe in oleo mittat̃: postea cū panno exiccet̃. Inter flōmiā q̄ꝫ ⁊ scđationē dormire flōmie ꝯsolidationē festinare facit. ¶ Recordare ꝑterea eius qđ diximꝰ diximꝰ đ euacuatiōe i hyeme cū medicīa ꝙ dies eligēda est austrina: qm̄ sil'r in flōmia. Et scire đbes ꝙ cū minuūt̃ melācolici ⁊ epileptici.

⁊ illi q̄s minuere opꝫ i nocte hora dormiēdi opꝫ vt sit angustus scꝫ flōmꝰ ne sanguinis exitꝰ accidat. Et sil'r i oībꝰ qui secūdatiōe nō indigēt. ¶ Scire q̄ꝫ debes ꝙ secūdatio ſm debilitatꝭ mēsurā est tardāda. Et si debilitas q̇dē nō affuerit sit vltia eiꝰ tardatio vna hora. Qui voluerit eā facer̃ vt sanguis ipsiꝰ trahat̃ sit dies vnus. Ampliꝰ flōmia trāsuersa melior est ei q̇ scđationē vult in eadē hora. Et illa q̄ est ſm lōgitudinē ei q̇ vult nō vna esse ꝯtētꝰ secūdatiōe: imo in corde tꝫ ꝙ eā ꝑ multos faciet dies quaqꝫ die. Cūqꝫ flōmie dolor maior fuerit tāto erit eiꝰ ꝯsolidatio tardior. ¶ Multis ꝑterea in secūdatione euacuatio sincopiꝫ affert: nisi fuerit postq̄ꝫ assature aquā sumpserit. ¶ Inter flobothomiā q̄ꝫ ⁊ secūdationē dormire ꝓhibetne supfluitates que extrahūtur cum sanguine incēdant: ꝓpterea ꝙ supfluitates in somno ad corporis ꝓfundū trahunt̃. ¶ Ex iuuamētis ꝟo secūdationis est ꝙ flobothomati virtutē cū perfectione sue euacuatiōisque est necessaria ꝯseruat. ¶ Et melior quidē secūdationis terminꝰ est vt duobꝰ aut tribꝰ tardet̃ diebꝰ. ¶ Ex dormitione ꝟo flobothomie ꝓpinqua plerūqꝫ accidit in mēbris confractio. ¶ Balneatio quoqꝫ anteq̄ꝫ minutio fiat plerūqꝫ aggrauat minutiōe ꝫ ꝓpterea ꝙ cutē ingrossat ⁊ eā ꝫ lenificat ⁊ ad labēdū aptā efficit nisi flobothomādus multā sanguinis habuerit grossitiē. ¶ Et oportet ne flobothomatꝰ in se repellēdo sit audax: sed ſm ordinē nutriat̃: ⁊ cibū primitus subtiliet. ¶ Et similiter opꝫ ne post ipsaꝫ exerci

tet:ſꝫ declinet ad hoc vt ſupin⁹
iaceat:neq̃ poſt eā balneo vtat
reſolutionē faciēte. ¶Cū āt ali
q̄s flobothomat ⁊poſtea ipſius
brachiū apat:ex altero brachio
minuat ſm ꝙ tolerauerit. Et ſu
per ipm emplm ꝺ ceruſa ponat.
Et ex fortiter ifrigidātib⁹ i cir=
cuitu ei⁹ fiat cataplaſma. ¶Cū
q̃ aliq̄s eorum flobothomat: in
quoꝝ corporib⁹ ſuperabūdātes
exiſtūt hūores flobothomia fit
cauſa ebullitiōis illoꝝ humoꝝ
⁊ eoꝝ curſus ⁊ipſoꝝ pmixtiōis:
fit ergo frequens flobothomia
eis neceſſaria. ¶Sāguis quoq̃
melācolic⁹ facit vt frequēs mi=
nutio ſit neceſſaria q̄ in p̄ſentiq̄
dem alleuiat:ſꝫ in ſenio puenit
inde ad malas egritudines ex q̄
bus eſt apoplexia. ¶Ampli⁹ flo
bothomia multoties ꝯmouet fe
bres ⁊ multoties reſoluit pu=
trefactionē. ¶Ois q̄ꝫ ſan⁹ q̄ flo=
bothomat:illud qꝺ in caplo de
potu dixim⁹ accipe ꝺꝫ. ¶Et de=
bes ſcire ꝙ venarū q̄ flobotho=
mant alie ſunt q̄ ſunt tm̄ vene ⁊
alie ſunt q̄ ſunt tm̄ arterie. ¶Ar
terie ꝟo min⁹ flobothomant ꝓ
pter terrorē ei⁹ ꝙ i eis exiſtit de
tiore curſus ſāguinis. ¶Et ſua
rum q̄dē diſpoſitionū minor eſt
qꝺ ex ea puenit emboriſma:⁊hoc
q̄dē eſt cū fixura fuerit vehemē
ter anguſta. ¶Cū aūt fuerit ſe=
curitas ꝙ ex ea ſanguis nō fluet
maxie eſt iuuatiua i egritudini
bus ꝓprijs ꝓpter q̄s flobotho=
mant. ¶Mai⁹ tñ iuuamētuꝫ qꝺ
ex minutiōe arterie puenit nō eſt
niſi cū i mēbro ſibi vicino male
ſūt egritudines:q̄rum cā ē ſan=
guis ſubtilis ⁊calid⁹. ¶Cūq̃ ar
teria flōmabit q̄ eſt ei vicia in q̄
nō erit timor:maximū affert iu=
uamētū. ¶Uene p̄terea man⁹ q̄
flōmant nō pulſatiles q̄dē ſunt
ſex cephalica: nigra:⁊baſilica:
⁊ funis brachij:⁊ſceilē:⁊ illa q̄ ꝓ
prio noie aſcellaris vocat:⁊ipſa
q̄dē eſt ram⁹ baſilice:eis ꝟo ſa=
nior oibus eſt cephalica. ¶Opꝫ
aūt vt oēs tres ſupra iūcturā ape
riant ⁊ nō ſub ea:neq̃ in ea:lō vt
egrediat ſāguis bñ taliter vt ſa
liat ⁊ vt ſit ſecuritas a nocumētꝭ
neruoꝝ ⁊arteriaꝝ ⁊ſilr cephali
ca. ¶Earū ꝟo flōmia q̄ fit ſꝫ lō=
gitudinē ad ꝯſolidandū eſt tar
dior:qm̄ ipſe ſunt ꝯiūctionales.
In nō ꝯiūctiōalib⁹ ꝟo reſeſt ad
hoc diuerſa. Et i ſciatica q̄dē:et
ſceilē:⁊in alijs venis meli⁹ eſt vt
ſꝫ lōgitudinē flōmēt. Et cū hoc
opꝫ i cephalica vt a capite muſ=
culi moueat ad locū lene:⁊dila
tet flōm⁹:⁊ flōm⁹ flōmū nō ꝯſeq̄
tur:qm̄ faciet apa. ¶Plurimuꝫ
aūt erroris q̄ euenit in minuēdo
cephalicā nō puenit ex pcuſſiōe
vna lꝫ ſit magna:imo nō accidit
nocumētū niſi pp iterationē p=
cuſſionū. Et q̄ ex ipſi⁹ flōmia pl⁹
tardat:ē illa q̄ fit i lōgitudie cui⁹
q̄dē flōmi dilatādi ſūt:ſi voluntas
affuerit vt ſcꝺario fiat. Cū āt eā
nō inueneris q̄re aliquē ramoꝝ
ei⁹:q̄ ſūt in ſilueſtri aſeid. ¶Et i
vena q̄dē nigra eſt timor ꝓpter
neruū q̄ eſt ſub ea. Et q̄nq̃ ēt eſt
inter duos neruos. Tibi igit ca
uere debes vt ipſaꝫ in lōgitudie
flōmes:⁊ad iferiora. Et fortaſſe
ſup ea erit neru⁹ ſubtilis tēſus ſi
cut chorda ⁊ tūc q̄dē oportebit
vt hoc cognoſcat. Et caueat ne
pcuſſio i eo cadat ⁊ puenia t ide
ſtupor pſeuerās. In eo aūt cui⁹
nerui ſūt groſſiores ram⁹ iſte eſt
magis manifeſt⁹. Et error q̄dē i
ipſo eſt deterioris nocumēti q̄re

uā error accidit et neruus ille percussus fuerit: nō consolides flōmia: imo sup eā pone qd ipsius phibeat consolidationē. Et eius quidē medicamētū est sicut medicamētū vulnerū neruorum. Et nos iā locuti sumus de ipso in libro quarto. Caue tibi pterea ne res ifrigidās ad ipm perueniat et sit vbi gratia: sicut sandalū et sandalū: sed ipm et totū corpus oleo calefacto frica. ¶ Funis aūt brachij melius est vt trāsuerse minuat: nisi vtrinq fuerit flexuosa: quoniam tūc i lōgitudie flōmat. ¶ Basilica quidē magni est timoris: propterea q arteria cadit sub ea: et q nerui et musculi ēt sub ea cadūt. In ipa ergo flōmādo tibi caue: quoniam si pcussio fuerit i arteria sanguis nō restrīget: aut restringet difficulter. ¶ Hoim quidē sunt qdā quorum basilice due associāt arterie quarum vna cū signata fuerit: estimabit q iā sit securitas et fortasse percutiet: altera hoc ei scire debes. Cūq ligaueris ergo plurimū rei accidet ibi iflatio qnq ex artia qnq ex basilica. Sz qualiter cūq fuerit ligaturā soluere debes: et inflationē mollit inūgere deide ad ligādū redi. Et si iflatio reuersa fuerit: reitera. Qd si nō iuuerit qd erit i hoc si basilicā dimiserit et ad ramū q ascellaris vocat redibis: q qdē ē q sup dōesticū ascēd existit ad iferiora. Inflatio nāq errorē multoties efficit et ligatura sepe arterie pulsū qescere facit: et ipaz eleuat et ponit ipsaz supmā: et existimat q sit vena et flōmatur. Cūq qualibet ligauerit venā et exligatura sup eā peruenit q sit sicut lēticiāt ciceri faci ipa qd i basilica dixim⁹. ¶ In basilica quidē flōmāda quāto plus ad brachiū dscēderit: erit sani⁹. Flōm⁹ pter ivenā pcedere dz ad diuersitatē partiū arterie. ¶ In basilica quidē nō solū ptigit error ex parte arterie: sz etiā musculus sub ea est et neru⁹ ppter qs etiā peruenit error: hoc qdē iā tibi diximus. ¶ Signū vero erroris in basilica et q arteria iā sit pcussa est q sāguis egredit subtilis ruffus q saliēdo manat et lenificatur cū eo tact⁹ et ipa fit inferior: tūc ergo succurre ei: et in vulneris orificio parū de pilis leporis pone cū pauco pulueris thuris et sanguinis draconis et aloes myrrhe et pauco alcolcotar et alzegi. Et sup ipaz ex aq frigida cōpositū poteris rora. et sup locū ipm flōmatū ligaturā apponetenacē. Qd si tenuerit vsq ad tres dies non soluas. Et post etiā tres dies quanto plus poteris tibi cauere debes Et loco emplm ex stipticis suppone. ¶ Multi ptea hoim arteriā illā icidūt penit⁹ vt ipsa cōtrahat et caro desup eā cooperiat et teneat. ¶ Ampli⁹ plerīq hoim ppt sanguis exitū moriunt. Et qdā eorum sunt q moriunt ppt fortitudinē doloris ligature quā voluerunt ppt fortitudinē phibitiōis fluxus sāguinis arterie donec mēbrū factū est sz vi mortis. ¶ Et scias q cursus sāguinis qnq peruenit ēt ex venis. ¶ Preterea scire debes q sanguis q plm d cephalica euacuat est q ex collo et eo qd ē parū supra ipm et paruz sub ipo egredit et minus parat epatis sz ptrāsit et hypocūdriorum et iferiora nō tamē mūdificat vt inde sit cura. ¶ Nigre vero iudiciū iter cephalicā et basilicā ē mediū. Et basilica qdē euacuat q ē a pte luminis et vētris iferi⁹. Funis vo brachij filius est cephalice. De sceilē vo dicūt

qꝛ que dextra est doloꝛib⁹ epatꝫ ꝯfert. Et q̄ sinistra doloꝛib⁹ sple nis ⁊ qꝛ sanguis fluere dimittatᷣ donec p se stringatᷣ. ¶ Man⁹ q̄ꝫ illi⁹ q̄ flōmatᷣ in calidā aquā est ponēda: ne sanguis cito restrin gatᷣ: vt facile egrediatᷣ si ei⁹ egr̄s sio ꝺ bilis fuerit: sicut est in plu rib⁹ eoꝝ qui ex sceilē minuuntᷣ. ¶ Et sceilē q̄dē flōmia melioꝛ ē ea q̄fit i lōgitudine. ¶ Ascellarꝫ aūt iudiciū est sicut iudiciū basi lice. ¶ Arteria ꝟo man⁹ q̄ flobo tomatᷣ est arteria q̄ iter pollicē existit ⁊ indicē. Et ei⁹ q̄dē iuua mētū in antiq̄s doloꝛib⁹ epatꝫ ⁊ diaphꝛagmatis est mirabile. Et Gal. q̄dē iāꝫ vidit hoc i sōnis p̄ci piebat eīn homini hāc facer̄ flō miā cā doloꝛis quē i epate habe bat qui eā fecit ⁊ san⁹ effect⁹ est. ¶ Plerūq꜄ etiā flōmatᷣ alia arte ria q̄ ad iterioꝛē partē palme de cliuioꝛ hac existit: cui⁹ iuuamē tū ē ꝓpinquū iuuamēto istius. ¶ Qui aūt venā man⁹ flōmare voluerit ⁊ nō potuerit: nō erret i ligādo eā foꝛtiter cū iuolutōe ⁊ iteratione faciēdo: sꝫ vna die aut duab⁹ dimittat. Uerūtñ si p̄cus sionē reiterare necessariū fuerit p̄ma p̄cussiōe se remoueat ⁊ non ab ea descēdat. ¶ Ligatura ꝟo p̄terea foꝛtis apa affert. Et infri gidatio pāni ⁊ ipi⁹ hūectatio ex aq̄ rōk. aut aq̄ ifrigidata ē bōa ⁊ ꝯueniēs. Opꝫ etiā ne ligatura cutē ꝺ suo loco añ flōmiam aut post eā remoueat. Et coꝛpoꝛib⁹ q̄dē macris ligature foꝛtitudo ē causa euacuādi venas ⁊ retinē di sanguinē ex eis. In crassis au tem coꝛpoꝛib⁹ ꝓpter laxitudinē vene nō apparēt nisi ꝯstrigantᷣ. ¶ Minutoꝝ p̄terea sūt q̄dā qui ingeniantᷣ qualr̄ doloꝛ regatᷣ stu pefaciēdo manūꝯstrictione bꝛa chū ⁊ dimissiōe hoꝛe vni⁹. ⁊ sūt q̄ dā q̄ flōmū oleo inūgūt. Sꝫ hoc totū sicut iā dixim⁹ doloꝛē lenit ⁊ ꝯsolidatiōnē r̄tardat. ⁊ si vene q̄dē q̄s i manu noīauim⁹ nō ap paruerit sꝫ appuerit ip̄a ꝑ ramū: p̄matᷣ man⁹ digito ꝓtrahēdo ipse ri⁹. ⁊ si sāguꝫ cito ad seipꝫ reuer sus fuerit cū digit⁹ r̄ōnetᷣ ⁊ itu muerit: flōmetᷣ. ⁊ si nō: minuatᷣ. ¶ Cūq꜄ lauādi affuerit volūtas cutꝫ trahatᷣ iōvt p̄cussio coopiatᷣ ⁊ fiat ablutio: deīde ip̄a ad suū sitū reducatᷣ. Pān⁹ q̄ꝫ eminētiā hñs r̄ctificetᷣ q̄ ē melioꝛ cūpilāhꝫ ⁊ ꝺ sup ligetᷣ. ¶ Cū āt i oꝛificio p̄ cussiōis adeps egreditᷣ molliter iteri⁹ r̄ducēda erit ⁊ ñ erit icidē da: ⁊ i hoꝝ q̄dē secūdatiōe ñ ē fi ducia hñda sine p̄cussiōe. ⁊ h̄ q̄ dē i fine cap̄li vehemēter ꝑscru tabimur: nā s̄mo iste accidētal̄r h̄ igressus est. ¶ Ampli⁹ scire de bes qꝛ sāguinis retētio ⁊ p̄cussio nis ligatio: terminatā hñt hoꝛā lꝫ sint diuersa. Nā q̄dā sūt q̄ tole rare p̄ñt ēt si febricitātes essent vt q̄nq꜄ aut sex sāguis libꝛe aufe rātᷣ. Sūt ⁊ aliū q̄ nō p̄ñt tolerare ip̄is ēt sanis vt vna sāguis libꝛa auferatᷣ. ¶ Uerūtñ tres i hoc ꝯsi derāde sūt dispōnes. Una ē leui tas coꝛpis: ⁊ ip̄i⁹ laxitas. Et alia ē coloꝛ sāguis: nā i hoc ēt m̄lto ties accidit erroꝛ: q̄m in p̄ncipio sui egreditᷣ subtilis ⁊ alb⁹: q̄re cū rep̄lonis ibi affuerit sig̃natio et opoꝛtuerit te flōmiā facer̄: ñ ꝺci piaris ꝑꝑ hoc: nā caloꝛ sāguis i eis repletiōis signa hñs p̄miscetᷣ q̄nq꜄ sꝫ iñ ide ñ ē curādū. In eis q̄ꝫ q̄ apāta hñt coloꝛ sāguis er roꝛē facq̄m apā sāguinē ad seipꝫ trahit. Et tertia ē pulsus a q̄ r̄ce dere ñ debes. ¶ Cū h̄ ꝓtrāsierit

apulsu recedere no debes. //

pulchritudo coloris: aut mutatur color sanguis: aut mutabitur pulsus et proprie ad debilitatem retine
Et similiter si aduenerit oscitationis accidens: aut alicuius: aut singult⁹ aut nausee: aut si cito mutabitur color: aut pulchritudo interes pulsui. ¶ Qui vero magis preparati sunt ad hoc vt sincopis eis velociter accidat: sunt illi qui calidarum existunt complexionum macri: laxa habentes corpora. Et qui sunt preparati ad hoc vt istud eis eueniat tarde: sunt corpora habentes temperata: et carnes duras. ¶ Oportet preterea vt minutor flobotomos habeat multos: quorum quidam sint pilum habentes: et quidam pilo carentes. ¶ Et pilum quidem habentes sunt conuenientiores venis labentibus sicut guide. Et vt habeat glomerem ex cuculo aut serico. Et instrumentum vomitiuum ex ligno aut pena. Et vt secum teneat pilos leporis: et medicamentum ex aloe et thure: et folliculum musci et diamuscatum: et trociscos de musco. Ideo vt si sincopis acciderit que est vna ex rebus que ex minutione timetur: et fortasse habens hoc non vomuerit: succurrat: et glomerem in os ei⁹ mittat: et ipsum cum instrumento vomere faciat: et folliculum ei ad olfaciendum tribuat: et faciat ipsum transglutire aliquid ex electuario diamuscato: et ex trociscis ei⁹ propterea vt ei⁹ virtus viuificetur. Et si accidat vt ex arteria sanguis egrediatur: succurrat et repleat vulnus pilis leporis et cum medicamine ex aloe ipso retineat. ¶ Sincopis vero raro accidit in sanguine egrediente. Imo secundum plurimum non accidit nisi post retentionem nisi superflu⁹ fuerit sanguis exit⁹ licet in febribus sinochis non curem⁹ si vsque ad sincopim perueniat: et in principio apoplexie: et in squinantiis: et in magnis apostematibus pernitiosis: et fortib⁹ doloribus: hoc tamen facere debem⁹ nisi cum virt⁹ fuerit fortis.
¶ Et iam quidem accidit nobis vt in venis man⁹ sermonem amplificaremus secundum aliorum sententias et obliuisceremur venis pedis et aliis venis nos ergo in eis sermonem nostrum continuare oportet. ¶ Dicemus ergo quod ex venis pedis est sciatica que flobotomatur a parte siluestri alcabi: aut sub eo: aut supra ipsum et ligatur illud quod est supra ipsum a summitate coxe vsque ad cabi: et inuoluitur fascia fortiter aut institta Et melius quidem est vt ante balneetur in aqua calida et vt ipsa in longitudine flobotometur. Quod si ipsa fuerit occulta: aliquis suorum ramorum flobotometur qui inter minimum et secundum digitum ab eo existit. ¶ Et iuuamentum quidem in flobotomia sciatice est magnum in dolore scie. et similiter in podagra. et in varice. et in elephantia. Sed sciatice scdatio est difficilis. ¶ Et ex eis est saphena que est super partem domesticam alcabi et est manifestior sciatica. et ipsa quidem flobotomatur propterea vt euacuetur sanguis ex mebris que sunt sub epate: et vt sanguis a partib⁹ superiorib⁹ ad inferiores declinetur: quare menstrua vehementer prouocat: emorroydarum orificia aperit: et non quidem facit: oportere vt sciatica et saphena similis existant iuuamenti: sed experimentum facit vt operatio sciatice plurimum perueniat dolori scie: sicut si hoc esset debitum. ¶ Et saphene quidem flobotomia melior est quam fit transuerse latitudini attinens. Et ex eis est vena curuature que flobotomatur sub genu poplitis: que tamen efficit quantum et saphena. Sed est fortior saphena in prouocatione menstruorum et in dolorib⁹ ani: et emorroydib⁹: et ex eis est vena que est

p⁹ alaurcob q̃ ẽ q̃si ram⁹ saphe ne: ꝛ opatur quantum ipa. ¶Et ad signũ quidẽ venaꝝ pedis flobothomia ꝯfer egritudinib⁹ q̃ fiũt ex materijs ad caput declinãtib⁹ ꝛ egritudinib⁹ melãcolie ꝛ ipa q̃dẽ magis dbilitat ꝟtutẽ q̃ͣ flobothõia venaꝝ man⁹. ¶In venis aũt qui flobothomant̃ et sunt i pte capit ꝫ excepta gnidẽ ẽ vt trãsuerse flobothoment̃. Et eaꝝ q̃dẽ q̃dã sũt q̃ sunt vene: ꝛ q̃dã q̃ sũt arterie. ¶Uene ḡ sũt sicut vena frõtis q̃ iter duo existit supcilia. ¶Et ipi⁹ q̃dẽ flobothomia ꝯfert grauitati capitis: ꝛ ꝑ ꝑrie illi q̃ ẽ i posteriore pte capitis ꝛ grauitati oculoꝝ ꝛ stupori: ꝛ dolori capitis perseueranti antiquo. ¶Et vena q̃ sup caput flõmatur pp emigraneã ꝛ vlcera capitis. ¶Et due vene tempoꝝ que flexuose incedũt. Et due vene que sunt in angulis oculorum lachrymalibus. Et ſm plīn nõ apparẽt nisi p ꝯstrictionẽ suffocãtẽ: ꝛ i ipis q̃dẽ flobothom⁹ nõ ẽ ꝓfundãd⁹: q: fortasse fiẽt fistule ex pcussiõe ossis ꝛ ex eis ñ egredit̃ sãguis nisi pauc⁹. ¶Iuuamẽtũ ꝟo flõmie ipsaꝝ duaꝝ existit i dolore capitis: ꝛ in dolore emigranee: ꝛ optalmia antiqua: ꝛ lachrymis: ꝛ pãno: ꝛ scabiei palpebraꝝ: ꝛ eaꝝ bothor et noctilopis. Et tres vene pue q̃ꝝ loc⁹ est post illũ vbi extremitas auris tãgit cũ puenit ad capillos. Et vna q̃dẽ haꝝ triũ ẽ magis manifesta q̃ flõmat̃ in pͥncipio aque ꝛ cũ caput stomachi recipit fumũ. Et pp hoc ꝯferunt vlcerib⁹ auriũ ꝛ colli ꝛ posteriorum capitis. Et Gal. q̃dẽ negat qđ quidam dicunt ꝙ due vene q̃ sunt post aures flõmant̃ vt q̃ filios gignũt ipsos non gignant. ¶Et ex venis istis sunt gui dẽ: q̃ sunt due. Et minuunt̃ in pͥncipio lepre: ꝛ fortis squinantie et coangustatiõe anhelit⁹: ꝛ asma te acuto: ꝛ raucedine vocis: ꝛ in habente apã in pulmone: et dissnia q̃ est ex multo sanguine calido: ꝛ egritudinib⁹ splenis ꝛ laterũ. Et opꝫ vt dixim⁹ ante: vt flobothomo pilũ hñte minuantur. ¶Mod⁹ ꝟo ligãdi eas ẽ ꝙ opꝫ trahere caput ad cõtrariũ ptis flõmie vt vena extendẽdo fiat sicut chorda: ꝛ ꝯsideret̃ q̃ pars sit magis declinãs: ꝛ fiat flõmia ex ꝯũo ptis illi⁹. ¶Opꝫ pͥterea vt ei⁹ flõmia fiat in latitudine: ꝛ nõ in lõgitudine: ꝛ sicut fit i saphena ꝛ sciatica. Et cũ hoc toto opꝫ vt ipsius flõmia cadat in longitudine. ¶Et ex eis est vena q̃ est in lepore: cui⁹ flõmie locus est ipsius extremitas q̃ digito pssa in duo ptit̃: vbi q̃dẽ fit flõmia: si sanguis q̃ inde egredit̃ est paucus. Et ipi⁹ q̃dẽ flõmia ꝯfert calips ꝛ turbatiõi oculoꝝ ꝛ emoroydib⁹: ꝛ botor que in naribus nascunt̃: ꝛ prurituí qui fit in eis Ueruntamen plerunq̃ꝫ accidit ex eo coloris rubedo ꝑseuerãs q̃ similat̃ sahaf ꝛ corrũpit faciẽ: ꝛ est ipsius impedimentũ mai⁹ suo iuuamento. ¶Et vene q̃deꝫ que sũt sub a sese a parte nocre quarũ flobothomia cõfert egritudini oculoꝝ antique q̃ est ex sanguine subtili ꝛ antiquis capitis dolorib⁹. ¶Et ex eis sunt vene que sunt in labijs ꝛ sũt q̃tuor: ꝛ sup vnũquodq̃ꝫ eoꝝ existit par que cõferũt vlcerib⁹ oris ꝛ alcola ꝛ dolorib⁹ gingiuaꝝ ꝛ earũ apatibus ꝛ ipaꝝ laxitati ꝛ vlceribus ꝛ fistulis ꝛ fixuris que

sunt in eis. ¶ Et ex eis est vena que est sub lingua sup occultū menti que minuit in squinātijs et apatibus duarū amigdalarum ¶ Et ex eis vene q̄ sunt sub lingua et extātes sup ipam linguā. ¶ Et minuūtur pp lingue grauitatē q̄ est ex sanguie q̄ q̄dē i lōgitudine sūt minuēde: qz sāguinē cōstringere q̄ fluxit ex flōmia i latitudine fctā est difficile. Et ex eis est vena alāfuta que iter mētū et labiū est inferius q̄ flōmat pp oris fetorē. ¶ Et ex eis est vena furcule que flōmat in medicationibus oris stomachi. ¶ Ex arterijs vo que sunt i capite est arteria tpis que q̄nq̄ flōmat q̄n qz icidit: et q̄nq̄ extrahit: et q̄nq̄ adurit: et hoc fit ppea vt acuti rheumatismi: et subtiles cōstrigātur q̄ ad oculos descendūt: et pp amplificationis principiū. ¶ Et due arterie que sūt post aures q̄ flōmant pp spēs obtalmie: et pn cipiū aque: et pannū: et noctilopas: et antiquū dolorem capitꝫ. ¶ In earꝫ tn̄ flōmia semp existit timor: et cū hoc tardat cōsolidatio. ¶ Gal. q̄z dixit q cuiusdā in gula vulnerati arteriā pcussio parꝫ ptegit ex qua magna sanguis ps manauit. Sz Gal. ei subuenit cū medicamento thuris et aloes et sanguis draconis et myrrhe et restrict⁹ fuit sanguis et dolor antiqu⁹ quē in exteriore parte coxe posterius cōsueuerat habere recessit. ¶ Et ex venis q̄ in corpore flōmant: sunt due vene sup vētrē duarū vna super epar cōsistit: et altera super splenem est posita: et flobothomatur dextra in hydropisi: et sinistra in egritudinib⁹ splenis. ¶ Scito preterea q flōmia duas habet horas horam electā: et horā necessariam. ¶ Hora vero electa est eius que est in lumine diei: et post digōnis cōplementū et supfluitatū expulsionē. ¶ Et hora necessaria ē hora q̄ fieri opz et q̄ tardari non pōt: et in qua res phibitoria nō attēdit. ¶ Scias ēt q flobothomus obtusus est magno ipedimēto q̄m errat et nō seq̄t scz q̄d dz: et apostemare facit et dolere. ¶ Cū ergo flōmo opaberis nō manu pmēdo ipellas sed suauiter blādiēdo. Et ēt furtim agas vt flōmi extremitas ad interiora vene pueniat: q̄m si illō duriter feceris sepe caput flōmi int⁹ in vena occulta rūpet fractura et facit vt vena refugiat et nō vulnerabit venā. Et si pfidiose insiteris vt cū eo flobothomes: augmētabis malitiā. Quapropt experiri dbes qualit flobothom⁹ ingrediat cutem ante q̄z cum eo flobothomes et cū percussionez secūda revolueris si tibi necessariū fuerit. ¶ Tibi preterea cauere debes venam impellas et sanguinē infles: q̄m tūc lapsus et remotio min⁹ erunt. ¶ Cūq̄ vena tibi rebellauerit vl occultauerit et ipi⁹ repletio sub ligatura nō appuerit: solue ipaz et multoties liga et inūge eā: q̄ cōpmēdo descēde et ascēde donec eā māifestare et appere facias. ¶ Et hec quidē experieris cū duobus digitis vnūquēq̄ locoꝝ tāgēs in quibus scis venam extendi. Et q̄nq̄ tāgens vtriusq̄: etiam quādoq̄ vno ipsoꝝ et cum altero facies sanguinem incidere donec altero cadēte ipsius senties sanguinis accessionē cū ad ipz perducit sanguis et eius recessionē cum dimittitur. ¶ Et scito q ca

put flobothomi hꝫ ſpatium in
quo penetrat:qꝺ tamē nō eſt lō=
gum ne ad arteriā aut neruum
penetret:⁊ ipm̄ quidē plurimū
impellere debes cū vena fuerit
magis ſubtilis. ¶ Opꝫ āt vt flō
mi apphēhenſio fiat pollice ⁊ ipu
dico:⁊ dimittat index ad palpā
dum:⁊ vt in medio ferri fiat ap
phēſo pollice:⁊ nō apphēdatur
ſuperius:qm̄ non bene tenebit:
imo erit vacillans. ¶ Cuncꝫ ve=
na remouendo ſe ad partē vnā
mutabit:oppones ei ligaturaꝫ
⁊ ſtricturā eꝯtrio ptis:⁊ cū remo
uēdo ſe ad duas ptes eq̄lr muta
bit nō debebis eā i lōgitudine
flōmare. ¶ Et ſcito ꝙ opꝫ ſtrictio
⁊ ꝯpreſſio ſint ſcḋm q̄titatē diſpō
nis cutꝭ i duritie ſui ⁊ groſſitie ⁊
i mltitudine carnis ⁊ abūdātia.
⁊ opꝫ vt ēt ligatura ſit propinq̄
Cūcꝫ ligatura venā occultaue=
rit:fac ſignū ſup eā : ⁊ caue tibi
ne a ſigni rectitudīe remoueat
cū ligatura facies ⁊ cū hoc toto
īpelle flōmū. Cū aūt vene decli=
natiō ⁊ ipſiꝰ eleuatio tibi rebel
les extiterit ſcīde locū q̇ eſt ſup
eā i corpibꝰ macris ꝓpe ⁊ cuꝫ
vncino opare. ¶ Caſꝰ pterea li=
gationis ⁊ ꝯſtrictiōis in iunctu
ra ꝓhibet venaꝝ impletionem.
¶ Cūcꝫ volueris lauare digito
tuo tēde cutem vt a rectitudine
remoueatur foraminis: deinde
laua ⁊ ericca ⁊ pone pannū emi
nentiā habentē ⁊ dimitte cuteꝫ
vt ad locū ſuū redeat. ¶ Et ſci=
to ꝙ qui multū ſudat cā reple=
tiōis eſt flōmia indigens. ¶ Et
multoties ēt hn̄ti febrē ⁊ habēti
dolorem capitis qui ex conſilio
flobothomia eſſet medicandus
ſuperuenit fluxus ventris natu
raliter q̇ flobothomiā excuſat.

¶ De ventoſis. Cap. ix.

Ventoſe cutis ptē magꝭ mū
dificāt q̄ flōmia. Et plꝰ ex=
hūt ſanguinē ſubtilē q̄ groſſuꝫ.
¶ Et ipaꝝ q̇dē iuuamētū in cor
pibꝰ ꝯpoſitis groſſis ⁊ craſſis ⁊
groſſuꝫ hn̄tibus ſanguinem eſt
paruū:qm̄ ex iſtis nō extrahunt
ſanguinē:necꝫ extrahūt ſicut oꝫ
imo qui ex eo vehemēter eſt ſub
tilis ⁊ cū difficultate:⁊ in mēbro
vētoſato debilitatem efficiunt.
¶ Quidā aūt pcipiūt vt vētoſe i
pncipio mēſis nō apponant qm̄
humores nōdum amoti fuerūt:
necꝫ ebullierūt:necꝫ i fine mēſis
qm̄ humores tūc ſūt minuti. Sꝫ
in medio mēſis:cū humores ſūt
ebulliētes:⁊ i ſui augmēto lumi
nis i corpe lune augmentū ſeq̄n
tes ⁊ augmētat cerebrū i cranē
⁊ aq̄ in fluminibꝰ acceſſionē ⁊ re
ceſſionē hn̄tibꝰ. Ex ſuis ꝑo ho=
ris in die melior hora ſecūda ē
⁊ tertia. Et opꝫ quidē vt a ven=
toſis ſibi q̇libet caueat poſt bal
neū:niſi cuiꝰ ſanguis fuerit groſ
ſus: qm̄ ipē ſepiꝰ balneari dꝫ et
vna hora morari: ⁊ poſtea vēto
ſas apponere. Plurimi āt hoiꝫ
abhorrēt vētoſas i an̄riorībꝰ ca
pitis apponere:⁊ reperiūt i hoc
ſenſū ⁊ intellectuꝫ ipediri. ¶ Et
vētoſe q̇dē ſup nocrā q̄ ē i collo
poſite nigre vicarie exiſtūt:⁊ cō
ferūt ſupciliorū grauitati ⁊ alle
uiāt palpebras ⁊ cōferūt ſcabiei
oculoꝝ ⁊ fetori oris. Et ſuper al
cheel vicē tenent baſilice:⁊ con=
ferūt doloribꝰ humeroꝝ ⁊ gule.
Et ſup alchada poſteriꝰ ſunt vi
carie cephalice:⁊ cōferūt tremo
ri capitis ⁊ mēbris q̄ ſunt in ca=
pite ſicut facies ⁊ dentes ⁊ mole
⁊ aures ⁊ oculi ⁊ gula ⁊ naſus.
¶ Ventoſe aūt que nocte ſuper

ponūt obliuionē hereditare faciūt veraciter sicut quidā dixerunt: qm̄ posterior pars capitis est locus cōseruatiōis quē ventose debilitant. ¶ Alcheelle vero debilitāt os stomachi. ¶ Et propter alchadā q̇dē qn̄qꝫ accidit capitꝫ tremor parūp: ita ꝙ multem⁹ nos a nocra ꝛ ab alcheel parūp ascēdam⁹: nisi cū fuerit necessarie pp fluxū sanguis ex tussi: qm̄ tūc cū eis ē dꝯscēdēdū ꝛ n̄ ascēdēdū. ¶ Et he q̇dē vētose q̄ alcheel sup ponūt ꝛ int̄ duas spatulas ꝯferūt egritudinibus sāguineis: ꝛ spasmo sāguineo: ꝛ asmati sāguineo sꝫ stomachū dꝯbilitāt ꝛ cordis tremorē generāt. ¶ Et vētose q̇dē q̄ crurib⁹ super ponūt sūt munitiōi ꝑpiq̄: ꝛ mūdificāt sāguinē: ꝛ ꝓuocāt menstrua. ¶ Et ei q̇dē q̄ ex mulieribus alba existit ꝛ laxa sāguinē hn̄s subtilē vētose i crurib⁹ posite sūt meliores qꝫ flōmia q̄ fit i saphena. ¶ Quidā p̄terea dixerūt ꝙ vētose sup occiput posite ꝛ sūmitatē capitꝫ ꝯferūt amētie ꝛ scotōie ꝛ tardāt canos quēadmodū dixerūt. In h̄ vero ꝯsiderō ē habēda. Nā istꝯ i his opat̄ corporib⁹ ꝛ nō i aliis: qm̄ plurimis corpoꝝ festinare faciūt canos: ꝛ ipediūt itellectū: ꝛ ꝯferūt egritudinib⁹ oculi. ꝛ h̄ q̇dē est maior eaꝝ vtilitas qm̄ cōferūt coꝝ scabiei: ꝛ bothor: ꝛ almusaragi: ꝛ egressiōi vuee. sꝫ intellectū ipediūt ꝛ faciūt hereditare stupiditatē: ꝛ obliuionē: ꝛ malitiā cogitationū: ꝛ egritudies ꝑmanētes: ꝛ nocēt aqꝫ i oculo habētib⁹. sꝫ fortasse si hora se p̄sentauerit q̄ illꝯ fieri dꝫ n̄ ipediūt. ¶ Uētose aūt sub mēto posite ꝓsūt dētib⁹ repletꝫ: ꝛ faciei ꝛ gutturi: ꝛ mundāt caput ꝛ mandiblas. Et vētose rhenib⁹ sup posite ꝯferūt apatib⁹ coxarū: ꝛ earū scabiei: ꝛ bothor: ꝛ podagre ꝛ emorroydib⁹: ꝛ elephātie: ꝛ vētositatibus vesice: ꝛ pruritui dorsi. ¶ Cūqꝫ vētose iste fuerit cum igne siue sint cū scalpellatiōe siue absqꝫ ea iuuabūt et in h̄. Sꝫ ille q̇dē q̄ st̄ cū scalpellatiōe st̄ fortiores p̄terqꝫ i vētositate. Nā q̄ sine scalpellatiōe st̄ i r̄mouēdo vētositates fridas ꝛ vt radicit⁹ euellant̄ h̄ et vbiqꝫ st̄ fortiores. ¶ Uētose p̄tea i anteriori pte coxaꝝ testiculoꝝ apatib⁹ ꝯfert̄ ꝛ vulnerib⁹ coxaꝝ et cruꝝ. ¶ Et vētose in posteriori pte coxaꝝ supposite ꝓsūt apatib⁹ ꝛ exituris q̄ i natib⁹ fiunt. ¶ Et vētose posite sub poplite ꝯferūt pulsatiōi poplitꝫ q̄ ex calidꝫ gn̄at̄ hūorib⁹ ꝛ exiturꝫ malis ꝛ vlcerib⁹ putridis i crure ꝛ pede. ¶ Et vētose sup duas alcabi ꝯfert̄ ꝓhibitiōi istrumēto re ꝛ sciatice ꝛ podagre. ¶ Uentose aūt sine scarificatiōe qn̄qꝫ ponunt̄ ppea vt materia a pte sui mot⁹ trahat̄: sicut cū mammillis supponunt̄ iō vt cursus sanguis mēstrui retineat̄. ꝛ qn̄qꝫ q̄rūt̄ vt apa ꝓfundū ad exteriora trahat̄: iō vt medicamentū ad ipm ꝑueniat. ꝛ qn̄qꝫ req̇rūt̄ ppea vt apa ad aliō mutet̄ mēbrū qꝺ ignobili⁹ i vicinitate existit. ꝛ qn̄qꝫ r̄q̇rūt̄ ppea vt mēbrū calefiat ꝛ sanguis ad ipsuꝫ trahat̄: ꝛ ipsi⁹ resoluant̄ vētositates. ꝛ qn̄qꝫ req̇rūt̄ ppea vt mēbrū ad suū naturalē locū reducatur a quo remotū fuit sicut fit in ruptura inguinis. et qn̄qꝫ requnt̄ ideo vt dolor sedet̄ sicut cū supponunt̄ vmbilico in do=

antosa in colica

lore colice vehemēter cogēte:ꝛ i vētositatibꝰ vētris:ꝛ i doloribꝰ mātris q̄ accidūt apō motū mēstruoꝝ ꝛ ꝓpe i adolescētibꝰ:et sup laxitatē ptis exterioris coxe: sic fit i sciatica ꝛ cū timet ossis exitꝰ a iūctura:ꝛ iter duas anchas ꝓsūt duabꝰ āchis:ꝛ duabꝰ ptibꝰ iterioribꝰ coxaꝝ ꝛ emoroydibꝰ ꝛ hñti rupturā iguinis ꝛ podagricis. ¶ Uētose q̄ȝ sup nates posite a toto corpe trahūt vt a capite. ¶ Et ꝯfert itestinis ꝛ mēstruoꝝ sanāt corruptionē:ꝛ alleuiat p eas corpꝰ. ꝛ dicemꝰ q̄dē ꝙ i vētosis cū scarificatōe tria existūt iuuamēta Primū eoꝝ ē euatiōis ex ipso mēbro.et s̄m ē repositiōis sbie spūs ne euationē humoris qui educit sequēdo euacuet.ꝛ tertiū ē:qm̄:nō curat vt ex p̄ncipalibꝰ mēbris fiat euatio.Scarificatio vo ꝓfunda est vt ex ꝓfūdo trahat. ¶ Locꝰ p̄terea vbi vētosa adheret qn̄q̧ apat ꝛ fit difficile ad ipsaȝ remouēdam. Pānꝰ ḡ aut spōgia i aq̄ tepida īfusa q̄ caliditati attineat:sumat ꝛ cū ea i circuitu fiat ēbroca.ꝛ h̄ q̄dē freq̄nēter ꝯtigit cuȝ sup māmillaꝝ ptes ventosas ponimꝰ vt sanguis mēstruorū fluxꝰ ēt ex naribꝰ arceat:quam obrē sup ipas māmillas easponet ñ d̄bemꝰ. ¶ Cūq̧ locꝰ vētose inūget:ꝓpe ipaȝ suspēde ꝛ ñ tardes:sȝ ad scarificādū festia. Sitq̧ pria positio leuis ꝛ cito remoueat ipa.Deiñ s̄m ordineȝ tardet ipsiꝰ remotio ꝛ tolerantia.ꝛ opȝ q̄dē vt vētosatꝰ ꝛ post vnā horā cibet. ¶ Infās p̄tea i ītio āno vētoset post trāsactis duobꝰ ānis:qm̄ ꝓrꝰ nō dȝ ventosari cū ē vnꝰ anni. ¶ Invēto sis q̄ȝ fit securitas ne materie ad iferiora d̄scēdāt. ¶ Et colericus q̄dē vētosatꝰ post vētosas comedere dȝ grana mali granati ꝛ ipoꝝ succū scariolarū:cū zuccaro aut lactucas cū aceto.

¶ De sanguisugis. Cap.22.

Indi dixerūt ꝙ in q̄rūdā sāguisugarū natura existit venenositas. ¶ Ab eis igit caueūdū ē q̄ sūt ex gn̄e magna habētiū capita:ꝛ quaruȝ colores sūt ātimoniales ꝛ nigre:aut q̄rū color est viridis:aut q̄ sūt lanuginē habētes ꝛ similes mezameis:ꝛ sup q̄s existūt fila coloris azuli:ꝛ q̄rū color silat madion.In oibꝰ ei istis existit venenositas.Et ꝓueniunt ex eis apata ꝛ sincopis:ꝛ sanguis fluxus ꝛ febris:ꝛ laxitas:et vlcera mala.Eas q̄ȝ non accipias ex aq̄s malis i q̄bꝰ limꝰ aluei ē niger et cenolꝰ et motꝰ stati turbat aquā et fetet:sȝ illas elige q̄ i aq̄s colligunt cochalibꝰ to lubiatu:et i q̄bꝰ morant rane. Neq̧ attēdas illō qō q̄dā dicūt ꝙ si sint in aquis vbi morātur rane sunt male.Sitq̧ earū color sitis rei sup quā existit viriditas.ꝛ tendant super eas fila duo colorē arsenici habētia.et ruffe rotūde que sunt coloris epatis.ꝛ ille que similant pue locuste ꝛ q̄ caude muris siles existūt ꝛ minute pua habētes capita:oēs iste eligēde sunt.et nullas magis eligas q̄ȝ hñtes vētres rubeos:ꝛ dorsum viride:ꝛ p̄cipue si ex aq̄s fuerit currētibꝰ. ¶ Extractio p̄tea sāguinis a sanguisugis factā ꝓfūdior est extractione q̄ fit cū vētosis. ¶ Et ipse q̄dē anq̧ ponant q̄n p vnā diē colligēde sūt.et constrictione

infans in 3° anno ventoset

strictiõe faciẽdũ est vt euomãt donec qd̃ i earũ existit vẽtrib⁹ egrediat̃ si hoc fieri poterit. et ipsis parũ sanguis agni aut alteri⁹ rei ꝓijciat̃ vt ide nutriãt anteq̃ ponant̃: deiñ sumant̃ et earũ viscositas ꝛ sordities cuз aliq̃ qd̃ sit vt spõgia mũdent̃. ¶Loc⁹ ꝑterea vbi sũt apponẽde cũ baurac lauet̃: ꝛ fricatiõe rubificet̃: posteaq̃ volũtas apponẽdi sanguisugas affuerit i aquã ꝓijciant̃ dulcẽ ꝛ emũdẽt̃ deiñ apponant̃. ¶Ex eo aũt qd̃ eas efficit volũtarias ad se suspẽdeñ. ẽ vt loc⁹ luto liniat̃ aut sãguie. ¶Cũq̃ he fuerit plẽ et eas ꝓijcere volueris: pulueriza sup eas parũ salis aut cineris aut baurac aut sete ɔbuste aut lini aut spõgie ɔbuste aut lane ɔbuste ꝛ cadẽt. ¶Et meli⁹ q̃dẽ ẽ vt postq̃ cadũt loc⁹ vẽtosa sugat̃ ꝛ ex sãguie loci parũper accipiat̃ vt moꝛsuꝝ ipaꝝ malitia ꝛmoueat̃. ¶Qd̃ si sãguiз ñ ɔstringet̃: galle ɔbuste aut calx. aut cinis aut tegula cõbusta ꝛ sub tilit̃ pluerizata supponat̃: aut aliq̃ ab istis ex eis q̃ sanguinẽ cõstringũt. et h̃ q̃dẽ opз vt sint apud eũ ꝑparata q̃ sanguisugas apponit cũ ipe se suspendãt. Appositio ꝑterea sãguisugaꝝ cõfert egritudib⁹ succutaneis safac ꝛ alhube ꝛ eis silib⁹

¶De retentione eoꝝ que euacuantur. Cap. 23.

EA q̃ euacuant̃ retinentur: aut ꝑp materie inclinationẽ absq̃ alia euacuatione. Aut ꝑpter inclinationem cum alia euãtione. Aut ꝑpterea q͛ ipsamet euacuatio iuuat̃: aut medicinis infrigidãtibus aut stipticis: aut viscosis: aut adurẽtibus: aut strictura. ¶Et retẽtio q̃dẽ euãtionis ꝑp attractionez sine alia euãtiõe est sicut appositio vẽtosarũ sup mãmillas facta ad h̃ vt sanguis flux⁹ ex matrice ꝓhibeat̃. Sз melioꝛ attractio ẽ cũ q̃ existit sedatio doloris illisa q̃ trahit̃. ¶Et ea q̃dẽ q̃ fit ꝑp attractionẽ q̃ est cũ euãtiõe est sicut flõmia basilice facta ꝑp hoc aut retẽtio vomit⁹ fluxu vẽtris: aut flux⁹ vẽtr̃ vomitui: aut vtroꝛũq̃ ꝛtẽtio ꝓuocatiõe sudoꝛis. Et euãtionib⁹ q̃dẽ iuuamentũ est sicut stomachi ꝛ itestinoꝛũ mũdificatio ab hũoꝛib⁹ viscosis malis labere faciẽtib⁹ cum picra. ꝛ sicut studiũ qd̃ adhibet̃ ad os stõachi mũdificãdũ vomitu ꝑp icisionẽ materie võit⁹ mãsiue. ¶Et medicine q̃dẽ infrigidãtes liq̃de cõgelãt ꝛ oꝛifica cõstringunt ꝛ coãgustãt. ¶Et stiptice q̃dem medicine materiaз coarctãt et cãnales cõstringũt. ¶Et viscose q̃dẽ medicie opilatiões in cãnaliũ oꝛificijs efficiũt: q̃ si fuerit acute pl⁹ ope̗rabunt̃ illd̃. et adurẽtes q̃dẽ coꝛtices efficiũt vt sup cãnaliз oꝛificiũ maneãt ꝛ ipm claudãt ꝛ ɔfirmẽt: sз tñ eaꝝ ipe dimẽtũ tiet̃. ꝛ hoc ẽ qm̃ possibile ẽ vt coꝛtex rũpat̃ ꝛ eradicet̃ ꝛ ãplificatio foꝛaminis augmẽtet̃. ¶Et ex adurẽtib⁹ q̃dẽ sunt q̃dã i quib⁹ ex istis stipticitas sicut attramentũ: ꝛ q̃dã in q̃b⁹ non: sicut calx non extincta. Et adurẽtes q̃dẽ stiptice sũt necessarie: vbi volũtas ẽ vt coꝛtex sit fix⁹. ꝛ alie sũt necessarie vbi volũtas ẽ vt coꝛtex cadat. ꝛ eius q̃dẽ q̃ fit strictura alia ẽ cũ clausura foꝛaminis ꝛ coartatõe ad hoc vt ipsi⁹ ptes i vnũ cõducãt̃

ſicut cõſtringit illd qd ē ſupra
cubitũ cũ flobothomator i ba=
ſilica errãs ꝑcutit artiã. ⁊ alia
eſt q̃ fit opilatiõe orificij vulne
ris ⁊ clauſure vię euacuati ſic̃
pilos leporis i vulnꝰ ponimꝰ.
¶ Dicemꝰ ẜ ꝙ ſi ſanguis curſꝰ
ex apertione orificiorũ venarũ
fuerit: ſtipticꝫ medicabit vt ori
ficią venaꝝ ꝯſtringant. ⁊ ſi ex
ruptura fuerit: ſtipticꝫ glutino
ſis ſic̃ t̃ra ſigillata. ⁊ ſi ex cor=
roſiõe fuerit eo ꝙ carnē naſci fc̃
cũ eo qd corroſionē abſtergit.

¶ De ſanationibꝰ opila=
tionum. Cap. 24.

Opilatiões aũt ſunt ex hũo
ribꝰ groſſ;: aut viſcoſis: ãt
multꝫ. ¶ Et mltoꝝ q̇dē hũorũ
qñ cũ eis alia nõ fuerit cã mali
tia remouebitur extractõe ipo
rũ flobothomia: aut vẽtris flu=
xu facta. ¶ Et ſi groſſi fuerint:
indigebũt eis q̃ reſoluant. Et
ſi fuerint viſcoſi: ⁊ maxie ſi fue=
rit ſubtiles: erũt eis neceſſaria
ea q̃ icidãt. ¶ Et tu q̇dē iã ſci=
uiſti dr̃iam iter groſſuz ⁊ viſco
ſum. et ꝙ eſt ſicut differẽtia in=
ter gluiē liq̇dũ ⁊ lutũ. ⁊ groſſo
q̇dē reſolutiuũ eſt neceſſariuz:
ideo vt ipſuz attenuet: ⁊ eiꝰ ex
pulſio fiat facilis. ⁊ viſcoſo in=
ciſiuũ eſt neceſſariũ ideo vt in
ter ipſuz ⁊ id cui adheſit pene=
tret: ⁊ iter ea ſeparationē faciat
⁊ vt ipſuz in parua ſecet fruſta
qm̃ viſcoſuz oppilat ꝓpterea:
qꝛ adheret: ⁊ ꝑꝑ partiũ ſuaruz
cõtinuationē. ¶ Opꝫ autẽ vt in
reſolutiõe groſſi a duabꝰ ꝯtra
rijs caueat rebꝰ: quaꝝ vna eſt
reſolꝰo debilis q̃ i raritate ma=
teriei augmentũ efficit: ipſiꝰ lo
cũ augmẽtat ita ꝙ ad r̃ſolutio
nē nõ ꝑueniet: quare oppilatio
nē augmẽtat. et altera eſt reſo
lutio fortiſſima qua eiꝰ ſubtile
fit vapor ⁊ ſpiſſuz ipſiꝰ fit lapꝫ.
¶ Cũ ẜ reſolutio fortis eſt ne=
ceſſaria iuuet lenificãte ſubtilit
cũ materia in q̃ nõ ſit groſſiti=
es: ſed ſit in ea calor tẽperatꝰ q̃
iuuet in reſoluẽdo totũ illd qd
eſt oppilatum. ¶ Et ex oppila
tionibꝰ q̇dē peiores ſunt oppi
lationes venarũ. et deteriores
eis ſunt ille q̃ ſunt i arterijs. ⁊
adhuc peiores ſunt ille q̃ i mẽ=
bris exiſtunt principalibus.
¶ Ergo cũ i aptiuis ſtipticitas
⁊ ſubtilitas ꝯiũgent: erit meliꝰ
qm̃ ſtipticitas remouebit a mẽ
bro ſubtiliatiui grauamen.

¶ De medicationibꝰ apo=
ſtematum. Cap. 25.

Apoſtematũ q̃dã ſunt calīa
q̃dã ſunt frigida fluxa: et
q̃dã ſunt frigida dura. ⁊ ea iã
diximꝰ. ¶ Et ipſorũ quidē cau
ſe: aut ſunt primitiue: aut ante
cedentes. ¶ Et antecedentes
quidem ſunt ſicut repletio.
¶ Et primitiue ſunt ſicut caſꝰ
aut ꝑcuſſio: aut morſus. ¶ Que
dam vero q̃ ſunt ex cauſis pri=
mitiuis; quandoq; cum corpo=
ris reſolutiõe ſe repreſentãt. ⁊
quãdoq; eueniũt cũ equalita=
te humorũ. ¶ Et ea quidem q̃
ſunt ꝑꝑ cauſas antecedentes
aut primitiuas cũ repletõe cor
poris repreſentata. Aut ſunt ī
mẽbris que principalibꝰ ſunt
vicina ſicut euacuãtia. Aut nõ
ſunt. ⁊ ſi non ſunt nullo mõ ali
q̇d ex reſoluẽtibꝰ ē eis applicã
dũ in principio. Imo mẽbrum
expellẽs ē meliorãdũ: ſi ibi fue
rit mẽbrũ expellẽs aut totũ cor
pus melioret: ſi ñ fuerit ibi mẽ
brũ ſingulare quatenꝰ ad ea ꝑ

ueniat q̃cq̃d refrenat:et ad di-
uersũ trahit ꝛ stipticũ efficit.et
tñ cũ diuersitate illi⁹ mẽbri fit
attractio ad illõ qð ĩ alio lateꝛ
diuerso ẽ positũ pp exercitiũ ip
si⁹ aut ppꝛẽ põderosaꝫ sup ipꝫ
delatã nam multoties a manu
apostemosa trahiꝛ mã qñ cum
alia res ðferꝛ põderosa ꝛ hora
vna teneꝛ. ¶ Opꝫ ãt vt stiptica
ↄstrictiua repcussiua fride cõ-
plexionis pure existãt si apata
fuerit acuta. ¶ Qð si apata fue
rit frigida opꝫ ꝙ alicui sint ad
mixta in q̃ virt⁹ sit calida cum
retẽtiõe sicut sq̃nãtũ et blacte
bizãtie. ¶ Cũ aũt maturare vo
lueris:minuas ꝛ̃tẽtiuũ:ꝛ admi
scebis ei qð sit ꝛ̃solutiuũ donec
ad statũ perueniat:tũc eñ ipsa
admiscẽda erũt equaliꝛ. ¶ Cũ
aũt declinatio fuerit nõ sit ibi
nisi qð resoluat ꝛ laxũ efficiat.
¶ Et opꝫ q̃dẽ vt illõ qð frigida
fluxa ꝛ̃soluit sit abstergẽs ꝛ exic
cãs.ꝛ hoc q̃dẽ plurimũ ĩueniꝛ
in calidis. Ea aũt q̃ pp causas
existũt p̃mitiuas vbi nõ ẽ hũo-
rũ repletio medicari dñt ĩ prin
cipio rei cũ eis q̃ fluxa faciãt ꝛ
resoluãt.et si ñ:cũ eo qð sit sic
illõ qð primũ medicatum fuit.
¶ Si ṽo mẽbrũ apostemosum
mẽbri pricipalis emũctoriũ fue
rit:sicut loca glanosa ĩ collo q̃
sunt in circuitu auriuꝫ cerebri
aut ascelle cordꝫ:ꝛ iguina epa
tis:nullo mõ erit ei applicãdũ
aliq̃d qð refrenet:nõ iõ qð hoc
nõ sit medicamẽtũ apatũ eoꝝ:
qm̃ hoc est ipoꝝ medicamẽtũ:
ſꝫ qꝛ volum⁹ ipsoꝝ medicari
apostema:imo studiũ ad hoc
impẽdere vt ea augmẽtemus
ꝛ materiã ad ipa trahamꝰ. Et
non curam⁹ si malicia ĩ mẽbro
augmẽtata fuerit.nõ eĩ curam⁹
nisi de eo qð mẽbro pncipali est
meli⁹. Et timem⁹ qð materiã si
refrenauerim⁹:redibit ad mem
brũ pricipale ꝛ pueniem⁹ide ad
illud ꝙ emendare nõpoterim⁹.
Qua ppter volum⁹vt malitia ĩ
mẽbrũ cadat ignobile:cũprinci
paliꝰtulerit mẽbro itavt studiũ
impẽdam⁹in attrahendo mate
riã ad mẽbrũ ignobile:ꝛ facere
vt ipm apostemeꝛ. Et si nõ cum
alijs saltẽ cũ vẽtosis ꝛ ẽplastris
attractiuis acutis. ¶ Cunq̃ ad
collectionẽ puenerit hmõi apa-
ta aut reliq̃ ab eis qñq̃aperien
tur p se aut maturationis adiu
torio:ꝛquandoq̃ indigent ma-
turatione ꝛ sectione simul. Ma
turatiovero completur ex eo in
quo cũ colore existit oppilatio ꝛ
glutinatiovt per ipm calor reti
neatur. Qui aũt maturationeꝫ
efficit cum aliquo quod sit sicut
hmõi maturatiuum:attendere
dꝫ:vt si viderit calorem innatuꝫ
debilem ꝛ ꝙ mẽbruꝫ iã declinet
ad hocvt corrũpatur:remoueat
ab eo glutinosa ꝛ oppilatiũa:ꝛ
ponat apitiua:ꝛ scarificationeꝫ
faciat profundã. Deinde adhi-
beas medicinas in quibus exi-
stit resolutio ꝛdesiccatio:sicut ð
eis inuestigabimus in libris p-
ticularibus. Multoties preter-
ea erit apostema profundum:ꝛ
erit nobis necessariũ traheꝛ ad
partẽ cutis:ꝛsi non cuꝫ alio sal
tem cum ventosis ignitis. ¶ In
apostemate aũtduro quodstat⁹
terminũ ptrãsiuit rr̃a ĩ ea est vt
mollificet qñq̃cũ eo in quo exi-
stit caliditas ꝛ siccitas parua. Iõ
ne qð ex eo spissum est propter
mlt̃ã resolutionẽfiat lapis:imo
totum ad resolutionem p̃paraꝛ

Postea sup ip̄z r̄solutio fortior
fiat. Deiñ si timet̄ ex resolutio
ne ei⁹ qđ r̄soluit̄ ne qđ reman=
sit lapis fiat: iterꝝ ad mollificā
dū ip̄z scđo redeat: ⁊ icessanter
fiat hoc donec totuz finiat̄ iter
mollificādi ⁊ resoluendi vices
alr̄ vires. ¶ Inflata āt ap̄ata
curent̄ ex eo qđ calefacit subti
litate sui substātie ꝑꝑea vt vē=
tositates r̄soluat ⁊ poros āpli
ficet: nā cā i ap̄atib⁹ isflatꝫ ē vē=
tositas: grossities ⁊ poroꝝ clau
sura. ¶ Studiū q̄z ē adhibēdū
in ꝓhibēdo materiā ex q̄ vēto=
sus ꝓuenit vapor. ¶ Ex ap̄ati=
bus p̄terea sūt q̄ sunt vlcerosa:
sicut formica: q̄ sūt ifrigidāda
sicut flegmō: sȝ nō sunt mollifi=
cāda: ⁊ si ꝑꝑea ꝙ sūt ap̄ata sūt
mollificāda: imo sunt siccāda:
qm̄ accidens hoc iā superauit
cām. accn̄s ei est vlcerositas de
q̄ timet̄ ꝙ accidat aut ꝙ iā ac=
ciderit. ⁊ vlcerositatis q̊dē me
dicamētū est đsiccatio: ⁊ res ei
magꝭ ꝯtria ē mollificatio. ¶ Oc
cultoꝝ āt ap̄atū materia mino
rāda ē flōmia et vētris solutio
ne. ¶ Et opȝ vt ea hn̄sa balneo
et vino et motib⁹ corporeis et
aīalib⁹ sup̄fluis sicut ira et sibi
silibus caueat. Postea in prin=
cipio rei adhibeat̄ ei qđ absq̄
nimia sup̄fluitate rep̄cutit: ⁊ ꝓ
prie si in mēbro fuerit quod sit
sicut stōachus aut epar. ¶ Cū=
q̄ hora resoluendi affuerit: nō
debes dimittere q̊n stipticas me
dicinas habētes odorē admi=
sceas: sicut in p̄cedētibus tibi
narrauim⁹. Et epar quidem et
stomachus plus indigent hoc
q̄ pulmo. ¶ Oportet p̄terea vt
mollificātia subtilia q̄ istꝭ ad=
hibent̄ sint medicine i q̊b⁹ exi=
stit nō maturatio ⁊ sint ap̄atib⁹
cōferentes: sicut solatrū ⁊ casia
fistula. Solatrū nāq̄ ꝓprietatez
hȝ resoluendi ap̄ata calidaque
sunt occulta. ¶ Et ea q̊dez hn̄ti
nō ē dādus cibus nisi subtilis.
Et non in hora paroxismi si ibi
fuerit. Neq̄ i p̊ncipio sui: nisi ꝓ
pter mlt̄ā debilitatē fiat. ¶ Cuz
āt sinthoma sup̄uenerit ꝓpter
collectionem ap̄atis interioris
cum casu ꝟtutis in itinere mor
tis existit: qm̄ virtus nō substen
tat̄ nisi nutrimento: ⁊ nutrimen
tū ē res magis timorosa. Ergo
si resolutū fuerit valde bonum
erit. Qđ si ap̄ta fuerit: dāda sūt
eis q̄ ea lauēt sicut aqua mellis
⁊ aq̄ zuccari. Postea dent̄ eis q̄
suauiter maturēt cum siccitate
Postea in fine rei nō adhibeāt̄
nisi exiccatiua. Et tu q̊dez scies
hec ex libro q̊ p̄ticulares egritu
dines colligit s̄m declarationē
¶ Est p̄terea cū in ap̄atibus oc
cultis q̄ sub vētre existūt ꝯtigit
error: qm̄ q̄n nō sunt ap̄ata sȝ ru
pture: existit in perforādo ea ti
mor. Et plerūq̄ ap̄a occultū nō
existit i panniculo: sed in ip̄o in
testino: ⁊ ē i aperiēdo ip̄ȝ timor.

¶ De sectione. Ca. 26.

Qui plagā secare voluerit:
oportebit vt eius sectio in
cedat secundū rugarum colle=
ctionem q̄ sunt interi⁹ i illo mē
bro. Nisi fuerit tale qualis est
frons: qm̄ si icisio icedet sicut ꝓ
cedūt rugarū ipsi⁹ collectiones
incidet̄ muscul⁹ frontis: ⁊ cadet
sup̄ciliū. Et silr̄ in mēbris ruga
rū quaꝝ incessus diuersificatur
ab incessu villoꝝ suoꝝ musculo
rū. Opȝ ergo vt sector ex anato
mia sciat anatomiā neruoꝝ et
venaꝝ ⁊ arteriarū ne errore in=

cidat aliq̄d ex eis. ¶Et opz etiā vt secū deferat multas ex medicinis sanguinē cōstringentib⁹ ⁊ emplastris dolorē sedātib⁹ ⁊ instrumētis q̄ ad hoc ptineāt. Habeat ergo secū qđ sit sicut medicina Sa. ⁊ sicut pil⁹ leporis ⁊ tela aranee ⁊ albumē oui ⁊ ferramēta q̄b⁹ aduriť: oia em̄ hec sanguinis fluxū phibēt: siue ex errore ipius pueniat: siue necessario: ⁊ vt medicinas deferat q̄ fluxa faciūt. ¶Cūq̧ exiturā pforauerit ⁊ qđ i ea ptineť extraxerit nō debebit ei adhibere oleū neq̧ aquā: neq̧ ēpl'z i q̄ sit oleū neq̧ sepū supabūdās sicut basilicō imo aliq̄d qđ sit sicut emplastrū ex calcādo qđ opponat cū eo indigebit. Et desuper iponat spōgiam in vino stiptico infusam.

¶De egritudinibus corruptionis mēbri ⁊ de incisiōe. Cap. 17.

Cum mēbrū pp ꝯplexionem cū materia aut sine materia corrūpiť: ⁊ nō pfecerit ei scarificatio: neq̧ epitimari ex eo ꝙ cōferre ꝯsueuit de eis q̄ i libris pticularib⁹ dicta sunt est necesse vt caro corrupta q̄ ē supra ipz remoueať. Et meli⁹ q̄dē erit vt sit sine ferro si possibile fuerit: qm̄ ferrū plerūq̧ iuenit tunicas musculoꝝ ⁊ venarū pulsātiū piculose. Qđ si hoc nō cōtulerit: et corruptio iā in carne pcesserit: necesse erit vt ipsa incidať: et vt locus incisionis oleo feruente adurať. Ex hoc em̄ puenit securitas ab acuitate malitie ipsi⁹: ⁊ restrigiť sanguis exitus: ⁊ nascunť sup icisiōis locū caro ⁊ cutis extranea: non pportionalis: sed res que magis carni similis existit propter sui duritiem. ¶Cūq̧ incidendi voluntas affuerit: tēta prius erit imittenda in circuitu ossis voluēdo donec qđ sane teneať reperiat. Et vbi dolor fit fortior cū tēta imittiť: qm̄ ē termin⁹ sanitatis. Et vbicunq̧ inueneris laxitatē ⁊ retentiōis debilitatē: totū erit ex collectione ei⁹ qđ ē icidēdū. ¶Qñq̧ autem perforatur illud quod circundat os quodvis incidere ita ꝙ foramina circundent ipm̄ Ergo rumpetur per ipsum ⁊ incidentur: ⁊ qñq̧ serrať. ¶Cunq̧ hoc facere volueris: separa iter incidentē ⁊ perforantem: ⁊ inter carnem vt nō redeat. ¶Si ergo ipsum os qđ est necesse incidere fuerit frustum eminens qđ non possit aptari ita vt debet: neq̧ fit eius rectificatione fiducia: et timeatur ne corrumpatur ⁊ corrumpat illud qđ est coram ipso subleuabim⁹ carnem ab eo: aut scindēdo: deinde ligādo ⁊ ad diuersitatem partis illius extēdēdo: aut aliis igeniis q̄ sensus demōstrat. ¶Et separabim⁹ inter ipm̄ ⁊ mēbrū nobile si ibi affuerit cū pānis q̄ ipm ab eo elōgabunt: ⁊ postea incidem⁹. Et si os fuerit tale quale est os coxe: et fuerit magnum ⁊ neruis ⁊ arteriis ⁊ venis propinquū: ⁊ fuerit ei⁹ corruptio multa: dz medic⁹ ab eo fugere absq̧ ipsi⁹ icisione ⁊ scarificatiōe cū ferro vel igne.

¶De medicatiōib⁹ solutionis ꝯtinuitatis ipsoꝝ vlceꝝ. Ca. 28.

Solutio ꝯtinuitatis in magnis mēbris medicať equatiōe ⁊ ligatura ꝯueniēte q̄ in doctrina restauratōis dicta est. Et tibi i suo loco postea veniet cuz quiete ⁊ comestione cibi ꝯglutinatiui in q̄ hr̄ fiducia ꝙ ex ipso nutrimentum gñatur cartilagi

nosū qd labia fracture claudat et in vnū pducat sicut cib⁹ q̄ fit de extremitatib⁹ aīaliū. impossibile em̄ est vt os restaurer: et proprie i corpib⁹ psistētiū nisi sm̄ hūc modū: qm̄ nullo mōredibit ad ptinuitatē. ¶Et nos q̄dē de restauratiōe sermonē exq̄sitū loq̄mur i libris pticularib⁹. ¶In tētio aūt i medicādo solutionē ptinuitatis q̄ i mēbris accidit mollib⁹: ē triū pncipiorum curam hr̄e. Primū eorum ē: qm̄ si cā. fuerit fixa min⁹ q̄ opz: est retinere illd qd fluit: et cōstrigere ei⁹ materiā si ipsa fuerit currēs. Et secūdū ē fixurā psolidare cū medicinis et cibis puenietib⁹. et tertiū ē putrefactionē phibere q̄topl⁹ fuerit possibile. ¶Cūqz ab vno triū te excusaueris redi ad cogitādū de duob⁹ remouētib⁹ ¶Tu v̄o iā scis quō illd quod fluit retineat. ¶Sz psolidatio fit adiūgēdo labia si adiūgunt et exiccādo et comedēdo glutinatiua. ¶Et scito q̄ itētio i medicādo vlcera ē exiccatio. Qd ḡ ex eis nōdū fuerit tm̄ exiccet. Et i illd qd ex eis putridū fuerit medicine acute corrosiue mittant: sicut calcātū et alzegi et arsenicū et calx: q̄ si nō ptulerint necessari⁹ est ignis. Et medicina q̄ ē cōposita ex flore eris et cera et oleo qm̄ ipa flore eris mūdificat et phibet morsiōis supfluitatē oleo et cera. Ipsa ergo i hac re medicina existit tēperata. ¶Et dicem⁹ q̄ oia vlcera: aut sūt simplicia aut cpposita. ¶Et simplicia q̄dē cū fuerint parua et nil ex eorum hūiditate corrodet: tunc cōiungenda erunt ipsorum labia: et ligāda custodiendo ne iter ipa aliq̄d olei aut pulueris cadat

quoniam cosolidabuntur. et similiter magnum de cuius substantia nil perditum fuerit et cu ius vna pars alij applicari potest. ¶Magni vero cuius ptes applicari nō possunt siue sit fissura siue cōcauitas vel spatiuz plena sanie: et iā aliquid ex substātia membri perditū est: curatio est exiccatio. ¶Si ergo illd qd perditū est tantum fuerit cutis et necesse erit vt cicatricē inducat. et hoc quidē p essentiaz cū stipticis. et per accidēs quidē cū calidis cū ex eis parū qd sit adustū supponet sicut alzegi et calcātū: qm̄ magis iuuāt i exiccādo: et magis perducūt crustā nā si multū fuerit: corrodet et in vlceribus augmentū faciet. Si aūt illud qd pditū fuit fuerit caro sicut ē i vlcerib⁹ pfūndis: nō erit festinādū i cicatrizādo ea: imo primo erit studēdū vt caro in eis nascat. et caro quidē nō generat nisi ex eo cui⁹ siccitas nō multū gradū p̄mū trāscēdit. ¶Uerūtamē hic pditiōes attēduntur de quib⁹ cura est habēda ¶Et ex eis est psideratio dispositionis pplexiōis mēbri pncipalis: et complexiōis vlceris. Qm̄ si mēbrū in sui cōplexione fuerit multe hūiditatis: et vlc⁹ nō fuerit multe hūiditatis: suf ficiet siccitas pauca in prio gradu: qm̄ egritudo nō multū fuit elōgata a natura mēbri. Sed si mēbrū fuerit siccū et vlc⁹ hūiditatis multe: erit necessariū illd qd exiccet i scdo gradu et tertio vt reducat ipz ad suā naturalē pplexionē. Et in tēperatis q̄dē dispositio erit equāda. ¶Et ex eis est cōsideratio pplexiōis totius corpis. Nā cū corp⁹ fuerit

multe ſiccitatis: ⁊ mēbrū augmē
tatū in humiditate fuerit tēpa-
rū ſm corp⁹ equale ex tēperamē
to erit exiccādū. et ſiľr ſi corp⁹
fuerit in hūiditate augmētatū
⁊ mēbrū in ſiccitate. Et ſi ambo
ad augmentū deueniunt: tūc ſi
egreſſus fuerit ad humiditatē
ampliori exiccabiť ſiccitate. Et
ſi fuerit ad ſiccitatē minori exic
cabiť ſiccitate. ¶ Et ex eis eſt cō
ſideratio virtutis ſiccantiū: qm̄
lꝫ ex ſiccantib⁹ carnē naſci faciē
tibus exiccatio fortis nō querať
ſꝫ exiccatio q̄ ſit talis q̄lis eſt il-
la q̄ ꝓhibet materiā ſcꝫ ſupfluā
q̄ deſcendit ad mēbrū qd̄ ſit ap-
tū ad hoc vt carnis gn̄atio ſit ex
ea mľtū tn̄ ea queriť in ſiccanti
bus q̄ non ſunt ad hoc vt caro p
ipā gn̄eť: ſꝫ vt cicatrizatio fiat
p ea. Ex eis ei q̄riť vt ſint pl⁹ ab
ſtergētia: ⁊ magis lauātia plus
q̄ȝ ſiccātia: ex qb⁹ nō queriť niſi
cicatrizatio ⁊ ꝯſolidatio ⁊ ꝯtinua
tio. ⁊ oēs quidē medicine q̄ ſine
mordicatione deſiccāt: ſunt in-
gredientes in genus earū q̄ car-
nē naſci faciunt. ¶ Omne ꝑter-
ea vlcus qd̄ in loco exiſtit ñ car
noſo eſt inobediēs ad hoc vt ci
to mediceť ⁊ ſiľr rotūdū. ¶ Me
dicinis aūt ſiccantib⁹ ⁊ ſtipticis
que in vlcerib⁹ occultis adhibē
tur ſunt medicie mūdificātes: ſi
cut mel. Et medicie loco ꝓprie:
ſicut diuretica medicinis vlce-
ra inſtrop̄ vrine curātib⁹. Cūq̄
cicatrizare voluerim⁹: ponem⁹
medicinas cū ſtipticitate ſua vi
ſcoſas ſicut terra ſigillata. Et
ſcito ꝙ quedā ſunt vlceris ſani
tatē ꝓhibētia: ex qb⁹ eſt malitia
cōplexiōis mēbri quare ſtudere
debes vt ipm̄ rectifices. ⁊ mali-
tia cōplexionis ſanguinis q̄ ad
ipm̄ aduenit q̄re ſuccurrere de-
bes cū gn̄atione boni chimi. et
multitudo ſanguis q̄ ad ipſum
fluit ⁊ hūectat ipm̄: cui ſuccurre
re d̄bes cū euāatiōe ⁊ ſubtiliatiōe
cibi ⁊ faciēdo vt exerciteť ſi poſ
ſibile fuerit. Et oſſis corruptio
ꝙ eſt ſub eo ⁊ qd̄ ei trāſmittit ſa
niē. Et hmōi q̄dē curō non ē niſi
oſſis illi⁹ melioratio: ⁊ ipi⁹ frica
tio ſi fricatio totā ipi⁹ corruptio
nē remouere poťit: ⁊ accipe ipm̄
⁊ icidere. ¶ Multoties ꝑterea ē
neceſſariū medicanti vlcera vt
ſecū d̄ferat empľa attractiua, vt
eis fruſta oſſium ⁊ res extranee
carni infixe euellanť. Et ſi nō ꝓ
hibebunt vlcus meliorari. ¶ Ul
cera q̄ꝫ nutrimēto idigēt ꝓpter
ea vt cōfortatio fiat. et minora-
tōe nutrimēti ꝓpterea vt saniei
materia reſtringať. Et iter hec
duo ꝯtia exiſtit diuerſitas: qm̄
ſanies debilitat: quare cōforta-
re neceſſe eſt ⁊ multiplicať: q̄re
neceſſe eſt nutrimentū ꝓhibere.
Medic⁹ ergo de hoc ſolicit⁹ eē
dꝫ. ¶ Cūq̄ vlc⁹ i pncipio fuerit
nō dꝫ eger balneū ingredi: neq̄
ipſā tāgere calďa: qm̄ attrahet
ad ipm̄ ꝙ in apate augmentū
faciet. Sꝫ cū vlc⁹ ꝗeuerit ⁊ saniē
fecerit fortaſſe tūc facile fiet ei.
¶ Omne ꝑterea vlcus qd̄ cito re
uertiť poſtq̄ carne repletū eſt ⁊
cōſiderari dꝫ: eſt in ſemita pue
niēdi ad fiſtulā: debes ḡ ſp iture
ri colorē ſaniei: ⁊ colorē labiorū
vlcerꝫ. ⁊ ſi pl⁹ multiplicabiť ſiñ
multiplicatōe nutrimēti ē ibi al
faſe. ¶ Loq̄mur ḡ nūc de cura-
tiōe alfaſe. Et dicam⁹ qm̄ ꝑter-
ea ꝙ alfaſe eſt ꝯtinuitatis ſolo
ꝰut infra cutē ꝓfundā: manife-
ſtū ē ꝙ opꝫ vt ei⁹ medicamina
ſint fortiora q̄ȝ ei⁹ qd̄ diſcoopťū

est. Et ppterea φ multū sāguis ad ipm fluit: est necessariū illud qđ illū resoluit. Uerūtñ opꝫ vt eiꝰ resołō fit cū mīta siccitate vt ñ resoluat φ ibi sbtile ē: ⁊ faciat lapidē φ ibi spissuꝫ est. ¶ Cūq₃ ex resolutiōe pfecerimꝰ illđ φ no bis necesse ē debemꝰ apponere cōsolidatiuū qđ sit desiccatiuū: ne sit sanies i ꝯcauitate q̄ exire ñ valeat ⁊ fiat lapis: ⁊ postea ḡli bet cā putrefiat aut eradicet ⁊ redeat cōtinuitatis sołō. Cūq₃ aūt alfase fuerit pfundior: scari ficabit locꝰ vt medicamē magis penetret. ¶ In medicādo āt al fase ⁊ ꝯtusionē leuē fortasse suffi ciet flobothomia. ¶ Qđ si alfa se fuit i pmꝫ cū pcussiōe medicet priꝰ pcussio medicamibꝰ pcussio ni aptꝫ donec sit possibile medi cari alfase. Et alfase q̄dē si ma gna fuerit: medicabit cū siccāti bus. ¶ Et si fuerit pua vt pūctu ra acꝰ dimittat eē eiꝰ ipsi nāe: si nō fuerit venēosa pēdēs: aut fue rit fortꝫ doloris aut si tetigerit neruū: ⁊ timeat ide apātis gña tio ꝯpulsatio. ¶ In cōtorsiōe āt sufficit mollis ligatura: nō dolo rosa: ⁊ vt sup ipsam ponant me dicamia cōtorsioni apta. ¶ In his aūt q̄ sunt sicut casus ⁊ pcus sio necessaria ē flobothomia ex pte diuersa. Et subtiliādū ē nu triēs. et dimittēda est caro: ⁊ q̄ sūt sicut ipa. Et regēdꝰ ē ex apo zimatibꝰ ⁊ potiōibꝰ scriptis ad hoc i libris pticularibꝰ. Sermo nē āt i sołonibꝰ cōtinuitatis fa ctis i neruis ⁊ ossibꝰ reseruabi mꝰ posteriꝰ ad libros ptickares.

¶ De cauterizatione. Ca. 29.

Cauterizatio est medicamē valde vtile: iuuans: ad ꝓ hibendum ne corruptio sparga tur: ⁊ ad confortandum mēbꝛuꝫ cuius ꝯplonē volumꝰ rectifica re: ⁊ ad resoluēdum māa corru ptas i mēbro retētas: ⁊ ad restri gēdū sanguīs fluxū. ¶ Res vo q̄ cauteriū fit meliꝰ est auruꝫ. Et locꝰ q̄dē q̄ cauterizat: aut ē ma nifestꝰ: ⁊ ponit cauteriū sup ipꝫ sensibilr. Aut est pfundꝰ iteriꝰ i mēbro: sicut i naso: aut ore: aut i ano. Et hꝰ i q̄dē forma idiget su p q̄ pōat: φ sit sicut tale: aut ma gra in aceto ifusa: postea ponāt sup ipaꝫ pāni aq̄ rosacea vehe mēter ifridati aut succis aliqbꝰ Et mittat i cānalē ita vt locꝰ cau terizādus eiꝰ bucella fiat: dein imittat cauteriū ppterea vt ad locū pueniat: ⁊ in circuitu non ipediat: ⁊ ppue cū cauteriū sub tilius fuerit q̄ forme vacuitas ne laterībꝰ forme obuiet. Cau terizator pterea sibi cauet dꝫ ne fortitudo cauterizatōis ipiꝰ ad neruos pueniat: nec ad cordas neq₃ ad ligamēta. ¶ Qđ si pp sā guinē qui fluit cauterizaueris: oportebit vt cauterizatio sit for tis: iō vt crusta grossitiē habeat ⁊ spissitudinē ne cito cadat q̄m ex casu cruste cauterizatōis fa cte ppea vt carnē corruptā pros cias: ⁊ vt sāguis fluxꝰ phibeat p uenit ad malū dteriꝰ eo φ erat ¶ Cūq₃ cauterizaueris ppea vt carnē corruptā pscias ⁊ fminū sani scire voluerꝫ erit vbi dolet Et fortasse necessariū erit tibi cū carne cauterizare os φ ē subea: ⁊ sup ipꝫ morari dōec tota ipiꝰ destruat corruptio. ¶ Cū ḡ fue rit φ sit sic craneū subtilr ipaꝫ opare ita vt cerebrū ñ ebulliat neq₃ ipsius pāniculi corrigent. Et in alio osse ab ipo nō cures perquirere.

¶De sedatione dolo=
ris. Cap̄.30.

IAm sciuisti dolorum cās in
duarū cōp̄hēdi diuisioni
bus. s. mutatione compl̄onis
subito: ⁊ solutiōe cōtinuitatis:
¶Postea sciuisti ꝙ postremū di
uisiōis earū ꝑuenit ad malitiā
ꝯpl̄onis calide: aut frid̄: aut hu
mide: aut sicce absq̃ mat̄ia: aut
cū materia chimosa: aut ad vē=
tositatē: aut ap̄ata. ¶Doloꝝ er
go sedatio ex ꝯ̄rietate harūcau
sarum erit. Et iā sciuisti qualit̄
vniuscuiusq̃ earum contrariū
sit. Et sciuisti quomō malitia
complexionis ⁊ ap̄a ⁊ vētositas
medicētur. Et omnis quidē do=
lor qui fit fortior īterficit qm̄ ex
eo in primis accidit frigiditas
corpis ⁊ tremor postea fit pulsꝰ
paruus: deinde destruit̄: ⁊ post=
ea morit̄. ¶Et ad summū id qd̄
dolores sedat: est aut id qd̄ com
pl̄onem mutat. Aut qd̄ resoluit
materiā. Aut qd̄ stupefacit. Et
stupefaciēs q̊dē remouet dolorē
qm̄ destruit sensuz mēbri eiꝰ ꝓ
sensuz nō aufert nisi ꝓpter vnā
duarū causarū: aut ꝓpter mul=
tā infrigidationē: aut propter
multā ventositatē que est in ꝯ̄po
cōtraria virtuti illius membri.
¶Ea q̊z q̄ flura faciunt: sunt ex
summa eoꝝ q̄ molliter resoluūt
qualia: sunt anetum: ⁊ semē lini
⁊ mellilotū: ⁊ camomilla: ⁊ semia
apij: ⁊ amigdale amar̄: ⁊ oīs res
in p̄mo gradu calida: ⁊ ꝓprieq̄n
fuerit cū ea glutinādi potētia si
cut gūmi prunoꝝ: ⁊ amilū: ⁊ ce=
rusa: ⁊ crocꝰ: ⁊ laudanū: ⁊ altea ⁊
amomū: ⁊ caules: ⁊ napi: ⁊ apozi
ma eoꝝ ⁊ adipes: ⁊ isopꝰ ceratꝰ:
⁊ olera sicut dicemꝰ in antidota
rio: ⁊ vētrē soluētia ⁊ euacuātia
quocūq̃ mō fuerint: sunt istius=
modi. ¶Et flura q̊dē facientia
sūt dāda post euacuātia: si necesl
sariū fuerit euacuare donec ma
teriā restringas q̄ ad mēbrū de
scendit: ⁊ etiam illud totum qd̄
ap̄a maturat: aut ꝙ ea aperit.
¶Oibꝰ āt stupefaciētibꝰ fortius
est opium. Et ex eis sunt poma
mādragore: ⁊ eius semē: ⁊ corti
ces radicis ip̄iꝰ: ⁊ papauer: ⁊ bē
gi: ⁊ iusq̊amū: ⁊ solatrū putrefa
ciēs. ⁊ semē lactucarum: ⁊ ex eis
sunt nix ⁊ aq̄ frigida. ¶In dolo
ribꝰ p̄terea ml̄toties accidit er=
ror: qm̄ eoꝝ cause erūt extrīsece
sicut calor: aut frigꝰ: aut cerui=
calꝫ eminētia: aut loci corruptō
aut casus q̊ fit ī ebrietate: aut a
lia ab hꝫ: ⁊ q̄rūt eoꝝ cāe i corpe
Et ꝑuenit error. Qua pp scir̄ de
bes hoc ⁊ cogscere: siē ibi reple=
tio: aut nō: ⁊ sunt tibi cāe reple
tionis nate. Qn̄q̃ ēt cā aduenit
exteriꝰ deīn īteriꝰ fit māsiua: si=
cut cū aliq̊s bibit aquā frigidā
⁊ accidit ei fortis dolor ī ꝑ stō
machi ⁊ epatis. ¶Et ml̄toties
q̊ dē nō ē multū necessaria eūo ⁊
sibi sil̄ia: qm̄ sepe sufficit sibi bal
neū ⁊ fortis somnꝰ ī eo. Et sicut
q̊ comedit rē calidā ⁊ ifert ei for
tē capitis dolorē: ⁊ sufficit ei a=
quā ifrigidatā bibere. ¶Et qn̄
q̃ ē res ī q̄ fiducia est ꝙ dolor ea
remoueat vt tarde oꝑans ita ꝙ
dolor ille vsq̃ ad horā illā tole
rari nō p̄t: sicut eūo materie ī do
lorē faciētis colice retēte ī villis
ītestinoꝝ. aut cito oꝑans ē sꝫ ex
ea timet̄ finis vehemēter malꝰ:
sicut stupefactio mēbri dolētis
ī colica cū medicinis q̄ hoc oꝑa
ri solēt ⁊ fit medicus ī hoc ambi
guus. ¶Dꝫ ḡ bone mēsuratio=
nis fortitudinē habere: vt sciat

qđ duoꝝ tēpoꝝ ſit longius aut
tēpus fixionis virtutis:aut tp̄s
doloris.Et ēt q̄duarū rerū ſit ei
deterior:an dolor:an malꝰ finis
q̄ ex ſtupidatōe timet̄:vt eligat
ſtudiū ei impēdere qđ magis ē
impediēs.Fortaſſe eñ ſi dolor
remāſeritfortitudie ſui⁊magni
tudie īterficiet.⁊ ſtupefacio for
ſitā nō īterficiet:lꝫ ex alia parte
īpediat:cuiꝰ īpedimētuꝫfortaſſe
corrigere poteris:⁊redibit forſi
tā:⁊tu redibis medicinaꝯuenie̅
te.¶Et p̄ter hoc totum ſtupefa
ciēs cōplonē conſiderare debes
⁊ ip̄iꝰ q̄litatē:⁊vt qđ ex eo ē faci
liꝰ dones:⁊vt tribuas id qđ eſt
cū ſuis tyriacis ꝯpoſitū:niſi res
fuerit maxima q̄ forti indigeat
ſtupefactiōe.Sūt p̄terea mēbra
de q̄bꝰ nō curamꝰ ⁊ ſi eis ſuppo
nas narcotica:q̄m nō ide ad ve
hemēter malū finē ꝑueniūt ſicut
dentes cū eis apponit̄ ſtupefa=
ctiuū.et fortaſſe q̄dē etiā bibe=
re erit meliꝰ in hmōi ſicut bibe
re qđ ſtupefaciat propter dolo=
rē oculi:q̄m ex hoc minor mali
tia prouenit oculo q̄ꝫ vt interiꝰ
ponat̄.et fortaſſe facile erit cor=
riger̄ malitiā q̄ ex potu aliꝗs ac
cidit mēbris:in eo aūt qđ ē ſicut
colica magnificat̄ malus finis
q̄m materiam augmentat frigꝰ
⁊ cōgelationē ⁊clauſurā.¶Am
plius ſtupefacientia plerunqꝫ
ſedāt dolorē propterea ꝙ dormi
re faciūt quoniā ſomnus ē vna
ex cauſis ipſius ſedatiōis dolo
ris:⁊proprie quādo cum eo fa=
cta fuerit fames ⁊ in dolore ma
teriali.¶Et ſtupefaciētia q̄deꝫ
cōpoſita quorū fortitudies alie
debilitant medicine ſicut tyria
ca ſunt magis ſecura quēadmo
dū filoniū ⁊ trociſci q̄bꝰ nomen

pōit̄ ternariꝗ ſꝫ eoꝝ ſtupefactiđ
eſt debilior.Qđ aūt ex eis eſt re
cēs maioris eſt ſtupefactiōis.et
ī antiquō fere nulla:ſtupefactio
⁊ qđ ēſt mediū.¶Et ex doloribꝰ
quidē q̄ ſunt mīte fortitudinis
⁊ ſunt ad mēdicādū faciles ſ̄ q̄=
buſdam horis ſicut dolores ven
toſi quoniam quandoqꝫ ſedant̄
⁊ ſufficit vt ſuper eos aqua cali
da euacuet̄.Verūtamen in hoc
timor exiſtit vnde ab eo tibi ca
uere debes q̄m plerunqꝫ cauſa
erit apoſtema ⁊ exiſtimabit̄ qđ
ſit ventoſitas.et ſi fortaſſe fctm̄
fuerit ei embroca ex aqua cali=
da ⁊precipue in ſui principio ei
affert magnum malum.et pre=
ter hoc q̄nqꝫ impedimentum vē
toſe ⁊efficit cum ventoſitatem re
ſoluere nō poterit ⁊ in quātita
tē ipſius ſpatiꝗ augmētū faciet.
¶Et vaporatiōes ēt ſunt ex me
dicatiōibꝰ vētoſitatuꝫ.et ex eis
q̄dē melior eſt cū qua ē id ꝙ exic
cat ſicut milliū niſi in mēbro fue
rit ꝙ illud tolerare non valet ſi
cut oculꝰ.Fiat ergo vaporatio
cū pānis.ex vaporationibus ēt
ſunt que cū oleo calefacto fiunt
⁊ ex vaporationibꝰ q̄dē fortibꝰ
eſt vt oroborū farina cū aceto co
quat̄ ⁊poſtea ſiccet̄ ⁊ fiat ex eo
vaporatio.⁊ minor cā ea eſt vt
furfur coq̄t̄ ſicut hoc.Salis aūt
vapor eſt pūgitiuꝰ.Sꝫ milliꝗ eſt
melior ⁊debilior.⁊ plerūqꝫ etiā
fit vaporatio ex aq̄ in vaſe poſi
ta q̄ eſt icolumis lenis:ſꝫ operatio
nē efficiet q̄ꝫ nominauimus ſi il
lud nō fuerit obſeruatū.Vētoſe
ēt cū igne ſunt iſtiuſmodi ⁊ ſunt
fortes in ſedādo dolorē vētoſū.
⁊ ſi eas iterū adhibueris dolor
pēitꝰ đſtruet̄.Verūtñ plerūqꝫ ex
eis accidit illud qđ prouenit ex

eo qd diximus. Ex sedātibus preterea dolorē ē molliter lōgo tpe incedere pp illd qd i ipo existit ex virtute faciendi fluxa. Et silr adipes subtiles noti: et olea q noiauimus: et dulcis cantilena: et ppe cū ex ea puocat somnus. Et occupari in eo qd gaudiū efficit: doloris vehementiam sedat.

¶ In quo pcipitur a quibus curationibus incipiamus. Ca. 31.

Cum multe 9iūgūtur egritudies ab ea icipere debemus i q vna hax triū pprietas existit. ¶ Una eax ē q alia sanari nō pt anq ipa sanet: sicut apa et vlcus cū 9iūgūtur. Medicamur eni apa donec 9plexiōis malitia q cum eo venit: remoueat absq cuius sanatiōe vlcus sanari non pt postea medicamur vlcus. ¶ Et scda eax est cū vna egritudo cā fuerit alterius sicut cū occidit opilatio et febris. Medicamur eniz opilationē pus: deinde febrem. Et si nobis necessarium fuerit opilationē apire cū eo in q aliq existit caliditas nō curabimus de febre. Et medicamur qdem pulmonis apa cū desiccatiuis et nō curabimus de febre qm impossibile ē vt febris remoueat cā ipsius remanēte. Et cāe quidē eius sanatio ē exiccatio q febri nocumētū facit. ¶ Tertia vo cū fuerit vna earum de q maior solicitudo sit hnda sicut si 9iungat sinochus et paralysis. Medicamur eni sinochū extinguēdo et flobothomādo: et de palysi nō curabimus. ¶ Cū aūt egritudo et accidēs cōiungūt: a sanatiōe egritudinis incipiemus. Et si accidēs supauerit: tūc accidētis curā habebimus et egritudinē nō 9siderabimus: sicut i colica damus stupefaciētia: ppterea vt doloris fortitudo remoueat. lz ipsi colice impedimētū faciat. Et cū hoc qnq tardamus q facere debeamus pp stomachi debilitatē: aut pp vētris fluxū q pcessit: aut pp pntē nauseā. Et qnq nō tardamus sz opamur: et tn nō totā remouemus cāz sicut in egritudine spasmi nō et totū expellimus humorē: imo ex eo aliqd dimittimus vt ipm spasmosus remoueat motus ne humorem resoluat naturalem.

¶ Operationis sigillatio et gratiarum actio.

Sit qlitas huius nri sermōis cōpendiosi de pncipijs vniuersalibus doctrine medicinalis sufficiēs. ¶ Deinceps aūt laborēmus vt de simplicibus medicinis librū cōponamus si deus voluerit. Et ipe qdē nos iuuabit: cui sint grates sm sui inumerabiles misericordias. ¶ Finis.

¶ Expletus ē liber primus canonis: quē princeps Aboali Abicenni de Medicina edidit.

¶ Liber canōis Quartus icipit de egritudinibus pticularibus q cū accidūt nō appropriāt vni mēbro: 9tinēs septē Fen: de qbus hic ponunt prima tertia quarta: et quinta fen quarti.

¶ Fen prima est de febribus: et continet quatuor tractatus.

¶ Tractatus primus de febre ephimera.

¶ De diffinitiōe febris et generibus febris. Cap. primum.

Febris ē calor extraneus accēsus i corde: et pcedens ab eo mediātibus spū et sāgune p arterias et venas in totum

corp⁹: et inflāmat i eo īflāmatiōe q̄ nocet opatiōib⁹ naturalibus non sicut caliditas ire et laboris cū nō vltimat: et ipedit operatio nē ita vt retineat. ¶ Et sunt q̄dā hoim qui diuidūt febres i duas diuisiones primas scilicet in febrem egritudinem: et in febrem accidens. Et ponunt febres apa tum de genere febris accidētis. ¶ Et intentio q̄dē sermonis eorū est φ febris egritudinalis est illa inter quā et cām que non est egritudo nō ē mediū: sicut febris putredinis. Putredo ei ē cā ei⁹ absq; medio et nō ē putredo i se ipa egritudo: imo ē cā egritudinis. Febris vero apostematis ē accidēs apostemati existēs dū ē apa sequēs ipm: et apostema est egritudo in seipso. Et cōtradicē di quidem inest vt dicat. Qm̄ si ppterea φ febris apostemat̄ se quit caliditatē ei⁹ et sequitur ex dolore ipsius est sic vt sit febris accidēs: tūc op; vt sit plurimū febriū ephimerarū accidens. Et si ipsa sequitur putredinē q̄ est i apostemate tūc apostema nō est cā ipso. Cā igit eius q̄ est essentialis est putredo: et apostema non est cā eiusnisi p accidēs. Et dicemus φ non significauerunt p febrem accidens hoc: imo non intellexerunt p eā nisi φ ipsa sequitur apostema hoc: et inueniunt eam p inuentionem apostematis. Similiter ergo est dispositio febrium putredinisper comparationem ad putredine; Uerū occupatio in huiusmodi cōtradictionibus est illud qd nō confert in scientia medicine aliquid et facit medicum pcedere ex arte sua ad inq̄sitiones: q̄ fortasse impediunt ipsum ab arte sua. Procedamus ergo s̄; id qd consuetum est. Dicamus ergo quod ppterea febres apostematum et opilationum sunt febres accidētes: et alie febres sūt egritudines: tunc conueniens est vt dicamus. Quoniam ppterea φ omnia que sunt in corpore hois sunt tria genera sc;. Mēbra continentia illud quod est in eisde hūiditatib⁹ et spiritibus: quorū ɔpatio est ɔparatio parietū balnei. Et hūiditas recōdita: et ei⁹ cōparatio est cōparatio aq̄ balnei. Et spūs animalis vitalis et naturalis et vapores effusi: et cōparatio eorum est comparatio aeris balnei. Et aer balnei quā do infrigidat illud quod est vicinum ei non oportet vt ipse extinguatur: imo possibile est vt remaneat et redeat: et calefaciat illud quod ei vicinum est. Similiter est vnum istorum trium generum extra quod nō inuenit i homine genus corporeū. ¶ Nā si accendatur febris in membris radicalibus accensione prima sicut accendit adustio. verbi gratia vt in parietibus balnei: aut per follem ferrarū: aut per ollā coci tunc illud genus febriū nominatur febris ethica. ¶ Et si accenditur febris accensione prima in humoribus: deinde accēdatur ex eis in mēbris sicut accidit vt effundatur aqua calida in balneo et igniantur latera eius causa eius: aut ius calidū in olla vt accendatur olla causa eius: tunc illud genus febrium nominatur febris humoris. Et si accendatur febris accensione sua prima in spiritibus et vaporibus. deinde accendatur ex eis in membris et humoribus sicut

accidit vt perueniat ad balneū aer ignis q̄ accendatur i eo:⁊ calefaciat aerē eius ⁊ perueniat ad aquā ⁊ parietes: tunc gen⁹ illud febris nominatur febris ephimera:qm̄ ē accēsa in re sub tili que resoluit cū velocitate. Et raro ptrāsit diē cū nocte sua nisi ɔuertat ad gen⁹ illō febriū. ¶ Hec ergo diuisio febriū est p modū ppiquū diuisiōi eueniēti per differētias. ¶ Et diuidūt febres alio mō. Dr̄ em̄ q̄ de febribus sūt febres acute. Et de eis sūt nō acute. Et de eis sūt chronice. Et de eis sūt nō chronice. Et d̄ eis sūt nocturne. Et de eis sūt diurne. Et de eis sāt salubres recte. ⁊ de eis sūt hābētes accidētia horribilia. ⁊ de eis sūt dimittētes. ⁊ de eis sūt īseparabiles. ⁊ de eis inseparabilib⁹ sūt q̄dā q̄b⁹ sūt remissiones: ⁊ d̄ eis sunt quibus sūt itēsiōes. ⁊ d̄ eis sunt q̄b⁹ sūt exfortiationes. et de eis sunt sil̄es. ⁊ de eis sūt frigide habentes rigorez aut horripilationē. ⁊ de eis sunt calide ⁊ de eis sunt simplices. ⁊ de eis sunt composite.

¶ De pparatis ad febres. C. 2.

Dixerunt quidam q̄ corpora vehementius prepara ta ad febres sunt corpora calida ⁊ humida ⁊ proprie cum humiditas ē fortior caliditate. ⁊ isti quidem sunt fetidi sudoris et vrine ⁊ egestionis. ⁊ corpora calida ⁊ sicca iterum sunt ppa rata ad febres caliditas. ⁊ īcipiunt prius ephimere: deinde festinant ad putredinem ⁊ adustionem. ⁊ quandoq̄ faciunt cadere in ethicam: ⁊ sequūtur ea ambo que equantur in humiditate ⁊ siccitate ⁊ dominatur caliditas. ¶ Et ista sūt de genere eoꝝ in q̄b⁹ incipit febris vaporis calidi: deinde pmutatur ad febrē humor. ¶ Postea illa i quib⁹ equant calor ⁊ frig⁹ ⁊ multiplicat humiditas. ⁊ istis quidē febres putredinis accidūt sꝫ plurimū incipiētes. ¶ Et corpa frigida ⁊ humida: ⁊ frida. ⁊ sicca sunt lōginq̄ora corpa a febribus ⁊ proprie ab ephimera.

¶ De horis febrium. Ca. 3.

Febrium hore sunt sicut reliquarū egritudinū principium ⁊ augmentū: ⁊ status apd̄ vltimū ⁊ declinatio. Et sunt q̄ñ q̄ particulares cause cuiusq̄ paroxismi. ¶ Et timor est a principio vsq̄ ad statum. Apud declinationē vero nō morit eger ex ipsa febre: nisi per id q̄d dicem⁹ de causa cōmuniter. ¶ Et principium quidem est hora qua calor naturalis prefocatur a materia submersa in membro tandiu donec non appareat maturatiōi aut diuersitati eius ɔtrarie maturationi vestigium. Et principium quidem est inuentū in omni egritudine. Uerū q̄ñq̄ occultatur: sicut est eius occultatio i sinocho ⁊ epilepsia ⁊ apoplexia. Et quandoq̄ principiuꝫ est occultum paucorum accidētium ⁊ existimatur q̄ non sit pncipium in ea. Et similiter quādoq̄ in die primo febrium acutarum videntur nubes ⁊ signū maturitatis: ⁊ existimat q̄ non sit ei principiū: ⁊ nō ē ita. ¶ Et augmētū q̄dē est hora in qua cōmouet caliditas innata ad resistendū materiei motu manifesto ⁊ apparēt signa digestiōis: aut signa ɔtria digestioni. ¶ Et status est hora in qua vehemēs

eſt pugna inter naturā ⁊ mate=
riā ⁊ apparet victoria vniꝰ āba
rū earuʒ ſuper aliam ⁊ eſt hora
pugne. Et eiꝰ ſpatiū eſt in habē
tibus paroxiſmos acutos paro
xiſmus vnus. Et non cognoſcit
niſi per illum qui ſequitur ipm
aut duo paroxiſmi. Et cognoſci
tur in tertio eiꝰ iō ꝙ non addit
ſuper illos ābos in pluribꝰ: niſi
egritudinibꝰ macronixijs. For
taſſe eñ aſſimilātur paroxiſmi
plures in oībus iudicijs ſuis.
Et illic apud ſtatū cōplet veſti=
giū digōnis: aut contrarij eius.
¶ Et declinatio q̊dē eſt hora in
qua calor innatus iam domina
tur materiei ⁊ vicit eā: ⁊ exiſtit
in ꝯgregationis eius ſeꝑatione
ſ. rei poſt rē ⁊ tunc alleuiat cali
ditas caloris occulti: ⁊ expellit
ad extremitates donec reſoluit
⁊ multoties igroſſat. Et ſtatus
q̊dē diuerſificat i egritudinibꝰ.
Egritudinum enim valde acuta
rū lōginquior ſtatꝰ eſt vſq3 ad q̄
tuor dies. Et febres ephimere
ſunt de hac ſumma verūtñ ipſe
nō numerātur acute quoniā nō
ſufficit in acuitate egritudinis
vt ſit ſtatus eius ꝑrimꝰ imo ſit
de egritudinibꝰ hñtibꝰ timorē.
Et ſequūtur eas febres acute ab
ſolute nō valde: ⁊ ſūt ille q̄rū ſta
tus ꝑuenit vſq3 ad. 14. dies quod
eſt ſupra id. ¶ Et cognitio q̊dē
egritudinum acutaꝝ in ordini=
bus ſuis ⁊ cronicarū eſt iuuati
ua in regimine cibi egri ſm ꝙ
dicimꝰ in ſequētibꝰ. ¶ Et plures
q̊dē febriū complent principiū ⁊
augmentū ⁊ ſtatū in paroxiſmo
vno: ⁊ faciūt paroxiſmū aliū de
clinando. ⁊ febres quidē diuer=
ſificātur in his tpibus. ⁊ de eis
q̊dē ſunt quaꝝ augmentū ꝓlon

gatur. Et de eis ſūt quarum de=
clinatio prolongatur.

¶ De cognitione horaꝝ vni=
uerſalium egritudinis ⁊ pro
prie ſtatus. Cap. 4.

COgnitio horarū egritudi
nis vniuerſaliū qñq3 eſt ex
ſpē egritudis. Nā ſpaſmꝰ ſiccꝰ:
⁊ epilepſia ⁊ apoplexia et ſqui=
nātia ſūt ex acutiſ valde ⁊ tertia
na pura ⁊ cauſon de acutis non
valde. ⁊ quartana ⁊ paralyſis
de macronoxijs. ⁊ qñq3 ex mo=
tu egritudinis. Nā ſi paroxiſmi
ſūt breues ſignt ꝙ ſtatus eſt ꝓ=
piquus: ſicut tertiana pura. Tē
pus eñ paroxiſmoꝝ eiꝰ ē ex tri=
bus horis vſq3 ad. 14. horas. Et
ſi ſint ꝓlixi ſignificāt ꝙ materia
eſt groſſa: ⁊ ſtatꝰ lōgiquus ſicut i
tertiana non pura. Et ſi fuerit
illic paroxiſmi: imo materia eiꝰ
fuerit acuta ſicut ſinochi tunc
egritudo erit acuta. Et ſi fuerit
ſigna eiꝰ ſigna mãe fride groſſe:
aut decliuis ad groſſitudinem:
tūc egritudo non erit acuta. Et
ſi remanſerit cū diſpoſitiōe ſua
tūc egritudo nō erit illius acui
tatis. Et qñq3 eſt ex virtute egri
cui velociter aduenit debilitas:
q̄re ē egritudo acuta. Aut non
apparet illō: ⁊ ē egritudo ñ acu
ta. ¶ Et qñq3 ē ex etate ⁊ tpe. Nā
in tpe calido ⁊ etate calida teſti
nat ſtatꝰ egritudinū. Et in tēpo
ribus frigidis ⁊ etatibꝰ frigidis
tardat ſtatus egritudinū. Et ſi
militer eſt diſpoſitio regionuʒ.
¶ Et ex pulſu. Nā ſi eſt velox fre
quēs magnꝰ: tūc egritudo ē ad
acuitatē decliuis. Et ſi nō: tunc
nō eſt acuta. ¶ Et ex rigore Nā
ſi ē ꝓlixi ſpatij: tūc egritudo eſt
decliuis ad ꝓlixitatē. Et ſi ē bre
uis ſpatij: tūc egritudo ad acui

tatē tēdit.et quādo nullo modo est rigor.tunc abbreuiatur ei⁹ extēsio.¶Et cognoscūt hore egritudinis qn̄q; ex pte horarū paroxismorum.Nā si fuerint procedētes ſm antecessionem supfluētē ita vt vn⁹ antecedat superfluitatem alteri⁹ tendens ad additionem:tūc egritudo erit in augmento qm̄ de egritudinib⁹ sunt que currunt vsq; ad finem horarū suarū ſm augmentū:z sunt quādoq; de genere tertiane:et de gn̄e assidue.Si aūt steterit antecessio z steterint superfluitates:tunc sine dubio erit egritudo in statu.et seruans horam vnam est longi spatij.z si postponuntur tūc egritudo est in declinatione.et sil'r cognoscit dispositio horaꝝ ex augmēto accidētium febris z statione eoꝝ z declinatione ipsoꝝ.¶Et ex additione paroxismorū eius in longitudine z breuiatiōe ipsoꝝ:et fortasse diuersificāt z n̄ assimilāt.¶Et qn̄q; cognoscunt ex dispositiōe euacuationū.Nā cum accidit in paroxismo aliq̄ sudor aut vētris flux⁹:z paroxism⁹ secūd⁹ q̄ est post ip̄z est in similitudine vehementie primi et fortitudine ei⁹ aut supra ipsaz:tūc eūatio ei⁹ est pp multitudinē: nō pp fortitudinē:et egritudo indicat lōga.¶Et qn̄q; cognoscunt ex pte digestionis z contrarij digestionis ſm qd diximus.verbi gr̄a cū apparet sputū cū digestione aliqua:aut vrina in qua est nubes aliq̄ tūc est principiū augmenti.Deide qn̄q; multiplicat illud et apparet aut ɔ̄rium ei⁹:tūc est status.Et iterū quādo apparet digestio aut ɔtrariū ei⁹ velociter ex sputo aut nube:tūc scias q; status est ppinquus.z si tardat:tunc scias q; status est longinquus.

¶Cognitio aūt horaꝝ particularīū sic accipitur.¶Naz hora pricipij paroxismi est hora i q̄ coartat pulsus:et tu iā sciuisti intētionē ei⁹.et plumbeus fit color extremitatū z infrigidāt extrema z ppe extremitas auris z nasi vsq; ad horā i q̄ sentitur sparsio caliditatis.z qn̄q; associant pricipio alteratio coloris z pigritia z āgustia z tarditas motuū z pfūditas somni z mollificatio palpebraꝝ.et g̃uitas sermōis z horripilatio int' spatulas z dorsū:z fortasse accidit in eo rigor fortꝫ.z qn̄q; accidit curs⁹ saliue z salt⁹ tem poꝝ z tinnit⁹ auriū z sternutatio:z ɔmotio mēbroꝝ corpis.z vehemēti⁹ q̄dē dbilitat ṽt⁹ pp debilitatē q̄ est in pricipio aut statu.¶Et hore augmenti medietas pria ē hora in q̄ pulsus icipit apparere z magnificari z velox fieri:z spargit calor in toto corpe ſm eq̄litatē.et medietas ei⁹ altera ē hora in q̄ nō cessat hec caliditas sparsa cuꝫ eq̄litate augmētari.¶Et hora stat⁹ ē hora i q̄ pmanet caliditas sparsa cū eq̄litate z acc̄n̄tia cū dispōe sua:z pls⁹ fit maior q̄ꝫvn q̄ꝫ z fit vehemēti⁹ vlox z freq̄ns ¶Et hora declinatiōis ē hora in q̄ icipit diminutio:z incipit pulsus tēperari z equat.Deinde illa in q̄ icipit corp⁹ sudare et pducit ad eradicationē.¶Et multoties quidez accidit apd mortē dispositio q̄ est sicut declinatio:z est q̄si eger euaserit z nō oportet vt tu occuperis in

hoc imo cognoscas dispone plꝰ sus et an magnificet et fortis fiat. ¶ Et si tibi videt: ponā tibi exē plū de tertiana. Attēde ḡ ꝙ cū tertiana i pluribꝰ dispōnibꝰ incipit horripilatio deiñ frigus et rigor: postea sedat rigor et minoratur frigꝰ: et incipit calefactio: postea equat calefactio: deiñ addit: postea stat: deiñ incipit minui vsqueq eradicet. ¶ Et scias ꝙ egritudo qñqꝫ ꝓlōgat: aūt pp mltitudinē materiei. aut pp grossitiē eiꝰ. aut pp frigꝰ eiꝰ. et qñqꝫ adiuuāt ad illud tp̄s frigidū: et regio frida: et etas frida: et dbilitas caloris inati: et soliditas corporis.

¶ De sermone vniuersali de febribus ephimeris. Cap. 5.

Cause oiꝫ specierū feb. ephimere sꝪ cause p̄mitiue calefaciētes eēntialit: et calefaciētes p accñs: de summa occurrētiū et assumptorū. s. in cibo et in potu. et passionū corporearū et aialiū: et ex dolorib et spatibꝰ apparētibꝰ: et sꝪ d eis ex oppilatioibꝰ q̄rū cā n̄ ē p̄mitiua. et nō ꝓueniūt cause eaꝝ cū vehemētia sua ad h̄ vt ptrāseat illd qd inflāmat spm̄: nā si ptrāseāt illud: faciūt eadē i ethica: aut in speciē febriū hūorū quā dicemus. Cause eni p̄mitiue plerūqꝫ mouēt añcedētes. Qd si mouerit eas ad putredinē: erūt febres putredinis. et sunt quidaꝫ hoim q̄ existimāt ꝙ febꝛꝫ ephimera nō fit nisi ex labore spūs et corpis: et illd ē error. At iste q̄dē fe. fm̄ plurimū recedūt i die vno: et raro ptrāseūt tertiū diē. Nā si ptrāseāt illā q̄titatē: existimat de eē earū ꝙ ipse p̄mutant. et intentio q̄dē p̄mutationis ē ꝙ retētio caliditatꝫ ptrāsit spm̄: aut ad corpꝰ aut humorē. Lꝫ sint de hoibꝰ q̄ dicāt ipsa qñqꝫ remanet sex diebꝰ: et cōsumit itegra ꝯsūptiōe: cui nō eēt silis si p̄mutaret ad genꝰ aliđ. ¶ Et h̄ q̄dē fe. ē facil curatiōis et difficilis cognitōis: et silr pricipiū ethice. ¶ Et hoies q̄dē velociꝰ cadētes i feb. ephimeras et q̄ vehemētiꝰ ledūt ab eis si errēt i eis: sꝪ illi i quibꝰ calor et siccitas sunt magis vincētes: qm̄ ꝓueniūt velocit ad ethicā et tertianā. Deinde illi i quibꝰ calor est plꝰ. Deiñ illi in quibus est plus siccitas. Et cū illi qui h̄nt cōplexionē siccā et calidā accidit fames et aduenīūt cū ea vigilia et labor animalis et labor corporeus festinat ad ip̄m feb. ephimera cum horripilatione quadam. Quod si nō succurratur et cibetur statim, festinabit ad ipsum fe. putredinis.

¶ De signis proprijs febriū ephimerarū distinguētibus eas ab alijs. Ca. 6.

De proprietatibꝰ earuꝫ est ꝙ ipse nō fiūt a causis antecedētibus. Neqꝫ incipiunt cū coartatiōe. Et est ꝙ ipse nō incipiunt fm̄ plurimū cū rigore et frigore extremitatū et ꝓfundatiōe caliditatꝫ et declinatiōe ad pigritiā et somnū et submersionē pulsus et subtilitatē eiꝰ et diuersitatē eiꝰ et prauitatē ipsiꝰ. Imo fortasse accidit in p̄ncipio earū siltudo frigoris et horripilationis et pūctio cuiꝰ cā ē vapor chimi mali et remouet velociter. et accidit sꝫ raro rigor pp multitudinē vaporū ledētium lacertos propter punctionem suam supflua multitudine. Et est eiꝰ

inflāmatio

inflammatio non mordicatiua aspera:imo bona sic caliditas corporis laborātis et ebrij. ¶Et cū vrina i prio die digesta et pulsus bonus:tūc iudica q est fe. ephimera. et illud ideo qm vrina nō alterat i ea inquātū ipa est ephimera. et est sedimē eius digestū nō dcliue ad colorē humoris. et qnq nubes ei⁹ pēdēs. et qnq ē natās bōi colorꝫ. et qn q accidit vt nō equet color ei⁹ tn ei⁹ substātia ē eqlis et nō alterat color ei⁹:nisi pter id qd associat ei de causa alteratōis vrie qnis nō sit illic fe. ephimera ex eo qd dicem⁹ i tertiana et silib⁹ ei. ¶Et puls⁹ ē dcliuis ad spissitudinē et fortitudinē:et magnitudinē:nisi i ea q ē a passionib⁹ debilitātib⁹:et nisi fuerit i stomacho humor mordicatiu⁹ aut frigid⁹:aut cā alia de his que mutāt pulsuꝫ preter febrē. Et raro quidem diuersificat. si vero diuersificet: erit ei ordo. Nam si diuersificet illud tunc erit propter causam aliā antecedētē febrē aut vicinātē ei:sic est labor vehemēs:aut mordicatio vehemēs in silib⁹:et silia his. et qnq accidit vt induret pulsus pp frig⁹ vehemēs et inspissans et infrigidās:aut pp caliditatē solis vehemētē exiccātē:aut pp vehemētē laborē exiccātem:aut famē:aut āgustias: aut vigilias:aut euationes. et qnq festinat in eo dilatatio et tardat astrictio:et nō festiat pl⁹ q nālis nisi raro et cū velocitate pauca:qm necessitas euētationis i eo est vehemētior q necessitas educēdi vaporē corruptū. vapor nāq in eo nō est corruptus cparatiōe sui ad equalem:imo est bonus cōparatiōe sui ad eū. ¶Et cum ambiguus sit tibi pulsus et cōstrictio ipi⁹: tūc scias ex anhelitu. et pulsus quidē redit post eradicationē ei⁹ ad cōsuetudinē ei⁹ naturalē in illo corpore:et hoc est signuꝫ bonū. ¶Et scias penit⁹ q quoties vrina et pulsus sunt bōi significāt q fe. est ephi. et qn nō sunt boni nō opꝫ vt nō sit ephi. Multoties em in ea est vria tincta:et est pulsus diuersus et dbilis et paru⁹. ¶Et d illis q significāt q ipa ē feb. ephimera:est vt sit pncipiū ei⁹ facile et leue:et sit augmētū eius nō addēs supra duas horas:et neq associet statui accidētia vehementia:et vt si accidāt i ea accidētia praua et nō sit i ea ebullitio calorꝫ vehemēs:et minorent cū ea dolores. Qd si cuꝫ ea dolor fuerit capitis aut dolor ali⁹ nō sit fix⁹ inseparabilꝫ post eradicationē ei⁹:et hec qdē significāt q ipsa est ephimera. ¶Et plurimū qdē eradicatiōis ei⁹ sit per sudorem et humorositatē similē sudori naturali nō humoroso. et nō sit vehemēs supfluitas itez in quātitate sua:imo appropinquat sudori naturali i quātitate sua sicut est pxim⁹ ei in qlitate sua. Si em videris sudorē plurimum:tūc feb. erit nō ephimera. et de eis de quib⁹ fe. ephimera experit:est vt igrediatur balneū habens eā. Cūq morā fecerit euenire in quasi horripilationē non cōsuetam scit qd febris ē febris putredis et egrediat habēs eam ex balneo illico et si nihil alteratur a dispositione sua:tunc febris erit ephimera.

¶ De permutationis febris ephimere. Cap. 7.

Dum expedit vt febrẽ ephimerã patiẽs cibet et errat medicus sup eam et non cibet ipsum: pmutat feb. in corporib[9] cholericis ad ethicã lcedẽtẽ et in corporib[9] carnosis ad synocham que est absq; putredine: et fortasse pmutat ad illam q̃ est cũ putredine. ¶ Et similiter qñ necessariũ est adiutoriũ in aperiendo poros et ratificãdo corpus et nõ sit: fit iflãmatio i hũorib[9] retẽtis in corpore inflammatione ei[9] qd calefacit cũ fortitudine ei[9] quod putrefacit.

¶ De signis pmutatõis febris ephimere ad febres alias. C. 8.

Significatio illi[9] ẽ q; ipsa declinat absq; sudore: aut hũorositate: aut cũ sudore absq; mũdificatõe per sudorẽ. et est decliatio lõga difficilis et absq; mũdificatione pulsus. Imo remanet i pulsu aliqd. et r̃manet dolor capitis si fuerit. et hoc totũ significat pmutationẽ ad febrẽ putrefactiõis humorũ aut ethicã. ¶ Nã si cause fuerit vehemẽtes: aut plõget mora ei[9]: pmutabit ad ethicã. Qd si ad ethicã pmutet: videb; tactũ arteriarũ calidũ valde: et videb; febrẽ similẽ vel fixã: et in oibus mẽbris addit calefactio sup repletionẽ et in tpe acceptiõis cibi: aut videbis pulsuz seruare equalitatẽ cũ duritie et paruitate. et videbis signa reliq̃ q̃ diximus de signis ethice. ¶ Et qñ pmutat ad gen[9] febriũ qd nominat synocha absq; putredie videb; additionẽ et repletionẽ caliditat; et iflãmationẽ faciei. ¶ Et qñ pmutat ad feb. putredinis apparẽt horripilatio et diuersitas puls[9]: et pruitas: et coartatio: et caliditas mordicatiua sicca et vehemẽtia accidẽtiũ In vrla ãt fortasse remanet digestio ex substãtia: et in plurimis nõ apparet in ea digestio.

¶ De curatiõib[9] febris ephimere sm modũ vniuersalẽ. Ca. 9.

In omnib[9] specieb[9] febris ephimere oportet vt afferatur sup corpora patiẽtiũ eas ea q̃ nutriãt eos nutrimẽto bono cũ velocitate digestiõis qm̃ febriẽs est eger: et eger est lesus Aut quibusdã eorũ cõcedit delitiari i eo: sicut patienti ex labore et angustia et fame: et illis i q̃rũ corporib[9] colera pluria est. et qui cõnq̃ritur se pati horripilationẽ in pricipio deglutiat cibũ infusum in aq̃ aut vino: vt sit magis penetrãs. et isti q̃dez cibant etiam in principio feb. ¶ Et q̃busdã phibet delitiari in ea: et innuit eis vt fiant subtiliatiua sic̃ i patiẽte ex oppilatione et soliditate et ex apate. et meli[9] quidẽ est vt postponat cibatio vsq; ad dclinationẽ nisi i illis quos excepim[9]. Et aq̃ frigida quidẽ oportet vt nõ phibeat i pricipio rei: qm̃ vtus est fortis: q̃re non timet debilitas ei[9]: et est melior cura infrigidãdo. Uerũ si fuerit illic dbilitas in viscerib[9] et feb. iã extẽditur aut fuerit vehemẽs: tũc meli[9] est vt de ea nõ multum sumat. et concedit eis balneũ cũ eorũ paroxism[9] cõsumitur in febribus ephimeris pp̃ter accidentia de q̃b[9] est humectatio et de quib[9] est sudatio et rarificatio pororũ: et de eis est infrigidatio in q̃eta dispositiõe. Et pro=

hibet vbi timet casus putredinis. Et nō opz vt euitet balneū nisi habēs eā ex oppilatione ꝓpterea ꝙ balneū generat egritudinē putridā. ⁊ similiter patiēs eā ex satietate nauseatiua: nisi i fine rei: ⁊ cū dilatāt pori ⁊ dīscēdit nauseatiua satietas. Illic ei oportet vt balneet. Et habens catarrum n̄ balneet nisi sit aduſtiuus. Et oēs habētes fe. ephimeras opz vt nō prolongēt morā in aere balnei: imo i aq̄ ei⁹ quātū volūt: nisi habētes eā ex soliditate ⁊ ex spissitudine: eis ei cōuenit vt ꝓlōgēt morā in aere balnei donec sudent. Embrocatio aūt si fuerit infundēdo aut liniendo tantū oppilat poros. Et in curatione oīs feb. ephimere q̄ est ab oppilatiōe extriseca aut intrinseca fricatio apit poros h̄ñt eā: deide si obuiat hūiditati plurime r̄soluit eā ⁊ si obuiat hūiditati pue exiccat eam euacuatōe āt n̄ idiget aliq̄s eoꝝ nisi h̄ñs oppilatiōez repletiōalē: ⁊ habēs nauseatiuā satietatē ⁊ q̄ h̄z febrē ephimerā ex soliditate cui⁹ corporis est repletum.

¶De speciebus febris ephimere. Ca. 10.

De febrib⁹ ephimeris sūt q̄ oīno comparant ad dispōnes animales. et d̄ eis sūt q̄ cōparant ad dispositiones corporeas. Et de eis sūt q̄ ꝓportionātur ad res q̄ eueniūt de foris. ¶Et de cōparatis ad dispositiones aīales ē illa q̄ fit ex āgustia Et illa q̄ fit ex tristitia. et illa q̄ fit ex existimatiōe ⁊ cogitatione ira ⁊ vigilijs ⁊ somno ⁊ trāquillitate ⁊ timore ⁊ gaudio. ¶Et de ꝓportionatis ad dispositiones corporeas sūt ille q̄ cōparāt ad res q̄ sunt actiōes ⁊ mot⁹: ⁊ d̄ eis sunt q̄ cōparant ad nō actiōes ⁊ motus: ⁊ ad ꝯtraria eorū. ¶Et ꝯparata ad res q̄ sūt motus est que fit ex labore: ⁊ illa q̄ ex tranq̄llitate: ⁊ illa q̄ fit ex euacuatōe et de eis est febris ephimera q̄ est cū sincopi. ¶Et de eis est illa q̄ fit ex fame ⁊ de eis est illa q̄ fit ex siti. ¶Et de cōpatis ad ea q̄ nō sūt actōes est illa que fit ex oppilatiōe: ⁊ d̄ eis est illa q̄ fit ex nauseatiua satietate. ⁊ de eis ē illa q̄ fit ex apostemate. ⁊ de eis est illa q̄ fit ex soliditate. ¶Cōparate āt ad res q̄ accidūt d̄ foris sunt sicut illa q̄ sunt ex aduſtiōe q̄cūq adustio fuerit. Et sicut q̄ fit ex frigore ⁊ soliditate ⁊ ex ablutiōe. Dicā itaq vnāquāq earum cum curatione sua.

¶De febre ephimera ex angustia ⁊ signis eius. Ca. 11.

Quandoq accidit ex motu spūs ad iteriora ⁊ occltatō ei⁹ in eis ꝓpter supfluitatē angustie febris spiritualis. ¶Cuius signa sunt igneitas vrine: ⁊ acuitas ei⁹: ita vt h̄ñs eā sentiat acuitatē ipsius ꝓpter dn̄ū siccitatis in ea. et est mot⁹ oculi ad clausionē decliuis: ⁊ ē ocul⁹ submersus ꝓpter resolutionē cū q̄ete ⁊ subclusione. Et facies est tēdēs ad citrinitatē ꝓpter ꝓfunditatē claritatis. Et pulsus ē ad debilitatē ⁊ ꝑuitatez decliuis ⁊ forte declinat ad duritiem.

¶De cura. Ca. 12.

Opz vt habēs eā multiplicet itroitū tine: ⁊ ponat plimū sue intētiōis in balneatiōe cum aq̄ balnei absq aere ei⁹. ⁊ multiplicet etiā inunctionē cū fricatiōe post illud. Oleū ei aliquod est magis iuuatiuū ei q̄ balneū

et vtatur lenificationib⁹ ꝛ odori feris frigidis. ꝛ ponat sup pectus suũ epithimata infrigidãtia ex mucillaginib⁹ ꝛ succis ꝛ aquis bonis. ꝛ sumat in potu vinũ plurime cõmixtionis est enĩ bonũ medicamẽ ei.

¶De febre ephimera ex tristicia. Cap. 13.

Quãdoqꝫ accidit ex multitudie tristicie pp rẽ q̃sitã mot⁹ laboriosis spĩn calefaciẽs faciẽs cadere i febrẽ. ¶Cui⁹ signa sũt silia signꝫ ei⁹ q̃ ẽ ex angustia. Nisi qꝛ mot⁹ ocli cũ ꝓfũditate sua pp resolutionẽ est ad ptẽ extrinsecã. et pulsus nõ est dimissus depressus: imo est in eo cũ dbilitate: sed est cũ eo salt⁹. ¶Et cura ei⁹ est sicut cura ei⁹ q̃ est ex angustia.

¶De febre ephimera ex cogitatione. Cap. 14.

Quandoqꝫ accidit ex mltitudine cogitatiõis i reb⁹ feb. similis illi q̃ ex tristitia. Nisi qꝛ mot⁹ oculi est equalis nõ ad clausionẽ neqꝫ ad exitũ dcliuis: ꝛ est decliuis ad ꝓfũditatẽ ꝛ pulsus est diuersus i dilatatione ꝛ cõstrictione: ꝛ plurimũ quidẽ est equalis. ꝛ facies ẽ ad citrinitatẽ decliuis. ¶Et cura ei⁹ ẽ cura illi⁹ q̃ est ex tristitia.

¶De febre ephimera ex ira. Cap. 15.

Quandoqꝫ accidit pp superfluitatẽ mot⁹ spirit⁹ ad exteriora in dispositione ire calefactio superflua adurẽs spiritũ ꝛ feb. ¶Cui⁹ signa sũt rubedo faciei: nisi pmisceatur ei tior: ꝛ quoniã citrinatur. ꝛ inflatio faciei similis ei q̃ inflatur i dormitiõe. et sunt oculi rubei tendentes exterius propter vehementiã motus spũs ad exteriora. ꝛ q̃nqꝫ accidit q̃busdã eorũ tremor pp motũ hũoris: aut pp debilitatẽ naturarũ. ꝛ est aq̃ rubea acuti tact⁹ pp acuitatem suã ꝛ q̃nqꝫ est cũ ea aliquãtulũ claritatis. ꝛ pulsus est grossus plen⁹ pulsans frequens.

¶De cura. Ca. 16.

Fac eos q̃escere. et fac vt occupentur letificantib⁹ ꝛ narrationib⁹ ꝛ vocibus bonis ꝛ ludis mirabilib⁹. ꝛ fac eos ingredi balneũ in aqua tepida ñ plurimi caloris. ꝛ inunganṫ plurimum cuꝫ aliquo oleo plurimo: illud eniꝫ est magis conueniẽs eis q̃ꝫ aqua calida. ꝛ cibẽtur eis que infrigidant et humectãt. ꝛ ꝓhibeãtur a vino omnino: ꝛ nõ est eis via ad ipsum.

¶De febre ephimera ex vigiliis. Ca. 17.

Quandoqꝫ etiã accidit ex vigiliis feb. ephimera. ¶Cuius signa sunt antecessio vigiliarum: ꝛ grauitas palpebrarꝫ: qm̃ fortasse non aperit eas. et ꝓfundatio oculi ꝑpter resolutionẽ. ꝛ inflatio palpebrarꝫ ꝑpter corruptionẽ cibi ꝛ multitudinẽ vaporis. ꝛ conturbatio vrine propter priuationem digestionis. ꝛ debilitas pulsus. ꝛ citrinitas faciei ꝑpter malitiã digestiõis. ꝛ inflatio eius propter excitationem ex malitia digestionis: sed non est cum rubedine sicut in illa que est ex ira.

¶De curatione. Ca. 18.

Curatio aũt ei⁹ est ociari ꝛ q̃escere ꝛ dormire. ꝛ ãbrocare caput cũ eis q̃ infrigidãt ꝛ humectãt. et balneũ humidũ. ꝛ cibi bonorum chimorum. ꝛ inũctiones humectantes. et vinum

est ex rebus magis cōferētibus eis. Et sumāt in potu ipʒ sine timore: nisi fuerit dolor capitis.

¶De febre ephimera ex somno et quiete. Ca.19.

A Spiritu qñqʒ resoluūtur vapes calidi p vigilias ꝛ motus. Cū ḡ plongat somn⁹ ꝛ trāqllitas ꝛ nō resoluūt accidit ex eis calefactio spūs ꝛ fe. ei⁹. Cuius signa sunt ista. Significant em̄ eā añcessio sōni. Et trāquillitas plurima: ꝛ pprie q̄ nō est i cōsuetudine: ꝛ cadit cōtrarium cōsuetudinis. Et sigt ipsaʒ resolutio vaporosa ꝛ pulsus.

¶De curatione eius. Cap.20.

Curatio ei⁹ est sudatio i aere balnei. Et ablutio eq̄lis cū aqua calida. Et paucitas cibi ꝛ declinatio eius ad id quod infrigidat ꝛ humectat ipsam. Et exercitiū temperatū. Et nō oportet vt bibat vinum.

¶De febre ephimera ex gaudio. Cap.21.

Quandoqʒ accidit ex gaudio fe. sicut illa q̄ fit ex ira Nisi quia forma oculi est forma gaudētis nō forma irascētis. Et est frequētia in pulsu minor. Et cura eius est proxima curationi eius que est ex ira.

¶De febre ephimera ex timore. Cap.22.

Quandoqʒ accidit ex timore febris sm̄ semitā q̄ accidit ex angustia. Proportio nāqʒ timoris ad angustiaʒ est proprie ire ad gaudium: ex hoc ꝙ mot⁹ timoris est ad iteriora: ꝛ ire ad exteriora: ꝛ fit subito: ꝛ aliorum modoꝝ fit gradatim. Cuius signa sunt proxima signis eius q̄ fit ex angustia. Nisi quia diuersitas i pulsu est vehemētior. Et forma oculi ei⁹ est forma territi.

¶Curatio est prima curationi ei⁹ que fit ex angustia. Et oportet vt securetur a timore. Et veniatur ad eum cum nūcijs gaudere facientibus. Et letificātia sunt iuuatiua ei.

¶De fe. ephimera ex labore. Cap.23.

Labor qñqʒ puenit ad summū in calefaciēdo corpus ꝛ spiritū ita vt fiat fe. nocēs opationib⁹: ꝛ est plurimi nocumēti: ꝛ grauitas ipsius supvitalem ꝛ aīalem. ¶Signa sunt añcessio laboris. Et additio calefactōis iūcturaꝝ sup alia. Et tact⁹ lassitudinis ꝛ siccitatis corporis. Et qñqʒ accidit in fine ei⁹ humectatio: si fuerit labor tēperatus in eo. i. qn̄ nō est in eo exiccatiuuʒ aut frigus phibēs sudorē. Sin aūt labor fuerit supfluus minorat hūectatio ꝛ sudor ꝛ qñqʒ sequit ipm tussis sicca pter communitatē pulmonis. Et qñqʒ declinatio cōplexionis est. Et pulsus ei⁹ paru⁹ debilis ꝛ qñqʒ declinat ad duritiem. Et vrina est citrina calida ꝑpter motū subtilem ꝛ propter resolutionem.

De cura. Ca.24.

Curatio eoꝝ est tranqllitas ꝛ balneatio in tina. Et inunctio fricando ꝑprie sup iūcturas. Et acceptio cibi boni chimi humectantis sm̄ q̄titatem qua digeratur de gn̄e carniū pulloꝝ ꝛ hedi ꝛ pisciū paruorū. Et qm̄ virtutes eoꝝ sunt debiles: tunc nō oportet vt cōfidāt de se posse digerere qđ digerebāt in dispōe sanitatis: imo minus illo. ꝛ propter hoc cibent eis quorū paucū nutrit plurimū sicut ea q̄ diximus ꝛ sicut vitelli ouoꝝ sorbi-

kiū ꝛ testiculi galloꝝ sūt eis bo ni. ¶ Quidā th̄ existimauerūt ꝙ opꝫ vt patiētiū laxitudinē regi mē pl⁹ subtiliet q̄ alioꝝ. Sꝫ il lud nō ē rectū. et opꝫ vt sumāt ꝺ fructibus humidis. et sumāt in potu vinū plurime cōmixtiōis si fuerit assueti: aut iuleb: ꝛ aliꝺ si nō fuerint ꝯsueti. et oꝫ vt eoꝝ inūctio sit plurima q̄ inunctio alioꝝ cū oleo aliquo vt hūecte tur eoꝝ mēbra ꝛ iūcture ex sicci tate. ꝛ iterū vt mollificet illꝺ qꝺ accidit eis ꝺ tēsiōe: ꝛ oleū viol. est de oleis meliorib⁹ eis. et oꝫ vt cōmunicet inūctio eoꝝ corpi ꝛ ꝑprie capiti collo ꝛ spōdilib⁹ dorsi et iūcturis oibus et ꝑprie post balneationē. Et opꝫ vt ster nant strata eoꝝ: et aromatizēt indumēta eoꝝ ꝛ sedilia eorum. Et si indigēt iteratione balnei ꝑpter reliq̄s iterent oīa q̄ scri pta sunt i capitulo suo.

¶ De feb. ephimera ex euacua tione. Capi. 25.

Quandoqꝫ accidit ex ꝯmo tione humorū post vētris solutionē mot⁹ spirituū supflu⁹ ꝛ inflāmās in ipso febrē ꝑpter mltitudinē lassitudinis q̄ seq̄t ipaꝫ. ¶ Et qn̄qꝫ faciūt eā medi cine solutiue ꝑpterea ꝙ calefa ciūt. ¶ Et qn̄qꝫ sequit flōmia ꝑ pterea ꝙ redire facit humidita tē ꝛ vaporē ꝛ sāguineitatē eoꝝ ad furiositatē colericā.

¶ Curatio. Ca. 26.

Oportet vt subtiliet i retinē do vrinā ꝑ ea q̄ sunt ordina ta in capitulis suis. ꝛ vt cibetur eger cū eo qꝺ ꝯfortat plus: ꝛ fꝫ quātitatē qua digerat de eis q̄ infrigidāt ꝛ humectāt. et sint i eo pōtica stiptica. Et ponāt sup stomachū emplastra ꝛ embroce ꝯfortātia calefacta n̄ tepefacta Nā oē tepidū est mollificatiuū ꝛ resoluit virtutē. et de hac sū ma ē lana infusa i oleo nardino aut oleo frigidiore eo aromati cato: ꝛ exp̄mat adeo donec se parent ab eo ꝑtes olei ꝛ ponāt sup cor ꝛ repar ea q̄ infrigidant.

¶ De fe. ephimera ex dolo re. Ca. 27.

Dolor qn̄qꝫ calefacit spm̄ adeo donec iflametur fe. ¶ Signa dolor i capite: aut ocu lo: aut aure: aut dēte: aut iūctu rꝫ aut extremitatib⁹: aut coli ca: aut emorroydib⁹: aut aliis doloribus furunculorum.

¶ De cura eius que fit ex dolo re. Cap. 28.

Regatur dolor cū eo qꝺ opꝫ in capitulo suo: deinde cu ret cura ei⁹ q̄ fit ex labore. Q ꝺ si timeat ex potu vini mot⁹ dolo rosus: non detur in potu.

¶ De febr. ephimera ex syncopi. ca. 29.

Quādoqꝫ accidit ei cui sup uenit syncopis ꝑ cōmo tionē spūs diuersa calefactio ꝛ cōuertit in febrē. et qn̄qꝫ rema nēt de ea post oblationē timorꝫ i syncopi reliq̄e. Signa. Uicini tas sincopis ꝛ casus virtutis absqꝫ signis febriū aliarū q̄ nō sūt ex febrib⁹ ephimeris. ꝛ pul sus i ea est diuersaꝝ dispositio nū: qn̄qꝫ el calor destruit: qn̄qꝫ vincit frig⁹ ꝛ qn̄qꝫ fit velox ꝛ ap paret cū dn̄at caliditas ꝛ simi lat pulsui patiētiū extenuatio nem exiccatiuam in duricie cū vermicatione.

¶ Curatio. ca. 30.

Cura eius est cura sincopis et dare cibos velocis dige stiōis bōi chimi ꝛ de illis q̄s sci

misti: et si idiguerit vt desi potu vinum: fac et nō cures de febre. ¶Cū ergo liberat ex sincopi et remāet feb. sit cu eis ei q est cū extenuatōe: curet cum eo qd est in canone de infrigidatione et humectatiōe.

¶De fe. ephīera ex fame. C.31.

Quādoqꝫ accuunt vapores i corpore qñ ñ inueniūt nutrimētū et generāt febrē. ¶Et ei⁹ pulsus est ðbilis paru⁹. Et qñqꝫ declinat ad duritiē. ¶Curātio. Cibatio qdē in febre est sicut ex sorbitionib⁹ factis ex kist ordei cū olerib⁹. Et post illas cū cibis bonis ɔfortantib⁹. Balnet et effundat sup caput ei⁹ aq̄ pluria tepida: et sedeat i ea et hūectetur corp⁹ ei⁹ cū eis q sūt sicut oleum violatū et rosatū et cucurbitinū.

¶De fe. ephimera ex siti. C.32.

Hec pria est ei q est ex fame et est dignior vt accidat ppt defectū ei⁹ quo sedat de aq̄ caliditas fortis i vaporib⁹. ¶Curatio. Dare i potu aquā frigidā et aq̄s fructuū frigidorū et ppe granatorū et humectare corpuscū tina: et si possibilis ē ei balneatio cum aqua frigida faciat.

De fe ephie. ex opilatiōe. C.33.

Opilationes fiūt in poris cutis ppter spissitudinē ei⁹ et paucitatē ebullitiōis: et multitudinē cibor: et ppter frigiditatē: et pp albutionē cū aq̄s frigidis stipticis: et ppter adustionē solis. Et qñqꝫ fit in vīīs venarū et meatib⁹ earū et orificiīs ipsarū et cursibus et vīīs earū. Et cum ðr feb. ephimera ex oppilatiōe nō ĩnuitur nisi ad hāc speciē. Nā plerūqꝫ accidit vt minoret resolutio et multiplicet repletio et coartatio et priuet respiratio: et aggregat vapor plurim⁹ et nō resoluit et tūc eueniet caliditas supflua. Et dū pseuerauerit eius inflāmatio i debiliori ex corporib⁹ qd est spiritus erit fe. ephimera. ¶Cū ergo inflāmat in sanguine ē species famosa synoche quā dicem⁹. Et est illa que est de summa febriū humorū. Et non est ppter putredinem: imo est ppter inflāmationē et ebullitionē. Qd si ptrāseat illd ad putredinē quā facit opilatio et priuatio respiratiōis permutatur ad fe. putredinis. ¶Et huiusmodi qdē oppillatio: aut fit ex multitudine humorū et sanguinis: aut ex grossitudine eorū aut ex viscositate eorū: aut ppter casum rei de causis oppilatiōis in instrumēto non in cursu: imo sicut frigus ɔstringēs: aut apostema coartās: aut nascētia rei: aut illud de illis quarū te oportet remorari. ¶Et hec quidē fe. de febrib⁹ ephimeris parū permutat ad ethicā: qm̄ corpus inest plurime materie. et in hac fe. iterū est sitis et inflāmatio et adherētia caliditatis: et vrina media inter igneā. et hec fe. est difficilis ad cognoscēdū cui⁹ similitudo est pria silitudini fe. hūorū. et hec fe. qñqꝫ remāet vsqꝫ ad diē ttiū: et i eo qd ē p⁹ ipꝫ sūt oppilatiōes plīme fortes: et ñ sūt spissātes: et ñ ɔdēsātes ðd foris: et si sūt pue festiat ei⁹ eradicatio si ñ fuerit error. et hec fe. int fe. ephi. qñqꝫ accidit et rdit pp fixionē oppilatiōis q ē cā q̄re fiūt ei paroxismi. et h̄ qdē fe. mltoties pmutat ad frig⁹ et horripilatiōe et signat q ipa sit putrida. et cū illa q ē ex oppilatōe fac accider dolorē p⁹ flōmiā i latere sinistro nō est excusatio iteratiōis flōmie pcipue cum sedat feb. et pseuerat dolor.

¶Signa. q̃n̄q accidit fe. ephimera nō ex causa primitiua: et est lōge declinatiōis: tūc existima q ipa est opilatio: et ꝓprie qñ declinat sine euātione ꝛ humectatiōe. ꝛ verificāt existimatiōnē tuā signa repletionis ꝛ ī corporib⁹ plurimi sanguinis ꝛ generātib⁹ eū: aut grossoꝝ humoꝝ viscosoꝝ. ꝛ differētia q̄dē iter ea ābo est: q̄m si opilationes ī eis sunt ꝓpter grossitudinem humoꝝ ꝛ viscositatē eorū significāt ea signa nota eis et nō ē illis iflāmatio corporꝫ ꝛ rubedo ꝛ extēsio: ꝛ ad sūmū signa multitudinis. ꝛ illis in quib⁹ cā est repletio sunt signa repletiōis ex rubedine faciei ꝛ exuberatione venarū ꝛ inflatiōe ꝛ tēsione ꝛ alia apparētia. ꝛ si superfluūt opilationes puls⁹ est paruus: et si nō supfluūt: oportet vt minoreꝫ pulsus. ¶Cura. Cū cā est multitudo humorꝫ ꝛ repletio: tunc opꝫ vt in pricipio ꝓpea ad flōmiā ꝛ euacuatiōnē. ꝛ vt flōmes euꝫ cum iam nō febri tūc est meli⁹. et qñ febrit si nō fuerit necessitas: tunc statio ē magis ꝯueniēs flōmia em̄ facit humores currere ꝛ ꝑmiscet iter eos. Si āt nō fuerit excusatio: tūc nō opꝫ vt postponaꝫ ꝛ tardeꝫ flōmia et euātio: deiñ fiat occupatio in eis que aperiūt opilationes ꝛ mūdificant meatus. ꝛ non ꝓpēres añ euātionē ad mūdificādos meatus ꝛ apertionē: illō em̄ fortasse fit cā ad attrahendū humores subito ad quosdā meat⁹ et inuiscādū in eis: ꝛ illud est res in q̄ fiūt errores plurimi: ꝛ fortasse addit ī opilationib⁹ si fuerit grossi: ꝛ ꝓp̄e si meat⁹ ī creatione sua fuerint stricti. ¶Cūꝫ flōmia iterū ꝛ euacuatio q̃n̄q educanꝫ supfluitates viscosas fumosas facīetes coartatiōe sua hāc febrē ꝛ ꝓhibeant vt ꝑmuteꝫ ad putredinē ꝛ ꝓprie cū ad vltimū facis eā ꝯuenire ꝛ facis approximare sincopi. Et si nō sentis multitudinē humorum: imo sentis oppilatiōes: ꝛ q ipse sūt accidētes a grossitudine eoꝝ ꝛ viscositate ipsoꝝ: tunc fortasse nō indiges flōmia supflua: ꝛ euacuatōe superflua: imo indiges aptione ꝛ aptio q̄dē est cuꝫ abstergētib⁹ ex medicinis ꝛ cibis. Et ꝓpterea q egritudo est fe. nō est possibile vt redeas in aperiēdo ad abstergētia calīa: imo ad illa q̄ sūt inter syrupū acetosū purū vsq'ad illū q̄ ē cū seminib⁹ ꝛ aq̄ endiuie vsq ad aquā feniculi. ¶Et cib⁹ sit ille in q̄ est ablutio: ꝛ nō ī q̄ ē viscositas sicut kist ordei. ꝛ zuccarū cū hoc q ip̄m est ꝓpinquū cibo est in ipo aptio ꝛ abstersio nō est ꝗ malū si misceaꝫ cuꝫ kist ordei. ¶Demū opꝫ vt ꝯsideres cū euacueris si necessaria fuerit euō eius ꝛ apparuerit dixim⁹ an minuaꝫ fe. ꝛ deficiat: ꝛ an si paroxismos habuerit. frāgaꝫ ꝛ debilitet paroxism⁹ ei⁹ scđs a prio. Et ꝯsidera vrinam: ꝛ si inuenis eam non priuatā digestione: ꝛ ī pulsu si inuenis eum nō significare putredinē ꝓcedes scđꝫ hoc regimē. Et itromitte egrū ī die tertio post paroxismū ī balneū hora mollificationis paroxismi expectati si fuerit feb. vsq ad q̄n ꝗ horas. ꝛ inūge euꝫ. ꝛ frica ipꝫ ꝗ horas. ꝛ inūge euꝫ. ꝛ frica ipꝫ cum reb⁹ in quib⁹ est abstersio equalis: sicut q est inter farinā fabarū vsq ad farinā horobi et farinam radicum liliȷ: et aristo

logie emollite cum aliquantulo mellis et aque. Quod si fueris ausus uti fortiori hoc: tunc utere spuma baurac. Et si existias quod balneum alterat naturam ei⁹ i aliq̄ rfa citia accidere q̄si horripilationem non moreř i eo ictu oculi: oppilationes em̄ iste non sunt de gñe earū q̄s apit balneū. Cū g̃ egreditur de balneo no op3 vt approximet cibo: neq̄ vino: nisi post securitatē ex paroxismo. Si autē exigit dispō vt cibeř aliq̄ntulū et nō tellat: deř in potu id i q̄ ē aptio sicut aq̄ ordei subtilis: plurime aq: pauci ordei: plurime decoctionis decocta cum apio. Quod si paroxismus nō iterař ei: tūc balnea eū scđo si desiderauerit illud et ciba ip3. et si fuerit paroxism⁹ diminut⁹ a paroxismo prio et vrina fuerit bona: tūc ɔfide in veritate curōnis et paucitate oppilationis. et cura eū post eradicationē ei⁹ sicut curasti et ciba ip3. Et si venerit paroxismus sicut fuit fortior illo et vrina nō fuerit sicut op3: tunc egritudo est tendēs ad putredinē: et curatio ei⁹ est curatio putredinis.

¶ De febre ephimera ex nauseatiua satietate et repletione. Ca. 34.

Quādoq̄ accidūt ex nauseatiua satietate vapores mali ex q̄b⁹ accidit caliditas et inflāmātur spūs: quare accidit feb. ¶ Et pprie i corporib⁹ colericis. et i illis q̄ nō habēt amplos poros. Nā plurimū supfluitatum earum vaporat vaporatiōes fumosas. et minoraň i eis eructuatio acida. ¶ Et de illis q̄ sunt vehemēti⁹ dispositi ad illā sunt illi q̄ incipiūt post nauseatiuam satietatē vti exercitio et motu et ire sub sole et balneatiōe postq̄ accidit eis hoc: multiplicantur enim in eis vapores fumosi: et proprie quādo habuerit in corporibus suis dolorem: et proprie in viscerib⁹ eorum. ¶ De materia vo eructuationis acetose: et in habētib⁹ eam raro cōtingit vt generet febris. Si aūt genereř: erit debilis: imo nō generatur. Et existimam⁹ q̄d generař ab eructuatione acetosa nō ē nisi satietas nauseatiua. ¶ Et isti quidē cū eorū soluunř nature iuuanř valde: et remoueř feb. eorū ppter expulsionē superfluitatis superflue fumose. ¶ Et diuersificař quidē curatio ei⁹ cui⁹ retineř natura ex illis: et cui⁹ soluiř. ¶ Et si natura illi⁹ q̄ febrit ex nauseatiua satietate leniař duab⁹ ascellatiōib⁹ aut trib⁹: deinde flobothomeř fortis sit sup eā fluxus ventris. ¶ Et fortasse fiet fluxus epaticus quē significabunt pulsus cordis et nigredo lingue. ¶ Et similanř accidētia feb. ephimere ex repletiōe accidētib⁹ febris ex ira. rubēt enim oculi et facies valde et fit inflāmatio vehemens et magnificař pulsus: et fit velox et rubet vrina. ¶ Ampli⁹ cū pl⁹ remanet nō excedit tres dies. ¶ Et scias q̄d febris ephimera ex nauseatiua satietate q̄nq̄ venit cu3 periodis q̄tuor aut septē: et cū hoc est febris ephimera: verum pulsus est sanus.

¶ Signa. Signa ei⁹ est alteratio eructuatiōis ad acetositatē aut fumositatē. Cū g̃ alteratur eructuatio ad sanitatē idicat sanitatem. Et vrina quidē istoru3 est priuata digestione aquosa. Et quādo causa nauseatiue sa-

tietatis est vigilia est in facie et faucibus eorum inflatio: et in palpebris eorum est grauitas.

¶ De cura. Cap. 35.

Patiens hanc nauseatiuam satietatem non euacuat quoniam aut sit natura eius non soluta: aut soluta. ¶ Quod si natura eius fuerit non soluta tunc procul dubio oportet ut soluas eam. Et si fuerit aliquid cibi: aut fecis: aut grauitatis remanens in stomacho. tunc oportebit ut facias vomere ipsum: deinde solue eum. Et considera ubi inuenit grauitatem. Et considera tunc an sit rectius euacuare illud cum clysteriis et suppositoriis: aut cum aliquo quod bibitur desuper ut soluat: aut deponat: aut digerat. Et significat illud quod rectius est de hoc dispositio eructuationis. Fortasse ei necessarium erit si fuerit cibus stans fortiter: et sit difficilis vomitus: ut non aspiciatur ad febrem: sed administretur diapipereon ut precipitetur et descendat cum digestione: aut administretur quod est debilius eo: et administrentur embroce et emplastra digestiua cognita in ca. digestionis: et solutiua cognita in ca. solutionis. Cum ergo descenderit: tunc aut egredietur per seipsum aut iuuabitur cum suppositorio et toleretur fames super eum tamdiu donec non remaneat hesitatio in destructione satietatis nauseatiue: deinde sumat cibum leuem velocis digestionis boni chimi. Et sit intentio ad famem et somnum tamen quod excusat solicitudinem in alleuiatione repletionis. Quod si natura fuerit soluta considera an res que euacuatur sit illud quod est corruptum. et si fuerit illud: non retineatur donec totum euacuetur tamen usque ad postremum eius. et expecta declinationem paroxismi. Et fac ingredi ipsum tunc balneum. et ciba ipsum nisi fuerit illic superfluum destruens fortitudinem: tunc enim non facias ipsum ingredi balneum: imo ciba ipsum et conforta stomachum eius cum rebus quas scies: quarum quedam scripte sunt in capitulo de solutione ventris. et de illis est lana infusa in oleo in quo est virtus absinthii: aut etiam in oleo nardino postquam fuerit expressa et separata fuerit ab ea maxima pars olei. ¶ Et si perseuerat solutio et inuenis id quod egreditur absque genere eius quod corruptum est: administra oleum de citoniis tepidum recens secundum hunc modum: et oleum de mastice: et non est iterum in oleo nardino contrarietas eius. et fortasse administramus cerataria: et proprie quando non suffert dispositio stricturam eorum super ventres eorum: et quandoque indigemus emplastris fortioribus hoc de emplastris predictis in colerica passione: et da ei in potu aquas fructuum si tolerat eas: et da ei ad comedendum illud cuius alleuiatur nutrimentum et facilis sit digestio. sicut testiculi galli et pisces aradrach: et premitte super illud aliquid de fructibus et succis et robub stipticis. ¶ Et si abscidiatur de appetitu aliquid: admoue ipsum cum eis que sciuisti: et proprie cum eis que fiunt ex citoniis. ¶ Et cum euacuatum est non est malum ut administres ei electuarium forte de illis que digerunt et confortant stomachum et aperiunt oppilationes: et illud post ablationem feb. et accidentium. ¶ Et iterum quidem ad flobothomiam est ut non fiat in ea donec declinet: tunc enim fiat: et illud quod prius datur in potu est aqua ordei: et cibus sit sicut ille qui fit de aggresta cum cucurbita et amigdalis paucis. ¶ Et infrigidetur locus eius et odoramentum eius trocisci de camphora in quibus non ponitur reubarbarum.

De fe. ephiera ex apate. c. 36.

Febres seqntes apostemata interiora sunt putride: et qnqz associatur eis ethica et nõ sunt de numero febriũ ephimerarum. Apostemata vero apparentia sicut sunt furunculi: et exiture: vel bubones q eueniunt in ea: et ppue apostemata magna q fiunt in mẽbris glãdulosis et i carnibus q vocant molles: sicut illa q fiũt in inguinibus a superfluitatibus epatis: et in ascellis a supfluitatib9 cordis: et sub aure a supfluitatib9 cerebri. Qnqz sequunt febres et nõ euacuãtur quin aut sit illd qd puenit ex eis ad cor donec igneat ipsum calefactio sola: aut cum putredine. Qd si fuerit calefactio sola: tunc erit de genere febriũ apostematũ intrinsecor. Et pl'm qd accidit de istis febrib9 sequẽtibus apata seqntia cãs pmitias ex vlcerib9 scabie et dolorib9 et pcussionib9 et casib9 ad q expellunt materie et retinent i vñs apud carnes molles est de gñe febris ephimere. Et pl'm qd accidit de ist febrib9 seqntib9 apata q cãe sunt ancedentes sicut repletiones et oppilatiões pterite sũt putride. Et fm pl'm fe. sunt radices et apata sequentia: lz qnqz accidat contrario. Hypo. noiauit has feb. malignas: q ex his sũt ephimeres. Et feb. qdẽ sequẽtes ea fm plurimũ sũt ephimere et si nõ sunt ephimere sunt male. Et pl'm quidem harum sequuntur apostemata sanguinea. et qnqz accidunt sequentes herisipilam et similia ei.

Signa. Signa eap sunt ea q dixim9 de ancessiõe apostematũ sñ eas. Et facies est inflãmata et rubea: et ẽ additũ i ea sup dispositionẽ sanitatis: et nõ est caliditas vehemẽter mordicans: quã uis sit multitudo eius i eis: qm huius apostemata sunt sanguinea: nisi sint feb. sequentes herisipilam: et tunc istis febrib9 succedit humectatio: et est pulsus i eis velox magnus frequens pter repletionem: et est vrina aqsa alba propter cursum materierum et apostemata et vlcera.

Cura. Oportet vt ancessio fiat in ea cum flobothomia et fluxu ventris: et curet apa cum eo qd oportet in capitulo suo. Et subtiliet regimen: et nõ bibat vinuz omnino: et non cibetur nisi post declinationẽ cõpletam. et necessaria sunt ei extinguentia et infrigidãtia et humectantia et emplastra infrigidata cum niue super mẽbrũ infirmũ apostemosũ ita vt nõ noceãt apostemati: neqz faciãt ipm crudũ: imo infridetur via iter ipsum et cor infridatione penetrante in profunduz.

De fe. ephiera ex constreitate i. qñ cutis fit dura vt testa. Ca. 37.

Hec febris itep sequit priuationẽ resolutõis pp oppilationes nõ pfundatas: et plures qdẽ hoiz cum dimittũt cõsuetudines suas balneãdi febriunt: et plures eop sunt illi in quop corporib9 gñat vapor colericus pp cõplexionẽ corpop eop: et ciborũ ipsop et aquap ipsap malarũ et pp dispõnes eop ancedentes ex vigiliis. Curatio eius est exitio balnei: et sudare in eo p9 declinationẽ: et fricari cũ eis q sũt sic furfur et faria fabap et amigdale amare. et semẽ melonis et aliqd alcuscen et baurac. et si cibus eius extinguẽs et humectãs.

ꝛ vinū ei⁹ sit plurime cōmixtio nis: ꝛ iteret balneū multoties.

¶De febre ephimera ex calore. Cap. 38.

Quandoqȝ accidit ex calore aeris ꝛ calore balnei ꝛ simi um feb. ephimera: ꝛ plim illius nō accidit nisi ex vehemētia ca loris solis: ꝛ ē pria suspēsio eius cū spiritu aiali: cū pmū qd ei le dit sit caput: calefacit ei aer ei⁹ ꝛ puenit ad cor vt sit fe. deinde spargit i totū corp⁹. Et qñqȝ fit ei⁹ suspēsio cū corde pp caliditа tē ãhelit⁹: ꝛ qñqȝ custodit caput a calore. sȝ illa q̄ ex sole accidit plim incipit i cerebro ꝛ capite: ꝛ ppter illud q̄ nō est mūd⁹ imple tur caput eius: ꝛ illa q̄ nō fit ex sole sed fit ex diebus caniculari bus ꝛ balneatiōe ꝛ ex aliis im pressionem facit in cor.

¶Signa. Signa sunt causa eue niens ex vehemētia inflamma tiōis capitis in parte solari ce rebri. ꝛ fortasse est cū grauitate ꝛ repletiōe: si nō fuerit corp⁹ mū dū. ꝛ magnitudo anhelit⁹ in p te cordiali. Et illud qd apparet de corpe vehemētis calefactiōis calidi⁹ interiore ei⁹. ꝛ de illis q̄ bus scit illd est quod sitis ei⁹ est minor siti illius cuius caliditas est illa caliditas: ꝛ est in hac ha bitudine contraria vel diuersa ei que est ex densitate.

¶Cura. Et necessarium vt inci piat i curatiōe ei⁹ cū eo qd infri gidat ex embrocis super caput ꝛ pect⁹ ꝛ ex oleis frigidis ꝛ pře oleo ros. infrigidato sup niuem qd fundat sup caput et pectus ex loco longinquo. ꝛ detur i po tu aqua frigida ꝛ que currunt cursu eius ꝛ sine cessatione ei⁹ fiat illud vsquequo declinet fe. cunqȝ aufert: ingrediatur tinā: ꝛ nō tangat eū tina si fuerit cuȝ eo fe. ꝛ balnea ipm aqua tepida ꝛ non pmittas aerē ei⁹ calefаce re ipm: ꝛ non timeas ex effusiōe aque calide super caput ei⁹: qm ipsa humectat ꝛ resoluit febreȝ: ꝛ necessitas ad balneandū plus est q̄ necessitas ad vngendum. Cum ergo egreditur: tunc frica caput eius cum oleis frigidis: si cut est oleum de nenufare.

¶De febre ephimera q̄ accidit ex frigore ꝛ balneatiōe. Ca. 39.

Quādoqȝ accidit ex frigore ꝛ balneatiōe cū aqs fridis vt ɔdensent pori apparētes ꝛ co artentur vapores fumosi scdm qd dictum est in illa que fit ex te stuositate: q̄re accidit feb. ꝛ mul toties perducit ad putridam. ꝛ nō perducit ad illā febrē nisi qñ vapor pfocat⁹ est acutus nō sua uis. Suauis em̄ nō generant eā

¶Signa ei⁹ sunt cause. ꝛ q̄ cor pus in ea in pmis cū tangitur nō est vehemētis caliditatis. Cū qȝ figit man⁹ sētit calore leuari. ꝛ pulsus nō est i paruitate in q̄ est illa q̄ fit ex āgustia ꝛ tristitia ꝛ fame: qm nō est illic resolutio. Sȝ ē velox pp necessitatē scȝ at trahēdi aerē: nisi sit frig⁹ vehe mēs. ꝛ fortasse declinat ad du ritiē. ꝛ ocul⁹ nō est pfund⁹: imo qñqȝ ē iflat⁹ pp vaporē coartatū. Et vrina qñqȝ ē alba qm caliди tas ē pfocata. ꝛ qñqȝ ē ticta qm caliditas q̄ resoluit ex poris ex pellit ad viā vrine. ¶Curō. Coo periant in feb. donec sudēt. Cuȝ ergo declināt: igrediant balneū ꝛ balneent cū aq̄ ad caliditateȝ declini ꝛ cū aere calido. ꝛ ēbro cent sup ipos aq̄ i q̄bus decocta sint sicut amaracū ꝛ anetū ꝛ sīlia

briū. et fricet cū eis q̄ diximus que abstergunt poros et mollificant eos. et post ponat i eis inūctio vsq; quo sudet. et fricētur. et balneentur cū aq̄ calida valde. et opz vt ātecedat balneatio cū aq̄ balneationē cū aere. Deīde inūgat cū aliq̄ ex oleis dilatātibus poros et fundat sup capita eoꝝ sicut oleū de āeto et keiri et camomilla. et cibētur cibis leuibus et aromatizētur. et sumāt in potu vinū album subtile ꝯmixtū. et est melius eis q̄s aq̄ pp id qd est in eo de sudatione et puocatiōe. et inūctio cum oleo aliquo patiētibus ex labore est magis iuuatiua q̄s patientibus ex soliditate.

¶ De febre ephimera ex soliditate et ex aquis stipticis. Ca. 40.

Quādoq; accidit illis q̄ balneant i aqs stipticitatē facientibus sicut sup aquā vincit virtus aluminis aut dragāti vt vehemēs fiat spissitudo pororum apparētiū: quare ꝯprimūtur eorū vapores: et accidit eis qd diximus aliquoties. et multoties q̄dem perducit ad putredinem.

¶ De signis. Cap. 41.

Significant eā cause. Et qd significat de nigredine cutis q̄si ipa extensa sit preparata preparatione qua preparantur coria et sicut si tāgatur cutis infusa i aq̄ dragāti. et est dispositio in additione caliditatis p⁹ tps id est nō statim ex tactu cutis: sicut in aliis de illis que accidūt ex oppilatiōe poroꝝ. et pulsus ē debilior et minor et vehementioris velocitatis. et vrina est vehemētius alba et tenuis sicut vrina mulieris. et non est in corporibus eorum diminutio. Neq; i oculis eorum profundatio.

¶ Cura. Oportet vt curetur cū propinquitate curationis eorū q̄ sunt ante eos. Veruntñ eis nō datur i potu vinū: nisi post fiduciā vehemētie amplitudinis pororum: nisi sit condensatio parua: fortasse enim tūc aperit eam vinū: et opz vt subtiliatio regiminis ipsorum sit maior: et mora eoꝝ in aere balnei: et balneatiōe eoꝝ cū aq̄ calida maior: et oportet vt tardet inunctio eoꝝ plus

¶ De febre ephimera ex vino. Cap. 42.

Quandoq; accidit ex vino febris ephimera.

¶ Cura eorum est cura ebrietatis. et fortasse indigent solutiōe cum aqua fructuum et similibus et flobothomia et vomitu: et proprie cum perseuerat dolor capitis eoꝝ. et oportet vt ingrediat balneum post declinationem.

¶ De febre ephimera ex cibis calidis. Cap. 43.

Cibi calidi faciūt febrē ephimerā. et sicut illa que ex sole secundum plurimum est cerebralis et in spiritu animali. et illa que fit ex balneo ē cordialis et in spiritu vitali. Similiter illa que fit ex cibo est epatica: et in spiritu naturali.

¶ De cura. Cap. 44.

Cuius curatio est prouocatio cum infrigidantibus noctis. et solutio nature est melior cum siracost et tamarindis. et rectificare epar cū eis que sūt aq̄ endiuie: et oleū et sirupus acetosus et emplastra infrigidātia ex sandalis et camphora et aq̄ ro. et oleo et succo eius et ex succis oleorū infrigiditatis actu. et extinctio cū cibis frigidis et humidis

¶ Principiū smonis de febribus

putridis ꝛ cõplementũ sermõis est i febrib⁹ sãguineis ꝛ colericꝭ
¶ Tractat⁹ scõs ↄtinet cap̃. 68.
¶ Sermo vniuersalis de febribus putridis. Cap̃. I.

Utredo accidit aut pp cibum malũ cuz est ꝑparatus vt putrefiat illud qđ generaꝛ ab eo pp malitiã sue substantie. Aut ꝑpterea ꝙ velociter recipit corruptionez quãuis sit bone substãtie sicut lac. Aut qm̃ est aq̃sus nutrimẽti mali: cuius aquositatẽ recipit sanguis sicut illud qđ generatur a fructibus tardis humidis valde. Aut qm̃ est ex illis q̃ nõ ↄuertũtur ad sãguinẽ bonum: imo remanet humor mal⁹ frigid⁹ quẽ abhorret calor innat⁹: ꝛ succedit ei extrane⁹: sicut ille qui gñatur a cucumere ꝛ citrulo ꝛ piris ꝛ silibus. Aut malitia artificij ei⁹. Aut hora ipsius. Aut ordo eius ſm qđ scis. ¶ Aut pp oppilationẽ prohibentem respirationẽ ꝛ euẽtationẽ propter cõplexionẽ corporis malã cũ nõ põt digestionem facere bonã: ꝛ sunt iterũ ꝟtutes de illis que nõ faciũt i cibo aut humore aliquod pp priuationẽ respirationis humoꝝ: quare dimittunt eum crudum. ꝛ huiusmodi quidẽ cõplexio aut generat hũorẽ malũ: aut corrũpit qđ generat pp abbreuiationẽ suã i digõne: ꝛ quia mouet eum motu pigro: ꝛ iste cause sunt iuuãtes in generatione oppilatiõis generantis putredinẽ. ¶ Aut ꝑpt dispositiones extrinsecas ex aerib⁹ malis: sicut est aer pestilentie. ꝛ aer lacunarum: ꝛ locorum infusorũ in q̃bus madefiũt res vt linum ꝛ aspaltum: ꝛ quãdoqꝫ aggregatur de eis numerus rerũ plurim⁹. ¶ Et plurimũ causarũ putredinis humoꝝ est: aut ꝑpter multitudinẽ hũoris: aut pp grossitudinẽ suã: aut viscositatẽ sui. ꝛ cause multitudis humorũ ꝛ viscositatis ꝛ grossitiei humorũ sũt note: ꝛ iceptio oppilationis est nota. ¶ Ergo qñ fecerint oppilatiões accidit putredo ꝑpter euentatiõis priuationẽ ꝛ qñ fuerit succedẽtes motib⁹ in nõ hora sua sup repletionem ꝛ nauseatiuã satietatez. ex balneatiões silr. Aut sol calid⁹. Aut sumere calefaciẽtia sup repletionẽ: ꝛ dimissio cautele obseruatiõis digõnis i stomacho ꝛ epate ꝛ succurrẽdi defectui si acciderit pp calefactionẽ ãboꝝ in epithimatib⁹ ꝛ vaporationibus. ꝛ putredo q̃dẽ qñqꝫ est cõis corpori. ꝛ qñqꝫ est in membro ꝑpter debilitatem suam: aut propter vehementiã caliditatis sue extranee ꝛ sue acuitatis aut doloris ei⁹. ꝛ humor recipiens putredinẽ: aut ẽ colera talis modi vt ab ea vapor egrediaꝛ q̃ sit subtilis fumosus valde. Aut sãguis talis modi vt euaporet ab eo vapor subtilis. aut flegma talꝭ modi vt illud qđ euaporat ab eo sit vapor spissus. Aut melancolia talꝭ vt illđ qđ euaporat ab ea sit vapor famos⁹ purulẽt⁹. ¶ Et putredo q̃dẽ colere facit tertianã. ꝛ putredo sãguis facit ↄtinuã. ¶ Et putredo melancolie facit quartanã: ꝛ q̃ currũt cursu ei⁹. ꝛ putredo flegmatis silr vt inſtuz facit q̃tidianã ꝛ q̃ currũt cursu ei⁹. ¶ Et sanguis loc⁹ est itra venas. ¶ Colera aũt ꝛ flegma ꝛ melancolia qñqꝫ putrefiũt intra ve

nas:et qñqꝫ extra venas.¶Et qñ putrefiũt extra venas:si nõ est cã alia:neqꝫ ẽ putredo ẽ in aꝑate itriseco qḋ det cordi putredinẽ ꝯtinuã:faciũt ꝑiodos q̃s diximꝰ.Sꝫ vnicuiqꝫ accidũt et eradicant q̃uis flegmatica nõ eradicet q̃n ibi sint reliquie occulte.¶Et qñ putrefiũt itra venas faciũt adherẽtiã febris: ⁊ nõ eradicãt:neqꝫ est ꝓpria ei q̃ eradicat:imo ẽ assidua isepabil̃.sꝫ ei ẽ vehemẽtia ꝑ quã cognoscit paroxismus qui est ei.
¶Et qñ putredo est intrinseca dominãs sup venas oẽs aut super plurimũ eiꝰ qḋ seq̃t ex eis: nõ sunt forsitã additiones ⁊ diminutiones apparẽtes.¶Cuꝫ aũt est ſm ꝯ̃riũ eiꝰ:apparẽt alterationes manifeste.¶Et febris putredis q̃dẽ extrisece nõ eradicat ⁊ redit nisi qñ materiei q̃ putrefit supuenit putredo i tꝑe paroxismi:⁊ fiũt eiꝰ humiditates ex q̃bꝰ pẽdebat caliditas ⁊ r̃soluunt ⁊ egrediũt ex corpe:qñ nõ sũt retẽte i venis: ita vt ꝓhibeat eas illḋ a complemẽto resolutionis ⁊ remaneat cinereitas eiꝰ ⁊ ipsiꝰ terreitas que nõ sunt vehiculũ febris ⁊ caliditatis:sicut vr̃ ḋ dispositione cumulorũ stercoruꝫ paulatim donec fiat cinis totũ deiñ nõ r̃manet caliditas:⁊ qñ nõ remanet in humore adusto ꝑ putredinẽ caliditas:ḋstruit febris quousqꝫ aggreget vice alia ad locũ putredinis.⁊ iam remãserũt i ea reliquie caliditatis ex putredine ꝑria q̃uis non remaneat materia.aut ꝓpter inuentionẽ cause ꝑrie putredinis in materia secũda ſm semitã putrefactõis.Res ergo putredinis resoluit ſm iuẽtionẽ caliditatis nõ deficiẽtis putrefaciẽtis ⁊ resoluẽtꝫ ⁊ faciẽtꝫ cinerẽ ⁊ pertrãseũtꝫ ad vicinũ donec abscidat t̃minũ ⁊ finiat materiã ⁊ non inueniat vicinũ aliḋ ⁊ r̃maneat febꝛꝫ expectãs materiã aliã ⁊ attrahat ad locũ suũ.¶Cũ aũt putredo est intra venas tũc accidit vt sit resolutio ꝯpleta difficilis.⁊ ñ resoluitur putredo per ꝯtinuitatem q̃ est in quibusdam venis cũ aliis ⁊ putrefit oĩs res q̃ vicina est ei:deiñ resoluit ad vicinũ aliud.et iterũ illḋ qḋ cõprehensũꝫ est in venis est vehemẽtioris continuitatis ad cor.
¶Et iste quidem febres quibꝰ sunt paroxismi eradicatiõs ⁊ tẽporis quandoqꝫ dimittũt ordinem suum propter diuersitatem materierũ in multitudine ⁊ paucitate ⁊ grossitudine ⁊ tenuitate:⁊ ꝑꝑ diuersitatẽ i eis in genere:ita vt permutent q̃dam materie:⁊ fiant de genere materiei alterius que diuersificatur in eis in specie:nõ i multudine ⁊ paucitate ⁊ tenuitate et grossitie tm̃.et quandoqꝫ fit ex malitia regiminis egri:aut ꝓpter debilitatẽ eius:aut propter multitudinem sensus eiꝰ.
¶Et paroxismi quidem q̃ eradicantur incipiũt ſm plurimũ cum horripilatiõe:aut frigore aut rigore:⁊ resoluunt per sudorem:⁊ non incipiunt cuꝫ frigore:aut horripilatione ſꝫ plurimum:nisi aut propter frigus humoris:aut ꝓpterea quia humor mordicat lacertos:aut ꝓpter profundationem caliditatis ad interiora redeuntis ad partem materiei:aut propter

debilitatē virtutis: aut pp frigus aeris sicut ꝯtigit tpe hyemis: ꝛ illō qd̄ fit ex mordicatione caliditatꝫ ē digni⁹ vt pporionet ad horripilationē q̄ ad frig⁹ ꝛ plurimū qd̄ accidit ð eo vt sit sicut pūctio acuū i omni mēbro. Uerū rsolutio materiei cū sudore est: qm̄ caliditas putrefiēs vl' putrida resoluit humiditatē ꝛ remanet cinereitas Cū ergo sit illa humiditas nō obsessa i venis facilis fit expulsio ei⁹ p sudorē in poris. ¶ Paroxismi āt iseparabiles minuūtur ꝛ nō eradicant per sudorē neq; icipiūt cū frigore nisi propter debilitatē virtutis: aut pp pfunditatē caloris innati tunc eñ ifrigidant extremitates: et illud est signū malū: et in qbusdam febrib⁹ cōponunt frig⁹ et horripilatio qm̄ materia q̄ putrefit est cōposita ex frigido et mordicatiuo. ¶ Et qñq; cōponunt q̄dā febres putredinis tali cōpositione qua fiant in forma iseparabiles: ꝛ illō est. vbi gratia. qñ incipit humor putrefieri i loco ꝛ cū supuenerit ei putredo putrefit tota ꝛ ꝯsumit ab ea qñ icipit hūor ð gñe ei⁹ āt ñ ð gñe ei⁹ putrefieri: tūc obuiat paroxism⁹ scðs tpi eradicatōis paroxismi primi: deiñ ꝯtinuat paroxismi primi: deiñ ꝯtinuat parorismi ꝛ qñq; ꝯponunt feb. putres ita ꝛ qñq; ꝯponunt feb. putredis modis aliȷ̄s compositis quos distiguā i capitulis suis. ¶ Et paroxismi q̄dē febriū plōgant qñq; ꝛ abbreuiant. ¶ Prolongatio eorū est ergo aut pp grossitudinē materiei ꝛ viscositatē ei⁹ et multitudinē ei⁹: aut ipsi⁹ quietē: aut pp debilitatē virtutꝫ: aut pp debilitatē sensus: aut pp spissitudinē pororum quare nō resoluit humor. ¶ Et eoꝝ abbreuiatio est ppt ꝯria eoꝝ. ¶ Et paroxismi iteꝝ festināt ꝛ tardāt. ¶ Et tarditas eoꝝ est: aut ppea q: eorū materia est pauca: aut tardi motus ad minerā putredinis pp grossitiē suā: ꝛ hoc q̄dē est sicut materia q̄rtane. ¶ Et velocitas eoꝝ est: qm̄ ipa est multa sic̄ est flā: nisi sit vitreū qm̄ paroxismi ei⁹ qñq; tardāt: aut subtilis sic̄ colera. ¶ Et deteriores q̄dē febres sūt iseparabiles i q̄b⁹ putredo est itra venas: deiñ ille q̄ eradicant i q̄b⁹ est putredo i toto corpore: aut in ptib⁹ cordis. ¶ Et paꝝ q̄dē accidit senib⁹ febris valde accēsa pp frig⁹ ꝯplexionis eoꝝ ꝛ paucitatē carnis ipoꝝ. ¶ Pulsus vo dispōnes diuersificant i febrib⁹ putredinꝫ fm̄ diuersitatē earū i generib⁹ suȷ̄: ꝛ fꝫ diuersitatē speciei vni⁹ earū i vehemētia ꝛ debilitate: ꝛ in fortitudie accidētiū ꝛ ðbilitate eoꝝ. ¶ Et qñq; accidit ei durities: aut pp apa calidū vehemētis extēsionis: aut ppter apa calidū in mēbro duro: aut pp vehemētiā siccitatis: aut cū dominat frig⁹ in principȷ̄s.

¶ Et qñq; fit lenis pp materiā lenē flegmaticā et sanguineā. et propterea q apa est in membro leni sicut illud qd̄ est i epate: et peripleumonia: et lithargia: aut propter humorositatē cum expectat qñ vult vt sudet. ¶ Et pulsus quidem fit in principio paroxismoꝝ debilis coartationis pp aduētū virtutis super materiā et occupationem eius in mūdando ꝛ euētando.

¶ De sermone vniuersali de signis febriū putredinis. Ca. ij.

Significant

Significāt feb. putredinis aduēt⁹ cārū añcedētium eas: ⁊ ꝓprie qñ nō est in eis cā ꝑmitiua. ¶Et pulsus ⁊ anhelitus cui⁹ ɔstrictio est velox qm̄ necessitas ē ad mūdificādū vehemēs valde. ⁊ ē caliditas mordificatiua ñ suauẜ sicͤ ē caliditas ephimere feb. ¶Et plurimū q̄dē febriū putredis añcedit almelileṫu. ⁊ almelileṫu q̄dē ē dispositio cui admiscet caliditas ñ ꝑueniēs ad h̄ vt sit feb. ⁊ associat ei lassitudo et pigritia et alices ⁊ salt⁹ ⁊ cōmotio sōni et vigilie ⁊ ɔstrictio āhelit⁹ ⁊ tēsio venaꝝ ⁊ hypocūdrioꝝ ⁊ dolor capitẜ ⁊ pulsatio capitẜ. Cū ḡ ꝓlōgat: facit cadere i febres putredis: aut facit accidere debilitatē ⁊ citrinitatē coloris. et qñq̄ associant almelileṫu añcedēti febres multitudo supfluitatis ⁊ muc⁹ nausea ⁊ vrīa plurima ⁊ egestio plurima putrida ⁊ ḡuitas capitẜ ⁊ excitatio. ⁊ accidit frequētia i pulsu nō a cā intriseca: imo ex labore: aut ira aut aliis. Cū ḡ accidit in eo coartatio tūc iā ꝑuenit paroxism⁹. ⁊ coartatio q̄dē ē ībmersio puls⁹ ⁊ paruitas diuersi in q̄ accidūt psatiōes magne: fortes: ⁊ nō est velocitas ei⁹ fortẜ. ¶Sȝ diuersitas i pricipio ⁊ in augmēto ē ex ꝓꝑetatib⁹ sigāntib⁹ putredinē: ꝙuẜ nō appeat in tertiana pluria apparitione ꝑp leuitatē materiei. ¶Et ꝺ signis q̄dē ꝙ febris sit putrida ē euo periodi prie sudoris ⁊ humectationis. Ephimera em̄ est ecōtrario illi⁹: iȝ in initio sit in tertiana ꝑp leuitatē ꝑdictā vt sit silis ephimere q̄ tñ ephimera nō ꝑmutat ad putredinē. et si fuerit augmētū ei⁹ ñ ꝑmixtū nō ꝓportiōatū nō sile. ¶Et plixitas augmēti iterum sigat qꝺ ipa ē putrida. ⁊ additio pl⁹ i magnitudine ſm ꝓcessionem sigat augmētū. ¶Ampli⁹ si est inꝑpollata icipit cū rigore aut horripilatiōe ⁊ dimittit ſȝ plurimū cū sudore ⁊ hūorositate ⁊ resoluit cū paroxismis: aut est isepabilẜ cū tpe. ¶Et nō ē silis ephimere i vrīa ⁊ pulsu ⁊ ɔplemēto mūdificatōis ⁊ q̄ete accidētiū. ¶Et plurimū q̄dē putride sit accñtia pluria ex siti ⁊ dolore capitis ⁊ nigredis ligue: ⁊ ꝓprie apatū: ⁊ mltiplicat inq̄etudo ex āgustia et agitatione vehemēti quā facit pugna materiei et ꝟtutẜ: qñq̄ em̄ eleuat materia: ⁊ qñq̄ ɔsurgit ꝟtus. ⁊ pl⁹ silr qñq̄ tēdit ad magnitudinē et fortitudinē: et qñq̄ ad puitatē ⁊ ꝺbilitatē ⁊ coartationē. ¶Durities āt fit qñq̄. et nō opȝ sp vt sit nisi sit cū febre apa durū i q̄cūq̄ mēbro sit: aut apa in mēbro duro quāuẜ nō sit durū: aut iam acciderit potus aq̄ frigide: aut aliq̄d aliꝺ ꝺ illis q̄ indurēt pulsū de illis q̄ dicunt in libro plsuū. ¶Diuersitas āt in pricipio et augmēto ē ex ꝓprietatib⁹ febrẜ putride. et de significatiōib⁹ ei⁹ fortib⁹ ꝙuẜ nō appareat i tertiana plm̄ ꝓpter leuitatē materiei. et dum nō sit pl⁹ fortis: et nō sit velox velocitate predicta: tūc febris adhuc est ephimera: ⁊ nō ꝑmutatur ad putredinē. ¶Et ē vrina i pricipio indigesta: aut parū digesta: ⁊ fortasse est acuta. ¶Et scias ꝙ a febrib⁹ acutis interficiētib⁹ raro fit euasio: nisi cum contractione membri.

¶ Et qñq; alleuiatur febris post quietē apatis in pleuresi ꝛ sili bus: tūc scias ꝙ de materia remansit aliquid: et ꝙ materia declinat ad locum vbi apparet dolor.

¶ De signis inseparabilibus. Cap. 3.

In continua est diuersitas pulsus q̄ est ſm febrē apparens valde. et est in p̄mo ei⁹ nō hn̄s odorē: neq; pōd⁹. et ꝑseuerat: et non separat post. 24. horas. ¶ Et non associat ei qđ diximus de dispōnib⁹ eradicabilib⁹ ex antecessiōe rigoris et aliīs. ¶ Et de illis q̄ significant eā est cuius assiduitas ꝛ vehemētia diuersitatꝫ dispōnis ei⁹ apđ augmētū: minuit eīn qñq; et augetur vice alia.

¶ De rebus in quib⁹ differūt febres putredinis: ꝛ in q̇b⁹ cōmunicant. Ca. 4.

Febris q̄ est ꝑꝑ putredinē colere mot⁹ est tertianus siue sit mot⁹ p̄ricipij paroxismi aut p̄ricipij vehemētie: nisi species ei⁹ q̄ dr̄ adusta cui⁹ mot⁹ est occult⁹ valde: et est sic inseparabilis conclusa. ¶ Et tertiana q̇dē pura est acuta ꝑꝑ subtilitatē materiei. et ei⁹ caliditas magna mordicatiua ꝑꝑ fortitudinē colere. Sed est salutifera: ꝑꝑea ꝙ colera est leuis sup naturā: et qm̄ ipsa facit qetem. Tertiana ꝟo nō pura ē lōgiorꝫ spatij q̄ꝫ pura. ꝛ pura quidē raro ꝑtrāsit septē periodos nisi ab errore. ¶ Cōtinua qñq; ꝯsumit in hebdomada. ¶ Et illa q̄ ē ex putredine sanguis est ꝯtinua insepabilis. et ei⁹ calor est plurim⁹ cōis cū lenitate nō cū mordicatiōe colere. ꝛ qñq; ꝑuenit ad statū in quatuor dieb⁹. Flegmatica accessionē faciens oī die ē leuꝫ calitatꝫ ꝑ ꝯpatiōnē ad colericā lōgā ꝑꝑ viscositatē materiei: ꝛ frig⁹ ei⁹ ꝛ mltitudinē ei⁹. ꝛ ē magni tiorꝫ: qm̄ hꝫ ꝑuū spatiū iterpollatiōis et qetis. ꝛ qm̄ ipa associat corruptioni et đbilitati ī ore stomachi q̄ nō excusat: ꝛ illđ ē de illis q̄ attrahūt acchtia mala ex sincopi ꝛ pulsu cordꝫ et casu appetit⁹. et q̄ đ ea est iseparabilis ē res magis silis ethice: si n̄ eēt lenitas puls⁹ quāuis qñq; fiat dur⁹ ēt. et quātū ē min⁹ pura ē minorꝫ et breuioris paroxismi nisi declinet cū ꝑuitate sue puritatis ad malitiā. ¶ Quartana aūt est nō acuta ꝑꝑ frig⁹ materiei: lōga ꝑꝑ illud. et fortasse extēdit q̄ de ea pura nō ē anno vno. et nō pura ē breuioris spatij. Uerū: ī ea nō ē timor qm̄ qetē facit ī spacio lōgo: et qm̄ ipa nō est talis acuitatis quam sequunt acchtia vehemētia. ꝛ q̇rtana q̇dē et tertiana assidua ꝛ interpollata cōsumunt ꝑ vomitū et solutionē vētris: et aut sudorē aūt ꝓuocationē vrine. In cōtinua āt ꝯsumit ꝑ hui⁹ fluxū sanguinis nariū. ¶ Et scias ꝙ principiū ꝓlongat in tertiana: et stat⁹ ī cōclusa. et decliatio ī incessiua. et stat⁹ et declinatio in ꝯtinua. et stat⁹ et declinatio in q̇tidiana: quāuis raro inueniat q̇rtana cōtinua: et quotidiana integre eradicationis.

¶ Et febres q̄ nō curant ſꝫ qđ opꝫ et ꝓprie apostemose cōuertunt ad arefactionē: et ꝓprie ī febrib⁹ acutis in q̇b⁹ opꝫ vt patiētes eas cibent. et nō cibant propter intentionem vt perue-

niat natura sup materiã. Aut opz vt det i potu aqua frigida et nõ dat in potu pp intẽtionez vt nõ fiat cruda: et nõ succurrit cũ extinctione alia. Quoniaz si fuerit alia intẽtio quod dictu ri sum⁹ in cibatione: et dãdo i potu aquã frigidã fortior dua rũ intẽtionẽ pdictarũ pmittat super eas ambas et dimittat obseruatio illarũ duarum.

¶ De significationib⁹ accidentium. Cap. 5.

Scias q acceptio significationũ febriũ ẽ ex regimie ancedẽte et qũo fuit. et ex dispositiõib⁹ antecedẽtib⁹. et ex regionib⁹: et tpib⁹: et ex etate: et cõplexione: et ex pulsu: et vrina et vomitu: et egestiõe: et fluxu sanguis nariũ. et ex dispositõe febris i rigore: et sudore: et qlitate caliditatis. et ex paroxism: ex dispositiõe appetit⁹: et ex dispositiõe anhelit⁹: et ex õiũctis: sicut dolore capitis: et vigilijs et alienatiõe: et inqetudine: et alijs. ¶ Febrib⁹ eñ adsunt accidẽtia ex qb⁹ significant dispositiões earũ de qb⁹ sunt accidẽtia significãtia magnitudinẽ earũ: et iparũ paruitatẽ: sic qualitas caliditatis et quãtitas ipsi⁹. et de ea est q est mordicatiua vehemẽter ex q prius inuadit vsq ad finez suũ. et de ea est que mordicat in primis: deinde minuitur propter resolutionẽ materiei et lenitur. et de eis sunt que mordicãt. et de eis sunt quarũ caliditas est humida. et de eis quarũ caliditas est sicca. ¶ Et sunt accidẽtia q significant genus earũ sicut accidẽtia propria cũ tertiana: sicut pricipiũ paroxismi cũ põctione et mordicatiõe caliditatis in eo. ¶ Et accidẽtia sigãtia malitiã earũ sũt: sicut iqetudo et alienatio et vigilie. ¶ Et accidẽtia significãtia digestionẽ et indigestionẽ sũt: sicut illd qd dixim⁹ de dispositiõib⁹ vrine. ¶ Et accidentia q signt crisiz q dicem⁹. ¶ Et accidẽtia q signt sospitatẽ et õuũ eius et dicem⁹ oia illa. ¶ Et forme isũt iudicia pluria: sicut ille cui⁹ õuertit color ad plũbeitatẽ ex albedine et viriditate: et sigt frigiditatẽ hũorũ et paucitatẽ coloris innati aut excitatione et inflãmationẽ: sicut accidit et cui⁹ cã ẽ satietas nauseatiua. et sicut velocitas tumitiõis faciei et tornatilitas ei⁹: et tenuitas nasi: et significãt aut vehemẽtiã caliditatis: aut subtilitatẽ hũoris et velocitatẽ resolutiõis eorũ: pp amplitudinẽ pororũ et mot⁹ i seipis: et exit⁹ eorũ a õsuetudie: aut cas⁹ eorũ hñt sigatiões et res de illis qs dicem⁹. ¶ Et accñtiũ febriũ qdã sũt qrũ hora ẽ hora stat⁹: sicut aliẽatio et õmixtio mẽtẽ pp inflationẽ capitis. et de illis sunt qrũ hora ẽ pncipiũ: sicut horripilatio et frig⁹: et sicut pfũditas sõni q õsequit plurimũ pncipiorũ febriũ pp debilitatẽ cerebri: et declinatio caliditatis ad interiora corpis: vbi ẽ mã et multitudo vaporũ eleuatoruz ab eo p õmixtionẽ icipiẽtẽ i corpe vsque q resoluit eos inflãmatio: et adiuuat illd frig⁹ cerebri i seipo et frig⁹ humoris q vult putrefieri et calefit. ¶ Et res ex qb⁹ scit dispõ febris et ex q specie fit sunt. Dispositio febris i acuitate sua: et sua leuitate. et dispositio febris in hoc q ipa accidit a causis pmitiuis et antecedentib⁹ secundũ

conditionē predictā. ⁊ dispositio febris adherētia sua et eradicatione. Et dispositio febris i acuitate sua cū rigore ⁊ frigore ⁊ horripilatiōe: aut ei⁹ ꝯtrario ⁊ qđ ē ex eo. ⁊ dispositio febr̄ i diuisione sua cū sudore plimo aut pauco. Aut dispositio ꝓteriti regimis: ⁊ etas: ⁊ forma: et tps: ⁊ ars: ⁊ dispō puls⁹: ⁊ vrie.

¶ Sermo đ rigore ⁊ frigore et horripilatiōe ⁊ fractiōe. Ca. 6.

Horripilatio ē dispositio i q̄ iuenit corp⁹ ꝓdiuersitatē in frigore ⁊ pūctiōe i cute ⁊ lacertis. et añcedit eam pigritia et fractio. et q̄si fractio ē maneries ei⁹. ¶ Frig⁹ aūt est vt sentiat i mēbris suis et dorsis lacertoꝝ suoꝝ frig⁹ puꝝ. ¶ Rigor ꝓo ē vt nō possit ꝯtinere mēbra sua ex ꝯmotione ⁊ tremore euenięte i eis ⁊ motib⁹ inuoluntariis. ⁊ fortasse ē frig⁹ forte. ⁊ nō fit rigor fortis sicut i febrib⁹ flegmaticis ⁊ q̄rtana. ⁊ de causis vehemētie frigoris ē vehementia ꝩtutis expulsiue i lacertis. ⁊ ꝑꝑ illđ quāto cā frigor̄ ē viscosior: ē rigor vehementior. ¶ Et sāgu̅ submergit̄ cū rigore ad iteriora. ¶ Et scias ꝙ hūor frigidus ē qet⁹ qm̄ iā ꝯsueuit mēbrū in q̄ ē: ⁊ q̄escit passio ei⁹ ab eo: q̄re nō sentit̄ frig⁹ ab eo. Cū ergo mouet̄ ⁊ spargit̄ sparsiōe plima aut pauca ꝑꝑ aliquā cārū. s. ꝑꝑ caliditatē separātē aut aliđ patit̄ ab eo mēbrū qđ erat nō occurrēs ei ⁊ sentit frig⁹ ei⁹ ꝑꝑ cām ꝯplexiōis diuerse. ⁊ tu q̄dē sciuisti hoc i radicib⁹ vniuersalib⁹ sciētie medicie. ¶ Et mlt̄oties q̄dē accidit a flegmate vitreo sparso i corpe rigor n̄ ꝑducēs ad febrē. ⁊ q̄nq̄ sunt ei periodi: ⁊ n̄ ē fortitudo ei⁹ fortitudo rigoris ꝑducētis ad febrē. ⁊ mā q̄ facit lassitudinē rigoris ꝑ paucitatē suā facit rigorē ꝑ suā multitudinē anq̄ putrefiat: nā si nō putrefit: nō ꝑducit ad febrē, et q̄nq̄ accidit frig⁹ ⁊ rigor ꝑꝑ subuersionē caloris i corpe cā cibi: ⁊ q̄ sūt ei similia. ¶ Et rigor ⁊ frig⁹ añcedūt febres: qm̄ humor crud⁹ effundit̄ ad lacertos i principiis ⁊ nocet frigore suo ꝑ ꝯparationē ad lacertos: deinde cū icipit putrefieri incipit calefieri. ¶ Et q̄nq̄ añcedit rigor febres ꝑꝑ mordicationē hūoris ⁊ fortitudinē ꝩtutis expulsiue q̄ est in lacertis sicut excutit̄ hō effusiōe aque calide valde sup cutē: ⁊ ꝓprie cū ē sallsus. ⁊ fortasse fit nocumentū ei⁹ qđ mordicat eā vt refugiat calor innat⁹ ad īteriora et dominet̄ frig⁹: quare fit cū mordicatiōe caloris frig⁹ quasi frig⁹ dominet̄. et mordicatio q̄dem caloris est apđ panniculū tegentē interi⁹. ¶ Et q̄nq̄ accidit rigor ꝑpterea q̄ refugit calor ad interiora: sicut fit in apatibus intrinsecis. et q̄nq̄ significat rigor ⁊ horripilatio sanitatē in febribus inseparabilib⁹: qm̄ significant ꝙ materia expellit̄ i venis ⁊ egreditur. Uerū q̄n non est cū digestiōe ⁊ i hora cretica et nō sequit̄ eā leuitas est significatio ꝙ expulsio illi⁹ quātitatis nō est: qm̄ ꝩt⁹ ē vincens imo qm̄ materia multa expellit̄ ꝑꝑ multitudinē suā. et de rigor̄ ē q̄ significat mortē: et est ille quē sequit̄ debilitas virtutis et casus caloris inati et siccitas. ¶ Horripilatio vero fit ex causis paucioribus causis rigoris. ¶ Et cōmotio aie et periodi indicat pe

riodū.et senū quidē febres sunt sepulte. ¶Et qñq3 est causa i lōgitudinē febris grossitudo i visceribꝰ quare resupinet febriēs et extēdat pedes suos et tāgantur viscera sua. ¶Et qñ denigratur ligua febriētis cū alleuiatione febris tūc febris eiꝰ est sepulta. ¶Et qñq3 associat febri paralysis: ꝙ curet febris in pmis. Et de eis que conueniunt illis ē syrupus acetosus pmixtus cū geleniabiz et aqua ciceris cū oleo si tolerat fe. et rasio capitis est ex eis que inspissant cutem eiꝰ quare reuertuntur vapores et fit fortis febris.

¶De intentione ad curationes vniuersales febriū putredinis. Ca.7.

Scias ꝙ intētio in medicādo has febres: qñq3 vertit ad ptē febris q̄re est necessariuz vt infrigidēt et humectēt. et qñq3 ad ptē materiei: vbi necesse ē vt maturet vel digerat: aut necesse ē vt euacuet. et digō q̄dem in grossa. est eq̄tio eius cū subtilatiōe. In subtili ē equatio eiꝰ cū ingrossatiōe. et qñq3 ꝯria sūt illa q̄ req̄rit febris de infrigidatiōe: et illd qd req̄rit humor de digōne et euacuatiōe et resolutiōe. Qñq3 em̄ ē digestiuū ⁊ euacuatiuū calidū: imo est fz plurimū ita: et tūc opz vt obfuet magis timorosa et vna duaꝝ reꝝ: et fortasse ꝯriū ē illud qd ꝯuenit febri de infrigidatiōe cum eis q̄ sunt: sicut melones indi et reliq̄ olera ei qd cōuenit materiei de minoratiōe: q̄re phibet illud dare ea in potu nisi vbi nō ē materia: et oīno solicitudo sit vt postponat aq̄ fructuum vsq3 ad hebdomadā: ⁊ sit ꝯtētꝰ aq̄ ordei: et omnes fructus nocēt febricitantibus cum ebullitiōe sua et corruptione sua i stomacho: et multoties q̄dē iuenit res q̄ digerit subtiliat et infridat cū euatiōe sicut sirupꝰ acetosꝰ. ¶Et scias ꝙ feb. qñq3 ē tāte vehementie et acuitatis ꝙ nō lz vti regimie cāe imo indiget infridatiōe vltia et pprie cū nō inuenis ꝟtutē fortez resistētē tolerātē. ¶Qd si iuenis eā resistētē tolerāte: abscide cāz et expelle hūorē: et abscide cibū et nō infrides infridatione q̄ phibeat resolōnē. ¶Qd si iuenis virtutem deficientē: sis occupatꝰ in equādo ꝯplexionē ꝯriā ei q̄re infrida eā: et viuifica ꝟtutē cuz cibo. ¶Cūq3 fit fortis p viuificationē suā et vincit ꝯriū suū redi ad cām. ¶Et cum tu infridas de istis febribus: tūc infrides eā cū eo i q̄ sūt stipticitas et exiccatio sicut sūt trocisci infridātes: nisi pꝰ purgationē et euationē. ¶Et scias ꝙ cura. febris putrid ē diuersa a curatiōe feb. ethice. Curā em̄ ethice ē ꝯtēta sup ꝯrietatē egritudinis. et curatio febris putride nō ē ꝯtēta sup ꝯtrarietatē egritudinis tātum: imo super abscissionē cause eius: ꝙ ꝯnis illd qd est conueniēs egritudini et cibatiōi sit amicū ꝟtuti ex pte sui scz ꝟtutis: et inimicuz ꝟtuti ex pte: qm̄ est amicum inimico eiꝰ: et est materia: quare ē adiuuās vtrunq3 eaꝝ: ꝙpobrē indigemꝰ in regimine eiꝰ canone et nos singulare ca. ei si deus voluerit faciemꝰ. ¶Scias ꝙ nō est tibi possibile curare febrē nisi cognoueris eā. ¶Quod si ignoraueris tunc subtilia regimen. ¶Et puide ne occurrat paroxismo nisi ventrē habeat vacuum.

et sicut curetur frig... [illegible] ... dās prius cognosci...

¶Et nō moueas ī die poxismi aliqd ꝙtū possibile ē tibi: neqȝ cures febrē. ¶Et opȝ vt obser= ues ī oib⁹ illis dispōnē ꝟtutis. ¶Qđ si fuerit fortis ꝛ fuerit il qđ qđ vīcit sāguis: aut cū hūore q̄ vicit sāguis: tūc flōmia ē ma= gis ꝯueniēs: ꝛ ꝑprie cū vrina ē rubea grossa ꝟl citrina ignea ex q̄ timeat apđ flōmiā victoria co lere ꝛ acuitas ei⁹. ¶Deide fac seq̄ flobothomiā solutionē ven tris subtilē: ꝑpe si fuerit illic sic citas cū eis q̄ sūt sicut aq̄ ordei ꝛ alsiracost pauco: ꝛ aq̄ ordei cū sirupo acetoso. ꝛ si nā nō fue rit lēis adde ī eo qđ ē sicut sira cost qđ sit sicut sirup⁹ vio. ¶Et sit vltimitas lenificatio: nō flu= x⁹ vētris: ꝛ nō solutio laboriosa ¶Et magȝ dilectū ē apđ me ad ministratio clysteriorū ꝫm vlti mitatē q̄ idiget ꝟtute. ꝛ de cly sterib⁹ cōis iuuamēti lenib⁹ est clystere factū ex oleo violato: ꝛ succo folior̄ sicle: ꝛ vitello oui ꝛ zuccaro ru. ꝛ baurac. ¶Cū er go lenieris hac lenificatiōe: for tasse idigebis eo debiliore ꝙ̄ il lđ q̄ idiguisti ī pricipio: ꝛ illđ ē qn̄ nā est obediēs. ¶Deide fac ipȝ seq̄ ea q̄ vrinā ꝑuocēt sicut sirup⁹ acetosus decoct⁹ cū radi ce apij et similib⁹. ¶Deide fac ipȝ sudare ꝛ apimeat⁹ cū illis ī qb⁹ nō sit calor fortis: sicut cum inūctiōe ex oleo camomillo ꝛ fricatiōe cū vino albo: ꝛ cū aq̄ dulci tepida. ¶Et si febris fue= rit acuta ꝟl īuenis excusationē ab iūctiōe ꝛ ēbrocatiōe. ¶Qđ si īuenis hūorē ī primis declina= re ad stōachū fac vōere cū eis ī qb⁹ ꝟl sit diuersitas ꝯsuetudis: imo cū eis q̄ sūt sicut sirup⁹ aceto s⁹ cū aq̄ calida cū nā mouet hūrē ad vōitū et non diuersifices eā. ¶Qđ si fuerit illic declīatio ad ītestina et sēseris rugitū ꝛ descē sū fecis: tūc adhibe qđ soluat vē trē. ¶Et ꝓhibe eū a sōno ī pri cipijs febriū ꝑprie qn̄ est horri pilatio aut frig⁹ ꝛ rigor: qm̄ ꝓ= lōgant sup eū frig⁹ ꝛ rigor. ipa nāqȝ reprimūt materias si fue= rit, eūtes ad q̄dā viscera: ꝛ ꝓhi= bēt digestionē hūorū. ¶Apud declinationē ꝟo ē iuuatiu⁹ vale de: ꝛ. fortasse ꝟl nocet apđ statū: ¶Et ꝟl ꝓhibeas ei aquā frigi= dā: nisi fuerit hūor: q̄ ē ī eo cru= d⁹ et grossus: tūc eīn ꝓhibet di gestionē. ¶Et scias ꝙ qn̄ flobo thomia iuuat: deide vteris via mala tunc ꝟl purgat. ¶hūoris aūt colerici digestio ē vt ꝯuer= sus a subtilitate fiat spissus. et aq̄ q̄dē frigida facit illđ. Nisi sit stōach⁹ aut epar debile: aut fri gidū. Aut sit ī viscerib⁹ aposte ma. aut sit ī viscerib⁹ dolor. aut sit cōplexio ei⁹ pauci sanguis. Aut caliditas ei⁹ inata debilis quare debilitat post potū aque frigide. Aut sit nō ꝯsuetus pota re aquā frigidam: sicut illi qui sunt de regiōe calida: isti enim spasmāt velocit: ꝛ associat eis singult⁹: ꝛ extēuat⁹ ē de hac sū ma. ¶Ubi aūt materia calida. aut grossa iā digesta est. et cor pus est carnosū. et caliditas ī= nata exuberās: ꝛ virt⁹ ē fortis: et viscera sana. Nō frigida cor̄ complexio radicalis. Non īsue ta aque frigide: imo assueta aq̄ frigida valde: tunc aqua frigi= da est melior res Multoties ei adiuuat ad expellēdum mate= riā cum solutione nature: aut ꝑ vomitum: aut per vrinam: aut ꝑ sudorem: aut ꝑ omnia illa: qua=

re fit statim vt sanet. ¶Et quā=
doqꝫ dat i potu medic⁹ de aqua
frigida infirmo quātitatē pluri
mā adeo donec color eius fiat vi
ridis ꝛ tremat q̄ sit saltē pueniēs
vsqꝫ ad eminā vnā ꝛ dimidiam.
et fortasse conuertit febris ad
flegmaticā . et fortasse cōfortat
natura et expellit materiā cū su
dore ꝛ vrina ꝛ fluxu vētris: ꝛ ē sa
nitas. et quādoqꝫ iterꝫ sunt q̄dā
prohibentia: deinde timet mali
tia caliditatis ꝛ sitꝫ ꝛ existimas
ꝙ perueniet per eā ad ariditatē
vel extenuationē: nō ꝓhibeas
aquā frigidā. Nā additio apo=
stematis ꝛ cruditas eius melior
est ꝙ̄ extenuatio. ¶Et sirupus
quidē acetosus quādoqꝫ etiā se
dat sitim et icidit et soluit ꝛ no
cumētū ipsi⁹ apostematis nō est
plurimū sicut nocumentū aque
et nō est ei vis aggregādi ma=
terias ꝛ ispissandi eā. et similit
iuleb plurime cōmixtiōis. ¶Et
cum nō licet vt bibat aquā frigi
dam ꝛ fit audax p eā timeat qꝺ
nō faciat accidere cōstrictionē
pororꝫ: quarta fit cā febris alte
ri⁹: cū euētu oppilatiōis alteri⁹
ꝛ fortasse erit vehementior pri=
ma. et quando obuiat membro
debili corrumpit operationem
eius. et multoties facit degluti
nationem difficilem. et facit dif
ficultatē anhelitus. et facit acci
dere tremorem: et spasmū: et de
bilitatē vesice: aut renis: aut co
lon. ¶Et ille quē plurimū opꝫ
ex eis ꝓhibere a potu aque fri=
gide est cui nocet i sanitate sua
imo cū videris calefactionē for
tem ꝛ complexionē calidā et sic
cā ꝛ euacuaueris: tūc quandoqꝫ
condecēs infusionem fieri i aq̄
frigida apō declinationē et ap

tionē digestionis et euacuatio
nem humorꝫ. et non est malum
vt administret balneū. et potus
vini cōmixti subtilis ꝛ inunctio
cū oleis lenificātib⁹. ¶Et cū ad
ministraueris canones p̄dictos
i pricipio accidentiū febris: tūc
opꝫ post illud vt tu occuperis in
digestiōe ꝛ eūone q̄ nō est ſm se
mitā minoratōis et desiccatiōis
et iā diximꝰ eā: imo ſm semitaꝫ
abscissiōis cāe. ¶Et nō euacues
materiā indigestā i calido aut
frigido: nisi ꝓpter necessitatē.
Fortasse eñ multiplicat eūo hu
moris ñ pueniēs ad statū ꝑ di=
gestionē vt eūet. ꝛ fortasse nocet
eūo maturatiōi. et fortasse pmi
scet cū ea malignū cū bono pro
pterea ꝙ mouet malignū absqꝫ
digestiōe sua. ¶Et tu nō auscul
tes viꝛ q̄ existimabat ꝙ ītētio in
digerēdo est subtiliare: ꝛ humor
calid⁹ ē subtilis: q̄re nō ē neces=
se vt subtiliet. ¶Res eñ sicut di
xit: imo ītētio i digerēdo ē eq̄re
substātiā materiei: ita vt fiat p̄=
pata ad expulsionē facilē. ꝛ sub
tile ibibitū ꝛ grossuꝫ fixū ꝛ visco
suꝫ adherēs totū illꝺ ñ ē ꝑpara
tū ad expulsionē facilē: imo ē ne
cessariū vt ispisset subtile: ꝛ sub=
tiliet spissū paulatiꝫ: ꝛ icidat vi
scosū. ¶Et si vir iste nō audiuis
set i sermōe ātiquorꝫ de digōne
aliq̄d anq̄ dixissem⁹ illꝺ ꝛ reme
moraret dispositiōis digōis hu
morꝫ fixorꝫ. s. q2 q̄ de eis subtilis
est idiget vt ispisset: ꝛ q̄ ꝺ eis spis
sus ē īdiget vt subtiliet: oporte
ret vt sciret hoc ꝑ illud. ¶Et q2
nō oportuit vt i seipo ꝯsideraret
ꝛ diceret: q̄re vrīe i febrib⁹ acutꝭ
ñ hñt i pncipijs eaꝝ sedimē dei
de fiunt habētes sedimē: ꝛ an se
dimē laudabile est al⁹ q̄d nisi hu

mor faciens egritudinē q̄ iā di
gest⁹ est. Quare ergo nō expellit
i pncipijs egritudinis ad salu=
tē si est subtilitas vltimū qđ itē
dit in digōne: ergo necessariū ē
vt sit i pncipio febriū sanguinis
et coler sedimē laudabile. ¶ Si
āt nature nō est possibile expel=
lere illā supfluitatē nisi post ho
rā in qua fit pparatio ad expel
lēdū i vrina: tūc silr opz vt sciat
q̄ arti euacuare humorē ah illā
horā in q̄ appet digō in vrina ē
incōueniēs aut difficile malum
et fortasse mouet et n̄ operat vl
time. et fortasse miscet malignū
cū bono. ¶ Et eēt meli⁹ hoī huic
vt bene opinaret de illis q̄ fue=
rūt sicut Gal. et hyp. in eis que
scripserūt đ hoc: et valde attēde
re: et tūc rđiret ad ꝯdictionē: q̄
ois ꝯdictor i primis cuz est sup
veritatē est excusat⁹: verū meli⁹
eēt ei vt nō ꝯsideraret in cōside
ratione sua. ¶ Et opinor qđ ra=
ro huic viro acciderūt expimen
ta que pfuerūt i hoc caplo et ac
q̄euit in eis. ꝛ hmōi q̄dē experi=
mētis q̄ nō sunt sm canones ac
cidit eis vt nec vnū valeat: et ac
cidit eis vt nec vnū eoꝝ sit signū
hoc nāq̄ est ꝯueniēs. ¶ Cū aūt
materia est plima mobilis: per
mutabilis de mēbro ad mēbrū:
ꝛ existimas q̄ nō est spatiū i di=
gōne ei⁹: aut fortasse accidit ex
ea apa pleureticū ꝛ aliđ sidimit
tat: faciet cadere in timorē ante
tps in q̄ expectat digō eq̄lis pro
cul dubio: tūc est necessaria eua
cuatio ei⁹. Timor em̄ in hoc est
minor q̄ꝫ timor i illa: ꝛ cū hoc nā
mouet ad expellēdū eā pp mul=
titudinē sui nocumēti. Cū ergo
adiuuat natura: ꝯuenit ei adiu
toriū vltimū: q̄re n̄ est excusatio

ei⁹. ¶ Et scias q̄ flobothomia
q̄n̄ ē itētio sanguisn̄ ē ex gn̄e ei⁹
in qua expectat digō expectatō
ne q̄ ē in solutiuis: et nō expecta
tur digō nisi in hūorib⁹ alijs: ꝛ
cū postponit flobothomia i pn
cipio egritudis nō apli⁹ est ei i
tētio: et fortasse iterficit p aduē
tū debilitatis ꝟtutis. et silr si ti
mes victoriā hūoris: magis ne=
cessaria cautela ē euacuatio: ꝛ si
nō ē digest⁹ nō moueas nisi i pn
cipio. Apđ statū ꝟo nō moueas
aliq̄d donec vincat nā et digerat
ꝛ si ipa nō mouet: moue tu hora
mot⁹ ei⁹ et si ipa mouet: aut mo
uit: tūc dimitte eā ꝛ opatiōe ei⁹
ꝛ hoc ē illud qđ noiauit hyp. fu
riositatē vbi dixit. Opz admini
stret medicia solutiua postq̄ꝫ di
gerit egritudo. In pncipio aūt
egritudis nō opz vt admistret il
lđ nisi egritudo sit furiosa: ꝛ for
sitan nō est sm plm furiosa: ꝛ ta
lis est ista eūatio necessaria q̄ n̄
est i hora sua sicut cibatio neces
saria q̄ nō est in hora sua: ꝛ ppor
tio isti⁹ euacuatōis ad cessandū
ex malitia materie ē sicut ppor
tio illi⁹ cibatiōis ad phibēdum
ꝟtutē a casu suo. Cū ergo exer=
ces euacuationē tūc ꝯsidera ho
rā iterpollatiōis: aut horā ipi⁹
tpis: aut frigidiorē horā q̄ ē in
die. ¶ Et nō euacues p fluxū vē
tris in die periodi. Neq̄ flobo=
thomes. ¶ Et non agas cū eūa
tione artis ꝯ partē euacuatiōis
nature. ¶ Et nō diminuas hūo
rē p rē q̄ facit statiz habitudinē
mot⁹ periodi. ¶ Et olno cauea
tur a regimie grosso in hora pe
riodi ita vt nō det i potu aq̄ or=
dei zuccarū neq̄ iuleb vt nō frā
gat piodū cū ꝯstrictiōe meatuū
q̄m est timor: imo adiuua. Di=

cit. Nāqꝫ hyp. Medicꝰ adiutor
est nature nō impediens eaꝫ. et
opꝫ vt scias ꝙ multoties idiget
medicina forti d̄bili: sꝫ eiꝰ forti
tudo ē ex hoc ꝙ soluit humoreꝫ
viscosum: et ipsius q̇dem debili
tas ē ex hoc ꝙ facit ascellare se
mel aut bis. et nō euacuet plꝰm
simul ita vt nō cadat virtꝰ. ¶ Et
ɔsiliū q̇dē meū in flobothomia
est vt dimittat ꝗtū possibile est:
Si aūt nō est possibile: tūc mlti
plicatio numeri ē melior multi
plicatione quātitatis. Opꝫ em̄
vt nō euacuet sāguis multū su-
bito: qm̄ euacuat multum de eo
cuiꝰ nō ē necessaria euatio: et nō
est in sanguie excusatio ad eua
cuatiōes q̇bꝰ fortasse idiget et d̄
bilitat ꝟtus a resistēdo i crisibꝰ
expectatis. ¶ Et scias ꝙ qn̄ ag-
gregat dolor capitꝫ ꝛ febris: tūc
curatio febris est dignior. ¶ Et
scias ꝙ dolor capitis qn̄qꝫ facit
redire febrē declinatā ad aug-
mētū: q̄re opꝫ vt sedet. ¶ Et cuꝫ
infās lactēs febricitat: tūc opꝫ vt
rectificet lac mr̄is eiꝰ. ¶ Et qn̄
fuerit vrina icteritia i febre si-
gnificat apa: q̄re est curatio da
re in potu aquam ordei aut si-
rupū acetosum. Cū ergo acq̇e-
scit febris intētio sit ad aposte-
ma. ¶ Et quādo fuerit cū febre
colica: nō aperiet via in dando
in potu aquā ordei. imo iusgal
li et leniꝰ: ꝛ mltiplica vnctuo
sitatē eiꝰ: deide det i potu aq̄ or
dei si necesse fuerit. ¶ De soluti
uis ꝟo ē potio facta ex tamarin
dis et teniabi et siracost: ꝛ qn̄qꝫ
ponit i ea aq̄ iuleb: ꝛ qn̄qꝫ pōit i
ea cassiafistu. et fortasse pȳcit d̄
sup scāonea: ꝛ fortasse dat i potu
scamonea sola i iuleb: et fortas-
se est necessariuꝫ administrare
ea que sūt sicut aloes: qm̄ mate
ria est grossa: et meliꝰ qđ est: est
vt abluatur ꝛ nutriatur cū aqua
endiuie: et aqua solatri: deinde
fiant ex eo pillule. ¶ Mirabola
nos vero citrinos q̇dā admini-
strauerūt: sed nō inuenit ab eis
intentio s̄m quā operent: ɔstrin
gunt em̄ poros eiꝰ post solōneꝫ
vētris: et exasperāt viscera eoꝝ.
Qđ si fuerint necessarij: tūc post
digōnē integrā. ¶ Et aqua duo
rum granatoruꝫ est maximi iu-
uamēti expressa cū pulpis ābo-
rū. ¶ Et qn̄qꝫ in horis de soluti
uis q̄ fiūt ex violis et scamonea:
ita vt de viol' sit ꝗtitas au℞.i.et
de scamōea vsqꝫ ad siliquā.i..et
qn̄qꝫ ponit i eis paꝝ mēte. ¶ Et
qn̄qꝫ fit ex ifrigidātibꝰ extiguēti
bꝰ medicinā i q̄ ponit scāonea:
sic pillle hmōi. ℞. coriādri spo-
dij rosꝫ. an̄. ʒ. ß. cāphor tosugi. i.
scamonee. xij. partem. ʒ. j. et vsqꝫ
ad sextā partē eiꝰ. ¶ Et detur i
potu eis. Aliud. ℞. siracost. ʒ. ij.
tereniabin. ʒ. v. succi pomoꝝ de
semie succi cidonioꝝ ptese q̄les
coriādri hūidi sextā partē vniꝰ
Aggrega succos: ꝛ submerge i
eis siracost et tereniabin: ꝛ ispis
set cū eis donec fortasse coagule
tur: deinde sume cāphore pōdꝰ
sexte. ʒ. j. et medietas sexte scāo
nee. ʒ. j. ꝛ pōe siracost sup ignē et
pluerisa d̄sup cāphorā ꝛ scamo
neā et ɔseruent ne resoluant cuꝫ
vapore: deiñ dimittat dōec coa-
gulet p se cū facilitate: et dosis
eiꝰ sit a. ʒ. ij. vsqꝫ ad. ʒ. ij. ß. ꝛ ē pos
sibile vt fiat ex tereniabi et sira
cost et zuccaro taberzet: natif. i.
forme q̄ sūt sicut penidie: et pōi
tur in ea scamōea et cāphora s̄ꝫ
ꝗtitatē q̄ cadit i vna potiōe eiꝰ
et cāphora vsqꝫ ad tosugi. i. sca

monee vsq ad sextã.3.j. q̄re sit tũc aie nõ horribile. ¶ Et febricitãs q̃dẽ i estate febre frida nõ ingrediaꝛ domũ venti ꝑprie qñ sudat: vt nõ ꝯuertaꝛ materia rẽ solone sua. ¶ Et trocisci quidẽ nõ sunt ꝯuenĩetes ꝑncipiis harꝫ febriũ: nisi post digõnẽ ꝛ euonẽ. ¶ Et trocisci q̃dẽ sunt magis cõuenĩetes ei cuius febris est adherẽs in suo stomacho: q̄si ipsa sit ethica. ¶ Et dimissio ꝯsuetudinis in regimine suo sentit qñ q febrẽ: ꝛ nõ est tñ nocumẽtum quoniã cã eius est dimissio consuetudinis in regimine.

¶ De cibatione febricitantiũ in generali. Cap.8.

Scias ꝙ cõueniẽtiores cibi febricitantibꝰ sũt cibi hũidi ꝛ ꝑprie cuiꝰ cõplexio ẽ humida ex infantibus: ꝛ grossis. Cõueniunt eñ ex hoc ꝙ assimilantur cõplexioni: ꝛ ex hoc ꝙ sũt cõtrarij egritudini. ¶ Cunq accidit febris ꝛ natura est sicca: nõ cibes penitus dũ nõ egreditur perfecte fex. ¶ Et oportet vt occurrãt eis paroxismi periodici ꝛ paroxismi qui sunt fortes ventribꝰ ipsoꝝ vacuis in quibꝰ nõ sit cibꝰ omnino. Nã si cibati fuerint illa hora occupabitur nã i digerendo ꝛ dimittet digerẽ ꝛ expellere: ꝛ confirmabitur egritudo ꝛ prolongabitur: ꝛ ꝑpter illud oportet vt postponant cibationem vsq ad declinationẽ ꝛ in eo ꝙ ẽ post ip̄az: ꝛ si accidat forte vt hora declinationis sit hora consuetudinis in cibo: tũc est melius quam esse potest.

¶ Et scias ꝙ de cibatione ꝛ regimine est qđ est subtile valde: ꝛ de eo quod est grossuꝫ valde: ꝛ de eo quod est iter illa: ꝛ ẽ pars eius decliuis ad subtile plus: ꝛ pars eius declinat ad spissũ plꝰ et subtile vltimũ in subtilitate est prohibitio cibi: ꝛ grossuꝫ valde est administratio ciboruꝫ sanoꝝ hoĩm: ꝛ illi q̃ sequũtur latꝰ eiꝰ subtile qđ est mediuꝫ ẽ vt sit ꝯtentꝰ in cibo o succo granatorũ ꝛ inleb subtili valde: ꝛ post ip̄m aq̃ ordei subtilis: ꝛ post ip̄az aq̃ ordei grossa: ꝛ de oleribꝰ fridis ꝛ hũidis: sicut attriplices spinachia ꝛ blitis ꝛ silia: et postea est ordei sicut est: ꝛ ẽ mediũ: ꝛ illi q̃ sequunꝛ latꝰ grossi sunt galli ꝛ galline extremitates: ꝛ subtiliores eis sũt alcubugi ꝛ pulli: ꝛ subtiliores eis sũt alcanzi ꝛ ona sorbilia pauca sb̄tilia: ꝛ pisces parui: ꝛ subtiliꝰ eis est kist ordei sicut ẽ: et subtiliꝰ eo panis sike solutꝰ i aq̃ bñ frida solõe bõa subtili. Grossum aũt est cibꝰ fortis alcacugizar: grossus aũt cibus fortior ẽ eo. ¶ Et kist q̃dẽ ordei ẽ bonꝰ cibꝰ ip̄ꝫ ei aggregat adglutinationẽ ꝛ digõnẽ suã ꝛ lenitatẽ ꝛ planitiẽ ꝛ lubricitatẽ ꝛ abstersionẽ ꝛ humectationẽ ꝛ ꝯtrietatẽ febris ꝛ sedationẽ sitꝭ et velocitatẽ penetratõis ꝛ ablutõeꝫ et nõ est i eo stipticitas: quapropter nõ residet: neq figiꝛ in poris ꝛ meatibꝰ: q̄uis sint ꝯstricti et nõ ẽ i ea adherẽtia cũ incidit ꝑ meri: ꝛ fortasse abstergit spissũ flegmatis: et qñ bona sit eiꝰ decoctio nõ istat oĩno. et antiq̃ q̃deꝫ vsi sunt vbi necessaria est subtiliatio regiminis subtilioris regimine ꝙ est kist ordei: ꝛ aq̃ eiꝰ et aq̃ mellis p̄lime aq̃ qm̄ nutrimẽtũ eiꝰ ẽ ꝑuũ: et ꝙ ipsa facit penetrare aq̃: et eiꝰ humectatio ꝛ abstersio ꝛ eiꝰ aptior ꝑuocatõ eiꝰ est multũ et caliditas eiꝰ est

cōfracta: ⁊ ipsa ꝓculdubio q̄nq̃
addit i ꝟtute additionē quādā
quāuis sit pua: ⁊ seq̄t eā sirup⁹
acetosus de melle: sꝫ ē grossior ⁊
nutribilior ⁊ fortioris icisiōis ⁊
abstersiōis: ⁊ nō ē i eo de calefa=
ctiōe ꝺ nocumēto viscerꝝ calido
rū qꝺ ē in aq̄ mellis. Nūc āt mel
canne qꝺ ē zuccarꝝ ⁊ ꝓprie mun
dificatū est meli⁹ melle apis: lꝫ
ei⁹ abstersio sit minor abstersio
ne mellis. Et silr sirup⁹ acetos⁹
de zuccaro: ⁊ sit sufficiētia i siru
po acetoso: sꝫ fortasse faciet icur
rere rasurā itestinorꝝ: ⁊ hoc q̄dē
timorosū ē i egritudib⁹ acutis.
¶Et nos ponem⁹ aq̄ ordei pota
tionē ⁊ sirupi acetosi ſmonē sin
gularē ¶Et subtiliationē q̄dē re
giminis egri signt nā materiei ⁊
possibilitas nare i digerēdo ip=
saꝫ ⁊ resoluēdo ⁊ euacuādo eā.
¶Et dignior horaꝝ ad subtilia
tionē ē stat⁹: h̄ em̄ est vehemētia
occupatiōis nature i pugna ma
teriei. Et non opꝫ vt ab ea rece=
dēs occupet re alia: ⁊ ꝓprie apꝺ
crisiꝫ: añ vo illꝺ pugna nōdū est
ꝯfirmata. ¶Et de illis q̄ signt ⁊
faciunt puenire ad subtiliatio=
nē ē vt si sit necessitas flōmie aut
resolutiōis vētris aut clysteris:
aut sedationis doloris: tūc opꝫ
vt des operā ad ꝯsummandū il
lā necessitatē deinde ciba si ne=
cessari⁹ ē cib⁹ nisi sit ꝓhibēs aliꝺ
¶Et igrossationē q̄dē regimis
signt vt reqrit ꝟt⁹. ¶Et dignior
horaꝝ ad igrossandū ē hora i q̄
virt⁹ nō ē valde occupata in ma
teria: ⁊ est pncipiū egritudis. Et
opꝫ vt succurrat nocumēto illi⁹
ingrossatiōis cū sparsiōe qm̄ est
leui⁹ sup ꝟtute iterꝝ. ¶Et estas
q̄dē pp suā resolutionē indiget
additiōe cibatiōis ⁊ separatio=
nis ei⁹: nā virt⁹ nō sufficit ad di
gerēdū illꝺ qꝺ multū est semel.
¶Et qm̄ resolutio i ea ē p spar=
siōnē tūc opꝫ vt cābiū sit p spar
siōnē. ¶Et i hyeme ē res ecōtra
rio: qm̄ pp puritatē resolutionis
ei⁹ nō facit idigere cābio mlto.
¶Amplius si multū dederit cam
biū subito erit tolerās ipꝫ ⁊ for
tis apꝺ expulsionē ei⁹. ¶Et au=
tūn⁹ q̄dē ē tps malū ⁊ pp hoc opꝫ
vt subtiliet i eo iter cōseruatio=
nē ꝟtutis ⁊ inter infrigidationē
et spgere paulatim in eo est me
lius et p̄sus spargere cū debili
tate ꝟtutꝫ est melius egro. ¶Et
scias q̄ si nō esset illud qꝺ pertī
net ꝟtuti eēt magis necessariū
vt subtiliat cib⁹ vltima subtilia
tiōe: sꝫ ꝟt⁹ nō suffert illꝺ et ꝺficit
et cū deficit nō vꝫ curō. ¶Curās
em̄ sicut sciuisti est ꝟtus nō me=
dic⁹ qm̄ medic⁹ facit puenire in
stra ad ꝟtutē. Et cū intellexeris
hoc: tūc oportebit vt cōsideres.
¶Nam si egritudo fuerit valde
acuta: et illꝺ ē vt sit stat⁹ ei⁹ ppl
qu⁹: et existimaueris q̄ ꝟt⁹ non
deficiet i hoc tpe qꝺ est iter pnci
piū vsq̄ ad statū ei⁹: alleuiabis
occupationē a ꝟtute: ⁊ icitabis
eā sup māꝫ: et nō facias eā occu
pari i cibo spisso imo subtilia re
gimē statim cū dimissiōe cibi ol
no et ꝓprie i die crisi. ¶Et si vi=
deris egritudinē acutā nō val=
de: imo acutā absolute tūc opor
tebit vt subtilies regimē: nō i vl
timo nisi apꝺ statū in die crisi. p
prie: nisi ꝓpter cām maximam.
¶Et si videris egritudinē chro
nicā aut ꝓpiquā cronice: nō sub
tilies regimē. Uirt⁹ em̄ nō salua
bit vsq̄ ad statū subtiliatiōe re=
gimis. Uerꝝ ē tibi necessariū cū
hoc in oib⁹ speciēb⁹ vt sit punci

piũ tui regimis grossi⁹: ꝛ postremum tui regiminis puenies ad statũ subtili⁹. Et gradatim pcedas i eo qd ẽ iter illa: ita vt ꝟt⁹ sit consueta vsq ppe statũ: tunc eñ intẽde sup materiã: ꝛ si non sis occupat⁹ i alio. ¶ Et qñ scis ꝙ ꝟtus est fortis tũc fortasse necessariũ facit dispositio: vt sis cõtent⁹ iuleb solo: ꝛ si nõ plus saltẽ hebdomada vna: ꝛ ppe in febribus apostematũ. ¶ Qd si timueris debilitatẽ sit contentus aq̃ ordei. Et cu3 ãbigua sit tibi dispõ i egritudine ꝛ nõ cognoscis cã: tũc vt declines ad subtiliationẽ ẽ meli⁹ q̃3 vt declines ad additionẽ: te obseruãte ꝟtutẽ: ꝛ tolerãtiã. ¶ Et illi⁹ q̃dẽ q̇ existimauit ꝙcibatio i febre acuta est melior: qm̃ nõ ẽ itẽtio i digõe ꝛ i euacuatiõe cũ voluer3: faciat id nã: aut nõ faciat: errorẽ ia3 te scire feci: imo qñ times casũ ꝟtutis tũc cibatio ẽ melior. ¶ Et de corpib⁹ sũt corpa colerica q̇ req̇rũt regimẽ diuersũ ab illo qd diximus: ꝛ ppe qñ sũt assueta cõestiõe plurla ipi ei cũ non cibanṫ saltẽ i pncipio febris: imo i hora q̇ ẽ prauior ea: ꝛ ẽ hora stat⁹: nõ vacue sũt dispõnes eoꝝ a duab⁹ reb⁹. Qm̃ cũ ipi sint debiliũ ꝟtutũ supuenit ei sincopis ꝛ moriũṫ in poxismo. ꝛ si sũt fortiũ ꝟtutũ cadũt i extenuationẽ ꝛ apparẽt sup eos signa ariditatis ex minoratiõe nasi: ꝛ pfundatiõe oculoꝝ: ꝛ ꝙ tpa sũt depssa: ꝛ fortasse supuenit eis sincopis añ illd qd effundiṫ ad stomachos eoꝝ de colera mordicatiua. ¶ Et sũt de hoib⁹ q̇dã q̇ sũt exuberãtis carnis: s3 cũ abscindiṫ ab eis cibus debilitãṫ ꝛ extenuationẽ icurṙt. q̇re nõ tolerãt phibitionẽ cibi,

¶ Et ois cui⁹ calor innatus fortis est valde aut plurim⁹: aut calor innat⁹ est valde debilis non põt dimittere cibũ. ꝛ de eis sũt q̇b⁹ accidit dolor ꝛ lesio i stomacho ꝛ dolor capitis ppter cõmunitatẽ: ꝛ isti sũt d̃ hoc gñe. ꝛ ist3 fortasse sufficit aq̃ ordei: ꝛ fortasse egẽt vt misceãt succũ granoꝝ ꝛ silia illi vt ꝯfortetur os stomachi. ꝛ qñq3 est nobis necessariu3 vt faciam⁹ eos vomere cũ facilitate añ cibũ. ꝛ in plurimis si debilitantur ꝛ proprie si supuenit eis sincopis: cã nõ est vehementia debilitatis: imo effusio materiei ad os stomachi. Cũ ergo sumũt in potu sirupũ acetosũ p mixtũ cũ aq̃ calida multa: aut vinũ pmixtu3 cum aqua multa: euomũt in vomitu hũores colericos ꝛ ꝟtus eoꝝ fit fortis. Cũq3 cibanṫ aliquo robub stipticorũ sedanṫ. ¶ Et senes quidẽ ꝛ debiles ꝛ ifãtes sunt de gñe eoꝝ q̇ nõ tolerãt famẽ. De pmis ꝟo senib⁹ sunt q̇ nõ sunt vehementis tolerantie famis. ꝛ sequunṫ eos adolescentes ꝛ pprie hñtes solida mẽbra ãplas venas i aere frigido. ¶ Et multoties q̇dẽ errat medic⁹ in hmõi egrotis s3 aliũ modũ: qm̃ ipe phibet eis cibu3 in pncipio rei: ꝛ qñ appropinq̇t stat⁹ ꝛ sciũt ꝙ cadit ꝟt⁹ cibãt in illa hora necessario. Jam ꝟo q̇ errauerũt duob⁹ modis. ꝛ si ipi cibarẽt eos i pncipio esset error ille ꝛ ignorãtia infra hũc errorẽ ꝛ accidit istis egris vt accidant eis catarri nauseatiui ꝛ colerici ꝛ vigilatio ppter resolutionẽ ꝛ priuationẽ digõnis: ꝛ inq̇eti fiũt ꝛ alleuianṫ ꝛ coartanṫ mãe ꝛ ꝟtutes eoꝝ: ꝛ multiplicanṫ ipoꝝ vapores: q̇re audiũt id qd nõ ẽ:

⁊ tremūt ⁊ citant vel saliūt: ⁊ ꝑ
mutant i lectis:⁊ imaginant qđ
nō est:⁊ tremūt vel saliūt labia
eoꝝ inferiora ꝓpter dolorē oris
stomachi:⁊ cōtristant anime eo
rū propter grauitatē materiei.

¶Canō in dādo i potu aquā or
dei ⁊ sirupum acetosum.Cap.9.

AQua ordei q̄dā est i q nō ē
de corpe ordei nisi qđ ē si
cut virtus ⁊ forma. ⁊ non est ei
introitus in curatione aut fidu
cia in iuuamēto nisi qñ ē ꝯplete
decoctionis.¶Et q̄ de ea est me
lior ē vt sit aq̄ q̄titas sacraiati.
20.⁊ ordei sacraiati.1.⁊ sit iam
reducta ꝓprie ad.5.assumat illđ
qđ de ea rubeū est ⁊ subtile.hoc
eñ est subtile cuiꝰ nutrimentuꝫ
est minꝰ ⁊ cuius humectatio est
maior ⁊ ablutio eiꝰ ⁊ extractio
supfluitatū ab ea digestio fctā
ab ipa est mīta equalis.¶Et de
ea ē in qua est aliq̄d de corpore
ordei⁊ farina eius.¶Et magis
dilectum mihi in huiusmodi est
vt nō sit plurimuꝫ decoctū: imo
ſm mensuram que auferat infla
tionem ⁊ nō ꝑueniat ad hoc vt
faciat ipam viscosaꝫ vehemēter
⁊ huiusmodi quidem est pluris
nutrimenti⁊ minoris ablutiōis
⁊ digestionis:⁊ accidit ei multo
ties vt acetet in stomacho frigi
do i substātia sua:⁊ si sit i eo ca
lor extraneꝰ multus de malitia
ꝯplexionis.¶Et aq̄ quidē ordei
qñq3 est decocta cū ordeo ipso si
cut est:⁊ qñq3 ē excorticatū.¶Et
melior q̄dē sirupꝰ acetosus apđ
me est ille in quo ponit zuccarū
in vase:deinde fundit super ipꝫ
acetum forte qđ sit de vino tāte
q̄titatis vt eleuet sup dorsum
zuccari:imo dimittat ipsum di
scoopertū:deinde ponantur sub
vase carbones quieti ⁊ cinis ca
lidus donec liquefiat zuccarum
in aceto sine bullitiōe:deīde col
ligitur spuma ⁊ dimittitur vna
hora cū multo calore donec mi
sceatur zuccarū cū aceto:deinde
funditur super ipsam aque quā
titas duoꝝ digitorum ⁊ bulliat
vsq3 ad spissitudinē.¶Et aggre
gare sirupū acetosum⁊ aquā or
dei simul ē illaudabile: quoniā
corrumpit aquam ordei ſm plu
rimū .¶Et non opꝫ vt detur in
potu aqua ordei cū siccitas na
ture adest:imo ante ipsam fiat
clystere.¶Qđ si acetet in stoma
cho detur i potu quod de ea est
magis subtile.Qđ si acetat:coq̄
tur cū ea radix apij ⁊ eius sile.
¶Si vero acetat iterum: tūc ne
cessariū est vt misceat aliq̄d pi
peris cum ea ꝓprie qñ materia
nō ē vehemētis subtilitatis ⁊ ca
lidatis.¶Et qñ multiplicat eiꝰ
inflatio: tūc misceatur cū ea ad
calefaciēdū parū aceti vini ace
tosi.¶Uerū cū sirupꝰ acetosus
in potu dat:icidit hūores ⁊ ꝑpa
rat supfluitates ad expulsioneꝫ
⁊ tu consequenter post duas ho
ras da aquā akistordei subtilē
ꝑdictā vt abluat qđ incidit ⁊ ab
stergat id ⁊ extrahat ipꝫ ꝑ sudo
rē ⁊ ꝓuocationē.¶Et nō est no
cumentū si detur in potu sirupꝰ
acetosus apđ cenā cum iā sepa
ratus est cibꝰ a stomacho.Qñq3
est necessariuꝫ vt ꝑmittat iuleb
ante aquā ordei vt addat i hu
mectationē:⁊ illud ē cū vides sic
citatem dñantem super corpus
⁊ linguam.¶Et qñq3 est necessa
riū vt premittat ante ipaꝫ ad le
niēdū naturā aliq̄d de tamarin
dis ante illud per duas horas.

¶De curationibus febrium

acutarum. Cap.10.

Quod dictū est de regimine lenificatiōis & puocatiōis & sudationis & digestiōis deinde euacuationis cum medicina post illd. & qd dictū ē de cibatiōe post ipsuz est illud qd oportuit nos rememorari hic. ¶ At mōl extinctionis vehementie caliditati sunt cū infrigidatione aeris. & cum infrigidatione cibi. & cū epithimatibus & emplastris & cum medicinis & cum retētione eoꝝ que sūt sicut mucillago psilij: & mucillago granoꝝ cydonij & succ⁹ portulace: & succ⁹ liqritie in orevt sedeƚ sitis. Nā assiduare gutturi patiētis egritudinē calidā aliqd vt remaneat os humidū & nō ericceƚ in curis est iuuatiuū valide: & qn̄qꝫ iuuatur per administrationē clysteris facti ex succo melonis indi: & cucumeris: & cucurbite: & portulace cū oꝉo rosaceo & cū aliqꝫtulo cāphore iuuamēto mario. ¶ Et opzvt sit aer ifridatusquātū possibile est: & eius ifridatio est ꝑ prohibitioem freq̄uētie: & ꝑ suspēsionē flagelloꝝ multorū: & ꝑ positionē niuis plurime: & si domus est pximi tpis ex quo linita fuit luto: & ppriе illo in quo ponitur loco palee cotū papyri: tūc est meli⁹: & qn̄qꝫ preparātur in ea manationesvt fontiū: & rorationes & currit in ea aq̄ dulcis Aut strat⁹ est sup lacunā coopertā cū reti: & est strat⁹ super quez dormiƚ ex tabari & his siꝉibus & reliqu⁹ strat⁹ est ex extremitatibus salicuz & cydonioꝝ & myrti aspersis aq̄ roꝭ. vioꝉ. & nenufarꝫ & roꝭ. vioꝉ. & ponūtur qn̄qꝫ calathi in quib⁹ sunt ordines de frustis fructuū boni odorisfrigidorū sicut malorum acetosorum & cydoniorum & minoꝝ piroꝝ boni odoris aspersis in aqua roꝭ. & nenufare: & salicib⁹ super que sunt puluerizata sandali & rose & camphora: & super que iam distillatū est parumvini odoriferi tūc est illd qd est vltimū. ¶ hoc est regimē aeris. ¶ Regimē aūt cibi iā sciuisti. ¶ Et si voluntas adest vt cū infridatione sit lenificatio: tūc deƚ aqua cucurbite & aqua melonis indi ppriе & aq̄ cucumeris: & lactuca cū aceto ē vltima. ¶ Et qd cōueniēs est ad sedādū sitiz eoꝝ ē foca factū ex pane simile cū aq̄ calei accepta ex dogo post colationē vehemētē. ¶ Et si adest volūtas vt cū sedatiōe sit retētio: tūc deƚ succus granati muzi & acetosi et aqua agrestes aq̄ mori de fcemi & aq̄ acetositatis limonis non salsi & aq̄ acetositatis citri & q̄ sūt his siꝉia: & aq̄ cerescūli & ē berberis. ¶ Epithimata ꝓo & empꝉa sint ex succis notis & ppe aq̄ ro. aut succo rosaꝝ recētiū cū sandaꝉ. & cāphora & aq̄ coriādri & endiuie cū istis em̄ ē fridatio plurima & mucillago psilij cum aceto & aq̄ ro. ē hui⁹ gn̄is. ¶ Et embrocare epar cū ifridātib⁹ ē res maxima & magis iuuās. Nā cū equaƚ: ē in eo maior ps rectificationis. & fortasse rectificat aquā. ¶ Et qn̄ illic ē catarr⁹ & tussis aut i capite eius est grauitas aut tensio: sigt multitudinē vapoꝝ. Quare opz ne fundatur super caput aq̄ aut acetū imo occupetur cū iclinatione capitis sup vapores aq̄ ẜm φ dispō facit illd necessariū. ¶ Si vero non fuerit catarrus neqꝫ aliqd eoꝝ q̄ dixim⁹: tūc ad mistra de ēbrocꝫ & epithimatib⁹

q̃ scis. ¶ Et nocibilior embro-ca i hmõi dispõne repletiõis capitis est mulsio lact℥ sup caput fortasse ei facit accidere apa i capite ꝛ pditionẽ. ¶ Et magis salua horarũ embrocatiõis capitis cũ repletiõe ei⁹ ẽ vt sit vapor colericus nõ hũid⁹: imo in hmõi hora fortasse nõ nocet applicatio lactis: imo cõfert. ꝛ cognoscit ex dispõne somnii ꝛ vigilijs ꝛ hũiditate supiorꝫ ptiũ nariũ ꝛ earꝫ siccitate. Cũ ꝫ vider℥ somnũ aut pfũditatẽ sõni: aut hũiditatẽ supiorꝫ ptiũ narium tũc caue ẽbrocationẽ ꝛ inũctionẽ ꝛ stude i attrahẽdo materiã ad iferiora. ¶ Et cũ vider℥ rubedinẽ i naso ꝛ facie vehemẽtem: tũc nõ erit malũ vt scias curreꝛ sanguinẽ ex narib⁹. ¶ Et ifrigida epar cũ ẽplis. ¶ Et cũ infrigidas caue ne occurras cũ ifrigidatiõe vehemẽti hora sudoris ꝛ rsolutõis: imo opꝫ vt obserues illð: fortasse eni fit cã i elõgatione egritudinis: licet q̃nq̃ sit lõgitudo egritudinis saluior q̃ ipsius acuitas. ¶ Et opꝫ vt caueas in febribus acutis casum rasurelqñ additã ðbilitate virtutis: ꝛ terretur natura a receptione supfluitatum ad itestina: ꝛ ab expulsione earꝫ ab eis pp victoriam supfluitatũ. ꝛ fortasse redeũt superfluitates ad superiora ꝛ ledũt hypocũdria et inflant ea et ledunt caput. ¶ Et q̃nq̃ est i potu papaueris iuuamentũ mirabile in inspissando materiaꝫ subtilẽ: quare digerit in faciendo somnum.

¶ Rememoratio accñtiũ q̃ difficilia sk: i febrib⁹ acut℥. Ca.xi.

Loquamur itaq̃ i pmis de accidẽtib⁹ q̃ vehementia sunt i febrib⁹: ꝛ de curatiõe eorũ: ꝛ festinem⁹ ad distinguẽdũ febres acutas. ꝛ hec q̃dẽ accñtia sunt sicut rigor ꝛ frig⁹ ꝛ horripilatio: ꝛ sicut sudor plim⁹ ꝛ sicut flux⁹ sãguis nariũ supflu⁹ ꝛ sicut vomit⁹ laboriosꝰ: ꝛ flux⁹ vẽtris ðbilitãs ꝛ sicut sit℥ q̃ nõ tolerak: ꝛ sicut pfunditas somni supflua ꝛ sicut vigilatio iseparabilis: ꝛ sicut aspitas lingue ꝛ offuscatio oris: ꝛ sicut sternutatio cõtinua: ꝛ dolor capitis prau⁹: ꝛ tussis freq̃ns: ꝛ sic casus appetit⁹: ꝛ bolism⁹: ꝛ sicut appetit⁹ canin⁹ et singultus.

¶ De regimie rigoris et horripilationis cũ supfluũt. Ca.xii.

Quod est de hoc seq̃ns sudorẽ rectificak velociter ꝛ nõ idiget regimie. ꝛ cretico nõ opꝫ vt ↄ̃riũ fiat p remotionẽ: et nõ ẽ de illis q̃ debilitãt ꝛ faciũt aliud. ¶ Et q̃nq̃ sedak cũ ligatiõe extremitatũ: ꝛ fricatiõe facili: ꝛ cũ calefactione coopture ꝛ cũ vnctiõe de oleo de aneto ꝛ ð camomilla si idigek eo. ¶ In forti aũt qñ pseuerat. siue sit i febrib⁹: siue sit i alijs: opꝫ vt ligenk extremitates i locis plurimis. ꝛ inũctio fiat cũ oleo camomillio ꝛ radice lilij. ¶ Et sk de hoib⁹ q̃ cõfortãt illud cũ eis q̃ sunt sicut cardamomũ et castoreũ et ruta et sceha et calamẽtũ et baurach ꝛ pip et piretrũ. ¶ Et q̃nq̃ pertrãsit illð ad admistrãdũ linimẽta ex sinapi ꝛ assa fetida. ¶ Et q̃nq̃ ðcoquũtur medicine iste in aqua: deiñ coquik in ea aliquod oleum. ¶ Et aq̃ eruce fort℥ i hoc caplo p se sola aut cũ oleo aliquo qð decoquik cũ ea. et silr decoctio ozimi et aqua eius.

¶Cōfectio olei boni. Cap.13.

Sumatur anetū siccū et mirrha et ruta et calamētū et pip et piretrū:coquātur i vino decoctiōe vltia:deiñ decoquat colatū i tāto qātū est medietas ei⁹ de oleo sisamino vsqueq̄ cō sumat aq̄ ⁊ remaneat oleuȝ et admistret inūgēdo. ¶Et d̄ oleȝ fortib⁹ i eis i tali q̄lis est rigor q̄rtane est oleū de costo:⁊ oleū de sceha et oleū d̄ abrotano et oleū de lilio:et oleū de mirrha et ponat.i.ʒ.j. olei pōd⁹.ʒ.iij. pipis.et.vj.ʒ.j.piretri tritorū. ¶Et admistret absynthiū d̄co ctū i oleo aliq̄:aut oleū oliue i q̄ d̄coctū ē apiū. ¶Et itroit⁹ in oleū leuis caliditatis est iuua tiu⁹ valde:⁊ fortasse necessarie sunt potiōes. ¶Et mltoties se dat cū aq̄ calida leuȝ caliditatis ⁊ cū curatōe supvaporē ei⁹. ¶Et qñ nō sedat p id si mā est grossa:decoquant i aq̄ anisum calamētū et semē apū ⁊ mastix et eruca ⁊ anetum ⁊ silia. ¶Et balneet i aq̄ i q̄ d̄cocta sint ea q̄ sūt sic sceha et abrotanū ⁊ calamētū et anetū et sq̄nātū ⁊ ruta et lansuc⁹ et cost⁹ et semina calida. ¶Et oēs medicie fortȝ puocatōis sedāt rigorē. ¶Et d̄ medicin; sedātib⁹ rigorē maximū i q̄rtana et sitib⁹sibi ē vt bibat de costo aure.i.cū aq̄ cal'a: et de agarico q̄ntū de ipso i aq̄ cal'a:et in agarico est iuuamētū. ¶Et qñq̄ ponit cū eo parū opij qm̄ facit dormir et facit sudare ⁊ phibet vehemētiā rigoris et alia. ¶Et iteȝ ireos q̄ntitas aurei.i.i aq̄ cal'a. ¶Et d̄ cō positis ē tyriaca diatesserō:et electuaria alia et dyaciminū: et dyacalamētū:et dyapipereō et sirup⁹ d̄ melle i q̄ fervet sic assa ruta et piretrū et pip. Pill'e expte q̄ dant i potu añ rigorē p horā vnā ifirmo erecto vl' stāte sup lectū suū et aere ei⁹ calefacto cū igne ⁊ coopimēto:qm̄ tēperāt ipȝ āt phibēt q̄r. ꝯfectio ℞.storacis myrrhe opij oppoponaci oim ana ptē.j.cōficiant cū butyro ⁊ sit dosis ei⁹ q̄ntitas fabe. ¶Et iterū sumat oppoponaci castorei dauci asse piretri opij.añ.ptes eq̄les:fiat sic prius fit. ¶Descriptio bōa.℞. oppoponaci serapini aniudē ⁊ ciminι carmeni⁊ seis apij pipis añ. aur.j.ß.seis iusq̄ami albi croci aristologie castorei euforbij myrrhe ameos zinziberis oim añ.pōd⁹ ktie.ʒ.j.seis halmel piretri oim.añ.aur.j.ꝯficiant cū melle:et dosis ei⁹ sit auellana cū aq̄ cal'a valde. ¶Et fortasse ē necessariū i eo vt det in potu vinū calefactū et cibi calefacti ¶Et solutio vētris cū eis q̄ sūt sicut hiera ⁊ diacidonitē ⁊ dyafinicō. Jmo qñ ē rigor paru⁹ et ppe sine feb.dent i potu pill'e fetide qm̄ ipe sunt sanitas ei⁹.

¶Regimē sudoris supflui in febribus. Cap.14.

Oportet ne sudor cretic⁹ q̄ntū possibile ē restrigatur. ¶Cū aūt euenit necessitas ⁊ p trāsit tminū:tūc opȝ vt euētet ⁊ ifridet loc⁹. ¶Si āt nō excusat:tūc sup instrm posit⁹ q̄ pueri vl' iuuenes solēt i aere cōcuti ꝯmoueat in loco frigido. ¶Et nō opȝ vt occupet i exiccādo illud qđ rorādū egredit faciēdo exiccatiōnē post exiccatiōnē: nā illud est occasio ad illud pnocādū ⁊ multiplicādū:⁊fortasse attrahit sincopiȝ. Nā ei⁹ ab-

stersio

stersio addit in ipsum: et ei⁹ di-missio restringit ipm. ¶Et opz vt inūgat eū cū oleo ros. forti: et oleo myrtino: aut cū oleo de salicib⁹ et cū oleo d balaustijs. Aut fiat oleū cū aquis i qbus decoquunt cydonia pontica et mala pōtica et rose et balaustie et charabe cōtritū sicut puluis qui apparet in radio solis: et si mila qm restringit. ¶Et qnqz restrigit acetū mixtū cuz aq et succ⁹ agreste et decoctio balau stiarū: et decoctio gallarū: et dco ctio myrti: et succ⁹ salicis ē mi-rabilis: et aq semperuiue. ¶Et cū res fit vehemens liniat cum muscillaginib⁹ frigidis et cuz gūmi: et pprie cū ēplastrat his duob⁹ et euētat. ¶Et qn vehe-mēs fit res oportet vt ponatur nix sup extrema: et sola sint in ea extrema aut balneet cū aq frigida si suffert eam.

¶Regimē fluxus sanguinis na-rium superflui. Cap. 15.

Oportet vt nō properet ad prohibendū illū qui creti cus ē qntū possibile ē. ¶Cū aūt est necesse phibere fluxuz san-guinis nariū i febrib⁹ acutis: tūc liga extrema: et pone vēto sas sup lat⁹ qd seqt lat⁹ fluxus sanguinis nariū. Dein ɔsequē-ter adhibe regimē illi⁹ loci: for tasse ei possibile erit tibi vt in frigides et restringat p illud et ante vel nō ponas ventosas desuper: et distilla in nasuz ali quas distillatiōes pdictas i ca pitulo flux⁹ sanguinis nariū: et cū nō est phibēs aliqd infrigi-da caput cū infrigidātib⁹ pdi-ctis in eo: et qnqz aduenit patiē tib⁹ quartanā flux⁹ sanguinis nariū: qre oportet vt iuues cuz faciētibus fluere sanguinē ex narib⁹ scitis: in ipso eniz est sa natio quartane. Si vo supflui tatem timuerim⁹: faciem⁹ sicut illud quod fecimus.

¶Regimen vomitus quo acci dit eis. Cap. 16.

Cretic⁹ iterū nō abscinda-tur nisi apud necessitatē: et scdm plurimū abscindat i eis per vomitū: et per adiutorium eis q extrahit humor nociu⁹: si cut est sirup⁹ acetosus et aq ca lida. et qnqz est necessariū vt cō fortet virt⁹: quare ponat loco sirupi acetosi puri sirup⁹ aceto sus cū semib⁹. ¶Et si hūor est imbibit⁹ et gross⁹: tunc opz vt fiat solutio dādo i potu qd est sicut aloes et hiera. ¶Et qn nō est ibibit⁹ fortasse cōfert hiera et aloes. ¶Et si est ibibit⁹ non grossus: mūdat ipsum sirupus acetos⁹ cuz aq calida: dein eqt ipm: post illud aq granatorū q bibat. Qd si euomuerit eā bi-bat ipsa z vice alia donec equet et quiescat. et similiter sirup⁹ de mēta cū granis granatorū et fortasse sedat ipsum infrigida tio stomachi. ¶Et nō opz vt ap proximet reb⁹ pōticis et sedā-tibus vomitū cū pōticitate sua et acetositate sua stiptica ille qui vomit pp humorē imbibitū qz est malū: et addit imbibitio ni. Sed nō imbibito fortasse fa ciēt eū deducere deorsum qnuis sit grossus. et fortasse iuuabūt virtutē stomachi ad expellēdū eū per superiora. ¶Et qn assi-duauerit vomit⁹ de colera et nō fuerit de genere ibibiti: tūc vtere stipticis: et pprie ēplris in uātib⁹ factis ex corticib⁹ gna-torū et gallis et his silib⁹ cuz

vino pmixto aut aceto pmixto. ¶ Et ad vomitū qdē colere nigre supfluū submergat spōgia in aceto et ponat sup stōachū. qđ si necessariū fuerit aliqd fortiꝰ: admistra medicinas predictas i caplo retētionis vomitꝰ.

¶ Regimē fluxꝰ ventris qui accidit eis. Cap. 17.

Iam singularit i caplo fluxus vētris locuti sumus in hac itētiōe. Ergo redeamꝰ ad illđ. ¶ Et de illis q̄ ɔfert ex via cibor sūt almes torrefacti: ⁊ lētes torrefacte: ⁊ coriādrū: qđcūqꝫ hor duor fuerit: elixet: ⁊ fūdat aq̄ ab eo ⁊ ꝓpe qñ fit aceto sū cū gnis gnator qm̄ ē bonū.

¶ Regimē sitis eorum super flue. Cap. 18.

Oportet vt inūgat caput cū oleo frigido valde qđ fundat sup ipꝫ: ⁊ ponat sup caput si nō fuerit qđ ꝓhibeat: et cum aqs ifrigidātibꝰ: ⁊ retētiōe mucillaginis semis cydonior ꝑmixte cū oleo ro. vltio. Aut ifusiōis prunor ⁊ medullar cucumeris ⁊ alkhed ⁊ cucurbite: ⁊ seminis lactuce nigre ⁊ radicū liq̄ritie: ⁊ pillular descriptar i antidotario ad sitim. Et đ illis q̄ masticant ē almosofat ⁊ sūt tamarindi: et sitis qdē qñqꝫ fit ex frigore: ⁊ abscindit eaꝫ somnꝰ. ¶ Et qñqꝫ fit ex calore: ⁊ abscindūt eā vigilie.

¶ De profunditate somni q̄ accidit eis. Cap. 19.

Oportet vt remoueant a ꝑfunditate somni cū fabulis ⁊ his silibꝰ p voces: ⁊ ligentur mēbra eor inferiora ligatione dolorosa: postq̄ nō fuerit qđ ꝓhibeat. ¶ Et superponat colliriū subtile si natura fuerit restricta ⁊ in hora qetis ⁊ tpe assiduitatꝫ: ⁊ vētoset qđ est iter ambas spatulas et spondiles.

¶ De gˀuitate capitū eor. C. 20.

Oportet vt alienetur ab eis emulsio lactis sup capita eor: aut effusio olei sup ea: aut ēbroca: aut caput purgiū. Imo sint ɔtēti vaporatiōibꝰ factꝫ cū ēbrocis ex camomilla: ⁊ sint in eis viole et furfur: et his silia.

¶ De inquietudine habentiū febres et aliorum. Cap. 21.

Olfacere ꝓo oleū viol. cum oleo đ semie lactuce ⁊ oleo nenufarino: ⁊ oleo de cucurbita: ⁊ adherere aliqd đ stupefaciētibꝰ famosis sup tpa ⁊ icuruare caput sup vapores humectātes ⁊ odorare nenufar: ⁊ poma mādragore ⁊ alsehesebraꝫ aspsū ex lōgiq̄: ⁊ ēbroce hūectātes: ⁊ res q̄s scis: ⁊ silr si ñ fuerit qđ ꝓhibeat: det i potu sirupus papaueris et lohoc eius. Dein multiplicent inter manꝰ eiꝰ candele ⁊ eleuent voces cū fabulis et ligent cū institis extremitates eiꝰ ligatione dolorosa parū cū ansis q̄ resoluant velociter. Dein precipiatur ei vt dormiat: et claudat oculos. Cūqꝫ dormit parū extinguant cādele: et cessent voces: ⁊ soluātur anse quoniā dormiet et cū inuenit leuitatem et quietē ex paroxismo aut vehemētia: assiduet ablutionē faciei cū aqua in qua decoctū est papauer nisi grū cum aliquātulū mandragore et radice eiꝰ: et cū est illic hūor baurachiꝰ: ɔfert aqua in qua cocta sint sisimbriū ⁊ melli lotum et albacuen et papauer abluēdo faciem et incuruando super vaporem eius.

¶De dolore vētris qui accidit eis. Ca.22.

Fit ex effusiōe cholere ad stōachū: et si accidit i principio periodi ei⁹ detur in potu parū syrupi de malis cuz syrupo acetoso.

¶De aspitate ligue eorum. C.23.

In essentia qdē viscositatꝫ fricet cū brusco aut cū vgꝫ salicis cū oleo amigdalino et zuccaro tabarzet donec mūdet aut cū spongia et pauco sale et oleo ro. i hoc nō est alleuiatio multa infirmi: et post illō cū ei⁹ asperitas est nō pp viscositatez imo a siccitate opꝫ vt teneat in ore suo sebestē aut nucleos prunorū: aut saltez q̄ asportant de india et est i colore salis et dulcedine mellis: et sumat ꝺ eo sm qꝺ dixit Archigenes quātitatē fabe vni⁹: et grana cydoniorum sūt ex eis q̄ humectāt linguā. et ꝓhibēt ei offuscatōez. ¶Et opꝫ vt nō ponant puluinaria mlta neqꝫ resupinet dormiens: nam hec duo exiccant linguam.

¶De sternutatiōe assidua que accidit eis. Cap.24.

Quandoqꝫ magnificat nocumētū sternutatiōis assidue cū eis: ledit nāqꝫ eos et replet capita eorum: et ꝺbilitat eorum vtutes et fortasse facit fluxum san. nariū. qre opꝫ vt fricet eorū frōs et collū et nas⁹: et aperiāt ora eorum et fricent eorum palata cū vehemētia: et fūdāt capita eorum et cōuertant et ꝑmāt eorum extrema: et fundāt i aures eorum olea tepida ad caliditatē parūp declιuia et humectent lacerti eorum et ipsorum mādibule. et ponāt sup eorum ceruicib⁹ puluinaria calefacta: et h excitent a sōno eoruz subito: et minuātur a pulueꝛ et somno. et omni in cui⁹ dolore est acuitas: et olfaciant sauich: et lutū alnaiachi: et spōgiā marinā.

¶De dolore capitis q̄ accidit eis. Ca.25.

Liga extremitates eorum et ꝓprie coxas et cū istita liga: et frica pedes eorum et supponant eis collíria trahētia materiam ad iferiora: et ꝯforta capita eorum cū ifrigidātib⁹ notꝫ: et si h fuerit qꝺ ꝓhibeat ex coriza aut tussi ēbrocent capita ipsorum cū decoc. ros. et vio. et ordei aut fol. salicꝫ et his similiū: et silr olꝺ ro. et olꝺ de salicib⁹. et qñ h excusat: hoc tūc ꝑmisce ēbrocaꝫ ifrigidātes cū lenitiuis: sicut camo. et stupefactiuis sicē ē papauer: et h mulgeas lac nisi cū remouet febrꝫ: Si āt vtus fuerit fortꝫ mlgeas lac capriniū: et si fuerit ꝺbilis mlgeas lac muliebre. et caue lac apꝺ repletionē hūidā faciētē ꝓfūditatē sōni. et silr caue humectātia. et tu nō administres humectātia: nisi vbi est vapor fumosus et caput siccū et paꝝ somni. et quādo multiplicatur repletio i capite ex vapore hūido: trahe eū ad inferiora cuz collirijs et clysterib⁹: et stringe mēbra inferiora ita qꝺ testiculos.

¶De tussi eorum. Cap.26.

Tussis plurimuz accidit eis ex calore: aut siccitate quare opꝫ vt teneāt i orib⁹ suis pillulas bichilthias: allo hoc ꝺ papaueꝛ fctās cū medullꝫ fructuū frigidis et amilo et his silib⁹. et vtant ceratarijs ifrigidātib⁹ factꝫ ex oleo ros. puro et ex mucillagie psilij et succo portulace et alijs.

¶De destructiōe appetitus eorum. Ca.27.

Quãdoq3 ẽ cã ei⁹ humor in ore stõachi: qd̃ scit ex eo qd̃ dictum est de õstructiõe appetit⁹. ⁊ euacuat p̃ vomitũ aut solutiõe vẽtris. et mltotiens iuuat cũ itromissione digitor̃ in gutture ⁊ cõmotiõe stõachi: et pp̃tie cũ vomitu expellit colericã rẽ aut acetosã. ¶ Et qñq3 ẽ ex vehemẽtia õbilitatis: q̃re curet cõplexio q̃ facit eã cũ eo qd̃ scit. et op3 vt approximes eis odores bonos excitãtes appetitũ: sic odor sauich ifusi cũ aq̃ ⁊ aceto. et detur eis electuariũ pp̃ortiõale febricitãtib⁹: et parũ vini ⁊ succi fructuũ põticor̃ boni odoris. ⁊ lãbant aliq̃d de aceto gelatine pisciũ aut hedi et his silũ. et ponant sup stõachũ post dies primos ẽplastra fcã ex fructib⁹. ⁊ sint i eis absynthiũ ⁊ aloes s3 q̃ scis. ⁊ inũctio ei⁹ cũ oleis bonis ẽ iuuatiua.

¶ De bolismo eorũ. Cap. 28.

Op3 vt curent cũ odoramẽtis ⁊ luto alnaiachi et armeni ifusi cũ aceto. ⁊ odorẽt almososat ⁊ panẽ mũdũ calidũ ⁊ carnes assatas. ⁊ strige eor̃ extremitates. ⁊ extẽde aures eorũ ⁊ capillos ipor̃. ⁊ 9forta eorũ cerebra cũ ẽbroc3 ifrigidãtibus et humectãtib⁹. Plurimũ nãq3 bolismi eor̃ est pp̃ destructionem oris stomachi pp̃ cãm cõicãtẽ ramis q̃ adueniunt eis cũ sensu ⁊ est corp⁹ dur̃ ⁊ indurat: ver̃ sens⁹ nõ vltimat cũ eo.

¶ De nigredine lingue eorum. Cap. 29.

Oportet vt nõ dimittat sup liguã nigredo: imo fricet cũ eo qd̃ scis: ⁊ si nõ eleuabunt ad caput vapores maligni et facient cadere in sirsen.

¶ De appetitu eorum canino. Cap. 30.

Curatur cum vnctuosis frigidis ⁊ dulcibus.

¶ De sincopi que accidit eis. Cap. 31.

Quandoq3 accidit eis sincopis i p̃ncipio febrium: propter effusionez colere ad stomachos eorum. Quare oportet vt detur eis ante paroxismu3: aut apud poxismũ frustũ panis de simila cũ aqua granati ⁊ aq̃ agreste. ¶ Et scias q̃ qñ aggregant syncopis ⁊ febr3: tũc sincopis ẽdigitior curõne: ⁊ si idiget paucovio det p̃mittũ cũ tribus 3. vini antiqui. ⁊ si nõ: sirupi malorũ antiqui cuius resoluta est superfluitas: et flobothomia q̃dem multotiens addit in syncopi: et clistere leue est magis conueniens: et vomit⁹ est iuuatiu⁹. eis. et constrictio crurũ ⁊ ponere manus ⁊ pedes in aq̃ calida. ¶ Et cũ euadũt: tũc de solicitudine est vt cibent sauich ordei i frigidato i q̃sint gña granator̃.

¶ De constrictione anhelitus eorum. Ca. 32.

Constrictio anhelitus accidit eis: aut pp̃ spasmũ ⁊ siccitatẽ q̃ accidit eis i lacert3 ãhelitus: aut pp̃ter materia3 preso catiuam descẽdentẽ ad guttur eor̃: aut pp̃ter debilitatẽ q̃ dñatur neruis vententib⁹ ad mẽbra ãhelit⁹. ¶ Et p̃ma: q̃dẽ curat cũ vnguentis vł emplastris humectãtib⁹. ¶ Et scða cũ eis q̃ phibẽt strãgulatõe3. ¶ Et tertia cũ eq̃tiõe cõplexiõis i cerebro: ⁊ inunctiõe colli cũ eis q̃ ifrigidãt ⁊ humectãt: ⁊ sup stomachũ iter̃ ex eis q̃ sũt sic rasura cucurbite ⁊ portulace ⁊ sãdali cũ olo ro. ⁊ sĩ

milibus ei.

¶De vehementia tristitie eorum. Ca.33.

Quando mltiplicaт tristitia cã oris stomachi et aduentu hũoris mordicatiui in eo tũc infrigides stomachos eorũ cuz eis q̃ scis de cibis; et inũgant: et dormiãt in loco primo motibus aq̃ strato extremitatibꝰ arborũ ꝛ fructetis fridis: et odoriferis fridis et nenufare et rosis: et exparsionibꝰ fridis factis ex fructibꝰ odoriferis fridis ꝛ sandalis. ¶Et multoties q̃dẽ ꝯferũt in eorũ tristitia clisteria frigida facta ex aqua cucurbite et citruli et succo portulace et semperuiue cum oleo rosa.

¶De difficultate deglutiendi que accidit eis. Cap.34.

Difficultas deglutiẽdi cum accidit eis: et fe. fuerit conclusa: tũc flobothomia paulatĩ fiat et equatio fiat ad retrahendũ et suppositoriũ est meliꝰ quã plurimũ solutiuũ desuper.

¶De frigore extremitatũ qđ accidit eis. Cap.35.

Multoties ꝓfundatur calor eoꝝ: et infridantur eoꝝ extrema. Et tendit calor submersꝰ ad caput. Ponãtur ergo extremitates in aqua calida: et non bibant aquam frigidam.

¶De sermone febris colerice. Cap.36.

Febres colerice tres sũt: tertiana continua: tertia piodica: et causon. ¶Et tertiana q̃dẽ piodica aut ẽ pura: et fit a colera pura. Aut nõ pura et fit cũ putredine colere grosse substantie pp ꝯmixtionẽ colere cũ flegmate ꝯmixtione aliq̃ ꝯplexionali vnita: et pp hoc diuersificatur ab hemitriteo: cũ hemitriteũ faciãt due materie sepate; et hãc faciat materia vna q̃ in seipã ẽ ꝯmixta: cũ cuius calore ꝯmiscet aliquãtuluz frigoris qđ grauat suã putredinẽ et suã resolutionẽ et suã digõnem et pp illud q̃dẽ fiũt in hemitriteo duo paroxismi: et tertiane nõ pure paroxismus vnꝰ. Et hec q̃dẽ nõ pura q̃nq̃ prolõgatur tpe lõgo et circiter medietatẽ anni: et q̃nq̃ ꝓducit ad mollitiẽ et magnitudinẽ splenis. ¶Causon vero est de gñe ꝯtinue; qm̃ differẽtia inter eius vehementiã et eius tpe est insensata et accidẽtia eiꝰ sũt vehemẽtia: et cã est acuitas materiei ꝛ multitudo cũ eiꝰ casus sit circa cor et ĩ venis orꝫ stomachi aut in partibꝰ epatis ꝓpe ad summum in mẽbris nobilibꝰ vicinis cordi. ¶In tertiana vero colera est ĩ carne et ad ptes cutis. ¶Et in ꝯtinua ẽ sparsa in venis corpis q̃ elongant a corde. ¶Et vehemẽtia q̃dẽ sitis: et ãgustia ei inq̃etudo et ĩ patiẽtia et alienatio et nausea et amaritudo oris et siccitas labioꝝ et scissio eoꝝ et dolor capitis multiplicãtur ĩ febribꝰ colericis: et est nã ĩ plibꝰ eaꝝ ad siccitatẽ declinis: qm̃ materie motꝰ est ad superiora: aut ad illđ ad qđ apparet de corpore et cute.

¶De tertiana absolute et nominatur triteus. Cap.37.

Paroxismꝰ tertiane icipit ĩ ꝑmis cũ horripilatõe vt pũctura acus: deiñ infridat: et incipit facere rigorẽ difficilẽ valđ difficiliorẽ reliq̃s rigoribus: nõ frigidũ: aut cũ pauco frigore: et nõ ẽ frigꝰ eiꝰ nisi pp ꝓfundationẽ caloris ad interiora ad ptem

materiei:⁊inuenit sic pũcturas a
cuũ:⁊ hic q̃dē rigoꝛ cũ vehemē=
tia sua ē velocꝫ sedatõis:⁊tu iã
sciuisti cãz huiꝰ rigõꝛis:⁊ fit ri=
goꝛ eiꝰ ĩ tribꝰ diebꝰ ꝑmis foꝛ=
tioꝛ ⁊ vehemētioꝛ:⁊ ĩ q̃rtana ↄ̃
rio.⁊ iteꝝ rigoꝛ ĩcipit cũ foꝛti=
tudie:deĩde lenit̃ paulatĩ ⁊ mi=
nuit̃ velocit̃ ⁊ ĩ quartana ↄ̃rio
¶Et sudoꝛ multiplicat̃ ĩ tertia
na cũ dimittit.¶Et fit vꝛia ĩ ea
rubea tēdēs ad igneã:ĩ q̃ nõ est
mł̃ta grossitudo.Aut est nõ pu
ra:⁊fit vꝛia eiꝰ cruda aut grossa
¶Et tertiãe caliditas ē saluioꝛ
caliditate causonis:⁊ quãto ꝑ
lixiꝰ manꝰ tãgit coꝛpꝰ nõ addit̃
ĩflãmatio.imo q̃n̄qꝫ minuit̃ ĩflã
matio eiꝰ et ĩ causonide addit ĩ
flãmatio ¶Et accidētia q̃ acci=
dũt ĩ eis ĩ tertiana sūt vigilie sine
ḡuitate ĩ capite:nisi ĩ q̃busdã ñ
puris ⁊ sitis ⁊ furoꝛ ⁊ira ⁊ odiũ
locutiõis.¶Et ē pulsus eiꝰ acu
tus velox ꝑ ↄparationez ad re
liq̃s febꝛes:⁊ ñ ē eq̃lis ↄstrictio
nis.⁊ dilatatiõis:q̃m̃ hoꝛũ debi
litat eum:⁊addit ei diuersitatē
apud statũ:⁊ diuersitas in eo ē
sub ea que est in aliĳs cum duri
tie:et est pulsus foꝛtioꝛ in ea imo
diuersitas ĩ eo nõ est ſm pluri=
mũ:nisi diuersitas pꝛopꝛia cũ fe
bꝛe ⁊ aliĳs:⁊ ĩ ꝑ̄ncipio quidē est
necessariũ vt coarctet̃ pulsꝰ vsqꝫ
ad hoꝛã dilatatiõis febꝛis:⁊tũc
ↄfoꝛtat̃ ⁊ fit velox ⁊ frequēs et
eiꝰ diuersitas nõ ē mł̃tũ supflua
¶Et q̃n̄qꝫ significãt ipsam etas
et ↄsuetudo et regio ⁊ars et foꝛ
ma et tēpꝰ et multitudo euētꝰ
tertiane ĩ illa hoꝛa.¶Cũ ergo
cõponũt̃ due tertiane ⁊sunt ꝑo
xismi euenientes oĩ die. ¶Qui
ergo ↄsiderat tertianã ꝑ paro
xismũ errat in ea:imo opꝫ vt at
tēdant̃ significatiões alie quas
dicemꝰ.¶Et patiētibꝰ q̃dē ter=
tianã accidũt vigilie: et amoꝛ
solitudinis:et multoties sētiũt
ebullitionē apud epar

¶De differentia ĩter tertianã
purã et nõ purã. Ca.38.

Pura est subtilis leuis cuiꝰ
paroxismꝰ cõsumit̃ a qua
tuoꝛ hoꝛis vsqꝫ ad.12.hoꝛas: et
nõ addit super eas multum: et
si addit additione multa:tũc ē
non pura:et est ſm plurimum
perueniens ad septem hoꝛas.
¶Et calefit ĩ ea coꝛpꝰ velociter
et vides caliditatē ꝓcedere ex
coꝛꝑe:et extrēitates adhuc sũt
frigide. ¶Et simil̃r pura nõ ac
cidit erroꝛ supꝛa.7. ꝑiodos. et
q̃n̄qꝫ cõsumit̃ pꝛopter subtilita
tē sue materie ĩ paroxismo vno
in quo accidit vomitꝰ aut ven=
tris solutio mũdificans. et ap=
paret digestio in vꝛina in ꝑ̄mo
die aut ĩ tertio : aut ĩq̃rto:aut ĩ
septio.¶Si aũt addit sup septē
ꝑiodos additiõez plurimã:tũc
est de gñe nõ pure.¶Et simil̃r
si pꝛolongat̃ spatiũ sui rigoꝛis
¶Et ē additio suoꝝ ꝑoxismoꝝ
et antecessio eoꝝ adinuicē ſcꝫ oꝛ
dinē seruãtē ꝓpoꝛtiões similes
et in nõ pura ē illud diuersũ nõ
rectũ.¶Et simil̃r q̃ñ assimilaut̃
paroxismi ſm terminũ vnum et
reliqua signa elõgatiõis febꝛis
etiã sunt de illis q̃ scis.et cũ vi
des pꝛicipiũ cũ rigoꝛe ſcꝫ q̃ð de
termiauimꝰ:et statũ cũ sudoꝛe
exuberãte:tũc ñ dubites q̇n ip̃a
sit pura.et ĩ pura q̃dē cũ eã ha=
bēs bibit aquã oꝛdei ꝓcedit ꝙ
ē ĩ coꝛꝑe eiꝰ cũ vapoꝛe hũido q̇si
ipse velit sudare et q̃n̄qꝫ sudat
¶Et cũ ñ pura iueĩt̃ ḡuitas plĩ
ma ĩn capite.¶Et extēsio.¶Et

prolōgatur rigor donec puenit ad.24.horas:aut.30.horas vsqȝ ad horā suā. ¶Et tepescit donec cōplent. 40.hore: ꝛ p quātitatē additiōis parorismi sup.12.horas est ei⁹ elōgatio a paruitate. ¶Et i tertiana q̄dē nō pura tardat apparitio digestiōis. ¶Et nō apparet in forma offuscatio neqȝ extenuatio. ¶Et fortasse ñ eradicatur cuȝ sudore copioso. ¶Et fortasse ñ icipit cū rigore. ¶Et nō est caliditas cū multa fortitudine:neqȝ est augmētū eius eq̄le:imo est q̄si ipa addat:dein de pcedit et minuit. ¶Et accidentia seua minorant in ea.

¶De tertiana ptinua. Ca.39.

COgnoscit pervehementiā parorismoꝝ tertiane:et p vehemētiā accidētiū tertiane:ꝛ apd Gal.q̄dē cū sāguis putrefit fit d hoc ghe:ꝛ d eo fiet s̄m o post

¶De cura tertiane pure. C.40

OPortet rememoreris illud qd dedim⁹ tibi de radicib⁹ in curatiōe febriū de solutiōe vētris:et cibo:et i oib⁹ capitulis: et fabrica sup illd. ¶Et tu q̄dē: ñ auscultes sermonē ei⁹ q̄ cōcedit in pncipio solutiua fortis et myrabolanos:et his si͠lia:nisi illd qd dixim⁹. Imo opȝ vt pperes i primis et lenias lenitate quadam cū eis q̄ dixim⁹ illic. ¶Sicut sūt tamarindi q̄titate. 40. ʒ.qui infundant in aq̄ calida i nocte et colent: pijciant desup siracost:aut terenia bi:aut aqua duoꝝ granatoꝝ. ¶Et sicut decoctio iuleb cuȝ tereniabin et passulis enucleatis. ¶Aut infusio prunorum cū tereniabi:aut siracost. ¶Aut sirup⁹ viol.ꝛ viole cōdite. ¶Et fortasse facit mucillago psiliȷ cū quibusdā sirupis si cut est sirupus prunoꝝ lubricitatem et lenificationē et cuȝ decoctione lētiū cuȝ iuleb. ¶Aut clisteria lenia sicut est clistere cūd coctōe altee et iuiube et sebestē et radice liliȷ et oleo violato:et succo siccle et baurach s̄m modū quē scis:et illd qñ necessitas tāgit ad ipsam. Rectū nāqȝ est ne in potu detur qd est sicut sorbitio ordei:neqȝ ei simile:neqȝ cibi nisi natura iaȝ lenificata:et si vētris solutio in pncipio in feb. tertiana pura⁹ mioris sit malitie q̄ȝ ei⁹ si͠le in aliȷs lȝ sit ei⁹ malitia iteꝝ maria. ¶Et qñ est possibile vt flōmes vsqȝ ad tres periodos fac. ¶Si͠lr qñ times qd sit egritudo furiosa et facis illd erit illud qd accidit de errore si accidit min⁹ q̄ȝ aliud. ¶Et opȝ vt non moueas in die parorismi aliq̄d nisi propter necessitatem. ¶Et nō cibes nisi apud cōditiōes p̄dictas. ¶Aut puoces vrinā cum emu lsiōe seminuȝ:et opȝ vt supueniat ei parorismus dum est famelicus:et non est in stomacho ei⁹ aliq̄d. ¶Imo opȝ vt sumat i potu sirupū acetosū omni mane:et post duas horas aquā ordei i die in qua non est parorismus. ¶Et sirupus q̄deȝ acetosus post parorismū est cōueniens. ¶Et similiter ponere pedes i aqua frigida ad trahēdū residuum caloris. ¶Et ego magis diligo vt sit i sirupo acetoso:ꝛ pprie i postremis emulsio seminū frigidoꝝ p̄dictoꝝ:et ante parorismū per tres horas aut q̄tuor. ¶Et detur i potu iterū post parorismū aqua ordei. ¶Et qñ nc̄aria ē subtiliatio fgimis det i potu sic aq̄ granatoꝝ et aq̄ melōis idi:ꝛ his si͠lia:ꝛ q̄-

datim fiat ei⁹ regimē ſm modū
ꝑdictū. ꝛ quoties appropiquat
ſtat⁹ ſubtiliet. ꝛ in dieb⁹ primis
cibet cū ꝓkiſt ordei ꝛ pane trito
cū aqua frigida: aut ſicut ē: aut
emulctū ex eo q̄ fit ex lacte ace=
toſo ꝛ lentib⁹. ¶Et qñ cib⁹ ace=
tat in ſtomacho nō det i potu ꝺ
aqua ordei q̄ nō eſt valde ſubti
lis aliq̄d. ¶Et ſi neceſſariū fue=
rit dare ipm̄ in potu: ꝯfortet pa
rum cū decoctiōe radicis apij.
¶Si aūt ſtomach⁹ fuerit frigi=
dior illo ꝛ febris nō magna ꝛ nō
pura ponat parū piperis ſm cō
ſilium hypocra. ¶Qꝺ ſi ſigna
ſignificauerint ꝙ criſis eſt ꝓpi=
qua: tūc ſufficiat ei aqua ordei:
ꝛ aq̄ granatoꝝ dulcis ꝛ muzi: ꝛ
ſirup⁹ acetoſus. ¶Et fruct⁹ q̄dē
q̄ diligunt eis ſunt granata dul
cia ꝛ muzi: ꝛ pruna matura ꝛ im
matura. Melon ꝟo Idus eſt res
maximi iuuamēti cū hoc ꝙ ipſe
ſoluit ꝛ ꝓuocat ꝛ frāgit vehemē
tiam caloris: ꝛ facit ſudare: ꝛ for
taſſe nō nocet niſi parū et ex ole
rib⁹ cucurbita: ꝛ cucumere: ꝛ al
lchehedīj: ꝛ lactuca. ¶Et ſcias
ꝙ itētio i eo quo cibant patien
tes tertianā: aut eſt humectatio
ſicut dat eis i fine de extremita
tib⁹ alteriugi: ꝛ de teſticulis gal
loꝝ ꝛ cerebellis hedoꝝ cū q̄bus
non eſt nauſea ꝛ vitellis ouorū:
aut ē ifrigidatio ꝛ humectatio
ſimul ſicut i kiſt ordei. ¶Et nō
vltimes infrigidatione multa ꝛ
ꝓprie in ꝑncipio: niſi inuenias
inflāmationē vehemētē: aut ti=
meas ꝯuerſionē eius ad cauſo=
nidem ꝛ ꝯtinuā. ¶Qꝺ ſi ꝯſequat
criſis ꝛ videris digeſtionē in vri
na ꝛ eſt ſedimē laudabile qꝺ co
gnouiſti: tūc ſi excuſat bene eſt:
ꝛ ſi nō: cura tūc cū eo quo iuuat
natura ex ꝓuocatione vrie: aut
ſolutiōe vētris: aut vomitu: aut
fluxu ſanguinis nariū: ꝛ ſi agas
ꝯtra ipſam in hoc. ¶Qꝺ ſi non
inueñis declinationē manifeſtā
tūc euacua cū ſolutione vētris.
Nam de illo eſt ſcamonee ſexta
ʒ.i. in inleb. Aut decoctio myra
bolanoꝝ cū tamarindis ꝛ tere=
niabin ꝛ paſſulis ꝛ radicib⁹ ꝛ caſ
ſia fiſtula ſm ꝙ ſciuiſti: ꝛ tibi in
eſt vt ꝯfortes eas cū fumo terre
et ſene ꝛ ſcamonea: et ꝺ illiſque
ꝯueniūt eis tm̄ ſunt trociſci de
ſpodio ſolutiui. ¶Deſcriptio.
℞. myrabolanoꝝ citrinoꝝ enu
cleatoꝝ pōd⁹. ʒ.4. zuccari tabar
zet pōd⁹. ʒ.20. ſcamonee pōdus
ſexte. ʒ.i. bibat cū aq̄ frigida: ꝛ
poſt illud curent cū euone. ¶Et
ſi fuerit illic caliditas ſuꝑflua:
ꝛ iflāmatio maxia cū iā euacua
ueris: tūc nō erit ei malū dare in
potu aliqꝺ de extinguētib⁹ for=
tib⁹ de illis q̄ dicta ſūt i regimie
acute: ꝛ fortaſſe ꝯferūt ei empl'a
ex eis. ¶Balneo ꝟo opꝫ ne ap=
proximet niſi poſt digeſtionem
Poſt digeſtionē aūt ꝛ apud ꝺcli
nationē eſt ipm̄ meli⁹ eis: ꝛ ꝓpe
ꝯſuetis ꝗuis error in intromit
tēdo eos i balneo añ digōnē ſal
uior eſt: ꝗ ſuū ſile cū alijs. ¶Et
opꝫ vt ſit balneū eorū tēperatū
boni aerꝫ q̄ ſit humid⁹: i q̄ ſudēt
cū facilitate: ita vt nō inflāment
eoꝝ corpora: et inūgant cū oleo
vio. ꝛ roſ. ꝯquaſſato cū aq̄. ꝛ nō
ꝓlōgēt in eo morā: imo egrediā
tur velocit: nā iteratio eſt eis cō
uenietior ꝗ ꝯſtatōis ꝓlōgatio: ꝛ
ſi apud exitū infundant aq̄ tepi
da ſtēt in ea ſm quātitatē decli
natiōis. Deide cū egrediūt: cō=
uenit eis vt bibāt vinū albū ſub
tile multa cōmixtiōe ꝑmixtū: et

coopiant in locis suis: sudabũt em̃ sudore vehemẽti: ⁊ si q̄d resi duũ fuerit: digeret: ⁊ post illud cibent cibis infrigidantib⁹ ⁊ hu mectãtib⁹ ⁊ olerib⁹ q̄ sũt illi⁹ mo di. ¶ Et nõ timeas post declina tionẽ potare eos vinũ plurimuz cõmixtũ. Uinũ em̃ fractũ per cõ mixtionẽ ꝯfert quãtitati residui ei⁹ i resoluẽdo illud cui⁹ neces saria est resolutio: ⁊ succurrit aq̄ penetrãti cũ fortitudine sua ⁊ ꝑ mixtiõe ei⁹ q̄d est in eo d̄ calefa ctiõe pauca: q̄re ifrigidat vehe mẽter ⁊ humectat. ¶ Et si fuerit illic accidẽtia sitis ⁊ dolor capi tis ⁊ vigiliarũ ⁊ aliorũ: iaz tibi p̄ terĳt eorũ cura. ¶ Et q̄n post cri sim remanet aliq̄d caloris ĩsepa rabilis tũc tibi supest vt admi stres sirupũ acetosum cũ succis diureticis: aut in q̄ decocta sũt semina ⁊ radices diuretice.

¶ De cura tertiane ꝯtinue. Et scias ꝙ cura tertiane ꝯtinue est cura tertiane: s; est decliuior ad obseruationẽ dispositionũ dige stionis: ⁊ ad ifrigidãdũ cũ siru po acetoso facto cũ seminib⁹: vt semine citruli: ⁊ semine endiuie ꝓprie cõtritis: ⁊ post ipsum post duas horas dat i potu aqua or dei. ¶ Et ad subtiliationẽ cibi: ⁊ ad admistrãda clisteria lenia i ṗncipio. ⁊ ad ꝓuocatiões; ⁊ opz vt subtilient. ⁊ nõ sumant in po tu de solutiuis i pricipio: neq; approximẽt alicui eorũ nisi eis q̄ sunt sicut sirup⁹ viol. ⁊ aqua fru ctuũ: ⁊ n̄ vtãt nisi clisterib⁹ lẽib⁹.

¶ De cura t̄tiane n̄ pure. C. 41.

Res i quib⁹ diuersificat cu ra tertiane nõ pure sũt res i q̄b⁹ cõicãt febres frigide de licẽ tia scđa. ¶ Et fortasse ꝯcedit illđ habentib⁹ purã. s. vt nõ expectẽt plurimũ declinatiõis. Sed q̄n q; expectãt digestionẽ: q̄m est ꝓhi bitũ i eis balneũ: balneũ em̃ fa cit descẽdere flegma indigestũ ꝓpter illud ꝙ effundit ad locuz putredinis: ⁊ permiscet humorẽ malũ cũ putrido ⁊ r̄soluit subti le: ⁊ facit remanere spissuz. ¶ Et ꝙ cibatio oi die iteruz: aut ꝓpe cibatio ẽ ex eis q̄ illis nocẽt: imo opz vt cibentur vno die et alio nõ, ⁊ sit i cibis eorũ q̄d abstergat ⁊ calefaciat parũ. ¶ Et vt sit ci batio i ṗncipĳs egritudinis spis sior q̄̃ sit i ṗncipĳs pure: deinde gradati ꝓueniat ad subtiliatiões fortẽ sicut ẽ subtiliatõ tertiane. ¶ Et vt sit ifrigidatio minor. ¶ Et vt clisterizet in ṗncipio cli sterib⁹ acutõrib⁹. ¶ Et vt expe ctet digestio i solutione ventris eorũ plus. ¶ Et vt sint i aq̄ ordei eorũ virtutes digestiue resoluti ue sicut est illud q̄d dixim⁹ i eo i cui⁹ stomacho acetat aq̄ ordei imo fortiores q̄̃ in illo. Fortasse em̃ necesse est vt decoquant i ea isop⁹ ⁊ origanũ ⁊ calamẽtũ ⁊ spi ca s̄z cõplexionẽ: ⁊ sicla iuuati ua ẽ eis: ⁊ ꝑmixtio aque ciceris cũ aqua ordei ⁊ i fine ei⁹ cicer ẽ iuuatiuũ eis. ¶ Et opz vt ꝯside retur ꝓpiq̄tas nõ pure ad purã ⁊ elõgatio ei⁹ ab ea et s̄m illud diuersificet iter curã ei⁹ ⁊ curã pure. ¶ Q̄d si fuerit valde ꝓpi qua pure: tũc diuersifica iter eas diuersificatione parua. ¶ Et cũ videris vrinas eorũ grossas tũc flobothoma. ¶ Et cũ flobotho maueris non indigebis clisteri. ¶ Et scias ꝙ nõ est res mag; iu uans eos q̄̃ vomit⁹ post cibum. ¶ Et de solutiuis i ṗncipĳs ei⁹ q̄ sũt ꝓpinq̄ora eq̄litati ẽ aqua algeniabin decocti ⁊ sirup⁹ ace

rosus: et fortasse ponemus in ea cassiafistulam: et forti⁹ illo est vt ponas in ea virtutē turbith. ¶ Et clisteria in pncipio sunt magis dilectaqȝ solutiua alia: et sunt clisteria in qb⁹ est virt⁹ alhascer camomille et sicle et cartami et viol. et sebestē et sic⁹ et odor turbith: et ex eis ē cassiafi. et oleū sisaminū et baurac. et fortasse idigeȝ vno istoꝝ ſm elōgationē febris a pura. ¶ Adiuuātia aūt ad digestionem sunt sicut sirupus acetosus pmixt⁹ cū aliquāto de gelenia bin: aut sirup⁹ d radicib⁹. ¶ Et post septimū sūt decoctio absinthij: est eñ iuuatiua subtiliatiua materiei et cōfortatiua stomachi: et sīr aqua feniculi et aq apij cū sirupo acetoso: et si ptrāsit. 14 tūc nō est malū dare i potu trociscos rosꝫ. minores. ¶ Si autē egritudo plōgaȝ nō inueniem⁹ excusationē quin dem⁹ ea q̄ sūt trocisci de eupatorio et decoctionis ei⁹: et calefactio partiū hypocundrioꝝ est huius generis et ēplatio mirach eoꝝ iteꝝ cū eis q̄ digerūt et maturāt et mollificāt tēsionē cū venerit illuc. ¶ Cū ergo scieris q digestio iā aduenit: tūc euacua: et puoca et non cures. ¶ Et d euacuatiōib⁹ bonis eis est vt sumanȝ hierepigre ʒ.v. ſucci lactuce et eupatorij amboꝝ. ʒ.iij. seminis apij mirabol. citrinoꝝ chebuloꝝ aā. ʒ.v. turbith. ʒ.7. fiāt pill. ex eis cū aqua apij et sit dosis ei⁹. ʒ.2. ¶ Et d illis est decoctio bona iuētiōe nostra. ℞. eupatorij absinthij mirabol. kebuloꝝ. aā. ʒ.v. semin̄ melonis: seminis cucumeꝝ et citrulli seminis apij polypodij sucha ha bedeoard oim. aā. ʒ.10. turbith. ʒ.1. cassiefistul. ʒ.6. passularum enucleatarū. ʒ.20. ficuū. 10. nūero. sebestē nūero. 30. gelenia bin facti cū rosis p sicȝ pōd⁹. ʒ.15. decoquanȝ oia ſm descriptionē hui⁹ et sumaȝ d ea cad⁹ magn⁹ i qua posita sit siliq. i. scamonee. ¶ Fortasse necessaria ē medicina fortis vno modo debilis alio modo eius v̄o fortitudo est ſm hoc q ipa euacuat humorē viscosum. Sȝ ipsi⁹ debilitas est ſꝫ hoc q ipa nō euacuat plurimū vice vna. Imo possibile ē vt fiat gradatio in ea: quare euacuet humorē cui⁹ euacuatio ē necessaria multꝫ vicib⁹ vt nō destruat v̄tutē: et hec medicia ē q̄ pt: subtiliaȝ et aggregaȝ et soluat paꝝ ei⁹ et soluat plimū ei⁹. sꝫ parū paꝝ ex malo: et plimū plimū ex malo. ¶ De delectatiōib⁹ v̄o parū fortasse n̄ facit aliqd: et hui⁹ q̄dē medicia ē vt sumaȝ turbith q̄ntitas. ʒ.5. et pl⁹ ſꝫ necessitatē: et scamonee ppe altusugi. 1. aut supra id et cōficiaȝ cū geleniabi predicto et bibaȝ. Aut sumaȝ d agarico et scamonea ſm hāc cōpositionē et cōficiaȝ cuȝ gelenia bin pdicto et bibaȝ. Aut ponaȝ i succo rosaꝝ recētiū cui⁹ quātitas sit vnc. 1. et bibaȝ. Aut i sirupo ro. et bibatur.

¶ De febre causon et ē illa que nominaȝ saricos. Ca. 42.

Causon est ſꝫ duos modos. Aut eñ causon ē colerica et ēst causa in ea multitudo putredinis: aut intra venas corporis toti⁹: aut in venis q̄ sequunȝ partes corporis ppe: aut i venis ptiū oris stōachi: aut i epe. Aut flātica et q̄ fit ex flāte salso putrefcō i venis q̄ sequūȝ ptes cordis sicut dixit ypp. i epidi. et nō fit flā salsū sicut sciuisti nisi ex aqū

tate flegmatis cum colera acuta.ẽ ꝙ colera q̃ putresit aq̃sitas pmixta aq̃sitati plime.ꝛq̃m causon vehementiora hꝫ accñtia ꝙ̃ tertiana:opꝫ vt sit breuioris spa tij ꝙ̃ ipa. ¶Et senib⁹ q̃dẽ parũ accidũt febres causonidis: ꝛ cũ accidũt eis peũt:q̃m nõ fiunt in eis nisi cã valde forti. Amplius eoꝝ ꝟtutes sũt debiles.In iuuenib⁹ aũt ꝛ pueris plˀm accidũt ꝛ ẽ i ifantib⁹ leuior pp hũiditatẽ eoꝝ. ꝛ q̃nq̃ ẽ i eis cũ ꝓfũdatiõe sõni pp eleuationẽ vapoꝝ ad caput.ꝛ hyp.q̃dẽ dixitq̃ si alicui accidit i se.causõ tremor:tũc pmixtio mẽtis resoluit ab eo tremorẽ:ꝛ est siˀe vt sit illð q̃m cerebrũ calefit valde.ꝛ calefiũt nerui:et est siˀe vt fit causõ ꝛ fit pmixtio mẽtis ꝛ resoluiˀ ab ea p tremorẽ pp expulsionẽ mãeꝝ ad neruos.¶Et plˀm q̃dẽ cõsumiˀ cuꝫ vomitu ꝛ solutione ventris:aut sudore aut fluxu sanguis nariũ

¶De signis. Cap̃.43.

Signa ei⁹ sũt insepabilitas ꝛ occultatio tpoꝝ: ꝛ vehemẽtia accidẽtiũ ex asperitate ligue ꝛ ex citrinitate ei⁹ i primis ꝛ ex nigredine ei⁹ scðo:ꝛ ex intẽsione sudoris nisi apud crisim ꝛ vehemẽtia sitis.Inq̃t hypo.nisi accidat tussis parua accidentalis sedat ꝙ illã sitim. ꝛ videˀ vt sit vehemẽtia sitis eoꝝ pp cãm pulmõis.ꝙ cũ moueˀ tussis pua hũectaˀ p id qð currit ad ipꝫ ex carne molli.¶Et caliditas i causone q̃dẽ sꝫ plˀm nõ ẽ ita fortis i exteriorib⁹ sicut fortitudo ei⁹ in iterioub⁹ꝛ ẽ ꝯfractio i ea leuior ꝙ̃ i alijs.¶Et i fctã q̃dẽ ex colera fortia fiũt accñtia mala ex vigilijs ꝛ inq̃etudie ꝛ adustiõe et pmixtiõe mẽtis ꝛ fluxu sanguis nariũ ꝛ dolore capitis ꝛ pulsatiõe tpoꝝ ꝛ ꝓfunditate oculoꝝ ꝛ solutione vẽtris cũ colera pura ꝛ casu appetit⁹.¶Et q̃ñ accidit infantib⁹ abhorrẽt mãmillã ꝛ nõ recipiũt eã et corrũpiˀ illð quod sugiˀ de lacte:et acetat.

¶De cura causonidis. ca.44.

Est cura tertiane pure. Et cũ idigẽt euacuatiõe sicut eũ illis q̃ dicta sunt: tũc festinatio ẽ melior. ¶Cõplemẽtũ ꝟo ẽ apud digõnem. ¶Et non flobothomeˀ fortasse ei iflãmabit eoꝝ ꝛ fortasse iuuabit eos si fuerit illic turbiditas ꝛ rubedo.¶Ueꝝ indigẽt subtiliatiõe et regimie vehemẽtiore et infrigidatione actu ei⁹ qð ipi sumũt. ¶Et cũ times casũ ꝟtutis: ẽ necessariũ cibare eos ꝙ̃uis nõ appetãt et ꝓpriie i eo ex quo resoluiˀ res plˀima.Multoties em̃ aduenit eis bolism⁹ pp puationẽ sensus:ꝛ indigẽt lenificatiõe in pncipio fortiori. ¶Et curõnib⁹ febris acute pdictis sꝫ oẽs spẽs narratas ¶Et q̃nq̃ ꝯuentẽs ẽ vt dormiãt apud teporẽ puũ febris sup aq̃ tamarindoꝝ: et q̃nq̃ poniˀ i ea paꝝ cãphore.¶Et diligiˀ eis sirup⁹ acetos⁹: aut emulsio seminis portulace:aut emulsio seminis endiuie:et melõalchi ẽ bon⁹ valde:et sit ꝯtẽt⁹ potatiõe aq̃ fride sm̃ qð dixim⁹ illð.Si aũt nõ fuerit qð ꝓhibeat: deˀ i potu de ea ẽtvsq̃ ad satietatem.Et fortasse aduenit eis permixtio mẽtis et obliuiscũˀ petere aquã:q̃re opꝫ vt sorbeãt ð ea paulati sorbitiones plˀas et ꝓpe i eo cui⁹ liguã vides siccã. Et cura accñtia ei⁹ supflua cũ eis q̃ dixim⁹ in capitulis suis.¶Et opꝫ vt caueaˀ in eis supfluitas sanguinis nariũ

est em̄ de eis in quibusmagnifi
cak timor apud eos. ¶Et opꝫ vt
obseruetur anhelitꝰ eorū ⁊ non
dimittas ptes pectoris spasma
ri. ¶Et opꝫ vt obserues capita
eoꝝ cū aceto ⁊ oleo ros. ⁊ sanda
lis ⁊ aqua ro. ⁊ cāphora ⁊ his si
milibꝰ: ⁊ embroces cū decoctiōi
bus in q̊bꝰ decocta sūt ea q̄ dixi
mus. ¶Et qn̄ fortes sunt in eis
vigilie: tunc cura eos. ¶Et non
est malūvt in potu des sirupum
de papauere ēt ⁊ si sit de nigro
in huius dispositiōe. ¶Et i fine
eiꝰ da in potu trociscos q̊ ꝯueni
unt eis: sicut sunt trocisci de cā
phora. ¶Et in illa hora cōuenit
eis sirupꝰ acetosus cū emulsiōe
seminis cucumeris: ⁊ seminis en
diuie ⁊ se. portulace: de vnoquo
qꝫ eorum sit pondus. ℥. ij. sirupi
acetosi sit pōdus. ℥. xxv. vsqꝫ ad
xxxv. ſm ꝙ videtur. ⁊ si fuerit il
lic vētris solꝰo: tūc dētur trocisci
de spodio constrictiui. Trocisci
boni. ℞. spodij ro. an̄. ℥. ij. ß. cro
ci sextam. ℥. j. semis portulace se
mis endiuie. an̄. ℥. iij. semis cu
curbite: seminis cucumeris. an̄.
℥. ij. sandaloꝝ. ℥. j. ß. succi liq̊ritie
amili. an̄. ℥. j. cāphore sextā. ℥. j.
ß. ⁊ dosis eiꝰ sit. ℥. j. ⁊ iteꝝ ros. ℥.
iiij. se. melonis citruli cucumerꝫ
⁊ portulace oīꝫ. an̄. ℥. ij. croci ter
tiā. ℥. j. camphore sextā. ℥. j. gum
mi amili dragagāti succi liqui
ritie. an̄. ℥. j. ⁊ dosis eius sit. ℥. ij.
¶Et cūdeclinat egritudo mani
feste: tūc nō est malū vti balneo
cuius aqua declinat ad frigꝰ: ⁊
illis in quibus magis diligitur
balneum ex eis sunt quorum fe
bris est ex flegmate salso.

¶De febre sanguinis. Cap. 45.

Ordinatus est Gal. ꝙ nō fit fe
bris sanguinis a putredine
sanguinis. Nā sāguis cū putre
fit: fit colera ⁊ nō est sāguis. Fit
ergo febris colerica: nō sangui
nea: ⁊ fit causon p̄dicta et tertia
na. ⁊ curat eā cū illa cura. ¶Hic
v̄o ſmo eius est cōtrariꝰ sermo
ni Hypo. ⁊ contrarius ei qđ est
ꝯueniēs: ⁊ pl'm q̊dē erroris eiꝰ ē
in ſmone eiꝰ qn̄ putrefit sāguis
fit colera. Iste em̄ ſmo facit opi
nari duas intentiones: quarum
vna est ꝙ quādo putrefit: perue
nit ad hoc vt fiat post putredi
nē colera: ⁊ scđa ꝙ quando pu
trefit tunc fit colera sicut đr ꝙ li
gnū qn̄ calefit fit cinis. ¶Consi
deremꝰ itaqꝫ i vnaquaqꝫ duarū
ꝓpositionē. ¶Intellectꝰ v̄o pri
mus ē corrupte acceptiōis tribꝰ
mōis. Quoꝝ p̊mꝰ ē ꝙ sāguis qn̄
putrefit ꝯuertit subtile eius ad
colerā malā: ⁊ spissuꝫ eiꝰ ad ma
litiā: ⁊ nō ergo cū totalitate sua
fit colera: ⁊ scđs estꝙ illđ sit post
putredinē: ⁊ nr̄a cōsideratio est
in dispositiōe putredinis: et ter
tius ē qm̄ post illud fit colera: ⁊
nō scimꝰ an in ea sit putredo: an
nō. Nā plurie res putrefiūt ⁊ se
parak ex eis subtile ⁊ spissū: ⁊ nō
est in spisso neqꝫ in subtili putre
do: qm̄ nō est necessariū vt sit pu
tridum id qđ gn̄atur a putrido.
Fit em̄ ex putredie qđ nō est pu
tridū: ⁊ si gn̄atio eiꝰ a putredie
faceret putredinē eius necessa
riā: oporteret vt spissuꝫ cinerulē
tū iterū eēt putridū. Esset ergo
illic febris melācolica iterū. hoc
ergo ē illđ qđ facit eē necessariū
expositio eiꝰ qđ p̊mū intellectū
est. Qđ v̄o intelligik scđo est mē
daciū. Qm̄ putredo ē via corru
ptiōis: ⁊ putredo q̊dē nō hꝫ tp̄s
⁊ ꝯuersio sanguis in colerā non
fit nisi i tp̄e: ⁊ putredo q̊dē ē cor

ruptio accidēs sanguini ⁊ est sā
guis sicut accidit flegmati ⁊ est
flegma ⁊ nō colera neq̧ melāco
lia nisi ꝯuertat post illō cū ꝯple
mēto putredinis. ¶Uerum veri
tas sana est sermo hypo. ꝙ ex sā
guinis putredie generat febris
¶Dicam⁹ ergo nūc ꝙ febris sā-
guis est febris putredinis: et fe
bris calefactionis ⁊ ebullitiōis
quā noīauit hypo. synochū con
clusum sine aliis. ¶Et p̄lm ebul
litiōis ei⁹ est ex oppilatiōe suffo
cāte caliditatē: ⁊ qñq̧ fit a cāis
aliis q̄ vehemētes fiūt supra ve
hementiā febris ephiere: ⁊ nota
tur ꝓfunditas somni fortis: ⁊ ē
de sūma febriū q̄ sūt inter febres
putredinis ⁊ febres ephimeras
q̄ differt a febrib⁹ ephimeris ꝓ-
pterea ꝙ calefactū ꝑmuꝫ i ea est
hūor. ⁊ differt a febrib⁹ putredi
nis qm̄ nō est ei putredo. ⁊ est fe
bris acuta: nō febris ephimera:
neq̧ febris ethica: neq̧ febris pu
tredis: ⁊ mlˀtoties q̄dem ꝑmutat
ad febrē putredis: aut febrē ethi
cā: ⁊ mlˀtoties q̄dē facit eā curre
re Gal. cursu febrium diei. ¶Et
vr̄ Gal. ꝙ febris sanguinis non
ꝯponit cū reliq̄s febrib⁹ qm̄ pu-
tredo i sanguinē ē cōis oī hūori
⁊ in hoc ē ꝯdictio q̄busdā itētio
nib⁹ suis in q̄ nō est necesse ꝓlō-
gare ſmonē qm̄ nō iuuat cū eo
medic⁹. ⁊ cā q̄dē hui⁹ feb. est re
pletio: ⁊ oppilatio: ⁊ multitudo
exercitiī: ⁊ ꝓprie non ꝯsueti: ⁊ di
missio euatiōis: deīde vs⁹ exer-
citiī laboriosi: ⁊ qñq̧ facit putre
dinē i eo mltā aq̄sitas sāguis ex
ꝯmixtiōe fructuū aquosoꝝ: q̄re
ꝯuertit ad putredinē: ⁊ mltitu-
do hūoris crudi i eo ē ꝓpinq̄: q̄-
re ꝑparat ip̄z ad putredinē sic q̄
gñat ex cucumere ⁊ alketed ⁊ pi
ris ⁊ similib⁹ et hec q̄dē febris ē cō
tinua q̄ nō tepescit ꝓp cōitatem
materiei ⁊ ei⁹ adherētiam vsq̧
ad crisim aut mortē ⁊ ei⁹ spēs st
tres. Quaꝝ salutior ē p augmasti
cus: qm̄ resolutio in eo ē maior
q̄ꝫ putrefactio icipiēs cū difficul
tate: ⁊ non cessat diminui. Deih
ē hōtenus ⁊ fortasse similat. vij.
dieb⁹ ⁊ neq̄or eoꝝ ē augmastic⁹
qm̄ resolutio in eo ē minor q̄ꝫ pu
trefactio. ¶Et ei⁹ crisis est vsq̧
ad septimū ſm p̄lm. ¶Et ei⁹ cō
sūptio est cū euatione aut sensā
ta aut insensata. ⁊ qñq̧ ꝑmutat
ad causonidem ⁊ ad sirsen. ¶Et
qñq̧ ꝑmutat cū infridatiōe p̄lia
ad lithargiā. ⁊ qñq̧ ꝑmutat ad
variolas ⁊ morbillū: ⁊ qñq̧ acci
dit i ea ꝓfunditas somni: ⁊ infla
tio vētris ex qua prouenit sicut
vox tympani: ⁊ nō deponit eā vē
tris solutio cū rarificatiōe: ⁊ qñ
solutio vētris nō vꝫ deinde egre
ditur asaf viridis lata proprie
est de signis mortis.

¶De signis. Cap. 46.

Signa febris sanguiee sūt.
Adherentia febris: et rube
do faciei ⁊ oculoꝝ et iflatio ve-
naꝝ et tpoꝝ: et repletio cōpleta
absq̧ rigore et nō est sudor nisi
ap̄ d crisim et mlˀtoties associat
ei prurit⁹ i naso et i loco colli i
q̄ ponūt vētose: et ꝯstrictio i ālhe
litu. ⁊ mlˀtoties accidit eis ꝓfū-
ditas sōni. et difficultas ſmōis
et ē malū. et silr ap̄a gutturis et
duaꝝ amigdalaꝝ et vue et curs⁹
lachrymaꝝ et caliditas ei⁹ ē p̄l
ma ꝓp hūiditatē vaporosam et
lachrymalē nō exiccatā: sicut in
causonide: et puls⁹ ei⁹ ē magn⁹
leuis plen⁹ velox frequēs valde
diuersus nō p̄lime diuersitatis
et est minoris diuersitatꝫ et velo

citatis ꝗ͂ i causonide: ꝛ nõ ẽ caliditas ei⁹ i terio causonidis et tertiane fortis. ¶ Et illi⁹ q̃ ex ea est a putredie caliditas ꝛ accidẽtia sũt vehemẽtiora: ꝛ cura ei⁹ ẽ difficilior ꝛ magis silis cũ causonide. At vͦo subtilitas sãguis ꝛ grossitudo cognoscũt ꝑ illd qd egredit̃ d eo: ꝛ synocha serui da ẽ res magis silis in pncipio sui febri ephiere: vez caliditas ei⁹ ẽ pue mordicatiõis ꝛ lesiõis ꝛ inuenit ex ea iflãmationẽ ꝛ dissiã ꝛ ẽ plꝫ impssiõis ei⁹ ꝑpe cor. Putrida vͦo ẽ eqlis ꝛ silis eqli ſm plꝫ. ¶ Signa ãt ꝓmutatiõis ei⁹ sũt cuiusqꝫ eoꝝ ad qd ꝓmutatur vt ꝓfocatiõis ꝛ apatũ gutturis ꝛ duaꝝ amigdalaꝝ: ꝛ tu iaꝫ sciuisti ea ꝛ signa variolaꝝ scies ꝛ signa sirsen ꝛ doloris capitis ꝛ ꝑmixtiõis mẽtis ꝛ alioꝝ iã sciuisti. ¶ Signa vͦo lõgitudis ei⁹ sicut iã sciuisti sunt ex postpõne signoꝝ digõnis: ꝛ tornalitate faciei: ꝛ diuersitate dispõnis eius in spatio suo ex additione ꝛ statiõe ꝛ diminutione: ita vt sit q̃si ipa sit tepida. Illd em̃ sigt ꝙ sãguis ẽ plen⁹ hũore crudo. Spatiũ vͦo crisis ei⁹ sigt appitio signoꝝ digõnis q̃ si tardat̃ vsqꝫ p⁹ tertiũ ꝛ q̃rtũ: nõ fit crisis i septio ꝛ multoties q̃dẽ fit crisis ei⁹ i q̃rto. ¶ De cura. fe. sãguis. Ca. 47

Intẽtio in curatione fe. sanguis est euacuatio plurimi vsqꝫ ad sincopiꝫ: ꝛ igrossatio substantie sanguinis si fuerit subtilis valde aq̃sus ꝛ coleric⁹: ꝛ infridatio eius: ꝛ mundificatio ꝛ subtiliatio ipius si fuerit gross⁹ ꝛ sumpserit eger prius gñatiua sãguinis grossi: ꝛ gñatiua hũoris crudi ꝛ digõ mãei facientis febrẽ ꝛ ei⁹ resolutio. ¶ Euacuatio ãt nõ est aliq̃ sicut flõmia ex manu in q̃cũqꝫ hora accidat: et nõ expectat̃ crisis neqꝫ digõ: nisi sit repletio nauseatiua: tũc em̃ caue eã ꝛ remoue ipaꝫ. Qd si febris pseuerauerit: tunc flõma: ꝛ nõ cesses flõmare dõec eger appropinq̃t syncopi: aut cadat in syncopiꝫ si corpus fuerit forte. Syncopis nãqꝫ infridat ꝯplexionẽ fortẽ. Et scias ꝙ flõmia ꝛ lũere i potu aquã fridã qñqꝫ excusant ab infridatiõe alia. ꝛ ꝓtitio quidẽ in ea est melior si non fuerit qd necessarium faciat festinatiõnẽ nã fortasse erit in ea q̃ est infra appropinquationẽ syncopis vltimatio: ꝛ fortasse sequet̃ flõmiã vltimã stati flux⁹ vẽtris colericus ꝛ sudor quẽ opꝫ oi hora abstergere donec ꝯtinuet̃: fortasse em̃ saluabit̃ cũ eo: ꝛ succurratur ei qd accidit de debilitate ꝛ syncopi cũ cibo subtili ꝛ quiete. ¶ Et opꝫ vt premittat̃ lenificatio nature cũ illis que sciunt̃ de illis q̃ sũt sicut duoꝝ granatorũ aq̃. s. dulcis ꝛ muzivlqꝫ ad terminũ: ꝛ siracost ꝛ tamaridi ꝛ colliria leuia de q̃b⁹ diximꝰ. ¶ Et qñqꝫ ẽ necessariũ ꝑpõ digõnem euacuare cũ eisq̃ sũt sicut myrabolani ꝛ fum⁹ terre ꝛ cassia fistula ꝛ his silia de illis q̃ sciuisti qd si dispõ ñ tolerat flõmiã i manu flõmet̃ vena q̃ est in cornu frontis aut ponuant̃ vẽtose. Si aũt nõ preparat̃ aliq̃d eorum et hoc propter accidẽs qd ꝓhibet: tũc fac solutionẽ ventris ſm modũ qui est in causonide. ¶ Et regimen sit in eis que aperiũt ꝛ incidunt ꝛ sedant ebullitionẽ. ¶ Et si acciderit ex flobothomia syncopis ciba eũ pane cuꝫ aqua agreste. ¶ Quod si accidat flux⁹

ſanguinis nariū p ſe nō abſcin
dat: niſi cū appropinquauerit
ſyncopis. ¶ Sanguinis vero in-
groſſatio fiat cum eis que ſunt
ſicut rob iuiubarū: ⁊ eſt vt deco
quātur. c. iuiube cū lib. 5. aque
donec remaneat tertia ⁊ iſpiſ-
ſant cū zuccaro ⁊ quāto plꝰ mi
norat zuccarū tāto eſt meliꝰ. ⁊
lētes iterꝫ proprie pparate cū
aceto acetoſo forti ſūt huiꝰ ge-
neris: ⁊ caue ne des i potu rob
iuiubarꝫ aut corpꝰ lentiū mate
ria exiſtēte groſſa. ¶ Eiꝰ vero in
frigidatio fit cū eis que ſunt ſi
cut aqua lentiū ifrigidata ⁊ aq̄
lactuce ifrigidata: ⁊ ſumere in
potu aquā frigidā ſi nō fuerit
qđ phibeat: ⁊ fortaſſe ſumit in
potu donec tremere faciat: ⁊ fa
ciet: forſitā eñ ſanat eū: ⁊ qñq̄
pmutat febris ad flegmaticā ⁊
curat cū trociſcis de roſis ⁊ ſi-
milibꝰ. et hec q̄dē cura eſt quo
rūdā ātiquorꝫ: ⁊ ſecuti ſunt eā
q̄dā modernorꝫ. Dare aūt i po
tu aquā ordei eſt curatio confe
rēs ei: ſed cū lenitate nature. ⁊
melior horarū ad hoc eſt hora
vehemētis ebullitionis ⁊ āgu
ſtie et inflāmationis et frequē
tie pulſus cordis. et ſcias q̄ eē
cōtētus infrigidatiōe et dimit
tere ſtōmiā ⁊ vētris ſolutionē
addit in opilatiōe ⁊ coartatio
ne: quare addit putredo ⁊ ca-
liditas i reliqua diſpoſitione.
¶ Mūdificatio eñ fiat cū eis
que ſunt ſicut ſoluētia colerā
ſm rñſionē neceſſitatis virtu-
tis ⁊ debilitatis cū digerētibꝰ
humorē crudū: qm̄ fortaſſe ipa
eſt cauſa i putrefactiōe ſangui
nis. ¶ Et in fine eiꝰ da ei in po
tu que ſunt ſicut trociſci de cā-
phora ⁊ trociſci đ ſpodio: ⁊ da

ei in potu. ¶ Iſti etiā trociſci
ſunt boni. ℞. ſpodij. ʒ. iij. ſemis
portulace. ʒ. v. ſemis cucume-
ris. ʒ. 4. ſemis cucurbite. ʒ. 6.
gūmi ⁊ dragagāti ⁊ amilli oīū.
añ. ʒ. iij. ſucci liq̄ritie pōdꝰ. ʒ. 7.
fiāt ex eis trociſci. ¶ Deſcri-
ptio alia ⁊ ppe apud debilita-
tem ap̄atis. ℞. roſarꝫ. ʒ. iij. ſucci
berberis. ʒ. 2. ſemis cucumerꝫ ⁊
melonis ⁊ citruli ⁊ portulace ⁊
ſpodij oīm añ. pōdꝰ. ʒ. 1. gūmi ⁊
dragagāti ⁊ amili oīm. añ. ʒ. 5.
rauedſceni ⁊ croci ⁊ camphore
oīū. añ. pōdꝰ q̄rte. ʒ. 1. fiāt troci
ſci. ¶ Cibi vero ſint illi q̄ fiunt ex
iuiubis et q̄ fiūt ex lētibꝰ cum
aceto ⁊ granatis ⁊ ſumach. ⁊ ſi
ſit aliq̄d eorꝫ cōſtrictio cuiꝰ ti-
meat: frāgat cū ſiracoſt et pru-
nis: ⁊ cū eo qđ fit de cucurbita
⁊ cū herba acetoſa. ⁊ eiꝰ fructꝰ
ſint pira de ſceni et granata et
mala de ſceni. ¶ Et eiꝰ olera ſūt
cucumeres ⁊ cucurbite et alk-
hethed ⁊ ēdiuia et olꝰ bñdictū
et acetoſa ⁊ coriādrū: et q̄ ſunt
eis ſiꝉia. ¶ Et ſi accidat dolor
capitꝫ aut pulſꝰ cordis: aut vi-
gilie: aut pfūditas ſomni: aut
fluxꝰ ſanguinis nariū ſupfluꝰ
deſtruēs virtutē ⁊ alia de acci-
dentibus ſuis: cura cū eis que
docuimus te in loco ſuo.

¶ De febre flegmatica. Ca. 48.

Sciuiſti q̄ febris putredis
flegmatis qñq̄ eſt paroxiſ
malis. et qñq̄ eſt iſeparabilis:
et ſciuiſti cauſam in hoc. ¶ Et
ſunt ei hore ſicut reliquis febri
bus. et minor horarū ſui prin
cipij ſm plurimum eſt. 18. die-
rū. et eius eradicatio in pluri-
bus eſt intra quadragītaqua-
tuor dies. ¶ Et ſaluior earū eſt
illa q̄ eſt mūdorꝫ tēporꝫ: et pre-

cipue illa que est multi sudoris: significat enim subtilitatē materiei et paucitatē eius et raritatē corporis. Lōgior ergo ptiū huius egritudinis est augmētum: postquis eius declinatio iterum sit lōgior dclinatiōe tertiane vt plurimū. ¶ Et flegma quidē putridū quandoque ē vitreū: et quandoque ē acetosum: et quandoque ē dulce: et quandoque ē salsū. et tu iā sciuisti quōo ex salso fit causon. ¶ Et plurimū quidem accidit febris flegmatica humidis et quietis: et senibus: et īfantibus et patiētibus nauseatiuā satietatē. et exercitātibus et balneātibus se sup repletionē: et habentibus eructuationē acetosā: et hītibus repletionē: et patiētibus dscēsum hūoris: et fit catarrus ad stomachū quod putrefit in eo. et parum quidē euacuatur a lesione in ore stōachi. ¶ Et scias quod cum oi febre cū qua est frigus constringitur pulsus et minoratur.

¶ De signis flegmatice periodice. Cap. 49.

In illa quidē in qua cā est flegma vitreū aut acetosum frigus multiplicatur valde: et rigor i vitreo est vehemētior. At frigus nō incipit in ea subito: imo paulati i extremitatibus: deinde pueniūt ad hoc vt fiāt sicut nix quod nō calefiūt nisi cū difficultate: neque calefiūt subito: neque secundum gdationē ptinuā: imo paulati cū reditu frigoris. et fortasse pmiscetur frigori eius in principio rigor. Fit ergo frigus ppter illud quod nō putruit: et horripilatio ppter illud quod iam putruit. et maius frigus et ipsius rigor sunt in periodis stās. ¶ Et hec quidē febris nō est ex materia quod facit pūctionē: ita vt sit causa rigoris in via expulsiōis. Putredo nāque eius est putredo rei leuis et icipit cū grauitate et pfunditate somni. et multoties icipit i paroxismis pmis sine frigore: et neque est rigor: imo postponitur vsque ad tps. et fortasse erit frigus et nō erit rigor. et multoties incipit cū sincopi et nō fit. ¶ Et in hac quidē egritudine multiplicatur sincopis ppter dbilitatē oris stōachi: et cursū appetitus et puatiōnē alistimbre quod est fundamētū materiei nutrimenti virtutis. ¶ Illā vero quod est ex flegmate salso sequitur horripilatio: et nō fit vehemēs frigus eius. ¶ Illā autē quod est ex flegmate dulci raro accidit in pricipio vsque ad plurios paroxismos horripilatio: neque frigus neque rigor. ¶ Et plurimū quidē periodi febris flegmatice incipiūt cū sincopi. ¶ Et iā apparet in ea in pricipiis calor vehemētior. et in postremis minoratur illud. et est simile vt sit cā in hoc quoniam putredo accedit prius ad magis dulce: et magis salsum: et magis subtile: deinde ad grossius et frigidius. et tactus caliditatis eius i pmis est debilis et vaporosus: deinde cū plōgatur positio manus sup mēbrum sentit manus acuitatē et mordicatiōnē. Uerūtamen nō est similis neque equalis in omnibus super que cadit manus: imo est diuersa: quoniam inuenit in loco vno asperitatē: et in loco alio lenitatem: et est quasi caliditas colere post rem cribellatam: quoniam flegma viscosum est: quare diuersificatur eius passio a caliditate: sicut accidit i liquidis viscosis cū ebulliūt: ipsa enim disrumpuntur in quibusdam locis: et nō disrū-

puntur in

puenit in locis aliis: et qualiscunque sit caliditas eius tamen plurimum minor est quam vt inflammet et angustiam faciat et magnificet desiderium aeris frigidi et aque fride et inspissationis et rarificationis anhelitus magni et ex sufflationis et multotiens quidem accidit caliditati eius vt sedeat tempore quod habet quantitatem hore vnius aut duarum horarum: quare existimatur quod ipsa iam peruenit ad statum cum ipsa adhuc sit in augmento videbis enim eam iam incipere augmentari: et similiter sunt ei in declinatione stationes. ¶Et febres quidem flegmatis sunt multe opilationis propter multitudinem humiditatis et vaporis sui et pauci sudoris propter viscositatem humoris: et cum sudare facit: est res non exuberans et de proprioribus significationibus eius est paucitas sudoris et priuatio eius. ¶Et sitis quidem minoratur in febribus flegmatis nisi propter causam salsedinis: aut causam vehementie putredinis eius et cum hoc est minor quam sitis que est in aliis. ¶Et inflatio laterum multiplicatur in eis: et quandoque accidit cuti laterum vt subtilietur cum tensione. ¶Color autem patientium flegmatis febrem est de cliuis ad viriditatem et citrinitatem currentes in albedinem ita vt sit illud quod aggregatum est sicut color plurimum vsque in statum: et raro quidem rubet color in eo cuius rubedo sit rubedo in statibus reliquarum febrium. ¶Pulsus vero eius est pulsus paruus submersus debilis rarus in primis: deinde fit frequens in fine. ¶Et frequentia quidem eius et eius paruitas vehementior est quam frequentia quartane et tertiane et eius paruitas, et vehementia frequentie eius est propter vehementiam paruitatis ipsius. Uerum non est velocior pulsu quartane: et quandoque est tardior eo: aut similis ei in primis et est vehementer diuersitatis cum priuatione ordinis: et parui et debiles ex eis sunt in diuersitate eius plus: et significationes quidem pulsus super ea sunt de certioribus significationibus. ¶Urina autem eius in primis quidem est alba subtilis propter multitudinem opilationum et frigoris: deinde fit rubea propter putredinem et conturbatur propter malitiam digestionis: et quandoque alteratur indispositio vno tempore: et quando mundificabitur ex materia grossa et resoluetur putridum et redibunt oppilationes dealbabitur vna hora et alia quando remanet intra materiam grossam et dispositionem putredinis: et aliquando hora opilationum est alba: deinde quando putrefit res pluria post illud expellitur et aperit opilationes rubet vsque quo veniat super opilationes quod opilat eas vice alia de illo humore. ¶Eius vero egestio est lenis subtilis flegmatica. ¶Et de eis que significant quod febris est flegmatica est vt sit paroxismus eius .17. horis et dimissio eius 6. horis et non est dimissio eius munda: quoniam materia cum grossitudine et viscositate est multa. ¶Et significant ipsam etas et consuetudo et tempus: et regio: et cibi: et aduentus cararum (?) antecedentium ex satietate nauseatiua, et significant ipsam forma predicta ex colore faciei et inflatione eius et lenitas tactus et debilitas oris stomachi et casus appetitus: et quandoque magnificatur in ea splen. ¶Et sequitur eam eructuatio acetosa in pluribus horis multotiens.

¶De signis flegmatice inseparabilis et est illa que nominatur latica. Cap. 50.

Sunt sicut reliq̄ signa febris flatice preter eradicatiões et q̄ similatur eradicationi. et apud inceptionē fiūt rigor et frig⁹ et horripilatio: et est res magis sil̄is cū ethica. ⁊ fit illic rigor i. 6. horis aut tm̄ superās illū q̄ fit in periodica: nā periodica iterū nō euāt a residuo: verūtn̄ est occultū non apparēs.

¶De febrib⁹ q̄ sunt ſm pl'm de gn̄e flegmaticarū ⁊ sūt qn̄q; ex colera: et nō sunt ex eis q̄ fiunt ex melācolia a proprietate cū nominibus et iudiciis. Ca. 51.

ET sunt febres empialos et lipparia: q̄ ābe sūt d̄ sūma febriū i q̄b⁹ diuersificantur loca caloris ⁊ frigoris it⁹ ⁊ exteri⁹ pp diuersitatē ⁊ locū ei⁹ q̄ putrefit ⁊ qd̄ nō putrefit: ⁊ sunt tres diuisiões febris appropriate. Sincopalis humorosa: ⁊ febris ex sincopi minuta subtilis: et febris diuturna ⁊ nocturna.

¶De febre in qua occultat̄ frigus ⁊ apparet in ea calor: ⁊ est empialos. Cap. 52.

HEc febris fit ex flegmate vitreo: sꝫ est cōprehensum in occulto et profundo q̄ infrigidatur vbi est. Uerū ipsi accidit iā putredo: quare spargitur ex eo vapor ei⁹ qd̄ cōputruit: et dispartit̄ et inflāmat̄ in exterioribus: et illud qd̄ non est putrefactū infrigidatur in interioribus. et ei⁹ quidē frigus nō apparet in hmōi tpe qm̄ est q̄etū: et associat̄ ei: et nō patitur ab eo qd̄ occurrit ei: postq̄ ergo incipit in eo putredo mouet̄ ⁊ infrigidat̄ ifrigidatiõe quadā q̄uis non perueniat ad hoc vt communicet toti corpori.

¶De signis. Cap. 53.

SIgna eius sunt eadē que predicta sunt. ¶Et q̄ ei⁹ vrina est frigida cruda minoris caliditatis q̄ vrina aliarū sui generis. et pulsus ei⁹ est rarus tard⁹: et ipsa ſm pl'm adducit̄ oī die. Uerū pp grossitudinē materiei sue cōuertit̄ qn̄q; ī quartanā ⁊ tertianā: qm̄ hmōi materia in corpe est parua et pue putrefactiõis ignea: ⁊ paucitas quidē est ex causis elōgationis periodi. et ppea q̄ paroxism⁹ nō redit oī die non remanet hec febris cū sit flegmatica: sed ppea est flegmatica qꝛ putredo ei⁹ ē putredo flegmatis: et hec nō extrahit eā ab h̄ q̄n sit flegmatica: sꝫ ppea q̄ putredo est putredo flegmatꝫ nō ppterea qd̄ paroxism⁹ non redeat oī die. Spatium vero paroxismi ei⁹ est ex. 4. horis vsq; ad. 24. horas. et secundū pl'm cōsumit̄ ante illud qm̄ hec materia nō est cū illa m'titudine.

¶De febre in qua occultatur calor: et apparent in ea frigus et est lipparia. Ca. 54.

HEc febris ſm pl'm est flatica. et qn̄q; est colerica ex colera grossa valde. ¶Qn̄ autem est flegmatica: est quoniā flegma intrinsecū qn̄ iflammatur et putrefit: calefacit illū locum: qm̄ nō resoluitur nisi quādo putredo calefacit exteriora corporis cū sparsione vaporis sui calefactione plurima: et qn̄ virt⁹ effundit̄ ad locū vbi est lesio: tunc euāt̄ exteriora a calore: quare infrigidant̄ ppue qn̄ in exteriorib⁹ sūt flegmata cruda vitrea frigida: et iterū qm̄ resoluit̄ m'toties ex eo vapor q̄ nō putruit, sꝫ eleuat̄ ⁊ fac̄ ca-

liditatem et associat ei calas spatio puo:deiñ separat ab eo separatiõe vaporis aq̃ calefa=cte. Cũ ḡ sepat ab eo ꝛ fuit i radice añ putredinẽ vehementis frigiditatꝫ redit ꝛ ifrigidat coꝛpus. Modꝰ ãt q̃ fit colerica est: qm̃ colera qñ ẽ pauca ꝛ itriseca ꝛ putrefit ꝛ calefacit locũ et nõ resoluit ex ea aliq̃d:accidit qð diximꝰ i sua ꝯpat ex flegmate. ꝛ appropriat hec colerica taburos noie. Uer lipparia ẽ nomẽ gñis et ẽ lõgiorꝫ spatij q̃ꝫ hemitriteꝰ. ¶Et hꝫ aliquis vt dicat quõ erit febris et nõ ꝓcedet in ea calas ex corde i totũ corpꝰ. Illð nãq; qð narrat ẽ ð gñe eiꝰ in q̃ nõ ꝓcedit calitas excorde i totũ corpꝰ. Rñsio itaq; q̃ ẽ i terminis hax rex attẽdit vna cõ=ditio vt ñ sit qð ꝓhibeat. sic diffinimꝰ aquã fridã et hũidã qñ disposita ẽ ꝭm nãꝫ suã ꝛ nõ fuerit qð ꝓhibeat. ꝛ diffinimꝰ graue qð ẽ illð qð tẽdit iferiꝰ qñ dimissũ fuerit cũ sua nã:et i istis oibꝰ calitas puenit ad cor ꝛ ꝓcedit i arterias ꝛ spargit. At ꝟo accidit ꝓhibitio illiꝰ i q̃busdã locis sic accidit ei sup quẽ po=nunt prune vl pruine. Nocumẽtũ ꝟo hax necessariũ ẽ eẽ actu.

¶De febre in qua fit vnaq̃q; duax rerũ in vnoquoq; duo=rũ locorum. Cap. 55.

SI hec febꝛ fuerit nõ erit nisi vbi sũt due mãie fride mote pp putrefactionẽ:q̃x vna ẽ i iterioribꝰ:ꝛ altera i exterioribꝰ ꝛ nõ est aliq̃ earũ plurimi nocumẽti. Deinde cũ incipiunt putrefieri:mãdat vnaq̃q; earũ vaporẽ calidũ cõprehendentẽ cũ ptibꝰ suis et vbi est frigi=dũ. ¶Et tu q̃dẽ iaꝫ sciuisti causam in regimine humoris frigidi in dispositione motus.

¶De febre sincopali humo=rosa. Ca. 56.

HEc secundũ plurimũ est ꝓ=pter flegma crudum repletionale quod facit febrẽ disperditũ plurimũ:q꞉ iam vincit vir=tutem ꝛ ꝭm plurimuꝫ adiuuat sup eã debilitas oris stomachi: ꝛ qñ mouetur ꝛ incipit in putrefactione virtutem vincit plus ꝛ facit eã hesitãtẽ. Que si dimissa fuerit cũ materia non sufficiat cõtra materiã. et qñ occupatio sit i euacuatiõe eiꝰ cũ facilitate fit inobediẽs aut mouet motu ꝓfocante virtutẽ:ꝛ quando occu=patur in euacuatione eiꝰ cũ so=lutiõe vẽtris:aut flobothomia cũ labore nõ tolerat virtꝰ. Quõ eñ tolerabit cũsit illic cũ suadete syncopis:ꝛ cũ hoc toto ipi indigẽt euacuatiõe vehemẽter:et iterũ ipi idigẽt cibo vehemẽter qm̃ in hũoribꝰ cox nõ est qð nu=triat corpꝰ et viuificet ipm:ꝛ corpus eiꝰ est priuatum nutrimento. Qð si studueris i cibãdo:addit materia diminuta:ꝛ si nõ cibatur:cadit virtus. Et accidit iceptiõe suivt effundatur ad coꝛres frigida faciẽs accidere syn=copin. et minorat pulsus:ꝛ tar=dat:ꝛ fit rarus. Ampliꝰ natura solicita ẽ i calefactiõe materiei ꝛ subtiliatõe eiꝰ ꝛ putredo q̃ mouet i q̃sdã ptes eiꝰ adiuuat sup eã:ḡ euadit cor a nocumẽto ꝛ frigore eiꝰ:ꝛ cadit nocumẽtum caloris eius:quare fit pulsus ve=lox ꝛ proprie in cõstrictione sua plus q̃ꝫ sit velocitas aliorum:q̃ꝫuis illud quod vincit cum hoc sit paruitas et tarditas et ra=ritas. ¶Et periodus eius est

periodꝰ flegmatice ⁊ ñ alterat ab ea. ¶ Est cũ ea iflatio faciei: ⁊ mollicies corpis ⁊ colores hñ tiũ eã nõ figũt sup dispõnẽ vnã: imo qñqꝫ ẽ cinerea ⁊ plumbea eiꝰ mã: ⁊ qñqꝫ fit citrina: ⁊ qñqꝫ fit nigra ⁊ qñqꝫ fiũt labia eorũ sic labia cõedẽtis mora. Oculi ꝟo eoꝝ sũt fuscivirides exeũtes valde apõ ꝯmotiões egritudis ⁊ sit sic maniacꝰ: ⁊ qd ẽ sub hypocũdrũs eoꝝ ẽ vehemẽtꝫ iflationis ⁊ silr viscera eoꝝ: ⁊ qñqꝫ euomũt acetosũ: ⁊ qñ ẽ eis apa i qbusdã visceribꝰ: tũc ñ sperat oino. ¶ Et qñqꝫ accidit eis i qbusdã horis ex colera dñante grossa ⁊ fit cũ ea i visceribꝰ adustio: ⁊ euomũt colerã: ⁊ sunt ei periodi flegmatice ſꝫ plurimũ

¶ De febre sincopali minuta subtili. Cap. 57.

Hec febris est acuta: ⁊ cadit pulsus et virtꝰ paroxismo vno aut duobꝰ paroxismis cuꝫ additione ⁊ eueniẽs i corpore cũ velocitate: ⁊ qñqꝫ nõ sufficit cũ ea ꝟtꝰ vsqꝫ ad. 4. ⁊ fit ex chimis subtilibꝰ pl'm q̃ñ colericũ est vehemẽtis subtilitatis ⁊ ꝓfundatiõis male substãtie venenose cui iã accidit putrefctõ i corpibꝰ calide ꝯplexionis sicce valde. et plures paroxismi huiꝰ febrꝭ sũt poxismi tertiane.

¶ De febre diurna et nocturna ex flegmaticis. Cap. 58.

Diurna ẽ cuiꝰ paroxismus accidit i die ⁊ eiꝰ tepor in nocte: ⁊ nocturna ẽ ecõuerso: ⁊ vtreqꝫ sũt male. Sꝫ diurna ẽ lõgior ⁊ dterior: ⁊ facit cadere ml't toties pp lõgitudinẽ suã ⁊ suũ euẽtũ i calore diei i ethicã: ⁊ si ipa nõ eẽt seua nõ accideret hora aptiõis poroꝝ ⁊ resolutiõis vaporis: ⁊ ñ accidit nisi pp multitudinẽ materiei et fortitudinẽ eiꝰ ⁊ ẽ necessariũ cũ hoc vt patiẽtes eã cibẽt in nocte: ⁊ nõ pmittant dormire sup repletionẽ stomachi: ⁊ ꝑcipiantur vigilie: ⁊ ex eis q̃ faciũt cadere ꝟtutẽ: ⁊ ẽ tolerãtia febris i calore diei. ⁊ vigilie i frigore noctis sũt ex eis magis digne q̃ faciũt cadere i ethicã: ⁊ ad summũ est de genere febrium difficilium.

¶ De cura flegmatice. Ca. 59.

Cura huiꝰ egritudis diuersificat ſm horas suas. s. pncipiũ ⁊ augmentũ ⁊ statum ⁊ declinationẽ: ⁊ ſcdm apertionẽ digestionis in ea ⁊ eiꝰ occultationez: ⁊ diuersificat ſm materias suas. s. flegmaticã acetosam et flegmaticã vitreã et flegmaticã sallsam et dulcez. ¶ Et oẽs eius spẽs cõicãt i hora pncipij i tribꝰ diebꝰ in necessitate lenificationis eq̃lis aut vomitꝰ: ⁊ i necessitate administratiõis subtiliantiũ et incidẽtiũ et diureticoꝝ: ⁊ cũ superuenerit febri dies tres subtiliatur in ea materia pp febrẽ: ⁊ si añ illud mouebis: nocebis et non facies aliq̃d. ¶ Et in augmẽto cũ subtiliatõe regiminis ſm eq̃litatẽ: et fortasse ẽ ꝯtẽtus aq̃ ordei i pmis tribꝰ diebꝰ sperãdo ꝙ sit statꝰ eiꝰ ꝓpinq̃or ꝓpter subtilitatez materiei aut paucitatẽ eiꝰ. Qd si certo sciret ꝙ statꝰ eiꝰ esset tardꝰ: non subtiliaret regimẽ: q̃ꝛ huius fames ⁊ sõnus sup famẽ: et exercitꝰ sup famẽ si nõ debilitãt sint vltima in iuuamento huius egritudinis. Imo declinaret in principio ad igrossationẽ vsqꝫ ad septimũ: deinde gradere: veꝝ augmẽtũ eget vt subtiliet regimẽ in pmis. Si

aũt stat⁹ apparet lõginqu⁹ possibile ẽ vt succurrat̃ illi cũ igrossatione regiminis: deinde gradet̃ vsq͂ ad horã stat⁹: qm̃ tp̃s ẽ sufferens hoc in hac egritudine nõ sufferẽs i acuta. Cũq͂ p̃ transierit septim⁹: nõ stes tunc super subtiliationẽ qm̃ illa debilitat ꝛ addit i debilitate oris stomachi: ꝛ q̃ties senseris lõgitudinez maiorẽ subtilia minus: q̄꞉ subtiliatio ei⁹ in ipso oĩno magis sit necessaria q̄꞉ i q̃rtana: ꝛ sil̃r opꝫ ne festines cibare ip̃ꝫ cũ eis que sũt sicut pulli ꝛ panis cuꝫ muzaguarat nisi timeatur debilitas aut appareat declinatio. ⁋Amplius diuersificat̃ cura ei⁹ cui⁹ cã est flegma salsum: ꝛ dulce: ꝛ cui⁹ flegma ẽ vitreũ: ꝛ acetosuꝫ: ꝛ fit ex ea nimiũ frig⁹ in q̃ corpus nõ calefit. Vero i duab⁹ p̃mis necessaria ẽ lenificatio cũ medicia leui ꝛ infridatio q̃dã: ꝛ in duab⁹ scdis ẽ medicia magis laboriosa ꝛ i duab⁹ p̃mis idiget̃ icisiõe cũ subtiliatiuis in q̃b⁹ ẽ calefactio plurima q̄꞉uis sit exiccatio plurima: ꝛ in duab⁹ scdis necessariũ est illd̃ qd̃ subtiliet cũ incisione ꝛ calefactiõe cũ acredine: ꝛ p̄p̄e qñ flegma est p̄mixtũ cũ melancolia: nã necessaria sũt in h̃mõi ea q̃ sũt sicut dyaciminũ ꝛ confectio de furfure ꝛ administratio salsor̃. ⁋Et ꝯuenientiores medicine q̃ administrant̃ i p̃ncipio sũt geleniabin vsq͂ ad diẽ septimũ: ꝛ nõ est malũ vt administret̃ iter̃ aqua feniculi ꝛ aq̃ enduiue ei aq̃ apij cũ geleniabin s̃m necessitatẽ. ꝛ sirupus acetosus ẽ vehemẽtis necessitatis iter̃: et aq̃ mellis cũ ysopo: ꝛ ẽ possibile vt cõsequat̃ p̃ eã illd̃ qd̃ q̃rit̃ de lenificatiõe nature: ꝛ p̄p̄ie cũ solutiuo facto de zuccaro rosa. et rosis rubeis nolatis p̃sicis: qm̃ est solutiuum ꝛ lenificatiuũ: ꝛ qñ q͂ necessariũ est vt ꝯfortet̃ ei⁹ lenificatio ꝛ ꝯfricet̃ in aq̃ iuleb: et p̄misceat̃ si voluerit cũ casiafi. ꝛ penidijs: ꝛ iter̃ geleniabin accep̄tũ cũ melle ꝛ tereniabin p̄mixtũ cũ aqua iuleb: ꝛ nõ fiat assiduatio sup̃ eã cũ solutiuis i p̃ncipio ꝛ post ipsum: ꝛ proprie qñ cũ materia est colera: illd̃ em̃ p̃ducit ad corruptionẽ ꝯplexiõis. ⁋Et multi quidẽ hoies dant in potu in p̃ncipio sicut ẽ medicia de turbit in oĩ nocte: ꝛ sicut pillule de mastice in hebdomadabis sicut pillule de seminib⁹ diureticis. ⁋Descriptio medicine de turbit. ℞. zinziberis et mastic is ãbor̃ añ. ʒ. x. turbit sicut alcohol. ʒ. x. zuccari tabarzet quãtũ oĩa: detur in potu ei oĩ nocte aur̃. i. ꝛ illd̃ fiat qñ natura est nõ lenis. Si em̃ r̃ndet oĩ die bis nõ indiget hoc. ⁋Ego vero non diligo expectationẽ digestiõis ꝛ lenificationis cum eis q̃ diximus prius. Imo opꝫ vt euacuetur ex ea aliq̃d: ꝛ expectetur in reliq̃ vsq͂quo digerat̃: ꝛ fiat illd̃ cũ facilitate paulatim absq͂ sup̃fluitate: deide p̃ueniat ad diurectica: ꝛ similiter abhorreo qd̃ est sil̃e aq̃ prunor̃ ꝛ tamaridor̃ ꝛ similiũ: de illis que debilitant et soluunt subtile: et si materia fuerit decliuis ad additionem frigoris misceat̃ cum ea medulla cartami: et si fuerit mã ad colerã decliuis misceat̃ cũ eo sirupus violatus: aut viole condite cũ siracost aut viole sicce ꝯtrite. ⁋Et adiuues cum clisteribus lenibus factis ex melle et sale et aq̃ sicle et oleo sisamino. ⁋Et

vomit⁹ fiat cū aqua raphani ꝛ raphāo in īfuso sirupo acetoso cum seminibus et his similib⁹ ꝛ si necessari⁹ est vomit⁹ pluri: m⁹ ꝑpter multitudinē ei⁹ qđ accidit ei đ nausea ꝛalteratiōe saporis oris administrēt grana raphani et bibat ex eis vsq ad auī.s.cū aq̄ frigida ꝛ vomit⁹ q̄ dē cū eo qđ est i eo dedebilitate stomachi vehemētis iuuamēti valde ꝛ est vltimus huic egritu dini. Oportet ergo vt expecte: tur in eo septimus vt non acci: dat ex eo in pricipio debilitas apostemans corpus stomachi et si sit grauis in eo vomit⁹ nō ꝓuoces ipm sup illū cū labore. ¶ Et si acciderit ei vomit⁹ et ꝑ prie i pricipio piodi n̄ retineat nisi fatiget ꝛ đbilitat: tūc em̄ re strigat sicut cū miua ꝛ sirupo đ mēta q̄ dicem⁹ post. ¶ Et si acci dat dolor capitis administrēt ēbroce ex camomilla cū imissio ne.4. extremorū in aq̄ calida: ꝛ ligatione crurū cū fortitudie: ꝛ si idiget aq̄ ordei administrēt decocta cū radicib⁹ quātitate eq̄li: aut misceat cū ea sirupus acetosus cū melle: si nō acetat l stōacho: aut aq̄ mellis si acetat ꝛ melior hora i q̄ dat i potu illđ est si fuerit in aq̄ ei⁹ i pncipio rei tinctura: tūc em̄ opz vt in po tu det i pmis degeleniabi: dein de det in potu post ipz duabus: horis aq̄ ordei. ¶ Et nō opz vt fiat inūctio cū vnguētis resolu tiuis. et neq ēbrocatio fiat cuz ēbrocis subtiliatiuis cū egritu do est in pricipio: ꝛ humor est i corpe ābulās: ipa em̄ mollificāt viscera sua calefactiōe humida ꝛ alienet aqua frigida. ¶ Et q̄ ties videris vrinā grossiorē: ꝛ ru bicundiorē: non erit malum si flobothomaueris: ꝛ necessariū q̄dē ē vt redeas tūc ad sirupos acetosos. ¶ Et scias q fricatio ē de curatiōib⁹ iuuātib⁹ eos: ꝛ quāto fuerit flegma viscosi⁹ et grossi⁹ tāto erit fricatio magis ꝯferēs: ꝛ dicit qđ fricatio cū tela aranee cū oleo ē iuuatiua valđ ꝛ qn̄ icipit egritudo augmēta ri ꝛ post illđ tūc sit solicitudo de ore stōachi ꝛ qđ ipz cōfortat ꝛ sint masticatiōes facte ex mē: ta ꝛ mastice ꝛ aniso. Et admini strēt vomitus cū raphano secū dum q diximus cum minora: tione cibi: ꝛ sit cū geleniabi qđ in potu dat in principio ꝛ post septimum permixtum quod cō fortat os stomachi: ꝛ sit in eo ꝓ uocatio plurima sicut anisuz et mastix: et sit cum aqua calida et ꝓprie i pricipio piodi: nā ipz resistit rigori et frigori: et exti guit cū hoc sitiz ꝙnis sit estuo sa. ¶ Et multoties q̄dē cōcedit euacuatio flegmatis et humo: ris crudi in hac hora. Sed me lius est vt expectet i eo ꝯplemē tū digestionis. ¶ Et qn̄ egritu: do icipit cū calore et assiduat: iuuat cū hmōi trocíscis. ℞. my rabolanoꝝ: citrinoꝝ aloes succi eupatorij succi absynthij oim. an̄.ʒ.vj. croci et masticis āboꝝ. an̄.ʒ.vj. informēt trocisci: et su: mat ex eis oi die pōdus.ʒ.s. et oi nocte pōd⁹.ʒ.ß. ¶ Et cū vide: ris q digestio appet: adiuua eā cū eis q̄ sūt sic folia apij et feni culi et radices squināti et capil lus veneris. ¶ Si autē scias qđ materia est frigida valde nō ē malū vti pipere pauco: et vti vi no pauco subtili non plurimo. ¶ Et quandoq adiuuāt vnguē

ta resoluentia ad digestionem et resolutionem cum virtute forti ꝛ sunt conuenientiora in hac egritudine q̃ in reliq̃s febrib⁹. ¶ Et oportet cõsideret in hoc virt⁹ et febris ꝛ rigor. ¶ Quod si virtus fuerit fortis ꝛ febris nõ fuerit se ua valde: adde i ea in vnctiõib⁹ ꝯfricãdo: ꝛ si nõ administrent oĩa subtilia q̃ ad eq̃litatẽ sũt ꝺclinia. ¶ Et qñ pertrãsit. xiiij. tũc necessariũ est administrare qđ subtiliat plus: sicut feniculũ ꝛ apiũ: ꝛ fortasse indigemus semine ambo⁊ ꝛ aniso et eo ꝙ est sicut sirupus acetosus cũ seminib⁹ i q̃ ponunt ysopus ꝛ alhasce ꝛ administratiõe trociscoꝝ de rosis. ¶ Et fortasse est necessariũ addere in eis ꝑꝑ stomachũ thus ꝛ masticẽ ꝛ ciperũ et absinthiũ et his silia ſm qđ exigit illud ꝙ presens ẽ. ¶ Et vinũ subtile confert eis in hac hora cũ subtiliatione sua: ꝛ qꝛ ꝯfortat calorẽ innatũ: ꝛ qꝛ ꝓuocat et sudare facit: et cũ videris digõnẽ ꝛ fortitudinẽ: dabis ei in potu post illud trociscos ꝺ absinthio. ¶ Et cũ videris frig⁹ in ꝑncipio paroxismoꝝ nocere ꝛ egritudo nõ est in ꝑncipio: da in potu aquã calidã in qua decocta sint ea q̃ sunt sicut semen apij et anisuz et ozimũ. ꝛ administrabis iterũ hmõi ꝛ fortiora eis q̃ sũt embrocãdo et vaporãdo et hmõi. et qñq3 dat in potu ad rigorem vehemẽtẽ. ¶ Decoctio ſm hũc modũ. ℞. zinziberꝫ origani ameos omniũ. añ. ʒ. iij. coriandri. ʒ. iiij. rosaꝝ calamẽti amboꝝ. añ. ʒ. iij. passularũ. ʒ. vij decoquãtur ſm descriptionẽ vl ſm medietatẽ: ꝛ sit ꝺosis. vnc. iij. ¶ Et cũ videris flegma: dabis i potu tyriacã: et dent iteꝝ in potu trocisci ꝺ rosis magni cũ aq̃ feniculi: ꝛ det ei oi nocte medicina de turbith ꝛ pillule ꝺ aloe facte cũ spẽbus q̃ sunt sicut pip: et ad illꝺ decoctio hmõi. ℞. hiere. ʒ. vij. turbith. ʒ. x. myrabolanorũ nigrorũ. ʒ. v. eupatorij. ʒ. v salisindi. ʒ. iij. bedeoard suchaha oium. añ. ʒ. iiij. anisi. ʒ. iij. decoquantur cum aqua apij: et sumantur de ea in potu secundũ quantitatem necessitatis. ꝛ fortius illo est illud quod. ℞. duarum radicuz et radicis lilij oiz añ. ʒ. x. hiere. ʒ. viij. succi eupatorij. ʒ. v. seminis apij ꝛ feniculi omnium. añ. ʒ. iiij. spice mente amboꝝ. añ. ʒ. vij. fiant ex eis trocisci et administrentur. ¶ Decoctio bona. ℞. duarum radicum ambarũ. añ. ʒ. x. passularuz enucleatarum. ʒ. vij. anisi ꝛ masticꝫ amborũ. añ. ʒ. iij. bedeoard ꝛ suchaha eupatorij omnium. añ. ʒ. iiij. decoquant in libris tribus aque vsquequo redeat ad librã vnã aque ꝛ sumant i potu aliq̃t dieb⁹ in ieiunio. ¶ Trocisci boni apud cronicas febres: ꝛ vehemẽtiã rigoris. ℞. hiere succi eupatorij absinthij suchaha bedeoard oiz. añ. ʒ. v. seminis apij ꝛ feniculi anisi oiz. añ. ʒ. iij. salꝫ naptici. ʒ. iiij. seminis cuscute myrabolanorũ chebulorũ oium añ. ʒ. xv. agarici. trociscorum de rosꝭ. ʒ. xx. de turbith. ʒ. xxx. fiant ex eis trocisci: et sunt solutiui. ¶ Et iterũ aloes myrabolanoꝝ citrinorum ꝛ reubarba. masticꝫ succi eupatorij absinthij oium añ. partẽ. j. croci partis vni⁹ medietatẽ terantur ꝛ administrentur. ¶ Et iterum hiere myrabolano. chebulorũ salis omnium. añ. ʒ. iiij. seminis apij ꝛ fenicu-

li et anisi oium ana.ʒ.j.ß.absin thij.ʒ.v.trociscor de rosis.ʒ.iij. suchaha bedeoard oium.añ.ʒ. ij.terant et informentur pillule. ¶ Decoctio bona. ℞.eupatorij. ʒ.v.et radicis lilij et radicis liquiritie et ameos oium.añ.ʒ.iiij.seminis apij feniculi añ.ʒ.iiij.rosar.ʒ.v.decoquant oia et sit dosis ei⁹ ol die.℥.iij. ¶ Et iter radi sis ei⁹ cū triū olum.añ.ʒ.x.semis anisi apij olm.añ.ʒ.ij.suchaha bedeoard eupatorij absynthij omniū añ.ʒ.v.cētauree.ʒ.iij.decoquantur.et bibāt.℥.iiij. ¶ Et iter her be eupatorij fūiterre bedeoard suchaha absinthij olum.ana.ʒ. v.passular.ʒ.x.mirabolanor citrinor.ʒ.x. ¶ Et hec quidē cura est salso rei in quo vincit colera magis conueniens. ¶ Et agaricū cum de eo sumitur in puluere ex.ʒ.j.vsq ad.ʒ.j.et tertiā die bus ꝯtinuis prohibet elongari egritudinem. Sumat ergo pulnis ex eo et cōmisceatur cū melle et bibatur. ¶ Et semē vrtice post digestionē vel cōmixtionem est mirabile valde sumptū cuꝫ pul uere aut cū melle. ¶ Uer si acciderit ei modus aliqs solutiōis ventris: oportebit vt addat in eo ꝑpter debilitatē epatis semen cuscute vel turbith: et semē cuscute: et ꝑpter debilitatē stomachi mastix et anisuꝫ: et ꝑpter debilitatē splenis et grossitudinē ei⁹ radix apij et scolopēdrie: nā m̄ltotiesassociat huic egritudini splen. et fortasse opꝫ vt addant ꝑpter ipm ciperi et grana et ben de fenugre. et considere tur cū hoc dispositio vehemētia febris vt nō accidat vehementie calefactiōis. ¶ De euacuationibus vero que sunt fortiora: et in

diget eis in hac egritudie apud digestionē: est vt augmentetur dosis de pillulis de turbith. et administrentur clysteria fortia ¶ Et de illis sūt pillule iste. ℞. masticis sextam dragmam vnā succi absinthij quartā dragmā vnā pulpe colloquintide sextā. ʒ.j.hierepigre.ʒ.ß.agarici.ʒ.ß. informent pillule cū sirupo acetoso mellino: et sumant i potu. ¶ Et de illis sunt pillule de masticeet de aloe. ¶ Qd si mā fuerit ad caliditatē declinis: sumant de trociscis de spodio solitiuis.ʒ. iij.trocisci d turbith.aur.j.scāonee aur.j.ß.succi eupatorij aur. ij.et dent i potu sm q̄titatē virtutis: et iter eupatorij absinthij capilli veneris et myrabola.fumiterre passular mūdatarū eq̄les sumant ptes: et dent in potu sm q̄titatē necessitatis. ¶ Et si nō suffert corp⁹ solonē vētris pueniat ad diuretica et sbtiliatiua et sudare faciētia. et de sūma illorū qb⁹ indiget tūc: est isusio aloes cū melle. ¶ Et qñ declinat egritudo nō ē tūc introit⁹ balnei añ cibū mal⁹. ¶ Cibi āt eor sūt subtiles sicut acetū et oleū. et qñ q ponit in eis parū almuri et ꝑprie in fine ei⁹. ¶ Illi aūt q̄ sunt fortiores sunt altaragi et pulli et alcubugi et his silia post dcliationē. Et opꝫ vt ponāt in eis et ꝑpe apud digōnē ea in qb⁹ est icisio sicut acetū et synapis et almuri. ¶ Et si fuerit flegma acetosum malū vi scosuꝫ porrū et aq̄ cicerꝫ sunt de meliorib⁹ cibis eis. et qñ q ponūtur in eis cyminū et anesū et oleū. et iter beguerid fctā ex sicla et almuri et aceto et olo abluto et alchauguamac sic̄ lenmac de capparib⁹ et remach de

aneto et origano ꝛ aniudē et a
sparagis. ¶Et deuitētur olea i
qb⁹ infridatio ꝛ hūectatio. ¶Et
hora cibi est post tēporē paroxis
mi ꝛ eradicationē ei⁹: et añ pa-
roxismū ad minus. iiij. horis.
¶Mēsura aūt somni eorū est vt
sit eq̄lis vigilijs: et sit digō mate
rie ad somnū et resoło ad vigi-
lias. ¶Et balneū q̄dē est vehe-
mētis nocumēti post declinatio
nē. ¶Et succurrit vomitui eius
qñ supfluit. et opꝫ vt admistret
in illo qđ sit sicut mina: ꝛ sirup⁹
de granatis cū mētha sit cogni
tus. et si necessariū est fortius:
sumant đ granis granatoꝝ mu
zorū. ʒ. x. ꝛ thuris albi ꝛ mastic̄
amborū añ. ʒ. v. mēthe. ʒ. vj. de-
coquant in. ij. lib. aq̄ in qua sint
folia mēthe donec minuat: ꝛ sic
currat fluxui vētris ei⁹ cū super
fluit cū retētiōe eius cū eis q̄ sci
nisti de stipticis regimētalib⁹ ꝛ
medicinalib⁹. ¶Sed ei⁹ q̄dē de
bilitationi succurrit vt cibet suc
cessione ei⁹ pullis assatis et in
patellis coctis: et vt adhibeant
suffumigatiōes et odores viuifi
cātes. ¶Et si acciderit inflatio
in facie ꝛ extremitatib⁹ iuuant
cū admistrant hmōi trocisci. ℞.
anisi ꝛ lacce ablute amboꝝ añ.
pōdus. ʒ. v. amigdalarū excorti
cataꝝ croci marmacor oim añ.
ʒ. iiij. seminis apij semis fenicu
li floris sq̄nāti oīz. añ. ʒ. iij. floꝝ
eupatorij. ʒ. iij. spice. ʒ. v. hiere-
pigre. ʒ. vij. ros. ʒ. x. fiāt ex eꝭ tro
cisci ꝛ admistrent: ꝛ fortasse idi-
gebis eis q̄ sūt sicut omorusia
ꝛ dyalacca ꝛ medicamē đ amig-
dalis amaris. ¶Et ad lōgitudi
nē febris. ℞. rosarū pōdus. ʒ. x.
masticis ꝛ spice ꝛ fenicli ꝛ semis
apij et semis endiuie ꝛ succi eu
patorij ꝛ succi absinthij oim añ.
ʒ. iij. spodij. ʒ. v. fiāt trocisci ꝛ sit
dosis ex duab⁹. ʒ. vsq ad. v. cū. ʒ.
x. de geleniabin i decoctiōis fe-
niculi q̄titate vnc. ij. et ameos
ɔfectū cū melle est magni iuua-
mēti i hmōi loco. ꝛ fortasse indi
ges pp lōgitudinē frigoris fri-
catiōe. ꝛ mod⁹ in ea ē vt icipiat
ab humeris ꝛ inguinib⁹ qñ spar
git calitas in manib⁹ et pedib⁹
et calefiūt. ¶Si aūt senserit sili
tudinē lassitudis fiat pmutatio
ad fricationē dorsi. et qñ vehe-
mēs sit calefactio q̄ necessaria ē
in eis: tūc dimitte eā ad aliōmē
brū. et de oleis bōis ē oleū dulce
in q̄ nō est stipticitas ꝛ oleū cāo
millinū ꝛ oleū de aneto đcoctū i
vase duplici. Cuꝫ ḡ cōpleueris:
tūc absterge olū aliqđ vt ñ āgu
stiet: ꝛ nō ē malū si fricationē sic
cā seq̄t fricatio cū oleo aliq̄. Et
de illis q̄ seruāt stomachos eoꝝ
vt nō debilitent: sunt vnguenta
inūcta capiti stomachi q̄ sunt si
cut cāomillinū ꝛ oleū nardinū ꝛ
oleū anetinū ꝛ forti⁹ illo alnazo
lii. et de emplis iuuatiuis est vt
decoquat camomilla cū re pau
ca masticis decoquēdo cū vino
cū duplo sui de melle. ¶Et si ac
ciderit appetit⁹: tūc meli⁹ ē vt ñ
admistret vinū solū: imo in q̄ de
cocta sunt sicut camomilla ꝛ da
ctili ꝛ mellilotum et absinthiū.

¶De cura flegmatice ɔtinue q̄ nominat latica. Ca. 60.

Est cura facietis paroxismū
omni die. Et differt ab ea
quoniam opꝫ vt in illa sit ad mi
nistratio subtiliātiū calidoꝝ cū
facilitate. ¶Et hoc si fuerit ɔtē
tus eis q̄ sunt sicut sirup⁹ aceto
sus ꝛ geleniabin ꝛ iuleb đ melle
ꝛ aq̄ fenicli ꝛ apij et radicū triū

sine dubio ꝯfert. et qñq; confert eis lusch de aneto ꝛ lusch ꝺ capparib⁹ ꝛ ꝑpe cū vestigijs digōnis. ¶ Et ꝑparent cibi eoꝝ i obseruatiōe tēpoꝝ ꝛ diuersitat; ei⁹ ꝛ fortitudie ꝟtutis ꝛ debilitat; ei⁹ ꝑparatiōe cui⁹ remēoratio ꝑterijt. ¶ Et de medicinis bonis ad eos sunt trocisci de decē ghibus. ¶ Et iteꝝ de medicinis ex ꝑtis ad eos ē illa q̄. ℞. ros. ʒ. vij. succi liq̄ritie fūiterre spice oim añ. ʒ. iiij. masticis. ʒ. iij. karabe. ʒ. iij. anisi. ʒ. ij. ꝑparēt. Iteꝝ trocisci eupatorij. ʒ. iiij. ros. ʒ. j. et ētiā spodij. ʒ. ij. ꝛ ß. et iteꝝ trociscoꝝ absinthij q̄ꝝ ꝺscriptio. ℞. assari se. apij anisi amigdalaꝝ amaraꝝ suchaha bedeoard succi eupatorij spice mastic; oizañ. ʒ. ij. et iteꝝ eupatorij vnc. iij. ros. rub. li. j. spice li. ß. spodij vnc. iiij

¶ De cura empialos et lipparie. Cap. 61.

Cura eaꝝ ꝑpinq̄ est cure q̄s dirim⁹ ꝛ sunt ābe associate vni vie. ꝛ oꝫ vt icipiat̃ i ꝑmis a sirupo acetoso mellino ꝛ zuccarino. ¶ Et ꝑcipiat̃ in eis ambab⁹ vt administret̃ rob agreste decoctū cuꝫ melle et sirupo ros. deiñ fiat ḡdatio de via sumēdi i potu semia et aq̄s eoꝝ ad ifusionem aloes: ꝛ trociscos ꝺ rosis cū mastice: ꝛ pillās de aloe et hierāpigrā: et pillās ꝺ eupatorio. et oꝫ vt i eis ābabus sil̃ stomachi solicitudo habeat̃. et administret̃ vōitiuū cū aq̄ faseoloꝝ ꝛ raphani ꝛ anisi et calamēti et diuretica. ¶ Et ꝺ solutiuis iuuatiuis ē illō q̄ fit ex myrabolāis nigr; ꝛ citrinis ꝛ turbith et zuccaro. et de ill̃ q̄ ꝯferūt eis iuuamētū magnū sūt clisteria decliuia ad acuitatē: ꝛ i q̄b⁹ ponunt̃ medulla cartami minor ꝛ anetū ꝛ cāomilla et alhasce ꝛ mellilotū ꝛ almuri ꝛ mel. et regimē lipparie idiget s̃btilitate plusq̄ r̃gim̄ alt̃i⁹.

¶ De cura febris cū sincopi humorosa. Ca. 62.

Hec febris ē difficilis cure. ꝛ modus in curatiōe eius est euacuatio ḡdata ex subtili ad fortē ꝛ ꝑprie q̄ñ natura non r̃ñdet ex se. Tunc eñ cū clysterib⁹ mūda q̄d est in intestinis et venis ꝑpinquis eis ex superfluitate. et administra i r̃siduo subtiliationē cū fricatiōe. ¶ Et Gal. quidē dixit q̄ deficit ab euacuatione pl̃m eorū nisi cū fricatiōe ꝛ melior modoꝝ i fricatiōe eoꝝ est vt incipiat a coxis et crurib⁹ descēdēdo a superiori ad iferi⁹: et admistret̃ illō cū mātili aspo abradente cutē: deiñ ꝑmutet̃ ad man⁹ ꝺscēdēdo ab hūero ad spatulā ita vt igneat̃ cutis: deinde ad dorsū ꝛ pect⁹: deiñ redeat ad crura ꝛ r̃uertat̃ ad ordinē ꝑmū. ꝛ ponatur medietas tēporis eorum fricatiōi et medietas tp̄is eoꝝ dormitioni si possibile est. ¶ Et ad summū canon curōnis eoꝝ ē subtiliatio non calefactio valde: ꝛ de ill̃ q̄ cōferūt eis sunt subtiliātia sicut aq̄ melliscū virtutib⁹ ysopi ꝛ semis apij i matutinis ꝛ sil̃ib⁹ eis. Q̄d si fuerit illic flux⁹ vētris supflu⁹ decoque mel decoctiōe vehemētiore ꝛ nō solues nisi paꝝ tēpatū. ¶ Et sirup⁹ acetos⁹ mellin⁹ iteꝝ ꝯfert eis: i estate q̄dē et ꝯsuetudie pot⁹ aq̄ fride ꝑmixt⁹ cū aq̄ frida ꝛ i hyeme oꝫ vt nō sumat eā i potu penitus: ꝛ sit cōtent⁹ aq̄ calida et assumere caliduꝫ ex potibus est meli⁹ eis nisi apō necessitatē est⁹ estatis ꝛ vehemētiā caloris

plurimi. et cōuenientius q̄ potantur ad sitim est sirup⁹ acetosus mellinus. ¶Et vinū ɔfert eis in pncipio ꝛ ꝓprie si fuerint febres eoꝝ sanguinee: sꝫ paꝝ sūt ꝛ ꝓpe i senib⁹: et necessariū est eis vinū post cibū. ¶Et tibi q̄dē necessariū est vt ɔsideres pulsū hn̄tium hāc egritudinē sp: et cū videris eū incipe debilitari et cadere subito ciba cū pane ĩfuso ĩ vino cōmixto si nō ꝓhibet apā ĩ visceribus. Cuꝫ ergo associat̄ ei hm̄ōi egritudo nō est curationi mod⁹ neqꝫ fiducie locus. s. qn̄ accidit hm̄ōi alteratio in pulsu. Et hec quidē cibatio est ex eis q̄ necessaria sunt qn̄ vehemēs fit sincopis: veꝝ oꝫ vt ꝓhibeat̄ illđ. Cib⁹ aūt super quem fit dormitio est aqua ordei sup q̄a nō addatur nisi cū cadit virtus. Et si addit̄ tunc fit panis infusus in iuleb aut aqua mellis. ¶Et balneum quidē est de reb⁹ nocibilioꝛib⁹ istis. ¶Et calidū et frigidū valde ex aere cum calido em̄ nō fit securitas de cursu humoꝛuꝫ ad pulmonē et ad coꝛ et ad cerebrū et frigidū pꝛohibet digestioneꝫ ei⁹ et addit in oppilationē ei⁹. ¶Quod si fuerit ĩ ea humoꝛ colericus aliquis: tunc si facilis ē vomitus et leniatur: est iuuatiuus valde. Et ad vltimū melius est vt assidue pꝛoficiat in ea.

¶De cura febris cum sincopi minuta. Cap. 62.

Oportet vt emplastretur pect⁹ ei⁹ cū sandalis et aqua roſ. et viuificetur cū cibo paulati. et sit cib⁹ ei⁹ sicut panis de simila infusus ĩ aqua granatoꝛū infridata si desiderat ipsum: et sikr in aqua de fructib⁹. Si aūt indigetur ad ꝟtutē almosofat factis ex pullis cuꝫ aceto et aq̄ agreste et oleribus fridis et ꝓpꝛie coꝛiandro erit iuuamentū in hoc si exhibeatur.

¶De regiminenocturne et diurne. Ca. 64.

Regimen ambarum est regimen flegmaticaruꝫ: neqꝫ est diuersitas in eis.

¶De q̄rtana piodica. Cap. 65.

Plurimū q̄rtana ē periodica. Et minoꝛat̄ casus q̄rtane iseparabilis. ¶Cause ꝟo q̄rtane sūt ea q̄ gn̄at melācoliam postea putrefaciāt eā. Et tu iaꝫ sciuisti totum illđ. Et sciuisti ꝙ melācolia alia est q̄ est fex sanguis: et alia ē q̄ ē adustio ei⁹ et ei⁹ humoꝝ. et sciuisti ꝙ de illa est sanguinea: et de illa ē flegmatica: et de illa est colerica: et de illa ē adustio ipi⁹ melācolie naturalis. ¶Et existimauerūt q̄dā hoim ꝙ q̄rtana nō gn̄at̄ ex melācolia nāli qm̄ ipa non putrefit. ¶Et hui⁹ q̄deꝫ sermo nō opꝫ vt auscultetur. Jmo de pꝛopꝛietatib⁹ oīs hūiditatis est vt putrefiat q̄uis rarificet̄ in ꝑparatiōe ¶Et plurimū q̄dē euenit in successiōe egritudis febꝛium diuersarum putridaꝝ ꝑp diuersitatē humoꝝ ex q̄b⁹ gn̄antur: ex quorū putrefactiōe cum addūtur et nō euacuātur: multiplicatur melācolia: deīn cū putrefit: est q̄rtana: et multoties q̄dē accidit successione splēis: et cū hoc ipa kᵐ plᵐ nō euacuat̄ ex doloꝛe splenis aut duritie ei⁹. ¶Et saluioꝛ q̄rtana est illa q̄ non accidit ab apate splenis aut aliis aut cū q̄ nō ē apa splenis. ¶Quartana ei q̄ euenit ab apostemate splenis aut cum q̄ est apostema splenis multoties ꝑducit ad hydropi-

fimepnicie. ¶ Et q̃rtana q̄ salua est: liberat ab egritudinibꝰ malis melancolicis sicut melancolia ⁊ epilepsia. ¶ Et in ea est securitas a spasmo qm̄ humor est siccꝰ. ¶ Et ſm plim est egritudo salua. ¶ Et qn̄ nō accidit i ea error nō addit supra annū. ⁊ qn̄qꝫ pdurat. xij. annis: ⁊ qđ est infra eos. ⁊ q̄ ex ea lōga est perduxit ad hydropisim. ¶ Et scias ꝙ autumnus est inimicus quartane.

¶ De signis. Cap. 66.

Signa sunt ꝙ quartana icipit i primis cū frigore puo: deinde icipit frigꝰ eiꝰ addi post ea minoraꝛ parū apđ statum sicut in flegmate. ¶ Cunqꝫ calefit corpꝰ nō est caliditas vehemēs lꝫ sit maior ⁊ magis apparēs q̄ꝫ illa q̄ ē in flegmatica. Ipa ei cū difficultate sua ⁊ inflammatiōe nō inflāmaꝛ iflāmatiōe de q̄ curaꝛ sicut ignis in lignis grossis ⁊ nō cōprehendit sup corpꝰ totū imo est illic caliditas cū horripilatōe ⁊ i hoc ē grossitudo hūoris: ⁊ ē cū frigore ⁊ aliquantulo dolore q̄si frāgat ossa: ⁊ est illic ꝯctio ꝓpter quā stridēt dentes: verū nō sicut i flegmatica: q̄pro pter pducit illđ ad debilitatē visus. Uerū leniꝛ apud digestionē qm̄ malitia minoraꝛ sicut fuit i pncipio parūper. ¶ Et de signis quartane sunt cause eiꝰ an̄cedētes ex febribꝰ q̄ ꝓlōgate fuerūt ⁊ ex splene aut dolore. ¶ Et de signis q̄rtane ēt sunt dispō cōplexiōis ⁊ significatiōes melācolie ⁊ etas ⁊ tp̄s ⁊ cibꝰ ⁊ forma ⁊ cōsuetudo ⁊ q̄ sūt his sil'ia. Et piodus eiꝰ est. vigintiquatuor horarū. ⁊ multoties ē febris tertiana in estate q̄dē ⁊ fit q̄rtana in hyeme. ⁊ multoties pducunt febres diuerse ad febres pmixtas i q̄bꝰ nō ē ordo pp diuersitatē residui humoꝝ remouētiū post febres. Cū ergo statꝰ cōfirmaꝛ ſm cinereitatis additionē cōfirmaꝛ sup quartanā. ¶ Et illiꝰ q̄dē que est a flegmate adusto sunt paroxismi lōgiores: ⁊ accidit eis frigꝰ ſm plꝰ successione assiduatiōis ⁊ ē sudor tardior: ⁊ vrīa grossior ⁊ durities venaꝝ minor: ⁊ fit ſꝫ plm successione febriū flegmaticarū. ¶ Et illā q̄ ē a sanguie adusto an̄cedunt signa sanguinis: ⁊ febris eiꝰ ⁊ rubedo vrine: ⁊ significāt ip̄am forma ⁊ etas ⁊ tp̄s et fortasse erit post febres sanguineas. ¶ Et i illa q̄ ē a colera adusta ē pulsus vehemētioris velocitatis ⁊ frequētie: ⁊ icipit cū horripilatiōe ⁊ frigore i carne ⁊ siti ⁊ sudore: ⁊ qn̄qꝫ fit ira ⁊ sudor ⁊ inflāmatio: sign̄t ip̄aꝫ forma tp̄s ⁊ etas: ⁊ qn̄qꝫ sign̄t ip̄am ꝙ ipsa fit successione febrium colericarū. ¶ Et pulsus in q̄rtana est declinis ad duritiē ꝓpter siccitatē humoris. Ipe eīm trahiꝛ ad interiora q̄si ip̄e esset pulsus senis ⁊ ad equalitatem dum non mouetur. ⁊ si moueaꝛ: diuersificatur pulsus valde ꝓpter grossitudinē supfluitatis: ⁊ fit mundificatio eiꝰ apparēs apud teporē: ⁊ ē significatio completa sup quartanam: ⁊ multoties accidit i eo dyastoles ineq̄lis ⁊ sistoles vehemētis necessitatis ſm cōtrariuꝫ eius qđ est in tertiana: ⁊ pulsus quidēꝫ quartane melior ē pulsu flegmatice in paruitate et frequentia: sed est similis ei in tarditate: ⁊ apđ inceptionē paroxismi additur tarditas sua ⁊ freq̄ntia. ⁊ diuersitas eiꝰ est maior diuersitate reliquarum febriū: de=

inde incipit magnificari et fieri frequēs ꝛ velox. ¶Et vrina i q̃rtana est similiū horaꝝ in priuatione digōnis ꝑꝑ frigus materiei ꝛ grossitudinē eiꝰ nisi apud statū bonū. Ueꝝ dispōnes eiꝰ et colores eiꝰ diuersificātur: ꝛ illō iō qm̄ melācolia gn̄at̄ ex hūoribus diuersis. ¶Et de signis digōnis q̃rtane est leuitas tremoris. Urina aūt in ꝑ̈ncipio est alba ad viriditatē decliuis cruda cui nō est digō. Et post ꝑ̈ncipiuꝫ diuersificatur eius dispō ꝓpter ea ꝙ plurimū melancolie est generatū ex hūorib' diuersis: ꝛ est apō declinationē nigrū. ¶Et sudor in q̃rtana est plurimꝰ ꝑ ꝯparationē ad flegmaticā ꝛ nō multiplicat̄ ꝑ cōparationē ad alias ꝛ sitis minoratur hac in febre nisi sit a melancolia colerica.

¶De cura. Cap.67.

COnsideret̄ in hac egritudine an sit melācolia flegmatica aut melancolia sanguinea aut melācolia colerica aut melācolia melācolica. deide rege vnāquāq; eaꝝ cū eo qō ei ē ꝯueniēs de illis q̄ dicemꝰ. ¶Ueꝝ oībus spēbus suis sūt iudicia in q̄bus cōicāt: ꝛ illō ē ꝙ ipe minuit̄ in principio: quare necesse est vt attēdat̄ an sit sanguis dn̄ans in ea: ꝛ ꝓprie qn̄ q̃rtana est a melācolia sanguinea. Tūc em̄ flōmetur ꝛ extrahat̄ sanguis sm̄ q̄ntitatē necessitatis. Et fortasse exigit multitudo eiꝰ vt extrahat̄ ō eo res pl'ima. Et qn̄ nō ē necessaria flōmia: tūc flōmia est nociua inq̄ntū debilitat: ꝛ inq̄ntū educit contrariū melancolie: ꝛ inquantū mouet hūores ad exteriora. ¶Et si opꝫ: euacuet̄ a principio de hūore faciēte febrē aliq̄d ad alleuiandū ꝛ mundificādū. Illō em̄ apō digōnē ē ſm ꝙ innuā ad ipꝫ ꝛ si post paroxismū ꝑ diē. ¶Et nō opꝫ vt fiat ꝓuocatio in ꝑ̈mis cū fortitudie. Et opꝫ vt administrēt̄ mollificātia. ¶Et si tibi nō videtur bonū vti potionibꝰ administra loco eaꝝ clysteria ꝯueniētia. Sꝫ opꝫ vt sint leuia. Et non ꝯcedit̄ ꝯfortatio eoꝝ nisi qm̄ ꝯsequit̄ egritudo stati. Et si medicꝰ iā ꝑ̄sumpserit ꝛ solutione eduxerit melancoliā i ꝑ̈ncipio aliquoties solutōe forti ꝛ ꝓhibuit egritudinē penitꝰ: sꝫ ē rectū ab errore. ¶Et opꝫ vt ꝓhibeat̄ i die paroxismi a comestiōe: ꝛ ꝑ̄cipiat̄ ieiuniū: ꝛ ꝓhibeat̄ ab aq̄ frigida illa die. Et est necessariū in reliq̄s diebꝰ vti carne teiugi aut pulli in primis teiugi vsq; ad tres vel q̄tuor ꝑiodos deinde pulli: tunc eiꝰ pulsus ē melior. ¶Et sit medicina in die paroxismi geleniabi ꝯfricatū cū aq̄ calida in die bis aut ter. Sintq;.ʒ.iij. geleniabin cū.ʒ.x. sirupi acetosi. ¶Et quidē scis ꝙ qn̄ melācolia est colerica tunc opꝫ vt administret̄ i ea qō soluat eā ex gn̄e myrabolanorū ꝛ viole: ¶Et si ē flegmatica opꝫ vt admistret̄ i ea aliq̄d i ꝑ̈mis in q̄ sit ꝟtꝰ polipodij ꝛ epithimi ꝛ similiū. ¶Et scia ꝙ aq̄ casei est bonū vehiculū ei qō admistrat̄ de ꝟtutibus ꝑ̄dictis. Et fortasse cōfert administratio eiꝰ soliꝰ cū ē caliditas violēta: nā geleniabin ꝛ aq̄ eiꝰ colata cū decoctiōe sua forti ē loco ipiꝰ ꝛ ꝓprie qn̄ est in stomacho debilitas aut ē illō qō vicit humor frigidꝰ. ¶Et vomitus iteꝝ ꝛ proprie an̄ cibū ꝛ post cibū ꝛ est ꝯueniētior ꝛ proprie in die paroxismi ꝛ an̄ paroxismū: et ꝓprie qn̄ melācolia ē flegmatica

de reb⁹ iuuātib⁹ in ea: ꝛ nō ī pn cipio tm̄ imo ꝛ ī oī hora. ¶ Opz ꝙ vt nō laborēt ī pncipio ꝛ in pn cipijs digōnis vsq₃ ad aduentū cōplementi digōnis in euādo supfluitatē cū eo qđ calefacit cū fortitudine: neq₃ cum eo qđ exic cat cū fortitudine ex medicia et dimissione ciboꝝ: neq₃ cū eo qđ debilitat ex solutione vētris: ne q₃ iterū cū eo qđ debilitat in pn cipio ex subtiliatōe regiminis. ¶ Et scias ꝙ qñ incipit q̄rtana in estate aut in hyeme: tunc opz vt in potu dēt in pmis de aq̄ or dei et secaniabin vt apiat vias oppilatas ꝓuocatiōe ꝛ ꝯsumāt velociter et illud est post perio dum antecedentem trib⁹ horis aut quatuor. Et cum accidit q̄r tana in hyeme: tunc non est mo dus vt dentur in potu trocisci. ¶ Et scias ꝙ res frigide ꝛ humi de facilis digestiōis boni chimi sūt cōueniētes huic egritudini ī quantum est febres: ꝛ ex hoc qđ sunt cōtrarie vni duarū qualita tū melancolie q̄ est siccitas: q̄re opz vt administrēt iterum vbi nō timetur nocumētū digōnis. Et non sit q̄titatis ex qua time tur nocumētū in digōne aut mi sceāt cū eis aliq̄d qđ earū frigi ditatē temperet: ꝛ non minuat eaꝝ humiditatē: ꝛ iste sunt res calide cū equalitate. ¶ Et alie nēt oē frigidū ꝛ siccū. ¶ Et res humide ꝛ frigide huic egritudi ni cōuenientes sūt sicut endiuia ꝛ lactuca ꝛ melon ꝛ persica qñq₃ ꝛ non opz vt deuitēt hm̄ōi nisi aut ꝓpter vehementiā frigoris ꝛ est inuētū sicut in lactuca: ꝛ nō est inuētū sicut in melone dulci. Aut propter vehementiā ꝓuoca tionis perducentis ad ingrossa tionē sanguinis: ꝛ illud est inue tū in melone dulci. Aut ꝓpterea q: preparata sūt ei qđ ꝯmisceat putredinē ꝛ est illud inuentum in ꝑsicis: ꝛ opz vt obserues hu iusmodi. ¶ Cibi ṽo calidi cū eq̄ litate cū additiōe ī hūiditate sūt iuuātes valde: ꝛ pꝛopꝛie cū vo lūt eq̄tionē caliditatis eoꝝ vbi nō diligit vt per ea fiat iuuamē tum ad digestionē cū frigidis ꝛ humidis: sicut commixtio ficuū cū endiuia. ¶ Et nō est malū in primis sumere ea in q̄bus ē sal sedo ꝛ acredo ꝛ incisio cū nō ti metur incrementū caliditatis. ¶ In fine aūt egritudinis nō est excusatio illius: ꝛ trocisci de ab synthio iuuatiui sūt vsq₃ ad finē egritudis. ¶ Et de illis quib⁹ fit iuuamētū est sessio in aqua cali da dulci añ cibū omni die: ꝛ bal neatio q̄ humectat et nō facit su dare neq₃ exercitat caliditatē: ꝛ cō tinuatio delitiaꝝ ꝛ q̄etis: ꝛ ab horrere exercitiū ꝛ mot⁹ corpa les ꝛ aiales. ¶ Et oēs iste febres indigēt humectātib⁹ ꝛ diuersifi cātur in q̄titate infridatiōis et calefactionis. Et necessitas sua qua idigēt exiccatiuis est ꝓpter illud qđ est in eis de virtute inci sionis ꝛ abstersiōis et solōnis ꝛ nō ꝑ exiccationem. ¶ Et oz vt obseruēt stomachus cum empla stris bonis cōfortantibus q̄ sūt inter virtutē caliditatis ꝛ subti litatē ei⁹ sm̄ qđ exigit dispositio. Et obseruētur splē ꝛ epar ꝛ regā tur vt nō indurentur et aposte mentur: ꝛ fortasse est necessariū ad ꝓuocandū vomitū vti aqua raphani cū semine suo q̄ misceā tur cū sirupo acetoso ꝛ fortasse iuuāt cum abscessione comestio nis sicle ꝛ ei⁹ qđ salitū est de pi

ſcibus ⁊ ſynapis et his ſiľiū aň
ipm. ¶Et adiuuaƭ poſt illō cū
potu aque multe: deiň fiat ſuc=
ceſſio cū ſirupo acetoſo et euo=
mat. ¶Et de illis q̄ conferūt ei
eſt vt ſumat ipm i die paroxiſ=
mi: deiň euomat ſup ipſuz: ⁊ ſe
curitatē facit a nocumento fe=
bris qđ eſt ꝑꝑ frigus et rigorez
⁊ acuitatē febris ſi ſumat allia
et mel et bibat ſi eſt purū ace=
toſum mellinū: ⁊ impleaƭ cibo:
deinde ſumat aquā calidam ⁊
euomat. Cuz ergo conſumitur
paroxiſm⁹ tenet rē paruam et
balneeƭ in mane. ¶Et ſi ſumat
aň paroxiſmū. v. horis cibū vt
euomat: fortaſſe iuuabit illud
lz non euomat. ¶Et vomit⁹ aň
paroxiſmū quicunq; humor ſit
aut alleuiat paroxiſmum: aut
eradicat ipz. ¶Et de regimine
bono eſt ꝙ ieiunet i die ꝑoxiſ=
mi ſi nō eſt qđ prohibeat: et nō
ſumat cibū donec ꝯſumaƭ pa=
roxiſm⁹. ¶Et igredieƭ balneū
die ſcđo: ſi q̇dē fuerit digō ſcđm
deſcriptionē: ⁊ ſi nō fuerit digō
nō fiat in ea niſi effuſio aq̄ cali
de q̄ʒtitate quā delectat corp⁹
et hūectat min⁹ q̄ʒ vt ꝑueniat
ad hoc vt liq̄fiat ex ea hūor: et
in die tertio admiſtreƭ vomit⁹
ꝑꝑ illud qđ ſuꝑfluit de cibo et
ꝙ reſoluit balneū: q̄ʒuis opor=
teat vt admiſtreƭ vomit⁹ i die
ꝑoxiſmi iteꝝ. qđ ſi meľia fuerit
ſanguinea iuuabiƭ cuz flōmia
ex baſilica. Deiň ꝑ eūationem
ſubtilē cū eo i q̄ ponunƭ de mū=
dificantibus ſanguinē ſicut vir
tutes ſuchaha et bedeoard et
polipodij et fumiterre et my=
rabolanoꝝ: chebuloꝝū et hoc
q̇dē gen⁹ velociƭ recipit cura=
tionē. ¶Et ſi fuerit melācolica

colerica: tūc tibi ineſt vt admi=
ſtres i fridationē et hūectatio=
nē vltimas ex medicinis et ci=
bis: et adminiſtra aquā tꝑatā
ſedēdo in ea et abluēdo. et fiat
lenificio nature i pͥcipio cum
eis q̄ ſunt ſicut illō qđ fit ex vio
lis. et qđ fit ex. aq̄ caſei cū ꝟtu
te polypodij: aut ſirup⁹ aceto=
ſus cū epithimo et ſirup⁹ roſ. ⁊
aq̄ iuleb et caſſiafi. ¶At ꝟo ſo=
lutio ei⁹ itegra ſeparatur poſt.
20. dies: qm̄ digeſtio apparet i
eo. ſ. qň materia eſt melācolia
colerica: deiň fiat gradatio ad
illō qđ ſubtiliat et icidit. ¶Et
ſi neceſſaria ē rectificatio ſtōa=
chi: tūc fiat cū inūctiōib⁹ ⁊ oľis
et epithimatib⁹ q̄ nō ꝑtrāſeāt
virtutē camomille et abſinthij
et melliloti ⁊ ſimiliū ⁊ ieiuniū
pľm vſq; i diē periodi: qňq; ite=
rū eſt ex eis q̄ nō cōueniūt ei: et
ſi ſit in die periodi ſufficiat eis
de cibo parū modicū: ex mūdi
ficatiuis iuuātibus ſunt ea q̇=
bus eſt decoctio myrabolis. et
epithimi et ſene in ſirupo ace=
toſo in quo decocte ſunt viole:
et fortaſſe ſumiƭ in potu aň in
eo aſſe in ieiunio proprie i die
paroxiſmi: et euomat ipſum ſi
nauſeat cuz aīa ei⁹. ¶Et ſi fue=
rit melancolica flegmatica re=
deat ad ſirupū acetoſi mellinū
cū aq̄ apij et feniculi ⁊ ſiliū: et ſi
neceſſaria fuerit lenificatio mi
ſceaƭ cū eo i pͥcipio ꝟt⁹ ſoluti
ua flegmatȝ đ ꝟtutib⁹ turbith
et polipodij: et fiat ğdatio pau
cā ad ꝟtutē agarici. ⁊ fiat vt vo
mat cū ſirupo acetoſo mellino
đ ſemib⁹ ⁊ his ſiľib⁹ vſqueq̄ ici
piat digeri: ⁊ fit vaporatio ſtōa
chi et ei⁹ ēplaſtratio cū eo qđ
eſt forti⁹: ita vt cū dactilis ⁊ fi=

cub⁹ ꝛ ſitib⁹: ꝛ ſilr inunge ipm cũ oleis calidis pueniẽdo vſq; ad oleũ ꝺ coſto. ℂEt fortaſſe ẽ neceſſariũ i eo ꝓuocare võitũ cũ ſirupo acetoſo: ꝛ ſit i eo ꝟt⁹ ſinap; ꝛ ellebori albi. Jmo fortaſſe ẽ neceſſariũ vt i potu dent cũ diſpõne ſua cũ nõ timet ꝺbilitas diſpõnis virtutis. ℂEt ſi fuerit melia: melica pura ꝺ gñe fecis ſanguinis tunc rectificat ſolo ei⁹ i primis cũ aq̄ iuleb et penidijs ꝛ ẽ ꝯueniẽs admiſtratio geleniabin mellini ꝛ zuccarini: et in fine eius euacuet cũ eis q̄ ſunt ſicut decoctio mirabola. citrinoꝝ ꝛ nigroꝝ ꝛ fumi terreꝛ paſſulaꝝ. ℂCũ ḡ egritudo digeſta ẽ tũc bonũ eſt flobo thomar ex baſilica. ℂEt admiſtret vomit⁹ ſup cibũ cũ fortitudine aut leuit ſcḋm horã ꝛ neceſſitatẽ: ꝛ opꝫ vt aſſiduet ipꝫ qm̄ ẽ radix ad euõnẽ cũ medicinis ꝛ clyſterib⁹ fortib⁹. ℂEt medicine q̄ admiſtrant i hmõi hora ſt epithimũ ꝛ polipodiũ ꝛ agaricũ ꝛ ſticados ꝛ lap; armen⁹ ꝛ lapis lazuli abluti ꝛ nõ abluti ꝛ ſucc⁹ foľ. cẽtauree cũ ſirupo mellino. ꝛ fortaſſe neceſſari⁹ ẽ ellebor⁹ niger. ꝛ fortaſſe iſũdãt i colerica ſeneꝛ fum⁹ tre cũ epithimo et i ſirupo acetoſo: deiñ hẽs cõſiliũ tũc apꝺ euõnẽ. ꝛ da i potu flegmatice et meľice ex ea tyriacã et mitridatũ ꝛ medicamẽ de aſſa et ſulphure. ꝛ pip ſolũ bibat i aq̄. et de illis ẽ ſinapis q̄ admiſtret ñ aſſidue: imo i oib⁹ trib⁹ dieb⁹ ꝛ i p̄mis ꝛ añ illꝺ i ſpatio lõgiore et ſilr dyapipereõ ꝛ ſiľia illi ꝺ elꝗs. ꝛ nõ feſtines cũ aliq̄ hoꝝ añ digõnẽ nã ſi tu ꝺderis in potu tyriacã et ſiľia illi i p̄mis ꝯpones q̄rtanã cũ q̄rtana: et fortaſſe attrahes egritudines alias: ꝛ ꝓpe i hyeme. ℂEt i fine ei⁹ ſi neceſſarie fuerit flõmia aude ſuper eã. ℂJnq̄t Gaľ. Sanaui gẽtem plurima a q̄rtana ita dedi eis i potu poſt digõnẽ ſolutiuũ dei de ꝺdi eis i potu ſuccũ abſynthij: deiñ dedi eis i potu tyriacã. et dico ꝙ aſſa ꝛ pip ſingularia ſũt iuuatiua valde qñ apparet digõ ꝛ puenit ſtat⁹. et ciba illũ fahane et albune ꝛ kenticuli cappar; et ſinapi ꝛ almuri ꝛ oib⁹ i q̄b⁹ ẽ ꝟt⁹ ſolutiua cum fortitudine: et fortaſſe erit tibi neceſſariũ vt des ei i potu poſt xl. dies oi mane q̄ñtũ eſt nabac vna ꝺ eis q̄ ſũt ſic medicamẽ ꝺ aſſa: et oi ſero ſilr: cũ febris nõ fuerit acuta ꝛ materiei radix ñ fuerit colera. ℂEt de trociſcis iuuatiuis i hac hora et apꝺ declinationẽ ſũt trociſci ſcḋm hunc modũ. ℞. ſucci eupatorij et croci amboꝝ. añ. põd⁹. ʒ. iij. ſcolopẽdr. ariſt. et lactuce ꝛ reubar. et ſpodij oim. añ. ʒ. v. et ſe. acetoſe. et ſe. portul. et ro. et ſpice. et ſe. cuſcu. ꝛ aniſi ꝛ ſe. apij ꝛ radicũ cappar; ꝛ ḡnoꝝ albẽ et ſe. fenicľi oiꝫ añ. ʒ. iiij. ꝯficiãtur cũ aq̄ apij et fiãt trociſci: et dent i potu cũ aq̄ fenicľi et endiuie et cuſcute: et h̄ q̄dẽ medicia iuuatiua ẽ modis plurib⁹. ℂEt ſi digerit materia: tũc fac iſtud. ℞. myrrhe. ʒ. xv. ſpice. ʒ. xiij. agarici coſti floꝝ ſq̄nãti oim. añ. ʒ. v. petroſellini. ʒ. xv. aniſi. ʒ. x. cõficiant cũ vino ãtiq̄ et cũ melle ꝛ zinzibere. et ſit doſis ei⁹ q̄ñtũ ẽ nux. et qñq; dant in potu i fine ꝛ ꝯualeſcẽtib⁹ ꝛ apꝺ paucitatẽ nocumẽti i ea ꝛ ꝑmľtitudinẽ caliditatis cũ ſubtiliatiõe mate rie

nei medicis hmői. ℞. seminis iusquami albi mádragore ábo rű. ań. siliquá. i. et asse circiter tertiá fabe. i. ¶ Et de hoc genere est vt sumant iterű calaměti domestici aurei. iiij. ⁊ semis vrtice auř. xx. ⁊ epithimi aurei. i. fiát trocisci pui valde et sit dosis. ℥. i. ¶ Et ex eis q̄ bóa sűt eis est vt admistreř post apparationé digestióis vsq3 ad finé eius istd. Sumaŕ passulaꝝ de scemi aut đ alacoč ⁊ allei siluestr3 et myrti vel myrabolani recentis oim. ań. pars. i. ⁊ decoquanř i aq̄ dulci postq3 ifusa sunt in ea: deiń bulliát exq̄site et coleř: et deř de ea. ℥. i. ¶ Et iteꝝ semis apij ⁊ anisi et cordumeni oim. ań. ℥. v. origani siluestr3 eupatorij oiz. ań. ℥. vij. ameos. ℥. iiij. suchaha. ℥. iij. passulaꝝ. ℥. x. đcoquanř i trib⁹ libr3 aq̄ vsqueq̄ redeat ad lib. i. ¶ Et đ illisq̄ bóa sűt eis ē vt sumanř ameos spice ⁊ calaměti oim. ań. ℥. x. ⁊ carui ⁊ anisi ábo ꝝ. ań. ℥. vij. ⁊ asse pőd⁹. ℥. v. ⁊ zizibers pőd⁹. ℥. iiij. ⁊ casie pőd⁹. ℥. iij. ꝯficiant cum sufficiětia mellis. ⁊ sit dosis ei⁹ pőd⁹. ℥. i. cű aq̄ apij et feniculi. ¶ Trocisci hmői. ℞. succi eupatorij. ℥. x. scolopědrie spodij fenicľi spice croci oim. ań. ℥. v. lacce ⁊ reubarbari oiz. ań. ℥. iij. semis cucumer3 ⁊ semis portulace oiz. ań. ℥. vj. fiát trocisci cű aq̄ apij ⁊ sumanř i potu cű sirupo acetoso. ¶ Et iteꝝ ad flátucá myrrhe. ℥. xxxv. croci petrosilini áboꝝ. ań. ℥. v. spice. ℥. iiij. ß. castorei. ℥. iij. anisi. ℥. iij. ß. seminis apij ⁊ carui ábo ꝝ. ań. ℥. iiij. amomi corticű casie storac3 oiz ań. ℥. ij. et ⁊tiá sileleos adriani ꝯfectióis oiz. ań. ℥. i. ⁊ ⁊tias duas. ¶ Et qń vehemés fit rigor ⁊ vomit⁹ cű aq̄ tepida et sirupo acetoso ad illud iuuatiuű. Qđ si ỽtutes ei⁹ nő obediűt: túc cű eis q̄rű rememoratio ꝑcesserit ẜm horá. ¶ Et si fiat vaporatio cuz ěbroca in q̄ decocta sunt sehea et camomilla: et sit ia hoie coopto cű pánis laneis aggregátibus calefactionem.

¶ De rememoratione solutiuorum quib⁹ indigět post digestionem. Cap. 58.

Chebulorum. ℥. v. epithimi absinthij amboꝝ. ań. ℥. v. myrabolanoꝝ citrinoruz succi eupatorij ěblici oiz. ań. ℥. iiij. seminis apij ⁊ anisi ⁊ semis feniculi oiz. ań. ℥. ij. fiat ex eis đcoctio: ⁊ soluaŕ cű eo cű facilitate ¶ At sumaŕ absinthij pond⁹. ℥. x. myrabolanoꝝ chebuloꝝ ⁊ epithimi oiz. ań. ℥. viij. ⁊ fumiterre pond⁹. ℥. vij. ⁊ suchaha ⁊ cětauree maior3 áboꝝ. ań. pőd⁹. ℥. vj eupatorij ⁊ radicis sq̄náti amboꝝ. ań. pőd⁹. ℥. v. đcoquanř cű q̄nq3 lib. aq̄ đőec redeat ad li. ß. ¶ Pillule leues. Qń admistrá tur i oib⁹ q̄nq3 dieb⁹ semel sűt iuuátes in ea et sunt expte. ℞. epithimi ⁊ turbith áboꝝ. ań. ℥. x. carui anisi áborum. ań. ℥. vij. ameos. ℥. viij. semis apij ⁊ feniculi áboꝝ ań. ℥. iij. polipodij. ℥. vj. agarici albi qđ facile teriř. ℥. viij. sal3 idi. ℥. v. hierepigre. ℥. xv. fiát pilľe cű aq̄ měte et sit dosis. ℥. i. ß. ¶ Et cű má est flática cőferť iste pillule. ℞. epithimi agarici ameos oiz. ań. ℥. viij semis apij anisi fenicľi oiz. ań. ℥. iij. salis. naptici. ℥. v. hierepigre turbith amborű. ań. pőd⁹. ℥. x. dosis pőd⁹. ℥. ij. ß. ¶ Et qń est cű dolore splenis iuuaŕ hoc

medicamine ꝛ soluit eũ cũ faci
litate. ℞. scolopẽdrie. ʒ. xv. aga
rici. ʒ. xij. mirabolanoꝝ nigroꝝ
hiere. añ. ʒ. x. chebulorum absin
thij oim añ. ʒ. viij. suchaha be=
deoard camepitheos succi eu=
patorij oiz añ. ʒ. vij. fruct⁹ tama
risci radicũ capparoꝝ amboꝝ
añ. ʒ. v. ß. seminis apij anisi se=
minis feniculi oiz: añ. ʒ. iij. fiat
confectio aut pillule.

¶ De cibatione patiẽtiũ quar=
tanam. Cap. 69.

Recti⁹ est vt inclinet regi=
men eoꝝ i primis septima
nis vsq; ad tres septimanas ad
subtiliationẽ quãdam ꝑter qđ
destruat virtutẽ. ꝛ illđ ẽ vt ab=
stineãt a carne ꝛ alzuhumec: h
em̃ minorat eoꝝ materias ꝛ al
leuiat eos ꝛ abbreuiat spatium
egritudis eoꝝ. ¶ Et post illud
necessariũ ẽ ꝟtutẽ viuificar̃ cũ
eis q̃ sũt sic̃ pisces alredradu ꝛ
oua sorbilia ꝛ pulli ꝛ alteiugi.
¶ Cũ ꝗ puẽit ad tp̃s i q̃ sequũt
i ea alzuhumec ꝛ ñ miorat egri
tudo tũc necessariũ ẽ custodire
ꝟtutẽ ꝛ cibare cũ eo qđ ẽ forti⁹
ex carnib⁹ gallinaꝝ ꝛ pulloꝝ ꝛ
arietũ et hedoꝝ ꝛ auiũ mollis
carn; sic̃ st pulli ꝛ alduragi et
pisces bõi q̃ nõ st magni. ¶ Et
scias q͏ꝫ ꝯditio in eo ex q̃ cibat
hñs q̃rtanã ẽ q͏ꝫ sit aggregãs ꝓ
petates. q̃rũ vna: ẽ vt nõ sit cru
dũ imo r̃soluẽs cruditatẽ quã
facit accidere melãcolia. ꝛ scđa
est vt ñ sit grossũ imo subtiliãs
grossum. ꝛ tertia ẽ vt nõ sit cõ=
strictiuũ imo soluẽs vẽtrẽ. ꝛ q̃r
ta est vt sit sanguis ex eo gñā=
tus laudabilis: ꝛ plurimũ q̃dẽ
est in ea illđ qđ hz caliditatẽ ꝛ
humiditatẽ. ¶ Et tu iam sciui=
sti quomõ cibet añ paroxismũ:
et per quot horas: et q̃re illđ. ꝛ
sciuisti iterũ: et qñq; necessari⁹
est cibus: et in paroxismo eius
propter causam ꝑdictã. ¶ Uerũ
rectius est vt eueniat febris vẽ
tre vacuo vt non occupetur na
tura cum materia alia: nisi cum
materia egritudinis donec ex
pellat eam: et vinum sit purum
subtile.

¶ De cura quartane con=
tinue. Cap. 70.

Dispositio hui⁹ febris ẽ sm̃
q͏ꝫ enũtiauim⁹ añ ipsam.
¶ Et canõ i ea est homogene⁹
canoni q̃rtane iterpollate: ꝛ ñ
diuersificat nisi ab ea in rebus
paucis. ¶ De illis ẽ q͏ꝫ ꝺeliatio
i illa ad eq̃litatẽ in calefaciẽti=
bus ꝛ ad ifrigidationẽ i hac ẽ
melior ꝑꝑ adherẽtiã febris. q̃=
re oportet vt administrent i cu
ratione eius ea q̃ sunt sicut si=
rupus acetosus cũ seminib⁹ et
geleniabin et aqua de radici=
bus equalis ꝛ suppositoria cũ
melle. ¶ Et de illis ẽ q͏ꝫ flẽomia
in hac est magis necessaria qm̃
materia est magis cõprehẽsa i
venis. ¶ Et de illis est q͏ꝫ licen=
tia i carnib⁹ in hac egritudine
est minor: ideo caue hoc.

¶ De febre sextana et septena
et similibus. Cap. 71.

Et nominant phitanos: et
quidã nominãt huiusmo
di febres reuolubiles. ¶ Iste
generant ex mã homogenea
materiei q̃rtane: sz ẽ minor et
grossior. ¶ Et plurimũ q̃dẽ fiũt
ex melãcolia flegmatica. Sex=
tanã autẽ et septenã et q̃ sunt
post illas hyp. dixit. Et Gale=
nus dixit: ego non vidi in vita
mea aliquam ex eis: neq; vidi
q̃ntanã nudã fortẽ ꝛ neq; ẽ feb.

nisi quasi occulta. ¶ Inqt et nō est lōginquū qn sit cā in septena: verbi gratia, et nouena regimē qd qn administrat et currit sup ipm facit febrē: nā iteratio facit necessario i hmōi horā illā febrē: et si dimitteret et rectificaret: nō faceret. Est ergo cā in periodis ei⁹ et in ipsi⁹ iterationibus reiteratio regiminis: et periodi ei⁹ nō sunt periodi materie que effundat et eius reditiones. ¶ Inquit. Opz ergo vt obseruet in experiētia ei⁹ hui⁹ egritudinis hec intentio ita vt non accidat error: q̄uisgal. sit quasi negās aduētu harum febrū et quasi q sit necessariū vt sit hmōi febrisalia radix. ¶ Uerū hypo. iam verificauit sermonē i itētionē septene et nouene et nō est illō manifestū mirabile: neq manifeste ipossibilitatis ita vt sit necessariū redire i eo ad admistrandū. ¶ Et smones qdē qs locut⁹ est hyp. i capl'o hay febrium sunt q septena est plixa et nō est mortifera: et nouena ē lōgior ea et non est mortifera. et dixit q qntana ē deterior febriū qm sit añptisim et post ipaz. et dixit Galen⁹ i ea sic scitis. ¶ Et ego qdē opinor huic sermoni modū quēdam, et est vt sit ptisis significās ethicā et sit smo ei⁹ qntana sbiectū ppōnis idefinite nō significāt: cōitatē: ergo est q̄si dicat q de qntana ē vna species deterior febriū q est sigatio hui⁹ smōis ei⁹ q cū febres plōgant et pmiscent et diuersificāt: pueniūt pk mū ad inflāmādū mēbra pricipalia et ad ethicā: et de ppetate hay febriū ē vt stēt i fine suo sm ordinem vnū: et plurimum illi⁹ sup quartanā: et iam testificati sum⁹ eā qntanā. verū ipa pducit ad quartanā: qm in humoribus⁹ est exuberatio: et in humiditatib⁹ mltitudo. Cūq liquefactio iam multiplicat, et euacuatiōes sensate et isensate frequētes fiūt nō remanet in hūorib⁹ cinereitas nisi illō qd min⁹ est et grossi⁹ et illō facit eē necessariū: vt sit paroxism⁹ tardior et fiat illa q̄ fuit quartana quintana: et i hmōi qdē dispositiōe fortasse erit corp⁹ pparatū vt inflāmet et fiat ethica, et iterū ethica qn aficedit nō est lōginquū qn faciat accidere in hūorib⁹ cinereitatē quandā pprauitatē suam in postremis ethice et accidit illic cinereitati putredo qre accidit febris et iā destruxit febrisethica corp⁹. est ergo mala ex hoc q ipa ē signū adustionis humoris de quo nō remāsit nisi parū et fit adustus parū et ex hoc q ipsa ē causa additiōis febris et duplicationis ei⁹. ¶ Et nō opz vt negent egritudines qs nō ptingit videre in tpe qdā: et qdā regiōe: nā hoc genus nō cōprehendit per multitudinē. ¶ Neq iterū oportet vt dicat q si est qntana tūc necesse ē vt sit materia quinta. Nā melācolia generat qntanā: non pp hoc ipsum q ipsa est melācolia imo pptere a qd ipsa est pauca grossa: et iā non prolongat quin sit in quibusdam corporib⁹ melancolia grossa pauca cui accidit putredo. ¶ Et nō puenit alicui vt dicat possibile est islegma te vt fiant ei paroxismi aliq̄ quādo ingrossatur et minorat: quoniam cōcessio est res ampla trāro sit possibile vt necario psequēt ei⁹ pdictio. ¶ Ampli⁹ nō ē dispo

sitio in cōcessiōe ei⁹ qđ nūq̄ȝ videt ⁊ non auditur: neq̄ȝ de quo testificatur experimētator aut sapiens: sicut concessio eius qđ testificatur qualis hyp. et iam retulit mihi fidelis q̄dā se vidisse nouenam. Quintanaȝ vero non multoties vidimus et non cogimur propter hoc dicere q̄ illic sit humor alius.

¶De cura specierum huius febris. Cap. 72.

Appropinquat hui⁹ febris cura cure q̄rtane flegmatice. ¶Et indiget i curatione ei⁹ supfluo ieiunio et subtiliatione cibi et regiminis: ⁊ sommo digerente vt resoluatur p illud materia grossa et digeratur: et iterum indiget ingrossatione regiminis vt nō destruatur in eo virt⁹: et sunt ista duo sicut duo cōtraria: ⁊ propterea q̄ febres iste non faciūt accidere lesionem virtutis: non curamus si subtiliemus regimen ⁊ faciamus egrū vti ieiunio vno tempore et succurrimus illi sicut ostendimus ita vt cibemus cum eo cuius bonum est nutrimentum et velox sit ⁊ multiplicatur: et in quo nō est ingrossatio materiei: neq̄ȝ additio i ea. ¶Et de curationibus magis cōferentibus ad illud est vomitus cum elleboro et semine raphani et raphano et elleboro et semine attriplicis ⁊ nuce vomica et euacuatio cum hieris et post illud administratio tyriace et eis sitiū. ¶Et confert tūc sudatio cū medicinis et cū balneo calido absq̄ȝ admistratiōe aque et absq̄ȝ administratione humectantium.

¶Tractatus tertius.

¶De ethica. Cap. j.

Iam scivisti q̄ in membris sunt humiditates diuersarū̄ specierū de quibus sunt humiditates preparate ad nutriendū et humectanduȝ iūcturas. ¶Ex illis est ergo illud qđ est repositum in venis. ¶Et de illis est illud qđ est sparsū i mēbris sicut ros: ⁊ iste sunt due diuisiones et prima earem est materia febris putredinis aut febris ebullitionis: sicut scivisti cum nutrimentū totū nō expandat q̄n est imo remanet de eo illud quod est in semita expādēdi: ⁊ remanet qđ ē in semita recōdēdi. ¶Et de illis sunt hūiditates primi tēporis coagulationi: et sūt hūiditates q̄ fiūt actu nutrimētū. s. attracte ad locū qđ est pmutatio ei⁹ qđ est đ eo resolutū: et fiūt additio in eo similis illi: verūtamē tēp⁹ cursus earuȝ ppinquū est: ergo sunt non coagulate. ¶Et de eis sunt humiditates cū quibus cōtinuātur partes membroꝝ similiū ptiū i pncipio creatōis ⁊ p ipsam destructionem pueniūt ad sepatiōeȝ. ¶Et similitudo hūiditatū pmaꝝ ē oleū lucerne effusū i lucerna. ¶Et similitudo secūdaꝝ ē oleū ibibitum i corpore lychinij. ¶Et similitudo tertie hūiditatꝫ ē hūiditas q̄ ꝯtinuāt ptes coti đ q̄ fact⁹ ē lychini⁹. Et cū iflāmāt mēbra radicalia ⁊ ppe cor ē illđ ipa egritudo q̄ ē ethica ſꝫ q̄ scivisti. ¶Et caliditas q̄ dē epatꝫ q̄n q̄ȝ pducit ad ethicā: veꝝ n̄ ē ipa ethica: imo ethica ē illaq̄ ē cā cordꝫ. ⁊ silr ē dispositio pulmōis: ⁊ stomachi. ¶Uerū dū ipa pmanet finiēdo hūiditates

q̄ sunt in digestione prima imē-bris ⁊ ꝓprie cordis sicut finit cā dela oleū īfusum ī lucerna: tūc ē grad⁹ primus appropriat⁹ noīe gn̄is qđ ē ethica ⁊ grece ethicos cū nō habeat in spēbus suis nomen. ¶ Et cū finit humiditates q̄ sunt diuisiōis p̄me ⁊ incipit resoluere humiditates q̄ sūt diuisiōis scđe ⁊ finire eas sicut finit flāma oleū euacuatū ī lucerna ⁊ īcipit finire ībibitū ī corp⁹ lychinij erit grad⁹ scđs ⁊ noīat dubure ⁊ forosmos ⁊ hȝ latitudinē ⁊ p̄ncipiū ⁊ mediū ⁊ statū. ¶ Ampli⁹ nō rectificat ille q̄ ꝯseq̄t statū aduburē ⁊ parū recipit curationē nisi de⁹ velit ⁊ ꝓp̄e q̄n puenit ad hoc vt caro minuat. Cuȝ ḡ finiunt iste ⁊ īcipit finire hūiditates q̄ sunt diuisiōis tertie sicut īcipit flāma adurere corpus lychinū ⁊ hūiditates ei⁹ radicales ē egritudo ḡd⁹ tertiū ⁊ noīat curuatiuus ⁊ almukasif grece. ¶ Et hec q̄dē egritudo est ex febrib⁹ q̄ nō h̄nt paroxismos neq̄ horas poxismoꝝ. ¶ Et q̄dā dixerūt. Febres ethice aut p̄dēt cū hūiditatib⁹ ꝓpinq̄ tp̄is cū coagulatiōe. Aut cū eis q̄ sunt sicut caro. Aut cū mēbris radicalib⁹ duris sicut sūt ossa ⁊ nerui. ¶ Et si ex s̄mōe isto ītelligit ꝙ p̄dēt s̄ȝ semitā ꝙ finiūt qđ in eis ē de hūiditate radicali ꝯtinuata eis erit hec ⁊ ītētio p̄ma eq̄lis ⁊ si significat ꝙ p̄miū qđ finit ethica ē hūiditatis ꝓpinq̄ tp̄is cū coagulatione nō erit sermo san⁹. ¶ Et ethica q̄dē quādoq̄ accidit post febrē ephimerā. Et quādoq̄ accidit post febres putridas ⁊ apostematū: ⁊ longinquū est vt accidat ethica īcipiēdo: quare sunt membra radicalia iā inflāmata ⁊ nō inflāmatur humor neq̄ spiritus ante illud: imo oportet vt calefiant illa in primis: deinde s̄m processionem dierum calefiāt ista nisi accidat causa fortis valde: ⁊ causa quidē vna quandoq̄ est cā febris ethice: ⁊ q̄n̄q̄ est causa febris ephimere s̄m vehemētiā mutatiōis sue ⁊ debilitatē suspēsionis sue sicut ignis nā ipse obuiat lignis s̄m duos: modos: quoꝝ vn⁹ est s̄m modū ꝙ calefacit ea ⁊ finiat ī eis: ⁊ secūdus est s̄m semitā īflāmatōis ¶ Et febris q̄dē putredinis ⁊ apostematis p̄mutat multoties ad ethicā ꝓpter vehementiā febris ⁊ vehemētiā subtiliationis cibi in ea ꝓhibitione aque frigide ⁊ paucitatē obseruatiōis lateris cordis cū vnctionib⁹ ⁊ emplastris ⁊ epithimatib⁹ ⁊ ꝓprie in egritudinib⁹ membroꝝ vicinorum cordi sicut dyafragmatis. Et multoties facit cadere in eā necessitas medico ꝓpter casum virtutis ⁊ frequentiā sincopis ad dandū in potu vinum et aquā carnis ⁊ medicinā de musco ⁊ his similia. ¶ Et quādoq̄ cōponitur ethica cum febribus putredinis ⁊ apostematū. ¶ Et ethica quidē in principio rei est difficilis cognitiōis ⁊ facilis curationis. Et ī fine sui est facilis cognitionis ⁊ difficilis curationis. ¶ Et finis aldubure nō recipit curationem penitus.

¶ De signis. Cap. 2.

Pulsus quidē est minutus dur⁹ freq̄uēs debilis fixus s̄m habitudinē vnā. ¶ In tactu v̄o eoꝝ est illud qđ sentit de caliditate min⁹ caliditate sinochi ⁊ ei similiū inflāmatarū in materia. Et in principio dū tangit:

est magis suauis. Et cum remanet sup eũ man⁹ hora vna appet cũ fortitudine et mordicatiõe. et dũ cessat augmẽtari: ⁊ est calidi⁹ qđ ẽ i eo loc⁹ venarũ ⁊ arteriarũ: ⁊ ẽ eorũ caliditas similis nõ ei minuit. Uerũ ipa qñ supuenit ei cib⁹ augmẽtat velociter: ⁊ fit fortis pulsus valde et icipit magnificari: ⁊ ppt illđ accidit stultis medicorũ q᷑ phibẽt eis cibũ pp̄ter illud qđ accidit eis de eo ex accidentib⁹ quare perdunt eos. Sicut augmẽtat flãma propter iniectionẽ olei ⁊ sartago cũ effunditur aqua super eam: et iste qđẽ significatiões eius sunt fortes. ⁊ cibus in reliquis quidẽ febrib⁹ pculdubio nõ incendit hac incensiõe: sicut inuenit hic: quãuis necessario faciat diuersitãtẽ p mot⁹ nature. Et hec inflãmatio non est sicut incensio reliquarũ febrium post coarctationez: neq͂ ƀz pio dos notas: imo cũ comedunt ⁊ in quacunq͂ hora sit. Et est habens egritudinẽ nõ vehementẽ discernens illud quod est in eo dẽ de caliditate: qñ facta est cõplexio membro conueniens. Et iam sciuisti in libro primo qualitatẽ dispositionis in huiusmodi. Uerũ ipsa apparet apud susceptionẽ alicuius ciborũ propter vehemẽtiã suã. ❡ Et de significatiõib⁹ pmutatiõis febris ephimere ad febrẽ ethicã ẽ vehemẽtia fortitudinis caliditatis i iũ. valde. Nã ƀm plm̃ incipit febris post. x. horas declinare. cũ ergo p trãsit febris duodeci horas ⁊ nõ appẽt signa declinationis: imo ↄtinuat vsq͂ ad tertiũ ol die ⁊ sit fortị: tũc illa ẽ ethica ❡ Et de sigͣtiõib⁹ ↄpõnis ethice cũ febrib⁹ putredinis ẽ remissio caliditatis sicce post finẽ declinatiõis: ⁊ post sudorẽ exuberãtẽ: ⁊ additio i arefactiõe ⁊ extenuatiõe ƀz illud qđ facit necessariũ illa egritudo ⁊ vnctuositas vrina ⁊ egestiõe. ❡ Et si fuerit ethica illđ qđ appet et occultũ a liđ significat ipz coarctatio accedẽs in pocismis hmõi eni ẽ nõ inueniuntur in ethica oĩno. ❡ Et scias q᷑ qñq͂ icipit ethica retẽta cũ stomacho q̃re corrũpit cõplexionẽ epatis per vicinitatẽ.

❡ De signis alduburen. Ca. 3.

Signa vero alduburen sũt q᷑ quando febris expellit aldubũrẽ vehemẽs fit durities pulsus ⁊ eius debilitas et paruitas ipsius ⁊ eius frequentia et proprie quando causa casus in ethicam est apostemata quod non resoluitur: nam illud scilicet frequentia additur valde. ⁊ siƀr velocitas et fit pulsus ei⁹ đ gñe ei⁹ q̃ nolat caudamuris. Qđ si fuerit ex potu calidi vini erit loco caude muris acualis Et nõ erũt accidẽtia aldubelli vehementia valde: non enim dat ei spacium vsq͂ ad hmõi. ❡ Et appent i vria vnctuositas ⁊ petala ⁊ icipit ocul⁹ pfundari ❡ Cũ ergo aldubũrẽ puenit ad statũ fit fortior pfũdatio ãborũ oculorũ. Et multiplicat lippitudo sicca. et crescũt extremitates ossiũ ois mẽbri ⁊ i facie. Et planant tpa. et tẽdit cutis frontis et destruit color cutis. et fit q̃si sit sup eã puluis quidã ex adustione solis. et perducit ad grauedinẽ eleuandi supcilia. Et fit oculus somnolentus ⁊ clausus absq͂ somno. et subtiliat nasus et elongantur pili. et apparent

pediculi. Et videtur vẽter iã mino rari et adheret cũ dorso quasi sit cutis sicca q̃ iam attracta est. et attrahit cũ ea cutẽ pectoris. Cũ ergo curuant vngues et arcuant tũc iã venit ad statũ et icipit tẽdere ad occasũ. Et cũ icipit tẽdere ad occasũ liqñũt cartilagies

¶De cura ethice. Ca.4.

In tẽtio in curatione febris ethice est ĩfrigidatio et humectatio. et vnaq̃q; earũ cõplet cũ approximatiõe suarũ causarũ et expulsiõe causarũ sui 9riĩ. ¶Et fortasse est causa vni' earũ causa 9riĩ alteri' sicut causa infrigidationis. ipsa enĩ q̃q; ẽ cã exiccationis q̃ est 9ria humectatiõi sicut infrigidatio cũ trociscis cãphorat; et illis q̃ sunt ex spodio et his silib'. ¶Et fortasse humectatio iterũ est causa calefactionis q̃ 9ria est infrigidatiõi sicut vinũ ipz humectat sed calefacit q̃re opz vt obseruet illud. Et si necessitas vocat ad fortẽ ĩfrigidationẽ: nõ erit nisi cũ re cui cõiũgit aut q̃ pcedit: aut cui succedit res in q̃ est virt' humectationis. ¶Et silr cũ vocat necessitas ad fortẽ humectationẽ velocem in ea sicut aq̃ carnis et vinũ tũc oz vt adiũgat ei: aut antecedat eã: aut sequat eã illd i quo est ĩfrigidatio. ¶Et si fuerit cã ethice apa aut lesiõ l mẽbro: tũc necessariũ est curare ipz i pmis. ¶Et q̃ diligit cõponere regimẽ ei' ex diuersis modis 9uenietib' ei in quo febris fit vehemẽs valde: tũc necessariũ est vt incipiat et det in potu trociscos cãphoratos et q̃ currũt cursu eoz cũ siru po acetoso diluculo i ortu solis sicut aqua ordei in cãcris si nõ abhorret eos: et cũ iuleb et aqua granatoz. Et admixtiõe mucilaginis psiliĩ: si nõ fuerit phibẽs aliquid pter stomachũ et alia. ¶Et regimẽ infrigidãs est p illud q' sciuisti de potib' infrigidantib' et de olerib' infrigidãtibus et trociscis sicut trocisci d cãphora et emplastris et vnctiõib' et his silib' et infrigidatione aeris eoz ita q' in hyeme. Si autẽ nõ tolerat: alleuiet ab eo ignis. Infrigidatio nãq; aeris eoz est melior res. Et sicut vestire eũ cũ sandalatis et cãphoratis et facere ipsum odorare illud in quo sũt rose et cãphora et sandali: et fructus frigidi et sesebrã et liliũ cũ aqua rosacea: et vaporatio cũ sudore et balneo. ¶Et opz vt non plonget retẽtio emplastroz ĩfrigidãtiũ valde sup mẽbra ppinq̃ valde mẽbris anhelit': fortasse enĩ infert illud anhelitui et voci nocumẽtũ magnũ. ¶Et oportet vt declinet ad quietẽ et somnũ et trãquillitatẽ et gaudiũ: et custodiat eger ab eo q' facit ipm irasci et q' facit ipm tristari: et qđ facit ipm angustiari et a fame et siti lõga. ¶Emplastra ĩfrigidãtia qb' oportet eos vti sunt aromatica. Nam ipsa sunt propinquioris iuuamẽti et pprie suppe ctus: et q̃ sequunt ipm: et sint infridata: et nõ sit in eis stipticitas. Stipticitas enĩ cum hoc q' ipsa facit accidere exiccatiõe; phibet virtutẽ medicine pfũdari. ¶Et opz vt assiduet pmutatio vt nõ remaneat medicamẽ et calefiat cũ obseruatiõe vehemẽtie ĩfrigidatiõis ei'. Nã cũ ipz ĩfrigidat vehemẽter nõ elongat q̃n debilitet mẽbrũ. ¶Et qñ est prope mẽbra anhelit' nõ est lõginquũ q̃n impediat dyaphragma

et alia ab emissiõe anhelit⁹ cuz facilitate. ¶ Et de regimine hu mectãte sunt cibi leues ⁊ fruct⁹ ⁊ robub: ⁊ vnctiões: ⁊ emplã: ⁊ odo ramẽta: ⁊ caput purgia: ⁊ quies: ⁊ trãquillitas: et vt non inferat ei violentia in fame aut siti.

¶ De rememoratiõe medicina rum infrigidãtiũ eos. Ca. v.

Ille vero que de eis sunt ifri gidantes aut humectãtes oẽs sunt nutritiue: aut vincit in eis nutribilitas sicut aq̃ ordei decocta cũ cãcris ex parte cãcri et opz vt euellant extremitates cãcroꝝ ex pedib⁹ suis ⁊ corpori bus suis: et abluant cũ aq̃ frigi da et sale bono cũ cinere vicib⁹ trib⁹ et supra dõec mũdificent ⁊ purgent a grauitate sui odoris deinde decoquant ĩ aq̃ ordei: et sicut aqua lactis vaccini de quo extractũ est butyrũ: et sicut suc ci oleꝝ elixatoꝝ p̃dictoꝝ capl'is febriũ acutarũ sicut mucillago psilij. ¶ In aceto aũt ẽ vehemẽs exiccatio ⁊ virt⁹ resolutiõis q̃re opz vt bibat cum eo qđ resistit duab⁹ p̃prietatib⁹. s. p cõmixtio nem aque multe aut cũ q̃busdã humectãtib⁹ ⁊ lenificãtib⁹. ¶ Et primũ q̃dẽ est vt lac asine sit cũ humectatiõe sua infrigidãs ita vt quidã faciãt meliorẽ infrigi dationẽ eius sup infrigidatiõez lactis vaccini de quo extractũ ẽ butyrũ. Uerũ ipsum ꝯuenit ei q̃ nõ h̃z febrẽ periodicã: neq̃ mate riã: neq̃ humorẽ p̃paratũ ad pu tredinẽ: ⁊ opz vt caueat spissum lac: et de illis q̃ ꝯferũt eis ẽ zuc caꝝ: ⁊ cũ senseris putredinẽ ac cidentẽ ex lacte: tũc solue cũ fa cilitate: et si timuerꝭ calefactio nẽ: tũc abstine ab eo aliq̃t dieb⁹ et cura in ea cuz trociscis ⁊ aq̃s fructuũ: deinde itera lac. ¶ Me dicine vero infrigidãtes q̃ nõ ha bent humectationẽ sũt sicut tro cisci noti narrati. s. trocisci cam phorati ꝺ dactilis et succꝭ frigi dis. ¶ Et sic trocisci. ℞. spodij boliarmeni. an̄. ℨ. iiij. rosaꝝ. ℨ. vj seminis portulace ⁊ citruli et cu curbite ⁊ karabe oim. an̄. ℨ. iij. fiãt ex eis trocisci et sit dosis põ d⁹. ℨ. ij. et sũt bõi valde. ¶ Et ite rũ alij p̃rimi eis. ℞. arnoglosse amilli et gũmi et dragagãti oiz an̄. ℨ. iij. boliarmeni spodij ãbo ruz. an̄. ℨ. iiij. papaueris. ℨ. v. ro sarũ et seminꝭ cucurbite ⁊ citru li et portulace oiz. an̄. ℨ. vj. g̃no ruz cydonioꝝ excorticatorũ ⁊ se minis melonis ⁊ cucumeris oiz an̄. ℨ. vij. succi liquiritie pond⁹ ℨ. x. ꝯficiant cũ mucillagine psi lij. ¶ Unctiones vero et epithima ta: et ẽplastra ifrigidãtia: ⁊ odo ramẽta et caput purgia infrigi dãtia sũt illa q̃ tu sciuisti. ¶ Et meliores vnctiones sunt cũ oleo de cucurbita: et ꝺ papauere: ⁊ ne nufare: ⁊ salicib⁹: ⁊ viol'. ¶ Stra tus aũt ifrigidãtes et humectã tes sunt q̃ sũt plani valde de co rijs aspersis aqua ros. aut ꝺ ge nere ei⁹ q̃ fit in tabastren. et sit impletio ei⁹ illud qđ non calefa cit imo sit de genere lini pecti nati et renouati assidue. ¶ Aut sit strat⁹ de corijs que iam sunt impleta aqua postq̃ sint sup ea rectificatiões q̃ applanẽt aquã bene et p̃hibeãt ei⁹ inequalita tem: et sit stratus p̃pe aquas et cursus eaꝝ: ⁊ sub eis folia arbo rum frigidaꝝ ⁊ humidarũ scilz de salicib⁹ et sempuiue: ⁊ olera humida et odorifera frigida si cut rose et folia arboꝝ frigidaꝝ et preputia vitis et his similia

¶De rememoratiõe mediciarũ
humectãtiũ eos. Cap̃.6.

Illarũ q̃dẽ q̄ sũt cũ ifrigida
tõe rememoratio iã p̃terijt
¶Et restat nũc ꝯsiderare in q̃li
tate dãdi in potu genera lactis
⁊ lac de quo extractũ est butyꝝ
et i q̃litate administratõis tine
et balnei:⁊ admistratiõe vnguẽ
toꝝ ⁊ oleoꝝ ⁊epithimatũ ⁊ reli
qui regiminis. ¶Et nos q̃dẽ iã
docuimꝰ modũ dãdi in potu ge
nera lact; i ca. pthisis⁊siccitat;
stomachi:q̃re opȝ vt sit illud ca
non. ¶Et nõ est lac post lac mu
lieris sicut lac asine post lac ca=
praꝝ cuiꝰ pascua oȝe ẽ ex herbi;
et oleribꝰfrigid; hũid; sic̃ scis.
Nam ip̃m ⁊ ꝑprie lac asine era=
dicat ethicã si fuerit ei eradica
tor:et nõ est electio suꝑ ip̃m nisi
ꝓhibeat putredo accidens:aut
expectatio materiei ꝯprehẽse.⁊
lac q̃dẽ iuuatiuũ est eis a p̃nci=
pio ethice vsq3 ad finẽ eiꝰ:et lac
mulieris sugẽdo sumptũ ꝯueniẽ
tiꝰ ẽ oibꝰ:⁊ canõ i dãdo in potu
lac de quo extractũ est butyꝛũ ẽ
ꝓximꝰ illi iterũ:⁊ meliꝰ q̃dẽ est
vt icipias a.3.x.vsq3 ad.xxx.⁊ ꝙ
ẽ supra eas si fuerit virtus adiu
uãs ⁊ibi inest vt cõmisceas cum
eo aliq̃d ꝺ trociscis infrigidãti
bus:⁊ tibi inest vt addꝛs supra
summã p̃dictã i potiõe prima ⁊
postremo si fuerit potẽs virtꝰ su
per digestiõe. ¶Tina aũt illa ẽ
melior q̄ est tepida i q̃ nõ est ca
liditas multa:⁊ ẽ cũ hoc cũ vir=
tutibꝰ olerũ ⁊ herbarũ ifrigidã
tiũ ⁊humectãtiũ:et nõ fit ita vt
rorificet:nedũ ꝙ sudar̃ faciat:⁊
nõ l3 vt vapor tine sit calidꝰ:⁊ si
nõ esset qꝺ ꝓhiberet admistra=
tionẽ tine frigide:nõ eligeret̃ su
per eã. Ueꝝ qꝺ ꝓhibeat ab hoc
est debilitas corpoꝝ eoꝝ:⁊ eorũ
extenuatio. In p̃missis vo rebꝰ for
tasse sanat eos istud. Uerũ debi
litatẽ corporis sanat iã illud cũ
ifrigidatiõe pauca quã facit in
cõplx̃one eiꝰ q̄ possibile est vt cu=
ret̃. ¶Qꝺ si fuerit debiliꝰ illo ti
met̃ ꝙ cadãt i ethicã senilẽ⁊ il=
lud ꝭm minꝰ. Uerũtñ cũ illo tar
dat̃ magis tp̃s mortis:⁊ fortasse
viuit cũ ea tẽperie cui est quãti
tas:⁊ multoties q̃dã ẽ rectio:ꝑ
mutatio eiꝰ ad illã ethicã. ¶Il
lud aũt in quo sumꝰ de relatiõe
tine rectiꝰ est vt fiat iceptio i ea
cũ aq̃ q̄ est calidũ ad terminũ:⁊
fiat gradatio ad frigidã⁊ad tẽ
peratã frigidã tolerabile3. Hec
ei gradatio fac̃ corpꝰ susceptibi
le aq̃ frigide:cũ lesio nõ fiat nisi
per aduẽtũ ꝯꝛij i cõplexiõe subi
to:⁊iterũ corpꝰ acq̃rit ex aq̃ cal̃a
similitudinẽ teneritat;⁊tolerat
cũ ea aquã frigidã. Et si iteret̃
tina i die tribꝰ vicibꝰ erit rectũ:
⁊ opȝ vt admistret̃ cũ facilitate
vt nõ cadat virtꝰ:⁊ si sumpserit
aquã ordei añ tinã duabꝰ horis
erit conueniẽs:⁊ si p̃mittat tinã
post emulsionẽ lactis suꝑ corpꝰ
eius ꝭm qꝺ dicemus vt dilatet
tina meatꝰ cibi:deide suscipiat
aquã ordei ⁊ q̄ sũt ei sil̃ia:post=
ea expectet:deide admistretur
aq̃ tine vt dilatet̃ cibꝰ erit bonũ
¶Et admistret̃ post tinã ⁊ bal=
neũ inũctio cũ oleis ifrigidãti=
bꝰ⁊humectãtibꝰ:sic̃ oleo viol̃.ꝑ
prie qñ factũ est ex oleo ꝺ cucur
bita:sil̃r ol̃o nenufarino:⁊ oleo
ꝺ cucurbita. ¶Et si ꝑmutet̃ post
tinã ad illud qꝺ ẽ decliuiꝰ ad fri
gus parũ tolerabile deide iun=
gat̃. ¶Et si p̃mittat̃ inũctio ⁊se
stinet̃:deinde igrediat̃ aquã fri=
gidã parũ erit rectũ ⁊illꝺ ꝭ3 to=

lerātiā⁊ nō est malū gradari in
eo. ¶ Et melior q̄dē horaꝝ huiꝰ
actiōis est post digestionē cibi⁊
si possibile est vt submergat post
tinā calidā i aq̄ frigida subito
absq; gradatōe est mag; vltimū
ex pte cure: ⁊ magis forte ex pte
timoris. ¶ Et effusio eiꝰ cū faci=
litate est mioris timoris q̄ȝ sub
mersio infirmi in ea subito ⁊ mi
noris iuuamēti. ⁊ sit frigꝰ ſ̄ꝫ quā
titatē frigoris aq̄ estat; q̄ est iter
tepidā ⁊ illā q̄ est vehemētis fri
goris. Et si p̄mittat emulsio la=
ctis sup mēbra sua si t̄n fuerit de
bilis: aut eiꝰ q̄ mixtū est aqua si
fuerit debilis: deinde si admini
strēt tina erit rectū. Nā emulsio
lactis sup corpꝰ est vehemēt; hu
mectatiōis: ⁊ genera q̄dē lactis
bona ad emulgedū sūt p̄dicta:
⁊ oꝫ vt emulgeant ex vbere. ¶ Et
dignꝰ ē vt fiat fixio sup inūctio
nem fricādo ex medicinis p̄di=
ctis corpori toti ⁊ iuncturis. In
gressio aūt balnei non ꝯcedit ei:
nisi fuerit ita ne sudare faciat: ne
q; igniat: neq; alteret āhelitū: ⁊
sit calidū aq̄ eiꝰ minꝰ calido sui
aeris ⁊ sit caliditas aq̄ eiꝰ ita vt
d̄lectet ⁊ n̄ ledat ⁊ nō faciat suda
re: ⁊ q̄n nō est i corpore eiꝰ mate
ria p̄parata putredini ⁊ p̄pe cū
illud ē ⁊ nō digestꝰ ē cibꝰ: imo oꝫ
vt sit il̄t d̄ cū volūtas ē vt expādat
digestū eiꝰ i corpore: ⁊ nō p̄lōget
morā eiꝰ i eo imo separat ab eo
velocit ⁊ q̄n separat ab eo sumat
aliq̄d d̄ hūiditatibꝰ ⁊ d̄ sorbitio
nibꝰ q̄ nō nocet ei fact; ex ordeo
⁊ lacte; ⁊ q̄n accidit ei i balneo si
tis sedet eā cū aq̄ ordei ⁊ aq̄ al
raib ⁊ lac sit lac asine: ⁊ opꝫ vt sit
introitꝰ i balneū: deide exitꝰ eiꝰ
ab eo ſ̄m modū vt nō sit labor i
eo oino: et iā enūciauimꝰ illud
in locis aliīs ⁊ iterabimꝰ de illo
ꝯditionē. ¶ Opꝫ vt p̄mutet ad
balneū in lecto portato i q̄ sunt
strati stratꝰ ingeniose: ita vt p̄ue
niat cū eo ad primā domū: ⁊ per
mutet ad illud quod ex duobus
pānis factū est plenū lana vl' co
to ⁊ dicit grece pedetolene q̄ cō
ueniēs est balneo ⁊ exuatur ve=
stimētis suis in ea: aut i media
si nō fuerit calida: ⁊ n̄ moret i ali
qua earū nisi quātitate p̄muta=
tionis ⁊ anhelitibꝰ paucis: ⁊ iaꝫ
exutꝰ vestimētis: dei de igrediat
ad domū scd̄am ⁊ tertiā: verūta
men nō sit vehemētis caliditat;
et stet in ea quātitate quā tole
rat tina. ¶ Hoc est illud qd̄ di=
ctum est ⁊ qd̄ magis est dilectuꝫ
mihi est vt sit tina eius in domo
media tēperata. ¶ Cū ergo se=
parat a tina frigida cooꝑiatur
mantili aut farca habēte duas
tūicas ⁊ p̄mutet ad stratū suū ⁊ le
ctū suū cū sua sabana ⁊ ericcet
sudor eiꝰ cū mātili ⁊ iūgat ⁊ cibet

¶ De cibatione habentiū
ethicam. Ca. 7.

Oportet vt separet i eis cibꝰ:
⁊ nō cibent in saturitate eo
rum vice vna. Ampliꝰ meliꝰ quo
cibant est aq̄ ordei: ⁊ ordeū: ⁊ pa
nis tritici abluti isusus i aq̄ fri
gida. ¶ Et gn̄a lact; cū ab eis n̄
p̄hibet aliq̄d eoꝝ q̄ diximꝰ. Et
lac vaccinū de q̄ extractū est bu=
tyrū q̄m est plurimi nutrimēti ⁊
almes: ⁊ cucurbita: ⁊ de fructibꝰ
melones palestini ⁊ sūt alralri co
gnoiati apd̄ nos idi: ⁊ q̄n sētit re
ctificationē: tūc n̄ ē malū cibare
ip̄ꝫ caseo hūido n̄ salito: ⁊ si v'tꝰ
d̄bilitat nō ē malū vt cibet iure
issi debegi cū coriādro hūido d̄
cocto cū eis q̄ sūt sicut alduragi
⁊ alteiugi. Et fortasse opꝫ vt det

eis in potu aliqd vini subtilis p
mixti cū aq̄ mlta ⁊ fortasse ē ne
cessariū vt cibes cū mosos ex car
ne alduragi ⁊ alteiugi: ⁊ alcubu
gi ⁊ pulli ⁊ thosune acetoso aut
cōgelato acetoso ex carne hedi
aut carne vaccia qm̄ ē illic forti-
tudo digōnis: ⁊ acetū almoses ⁊
ꝯgelati ē iuuatiuū eis ⁊ ꝯforta-
tiuū i hac dispōne: ⁊ fortasse nō
ē excusatio ab aq̄ carnis pmixta
cū sirupo de fructib⁹ fridis ace-
tosis aut vitello oui sorbilis: et
qm̄ plōgat cū ea dbilitas ad syn
copi ē necesse vt cibēt aq̄ carnis
accepta ex laterib⁹ hedi cū sale
pauco q̄ colet ⁊ fundat sup eā q̄
tū totū ei⁹ ē de aq̄ malorū ⁊ q̄rtū
ē decima ei⁹ de vino odorifero ⁊
potet tepida. ¶ Aq̄ vo frida q̄
nō ē valde vehemētis frigoris n̄
ē malū si i potu det eis: si nō fue
rit debilis: aut aliqd phibēs. et
illd phibēs aut erit apa sub hy
pocūdrūs aut erūt i corpe toto
chimi putridi et chimi crudi q̄
oēs digōne idigēt ⁊ nō appet si-
gnū digōnis. Qd si appeat tior
erit minor silr si fuerit ethica p-
mutata ex sirsen: aut birsē: nā cū
hac meli⁹ ē vt iterdicat pot⁹ aq̄
fride q̄ cū aliis. ¶ Ethica em̄ cū
supuenit egritudinib⁹ destructi
bus vtutē mollificātibus eā are
faciētib⁹ ossa ⁊ carnez supuenit
debilitati. Cū q̄ cōiungit ei sup
debilitatē post sumptionē aque
fride nō morat qn cadat in gen⁹
alterius ethice que cōicat huic
ghi in siccitate: ⁊ diuersificat ei
i calore ⁊ frigore: ⁊ noiat ethica
senectutis. ⁊ ethica senij. ⁊ illa
qdē ē egritudo seua in q̄ innat⁹
calor iā destruct⁹ ē: ⁊ silr aqua vl
timi frigoris et plimi nocet eis
in omni dispositione: ⁊ corrūpit
innatū calorē membrorū eorum
radicalium: et fortasse festinat
cū eis aut permutat eos ad mo
dum alium ethice.

¶ De succurrendo dispositioni
bus sequētibus ethicā. Cap. 8.

De illis est syncopis: ⁊ iā di
xim⁹ regimē in hoc mlto-
ties. ⁊ de illis est fluxus ventris
⁊ opz vt curet et succurrat ei. nā
in hoc est timor magnus. et de
curis eius in primis est vt sit aq̄
ordei eorū aqua sauich: et ponat
in aqua ordei eorū miliū torrefa
ctū et gūmi aut lētes elixate ite
rate aut lac decoctū cū lapidib⁹
aut cū igne solo donec ꝯsumat
eius aq̄sitas et ppue cū milio.
¶ Et potēt hos trociscos. Rx. bo
liarmeni. ℥. v. castanee torrefa-
cte ros. oim. an̄. ℥. iiij. spodij ka-
rabe āborū oim. an̄. ℥. iij. seminis
acetose excorticati granorū be-
berorū oim. an̄. ℥. vj. fiāt trocisci
cū succo cydoniorū: et det i potu
aqua pirorū in mane et apd som
nū: et det in potu psiliū torrefa-
ctū: et silr suffuf de spodio i quo
est bdelliū de mecha ē iuuatiuū
valde. ¶ Et si peruenit ad exco-
riationem curetur excoriatio cū
clysteribus que scis quoniam il
lud est coueniens.

¶ De ethica senectutis. Cap. 9.

Currit consuetudo vt dicāt
ethicam senectutis post fe
brē ethicā ⁊ nos ēt incedam⁹ via
cōsueta. ¶ Intentio itaq̄ ethice
senectutis ē dñiū siccitatis sup
ꝯplexionē absq̄ febre: ⁊ qñq̄ fit
cū equalitate i calore ⁊ frigore
⁊ illd ē ẜm min⁹: ⁊ qñq̄ fit cū fri
gore: ⁊ noiat hec dispositio sene
ct⁹ ⁊ ethica senij qm̄ copori acci
dit i hora senij illd qd accidit i
illa hora d adulbul ⁊ siccitate. ⁊

senes quidem suntvelocioris casus i ea q̃ς iuuenes: ⁊ iuuenes velocioris casus i ea q̃ς pueri lȝ accidat in iuuenibus ⁊ pueris. Et cā faciēs cadere i eā: aut ē frig⁹ dominās cū debilitate corporis quare ꝓhibet virtutē nutritiuā ab opatiōe sua integra sicut accidit iterū in fine vite. ⁊ de hoc capitulo est pot⁹ aq̄ frigide nō in hora sua: aut sup debilitate corporis cuȝ febre: aut dispōne: aut successiōe exercitij resoluētis virtutē ⁊ aperiētis poros ⁊ qđ vocat ad attrahēdū aquā frigidā ad viscera subito. Aut vapores mali frigidi q̄ eleuātur ad cor ⁊ infrigidāt cōplexionē ei⁹. Aut caliditas q̄ resoluit ⁊ liq̄facit hūiditates q̄re caliditas innata debilitatur ⁊ succedunt frigus et siccitas. Et q̄nq̧ seq̄tur euātiones. Et q̄nq̧ attrahit hāc egritudinem superfluitatis in infridādo patiēs febres cū eis que bibūtur ⁊ emplastrātur. ¶Et hec quidem egritudo quando cōfirmatur nō curatur: ⁊ si esset ei ingeniū: esset morti ingenium.

¶De signis. Ca. 10.

In istis videtur signa aldubureni ⁊ ericcationis: ⁊ nō vī in eis incensio ⁊ inflāmatio: imo fortasse iueniūtur frigidi tact⁹. ¶Et eorum pulsus non est sicut pulsus habentium febres ethicas imo est tardus paruus ⁊ rarus: nisi fortis fiat debilitas q̄m tunc incipit pulsus fieri freq̄ns ⁊ proprie in illis quibus aduenit hoc ex potu aque frigide. ¶Et q̄nq̧ est vrina eorū alba subtilis aquosa. Et sunt in dispositionibus suis sicut senes.

¶De curatione ethice senectutis. Cap. 11.

Non adhibetur hec curā nisi cū nondū ↄfirmata est: et speratur q̄ non cōfirmetur: ⁊ cū confirmata est: speratur vt post ponatur perditio parūper. ¶Et canon quidem in curatione eorū est calefactio ⁊ hūectatio. ¶Et ex humectatiōe sunt balnea sm̄ qđ sciuisti que non administrentur nisi post digōnē: nā si ipa administrent̄ successione comestionis faciūt cadere virtuteȝ. ¶Et clysteria facta ex capitibus ⁊ pedibus ⁊ cicere ↄtrito ⁊ ficub⁹ cū melle ⁊ camomilla: de quo administretur quantitas medie libre cum ℥. ij. olei sisamini ⁊ aliquātulo olei de bē. ¶Et administretur fricatio sup cibationeȝ ⁊ lac coctum cum lapidibus est vehemētis iuuamēti eis: ⁊ mel est vltimū i iuuamēto eorū sicut est vltimū in nocumēto hn̄tium febrē ethicā. ¶Et omnis cib⁹ humectās facilis penetrationis velocis descēsionis in quo nō est viscositas sicut aqua carnis ⁊ vitelli ouorū sorbilium ⁊ vinū subtile odoriferū paruē q̄ntitatis est vehementer conueniens eis. ¶Et opȝ vt obseruetur humectatio p̄dicta in capl'o ethice. ⁊ misceatur cum ea qđ calefaciat et odoribus ⁊ emplastris ⁊ vnctionib⁹ fricando et cibis alijs.

¶Tractatus Quartus de febribus pestilētialibus: ⁊ q̄ sunt homogenea: ⁊ variolis: ⁊ morbillo

¶De febre pestilentiali. Cap. 1.

Quando accidit aeri qđ docuimus te in libro vniuersaliū sicut accidit aq̄ de alteratione i q̄litate sua ad colorē ⁊ frig⁹

⁊ de alteratõe in natura sua ad ꝓfundationẽ ⁊ putredinẽ: sicut profundat aqua: ⁊ fetet: ⁊ putrefit. ¶ Et sicut aqua non putrefit vllo modo propter suam simplicitatez: imo propter illud quod admiscet ei de corporibus terrenis malis que permiscent ei: et accidit toti qualitas mala: Similiter aer nõ putrescit vllo mõ propter suam simplicitatẽ: imo propter illud qđ admiscetur ei de vaporibus malis qui pmiscẽtur ei: ⁊ accidit toti q̄litas mala ¶ Et quandoq̄ est illud causa ventorum deferentium ad locũ bonum fumos malos ex locis fetidis in quibus sunt valles profunde ⁊ corpora exiccata in p̄lio aut occisa nõ sepulta neq̄ tumulata: ⁊ fortasse est causa propinqua loco in quo venit. et quandoq̄ accidunt putredines in interioribus terre propter causas quaꝝ euẽtus ignorat: ⁊ nocere faciũt aquã ⁊ aerẽ. ¶ Et febres q̄ dẽ accidẽtes cã aeris sicce: fiunt iteꝝ cã vt eueniãt febres colerice. Pestilẽtiales ꝟo fiũt ex aere turbido ⁊ hũido: ⁊ febre in aere hũido sunt pluris euent⁹: sꝫ sũt minoris acuitatꝭ ⁊ lõgioris spacij. In estate ꝟo sicca pauce pluuie sunt minoris euent⁹ ⁊ maioris acuitatis ⁊ velocioris separationis: ⁊ meliora tpa sunt que seruant materiã suã. ¶ Et principiũ oim hoꝝ sunt forme ex formis celi faciẽtes esse necessariũ illđ cui⁹ aduẽtus ignorat: lꝫ sint q̄dã q̄ dixerũt in eo aliq̄d non ꝓportionatum ad cãm eius: imo opꝫ vt scias ꝙ cã prima longinqua ad illud: ⁊ q̄n faciũt necessario virtutes agentes celestes et virtutes patiẽtes terrestes humectationẽ vehementẽ aeri expelluntur vapores ⁊ fumi ad ipsum: ⁊ spargunt in ipo: ⁊ putrefaciũt eũ cum caliditate debili. ¶ Et q̄n fit aer ẜm hũc modũ venit ad cor: q̄re corrũpit ꝯplexionẽ spũs q̄ est in ipo ⁊ putrefit qđ circũdat ipꝫ de hũiditate: ⁊ accidit caliditas egressa a natura: ⁊ spargit in corpe: tũc p cãm suã erit febris pestilẽtialis: ⁊ cõicat multitudini hoim q̄ iteꝝ hñt in seipis ꝓprietatẽ ꝓpatiõis. Agẽs em̄ solũ cũ peruenit ⁊ patiẽti nõ est preparatio nõ accidũt actio ⁊ passio. ¶ Et preparatio corporũ ad illđ in quo sum⁹ de passione est vt sint plena hũoribus malis. Nã mũda nõ forsitã patiunt ex illo: ⁊ corpa debilia iteꝝ patiẽtia sunt ex ea. Sicut illa que multiplicãt coitum: ⁊ corpa dilatatorum pororum: humida: multe balneationis.

¶ De signis febris pestilentialis. Cap. 2.

Hec febris est q̄eta exterius ꝯturbãs interi⁹: ẜm pẜm ꝑdens: ex qua percipitur caliditas: ⁊ inflãmatio fortis: ⁊ est cuꝫ ea magnitudo anhelit⁹: ⁊ eius exaltatio: ⁊ cõstringitur multuꝫ ⁊ curtat multũ: ⁊ frequentatur: et vehemẽtia sitis: ⁊ siccitas lingue. et q̄nq̄ fit cũ nausea aut casu appetit⁹: et si nõ resistit ei cũ comestiõe violẽter iterficiet eũ: ⁊ dolor oris stomachi: et magnitudo splẽis. ⁊ ãgustia vehemẽs et inq̄etudo: et fortasse erit tussis sicca: et casus ꝟtutꝭ: et pueit i ea ad sincopi et ꝯmixtionẽ rõnis. et tẽdit qđ est sub hypocundrijs: et fiũt cũ ea vigilie et mollificatio corpis et tepor: et q̄nq̄ accidit cũ ea bothor subalbida

⁊ rubea:⁊ qñq3 ē velocis occulta
tiōis ⁊ accidūt cola ⁊ vlcera:et
fit pulsus ſm pl'z frequēs:⁊ par=
uus:⁊ fit vehemens ſm pl'm in
nocte:⁊ qñq3 accidit eis disposi
tio sicut hydropisis:⁊ fluxus vē
tris colere ⁊ alioꝝ:⁊ est egestio
eius lenis feda nō naturalis.et
qñq3 est melancolia ⁊ plurimuz
ei⁹ est spumosum fetidum. ¶Et
est in illa aliq̇d de genere ei⁹ qđ
liquefit:⁊ est vrina eius aquosa
colerica melācolica:⁊ m'ltoties
emomūt melācoliā.Coleram ve
ro plus illa:⁊ sudant sudore fe=
tido.¶Et hec q̇dē febris incipit
cum accidētib⁹ p̄dictis cū forti=
tudine sua ⁊venit res ei⁹ ad syn
copi ⁊ frig⁹ extremitatū ⁊ spas
mū ⁊ alcuzez. Et qñq3 est de his
febribus pestilentialib⁹ in qua
nō percipit eger nec tāgēs ꝑpin
quus m'ltitudinē caloris:⁊ nō al
terat pull⁹ ⁊ aq̄ magna altera=
tiōe:⁊ cū hoc ip̄a ē iterficiēs velo
citer:⁊ hesitāt medici i esse ei⁹ ⁊
pl'm quorum anhelitus fetet ex
istis ⁊ ex p̄mis moriunt:nā pu=
tredo est iā cōfirmata in corde.

¶De signꝭ pestilētie aerꝭ.Ca.3.

DE illis q̄ significāt pestilē=
tiā de reb⁹ q̄ currunt cursu
cārū ē vt m'ltiplicent rhoioni et
asuhub in principijs autumni ⁊
⁊nebul:nā indicāt pestilētiā idi
catiōe cause.¶Et qñ m'ltiplicat
auster ⁊ subsolan⁹ in kenif die=
bus aliquot.Et quoties videris
turbiditatē aerꝭ ⁊ nebulositatē
ei⁹:⁊ existimaueris pluuiā:et in
ueneris aerē vacuū siccū et non
pluit:tunc scias q̄ ꝯplexio hye=
mis erit corrupta.¶Pestilētiaz
aūt estiuā malignā malam sigt
paucitas pluuie in hye cū frigore
deide m'ltiplicat auster ⁊ cōtur=
bat aer aliquot dieb⁹:deide cla
rificat post hebdomadā vnā nō
supra ⁊ accidit frig⁹ in nocte:in
die calor ē vehemēs ⁊ p̄focatio ⁊
ꝯturbatio ⁊ caliditas:tūc iā ve
nit pestilētia:⁊ expectant febres
pestilentie ⁊ variole ⁊ his sil'ia.
Et sil'r qñ estas nō est vehemētis
cōturbationis habēs mutatiua
alterata ⁊ iā p̄terierūt in autū=
no asuhub ⁊ ignes ⁊ vehizim ⁊
alia:est signū pestilentie ⁊ alioꝝ.
¶Et similiter qñ videris aerez
alterari in die vno multis vici=
bus ⁊ clarificat aer die aliquo:
⁊ orit sol clar⁹ ⁊ ꝯturbat die alio
⁊ orit in velaminib⁹ nebule q̄ ē
vt puluis:tūc idica q̄ pestilētia
accidet.¶Signa que sūt ſm se=
mitā societatꝭ cāe sunt.Vbi gr̄a
vt videas ranas iā m'ltiplicari:
et videas reptilia generata ex
putredine iā multiplicari:⁊ de
eis q̄ signt illū est vt videas mu
res ⁊ aialia q̄ habitāt sub terra
fugere ad sup̄ficiē terre ⁊ exire
manifeste:⁊ videas aialia male
nāe sicut alakaliki ⁊ ei sil'ia fu=
gere ex nidis suis:⁊ ire ab eis:
⁊ fortasse dimittunt oua sua.

¶De curationibus febrium
pestilentiarum. Ca.4.

SUmma curatiōis earū exie
catio:⁊ illđ cū flōmia et so
lutiōe vētris ⁊ oz incipiat in ea
ad euacuādū.Si aūt mā vincēs
fuerit sanguinea fiat flōmia:⁊ si
fuerint hūores alij euacuentur.
¶Et opz vt infrigides domos
eoꝝ ⁊ rectifices aeres ip̄aꝝ.Do
moꝝ aūt infridatio fit vt vallen
tur fructib⁹ odoriferis frigidis
⁊ extremitatib⁹ arboꝝ fridarū
⁊ linimētꝭ ⁊ roratiōib⁹ vel deli=
butiōib⁹ sūptis ex fructib⁹ frigi
dis odoriferꝭ ⁊ ex cāphora ⁊ aq̄

ro.⁊ sādalis:⁊ rorēt dom⁹ eorū oī die aliq̄ties⁊ p̄pe cū aq̄ rosē. ⁊ d̄ salicib⁹ ⁊ nenufare:⁊ si fuerit i domo manatōes ⁊ roratio nes aq̄ erit meli⁹. Aerꝫ ṽo rectificationē dicā. ¶ Et admistrēt eis trocisci d̄ cāphora:⁊ robub frida:⁊ aq̄ lactꝫ acetosi:et lac acetosū ablato butyro:⁊ aqua rosē.i q̄ dissolutū ē serū acetosū bonū⁊ acetū cū aq̄ itep:⁊ aq̄ frida pluris s̄bito ē iuuatiua valde:pauca āt ɔsequēter exhibita fortasse excitat calitatē. Q̄d si res ɔlōget ad h̄ vt tēdāt hypocūdria ⁊ ifridēt extrema ⁊ ɔlōgent vigilie ⁊ pmixtio mētis⁊ vides pect⁹.⁊ q̄d ē sup ip̄z eleuari ⁊ d̄scēdere:tūc necesse ē admistrare regimē trahēs calitatē exteri⁹. ¶ Et q̄n cadit appetit⁹ restaurent ad cōestionē. Nā plurimi eoꝝ q̄ virilit agūt sup illō ⁊ comedūt violēter absoluunt ⁊ viuūt.et necesse ē restaurare eos sup cibū.et oꝫ vt sint cibi eoꝝ ex acetosis ⁊ desiccatiuꝫ:⁊ sint pauce q̄ātitatis. Cibi nāq̄ eoꝝ sēt itep mali q̄re nocet eoꝝ mltitudo iq̄ātū sit additio⁊ nocēt iq̄ātū sēt mali. ¶ Rectificatōis āt pestilētie ps est s̄ꝫ sanos q̄ sēt i ea ⁊ ps ei⁹ est s̄m sanos ⁊ egros. ¶ In illa ṽo q̄ ē s̄m sanos itētio ē vt exiccet aer:⁊ fiat bōi odorꝫ:⁊ ꝓhibeat ei⁹ putredo cū q̄cūq̄ resit:⁊ rectificet cū xiloaloe crudo ⁊ ambra ⁊ thure et muscho et costo dulci⁊ storace⁊ sādaraca ⁊ assa et gariofilꝫ ⁊ mastice ⁊ glutino alboti ⁊ laudano ⁊ melle ⁊ croco ⁊ būchū ⁊ cupsso ⁊ iunipero ⁊ alusnē ⁊ lauro ⁊ ciperꝫ ⁊ sq̄nātō ⁊ sauina ⁊ acoro et galia et amigdal amarꝫⁱ assaro.⁊ q̄nq̄ sūt ex istꝫ ɔposita:⁊ aspgat domus aceto et assa. ¶ Secūm sanos ṽo ⁊ itep febricitantes et egros ē suffumigatio cū sādal ⁊ cāphora ⁊ corticib⁹ grana.⁊ myrto ⁊ mal cydo.⁊ hebēo ⁊ alsegivl alkekēgi⁊ tamarisco⁊ ribes ⁊ oꝫ vt mltiplicet suffūiga.

¶ De ɔseruatōe pestilētie. C.5.

Opꝫ vt exhāt a corpe hūiditates supflue:⁊ iclinet frigimē ei⁹ ad exiccatōeꝫ ex oī mōr ex miorātōe cibi.nisi exercitio opꝫ em̄ vt nō administret.neq̄ balneū.neq̄ via.neq̄ toleret sitꝫ ⁊ rectificet aer cū eis q̄ dixim⁹ d̄cliet cib⁹ ad acetosa:⁊ miorēt ex eo⁊ sit caro q̄ admistrat d̄cocta i acetosis⁊ sūat d̄ alhehel ⁊ alchars⁊ almosos fciscū aceto ⁊ absq̄ aceto cū sūach⁊ aq̄ agreste ⁊ aq̄ limōis ⁊ aq̄ gnatoꝝ et ɔdita i aceto iuuatiua sī ⁊ p̄pe capparꝫ aceto ɔdita:et algelenabi ex illis ē q̄ ɔfert ⁊ ꝓhibēt ab eis putredinē:⁊ de ill s q̄b⁹ ex ea fit euasio:est admistratio tyriacē ⁊ mithridati añ eā cuꝫ reliq̄ regimiē bono ⁊ d̄ medicamine fctō ex aloe ⁊ croco ⁊ myrrha sūat oī die circit.3.1.q̄m ē iuuatiuū.

¶ De variolis. C.6.

Quādoq̄ accidit i sāguine ebullitio s̄ꝫ semitā putredinis cuiusdā d̄ gn̄e ebullitionuꝫ q̄ accidūt succꝫ:⁊ talia q̄dē accidētia fiunt p eā ita vt ptes eoꝝ abluicē discernant. ¶ Et d̄ h̄ est cui⁹ cā ē res q̄si naturalis faciēs ebullitōeꝫ sanguis q̄ putrefit ab eo illō q̄d admiscet ei de reliquiis nutrimēti sui menstrualis q̄d ē in p̄gnatione:aut gūat in ea post illud ex cibis feculētis ⁊ malis de illis q̄ rarisicāt s̄bstātiā ei⁹:⁊ faciūt eā ebullire d̄nec fiat ei substātia recta fortio⁊ ptia et magis apparēs

sicut illud quod natura efficit in succo vue ita quod rectificat ipsum faciendo vinum similis substantie: et iam putruit spuma aerea et fex terrena. ¶ Et de hoc est cuius causa est res adueniens extrinsecus ebullire faciens occulta que permiscet humores cum sanguine commixtione existente in dispositione ebullitionis et stationis sub sole: sicut accidit apud alkationem temporis et propter verum ab eo quod pertinet ei de qualitatibus et ordine. ¶ Et variole quidem et morbillus sunt de summa egritudinum aduenientium et multiplicantur in successione austrinorum quando multiplicatur eorum prestatio. ¶ Et corpus quidem variolis preparatum est illud quod est calidum et humidum: et conturbate humiditatis proprie quod parum extrahit de sanguine per flebotomiam. ¶ Et de cibis sunt cibi qui faciunt cadere in variolas velociter: et propter quando non sunt consueti: et administrantur super eos medicine: et cibi calefacientes sicut lac: et propter camelarum et equarum cum multum replentur ex eis ille qui non assuetus est eis: deinde bibit vinum plurimum aut medicinas calidas. ¶ Et variole quidem sunt quasi modus quidam crisis. ¶ Et plurimum quidem accidunt variole infantibus: deinde iuuenibus: et minoratur earum euentus in senibus nisi propter causas fortes: et in regionibus vehementis caliditatis et humiditatis: et earum euentus in corporibus humidis est plusque sit ipsarum euentus in corporibus siccis: et earum euentus in vere plus est quam ipsarum euentus in hyeme: et post ver in fine autumni et propter cum precedit estas calida et sicca et fuerit ille autumnus calidus et siccus. ¶ Et variole non accidunt in cute solum et in eo quod sequitur illud quod apparet: immo accidunt in omnibus membris similium partium apparentibus et occultis ita quod velaminibus et neruis. ¶ Et quando apparent variole faciunt incurrere pruritum: deinde apparent res similes capita acuum similia millio: deinde egrediuntur et implentur sanie: deinde euanescunt et fiunt cruste diuersorum colorum deinde cadunt. ¶ Et fortasse permutantur variole ad flegmonem et essere et ad dubellati que aggregat saniem. et plurimum quidem cum apparent habent colorem flegmonis. Verumtamen quandoque egrediuntur secundum colores diuersos cineritie et violacee et nigre. ¶ Variole enim sunt species et colores. Nam de eis sunt albe: et de eis citrine: et de eis sunt rubee: et de eis sunt viridesi: et de eis sunt violacee: et de eis sunt ad nigredinem declives. et virides quidem et violacee sunt male. et quanto plus additur declinatio ad nigredinem tanto est deterius: et quanto plus sunt decliuiores ad illud tanto plus sunt decliuiores ad malitiam. ¶ Et albe quidem sunt meliores et propter quando sunt pauci numeri: magne quantitatis: facilis exitus pauce angustie: debilis febris: et videbis febrem minui cum earum apparitione et ipsarum egressione: et est principium exitus earum in tertio et quod ei approximat. ¶ Et post illas sunt albe magne pluris numeri prope propinque absque continuatione. nam ille que continuantur adinuicem ita vt continuantur in frusto magno carnis habentes latera aut rotundam formam sunt male. et similiter iterum duplices magne in ventre vnius quarum est variola alia. ¶ Albe vero prope dure prope propinque difficilis exitus licet faciant existimari in principio rei salutem: tamen timetur in eis quod difficilis fiat earum maturatio et fiat cum eis mala dispositio egri: et perueniat per eas ad perditionem: quam

tionez:qm̄ cā i eis ē grossitudo
materiei. ¶Et de ipēbꝰ malaꝝ
timorosaꝝ q̄ plerūq3 iterficiūt:
sᷓ ille q̄rū diuersificaᷓ egressio
nā qn̄q3 appꝫent:qn̄q3 occultāᷓ
ꝛ ꝓpe qn̄ appꝫent violacee ꝛ silr
tenaces q̄rū opatio nō cessat a
ꝺbilitate ꝟtutꝫ ꝛ viridificatiōe
mēbri ꝛ nigrificatiōe eiꝰ ꝑdūt:
ꝛ si viriditas et nigredo q̄bus
succedit resudatio n̄ faciūt ca=
deꝛ ꝟtutē:imo addiᷓ cū eis vir
tus nō sūt mortifere:sꝫ fortasse
cadere faciūt in vlcera ꝛ q̄ cur=
rūt cursu eoꝝ. ¶Et vt sit fe. de
inde variole saluiꝰ est q̄ꝫ vt sint
variole p̄cedētes:deīn ꝯsequat
eas ꝛ accidat super eas febris.
¶Et illud q̄dē qd̄ plīm ꝯsidera
re opꝫ l esse patiētis variolas
est eiꝰ anhelitꝰ:ꝛ ipsiꝰ vox:naꝫ
ip̄a duo cū remanēt bona:ē res
salua:ꝛ cū videris anhelitū pa
tiētis variolas cōsequētē ꝛ silr
patiētis morbillū:tūc existima
casuꝫ ꝟtutꝫ:aut ap̄a dyaphrag
matis. Deīn cū vides sitim ve=
hemētē fieri ꝛ āgustia assiduat
et ea q̄ apparēt infrigidanᷓ et
variola ꝛ morbillꝰ virides fiūt
tūc iā ꝑcipiᷓ eger mori:ꝛ festi=
nat illd̄ si variole fuerit de gn̄e
eaꝝ q̄rū egressio et apparitio
tardāᷓ. ¶Et plurimi eoꝝ q̄ mo
riunᷓ ꝑ variolas moriūᷓ p̄foca
ti ex sinātia. ꝛ qn̄q3 moriunᷓ ꝑ
casū ꝟtutis cū rasura intestino
rū ꝛ fluxu vētris. ¶Et cū vide=
ris violaceas ꝺ variolis ꝛ mor
billis ꝓfundari:tūc scias ꝙ suꝑ
ueniet egro sincopis. ꝛ qn̄ festi
nat ad mingēdū sāguinē ꝛ suc
cedit ei vrina nigra:tūc ē mor=
tiferū p̄cipue qn̄ est illic casus
virtutis. ¶Et fluxus ventris vi
rilis sanguineꝰ aut lotiuꝰ non

cū casu virtutꝫ et alhumera est
aliq̄d de variolis ꝛ morbillis.
¶Et mltoties q̄dē variolatur
hō duabꝰ vicibꝰ qn̄ aggregaᷓ
materia ad expellendum bis.
¶Et coloris plūbini sūt vario
le quarū bothor in facie et pe=
ctore et ventre sunt plusq3 in
cruribꝰ et pedibꝰ et sunt male
et sig̃ant materiā grossaꝫ que
nō expellitur ad extremitates

¶De signis apparitionis variolarum. Cap. 7.

Quandoq3 an̄cedūt appari
tionē variolaꝝ dolor dor=
si:et pruritus nasi:et timor in
sōno:et pūctio vehemēs i mem
bris corpis ꝛ g̃uitas cōis:ꝛ ru
bedo i colore faciei ꝛ ocli et la=
chryme:et inflāmatio:ꝛ mltitu
do alicū:ꝛ saltꝰ cū ꝯstrictiōe an
helitꝰ:ꝛ raucedo vocis:ꝛ grossi
tudo sputi:ꝛ g̃uitas capitis:et
dolor capitꝫ:ꝛ cafacā:ꝛ exicca=
tio orꝫ:ꝛ āgustia ꝛ dolor i gut=
turꝛ pectoreꝛ tremor pedꝫ apꝺ
resupiatiōeꝫ ꝛ ꝺcliatiōeꝫ ad ip
saꝫ ꝛ cū h̄ toto febris ꝯclusa.

¶De morbillo. Cap. 8.

Scias ꝙ morbillꝰ ois ē va=
riola colerica. et nō ē dn̄ia
inter ea ambo in plīmo reliq̄=
rū dispositionū:nisi qr morbil=
lus est colericꝰ:et ꝙ ip̄e est mi=
noris q̄ꝫtitatis et q̄si ipse nō ꝑ
trāsit cutē:ꝛ nō est ei altitudo
de q̄ cureᷓ ꝓprie i pricipio sui.
Uariole vero i pricipio sue ap
paritionis est eminētia ꝛ alti=
tudo:et morbillꝰ est minor va=
riolis ꝛ minꝰ accidit oclo q̄ꝫ va
riole. ¶Et signa appitiōis eiꝰ
ꝓpria sūt signis appitiōis vario
laꝝ. Uer lachryme i eo sᷓ plres
ꝛ āgustia:ꝛ iflatio vehemētior ꝛ
dolor dorsi mior qm̄ cā eiꝰ i va

violis est repletio sanguinea et extēdēs venā positā sup dorsū. Nā gñatio variolaꝝ ē pp mltitudinē sanguis corrupti ꝛ morbilli pp vehemētiā malicie sanguis corrupti pauci. ¶Et morbill⁹ sm plm egredit subito:et variole aliqd post aliquid.

¶De signis salutis ei⁹. Ca.9.

Sunt sicut signa salutis variolaꝝ:nā ille q̄ est velocꝫ pcessiōis et appitiōis et maturatiōis ē salu⁹:et viridis violaceus ē mal⁹:et q̄ ē tarde maturitatꝫ frequētꝫ sincopꝫ et āgustie ē pnitios⁹:ꝛ q̄ occultat iterū subito ē mal⁹ faciēs sincopim.

¶De cura. Cap.10.

Oportet i variolis vt icipiatur et extrahat sāguis sufficiēter cū ɔditiōes fuerit:ꝛ silr si morbill⁹ fuerit i repletione sanguinis:et spatiū illi⁹ ē vsqꝫ ad qtuor. ¶Sꝫ qñ pcedunt variole:nō opꝫ tūc vt admistret flōmia nisi iueniat vehemētia repletiōis:ꝛ dñiū materiei tūc em flōmet qtitate q̄ exiccet:et cōueniēti⁹ qdē q̄ in hac administrat egritudie est flōmia et si flōmet vena nasi cōfert iuuamētum flux⁹ sanguinis narium et tuent ptes superiores a malitia variolarū et est facilis sup infantes. ¶Et qñ necessaria ē flōmia et nō flōmat iterū complet et timet super ipsuꝫ corruptio extremitatis:et silr timet qñqꝫ sile illi sup illū cuiu s assiduat extinctio et vēter soluit. ¶Et opꝫ vt fiat i eis cibatio in primis cum eis in quib⁹ est cōfortatio cum repercussione et exsictione absqꝫ ɔstrictione nature ꝛ inspissatione sanguinis sicut quod fit de iniubis cū tamarindis et cassiafist. et cū eo quod fit ex dactilis imaturis ꝛ ex lentibus preparatis ꝛ isside begi et lenificatio vehemens: et similiter opꝫ vt sint cū istis tamarindi et q̄ eis cōueniūt. ꝛ cibus fact⁹ ex cucurbita et melon alhabin:imo oportet vt sit natura lenis in principio:et sit intētio in eis quib⁹ lenit tamarindi:et si non obedit eum eis addit sup eos siracost cū facilitate et cautela ꝛ tereniabi:aut infusio prunorū:et cōfert qñqꝫ si in potu detur in pricipio apparitionis vestigiorū variolarū pondus.ʒ.iij.de rob dactilorum siluestriū cum vno de trociscis cāphoratis:et sirupus de dactilis immaturis est vehemētis iuuamenti in huiusmodi hora. Cum ergo pertransierit egritudo diē sm et incipiūt variole tūc apparere:tūc fortasse erit ifrigidatio cā erroris magni:ex eo q̄ retinet supfluitatē interi⁹ ex delatione eius super mēbra pricipalia:et fortasse nō fit eis possibile precedere ꝛ apparere:et accidit inqetudo et fortasse accidit nausea. Imo opꝫ vt iuuent supfluitates i huius dispositione cū eis q̄ faciūt ebullire et aperiunt oppilationes sicut feniculū et apiu cum zuccaro:ꝛ succus eoꝝ:aut decoctio radicū et seminū:et fortasse odoratur aliqd de croco et aq ficuū est bona valde:hic⁹ em sunt vehementis expulsiōis ad exteriora:et illd est vna de causis euacuationis a nocumento earum. ¶Et de illis que conferunt valde in hmōi hora est vt sumant lacce ablute.ʒ.v.lētiū excorticatarū.ʒ.vij.dragagan=

ti.ʒ.iij.deiñ coquantur cuʒ lib.v.
aq̄ vsq̄ꝫ q̄ remaneat q̄rta lib.vni⁹
ꝛ detur i potu. ¶ Et de illis q̄ sūt
vehemētis iuuamēti ad facien
dū apparere variolas est vt su
mant ficuū citrinaꝝ.ʒ.vij.lētiū
excorticataruʒ.ʒ.iij.lacce.ʒ.iij.
dragagāti semisfenicli añ.ʒ.ij.
ꝺcoquāt cū li.v.aq̄ dōec rema=
neat ex ea fere ꝉtia et colet et
det i potu ꝺ ea.expellit eñ ca=
liditatē a ꝑtib⁹cordꝫ:ꝛ ꝓhibet
pulsū cordis.ꝛ opꝫ vt nō appro
ximet ei i hac hora oleū aliqꝺ
oīno ꝛ opꝫ vt regat ꝛ elōget ab
aere frigido ꝛ ꝓprie i hyeme:ꝛ
fiat cū illo illꝺ qꝺ fit cū sudāte:
frig⁹ ei oppilat poros ꝛ redire
facit materias retro:ꝛ mltitu=
do pot⁹ aq̄ fride cū niue et ite=
ri⁹ i domo vēti mala sūt valde.ꝛ
fortasse flōmia ē mala ꝑpea qꝺ
repellit ꝛ ꝯuertit illꝺ qꝺ ꝓcedit
q̄re caueat post duos dies aut
tres:ꝛ qñ accidit ex cooꝑtura
ꝛ calefactiōe q̄si sincopꝫ:aut ac
cidit sincopis:tūc necessariū ē
regimē aerꝫ q̄ attrahit ꝛ reuer
ti ad odores cāphore ꝛ sādalo
rū:ꝛ si ñ fuerit excusatio q̄n de=
tegat corp⁹ domui venti aut
aere frido paulati fiat ꝛ silr qñ
adiutoriū ē cū calefactiōe aut
dimissiōe ifridatiōis.ꝛ qñ inci=
piūt exire ꝛ ñ iueniūt cū exitu ea
rū alleuiatio imo iuenit calidi
tas inflata et lingua ad nigre
dinē ꝺcliuis:tūc caue ne calefa
cias. ¶ Et opꝫ vt tu alienes ab
habētib⁹ variolas et morbillū
ēplastrationē vētris:i hoc ei ē
timor ꝯstrictōis āhelit⁹ subito
ꝛ ꝙ accidit flux⁹ vētrꝫ mal⁹ et
mict⁹ sanguis. ¶ Et in fine ei⁹
opꝫ vt ꝯseruet nāꝛ cibet loco lē
tiū sicut sūt lētib⁹ elixatis dua

bus elixatiōib⁹ cuꝫ renouatiōe
aq̄:et loco lentiū almazar cū ta
marindis et lētib⁹ frigidꝫ aceto
sis et aqua granatoꝝ et sumach
et agresta et his similib⁹. Medi
cine aūt igrossantes sanguineꝫ
et ifridātes eū ꝓhibētes eū ab
ebullitōe q̄ i initio ꝑcipiunt:sūt
sicut rob ribes et agreste et aq̄
fructuū frigidoꝝ ꝛ sirup⁹ alcori
ꝓprie et sirup⁹ altelea et sirup⁹
de iumar:et sirupus quidem al
cori hꝫ descriptiōes plures q̄s
diximus in antidotario.et dice
mus hic descriptiōeꝫ fortē mira
bilē:et ē illa que fit cū aqua la=
ctis acetosi iterati:et virt⁹ eius
est vehemēs valde. ¶ Descriptō
hec est. Sume rob alcori. ꝑtes
duas.si aūt nō fuerit tibi ꝑsens
accipe alcori et fac serrare ipm:
et accipe serraturā eius aut mo
le ipm et misce molitū ei⁹ cū me
dietate sui de sandalis in aceto
distillato:aut i aqua acreste pu
re diebus aliquot:deinde deco
quat in eo decoctiōe cū facilita
te cuꝫ longitudine donec dissol
uatur:deinde exprimatur.et ꝓsu
matur de succo:et quāto acetū
aut aq̄ acreste ē plus tāto ē me
lius:deide sumatur aqua adoḡ
abstracto butyro mundificata
sua caseitate adoḡ aut cū cola=
tione vltima que fit dimittendo
residere:aut cuꝫ decoctiōe sicut
est decoctio aque casei donec se
paretur aquositas:deide sumat
farina ordei et fiat ex ea ꝛ aq̄ la
ctis acetosi foca:et fiat acetosū
illꝺ foca:deide colet:postea sūa
tur illꝺ foca:et sit i eo de subtili
aq̄ or.et fiat acetosuꝫ:et quāto
pl⁹ iterat tāto ē meli⁹. Sumant
ergo de eo partes.v.ꝛ sumatur
aqua piroꝝ ꝺ seni et aqua cydo

niorū acetosorꝫ plurime aq̄ et aque granatorꝫ acetosorꝫ ⁊ aq̄ pomorꝫ acetosorꝫ plurime aq̄ ⁊ aq̄ alzarur ⁊ aq̄ limonis ⁊ aq̄ prunorꝫ acetosorꝫ et aq̄ dactilorꝫ i primis cū icipiūt apparere: expressorꝫ et aq̄ alcori recēt3 et aqua mororꝫ de seni q̄ nō maturat̄ itegre et aq̄ chrysomilorū imaturorꝫ et acetosorum: et succi acreste et succi ribes et succi ꝓputiorꝫ vitis et succi rose persice et succi nenufaris et succi viol̄. oīm an̄. ⁊tiā pt3 vni⁹ et succi acetositatis citri et succi acetositat3 citrāguli an̄. duas ⁊tias pt3 vni⁹: succi coriādri et lactuce et foliorꝫ papaueris hūidi et ēdiuie et portl̄ace an̄. q̄rtā pt3 vni⁹ succi foliorꝫ salicū foliorꝫ malorꝫ et foliorꝫ pirorꝫ ⁊ foliorꝫ alzarur et foliorꝫ ro. et foliorꝫ ꝟge pastor3 an̄. q̄rtā pt3 vni⁹ succi herbe hyrci et ro. sic carꝫ et nenufaris sicci succi berber3 sicci et se. ēdiuie ⁊ se. lactuce et balaustiarꝫ et nenufaris an̄. medietatē decie pt3 vni⁹: et succi mēte hūide sextā pt3 vni⁹ et succi berberorū humidoru3 medietatē ptis aggregent̄ medicine et succi: et cōponant̄ sup ignē et ponāt̄ i eis ꝺ lētib⁹ ptes q̄tuor et ꝺ ordeo excorticato ptes. ij. et ꝺ sumach ptes. iij. et ꝺ granis granatorꝫ ptes. iij. et ꝺ coquant̄ oia ad ignē donec remaneat medietas: deiñ dimittat̄ dōec ifrigidet̄ et ꝯfricet̄ fortit̄ et colet̄ et sumat̄ de cāphora ad oē pōd⁹. ccc. ʒ. pōd⁹. aur̄. j. et terat̄ cāphora et pulverizetur sup radicē cucurbite aut kimie: et fūdat̄ sup ea medicina cū facilitate. diñ ligetur caput ei⁹ cū re vehemētis fortitudis: deinde ponat̄ sup prunas donec sciat̄ ꝙ forsitā feruet ⁊ concutiatur ⁊ ponat̄ i vitreata ⁊ strigat̄ caput ei⁹ vt nō ꝑdatur camphora ⁊ lutet̄ ⁊ dosis ei⁹ sit vsq̄ ad. ʒ. ꝶ. ¶ Et de hoibus est q̄ ponit in ea spice et zinziber3 ⁊ seisfenicu li et anisi et ciperi et piper3 ptes equales scḋm quātitatē q̄ ei videtur. ¶ Et quando egrediunt̄ variole cū complemento et pertrāsit septimus et apparet i eo maturatio: tūc necēē ē vt rūpāt̄ cum acubus de auro et auferat̄ humiditas cum coto. ¶ Salitio autem necessaria est: et cū volueris salire: tūc elōga salitionē ab eis q̄s erupisti de magnis dolorosis ex propinq̄. Illud eñ facit dolorē. Imo sali illas q̄ sunt preter eas: ⁊ dimitte claudēs cu3 eo viā orificiorꝫ suorꝫ donec sugant salē suu3: ⁊ nō saliant̄ an̄ ꝯplemētum maturationis. Illud enim fortasse faciet accidere dolorē vehemētē apostema: ⁊ salitio quidē ē res q̄ ē necessaria postq̄ʒ maturantur: ⁊ illud quidem fit cu3 aqua salis in qua vi[...]us est croci et si aqua illa ē aqua rosa tūc est meli⁹: ⁊ aq̄ in qua decoquuntur tamariscus et lentes ⁊ rose deinde salitur est vltima. et ꝓpue si ponūtur iterū i ea cāphora ⁊ sādali. hec eñ salitio maturat: ⁊ exiccat et facit cader̄ cū velocitate. ⁊ suffumigatō cū tamarisco ē iuuatiua valde. et i hyeme oportet applicet̄ eger icēsioni ex tamarisco. et qñ variole sunt vehemētis hūiditatis: tūc necessaria est suffumigatio cū myrto ⁊ folijs ei⁹. et de regimine bono apꝺ maturitatē variolarꝫ parua rū ⁊ magnā volūtatē exiccatiōis earꝫ est vt dormiat patiēs vario

las sup farina rizi et milij et ordei et fabaꝝ. Et magis ꝯueniēs est vt ponas ipaꝫ ipletionē culcitre q̄ sit rara in qua penetret virtus et folia cupressi sūt bona in hoc: et oleū malū ē in hac hora: qm̄ ꝓhibet exiccationē. Et qn̄ incipiūt variole exiccari: tunc opꝫ vt liniat̄ sup eas. Et medicinis ꝑdictis cū ꝟtute croci. Et qn̄ accidunt ex variolis vlcera cōfert vnguentū albū et ꝑꝑe ꝯmixtum cū aliquātulo cāphore ⁊ rasura radicū cāne cū aq̄ ro. aut rasura venaꝝ arboris salicis aut arboris alzarur. Et qnq̄ ꝯfert vngtm̄ de cerusa ⁊ lithargirio ⁊ qn̄ sūt in naso cruste ꝯfert ceratum factū cū oleo roš. puro cū ꝟtute ceruse ⁊ climie: et admistratio alicuiusolei post exiccationē et apd̄ vlcerationē est bona apud exiccatōes q̄dē cū eo qd̄ facit cadere cū velocitate: et apud vlcerationē ꝓpea ꝙ ipm̄ est materia emplastri et vnguenti. ¶ Unguētum quidem rubeum bonuꝫ est ad vlcera variolarum.

¶ De obseruatione mēbroꝝ et defensiōe eoꝝ a nocumento variolaꝝ et morbiloꝝ. Ca. ii.

Membra q̄ oꝫ custodiri a nocumēto variolaꝝ sūt: sicut guttur: et ocul⁹ ⁊ ptes supiores nariū et pulmo: et itestina: hec eīm mēbra sunt illa q̄ vlcerant̄. Fortasse eīm ocul⁹ destruit̄ et fortasse accidit i eo albugo. Jn gutture ꝟo fortasse accidit ꝑfocatio: et fortasse accidūt vlcera q̄ ꝓhibēt deglutionē in meri: et fortasse ꝑueniūt ad hec vt sit illic corrosio ꝑniciosa. Jn supiorib⁹ vero ptibus nariū fortasse accidūt vlcera q̄ stringūt meat⁹ odorat⁹. Jn pulmōe āt accidit fortasse ex bothor variolaꝝ et morbilli ꝯstrictio ā̄helit⁹ vehemēs. Et fortasse faciūt cadere in ptisim cū vlcerat̄. Jn itestis fortasse accidit excoriatio cui succurrere est difficile. Cōſuatio aūt oculi melior ē vt fiat alcohol ocl'o cū almuri ⁊ aq̄ coriād. ⁊ aq̄ roš. in qua iam posita sūt sumach ⁊ cāphora proprie in primo die ⁊ cū almuri solo. Et silr̄ fiat alcohol cū alcohol nutrito ex aqua coriandri ⁊ aq̄ sumach posita i ea cāphora. Et succ⁹ pulpe granatorum est bon⁹ iterū in principio. ¶ Cū ꝟo apparent: tūc facere alcohol cū aq̄ roš. ⁊ cāphora ē magis ꝯueniēs. Et dictū est ꝙ facere alcohol cū napta alba est bonū in hoc. Et oleū de fisticis ē de eis q̄b⁹ vtunt̄ mlꝛeres in regione nr̄a post variolas ⁊ euētū nocumenti in oculo ⁊ eradicat caliginē si fuerit ⁊ rectificat oculū ⁊ colliriū albū ē bonū valđ apđ appitionē bothor. ¶ Conseruatio aūt oris ⁊ gutturis ē sicut suctio granatoꝝ ⁊ suctio granoꝝ ei⁹ i pricipio ⁊ suctio granoꝝ descēn ⁊ gargarizatio cū rob eoꝝ ⁊ prope qn̄ ꝯq̄rit̄ de dolore i eis Et tūc opꝫ vt lambat̄ de rob et eoꝝ aliq̄d post aliq̄d. Sꝫ supiores ptes nariū cū epithimatiōe ex memithe ⁊ sandalis ⁊ rob agreste ⁊ aceto: ⁊ odorare aceto solū ē vehemētis iuuamenti. Jn cōseruatione vero pulmonis nō est ꝙ sit sicut lohoc ⁊ lētib⁹ lene cum semine papaueris. ¶ Jntestina aūt plurimū quidē opꝫ vt conseruētur post inceptionē cū stipticis: ⁊ cū incipit solutio vētris i fine egritudinis curet̄ cuꝫ trociscis de spodio in ribes et trociscis de semine acetose.

¶De eradicatione vestigiorum variolarũ. Ca. 12.

In hoc q̃dem loq̄mur vice alia cũ loquemur de decoctione: nũc vero dicemus illud quod est magis cõueniẽs ꝛ magis pertinẽs: ꝛ de eisq̃ eradicãt vestigia variolarũ iterũ sunt radices arũdinũ ꝛ sarcocolla et semẽ melõis ꝛ cortices ei⁹ ericcati ꝛ rizi ablutũ ꝛ aq̃ ordei ꝛ albumẽ oui et creta rara vł lutũ et lithargiriũ, ꝛ zuccarꝝ tabarzet et amilũ ꝛ amigdale dulces ꝛ amigdale amare. Et ꝺ oleis oleũ de lilio ꝛ oleũ de fisticis ꝛ adepsasini et oleũ ros. ꝛ q̃ sᷓ ei similia et aq̃ q̃ fit ĩ vngula cameli: q̃ assaᷓ est vltima. ¶Et de illis que sũt fortiora ẽ spuma maris ꝛ lapis pipis et costus et ammoniacũ et thus et sapo ꝛ cum baurach et ossa vetusta adusta semẽ raphani faria raphani ericcati aristologia lupini. et de cibis rectificãtib⁹ colorẽ plũbeũ sũt granata dulcia et cicer ꝛ vinũ bonũ vitelli ouorꝝ sorbiliũ ius gallie et alchubugi ꝛ aldurari ipinguat ¶Et oportet vt assiduet hñs ea balneationẽ. Et de ꝯpositis ẽ vt sumas ossiũ adustorꝝ et stercoris ouini ãtiq̃ ostracorꝝ nouorũ et amili et seis melõis et rizi abluti et ciceris oiꝫ añ. ptes. x. ꝛ granorꝝ albẽ ꝛ lupinorꝝ ꝛ costi et aristologie lõge oim añ. ptes. v. et radicis arũdinis sicce ptes. xx. fiat ex eis epithima cũ aq̃ melonis aut cũ aq̃ cucũerꝫ siluestris aut cũ aq̃ o: . aut cũ aq̃ fabarꝝ: et leniaᷓ cuꝫ eo mẽbrũ: et abluaᷓ ĩ mane cũ decoctiõe viol. ¶Aliꝺ Ostracorꝝ nouorꝝ ossiũ ãtiquorꝝ radicꝫ arũdinis sicce amilli seis melõis rizi abluti granorꝝ granatorꝝ costi ptes eq̃les ex eis granera ꝛ iterꝝ lupini et cicer nigrꝝ liniaᷓ cum eis.

¶De febrib⁹ apatũ. Ca. 31.

Iam sciuisti dispõnes febriũ q̃ sequũᷓ apata appentia. Et qꝺ sũt ƀm pl'm de gñe febriũ diei: cũ apata ista ƀm plurimuꝫ nõ pueniãt ad cor nisi cũ calefactiõe sua absq; sua putredine: ꝛ complurimum q̃dẽ horꝫ ẽ a causis pmitiuis. Cũ aũt puenit putredo eorꝫ ad cor pp suã magnitudinẽ aut pp suã ppinq̃tatẽ: fit febris fortasse nõ de gñe febris diei. et plurimũ q̃dẽ siłiuꝫ horũ nõ fit nisi a causis añcedẽtibus corporeis ꝛ ꝛpletiõꝫ lib⁹ crudis ꝛ q̃ñq; fiũt ex vlcerib⁹ ad q̃ attrahunᷓ mãe maligne ꝛ retinẽtur ĩ carnib⁹ mollib⁹. ¶Febres autẽ q̃ sequũᷓ itrinseca apata fortasse non fiunt ex applicatiõe calefactionis ad cor sine putredie. ¶Et vehementiores q̃dẽ febres fiunt ab apatibus itrinsecis q̃ñ sunt ex gñe herisipile ĩ q̃busdaꝫ viscerib⁹ et extẽdiᷓ dolor ꝛ sitis inflãmatio: ꝛ significãt ea sigꝫtiõe spmiꝫtiõis coiere pl'ime cũ sanguie et hec apata intriseca sunt sicut apata cerebri et velaminũ ei⁹ ꝛ sumach auris et gutturis q̃ñq; ꝛ i velamie qꝺ sequiᷓ pect⁹ et epate ꝛ rhene et vesicca et matrice et intestinis et q̃ sũt eis siłia. Et diuersificanᷓ febres eorꝝ i vehemẽtia et ꝺbilitate ƀm ppiquitatẽ ꝛ cordꝫ lõgitudinẽ. ¶Et eorꝝ iterũ febres q̃ sunt in mẽbris carnosis ẽ febris vehemẽtior. Et eorꝝ febres q̃ sũt ĩ pãniculis: et eorꝝ similibus ẽ debilior. et eorꝝ q̃ sᷓ ĩ vicinitate arteriarꝝ febris ẽ vehemẽtior. Et eorũ q̃ sũt ĩ vicinitate venarꝝ solũ

febris ē debilior. ¶Et nō euanitur iste febres a periodis s̄ꝫ materias q̄ effūdunt ad apata earū piodi nāq̄ earū sunt s̄ꝫ gñationē eaꝝ ⁊ s̄m motū ipsaꝝ: ⁊ s̄ꝫ attractionē cal'itatis ⁊ doloꝛ ad ea. Unicuiq̄ em̄ h̄uori est piod⁹ q̄ sibi ꝯuenit. ¶Et scias ꝙ multoties sanat apa in pleuresi et alijs ⁊ remanet febris: ⁊ sig̃t tūc ꝙ mūdificatio nō accidit. ¶Et iste quidē febresq̄ſq̄ ꝓlōgātur et ꝑducūt ad ethicā et ꝓpꝛie q̄ñ apata sunt in epate. Ille vero q̄ sunt in velaminib⁹ cū cōfirmantur nō expectant vsq̄ ad ethicā.

¶De signis eorum et ipsarū iudicijs. Ca.14.

Cum febrib⁹ ex apatib⁹ itrisecis iueniunt tres spēs signoꝝ et accidētiū sc̄ꝫ. Signa et accidentia significātia mēbruꝫ īfirmū: ⁊ signa et accidētia significantia materiā: et signa ⁊ accidētia significātia dispositioneꝫ īfirmi. ¶Prima aūt signoꝝ species est sicut pulsus serrin⁹ ⁊ doloꝛ pūgitiu⁹ apatis in partibus pectoꝛis: et sil'r tussis sicca ī pꝛimis et h̄uida sc̄da. et q̄ sūt illis sil'ia d̄ signis pleuresis significātib⁹ apata in ꝑtibus pectoꝛis: ⁊ ad summū doloꝛ et grauitas in mēbro: et ē calidi⁹ reliq̄s mēbris addita calefactiōe nō ꝯsueta. et sicut spasm⁹ q̄ñ ipse multoties associat apatib⁹ cal'is in mēbris neruosis. ¶Spēs v̄o sc̄da ē sicut significatio vehementie febris tertiane sig̃t ꝙ materia est colerica. ¶Accñtia v̄o īfirmi sūt dispōnes q̄ indicāt ei⁹ salutē: aut indicāt ipsi⁹ moꝛtē. ¶Et mēbra q̄dē occulta diuersificant ī faciēdo febres ⁊ recipiēdo eas ⁊ ꝑdurationē eaꝝ ⁊ ipsaꝝ periodis: s̄ꝫ magnitudinē eoꝝ in seipsis: et magnitudinē venaꝝ eoꝛū: ⁊ s̄m mēbra sua. Nā in mēbris intrinsecis sunt q̄ sunt ꝓpinqua coꝛdi ⁊ vehemētis cōitatis sicut velamē ⁊ pulmo. Et de eis sunt q̄ sūt lōginq̄ a coꝛde ⁊ debilis cōitat̄ sicut renes. Ipsi em̄ nō semꝑ faciūt ꝓpter apata sua febres foꝛtes neq̄ ꝯtinuas. et multotiesq̄dē funt iterpollate ⁊ sunt d̄ gñe febriū ꝯmixtarū et febriū tertianaꝝ ⁊ quartane et q̄ntane et sextane: ⁊ fiūt cū eis rigoꝛ: ⁊ hoꝛripilatio: ⁊ ambiguū fit esse earū: ⁊ significat eas grauitas in loco renū ⁊ in ꝑtib⁹ alchatin et doloꝛ ⁊ ꝓpꝛietas caliditatis ī mēbro maioꝛis cōsueta. Cū āt aggregat in mēbro vt sit ꝑrimum ꝑ̄ncipali aut foꝛtis cōitatis cuꝫ eo aut vehemētis sensus ⁊ ē neruosum: tūc cū vehemētia febris comitantiū apata eius accidūt ei inq̄etudo magna ⁊ spasmus: et foꝛtasse comitant ipꝫ accñtia ex̄nea sicut apata matricis. Associat ei ei cū febre soda ⁊ doloꝛ ceruicis. Et caliditas q̄dē q̄uis inflāmet in eis apatib⁹ tñ nō ē valde vehemētis acuitat̄ sicut est in causonide nisi sit res magna: ⁊ cā in eo est q̄ñ putredo ñ est sparsa neq̄ mota ad exterioꝛa. ⁊ pulsus q̄dē ī febrib⁹ apatū ītrinsecoꝝ est pulsus febriū putredis paru⁹ ī ꝑ̄ncipio velocis ꝯstrictiōis apud statū: deide magnificat ⁊ fit veloꝛ ⁊ spiss⁹ s̄ꝫ mēbrū ⁊ materiā et s̄ꝫ ꝙ sciuisti: deinde erit vndos⁹ ⁊ serrin⁹ ⁊ faciēs s̄m mēbrū ī neruositate ⁊ carnositate sua: ⁊ vria s̄ꝫ pl'm ē ad albedinē decliuis ⁊ paucitatē tincture ꝓpter declinationē materiei ad apa s̄m q̄d scinisti.

¶ De cura earum. Ca. 15.

Curatio harum febrium est curatio febrium acutarum post curationem apatum. Radix enim in eis est cura apatis cum obseruatione cure febris de infridatione et humectatione. et in eis febribus non concedit potus aque frigide neque introitus balnei. ¶ Et si fuerit apa herisipila licet ut fiat positio rerum fridarum et infridatarum acute de foris super ipsum sicut succus lactuce et semperuiue et portulace cum aliquantulo de sauich ordei albi quod sine cessatione infridentur super niuem et permutentur. et fortasse permiscetur cum eis oleum omphacinum aut oleum ros. et si concederit lactucas ablutas infrigidatas per transit et iuuatur cum eis.

¶ De dispositionibus febrium compositarum. Ca. 16.

Febres quandoque componuntur adinuicem. ¶ Fortasse ei componuntur ex eis species ingredientes in genera elongata: sicut compositio febris ethice cum febre putrida. ¶ Et quandoque componuntur species ex eis in genere proprio conuenientes: sicut est compositio specierum febrium putredinis: sicut tertiana cum flatica ut potest febris nominata hemitritheus et sicut compositio febrium apatum. ¶ Et quandoque componuntur de eis species conuenientes in specie sicut compositio duarum tertianarum: et duarum quartanarum: et trium quartanarum. Quare fiunt due tertiane in apparitione dispositionis secundum paroxismos flegmatice: et tres quartane in paroxismis flegmatice. et quandoque componuntur tres de febribus tertianis. Si igitur fuerit secundum coalterationem erit paroxismus in die. iij. vehementior quoniam pertinet ei periodus diei primi et inceptio diei tertij et similiter in die. v. et similatur hec hemitriteo sicut compositio duarum tertianarum similatur in paroxismis flegmatice. ¶ Et propter huiusmodi non oportet ut tota occupatione occupet cum paroxismis immo oportet ut occupetur cum accidentibus. ¶ Et quandoque accidit si fuerint febres iste tertiane pure ut festinent paroxismi earum ad contentam. i. ad illam que fortior est ita ut destruatur debilior earum prius. ¶ Et quandoque significat compositionem reditio horripilationis vel oppilationis post quietem. ¶ Et turpe quidem est medico scienti significationes cuiusque febris et accidentia eius ut non percipiat compositionem a primo aut secundo. ¶ Et compositio febris ethice cum febre putredis est ex illis que valde ambigua sunt: quoniam ipsi vident interpollationes et inceptiones rigoris et horripilationis et reditionem sudoris si fuerint et horas particulares: quare existimant quod sint illic febres putredis tantum inseparabiles aut composite ex continua et interpollata. ¶ Et quandoque continuantur composita ut appareat febris vna continua similis que similatur sinocho: et tunc quidem non est excusatio reditionis ad significationes et si fuerit paroxismi breues et non consequitur eorum continuatio nisi propter rem magnam de multitudine numeri eorum proprie et fortasse vides interpollationes harum febrium longas. et quando componuntur febres diuerse sicut hemitriteus eradicatur postrema earum et remanet cronica pura siue sint due interpollate aut due continue aut interpollata et continua. Et quandoque componitur cum hemitriteo alia tertiana et flatica et melancolica: nam si est cum tertiana eradicatur tertiana et purus fit hemitriteus: et si est cum flatica aut melancolica eradicatur hemitriteus et depuratur flegmatica et similiter melancolica. ¶ Et quandoque acci

dit ɔpositio i eis sȝ modũ aliũ ⁊ est vt cõponaᵗ interpollata ⁊ cõtinua diuersi gñis: aut cõueniẽtes ãbe i eo aut cõueniẽtes i specie sicut tertiana ꝑiodica cũ tertiana inseparabili: ⁊ sicut cõ ponunᵗ due interpollate siłr cõ ponunᵗ due cõtinue. ¶ Quidaȝ ãt existimauerũt qꝺ due ɔtinue ñ ɔponũᵗ sicut due tertiãe. qm̃ qñ mã est itra venas nõ est pos sibile vt diuersificeᵗ illud i quo accidit putredo. putredo ei ẽ ꝑ cedẽs in toto. ¶ Et hec snĩa nõ est de illis q̃ necessaria sũt ꝑcul dubio apud me: qm̃ putredo ici pit ꝑcul dubio ex loco: deiñ spar giᵗ deiñ currũt indicia vehemẽ tie ⁊ iterpollatiõis sȝ gradatio nem putridis ꝑme: ⁊ sm̃ eã nõ sũt ei mot⁹. Nõ ergo elõgaᵗ qñ accidat putredo cui sit dñiũ ali q ꝺ incipiẽs in pte materie ꝑ cui nõ sit dominiũ seq̃ndi aliud i= mo aggregatur in ea vt icipiat ⁊ vt sequaᵗ simul: quare erit ei gradatio tpis qua experitur. ¶ Et species quidẽ cõpositiõis febriũ sunt tres: itrãs: ⁊ coalter nata: et cõicãs: ⁊ intrãs est vt in grediaᵗ vna eaꝝ sup alterã: et coalternata vt igrediaᵗ postera dicationẽ ei⁹: ⁊ cõicãs est vt ici piat cũ ea. ¶ Et cũ videris febrẽ cõclusaȝ ⁊ est in ea rigor ⁊ non sudor: ⁊ fortasse accidit in rigo gorib⁹ pluribus sudor vn⁹: tũc testifica compositionem in ea. ¶ Et similiter cũ videris in cõ= clusa superfluitatem in frigore extremitatuȝ et rigore sed paꝝ de ambobus: tũc fortasse est in conclusa.

¶ De hemitriteo. Ca.17.

Hemitriteus est febris ɔpo sita ex duab⁹ febrib⁹ q̃ruȝ vna est tertiana ⁊ altera ẽ fleg= matica ⁊ fit in die vno paroxis mus tertiane ⁊ quotidiane siłr. Aut secundũ semitam cõitatis ⁊ inuentionis. Aut secundũ se= mitam coalternatiõis ⁊ vicini tatis: Aut sm̃ semitã introitus Et de diuisionib⁹ difficilior ad cognoscendũ est ꝑma: deinde se cũda. ¶ Et qñq3 sunt febres due continue qñ due putredies sũt intrinsece. ¶ Et qñq3 due sũt pe riodice eradicãtur qm̃ due pu= tredines sunt extrinsece. ⁊ qñq3 est continua colerica: q2 ei⁹ pu tredo est intrinseca et flegma= tica est ecõtrario. et qñq3 est ecõ trario. ¶ Et q̃dã ponunt hemi triteũ puruȝ febrẽ cõpositã que fit ex tertiana extrinseca et fleg matica intrinseca. et illã q̃ est ꝑ ter eã nominant nõ purã. et nõ est illud de illis in quibus sup= flua occupatio sit habenda.

¶ Et fortasse añcedens ad pu= tredinẽ est colerica: ⁊ fortasse an tecedẽs ad putredinẽ ẽ flegma tica: ⁊ fortasse veniunt simul.

¶ Et iteꝝ qñq3 ẽ materia faciẽs febrẽ flegmaticã magis dñans ⁊ qñq3 est materia faciẽs febreȝ colericã magis dominãs: ⁊ qñ cũq3 sit materia flegmatice po= nit paroxismos colerice lõgiores ⁊ tardiores crisis. et materia co lerice põit paroxismos flegma= tice ecõuerso ⁊ fortasse extẽdi= tur hemitrite⁹ longo tpe. s. vsq3 ad. vij. mẽses. et supra. ⁊ qñq3 fit ex hemitriteo egritudo acuta ⁊ qñq3 est hemitriteus de febri= b⁹ magis interficientibus qm̃ ꝑ ducit ad ethicam et egritudi= nes cronicas vel erroneas ⁊ dif ficiles.

¶ De signis hemitritei. Ca.18

Magis ppriū signorū ei⁹ et pmū eorꝝ lꝫ necessaria sint cōparia alia ēvt sit spatiū hmōi febris in vno duorū dierū lōgi⁹ spatio tertiane et magꝭ qeta: de inde fit in die alio leuioris paroxismi et paucioꝝ accñtiū. ¶ Et qñqꝫ iterať i ea horripilatio scdm plm aliquoties pp illđ qꝫ accidit de pugna duaꝝ materierū: aut introitu vni⁹ earū sup alteram. ¶ Et fortasse accidit hec iteratio trib⁹ vicib⁹ aut q̄tuor ⁊ iā calefiūt mēbra aliq̄ horripilatiōe fixa adhuc. Et ex eaqꝫ dē q̄ ē hemitriteus: corpus nō mūdificať integre. ¶ Et qñqꝫ fiūt pncipiū ei⁹ ⁊ augmentū ipsi⁹ vehemētis cōmotiōis: et ppe qñ fuerit cōicatio: aut fuerit itroit⁹ i hmōi hora: tūc em̄ fiūt horripilatiōi redit⁹ et ē stat⁹ lōginqu⁹. Et cuꝫ existimať qꝫ corp⁹ iā calefactū ē et febris hꝫ statū: inuenis horripilationē redeuntē. et ista accñtia sunt pp pugnā humoruꝫ. Et stat⁹ q̄dē huius egritudinis in horis particularib⁹ et vľibus est ante statū flegmatice: ⁊ velocior statu ei⁹ et tardior statu colerice qm̄ caliditas ñ expādiť nisi cū labore ⁊ p ꝑe i pmis. et fit fortis eius acuitas apud statum. ¶ Et silr fit declinatio lōga propter illđ qđ accidit de statiōib⁹ q̄s efficit reluctatio vni⁹ duarū materieꝝ cū alia. et parū q̄dē tepescit cum sudore. ¶ Et in hac febre dies terti⁹ đ diebus ei⁹ est silis primo: et quart⁹ secūdo. et qñqꝫ cadit significatio super hemitriteū ex modis diuersis. Nā qñqꝫ accidit ex cōsuetudinib⁹. ⁊ qñqꝫ accidit ex accidētibus ⁊ casus cōsuetudinū est sicut si i corpore hois multiplicet colera et putredo ei⁹: deide vtať delitijs et dimittat exercitia: et vtať cibis đ speb⁹ regiminis generātibus flegma: aut multiplicetur i corpore hois flegma et putredo eius: deide exercitetur plurimū et vtať eo qꝫ generat coleram de specieb⁹ regiminis si fecerit necessariū eras illđ in eo ita vt fiat adolescens post pueritiā et dominiū hūiditatis: aut fiat senex post iuuētutē et acuitatē cōplonis. ¶ Ex accñtib⁹ ỽo sicut pulsus et vrina et pcessio ei⁹ qꝫ pcedit ex vomitu et egestiōe et dispositiōe digōnis et signa ei⁹ et dispositio sitis et dispositio tact⁹ et dispositio horripilatiōis ⁊ rigoris et dispōnes horaꝝ ⁊ paroxismoꝝ. ¶ Pulsus aūt fit i ea minoris magnitudis et velocitatis et frequētie q̄ꝫ ille q̄ est in tertiana. et ꝯrie earū sunt minores q̄ꝫ ille q̄ sunt in flegmatica. Urina ỽo est tarde digōnis. et vomit⁹ est pmixt⁹ ex colera et flegmate et egō est permixta ex colera et flegmate. ¶ De dispōne aūt calefactiōis et frigorꝭ ⁊ sitis ⁊ horripilationis et horaꝝ paroxismoꝝ iā locuti fuim⁹ qꝫ oportuit ¶ Et nō expectať statio sup dominātē duoꝝ humorū nisi puincentē ex significatiōib⁹. ¶ Nā si dñať flegma sunt paroxismi lōgiores ⁊ horripilatio minor ⁊ coarctatio ⁊ ppriе i pulsu fortior ⁊ extremitates sunt velociores ad suscipiēdū frig⁹ i pncipijs egritudinis ⁊ tardioris mūdificationis a suo frigore et sitꝭ ē minor et vomit⁹ colere mior et vria vehemētiores albedis et cruditatis ⁊ sudor mior ⁊ etas pueritia aut senect⁹ et ꝯplexio corporꝭ significat eā. et silr cōsuetudo ⁊ q̄

currūt cū ea. ¶Et si dominatur colera sūt poxismi breuiores et extremitates velociores ad calefactionē ⁊ sitis ⁊ vomitꝰ colere plꝰ ⁊ sudor magis exhuberās: ⁊ fortasse decliat ad horripilatio nē q̄ ē sicut rigor ⁊ fit vrina vehemētius tincta ⁊ etas ē iuuētus ⁊ ꝯplexio corpis q̄nq̨ sig̃t eam: et silr ꝯsuetudo ⁊ q̄ currūt cū ea. ⁊ qñ equant duo hūores freq̄ntātur sig̃tiōes et est horripilatio pura cōpleta non rigor: ⁊ nō per ueniēs ad rigorē. ¶Et qñ cōpositio est manifestior i piodics et ꝯtinua quā plures hoim approprīāt noie hemitritei puri: ⁊ est ꝯtinua ipa flegmatica ē rigor ꝺ bilior qm̄ materia extriseca ē colerica: ⁊ nō est ꝯtrīū ei ex pte flegmatis extrinseci cuȝ ea in eo qꝺ necessariū est de rigore sȝ est de bilior. Et fortasse iterat in ea frigus ⁊ horripilatio ita vt faciat errare i statu sicut scis: ⁊ multiplicat i ea caliditas viscer̄ ⁊ vētris cū frigore extremitatū: ⁊ fit pulsus vehemētioris puitatis ⁊ raritatis. ¶Si aūt ꝯtinua ē ipa colerica: ñ fit rigor neq̨ magna horripilatio. ⁊ fit pulsus maior ⁊ velocior ⁊ angustia vehementior. ¶Et si ꝯponunt due ꝯtinue nō erit rigor oino: ⁊ accidit tertiane cōtinue vt alleuiet ante alleuiationē flegmatice: lȝ non redeat ante eius reditionem.

¶De cura hemitritei. Cap. 19.

Necessariū ē i hemitriteo vt vehementē hēas solicitudinē in eūando materiam fm̄ species euacuatiōis ex solutiōe vētris: ⁊ vomitu ⁊ puocatiōe: ⁊ sudatiōe plusq̨ vehemētia q̄ ē p extictiua. Et cū solutiuis opȝ vt cōueniat digō: nisi sint ex gñe q̄ leniūt nāȝ ⁊ soluūt ⁊ nō inq̄etāt: sicut aq̄ lebleb cū geleniabi si fuerit illꝺ qꝺ supat flegma. ⁊ sicut tereniabin ⁊ siracost ⁊ ifusio tamaridi ⁊ sirupꝰ vio. si dn̄ans fuerit colra. ⁊ sicut qꝺ ꝯponit ex istis si fuerit duo hūores q̄si pares. ⁊ post apparitionē digōnis si eūatio fiat hūoris cū fortibus ptrāsit. ¶Et vomitꝰ opȝ vt sit iteruȝ fm̄ hūorē dn̄anteȝ: aut ex aq̄ raphani cum sirupo acetoso calor: aut sirupo acetoso cū aqua calida ⁊ puocatio opȝ vt fiat cū eis in q̄bus est eq̄litas. Et cū festinat i potādo decoctiōes añ digōnē timet birsen vel sirsen. Medicine ꝟo iuuatiue i via pueniente ad statū ad rectificādū materiā et maturādū spaȝ ⁊ succurrēdū nocumētis eiꝰ. Et singularibꝰ ē absinthiū. Uer̄ post septimū ⁊ appitionē digōis ita vt sit romanū qꝺ ex ipo bonū est. Et cū tu festinas cū eo mouet hūores et non eūat eos. Cūq̨ sumitur: facit accidere angustiā ⁊ tristitiā ⁊ nauseā: deiñ reuertit sup eos cū sua caliditate ⁊ exiccat eos cū sua stipticitate facit eos pigros ⁊ gal. q̄dēꝫ q̄ añ eū fuerūt curarūt eos cū aq̄ ordei i q̄ ē ꝟtꝰ pipis. ⁊ dixit q̄dā pmor̄ medicor̄ q Gal. trāsgressꝰ ē in alienatiōe. ⁊ stetit vbi opȝ vt miret de eo. ⁊ non sciuit q̨ pip iflāmat febrē ⁊ aq̄ ordei pigrē efficit māȝ. ⁊ iste q̄dē ꝯdictor errauit errore q̄ non approprīat i hac itētione. Imo canon datꝰ i adiutorio nāe qñ p̄parat ad resistēdū hmōi materijs ē cū medicinis ꝯpositis ex ifrīdantibus ⁊ calefaciētibꝰ. vt discernat nā iter duas ꝟtutes quare occupatur infrigidatiuū cum febre et partibus cordis et calefacti-

uum cũ materia. Et q̃s est q̃ curet hemitriteũ absq̃ hoc? Et si tura nõ ẽ fortis ad discernendũ tũc nõ pdest curatio q̃cunq̃ mõ fiat ⁊ errauit i aliis modis in allatiõe q̃rũ nõ est necesse nos incedere via plõgãtiũ. ¶Et iste qui dẽ ɔ̃dictor dixit q̃ opꝫ vt administrent subtiliãtia q̃bus nõ est fortis calefactio: sicut apiũ ⁊ anetũ. Et nõ sciuit q̃ possibile est vt piper infrigidetur minoratiõe sui adh̃ vt frãgat ei⁹ calefactio: ⁊ ñ abbreuiet eius subtiliatio a subtiliatiõe apii plurimi. Et sit aqua ordei adiuuãs ipm i faciẽdo puenire ỽtutẽ ei⁹ ⁊ destruendo supfluitatẽ ei⁹ ⁊ faciendo cadere materias ad ipꝫ vt alleuiet penetratio ỽtutis ei⁹ i eis. Ampli⁹ mirabile fuit q̃ ipe posuit Gal. de illis q̃ ignorãt q̃ pip inflammat febrẽ: ⁊ noiat ipm de illis q̃ obliuiscunt ab hoc vbi iudicat ꝺ hoc. Cõposita ỽo de medicinis q̃b⁹ opꝫ vt in hac hora sũt sicut trocisci de absynthio: ⁊ trocisci ꝺ ros. Trocisci leues boni ad hemitriteũ. ℞. ros. radicũ liq̃ritie ãboꝝ. añ. ʒ. iiij. terrenia bi. ʒ. iij. spice succi absynthij spodij oiꝫ añ. põdus. ʒ. ij. fiãt ex eis trocisci. Trocisci alij ad iflãmationẽ. ℞. ros. ʒ. vj. seminis acetose gummi oim añ. ʒ. iiij. amili põd⁹. ʒ. iij. berberis spodij seis portulace oim añ põd⁹. ʒ. ij. dragãti croci spice reub. oiꝫ. añ. ʒ. j. cãphore põdus tertie. ʒ. j. fiant trocisci. ¶Trocisci alij boni habẽtibus hãc febrẽ ⁊ pprie q̃ñ cõquerunt cũ hoc de solutione vẽtris ⁊ tussi. ℞. spice aromatice xiloales croci berberis et succi ei⁹ oiꝫ añ. ʒ. iij. reubarbari. ʒ. iiij spodij ros. cum capitibus suis lacce gummi torrefacti carabe oiꝫ añ. ʒ. v. seminis acetose torrefacti. ʒ. vj. crete romãe. ʒ. vij. fiãt trocisci. ¶Descriptio alia bõa. ℞. ros. rubearum. ʒ. vj. berberis gummi seminis acetose omniũ añ. ʒ. iiij. spice eupatorij spodij amili semis portulace granorũ cucumeris oiꝫ añ. põdus. ʒ. ij. seminis endiuie seminis cuscute oiꝫ añ. ʒ. i. s. succi liq̃ritie. ʒ. i. lacce reubarbari ãboꝝ añ. ʒ. s. aggregent illa ⁊ fiãt trocisci. Pillule bone ad hãc egritudinẽ ⁊ oẽs cronicas ⁊ febres ledẽtes viscera ⁊ pprie q̃ñ materia flegmatica ẽ magis vincẽs. ℞. aloes mastictis myrabolanoꝝ citrinorum reubarbari succi eupatorij succi absinthij ros. rubearũ oiꝫ añ. ptes eq̃les croci ptẽ mediã fiant pillule cũ aq̃ endiuie ⁊ sit dosis. ʒ. ij. cũ sirupo acetoso. ¶Descriptio bona ɔueniẽs ppe vel post digestionem. ℞. aloes masticis succi absynthij ros. oiꝫ eq̃l'r croci. ʒ. s. informentur pillule cum aqua endiuie ⁊ sit dosis. ʒ. ij. cũ sirupo acetoso.

¶De recidiuatione. Ca. 20.

Recidiuatio est deterior radice ⁊ ɔsiliũ q̃dẽ est vt in ea nõ sit inceptio ad curãdũ donec mãifestus sit modus egritudis nam ẜm plurimum est seua.

¶Incipit Fen tertia de apatibus et pustulis.

¶Tractatus primus de illis q̃ ex eis sunt calida ⁊ corrupta.

¶De sermone vniuersali de apostematibus. ¶Caplm. j.

Iam locuti fuimus in lib. primo de apatibus ⁊ speciebus eoꝝ: ⁊ curis ipoꝝ ser=

mone vl'i ad quē redire opʒ illū q̄ vult audire qđ nūc loquemur. In hoc autem loco loquemur de eis sermonem particularem. ¶Dico ꝙ oē apa ⁊ pustula aut ē calidū aut nō calidū: ⁊ apa calidū aūt est a sanguie ⁊ qđ currit cursu ei⁹: aut a colera ⁊ qđ currit cursu ipi⁹. Et qđ est sanguie aut a sanguie laudabili aut sāguie malo: ⁊ sāguis laudabilis aut ē gross⁹ aut subtilis. ¶Et factū q̄dē a sāguie laudabili grosso ē flegmō q̄ accipit carnē ⁊ cutē sil' ⁊ ē cū pulsatiōe. ¶Et subtili flegmō q̄ accidit cutē solā ⁊ ē spina ⁊ nō ē cū pulsatiōe. ¶At a ꝟo a sanguie grosso malo fiunt spēs exituraꝝ malaꝝ. Nā si ei⁹ malitia vehemēs fiat ⁊ ipi⁹ adustio ꝓueniet herisipilla ⁊ veniet ꝯbustio ⁊ crusta: ⁊ deterior ea ē ignis psicus ⁊ a subtili malo accidet flegmō q̄ declinat ad herisipillā cū malitia ⁊ fraudulētia. ¶Si aūt fuerit subtilior erit herisipilla flegmonides: ⁊ qn̄ fuerit ei⁹ malitia maior erit herisipilla hn̄s inflatiōes ⁊ vesicas et cōbustionē ⁊ crustā. ¶Colericū aūt aut ē colera subtili valde q̄ nō ꝯtinet i eo qđ sit magis itus ꝙ̄ illđ qđ appet de cute ⁊ ē acuta et fit ex ea formica: aut āmbulatiua sola ⁊ ē subtilior: aut ambulatiua corrosiua ⁊ ē mala: aut ex colera grossiore illa ⁊ ē minoris caliditatis: et ꝯtinet magis it⁹ ꝙ̄ p̄ma i cute ⁊ ē q̄si fit i ea flegma: et fit ex ea formica miliaris et ē minoris iflāmatōis et tardioris resol'onis: et si fuerit mā grossior et deterior accidet formica corrosiua: et si ptransierit in grossitie sua vsqꝫ ad subaʒ sāguinis et si fuerit mala accidet herisipilla mala: et i oib⁹ illis mā est subtilis q̄uis diuersificet p⁹ illđ: ⁊ fit ꝓp subtilitatē suā ꝙ expellit eā nā ꝓpa ⁊ nō retinet in aliq̄ nisi i cute ⁊ qđ approximat ei. Et qn̄ multiplicat mā apatis calidi ⁊ magtur apa tūc ē de sūma apatū caumatū ⁊ mortificātiū: ⁊ d sūma p̄dictoꝝ ē q̄ dr̄ barachiē ⁊ iste spēs male ⁊ q̄ eis similent multiplicant i āno pestilētie. ¶Et de apatib⁹ calidis illa sūt mala q̄ nō excitant vel nō ꝓueniūt ad declinationem ꝙ̄ sequūtur leuitas ⁊ de tumitione ꝙ̄ ad aggregationem materiei: imo ad corruptionē mēbri: et nō semp fit a magnitudie apatis et multitudie māei imo fit q̄nqꝫ a malignitate māei. ¶Et scias ꝙ apata parū fiūt singl'aria pura: sʒ plura eoꝝ sunt cōposita. ¶Et scias ꝙ oē apa i exteriorib⁹ cū q̄ nō ē pulsatio nō facit saniē: de intrinsecis ꝟo iam locuti fuimus.

¶De flegmone. Cap. 2.

Iam sciuisti flegmonē et signa ei⁹ ex cal'tate et inflāmatiōe et additiōe q̄titatis et intēsiōe et ipulsiōe et pulsatiōe si ē submersa vel q̄ ē ꝓpinq̄ arterijs: et mēbrū in q̄ est tale est cui adueniūt nerui qb⁹ sentit nō plus ꝙ̄ sensibilitas sicut sciuisti dispōnē ei⁹. ¶Et q̄to pl⁹ fuerit arterie maiores et magis grandes erit pulsatio eius et ipi⁹ dolor vehemētior et ei⁹ resolutio aut ipius collectio velocior. Et cū flegmon est in mēbro sensibili sequitur ipm dolor vehemens qual'cūqꝫ sit et comitatur ipʒ vt appareant vene illius membri parue que erant occulte. ¶Et scias ꝙ nomen flegmonis in lingua grecoꝝ est absolutū sup oē

qđ est iflāmatū : deinde đr de oi
apate calido: postea đr de eo qđ
est ex apate calido cū ꝓprietate
predicta: ꝛ nō caret inflāmatiōe
propter coarctationez sanguis
ꝛ oppilationez meatuum. ¶ Et
parū quidē cōtingit vt flegmon
sit simplex: sed sm plurimum ei
associat herisipilla aut durities
aut neruositas: ꝛ hʒ causas de q̄
bus sūt anteceđentes corpe ex re=
pletiōe aut malitia hūoꝝ cū de
bilitate mēbri recipiēt; lʒ nō sit
repletio neqꝫ malitia hūoꝝ. Et
de eis sunt p̄mitiue sicut ꝯtusio
aut icisio aut fractura aut dislo
catio aut vlcera q̄ multiplicant
i mēbro q̄re declinat ad ipʒ mā
pp dolorē ꝛ debilitatē: ꝛ fortasse
declināt ad ipm materie ꝛ reti=
nent i vijs q̄ sūt debiliores sicut
accidūt cū vlceribꝰ ꝛ scabie apa
ta i locis vacuis. ¶ Et augmētū
q̄dē eiꝰ đclarat additiōe magni
tudis ꝛ tēsiōis: ꝛ statꝰ ipius p fi=
nē eius: ꝛ illic aggregatur mā si
dʒ aggregari: ꝛ đclinatio icipit
tēdere ad lenitatē ꝛ debilitatē:
ꝛ mala ē q̄ nō tēdit ad decliatio
nē: neqꝫ aggregat saniē: ꝛ huius
modi q̄dē pducit ad mortē mē=
bri ꝛ putrefacit ipm. ¶ Et multo
ties quidē fit illđ ꝓpter magni
tudinē apostematis ꝛ multitu=
dinē materiei ipius : multoties
fit illud cā malignitatis mate=
riei si apostema fuerit paruum.
¶ Et tu q̄dē scis illud qđ rarifi=
cat qm̄ pulsatio icipit in itēsio=
nē ꝛ iflāmatio incipit in sedatio
nē ꝛ scis illđ qđ aggregat p ad=
ditionē pulsatiōis ꝛ caliditatis
ꝛ fixionē vtriusqꝫ. ¶ Et scis illđ
qđ putrefit ꝓpter digōnis diffi=
cultatē ꝛ tenebrositatē et vehe=
mētiā tēsionis. ¶ Et scias ꝙ duʒ

nō submergit naturā mā non p=
uenit ex ea apa et respirat per
ignē eius qđ appet exteriꝰ. ¶ Et
scias ꝙ qn̄ vicinant pustule de=
menuliati indicāt demenul ma
lignum. ¶ Et oportet vt in po=
tu tribuatur habēti apostema=
ta interiora aqua endiuie ꝛ aq̄
solatri cū medulla cassiefistule.

¶ De cura flegmonis. Cap. 3.

Cum accidit flegmō a cā p̄=
mitiua nō deest q̄n aut cā
primitiua ꝛ eiꝰ vestigiū ineniat
mūdificationē corpis aut reple=
tionē. ¶ Qđ si obuiet mūdifica=
tiōi nō ē necessariū nisi curatio
apatis inqꝫtū est apa: ꝛ curatio
apatis inqꝫtū apostema ē extra
ctio materiei extranee q̄ facit
accidere apa: ꝛ illđ fit p mollifi=
catiua et resolutiua leuia sicut
emplʒ de farina tritici cocta cū
aq̄ ꝛ oleo: ꝛ qn̄qꝫ excusat scarifi
catio labore ꝛ ꝓprie qn̄ apa est
multe materiei. ¶ Cū aūt inue=
neris corpis repletionē tūc opʒ
vt nō tangas apa cū mollificati
uis qm̄ attrahet ad ipm supra
resoluat ab eo: imo opʒ vt euet
mā p flōmiā et fortasse indiget
solutiōe vētris: ꝛ cū feceris illud
admistra mollificātia. ¶ Et eiꝰ
q̄dē curatio est ꝓxima curatiōi
eius cuius cā primitiua inuenit
mundificationē corpis: ꝛ differt
ab ea i hoc ꝙ nō idiget curatio
ne cū repcussione plīma in p̄nci
pio sicut indiget illa imo minꝰ
illa. ¶ Cum aūt cā est anteceđēs
nō p̄mitiua tūc opʒ vt icipias cū
euōne ꝛ cōple ei qđ meret ex flō
mia ꝛ ex solōne ventris si indi=
get ea: ꝛ necessitas q̄dē eiꝰ ē aut
qm̄ corpꝰ est mūdū: aut qm̄ egri
tudo ē magna : q̄re necessaria ē
euacuatio ꝛ minoratio materiei

et attractio ad ꝯuum. ¶Et lȝ corp⁹ nō ſit mlᷝt aꝝ ſupfluitatuȝ tñ in mēbro qñqꝫ aduenit qd ip ſuȝ debilitat q̄re attrahunt ad ipſuȝ materie corporis: lȝ non ſint materie ſupfluitatis. ¶Et opȝ vt obſerues ꝯditiões p̄dictas i hoc ex etate ꝛ tpe ꝛ r̄gione ꝛ alijs. ¶Et icipe cū repcuſſiuis niſi i locis q̄ ꝯditioñauim⁹ in libro p̄ͦo. Deinde oppone augmēto cū itromiſſiōe mollificatiuoꝝ ꝛ hūectātiū cū refrenatiuis et q̄tū procedit in augmēto ꝓcedas i additiōe mollificatiuoꝝ paulati: ꝛ apd finē et ſtatū ꝛ vltimitatē magnitudinis et additionē ſue vltimitatis fac vincere mollificātia: ꝛ fac ea pura ꝛ exiccātia ſūt q̄ ſanāt i fine: verū humectantia et mollificātia ſūt ad dilatādos poros et ad ſedādū dolorē. Et exiccatiuū eſt illd qd ſanat ꝛ ꝓhibet remanere aliq̄d qd fiat ſanies. ¶Si aūt nō ſanat integre et dimittit aliq̄d nō reliq̄t niſi rē modicā quā r̄ſoluit illd in q̄ ē acuitas. ¶Et qñqꝫ accidit ex refrenatiōe vehementia doloris pp ſuffocationē materiei ꝛ ſoliditatē mēbri. et qñqꝫ accidit ex ea reditus materiei ad mēbra p̄ͥcipalia: et qñqꝫ accidit vt idurek apa: ꝛ accidit qñ qꝫ vt icipiat mēbrū tēdere ad ꝟiditatē et nigredinē ꝓpe qñ medicak cū eis i fine rei ꝛ ꝓpe ſtatū. ¶Et ſcias ꝙ vehemētia doloꝛ facit te indigere medicinis mollificātibus abſqꝫ attractiōe et fortaſſe erit cū eis ifridatio nō ꝓhibēs mollificatōeȝ ¶Ex r̄ditu ꝟo materiei ad mēbra principalia ſecurat eūatio niſi qñ illd qd ꝓuenit ex eis eſt ſm ſemitā expulſiōis ex eis: et ſūt mēbra recipiētia ab eis ſic eūatoria illoꝝ: illic em̄ non eſt via ad repellēdū ꝛ expellendū penit⁹: ꝛ nos iā ꝟificauim⁹ iſta i loco ſuo. ¶Et cū timekvt declinet ad duritiē admiſtra mollificātia i q̄b⁹ eſt caleſactio ꝛ humectatio cū fortitudine. Medicine āt repcuſſiue ſūt q̄ ſūt mediē ſicut ſucci herbarū fridarū q̄s mlᷝtoties dixim⁹ i locꝫ alijs ſic ſucc⁹ portulace et cucurbite et ēdiuie ꝛ virge paſtoꝝ ꝛ aliarū ꝛ ſucc⁹ ſolatri ꝓpue ꝛ corpa eoꝝ ꝯtrita p̄parata ad ēplm ꝛ ſucc⁹ pſilij et ꝛ ceratū cū aq̄ frida: ꝛ fortaſſe excuſat laborē in eo ſpōgia iſuſa i aceto ꝛ aq̄ frida ꝛ chechengi ē fortis i p̄ͥcipio ꝛ ſilr cortices ḡnatorū ꝛ ſpuiua ꝛ ſauich decoctū valde et ꝓpue cuȝ aceto mixto aut ſumach: et tilub eſt bonū iteꝝ: et ſi idiget fortiore illo adde in eis ſandalū et acatiā et memithe ꝛ ſauſel ꝛ iuſq̄amū albū: et herba q̄ noiatur herba apatū ē i p̄ͥcipio valde bōa. et qñqꝫ iuuak ei⁹ deſiccatio et ſtipticitas cū croco: ꝛ hūectatio i p̄ͥcipio ē tioroſa. ꝛ qñ cadit ſupfl nitas i ifridatiōe fortaſſe ꝓducit ad corruptionē mēbri et corruptionē huoꝝ ꝯſtricti i apate: et tendit apa ad viriditatē et nigredinē. Si ergo timueris aliq̄d de hoc tunc emplaſtra locū cū farina ordei et volubili ꝛ in quo eſt mollificatio. Si ꝟo apparet aliq̄d de hoc tunc ſcarifica locū et excoria ipm̄ et nō expectes collectionē neqꝫ maturationē: et illud qñ vides illud qd effuſum eſt plurimuȝ valde et fortaſſe moritur mēbrum: et

scalpellatiōis alia ē magis ap
parēs et alia magꝫ ꝓfunda: et
illð ē ſ꜖z locū apātꝫ et diſpōnez
mēbri: et cū ſcalpellaueris tūc
embroca cū aq̄ maris et reliq̄s
aq̄s ſalſis: et ēplaſtra cū eo i q̄
ē mollificatio: et ſi ñ idiges ra
rificatiōe et ēbrocatiōe ſis cō=
tēt⁹ mollificatiuis. ¶ Et ſcias
q̄ admiſtratio eoꝝ q̄ fortit̄ re=
pcutiūt in p̄mis et eoꝝ q̄ fortit̄
reſoluūt i fine ē mala caue er=
go q̄ꝫtū potes. Infrigidatio ei
vehemēs pducit ad illð qð ſci=
uiſti: et aq̄ frida ſil̄r ē ð illis q̄
opꝫ cauere niſi i eis q̄ ſūt ſicut
heriſipila: et i reſolutiōe vehe=
mēti accidit dolor. ſi g̊ voluerꝫ
regere i pricipio cū ſedatione
doloris nō approxies eis aquā
calidā et olea mollificantia et
ēplaſtra fcā ex hmōi medicis:
ip̄a em̄ vehemēter ſunt ꝯtria ei
qð eſt neceſſariū de ꝓhibitiōe
effuſiōis. ¶ Et redeas ad bolū
armenū ſolutū in aq̄ frida aut
cū oleo ro. et meli⁹ oleū ro. eſt
illð qð ē ex roſis et oleo: i oleo
q̄ppe ē r̄ſolutio q̄dā aut lētes ð
coctas cū roſis: aut merdaſen=
gi cū oleo ro. ſi ꝟo iſta ñ valēt
et q̄ eoꝝ curſu currūt: admiſtra
volubilē: q̄m ip̄a ē vehemētꝫ iu
uamēti i pricipio et ſtatu: et al
ſirēgi et alhaſce et apiū ⁊ albe
darūgi ſil̄r. ¶ Et ml̄toties q̄dē
ſedat dolorē vinū dulce mixtū
cū oleo ro. imo ꝯgelatū vue et
paꝝ cere ſup lanā aut lana yſo
pi ifrigidata i eſtate tepefacta
i hyeme aut ſpōgia ifuſa i vino
ſtiptico aut aceto aut aq̄ frida
et croc⁹ igredit̄ i ſedatiōe dolo
ris. ¶ Cū g̊ vides iceptōez ap̄a
tis icedere itinere exiture tūc
dimitte ifridationē et icede in
viā ei⁹ qð maturat ⁊ apit. Cuꝫ
āt ap̄a puenit ad ſtatū: tūc ne=
ceſſaria ſ꜖ q̄lia ſ꜖ anetū ⁊ camo
milla et maluauiſc⁹ et ſemē li=
ni et ſil̄ia imo ēplaſtra q̄ noian
tur baſilicō et q̄ noiant̄ diaq̄lō
Et ēpl̄ꝫ ð colcotar exiccat abſ=
q̄ꝫ dolore: et pp illð ē ei⁹ admi=
ſtratio icōueniēs cū fit iſlāma=
tio flegmōis: et ē ꝯueniēs q̄ñ ñ
timet̄ aggregatio. ¶ Et meli⁹
ē vt ponas ſup ip̄aꝫ deſup lanā
ifuſaꝫ i vino ſtiptico. ¶ Et caro
min⁹ idiget exiccatiōe q̄ꝫ ner=
uus: q̄m neru⁹ nō redit ad ſuā
ꝯplōnē cū exiccatiōe pua: et ca
ro minoris exiccatiōis ē q̄ pau=
ciores hꝫ arterias. et ml̄toties
q̄dē cadit neceſſitas ſcalpellā=
di añ maturationē. ⁊ ml̄toties
ingeniat̄ in attrahēdo ap̄a ex
mēbro nobili ad ignobile cuꝫ
attractiuꝫ: deiñ curat̄ et apit̄.
¶ Et ð ap̄atib⁹ calidꝫ q̄ indigēt
ſanioſitate ēplaſtret̄ caput ei⁹
cū pſilio et cū extinctiuis i cir=
cuitu ei⁹ et liniat̄ ex epithima
tib⁹ et emplaſtris cū pēna q̄m
digiti ledunt ipſum.

¶ De heriſipila et ſpecieb⁹ eius. Cap. 4.

IAm ſciuiſti cāſ heriſipile
et ſpēs ei⁹ in libro prio: et
ille ex q̄b⁹ diſcernit̄ ex flegmōe
ſūt: q̄m heriſipila magis appa
rētē hꝫ rubedinē et puridrē: et
ex flegmōe appet rubedo ad ni
gredinē ðcliuis aut viriditatē
et plurimū colorꝫ ei⁹ ē occultū
i ꝓfūdo. ¶ Et rubedo heriſipi=
le ðſtruit̄ p tactū ſtati et albet
ei⁹ loc⁹ cā ſubtilitatꝫ materiei
rubee aut ſepatiōis ei⁹: deide
redit velocit̄ et nō ſil̄r ē rube=
do flegmōis: et vides i rubedi
ne heriſipile colorē croci ⁊ citri
nitatem

nitatē ⁊ nō vides illō ī rubedīe
flōnis. ¶ Et apā herisipile non
fit nisi ī eo qđ appet de cute et
flegmō ꝓfundaṫ ī carne etiam.
¶ Et herisipila ē pura: ⁊ ñ ē ita
flegmō ⁊ ꝯuenit qñq₃ ex caliate
herisipile ad ħ vt ꝯburat cutē.
¶ Et eiꝰ virulētia vesicat ⁊ mi
noraṫ illō ī flōne. ⁊ pura nō im-
pellit penitꝰ ⁊ flegmō ipellit: ⁊
quāto plꝰ multiplicaṫ additio
sāguinis sup colericū est ipul-
sio magis apparēs et dolor et
pulsatio vehemētiores. ⁊ herisi
pila attrahit febrē vehemētiꝰ
ꝙ̄ flegmō: ⁊ qñq₃ ꝯseqṫ ex cali-
tate herisipile vt ꝯburaṫ cut₃:
q̄re alteraṫ illō qđ noiaṫ herisi
pila: ⁊ ñ ē ita flegmō: nō ē ꝗ iflā
matio herisipile minor iflāma
tiōe flōnis: imo plus: vex tēsio
flōn₃ ⁊ dolor eiꝰ ē pp tēsionē: et
qñq₃ fit maior: q̄ pp dolor heri-
sipile ē mior. ¶ Et vbi plꝰ acci-
dit herisipila accidit ī facie et
icipit a lepore nasi ⁊ augmētaṫ
apā ⁊ expādiṫ ī facie tota. ⁊ qñ
accidit herisipila a fractura os
sis sub cute tūc illō ē malū ⁊ tu
q̇dē iā cognouisti diuersitatē i-
ter herisipilā ⁊ flōnē ī loco alio
ab isto. De cura herisipile. c. 5

OPz vt euacues corpꝰ ab ea
cū solutiuo colere: ⁊ si idi-
gēt flōmia flōma etiā. ¶ Et flō-
mia q̇dē nō multū ꝯfert nisi qñ
materia est inter duas cutes. si
āt ꝓfūda fuerit tūc eiꝰ iuuamē
tū minoraṫ ⁊ fortasse attrahit.
¶ Et si idiguer₃ reiteratiōe so
lutiōis vētris post flōmiā fac il
lud ħ₃ ꝙ calefit ex duabꝰ mate
riis. Deiñ ꝑmuta te ad ifrigi-
dādū eā cū ifridatiuis fortibꝰ
scit₃ ī ca. flōnis: ⁊ cū effusiōe aq̄
fride: et fac illud donec alteret
color. Pura em̄ ōstruiṫ cū alte-
ratiōe color₃ ⁊ diminutiōe ipiꝰ
et ad vltimū ifridatio ī herisi-
pila ē magis necessaria: qm̄ flā
ma ⁊ dolor inflāmatiuꝰ ī ea est
piꝰ et euō ī flōne ē magis neces
saria: qm̄ materia ī ea ē magis
inobediēs ⁊ grossior ⁊ opz vt sit
ifridatio eiꝰ in principio fortis
stipticitat₃ ad hoc vt forsitā au
gmēteṫ eiꝰ stipticitas sup ipsiꝰ
frigꝰ. ¶ Circa statū ꝟo fit ipsiꝰ
frigꝰ vehemētiꝰ stipticitate eiꝰ
¶ Et caue cū hoc ne redire fa-
cias materiā ad mēbrū itrisecū
aut ad mēbrū nobile. ¶ Et ca-
ue iter ne ōnigreṫ mēbrum et
fuscū fiat ⁊ icipiat ire ī viā cor-
ruptōis: ⁊ cū appet aliq̄d de ħ
icede ī ꝯtrāū vie stipticitat₃ ⁊ i-
fridatōis. ⁊ si fuerit herisipila
sup cutē cureṫ ex scoria plumbi
cū vio pōtico bullitio cū foliis
sicle bullite cū vino: ⁊ cureṫ cū
eo ī q̄ ē r̄solutio ⁊ exiccatio for
t₃ cū ifridatōe: ⁊ illō ē sic. sumaṫ
lane vcter₃ aduste nō lote pōdꝰ
ʒ. xij. ⁊. s. carbōis ō cortice arbo
ris pini tātūdē cere. ʒ. xx. scorie
plūbi. ʒ. xj. sepi caprini veteris
abluti cū aq̄. ʒ. xv. olei myrtini.
ʒ. v. et iter leuiꝰ illo ēplm̄ fiat
ex scoria plūbi cū succo ruthe
et oleo roſ. et cera.

¶ De formica miliari. Cap. 6.

FOrmica ē pustula aut pu
stule q̄ egrediunṫ ⁊ faciūt
accideṙ apā purū ⁊ ābulāt ⁊ for
tasse vlcerāt ⁊ fortasse resoluūṫ
⁊ tu iā sciuisti cā₃ cuiusq₃ illor₃
¶ Et color q̇dē formice ad citri
nitatē ē decliuis: et ē iflāmata
cū sbstātia ꝟruculi ⁊ rotūda. et
ſm̄ plm̄ h₃ radicē latā nisi q̇dā
spēs eiꝰ acruhau rod. ⁊ ē radic₃
parue q̄si sit pēdēs. ¶ Et sētiṫ ī

ol formica sic puctura formice et ad sumu oe apa i cute ambulatiuu qd latitudine n hz e formica vero alia e miliaris et alia e corrosiua sz qd sciuisti. et qn fit vlcus et putrefit: appropriat noie putridi

¶ De cura formice et que eius cursu currunt. Cap. 7.

Cum no icipis i ea cu euone humorum sz op3 imo medicaris vlcus cu eo qd sanat: redit ex alio loco cu nocumento et ex loco ipo et no cessat humor facere corrosione post corrosione ¶ Et aq qdem casei cu scamonea iuuatiua est in euone materiei formice et ei silium. ¶ Uia aut sm qua curat formica e vt q ex ipa est corrosiua alienet ab humectatione qua ia admistrasti i herisipila: humectatio ei n e pueniesvlcerib. Et admistra i pricipijs ei post sic lactuca et nenufar et sempuiua et volubile et portulaca. ¶ Et si fuerit necessariu tunc qd sit sic solatru et ppe siccu triticu: i ipo em e exiccatio: et sic arnoglossa et rubus et lens et post ipa3 sauich ordei et cortices granatorum et rami vitis. et cu timet sup ea corrosio et vlcera admistra cu istis ifridatiuis aliqd mellis et siliu: aut farina thuris cu aceto et aq q currit ex ligno vitis hui do cu aduritur: et stercus ouinu cu aceto et stercus vaccinu cu aceto cu g corrosio et vlceratio appet tunc admistra trociscos andaracaro cu vio stiptico aut aceto co mixto aut succo cucumeris asinini: et sal et fel hyrci et rutha cu nitro et pip et nitru cu vrla pueri. et gat. qdem dixit ee pueniesvt sumat aliqd sic ebuba et ex extremitate pene aut alterius rei cuius extremitas sit acuta ut possibile sit dglutire formica: dein penetret i circuitu eius vsq ad pfunduu cu acuitate sua: dein eradicent cu ea formice cu radice sua. Illorum aut formice q sunt sic pueri destruunt si itromittant i balneu: et nocet eis aer balnei: dein egrediant velociter liniant cu oleo ro. et aq ro. De cura miliaris. ca. 8

Miliaris silat formice i curone: verum meli e i solone eius vt sit i eius chartatico virtus eius qd e sic turbith cu eo qd soluit colera: et si e ibi ex epithimo est melius qm necesse est illic esse ex melia et flatere q admiscent colere. ¶ Dein sumant galle et fructus tamarisci et cortices gnatorum et bolu armenu et aggregent oia illa i aceto et aq ro. cu tali qntitate ne mordicent et liniant desup cu pena. et lac dulce e vehementer pueniens curationi huius egritudis. et qn ptransit pricipiu op3 tc vt curent cu eis q sunt sic caput piscis saliti adustu cu vio potico et fortius illo: qn necessaria e exiccatio vltia e vt sumant folia albedarugi et ponant i eis calcadis et admistrent. ¶ Et fortius h est vt sumant flos eris et sulfur citrinu adustu: et fiat ex eis linimetu cu vio aut aq ligni vitis q manat sm cobustione suam.

¶ De pruna et igne psico. C. 9.

Hec duo noia fortasse absoluta st sup oez pustula corrosiua vesicate adurete faciete accidet escara qle facit accidere pbustio et cauterium. et qnq absoluit nome ignis psici de illis sup qd e illic pustula de genere formice coestiua adurens vesicas i q est aliqd ambulans et humiditas e colerice materiei pauce nigredis: pauce putre=

factionis: et est cū pustulis plurimis alteratꝫ q̄si sit illic hūor et fetor plurie ebullitiōis et eleuatiōes. ¶Et absoluit nomen prune sup illō qd̄ denigrat locū et facit mēbrū hn̄s colorē carbōis absq̧ hūiditate: et ē plurie nigredinis submersa: et eminētia ei⁹ ē pue q̄titatꝫ lupinalis: et fortasse non erit illic pustula oīno: imo icipit i p̄mis pruna: et totū illō icipit cum pruritu sic̄ scarificatōis. ¶Ampli⁹ qñq̧ vesicat ignꝫ psic⁹ aut pruna et currit ex ea aliqd sic̄ currit a cauterizato cū cōbustiōe et ē loc⁹ cinerituꝫ coloꝫ niger: et qñq̧ ē plū he⁹: et ē iflatio vehemēs q̄ circūdat absq̧ rubedie expificata imo cū dclinatiōe ad nigredinē et illud qd̄ appropriat noīe prune est nigre radicis ignee et ē eis splēdor prune. et ignꝫ psic⁹ d̄ eis ābob⁹ eit velocioris apparitionis et mot⁹ et pruna ē tardior et pfūdior et q̄si mā ei⁹ ē mā pustuler ipetiginꝫ: sꝫ ē acutior i igne psico. ¶Et qd̄ ex eis accidit in carne ē velocioris resolutiōis et qd̄ ex eis accidit neruis ē fixi⁹ et tardioris resolutiōis et vnūqd̄q̧ ambor̄ ē d̄ colera citria adurēte p̄mixta melācolie: et pp̄ illud accidit ex eis ābob⁹ ascaria nigra et ē q̄si sit ignis psic⁹ vehemēti⁹ coleric⁹ et pruna vehemēti⁹ melācolica. ¶Et tibi q̄dē inest vt nomines vnūqd̄q̧ āborū cū itētiōe q̄ aggregat ābo pruna: deīde diuidas: et silr iest tibi vt nomies ea ābo ignē psicū pp̄ illā eādē itētionē: deīde diuidas et iest tibi vt des vnicuiq̧ itentiōi nomē et iā fecerūt totū illō: et nō est pluria differētia in eo. ¶Et qñq̧ sunt cū formice specieb⁹ et miliaris male febres vehementis caliditatis pniciose et qñq̧ accidūt ista cā pestilētie ¶Et mltoties similant flegmoni et tendūt ad nigredinē i pricipio rei et proprie in etate sua.

¶De curatione prune et ignis persici. Cap.10.

Necessaria ē flōmia vt euet sanguis coleric⁹ et qn̄ egritudo ē timorosa tūc necessariū est ipam approxiare sincopi: et fortasse est necesse et ꝓprie i prima facere scalpellationē ꝓfundā vt egrediat sanguis malus cōstrict⁹ i ea q̄ est in natura veneni et nō fiat illō qn̄ materia ē decliuis ad colerā. ¶Cura aūt localis necessaria ē vt sit sic̄ cura herisipile. Uerū nō opꝫ vt sit linimētū vehemētis infridationis sicut i herisipila qm̄ mā ad grossitiē est decliuis: et qm̄ ipa est taliter q̧ non tolerat vt redeat paruꝫ ex ea ad interiora: qm̄ mā ē venenosa. ¶Et nō lꝫ vt administrent ea q̄ sūt vehemētis stipticitatis iterū: nā illa materia est tarde resolutiōis. ¶Et nō lꝫ vt admistrent resolutiua neq̧ i pricipio rei cū apparet neq̧ apd̄ q̄etē iflatōis qm̄ addit in q̄litate materiei: imo opꝫ vt administres medicinas exiccatiuas i qb⁹ est infrigidatio et resolutio quedā cū expulsione sicut ēplastrū qd̄ fit de arnoglossa et gallis et lentib⁹ et pane plurimi furfurꝫ. nā hm̄oi panis subtilior est in subtātia sua. ¶Et ēplastra istis similia de illis q̄ scripta sūt in antidotario. et iterū galle cū aceto vini et lumē cū aceto vini. ¶Et d̄ medicinꝫ bōis i hac hora et post ipaꝫ ē vt sumant granata ace-

toka: et scindant et decoquat cū aceto donec leniant: dein terātur: et ponant sup pānū et administrent: ipsuz em cōueniēs est i oi hora et eradicat hāc egritudinē in pricipio et statu. ¶ Et qñq3 cadit i medicis hui9 spatis nux recēs et folia ei9 cū sauich et vua passa et fic9 cū vino et oleo papaueris nigri et meli9 ē vt ex olb9 fiat ēpl'm. ¶ Et d medicinis cōueniētib9 i pluribus horis sunt opiū et acatia et dragagātū sil'r et cortices gnatoz d vnoqz q̄z sumat pōd9. ȝ. j. floz3 eris. ȝ. j. semē iusqami albi et hmōi medicie nō ponūt nisi sup illd qd n̄ ē vlceratū. ¶ In illo xo qd de eo ē vlceratū ē necessariū illd qd fortit exiccet sicut medicamē ādarō et farasiō et trocisci ranudros et medicamē d keisin cū vino dulci et cū rob et aliq̄ q̄ dicta sk i curatiōe herisipile vlcerati: et formice miliar3. et op3 vt ēplastrent de sup ēplastra i die bis et i nocte semel aut bis: et nō admistres exiccatiua quātū potes: qm̄ ipsa addūt i malitia egritudis. ¶ Et op3 vt tu subuenias ei qd ꝯtinet locū et loca adustiōis cū boloar. et aceto et aq̄ et reliqs q̄ ifridāt et repcutiūt: et id qd ē ꝑpiqui9 illo ē lana ysopi ifusa i vino. ¶ Cū g̃ q̄escit iflāmatio et remanēt vlcera curent cū eis q̄ sunt sicut ēplastra de merda sengi et emplastra diabuticiariō: et cū reliqs medicinis vlcerū corrodētib9 p̄dictis i ātidotario. ¶ Et nux antiq̄ vnctuosa est conueniens igni persico in hac hora.

¶ De vesicis et inflationibus. Cap. ii.

Inflatiōes accidūt s3 duos modos: quoꝝ vn9 ē ꝑp aq̄sitatē q̄ expellit ex ebullitoē i humorib9 cū q̄ eleuat materia subito ad illd q̄ est sub cute et inuenit cutē spissiorē q̄s illd qd ē sub ea quare nō penetrat in eā imo remanet ifiatio aquosa. ¶ Et secūdus est vt sit loco aquositat3 sanguis: quare fit pus de subt9

¶ De cura inflationum. Ca. iz.

Mundificatio quidez corporis cū flebothomia et simılib9 ē s3 qd sciuisti: et administretur regimē et cibus s'm moduz qui est dictus. ¶ Et ponatur super eas in primis cu3 apparent q̄s fit sicut lentes cocte cū aqua et sicut cortices granatoruz aut cortices ramorum eorum decocti cum aqua totum illud ponatur secunduz qd scis in loco suo post decoctionē et lenitatē tepidum. ¶ Si aūt exierint vesice et volueris ipsaꝝ curationē qm̄ ille q̄ sunt in grossiore cute dolēt oz vt apiant cū acubus et currat q̄ in eis est: et q̄ de eis sunt subtiles apiunt p se. ¶ Et nō oz vt tardet: imo aperiātur etiā et expmatur q̄ est in eis cū facilitate spaulatim. Deinde si euacuant: aut vt sanent: aut vt vlcerent. et si vlcerant: curent cum emplastris q̄ fiūt de cerusa et q̄ fiūt de merdasengi et silib9: et ꝓpre qm̄ cadit in eis sicut yreos: et ēplastris herisipile qn̄ ābulat et corrodit. et formice et reliqs q̄ diximus9. ¶ Medicamē cōpositū etiam. R. merdasengi lib. j. olei veteris lib. j. et 5. arsenici lib. j. decoquant merdasengi cū oleo donec nō adhereat. deide fūdat sup ip3 arsenicū. et iteꝝ medicamētū ꝯueniēs eiq̄ d ipis accidit sup testiculos

⁊ labia et eis similia ⁊ ad vltimuꝫ supra mēbra:q̄ vehemēter indigēt exiccatiōe. ℞. colcotar ⁊ calcadis.ʒ.devnoqꝫ foliorū rose.ʒ.terāt cū aq̄ ⁊ admistrēt. ¶Et similr fim⁹ caprin⁹ cū melle. ¶Et cū cadūt escare ⁊ carnes corrupte ⁊ appet caro sana tunc curetur cura vulnez planoz. ⁊ cadere q̄dē faciūt escaras ⁊ carnem malā medicine note. ⁊ in alexādria faciūt eas caderecūherba noiata serenicis: ⁊ iterū tarbehasis: ⁊oleū de alhacuē ē bonū ad deiiciēdū eas. ¶Et ad vltimū admistratio cas⁹ escare et curatiōis residui cū curatione vulnez sanoz ē ꝯueniēs valde. ¶Medicamē bonūexptūātiq̄ꝝ q̄d q̄dā modernoꝝ ꝯcesserūt. ℞. sarcocolle ⁊aloes ⁊olibāi⁊ceruse ⁊ʒiniar oiꝫ eq̄lr ⁊quātū ētotū de bolo armeno ⁊ fiāt ex eisforme similes auellanis:sumanꝫ⁊ dissoluanꝫ cū aceto ⁊aq̄ ⁊liniaꝫ cū eis loc⁹ ponēdo epithima sup epithimadonec accidat i eoꝝ ctio vehemēs ⁊ fiat escara: ⁊ tūc aut cadet per se si fuerit sub ea hūiditas:aut ē necessariū vt radas eā ⁊ facias ip̄aꝫ cadere ⁊ n̄ cesses facere illud donec cadat totū. ¶De essere. Ca.13.

Essere ē pustula pua lata sicut vesice ⁊ad aliquātulā tēdēs rubedinē ⁊pruritū faciēs ⁊ angustiam eueniēs subito sꝫ plurimū:et accidit q̄nq꜄ vt currat ab ea hūiditas:et fortasse ē sanguinea:et sꝫ plurimū sit vehemēs in nocte ⁊eius angustia sit in ea vehemētior et ei⁹ tristitia.et cā est ei⁹ vapor calid⁹eleuat⁹ i corpe subito aut a sāguine colerico aut a flegmate bauracio. ¶Et sanguinea q̄dē est vehemētioris rubedinis etcaliditatis et vehemētioris etvelocioris apparitionis:etflegmatica est minor in oibus illis etvehementia flegmaticeē in nocte plusq꜄ vehementia sāguinee. ¶Et cū essere iuadit locū āplū tūc si n̄ fiat flobothomia timeꝫ febris tertiāa. Et opꝫ vt fiatflobothomia ispatio q̄d est inter illud et inter statum.

¶De cura essere. Ca.14.

SI sāguis fuerit vincēs tūc oportebit vt in p̄mis pueniat ad flobothomiā:deide ꝯseq̄nteradhibeaꝫ solutiuū colere si tolerauerit virt⁹ q̄d si ⁊sicut fit de duab⁹ partib⁹ myrabolāoꝝ ⁊ ptevna hie.cui⁹ potio sit.ʒ.iij. in sirupo acetoso:et seda eā cū eis q̄ sunt sicut tamaridi et aq̄ duoꝝ granatorū cū corticibus suꝭ. Aut aq̄ granati acetosi cū cortice suo et ifusiōechrisomilorū:et aq̄ lactis acetosi et trocisci de spodiocāphorati cūaqua granatoꝝ.et dare i potu aquā calidā i die multoties ē ex eis q̄ꝓferūt ei ⁊ linire nāꝫ habētis eā. ¶Et de eis q̄ sedant eaꝫ est ifusio sumachcolata de q̄ sumātur.ʒ.iij. ¶Et ex cibis tabsil. et acetū cū oleo d̄ amigdalis et sisamio ⁊oleo cūaq̄vue acerbe et lacte acetoso. ¶Siaūt hūorfuerit barauchi⁹ euacueꝫ corp⁹ cū myrabolanis et cū turbith d̄ q̄ sit quātū ēmedietas myrabolanoꝝ:et sit potio ei⁹.ʒ.iij. ¶Et d̄tur ifirmo de nuce cupressi hūida.vn.ſ.cū aloes.ʒ.ſ. ¶Et sūaꝫ croc⁹ hortulan⁹. teraꝫ et cōcutiaꝫ cū aceto et sumanꝫ in potu ¶Aut deꝫ i potu aq̄ magre aut aq̄vicei noui. ¶Et ad flegmaticā sumāꝫ cubebe.ʒ.ſ.cū trib⁹.ʒ.

zuccari et pōdere.ʒ.iij. seminis agnicasti in lacte dulci. ¶Et de eo qḋ est exptum ⁊ cōuenit in oī spē est illḋ calamēti.ʒ.ij. spodij ʒ.ij.ros.rubeaꝝ.ʒ.s. cāphore kirat.j.detur in potu cū aqua granati acetosi:aut sumatur in potu sauia cum est ieiunus.

¶De estiomeno ⁊ drīa inter cācrenas ⁊ aschachilos. Cap.15.

Sermo de his reb⁹ est ꝓportionalis q̄dāmō ſmoni de reb⁹ quaꝝ rememoratio p̄cessit. ¶Dico ꝙ ꝙ mēbro accidit corruptio et putrefactio pp cām corrūpētē ꝯplexionē ei⁹ et spm̄ alalē q̄ ē i ipso. Aut pp alid ꝓhibēs peruenire ad ipm:aut pp aliq̄d ꝯgregās vtrasq; intētiōes sicut venena calida ⁊ frida et ea q̄ cū sua substātia sunt ꝯria spiritui alali:et sicut apa et pustule ⁊ vlcera mala ambulatiua venenose substantie.⁊ ea in q̄bus errat sicut errat in effundēdo oleū in vlcerib⁹ ꝓfundis quare putrefit caro: et cū infridatione vehemēti sup apata calida:q̄re corrūpit ꝯplexio q̄ est in ipo.¶Prohibēs āt eū puenire ad ipz aut aggregās vtrāq; itētionē: ꝓhibēs q̄dē ē oppilatio:⁊ illa oppilatio aut est accñtalis ꝑmitiua sicut ꝯstrictio q̄rūdā morboꝝ in radice sua fortis. Nā illa qñ perseuerat corrūpit membrū pp retētionē spūs aīalis ab eo:aut retētionē virtutis sparse sup spm̄ aīalē q̄ ē i ipo q̄ expādit ex corde ⁊ aīa q̄re corrūpit cōplo ei⁹ et morit. ¶Et qñq; fit ꝓpter oppilationē corpalē sicut apa calidū malum firū magnū grosse materie oppilās meat⁹ ⁊ introitū anhelitū q̄ idiget spūs aīalis ⁊ hoc cū h̄ qḋ retinet ēt corrūpit ꝯplōnē. ¶Et qḋ de hoc est i p̄ncipio et nō corrūpit cū eo sensus ei⁹ cui ē sensus noiat cācrena ⁊ ꝓpe qḋ ē flegmōides i p̄ncipio. ¶Et qḋ ita ꝯfirmat:ē vt destruat sensus ei⁹ cui ē sensus:⁊ illḋ est vt destruat caro:⁊ qḋ ipam seq̄t ⁊ vsq; ad os siue sit icipiēs:aut succedēs apati noiat schachilos. ¶Et qñq; cancrene fiunt aschachilos imo sūt via ad ipa: et totū h̄ accidit in carne et accidit in osse. Et cū eius corruptio incipit perambalare in mēbro et apat qḋ ē in circuitu corrupti et fortasse puenit ad corruptionē:tunc dr̄ totū accidens estiomenus: et dr̄ dispositio partis mēbri que iā putrefacta est:et nisi esset ꝓpter grossitudinem materiei sue nō adhereret:sed expelleretur.

¶De cura. Ca.16.

De cācrenis q̄dē dū in principio ꝑseuerat spatur ꝙ sanet. Cū aūt ꝯfirmat corruptio i carne:tunc necessariū est accipe totū corpus ipsi⁹. ¶Cū ergo vides mēbri colorem alterari:et ē i via putrefactiōis:tūc oz vt succurras liniēdo ipz cū eo qḋ ꝓhibeat putrefactionē sicut ē bolū armenū et t̄ra sigillata cū aceto ¶Si aūt illud nō vz nō inuenis excusationē qñ scalpellationem ꝓfūdā facias diuersoꝝ modorū i locis et ponas sanguisugas et flōmes venas ꝓximas et ꝑuas vt accipiatur sanguis malus cū cautela ei⁹ qḋ circūdat locū sic cū epithimatib⁹ p̄dictis ⁊ pōat sup ipz locū scalpellatū qḋ ꝓhibeat putredinē et sit ei ꝯtinz de illis q̄bus inest ꝓfundatio fortior sicut farina horobi cū syrupo acetoso aut cū farina fabarū ⁊ ꝓpe ꝑmixta cū sale. ¶Et de il

lis q̄ desup liniūtur est alla ꝛ se mēvrtice etiā et aristologia ro. et succ⁹ folioꝝ acori d. vnoquoqꝫ sumat pars.j.floris eris pars.5. terat cū aqua donec fiat s̄ꝫ spissitudinē mellis:ꝛ lini cū eo vuln⁹ ꝛ i circuitu ei⁹. ¶ Et de medicinis ꝓhibētib⁹ corrosionē ē vt sumātur floris eris:ꝛ mellis ꝛ alūinis equales partes et liniāt cū eis: ꝓhibet eī et facit cader̄ illō qd̄ est putrefactū et fluat illō qd̄ se q̄tur. ¶ Si aūt ꝑtrāsit dispō dispositionē apātis ꝛ dispōnē corruptōis coloris ei⁹ ꝛ icipit pueni re i mollitiē et hūectat parūp: tūc hec ē iceptio ei⁹ in putrefactiōe: quare opꝫ vt puluerizetur sup ipꝫ aristologia rotūda ꝛ galle equali mēsura accepte donec desiccetur: et silr̄ dragātū iterū et colcotar sūt bōa ꝓpe cū aceto et folia nucis et silr̄ cucumeris asi.āt succ⁹ ei⁹ epithimādo. Qd̄ si ps carnis icipit corrūpi icide eā aut fac eā cadere cū eis q̄ sūt sicut trocisci audara: carō ꝛ forti⁹ eis calcadicō. Cūqꝫ feceris cedere ordinē vnū succurr̄ cū butyro ponēdo desup: deide fac cadere scdo dōec pueniat ad cutē sanā et dragātū rubeū ē pulverizatō bona sup mollitiē ꝛ putrefactionē. Et cum apparet putrefactio nō expellas cū icisiōe ꝛ ꝯsūptiōe qm̄ magnificatur maluꝫ. Et qm̄ magnificat apa i circuitu putre facti tūc laudatū ē ei sauich cū succo iusquiami albi. Ueꝝ apd̄ me nō est bonum ei: imo opꝫ vt hmōi administret sup locū sanū vt ꝓhibeat ab ipso et repellat. ¶ Et scū icidītur mēbrū ꝙ putrefactū est: tūc opꝫ vt cauterizetur illud ꝙ ꝯtinet ipm̄ cuꝫ igne: qm̄ illud est cū cautela aut cū medicinis cauterizātib⁹ adurētib⁹ et ꝓprie i mēbris facile suscipiētibus putrefactionē ꝓpter caliditatē suā: ꝛ quia supfluitates calide approximāt eis sicut sunt testiculi ꝛ anus.

¶ Hec est ergo quātitas quā dixim⁹ hic: et tu quidē inuenies i sermone nostro qui est de vlceribus putrefactis qd̄ opꝫ te addere huic capitulo.

¶ De althohoin. Ca.17.

Antiq̄ssimi antiquoꝝ nolauerūt eū noīe ꝙ translatū est in arabico althohoin oēapa existēs in mēbris glādinose carnis aut alibi. ¶ Et sensibilia q̄dē sunt sicut caro glādosa que est i maxilla et origine lingue: ꝛ illa q̄ sensuꝫ nō habēt sunt sicut caro glādosa q̄ est i māmilla in subascellis et iguinib⁹ et eis silibus. Deide dictū est post hoc ei ꝙ est cū hoc apa calidū perdēs deide dictū est apatio pniciosa ꝓpter ꝯuersionē materiei ei⁹ ad substātiā venenosam ꝙ corrumpit mēbrū ꝛ alterat colorē ei⁹ ꝙ sequit ipsam et quandoqꝫ resudat sanguinē et virtus ꝛ similia illis et adducit qualitatē malā ad cor ex via arteriaꝝ: quare accidūt vomitus et pulsus cordis et sincopis: et quādo ei⁹ accidētia sūt vehementia iterficit. Et videtur ꝙ pmi nominabāt hoc postremū carmata. ꝛ est necessarium vt sit deteri⁹ eorū illud ꝙ accidit s̄m plurimū in subascellis et inguinib⁹ et post aurē propter vicinitatē eius ad membra que sunt vehemētius principalia. ¶ Et salui⁹ althoboin mortalium est illud quod ē rubeū deinde citrinū: ꝛ ex eo ꝙ adnigredinē ē decliue n̄ euadit ali-

quis. ¶Et althoboin q̄dē multi plicant in pestilētijs z in regiōe pestilētiali: z inueniunt nomina greca rerū que assimilant altho hoi sicut tursios z carmata z car machile et furios. Verū apud nos nō est magna distictio inter eorum nominationē.

¶De cura. Ca. 18.

Euacuatio q̄dē cū flōmia z cum eo ꝙ tolerat hora aut ꝙ sit necessariū ex eis q̄ educūt humorē putrefactū est necessaria: deinde opȝ vt reuertaris ad cor cū defensiōe ei⁹ et ꝯfortatiōe ipsi⁹ cum eis in quib⁹ sint ifrigi datio z odoramētū sicut acetosi tus citri z miue z rob pomorū z cydonioꝝ: et sicut ḡnata aceto savalō z olfact⁹ sicut rosaꝝ: z cā phore et sādali. Et cib⁹ sit sicut lētes cū aceto: z sicut cib⁹ cū ace to valde acetosus fact⁹ ex carni bus althaugi et hedoꝝ. ¶Et oȝ vt rorek māsio ifirmi cuȝ aceto pk̄o z folijs salicis z vio. et ro. z nenufare z silib⁹. Et ponant su per cor epithiata ifrigidātia cō fortātia ex eis q̄ cognoscunt de medicinis habētiū pulsū cordis calm z hn̄tiū pestilētiā et ad vl timū regant regimie hn̄tiū aerē pestilētialē. Althoho ilƀo ipȝ et ꝙ currit cursu ei⁹ de eis q̄ noiata sūt: curet in p̄ncipio cū eis q̄ ꝯstringūt et ifrigidāt cū spōgia ifusa in aq̄ et aceto aut i olo ro. aut olo de pomis et arbore ma sticis: aut olo de myrto: ista fiūt i p̄ncipio. In statu ƀo curet cū scalpellatiōe si pol̄e est: z fiat vt currat qd̄ ast in ipso: z nō dimit tat vt brunū fiat qm̄ addit vene nositas ei⁹: z si idiget vētosis sa gētib⁹ cū subtilitate fiat: z i illo ꝙ hȝ substātiam exiture opȝ vt administret apud statū ei⁹: aut circa statū ei⁹ cū aptiōe. ¶Et qn̄ est illic feb. tardabis cū ifrigida tiōe ne r̄ducas cū ea materiā re tro. ¶Et aptio q̄dē sit cū eis q̄ sunt sicut embroca cū aq̄ camo mille et aneti et reliquoꝝ apiē tiū subtiliū q̄ dicem⁹ i ca. vulne rum. Dixerūt Carmana autē z Sesiros. Cōfert empl̄z de capil lovenerꝫ z attriplice z volubili z radice euisci cū pauca gūma pi ni et melle cū vino aut glutē cū gūma pini et ceratū: aut sordes aluearioꝝ apū et lupini infusi i aceto aut radix cucumerꝫ asini ni cū glutio alboti ant nitrū cū ficub⁹: aut cum fermēto.

¶De apātibus accidētibus in glandulis. Ca. 19.

Apostemata glādosa q̄ nō accedūt via atā guarūq̄nq̧ accidūt i loco aliq̄ casu i crisib⁹ et q̄nq̧ cadūt casu expulsionis a mēbris radicalib⁹: et fortasse at trahūt ea vlcera: z apāta alia su p extrema ad q̄ currūt materie ivūs q̄rū icedūt carnes ille: q̄re iuoluūt cū eis sicut accidit igui ni z subascelle ex apātiōe ābori eo q̄ hȝ scablē aut vlcera sup pe des z man⁹. Et q̄nq̧ sūt cū reple tiōe corporis: et q̄nq̧ nō ē i cor pore pk̄ia repletio: et eoꝝ cura ē diuersa a cura apātū alioꝝ i p̄n cipio cū expulsiōe: z nō admini strat in eis illud: imo enō p flō miā: et solonē vētrꝫ est illō qd̄ est necessariū. ¶Curatio ƀo alia p lōget i eis si pol̄e ē donec decla ret dispositio. Nā si fuerit ſȝ se mitā crisis aut ſȝ semitā expul siōis ex mēbro p̄ncipali: tūc non oȝ vt p̄hibeat oino: imo trahat ad mēbrū q̄cunq̧ attractiōe est pol̄e ex. Et cū vitiosis: Si aūt fue

rit ppter multitudinē repletionis tūc euō est radix: et minoratio cibi et subtiliatio. et nō admistres expulsiua: imo mollificatiua ita tn̄ vt si admistres mollificatiua iter absq; euōne: fortasse eīn eueniet illō sup mēbrū cū attractōe materiei pl'ie: imo qn̄ admistras mollificatiua eua cua cū hoc: ₇ trahe mā ad diuersu: tioꝛ eīn i expulsiuis est reditus materiei a dviscera ₇ ad mēbra pncipalia: ₇ tioꝛ i mollificatiuis ē attractio materiei pl'ie. ₇ euō ₇ ōcliatio materiei securāt ex nocumēto mollificātiū. ¶Et qn̄ doloꝛ fit vehemēs: tūc necessariū est vt sedes ipm cū eis q̄ sūt sicut lana ifusa i oł'o cał'o: deide adō i eo sal i fine ei⁹ donec sedetur doloꝛ stati ₇ in pmis fortasse addit i doloꝛe. ¶Et qn̄ coꝛp⁹ est mūdū aut mūdificasti ipz tūc resolue ₇ nō cures. et qn̄q; vz i resoluēdo illud ꝙ est sicut farina tritici et salui⁹ illa ē faria oꝛdei ₇ foꝛtasse magnificat p resoł'onē foꝛtē apa: q̄r ñ admistret nisi qn̄ est necessaria ₇ pulsio ex mēbris pncipalib⁹ ₇ attractio materiei ab eis ad apa timēdo sup illa pncipalia. ¶Et multoties q̄dē sanat ea i pncipio oleū calefactū ꝙ effūdit solū. Uerū qn̄ apa est i quātitate ₇ substātia sua molle i mēbro nobili: sicut māmilla et testiculo ₇ ñ timet ex phibitiōe ei⁹ nocumētū tūc phibe ₇ repelle: sed qn̄ sentis declinationē ad duritiē tūc lini vbicūq; sit.

¶De exituris calidis Ca. 20.

Exitura est sūma dubelletq̄ collectōez faciūt ex apatib⁹ calidis q̄ si nomē aldubellati cadat sup oē apa vlceratū i iteriore cui⁹ loc⁹ est ad quē effūdit mā aliq̄ ₇ remanet i eo q̄cūq; mā sit. ¶Et exitura qn̄ ē ex hac sua dispōne cał'a tunc aggregat mā et qn̄q; icipit apa cał'm sicut est cū aggregatōe ₇ soł'one ꝯtinuitat; intrisece: ₇ qn̄q; nō icipit ita imo icipit i iceptiōe apatū calidoꝛū sanoꝝ: deide ꝯuertit eē ei⁹ apō statū ei⁹ vt icipiat i aggregatione. et nos i posterioꝛib⁹ differim⁹ s'monē ō dubellet frigidis q̄ cōpꝛehendūt hūoꝛes viscosos ₇ gypseos ₇ lapideos ₇ harenosos ₇ capillares ₇ alios: lz sint q̄dā q̄ appꝛopꝛiāt noīe aldubellet illud i q̄ sūt hūoꝛes illi⁹ generis. ¶Uerū nos loq̄mur nūc ō eo ꝙ aggregat materiā: hoc eīn si icipit exitura ppter mā z quā expellit natura: ₇ nō est poł'e vt penetret cutē: neq; ēt supficiē carnis: imo sepat ei⁹ ꝯtinuitatē p grossitiē suā separatōe apparēte tūc q̄escit i vacuitate ei⁹ qō separat s'z pl'z: q̄re apparet ei caput acutū ₇ ppe si fuerit mā acuta. Iste ḡ exiture incipiūt ₇ aggregāt; saniē: deide maturat sanies: postea rūpit ₇ foꝛtasse idiget ꝯfoꝛtatiōe in maturatiōe ₇ eruptiōe: ₇ foꝛtasse nō indiget. ¶Et quāto pl⁹ est exitura vehemētioꝛis eleuatiōis ₇ acutioꝛis capit; ₇ rubedinis est hūoꝛ attract⁹ vehemētioꝛis caliditat; ₇ est velocioꝛis maturitat; ₇ resoł'onis ₇ eruptionis ₇ ppe eminēs pcedēs extra pinealis. Que aūt est cū diuersitate lata pfūda pauce rubedin; est grosse materiei mala ōclinis ad iterioꝛa pauci doloꝛ; grauis mot⁹. et deterioꝛ illa est cui⁹ eruptio ē ad iterioꝛa ₇ coꝛrūpit illud sup ꝙ vadit: ₇ est de ea q̄ expellit ad vtrūq; lat⁹. Et laudabilioꝛ eruptio ei⁹ est ad vētriculū

ꝓpriū mēbro cui ē via currēs ad
exteriora sicut exitura stōachi:
vt ei erūpat ad exteriora eius ꝛ
ipi⁹ ꝯcauitatē meli⁹ ē ꝙ erūpat
ad exteriora ei⁹ ꝛ ad ventriculū
ꝯtinētē mirach: sic eruptio ei⁹ q̇
ī cerebro ad duos vētriclos āte
riores laudabilior ē: qm̄ ābob⁹
sūt meat⁹ sicut nasus ꝛ nares. Et
qn̄ rūpit ad spatiū ꝯtinēs cere-
brū: aut ad vētriculū posteriorē
ñ iuenit meatū ad exṫiora ꝛ no-
cet nocumēto vehemēti. et nō ē
oē mēbrū ꝯueniēs ad hoc vt eue
niat i ipo exitura: i iūctur ei mi
norat egressio exitur: qm̄ in eis
sūt hūores mucilagiosi et loca
eoꝝ āpla ñ suffocātia māz neq̃
retinētia egressiōez putridi. qđ
si egrediat illic exitura erit ꝑꝑ
rē maximā. ꝛ deterior exituraꝝ
ꝛ malignior eaꝝ ē q̄ egredit suꝑ
extrēitates lacertoꝝ ꝛ ꝓꝑe lacer
to ꝛ pluriū neruoꝝ. Et exiture q̇-
dē diuersificant ꝑꝑ spaciū matu
ratiōis saniei sue ꝫ hūorē i sub
tilitate ꝛ grossitudie sua ꝛ ꝯple
xionē i calore ꝛ frigore ei⁹ ꝛ eq̄li
tate ei⁹ ꝛ ꝫ tp̄s ꝛ etatē ꝛ sbaz mē-
bri. et ñ ꝯtigit ne maturet exitu
ra ꝛ ne ꝯuertat ꝙ i ea ē i pus nisi
ꝑꝑ paruitatē caloris inati i mē-
bro aut ꝑꝑ grossitudinē sbie q̄ ē
materiei. ¶ Et qñq̃ cōtingit ex
hoc vt fiat sanies i iteriore ꝑte
sui ꝛ ñ appeat sēsui ꝑꝑ ꝓfūdita
tē puris ꝛ grossitudinez ei⁹ qđ ē
suꝑ ip̄z ꝛ stat suꝑ maturitatē sa
niei velocit: ꝛ qñq̃ nō stat ꝫ sub
stātiā suā i grossitudie: ꝙ si ma
turat ꝛ sbtiliat: lenit sbstātia ei⁹
velocit: ꝛ ꝫ ꝙ ē đ carne. ista plu-
rima ꝛ pauca ꝑꝑ causas exiture
ꝛ casus ad saniē ꝑꝑ repletionē ꝛ
mltitudinē materiei ꝛ corruptō
nez ei⁹. Et cause ei⁹ sūt nauseati

ua satietas ꝛ exercitia mala ꝛ e-
gritudies q̄ ñ faciūt crisiz cū euō
ne apparēte ꝛ nocumēta alia ex
angustijs ꝛ solicitudinib⁹ corrū
pētib⁹ sāguinē. ¶ Et đ exitur q̇-
dē ē spēs q̄ noiat turmusios ꝛ est
exitura q̄ rūpit ꝛ ꝙ ē sub ea ē sile
carni bōe deide apparet ab ipa
sanies alia. et đ exitur ē spēs q̄
noiat alber ꝛ ē exitura vasalijs
rotūda ꝛ rubea ꝙ q̇ hꝫ ꝫ pluri-
mū nō expoliat a febre: ꝛ ei⁹ euē
tus ꝫ plurimū est i capite: ꝛ qn̄
q̃ accidit in alijs locis.

¶ De significatiōe ꝙ apostema fit exitura. Ca. 21.

Cum videris pulsationē plu
rimā aut duritiē ꝓlōgatā
ꝛ caliditatē: tūc existimaꝙ apa ē
in via vt fiat exitura.

¶ De significatōe maturatiōis et eius signo. Ca. 22.

Cum videris lenitatē quūdā
et sedationem doloris: tūc
scias ꝙ est in via maturatiōis.

¶ De iudicijs saniei. Ca. 23.

Sanies laudabilis ē illa q̄ ē
alba lenis cui ñ ē dolor hor
ribilis ꝛ i q̄ nō opata est nisi ca-
liditas inata: lꝫ ñ sit excusatio a
cōitate extnee. et nō addit eis le
nitas nisi vt sciat ꝙ ipa est ꝑpa
rata pati a virtute digestiua: ꝛ ñ
diuersificat ei⁹ ꝑparatō i obediē
tie ꝛ obediētie. et opꝫ ne sit ei o-
dior vehemēt horribilitatis vt
lōgiq̇or a putrefactiōe. Dixerūt
ꝛ req̇rit ex ea alba: qm̄ color mē
broꝝ radicaliū est alb⁹ ꝛ nō assi-
milat eā nisi nā potēs suꝑ eā. et
sanies mala ē fetida sigñans pu
trefactionē q̄ ē ꝯ̄ria maturatiōi
ꝛ sigat dñiū caliditatis extnee.
et qn̄ egrediunt sanies diuersa
rū partiū ꝯueniētiū coloꝝ ꝛ sub
stātiaꝝ est ēt đ gñe diuerso. a bo

na: ꝛ necesse ē oi saniei vt faciat euenire in corpe putrefactionez aut maturitatē aut diminutionē aut alteratur cū modo alio.

¶De significatione exiture vel maturatiōis intrinsece. Cap.24.

Quādo accidit apa calīm in visceribus ꝛ accidūt horripilatiões ꝛ febres ꝛ nō ē ei odor et fit dolor ꝛ vehementior et est horripilatio in primis lōgioris spatij: deinde nō cessat abbreuiari spatiū eius ꝛ addit grauitas apatis: tūc scias ꝙ apa fit exitura ꝛ ꝙ puenit ad collectionē sui ¶Et nō fiūt dolores isti in pncipio vehementiores: ꝛ q̄to plus approximat stat⁹ minorant nisi q̄n eruptio fit in principio: et solutio cōtinuitatis ꝛ dolor ,puenit ex ea: ꝛ q̄n colligitur ꝛ q̄n fit materia sanies q̄escit etiā calefactio fortis ꝛ inflāmatio quare quiescit febris eueniens per cōmunitatē cordis: ꝛ scias ꝙ duricies pulsus est testimonium magnū. ¶Et q̄n apparet signū exiture aldubellati invisceribus ꝛ nō induratur pulsus nō iudices penitus ꝙ sit exitura interior. In hmōi em̄ fortasse nō erit in visceribus: imo i siphac qd ꝯtiet viscera: ꝛ tu q̄e iā sentis lat⁹ in quo est exitura per grauitatē que pēdet ex eo: et per dolorem.

¶De significatione maturationis intrinsece. Cap.25.

Quando accidūt sigtiones exiture intrinsece: deiñ q̄escunt accñtia que sunt ex febre: horripilatiōe ꝛ doloris sedatione cōpleta ꝛ remanet grauitas: tunc scias ꝙ sanies iam ꝯfirmata est: et maturatio adest.

¶De sigtiōe ,ppinquitatis eruptionis intrinsece. Cap.26.

Quādo redeūt dolores ꝛ fiunt pūctiōes ꝛ mordicatio ꝛ grauitas fitvehemētior ꝛ simílant fe. tūc eruptio iā appropinquat. ¶Cum ergo accidit rigor subito ꝛ sedant grauitas et dolor: tūc iā eruptio fctā est: ꝛ ,ppe q̄n apparet sanies eñata mordicās illd qd ptrāsit: ꝛ ē necessariū vt sit arefactio ꝟtutis ꝛ debilitas arefaciēs. ꝛ q̄n exiture itrinsece fit eruptio subita ꝛ egredit res plima: tūc fortasse accidunt pulsus cordis sincopis mala. et fortasse accidit mors pp resolutionē ꝟtutꝫ: ꝛ fortasse accidit vomitus ꝛ vētris solū. ꝛ fortasse accidit sputū saniei plime subito q̄n exitura ē i pectore ꝛ fortasse accidit ,pfocatio q̄n crumpit ad pect⁹ res pluria subito. ¶De curōne exiturarꝫ appentiū. Ca.27.

Euacuatiōes q̄dēr ea q̄bus medicant apa in pncipijs suis nisi timeat redit⁹ materiei ad mēbrū nobile sicut declarauimus: ꝛ in hoc errāt stolidi: sunt res in q̄b⁹ cōicāt exitura cala et apata cala que nō sunt exiture. ¶Illud ꝟo qd ei appropriat de regimine ē resolū ei⁹ qd aggregatū est in ea. ¶Et illud est s̄m duos modos regiminis. Quorꝫ vn⁹ erit regimē currēs s̄m rectitudinē cū egritudo nō egredit ab eo qd ꝯsuetū est plīn: ꝛ ē vt ingeniet i maturatiōe māeivt fiat sanies ꝛ i eruptiōe ei⁹ p⁹ illd: ꝛ vt tu obs̄ues ꝟtutē ꝛ ꝯserues eā ne ,psternāt eā dolor ꝛ eruptio subito plres ei hoiꝫ mortui sūt sincopizādo ex arefactiōe ꝟtutꝫ imo opꝫvt obseruet eā medicus q̄r ꝯfortet ꝟtutē ꝛ conseruet eā cū eo qd scis: q̄re opꝫvt cibet patiēs dubellati cibis bonis mini

si sit exitura i visceribus qm̄ tūc opȝ necessario vt subtilietꝛ cib⁹. ¶Et scđs est regimē egrediēs a rectitudine pp necessitate dispo nis ꝛ ē qm̄ qn̄ egritudo ē magna ꝛ exitura ptrāsiens in magnitu die sua illđ qđ cōsutū est ꝛ timetꝛ festinatio rei in expectatiōe ma turatiōis i ea ꝛ scitꝛ ꝙ ꝟt⁹ n̄ suffi cit i maturatōe illi⁹ toti⁹: ꝛ si ad ministratꝛ maturatiua pducet il lud ad vestigiū imaturatōis tūc necessaria ē pforatio cū cautela ne ferrū tāgat illđ qđ seqꝛ exitu rā de mēbris mobilib⁹ i tactu q̄ rū a ferro ē timor: ꝛ illđ ē cū sēse ris ꝙ materia talis ē grossitiei ꝙ nō maturabitꝛ: ꝛ calor inat⁹ in mēbro tāte ē puitatꝭ ꝙ n̄ matu rabitꝛ aut timueris ꝙ ipa pp suā abbreuiationē talꝛ ē ꝙ alterabitꝛ alteratiōe n̄ maturatiōis ꝟe aut exitura ē ppe iūcturas ꝛ mēbra pncipalia qre timetꝛ ꝙ ipa corru pat ea. Et si fiducia habetꝛ i me dicinis faciētib⁹ inuiscationē et maturatiōib⁹ nō elōgabit quin inuiscātia phibeāt penetrare in spiratiōē in spatiū ꝛ maturati ua moueant caliditatē debilē: ꝛ totū illđ iuuat ad putrefactiōeȝ mēbri. Jn hmōi ergo est necessa ria icisio pfunda ꝛ pforatio dis rūpens: deinde sequantꝛ illđ me dicine q̄ sunt i vltimo resolutio nis et exiccationis. ¶Et opȝ vt sint pforatio ꝛ sectio icedēs i lō gitudinē villoꝝ neruoꝝ membri nisi sit volūtas vt destruatꝛ opa tio illi⁹ mēbri timēdo casū spas mi tūc em̄ incide illos in latitu die ꝛ sanabis ab eo qđ timebas ¶Et plm̄ q̄dē lōgitudis villorū est cū lōgitudie corpis nisi i mē bris appropriatis: ꝛ silr inuenis plm̄ lōgitudis villoꝝ cū plimo ligature ꝛ rugaꝝ nisi in mēbris appropriatis sicut i frōte. ꝛ opȝ vt nō approxiet pforato neqȝ se cto aq̄ neqȝ oleū neqȝ aliqđ in q̄ sit pingue. ꝛ si non est excusatio quin lauetꝛ tūc fiat cū aq̄ ꝛ melle aut aqua cū vino aut cū aceto. Qđ si vehemētiora fiāt apata et inflatio post pforationē vaporetꝛ cū lētibus: ꝛ si nō fuerit illud ne cessariū administratio icarnati ua et ēpla. ¶Et scias ꝙ hec per foratio est gn̄atiua ꝟ⁹ ꝛ sordities ei ꝛ fistularū: veꝝ cū nō inuenis excusationē tūc nō est ingeniuȝ aliđ. ¶Et loca ꝯuenientiora ad expectādū vt i eis maturet: sunt loca carnosa paucoꝝ neruorū ꝛ venaꝝ. ¶Et scias ꝙ pinales ele uate acutoꝝ capituū paꝝ indi gēt perforatione neqȝ an̄ matu rationem neqȝ post ipsam.

¶De regimine maturationis ꝛ ingenio ad faciendū pus in exi turis apparentibus. Cap. 28.

Medicinaꝝ maturatiuaꝝ ca liditas opȝ vt sit ꝑria cali ditati corpis ꝛ sit ei⁹ luiscatio q̄ dā. ¶De illis sūt i pmis gradi b⁹ ēbroca cū aq̄ tepida ꝛ ēplatio cū faria tritici aut ordei. ꝛ triti cū masticatū ē meli⁹ i hꝫ ꝛ panis cū pice aut cera: ꝛ croc⁹ ꝛ puluis olibani et pix cum oleo rosꝛ. aut adeps porci: aut emplm̄ de mal uauisco et semine lini. Et iteruȝ emplꝛ de ficub⁹ siccis dulcibus grossis piguib⁹ solis: aut cū fari na ordei iteꝝ: et ꝓprie si ponatꝛ i ea ysop⁹ et origanū syluestre āt aggregetꝛ cū aq̄ in qua decoquā tur cū pauco sale nō superfluo. ¶Et qn̄ ponitꝛ in eo adeps aut oleū aut fortius illo due partes glutinis alboti. ¶Et medicine cōposite ex vuis passis et stora

ce z galbano z myrrha z lauda no z resina z butyro z mastice z ysopo hūida z radice cucumeris asi. z radice sanguinis ora. ¶Et emplm Ga. cū oleo de kerua absq cera z proprie qn̄ solui tur hoc emplm in oleo. ¶Et silr emplm didimos z empla basilicon. ¶Et de bonis in hoc ē medicamē de lapide marchasite cū ammōiaco qd desup pōatur do nec cadat per se.

¶De regimine exiturarū quando mature sunt. Cap. 29.

Cum iuenis exiturā grosse carnis z cutis cū maturatiōe cui⁹ nō sperat ipsi⁹ eruptio: z sunt illic vene z chorde z neruī: tūc opz vt pfores: qm̄ si dimiseris saniē corrūpet z corrūpet z corrodet venas z villos neruoꝝ z illō q̄dē vehemēti⁹ erit cū fuerit ppe iūcturas. ¶Et tu q̄dē q̄re cū tua pforatiōe locū sanici z sis solicit⁹ vt cadat porta pforatiōis inferi⁹ nisi vbi nō est poſſe: z si illō qd est sup exiturā fuerit grossū z secueris tūc seca portā tm̄ qm̄ adherebit grossum cū eo qd ē p⁹ ipz. z si fuerit extenuatū tūc seca totum eius i lōgū. ¶Et scias ꝙ loc⁹ i q̄ ē sanies ōclat p tactū: z qn̄ tāgit cū digito pprie z tu obserua cū digitꝫ alijs saltē alteri⁹ man⁹ an expellat aliq̄d ex christi. ¶Et loc⁹ q̄dē saniei apparet ex declinatiōe coloris ad albedinē z dū nō ē matura ē declinis ad rubedinē. z qn̄q3 ē loc⁹ saniei decliuis ad rubedinē z citrinitatē cū sanies n̄ ē bōa z substātare i tactu absq visu: verūtn̄ visus ē adiuuās. ¶Opz ḡ vt in sectōe ꝯseq̄ris lineas naturales ligature: nisi q̄ sunt apd sumē vel apd necessitatē z i mēbris diuersificātib⁹ situ villoꝝ i lōgitudie sua loco ligature. Nā si tu secutus fueris illō i pforatiōe exiturē q̄ ē sup frōtē. s. ligaturā cadet cutis frōtis sup facie: imo opz vt tu diuersifices ligaturā. In eis ḡo q̄ sūt sicut igsina ozvtvadas cū ligatura i latitudie cutꝫ. z cū tu pforaueris exiturā z extraxeris qd in ea ē: tūc necessariū ē vt tu succurras ad ꝯglutinādū cutē cū carne vt n̄ rūpat z idurescat z fiat tal ꝙ n̄ ꝯglutinet q̄re fiat sin⁹ q̄ n̄ eēt ipleri z redeat silr is exiture prime. z q̄ties mūdificaueris nō moret: iteꝝ q̄n ipleat z fiat i ꝓitate de gn̄e fistulaꝝ z an̄ q̄ facias ipā3 ꝯglutinari i hora oz vt mūdes eā: z si tibi necessariū fuerit vt iipa itromittas radiū sup cui⁹ caput sit pann⁹ asp cū q̄ mūdifices ipā3 z frices dei de fac ipam adherere z cōsues eā cū ligatura s3 qd dicem⁹ d ligaturis cauernaꝝ z vlceꝝ ꝓfundoꝝ erit ꝯueniēs valde. et oz vt tu obsues i pforatione illud qd diximus de ꝯdōnib⁹: dein pfora in loco maturiore: pte lōgiore a venis arterijs z chordis. Inq̄t ali l⁹. Si exitura fuerit i capite tūc sectio ei⁹ sit sectio eq̄lis z sit cū radice natiuitatis piloꝝ ne sit trāsuersa i ea vt coopiāt eā pili et nō oñdat cū sanabit. Dixit. et q̄n est loc⁹ ei⁹ occult⁹ tūc ei⁹ pforatio fit lata z si acciderit i naso pforabim⁹ eā eq̄lē cū ꝗtitate lōgitudis nasi z si fuerit ppe ocl'z pforabim⁹ eā pforatōe silī capiti lūe noue z faciem⁹ tortuositatē iferi⁹. Si āt acciderit i mādibulis secabim⁹ eā eq̄li sectiōe: qm̄ ꝯpositio hui⁹ loci ē eq̄lis z scit illud ex corpib⁹ senū. Post aures ḡo pforam⁹ illud eq̄lr. Brachia

aut cubitos ꝛ man⁹ ꝛ digitos ꝛ l guina oia pforam⁹ in lõgitudie. ¶ Inqt ꝛ si fuerit ꝑpe coxas perforabim⁹ eã pforatiõe rotũda: ꝛ pforatio qdẽ rotũda est q̃ apphẽdit cũ apphẽsiõe sua i lõgitudie corpis aliqd de latitudine eius ¶ Inqt. Qm̃ cũ loc⁹ iste nõ pforatur rotũde poẽ ẽ vt aggregent i eis mãe ꝛ fiant fistule. Et silr ẽt pforaẽ qđ est ꝑpe anũ ꝑp locum hũiditatis q̃ aggregant in eo. ꝛ in latere ꝛ costis pforaẽ aperiẽdo. In testiculis ꝟo ꝛ ꝟga eqlr. ¶ Inqt ꝛ sim⁹ prõpti vt semp cõsuetũ sit seqns figurã loci quãto plus potuerimus sup ipʒ. Coxe ãtradiutoria secant i lõgitudie ꝛ ꝯserua vt non ledas neruos. ꝛ scias ꝙ pforatio diuersificaẽ ſm loca: qm̃ qñ est apđ oculũ: tũc p foratio ei⁹ ẽ lata silr̃is situi oclis ꝛ in naso est cũ lõgitudie nasi: ꝛ i mãdibula ẽ cũ lõgitudie mãdibule: ꝛ ꝑpe aurẽ secant equalr. qm̃ ꝯpositio hui⁹ loci est eqlis: ꝛ cognosciẽ illđ ex corporib⁹ sensũ. Post aures ꝟo pforaẽ eqlr: ꝛ in brachijs ꝛ crurib⁹ ꝛ coxa ꝛ ꝟga totũ equalr fit i lõgitudine. ¶ Et silr i lacertis vẽtris ꝛ i dorso ꝛ iguinib⁹ ꝛ subascellis pones eã pforationẽ accipientẽ ex latitudine ẽt ne fiat in ea sin⁹ q̃ fiat fistula. ꝛ silr i ea q̃ est prope anũ accipe de latitudine ẽt ne proueniat sin⁹ ꝛ fiat fistula. ¶ Et testiculi ꝛ ꝟga eqlr i lõgitudine. Et in latere ꝛ costis accipe i latitudine ẽt vt sit trãsuersa: qm̃ situs costaꝝ est silr: ꝛ caro q̃ est super eas. ¶ Inqt cõsidera sp situ carnis ꝛ villos lacertoꝝ: qm̃ nõ sumus prõpti nisi ad hoc vt pforemus cũ limitatiõe loci vt nõ pueniat icisio: ꝛ sit locus icarnatio

nis bonus nõ grossus. ¶ Et sit i ol dispõne studiũ tuum ne incidas arteriã neqꝫ venã magnam aut neruũ aut villos lacerti: ꝛ p foratio sit ſm magnitudinẽ exiture: sʒ si fuerit pua: ꝛ currit qđ ẽ in ea ex loco vno tũc seda eã in loco vno: ꝛ si fuerit magna tunc pfora eã ex pncipio deiñ itromitte digitũ tuũ idicẽ sinistrũ ĩ eo ꝛ pfora eã vbi puenerit caput ei⁹: deiñ itromitte ẽt i foramie scđo ꝛ ſm hoc đõec venias sup eã. Et si exiture fuerit loc⁹ sufficiẽs ex q̃ sit poẽ exire qđ ẽ i ea pforabimus ipaꝫ i illo loco ꝛ si fuerit rotũda aut fuerit ei figura ne egrediaẽ qđ ẽ i ea ex pforatiõe vna: p forabim⁹ eã i iteriore pte sui in duob⁹ locis: aut trib⁹ ſm q̃titatẽ ꝙ̃ scis ꝙ oẽ qđ aggregaẽ i ea currit i hora. Inqt vbi sit exitura ꝯiuncturalis aut mẽbrũ nobile aut mẽbruꝫ ꝑpinquũ ossi aut pãniculo festinabim⁹ i pforatiõe ei⁹ añqꝫ cõfirmeẽ ei⁹ maturatione pus corrũpat aliqd đ his mẽbris: dico ergo istđ ẽ regimẽ: qñ nõ iuenim⁹ excusationẽ de pforatiõe. Si aũt speram⁹ ꝙ rũpaẽ p se nõ pforabim⁹: ꝛ silr si speramus ꝙ ipa erũpaẽ p medicinas faciẽtes eruptionẽ: fortasse em̃ i uenim⁹ i medicinis faciẽtes eruptionẽ qđ stat loco pforationis: et multoties pforatur cutis pforatiõe aliq̃ aut accipiẽ de ea aliquid: postea poniẽ super eã eruptionẽ faciẽs vt sit ei ꝓfũdatio.

¶ De eruptionibus exituralibus. Ca. 30.

Exituras q̃dẽ faluas i q̃bus nõ ẽ magna malitia aperit aq̃ calida ꝛ rũpit eas: putrefetẽ aũt ledunẽ ex hoc vehemẽter ꝑp illud qđ attrahitur eis ex mã

¶ Et cũ vides exiturã quã aq̃ calida rectificat: tũc confide de bonitate eius.

¶ De cura. Cap.31.

Et scias q͛ ẽplatio cũ radice narcisci rũpit omne prauum ꝛ ꝓpe cũ aq̃ et melle bulliat totũ illḋ cũ oleo ḋ lilio aut irino: aut radix cãne recens cũ melle: aut pice sicca cũ sordicie alueariorꝫ apũ: aut ẽplm arbo sitos: aut sumaꝛ cere aut resine ꝛ butyri oim añ.lib.i.ꝛ picꝫ sicce et mellꝫ ãborꝫ añ.lib.semis ꝛ florꝫ eris.ʒ.iij. ꝛ olei q̃ŧtũ sufficit: ꝛ medicamẽ ḋ aliis ẽ bonũ valde. ¶ Aut sumaꝛ amoniaci.vj.cere.iiij.glutinis alboti.iij.sulfurꝫ citrini.iij.nitri.iij.ꝛ fiat ex eis ẽplꝫ.ꝛ de illis q̃ nos experti sum⁹ est vt sumanꝛ medulla granorꝫ cotti ꝛ nux rancida et fermẽtũ ꝛ caules decocti: ꝛ cepe ḋcocte ꝛ sinapꝫ ꝛ fim⁹ colũbinus ꝛ fiet ex eis ẽplm rũpit em̃ velociter. ¶ Et iterꝫ diaqlõ solutũ in mucillagine sinapis et sapone associatũ cũ ficub⁹. Et de medicinis erũpẽtib⁹ stãtib⁹ loco pforationis est vt administreꝛ ẽplm factũ ex melle anacardos et pice humida q̃ duo aggregenꝛ cũ igne equaliter: deiñ ponanꝛ sup exiturã p diez medium: quoniã rũpet eã. ¶ Et de eis iterũ que sunt fortia ẽ vt sumanꝛ alkali. et calx nõ extincta ꝛ ponanꝛ in submersiõe sui et media aq̃: deiñ coleꝛ postq̃ bullierũt: et sint i illa aq̃ alkali et calx: deiñ sumanꝛ et ponãtur in caldaria de ere ꝛ ponantur sup prunas ꝛ ꝯgelenꝛ i salẽ. et sumaꝛ de h̃ sale aliq̃d ꝛ quãtum est quarta ei⁹ de sale amoniaco ꝛ ponaꝛ i muscillagie nasturtij i q̃ fit aliq̃d de melle anacardi ꝛ administreꝛ. ¶ Au t sumãꝛ cãtarides ꝛ teranꝛ ꝛ ponanꝛ sup oleũ vet⁹ ꝛ ponanꝛ sup ignẽ leuẽ s. ignẽ prune dõec totũ coaguletur: deide teraꝛ sicut teriꝛ ẽplm ꝛ ponaꝛ sup ipm mel anacardi ꝛ ꝓpe si ponaꝛ i eo sterc⁹ accipitris: aut sterc⁹ passerũ: aut sterc⁹ anatis. Et q̃dã iã dixerũt alchebichẽ. Et de medicinis resoluẽtib⁹ est oẽ calidũ resolutiuũ iteratũ sup mẽbrũ cum rarificatõe mẽbri ꝛ raritate ei⁹ cũ vaporatio nib⁹ faciẽtib⁹ illud de illis i q̃b⁹ est hũiditas calida: ꝛ q̃nto pl⁹ resoluiꝛ: empleꝛ multoties loc⁹ et embroceꝛ ꝛ opꝫ ne vacuũ sit regimen a medicinis leniẽtib⁹ dõec leniaꝛ durities ipsi⁹: q͛ necessariũ est vt administrẽꝛ leniẽtia sola. ¶ Et iste medicie resoluẽtes saniẽ sunt de sũma albaurach ꝛ sinapis ꝛ sterc⁹ auiũ ꝛ arsenicũ ꝛ calx ꝛ cordumẽi ꝛ misceãꝛ cũ eis q̃ sũt sicut thus et glutinũ alboti ꝛ mastix ꝛ aldibic: ꝛ aggregẽꝛ cũ aceto et oleo antiq̃: ꝛ medicamen factũ cũ aliis aut ex alacochẽ aut ex piretro ꝛ staphilagria et baurach cũ melle. Et añ oia ista mũdeꝛ locus cũ aq̃ calda. Et medicamẽ de marchasita cuius descriptio. ℞. lapidis marchasite.ʒ.xij.amoniaci tãtũdẽ farine fabarꝫ.ʒ.vj.misceaꝛ cũ r̃sina hũida ꝛ liniaꝛ sup cutẽ: ꝛ ponaꝛ sup saniẽ donec cadat p se. Et opꝫ vt administreꝛ stati: q͛ñ ericcaꝛ veloci. Et medicamẽ factũ ex salis amõiaci q̃ntitate partꝫ vni⁹ ꝛ ex bezahard q̃ntitate q̃rte partis vni⁹ et ex litargirũ q̃ŧitate partis vni⁹ et tertie: et ex olĩ ãti qui q̃uãtitate partis vni⁹ ꝛ duarum tertiarꝫ partis: sumaꝛ ex eo

linimētū. ¶ Et qñ nō ꝯferūt medicine sicut ꝑdixim⁹ necessariū est perforare: aut cauterizare.

¶ De regimine exiturarum intrinsecarum. Cap. 32.

Aldubellet q̄dem itrīsece opꝫ vt regant̄ cū euōne et ꝓpe cū colera ē egrediēs ī egestiōe ⁊ vrīa sigāt qd̄ sanguis totus est mal⁹. ¶ Qñ ṽo verificatur existimatio medici ꝙ sanguis ē bon⁹ ꝑter illū qui expellitur ad exiturā et post euōnē: tūc oportet vt matureẗ cū medicinis eq̄lib⁹ sicut ē vinū tenue subtile cū bibiẗ paulatim. ¶ Et illud cui innitēdū ē ī maturatiōe exq̄sitissima eoꝝ sunt medicine subtiliatiue exiccatiue sicē myrrha et cynamomū et reliq̄ spēs et ꝯsequanẗ cū potu vini sbtilis qd̄ ē ad albedinem decliue. ¶ Et de ꝯpositis sūt tyriaca ⁊ mitridatū ⁊ homorusia

¶ De aldemenul. Cap. 33.

Aldemenul iterū sūt d̄ genere exiturarū ⁊ plurimū eoꝝ fit ex malitia digestiōis ex ex motib⁹ sup repletiōe: q̄ currūt cursu illoꝝ ⁊ deteriores aldemenul sūt q̄ sūt ꝓfundiores.

¶ De cura aldemenul. Ca. 34.

Quādo apparent aldemenul tēc eoꝝ cura circiẗ tres dies ē cura apātū calidoꝝ: deiñ post illd̄ opꝫ vt sit occupatio in resoluēdo ⁊ maturādo fortasse eñ resolueuẗ ⁊ illd̄ est s̄ꝫ min⁹: ei fortasse maturātur. ¶ Et nō opꝫ vt sit negligētia in curatione aldemenul: multoties eniꝫ cōuertiẗ ad exiturā magnā. Et cura ei⁹ est eūatio s̄m quātitatē necessitatis flōmie ⁊ solutionis vētris: et cū fuerit in aldemenul pulsatio et basis radicis: tunc est necessaria maturātio: ꝗ̄ adiuueẗ ad illā. ¶ Et illū quidē q̄ passus est multitudinē egressiōis aldemenul liberat solutio vētrꝫ et rarificatio cutis cū balneis admistratꝫ sp et exercitio. ¶ Et de maturatiuis q̄deꝫ est semē almaru tritū cū lacte aut ficub⁹: aut cum ficub⁹ ⁊ melle ⁊ fic⁹ cū melle ipor et triticū masticatū est bonum ad maturationē eorum. ⁊ similiter passe cōfecte cū baurach. ¶ Aut ficus cuꝫ sinapi ꝑmixte cū oleo de lilio. ¶ Et medicamen aldemenul cognitū: et medicamē d̄ fermēto notū. et medicamē cui inest iste mod⁹ maturat. ¶ ℞. butyri. ℥. i. ⁊ mediā fermēti acetosi. ℥. i. ⁊ semis almarutri ⁊ psiliꝫ oīꝫ añ. ℥. i. s. lactꝫ fici. ʒ. iij. fenugreci ⁊ semīs lini oīm añ. ʒ. v. bulliat in lacte ⁊ administreẗ ipsuꝫ eñ est maturatiuū tēperatū. ¶ Et cum aldemenul difficulẗ venit ad pus et cū quiete caliditatꝫ grauis tunc flōma venam que imbibit ipsuꝫ: deinde vētosa locū et nō facias istud ī pricipio: quoniā egrediēẗ sanguis virulēt⁹ et retinebiẗ grossus: et fiet illic vlc⁹ duruꝫ. ¶ Et quādo maturaẗ et nō aperiẗ ꝑfora ipm: et cū medicinis: aut cū ferro: aut s̄m qd̄ dictum est in exituris: et de bonis ⁊ erūpētibus est illud semē lini fimus columbinus et fermentum.

¶ De moro. Cap. 35.

Hoc est apostema molle ex carne addita quod accidit in carne rara: ⁊ plurimū ei⁹ fit in ano et vulua: et quādoq̄ꝫ est saluum et quandoq̄ꝫ est malignum dolorosum.

¶ Tractatus

¶ Tractatus scđs de apatib⁹ frigidis et que currunt cursu eorum. Cap.j.

Amores frigidi et q̄ currūt cursu eorū i corpore sūt flegma ꝛ melīa ꝛ vētositas et cōpositū ex eis:et tu iam sciuisti spēs eoꝝ. Et apata frida:āt sūt fłatica:āt melācolica:aut ventosa:āt ꝯposita.et apata fłatica aut sūt simplicia ꝛ noiant apata mollia:āt aq̄sa sić accidit mēbro aliq̄ vt in eo aggreget aq̄ sić hydropisis ꝓpe aut dubellet i q̄ sūt sić nodi lenes aut dure sicut scrophule ꝛ nodi duri. ¶ Et melīca aut sephiros:āt cācer:ꝛ tu scias dr̄iā iter vtrosq̧. ¶ Et vētosa aut ē eleuatio:aut iflatio:ꝛ eleuatio q̄dē ē q̄n vētositas pmiscet sube mēbri:ꝛ iflatio ē q̄n ē vētositas aggregata i spatio vno fixa i eo. ¶ Et q̄nq̧ cōponuntur illa apostemata adinuicem et cum calidis ex eis.

¶ De apate molli flegmatico ꝙ noiat vndimia. Cap.2.

Est apa albū molle i q̄ nō est caliditas:ꝛ quāto pl⁹ materia est subtilior et magis madida ꝛ mollificatio ei⁹ vehemētior ꝛ digit⁹ facili⁹ penetrat i eo qđ ꝯprimit nō cū ꝓhibitōe ei⁹ qđ est i eo qđ ē i eleuatiōe:ꝛ q̄to pl⁹ materia ē grossior et ē ad duritiē et frig⁹ ꝺcliue:ꝛ plꝫ ei⁹ est a vapore flegmatis ꝛ est de genere eleuatiōis. ¶ Et differūt vndimia ab apatib⁹ melācolicis ꝑ paucitatē duriciei et paucitatem offuscationis. ¶ Et q̄n accidit ex ꝑcussione ꝛ similib⁹ et non occurrit materia q̄ attrahit ad locū eius nisi flegma tūc ñ apa ꝓter apa flegmatis:et illđ est parū ꝛ nō euacuatur ex dolore.

¶ De curatione apostematis mollis. Cap.3.

Euacuatio q̄dē q̄ fit cū solutiōe vētris et abstinētia ab eo qđ gñat fl̄a est res q̄ ē necessaria. ¶ Et cū factum fuerit istud opꝫ vt sit repcussio ei⁹ in pricipio cū eo ꝙ aggregat exicationē ꝛ resolōnē:et opꝫ vt fricet loc⁹ cū mātili frica. dura:ꝛ deiñ admistrent sup ipm exicatiua:ꝛ nō opꝫ cōtingat ipsuꝫ aq̄. ¶ Et de illis q̄ bona sunt in pricipio est vt admistret super ipm spōgia noua ifusa i aceto cōmixto:aut infusa in aq̄ baurach et cineris. In suba eñ spōgie sunt exiccatio et resolō. Et quoties addit egritudo ponatur acetū i q̄ ifundit spōgia forti⁹ paꝝ. ¶ Et apđ statū pueniat cū ipso finis in fortitudie:ꝛ administret solū cū spongia:ꝛ pmixtum cū oleis vehemētis resolutionis ꝛ illa hora iteꝝ administra spōgiā ifusā in aq̄ cineris fici ꝛ vitis ꝛ ilicis ꝛ sil̄iū et opꝫ vt cōphēdat spōgia oia latera ne declinet materia ad lat⁹ aliđ.et q̄nq̧ admistras loco spōgie cū ñ iuenit pānū duplicatū i duab⁹ tunicis cū aq̄ cineris ꝛ q̄n assiduat sup ipm vna vice post aliā fortasse sufficit:ꝛ aq̄ calcis est fortior.ꝛ de illis q̄ cōferūt iteꝝ ē oleū ro.cū aceto et sale et sulfure ꝯbusto:et ipm sulfur ē bonū. ¶ Et cācer cū aq̄ caulis ē mirabilis iuuamēti:ꝛ memithe i pricipio solū ꝛ cū q̄busdā exiccātib⁹ calis ē bonū. ¶ Et strictura cū ligamētis cō-

fert ei i q̃ nõ est materia grossa et opz in illa ligatura vt sit iceptio ab iferiore ad supi⁹. ¶ Et succ⁹ myrthi est bon⁹ in principio et bonitas ei⁹ post illd ẽ vt cũ eo cõficiant medicine post. ¶ Et cũ apa est i mẽbro neruoso spisso: aut ligamẽto: aut corda pmisceat i medicinis q icidat cũ lenificatiõe. ⁊ qñ ẽ cũ h dolor pp cãm q̃ dicta ẽ tũc opz vt sedet dolor i pmĩ cũ his q̃ st sic ysop⁹ hũida ⁊ vinũ coctũ: ⁊ cerataria ex oleo ⁊ vt administret ẽbroca cũ vio stiptico nigro ⁊ post illd admistret cũ cinere: ⁊ silib⁹. ⁊ d epithimatib⁹ bõis ẽ vt sumat myrrha ⁊ liciũ ⁊ cypi ⁊ aloes et croc⁹ ⁊ acacia ⁊ boliarmeni par: et pficiãt cũ aceto et aq̃ caulis. ⁊ iter folia tamarisci et sal ⁊ oleũ ⁊ bolũ arme. ẽplata cũ aceto. ⁊ iter ei q̃dẽ cui⁹ añcessit dolor sumant sordes balnei et bulliãt cũ aq̃ ⁊ ispisset cũ calce q̃ ponat i ea dõec fiat sicca massa mollis ⁊ liniat. ⁊ iter liniãt loca cũ oleo ⁊ ponat dsup spõgia: aut lana ibibita aceto: ⁊ liget sup ipz: et medicamẽ de fermẽto ẽ iuuatiuũ. ⁊ de eis q̃ sũt iuuatiua ẽ vt sumant folia lilij et cõterantur bñ et exprimant et supponãt est ei mirabile: ⁊ silr alumẽ ⁊ liciũ ptrita cũ aceto et aq̃ ciner. et de epithimatib⁹ fortĩ iuuamẽti ẽ istd: sterc⁹ vaccinũ et olibanũ et storax: et vinee et calam⁹ arõatic⁹ et spica et absinthiuz et oia iuuatiua et oẽs medicie pdicte i areolis apatũ fmemorate i ãtidotario. ⁊ qñq3 cõfert mollitiei accidẽti i apatib⁹ pgnãtiũ vt submergat sũmitas cãne de qua fiũt scope in aceto et ponatur desup. ¶ Et melius eo est illd quod fit post ptritionẽ ex chimolea cũ aceto ⁊ anetũ. ⁊ de ẽbrocis dcoctio cauliũ et aneti: aut decoctio corticum citri. et mollicie i q̃ est sequens hydropisim ⁊ egritudines als queritur cura que est cause.

¶ De nodis. Cap. 4.

Nodi sunt debullet statice cõphẽdẽtes hũores staticos: aut gñatos a flegmate q̃ sunt sicut caro: aut sicut pus aut sicut mel: aut sicut aliud ⁊ pprie qui eueniũt in curuaturis iuncturarum aut res dura. ¶ Nõ est lõginquũ q̃n necessariũ faciat ei⁹ obuiatio esse melãcolicã: ver nos posuim⁹ eam staticã qm̃ radix illi⁹ duri ẽ flegma cui accidit vt dsiccarẽtur grosse. ¶ Et qñq3 accidit vt nodet neru⁹ et similat nodo ⁊ nõ fit de nodis: ⁊ differt a nodis p hoc q nõ separat ex oi pte: et nõ separat i lõgitudie imo dextra et sinistra ⁊ multoties accidit ex percussione qd assimilat nodis. Cũ ergo curatur i pricipio cũ strictura sup posita remouetur et resoluitur.

¶ De cura. Cap. 5.

Nodorũ q̃ sũt glãdosi curatione est incisio et perforatio nõ aliud. Et silr curatio valẽs in duris et similib⁹. ¶ Inq̃t Antilus tende in primis cutez que est super nodos cum manu tua sinistra: aut minister extendat eã sibi fm modum qui est possibilis. Uerumtñ opz ne secet cistis nodi: quoniã illd p hibebit te vltimare excoriationem: et cũ extenderis tibi cutẽ bene: tũc seca eam cũ facilitate: quoniaz possibile est qñq3 vt

velamē nodi tēdat cum eo i dispositiōib⁹ tarda ꝙ dōec appareat tibi velamē nodi: deiñ extēde tibi cutē vtriusq̄ lateri cū vncinis ⁊ icipe excoriare cistim a carne: qm̄ possibile ē excoriare ipa3: ⁊ fortasse est annexa ei: ⁊ tūc excoria ipsā cū gamedin donec egrediat cistis sana cu3 eo qđ ē i vētre ei⁹: illđ em̄ ē magis certū qđ eē pōt. ¶Cū ꝙ extraxeri illđ si cutis nō supfluit a loco vulneri pp puitatē nodi tūc absterge sanguinē ⁊ ablue vuln⁹ cū aq̄ mellis et sue eā et incarna. ⁊ si magnificat sup ipsu3 plurimū pp ꝯpssionē nodi: tūc abscide radicē ei⁹ totā: deiñ cura et si nod⁹ ē vicin⁹ neruo aut vene: et ē đ illis q̄ excoriant tūc necesse ē excoriare ip3: et si est de illis q̄ excoriant q̄ nō idigent excoriatione cū gamedin ⁊ timet ꝙ abscidet aliq̄d đ illo tu3 extrahe ex eo illđ qđ egredit ⁊ pone i residuo medicamē acutū ⁊ nō icarnes ipm donec scias ꝙ nō remāsit i eo aliq̄d đ cisti: qm̄ illđ qđ de eo remanet redit cū vult nod⁹ magn⁹: ergo iple ip3 cotto et cura ip3 cū medicamie. ¶Et cū pforat: op3 vt auferat cistis q̄ est ei cū ꝯplemēto sui: ⁊ si nō cū alio saltē cū vncinis: qm̄ cū dimittit ⁊ si minimū sit đ ea redit: ⁊ si possibile ē vt excoriet tūc si accipiat cisti cū nodo erit meli⁹: et si relinq̄t aliq̄d de cisti ponat i ea medicamē acutū: deiñ consequenter adhibeat buty3ū. ¶Et in mellino quidem quod de exituris sis solicitus adeo ne rūpatur cistis ei⁹: et ingenia vt egrediatur cum cisti: na3 si ei⁹ cistis rūpitur ei⁹ egressio erit difficilis

Si vero accidat vt rumpat: tūc rectū est vt conserues ipsam ꝺm illud quod est in ea ⁊ excoriatū ab ea aggregetur et stringat cū ligamētis ⁊ q̄ñ currit de illo res plurima: tunc oportet vt custodiatur patiens ipsum cum confortantibus naturā suā: et cōseruetur apđ somnum: fortasse em̄ aduenit sincopis ei: ⁊ oportet vt medicetur curatiōe eius qui timet sincopim. Et multi quide3 de habentibus nodos non tolerant excoriationem: neq̄ medicinas acutas ꝑpter magnitudinē egritudinū eorū et pp cōplexiones eorū etiam: neq̄ sufferūt aliud nisi perforationē. Op3 ergo in istis vt perforentur eoru3 nodi ⁊ extrahat quod egrediet ab eis: et neq̄ presumas de cisti imo pone in eo omni die postquam egreditur illud ꝙ aggregatur: oleum cu3 buty3o tepidū nam cistis putrefiet et egrediet per se. ¶De bona autē curatōe mellini fauosi est vt icipiat ⁊ eua poret cum aliquo calido deinde emplastret cū passis enucleatis et melt⁹ est vt excoriet cutis deinde ponant sup eā emplastra: et fortasse cōsequit medicamē acutū in excoriatiōe cutis fine notū sicut calx et sapo ⁊ cinis et alia đ illis q̄ currūt cursu eo⁊ đ illis q̄ dicta sūt i erūpētib⁹ exituras. ¶Et iterū sumātur calcis. ʒ. iiij ⁊ fecis vini aduste. ʒ. ij. ⁊ nitri. ʒ. ij. magre. ʒ. j. ferueat i aq̄ cineri ebullitionibus paucis et ponat in āpulla de plūbo ⁊ roret semp vt non exiccetur. ¶Et hoc medicamē est bonū iterum altheeltil et glandibus et similib⁹. et ē vt sumant ellebori ⁊ arsenici rubei ambo⁊. añ. ptes duas et corticū

eris. ptes quatuor et fiat ex eis linimētū cū oleo ros. et sumat ex semine vrtice et corticib⁹ eris et arsenico cuz oleo rosa. ¶ Et de ēplastris bōis iterū mellino et olibus exituris calidis et in qb⁹ est humor lenis est illd. Rx. laudani et galbāi et bdelij et sordiciei vasis apis et glutinis albori eq̄les ptes: sumat ex istis et ex solutiuis sine pluria mordicatione: et sumat baurach et medietas ei⁹ ellebori et fiat ex eo ēplrz ex cera et oleo rosato. ¶ Et iterū calcis ps. j. colcotar ps. j. arsenici ps. j. ¶ Glādulas āt que siles sūt alsilac: et sūt spēs nodi si tibi ē possibile extraher extrahe sicut alsilac et nō fiat ide nocumētū neruo aut mēbro vicino fac. et si fuerit i manu et pede et i loco cōiūcto cū neruis et chordis nō p̄sumas extrahere ipm: qm faciet cader patiētē i spasmū: imo cōtere ipm et constringe sup ipz cū aliq̄d cui sit grauitas donec maturet eū. ¶ Et signū ei⁹ est q̄ hmōi cōphēsio super ipm stupefacit membrum.

¶ De glandulis. Cap. 6.

Quandoq̄z gñat in q̄busdā mēbris apa glandulosuz sicut auellana et nux et minus eis et multoties sup volā manus et sup frōtē: et est in princi pio taliter q̄ cū sup ipm fit cōpressio separatur: deinde redit multoties et multiplicatur et fortasse nō redit. ¶ Et cura ei⁹ est de genere curatiōis nodorū et q̄nq̄z sufficit et conterat et cōprimatur. deinde super ipsum stringat plumbum grauis stricture: qm digerit ipsum. et proprie qñ linitur sup plūbo epithima digestiuū de illis q̄ sequūtur. ¶ Et oportet iterum vt strictura administret post eius digestionē: qm illud est cā phibens reditionem.

¶ De pustulis glādosis. Ca. 7.

Accidunt etiā q̄nq̄z pustule glādose pue et earū cura ē ipsarum cōtritio et expressio ei⁹ qd est in istis: et stringere plumbum super eas.

¶ De fugille. Ca. 8.

Fugille est de gñe apatum glādulosorū et q̄si hoc nomine appropriat illd qd fit post aurē. Et nos quidē iā diximus sermonē vniuersalem in oibus que currunt cursu eius. ¶ Et cura eius est cura predicta in capitulo apatū glādularū et i apatibus q̄ sunt post aurē: et de illis q̄ sunt ei ppria est cinislimaciarū confect⁹ cū antiquo adipe non solito: et huic q̄dē medicine nō est par. ¶ Et iterū cinis mustelle pmixto in eo cerato cuz oleo de lilio et antiquat et admistretur et confert scrofulis etiam.

¶ De scrofulis. Ca. 9.

Scrofule similant nodis sz differūt ab eis in hoc q̄ nō sūt parate sicut nodi imo sunt suspēse cū carne. ¶ Et plurimū q̄dē accidūt in carne molli et ē iterū eis velamē neruosū: et fortasse fit scrofula vehemētis magnitudinis: et fortasse ex vna earū gñant plures et simulātur in hoc alhetil: et q̄nq̄z ordināt nodi et fiūt sicut cingul⁹ pēdēs ex collo ad vnā ptē et q̄si sint racem⁹. ¶ Et scrofule ad vltimū sūt glādule sclirotice. ¶ Et d scrofulis quidē sūt quib⁹ associat dolor: et ē difficilis curatiōis et fortasse in ei⁹ curatiōe ē necessaria pforatio et putrefactio. ¶ Et hoies

vehemēti⁹ expositi ad habēdas scrofulas in partib⁹ colli ꝛ capitis sūt curta hn̄tes colla humidaruꝫ ꝯplexionū. ¶Et loca in q̄bus gn̄antur plus scrofule sunt collū ꝛ subascelle: ꝛ vr̄ ꝙ non nominant scrofule nisi propterea ꝙ multū accidunt porcis ꝑꝑ gulositatē eoꝝ: aut ꝑpterea ꝙ figura eaꝝ f̄m plurimū assimilatur porcis. ¶Et saluiores scrofule sūt q̄ accidūt īfantib⁹ ꝛ grauiores eaꝝ sūt q̄ accidūt iuuenib⁹.

¶De cura. Ca.10.

Badir sup quā ē fiducia l curatiōe hn̄tium scrofulas est euacuatio ꝛ subtiliatio regiminis. ¶Et de curatiōe laudabili ē vomit⁹ ꝛ ē necessariū solutiōe educere flegma grossū ꝛ ꝑpe cū pillulis noīatis alguasili. ¶Et iteꝝ sumātur turbith ꝛ.ʒʒ. ꝛ zuccari ꝑtes equales ꝛ bibant vsqꝫ ad.ʒ.ij. ꝛ hoc q̄d ē cū hoc ꝙ soluit flegma grossum calefaciens neqꝫ intestinoꝝ faciēs rasuram. ¶Et flobothomia iterū est iuuatiua ꝛ opꝫ ꝑculdubio vt fiat ex cephalica. ¶Regiminis ꝓo subtiliatio ē q̄m opꝫ vt deuitet cibos grossos ꝛ potum aq̄ super eos ꝛ nauseatiuā satietatē ꝛ repletionē ꝛ toleret famē quantū pōt ꝛ abhorreat oē qđ replet caput materia. ¶Et opꝫ vt custodiat ꝑparat⁹ eis caput ab eo qđ facit currere ad ip̄m materias: ex ꝑparationib⁹ faciētib⁹ currere sicut ꝑsternere se sup faciē: et curuare se sup genua ꝑlixe ꝛ habere puluinar planū: ꝛ ab opatiōibus que trahunt materias ad caput sicut locutio plurima ꝛ dolor capitis ꝛ rixa. ¶Et ventosatio est incōueniens patientibus scrofulas f̄m plurimū: ꝛ illud ideo quoniā nō est ei possibile vt euacuet ex materia que est in scrofulis ꝛ que currūt cursu eius: imo trahit ad eas et ingrossat ipsas per id quod extrahit de sanguie subtili. ¶Et multoties quidem redeunt scrofule incipientes extenuari ꝛ resolui ad dispositionem suā ꝑmā: ꝛ omnino regimen scrofularū similatur regimini sephiros ex ꝑte ipsius egritudinis. ¶Et cum scrofule sunt magne: tūc plagari alienant se a curatione earuꝫ cū ferro ꝛ medicamine acuto: ꝛ illud ē de illis q̄ ducūt ad vlcerationē eaꝝ ꝛ ipaꝝ corruptionē: ꝛ est necessariū i hmōi vti euacuatione ꝛ mūdificatione cibi: ꝛ administrare medicinas resolutinas sup eas cuꝫ facilitate. ¶Et iā iuenim⁹ ēpl'm apl'icū relatum ad x̄pianos in scrofulis mortalibus ruptis sanatiōis magne: sꝫ cum facilitate lenitate. ¶Et de empl'is calefaciētib⁹ scrofulas ē empl'm diaq̄lon. ꝛ q̄nqꝫ ꝑmiscentur cū h̄ empl'o medicine alie q̄s posuit hypo. sicut radix ꝛ ꝑpe cum ꝑprietate q̄ est in ea ꝛ sicut stercus capraꝝ ꝛ ouiū ꝛ sicut nasturtiū ꝛ radix cucumeris asinini: ꝛ vue mōtane ꝛ ficus q̄ cadūt an̄ maturationē albe aut farina fabaꝝ ꝛ amigdale amare ꝛ bdeliū ꝛ aggregent ad illđ ꝛ administrent. ¶Et de empl'is bonis ē empl'm hmōi. ℞. farine fabaꝝ ꝛ ordei ꝛ piguedis porci ꝛ rizi olꝫ an̄. ꝑtē. j. ꝛ radicis colloq̄ntide ꝛ alumis iameni ꝛ radicū liliј et picis hūide olꝫ an̄. ad ꝑtē. ß. aggreget illđ cū oleo antiq̄ cū pinguedie frixa post liquefactionē pinguedis ꝛ picis in oleo. ¶Et confert emplastrum bonum re-

soluēs duritiē i hebdomada ꝛ i eo qđ est minus ea in trib⁹ diebus. qđ. Gale. narrauit in catagēis. ℞. sinapis ꝛ se. vrtice ꝛ sulfuris. ꝛ spume maris ꝛ aristologie ꝛ bdelij. an̄. vnc. ʃ. āmoniaci ꝛ olei antiqui ꝛ cere. an̄. vnc. ij. ¶ Et de medicinis q̄ sup easponunt: est pix ꝯfectis cū ea ficub⁹ aut cū squila aut cōfecta cū ea radix caulis ꝯtrita ꝛ radix capparꝫ cū bdelio ꝛ lupini cū aceto ꝛ melle cū sirupo acetoso ꝛ sterc⁹ vaccinū agreggatū vł de coctū cū aceto aut oīa ista cum adipe porci aut cū oleo ¶ Medicamē bonū fenugrecip tes. 4. calcꝫ nitri āboꝝ. an̄. p. ʃ. aggregēt cū melle. ꝛ iterū radix cucūeris asini ꝛ folia lauri cū glutio ꝛ lboti aut cinis āboꝝ aggregat⁹ cum eo et iterum aggregēt faria horobi ꝛ sterc⁹ capraꝝ ꝛ ouiū ꝓprie mōtanaꝝ cū vria īfātis ꝛ fiat linimētū. ¶ Et iterū hoc medicam̄ myrrhe. x. āmoniaci. vij. ꝛ dibic. ʃ. euisci q̄rcini glādiū. v. galbāi olei ꝺ besahar sordiciel aluearij apū. ʃ. teraktotū. et iteꝝ aggregēt i mortario aldibic ꝑparatū ꝛ resina ꝛ sint ꝓpoili. galbāi. vnc. iij. aggregēt illđ: et ē linimētū bonū. et ꝺ medicinis bonis sūt cere gūmi pini adipis porci ñ salite prassij ꝛ floris eris ptes eq̄les fiat ex eis linimētū. ꝛ iteꝝ resiue dactiloꝝ corticū eris: an̄. ptes. ij. alūinis iāeni arsenici: oiꝫ. an̄ ptes. 4. sumak ex eis linimētū. et de medicis bōis ē medicamē de litrā ꝛ medicamē cucumeris asinini ꝛ medicamē de cōdisi. et medicamen nominatū saudaros et medicie facte cū serpētib⁹ ꝛ singularis ex eis est vt sumak serpēs

mortu⁹: ꝛ ꝓiciak in vas lutatū luto sapiētie ꝛ dimittak i furno de laterib⁹: deide ꝓiciak cū eq̄li quātitate sui aceti pmixti cū melle ꝫ medietatē. ¶ Et de medicinis bonis ē medicamē ꝺ cordu meno: ꝛ nasturtio ꝛ fimo colūbino cū oleo: ꝛ oīa lēnitiua sūt iteꝝ singlaria. et sił̄r farina horobi cū eis ꝛ sola cū aceto et cū melle ꝛ cū pice et cera et oleo. ꝛ iterū sumāk vue mōtane ꝛ nitrū ꝛ resina et faria horobi ꝛ aggregētur cū aceto ꝛ melle: aut accipe radices liliū ꝛ se. lini et ifūdāk in vino et ponātur i eis ambob⁹ post illud fimi colūbini q̄ntitas quā exigit illud ꝙ presens est et fiat ex eis q̄si emplastrū et ē mirabile. et iā experta sunt vria cameli arabici et anodatū ei⁹ emplastrum aut epithima com mixtis cū eis medicinis q̄ sunt ad scrophul. et fuerunt iuuatiua. et alumgat ē ex epithiathibus mirabilib⁹. et existimauerunt quidam et est all: in dus ꝙ messes cornu caprini quando aduritur et bibik hebdomada vna oī die pōdere. 3. ij. video ꝙ non oportet fieri in omni mense hebdomada vna. ¶ Et scias ꝙ de scrophulis sunt in quibus est cācerositas et huiusmodi q̄dem oportet vt cōficiank medicine calide ꝑdicte cū oleo rok. et dimittantur per dies aliquot ꝛ administrētur. ¶ In scrophulis aūt q̄ sūt calide cōplexionis nō opꝫ vt supflua sit administratio mediciaꝝ acutaꝝ: imo sufficit eis qđ est sicut sauich de tritico cū aq̄ coriādri. et forti⁹ illo ē myrrha cū duplo sui ꝺ licio cōfecta cū aq̄ coriādri: et regimē in hoc: vt vincat aqua coriādri

aut vincat medicamẽ aliud ſm ꝙ preſens eſt ⁊ neceſſariũ facit vehemẽtia inflatiõis aut putrefactionis eius. et de illis q̃ ↄferũt eis eſt vt fiat ſternutatio cũ o'lo de nucleis pſicoꝝ excorticatoꝝ adu ſtorũ. Qḋ ſi neceſſariũ fuerit in curõne ſcrophularũ vti ferro oʒ tũc vt ſit adminiſtratio eiꝰ in ſcrophulis vicinantibꝰ venis pluribus et venis pulſatilibꝰ ⁊ neruꝭ cũ cautela ⁊ defenſione. Homo eñ q̃dã errauit cũ perforaret q̃ſdam ſcrophulas et obuiauit ramo neruoꝝ reuerſiuoꝝ: q̃re deſtructa eſt vox ⁊ iã accidit vt nõ inueniret neruũ: ſed detegeret eũ frigori: quare corrupta eſt cõplexio eiꝰ ⁊ deſtructa eſt eiꝰ operatio vſqueꝗ redit ad ipm eius cõplexio cum calefactione.

¶ Et fortaſſe errauit et inuenit alguidegi: et deterior alguidegi in hoc eſt illa q̃ eſt ꝓfundior: qua propter cũ excoriat' ex latere ſaluo opꝫ vt ſumantur ſcrophule ⁊ deſtruat' qḋ reſiduũ eſt cũ medicamine acuto ⁊ nõ perueniat lateri leſio.

¶ De apatibus duris. Cap.xi.

Apoſtema duruꝫ nolatũ ſephiros ꝙ purũ ẽ: eſt illḋ cui ñ aſſociat' ſenſꝰ neꝗ dolor ⁊ ſi remanet cũ eo ſenſꝰ ⁊ dolor paruus tũc nõ eſt ſephiros purũ: ⁊ purũ q̃dẽ ⁊ nõ purũ cũ quo eſt ſenſꝰ q̃dã eſt pũans dolorẽ. ¶ Et ſephiros aut fit a melãcolia feculẽta ſola radicali et color eiꝰ eſt cineritiꝰ aut melãcolia cõmixta cũ flegmate et color eiꝰ ẽ decliuis ad colorẽ corpis: aut ex flegmate ſolo ꝙ i duratũ fuit. ¶ Et puri q̃dẽ color vt multũ eſt color plumbi et eſt vehemẽtis tenſionis et duritiei et fortaſſe ſupereminent ei pili: et hoc ẽ illḋ cui nõ eſt ſanitas: ⁊ eſt quoddã ex eo cuiꝰ color ẽ color corpis: ⁊ pmutat' de membro ad aliud ⁊ noiatur fermos: ⁊ q̃ſ ꝗ eſt cũ dolore corpis durũ magnũ qḋ nõ ſanat' neꝗ permutat' vnꝗ. ¶ Et omne ſephiros aut incipit apparere paulatim ⁊ additur aut ↄuertit' ex flegmone aut heriſipilla aut exitura in loco vacuo: ⁊ cũ plm accidit durities in viſceribꝰ non accidit niſi poſt apã calidum qñ curãtur cũ infrigidantibus viſcoſis ex medicinis et cibi. ¶ Et qñꝗ cancerat' ſephiros ⁊ propinquitas ſephiros ad cãcrũ ⁊ lõgatio eiꝰ ab eo eſt ſm mltitudinẽ inflãtiõis eiꝰ et paucitatẽ et apertionẽ pulſationis in eo ⁊ occultationẽ eiꝰ ⁊ apertionẽ venaꝝ in circuitu eiꝰ et nõ apertionẽ earũ.

¶ De cura. Cap.xii.

Oportet vt ḋ eis apatibꝰ illḋ curet' cui eſt ſenſus: ⁊ vt fit iciſio poſt mundificationẽ corporis cum eo qḋ educit humorem facientẽ egritudinẽ: et fortaſſe ẽ illa mũdificatõ cũ flobothomia ſi eſt ſanguis plurie nigredinis ⁊ ſup illḋ q ḋ reſoluit et lenit ſimul: ⁊ nõ curet' cum eo qḋ reſoluit et exiccat tñ: qm̃ illud pducit ad vehementiã lapideitatis ꝓpter exiccationẽ groſſi et reſolutionem ſubtilis. Et oportet vt ponant' curationi eiꝰ due reuolutiões: reuolutio ñ reſolõis cũ leuitate cum eo qḋ exiccat plm qr oẽ reſolutiuum ſm plurimũ exiccat ⁊ humectatiuum raro reſoluit: et opꝫ vt ſit gradus eius in caliditate ex ſcḋo ad tertiuꝫ ⁊ in exiccatione ex gradu pmo. et ⁊ reuolutio alia lenificatiõis ⁊ ſint iſte due reuolutões ſuccedẽ

tes. ¶ Et opz vt mẽbrũ famẽ pati cogat̃ i reuolutiõe resolũonis et trahat̃ nutrimẽtũ ad ei⁹ oppositũ cũ motione illi⁹ oppositi et exercitio ei⁹ ⁊ ipsi⁹ famelicatione ⁊ cibet̃ i reuolutiõe lenificatiõis: ⁊ fiat ei cã appetẽdi nutrimẽtũ cũ fricatõe et q̃ sunt ei similia: ⁊ liniat̃ cũ pice ⁊ diuersificet̃ necessitas in virtute medicinarum resoluẽtiũ et lenificãtiũ ⁊ debilitate earum sm̃ raritatẽ mẽbri ⁊ ipsi⁹ spissitudinẽ ⁊ vehemẽtiã duritiei et debilitatẽ ei⁹. et iterum cõpositio medicinarum opz vt aggreget̃ iter duas virtutes. ¶ Et opz ne multũ vtant̃ balneo qm̃ resoluit subtile ⁊ aggregat spissuz: et ñ puenit ad hũc finẽ vt leniat spissũ. ¶ Et lenificãtia q̃dẽ q̃b⁹ ẽ resolutio q̃dã sunt sicut adeps gallinarum ⁊ ãserum et vitulorum et boũ ⁊ ceruorum ꝓpe et medulle eorum et adeps hirci: et asini adeps ẽ bõa eis ⁊ adeps rapaciũ leonũ ⁊ vrsi et leopardi et adib ⁊ q̃ currũt cursu eorum ꝺ vulpib⁹ et lupis. et adipes rapaciũ ex auib⁹ ¶ Et opz vt misceant̃ cũ eis que sũt sicut ãmoniacũ et bdelliũ ⁊ galbanũ et storax ⁊ mastix: qm̃ ꝑparant̃ ad resoluẽdũ et fiãt singularia. et de ꝑdictis adipibus melior est adeps leonũ et vrsi. ⁊ in mucilagine fenugreci. et semi. lini sũt resolũo et lenificatio. ¶ Et opz ne in istis adipibus et earum silibus de mollificãtib⁹ sit sal oino: qm̃ sal exiccat et indurat: imo opz vt sit earum operatio operatio solis in cera q̃ lenit et liq̃facit ⁊ nõ peruenit ad hoc vt exiccet. et de lenificantib⁹ iterũ in q̃bus est resolutio quedã sũt bdellium siciliense et oleũ antiquũ et oleũ de alcanna et oleũ de lilio et galbanũ et laudanũ et storax et ysopus hũida et meliora eorum sunt q̃ sunt minoris antiquitatis et exiccatiõis et vehemẽtioris hũiditatis: ⁊ iterum mastix alba appropinquat ꝑdictis Et in oleo de alcanna et oleo de lilio et ficub⁹ et alkerua ẽ de re solũone et lenificatione sil' ꝙ est supra sufficientiã. et de lenificãtibus quidẽ est vt sumat̃ fex seminũ et fex aceti et ferueãt ⁊ eff undat̃ post ebullitionẽ bonam sup vtrasqꜫ qꝺ est ei cõueniẽtius et admistret̃. ¶ Et ꝺ medicinis bõis ad illud est vt sumant̃ stercus asini ⁊ radix euisci et fiat ex ambobus linimentũ: et si fuerit cũ ambob⁹ storax erit meli⁹. Et iterũ qñ apparet lenitas opz vt liniat̃ cuz ammõiaco soluto cũ aceto forti dieb⁹ plurimis dein de redeat lenificatõ aut galbano ⁊ oppoponaco aut sumãtur galbanũ et ammoniacũ et bdelliũ et terant̃ oĩa ⁊ inuoluant̃ cũ oleo de ben et oleo ꝺ lilio cũ aliquãtulo mucillagis fenugreci ⁊ lini et fiat empl'm. et sordities balnei ⁊ ex medicinis vehementis iuuamẽti qñ ponit̃ i empl'is sp̃atũ durorum: et si nõ inuenit̃ sordities balnei tũc admistrent̃ loco ei⁹ aqua ei⁹ euisci et nitrum. ¶ Et ꝺ ẽpl'is bonis in hora resolutionis sunt empl'a que sũt ad scrophulas ꝺ illis q̃ diximus: et emplastra iulios et colophõ. et cũ sp̃a est vehementis grossitiei tũc ñ ẽ excusatio ab aceto. ipz eñ incidit: et debilitat virtutez mẽbri et ꝓprie cũ est neruosum qm̃ est vehemẽtius vacuũ a materia et dimittit eam cause ipri menti deforis. Uerũ opz vt fiat administratio aceti et intromis

sio ei⁹ in medicinis ĩ fine rei nõ in eius principio: et vbi cadit vltimatio in lenificatiõe: et cũ intromissione tepiditatũ lenificatiõis: et alleuiet in admistratione aceti: ⁊ cũ nõ fit alleuiatio cũ aceto nocet neruis et ꝯuertit in lapideitatẽ. et medic⁹ tũc fit audacior in admistrãdo acetũ cũ apã est in membro carnoso sicut id quod est in splene: et qñqꝫ linit loc⁹ cũ aceto et vaporat cuꝫ eo: deiñ ꝯsequit cũ epithimathe sicut illd qđ est de oppoponaco deiñ ãmoniaco: deiñ incipit cuꝫ pauco leni postea addit ⁊ vt⁹: deinde gradat ad lenificationẽ. ⁊ opꝫ vt admistret sup apã oleum lene in q̃ nõ est stipticitas: et est magis conueniẽs q̃ aqua et ꝑ ptie oleũ de aneto factũ cũ aneto humido. et illđ duritiei ꝙ est in neruis et cordis curet cũ incisiuis. ℭEt de curatiõibus bõis ad illud est vaporatio ex lapidibus ignitis. s. lapide molendini et meli⁹ quo fit vaporatio ab eo est cũ aceto: et melior a q̃ fit vaporatio est marchasita: ⁊ opꝫ vt ad hanc perueniat summam in vaporando et suffumigãdo donec appeat sudor: et qñqꝫ linit cuꝫ marchasita trita cũ aceto ⁊ cõfert. Et oportet vt alleuiatio iterũ fiat in administratiõe aceti vt non separetur subtile et induretur spissum: vt non corrũpat virtutem neruorum supflue at est in principio deterius ⁊ ponãtur administrationi ei⁹ inter pollatiões in q̃b⁹ est lenificatio cũ ergo incipies: tũc vaporet mẽbiũ cũ eis q̃ diximus ⁊ liniatur tũc cũ medicinis conuenientib⁹ ⁊ vt illud fiat in mẽbro carnoso est saluius.

ℭDe duritie iũcturarũ. Ca. 13.

Quandoqꝫ accidit in iũcturis durities, ꝓhibẽs moueri iũcturas cũ facilitate: ⁊ nõ destruit sensuꝫ: ⁊ qñqꝫ est neru⁹ cũ quo est stupor aliqs. Et qñqꝫ est carnosior ⁊ cura est cũ eo quod sciuisti.

ℭDe eis que nominantur almismar. Ca. 14.

Almismar ẽ nodus rotũd⁹ albus siĺis capiti claui. Et plrĩq̃ dẽ accidit ex pcussione et post excituras et post curationẽ earũ amplius multiplicantur ĩ corpore: plrĩ ei⁹ accidit in pedibus ⁊ digitis pedũ et in iferioribus ⁊ ledit intrĩ ꝙ ꝓhibet icessum: quare opꝫ vt sectio fiat sup ipm et extrahat aut moueat cũ manu semp ⁊ annectat ei plombũ: qñ talit est ꝙ nõ est possibile vt extrahatur. ⁊ plurimum quidem eius cum non curatur fit cancer.

ℭDe cancro. Ca. 15.

Cancer est apã melancholicum de melancolica adusta a materia colerica i qua est materia colerica cũ qua ꝯbusta ẽ nõ a pura feculenta. ⁊ differt a sephiros p se cũ dolore ⁊ acuitate ⁊ pulsatione q̃dã ⁊ velocitate additiõis pp multitudinẽ materiei ⁊ iflãmationẽ: ⁊ pp illđ qđ accidit i illa maťia de ebullitiõe dũ ipsa venit ad mẽbrum. et differt ab eo iterũ p venas q̃s mittit in circuitu suo ad mẽbruꝫ in quo est q̃si pedes cancri: ⁊ ñ sũt rubee sicut in flegmone: imo decliues ad nigredinem ⁊ obfuscationẽ ⁊ viriditatẽ ⁊ iã diuersificat ab eo: qm̃ plurimũ aduent⁹ sui fit incipiẽdo ⁊ aduẽtus duri fit pmutãdo ex calido. ⁊ differt

a ſephiros qm̄ eſt ei ſenſus ⁊ illi
nō eſt ſenſus oīno. Et plurimuꝫ
q̊dē accidit in mēbris raris: ⁊ il
lud ē i mollioribꝰ plus in epate
et ſ in mēbris neruoſis iteruꝫ. et
in p̊mis cū accidit eſt occulte di
ſpōnis: ⁊ qn̄ apparet cācer ābi=
git eſſe ei in primis cū appet ſ ꝫ
pl'm: deīn appent ſigna eiꝰ. et in
primis cū appet in pricipio ē ſi
cut faba ꝑua durꝰ rotūdꝰ fuſci
coloris in q̊ eſt caliditas q̊dā. ⁊
cācer q̊dē eſt vehemētis coloris
⁊ aliꝰ eſt ꝑui doloris q̊etꝰ ⁊ aliꝰ
eſt qui perducit ad vlceratione̅
qm̄ eſt ex melācolia que ē adu=
ſtio ſanguinis ⁊ aduſtio colere
pure ſoliꝰ: ⁊ aliꝰ eſt ſiccꝰ q̊ nō vl
ceraꝛ. Et qn̄qꜫ ꝑmutaꝛ vlceratꝰ
ad nō vlceratū: ⁊ qn̄qꜫ reducit eū
ad vlceratū curō eiꝰ cū ferro: et
ponit ei labia groſſiora ⁊ durio
ra. ¶ Et vꝛ̄ ꝙ hoc apa ſit nolatū
cācer ꝑꝑ vnā duarū rerū aut ꝑꝑ
ſuā tenacitatē cū mēbro ſicut te
nacitas cācri cū eo qꝺ venaꝛ āt
ꝓpter formā ſuā in rotūditate
ſua ſ ꝫ pl'm cū dolore ſuo ⁊ egreſ
ſione venarū q̄ ſunt ſicut pedes
eius in circuitu ipſius.

¶ De cura. Ca. 16.

Illud qꝺ opꝫ cauere de cu=
ra eius eſt: qm̄ cum incipit
fortaſſe eſt poſſe vt prohibeatur
ne addaꝛ ſuper illud qꝺ ipe ē: ⁊
ꝯſeruetur ita ꝙ nō vlcereꝛ: ⁊ acci
dit in q̊buſdā hoīs vt ſanēꝛ in
cipiēs: ꝯfirmatus vero nō. ¶ Et
multoties quidē accidit cancer
interius occultus ⁊ eſt rectifica
tio in eo ſcd̄m qꝺ dixit optimus
ypo. vt non moueatur: qm̄ ſi
moueꝛ fortaſſe ꝑducit ad mortē
et ſi dimittiꝛ et nō curaꝛ fortaſ=
ſe ꝓlongaꝛ ſpatiū cū ſalute qua
dam: et proprie qn̄ rectificanꝛ ci

bi ⁊ ponunꝛ de illis q̊ infrigidāt
et humectāt ⁊ generāt materiā
ſaluā ſicut aq̄ ordei ⁊ alredradu
parui ⁊ vitelli ouoꝝ ſorbilium ⁊
ſiſia illis. Et qn̄ eſt illic calidi=
tas: tūc deꝛ lac vaccinuꝫ ſtatim
cū extractū eſt butyrū: ⁊ coleꝛ et
qꝺ ſumiꝛ ex oleribꝰ hūidis vſqꜫ
ad cucurbitā. ¶ Et fortaſſe ſuffe
rūt cācri ꝑui ſectionē. nā ſi poſſi
bile eſt vt deſtruanꝛ cū aliquo:
tūc nō eſt poſſibile vt deſtruanꝛ
niſi per inciſionē vehemēteꝫ: vt
ex toto aſſumaꝛ mēbrū īuadēs
qꝺ ē in circuitu eiꝰ: icidēdo ipm
ex circūdāte apa eradicādo oēs
venas q̄ ibibūt ipm ita vt nō re
maneat de eis aliq̊d: et currat
poſt illud ex eis ſanguis pluri=
mus: et iā ātceceſſit mūdificatio
corpis ꝑ ſolutionē vētris ex ma
teria mala ⁊ flobothomiā: dein
de ꝯſerua eū faciēdo eū ſtare ſu
per cibos bone quātitatis ⁊ q̊li
tatis et confortatione mēbri ad
expellēdū ſāguis inciſio in pluri
bus horis addit ei malitiam.
¶ Et fortaſſe indiget poſt inci=
ſionem cauterio. ¶ Et fortaſſe
erit in cauterio timor magnꝰ et
illud erit qn̄ fuerit cancer prope
mēbra p̊ncipalia ⁊ nobilia: et iā
narrauit q̊dā p̊moꝝ ꝙ medicus
q̊dā incidit māmillā cācerosaꝫ
radicitus et cācerata eſt altera
¶ Dico ꝙ poſſibile fuit ſi fuit il
lud i via cācerādi: qm̄ iuenit il
lā egritudinē: ⁊ poſſibile fuit vt
eēt ſ m ſemitā permutationis: ⁊
eſt magis apparens.

¶ De rememoratione regimi=
nis ſoluendi ipm. Ca. 17.

Sumat i potu multis vici=
bus inter q̊s ſint dies pau
ci quaqꜫ vice q̊tuor aureos epi=
thimi cum aq̄ caſei: aut aq̄ mel

lis: aut decoctionē epithimi i si
rupo aceto. Et ei q̇ ex hoibus est
fortis detur hiera eilebori.

¶ De rememoratione medici
naꝝ localiū ad cancrū. Ca. 18.

PEr medicinas locales ad
cācrū reqrunt̄ q̄tuor itētio
nes scz destructio cācri penitꝰ ⁊
est difficilis: ⁊ ꝓhibitio additio
nis. ⁊ ꝓhibitio vlcerationis ⁊ cu=
ratio vlcerati. ¶ Et i illis qbꝰ q̄=
ritur destructio cācri penitꝰ itur
ꝯsus illḋ in quo est resolutio eiꝰ
qḋ collectum ē de mā mala ⁊ ex
pulsio eiꝰ qḋ ꝑparatū ē ad colli
gendū i mēbro de ea: ⁊ si fuerit
vehemētis ꝟtutis motiōis tūc
dimittat̄: nā illḋ qḋ de medicis
forte est addit cācro malitiā: et
silr̄ oz iteꝝ vt alienent̄ i eis mor
dicatiua ⁊ ꝑꝑ illḋ sunt medicine
bone ei in mineralibus ablutis
sicut tutia abluta: ⁊ misceant̄ cū
es qn̄qꝫ de oleis sicut ē oleū ro.
⁊ oleū de keiri. ¶ Ad illḋ ꝟo qḋ
ꝓhibet additionē ꝑuenit̄ cū ab
scissiōe mā ei et refectiōe cibi et
ꝯfortatiōe mēbri et cū medicis
reꝑcussiuis notis: ⁊ admistratio
ne linimentoꝝ mineraliū sicut
linimētū fricatiōis lapidis mo=
lēdini et lapidis cotis: sicut li=
nimētū factū ex fricatiōe eiꝰ qḋ
resoluit̄ iter tabulā et manichā
de plūbo in hūiditate effusa su=
ꝑ tabulā q̄ est sicut oleū ro. et si=
cut aqua coriādri ⁊ iteꝝ emplꝫa
tio cū acresta trita ē bona iuua=
tiua. ¶ Et illa q̄bus q̄rit̄ ꝓhibi=
tio vlcerationis sūt linimēta ꝑ̄=
dicta ad ꝓhibēdā additionē cū
nō fuerit in eis mordicatio: oia
ei ea sꝫ iuuatiua ⁊ ꝓp̄e qn̄ miscē
tur cū fricatiōe ꝑ̄dicta q̄ fit ex pi
stello ⁊ tabulis plūbeis: qn̄ ē cō=
fricata terra sigillata aut bolū

armenū aut oleū antiquū et aq̄
semꝑuiue ⁊ cerusa cū succo lactu
ce aut mucillagine psilij et ceru
sa et plūbo: qm̄ est ꝯpositio bōa
¶ Et de eis q̄ sunt iuuatiua est
emplastratio cū cancris fluuiali
bus recentibꝰ et ꝓp̄e cū climia.
¶ De illis aūt q̄ in curatiōe vlce
rati sunt bona ē vt assiduet̄ pan
nus lini ifusus in aq̄ solatri suꝑ
eū: et q̄ties fortasse exiccat̄ ma=
defiat desuꝑ cū aq̄ eiꝰ. ¶ Aut su
matur medulle tritici: et olibāi
et ceruse de plūbo oim pōdꝰ. ℥. ſ.
et terre sigillate et boli arment
et aloes abluti oim. an̄. ℥. 2. ag=
gregent̄ ista et terant̄: et admi=
strent̄ suꝑ hūidū pulueres et su
ꝑ siccū ēpl'm factū cū olo ros. Et
qn̄qꝫ ꝯfert eis cinis cācri cū cera
to cū olo ros. et meliꝰ eo ē cui ad
mixtū ē eq̄le ei de climia: ⁊ qn̄qꝫ
cōfert in eo medicamē de tutia
aut tutia abluta cū aqua portu
lace aut mucillagine psilij.

¶ De apātibꝰ vētosis et inflatio
nibus lacertorum. Cap̄. 19.

DE apātibꝰ vētosis aliḋ est
qḋ fit a vapore leui: et silr̄a
tur estuatiōi et currit cursu eiꝰ:
et aliḋ est qḋ fit a vapore vētoso
et noiatur iflatio et ē ei ipulsio
et vicissitudiaria accessio: et for
tasse ꝑcutit ꝑcussiōe manꝰ et ꝓ
prie qn̄ inuenit spatiū ad qḋ ag
gregātur sicut stōachꝰ et intesti
na: et qḋ est inter pāniculos cir=
cundātes ossa: ⁊ inter ossa circū
data lacertis ⁊ inter lacertos: ⁊
silr̄ ꝙ circūdat chordas ⁊ fortas
se nō resoluit spatia imo subti=
liat membra coniuncta ⁊ resol
uit ea: et generat in eis qḋ facit
necessarium disrumpere ea. Et
ventositas remanet ⁊ retinet ꝓ
pter spissitudinē suā ⁊ ꝓpt̄ gros

situdinē suā: & ꝓpter spissitudinē eiꝰ qđ cōtinet eā et cōstrictionem pororū. ¶Et quandoq; existimat hō φ super membrum eius sicut genu sit apostema īdigēs pforatione: q̄re perforat ipm et egreditur ventositas tantum.

¶De cura. Cap. 20.

Illius autē quod est simile estuationi cū augmento loci curatio est genus curationis eius. ¶In inflationis vero curatiōe est necessariū φ cutē igrediat & resoluat illđ qđ ē in ea: et sit poke vt sit ei super locū mora spatij lōgi & ē necessariū vt sit in fine subtiliatiōis vt firmet subtilitas ptiū eiꝰ ex ꝓfundatione vltima. ¶Et fortasse idiget pōne vētosarū absq; scarificatione vt carminet vētositas. & de medicinis eiꝰ localibꝰ sūt olea calida sicut oleū subtiliū ptiū i quo decocta sunt sicut rutha: & cuminū ¶Et de seminibꝰ subtiliātibꝰ semē apij anisi: & ameos & q̄ similātur illis. ¶Et de ēplastris resoluentibꝰ & ꝓprie ꝓpter illđ quod cadit i mēbris chordosis & lacertosis est illđ qđ recipit sorditiē balnei q̄ ponat cū aq̄ in patella calcis nō extincte fm quātitatē q̄ ꝓueniat ex ea spissitudo luti: & liniātur cū eo: & quandoq; faciūt ex vino & calce emplm eq̄le bonū. ¶Aliud sumat ysopꝰ sicca & terat & pulverizet sup ceratū fctm ex cera: & oleo anetino: & fiat emplm ad liniēdū. ¶Et i eo qđ accidit ex īflatiōe i lacertis pp attractionē q̄ accidit eis: oz vt alienent medicie calide valde & acute ne refugiāt mēbra ex eis et terātur imo qn̄ medicant cū resolutivis: tūc misceat cū eis aliq̄d de sentiētibꝰ dolorē: et illud ē sicut curatio tua q̄s scis cū eo qđ est sicut rob ꝯcessuz cū oleo in q̄ ifusa ē lana ysopi. ¶Et si fuerit caliditas aliq̄: tūc cū olo rosā. ifusa i eo lana ysopi soluta i eo aq̄ ysopi humide. Et administrent oia illa tepida ad caliditatē declivia: & nō pmittant infrigidari qm̄ frigꝰ nocet hmōi. ¶Qđ si fuerit illic dolor ex pncipio: tūc administrētur desup olea in q̄bus est sedatio doloris cū ꝓhibitiōe aliq̄ ex pncipio sicut oleū vio. & rosā. cū ℣tute olei anetini. ¶Et qn̄ inuenit aliq̄ alleuiatio ponat in medicinis illud i quo est additio ℣tutis ad resoluendū sicut nitrū & acetū & deinde sicut cinis & empla resoluētia: sicut emplastrum predictum.

¶De vena medeni. Cap. 21.

Est vt accidat sup ptē corpis pustula q̄dā inflās: deinde vesicat: postea egredit ex eo q̄ddā rubeū ad nigredinē decliue deiñ nō cessat ꝓlōgari & ꝓlongatur: & fortasse est motus volūtariꝰ sub cute ac si esset motꝰ aialis: & quasi in veritate fit ℣mis dōec existimēt q̄dā φ sit aial qđ gn̄atur. ¶Et existimant quidaz φ sit ramꝰ villi nerui p vehementiā grossitudinis. Et plurimum quidē accidit in cruribus & ego iā vidi eam sup manus et super latus. & multiplicat i infantibꝰ sup vtrūq; latus: & quandoq; extendit & abscinditur & magnificatur in ea labor et dolor: imo per spatiū dolet: & si nō incidat. Et gale. quidē dixit: φ nō fuit comprehensum: ex esse eius aliquid manifestū super qđ sit innitendum qm̄ ipe nō vidit eā oino. ¶Et dixit φ cā eiꝰ est sanguis calidus malꝰ melācolicꝰ aut flegma adu

adunatum cum vehementia sic citatis cõplexionis. ¶Et fortasse generãt eã quedã aque ꝛ olera cũ ꝓprietate que est in eis: ꝛ de cibis qui plurimum generãt ea est ille q̃ ẽ calid⁹ ꝛ sicc⁹: ꝛ quãto plus fuerit materia a qua generatur acutior erit dolor vehemẽtior: ꝛ fortasse accidit in corpore vno in locis quasi quadragita ei⁹: aut quinquaginta ex qua tñ euadet cũ curatiõe. ¶Et minorat in corporib⁹ hũidis ꝛ assuetis balneationibus ꝛ cibis hũidis ꝛ assuetis vino cũ mẽsura: et plurimũ quidẽ gñatur in medena ꝛ pp hoc ꝓportionãtur ei: et gñatur etiã in terra corascẽni ꝛ aliĩs: ꝛ multiplicantur iteruꝫ in terra egypti ꝛ in terris aliĩs.

¶De cura. Cap. 22.

SOlicitudo q̃dẽ ei⁹ in terra in qua gñatur et cibi ex q̃bus gñatur q̃bus est materia q̃ est causa eius illud est cum euacuatiõe sanguis mali flobothomãdo ex basilica aut ex saphena ſm locũ ꝛ mũdificationẽ sanguis cũ eis q̃ sunt sicut sirupus de mirabola. ꝛ decoctio epithimi: ꝛ potare pillulas cochias ꝓprie ꝛ admistratio trifere fctẽ ex sene ꝛ fumoterre ꝛ humectatio corpis cũ cibis humectantib⁹ ꝛ balneatiões ꝛ reliquũ regimen humectatiuũ notũ. ¶Uerũ cum appet esse ei⁹ in p̃mo appitiõis eius tũc rectũ ẽ vt admistret regimẽ mẽbri cũ emplĩs infridantib⁹ ꝛ humectãtib⁹: sicut sũt succi fridi noti cũ duob⁹ sandalis ꝛ cãphora post mundificationem corporis ꝛ administrationẽ iterũ factã cũ missione sanguisugarũ sup locũ. ¶Et de epithimatibus bonis est epithima ex sandalo ꝛ aloe et cãphora aut myrrha et psiliũ et lac dulce. Si aũt nõ separ sꝫ icipit cadere fortasse ꝓhibet eã ꝛ aufert eam ꝛ alleuiat labores in ea si bibat patiẽs eã ſm ɔtinuitatẽ trib⁹ diebus oi die põdus. ʒ. ij. aloes aut bibat de eo i die. j. ʒ. ß. in. ij. ʒ. j. in iij. ʒ. j. ꝛ. ß. trib⁹ dieb⁹: ꝛ liniat sup eã aloes aut liniat sup aurificiũ ei⁹ hũiditas aloes hũidi viscosi. ¶Et silr i p̃ncipio cũ egredit si nõ curat de ea ꝛ egreditur tũ rectũ ẽ vt ꝑpet ei qd stringat eã: ꝛ sup qd reuoluat cũ facilitate paulati: donec egrediat vsq; ad finẽ sui absq; incisione: ꝛ melius ẽ plũbũ sup qd iuoluit: ꝛ fit sufficiẽtia sup grauitateꝫ ei⁹ in attractione ei⁹: qñ attrahit cũ facilitate ꝛ non abscindit. ¶Et sit studiũ tuũ i alienatiõe egressiõis ei⁹ vt incipias ꝛ extenues mẽbrũ ꝛ rarifices ipm cũ embrocis ex aq̃ calida ꝛ mucillaginibus infridãtib⁹ ꝛ oleis lenificãtibus fridis ꝛ subtilis caliditatis ꝛ que currũt cursu ei⁹ vt facilis fiat exitus ei⁹. ¶Et fortasse non sit facilis p illud: imo idiget eis q̃ sũt linimẽtum cũ olo de keiri imo sambacino: imo oleo de bẽ et vt administret sup ipam ẽplastrũ de pice: et si extimatio fecerit necessarium vt perforetur vt egrediatur cũ totalitate sua et non fuerit qd prohibeat: perforetur et extrahat: et si egressio eius cũ extractione predicta nõ fuerit facilis et pforatio ipsius non fuerit possibilis: tũc putreface eã cũ butyro putrefiet enim tota et egrediet. Et caue ne administres calida ex medicinis quoniã fortasse puenit ad estiomenum. ¶Et quando assidua-

tur sup posteriora ei⁹ fricatio cũ sale paulatim: ꝛ illḋ fit retro cũ facilitate: ꝛ ex egressione ei⁹ cũ subtilitate egredit̃ cũ totalitate sua ꝛ ꝓpe qñ scindit̃ aut pene trat̃ qḋ est post ipsaꝫ ꝛ intromittitur stilus sub ea illic ꝛ expellit̃ ꝛ assiduat̃ absterſio cũ ipa egredit̃ cũ sale paulati: ꝛ cũ facultate: nã cũ illud sit cuꝫ ea egredit̃ tota. ¶ Qḋ si incidat ꝛ redit: nõ erit excusatio q̃n perforetur nisi inueniat̃ modus alius: deinde egrediatur cum facilitate ꝛ curetur locus cura vulnerum.

¶ Tractatus terti⁹ de lepra.

¶ Quid sit lepra ꝛ cã eius. Capitulum. j.

Lepra est infirmitas mala proueniens ex sparsione colere nigre in corpore toto q̃re corrũpitur complexio membroꝝ ꝛ forma ipoꝝ ꝛ figura coꝝ ꝛ fortasse corrũpitur in fine ei⁹ ipoꝝ continuitas: ita vt corrodãtur mẽbra ꝛ cadãt casu q̃ fit ab vlceratiõe. ¶ Et ẽ sicut cãcer cõis corpi toti: fortasse em̃ vlcerat̃ ꝛ fortasse nõ vlcerat̃. ¶ Et est aliq̃ q̃ cũ patiente eã manet tpe lõgo valde. ¶ Et mel'ia q̃dẽ qñqꝫ expellit̃ ad membrũ vnum ꝛ facit accidere duritiem: aut sephiros: aut cãcrũ ſm dispõnes suas Et si fuerit subtilis dñans ꝓuenit estiomen⁹: ꝛ si expellit̃ ad supficiẽ cutis eueniet illḋ qḋ noiat̃ albaras ꝛ morphea nigra ꝛ impetigo ꝛ his sil'ia. Et qñqꝫ spargit̃ in corpore toto ꝛ tũc si putrefiat prouenit febris melancolica. ꝛ si ꝯculcet̃ ꝛ nõ putrefiat: eueniet lepra. ¶ Et cã eius efficiens antiquior est malitia complexionis epatis declinis valde ad caliditatem ꝛ siccitateꝫ. quare adurit sanguinem in melancoliã: aut ꝯplexio corpis toti⁹: aut sũt ambe ita ꝙ faciunt sanguinem acq̃rere per causas suas frig⁹. ¶ Et causa eius materialis sunt cibi melãcolici ꝛ cibi flegmatici iterum quando componitur in eis satietas nauseatiua aut opatur in eis caliditas q̃re resoluit subtile ꝛ ponit spissum melancoliã ꝛ repletiones: ꝛ comestiones super satietatem sunt ad hanc eãdẽ intentioneꝫ. ¶ Et cause eius iuuatiue sunt oppilatio pororũ quare prefocatur calor innatus et infridatur sanguis ꝛ ingrossatur: ꝛ proprie quãdo splen est oppilat⁹ debilis nõ attrahit: neqꝫ põt mundificare sanguinẽ ex humore melãcolico: aut est virtus expulsiua in visceribus debilis ab expulsiõe illius i venas ani ꝛ matricis et sũt pori stricti et qñqꝫ adiuuat illud: totum corruptio aeris in seipso: aut ꝓpter vicinitatem leprosorum quoniã egritudo est euadens. ¶ Et qñqꝫ accidit ꝓpter hereditatem et propter complexionem embrionis ex qua creatus est in se propter complexionẽ que est ei aut acq̃sitã in matrice: ꝓpter dispoſitionẽ q̃ est ei: sicut accidat vt ei sit conceptio in dispositione mẽstruoꝝ. ¶ Et qñ aggregatur caliditas aeris cũ malitia cibi et ei⁹ essentia est ex gñe piscium ꝛ carne salita ꝛ carne grossa: ꝛ carnib⁹ asinoꝝ: ꝛ lẽtib⁹ ꝓculdubio est vt eueniat lepra sicut multiplicat̃ i Alexãdria. ꝛ colera nigra qñ pmiscet̃ sanguini adiuuat paruei⁹ ad gñandũ m'tũ ipi⁹

qm̄ proculdubio igrossat ex duobus modis:quorum vnus ē p subaz suā grossaz:z scd̄s p frig⁹ suuz cōgelās. ¶Et qn̄ ingrossat per ptē hūiditatꝭ sue:tūc est exiccatio ei⁹ p caliditatē corpis facilior. ¶Et iā puctū ē ex ꝯstitudine sanguis leprosorum ad hoc vt egrediat in flobothomijs eorum q̇dā q ē sic harena:z hec egritudo noiat leonina:z dr q non noiat ita:nisi qm̄ plm̄ accidit leonib⁹:z dr qm terribilē facit faciē patiētꝭ eā z ponit eā i forma leonū:z dr qm rapacit tz q capit rapacitate leōis:z d hac egritudie q̄ ē debilis difficilis est curatiōis:z d curōne fortꝭ n̄ fit spes:z icipiēs q̇dē ē susceptibilior:z ꝯfirmata ē magꝭ iobediēs. ¶Et fcā ex melia colere ē magis feda z plꝰs nocumēti z difficiliorum accñtiū z vehemēti⁹ adurēs:sꝫ ē susceptibilior curōnis. ¶Et fcā a fece sanguis est saluior et q̇etior et nō vlcerat. ¶Et facta a melia adusta silat colerice i suis accñtib⁹:sꝫ ē tardius suscipiēs curationē. ¶ Et hec q̇dē egritudo n̄ cessat corrūpere ꝯplexionē mēbrorū p q̄litatē cōtrariam qualitati ꝯuenīēti vite scꝫ caliditati et hūiditati donec peruenerit ad mēbra principalia:z illic interficit z incipit in primis ab extremitatib⁹ et mēbris leuib⁹:z illuc cadūt pili ab ea:et alterat color ei⁹:et fortasse puenit ad vlcerādū:deinde vadit paulati i corp⁹ totū:nā q̄uis pria gn̄atio ei⁹ fit in viscerib⁹:tn̄ primū vestigiū eius est in extremitatib⁹:quoniam sunt debiliores: verūtamen quādoq morit patiens eam antequam conuertatur malitia ei⁹ apparēs sup viscera et membra principalia z est mors illius cū attractiōe: et propter malitiam ꝯplexiōis illi⁹. ¶Et cū cancer q̇ est lepra mēbri vnius sit de illis quib⁹ nō est sanatio:tunc q̇d dicem⁹ de lepra que est cācer corporis totius verūtamē in lepra ē res vna:et est q egritudo spargit i totū corpus. ¶Et qn̄ admistrantur curationes fortes sustentant egritudinem:et non agit super membra simplicia et in cancro non est ita.

¶De signis. Cap.2.

Quādo icipit lepra incipit color fieri rube⁹ tendens ad nigredinē.z appet i oculis obfuscatio ad rubedinē declinis:z apparet in anhelitu strictura:et in voce raucedo cū nocumēti pulmōis z cāne eius:et multitudo i sternutatiōe:et appet i naso gauetta:z fortasse fit strictura i narib⁹ et cassamu:z icipiūt capilli i subtilitatem et paucitatē puenire:z apparent vene i pectore z pte faciei:z est odor corpis z pprie i sudore:et odor ālelit⁹ ad fetorē ꝺcliuis: z appent hūores melici z mali z dolosi z mltiplicāt i sōno sōnia melica:z sētit sōno q̄si sup corp⁹ suū sit ꝑuedo maria:dein̄ appet sparsio i capillis z cal⁹ i eis ex toto pprie in pilis q̇ sūt in facie et partib⁹ ei⁹:et qn̄q dislocatur locus pilorū:z scindunt vngues:et incipit forma fieri feda:et facies fit terribilis.et color denigrat.Et incipit sanguis cōgelari in iūcturis et putrefit.Et addit cōstrictio anhelitus donec peruenit ad difficultatem vehemētem z

disniā magnā. et puenit vox in fine raucedis et igrossant labia et denigrant. ¶ Et apparet sup corp⁹ additio glādulosa filis aiali qd grece noiat sacos: dein icipit corp⁹ vlcerari qn lepra ē nō qeta. Et corrodit cartilago nasi: dein cadūt nasus et extremitates: et currit vir⁹ fetēs: et redit vox ad occultationē: et tūc iā nō remanēt pili et denigrat color valde. et pulsus qdem leprosi ē debilis pp debilitatē virtutꝫ et paucitatē necessitatꝫ: cū egritudo sit frida et tarda nō velox pp debilitatē frigoris: et sit necessaria spissitudo cū non sit velocitas neqꝫ magnitudo.

¶ De cura. Cap. 3.

Opꝫ vt icipiat i ea cū eūatio nib⁹ et mūdificatōe anqꝫ igrosset egritudo: et cū tu vificaueris qꝫ illic sit sanguis plim⁹ corrupt⁹: tūc opꝫ vt icipias et flothomes flōia vltia: et si non aliūde saltē ex manib⁹. et si nō vificaueris illō tūc nō flomes: flōmia ei ex venis magnꝫ qnqꝫ pl⁹ nocet qꝫ sit ei⁹ iuuamētum. Uerū fit securitas cū flōmia ei⁹ ex sepatiōib⁹ venaꝝ puaꝝ si timet flōmia magnaꝝ. Et scias qꝫ sāguis frid⁹ ē i eo qd apparet: qre fit illō magis vltimū qꝫ vētose et sanguisuge: et min⁹ nocēs viscerib⁹: et ille sūt sic vene frōtis et nasi. ¶ At vo fm plimū flōmia ē necessaria in curatiōe hui⁹ egritudis. ¶ Et de illis q vocāt ad illō est ꝯstrictio anhelit⁹ ei⁹ et difficultas ipi⁹: et forte ē necessariū flōmare guidē apd vehemētiā raucedis voci et timorē pfocatiōis. si g flōmet: opꝫ vt qescat hebdomada vna: dein euacuet cū eis q sunt sic hieralogodiō et hiera d pulpa colloqntide: et eūet cū apozimatib⁹ et pillis factis ex epithimo et sticados et polipodio et mirabo. nig. et kebul et ellebo ro ni. et lapide lazuli: et lapide armēo: et n nocet si misceat eis pulpa colloqntide: et scamōea ēt ppe qn illic ē colera et adiūgant eis aloes et cucumer asininus: et theodoricō ē bonū eis. et hierapigra itez et ppue qn fit fortꝫ cū scamōea ē d illis solutiuis q sūt bōa leprosis: et pcipue qn odorat odoramētū ellebori aut ponit cū ea lapis armen⁹: et i estate opꝫ vt exiccent et non vltimet i decoctiōe fortiter vt nō spargatur et mltiplicet. De coctio ad leprosos. ℞. mirabo. citrinoꝝ et nig. ābor. ana. ʒ. x. ameos. ʒ. v. althit boni. ʒ. ß. pas sularuꝫ enucleataꝝ minā. 5. de coquant cū trib⁹ ebetie aq donec pueniat ad ftiā et exprimatur et misceat in ea de aq mellis pōd⁹. ʒ. v. et det in potu. Et vngat corp⁹ ei⁹ ex butyro et sedeat in sole dōec fricet aut ambulet septuaginta passibus: et cōuertat sup dextrā et sinistrā et dorsuꝫ et vētrē: et comedat cappares cū melle. sumat in potu hāc mdicinā fꝫ qd narrauim⁹ septē dieb⁹ et renouet dcoctio ei⁹ oi die. ¶ Et nō sufficit i curatione istoꝝ q nō sunt ꝯfirmati eūo vna: imo fortasse ē necessaria eūo in mēse bis: aut i oi mēse semel fꝫ qd testimoniū facit esse necessariū et illō cū medicinis tēperatis: et qnqꝫ soluitur oi die cū facilitate ascellatiōe vna aut duab⁹ ascellationib⁹ cū eo qd soluit illō de potionibus iuuatiuis ex medicinis pdictis

dictꝫ q̃dragita diebꝰ.¶Fortes
ꝓo valde sic̄ elleborꝰ ⁊ ei silia:
et q̃ sunt multi ponderis suffi-
ciūt in ānno semel in vere:semel
in autūno:aut plꝰ hoc.Et opꝫ
vt veniat̄ sup cerebra eoꝝ cuꝫ
mūdificatione cū eis que sunt
sicut gargarismata p̄dicta in
ca.egritudinū capitis:⁊ cū ca-
put purgijs notꝫ.¶Descriptio
caput purgij.℞.macropiperꝫ ⁊
celidonie ⁊ capsie ⁊ nasturtij:⁊
burūgi oīꝫ an̄.ʒ.j.nucꝫ musca-
te pulegij amboꝝ an̄.ʒ.v.succi
agni casti cotilas.iij.olei sisa-
mini cotilas.iiij.misceāt̄ ⁊ ꝯco
quant̄ dōec ꝯsumat̄ aq̄:deiñ co
let̄:⁊ ſuet̄ i vitriata:et fiat ca-
put purgiū i naribꝰ q̄stū capiūt
deiñ sequat̄ qñ illud multipli-
cat̄ cū caput purgijs humectā-
tibꝰ p̄dictis.¶Et opꝫ vt prohi
beant̄ ab oi qꝺ exiccat ⁊ resol-
uit hūiditatē innatā:⁊ sup eos
interdicant̄ labor ⁊ āgustia et
vt ꝑmutet̄ de aere ad aerē q̇ ꝯ-
riꝰ est ei.⁊ dent̄ ei in potu post
mūdificationē olea:sicut oleū
de amigdalis cū eis q̃ sūt sic̄ ex
p̄ssū vue:⁊ illꝺ qñ eūati sīt mul-
toties.Et opꝫ vt exercitent̄ oī
mane post expulsionē supfluita
tū ab itestinis:⁊ precipiant̄ ele
uare vocē altā:et saliāt ⁊ luctē
tur:deiñ fricent̄:cū ergo suda-
uerint tūc sumāt potū:et post
illꝺ inūgant̄ oleis tēpatꝫ i cali
do et frido hūectātibꝰ ſm plu-
rimū ꝯfortātibꝰ in primis:ipsi
eñ indigēt i primis ꝯfortātibꝰ
sic̄ mirabolani iteꝝ ⁊ galle cuꝫ
aceto.¶Et qñq₃ admistrat̄ sup
eos inūctio ex oleo cū lacte mu
lierꝫ.¶Et sīlr opꝫ vt fiat eis ca
put purgiū cū eo qñ multipli-
cat̄ siccitas et qñ ꝯmouet̄ i eis
nausea caueat̄.¶Et meliꝰ q̇dē
est vt balneent̄:deiñ inūgant̄:⁊
qñ balneati sūt tūc eoꝝ inūctio
nes sint sic̄ oleū myrtinū ⁊ ma-
sticinū:⁊ oleū ꝺ sūmitatibꝰ vi-
tiū ⁊ darsisahā ⁊ oleū de costo
sup extremitates.¶Deiñ ille
q̇ de eis ē medicatꝰ q̇escat me-
dia hora:⁊ p̄paret̄ vomitui cū
pēna:deiñ sumat i potu aliq̇d
de absinthio.⁊ fortasse ē neces-
sariū inūgere eos i balneo cuꝫ
subtiliatiuis resoluētibꝰ i q̇bꝰ
cadūt nitrū ⁊ sulphur et bacce
lauri ⁊ glutinū carpētario[?]ꝫ:
imo sinapꝫ ⁊ origanū ⁊ piper ⁊
macropip ⁊ piretrū ⁊ staphisa-
gria ⁊ sinapꝫ ⁊ aloes ⁊ calamē
tū⁊ ēplastrat̄ eos sup iūcturas
eoꝝ:imo fortasse ē necessarium
qꝺ ē sic̄ euforbiū:⁊ illud qñ p̄ci
pit̄ eis vt balneent̄ ꝑꝑ r̄solutio
nē supfluitatū eoꝝ ⁊ ꝑꝑ sudorēꝫ
ipsoꝝ inūctio ei eoꝝ ē canō i cu
ratiōe ip̄oꝝ:⁊ qñq₃ inūgunt̄ fri
cādo cū tyriaca ⁊ scellite ⁊ ale-
fangīē:⁊ fortasse ē necessarium
inūgere cū hmōi i sole calido.
⁊ melior ablutionū eoꝝ in bal-
neo ē aq̄ i q̄ ꝺcoq̇t̄ fenugrecū cū
sapone bono.et opꝫ vt alienet̄
leprosus a coitu penitꝰ.¶Res
ꝓo q̃ i potu tribuunt̄ mlt̄e sūt:
nā de melioribꝰ medicinis ē ty
riaca minor fcā cuꝫ carnibꝰ vi-
pere:⁊ tyriaca diatesserō ⁊ alas
menā ⁊ diasulfur.Et qñq₃ fit ca
put purgiū cū istis etiā:⁊ vt in
potu sumāt de trociscis tyri ēt
sol̄ aur̄.j.i vnc.vinigrossi aut
passi:⁊ trociscꝫ sq̇lle iteꝝ.⁊scias
ꝙ caro vipe ⁊ illꝺ i q̇ ē ꝓtꝰ eiꝰ ē
de nobilibꝰ medicis ei.⁊ nō opꝫ
vt sit vipa de luto aut littoralꝫ
aut ꝺ locꝫ hūidꝫ:qm̄ i ea ſꝫ plu
rimū ē paꝝ iuuamēti,⁊ de illis

que plurime ē malitie ē illa q̄
sitim facit cū q̄ ē ꝑditio imo eli
gaꝝ mōtana ꝓcipue alpa: ⁊ ab-
scidāꝝ capita eaꝝ ⁊ caude vice
vna subito ⁊ tunc si mltiplicaꝝ
cursꝰ sāguis: ⁊ remanēt viue: ⁊
agitāꝝ agitatōe pluria tpe lō-
go: tūc iste sꝫ bōe ⁊ si n̄ dimittā
tur: ⁊ q̄ ex eis sꝫ ꝯueniētes sunt
ille ex q̇bꝰ plurimꝰ currit sāguꝫ
et q̄ sꝫ plurie agitatiōis: ⁊ post
ꝺcollationē mūdificenꝝ ⁊ deco
quanꝝ sic̄ dicemꝰ tibi et come-
daꝝ ex eis ⁊ iure ip̄aꝝ. ❡Et ex
potatiōe q̇dē vini i q̄ moꝛiꝝ vi
pera aut viuit iā sanati sꝫ q̇dā
accidētaliꝝ aut itētiōe iterficiē
di ex eo q̇ i potu tribuit vt mo-
riaꝝ ille leprosꝰ ⁊ q̇escat: aut q̇e
scat ab eo: aut fit illꝺ obedien
do sōno: aut visiōi: ⁊ sal vipere
iuuatiuꝰ ē iteꝝ. Elixatio autē
vipere ē vt sumaꝝ vipa abscis-
sis extremitatibꝰ mūdificata a
visceribꝰ ꝺiñ elixeꝝ cū poꝛris ⁊
aneto ⁊ cicere et sale pauco de
coq̈ꝝ cū aq̈ pluria donec dissol-
uaꝝ: ⁊ sumāꝝ ossa eiꝰ: tūc ab ea
⁊ mūdeꝝ caro ipsiꝰ: ⁊ deꝝ ad co
medēdū caro eiꝰ: ⁊ soꝛbeaꝝ ius
ip̄iꝰ: ⁊ ponāꝝ ossa eiꝰ tūc sup mi
cas panꝫ de silꝑa: et foꝛtasse ꝓij-
ciꝝ cū ea aliq̇d ꝺ pullꝫ colūbaꝝ
donec bōa fiat. ⁊ huiꝰ q̇dē regi
mis iuuamētū foꝛtasse nō ap-
paret in pꝛicipio deiñ appet su
bito: et foꝛtasse añcedit sanita
tē sepatio rōnꝫ diebꝰ aliq̇t. ⁊ si-
gnū appꝛitiōis iuuamēti eiꝰ: et
applicatio ad hoꝛā i q̄ oꝫ vt ab
stineaꝝ ab admistratiōe eiꝰ ē vt
icipiat leprosꝰ iflari q̇r iflaꝝ ꝺiñ
foꝛtasse ꝑmisceꝝ rō eiꝰ: postea
excoꝛiaꝝ: ꝺiñ sanaꝝ. Cū ꝫ nō pa
tiꝝ scotomiā neqꝫ iflaꝝ: tc̄ itereꝝ
sup eū regimē vice alia. Et de

illis q̄ narrata sꝫ ad illū ē vt su-
maꝝ ſpēs niger excoꝛiatꝰ et se-
peliaꝝ dōec i eo fiāt ꝟmes ⁊ ex
trahaꝝ cū ꝟmibꝰ suꝭ et exicceꝝ
et deꝝ i potu illi sup quē super
fluit lepra ex eo tribꝰ diebꝰ oī
die pōdꝰ. ʒ. j. cū sirupo ꝺ melle.
⁊ inūctio iteꝝ cū eo i q̄ ē ꝟtꝰ vi
pere ē iuuamētū ei sicut oleū i
q̄ decoq̇ꝝ et sicut ꝶ medicamē.
❡Sumaꝝ niger excoꝛiatꝰ: ⁊ po
naꝝ i olla et fūdaꝝ sup ip̄ꝫ ꝺ ace
to foꝛti. ℥. viij. et ꝺ aq̈. ℥. j. et de
capsia hūida ⁊ radice dꝛagōtee
de vnoq̇qꝫ. ℥. ij. ꝺcoq̇ꝝ totū sup
ignē leuē donec dissoluaꝝ ſpēs
et coleꝝ aq̈ a ſpēte et friceꝝ cuꝫ
ea post abꝛasionē barbe et ca-
pitꝫ: fiat illꝺ tribꝰ diebꝰ. ⁊ eis q̇
dē accidit ex admistratiōe me
diciaꝝ vipaliū excoꝛiatio cutꝫ
coꝛrupte ⁊ ꝑmutatio carnis et
cutꝫ sane: ꝗꝫuis inūctio leprosi
cū hūectatiuis tpatꝫ i calitate
est ex illis q̄ ꝯferūt i q̇busdā ho
ris: cū vehemētioꝛ sit siccitas.
Et silr̄ facere caput purgiū cuꝫ
eo qꝺ ē sicut oleū vio. ⁊ sit i eo
parū olei ꝺ keiri. ❡Et iteꝝ sic̄
adipes rapacium ⁊ boū ⁊ vola
tiliū: et sic̄ cū oleo de costo aut
darsisahā ⁊ oleū ꝺ lilio ſuat ex
tremitates ⁊ illꝺ post mūdifica
tōeꝫ: et añ mūdificatōeꝫ n̄ inū-
gaꝝ oīno: qm̄ oppilat poꝛos. ⁊
ꝺ eis q̄ bibūꝝ ⁊ ꝯfert eis ē almu
rigiliꝫ et m̄dicamē asclideni. ⁊
lac ē ꝺ ꝯueiētibꝰ q̇bꝰ curaꝝ ⁊ ꝓ
ꝓ̇e apꝺ ꝯstrictōeꝫ ahelitꝰ ⁊ diffi
cultatē eiꝰ et raucedinē vocis
eiꝰ ⁊ i tpibꝰ q̄ sꝫ inꝝ euōnes. ⁊ oꝫ
vt bibaꝝ i dispōne q̄ mlgeꝝ lac:
⁊ lac ouiū ē ꝺ rebꝰ magꝫ ꝯueniē
tibꝰ ei: ⁊ opꝫ vt bibaꝝ ꝺ eo ꝗti
tas q̄ digeraꝝ: ⁊ si fint ꝯtēti eo
solo si possibile ē: erit iuuatiuū

valde.et si fuerit necessariũ nõ addat super ipsũ aliq̃d si possibile est ꝑter panẽ mũdũ et alis si debeḡi cũ carnibus arietũ et q̃ illis sunt similia de illis q̃ dicem⁹. ¶Et qñ anhelitus redit ad rectitudinẽ:tũc meli⁹ est vt dimittat lac et ꝯuertat sup res acuti saporis vt vomat cuꝫ eis nõ pp aliđ nisi illđ:vt euacuet cũ eo qđ diximꝰ:deiñ si necesse fuerit redire ad lac fiat vsq̧ ad terminũ predictũ:⁊ opꝫ vt sit h̕ regimẽ in anno multoties.In flobothomia vero eorũ qui cõfirmati sunt nõ opꝫ vt sit occupatio neq̧ in solone vẽtris eorũ cũ medicina forti.qm̃ superfluitates i eis mouent et nõ separant:imo fiat alleuiatio in declinãdo materias eoꝝ ad intestina:et administret de foris qđ carminet ⁊ resoluat.Et de potib⁹ ꝯueniẽtib⁹ eis est vt sumat acori.vnc.i.ƺ.⁊ nitri tãtũdẽ et succi caulis agrestis vsq̧ ad vnc.iij.⁊ misceat totũ et bibat mane et vespe.¶Et vt sumat eis đ limatura eboris põd⁹ x.sacraiati.et det eis i potu in iij.vnc.vini⁊ butyri.aut sumat althit cũ melle quãtitate nucis: aut sumat đ sq̃lla quãtitas dcẽ sacraiati cũ sirupo sq̃lle inspissato sicut lohoc:aut sumat cymini.ʒ.ƺ.⁊ mellis quãtitas inspisset hẽ lohoc⁊ succ⁹calamẽti ẽ eis valđ bon⁹ ex trib⁹ obolis vsq̧ ad.vj.⁊ opꝫ vt vtãt piscib⁹ salitꝭ i q̃busdã horis sicut vtũt medicia:et alienẽt ab acutꝭ nisi pp võitũ et nisi ꝫ semitã albecikir i eo i q̃ sumunt.et qñq̧ m̃dicãt cũ cauterio dispõito sup mẽbra eoꝝ sicut sinciput ⁊ sũmitas capitis:⁊ sup radicẽ epigloti ⁊ duo tpa ⁊ collũ⁊ iũcturas manuũ et pedũ.et dixerũt q̃dã:oꝫ vt cauterizent i principio timoris lepre cũ cauterio in anteriore capite vt ꝯferat caluarie et alio inferiore illo:et apđ locũ in q̃ capilli tõdẽt et sup supcilia vnũ:deide i dextra capitꝭ:⁊ aliđ i sinistra et vnũ posteri⁹ sup nuchã et duo apđ duas ꝯmissuras corticales et vnũ sup splenem ⁊ sint cocture ille cũ cauterijs leuib⁹ minutis:et qñ cauterizat sup caput opꝫ vt perueniat vsq̧ ad os donec excoriet os saltẽ vicibus plurib⁹ postq̧ cõseruat applicatio illi⁹ ad cerebrũ ꝫm suã corrũpẽtẽ ꝯplexionẽ eius. Nam stolidi qñq̧ interficiunt cuꝫ hoc cũ nõ alleuiãtur man⁹ ipsorum.

¶De modo medicinarũ conferentiũ cõpositarum. Ca.4.

De q̃b⁹ sũt albedarũgi ⁊ alsobe q̧ stat i loco carnis vipe i hac egritudie:et de illis ẽ medicamẽ alsulẽdati:vel bedarundi hñt descriptionẽ magnã:quã dixerũt idi ⁊ expti fuerũt ipꝫ.et de ei⁹ mõ est vt sumant myra.nigroꝝ ⁊ scenitaragi idi ãboꝝ.ʒ.x macropipis.ʒ.ƺ.beenalb.ʒ.ij.ƺ. terant ⁊ liniãt cũ butyro vaccio et ꝯficiãt cũ melle:⁊ sit potio ab vno aur.vsq̧ ad.ij.ʒ.p⁹ mũdificatiõeꝫ corpis.Si aũt sumat de eo cũ equali mẽsura sui de diamusco ñ timebit ei⁹ malitia:qm̃ ipsum est eius bezahar.

¶De modo cõfectiõis nominate bderauilia maioris. Ca.5.

Et est almebarã cõferẽs lepre ⁊ baras ⁊ morphee ⁊ ipetigini et aq̃ citrie et pruritui et scabiei ãtiq̃ ⁊ ꝯfirmat rõnẽ ⁊ đstruit obliuionẽ:⁊ ẽ bonũ ꝯseruatõi ꝯferẽs sincopi:⁊ hoc medicamẽ fecerũt sapiẽtes idi regib⁹ suis. ¶R̷.myra.belliricoꝝ et ẽblicoꝝ

et tapsse oim. añ. 3. xiiij. nucis muscate ꝛ corticũ thurꝭ ꝛ meu ꝛ fu. ꝛ pipis ꝛ macropiperis ꝛ sel gamonati ꝛ narchaisar ꝛ nere misch: ꝛ ꝯdisi ꝛ succi sqlle ꝛ folij idi oim. añ. auř. viij. ꝛ albes barũ bõi auř. iiij. terãt mdicie ꝛ cribellẽt ꝛ terat albes solũ. ꝛ q̃ terit ip̃z oppillet nasũ suũ et nares suas ꝛ inũgat eas añ illo cũ butyro vaccio: ꝛ veniat eius trituratio sup medicias: et sumãt ꝺ penidijs alarmu et alsahã emie. ij. ꝛ. 5. ꝺ baldac. terãt ꝛ ꝓijciãt i ollã nouã. et ꝓijciat desup ꝺ aq̃ cũ mẽsura q̃ solnãt: ꝛ qñ liq̃fiũt: remoueãt ab igne puluerizẽt ꝺsup medicie ꝛ cõficiant cũ eis bñ: deiñ fiãt ex eis forme similes auellanis: quaꝝ vnaq̃qꝫ sit vn⁹ auř. et det in potu oi die. i. in ieiunio cũ aq̃ tepida aut vino.

¶ De modo confectionis alsulendati. Cap. 6.

Et ẽ mdicamẽ idũ magnũ i via albe ꝺ rauilui: ꝛ ip̃m cõfert iteꝝ ad casũ palpebraꝝ et albedinẽ capilloꝝ et asma ꝛ tremorẽ cordꝭ ꝛ tẽperat appetitũ et fluxũ vẽtrꝭ supfluũ et hydropisim ꝛ icteritiã et paucitatẽ semis ꝛ fistulas ꝛ canitiẽ senũ: ꝛ ꝯfert pruritui et vlcerib⁹.

¶ R. alsulẽdati mũdate ablute ducẽtos sexagita auř. ꝛ alsulẽdati q̃dẽ ẽ vria hircoꝝ mõtanoꝝ: ꝛ illo ẽ qñ ipsi migũt diebus estuatiõis sue sup lapides in mõte q̃ noiat alsulẽdati ꝛ de nigrãt lapides: ꝛ fit sic pix pinguis subtil ꝛ myra. ꝛ belliricorũ ꝛ ẽblicoꝝ ꝛ piperꝭ ꝛ macropiperis ꝛ lauri et nucis muscate ꝛ cinami et masticis et xiloaloes ꝛ darkele et spodij ꝛ attemet ꝛ burũgi et merẽis oim. añ. auř. iiij. bdellij. 200. et. 60. auř. ꝛ zuccari tarbazet. 134. auř. ꝛ auri rubei ꝛ argẽti meri ꝛ eris rubei ꝛ ferri ꝛ allo hõnoc ꝛ alfelud oĩz añ. auř. 100. cõburãt minera lia ꝛ terãt ꝛ tricõizent cũ medicinis ꝛ misceãt oĩa cũ melle ꝛ butyro ꝛ ꝓponũt i vitreata viridi: cuius dosis sit duoꝝ aureoꝝ cũ lacte caprio aut aq̃ tepida: ꝛ addãtur i eoꝺ melle despũato auř. 37 ꝛ butyri auř. 34. qñ ei⁹ decoctio erit bõa: verũtamẽ crescit ꝛ ꝓuenit ad finem in. xxi. die.

¶ De modo adustiõis alfelud. Cap. 7.

Malleãdo fiant lamine ꝺ ferro: deiñ decoquãt myꝛabolani belliri. et ẽblici et colet aq̃ eoꝝ et ponãt in vas eris ꝛ accẽdat sub eo ignis leuis ꝛ calefiat alfelud dõec rubeat et ignitum submergat i illa aq̃: deiꝺ ředeat ad ignẽ ꝛ rubeat cũ ergo rubuerit: submergat iteꝝ i illa aqua et fiat illo. 21. vice: deinde colet aqua illa et sumatur fex in qua residet aliq̃d de felud: deide reducat vas sup ignẽ et ponat in eo vria vacce et igniatur ferrũ ꝛ submergat in ea iteꝝ. 21. vice. et sumat iterum fex ei⁹ donec remaneãt ꝺ fece ei⁹ auř. viij. ꝛ similiter fiat de ere donec cõpleant ex eo iterum. viij. auř. ¶ Argentũ vero limet cũ lima donec fiat sicut terra: deide decoq̃tur cum aq̃ salis in coclearío ferreo donec adurat bene: si aũt nõ adu ritur: ꝓijciat in cocleariũ paꝝ sulfuris citrini qñ ꝯburetur: et sumant de eo. viij. aur. et totũ illud sit tritu3 ꝛ cribellatũ. ¶ Auri vero combustio est ita. op3 vt aurum limetur donec fiat simile terre et sit cũ eo aureus vn⁹ ex amioch ꝛ remaneat cu3 auro

donec liquescant vtraqz simul: deinde dimittatur per horā vnā deinde limet iterū 7 addat sup ipsum aur. vnus ex alamioch: et limetur iterū cū lima. deide fricet i coclearío 7 fundatur super ipm aqua salis 7 ferueat donec ꝯsumat aqua 7 remaneat aurū 7 alamioch. deinde terat in mortario bene donec sicut puluis: et misceat cū medicinis. ¶Mūdificatio aūt alsulēdati est sꝫ hunc modū: sumat de aqua alhasce 7 vrina vacce; proijciantur ambe sup alsulēdati in vase nouo i tā tā q̄titate q̄ submergāt ipsum 7 ponat in sole calido hora vna deinde fricetur vehemēter 7 coletur aqua ab eo in vase nouo 7 ponat in sole trib⁹ diebus: deiñ colet 7 spumat fex ei⁹ spissa: deinde sumant aq̄ alhasce 7 vrina sup alsulēdati: 7 pulueriȝet sicut pulueriȝata fuit pri⁹: 7 fiat illud trib⁹ vicib⁹: deinde ponat i sole .xi. die donec ingrossetur: 7 fiat similis melli 7 denigret sicut pix.

¶De modo alsulendati minoris. Cap. 8.

ET iuuamenta ei⁹ sunt sicut iuuamēta maioris. ℞. alsulendati colate partē vnā 7 alcor partes .iiij. terat alcor 7 misceat cū eis q̄tū est pondus eorum de melle 7 q̄tum ipm est de zuccaro 7 q̄tum est medietas mellis de butyro vaccino: 7 reponatur in vitreata 7 dosis eius sit aur. j. cum lacte vaccino tepido. Modus medicamenti conferentis lepre. ℞. myra. nigroꝝ mundatoꝝ 7 myra. citri. mūdatoꝝ ʒ. ʒ3. oim añ. x. ameos. ʒ. v. althibotribus ōguarich: aq̄ deguarich 7 aldeguarich ē quatuor libras debaldach donec ꝯsumant due tertie 7 remaneat: deinde exprimat 7 colet 7 p̄ijciat sup colatū de melle q̄d sufficit ei 7 det i potu de eo lib. j. 7 inungat sup totū corp⁹ infirmi butyrū vaccinū et sedeat in sole donec sudet et p̄cipiat vt ābulet post illud .70. passib⁹: et iaceat aliq̄ñ sup lat⁹ suū dextrū: 7 aliq̄ñ super latus suū sinistrū: et semel sup ventrē suū: et semel sup dorsum suum: 7 cibet pane 7 melle quātitate abbreuiata .vij. diebus ita vt liniatur ei medicine omni die.

¶De modo epithimatis lepre. Cap. 9.

SUmat serpens niger excoriatus et decollet 7 ponat i vas et fundant sup ipm de aceto forti. ℥. viij. aque. ℥. j. et alseitaragi hūidi 7 radicū dragōtee āboꝝ. añ. ℥. xij. decoquat super ignē leuē donec decoq̄t serpens: deide colet cū pāno 7 separētur ossa a carne: deide ponat fex in vase vitreo. Cum ergo volueris curationē precipe ei vt radat pilos supcilloꝝ et caput et lini desup ex illo trib⁹ dieb⁹. ¶Mod⁹ epithimatis alteri⁹. ℞. staphisagrie et myra. nigroꝝ mundatorū et emblicoꝝ oim. añ. partem j. fricent cū oleo antiquo 7 liniatur cū eo lat⁹ vel loc⁹ postq̄ abluit cū decoctione senticis turionū 7 balaustie: et iteꝝ cōburant myrabolani et galle et liniātur desup cū aceto. ¶Cibi autē eoꝝ sunt oia q̄ sunt velocis digōnis boni chimi sicut carnis volatiliū notoꝝ. s. eaꝝ issedebegi 7 pisces humidi leuis carnis cū spēbus q̄ sunt necessarie 7 melior cibus eoꝝ est panis de simila mūdus: et panis cādarusq̄ et sorbitiōes facte ex eis et olera hūida

et est necessariū vt pmisceātur cū
eis q̄ sunt sicut sicla ꝛ raphan⁹
ꝛ porri. Et nō oꝫ vt negligat̄ ad
ministrare icisiua: ꝛ ꝓprie. ante
mūdificationē: sicut cappis ꝛ fe
niculū ꝛ porri ista eñ mūdificāt
eoꝝ cibos a supfluitatib⁹: ꝛ ꝑpa
rāt supfluitates expulsioni. Cū
ḡ admistraueris medicīas lau
dabiles: tunc administra etiaꝫ
hoc regimē: ꝛ pisces saliti i hoc
capitulo sunt valde boni eis: et
nos prōptiores sum⁹ sup ista cū
volumus vt faciam⁹ eos vome
re aut ventrē eoꝝ soluere. ¶ Et
caulis cōfert eis cum proprieta
te sua: ꝛ panis cū lacte ꝛ melle ꝛ
fic⁹ ꝛ vua et passule ꝛ amigdale
torre facte ꝛ cartami ꝛ pinee: ꝛ q̄
fiūt ex istis ꝯferūt eis. ¶ Et opꝫ
vt comedat in die bis secūdum
mensuraꝫ digestionis. Nam se-
mel comedere nocet eis ꝛ nō bi
bat vinū cū excitatur egritudo
nisi parū: et cum quies est egri
tudinis bibat de subtili qđ nō
est antiquū quātitate tēperata
consueta: ꝛ qñ cadūt pili super-
ciliorū et superciliis et similiū
tūc fiat curatio cū cura alopitie
ꝛ reliquoꝝ que dicem⁹ in libro
decorationis.

¶ De modo epithimathis alte
rius. Ca. 10.

Sumat̄ staphisagrie ꝛ myra
bol. nigroꝝ mūdatoꝝ ꝛ em
blicoꝝ oīm añ. ꝓs. j. ꝛ friganī cū
oleo omphancio ꝛ liniat̄ cū eo
loc⁹ postq̄ ablut⁹ ē cū decoctiōe
senticū ꝛ balaustie. Mod⁹ ali⁹:
ꝯburant̄ myrabolani ꝛ galle ꝛ
liniat̄ cū aceto desuper.

¶ Fen quarta de solutione cōti
nuitatis: ꝛ est ꝑter id qđ pēdet
cū fractura ꝛ algebra. et est qua
tuor tractatus.

¶ Tractatus primus de vulne
ribus in mēbris.

¶ Sermo vniuersalis đ solutio
ne cōtinuitatis. Ca. ii.

Iam ostēdi-
mus i libro prio
species solutiōis
ꝯtinuitatis scđm
modos qui neces
sariū fuerunt in lo
co sili illi: ꝛ volum⁹ nūc innue-
re summas de specieb⁹ earū: q̄s
opꝫ nobis eē notas añ illud qđ
volum⁹ declarare. Dico ergo ꝙ
nos conamur in quibusdā mē
bris quoꝝ ꝯtinuitas est soluta
vt redeat eoꝝ continuitas sicut
fuit: ꝛ illud sicut in carne: ꝛ cona
mur: in quibusdā eoꝝ vt rema-
neat cōtact⁹ eoꝝ cū cōseruatio
ne: licet nō redeat ipsoꝝ ꝯtinui
tas et illud nisi in ossib⁹ puero
rum et infantium. In eis quan
doq; enim speratur redit⁹ ille.
¶ De neruis vero et venis dixe
runt quidam medicorum ꝙ nō
redeunt continuitati: imo for-
tasse remanet in eis contactus
conglutinationis conseruatio-
ne currente super eos ꝛ coniun
git eos. ¶ Et dixerunt quidā ꝙ
illud nō ꝓuenit nisi in arteriis
solis. Gal. vero iam cōtradixit
eis istud ꝛ dixit: imo qñq; incar
nātur arterie per testimonium
experientie: ꝛ cū concessione ra
tiocinatiōis. ¶ Testimonio ꝟo
qm̄ nos iaꝫ vidim⁹ arteriā q̄ est
sub basilica ꝛ caput arterie ꝛ tpis
et cruris incarnari. Et cōcessiōe
q̄ est ex ratiocinatione qm̄ os ē
extremitas in duritie ꝛ nō incar
nat̄ nisi parūi infantib⁹ et caro
q̄ extremitas in lenitate incar
nat̄: sed vene arteria sunt me-

die inter ossa ⁊ carnē: quare opꝫ vt sit eaꝝ dispositio; inter carnē et ossa: ergo sūt minꝰ recipiētes incarnationē ꝙ̄ caro: ⁊ faciliꝰ suscipiētes eam ꝙ̄ ossa: et incarnā tur qñ sectio est minia ⁊ parua: et corpꝰ ē humidū et leue: ⁊ ñ incarnat̄ in diuersificato ab eo: et hic est modꝰ disputatiōis rethoricꝰ vel theoricꝰ: et illud in quo cōfiditur est experimentum.

¶ De summa de vulneribus in membris. Cap̄.2.

Membra in quibꝰ cum cadit vulnꝰ magnificat̄ eius nocumētū ⁊ interficit s̄m plurimū et fortasse nō interficit nisi raro sunt sicut vesica et cerebrū ⁊ renes ⁊ intestina minuta ⁊ epar ꝙ̄uis sit possibile vt saluet̄ sup ea cū est leue. In corde aūt nō sperat̄ salus cū in eo accidit vulnꝰ.
¶ Et plurimū ille cui accidit vulnus ivētre suo cū accidit ei nausea aut singultꝰ aut solutio ventris morit̄. Et qñ vulnꝰ est in loco ī quo opꝫ vt vehemēs fiat dolor et ap̄a sicut sūt capita lacertorū et posterioꝝ et ꝓprie illoꝝ q̄ sūt neruosi: et nō accidit ap̄a significat illud nocumētū intrisecuꝫ ad ꝙ ꝯuertunt̄ materie: ⁊ nō perueniūt ad vulnꝰ. ¶ Et opꝫ vt tu obserues illud qđ dicemꝰ in ca. vlcerū de iudiciꝭs in q̄bꝰ cōicant vulnera et vlcera: et postposuimꝰ ea vsꝗ illud attēdētes ad illud quod est conueniens.

¶ De sermone vniuersali de cura vulnerum: Cap̄.3.

Vulnus carnosuꝫ nō euacuatur q̄n aut sit sectio plana recta: aut sectio rotūda: aut habēs latera: aut sectio cū diminutiōe aliquātule carnis: ⁊ qñꝗ est profunde penetrās ⁊ qñꝗ discoopertū: et vnicuiꝗ eoꝝ est regimen: et cōicāt oia ī retētiōe sanguinis currētis ⁊ iā posuimꝰ ad illud ca. ¶ Et fortasse cursus sanguinis quātitate tēperata ꝯfert vulneribꝰ: ⁊ ꝓhibet ap̄a ⁊ opilationē et febreꝫ. Nā de melioribꝰ cū q̄bꝰ intēdimꝰ in vulneribꝰ est vt ꝓhibeamꝰ eoꝝ ap̄ationē: q̄m qñ nō accidit ap̄a possibile est vt eius fiat curatio: veꝝ cū illic est ap̄a aut attritio aut cōtusio aggregat̄ in vacuitate eiꝰ cū vulnere sanguis qui vult fieri ap̄a aut pus: et nō ē possibil' curatio vulneris: et dū nō ꝑparat̄ illud tūc curet̄ ap̄a. Et si retinet̄ ī ꝯtritiōe sanguis tūc non fit securitas ꝙ ipsiꝰ r̄solutio festinet si fuerit ei quātitas qua sit curādū et tēsio et illđ cū ꝯuersiōe in pus et resolutiōe ipsiꝰ: et illud fit cū oi calido leui de illis q̄ tu scis. Et propter hoc opꝫ vt adiuuet̄ cursus sanguinis qñ abbreuiat̄. Cū ergo sectio est plana recta de qua nihil cecidit: sufficit in regimie eiꝰ strictura et ligatura et ꝓhibitio sanguinitatꝭ et aquositatis ab ea: et ꝓhibet̄ ꝙ aliq̄ rerū cooperiat eā neꝗ pilus neꝗ aliud postꝗ̄ tu ꝯseruaueris cōplexionez mēbri et solicitꝰ fueris i hoc ne attrahat̄ ad mēbruꝫ nisi sanguꝭ naturalis. Et fuerit magna ita vt nō ꝯcurrāt extrēitates eiꝰ q̄m sūt rotūđ elōgate aut diuerse figure aut iā đstructa ē ex ea caro pauca ñ plīma tūc eiꝰ cura ē sutura: ⁊ ꝓhibitio aggregationis hūiditatꝭ i ea cū admistrōe exiccātiū repcussiuoꝝ: ⁊ administratiōe subtiliātiū q̄ dicemꝰ: ⁊ si fuerit ꝓfunda: tūc strictura etiā facit eam adherere multoties: et nō est necesse detegere eam si

est possibile illud: et illud est qn nō cōfert strictura cū ligatura firmans eā: et fortasse necessariū est detegere eam sicut ostēdā et pro prie vbi nō cadit strictura bona sup radicē pfundi: quare effundunt ad ipz materie ppter debilitatē eius et dolorē qui necessari9 est et ppter dispositiōes quas dicā in ca. vlcerū. Et si est necessariū vt detegat non erit excusatio quin ponat cotum et qd currit cursu eius super ei9 orificiū exiccās ipsum pprie vbi strictura non cadit sup radicē sicut diximus: aut est eius pparatio talis q non est possibile materiā malā effundi ab ea. aut est i ea os aut cōcauata est et facta est fistula et sit in ea hūiditas mala valde: et est tūc in iudicio vlcerū nō vulnerū. Et dixit sapiēs q vulnus nō idiget nisi ligatura aggregāte labia qn querit adherētia et icarnatio: verū si fuerit necessariū vt nascat in ea caro tūc nō est i eo necessariū illud: sz est necessaria aliqn ligatura cū q effūdat sordities ex orificio ei9 et aliqn ligatura sit tali mēsura qua retineat medicamen desup Inde et sufficit vt sit orificio vulneris loc9 ex quo effundat sordities semp p naturā: aut ita vt cadat pforatio illuc aut vt tu figures ipm cū illa figura. ego enim iam sanaui vuln9 magnū cuius pfundū erat vbi est genu et ipsi9 orificiū in coxa pter q fecerimus in orificiū aliud inferi9 apud genu. Sed pparaui coxā tali pparatione q pfundū fuit superi9 et orificiū iferi9 qre sanatū est absq pforatione in iferiori parte: et silr qnq suspēduntur brachiū et palma et alia taliter q orificium

semp est inferi9: hic est ergo sermo ei9. ¶ Et dico q fortasse tibi cadet vuln9 aut tibi erit necessariū incidere cōplete et secare mēbrū. Cū aūt ex vulnere abscidit caro plurima tūc necessaria sūt ea que carnē nasci faciunt: et nō sufficit illud qd exiccat et phibet Et fortasse nocet exiccatiuū: et phibitiuū ex parte q repellit materiam ex qua nascit. ¶ Et qnq est pfunditas et diminutio ossiū taliter q non est possibile vt nascat cōplete: qre remanet pfundū: sicut qnq accidit vt nascat plusq sit necesse: quare est caro addita. ¶ Et opz vt cibet eger q vult vt nascat caro i vulnere suo cibo laudabili boni chimi: et qn q est illud qd facit nasci: ita qd possibile est ei vt faciat nasci carnem: cutē vo nō facit nasci cū iā abscissa est totaliter imo non facit nasci loco eius nisi carnē duram supra quā nō nascit pil9: venarū autē rami multoties eminent et nascunt sicut caro. Et de vulnerib9 sunt quedā habentia timorē sicut vulnera cadētia in neruis et extremitatib9 lacertorū et dicā ea i ca. dispositionū neruorū et multoties sequunt ea accidētia mala sicut illd qd seqt vulnus extremitatū lacertorū d alteratiōe coloris et casu pulsus post spissitudinē et paruitatē et pducit ad sincopiz et casū virtutū: et qnq sequit ea spasm9. et silr illa q cadūt an genu apud rotulā qm sequunt ea accidētia mala et sunt pmanētia a qb9 parū liberātur ¶ Et qn accidit spasm9 ex hmōi vulnerib9 lacertosis et nō recipit curationē: tūc curatio est icidere lacertū i latitudie: et ē volūtas vt destruat opatio lacerti: verū illd

est de illis q̄ oportet vt postponatur q̄ntū est possibile. ¶Et curetur spasm⁹ ꝛ pmixtio rōniscū re alia p̄ter eam: ꝛsicut vuln⁹ geniculi ꝛfortasse em̄ necesse est vt ponat̄ cum sectione dura: ꝛvt sit festinatio i apatib⁹ ei⁹ ꝛvlcerib⁹ ipsi⁹ ꝛvulnerib⁹ cū flōmia ꝛsolutione vētris: et ꝓhibitiōe incarnatiōis donec mūdificēt̄ mūdificatiōe vltia: deinde incarnētur.

¶De cognitiōe eius ꝙ facit nasci ꝛ qđ incarnat et qđ sigillat ꝛ qđ corrodit ex medicinis. Ca. 4.

Medicamen faciēs nasci carnem est illud qđ coagulat sanguinē sanū in carnē. Quod si fuerit exiccatio ei vehemēs ꝓhibet sanguinē venientē: quare non habebit materiā caro. et si est ei abstersio vehemēs remouet eū et facit eū currere: quare ꝯsumit materiā inuētā carni. ergo opꝫ vt non sit ei plurima exiccatio: imo vsq̄ ad terminum neq̄ abstersio fortis valde: imo abstersio pauca i tāta quātitate vt abstergat sordities absq̄ mordicatione ꝛ nō indiget stipticitate đ qua est curādū. ¶Et opꝫ iterū vt sit in caliditate ꝛ frigiditate i cōplexiōe sua si fuerit separata: cū ꝯrio ꝺm quātitatē separationis: ꝛ si nō fuerit separata separatōe de qua curet̄: tūc assimiletur calido valde calidū valde et frigido valde frigidum valde ¶Et obseruet̄ iterū impssio medicine in loco vt opponat̄ ei si superfluit in malitia complexiōis ¶Medicine aūt icarnatiue sūt ille que aggregāt inter duo elōgata: ꝛ non oportet vt operētur nisi in supficieb⁹ ambor̄ facientes adherere inter ea vtraq̄ cūrore qui est in substātia ambor̄ et si fuerit sanguis pur⁹: tunc ē illud ꝙ exiccat sanguinē plurimum sufficiēs cum eo i adherētia cum exiccatione vehemētiue loci anteq̄ fiat pus ꝛ non firmat̄ ei illud nisi fuerit cū eo supfluitas virtutis in exiccādo. ¶Uerū opꝫ ne sit abstergēs: q̄m abstersio est ꝯtra intētioni que est i eo q̄m intētio i eo est ponere illud ꝙ colligit̄ de sanguine nutrimētum ꝛ adherētiā: ꝛ abstergēs abstergit illū sanguinē: quare dispartit̄ ergo ꝯsumit materiaꝫ q̄ expectat̄ ꝯglutinatio. Et non indiget diminutione in exiccatione: sicut indiget ea illud ꝙ facit nasci. Q̄m faciēs nasci idiget vt currat ad ipsuꝫ materia ꝛ illius materiei cursum ꝓhibet exiccatio: ꝛ incarnatiuū nō idiget: imo indiget incarnatiuū exiccatiōe fortiore et pauca stipticitate.

¶Consolidatiuū ꝟo sigillatiuum vehemēti⁹ indiget stipticitate q̄ illa duo: q̄m est ei necessarium vt recuperet qđ est per naturā vehemētioris exiccatōis. s. cutē: ꝛ q̄m indiget vt exiccet humiditatē extraneā ꝛ radicalē vehementē. Et illud ꝙ est aū ipm eget vt exiccet humiditatē ex̄neam exiccatione plurima ꝛ radicalē cum mensura que cōglutinetur ꝛ ingrosset̄ ꝛ nō minuat̄ ex substātia. ¶At corrosiua diminuens carnē oportet vt sit vehemētis abstersionis valde.

¶Et illud quidē quod est rectū in curatione vulnerū q̄si perforātur: est vt non approximet eis aqua. Et si fuerit necessariū ꝛ nō suffert eger a balneatiōe: oportet vt ponat̄ super ea de emplīs ꝛ de pāno infuso cum oleo ꝺm modos ligationis ꝛ non pmit-

tatur aqua peruenire ad ipsuz.

¶ De pforatione vulneris et aliorũ cum oportet vt disco: operiatur. Cap. 7.

Dixit Gal. Oportet vt seces ex loco ei⁹ vehementioris eminẽtie ⁊ vt inclines ipm: ⁊ nõ sit tract⁹ pforatio nisi ad partez ex qua est possibile currere pus ad inferiora. ¶ Et vt obseruent in pforatiõe alesuirati ⁊ tinge ẽz modũ quẽ dixim⁹ in ca. vulnerũ et dubellet nisi i eis q̃ excepim⁹ In eis ẽo q̃ sunt sicut inguina ⁊ subaseelle: opz vt vadat pforatio cũ cute in natura. ¶ Deinde po nant̃ ẽ sup exiccatiua absq; mor dicatiõe de illis q̃ sunt posita in tabulis medicinarũ singulariũ ⁊ puluis olibani melior est i eis q̃ olibanũ: qm̃ illud est vehemẽ tius stipticũ. ¶ Et rectũ q̃dẽ ẽ i curatiõe vulnerũ cũ pforãtur ne approximet eis aq̃: ⁊ si fuerit ne cessariũ: ⁊ eger non suffert a bal neatiõe: tũc opz vt vuln⁹ occulte tur sub empl̃is ꝯueniẽtib⁹ tectis cũ pãnis infusis cũ oleis ẽm mo dũ coopture q̃ separat inter aq̃ balnei: ⁊ hũiditatẽ ei⁹ inter vul: nera: aut ingeniet̃ ei aliq̃d inge nioꝝ possibiliũ in ipso.

¶ De regimine vulnerũ h͡abentium apã ⁊ dolores. Ca. 6.

Necessariũ est in hmõi vulne rib⁹ alleuiare dolorẽ ⁊ cre: dere ꝙ vuln⁹ non ꝯsolidat̃ oino dũ apã nõ sedat̃. ¶ Et illud q̃dẽ non cõplet̃ nisi cuz eo in quo est exiccatio et infrigidatio i prici: pio rei ⁊ mollificatio in secũdo ⁊ administret̃ in eo cura apatum omnino. ¶ Et quod est propriũ in hoc cuz cõmunitate sui iuua menti i omni membro a capite vsq; ad pedes est vt sumat̃ gra: natum dulce et decoquat̃ cuz vi no põtico et emplastretur cũ eo locus. ¶ Et oportet vt obserues illud ad ꝙ ꝯuertitur dispositio apatis sicut si tu administraue ris vnguẽtũ nigrũ et videris vul neris ruborẽ vehementẽ fieri et vesicari declina ad infrigidãtia et ad vnguentũ albũ. Et si vide: ris ipsum mollificari aut indu: rari: et tu iã administrasti albũ administra nigrum et alia.

¶ De regimie vniuersali in vul: nerib⁹ viscerũ interius. Ca. 7.

Intentio in eo q̃d existima mus ꝙ est fissura aut disru ptio interi⁹ est vt incarnet̃ et nõ dimittat̃ sanguis ꝯgelari in in: teriorib⁹ ita vt ꝓhibeatur flux⁹ sanguinis. ¶ Et medicine ꝯferẽ tes in vtrisq; intẽtionib⁹ primis sunt sicut vestimẽta quãdo deco quũtur in aceto: aut detur in po tu de cẽtaurea maiore pondus. ʒ. ſ. et terre sigillate in hoc inest curatio magna. ¶ Illud aũt ꝙ in potu sumit̃ causa flux⁹ sangui nis est sicut dauich. iij. ⁊. 5. de se mine iusquiami al. cum aq̃ imel lis et reliq̃ medicie ꝓdicte i ꝓhi bitione sputi sanguinis ⁊ fluxus sanguinis. ¶ De vulnere autẽ ⁊ fissura apparẽtib⁹ dixit sapiens ꝙ in dispositione mirach vẽtris donec egrediant̃ quedam inte: stina: oportet vt scias quõ appli ces intestina et intromittantur. ¶ Quod si egredait̃ aliquid de zirbo oportet vt scias an sit ne: cessariũ vt ligetur cum ligatura firma aut nõ: et an suatur vuln⁹ aut nõ: et qualiter sit in via suẽ do ipsum. Et Galenus quidem dixit anothomiam almirach. et diximus nos ipsum in anotho: mia. ¶ Et propter illud q̃d iam

diximꝰ in anathomia locꝰ illoꝝ est minoris timoris cũ disrũpitᷓ ꝙꝫ locꝰ aluourati. ⁊ aluourati q̇dẽ ẽ mediũ corpis vtriusqꝫ lateris mẽsura q̄tuor digitoꝝ ab alborati.i.vmbilico. ¶ Inq̇t. Qm̃ fissura cũ accidit in loco alborati egrediuntᷓ cũ ea itestina plꝰ ⁊ reditꝰ eoꝝ i ea est difficilis. ⁊ illud iõ: qm̃ res q̄ tenet eam nõ est nisi duo lacerti descẽdẽtes in lõgitudine corporisqui protendũtur ex pectore vsqꝫ ad os pectinis: ⁊ pp̄ illđ qñ disrũpitᷓ vnꝰ horũ duoꝝ lacertorum opꝫ vt egrediatᷓ ps itestinoꝝ ⁊ augmẽtatᷓ iñ disruptio ⁊ illud iõ qm̃ lacerti q̇ sũt i vtriusqꝫ iliis plꝰ coartãt ipꝫ veꝝ ẽ ei i medio lacertꝰ fort꜀ ꝯtinẽs ipm̃. ¶ Si aũt p̄paretᷓ vt sit ruptio magna egredietᷓ nũeratio itestinoꝝ: q̃re erit eoꝝ intermissio vehemẽtior ⁊ difficilior. In vulneribꝰ ãt puis si nõ succurratᷓ cũ itromissiõe itestini iflatᷓ: ⁊ ingrossatᷓ: ⁊ istđ pp̄ illđ qđ gñatᷓ i eo deventositate: q̃re nõ igreditᷓ ex illa disruptõe. ⁊ pp̄ illđ saluiora vulnera ꝯcñtia i mirac disrũpẽtia sũt illa q̄ sũt eq̄lis magnitudis. ¶ Inq̇t. Et idigẽt illa vulnera rebꝰ q̄tuor: quaꝝ ṗma ẽ vt reducatᷓ itestinus apparẽs ad locũ q̇ ẽ ei ꝓṗꝰ: ⁊ scđa vt suatᷓ: ⁊ tertia vt ponatᷓ sup̄ ea medicamen cõueniens: ⁊ q̄rta vt sit solicitudo ꝑueniat alicui mẽbroꝝ nobiliũ pp̄ illđ timor. ¶ Pone ergo ꝙ sit vulnꝰ tãte ꝙtitatis vt nõ possimꝰ pp̄ puitatẽ eiꝰ intromittere intestinũ ꝓcedens ab eo. Et quidẽ est nobis necessariũ vt resoluamꝰ illã vẽtositatẽ: aut vt dilatemꝰ ipaꝫ disruptionẽ: ⁊ vt dissoluamꝰ vẽtositatẽ est melius si poſſe est i ea. ¶ Et cã quidẽ in inflatione intestini est frigꝰ aeris ꝓpter illud ergo opꝫ vt submergatᷓ spõgia i aqua calida ⁊ exṗmas ipam ⁊ vapores ipm̃: ⁊ vinũ stipticũ qñ calefit ẽt ẽ iuuatiuũ in hoc loco: ⁊ illud qm̃ calefacit plꝰ ꝙꝫ sit calefactio aq̄ ⁊ cõfortat intestinũ. ¶ Qđ si hec cura nõ resoluit iflationẽ itestinoꝝ: tũc administretᷓ ãplificatio vulneris. ⁊ cõueniẽtius instr̃oꝝ ad hanc sectionẽ ẽ istr̃ꝫ qđ cognoscitᷓ ad ꝑforãdas fistulas. Cultelli aũt ꝑforãdi acuti ex duabꝰ ꝑtibꝰ facti ad caput caueãtur. ¶ Et rectior figuraꝝ ⁊ p̄paratio in infirmo ẽ vt si fuerit vulnꝰ lesuꝫ vadẽs ad ꝑtẽ inferiorẽ sit figura ⁊ p̄paratio ad suꝑiorẽ. Et si fuerit vulnꝰ vadẽs ad suꝑiorẽ: figura ⁊ p̄paratio vadãt ad inferiorẽ. Sit ergo intẽtio tua quã intẽdis in vtriusqꝫ rebꝰ sil' vt nõ cadant reliqua intestina sup̄ intestinũ cuiꝰ inferiꝰ appet. ¶ Et cũ tu posueris hãc tuã itẽtionẽ: scias ꝙ si fuerit vulnus i ꝑte dxtra: tũc oportebit vt scias egrũ declinare ad ꝑtẽ sinistrã. ⁊ si fuerit in ꝑte sinistra facies eã decliareᷓ ad dextrã: ⁊ sit intẽtio tua sp̄ vt ponas ꝑtẽ i q̄ ẽ vulnꝰ altiorẽ ꝑte altera: hec ẽ ei res que est cõis oibus istis vulneribꝰ. ¶ Cũ ergo seruantᷓ itestina in locis suis q̄ sunt eis ꝓpria postq̄ꝫ reducta sunt ad vẽtrẽ cũ vulnera sũt magna: tunc necessariꝰ est minister edoctꝰ. ⁊ illud iõ qm̃ opꝫ vt teneat locũ illiꝰ vulneris totũ manu sua dxtoris ⁊ colligat ipm̃ ⁊ aggreget ⁊ deteget de eo aliq̇d ministro suenti ipꝫ ⁊ redeat ad illud qđ iã suetũ ẽ de eo ẽt ⁊ aggreget ipm̃ ⁊ colligat paulatim donec suatur vulnꝰ totũ sutura decẽti. ¶ Et ego narro

tibi illud qd melius est de assui tiõe vẽtris dico ergo qm ppea qp res q̃ est necessaria ẽ vt cõprehen dat illd quod est iter mirach et siphac iã est necessariũ tibi vt in cipias et itromittas acũ i cutem deforis ad iteriorẽ partẽ. cũ g pe netrauerit acus in cutẽ et in lacer tũ eũtẽ sm rectitudinẽ i lõgitu= die vẽtris totius: dimitte margi= nẽ siphac i hoc latere: et nõ intro mittas in ipz acũ: et fac penetra re acũ in marginẽ aliũ deintus ad exteriora: deiñ fac penetrare eã ab intus ad exteriora in mar= gine alio mirac et cũ feceris eã penetrare: tũc fac penetrare eã scdo i hoc eodẽ margine mirac aut de foris ad iteriora: et dimit te marginẽ siphac q̃ ẽ in hoc la= tere: fac g penetrare acũ i latus aliud deitus ad exteriora: et fac eã penetrare cũ tua penetratiõe in sihac i marginẽ mirac q̃ ẽ in pte eius donec facias eam penetrare totũ deiñ incipe itex ab hoc eo dẽ latere: et sue ipm cũ margine q̃ est siphac i latere alio: et extra he acũ ex cute quã penetrauit: deinde reduc acum in illã cutez et sue marginẽ siphac q̃ est in la tere alio cũ hoc margie mirach et extrahe eã ex cute q̃ est in pte eius et fac illd vna vice post aliam vsqꝫ quo sinas vulnus totũ sm illd exẽplũ. ¶ In mẽsura aũt q̃ sũt in ter duo pũcta caueat supfluitas in latitudine et strictura qm am plitudo nõ tenet sz qd opz et stri ctura adunat. ¶ Et filũ iterũ si fuerit chordosũ adiuuat ad dis= rũpendũ: et si fuerit molle absci= dit et ligat leue durũ: et silr si pro fundaueris pũcturã in cute. nã si fuerit lõginqua a punctura ve rũ remãserit de vacuitate intra ipm et extra eã nõ incarnat: et ser ua equalitatẽ illic etiã. ¶ Inqt Et pone intẽtionez tuã in suẽdo vẽtrẽ adherẽtia siphac cũ mirac fortasse em adherebit et incarna bit: qm est neruosuz. ¶ Et iã con suerũt ipm quidam sm hũc mo dum: opz ergo vt figamus acũ in margine mirach exteriore et fa= ciamus ea penetrare ad iterio= ra: et dimittamus marginẽ siphac totũ deinde reducamus acũ et fa= ciamus eam penetrare: deinde penetret accus ex cõtrario partis quã penetrauit: deinde faciamus penetrare i marginẽ aliũ d mar ginibus mirach scdm hoc. Et iste modus cõsuẽdi est melior cõsuitiõe cõi que cõprehẽdit quatuor mar gines in penetratione vna. et il= lud ideo qm cũ hac cõsuitione itex quam iam diximus iam coope= ritur siphac retro mirach: et cõti nuatur cum eo coopertura decẽ ter. ¶ Inquit. Deinde pone sup ipm de medicinis incarnatiuis et necessitas ad ligandum est ve hemẽtior in his vulneribus: et ma defac lanã marahã cũ oleo cali do parum et inuolue sup alibre= ni et alibreni sicut vadũt. Et cly steriza ipz cũ aliq mollificatiuo etiã sicut olea et mucillagines. et si vulnus iã puenerit ad itestina et suisti ipz tũc regimẽ sit illd qd di ximus: veruntñ opz vt clisterizet cũ vino nigro stptitico tepido: et pprie si vulnus iã consutũ fuerit aut appropiquerit minuta in= testina: qm intestinũ ieiunũ non sanat oĩno ex vulnere qd in ipso accidit pp subtilitatẽ sui corpis et multitudinẽ eius qd est i eo d ve nis: et ppinqtatẽ suã ad materiã neruox: et multitudinẽ effusiõis colere ad ipm: et vehementiã ca

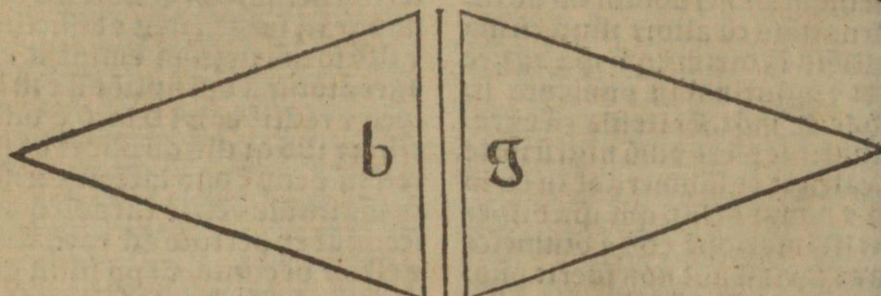
liditatis eiꝰ:qm̄ est magis ꝓpi=
quū epati ꝙ̄ intestina alia. ¶In
feriora ꝟo vētris ꝓpea ꝙ sunt de
natura carnis sis de medicatio
ne ipoꝝ ꝯfidēs. ¶Inqt Gal. lib.
de ingenio sanitatis. Et sit intē
tio tua apđ disruptionē mirach
vētris cū siphac vt suas eā ꝯsui=
tiōe cōglutinātе siphach cū mi=
rach:qm̄ est neruosum tarde in=
carnatiōis cū alio:ꝛ illud cū mō
suitiōis ꝙ̄ diximꝰ:qm̄ ipā aggre
gat ꝛ ꝯglutinat in punctura si=
phac. ¶Inqt. Et itestia cū egre=
diunt:tūc ꝯfert vinū nigrū forte
ꝛ calefiat et submergat in eo la
na ꝛ ponat desup qm̄ ipā disper
git iflāmationē eoꝝ ꝛ đtumesce
re ea facit si aūt non fuerit pn̄s:
tūc administra ꝗsdā aquas sti=
pticitatis fortis calefactas:ꝙ si
nō fuerint pn̄tes: tūc vapora ea
cū aq̄ calida donec detumescāt.
si aūt nō ingrediunt in illđ am=
plificet locꝰ. ¶Inqt hypo. Cuꝫ
egredit zirbꝰ vētris in vulnere
necesse est vt putrefiat qđ de eo
egredit ꝙ̄uis moret tpe ꝓuo. ꝛ ē
in hoc vehemētius ꝙ̄ intestina ꝛ
epar. qm̄ intestina et extremita
tes ep̄is si nō remanēt exterius
spatio longo donec infridentur
valde vehemēter:tūc cū igrediū
tur vētrē ꝛ icarnat vulnꝰ redeūt
ad naturas suas. zirbꝰ ꝟo lꝫ mo
ret tpe ꝓuo tm̄ necesse est vt qđ
ex eo qđ apꝑet ingredit ventrē
putrefiat:ꝛ ꝑꝑ illđ ꝓperāt medi
ci i icidēdo ipꝫ ꝛ nō intromittūt
qđ de ipo apꝑet i vētrē:ꝙ si inue
niat in zirbo diuersum ab hoc il
lud ē valde parū ꝛ fortasse nō in
uenit. ꝛ si egreditur aliqđ đ zir
bo tūc necesse ē tibi vt scias an
oporteat incidi an nō:ꝛ an opor
teat sui vulnꝰ an nō et equaliter

suatur. Nā si vulnꝰ cadat i aluo
uarat ꝛ est mediū vētris tūc est
pluris timoris:qm̄ sunt extremi
tates lacertoꝝ cooꝑte suꝑ vē=
trē. Si aūt fuerit in ilꝭs: ꝛ sūt a
duobꝰ lateribus mediȷ̄ vētris a
dextra et sinistra quasi quatuor
digitis:tunc est saluior:qm̄ non
est i eo aliqđ de extremitatibꝰ la
certoꝝ neruosoꝝ. ¶Loci ꝟo al=
uouarati sutura iteꝝ ē difficilis
ꝛ illđ iō qm̄ itestina eminent et
egrediūtur a disruptiōe q̄ ē in h̄
loco ꝛ reditꝰ eoꝝ i h̄ loco ē diffi
cilis:ꝛ illđ qꝛ illđ qđ plicat ea in
retētiōe eoꝝ ē duo lacerti ꝓtensi
in lōgitudie vētris carnosi q̇ de
scendūt ex pectore ad rachaba
ꝛ est os pectinis. Et ꝑꝑ illud qm̄
cadit vulnꝰ in hoc loco incidūt
hos lacertos:ꝛ est eminētia ite=
stini vehemētior:qm̄ lacerti qui
sunt in illo cōtinent ipm̄:et non
est ei i medio lacertus fortis re=
tinēs ipsum. ¶Si aūt ꝑpareтur
cū hoc vt sit vulnus magnū tūc
necesse est vt emineat ꝛ egredia
tur ex eo neruꝰ intestinoꝝ et q̈=
re fit intromissio eoꝝ difficilior.

De ꝗlitate ligādi vl̄nera. Ca. 8.

Ulnera āt ꝛ fissura apparē
tia cū vis vt incarnent:tūc
fac illđ qđ dixit sapiēs de illis q̄
sūt huiꝰ artis. ¶Inqt. Cū vis vt
icarnet hmōi fissura: tūc fac ad=
herere ei ligaturā incipientē ex
duobꝰ capitibꝰ nō aliā de liga=
turis. Qđ si fuerit magna erit ti
bi necessariū vt adherere ei fa=
cias puluillos triāgulatos:et si
fuerit locꝰ decliuis idiget sutu=
ra ēt:ꝛ puluilli qdeꝫ triāgulati
meliores sūt i aggregādo labia
vlceꝝ ꝙ̄ ꝗdrati:qm̄ coartant su
per fissurā tantū: ꝛ situs puluil=
loꝝ triāgulatoꝝ est fm̄ hoc exē=

plū linea recta inter duos puluillos sit fissu
ra: ꝛ duoꝝ puluilloꝝ trīāgulatoꝝ: vnꝰ sit b.
ꝛ alter g. decenter ꝯpositi ſm figurā quā vi=
des. Cum ergo ligatur locus iste et cadit li=
gamē duoꝝ capitū ē ligamē tenēs ſup locum
fissure vehemētius ꝙ̄ si fuerint q̄drati. Et nō
licet vt nō sit in applicatiōe vlcerum ligamē
non habens duo capita: ꝛ isti sunt puluilli
triangulati et figura stringendi.

¶ Et dꝫ i li. de igenio sani. Quidā hō habuit vulnꝰ cuiꝰ ꝓfūdū erat
ꝓximū iguinibꝰ: ꝛ ipiꝰ orificiū ꝓximū genu ꝛ sanauimꝰ ipꝫ sine pfo
ratiōe penitꝰ: ita ꝙ posuimꝰ sub genu eiꝰ puluillos: ꝛ ꝑpauimꝰ ipꝫ
taliter ꝙ factū ꝛ orificiū eiꝰ directū cū facilitate: ꝛ silr fecimꝰ de vul
nere qđ fuit in coxa ꝛ brachio ꝛ sanata sūt oia. ¶ Inq̄t ille qui iā ꝓ=
uidit in experientia. Scias ꝙ vulnera indigēt vt fiat sanies si possi
bile est ei intus ad hoc vt penetrent cū ea reliqua q̄ sunt illic melio
ra ꝛ velocioris alteratiōis. Silr vulnera disrupta elōgatoꝝ labioꝝ
egēt vt aggregent̄ cū ligamēto aggregāte labia eoꝝ nisi fuerit ſup
ea ex illo dolor: aut fuerit aꝑosa: qm̄ dolēt ꝓp illđ ꝯ̄suis sit cū facili
tate aut fuerit lacertꝰ q̇ fit disruptꝰ i latitudie: qm̄ n̄ aggregat̄ imo
ponatur in medio liciniū timēdo nec incarnet̄ cutis ꝛ remaneat la
certꝰ nō icarnatꝰ. ¶ Inq̄t. Et silr q̄n scindimꝰ cutē capitis ponimus
iter labia aliq̄d qđ ipleat ea: fortasse ei ꝫhit̄ cutis labioꝝ ad iterio
ra vulneris: q̄re necesse est tunc vt coneris cū ligamentis vt trahas
eā ad exteriora. Et cū cadit vulnꝰ i lōgitudine: tūc ligamē sufficit ꝛ
aggregat ipaꝫ decēter: ꝛ cū fuerit in latitudie indiget vt suat̄ ꝛ ſm
mēsurā ꝓfūditatis vulneris erit ꝓfunditas suture dignior ex addi
tione anathomie. ¶ Inq̄t. Q̄n fuerit nobis necessariū vt addamꝰ in
amplitudine vulneris cū ē frictū ꝛ timuerimꝰ ꝙ ꝓp ꝓfunditatē eiꝰ
incarnet̄ eiꝰ superiꝰ: ꝛ nō icarnet̄ eiꝰ ꝓfundū: aut fuit mēbrū vulne=
ratū in ora vulneris ſm figurā: qđ cū redit ad equalitatē suā nō ē
possibile vt currat ex eo sanies: neqꝫ vt ingrediatur ipꝫ medicina: ꝛ
vt redeat ad suā figurā q̄n egrediet̄ ꝛ ꝯmouet dolorē alium: tūc ne
cesse ē vt scidat̄ sectiōe ꝯueniēti. ꝛ scias ſꝫ sūmā ꝙ vulnera q̄ sūt i la
titudie lacerti sūt digniora vt labia eoꝝ sint vehemētiꝰ elōgata q̄=
propter sunt faciētia maiorē necessitatē ad perscrutandū subtiliter
in aggregādo labia: ꝛ fortasse n̄ erit excusatio a sutura ꝛ admistra

tiõe pululloꝝ ꝛ triãgulatoꝝ: et ꝓprie si ceciderit in carne di minutio nam cadens in longitudine minus eget illo.

¶De medicinis incarnantib⁹ vulnera. Cap.9.

Harũ medicinarũ virtutes iaz narrauim⁹ ꝛ ↄtinuatio nis eaꝝ locũ: ꝛ nõ dubitam⁹ q̃n sit necessariũ vt puluis earũ sit minoꝛ ꝟtutꝫ q̃ꝫ illð qð ð eis fit cũ oleis ꝛ ceratꝫ. Et necessitas q̃dẽ ꝓducẽs ad olea et cerata ẽ ꝓpea ꝙ medicie sicce ꝛ ꝓpe q̃ sᵗ sic merdasengi et reliq̃ minera les nõ submergunẗ vsq̧ ad ꝓfũ dũ ꝛ nõ penetrãt i poꝛos: cũ ĝ ex eis fit ceratũ ad vltimũ pue nire facit eas curs⁹ olei ad locũ quẽ volum⁹. ꝛ iste medicie icar natiue sũt ex mineralib⁹: ꝛ sũt ex plãtꝫ: ꝛ aialib⁹ ꝛ ex oi spẽ: et sũt ex mineralib⁹ sicᵗ cerusa et oleũ myꝛtinũ ꝛ cera. ꝛ ex plãtꝫ folia sicᵗ folia q̃rc⁹ mascule ẽpl'a ta ꝛ folia salicis et folia caulis ꝛ folia arboꝝ maloꝝ et coꝛtex palme ꝛ folia arnoglose ꝛ spar tũ ifusũ i aceto aut aliquãtulo vini: ꝛ ꝓpẽ q̃n miscenẗ folia arboꝛꝫ vini mascule et femie liga ta cũ coꝛticib⁹ suꝫ: ꝛ folia cupssi et rami ei⁹: et folia pentaphilõ cũ melle. et ex gũmis glutinũ albotin ꝓprie ꝓpe mẽbꝛa magna. ꝛ ex fructib⁹ ꝛ granis nux recẽs contrita cũ aq̃ et sale aut vino bullita cum folijs acetose aut folijs sicle aut lactuce ꝛ piroꝝ silueltriũ cũ eo qð ẽ in eis de ꝓhibitiõe flux⁹: ꝛ nux cupssi ꝛ alia ↄbusta: ꝛ pulũ molẽdini et oꝛdeũ adustũ ꝓpe senib⁹ cũ cera ꝛ oleo ro. ꝛ ð illis q̃ similã tur floꝛib⁹ flos soꝛbe et herba caude eq̃ne ꝛ ꝓpe: i vicinitate ipletiõis mẽbꝛi aut carnꝫ ꝛ ad vulnera q̃ sᵗ ꝓpinq̃ lacertoꝝ ca pitib⁹. ꝛ ex ai alib⁹ lac acetosũ valð ↄglutiat vulnera magna. ꝛ ð ↄpositꝫ m̃dicamẽ ruffi ꝛ aureũ ꝛ escule⁹ ꝛ medicamẽ ð sali cib⁹ ꝛ pulegio et ẽpl'z de lino.

¶De medicinis cõsolidatiuis et sigillatiuis. Cap.10.

Harũ medicinarũ naturas iã sciuisti ꝛ scis iteꝝ ꝙ opꝫ ne puluis eaꝝ sit i ꝟtute ei⁹ qð poniẗ in ẽpl'is. ¶Et tũc opꝫ vt scias ꝙ nõ ẽ necessariũ vt medi cine iste admistrenẗ cũ iã eq̃ta est supficies carnꝫ dure cũ cute vltia eq̃litate: veꝝ caro hũida iã equaẗ et addiẗ: sed est spissa taliẗ ꝙ cũ exiccaẗ: ðscẽdit: imo nõ opꝫ vt admistres eas nisi cũ hoc qð ẽ ita ꝙ q̃n exiccaẗ eq̃ẗ: ꝛ hec res cognosciẗ existimatõe. ¶Opꝫ ergo vt administreẗ me dicina ↄsolidatiua an̄q̃ꝫ carnis nascẽtia i vl'neꝛ in q̃ caro nasciẗ ad hũc finẽ pueiat: q̃m ↄsolidatiua ẽt addit i q̃ꝫtitate carnꝫ vsq̧ q̃ ↄsolidat: ꝛ addiẗ cũ eaꝝ vt⁹ nãl'. ĝ addiẗ s3 hãc vltiatiõem: imo oꝫ vt sit tal'r ꝙ q̃n exiccat ꝛ fᶜ opatiõez suã iã nã fecerit na sci cũq̃ꝫtitate ei necãria cũ vltia tiõe ↄsolidatuꝛ vltie i ↄsolidãdo: q̃ ↄpleat duas opatiões ↄti nuãdo inẗ carnẽ ꝛ cutẽ ꝓdictas mẽsura q̃ eq̃ẗ supficies vlcerata. qð si ñ auferaẗ istð ꝓcl'dubio fiet vestigiũ vl'neꝛꝫ sup i⁹ i cute. ꝛ oꝫ vt admistres sigillatiuũ i ꝓ mꝫ cũ ipꝫ admistras hũidũ. ðiñ admistra ipꝫ siccũ tũc cũ appꝛo piq̃ẗ sigillatio faciẽs ipꝫ trãsiẗ sup ipꝫ cũ extrẽitate radij. ꝛ me dicie q̃dẽ iste sᵗ sicᵗ coꝛtices arb. pini cũ cerato ð oleo ro. ãt myꝛ tio ꝛ r̃sina siccaꝛ abꝛota. assatũ

et cortices eris ꝛ puluis oliba
ni et merdasengi et centaurea
minor ꝛ vene sūt bōe et ossa ꝯbu
sta itē ꝛ aristo. adusta ē vehe=
mēt ꝯsolidatōis ꝛ alumē itē
et galle imatur et folia fici. Et
hyp. qdē inqt đ pede alhaue=
as sic diceret ꝛ ē sile qđ itellexit
p eū herbā q̄ noiat pes corui: ꝛ
sterc⁹ canis cōedēt ossa ꝛ ster=
cus lacerti: verūtñ ē acuti⁹ prio
q̄re op3 vt frāgas ip3 cū stiptic3
et radix liliȷ celesti et cortices
oppoponaci ꝛ tucia. ꝛ đ faciēti
bus nasci carnē mirabilib⁹ i vl
nerib⁹ cal'e ꝯplexiōis aposis sk
sandali ꝛ nenufar ꝛ aloes et ꝓ
prie i ptib⁹ ani et testiculoꝝ: et
medicia aristologie si fiat vn=
guētū. ¶ Aut idiges eo qđ ē for
ti⁹ de illis q̄ sūt iter ꝯsolidātia
sic clunia ꝛ ꝓpe ꝯbusta ꝛ colco
tar ꝯbustū et lithargyriū et ce
rusa: ꝛ qñq3 cadūt i mdicis ei⁹
diagātū ꝛ colcotar: q̄uis sint de
sūma corrodētiū diminuētium
carnē. veꝝ ipa fortasse ꝯsolidāt
i vehemēti hūiditate ꝛ ꝓpe qñ
adurunt sūt minoris ꝯsolidatio
nis: ꝛ nō minuit đ corrosiōe eorū
et pcipue si abluāt fiūt ad ꝯso=
lidatōe3 dcliuiora. flos ꝟo eris
et medicie q̄ sūt vehemētioris
corrosiōis nō sk recte ad illđ ni
si cū rgimie forti ꝛ i qbusdā vul
nerib⁹ ꝛ vlcerib⁹ vehemēt3 hūi
ditat3. es ꝟo adustū qñ abluit:
ē bonū i ꝯsolidatōe. et cū volū=
tas ē vt fiat ēpl'm sūt necessaria
q̄ sūt fortiora đ illis q̄ sk int cō=
solidatiua sic climia et ꝓpe a=
dusta et colcotar adustū et li=
thargiriū et cerusa. Qlitas ꝟo
faciēdi illđ ē vt dissoluat cerusa
et merdasēgi cū aceto: dñ ad=
mistret et climia terat. et meli⁹
qdē ē vt aduraf: dñ misceat il=
lđ cū colcotar: ꝛ ibibat oleo ro.
cū aceto: ꝛ vio stiptico: et fortas
se addūt sup ip3 dragagātum
adustū et balaustie et galle qñ
vuln⁹ et vlc⁹ sk vehemēt3 hūidi
tat3. ēpl'm de lino ē mirabile: su
me pānū đ lino ablutū nitidū:
et tere dōec fiat sic alcohol: dñ
sume oleū fort3 stipticitat3 aut
oleū myrtinū: et pone i ipo pa=
rū galbani et dissolue in oleo
et pone i ipso pānū contritū et
fac đ eo ēpl'm qm̄ ē mirabile: et
vngm̄ nigrū magnū facit nasci
carnē. ¶ Qđ si voluer3 vt forti⁹
faciat nasci: tūc pone i ipso de
thure et oppoponaco et aristo
logia adusta eq̄les ptes vt sit
sic pōd⁹ medicinarū quatuor.
¶ Mod⁹ pulueris ali⁹. ℞. ceru
se et merdasengi āboꝝ. añ. ptē.
j. scorie plūbi et myrrhe et gal
larū oim. añ. ptē. s. Puluis ali⁹
ostracoꝝ cōbustorū. ʒ. xij. gra=
nati parui qđ cadit ab arbore
et exiccatū est: calcadis āboꝝ.
añ. ʒ. xvj. cornu ceruini cōbusti
abrotani climie resine radicū
liliȷ oim. añ. ʒ. iiij. minuti thuris
corticū arboris pini āboꝝ. añ.
ʒ. vj. corticū granatorū ceruse
aluminis oi3. añ. ʒ. viij. gallaꝝ. ʒ.
j. Puluis rube⁹. ℞. rubee ossiū
ꝯbustoꝝ merdasengi oi3. añ. ʒ.
ij. thuris aloes āborū. añ. ʒ. iij.
sarcocolle memithe āboꝝ. añ.
ʒ. j. fiat puluis. ¶ Pulu3. ℞. ro=
sarū ceruse plūbi balaustie oi3
añ. ʒ. viij. gallarū et semis rosa
rū ꝛ aluminis equaliter aristo.
auř. ij. minuti thur3 auř. j. Mo
dus ēpl'i ad vulnera corpoꝝ se
nū: cōburat ordeū et fiat ex eo
cerotū cū oleo ro. aut oleo myr
tino cum cerusa plumbi.

¶ De medicinis

De medicinis faciētib⁹ nasci carnem in vulneribus ⁊ vlceribus. Cap.ii.

Iam sciuisti ꝓprietatē medicinaꝝ faciētiū nasci carnē ⁊ quō opꝫ vt sint i cōplōnib⁹ suis. ⁊ opꝫ vt administrēt medicine faciētes nasci carnē cū iam mūdificat⁹ est loc⁹ a sordib⁹ et siꝉib⁹: ⁊ nō fuerit basis vulneꝝ nisi os: tūc mūdifica illō os et exicca ī vltio. ⁊ nō dimittas in eo offuscatiōeꝫ aut corruptionē neq̧ corticē et hūiditatē q̄ n̄ exiccet: ⁊ ꝓprie in capite: nā lenitas ossis ⁊ ei⁹ hūiditas ē vna cāꝝ ꝓhibētiū natiuitatē carnis sup ipm: ⁊ cū exiccat ⁊ exasperat: est illō sup qō fit mā ex q̄ gñat caro ī eo magis faciēs nasci ⁊ scias ꝙ ē medicīa faciēs nasci carnē ī corpe aut mēbro ⁊ nō ē faciēs nasci ī alio ⁊ illō iō qm̄ fortasse exiccat ī corpe: ⁊ n̄ exiccat ī corpe pp cōplexioneꝫ duorū corporū: et ꝫm qō sciuisti fortasse abstersio supfluit in corpe: et nō supfluit ī corpe: neq̧ est abstersio oino: cū hec medicina idigeat exiccatiōe q̄dā ⁊ extersiōe q̄dā mēsuratꝫ ꝫ corpus nō absolutis et res mēsurata ē diuersa cū ipressiōe sua ī reb⁹ q̄ nō sꝉ ꝯueniētꝫ q̄titatis in passiōe. Et oē exiccatiuuꝫ q̄dē cui⁹ siccitas est minor siccitate corpis ꝙ cū eo curat: ē iterū abbreuiatū ab hoc vt faciat nasci carneꝫ ei⁹: imō opꝫ vt sit sicci⁹ eo: ⁊ pp illud fit ꝙ olibanū nō facit nasci carnē in corpibus donec pertrāseant eq̄liter in siccitate. Et experimentū q̄dē est illud quod scit qō est ex exiccātibus et stātibus aut ex nascentia carnis ꝫm ꝓcessionē vel ꝯtinuitatē aut ex sordidatiōe. Qō si videris exiccationē cū q̄ fortasse nō nascit caro tūc humecta parūper medicīa sicca ⁊ dimitte illō qō vadit ꝫ ꝟtutē. Et qñq̧ iteꝝ ē q̄busdā corpib⁹ ꝓportionalitas cū quibusdā medicinꝭ absq̧ aspectu opatiōis earū: pp illō ergo opꝫ vt misceant medicīe plures debiles ⁊ fortes. At ꝟo q̄re facta sunt ēpla et q̄ sit eorū necessitas iā sciuisti. Et opꝫ vt non sis cōtēt⁹ medicina sup exiccatiōnē ⁊ hūectationē imo obserua ambas qualitates agētes ꝫ ꝙ p̄missim⁹ earū narratiōeꝫ neq̧ iteꝝ sup exiccationē ⁊ hūectationē: imo cū ꝯsuetudīe ꝯsideratiōis iter dispōnē vlcerꝭ ⁊ dispōnem ꝯplexiōis corporis. Quādoq̧ eñ corp⁹ est humidū ⁊ vlc⁹ siccū: ⁊ qñq̧ est corp⁹ siccū et vlc⁹ humidū: ⁊ qñq̧ sūt ambo hūida: ⁊ qñq̧ sūt ābo sicca. Et administrent ī primis q̄ sūt debiliora sicut olibanū ⁊ farina fabaꝝ ⁊ farīa ordei ⁊ siꝉia. Qō si corp⁹ fuerit siccū et vlcus hūidū valde: tūc necessarie sunt medicine vehemētis exiccationis cū ꝯparatione ad medicinas faciētes nasci carnē: sicut aristologia et radix opoponaci ⁊ dragagātū adustū. et in residuo sūt necessarie medicine sic̄ yreos ⁊ farīa lupinorū. Et qñq̧ accidit vt sint q̄dam medicīe in quibus sit aliq̄d ꝓprietatis q̄ egēt medicīe faciētes nasci carnē de exiccatiōe et abstersione sed supfluit: fiūt ergo ꝟbi gratia ꝓpter exiccatiōnē suā vehementem retinētes sorditiē ⁊ ꝓhibētes materiā ⁊ supfluit abstersio ⁊ corrosio, sꝫ

quādo permiſcetur cum ea aliquid de illis q̄ ſunt illi ꝯtria frāgit ex eo et tēperat ipm: ⁊ fit faciens naſci ſicut flos eris. Cum em̄ cū ipſo aſſociant oleū et cera et q̄ humectāt mēbrū et fixū faciūt: tūc ipſum ꝓpter exiccatione et vehemētiā abſterſionis fit cōſolidatiuū: quare opꝫ vt ſit flos eris vna decē partiū cerate qn̄ adminiſtrat i corporibus q̄ ſunt ſicciora: et vna duodecim partiū qn̄ adminiſtrat in corporib⁹ q̄ ſunt hūidiora: ⁊ opꝫ vt obſeruet in iſtis qn̄ expiunt ꝑdicta. ¶ Senes egēt medicinis in qb⁹ ē caliditas maior et attractio fortior. et cadūt i eis q̄ ſunt ſicut pix ⁊ thus et faria ordei et farina fabarū ⁊ farina horobi ⁊ radix liliȷ ⁊ ariſtologia et climia. ⁊ herba oppoponaci. ¶ Et qn̄ ꝓhibetur medicina a iuuamēto declina ad aliā cū ergo ſit difficilis: curet cum eo quod eſt proprium vlcerib⁹.

¶ De curatione vulnerum alſeiheregi ideſt que fiunt in capite. Cap. ii.

Regimē q̄dē oſſis in eis et q̄d accidat ex accidētib⁹ eorū timidis iā dictū eſt i cap. oſſiū: ⁊ algebra verū icarnationis vlcerū eoꝝ: ⁊ que ſūt extra ea ſufficiūt quelibet medicine exiccatiue leues pulueriȝate ſup ea ex medicina. ⁊ medicina q̄ ē facta ex oleo et myrrha et olibano et ſanguie draconis et ſilr medicine leues predicte in vulnerib⁹. Qd̄ ſi fuerit illic curſus ſanguis: tunc curet cuꝫ eo quod diximus in ca. flu. ſanguinis. Et opꝫ vt cibetur hn̄s eā cerebellis gallinaꝝ aſſatis quātū poſſibile eſt: ipa em̄ ſm̄ qd̄ teſtificant q̄dā cōfortāt cerebrū ⁊ retinēt ſanguis fluxū: lꝫ ſit i eis ſnia alia. et ſimiliter aqua granati muzi: et emplat cū ꝟga paſtoris. ¶ Et de medicinis bonis ad vuln⁹ ⁊ ſanguinē eſt vt ſumat fermētū purum ſiccū: ⁊ terat et pulueriȝet deſuper et non humectet. ¶ Qd̄ āt ꝓhibet egritudinē eſt ēplaſtratio cū farina or. et ſit ꝯfectis cū yſopo humida: et ſilr cū ſauich ordei cū calamento ⁊ fert attritioni ei⁹: et reliquū regimē ſumatur ex capi. oſſium.

¶ Tractatus ſcd̄s de excoriatiōe et attritiōe: ⁊ cōtuſione et torſiōe: et caſu ⁊ offenſiōe: ⁊ diſruptione et fluxu ſanguinis et ſimilibus illis.

¶ De ſermonibus vniuerſalibus. Cap. i.

Iam ſciuiſti i lib. ſ. q̄ ſit intentio cōtuſionis et attritionis. Contorſio aūt ē vt ſit membrū ſeparatū a iūctura ſua ſeparatione nō completa: neq; apparente manifeſta: quare eſt diſlocatio: ⁊ eguamē quidem eſt infra torſionem et eſt quaſi aliquantum tenſiōis cōmouētis ligamentum in iunctura: ⁊ quod continetur de eo in carne: et ſi cum eo fuerit aliquātulū ſeparationis erit torſio. ¶ Et d̄ hominib⁹ ſunt qui nominant intenſionem quam nominauimus torſionē nomine cōmuni. ⁊ de hominib⁹ ſunt qui nomināt torſionē ſeparationem vnius duorum lateruꝫ lacerti: ſicut vnius duorum laterum lacerti vole manus ⁊ raſcete cum adherentia lateris

alteri⁹ q̄buis separatio sit apparēs. Illō aūt qō volum⁹ premittere et loq̄ de eo i pmis ē cōtusio que accidit lacertis in medio eoꝝ et attritio in extremitatibus ipsorum.

¶De cōtusiōe ꝛ attritiōe. C.2.

Quando accidit lacerto vt ꝯtundat̄ accidit ex hoc inter ptes ei⁹ numer⁹ solutionis cōtinuitatis: ꝛ multoties effundit̄ ad ipsuz sanguis plurim⁹ ex quo apat̄ur: ꝛ pauciores sūt ei⁹ dispositiones in q̄b⁹ nō aggreget̄ ad ip̄m sanguis et putrefiat: qm̄ plurimū sperat̄ ei⁹ resolutio per poros: et proprie per poros q̄ sunt ꝯstricti cōstrictiōe ipellente ab illo qō facit cōtusionē exteri⁹ et a cōstrictione accidēte ex apāte interi⁹. et pp illud si nō succurratur rei i ea pducit ad corruptionē mēbri. ¶Et fortasse excoriatio sequit̄ casum et offensionem: q̄re opꝫ vt preparet̄ ad curationez ei⁹ vt nō canceretur. ¶Et opꝫ vt administratio fiat i attritione cū redditiōe ꝯtinuitatis vil lorū incisorū: imo ad sedandū dolorem.

¶De cura. Cap.3.

Non reperit̄ i plurib⁹ harū dispositionū i hac accidētia et excusatio a flōmia: imo opifices artis pperant ad illō q̄buis sit corp⁹ mundū. ¶Et qn̄ fit flobothomia et festinat̄ ad emplastra prohibentia oppilantia non accidit ex eis illud quod est necessariū ad curationē que multum conuenit. et est eorum prohibitio cum infrigidatione et stipticitate aut cuz vno eorum. ¶Cum autez tardat̄ illō et pperat sanguis ad dispositionē solutionis: ꝛ times nocumenta predicta necessariū est in curatione eius extrahere sanguinem illum vt non redeat apud continuationem addispositionem eius. q si fuerit taliter q̄ sit possibile vt resoluantur; propter raritatem pororum cū embrocis aquarum calidaꝝ ꝛ similiū eius fiat. Et fortasse administrat̄ sup v̄beratos de illis que dixim⁹. Et iterū cuz medicinis carminātib⁹ sanguinē mortuū ꝛ oleis resoluētib⁹ laxitudinē: ꝛ vt dent̄ i potu deint⁹ res adiuuantes ad resolutionē fiat illō. ꝛ sis ꝯtent⁹ illo. ꝛ ista mundificatiua adiuuātia ad illō sic̄ sicut bdeliū iudaicū ꝛ cost⁹ ꝛ cētaurea maior cū sirupo acetoso: ꝛ vt adiuuet sirup⁹ acetosus iterū ad illud cū incisione. ¶Medicine v̄o carminātes sanguinē mortuū sūt sicut farina ordei ꝛ ysopus humida ꝛ simila ꝯfecta cū aq̄. Et forte ē sicut calamētū mōtanū et sauich ꝛ pprie qn̄ cadit in capite. ¶Et advltimū illō cui ē mollificatio cū caliditate subtili resoluēte resolutōe subtili: ꝛ ex eis q̄ exiccāt exiccatiōe subtili. nā ea q̄ sūt vehemētis resolutiōis ꝛ exiccatio niscū admistrāt in ipressiōe ei⁹ resoluūt subtile: ꝛ ispissāt spissū cū exiccatione sua ꝛ oppilāt poros iterū cū exiccatiōe sua: ꝛ hec fortasse mēsura excusat sollicitudinē in eo cui⁹ cōtinuitas soluit̄ ppe cutē et i eo qō appet nō pfūda. ¶Qō si nō fuerit ita: ꝛ fuerit solutiōis multe ꝛ pfūde ꝛ lōgi q̄ ab eo q̄ appet nō erit excusatio a scalpellatiōe: et resoluat̄ q̄ resoluit̄ i apātib⁹ ꝛ vlcerib⁹ malis. ¶Et ei⁹ q̄dem dispō non est dispositio verberati. in verbe-

rato enim trahit materia ad cu... et cutis e i via vlceratiõis: et in h si soluit ptinuitas pfunde submerse: tũc illud non sperat: quapropter necessariũ ẽ administrare attrahentia cũ fortitudine et vẽtosas et scalpellatiões et fortasse erit res maxia et fiet ad apostematione magnaz exteri' et aggregabit: et tũc oportebit vt festinetur ad apiẽdũ et resoluendum illud quod aggregat in eo saniem: vt sedet dolor cũ eo qd facit pus: et resoluatur materia cũ aptione. illd enim est sm dispositione aperiente et vt aperiat veloci' cũ adiutorio curatiõis est salui': et fortasse resoluunt eam medicine aperiẽtes absq saniositate proprie qñ adiuuant eas caliditas innata et pori. ¶ Amplius obserua medicinas pdictas in cap. casus et offensiõis.

¶ Ligatura aũt q administrat sup contusione iam dictũ est in mo suo: q qñ accidit attritio aut ptusio: tũc liga ipsaz: et sit instrm tuũ sup locũ ipm strictũ valde: et vadat cũ ligatura ad supiora pcessiõe pluria. s. ad ptes epatis et ad iferiora parũ. et nõ addas astellas neq puluillos. line g desup astellas plurimas: qm ẽ necessariũ resoluere illũ sanguine mortuũ et ẽ necessariũ mltũ itẽdere vt vadat ligatura ad supiora ne effundat ad ipsam aliqd: et ei' pcessio desup sit mollior et sit pannus dur' subtilis vt sufferat strictura: et festinet ptinuitas ẽbrocarũ cũ ea: et pparet mẽbrũ ad superiora sicut fit i fluxu sãguis.

¶ Et hec cura. s. ligatura oz vt sit ãnq apostemet mẽbrũ quoniã mẽbrũ qñ apatur nõ suffert nisi ligatura eqle neduz a vehemẽtia ppressiõis: et ppter illõme dicet tũc cũ emplastris et continuitate effussiõis aq calide desuper. ¶ Glãdulap autẽ curatio q sequunt ptusionez ẽ cũ plũbo de sup posito ne addãt et magnificentur et fortasse euacuatur: et fit in eis contusio.

¶ De casu et offensione ad lapidẽ aut parietẽ aut aliud. Ca. 4.

Casus et offensio ledũt et ipediũt cũ cõtusiõe et attritiõe ¶ Et est i eis timor pp solutionẽ ptinuitatis accidentem in visceribus. s. in: panniculis suis et neruis eop et venis magnis que sũt in eis: et est in eis timor ppter resolutionẽ continuitatis accidentẽ in visceribus'. s. i pãniculis suis et neruis eorum et venis magnis q sũt in eis: et ẽ in eis timor itep pp vehemẽtiã doloris et qto pl' corp' est mai' est timor vehemẽtior. Et ppter illd fit q nõ accidit infantib' in casib' eop de lesiõe qd accidit puberib'. Et glãdule iterũ multiplicãt in casib' et offensionib' et verberatiõib': et est necessariũ vt succurrat, cuz eo quod narrauim' i loco suo. Et accidit qñq ex casu et offẽsione nocumẽta magna ex icisione lateris in corde: aut stomacho et morit statiz et accidit qñq vt retinea t vrina et egestio. et egrediunt inolũtarie. et qñq accidũt vomitus sanguinis et fluxus sanguinariũ vehemẽs ppter incisionẽ vene i capite aut epate: aut splene et raptio vẽtris et strictura ãhelit'. et abscissio vocis et locutiõis Et iste cui aduẽit offẽsio: aut casus aut alid et abscidit sermo ei' et iclinat caput ei' et arescit ãhe

litus ei⁹:⁊ sudat frōtis ipi⁹ mo-
rit̄ stati.⁊ qñ accidit ei aut pun-
ctio aut ꝟberatio ꝑcussione cla
mosa vomit⁹ sanguis in hora ⁊
lenitas nature morit̄:⁊ facilius
est ei.vt euomat ipm̄ ꝑmixtū cū
cibo ꝓprie ⁊ si illd qd̄ appet iā
ag̃atū fuerit:deiñ occultat̄ apa
⁊ qescit apostema: deiñ euomit
post ipm̄ saniē morit̄ statim.⁊ il
le qui cadit sup planitiē vl' sple
nē:deinde currit ex eo sanguis
plurim⁹ tūc necessariū ē vt apo-
stemet̄ ⁊ moriat̄. Et ille q̄ cadit
sup caput suū multoties nō loq̄
tur.Et cū remanet vsq̧ ad tertiū
⁊ nō minuitur:neq̧ additur:tūc
laudat̄ in tertio ⁊ expectat̄ vsq̧
ad septimū ⁊ nō mouet̄ añ illud
cū aliq̄.Et cū loc⁹ illi⁹ q̄ cadit nō
rubet : tunc locus est neruosus.

¶De cura. Ca.5.

SI nō fuerit fractura ⁊ dislo
catio ⁊ fluxus sanguis opȝ
vt succurrat̄ mēbro offenso: aut
leso ꝑ casum:q̄re ponat̄ sup ipm̄
qd̄ stringat ipm̄.¶Et cū hoc ne-
cesse est curāti hoc capitulum vt
refirmet donec videat̄ ei qd̄ inte
rius nō est cā ꝓperās ad perdi-
tionē.¶Et si est necessariū vt fe
stinet plus ⁊ fecerit necessarium
dispō illud:opȝ tūc vt ꝓperet et
flobothomet ⁊ ministret clistere
leue subtile : deide si possibile ē
ei vt stringat locū ⁊ oppilet fissu
rā si accidit cū eis q̄ dixim⁹ ꝓpe
ret ad illud.Et medicīe q̄ sūt ne
cessarie sūt oppilātes congluti
nātes ēt ⁊ resoluētes materiam
cū facilitate ⁊ mollificātes sicut
in cōtusiōe:⁊ icarnatiue annexe
deforis ⁊ int⁹.Et melior cib⁹ ei⁹
est mes ⁊ cicer.¶De medicinis
aūt q̄s opȝ sumere illuȝ q̄ patit̄
cōtusionē aut offensionē aut ca-
sum melior et añs ē mumia pu-
ra cū olo nolato sambacino ⁊ vi
no:⁊ qñq̧ fiat ꝯsecutio cum aliq̄
clisterioꝝ.Et det i potu reusini
cū aureo vno rubee tinctoꝝ in
vino ⁊ bolumar.⁊ post ipȝ allio
mu:⁊ armenū ⁊ sumach ⁊ sarco-
colla ꝯfert valde cū incarnatiōe
sua.Et albumē annexū ē iuuati
uū ꝯstrictiuū:⁊ ē de eis quoꝝ iu
uamētū sit vehemēs: ⁊ arsenico
ē ꝟt⁹ mirabilis i olb⁹ q̄ sūt neces
saria de incarnatiōe ⁊ resolutio
ne sanguis ⁊ ꝓhibitione nocu-
mēti cū in potu sumit̄.⁊ succ⁹ cē
tauree maioris ⁊ aristologia ⁊
bdelliū ⁊ costus bibita cū sirupo
acetoso iuuatiua sūt oia. Et de
illis q̄ in potu dantur ad linien
dū ⁊ resoluendum sunt casiafi.⁊
oleū amigda.Trocisc⁹ bon⁹.℞.
reusini.8.lacce rubee.añ.4.ter-
re sigillate.iij.fiāt trocisci suma
tur in potu cū aq̄ ciceris. Et de
medicinis q̄ desup ponūtur sūt
altea ⁊ myrrha ⁊ mastix ⁊ almu
gat qñ cū ea fit emplr̄m aut bibi
tur:nā eiē ꝓpetas bona i fractu
ra ⁊ dislocatiōe ⁊ i torsiōe ⁊ ꝯtor
siōe ⁊ ꝟberatiōe ⁊ casu et offēsio
ne:ipm̄ eñ sanat et icarnat velo
citer: et sedat dolorē:et si fuerit
hñs vehementē fracturā idurat
eā et forte facit.Et de medicinis
oppilātibus est acatia:est ei mi
rabilis i algebra ite⁊ sicut aloes
et bol⁹ ar. et alliū et sumach et
almes et gypsuȝ et calx ābo exti
cta et rizi ꝯtritū:et de glutināti
bus est sarcocolla et de vapora-
tionibus bonis sūt folia cupres
si decocta cū sansuco et silr̄ folia
alhetil : et silr̄ si ponatur in eis
lac acetosum.

¶De offensione super ventrē
et vlcera. Cap.6.

IAm diximꝰ de hoc in li. iij.
i q̄ est excusatio: ꝛ opꝫ vt ite
retur sup eã operatio. ¶Et sit
cibus omne lenitiuum et ĩfrigi
datiuũ: sicut volubilis ꝛ chriso
locanna ꝛ malue. Et de facien=
tibꝰ glutinationẽ iterũ sicut ar
noglossa: ꝛ detur in potu iterũ
in pricipio de succis ĩfrigidãti=
bus cũ ꝑmixtione lenificatiõis
sicut ẽ exp̃ssio solatri: aut arna
glosse: aut endiuie cũ cassiafi. et
de illis q̄ expta sũt iterũ ĩ hoc
capitulo est vt teratur psiliũ et
sumat̃ de eo pars. j. ꝛ. laccerlra
rabe ãborũ. añ. v. quarte partis
vniꝰ et croci. vij. partis ꝛ potio
eius sint. ʒ. ij. cum aqua calida.
Et detur in potu trociscꝰ huius
modi. ℞. lrarabe. x. ro. v. acatie
ablute. vnc. j. spice ide. vj. ꝛ mel
liloti. x. et masticis. 4. ꝛ corticũ
thuris. 4. et boliar. vij. et croci.
vj. et nucis cup̃ssi. viij. fiãt troci
sci cũ aqua arnaglosse ꝛ hoc q̄=
dẽ cõuenit ꝓprie quãdo egritu
do pertrãsierit principiũ. Et po
natur emplastruꝫ ex huiusmo=
di genere sumat̃ mala ascemia
decoquãtur cum decocto odo
riferodonec sint discocta: et fiat
optia eoꝝ ꝯtritio ꝛsumat̃ ď eis
ʒ. c. et laudani. xx. ꝛro. xxj. et spi
ce et masticis: et eupatorij ablu
ti oiꝫ. añ. 14. et cõficiẽtur cũ aq̄
cupressi exp̃ssa cuꝫ oleo de li lio
et emplastretur cum eis.

¶De dispositione verberati
cũ flagellis et eoꝝ similibꝰ et
cura eius. Cap. 7.

OPortet vt sit cibꝰ verberati
cũ flagellis ex cicere excor
ticato ꝯtrito et ex faseolis ru=
beis excorticatis. in potu sũat
loco aq̄ aquã ciceris ĩfusi. et dẽt
in potu iteꝝ medicine eius qui
offendit se et eiꝰ q̄ cecidit et ꝓ=
p̃e bolũ arme. ¶Et iteꝝ reu. et
ziziber ꝯiũgãt̃: et de ꝯiũctione
ãboꝝdet̃ ĩ potu. ʒ. j. v. cũ aq̄ cali.
De eis ṽo q̄ supponũt̃ melior
res ei ẽ: vt sumat̃ pellis ouis ex
coriata stati: et dũ est calida et
hũida ĩmisceat̃ sup locũ: et di=
mittat̃ sup eũ et nõ remoueat̃:
fortasse em̃ sanat ip̃ꝫ ĩ die scđo:
et qñq3 resoluit ap̃a et ꝓhibet
putrefactio et ꝓp̃e qñ pulueri=
zat̃ sub excoriata aliquãtulũ sa
lis vehemẽt̃ ꝯtriti. ¶Et de illis
q̄ de sup puluerizãt̃: sũt nastur=
tiũ tritũ et semẽ apij et his simi
lia. et iteꝝ sũãt̃ merdasegi et ce
ruse ꝑtes eq̄les et fiat ex eis ce
ratũ cũ oleo roſ. et cera. et iteꝝ
epithima ex dragagãto et cro=
coeq̄li mẽsura. et si remãserit ve
stigiũ lini ip̃ꝫ cũ arsenico et la=
pide piperis: et nos iã diximꝰ
hic mortẽ sãguis: et nos iã dice
mus illud in lib. decorationis.

¶De torsione. Cap. 8.

MElior curatiõis torsio iun
ctura ꝓofficialiũ sũt nuclei
dactilorũ desup positi: et dimit
tant̃ qm̃ ipsi sanãt eã. Cũ autẽ
accidit torsio nos iã diximus
in. c. fracture ossium medicinas
que omnes rectificant torsionẽ:
quare omnes sumant̃ inde.

¶De excoriatiõe et ẽ ĩ ea exco
riatio calciamenti. Cap. 6.

EXcoriatio est ruptio que ac
cidit in superficie cutis ꝑ
tactum laboriosum: et quãdo=
q3 est cum apostemate: et quan=
doq3 est sine apostemate et qñq3
est cutis tota excoriata: aut in=
cisa aut pendens: et est necessa
riũ inuiscare ipsam quare cure
tur cum inuiscatiõe que dicta ẽ
in capitulo vulnerũ. ¶Et opꝫ

quātum possibile est ne incidat cutis imo dilatatio sup eā fiat: etiā multoties fiat:qm̄ inuiscat in fine rei:et si nō adheret:inuiscat cū emplr̄is factis ad hāc rē. ¶In detecta vero est melius vt administret desuper medicamē absq ligatura si nō fuerit possibile:nā eius exiccatio cū medicinis cū adiutorio aeris ē melior In excoriatione aūt leni de medicinis bonis excoriationi singulari ꝛ ꝓprie excoriationi calciamenti est vt sumat pulmo et ꝓprie pulmo arietis et inuiscet desup ꝛ sanat ipsam. ¶Et si nō fuerit aq̄a tunc confert ei pann⁹ adustus aut oleū ro. et arsenicū rubeum ꝛ cucurbita adusta est valde mirabilis cū qua est fiducia et ꝓprie in excoriatione calciamenti. ꝛ ex medicinis sigillatiuis incarnatiuis consolidatiuis est omne illud in quo est stipticitas leuis sicut acatia ꝛ galle ꝛ ꝓprie adusta:ꝛ cū fit illud in excoriationib⁹ leuib⁹ et rar; sufficit et fortasse sufficit iterū vnguētū albū. ꝛ de illis q̄ sunt fortiora ē vt sumāt cerusa et āmoniacū ꝛ oleū ro. ꝛ myrti aut oleū de kerua et oleū de lilio:dissoluat āmoniacū cū aq̄ et vino:et fiat ex eis emplr̄m et fortasse sufficiēt myrrha et merdasengi sola cū vino. ¶Et sumach est exiccās excoriationē leuē ꝛ ꝓhibēs aq̄a. Et ex embrocis ꝓprie qn̄ accidūt fissure ex excoriatione sūt lētes ꝛ decoctio horobi ꝛ lētis et aq̄ maris tepida ꝛ emplr̄atio cū fece sicca. ¶Si aūt destruit cutis tota:necessariū ē vt ꝓhibeatur aq̄a ex eis in quibus est exiccatio ꝛ sigillatio fortis:ꝛ fit res in ea magis difficilis.

¶De pūctura ꝛ disruptiōe ꝛ extractiōe eius quod retinetur ex spinis et sagittis ꝛ ossib⁹. C. 10.

Punctura ꝛ disruptio vicine sūt ex hoc q vnaqueq eap̄ ē penetratio corpis acuti duri i corpe. ¶Et itep̄ diuersificāt in q̄titate corpis penetrāt;:ꝛ silr̄ vt punctura sit cū puitate penetratiōis significās puitatē penetratōis q̄ si ipa nō trāseat cutē. ꝛ hmōi q̄dē ē leuis nocumēti si nō ꝯmoueat:ꝛ qn̄ dimittit:rectificatur p se q̄uis lučiat malitiā carnis:nisi i vehemēti malitia carnis:fortasse ei apat loc⁹ ei⁹ ꝛ accidit pulsatio:ꝛ ꝓpē qn̄ ē illa dispō ꝛ pūctura vehemētior:ꝛ scā ē pūctio pueniēs ad carnē. ꝛ plr̄; q̄dē medicatiōis hmōi ē vt sedet aq̄a ei⁹ et dolor ipi⁹ et nō idiget regimie vulneris. Disruptio vo indiget regimie vulneris et regimie doloris apatis:et iā q̄dē dictū ē in regimie vulnerū ꝛ i regimine apatū illō in q̄ ē sufficiētia:et illō q necesse ē nos rememorari i hoc loco d eē pūcture ē regimē i exhēdo illud q retinetur in corpe de re pūgente ꝛ disrūpēte:siue sit spina:siue sagitta et q̄ sunt similia illis:ꝛ hec extractio qnq fit cū instrumētis continentibus rem quā trahūt. ꝛ qnq fit cū expressiōe et que ei similant: et qnq fit cū ꝓprietatibus medicinarū trahentiū que extrahūt illō a q̄ desinunt forpices:ꝛ reliq̄ infra. Canon aūt in eo q extrahitur cū instrumentis retinentibus est sicut extractio sagittap̄ cū forpicibus habentibus capita vt lime vt vehemēs fiat earū retentio. ¶Canon ergo in ea ē vt caueatur confractio eius qd in eis comprehēditur vt sit via

earũ ad illud qđ auferendũ est ampliata nõ phibẽs bonitatez possibilitatis tenẽdi illud: et vt inquirat facilior via ad extrahẽdum ipm. Et si fuerit penetrãs de duob9 laterib9: tũc dilatet latus qđ est magis cõueniens ad hoc vt egrediatur per ipsum.

¶ Ingeniũ vo ad hoc vt nõ frangat vt est nõ moueat motiõe stabilita: imo cõprehẽdat sup ipz et cõmoueat cõcussiõe q sciat qntitas fixionis ei9: ꝛ tũc capiat ipz aut suspẽdat in eo: deinde trahatur tractiõe q est sm rectitudinẽ. et multoties ẽ necessariũ vt dimittat aliquot dieb9 et suspẽdat in ea: deinde extrahat. ¶ Et iã dixerũt quidã sapiẽtes hui9 artis sermonẽ quẽ attulin9 sm suum modũ: qꝛ iste qui aufert sagittas oz vt sciat ante illud spẽs sagittarũ: nã qdã earũ sunt ex ligno et qdã ex arũdine: et earũ zugi sũt ex ferro ꝛ ex ere ꝛ ex plũbo ꝛ alcalai ꝛ ex cornib9 ex ossib9 ꝛ ex lapidib9: ꝛ qdã earũ sũt rotũde: et quedã hñt tres angulos: et q dã qtuor angulos: et de eis sũt que hñt linguã vnã aut liguas duas aut tres: et d eis q hñt zugi. et illarũ q hñt zugi forttasse ẽ zugi earũ inclinatũ retro vt qñ tendit ad exterioꝛo suspẽdat cũ carne et in qbusdã eaꝝ est zugi ad interioꝛa vt ipellat: ꝛ qdã earũ sunt quarũ zugi mouet cũ re siki turno: cũqꝫ extẽdit ad extiora dilatat ꝛ phibent sagite ab egressione. ¶ Et qdã sunt q hñt zugi magnũ: aut est ei extremitas qntitate digiti vni9: et noiat caudata: et qdã sũt plane: ꝛ qdã sunt qb9 addunt ferra minuta: cũ ergo extrahit sagitta remanent ferra illa i pꝛofundo sagittarũ: ꝛ quoꝛũdã zugi est fissura in astula. ꝛ quoꝛũdã zugi hꝫ cannullã in qua igredit astula: ꝛ qdã strigunt ex ꝯpositiõe sua: ꝛ qdã nõ stringunt ex ipo: vt qñ exhũtur ad exterioꝛa separat astula a zugi ꝛ remaneat zugi i coꝛpe: ꝛ qdã sũt venenose et qdã sũt nõ venenose. ¶ Et sagitte qdem exhunt sm duos modos. vn9 qrũ est extractio: ꝛ alter ẽ ipulsio et illđ est: qñ cũ sagitte figunt i eo qđ appet de coꝛpe: tũc extractio earũ fit cũ attractiõe: et administrat iteꝝ cũ attractiõe: qñ figit sagitta i pfundo coꝛpis: et nos qdẽ timem9 ex locis q sunt opposita sagittis qꝛ si exhant accidet ex eis flux9 sanguis q interficit aut nocumẽtũ vehemẽs faciet. ¶ Et egredit sagitta cũ impulsiõe qñ figit i carne ꝛ i coꝛpibus: et i his q opponũt ei nõ est aliqđ qꝛ phibeat a scissiõe neqꝫ neru9 neqꝫ os neqꝫ aliqđ aliđ sile eis reb9. Qđ si illđ qꝛ exhẽdũ est fuerit os: tũc nos admistrabim9 at ractiõez. ¶ Qđ si fuerit sagitte appẽs tũc trahim9 ipaz: ꝛ si ẽ occulta: tũc oꝫ sicut dixit Hyp. si possibile ẽ vulnerato vt põat se ipz sm figurã sm q fuit qñ fuit vulnerat9: qre opꝫ vt significet p ipz sup sagittã: ꝛ si ñ ẽ possibile: tũc opꝫ vt resupiet sꝫ qꝛ ẽ ei possibile ex figura et vt admistrẽt i qstio ꝛ expssio ꝛ si ẽ fixa i carne: tũc trahat cũ manib9 aut cũ ligno suo si nõ ceciderit pcipue si nõ fuerit ex arũdie ꝛ si iã cecidit lignũ ei9 tũc exhat exctiõe q fit ex foꝛpicib9 aut cũ istro q exhũt sagitte. ¶ Et oꝫ i qbusdã hoĩs vt fũdat caro scissiõe pꝛima: qñ ñ ẽ possibile vt egrediat zugi ex scissiõe pma. ¶ Et si sagitta que

nit ad oppositionẽ mẽbri vulne
rati et nõ ẽ possibile vt egredia
tur ex latere p quintrauit:tũc oꝫ
vt findam⁹ illa loca q̃ opponũt
ei. ¶ Et extrahat ex eis aut per ex=
ctionẽ aut p ipulsionẽ cũ re alia
ꝛ ipellat cũ ea ferrũ ad extiora:
et oꝫ vt icidam⁹ cũ nr̃a ipulsiõe
neruũ aut arteriã. ¶ Et si fuerit
zugi cauda tũc sciem⁹ illd ex in
q̃sitiõe:ꝛ opꝫ vt intromittam⁹ il
lã caudã i cãnã instr̃i q̃ ipellũt
sagitte ꝛipellam⁹ ipꝫ cũ ea. Cuꝫ
ḡ egredit zugi et vides in eo lo
ca putrefactiõis:et est possibile
vt ponas in ea ferra alia miuta
tũc admistra inq̃sitionẽ iterum.
¶ Qd si inuenerim⁹ scissurã ex
istis ferris extham⁹ eã cũ hoc in
genio. ¶ Qd si zugi habuerit ra
mas diuersos ꝛ ñ obedit nobis
ad egressionẽ:tũc necesse ẽ nobꝫ
vt dilatem⁹ scissurã si nõ fuerit
ppe ipm locũ mẽbrũ de q̃ timea
m⁹ adeo vt qñ d texerim⁹ illd zu
gi echem⁹ ipꝫ cũ facilitate. Et d
hoib⁹ q̃ ponũt ramos in cãnam
vt nõ egrediatur caro:deinde si
vulneratus fuerit quiet⁹ nõ hñs
apa calidũ administra suturaꝫ
aut comple curationem q̃ facit
nasci carnem. Quod si accide=
rit vulneri apostema calidũ:tũc
opꝫ vt curetur cũ ẽbrocis ꝛẽplr̃is
¶ In sagitis aũt venenosis opꝫ
vt ꝯcauet caro ex alteratõe sua
a carne sana. Caro eñi veneno=
sa ẽ mali coloris fusca ꝛq̃si ipsa
sit caro maligna. Si ãt ligatu=
ra figat i os exhem⁹ eã cũ istr̃o.
Si aũt phibet ex hoc aliq̃d car
niũ:tũc oꝫ vt ꝯcauem⁹ ipꝫ vt pfo=
rem⁹ illud. ¶ Qd si sagitta ifixa
fuerit i pfũdũ ossis:tũc nos scie
mus illd ex firmitudine sagitte
ꝛ puitate motiõis ei⁹ cũ moueri
m⁹ eã tũc necessariũ erit nobis
vt icidam⁹ i pmis os ꝙ ẽ supra
sagittã cũ icisorio: aut pforem⁹
ipꝫ cũ terebello faciẽdo foramẽ
i circuitu ei⁹ si os fuerit grossuꝫ
et euadit sagitta p illd. ¶ Qd si
sagitta fixa fuerit i aliq̃ mẽbro
pncipaliũ:sicut cerebro aut cor=
de:aut pulmõe aut vẽtre aut ite
stinis:aut epate. aut mr̃ice:aut
vesica aut appent signa mortis
tũc opꝫ vt abstineam⁹ ab attra=
ctiõe sagitte:qm̃ fiet ide inq̃etu
do plr̃ima ne supueniat nob loc⁹
smonis stolidoꝝ cũ hoc ꝙ parũ
ꝯferrim⁹ ifirmo. ¶ Si ãt ñ appa
ruerit signa mala alia:ꝛ ex q̃b⁹
timem⁹ de accñtib⁹ tũc pmitte=
mus smonẽ i pditõe q̃ accit plr̃i
mum:deinde icipiem⁹ i curõne.
Multoties ei d illis q̃b⁹ accidit
illd saluat aliq̃s absq̃ spe mira
bilr̃. Et multoties egredit pars
epatꝭ ꝛ aliq̃d de siphac qd ẽ su=
pra vẽtrẽ ꝛ zirbo ꝛ matrix totaꝛ
nõ accit ide mors:verũtñ si nos
dimiserim⁹ iteꝝ i his membris
pncipalib⁹ accidet mors sꝫ oẽꝫ
dispõnẽ et pportionabimur ad
paucitatẽ misericordie:si ãt ab
stulerimus sagittã fortasse sal=
uabit infirmis qñq̃.

¶ De medicinis attrahentibus. Ca. ii.

Opꝫ vt sup illũ locum ponat
ammoniacũ:qm̃ est attra=
ctiuuꝫ forte aut sumatur radix
arũdinis:et terat et ẽplastret cũ
ea:ꝛ fortasse ꝯficit cũ melle:ꝛ af=
fodili iteꝝ ꝛ folia papaueris ni
gri ꝛ folia arboris fici cũ sauic
aut semẽ iusq̃ami albi ppe cũ ca
cadis:et silr̃ fruct⁹ iusq̃ami albi
cũ dispõne sua. et iteꝝ alkeiri ꝛ
spẽs ei⁹ ꝛ aristologia ꝛ cepe nar
cisci. Et ex aialib⁹ res plr̃ime de

quibus ẽ rana excorticata: ẽ mirabilis valde fixis in ossibus: et silr eradicat dentes. et cãcer iterũ cõtritus. et vtriq̃ lepores: et eo coagula oia. ⁊ dr q lacerta ẽ vehemẽtis attractionis ad illd sup q findit. et de cõpositis caput lacerte stati cũ abscindit cũ aristologia lõga: ⁊ radix cãne ⁊ cepe narcisci. Illud vo q appropriatũ est cũ attractiõe ossiũ corruptorũ de sub vlcerib9 q̃ ɔsolidãtur dicemus in ca. ossium.

¶De canone curationis conbustionis. Cap. 12.

Intentio in curatiõe cõbustiõis ignis est due intẽtiones. Una earũ ẽ seq̃ cũ phibitione vesicatiõis. ⁊ scda ẽ rectificare q ẽ ɔbustũ. ⁊ sũt necessarie in phibitiõe vesicatiõis medicine infrigidãtes pter q associet eis mordicatio. ⁊ scda vbi curat qd ẽ ɔbustũ indiget medicinis i q̃bus est abstersio q̃dã cũ exiccatiõe q̃dã nõ magna: ⁊ pter q mordicẽt cũ hoc vt sint tẽpate i calitate ⁊ friditate. et qñ indiget regiminis silr regat cũ infrigidatiuis pri9: dñ si idiget scda fiat. Si aũt inuenit ⁊iã vesicatũ est: tũc necessariũ est regimẽ scdm. ¶Et medicie ei9 sũt sicut chiolea ⁊ lutoꝝ gña exiccãtia ⁊ lẽtes decocte ⁊ encaustrũ indũ ⁊ sikia. ¶Ea vo q̃ sunt sicut th9 ⁊ glutinũ ⁊ vinguia nõ ɔueniũt ad illd qm̃ q̃dã eoꝝ sũt calidiora q̃ opz ⁊ nõ carẽt vtute mordicatiua et q̃dã eorũ sunt hũidiora q̃ opz.

¶De medicinis ad ɔbustionẽ q̃ sunt fm intẽtionẽ primã. Ca. 13.

Sumãtur sandali ⁊ saufel ⁊ later alb9 recens aut ostra cũ ⁊ liniant cũ aq̃ solatri ⁊ aq̃ rosa. aut vnguẽtũ de vitellis ouoꝝ ⁊ oleo ro. ¶Et iteꝝ ẽ diuia ⁊ farina ordei abluta ⁊ vitelli ouoꝝ ⁊ olũ ro. ⁊ lẽtes elixate cũ olo ro. ¶Et iteꝝ bolũ ar. ⁊ acetũ. et iterũ oleũ ro. ⁊ cera ℥ q̃ oꝫ: deinpo nat i ea d calce abluta ablutõe i tegra cũ cerusa ⁊ opio ⁊ albumẽ oui ⁊ aliq̃ntulo calc. ¶Et iteꝝ sumãt folia malue ⁊ sicle ⁊ elixent cũ aq̃ dulci: deiñ terãt ⁊ mũdent a reb9 filosis q̃ sũt i eis: deiñ aggregẽtur eis merdasengi ɔditi cũ climia et cerusa de plũbo algalai amboꝝ. añ ptes. ij. et ℥. ⁊ olei ro. ptes. iiij. et aq̃ solatri et aq̃ coriãdri amboꝝ. añ. par. j.

¶De medicinis q̃ sunt ad ɔbustionẽ fm itẽtionẽ scdam. C. 14.

Melior reꝝ ad illud ẽ vnguẽtũ de calce. ¶Sumat calx et abluat septies donec separet ei9 acuitas tota: deinde cõquat set cũ olo ro. oleo oliue ⁊ pauca cera si indiget ea: et fortasse addunt sup ipm chimolea et albumen oui et parũ vini. ¶Unguẽtũ calc cũ mõ alio. Abluat calx sicut sciuisti: ⁊ fiat ex ea cũ aq̃ folioꝝ sicle ⁊ cũ aq̃ folioꝝ caulis ⁊ oleo ro. et cera vnguẽtũ. ¶Et d illis q̃ cõueniũt hic: ⁊ vbi nõ tiet pustulatio et vesiccatio ẽ ligare desup folia alhethil adusta aut silique ɔbuste. ¶Unguẽtum cõueniẽs ad paruitatẽ caliditatis et est lõge cõpositiõis expertũ ẽ et inuẽtũ est bonuꝫ. ℞. stercoris vacce pascẽtis exiccati ⁊ corticũ arboris pini et pulegij oim. añ. ℥. merdasengi. iiij. scorie argenti ij. scorie plũbi. iiij. calcis ablute cũ aq̃ frigida multoties. v. ⁊ chlmolee. v. ⁊ luti alcabrusij aut romani aut armeni ⁊ ceruse oim. añ. vij. vge pastoris contrite. ℥. encaustri ɔsici aut sirij. vj. tutie

viridis.vij.stercor iouis.vij.granorum volubilis et foliorum eius ambo- rum.xv. scorie ferri et succi foliorum maluauisci et succi foliorum malue olm.an.x.lilij domestici: et cepe eius et lilij celestis et croci olm.an.v.camphore.iiij.cere faui et olei ros.et medulle cerui et adipis eius quantum sufficit. ¶Et de illis que sunt fortitudis vehementioris et conueniunt ei quod est minoris caliditatis: est vt sumantur limature eris et ferri: et conficiantur cum luto aut cum luto rubeo deinde comburantur in patella aut furno et fiant inde trocisci et seruentur et administrentur redacti in puluere vbi necessaria est exiccatio aut liniantur cum oleo ro. ¶Et de hoc genere iterum est illud: combu- ratur fimus columbinus in panno lini donec accendatur et liniatur cum oleo aliquo: quoniam est mirabile. ¶Et locis vlceratis conferunt porri elixati aut portulaca cum sauich et folia myrti contrita in puluere redacta. Si autem fiat inobediens: tunc folia abethil adusta aut folia algebunt adusta. Et si fuerit magis inobediens illo administrentur medicine consolidantes vlcera maligna.

¶De combustione aque calide. Ca.15.

Quandoque accidit vt effundatur olla feruens aut aqua calida super membrum hominis: et facit operationem ignis. ¶Et conuenientius ei est vt succurratur statim antequam vesicetur cum eis que sunt sicut sandali et aqua ros. et camphora: et non dimittantur exiccari: immo consequenter adhibeatur omni hora pannus infusus in aqua frigida congelata: hoc enim prohibet ipsum vesiccari. ¶Et quidam preparant et rorant desuper aquam oliuarum aut aquam cineris, et melius est vt teratur quodlibet amborum cum sauich: aut vnguentum de calce: et iterum medicamen factum de fimo columbino predictum est mirabile valde. ¶Et vlcera quidem curantur cum porris elixatis aut exiccatis contritis et est melius: et cum reliquis que diximus in capitulo primo.

¶De fluxu sanguinis et retentione eius. Cap.16.

Iam scitum est in li.i.quod quando sanguis egreditur a venis non egreditur nisi aut propter apertionem orificiorum venarum propter debilitatem in venis: aut propter vehementiam repletionis: aut propter motum fortem vsque ad vocem et saltum: aut propter vaporem accidentem venientem deforis: aut propter disruptionem earum et ipsarum incisionem per causam primitiuam incidentem contundentem: aut propter causam in corrodentem interius aut vehementia motus cum repletione aut propter resudationem ab eis propter raritatem accidentem corpori venarum et panniculo earum. ¶Et conuenientior venarum ad hoc vt currat quod est in ea cum inuenit viam est arteria, nam corpus eius est mobile: et quod est in ea quandoque contrahitur: et quandoque expanditur. Et quando non desuper coartatur locus eius post solutionem continuitatis eius: et inuenit vacuitatem peruenit res ad emboris- mum quod notatur nomine sanguis. ¶Et arteria quidem licet sit de illis que notantur tamen est de illis quarum difficilis est incarnatio. Et multoties quidem non incarnatur arteria et incarnatur illud quod continet arteriam et coartat super eam: quare sanguis non potest facere cursum superfluum: immo egreditur ex eo aliquid vsque ad fines cutis.s. quantitas que capit: et quandoque alleuiatur cum compositione redit et occultatur sicut accidit rupture et fortasse remanet vena sola sub cute et sentitur pulsus eius

ꝛ ipsi⁹ successio: ꝛ multoties accidit illud arterijs deinẽ⁹ ꝛ disrũpitur ꝑter ꝙ disrũpaꝭ cutis ꝛ congregaꝭ sub cute embotisma scꝫ apa leue ex sanguine ꝛ vẽtositate qꝺ possibile ẽ ꝗescere cũ cõꝑssiõe. ¶Et hoc ꝗdeꝫ multoties accidit i collo ꝛ inguinib⁹ ꝛ curnaturꝫ ꝑ se: ꝛ multoties accidit ex cã intrinseca aut ex flõmia. ¶Et multi medicoꝝ existimant ꝙ oisdisruptio arteriaꝝ ꝑducit ad matrẽ sanguis ꝗ ꝗdem pluri mũ fit si icarneꝭ illꝺ qꝺ ẽ i circuitu ei⁹ ꝛ fiat apa notũ: sꝫ ipsamet nõ incarnaꝭ ꝛ res nõ est ita. Ille ꝗdẽ ꝗ negauit icarnationẽ ꝯtrouersat⁹ ẽ cũ ꝯsideratiõe ꝛ experimẽto. Cõsideratiõe ꝟo qm̃ vna duaꝝ tunicaꝝ arterie ẽ cartilaginosa ꝛ cartilago nõ incarnaꝭ. ¶Experimẽto ꝟo qm̃ nõvisa est incarnatio. ¶Et opposuit eis Gal. cũ ꝯsideratõe ꝛ experimento. Cõsideratio ꝟo ẽ rethorica ꝛ ei⁹ forma ẽ qꝺ ẽ inter icarnatũ sicut caro ꝛ nõ icarnatũ sicut ossa ꝗre opꝫ vt sit icarnata: sꝫ ẽ difficilis incarnatiõis ꝛ testimoniũ ꝗdẽ qm̃ ipe narrauit se medicasse plures arterias ꝛ fuerũt icarnate: ꝛ hec ꝗdẽ est res aꝗ nos iã expediti sum⁹. Nos ꝟo dicem⁹ nũc ꝙ dispõ ꝑcessiõis sanguis a mẽbris diuersificaꝭ cũ disrũpũtur sicut epar ꝛ pulmo: ꝛ de illis sũt a ꝗb⁹ paꝝ ꝑcedit sanguis et in vnaꝗꝗ duaꝝ diuisionũ sũt ꝗ sũt timorosa: ꝛ de eis sũt ꝗ sunt absqꝫ timore sicut emanatio sanguis ex pulmõe in ꝗ est timor ꝛ ab vtrisqꝫ emanat sanguis plurimus: ꝛ de illis sũt sicut vesica et matrix ꝛ renes: ab eis ei nõ emanat sãguis plurim⁹ valde sũma tim: imo qñqꝫ multiplicaꝭ cũ lõgitudine spatij ꝛ ꝑuenit ad successiones illaudabiles. ¶Et diuersificaꝭ dispõ flu. sãguis ex arterijs: qm̃ fit i ꝗbusdã eaꝝ difficilis valde timoros⁹ ex arterijs magnis ꝗ sũt sup man⁹ ꝛ pedes ꝛ hmõi iterficiũt ſm ꝑlm̃ ꝛ nõ retineꝭ: ꝛ i ꝗbusdã fit facilis sicut i arterijs craneis: retẽtio em̃ fluxus sanguis eaꝝ ẽ facilis ꝛ sufficit i eis ꝯstrictio sola: ꝛ mltoties quidẽ currit ex arterijs puis sãguis deiñ retineꝭ ꝑ se. ¶Et differẽtia ꝗdẽ iter sãguinẽ arterie ꝛ alioꝝ cognosciꝭ: qm̃ sãguis arterie egrediꝭ cũ saltu ꝛ ipulsiõe et ẽ vehemẽtioris purpureitatisqꝫ alt⁹ neqꝫ declinat ad nigredinẽ sanguis vene ꝛ ei⁹ essẽtie. ꝛ scias ꝙ ois cui accidit euãtio ꝛ ꝑprie sanguiea ꝛ ꝑprie arterialis ꝛ superfluit ꝛ accidit ei spasm⁹ ẽ malũ ꝛ silr si accidit ei singult⁹ ẽ mortalis. Qꝺ si fuerit sincopis cũ singultu: tũc mors ẽ festina: ꝛ alienatio ꝛ ꝑmixtio rõnis sunt male. Qꝺ si fuerit spasmus: tunc est mortale ſm plurimum.

¶De canone curationis fluxus sanguinis. Ca. 17.

Opꝫ i curatiõe flux⁹ sanguis vt icipiaꝭ ꝛ retineaꝭ deinde cures vlc⁹ ei⁹ si fuerit: ꝛ nõ est tibi poſſe in eo cui⁹ cã ẽ fixa ex corrodẽte ꝛ silib⁹ nisi ita vt auferaꝭ cã: ꝛ si dispõ nõ tolerat vt auferatur cã ẽ necessariũ vt retineaꝭ cũ suis retẽtiuis ꝛ sũt i causis ꝗ sũt ei ꝛ abscidũt sanguinẽ currẽtẽ ꝛ iile cãe sũt scite i libro ꝑmo. Uerũ ego narrabo eas ſm modũ festinatiõis. ¶Dico ꝗ ꝙ iste cãe: aut sũt ꝑhibẽtes i illo illꝺ qꝺ egrediꝭ ab exitu aut sũt aggregãtes rẽ de illo aut res. ¶Et diuisio ꝑma est ꝯuersio ad ꝑtẽ aliã ꝗ aut

fit cū attractiōe ad 3riū ꝑter qđ
fiat exit⁹ ali⁹: sicut ponūtur vēto
se sup epar et remouet̄ flu. san.
ex nare dextra: aut itaq accidit
exitus alius sicut flōmatur pa-
tiēs fluxū sā. nariū ex manu pti
nēte nari flōmia stricta. ¶ Reti-
nēs aūt sine exitu ē illđ qđ ꝓhi-
bet motū sang. ⁊ ei⁹ penetratio
nē ⁊ ē aut p cāz igniētē aut p cāz
stupefacientē: ⁊ stupefaciēs q̄dē
aut ē medicina: aut est dispō cor
pis sicut ī sincopi: ipa em̄ multo
ties retinet sanguinē. ¶ Cā aūt
retinēs sanguinē ī locis ē oppi-
lās exitū: aut cū ligatura aut cū
repulsiōe ex bucellatiōe aut cuz
repulsiōe absq bucellatiōe aut
escara cū cauterio aut medicia
cauterizāte: aut cū ꝯgelatōe rei
retēte aut cū inuiscatiōe aut cum
īcarnatiōe aut cū coartatōe car
nis circūdātis venas q̄re oppi-
lat ipz ⁊ claudit ipz clausiōe ve
hementi. ¶ Et opz vt scias q qñ
associat̄ vulneri apa cū q̄ntitate
plīma hui⁹ nō ē pole ligare cuz
filijs neq itromittere licinia ne
q strictura laboriosa: neq est
pole tūc nisi admistrare gluti-
nationē ⁊ stipticitatē ⁊ stupefa-
ctionē ⁊ ispissationē sanguis. et
si est curō ex strictura aut fissura
aut ꝓpinq̄tate medicie: qñ ē do
lor ē mala valde: ⁊ ois ꝑpatio do
lorosa ē mala. ⁊ opz vt preparatio
sit aggregās duas res: quarum
vna ē defect⁹ dolorꝫ ⁊ altera est
refrenatio ptis curs⁹ sāguis q̄re
nō adiuuat̄ cū appēsiōe ⁊ suspē-
siōe ⁊ fiat facilis ꝓcessio sāguis
⁊ ei⁹ exit⁹ ⁊ cū ꝓhibēs due intē-
tiōes declinet̄ ad leuiorē fm̄ illđ
qđ p̄ns ē ⁊ ꝓpinqui⁹ ad toleran
dū in dispōne. ⁊ est necessarium
vt narrem⁹ modū eius postquā
scíueris q pmū qđ opz cōside-
rare est vt cognoscas an vena sit
arteria: aut vena p signa sua q̄-
re agas cū arteria et sis solicit⁹
plusq solliciteris et agas cū ve-
na. ¶ Ampli⁹ dicemus qđ de at-
tractiōe v̄a ad 3riū nō ad exitū
est necesse mēbro cuz fricatione
aut ligatione ⁊ strictura aut cū
vētosis. ⁊ opz vt sit membrū cōi
cans positū ex membro cognito
sup extremitatē lineevni⁹ conti
nuitatis inter ea ambo cū lōgi-
tudie ⁊ latitudie; ⁊ eligit̄ diuer
sificato in situ lōgitudis et lati-
tudis qđcūq ambo⁊ est longin
quū: ⁊ dimittit̄ qđ est ꝓpinquum
sicut fit in duob⁹ laterib⁹ capi-
tis: aut duob⁹ laterib⁹ manus.
nā lōgitudo iter ista duo ē ꝓpin
quior q̄ illa ex q̄ oz timeri nocu
mentū ꝯpletū: ⁊ hec res exigit vt
rememoremur illđ qđ ī ea dixi-
mus vbi locuti fuim⁹ ī lib. j. de
canonib⁹ eūatiōis. ⁊ opz vt sint
extēsio ⁊ fricatio ⁊ his silr̄a assi
dua ex eo qđ ꝓpinquus membro
scđo deiñ descēdatur ab eo: ⁊ oz
vt nō expectet̄ in disruptiōibus
arteria⁊ ⁊ eis similiū qđ sit hoc
artificiū sufficiēs in retinēdo flu
xū sanguis ⁊ adiuuās: ⁊ silr̄ est
iudiciū in flōmia lateris cōis lō
ginq. ¶ Un⁹ aūt duo⁊ modorū
diuisiōis scđe ⁊ ē cā stupefaciēs
est. v̄bi grā vt cibetur ille cuius
flux⁹ sanguis nariū multiplicat̄
aut ali⁹ ab illo cibis grossi chi-
mi igrossantib⁹ sanguinez sicut
sunt lentes ⁊ intube ⁊ eis silr̄a.
¶ Mod⁹ aūt scđs ē. v̄bi grā vt ī
potu dētur stupefaciētia. Frigi
da v̄o exponūt corpus frigori: ⁊
fortasse accidit sincopis ⁊ retine
tur fluxus sang. Modus aūt p̄-
dictus in diuisione alia est: quo

niam opz vt obseruet in eo capl'z vnū. ꝛ est qm̄ fortasse arteria nō est vna duaꝝ que continuantur cordi: imo duoꝝ laterū eius ita vt cū strinxeris eā inuenies eaz firmiorē imo fortasse cōtinuatur cū latere altero ramus alterius arterie que accidit in eo et adducit ad eam sanguinē ꝑter viā quā strinxisti quare idiges stricturis duab⁹. ¶Et añ illḋ opz vt cognoscas partem que est ꝑncipiū vene: in q̄busdā em̄ locis est inferi⁹: ꝛ in q̄busdā est desup ꝛ i q̄bus est supius sunt sicut in collo: ꝛ in quib us desup sunt sicut i corã ꝛ pedib⁹. Et qñ cognouer; ꝑtē administra in ea ligaturā et stricturā. ¶Et de regimie i illo ē vt ꝑuenias ad extrahēdā venā cū vncino: ꝛ ēt cū incisiōe pauce carnis q̄ velat eā ꝛ occultat ipaz deiñ inuolue eā postea administra medicias q̄s dicemus. Qḋ si fuerit pulsatilis: tūc meli⁹ ē vt veles eā cum filis lini. Et silr̄ si fuerit nō pulsatilis: verūtñ multoties eleuat̄ sanguis ei⁹. ¶Cū g̃ feceris illud: deinde annexueris ei medicias tūc dimitte ligaturā vsq̄ ad diem tertiū ꝛ quartū tūc. ¶Qḋ si videris medicinā glutinationē faciētē adherētē loco ei⁹ tūc nō eradices eā oino: s; pone in circuitu ei⁹ de gn̄e ipi⁹ aliq̄d qḋ madefaciat ipaz parū per. Qḋ si accidat ei ꝓcessio ex seipō. qñ tu auferes illud qḋ est sup ipz: tūc tene qḋ est sub loco i via itineris vene ꝛ ꝑme ꝑssiōe cū qua fiat securitas ḋ saltu sāguinis ꝛ eradica illḋ qḋ eleuat̄ ḋ eo in loco suo: ꝛ ꝑmuta illḋ cū alio ꝛ sit ꝑparatio tua quā facis mēbro i ista hora s̄z qḋ opz ꝛ ēvt sit orificiū ei⁹ magis imum q̄ ꝑin cipiū ita vt qñ est verbi grã in inferioribus intestini et matricis tūc sternat̄ stratum aliqḋ qḋ eleuet inferiora ꝛ deponat superiora s̄m maiorē elōgatiōnē que ē ex dolore: deinde dimitte ipsum trib⁹ diebus: deinde annecte ei hūc modū vsq̄quo eleuetur sanguis. ¶Refrenatio aūt cū bucellatiōe nō est possibilis nisi in arterijs magnis: fac ergo licinīu; ex pilis leporis: aut tela aranee aut subtili cotto: aut panno lini veteri: deinde pulueriza sup ipsū medicinas ꝓhibētes sanguinē: ꝛ mitte ipaz arteriā sicut bucellā: deiñ stringe sup ipaz ligaturā ꝛ fortasse administra liciniū ex pilis lepor; solū ꝛ excusat solicitudinē: ꝛ oz vt strigas stricturã adherēte q̄ nō separet̄ donec incarnet̄. ¶Liciniū ṽo ex se nā regit i extractiōe ei⁹ paulatim ꝛ expulsiōe eius aut alijs ad hoc. ¶Impletio ṽo sine bucellatiōe ēvt iponat̄ ṽbi grã. illa res i orificiū ei⁹ ꝛ legit̄ desup ꝑter penetrationē ei⁹ i venas: ꝛ vt retineatur cū eis q̄ sūt sicut puluilli ꝛ ꝑ ꝓue spōgia ꝛ cū vittis fortis stricture stringētib⁹ ipz cū ꝯuersiōe stricture q̄ est attrahēs. ¶Strictura ṽo pria opz vt sit ꝓpe orificiū deinde inuoluat̄ vadens retro ꝛ solue stricturā gradatim. ¶Et scias ꝙ strictura puluillorū ꝛ vittaꝝ qñ ē debilis venit ex ea nocumētū stricture ꝛ ē attractio: ꝛ ñ ꝓuenit ex ea nocumētū stricture ꝛ ē retētio ꝛ ipletio: oz g̃ vt subtiliet̄ i hoc caplō. Cū ergo stringit̄ strictura bona ꝛ strigit̄ iteꝝ ex latere diuerso declinat mā ꝛ ꝯsistit attractiōi ex strictura. ¶Et nō opz vt ꝓueniat̄ cū stricta ꝛ ꝓhibitiōe nisi q̄ sit ifra

dolorē nisi si illō fuerit necessa
riū in primis:deiñ mollifica eā
paulati.¶Et mľtoties q̇dē oꝫ
vt suas figurā carnꝫ ⁊ colligas
labia eiꝰ ⁊ vittis tegas:multo
ties eñ sufficit collectio labio
rū ⁊ positio puluilloꝝ fiat ea
colligēdo venas ipsoꝝ.¶Am=
pliꝰ stringe suꝑ medicinas pul
uerizatas rare:⁊ inclina añ al=
guidegi qñ cōtrahiť vbi coar=
tať apō pricipiū suū cū digitis
vniꝰ duaꝝ manuū:deiñ ānecte
ei medicias et puluillos apud
orificiū eiꝰ cū manu altera.Im
pletio ṽo cū refrenatiuis ꝓue=
nit aut cū strictura iplētis i fa=
cie orificij eiꝰ cū manu altera ñ
cessante retinere donec ꝯgeleť
sāguis ⁊ fiat ipletio:aut cū re
ifridāte valde q̄ ifridat sangui
nē ⁊ ꝯgelat ipm̄ i orificio eius:
aut ꝑꝑea ꝙ caro coartat locuꝫ
sicut si icidať vena i latitudie
et suspendať ad duo latera in
prima vice:quare claudit suꝑ
eam caro ex latere ex quo cur
rit et hoc nō fit nisi in loco car=
noso.¶Et multoties q̇dē acci=
dit ꝙ necessariū est incidere ra
mū extremitatis vene vt sit in
troitus eiꝰ in profundū vehe=
mētior:deiñ ponunť desuꝑ me=
dicine:et multoties accidit in=
carnatio meatus absq̷ matre
sanguinis.¶Strictura aūt cū
escara sit cum igne ipso qñ ma
gnificať timor:et fit cū medici=
nis cauterizātibꝰ sicut calce:⁊
flore eris et gñibus dragāti et
gñibꝰ arsenici et cymino etiaꝫ
et siľibꝰ et cū eo ꝙ ē debilibꝰ qñ
pulueriza ť suꝑ locū et stringi=
tur et retinet.Uerū timor i illo
est ꝙ escara est velocis eradica
tionis ex se et ex quolibet resi=
stēte ex eruptiōe sanguis ⁊ q̄li=
bet aliarū cārū.⁊ qñ cadit esca
ra redit timor nouꝰ:et ꝑꝑ illō
ꝑceperūt vt fiat cauterium cuꝫ
ferro vehemēter ignito ꝓfūde
ita vt faciat escaras ꝓfundas
grossas:quarū casus nō fit faci
lis:et cadāt in tꝑe lōgo i qua=
rū simili caro iā ē nata ex cau=
terio namq̷ debili proueniunt
escare ōbiles q̄ cadūt ex debili
cā ⁊ cū hoc facit accidere saniē
et calefacit vehemēter.¶Cau=
terium vere forte implet cum
escaris fortibꝰ et remouet ru=
pturā ⁊ detumescere eā facit:⁊
ꝯhit eā.¶Et de cauterizātibꝰ
bonis tēperati regiminis est vt
sumať albugo oui ⁊ aggregeť
cū calce nō extincta:et inuoluāť
cū eo pili leporis aut ei siľia:⁊
ponať suꝑ locū et stringať.Et
de bonis ꝑuenietibꝰ ad vltimū
multoties est vt sumať cyminū
et calx et ponanť suꝑ locum et
stringanť:⁊ qñq̷ suꝑ addiť eis
colcotar.et gña dragāti in hac
summa sunt habentia stiptici=
tatē cū cauterio.¶Calx ṽo est
cauterium in quo nō est stiptu=
citas de qua sit curandū:et il=
lud qō gñať de escaris cū cau=
terio i eo ꝙ hꝫ stipticitateꝫ est
longioris fixiōis et profundiꝰ.
¶Et succꝰ fimi asinini et sub=
stātia stercoris asinini sūt de il
lis q̄ aggregāt ad cauterium
acuitatē ⁊ glutinationē.¶Me
dicine ṽo resistētes cōglutina=
tiōi sūt sicut gypsuꝫ ablutū et
glutinum decoctū:et amilū:et
puluis molēdini:⁊ gumme.et
thyr⁊ resina⁊ iteꝝ passe ō vuis
ipsis:⁊ rane sunt huiꝰ gñis fꝫm
ꝙ dr̄ ⁊ iteꝝ stellascemiꝰ.¶Me=
dicine ṽo retinentes cū exicca

tiõe ꝛ icarnatiõe sꝫ sicut aloes: ꝛ cortex thuris: ꝛ sicut iteriora passularũ vue ꝯtrita valde: et galle cũ oleo aliq̃: ꝛ ꝯburatur. ¶Et qñ ꝯplet̃ istãmatio earꝫ ex tinguant̃: ꝛ papyrus adusta et resina: ꝛ scoria ferri ꝛ sterc⁹ eq̃. ꝛ sterc⁹ asini adusta: ꝛ cinꝫ ossiũ nõ ablutorꝫ: qm̃ abluta ꝓhibẽt glutiationẽ: ꝛ spõgia noua sub mersa i oleo aut vino: deinde aduratur: et pili adusti.

¶De narratione medicinarũ simpliciũ ꝛ ꝯpositarũ spẽrũ diuersarũ fortiũ i ꝓhibitione fluxus sanguinis. Cap. 18.

Et de illis q̃ dixit Gal. et narrauit bñ ꝛ expta sunt post ipꝫ ꝛ iuẽta sũt plurimi iuuamẽti ẽ vt sumat̃ ꝺ colcotar. xx. ꝛ ꝺ minuto thure. xvj. et de aloe ꝛ glutino sicco. añ. viij. et de arsenico. 4. ꝛ ꝺ gypso vehemẽter trito puluerizato vt atomi post cribellationẽ. xx. curet̃ cũ eo puluerizando sup licinia ꝛ spargẽdo sup locũ qm̃ ẽ mirabile. ¶Aut sumatur sarcocolla de mecha ꝛ aloes ꝛ sanguis draco. ꝛ ponat̃ sup liciniũ ꝛ stringat̃ ꝛ aloes ꝛ thus solũ cum pilis sꝫ qꝺ sciuisti. ꝛ iterꝫ spõgia adusta sicut diximꝰ ꝛ later adustus: sumãt̃ spõgia ꝛ scoria plũbi ꝛ tutia ꝛ aloes: aut sumant̃ thus ꝛ aloes ꝛ sulfur aut thus ꝛ sulphur: fiat puluis: aut admistret̃ liciniũ cũ albumie oui. ¶Aut sumat̃ ꝺ colcotar. xx. ꝛ ꝺ thure ãt minuto thurꝫ. viij. ꝛ resine. viij. ꝛ de gypso adusto. 8. aut sumat̃ colcotar ꝛ de gypso adusto. 8. ¶Aut sũat̃ colcotar erꝫ vsti ꝛ calcadꝫ ꝛ dragãti adusti ptes eq̃les. ꝛ de bõis ad fluxũ sanguis ꝛ ꝓpe ex dragãto ẽ vt sumat̃ aloes. ps. j. ꝛ. 5. ꝓmuꝫ ãborꝫ i corpore graui: ꝛ scõꝫ eorũ i corpe leui ꝛ corticũ thurꝫ i corpore graui. ʒ. j. ꝛ thuris ipiꝰ grossi pinguis i corpore leui. pars. j. sint contẽti sup ea ãbo. ¶Aut sanguis draconis: ꝛ sarcocolla ꝯficiãt̃ cũ albumie oui et ponant̃ sup pilos leporis: et preparentur secundũ locum.

¶Tractatꝰ tertiꝰ de vlceribꝰ.

¶De sermõe vniuersali de vlceribus. Cap. j.

Ulcera generãtur ab vlceribꝰ ꝛ ab exituris eruptis et a pustulis: ꝛ solo cõtinuitatis in carne qñ facit saniẽ ꝛ pus noiat̃ vlcus. ¶Et nõ facit pus nisi propterea qꝺ cibus q̃ venit ad ea cõuertit̃ ad corruptionẽ pp debilitatẽ mẽbri: ꝛ qm̃ pp debilitatem suã resoluunt̃ ad ipm̃ et attrahũtur versus ipꝫ supfluitates mẽbrorũ vicinãtiũ ei: aut pp vnguenta mollificãtia mẽbrũ et linientia ipꝫ cũ hũiditate sua et vnctuositate sua. ꝛ qꝺ ẽ de genere pus subtile noiat̃ virꝰ. ꝛ qꝺ est grossuꝫ noiat̃ sordities: ꝛ ẽ res spissa coagulata alba: aut ad nigredinẽ ꝺcliuis aut sic̃ fex. et virus q̃dẽ nõ gñat̃ nisi ex subtilitate hũorũ aq̃sorꝫ et ipsorꝫ calidorꝫ: ꝛ sordities gñat̃ ex grossitie hũorꝫ: ꝛ virꝰ q̃dẽ multiplicat̃ cũ gñatiõe apostematis et virꝰ eget exiccante: ꝛ sordities abstergente: et vlcera sũt apparentia et sũt hñtia ꝓfũditatẽ. ¶Et vlcus qꝺ ꝓfunditateꝫ hꝫ non euacuat̃ quin iãt iam indurata sit caro circũdãs ipꝫ ꝛ nominat̃ fistula ꝛ ẽ sic̃ canna penetrans

trans in mēbrū aut nō induratꝫ aliquid et nominatur abscon=sio et cauerna. ¶ Et quandoqꝫ dicunt quidā abscōsionē illud quod elongatū est sub cute ꝛ se paratur ab ea cutis: et cauer=nā illud qđ inflectiꝫ sub carne et dilataꝫ in ea. Dicūt quidaꝫ: imo dilatatū est cauerna ꝛ stri ctū profundū fistula: ꝛ non est ꝯrietas i noīatiōe. ¶ Et qn̄ est duricies sup̱ vlc⁹ apparēs no=minaꝫ vlc⁹ ostracinū. ¶ Et fistu la quidē mala est illa que non sentit: et sꝫ quātitatē elōgatio nis ei⁹ a sensu erit ei⁹ malitia. ¶ Et de ipsa quedā est eq̄lis: ꝛ de ea est q̄dā obliqua: et que vadit ad neruū dolet vehemē=ter: ꝛ ꝓprie qn̄ tāgit ei⁹ inferi⁹ cum tēta ꝛ fortasse difficilis fit op̱atio illi⁹ mēbri ꝛ ē hūiditas subtilis tenuis sicut fit ad illa q̄ p̱uenit ad os: ꝛ qn̄ p̱uenit ad ligamētū est illđ qđ currit pro=pinquū illis. Verꝫ dolor i ossuo sa ꝛ ligamētali fortasse nō ma=gnificaꝫ: ꝛ hūiditas que vadit ad os ē subtilior ꝛ đcliuior ad citrinitatē. ꝛ ex p̱ueniēte ad ve nas ꝛ arterias multoties egre ditur fex: ꝛ qn̄qꝫ si fuerit tēdēs ad venā sanguis plurimus et ad arteriā sanguis subalbid⁹ cū fluxu sanguinis ꝛ ꝓcessiōe. ¶ Et ex ea q̄ p̱uenit ad carnem humiditas viscosa grossa tur=bida cruda: ꝛ multoties sūt fi=stule orificia pluria cui⁹ eē am=bigiꝫ et nō scitur an sit fistula=vna. ¶ Et multoties effūdiꝫ in quodā orificioꝫ eius humidi=tas habēs tincturā: ꝛ tūc si fue rit fistula vna egrediꝫ ex orifi=cijs alijs color vn⁹ q̄ ē fistule. s. diuersus: alb⁹ ꝛ tenebrosus: et ali⁹. ¶ Et vlcera quidē diuidū tur in species diuisionū: ꝛ đꝫ ꝙ vlcerū q̄dā sunt que sunt dolo=rosa: et q̄dā sunt que sūt priua=ta dolore: ꝛ q̄dā sunt apostemo sa: et q̄dā sunt priuata a p̄ate ꝛ quedā sunt mūda: et q̄dā sunt immūda: ꝛ immūda quidē pro pterea ꝙ in eis sup̱fluit humor plurim⁹ et hūiditas copiosa q̄s uis non sint mala: ꝛ de eis sunt sordida: ꝛ de eis sunt minora=ta et de vlcerib⁹ sūt putrida. et de reb⁹ magis nociuis eis sūt meridies ꝛ hūiditas aeris cū caꝉate ipsi⁹ ꝛ de eis sunt corro siua: ꝛ de eis sunt āmbulatiua: et de eis sūt mollia aut dura aut frida aut calida: et mollia sūt de vlcerib⁹ faciētib⁹ cadere pi=los ab eo qđ sequiꝫ ea. ¶ Et sūt qn̄qꝫ de vlcerib⁹ q̄dā resudātia ex quib⁹ resudat virus citrinū calidū. ꝛ fortasse est calidū cō=burens qđ est in circuitu ei⁹ et est malum mortificās et de eis sunt difficilis ꝯsolidationis: et putrefactio est p̄ter corrosionē ꝙ si fuerit: erūt ābe āmbulatiue: et fortasse corrodēs ē corrodēs illđ qđ ꝯtinuāꝫ ei ꝓꝑe p̱p̱ acui=tatē et absqꝫ putrefactiōe ꝛ ne=qꝫ est febris oīno. ¶ Verū cum ambulatiuo putrefactiuo mul tiplicaꝫ feb. aut nō separaꝫ ab eo. Et Gale. q̄dē noīauit hmōī vlcera corrosiua ignē p̱sicū et formicā āmbulatiuā: et post vlc⁹ putrefactū est cōpositū ex vlce re et ex egritudīe putrefctā: et vnicuiqꝫ eoꝝ ē dispō. ¶ Et vlce=ra q̄dē dura icipiētia ire vers⁹ viriditatē et nigredinē sūt ma la: et vlcera frigida sunt mol=lia alba quiescētia ꝓpter me=dicinas calefaciētes ꝛ caꝉa ad

rubedinē ōcliuia delectant frigore. Et qn̄ vlcerib⁹ malis asso ciet color corporis mal⁹ sicut alb⁹ plūbe⁹ aut citrin⁹: tūc illō est sigñatio pp corruptionē cōplexiōis epat; ⁊ corruptionem sanguinis q̄ venit ad vlc⁹ q̄re fit difficilis ei⁹ ꝯsolidatio. ⁊ vlceꝝ q̄dē q̄rū radices sūt acute: ⁊ cū qb⁹ ē prurit⁹ supfluitates sīt acute: ⁊ q̄rū radices sīt late albe pauci prurit⁹ illoꝝ cōplexiones sūt frigide. ¶ Et vlcera generata successiōe egritudinum sūt mala: qm̄ nā expellit ad ea residuū corruptōis supfluitatū ⁊ vlcera ōūciētia pilos ab eo ꝙ sequit̄ ea sūt mala. ⁊ meliores sigñatiōes significātes salutē vlcerū ⁊ vulnerū sunt cū ī succedētia eoꝝ decliuia sūt ad saniē. ⁊ dr̄ in signis mortis velocis cū sunt homini apata ⁊ vlcera leuia ⁊ destruit ei⁹ rō morit. ⁊ malignorū q̄dē vlceꝝ cause sūt qn̄qꝫ vulnera obuiātia supfluitatib⁹ malignis corporis: aut regimini corrupto: et qn̄qꝫ sunt sequētia pustulas malas: q̄re fiūt ab eis festinātia ad vlceratiōeꝫ post pustulas ⁊ significat malignitatē vlceris ei⁹ putrefactio ⁊ ipsi⁹ ābulatio ⁊ corruptio ei⁹ qō est ī ipsi⁹ circuitu et difficultas sanatiōis ī seipso cū rectificatiōe curatiōis exhibite ei. ⁊ meliores sigñationes significātes salutē vlceꝝ: ⁊ vulnerū sūt cū ī successiōib⁹ eaꝝ ē sanies q̄ ē cū medicina faciēte pus ⁊ ex opatiōe nature: illa ei opatio nature ē ſm cursū naturalē: ⁊ nō generat̄ sanies nisi a digestiōe naturali: ⁊ n̄ associat̄ ei malū ex accidētib⁹ vlceꝝ maloꝝ: ⁊ pprie sanies laudabilis alba lenis eq̄lis q̄ ꝯsecuta ē cōplemētū digestiōis: ⁊ neqꝫ associat̄ ei fetor cū ī ea nō sit putrefactio. ⁊ fortasse nō euāt a fetore paruo sanies cui accidit cū adiutorio caliditatis innate ⁊ alteri⁹ extranee. ⁊ nos q̄dē iā locuti fuim⁹ ō sanie ī locꝫ aliis. ¶ Ulcera aūt q̄ accidere faciūt spasmū ⁊ vlcera putrefcā scrofulosa ⁊ algeromati ⁊ corrosiua ⁊ cācerosa: ⁊ q̄ eoꝝ cursu currūt: sunt in quib⁹ non generat̄ sanies: imo qn̄ apparet in vlcere sanies ⁊ apa ē signū bonū cū q̄ non timet̄ spasm⁹ ⁊ pmixtio rōnis et his silia ꝯuis sint in loco qō facit illō necessariū sicut sunt mēbra posteriora ⁊ anteriora ⁊ nisi res ptrāsierit terminū. Qō si apa occultet̄ subito ⁊ redeat n̄ soluet̄ p pus aut ei similia. ¶ Amplī⁹ sūt vicinātia mēbris neruosis sic̄ vlcera dorsalia: qm̄ sunt in vicinitate dorsi et nuche: ⁊ vlcera q̄ cadūt in anteriore pte coxe ⁊ genu qm̄ ipa iteꝝ sūt sic̄ lacerti neruosi: in q̄bus res ꝯuertit̄ ad spasmū: ⁊ p mixtionē rōnis etiā. Si āt euenit ī mēbris neruosis: plurimū quorū est in an̄cedēte extēsiōis corporis timet̄ aut cursus sanguinis si ceciderit in medietate inferiori extēsionis: similiter timet̄ ex eis qn̄qꝫ pmixtio rōnꝫ et timet̄ ꝙ cadat pleusis et saniositas post ipam: aut ꝙ pueniat sputū sanguinis si ceciderit ī medietate supiore ei⁹ ⁊ tu iā sciuisti itētionē saniositatꝫ ī pectore ex libro tertio. Et qn̄qꝫ timet̄ ī eis iteꝝ pmixtio rōnis. Et ō signis bonis ī vlcerib⁹ est vt ī circuitu eoꝝ nascant̄ pili q̄ ceciderīt, et corpa susceptibilis

ra curatiõis vlcerũ sunt q̃ sunt melioris cõplexionis ⁊ paucioris humiditatis sup̃flue cũ itẽsione sanguinis i eis. Illa vero q̃ sunt m̃te hũiditatis aut siccitatꝫ sunt tarde suscipiẽtia rectificationẽ vlcerũ: quãuis hũida sicut ĩfantiũ sint susceptibiliora q̃3 sicca: sicut senũ: ⁊ ꝓpͥe qñ ꝯplexio ẽ radicalis sicca priuata sanguĩe mũdo ⁊ accidẽtalis hũida mollis: sic in senib⁹ iterũ pp̃ illð itex̃ fit in hydropicis curatio vlcerũ eorũ difficilis ⁊ i p̃gnãtib⁹ itex̃ pp̃ retẽtionẽ sup̃fluitatuꝫ earũ: pp̃ter ea q̄ ipsarũ mẽstrua retinẽtur. Sꝫ in senib⁹ nõ sanãt eox̃ vlcera pp̃ illð ⁊ pp̃ paucitatem sanguinis eox̃ boni. ¶ Et qñq3 sanant vlcera: deiñ rescindunt: q̃m nõ generatur i eis caro nisi añ mũdificationem: qñ ergo retinet i eis sup̃fluitas nõ mũdaꝫ opꝫ ide vt corrũpatur cõtinuitas ꝓueniẽs scðo. Et qñq3 existimant fistule ꝓpterea qð accidit eis dispositio exiccationis et retentionis ꝓhibẽtis respirationẽ q̄ ipse sit sanate: q̃m earũ dispositio est similis saluti sicut diximus: deiñ rescindunt pp̃ quẽlibet motũ et ꝯmotionẽ et tussim et offẽsionẽ ⁊ maliciã iacẽdi et alia. ¶ Et de vlcerib⁹ in quib⁹ nascit caro q̃dã sunt i q̃b⁹ nascit caro addita: ⁊ q̃dã i q̃b⁹ nõ nascit illð: et illa i quibus generat caro addita sunt illa in quib⁹ fit festinatio nascẽtie carnis añ mũdificationẽ: et illa in q̃b⁹ nõ nascit illð sunt illa i q̃b⁹ nõ nascit caro nisi post mũdificatõeꝫ. ¶ Cũ ergo ꝓlõgat spatiũ vlceris ⁊ corrodit ⁊ putrefit ⁊ destruit de substãtia ei⁹ res plurima: tũc nõ expectat cõsolidatio ei⁹ nisi ẽm ꝓfundũ. Et ꝓpͥe qñ vlc⁹ est antiquũ retinẽs spatiũ anni: ⁊ ꝓpͥe qñ est disruptũ ⁊ icipit ex eo disruptio. s. fistula et antiquũ: necesse est vt educat os ex ossib⁹ q̃ eis sunt vicina. et vlcera q̃dẽ melãcholica nõ sanant nisi ab eis auferat tota eox̃ corruptio vsq3 ad carnẽ ⁊ ossa sana. ¶ Et cãe q̃ cũ accidũt corrũpunt vlcera sunt debilitas ꝟtutis mẽbri quare recipiũt omnẽ materiã ⁊ malitia ꝯplexõis mẽbri: et malitia ei⁹ qð aduenit ei de sãguĩe aut q̃litate aut i quãtitate. In q̃litate ꝟo plurimũ ei⁹ est pp̃ malitiã ꝯplexionis epatis: et color est in eo decliuis ad albedinẽ plũbeã aut citrinitatẽ aut pp̃ splenẽ et ẽ color ad nigredinẽ et alterationẽ declinis ⁊ lẽtiginositatẽ: quare est cũ eo malitia omnium humorum in corpore. ¶ Et huiusmodi quidem preter quod ex ipo nõ acquirit quod conuertatur in carnẽ nocet p̄ illð quod ꝯuertit ad ipsuꝫ de superfluitatib⁹. ¶ In q̃ñtitate vero: q2 addit aut diminuit: quare nõ iuenit cũ quo caro vlceris generet. et ẽ vlcus clarũ mũduꝫ properãs ad escarã et nescit siꝫ corpus mũdũ pauci sanguinis: aut est pp̃ ostracositatẽ que accidit parieti ei⁹ et margini ipsius: aut pp̃ dilatationẽ venax̃ q̃ aduenĩũt ei: aut pp̃ corruptionẽ ei⁹ icipiẽtẽ ꝟ s⁹ tenebrositatẽ ⁊ viriditatẽ ⁊ nigredinẽ aut pp̃ mẽbrũ male cõplexiõis qð vicinat ei. Et vlcera q̃dẽ praue curationis ⁊ eis similia sunt interficientia ĩfãtes nõ tolerãtes vehementiã dolox̃ et vlcerũ: ⁊ difficultatẽ curatõis eox̃ et ipox̃ prauitatẽ.

¶De canone curationis vlcerum. Cap. 2.

Scias ꝙ ola vlcera idigēt exiccatiōe quadā ꝓter facta ex attritione lacertoꝝ ꝛ ipsorū ꝯtusiōe. Jsta eñ indigent in primis vt mollificētur ꝛ humectent. Et cū hoc ꝙ indigēt vlcera i dominātiore dispositionū exiccatiōe indigēt qñqꝫ disposi tionib⁹ aliis mūdificatiōis et abstersiōis ꝛ alioꝝ ꝯsequētib⁹ vlcera ꝓter ipsa vlcera. Et q̄to pl⁹ est vlc⁹ mai⁹ et ꝓfundi⁹ idiget exiccatione vehemētiore: ꝛ vt aggregēt labia ei⁹ vehemētiori ꝑscrutatiōe: ꝛ fortasse est tibi necessariū suere ea. et cōsidera ex dispōnib⁹ necessitatis ad ꝑscrutādū i illo et eis sil'ib⁹ illō qd̄ dixim⁹ in. c. vulnerū. et scias ꝙ vlcera fortasse idigēt i curatiōib⁹ suis administratione medicinaꝝ q̄rū q̄dā sūt currētes penetrātes ꝛ q̄ inuiciunt ꝓfundātes: ꝛ tūc necessariū est vt sint vnguēta et eis sil'ia: q̄re opꝫ tūc vt sit illō qd̄ appet hūidū ꝛ qd̄ occultū ē siccū ꝛ ꝓpe i illis q̄ sꝫ ad fistulā opꝫ vt sit siccitas orificioꝝ ei⁹ vicēs hūiditatē substātie ei⁹ vehemēter. ꝛ ē q̄dē qñqꝫ necessariū vt eaꝝ medicine pmisceant cū eo qd̄ currit: vt fiant viscose adherētes. Scias ꝙ illō itez i eis. Et scias ꝙ vlcera indigēt ligaturꝫ ꝛ strictura pp tres modos. Quorūꝫ vn⁹ est vt currat sordities: q̄re oꝫ vt sit fortitudo stricture ei⁹ apd̄ ei⁹ orificiū vt ipsi⁹ expssio bōa fiat. et scd̄s ē seruet medicamē icarnatiuū sup vlc⁹: et nō idiget strictura vehemēti. ꝛ terti⁹ ē ad icarnationē labioꝝ: et oꝫ vt ñ sit strictura i ipo mollis apd̄ duo labia: imo ꝯplicata ꝯplicatiōe vehemēti. Et nō opꝫ vt cū ligatura ꝑueniat ad lesionē: ita vt apostemetur: ꝛ opꝫ vt sit adiuuās in ꝓhibēdo aq̄ q2 nō est possibile cū aq̄ ateyt curet vlc⁹. ꝛ si ñ ē tibi posse ꝓhibeas ꝛ appet aq̄: tūc occupat⁹ sis cū aq̄ ter cura ei⁹ quodcūqꝫ apostema fuerit cū obseruatione ipsi⁹ vlceris vsqꝫ separaueris ex curatōe aq̄tis: ꝛ tūc remanebit sola obseruatio vlceris. ¶Et similiter qñ corrūpit qd̄ ē i circuitu vlceris ꝛ viridescit ꝛ nigrescit cura illō cū scalpellatōe ꝛ extractione sāguinis: ꝛ si etiā cū ventosis deide adhere ei spongiā siccā ꝛ postea medicias exiccātes. et cū separat vlc⁹ aut inuenis vlc⁹ purū: tunc opꝫ vt obserues in p̄mis an ex corpore aliq̄d ad vlc⁹ effūdat: aut nō effundat: imo iā sit abscissuꝫ. Qd̄ si nihil effūdat ad ipꝫ sit intētio tua in medicādo ipꝫ: ꝛ si aliq̄d effundat ad ipsum sis solicit⁹ in eo qd̄ ad ipsū effūdit ex stōmia aut solutione ventris aut vomitu: q2 vomit⁹ qñqꝫ ꝯfert etiā in hoc: ꝛ hypo. testificat de eo. Et si i vlcerib⁹ fuerint frusta ossiū ꝛ pāniculi aut alia: nō ꝓperes i extrahēdo ea sꝫ fac illō qd̄ diximus i capitulo ossiū. et primū quidē qd̄ opꝫ te ꝑparare de esse vlceris est apertio cū medicinis suis: ꝛ deide mūdificatio cū medicinis suis: deinde nascētia carnis et ꝯsolidatio Et si iueneris vlcus mūdū eq̄le qd̄ nō hꝫ ꝓfūditatē: tūc ꝯsolidatio tm̄ fiat cū eo qd̄ nō hꝫ mordicationē. Jn sordidis v̄o necessariū ē abstringēs mordicās. Et in primis cū curant: idigēt mordicatiōe: q2 sensus nō sentit ip

sum:deinde gradati perueniatur ad illud qd ē leuioris mordicatiõis vsquequo sentiat hora nascētie carnis.et caue i oib' illis ne dolere facias q̃tū potes ꝛ ꝓprie qñ ē illic caliditas ꝛ īflāmatio.Et opꝫ vt remoueas cās ꝓhibētes a cõsolidatione:ꝛ sūt cause q̃s numerauim' ꝛ diximꝰ q̄ declināt cū vlcere ad malitiā nā si tu curaueris eas i primis nō eris vacās ad curationē vlcerū sicut opꝫ: imo nō erit tibi possibile.Et m1totiens q̄dē rectificata ē ꝯplexio mēbri ꝛ sufficit i rectificatione vlceris.et multoties est vlcus molle sup qd oriť caro mala q̄ est in seipsa ad rubedinē ꝛ calefactionē decliuis: ergo cureť cū epithimatib' infrigidātibus carnē circūdātem ipsum sicut succus solatri cū boloar.ꝛaceto et epithimatha de sandalis et cāphora ifrigidata cū niue:quare nō cessat ꝯsolidari vuln' et cõstrigi.¶Et opꝫ vt in vlcerib' dolorosis q̄ sunt vehemētis doloris sis occupat' i primis in sedādo dolorē et illd cū mollificatiuis q̄ tu scis ꝓcul dubio:et q̃uis sint ꝯtraria vlceri:veruntamē cū nō sedať doloꝛ nō preparať nobis vt curemus: cū ergo sedauerim' cõseq̄mur. et vlcera q̄dē sordida indigent vt mūdenť:et sūt illa quoꝝ hūiditas et qd ex eis currit ē plurimū:et forsitā mūdificāť cū melle:et fortasse mūdificāť cū pulueribus ꝛ vnguētꝭ:ꝛ qñ nō mūdificāť nō ē possibile vt obuiet eis medicamē purū vsq3 ad corpus eoꝝ ꝛ ꝓpe puluere:q̄re oꝛꝫ vt mūdificēť:deide nascať caro:et i mūdificāte q̄dē ē absterssio plus sicut scimisti añ.et fortasse oriť caro mala quare ē necessariū vt corrodať cū medicamie acuto et liniať desuꝰ cū sfrigidātib' deide eradicetur cū eoquo eradicatur escara:deinde cureť.et medicamē quidē vnū ſm q̄daꝫ corpora facit nasci carnē et ſm quedā eoꝝ est corrosiuum vehemētis abstersiõis cū corpa illa sint leuia valde aut est ſꝫ q̄daꝫ eoꝝ nō abstergēs neq3 faciēs nasci:et pp illd eget medicamē vt ꝯforteť aut frāgēdo ꝯmixtionē ei' aut minuēdo ei' vnctuositatē aut iniūgēdo ei medicamen alid in quo sint exiccatio et abstersio et i corpe alio est per cõparationē ad ipm corrosiuū ūidigēs vt minuať de pōdere eius aut addať in vnctuositate eius aut adiūgātur ei stiptica aliq̄.
Digniora ergo vlcera vt cõforꝛtetur eoꝝ medicamē sunt illa q̄rū difficilis est ꝯsolidatio.et de illis q̄ sunt necessaria est vt dimittať medicamē sup vlc' trib' diebus deide dissoluatur:nā si ipꝫ tūc ñ opatū fuerit nō faciet suā opationem. Et opꝫ vt elōgetur oleū qd lib3 ab vlcerib' q̄ si fuerit necessariū tūc sit oleuꝫ d lꝛerua et oleū myrtinū et oleū masticinū.et cū ibi nō est nisi vlcus:tūc opꝫ vt allenieť isensibili mēbrorū nō tolerantiū ipꝫ:et caueatur adoloratiōe ei' cū medicāmēto forti.In illo ꝟo q̄ ē pui sensus nō abstineat a necessaria medicatiōe.et intrinseca q̄dē ꝛ sublimia pretiosa et multi iuuamēti et suscipiētia nocumēta velociter sūt de capitulo sēsibili et indicio ei' ꝛ eoꝝ ꝯtraria sūt de capitulo insensibili: aut quorū sensus est debilis.Et ꝓpter huiusmodi causaꝫ nō suffe

runt vlcera intrinseca ea q̄ sunt sicut flos eris ꝛ eis similia ꝛ ꝓprie ea q̄ bibunt: ꝛ idigēt illis q̄ faciunt glutinationē plus sicut dragagātū ꝛ gūmi ꝛ illa q̄b⁹ clysterizat idigēt eo qđ ē iter duas res. et de illis q̄ recta sūt i curatiōe vlcerū ē vt q̄eta sint mēbra eoꝝ et nō moueant ꝛ si mouēt i ṗncipio motu puo min⁹ nocumētū ē q̄ꝫ si moueant post ṗncipiū motu laborioso et ꝓprie in corpe maloꝝ humoꝝ. et opꝫ vt timeat in vlcerib⁹ ꝙ cadat ex vicinitate eorū incarnatio iter duo mēbra vicinātia sicut adherētia q̄ accidit iter palpebrā et oculū et it duas palpebras ꝛ inter duos digitos: ꝛ cauerne et abscōsiōes sūt velocis ꝯuersiōis ad fistulas: et vlcera q̄ sūt vicinātia arterijs et venis magnis ꝑducūt ad aṗa illđ qđ viciat eis đ carne molli sicͭ testiculi ꝛ subascelle ꝛ ꝙ ē p⁹ aurē sic ꝑducit scabies et ei silia de his q̄ dixim⁹ ꝑp illā eādē cāꝫ et ꝓpe qn̄ corp⁹ est plenū mala supfluitate: ꝛ tūc q̄ sūt vehemēs fit dolor et ꝑuenit ad vlc⁹: q̄re opꝫ vt curet illđ cū mūdificatiōe corpis: et cū eo ꝙ ē dctm̄ i caplo. et dū mūdificatur aṗa nō sperat ei⁹ curatio: ꝛ ē necessariū in hmōi vt tuearis vlc⁹ ex nocumēto cū basilicō et ei similib⁹ si corp⁹ fuerit mūdificatū: et pōas iter ipsū et iter mēbrū ꝙ distiguat et ꝓhibeat nocumētū ꝑuenire ad vlc⁹ i oi dispōne. et opꝫ vt audias smonēꝫ cōmunē et ē ꝙ de illis q̄ sunt necessaria ē vt sit illđ quo curat vlcus aut cōueniēs aut icōueniēs lꝫ nō ꝯferat i dispōne tn̄ nō associat ei nocumētū et icōuenientis diuersificatio aut est qm̄ ipꝫ est debili⁹: et significat illđ additio ei⁹ ꝙ est ꝯ̄riū ei qđ ex ipso expectat dexiccatiōe aut mūdificatiōe aut alijs ṗter corruptionē aliā: quare opꝫ vt addat in virtute eius. ¶ Aut ē diuersitas ꝓpter modos alios sicut qr ipm̄ calefacit vltra q̄ꝫ necesse sit ei q̄re facit accidere rubedinē et inflāmationē: quaꝓpter oꝫ vt minuat de fortitudine ei⁹ et extiguat de inflāmatiōe eius cuꝫ emplastro infrigidāte: aut đclinat cū eo ad nigredinē et obfuscationē: quare scit ꝙ ifrigidat ipm̄: aut nō calefacit ipsuꝫ mensura qua idiget: ergo opꝫ vt addat in virtute calefactiōis ei⁹. Aut mollificat ipꝫ q̄re idiget vt addat i ꝟtute stiptici et exiccatiuoꝝ sicut sūt balaustie et galle: et eis silia q̄ exiccāt vt succurrat cū exiccatione eoꝝ de illis đ q̄b⁹ dixim⁹ tibi. aut corrodit et ꝓfūdat ipꝫ sicut ostēsuꝫ est: q̄re oꝫ vt frāgat fortitudo abstersionis. et multoties q̄ sūt nō ꝯuenit medicamē ꝓpterea ꝙ ꝯplexio i firmi ē supflua in capitulo eius cuius medicamē opꝫ esse forti⁹ i ꝯ̄hēdo illud capitulū adeo donec reducat ipm̄ ad cōplexionē suā: aut debilis in capitulo cōueniente ei.

¶ De curatione vlcerū virulentorum. Cap. 3.

Necessariū ē vt l eis administrent medicine exiccatiue vt mūdificet vir⁹: deiñ fit occupatio i nascentia carnis. Qđ si fuerit mollia: tūc administrēt sup ea medicie ad faciēdū nasci eorū ꝓfunditatē et ipoꝝ margies ꝑp debilitatē corpoꝝ illoꝝ vlcerū sꝫ oꝫ vt exiccētur i ōmis đin̄ administrent. Et cū tu administra

neris medicamē et nō iueneris
hūiditatē minui:aut videris eā
augeri:tūc scias q medicamē fz
illō corp⁹ nō ē exiccatiuū:q̄re ad
de i ꝯfortatiōe ei⁹ et ipsi⁹ exicca
tiōe et adiuua ipz cū abstersiōe
pauca:sicut ē mel:verbi gratia:⁊
medicinis stipticis sicut sūt ba-
laustie et alumē.et miora ō vir-
tute olei et pōe ipz oleū iq̄ sit exic
catio.Qō si,vr̄ vlc⁹ iā supfluere
iteꝝ i exiccatiōe tūc minue de vir-
tutib⁹ oib⁹ scz exiccatōe ⁊ abster
siōe et stipticitate:et fiua hoc p̄-
ceptū i medicinis faciētib⁹ nasci
carnē vlceꝝ et nō faciat te erra
re q̄dā:et ē vt medicamē magis
absterſiuuz q̄ opz:quare corro
dit mēbrū ⁊ resoluit carnositatē
ei⁹ ad humiditatē currētē quaz
existimas vir⁹ ⁊ addis i virtute
abstersiōis. ¶Et hmōi q̄dē me-
dicamē pōit vlc⁹ pfundi⁹ et cali
di⁹ ⁊ mag; simile cū apōso:⁊ sen
tit ifirm⁹ mordicationē manife
stā.¶Et scias q medicīaꝝ exic-
cātiū vlcera q̄dā sunt q̄ sunt ve-
hemētis ifrigidatiōis sicut iusquiamū albū ⁊ opiū ⁊ radix mā
dragore:⁊ q̄dā sūt vehemētis ca
lefactiōis sicut r̄sina ⁊ pix:q̄re ti
bi iuest vt tēpes vnā eaꝝ cū alia
et fz oppōnē alicui⁹ ꝯplexionū
particulariū.Et medicine q̄dez
mundificātes vir⁹ sunt iste me-
dicine exiccatiue sicut alumen
et galle et cortices ḡnatoꝝ ⁊ cor
tex thur; ⁊ merdasengi et faria
ordei ⁊ ei⁹ sauic ⁊ flores papaue.
ruffi et folia arboris salicū.Cuz
ḡ fit ēpl̄z cū foliȷ̄s nucis recētis ⁊
fit ēpl̄z cū nuce sicut ē aut deco-
cta cū vino ꝯfert valde ⁊ exiccat
humiditates absq̄ nocumento.
¶Empl̄z bonū:sumat merdasē
gi ⁊ ibibat aceto vice vna ⁊ vice
alia oleo donec albescat:deide
sumat antimoniȷ̄ et calcucecau
menō ⁊ venaꝝ et gallaꝝ ⁊ balau
stiaꝝ:⁊ sang.dra.⁊ alūinis et cil
mie argēti oim partes eq̄les:te
rant bene:et sit de vnoq̄z sexta
pars ei⁹ q p̄paratū est ō merda
sengi:et misceant oia:et admi-
strent medicie q̄s dicem⁹ in an-
tidotario i vlcerib⁹ pſſidis.Et iō
illis ē aqua maris. Aq̄ vo alu-
minis abluit ⁊ repcutit ⁊ exiccat
¶Et oēs iste medicie predicte
nunc nocent si cū vlcere est apa.
¶Et aq̄ in qua decocta sunt ci-
peri est bona ad exiccationē ⁊ ō
coctio myra.citrioꝝ ⁊ bellıricoꝝ
et emblicoꝝ ⁊ decoctio ceterach
et folia ascedere sunt bōa i illo.
¶De curatione vlcerum sordi-
dorum. Ca.4.

Oportet vt in eis admistren-
tur medicine abstergētes:
incipiat in primis ab eo qō est
fortis mordicatiōis fm qō dixi
mus i canone: deide gradatim
pueniat ad illud qō est sicut ra
psia ⁊ aristologia cū melle ⁊ pau
co aceto.et iteꝝ glutinū albotī
cū eq̄li mēsura sui olī ro.aut bu
tyri.⁊ iterū radix liliȷ̄ cū melle:
⁊ iteꝝ faria horobi et herba op-
poponaci.et de cōpositis ēpl̄m
iduz et vnguēta virida oia cum
flore er; et simplicia aut pmixta
cū āmoniaco et sil̄ibus.Et ēpl̄a
corticalia et empl̄a facta cū fa-
ria horobi:et empl̄z ō sale:⁊ tro
cisc⁹ niger et trocisc⁹ viridis.Ex
medicis exiccatiuis sumāt fecis
olei ⁊ mellis ⁊ aluminis iameni
partes eq̄les ⁊ sumant ceruse et
poliȷ̄ partes equales ⁊ q̄n vehe
mēs sit sordities sumat prassiuz
cū melle. Et de ēpl̄is bonis sūt
oliue salite:⁊ q̄n q̄ accidit neces

sitas hic iterū administrādi ali
q̄d de currētib⁹ quo ablua[illegible] q̄
dicem⁹ in ca. p̄fundorꝫ ⁊ oia le=
dunt ea si fuerit apostema.
¶De cura vlcerū p̄fundorꝫ ⁊ ca
uernarū et absconsionū. Ca. v.
Ista indigēt curatōe suaui
carne repleant. et illō qui=
dē nō fit nisi cū vbertate cibi ⁊
sanguinis. ¶Et sunt necessarie
in hoc medicine vehemētis exic
cationis ⁊ mūdificatiōis simul.
¶Et opꝫ vt sit sit⁹ eorꝫ talis ne
in eis retineat virtus: imo cur=
rat: ⁊ si inuenis hūc sitū ꝯueniē
tem ⁊ est in eo radix vlcerꝫ mēbri
ad superiora ⁊ orificiū ei⁹ ad īfe
riora tūc iste est. Qꝺ si fuerit di=
uersum illi⁹ ⁊ fuerit possibile ho
mini vt alteret sitū p̄fundi cū eo
q̄ pōt facere de p̄paratione ⁊ al
teratiōe naturali faciat: ⁊ si non
est ei possibile non est excusatio
quin secet vlc⁹ vsq; ad radicē suā
sectōe exq̄sitissima q̄ nō relinq̄t
cauernā: aut qui fiat vt accidat
cursus aut meat⁹ in radice sua
p̄ter ei⁹ orificiū talis vt recipiat
salutē: ⁊ obseruet in hoc disposi
tio mēbri: ⁊ an accidat ei timor
ex illo. ¶Cū ergo factū fuerit il
lud stringat vlc⁹ cū ligatura in=
cipiēdo ab orificio ei⁹ ⁊ ꝯueniē=
do ad radicē a qua detectio fa=
cta est: ⁊ in p̄ncipio ecōtrario il=
lius ⁊ ponat strictura i parte su
periore in duob⁹ modis simul. ⁊
nō oꝫ vt ꝯueniat cū ligatura ad
dolorē. ¶Et qn̄ nō est tibi possi=
bile vt scindas: administra ablu
tionē ⁊ intromitte tētas faciētes
nasci mūdificātes quarū mūdi
ficatio nō destruit eius natiuita=
tē p̄p virtutē duarū rerū in eis:
⁊ nos q̄dē iam experti fuim⁹ em=
p̄lm apostolicon ⁊ fuit bonū vl=
timū ꝯferēs per medicationē: et
cētaurea qn̄ ab ea implet est mi
rabilis valde: deīde sufotō post=
ea yreos: deīde faria herbi. ¶Et
absc̄ōsionib⁹ qn̄ nō adheret cutꝫ
ꝯglutīatiōe bona. Uerū est pos=
sibile vt exiccet cutis ita vt con
glutinet ꝯglutinatiōe simili sa=
ne. ¶Et vlcera q̄dē p̄fūda et ab
scōsiones ⁊ cauernas nō imūdifi
cant medicine mūdificatiōe vlti
ma: neq; faciūt i eis nasci carnē
nisi fiāt currētes lauātesq; in ea
iniiciunt cū iniectoriis aut mit=
tunt cū tētis ⁊ p̄prie qn̄ eorꝫ figu
ra nō est figura in mūdificatiōe
quorꝫ sufficiāt p̄paratio ⁊ exp̄s=
sio ligature s̄m qꝺ ostendimus
¶Et mel q̄dē est ex lauatiuis ⁊
p̄prie mixtū cū vino: ⁊ i aq̄ cine
ris est ablutio fortis quā nō suf
fert qꝺ ex vlcerib⁹ parū est sordi
du: ⁊ aq̄ maris p̄pinq̄ est illi q̄m
ip̄a lauat ⁊ exiccat: Et aq̄ alumi
nosa est lauatiua ⁊ cū hoc ē p̄hi
bitiua ei⁹ qꝺ attrahit ad mēbrū
et qn̄ est ap̄a nō ꝯuenit aliq̄d de
illis neq; vinū. ¶Et opꝫ vt po=
nant sup ista vlcera supra medi
cinas in ligaturꝫ earū pāni lini
ti ex eis q̄b⁹ indiget mēbrū in re
ctificatione sue cōplexiōis: ⁊ q̄b⁹
indiget ad rectificādū emplis q̄
interi⁹ administrant: ⁊ sup orifi
ciū vlceris pānus ali⁹ linit⁹ cuꝫ
eo qꝺ opꝫ ex medicamine. Et si=
gnificatio q̄ ip̄sū cōglutinat est
paucitas ei⁹ q̄ currit ⁊ descēsio
ei⁹ ad īferiora ⁊ fortasse exp̄mūt
ab eo cū ligatura ⁊ v̄tute medi=
cie hūiditatis p̄l'ime subito dei=
de exiccat ⁊ cōglutinat.
¶De curatiōe v̄miū vlcerꝫ. C. vi
De reb⁹ cōferētib⁹ ad illud.
est succ⁹ calamenti fluuia=
lis ⁊ medicine q̄s diximꝰ in cap.

vermiũ auris in lib.iiij.

¶De nascentia carnis in vlceribus. Ca.7.

Oportet vt nõ trahatur caro donec mũdificetur: aut trahatur ad ipsum nutrimẽtũ si minoratur et non puenit ad ipsum. ¶Cum ergo mũdificata est: tũc elongetur omne mordicatiuũ et abstersiuũ cum fortitudine qualiacũq3 sint vlcera: et vbicũq3 sint. ¶Et oportet vt in administratiõe obseruẽtur medicinarũ faciẽtiũ nascicarnem pcepta pdicta de eo qđ oportz ex supfluitate humiditatis: aut supfluitate exiccatõis: fac ergo illud qđ diximus in capitulo vlcerum virulẽtorũ et nõ inquatũ remanẽt vlcera humida aut fuerit sicca exiccatiõe vehementi: imo qñtum ad carnẽ que creatur cũ est vehemẽtis humiditatz: aut pauce exiccatiõis. ¶Et de illis q̃ minorãt exiccationẽ eius ẽ additio in cera eius et ipsius oleo si est emplrm: et đ eis q̃ addũt in eius exicatione est vt ingrossetur et inspissetur et minoretur eius vnctuositas et mltitudo medicinarũ: aut addatur in eis sicut mel. ¶Et creatio quidẽ carnis i eis cũ emplris pueniẽtior est et tardior: et cũ pulueribus difficilior et velocior: et qñq3 induratur caro: et est tũc đ rectificatione vt pulueriзentur pulueres et circũdetur cũ emplris et vino et pprie stiptico. ¶Medicamẽ bonũ ad oĩa vlcera cũ eo qđ lauat et exiccat. Nos quidẽ iam diximus medicias creatiuas carnis in ca. vulnerũ: et fortasse rememorabimur de electoribus earũ hic aliqđ et ẽ dignius i hoc loco et ẽ antimoniũ adustũ et sarcocolla et glutinũ pisciũ et limacie aduste et scoria ascerebachã et plumbũ adustum et acorus et bereniasir et diacõtea et ciperi et pprie ad sordida: et poliũ est forte: et cẽtaurea est vltimũ: et nitrũ adustũ est mirabile in exiccatiõe eorũ et ipsorum consolidatione.

¶De curatione vlcerũ corrodentium se. Ca.8.

Canon vniuersalis in curatione corrosiuorũ et fraudulentorũ est vt mũdificetur corpus et membrũ si fuerit corpus mũdũ cum vẽtosis et missione sanguisugarũ super ipsum et pmutatione cõplexionis eius cuз epithimatibus et rectificatione cibi absq3 tarditate et dilatatiõe: nã dilatatio in hoc est ex eis que addũt i malitia eorũ: et qñq3 facit esse necessariũ ambulatio corrosiõis vt incidatur membrũ et cõfert corrosiuis cũ quibus nõ est putrefactio. ¶Embrocatio cum aqua frigida et aqua myrti et aqua roз. et aqua virge pastoris et vino stiptico si non fuerit caliditas et aceto pmixto cuз aqua ro. et aqua pura plurima si fuerit caliditas et similibus ex aqs ifrigidãtibus exicantibus. Et si fuerit illic putrefactio tunc aqua maris et reliq̃ de illis q̃ dicemus i ca. putridorũ. ¶Amplius melior curatio eoruз est administratio stipticorũ exiccantiũ ifrigidãtiũ sicut cortices granatorũ et lẽtes et folia masticis et semen rosarũ et spina egyptiaca: et grana myrti et ẽbroce harũ medicinarũ et pfortentur hmõi cũ alumine: et silibus. Et silr emplatio cũ folijs acetose et ramis eius bullitis cũ vino et emplatio cuз bolo armeno pfecto: aut sirupo acetoso aut cucurbita sicca adusta aut arnoglossa cũ sanie aut folijs oliuarum.

¶ De curatione vlcerum putridorum ꝛ malorum. Ca. 9.

Horũ maloꝝ vlcerũ curatio melior est mũdificatio corporis aut mẽbri ipsi⁹ si corp⁹ fuerit mũdũcũ eo qꝺ mũdificat ipꝫ solũ et vẽtosis sanguisugis ꝛ epithimatib⁹ rectificãtib⁹ cõplexionem ſm qꝺ dixim⁹ multoties et ſtlib⁹ ꝛ cibo. ¶ Et nõ opꝫ vt sit dilatatio in curatiõe eoꝝ. nã eoꝝ putrefactõ addit ipsoꝝ malitiã ꝛ opꝫ vt ꝓhibeant̃ ab eis apata calida. ¶ Et ꝺ illis q̃ eã sedãt est semẽ iusquiami albi cũ sauich ꝛ iterũ cũ hmõi vlcera supfluũt in corruptõe fit necessariũ vt eleuẽtur cũ cauterio cũ igne aut cuꝫ medicamie acuto: aut cũ icisiõe vt ñ remaneat nisi caro sana cognita ꝑ bonitatẽ sanguinis ei⁹ aut coloris ipsi⁹ ꝛ os sanũ albũ mũdũ. ¶ Et medicamẽ q̃dẽ acutum accipit oẽm ostracitatẽ ꝛ extrahit ipsam ꝛ succurrit̃ complemẽto ei⁹ cũ butyro ponẽdo desuper vice vna post aliã: ista eñi lꝫ non sint fistule neqꝫ ostracata tñ sunt mala fraudulẽta ꝛ fortasse fit necessariũ incidere mẽbrũ vt saluet̃ ex putrefactiõe sua. ¶ Et embroce q̃ ɔueniũt eis sũt sicut aqua maris ꝛ aq̃ ꝑdicte in ca. fistularũ: ꝛ cũ sup ista vlcera ꝛ alia administrant̃ medicine oportet vt dimittant̃ dieb⁹ aliquot ꝛ nõ soluant̃. ¶ Et medicie q̃s opꝫ administrare in istis sunt sicut farina ordei ꝛ faria horobi cũ aliquãtulo alũinis aut caro pisciũ salita sicca cum aliquãtulo medulle panis ꝛ aristologia ꝛ radix caulis ꝛ radix sicle ꝛ radix cucumeris asi. et semẽ lini ɔtritũ cuꝫ calcadis et hasce cuꝫ passis: aut ficub⁹ cũ melle aut empl̃a cũ cepa murꝫ ꝺcocta cũ melle aut caulib⁹ aut cucurbita sicca ɔbusta ꝛ foliĳs oliuaꝝ recẽtib⁹. ¶ Cõpositum. ℞. aristo. ꝛ succi folioꝝ alkerua ãboꝝ. añ. ptẽ. i. floris eris ptẽ. ß. fiat ex eo linimẽtũ cũ aq̃ i spissitudie mellis. ꝛ fortasse ẽ necessariũ vt ɔfortet̃ cũ succo cucumeris asini. et alsurie et ponant̃ desup pãni sicci. ¶ Et iteꝝ arist. et gallaꝝ et ol̃i eq̃les ptes: fiat ex eis linimẽtũ vlceris ꝛ i circuitu ei⁹: aut calcꝫ colcotar ptes eq̃les arsenici partẽ. 5. et iterũ alsurie ptes. xĳ. colcotar. x. dragãti. iiĳ fiat ex eis linimẽtũ ꝺcoq̃nt̃ı aceti fortꝫ media cotilla donec ɔsumat̃ acetũ: deide sũat̃ ex eis i frigidatꝫ ꝛ postea liniat̃ cũ eis vlc⁹. ¶ Et iteꝝ sumãt̃ colcotar dragãti ãboꝝ. añ. xx. corticũ ferri. xvj. gallaꝝ pforataꝝ. x. aut sũat̃ salis ps. j. alũinis vsti ꝛ corticũ erꝫ abrotani vsti ps. 5. ¶ Empl̃ꝫ bonũ sarcocolle calcucecaumeñ ꝛ gallaꝝ ꝛ flos eris ꝛ aristo. aggregẽt̃ cũ aliq̃ntulo glutini vt medicis fit ɔglutiatio ꝛ admistret̃ p⁹ mũdificationẽ vlcerꝫ. ¶ Medicamẽ vltimũ exptũ dragãti rubei. 24. calcꝫ viue. xvj. alũinꝫ. xvj corticũ granatoꝝ. xvj. thurꝫ ꝛ galloꝝ ãboꝝ añ. xxxĳ. cere. cxx. olei ãtiq̃ cotilla. i. Aliꝺ bonũ: plũbi vsti cũ sulfur̃ eris vsti ceruse plũbi thuris merdasẽgi climie ãmoniaci oppopõaci mastic̃ olꝫ. añ. ʒ. ĳ. adipꝫ r̃nũ vacce r̃ sine glutis alibat ol̃i myrti. cer̃ olꝫ. añ. ʒ. iĳ soluãt̃ q̃ soluẽda sꝫ i q̄titate aq̃ ꝛ ɔficiãt̃ ea q̃ soluũt̃ ꝛ q̃ terũt̃ ɔficiãt̃. Medicamẽ ɔferẽs ɔgal̃. ꝛ aliĳ aggregauer̃t. ℞. scorie erꝫ. ℥. j. flor̃ erꝫ fricati. ℥. j. cer̃. li. 5. puã lidrꝫ. ℥. j. 5. fiat ex eis ẽpl̃ꝫ ſcꝫ ꝺscriptõeꝫ suã soluãt̃ ea q̃ soluũt̃ ꝛ terãt̃ ea q̃ te

runt ꝛ addat cera ꝛ minuat ſm q̄titatē necessitatis ꝛ diligūt vt misceātur cū eo. ¶Et qn̄ fuerit vlcera difficilis sanatiōis admi nistrētur i eis charte combusteꝛ medicamē andronij ꝛ cucurbita sicca cōbusta aut lana sordida ꝯbusta aut emplm̄ folioꝝ cupssi aut foliorum dulb adustorum.

¶De curatiōe eoꝝ q̄ sunt difficilis ꝯsolidationis et alioꝝ q̄ sūt in vltimo malitie. Ca.10.

SCias ꝙ vlcera difficilis ꝯso lidatiōis absolute sūt p̄ter corrosiua ꝛ p̄ter putrida sicut ē cōe p̄ter ꝓpriū. ip̄a eñ ambo sūt ambulatiua ꝛ cū istis qn̄qꝫ nō ē ābulatio ꝛ stāt ſm dispōnē suaꝫ per aliqđ spatiū. ꝛ ista sunt ꝑ fistulas iteꝝ: qm̄ opꝫ vt ip̄a sint in cedentia: ꝛ ad vltimū corrosiua putrida ꝛ fistule sūt ex sūma dif ficilis ꝛ ꝯsolidatiōis absqꝫ ꝯuer siōe. Alierenati ꝟo sunt vitia in corruptiōe i elōgatiōe ꝛ ꝯsolida tiōe. ꝛ canō i curatiōe hoꝝ vlceꝝ ē vt si cā fuerit malitia ꝯplexio nis rectificet: aut si fuerit mali tia sāguis ponat cib⁹ q̄ generet sāguinē bonū ꝯriū illi aut pau citas ei⁹ mltiplicatio ei⁹ ꝛ dila tatio i cibo bono. Qđ si cā fuerit mollificatio ꝛ sordidatio tūc cu ra curatione mollis et sordidi. ¶Et si cā fuerit exiccatio super flua ꝛ n̄ fuerit fistule adhuc: tūc cura cū hūectatiōe eq̄li. ¶Et de eo qđ bonū ē i illo ē vt facias ea sudare cū aq̄ calida vsqꝫquo su det mēbrū ꝛ rubeat ꝛ inflet: ꝛ deiñ abstine ꝛ nō ptrāseas illā q̄tita tē: qm̄ attrahēs cū eo materiam plurimā ꝛ nocumentū maximū ad membrū. ꝛ facvt medicamen post illđ sit minoris exiccatiōis: ꝛ fortasse ꝯfert ponere pānos in fusos aq̄ tepida. ¶Et qn̄qꝫ ē ne cessariū fricare vlc⁹ ꝛ fricare mē brū eius ꝛ administrare empla attractiua picea. ¶Et si cā fue rit malitia dispōnis accidentis ei qđ ꝯtinet cū eo cū de carne: cu ra cū eo qđ sciuisti ex scalpella tōe ꝛ extractiōe sāguis ꝛ succur su cū exiccatiuis. ¶Et si cā fue rit vitis ābulatiua icide eā ꝛ fac currere sāguinē ei⁹: aut extrahe eā: qm̄ multotiēs facit q̄escere il lud ꝛ si repletio tūc icipe cū flō mia ꝛ euacuatiōe hūoris ei⁹ me lācolici si fuerit: deiñ obuia viti ꝛ fac currere ex ea sanguinē q̄tū tibi poēe est vt accidat ex obuia tiōe tua adinuicē qđ ē deteri⁹ vl cere p̄mo: deiñ cura vuln⁹ qđ ac cidit ex vite postea vlc⁹ difficile ¶Et si cā fuerit debilitas mēbri ꝛ illđ ē pp malitiā ꝯplexiōis sup flue elōgate ab eq̄litate quā exi stimam⁹ ex calore ꝛ frigore ꝛ qđ sequit ꝯplexiōe ex raritate sup flua: aut spissitudīe vehemēti: ꝛ p̄mū ē vt seq̄tur caliditas ꝛ hūi ditas: ꝛ ſm frigiditas ꝛ siccitas oportebit vt curet faciēs illđ cū ꝯrio. ¶Et mltoties q̄dē ꝯtingit ꝙ cā est a caliditate attrahente materiā ꝛ minuēte eā ꝛ st necef saria i curatiōe ei⁹ infridātia sti ptica. ¶Qđ si cā fuerit fistula: tunc cura curatiōe fistule: ꝛ si cā fuerit corruptio ossis qđ seq̄tur ip̄ꝫ icidem⁹ ꝛ detegem⁹ ab osse. ¶Et si fuerit possibile auferre illđ qđ est sup ip̄m cū fricatione faciem⁹ ꝛ subtilissime ing̃remus ꝛ si nō incidem⁹ ꝛ faciem⁹ illđ cu ius expositio ē i ca. corruptiōis ossis. Inq̄t ga. Fuit adolescens hn̄s fistulā in pectore suo q̄ iā ꝑ uenerat ad os qđ ē i medio cassu sui. deteximus ergo ab osse cassi

totũ illð qð ꝯtinet ip̃z ⁊ iuenim⁹ iã aduenisse corruptionẽ: ⁊ fuit nobis necessariũ incidere ip̃m ⁊ fuit loc⁹ corrupt⁹ ex eo loc⁹ sup quẽ figiť suspẽsoriũ cordis: post q̃ꝫ vidim⁹ illð stetim⁹ statione vehemẽti i ablatiõe ossis corrupti ⁊ fuit finis nr̃ dimittere pãni culũ regẽtẽ ip̃z deint⁹ ⁊ ꝟuare ip̃z ꝟm salutẽ suã: ⁊ fuit illud qð ꝯtinuať ð hoc pãniculo cũ casso iã putrefactum. ❡Iteꝝ inq̃t: ⁊ nos aspeximus ad cor aspectu manifesto sicut illð qð vidim⁹ cũ detexim⁹ ab eo cũ volũtate cũ anathomia. ❡Inq̃t. Sanat⁹ ẽꝫ iste adolescẽs ⁊ nata ẽ caro i illo mẽbro qð icidim⁹ ex casso donec repletũ ẽ: ⁊ cõtinuatũ ẽ adiuicẽ et factũ ẽ stãs iter velamẽ cordis ⁊ velamẽ ip̃z sicut stetit cũ eo añ illud caput capsule cordis. ❡Inq̃t. ⁊ nõ est hoc mai⁹ q̃ꝫ vulnera l q̃b⁹ respirat pect⁹: ⁊ hoc dicit ꝙ qñ putrefiũt vene ⁊ ãtiquãť: tũc ð eo qð ẽ rectũ ẽ vt currat ex eis sanguis ꝟm q̃ꝫtitatẽ q̃ licita ẽ in eis. ❡Medicine ꝟo p̃parate ad difficultatẽ ꝯsolidatõis i dñantibus dispõnibus sunt sicut scoria eris ⁊ flos eris adust⁹ ⁊ non adustus: ⁊ scoria allchesebrã: et scoria reliq̃ ferri ⁊ ꝯglutiatio auri fiãt ex eis cerata ⁊ colcotar ⁊ dragãtũ ⁊ q̃ sunt eis similia cuꝫ reb⁹ ꝓhibẽtibus attractionẽ ad mẽbrũ si fuerit sicut sunt alumẽ ⁊ galle. ❡Et de illis q̃bus curãtur ea q̃ sũt difficilis ꝯsolidatio nis ẽ illð qð. ℞. climie ⁊ ꝯsolidatiõis auri ⁊ aluminis oĩꝫ añ. viij floris eris ⁊ corticũ eris añ. j. gũmi cupressi. iiij. cere ⁊ olĩ alicui⁹ q̃ꝫtum scis. ❡Et iteꝝ sumanť cere gũmi pini. añ. vij. climie. iij. ⁊ colcotar. vj. ⁊ olei myrtini q̃ꝫtũ sufficit. ❡Et iteꝝ decoquanť colcotar ⁊ climia cũ aq̃ maris: aut aq̃ acreste: aut aq̃ in q̃ decocta sť alkali ⁊ calix decoctione pauca ꝟꝫ ꝯmixtionẽ nutritiõis eoꝝ: i sole i estatẽ: deiñ coleť ab eis p̃ter ꝙ fiat sal desup aq̃ marꝭ: aut aq̃ alkali. ❡Et iteꝝ sumať erisvsti ⁊ resine ⁊ salis gẽme oĩꝫ añ. vnc. ij. cere olei myrtini quantũ sufficit. ❡Et ꝯferũt eis medicĩe fistulares qñ ericcanť ⁊ terunť: ⁊ ex eis sũt farle horobi ⁊ yreos ⁊ aristologia adusta ⁊ ẽ vstũ ⁊ terra thuris ꝟꝫ diuersitatẽ quã mereť oẽ corp⁹ ex ꝯpõne. ❡Medicamẽ bonũ sumanť limatura eris ⁊ limatura ferri et conficianť cum aqua aluminis et argillẽtur cũ argilla rubea ⁊ aduranť i furno deiñ extrahãť ⁊ terãť ⁊ admistrẽtur puluerizata aut fiat ex eis ⁊ ex merdasengi ẽpl'm. ❡Modus empľi aurei bõi. ℞. merdasengi aurei bõi minã vnã: cere ⁊ radicis almezeriõ. añ. auř. xxxvj. floris eris auř. xviij. limature auri trite limature almerdasẽgi añ. auř. xl. olei ãtiq̃ li. iij. ponãť sup ip̃z i p̃imis merdasengi ⁊ auꝝ ⁊ flos eris: deinde reliquę medicine. ❡Et iteꝝ sumanť ostracum furnoꝝ ⁊ cinisvenarum ⁊ plumbum combustum ablutuꝫ ⁊ fiat ex eis emplastrum cũ oleo myrtino. ❡Et oportet vt sit illð olm inspissatũ cum merdasengi. ꝟbi grã. vnc. j. ⁊ ex aceti acuti triplo ip̃ius ⁊ olei myrtini. aut olĩ anetini: vnc. j. moueantur cuꝫ facilitate dõec resoluatur merdasengi ⁊ ispisses ⁊ nõ adurať. Et alie reuati de eis cortices eris ⁊ flos eris ⁊ calx abluta sine exq̃sitiõe fiat ex eis puluis ⁊ añcedat ⁊ liniat ea cũ melle: deinde pulueri

zet ꝛ sup ea hunc puluerē cōtri-
tū:eris ptes.ij.cere.x.dissoluanť
digitis in sole et administrētur
aut ceruse et alumis añ.viij.cor
ticum eris salis gēme thurꝫ flo
ris erꝫ corticū granatoꝝ oīz añ.
ptes.ij.calcis pars.j. cere.x. olī
myrtini q̄ꝫtū sufficit. ¶Et iterū
merdasengi olei añ.li.j.gallaꝝ
nō pforataꝝ arist.añ.vnc.j. am-
moniaci vnc.j.minuti thurꝫ vnc.
ij.fiat ex eis linimētū super ignē
et moueatur cum rad.canne.

¶De curatiōe fistulaꝝ et corio-
rū que nō conglutināt͛ur.Ca.ii.

In fistulis ꝟo ꝛ eaꝝ iudicijs
et spēbꝰ ip̄aꝝ iā est dictū qđ
dictū ē.¶Uerū qđ necessariū est
de regimine cursus virꝰ et hūi-
ditatū corruptaꝝ ab eis cū p̄pa
ratiōe aut pforatiōe iā declara-
uimus iteꝝ in locis añ hunc lo-
cum.¶Curatio aūt ꝑpria fistu-
lis diuersificatur iterum.Fistu-
le em̄ aut sunt recētes currētes:
aut sūt ātiq̄ quaꝝ ꝯcauitates iā
ꝑfundate sunt in carne vehemē
ter et iste q̇dē sūt difficilis cura
tiōis.nā illđ qđ necessariū est in
hoc est acceptio illiꝰ ꝯcauitatis
totius cū incisione eradicāte ex
lateribꝰ cū nouacula aut alijs:
aut p cauteriū cum igne:aut cū
medicamine et illud est paruūꝛ
inquietū et ꝑprie qñ est i vicini
tate nerui aut mēbri sublimis:ꝛ
fortasse eger est ꝺcliuior ad hoc
vt remaneat illđ cū eo ꝛ toleret
illud q̄ꝫ vt patiať eiꝰ curā. ¶Et
fortasse ē possibile vt exiccetur ꝛ
corrodať eiꝰ caro vnctuosa frau
dulēta itra ip̄aꝫꝛ exicceť r̄siduū
carnis eiꝰ mortue ꝛ ꝯsolideť ꝛ re
maneat q̇eta spatio lōgo p̄ter ꝙ
sit adhuc ꝯsolidata itegre.¶Et
q̄ vult illđ opꝫ vt mūdificet fistu
lā a carne fraudulēta vnctuosa
q̄ ē i ea:deide ipleat eā medicis
exiccatiuis et dimittat eā cū dis
positiōe exiccatiōis eiꝰ:qm̄ ipsa
remanet dū nō cadit timor in re
pletiōe aut hūiditate ꝯplexiōis
aut aduentu aque aut situ iacē
di sup eā dolorose:aut offensio-
ne aut ꝟberatione aut tussi aut
tremore. ¶De curatiōe ꝟo era-
dicatiōis eiꝰ et ip̄ius euulsiōis
scias ꝙ cū ip̄a ē fraudulēta pu-
trida âtiqua nō ē medicamē nisi
abcissio cū adustiōe aut cauteri
zare eā igne ꝫꝫ ꝙ oñdimꝰ cū pfo
ratione meatꝰ tortuosi iter mea
tus eius vt sciať intentio caute
rij et penetratio cū cautela intē
tionis eiꝰ dōec coquat vľ caute
rizet et abscindatur.¶Et caute
riū cū medicinis acutis est sicut
sunt sal ammoniacum et arseni
nicū et sulfur et floseris et argē
tum viuū est de summa eorū ex
tigať arg.viuū et misceať cū tā-
to limature ferri q̄ꝫtū ip̄i ē et al
kali q̄ꝫtū ē eiꝰ medietas et calcꝫ
q̄ꝫtū ē eiꝰ medietas et sublimeť
i aluchel aut p̄foceť i kimia ſm̄
ꝙ sciūt q̇ occupati sūt cū hoc ca.
et sublimeť sicut sal.Cū ḡ poni
tur ex eo sup fistulā inflāmať et
assať et sepat a carne qđ recipiť
cū forcipibꝰ et extrahať.¶Et as
sidueť cibatio mēbri ex butyro
vna hora post aliā vt q̇escat do
lor:deide cureť curatiōe vlcerū.
¶De fistulis ꝟo q̄ ē recēs currēs
opꝫ vt abluať cū medicinis forti
bꝰ sicut kitrā et aq̄ cineꝝ : et aq̄
maris et sicut salsa et aq̄ sapōis
pmixtꝫ cū ea arsēico et sale āmo
niaco et aq̄ sublimata et calcuce
caumenō et sale āmoniaco sicco
et ex sāsucco ñ currēte et aq̄ i q̄
decoquūť alchali et calx corticū

ouoꝝ ꝛ calx. Cū ergo mūdifica=
ta fuerit: ponať sup eā medica=
mē de cherua. ꝛ emplm̄ de arse=
nico reiterato i medicinis alga
rab ē mirabilis iuuamēti. ꝛ me
dicamē Gal. alcartusin: ꝛ medici
ne cōposite ex dragagāto ꝛ cal=
codis ꝛ ere vsto et flore eris ꝛ q̄
sūt silia illis ꝛ ex cētaurea ꝛ fa=
ria horobi ꝛ yreos ꝛ suructas. ꝛ
iā expta ē radix scolopēdrie: nā
ipa cū fistula impleť ex ea sanat
ipam. ꝛ silr cū fistula ipleť ex el=
leboro iteꝝ ꝛ dimittiť tribꝰ die=
bus sanat ipam: ꝛ silr alsenħ: et
silr succꝰ cucumeris agrestis cū
glutino albotin: aut succusradi
cis almaroth: aut flos eris: aut
āmoniacū ꝛ calcadis ꝛ dragātū
ꝛ colcotar ꝛ gūmi cū aceto. Aut
sumať vria ifantiū ꝛ sine cessatio
ne terať i mortario plūbeo dōec
inspisseť ꝛ exicceť ꝛ administreť
¶ Medicamē q̄ vtunť illi de ale=
xādria: oppopōaci dragāti assa
ri ꝛ colcotar ꝛ floris eris et alu=
mis oim ana. ps. j. cātaridaꝝ ps.
ʒ. fiat puluis aut ēplz aut aggre
geť cū aceto i q̄ decocte sūt cāta
rides: ꝛ fortasse pōiť cū eo mel.
¶ Et iteꝝ sumanť aloes et flos
eris ꝛ merdasēgi ꝛ cortices ouo
rū calcinati qð ē eis fortiꝰ pluri
mū ꝛ pmisceanť. ¶ Et iterū me-
dicine fortes q̄s diximꝰ i ca. eoꝝ
q̄ sūt difficilis ꝯsolidationis. Et
cū apparet caro bōa administra
ꝯglutinātia faciētia nasci carnē
ꝛ qn̄ est ꝓpe eā os corruptū: tūc
opz vt rectificeť et cureť curatio
ne sua: ꝛ cū vides hūiditates vi
rulentas minorari aut saniosas
redire: tūc iam curatio confert.

De carne addita sr vlnera. C. 12

In curatiōe illiꝰ sunt neces=
sarie medicine abstersiue ꝛ
exiccatiue: ꝛ q̄tomagis sunt mi
noris mordicatiōis tāto sūt me
liores. ¶ Et opz vt non expecteť
hic ð adiutorio nature qð expe
ctatur in nascētia carnis: nascē=
tia eni carnis est opus nature: ꝛ
omne qð natura nasci nō facit si
ue sit cū adiutorio medicīe: aut
absq eiꝰ auxilio est ꝯriū opatio
ni nature: pp illud igiť opz vt sit
plurimū sustētationis sup medi
cinaz. ¶ Et scias q trocisci facti
ad hoc nō ꝯferūt illi qð ex ea an
tiquū est: imo recēti. Qð si ex eis
fuerit aliq̄d necessariū: tūc opor
tebit vt i faciēdo trociscos sit cō
seruatio: ꝛ reponanť i loco quē
nō corrūpat aer: ꝛ iā laudate sūt
ad hoc feces aceti: sz illð non est
apð me penitꝰ sanū: ꝛ facere eos
trociscos ꝛ formas similes auel
lanis est magis ꝯseruās ꝟtutē.
¶ Qð ꝟo ðr q ipa indiget vt im
bibať aq̄ calca de arsenico ꝛ aliis
ē illð qð ꝑparat eā ad resolutio
nē virtutis: ꝛ adiuuat aerē corrū
pētē eā. ¶ Et medicamē q̄dē qð
est grossius ꝛ fixioris ꝟtutis est
magis iuuatiuum in hoc caplo
nō ex pte ꝟtutis qm̄ fortasse sub
tile est fortius: sed ꝑpea q pas=
sio eiꝰ ex aere et hūoribꝰ ꝯmixtꝫ
est minor et fixio eiꝰ cū dispōne
sua est maior. ¶ Et iste medicine
sunt sicut cortices eris et ostra=
ca adusta et due spēs eritiorum
adustoꝝ cū carnibꝰ suis veꝝ eri
tij remanēt et ꝯstringūt carnem
plusquā oporteat. ¶ Et fortius
de illis q̄ numerauimus est flos
lapidis nominati esse: et fortius
eo ē scorie et glutinū auri et col
cotar: et dragantū adustio mio
rat virtutem eoꝝ: et est mordica
tiōis silis: et addit eoꝝ subtilia
tionē: et flos eris est fortis et nō

est sicut ziniar ꝛ ꝓprie factũ ex corticib⁹ eris. ¶ Et ex eis q̄ corrodũt carnē additā ē vt sumāt alkali ꝛ calx nō extīcta ꝛ dimittant i sexcuplo sui aq̄ i sole.7. dieb⁹ ꝛ moueāt oī hora donec igrossent ꝛ fiāt sic lutũ ꝛ fiāt ex eis trocisci ꝛ admistrēt: et silr trocisc⁹ fiet lic⁹.ꝛ vngm̄ viride ē mirabile ꝛ viride factũ cũ sale gēma: ꝛ vngm̄ qd̄ noiat ale scorexeri corrodit carnem sine mordicatōe ꝛ medicamē dudume ꝛ medicamē dianor: ꝛ medicamē factũ ex corticib⁹ erꝫ ꝛ minuti thurꝫ ē ꝯueniēs carni male: ꝛ accipit hũiditatē sicut cottũ: ꝛ oēs medicie facte ad hoc vt mittātur in nasum.

¶ De regimie vlcerũ disruptorum post cōsolidationē. Ca.13.

Curatio p⁹ eoꝝ disruptionē est vt accipiat caro mala: ꝛ os q̄dē seq̄t eā: diū occuperis i desiccatiōe ei⁹ s꞊ qd̄ scis. ꝛ ex hētia ossa fortasse sũt cũ mdicinis attractiuis sicut sũt folia papauerꝫ nigri ēplata cũ folijs fici ꝛ sauich āt semē iusq̄ami albi ꝛ calcadꝫ eq̄lib⁹ ptib⁹ ēplata

¶ De eradicatione vestigiorũ vlcerum et vulnerum. Cap.14.

Indiget eradicatio vestigioꝝ vlcerũ ꝛ vulneꝝ medicinis abstersiuis fortꝫ abstersionis mũdificatiuis ꝛ sint ꝟtutes eaꝝ ꝑrie ꝟtuti ei⁹ qd̄ abstergũt: ꝙ curet forte cũ forti: ꝛ qd̄ ē min⁹ eo cũ eo qd̄ ē min⁹ eo. Medicine āt mũdificatiue fortiuꝫ virtutũ sṫ. ꝟbi gr̄a. vt sumat sq̄ma ferri cũ lacca: ꝛ trifera et liniat d̄sup calx ꝛ mel aut succ⁹ calamēti ꝛ albugo oui ꝛ arseni cũ ꝛ lapꝫ pipis. Medicie āt leues lenib⁹ it sic fabe ꝛ faria cicerꝫ ꝛ semē raphani ꝛ lutũ molle raꝝ. et cortices melonis. Et adeps asini ē bōa valde ꝛ ꝓpe qñ associāt ei q̄dā p̄dcā. Uestigia āt vlceratōis āt ꝟberatōis abstersio cũ oleo d̄ lilio d̄let veloc t. ¶ Ampli⁹ trocisci q̄s ego dicā in caplo decorationis.

¶ Tractat⁹ quart⁹ de solutiōe cōtinuitatis neruoꝝ ꝛ qd̄ non pēdet cũ restauratione de solutione cōtinuitatis neruorũ.

¶ De vulnerib⁹ neruoꝝ ꝛ que currũt cursu eorum. Cap.1.

Eruis ꝓpter vehemētiā sens⁹ eorũ ꝛ cōtinuitatē suā cũ cerebro accidunt ex vulnerib⁹ dolores vehementes valde ꝛ lesiones valde magne sicut spasm⁹: ꝛ ꝑmixtio rōnis: ꝛ mltotiēs ꝑducũt ad spasmũ absq꞉ ātecessiōe lesiōis praue: ꝛ nō fit in eis excusatio q̄n illic sit apā magnũ absq꞉ dolore magno: ꝛ faciliores eoꝝ dispōnes sũt febres: ꝛ apata multa apparēt i alijs locis q̄ꝫ i vulnerib⁹: ꝛ sitis: ꝛ vigilie: ꝛ desiccatio ligue ꝛ ꝓpe qñ accidit illic apā. ¶ Et similiter ē dispositio vulnerũ chordaꝝ lacertorũ ꝛ ꝓprie i latere capitis earum. ¶ Et qñ apant nerui et q̄ sunt eis silia: aut aduenit eis frig⁹ spasmāt: ꝛ si aduenit eis putrefactio corrũpit mēbrũ ꝛ augmētatur. ¶ Et putrefactio q̄dē festinat ad eos qm̄ ipsi sunt creati ex hũiditate quā ꝯgelauit ꝛ coagulauit frig⁹ ꝛ ad h⁹i q̄dē ꝓperat putrefactio ex hũiditate ꝛ ex caliditate humida ꝛ decoquit in eo. ¶ Et similiter aq̄ quidem frigide nocēt ex parte

spasmi & calide ex hoc quod putre faciūt: et similiter oleū: verū oleū quando est necessariū. s. illud quod est calefactū propter necessitatē sedādi dolorē: aut propter subtiliādas medicinas & facere eas currere et sunt medicine resistētes qualitati humectātium: & pungētes sole quando proficiūt hāc operationē. et quando que ex eis vulneratur est apostemat etiā: & est eius operatio tardior: & similiter eius maturatio et curationis susceptio ē tardior. ¶ Et quando vlcerant nerui & sūt vlcera tardioris consolidationis & tardioris maturationis. ¶ Et omne vulnus quod fit in neruis aut ē pūctura aut scissio. & fissura quidem aut fit cū detectione nerui aut sine eius detectione. ¶ Et illud quidē aut fit in lōgitudine: aut latitudine: & vulnera quidē cadētia secundum longitudinē in neruis saluiora sunt cadētibus in latitudine: villus enim sanus ledit ex vicinitate incisi et nocet per ipsum & nocet cerebro: & facit accidere spasmū et egritudines magnas. & fit iterū multoties necessariū tūc abscindere vulneratū et pūctū cū totalitate & peruenit ex eo quies & separant accidētia mala. Et vulnera quidē in pāniculis sūt leniora eis que sūt in chordis nedū eis que sunt in neruis: & tu quidem scis pāniculū cū testimonio: et fortasse sciuisti eū ex anathomia. & si pāniculus apparet nō videtur in eo incessus villorum in lōgitudine et in chorda pāniculari videtur incessus pāniculorū in lōgitudine: et chorda est dura valde & nō est pānicularis in eius duritie: et pāniculus suffert suturaz. ¶ Et in vulneribus & disruptionibus que adueniūt ligamētis nascētibus ex osse ad os nō ē malū & suffert vehemētiorē curā: & nō timet ex abscissiōe neruorum illud quod timet de eorum conquassatiōe & de incisiōe partis eorum in latitudine quibus mēbrū cōtrahatur.

¶ De canone curationis solutionis continuitatis neruorū. Ca. 2.

Medicamē vulnerum neruorum est illud quod est calidū siccū subtiliū partiū equalis caliditatis: ita vt nō mordicet et sit eius exiccatio vehemēs valde cū attractiōe nō cū stipticitate omnino. & omne in quo est calitas subtilis cū exiccatiōe vehemēti subtilis substātie nō euadit ab attractiōe. ¶ Et caueat stipticū in eis & proprie in principio rei nisi sit cū abstersiōe sicut esvstū & scoria eris: & quod ē huius generis sbie: subtilia ipsum cū trituratiōe in aceto in quo nō ē stipticitas & quando fiet ex aceto et subtiliatiōe eius processio calitatis sbtilis in non spissa: & si necāria ē fortis calitas: quando tūc necāria ē vt nō sit profūdās tamen: sed vt frāgat & declinet cū ea ex eo quod ei admisceatur ad qualitatē vt calefaciat cū mēsura & excitet cū fortitudine. & si fuerit neruus detectus nō sufficit aliquid cui sit acuitas omnino et ē nocumētū illius cū eo magnū: et similiter si iuenerit medicamē aut pānū quod administrat supvlnus cui obuiat dū ē fridum actu: tūc lesio nerui ab eo ē vehemēs. & quando accidūt vlnera in neruis: tūc non oportet vt properēt ad incarnatiōem sed quod oportet vt incipiat a sedatiōe dolorum vaporādo cū pānis calidis & cū oleis calidis: & cū oleo omphacio propter quoniam in ipso ē stipticitas quedā et cū adipibus iterum & sit eorum calefactio secundum tepidū propter fridam: et similiter sit tua intētio in sedatiōe spasmi. et de illis que

lis q̄ administrant ēt tunc sunt emplastra fcā cū sirupo aceto=so ⁊ cū aq̄ cineris.⁊ ex cibis et potib⁹ sicut faria fabarū ⁊ ho=robi ⁊ ciceris ⁊ lupini amari ⁊ sauic ordei ⁊ aliis:imo ista ite rū admistrāt antēq̄ apostement ⁊ qn̄q̄ ↄfert admistrat illō qd ē leue.¶Cū g̃ fit in eis illud ⁊ ac cidit securitas ex supfluitati=bus q̄ effūdūt p illō qd admini strat d flōmia ⁊ euone:tūc icar na:⁊ nō sedes dolorē eoꝝ cū aq̄ calida oino:imo cū oleo subti=liū ptiuz in q̄ nō est stipticitas calida vsq̄ ad terminū nō sup fluū calm em supfluer fridū nō ↄueniūt ei.¶Et mltoties q̄dē cōtingit q vuln⁹ iā appropin=quat sanitati ⁊ nocet ei frig⁹ ⁊ fit vehemēs dolor⁊ redit lesio: q̄re fit necessariū vt succurrat stati cū sedatōe ⁊ cū oleis cale factꝫ ēbrocādo cū eis.qd si ner uus ille fuerit discoopat⁹ ⁊ fue rit icisio i lōgitudie:tūc stude vt coopias ipz carne ⁊ pōe sup ipz medicias pūgitiuas q̄s di=xim⁹.⁊ strige ipz cū pānis lōgꝫ strictura colligēte ⁊ aggregā=te sp rē magnā loci sani.si aūt disrūpat i latitudie tūc necessa riū ē suere ipz ⁊ si nō ↄglutiat.⁊ si qn̄ pperat res ⁊ times putre factōez succurr q̄ntū tibi ē possi bile.¶Qd si apēt et aduenitat frig⁹:ↄueniet ei spasm⁹:⁊ pu=trefactio ↄhit mēbrū:q̄propter nō opz vt icarnet caput vulne=ris neq̄ colligat nisi post sani=tatē.¶Cū g̃ ē i eo strictura am pliet:qm̄ illō pducit ad putre=factōez vulneꝝ p illō qd aggre gat i eis d virū ⁊ aliis:⁊ cū hoc dolor fit vehemēs q̄re nō opz vt icarnet oino nisi postq̄ exiccat

exiccatiōe dcēti:⁊ securitas fit ex oi apate ⁊ putrefactiōe.⁊ p=pter illō opz vt soluat strictu=ra super medicamē vt festinet ex alio.et fortasse soluit in die aut in nocte bis:aut ter .et for tasse ē necessariū vt facias illō iterū i nocte illi⁹ diei:aut die illi⁹ noctꝫ si fuerit in lōgitudi=ne:⁊ pprie qn̄ illic est mordica tio:qd si n̄ fuerit:tūc necessitas illi⁹erit minor ⁊ sufficiet bis fa cere illō mane ⁊ vespe.Et opz vt obserues i medicinis eorūz ne calefaciāt vltra q̄ sit necesse neq̄ abbreuiet in calefactione necessaria:⁊ silr in abstersiōe ⁊ exiccatiōe ⁊ i ↄrio vtriusq̄.Cū ergo viderꝫ qd iā calefactū est: tūc ifrida ipz.s.mēbrū cū mēsu ra q̄ minuat additionē ab eo qd ē necessariū.Et qn̄q̄ expiū=tur cerata fcā cū euforbio sup crus hois sani sitis ifirmo i cō plexiōe sua ⁊ ipsi⁹ forma:⁊ cōsi derat an supfluāt i calefactiōe ei⁹:an nō calefaciant ipsum in aliquo de quo sit curandū:aut calefaciāt ipz calefactiōe tpa=ta:⁊ tūc sz illā quātitatē:post=ea admistrant sup ifirmū:⁊ ex=piūt sup ipz scdo.veꝝ vt expiā tur sup aliū d illꝫ q̄ similant ei in pmis est meli⁹ vt nō sit neces saria in experiētia eoꝝ sup ipz alteratio plurima.¶Et cū hoc toto cū neru⁹ est discooptus et vuln⁹ āplū.valde:nō suffert ali q̄d valde calidū sicut euforbiū ⁊ sulfur ⁊ eis silia:imo indiget medicamie qd ē sic tutia⁊ iteꝝ medicamie fcō ex calce abluta ablutiōe vltia i hora vna.¶Et opz vt sit oleū qd administrat in ceratꝫ ei⁹ ⁊ ei⁹ linimētis si=cut oleū ros.⁊ myrtinū q nō te

tigit sal ꝛ glutinū iterum qn̄ administrant i istis medicinis opꝫ vt sit ablutū: ꝛ mel iterum opꝫ vt sit ablutū ꝛ tutia opꝫ vt sit abluta: ꝛ n̄ oꝫ oino vt sit i eis ꝺ acuitate ꝛ mordicatione. ꝛ si fuerit in eis stipticitas parua in curō ne discooperti licꝫ cū virtute resoluēte, sine mordicatione: ꝛ ꝓprie qn̄ infirmus est debilis cōplexiōis. ¶ Mēbra itaqꝫ digniora elōgari a frigido et aq̄sitate ꝛ vētositate vel vnctuositate et eis siłibus sūt cū sūt discoopta nō em̄ est eorum nocumētū i discoopto cui obuiat ꝛ qꝺ ledunt: sicut ē eorum nocumētū i eo cui nō obuiat nisi parum ꝛ nō obuiat nisi ei ꝙ ꝯtinet ipꝫ: ꝛ ipm̄ seq̄r: ꝛ si n̄ fuerit excusatio tūc s̄ꝫ ꝙ diximꝰ. ¶ Qꝺ si fuerit illic vtꝰ aliq̄ i creatōe: n̄ erit malū si administres trociscos ꝺ colcotar ꝛ trociscos andronij ꝛ prassiū cū vino cocto aut cū oleo. i hyeme q̄dē cū oleo subtili: sꝫ i estate cū oło ro. ꝛ thus ꝛ glutinū albotin et albezard cū quātitate miore q̄ꝫ de medicinis discooperti. ¶ Et de eo qꝺ rectū ē qualiacūqꝫ sint vulnera est vt ponāt super medicamen methahazalenis infusus i oleo: ꝛ sicut neruꝰ discoopertus est dignior aliꝭs neruis vt alleuiatio fiat i eo: siłr ligamēta q̄ nascunt iter ossa sunt figurarū digniorum vt operetur sup ea cū medicamie forti. Ligamēta aūt q̄ cōtinuātur cū lacertis sunt inter vtrasqꝫ res. ¶ Et de vulneribus a quibus necesse ē magis elongare aquam est vulnus nerui: ꝛ siłr frigꝰ q̄ꝫuis minoret: tn̄ est de rebꝰ nocibiliori bus ei: ꝛ oleū iterum nocet: ꝛ nō ē necessariū, nisi apꝺ sedationeꝫ dolorꝫ calidū. Et n̄ oꝫ vt abluatur vulnꝰ neqꝫ cū aq̄: neqꝫ cū oło imo solicitus sis vt abstergas hūiditatē cū pānis aut lana i fine lenitatis neqꝫ ēt cū vino cocto nisi sis securꝰ a nocumento hūiditatis eiꝰ. ꝛ qn̄ exigit aliq̄ egritudinū vt sup ipaꝫ ponat: ꝛ ꝓprie sup qꝺ ē discooptū oleuꝫ tunc opꝫ vt trāseat super ipsuꝫ in p̄mis vinū coctū: deide oleū. ¶ Inq̄t Gał. Accidit cuidā hoi punctura cū ferro minuti capitis ꝛ disrupta ē cutis ꝛ ꝯtinuata est q̄busdā neruis manꝰ eiꝰ medicꝰ ergo posuit emplastrū qꝺ iā expertꝰ fuerat i incarnatiōe vulnerum magnorum i carne: q̄re apatus ē locꝰ. et postq̄ꝫ apatus fuit: posuit ꝺ sup medicias mollificātes sicut empłm de farina tritici ꝛ aq̄ ꝛ oleo q̄re putrefacta ē, manꝰ hoīs ꝛ mortuꝰ ē. ꝛ qn̄ accidit spasmꝰ ex vlceribꝰ i eis tūc ꝺ eo ꝙ necessariū ē si iā stricta fuerit scissura cutis, ē vt apiat ꝛ admistrent medicie: cōferētes illis vlceribꝰ exiccātes ea, subtiles valde. ꝛ vt sit solicitudo in hoc vt ꝑueniat ad ꝓfūdū. Et qn̄ ē vlneris disruptio et pūctura ꝛ nō ē apa: tūc curō est curō localis. Et opꝫ vt sit fortioris caliditatꝭ ꝛ fortioris exiccatōis q̄ꝫ illꝺ ꝙ admistrat sup scissurā qm̄ illꝺ penetrat ad egritudinē faciłꝰ. Et opꝫ vt sit regim̄ vulnerati i neruis subtile: ꝛ vt sit in vltimo subtiliationis. Et cū dolor facit accidere apa tūc necessariū ē dare cibū et ꝓprie qn̄ vulnera sunt in latitudine: nam necessaria est flobotomia vene sine solicitudie et sine timore sincopis: Vbi gratia: ꝛ oꝫ vt sit stratus eius humidus.

Et obserues membra ꝑpinqua vulnerib⁹ cū inunctione et silr caput ei⁹ ⁊ collū ⁊ subascellas ipsi⁹ cū inūctiōe si fuerit uuln⁹ i supiorib⁹: ⁊ silr pectinē et inguina: ⁊ proprie ꝭsi fuerit vuln⁹ in iferiob⁹ et partibus cruris.

¶ De medicinis vulnerum et vlcerum ipsorum. Cap.3.

Glutinū alboti ē de meliorib⁹ medicis vulnerū nervoꝝ: verū illis q̄ sūt sicut infantes ⁊ mulieres ⁊ cui⁹ ꝯplexio est vehemēt; hūiditat; sufficit qđ ē sic glutinū alboti solū pulverizatū cū pauco oleo qđ ipm leniat ⁊ viscosū faciat si fuerit siccū ⁊ resina loco ei⁹. In illo āt cui⁹ ꝯplexio ē siccior ⁊ caro durior: oꝫ vt misceat̄ cū eo euforbiū ⁊ qđ ē ei silr aut vetus aut recēs aut paꝝ aut mltū ſꝫ ꝯplexionē corpis et ei⁹ calefactionē. ⁊ sit sūma ei⁹ qđ dat̄ de forti recēti. xij. ps kerat: aut de glutino alboti aut ei silr sit tertia ps kerat aut ei⁹ cū q̄ miscet̄ et qn̄q; admiscetur ei preter euforbiū de lacte titimali qm̄ est mirabile: ⁊ đ assa ⁊ đ serapino ⁊ đ oppoponaco ⁊ qđ ē đbili⁹. s. baurach ⁊ spuma ei⁹: ⁊ sulfur calefactū cū oleo ſꝫ q̄titatem sorditiei balnei: ⁊ flos lapidis assus: ⁊ oē attractiuū hūiditatū ad exteriora ⁊ dragātū iterū: ⁊ cinis purgatiōis eris ⁊ cō glutinatio auri. ⁊ fortasse n̄ reperit̄ i p̄cipijs vulneꝝ nervoꝝ nisi fermētū ⁊ admistrat̄ ⁊ confert eis: ⁊ attrahit ex ꝓfūdo attractiōe bona. ¶ Et multoties iuuat̄ cū sorditie vasorū apum cū nō est presens euforbiū: aut faria lolij cū aqua cineris emplastrata: ⁊ administratio glutini albotin est melior res cum qua incipitur: et post ipsuꝫ sicut emplastrum basilicon confortatum cum eo cum quo oportet vt confortetur de illis q̄ dicta sunt. et fortasse p̄miscet̄ cū ceratis et calefacit ea: ⁊ opꝫ vt sit ablutuꝫ. Et ꝙ eo melius est: est illđ qđ est ablutū cū aqua maris in sole calido ⁊ quāto plus abluit̄: fit magis iuuatiuū. Et de medicis bonis ē medicamē Gal. ꝯpositū ex cera ⁊ euforbio et pice ⁊ olo grosso et đ vno q; sit pars media: ⁊ đ oleo pars vna: et oleuꝫ balsami cū subtilitate sua nō est mlte calefactiōis: dico ꝑpter velocitatē sue resolutiōis. ¶ Et cū vulnera fuerit gauzirata aut punctura ⁊ nō associat̄ eis ap̄a neq; putrefactio: tūc opꝫ vt administret̄ emplastrū cū euforbio aut fimo colūbino ponat̄ i corpe subtiliori euforbiū ⁊ i spissiore fim⁹ colūbin⁹: ⁊ adde ⁊ minue ſꝫ ꝙ vides de dispositiōe corpis ⁊ ei⁹ forma et dilata si sunt stricta. Et scias ꝙ medicamē qđ necessariū est i gauzi necessariū ē vt sit forti⁹ eo qđ est necessariū in scissione. Et cū accidit in vulneribus putrefactio tūc serapinū ē bonū ⁊ farina horobi veꝝ cū accidūt ap̄ata tūc farina ordei ⁊ farina fabarū ⁊ farina horobi iteꝝ q̄ iā decocte sūt cū aqua cineris aut aq̄ pura in qua sit virtus serapini. ¶ Et cū vides vulnera ad sanitatem peruenire non timeas tunc administrare desup vinū coctum: opꝫ ergo vt administres medicinas infusas in eo: deide calefac ipꝫ: ⁊ accipe ipꝫ cū pannis infusis ⁊ stringe desuper.

¶ De ap̄atibus que accidūt neruis vulneratis. Ca.4.

Iam scit ex eis q̄ p̄missim⁹ ꝛ scire fecim⁹ ex canone curationis neruoꝝ q̄s sit modus curatiōis apātū: q̄ accidūt eis cū vulnerat: ꝛ opȝ vt iterem⁹ illud explanādo. Dico ḡ illō qđ Gal. dixit i libro catagenis. Inq̄t. Cū accidit i vulnerib⁹ neruoꝝ et mēbroꝝ neruosoꝝ flegmō: ꝛ flegmō ē fortꝫ iflāmās valde: tūc opȝ vt admistrent i curatiōe ei⁹ medicie facte cū aceto ꝛ lapidib⁹ mineralib⁹ q̄s dixit: ꝛ plurimū eoꝝ ē i tractatu secūdo catagenis: q̄rū vna hec ē. ℞. calcadis. ʒ. j. ꝛ q̄rtā: ꝛ dragāti. ʒ. ix. ꝛ. ſ. ꝛ quartā ꝛ scorie plūbi. ℥. ij. ꝛ. ℥. ij. ꝛ corticū thuris. ℥. j. ſ. bezard. ℥. j. et cere. ℥. vij. ꝛ olei. ℥. ix. ꝛ aceti fortꝫ li. ij. ꝛ q̄rtā: terant medicine sicce et infundat cuȝ aceto. x. dieb⁹ et soluāt ea q̄ soluunt ꝛ ifridēt: ꝛ misceāt oia i olla ꝛ misceant motu exq̄sitissimo dōec equēt: ꝛ opȝ vt distillet sup mēbrū ifirmū ex oleo bis aut ter i die. et cū ponit h̄ medicamē desup oȝ vt ponat sup ipm̄ deforis lana iā ifusa i aceto ꝛ oleo calefactꝫ eq̄li caliditate. Nā non est aliq̄d nocibili⁹ omnino neruis infirmis neq̄ deteri⁹ sup eos q̄ȝ illō qđ est frigidū. Qđ si necessariū sit ēplastrare ista mēbra in dispositiōe emplastro facto cum aceto ꝛ melle ꝛ cinere: tūc opȝ vt ēplastrū sit coctū: ꝛ vt sit farina ei⁹ farina horobi. Si āt nō fuerit tibi p̄sens tūc admistra farinam fabarum aut ordei.

¶ De attritione neruorū et eorum torsione. Cap. 5.

Cum neruis aduenit attritio tunc si non fuerit cum eo vulnera neq̄ apostemata ad hoc curet cū eo qđ sedat dolorem: ꝛ silr quando accidit apā tūc nō cures ipsum cū eo qđ rūpit sicut aqua cineris et similis imo cura ipsum cū sedātib⁹ dolorem. Et silr opȝ vt embrocetur membruȝ cū oleo calefacto ēbrocatione ꝯtinua: ꝛ sint in virtute illi⁹ olei mollificatio ꝛ resolutio Et de oleis bonis in hoc ē anetinū ꝛ oleū de alachoē ꝛ oleū đ ruta: et silr emplastra ꝯuenientia ad illō. Et similiter maluauisc⁹ est mirabilis cū terit ꝛ ponit sup neruos tritos. Et caro verenerīarū est mirabilis: ꝛ fortasse curat cū cepa bis cocta. Qđ si fuerit illic apā tunc regimē in sedatione apātis eius est vt adminīstret desup ꝯgelatū vue cū vino ꝛ pauco aceto ꝛ oleo cū quātitate ꝯueniēte: ꝛ calefiat cū eq̄litate ꝛ submergat lana sordida et pprie lana ysopi: ꝛ ponat desuper: et si fuerit hec lesio in iūcturis tūc illic est melius vt sedetur dolor: ꝛ ponat medicamē forti⁹ et ꝯpositū cū eo q̄ maturat ꝛ resoluit sȝ cū stipticitate tēperat: et opponat p id apāti et nō addat i eo: et ꝯsidera i dolore ꝛ apāte: et itēde ad id ex eis qđ est vehemētioris intētiōis: ꝛ qn̄ nō est dolor tunc perfora ꝛ admistra id q̄ est forte sicut aq̄ cineris ꝛ acetuȝ et vinū iteꝝ. Et qn̄ apā iam prolōgatū est tūc ꝯforta medicamē factū cuȝ aqua cineris et qđ sit cū sorditie balnei. Qđ si fuerint illic in cute vulnera etiam tunc necessaria sunt illa i quib⁹ sunt exiccatio fortis ꝛ aggregatio et strictura q̄b⁹ colligātur ptes sicut farina fabaꝝ ꝛ acetū ꝛ mel ꝛ ē medicamē bonū. Et si vis vt sit fortioris exiccatiōis pone

in eo farinā horobi: ꝛ si adestvo lūtas vt sit forti⁹ iterū ponaṫ in ipo radix lilij. Et si fuerit vulnera talr vt nō cureṫ de eis tūc currenṫ nerui cū eo qđ ꝓhibet apostemationē neruoꝝ: ꝛ nō sit occupatio cū eis ꝛ caro ostreaꝝ ē mirabilis: ꝛ qñqꝫ curaṫ cum cerato ex sale ꝛ empl'z cū olibāo: ꝛ myrrha est cōis iuuamēti in vtrisqꝫ dispōnib⁹: ꝛ si fuerit cū vtrisqꝫ rebus dolor clamos⁹: tūc opꝫ vt misceatur cū medicinis pix ꝛ ēplastreṫ cū illo calido. ¶ Et opꝫ vt caueatur in torsiōe neruoꝝ aq̄ ꝛ nō approximetur neqꝫ calida: neqꝫ frigida: imo administrentur olea q̄bus est virt⁹ aromaticoꝝ stipticoꝝ calefacta ꝛ specierum quibus est hec dispositio.

¶ De indicijs neruorum corruptorum. Ca.6.

Quādoqꝫ accidit frustis neruorum corruptio. Et est necessarium vt extrahatur: opꝫ ergo vt extrahatur extractiōe ciuilis.

¶ De neruorum duritie ꝛ eorum torsione. Ca.7.

Hoc multoties accidit a ꝑbe ratōe: aut casu: ꝛ qñ premiṫ sentiṫ cū eo stupor: ꝛ cura duritiei neruoꝝ ꝓrima est curatiōi apatū duroꝝ ꝛ alrosbot: ꝛ nos dixim⁹ i tabulis medicinaꝝ singulariū in ātidotario qđ necessariū ē rememorari de medicis ei⁹. Et qđ narrabim⁹ hic sūt medicine expte: in eo de q̄b⁹ sunt lenes sicut vt sumaṫ bdelliū iudaici pōd⁹.3.x. ꝛ ifundaṫ in aq̄ ꝛ soluatur i ea ꝛ ꝯficiatur cū eo q̄ntū ipꝫ ē de radice maluauisci ꝯtritivalde ꝛ emplastreṫ cū eo. ꝛ silr radix lilij ꝯfecta cū ꝯgelato vue ꝛ iteꝝ āmoniacū ꝛ galbanū ꝛ euforbiū aggregata cū fece olei: ꝛ iteꝝ sumatur semē almaru ꝛ fiat empl'z cū vino cocto: ꝛ iteꝝ medicamē dyaq̄lō cū medietate sui de stercore caprino adultimum.

¶ De rememoratione egritudinum ossium. Cap.8.

In ossib⁹ aūt accidūt egritudines ex corruptōe ꝯplexionis ꝛ ex solutiōe singularis ꝛ fractura ꝛ dislocatiōe ꝛ putrefactione ꝛ vlceratiōe excoriatiōe. et nos q̄dē loq̄mur ꝺ fractura ꝛ dislocatiōe q̄ idigēt restauratione post hūc locū. Illas aūt q̄ de eis indigēt aliis medicinis dicem⁹ hic querentes auxilium a deo.

¶ De ventositate spine ꝛ corruptione ossis. Cap.9.

Uentositatis spine cā sūt humores acuti penetrātes ꝛ ios corrodētes ipm: ꝛ incessus vētositatis spine ꝛ icessus doloris iūcturaꝝ verūtñ materia i dolore iūcturaꝝ est in carne: ꝛ mā in ventositate spine est in osse: et ei⁹ additio corrūpit ossis partē vnā post aliā. Dixerūt quidā q̄ spina est spasm⁹ in toto corpore propter vlcus ꝛ non affirmatur.

¶ De signis corruptiōis ossis. Ca.10.

Cum ossi accidit corruptio vides carnē sup ipꝫ mollescere: ꝛ mollē fieri: ꝛ icipit i via fetoris ꝛ vir⁹. Et penetrat ꝑ eaꝫ tēta facillime ad os. Cūqꝫ puenit ad os nō iuenit ipm lene ita vt lubricet ab eo imo adheret ei parūper ꝛ q̄ñ iuenit rē nō firmā in seipa imo hñteꝫ fracturā aut putrefactionē: ꝛ fortasse destruiṫ ꝛ leniṫ: ꝛ ꝓpe qñ nō est corruptio in principio: nā i hora principij nō apparet illđ cū tēta. Et qñqꝫ significat lubricitas ei⁹ supflua

corruptionē ei⁹ ex hoc q̄d qn̄ lu
bricat i eo tēta:in oī latere sigt
separatiōez pāniculi ab eo:ꝛ illō
ꝓpter corruptionē q̄ incipit ꝛ il
la q̄ icipiet cū corrūpet caro su
pra ipsū:ꝛ cū discoopueris eā ab
eo:inuenies ip̄z mali coloris: ꝛ
multoties q̄dē ātecedit ip̄z apa
ꝛ corruptio carnis ꝛ mēbri i pri
mis ꝛ mors deide venit ad ip̄z

¶De curatione eius. Ca.11.

CUratio corruptiōis ossis ē
ei⁹ fricatio ꝛ ip̄i⁹ ōstructio
āt ei⁹ abscissio ꝛ ip̄i⁹ serratura si
ue sit fistula siue nō sit Nā neces
se ē fricare ip̄z ꝛ radere aut cau
terizare pueniēdo ad vltimū cor
ruptiōis eius:vt cadāt cortices
corrupti ꝛ remaneat sanū.¶Et
qn̄qꝫ cadunt cortices ossiū p me
dicinas iterū sicut cadunt corti
ces capitis ꝛ alioꝝ.¶Et de illis
est medicamē cui⁹ hic est descri
ptio.℞.aristologiaz ireos myr
rhā aloē cortices plāte oppopo
naci cābil adustū scoriā eris cor
tices pini aggreget:ꝛ ē mirabi
le faciēs cadere cortices ossiū ꝛ
nasci carnē bonā sup ea.¶Et si
fuerit corruptio ossis ꝓfūdior il
la:tūc necesse ē ꝯcauare ip̄z. q̄d
si corruptio iā ꝓsecuta ē medul
lā n̄ ē excusatio q̄n assumat illō
oscū medulla sua.¶Et si corru
ptio fuerit de illis q̄s nō sanat
nisi abscissio:ꝛ rasura toti⁹ os=
sis mēbri:aut p̄limū eius q̄d cir
cūdat ip̄z:tūc sciat locū i q̄o opꝫ vt
icidat ita vt reuoluat tēta vsqꝫ q̄
ꝯseq̄t locū i q̄ iuenit adherētiā
ossis vltimā:qm̄ illic ē termin⁹.
veꝝ qn̄ ē os corruptū ex capite
coxe ꝛ ānche:ꝛ sic spōdilis dorsi:
tūc fugere ab ei⁹ curatiōe ē me
li⁹ ꝓp nuchā.¶Et si timet q̄ cor
ruptio ossis seq̄t corruptiōem
carnis cui⁹ cas⁹ accidit pri⁹:tūc
ifrigidare ꝛ accipe carnē ab eo
ē ꝯuenies ꝛ ē ei⁹ cura.¶Et opꝫ
vt ifrigidet mēbrū sanū cū epi
thimatib⁹ q̄ sciuisti i cap.corru
ptiōis carnis discooperte ab eo
etiam et cum eorum similibus.

¶De modis seruantibus os
corruptum. Ca.12.

INquit:eleuet caro ab osse
ita vt ponat i extremitate
ei⁹ filū cū q̄ tendat ad supiora
vite:ꝙ tendat cū eo mēbrū:aut
aliō ex illo loco ad iferiora vt n̄
associent ei dētes:ꝛ serra ip̄z.et
qn̄ ē necessariū serrare costā:aut
os sub q̄ ē tūica aut aliq̄d nobi
le sicut tunica costaꝝ nuche:po
ne subserra laminā qua ꝯseruet
mēbrū nobile.¶Q̄d si caro fue
rit ꝑ rotūditatē suā tota disco
opta tūc serra ip̄z qm̄ oriē caro
sup os q̄d iā discooptū ē ex oib⁹
laterib⁹ suis.¶Q̄d si ptes ossis
corrupti fuerit ꝓpe iūcture:tūc
extrahe ip̄z ex iūctura.ꝛ si corrū
pit os brachij totum aut cruris
tūc auferat totū.Caput āt ānche
ꝛ coxe ꝛ spōdiles dorsi qn̄ corrū
pūt tūc fugiat ex curatiōe eoꝝ
propter locum nuche.

De eo q̄d remanet de frustis
ossiū ꝛ corticū eorū in vlceri=
bus consolidatis. Cap.13.

ILlō q̄d ē meli⁹ vt nō festine
tur i extractiōe eoꝝ:imo di
mittāt nāe ꝛ adiuuet ꝛ illō cū at
tractiōe pauca eoꝝ q̄ extrahūt i
spatio nō festino.Et nō moueāt
cū medicinis ꝛ opatiōe manus
nā q̄d extractū ē violēter n̄ eua
cuat q̄n faciat accidere vlcera fi
stulosa.Cū ergo expellit ea na
tura ad cutē:ꝛ icipiūt exire ꝛ iā
sepata sūt tūc icarna et cura vul
nus.¶Et sil'r est iudiciū in fru

stis eorum et panniculis de quorum veritate est ut manifestent: nam cum tu pperas et extrahis ea violenter: tunc est in eis timor spasmi et permixtionis et febris. ¶ Quod si fiant saniosa non est in eis magnum nocumentum. ¶ Si autem vis scire medicinas illius tunc de illis est medicamen huiusmodi. sumatur oleum vetus et cera citrina et sordities vasorum apum quod utreque sint quantum est oleum: deinde soluantur omnia: deinde sumatur pars una euforbii et partes una lactis titimalli et tres partes aristologie et fiat ex eis sicut ceratum ¶ Et sumantur iterum ammoniacum et bdelium et liniantur cum oleo de lilio: deinde aggregando totum cum contritione fiat emplastrum: et ponatur desuper. ipsum enim est de illis que extrahunt ossa cum velocitate et facilitate.

¶ De medicinis fracture ossis. Capitulum. 14.

Fractura est curanda cum manibus que diximus et curatio cum medicinis quas dicemus conferentibus fracture ossium et torsioni. ¶ Epithima ad fracturam et torsionem. Recipe mugath mes excorticatorum. ana. x. aloes maluauisci al. acatie. ana. v. luti. xx. liniantur cum albumine oui si fuerit apostema calidum. Iterum folia alethil et cupressi et myrthi et salicis terantur et exprimantur et sumatur galle: et rose et cepa narcisci est de illis que dicta sunt et drub. bolusar. et laudanum et faufel et kamaha et althea et mes acatia et melliotum et sansuccum et adde in eo si indiges calefactione sansuccum enullam et cupressum. ¶ Ad fracturam et torsionem cum apostemate calido. Recipe mes excorticatorum. ℥. xx. mugat balaustie acatie emplastrentur: et est forte valde. ¶ Et de medicinis eius sunt folia myrthi et laudanum et gallia et crocus et lutum est bonum attritioni et oleum iterum est iuuatiuum ad fracturam et ad dislocationem et ad torsionem. Item mugah et mes altea acatia lutum aloes myrrha liniantur cum aqua myrthi.

¶ Fen. v. incipit de restauratione et est tractatus tres.

¶ Tractatus primus de dislocatione et restauratione.

¶ De sermone vniuersali de dislocatione. Ca. j.

Dislocatio est egressio ossis ex loco suo qui est per naturam apud illum quod ei vicinum existit integre. ¶ Si autem non egrediatur integre nominatur separatio iuncture ad partem profundam aut procedentem aut eminentem que cognoscitur sensu. et est separatio non integra quam quidam nolant torsionem. ¶ Cum ergo est lesio que non mouet os sed attrahit quod continet ipsum: tunc est algua enu et non est ex genere torsionis et quando accidit iuncture res tertia et est ut elongetur et addat super longitudinem suam naturalem: et non consequitur ad hoc dislocationem: verum tamen fit facilis dislocationis: et illud quidem multoties accidit in adiutorio et coxa. ¶ Et de hominibus est quidam qui preparatus est dislocationi in iuncturis suis quoniam concauitates ossium iuncturarum suarum non sunt profunde: et bucelle que ingrediuntur eas non sunt intrantes: et ligamentum quod ordinatur inter ea ambo non est firmum: immo debile in creatione sua minutum. Aut humidum suscipiens extensionem. ¶ Aut tam effuse sunt ad ipsum humiditates viscose lubricare facientes

Aut fracti sunt margines cõca-
uitatũ ossiũ ĩ q̃s ĩgrediunt̃ ꝺ os
sibꝰ iũcturaꝝ q̃re fiũt concauita
tes ꝓstrate supꝑ q̃s nõ ẽ distictio.
¶ Et de iũcturꝫ q̃dẽ sũt iũcture.
facilis dislocatiõis. Et ꝺ eis sũt
iũcture praue dislocatiõis: ⁊ de
eis sũt medie. ¶ Facilis ergo si
cut iũctura poplitꝫ ꝑꝑ lẽitatẽ li
gamẽti sui: qm̃ ip̃a ẽ creata lẽis
ligamẽti ꝑꝑ iuuamenta scita in
anathomia: ergo fit ꝓpter illud
facilis dislocatiõis ⁊ ꝓpter illꝺ
sustẽtat̃ cũ pila: ⁊ fit iteꝝ facilis
reditiõis ad salutẽ. nã facilitas
reditiõis est ſm quãtitatẽ faci-
litatis dislocatiõis: ⁊ difficultas
eius est ſm difficultatez eius et
iũctura humeri est ꝓxima ei in
macillẽtis nõ ĩ piguibꝰ. ¶ Pra-
ue ꝟo dislocatiõis sunt sicut iũ-
ctura digitorũ ipse enim fortas
se nõ dislocant̃: imo franguntur
anteq̃ꝫ dislocent̃ ⁊ sicut iũctura
cubiti ⁊ ꝓpter illꝺ reditio eiꝰ est
praua. ¶ Medie vero sunt sicut
iũcture ãche. ¶ Et q̃nqꝫ accit vt
fiat facilis dislocatiõis q̃ nõ est
facil' dislocatiõis ꝑꝑ aliquã cã-
rũ. q̃re fit ẽt facilis reditiõis si-
cut accit vt fiat pyxis ãche ple-
na hũiditate: q̃re fit facilis eius
dislocatio ⁊ cũ hoc fit facilis eiꝰ
reditio sicut accidit habẽtibus
venã vase: q̃re ei omni hora dis-
locat̃ eius ancha et redit ꝑ quẽ
libet laborem: deinde dislocat̃
postea redit: et hoc indiget cau
terio ⁊ nõ alio. ¶ Et prauior dis
locatio est cũ quã abscinduntur
capita frustorũ ossis qꝺ cõgluti
nat os cum osse et parum reuer
titur ad dispositionem suã na-
turalẽ: ⁊ p̃m illius fit in capite
anche deinde in capite adiuto-
riĩ: et ĩ duobus focilibꝰ duoꝝ pe

duz apud calcaneũ. ¶ Et dislo-
catio quidẽ est fedior quam fra
ctura cũ neque redit dislocatio:
neqꝫ restaurat̃ fractura.

¶ De signis dislocationis vni-
uersalibus. Cap. 2.

Accidit ĩ iũctura ĩclinatio
⁊ ꝓfunditas insolita sicut
accidit accidens apparẽs ĩ ma
gnitudine carnis spatule ⁊ ĩ dis
locatiõe iũcture pedis: ⁊ magis
apparẽs quã illa q̃ est in iunctu
ra colli: et cõparatio est ex illis
q̃ extrahũt illud extractõe sana
et ẽ vt ꝯsideres locũ infirmũ cũ
sorore sua sana illiꝰ infirmi eius
dẽ nõ alteriꝰ: et cũ videris iũctu
rã nõ moueri tũc iudica ꝙ dislo
cata est dislocatõe integra sicut
q̃ñ mouet̃ motu suo ad oẽs ꝑtes
⁊ ꝑuenit ad oẽs fines suos non
est cũ ea egritudo pendens cuz
separatione.

¶ De signis declinatiõis. Ca. 3.

Est vt videat̃ ꝯcauitas cuz
augmẽto alteriꝰ lateris ⁊
priuet̃ in sensu augmẽto qꝺ fuit
sensa tuz ad interiora in huius
modi cum hoc qꝺ quidam motꝰ
est possibilis.

¶ De signis additionis lõgitu-
dinis iuncture absqꝫ dislocatio
ne. Ca. 4.

Signũ eiꝰ ẽ vt sit sicut suspẽ
sa: cũ ergo ꝯp̃sseris eã redit
ad mẽsurã suã naturalẽ absqꝫ la
bore: si ꝟo dimiseris eã redit ad
mẽsurã suã accñtalẽ. ⁊ accidit ꝓ
funditas in quã fortasse ingre-
dit̃ digitꝰ vbi nõ ẽ caro vehemẽ
tis multitudinis sicut humerꝰ.

¶ De curatione declinatio
nis ⁊ dislocatiõis. Cap. 5.

Non euacuat̃ quin disloca-
tio: aut perueniat ad me-
dicum singularis: aut cõposita

cum egritudine alia ex vlcere et vulnere et apa te et alijs. Qd si fuerit cū alia tunc oportebit consideres: qm̄ si dislocatio fuerit ex illisque redeūt cū tēsione leui nō faciēte dolere vlc⁹ dolore vehemēti q̄ perducit ad apa nō tolerabile fac redire disloca tionē: ꝛ si res fuerit ecōtrario tūc opꝫ vt curetur in primis vlcus aut vuln⁹: deīde cura dislocatio nē ꝛ ꝓprie in iūcturis difficilib⁹. ¶ Cū ꝟo volum⁹ curare disloca tionē tūc fortasse pducit illō ad spasmum maximū ſm pḱm: et ꝓ prie qn̄ dislocatio est i mēbris ꝓ ximis mēbris ꝑncipalib⁹: et sil'r est dispō in apatib⁹ in q̄b⁹ est re gimē ſm ꝙ nos exprimur. Nā si res fuerit facilis ꝛ non cōmoueꝛ ex ea dolor: neqꝫ reditio cū ea ē difficilis restauram⁹ dislocatio. ꝛ nō curam⁹. ¶ Si āt accidit do lor: tūc opꝫ vt nō ꝑsumam⁹: et si fecerim⁹: tūc opꝫ vt destruamus ligaturā si fuerit dolorosa. Qd si igrediaꝛ cū facilitate: curabi m⁹ apa iteꝝ ꝛ vlc⁹. Et si fuerint dislocatio ꝛ fractura sil'r ꝛ fuerit tēsio i pte vna ꝑmittēs regimen vtriusqꝫ rei fiat. Et sapiēs ꝗ̄dē narrauit ꝙ cecidit lapis sup ex trēitatē hūeri hoīs: et vl'nerata ē cutis ꝛ caro donec appuit extrēi tas lacerti nuda: et iā dislocatū erat sub t⁹ eā caput furcule: tūcq̄ q̄dā stolidoꝝ expimētatoꝝ occu pat⁹ ē i equādo os: ꝛ r̄duxit sup ipꝫ carnē ꝛ cutē: et ēplastrauit et strinxit: q̄re accidit vt feeret ca ro et corrūperet ꝑpvicinitatem suā os donec factū est viride. et non sciuit qd̄ opꝫ vt hm̄oi caro abscindatur: et coquatur ille lo cus cū oleo feruente: et similiter si fuerit illic apa magnū opꝫ vt curetur apa in primis. ¶ Jn dis locatiōis aūt singularis et sim plicis rectificatiōe regimē est vt tendaꝛ ad ꝯ̄rīū partis aq̄ sepa ratū est donec opponaꝛ extremi tas ossis extremitati ossis alte ri⁹. deiñ reducaꝛ ad locū a quo exiuit et tunc redit. ¶ Et multo ties q̄dē sigt illō vox q̄ auditur: deinde ligetur et i ligatura est securitas ab apate: aut adiuto riū ne apetur: ꝛ necessitas ad ꝓ hibēdū apa laboriosuꝫ ē maior ꝛ abhorreꝛ vt mēbro obuiēt pā ni calidi: qm̄ ipē calefaciūt ꝛ ad dūt in apate: imo opꝫ vt sint in fusi cerato infrigidato: aut vi no pontico: verūtamē ꝩyp. ius sit vt tardeꝛ tensio et reditio vs qꝫ ad diem tertiū et quartū nisi in diebus exceptis. ¶ Et decli nationi iterū necessaria sunt hu iusmodi deinde ligeꝛ: ꝛ quando membrum dislocatur in oī mo tu ꝛ q̄ties redit: dislocaꝛ tūc illō est ꝑpter mollificationē: ꝛ humi ditatē: q̄re idiget cauterio. Et qn̄ remanet post reditionē dislo catiōi: āt separatiōi durities ꝛ q̄ si apa: administra epythimata ꝛ ēbrocas letificātia. Jn iceptio ne ꝟo idiget epithimatib⁹ ꝛ em brocis ꝯfortātib⁹. ¶ Et meli⁹ est vt ēbroceꝛ sup stricturā ꝑculdu bio: in hyeme q̄dē cū oleo cale facto ꝙ fit ex oliis ꝯfortātib⁹ ꝛ in estate cū aq̄ frida. ¶ Et opꝫ vt sit cibatio in dislocatis cū eo ꝙ ꝯfortat iūcturā ꝛ ligat eā ſm si militudinē necessitatis.

¶ De curatione elongationis iuncture. Ca.6.

Oportet reuocetur os molli ficatū ad interiora illi⁹ i q̄ quiescit a quo mollificatū est: ꝛ emplastreꝛ cū emplastris in qui

bus est virtus stiptica cōmixtis cū eis q̄ habent virtutem calefactiuā: sicut si misceātur galle et balaustie ⁊ acatia: ⁊ similia sūt sicut cū aliquātulo cāphore ⁊ costi et vsnee. ¶ Et iterū sufficiat qđ est sicut nux cupressi et iuniperus ⁊ reliqua que cadunt in emplastris rupture: deinde stringatur sicut caput.

¶ De dislocatione mandibule. Ca.7.

Accidit mādibule inferiori vt disloceť ab ordine suo: quare remaneat os apertū: q̄uis sit illud de illis q̄ parū fiūt ⁊ nō accidit casu cōpleto. ¶ Et cū dislocať inclinať ad iteriora ex ↄ̄rio eius ꝙ accidit apud mollificationē que fortasse accidit ei apud saltū: ⁊ est applicatio vni⁹ eoꝝ ad aliā difficilis: lꝫ nō ꝑueť motu cū lacertis suis q̄ veniunt a posterioribus. ¶ Et q̄nq̄ accidit dislocatio ex latere vno: est ergo tūc forma significās ipam cū declinatio mandibule est ad anteriora cū trāsuersiōe: ⁊ curatio q̄dē est vna. ¶ Et est de summa ei⁹ ꝙ indiget vt festineť ad reducēdū ipm: ⁊ si nō ꝑducet ad egritudies ⁊ nocumēta: ⁊ cū hoc fit praua ei⁹ reditio: nā facilior reditio ei⁹ est illa que est velocior: ꝙ si differať indurat ⁊ ap̄at et extendit lacertos: et ↄmouet febres inseparabiles ⁊ dolorē capitis stātē ꝑpter illō ꝙ associatur ei de vehemētia tēsionis lacertoꝝ ⁊ fortasse fit res praua do nec iterficit in decimo. ¶ Et q̄n q̄ accidit vt soluať ei vēter cum suꝑfluitatib⁹ colericis m̄tis puris: et euomat sīle eis q̄re opꝫ vt festinetur ad curā. ¶ Et modus regiminis eius est vt teneat vn⁹ caput ei⁹: deinde intromittat restaurator pollicem suū in os et cōuenit infirmo mollificare mādibulā suā ex omni modo. Naꝫ illic sunt lacerti qui iā trāsuersati sunt ꝑpter vehemētiā dislocatiōis: postea moueat mādibulā dextrā ⁊ sinistrā: deinde extēdat eā subito: deide reducat eā ¶ Et⁹ ipa quidē nō intrat ad illud a q̄ separata ē nisi retro: q̄re opꝫ vt extēdat eā ita vt oqueť ſm illā ꝑparationē. ¶ Et signū eq̄tionis ei⁹ ē equatio q̄druplorū ⁊ cooptura ⁊ clausio oris: deiňde sustēteť cū puluillis ⁊ cerato ex cera ⁊ oleo ro. deide dimittat eā q̄m sanabiť q̄ veloci⁹ est possibile. ¶ Si aūt nō festine fiat: ⁊ iā acciderit durities oportebit tunc vt incipias ⁊ lenias duritiē cū ēbrocis ex aqua calida ⁊ olo in balneo embrocatione pluria donec leniatur: deide sedeat restaurator post infirmū ⁊ trahat mandibulā eius ad posteriora donec locetur ⁊ stringatur. ¶ Et opꝫ post illud vt resupineť eger super puluinar cui⁹ impletio sit lenis: et teneat vnus caput eius vt nō moueatur vsq̄ quo cōpleatur sanatio.

¶ De dislocatione furcule. C.8.

INq̄t furcula non separať a latere interiore: q̄m ipa ē cōtinuata cū pectore nō separata ab eo: et ꝓp hoc nō moueť ex hoc latere. Et si ꝑcutiať de foris per cussiōe vehemēti ⁊ stringať: tūc ipsa eq̄tur ⁊ curať curatiōe q̄ curatur si frāgiť. Verūtñ extremitas eius q̄ sequitur humeꝝ ⁊ separať ex eo nō dislocať plurimū. q̄m lacert⁹ q̄ hꝫ duo capita ꝓhibet eam ab hoc. et ꝓhibet eam iterū caput spatule. ⁊ nō moueť

iteꝝ furcula motu vehemēti: qm̄
ip̄a nō est posita nisi vt sepet pe
ct⁹ ⁊ āplificet ip̄z. Et pp hoc ē fur
cula facta hoi soli iter alia aia-
lia. ¶ Et si accidat ei dislocatio
ex luctamine aut ex re alia simi
huic tūc ip̄a eq̄tur ⁊ igredit̄ ad
locū suū cū manu aut puluillis
pluris q̄ ponunt̄ sup eā cū liga-
tura q̄ necessaria est. ⁊ rectificat
hec cura extremitates hūeri ite
rū cū sepant̄ ⁊ reducit eas ad lo
cū suū: ⁊ illud q̄ ligant̄ furcula ⁊
hūer⁹ ē os cartilaginosū ⁊ ip̄z i
grossat̄ in macilētis: ⁊ qn̄ remo
uet̄: existimat ille cui nō est expe
riētia ꝙ caput adiutoriū iā sepa
tū sit: aut exiuit de loco suo ⁊ ꝙ
caput spatule vr̄ tūc acuti⁹ ⁊ vr̄
loc⁹ q̄ ē ea īferior cōcau⁹: veꝝ oꝫ
vt distinguatur cū sigtionibus.
¶ De curōne ei⁹ est vt nullo mō
applicet̄ ad caput ⁊ silr̄ humer⁹.

¶ De dislocatione hūeri. Ca.9.

Humerum qn̄qꝫ dislocat̄ aut
in dislocatiōe spatule ambi
gitur ⁊ magnificabitur si dislo-
catur: veꝝ qn̄qꝫ accidit iūcture
hūeri ⁊ adiutorio vt dislocetur
facile: qm̄ ei⁹ ꝯcauitas nō ē ꝓfun
da ⁊ ligamēta ei⁹ nō sunt firma
imo sūt leuia subtilia posita pp
illō facilis mot⁹. ¶ Et eius dislo
catio ē res in q̄ n̄ accidit i eo qō
scimus nisi s̄m ptē vnā exit⁹ ap-
parēs plurim⁹: ip̄a em̄ nō dislo-
cat̄ ad sup̄iora: qm̄ eminētia hu
meri ꝓhibet ip̄aꝫ: neqꝫ ad poste
riora: qm̄ spatule ꝓhibēt eā: ne-
qꝫ ad ptē vētris. qm̄ lacert⁹ hn̄s
duo capita ex anteriori nō pmit
tit eā cū ꝓhibitiōe capitꝫ hūeri.
¶ Uerū nō dislocat̄ nisi ad lat⁹
domesticū aut siluestre. et sepat̄
ad illud separatione parua. Ad
latus ꝟo interius igreditur qn̄
qꝫ exitu plurimo ⁊ proprio in ex
tenuatis macilentis: in istis em̄
cadit dislocatio adiutorij ⁊ ei⁹
reditio per quamlibet causaꝫ: ⁊
res vtreqꝫ sunt in pinguib⁹ pra-
ue valde. ¶ Et qn̄qꝫ accidit ad-
iutorio dislocatio in hora part⁹
difficilis ⁊ apud sectionē ab em
brione: deiñ si nō redit velociter
nō crescit post illud in lōgitudie
⁊ remanet post illud cubit⁹ par
uus quāuis rectificetur: et qn̄qꝫ
non recipit etiam in quibusdaꝫ
eorum sanationem imo rema-
net breuis minus minutuꝫ hn̄s
adiutoriū: ⁊ brachiū in plurib⁹
eorū recipit ⁊ fit bone dispositio
nis in pluribus eorum: sed est se
cundū dispositionē breuem simis
pedi mustelle. ¶ Coxa vero non
euacuat̄ a duabus diminutioni
bus simul. Et qn̄ accidit adiuto
rio fractura i latitudine sua, de
inde restaurat̄: tūc nō est possibi
le reducere dislocationē ei⁹ nisi
et frangatur restauratio.

¶ De signis dislocatiōis ad-
iutorij. Cap.10.

Signū ei⁹ est vt videat̄ cōca
uitas apō caput humeri et
in firmamēto verūtn̄ istud nō est
ꝓpriū isti imo est iteꝝ pp ꝯuersa
tionē capitis spatule ⁊ vr̄ extre-
mitas humeri alterius acutior
hac extremitate si nō acciderit
ei iteꝝ sepatio i seip̄a: aut i osse
qō ē caput ei⁹ p offensionē aut p
aliud. ¶ Et qn̄qꝫ sedat̄ cum cura
tiōe lesio ei⁹ ⁊ existimat̄ ꝙ nō sit
lesio cū eo. ¶ Et videt̄ capiti ad
iutorij dislocatio cū eminentia
pl̄ia i pte subascelle ad iferiora
⁊ fortasse est posse in infantibus
vt equet̄ caput adiutorij ⁊ videa
tur adiutoriū nō bene annexum
alteri bonitate annexiōis man⁹

sane ad quã non appropinquat nisi cũ labore ꝛ dolore vehementi. ¶ Qđ si desiderat eleuare manũ ad superiora ꝛ tãgere aurẽ suã nõ preparat ei ꝛ difficiles fiũt ei motus alij. ¶ Et ista signa iterũ quãdoq; accidũt propter torsionem ꝛ apã et percussionem.

¶ De cura dislocationis adiutorij. Ca. ii.

Curatio quidẽ illius q̃ de illa est facilis ꝛ in corporibus infantiũ et q̃ leuia hñt corpa: est vt extẽdaẽ cũ manu ꝛ intromittatur sub titilico apud ppinquitatẽ capitis adiutorij: deinde teneat illã ppiquitatẽ ꝛ impellat eã ad superiora ꝛ man⁹ altera extẽdat adiutoriũ ad iferiora. Et fortasse ẽ possibile in ifantib⁹ vt equeẽ caput adiutorij cũ digito medio ꝛ extẽdaẽ cũ illa eadẽ manu. ¶ Qđ aũt ẽ vehemẽtioris dislocatõis i corpib⁹ fortib⁹: leuior modorũ in illo ẽ vt restaurator intromittat pedẽ suũ in lat⁹ infirmi ꝛ locet calcaneũ suũ ppe caput adiutorij: aut pilã siccã: aut inunctã si fuerit apã adherẽs ppe caput adiutorij ifirmo ĩsupino. ꝛ extẽdat manũ manib⁹ suis ẽm rectitudinẽ q̃si velit eradicare eã ex spatula ꝛ inclinet manũ suã parũper ad interiora: ꝛ igrediẽ: ꝛ iste est rectior modorũ oĩz et leuior eorũ. ¶ Et iterũ queraẽ vir fortis lõg⁹ lõgior infirmo et intromittat hũerũ suũ sub ascella infirmi ꝛ eleuet ip̃z a terra suspensum ab hũero suo ꝛ iã extẽdit manũ eius ad ventrẽ ipsius. ¶ Qđ si infirm⁹ fuerit leuis ponderis cui⁹ corp⁹ non grauet sup manũ ei⁹: suspendat cũ eo aliqđ qđ grauet ip̃z: ꝛ q̃nq; poniẽ loco pedis ppẽdicularis eleuata sup terrã: ꝛ est super caput eius pila ex pãnis ꝛ ex corijs stãs i opatione loco hũeri viri: ꝛ restaurator extẽdit manũ a latere alioꝛ gra uet virũ si necessariũ ẽ ei illud cũ pondere: aut suspẽsione: ꝛ qñ fit prauũ: aut fit diffcile ꝛ plongatur tp̃s tũc fortasse idiges eo qđ est fortius post embrocatiões et balneationes: ꝛ fit q̃nq; instrm̃ siẽe manubrio sarculi ꝛ est virga breuis cui⁹ lõgitudo est longitudo adiutorij: aut plus: aut min⁹ sup cui⁹ caput est pila: ꝛ ipi⁹ pila facilior est vt sit ex pãnis ꝛ corijs: ꝛ impelliẽ cũ illa virga illa spera sub titilico: ꝛ opz tũc cũ volũtas ẽ vt fiat vt annectatur fortis instrz titilico ipellẽdo ip̃z cũ eo ad superiora: aut duo viri dõec restãt restaurationi extendenti manum: et teneat vir alius hũerum eius alterũ vt nõ separeẽ subito: aut ipellat illũ humerũ: et restaurator ille iam incepit extẽdere manũ ei⁹ et trahere eã ac si volũtas ei⁹ sit vt separet eam a spatula eradicãdo: et fit illđ ad ãteriora parũper. Et qñ fit illđ cadit adiutoriũ in iunctura sua deinde pila annectaẽ titilico annexione forti sustẽtãdo ad superiora caput adiutorij ꝛ opz vt sit sustẽtatio ẽm ipm̃: ꝛ spera sit super illud qđ sequiẽ caput adiutorij in ifirmo. ¶ Et opz vt in fine qđ est sub eo vt nõ frãgaẽ adiutoriũ: qm̃ nõ est possibile post restaurationẽ ei⁹ vt ředeat ad locũ suũ pp illud qđ sciuisti. ¶ Et medicaẽ q̃nq; cũ scala ita vt ponaẽ caput adiutorij sup gradũ scale qui iã lenificat⁹ est et p̃paratus cũ inuolutionibus ẽm formã conuenientẽ: ꝛ suspendiẽ vir ex alio latere ꝛ extendiẽ man⁹ ꝛ in

greditur caput adiutorij i locū suū. Uerū opꝫ vt sit suspēsio ꝛ gradus scale ppe caput adiutorij vt nō frangat ꝛ fortasse ponit loco grad⁹ ꝛ glomeris persici res potēs ex illo eodē loco ꝛ non remouet ab eo ad locū aliū: qm̄ timet ex hoc fractura adiutorijs. et curat q̄nq3 alijs modis deriuatis ex istis modis: ꝛ melior modorꝫ est modus pmus. ¶ Cuz ḡ redit dislocatio ad locū suū tūc melior ligatura ei⁹ ē vt liget pila cū hūero ligatura facta cum vittis satis phibētib⁹ sepatione ei⁹ qd redit: ꝛ opꝫ vt penetret vitta super ipm aut vitta alia desup sm modū crucis vsq3 ad hūerū alterū: ꝛ q̄nq3 cadit crux sup hūeruz īfirmū: deiñ ligat adiutoriū cuz latere ad iferiora ꝛ ligat cubit⁹ ꝛ extremitas manuū ad supiora ex pte colli ꝛ nō resoluit vsq3 ad septimū aut post ipm: ꝛ ciba ip3 sicut scis. Qd si assiduatio fiat q̄ties redit tūc neciuz ē cauteriū.

¶ De dislocatōe spatule. Ca. 12.

Iam dictū est illō: ꝛ ē de illis quorꝫ casus nō accidit: ꝛ mirantur ex ea tales quales. Hypocrates et Gal.

¶ De dislocationib⁹ ossis qui apud humerum. Cap. 13.

Accidit q̄nq3 ossi quo qd est caput hūeri vt separet a loco suo q̄re accidit etiam cōcauitas sicut in dislocatione.

¶ De cura. Cap. 14.

Non oꝫ vt extēdat tēsiōe fracti: s3 coartet ꝛ stringat cū digitis ꝛ iclinet ad locum suū ꝛ strigat sicut stringit furcula cū puluillis. Nā ipa ligatura iterū q̄nq3 facit ip3 redire ad locū suū violent: ꝛ ñ curat d illo qd ē d vehemētia ali⁹ ligature ꝛ kuatione ei⁹ sicut curat de eo i furcula.

¶ De dislocatiōe cubiti. Ca. 15.

Hui⁹ mēbri dislocatio fit difficilis: ꝛ fit difficilis ipi⁹ reditio ppvehemētiā ligamētorꝫ ꝯtinentiū ipm ꝛ eorꝫ breuitatem: et pp suā ꝯuetatem concauitati: ꝛ q̄nq3 accidit ei separatio pua: et accidit ei dislocatio itegra in q̄busdā horis. ¶ Et qn̄ dislocat: sigt ei⁹ dislocationē gibbositas in latere ꝛ arcuatio in latere: et deterior ei⁹ est ꝙ dislocat ad posteriora: qm̄ ē inobediētis curatiōis valde. ꝛ plima q̄dē dislocatio nō accidit nisi i focili iferiori ꝛ est turpior ꝛ fedior pp illō qd accidit ei reditiōe: focili v̄o superiori parū accidit ꝛ nō est cū feditate dislocationis iferioris: qm̄ ip3 ē vehemētioris ꝯtinuitatis: cū vola: ꝛ ē lōginq̄us ad hoc vt remoueat ꝛ nō ē poße vt dislocetur vnū duorꝫ focilū nisi elonget a scdo elongatione aliqua.

¶ De cura. Cap. 16.

Oportet vt festinet ad ei⁹ curationē: qm̄ ppat ad ipum apa calidum phibēs a curatione. qm̄ extendere adequandum ipsum tūc perducit ad perditionem licet iterum non sit possibile vt equet apostemate illic existente. ¶ Et separationi quidē pue succurrit cū q̄libet difficultate: imo adiūgat volā cū reditiōe ei⁹ ad locū suū. ¶ At dislocatio ꝯpleta si ē ad interiora est regimē ꝛ si est ad posteriora est ei regimē aliud. ¶ Et illa que est ad anteriora redit ad locum suū cum percutit vola sua humerum: qui opponitur ei percussionibus aliquibus manū iā preparata sicut oportet: ꝛ adiuuatur manu altera et ingreditur.

¶Dislocatio vero ad posteriora opz vt extēdat tensione vehementi:deinde pcutiat eā ad posteriora. Qđ si nō obedit p illud teneāt adiutoriū ꝛ brachiū duo fortes: ꝛ liniat restaurator manū suā oleo ꝛ incipiat abstergēdo inungere cubitū cū vehemētia donec ingrediat:deīde oz vt stringat ipm:ꝛ ponat brachio suspensoriū dimittēs cubitū angulatum sm quātitatem quam tolerat in prima hora:deinde non cesset ꝯstringere suspēsoriū paulatim donec cōstringat āgulus.

¶De dislocatione iuncture rascete. Cap.17.

Iunctura rascete est facilis dislocatiōis ꝛ difficilis vnitionis: nā qn extenditur extēsione pua ꝛ opponit vnū duoꝝ mēbroꝝ alteri redit:sed eius bucellatio est praua:qm illud qđ cōtinet ipsam de corpibus apatur ꝛ ꝓhibet bonitatē vnitiōis. ¶Et mod9 extēsionis ei9 est vt extendat vir focile ad posteriora ꝛ extēdat restaurator volā ad ꝯtiū illius partis imo ad anteriora: ꝛ extēdat vnūquēqꝫ digitū icipiens a pollice ꝛ ꝑueniēs ad minimū nā equatur per illud ꝛ tegit deinde ēplastret ipaz ꝛ strigat.

¶De dislocatione digitorum et signis eius. Ca.18.

Quando dislocātur digiti iclinātur ad anteriora ꝛ apparet illic eminentia in anterioribus ꝛ appet ꝯcauitas dorsi: et similiter fit in ossibus rascete.

¶De cura. Cap.19.

In reditione digitoꝝ ꝛ dislocatiōe est difficultas quedā ꝛ non oportet vt extendātur extensione equali: imo oportet vt expectes sup eos:ꝛ eleues radicem ex manu tua sub qua cadit radix eius quando stringis sup eum ad inferiora ac si tu eradices ipsum ex loco suo:ꝛ tunc videbis dislocationem iam itrasse et rectificari.

¶De separatione ossium rascete. Ca.20.

Oportet vt in ea fiat qđ possibile est de equatione ꝛ ipulsiōe ois declinatiōis ꝛ eminētie ad ꝯtrium ptis illius et positiōe astellaꝝ ꝛ strictura eaꝝ desuper vt dimittat sup eā:ꝛ vt ponatur loco eoꝝ sup eā plumbum equatum cōseruans locum cum grauitate sua. ¶Veꝝ opz vt aliquā ponatur desuper astella aut plūbū vt emplastres cū emplō ꝯfortatiuo de illis q̄ scis ꝛ n̄ moueat

¶De dislocatiōe spondiliū ꝛ separatione earū. Ca.21.

Quando spondilis dislocatur dislocatione completa interficit proculdubio ꝛ non completa iterum quando remouetur remotione plurima q̄uis sit minus q̄ completa est mortalis:quoniam proculdubio coartat nucham coartatione forti si resistit et non obedit. ¶Et si est spondilis prima colli ꝛ q̄ sequit eā ꝑuat animal anhelitu ꝛ moritur statim:quoniam nerui anhelitus coartantur:quare non faciunt operationem suam. ¶Et si est de spōdilib9 dorsi ꝛ dislocat ad partem interiorez nō est possibile vt curet:ꝛ est de illis q̄ interficiūt velociter. Et si morat ꝛ nō est possibile talr q ꝓhibeat anhelitū retinet sterc9 ꝛ vrinā ꝛ interficit. Et si morat ꝛ nō coartat nucham coartatione vehemēti aut coartat ꝛ nō apostemat:aut sedat qđ est cū eo de apostema=

te nō est excusatio q̄n nocumē-tū ingrediat nuchā et neruos q̄ sſ sub illo loco ꝛ facit supflui tates exire inuolūtarie. Et si ē ad posteriorē tūc nocumētum qd̄ facit nuche ē min⁹: verū ne-cessariū ē nocumētū iterū. ¶Et coartatio neruorū q̄ d̄bilitat pe des ꝛ debilitat lacertos vesice ꝛ ani: q̄re necaria ē virt⁹ fortis ꝛ ipulsio vehemēs ꝛ pcussio ma-gna q̄ fere frāget simenia eius dōec redeat ad locū suū: ꝛ aīq̄ redeat ad locū suū iā fracta sſ p illd̄ ei⁹ simenia: ꝛ qn̄q̄ dislo-cant ad duo lata ꝛ ad supiora. ꝛ i hui⁹ q̄dē. c. diuisiōib⁹ iā lo-cuti fuim⁹: vbi locuti fuim⁹ de gibbositate: q̄ cōpleat illic. ꝛ si gnū illi⁹ ē qd̄ vides illic aut emi nētiā in posteriorib⁹: āt arcua-tionē i pectore ac si fractū sit si menium: sed in ei⁹ fractura nō est magnū malum. Et in dislo-catione spondilis est timor.

¶De cura. Cap. 22.

In illa q̄dē q̄ ē ad iteriora ex dorso spes ē pua: ꝛ par-uus profect⁹ est in ei⁹ curatio-ne. ¶Illa q̄ est ad posteriora indiget cōpressione cū genib⁹ et fortitudine sicut est opatio balneatorū: ꝛ ponant sup eā cū fortitudine: aut faciat ipm ia-cere sup vētrē suū ꝛ stet sup eū cū calcaneis suis: aut fricet ipʒ cum aliobich fricatione asini lissazaracti. ¶Qd̄ si res fuerit vehemētior illa et fuerit recēs dixit hyp. qd̄ oʒ vt sumat lignū cui⁹ lōgitudo ꝛ latitudo sit tā te q̄ntitatꝫ q̄ capiat ifirmū ꝛ ter minet ita vt sit s̄m hāc mēsurā ppe parietē extēsuʒ ad lat⁹ pa rietis i lōgitudine: ꝛ nō sit elō-gatio ei⁹ a pariete pl⁹ q̄ntitate vni⁹ pedis ꝛ ponat sup ipʒ stra tus plan⁹ ad corp⁹ ifirmi: deiñ balneet ꝛ applanet sup lignuʒ aut sup podiale sup facieʒ suā: deiñ inuoluant sup pect⁹ infir-mi ligature āple duab⁹ vicib⁹: ꝛ earū extremitates egrediāt d̄ subascellis: ꝛ ligētur iter duas spatulas ꝛ ligēt extremitates ligaturarū latarū ad lignū lōgū simile manubrio mortarij ꝛ ele uet hoc lignū sup lignū positū aut podiale: ꝛ det ministro stā ti apud caput ifirmi vt teneat ipm vt fiat extremitas inferior inuoluta ad aliq̄d: ꝛ extēdatur superior que est apud caput in hora qua opʒ et fiat per illd̄ ex tensio. ¶Et ligent iterū pedes ambo simul cū ligatura āpla alia super genua ꝛ supra duas spatulas iterū: ligādo iterū lo-ca q̄ eleuāt ex loco in quo ag-gregātur due coxe cū ligamen to alio. ꝛ aggregēt extremita-tes horū ligamētorū: ꝛ ligēt ad lignū aliqd̄ sīle manubrio mor tarij sicut est lignū cui⁹ pcessit narratio: ꝛ eleua ipʒ apd̄ extre mitatē ligni pmi: deiñ pcipe mi-nistris vt extēdāt cū hoc ligno extēsiōe q̄ fit s̄m ɔtrariū. Et de hoib⁹ sunt q̄ faciūt hāc extēsio nem cū instrumētis ꝛ sunt sicut sagitte sup signū erectuʒ apud extremitatē hui⁹ ligni magni aut podialis. s. duas extremi-tates q̄ sequunt caput ꝛ pedes q̄n ĩuoluūt ille sagitte inuoluū tur cū eis ligature que extēdū tur. ¶Et opʒ q̄n sit extensio vt ipulsio fiat apd̄ gibbositatē cū radice volarū manuū. ¶Qd̄ si fuerit nobis necesse sedere sup ipm faciem⁹ illd̄ ꝛ non timebi-mus aliq̄d. Et si nō equat spō-

dilis cū istis rebꝰ ⁊ ifirmꝰ fue-
rit tolerās ꝯpressionē: tūc oꝫ vt
cōcaueť fouea i pariete q̄ ē pro
piquꝰ cū lōgitudie silis cānali
recipiēs gibbositatē cū mēsu-
ra q̄ sit lōgitudo fouee q̄ntitatꝭ
vniꝰ brachij: ⁊ nō sit altior spō-
dili ifirmi neqꝫ inferior ea plu-
mū: imo oꝫ vt iā p̄mū sit facta.
¶ Verꝝ ad hāc egritudineꝫ ad
quā diximꝰ i pricipio vt sit li-
gnū positū ꝓpe parietē: diñ su-
mať tabula eq̄lis mēsure: ⁊ po
naťvna extremitatū eiꝰ i foueā
q̄ ē i pariete ⁊ ponať mediū lo
ci q̄ ꝯseq̄ť ex ea sup gibbositatē
diñ ipellať extremitas eiꝰ alia
iferiꝰ dōec videas ꝙ spōdilꝭ iā
eq̄ta ē eq̄tiōe manifesta. ⁊ hyp.
q̄dem iā dixit ꝙ ꝯcauatio sola
absqꝫ tabula rectificat hāc rē:
⁊ dixit iterꝝ ꝙ ꝯp̄ssio cū tabula
sola facit illđ. Qđ si illđ ē verū:
tūc nō ē possibile vt admistreť
extēsio quā diximꝰ in pricipio
spēi q̄ nolať sepatio spōdilium
ad iteriora absqꝫ ꝯp̄ssiōe. ⁊ opꝫ
vt post eq̄tionem admistres ta
bulā de ligno cuiꝰ latitudo sit
q̄ntitas triū digitoꝝ: ⁊ eiꝰ lōgi-
tudo q̄ntitas q̄ ꝯp̄hēdit gibbo-
sitatē ⁊ q̄ddā ptꝭ sane: ⁊ inuol-
uāť sup eā pāni linei aut stup-
pa icisa vt nō sit dura: ⁊ ponať
sup gibbositatē: ⁊ ligeť cū liga
mēto qđ ē necessariū: ⁊ admini
streť ifirmo cibꝰ subtilꝭ. ⁊ si re-
māserit sup illđ r̄siduū ex gib-
bositate: tūc oꝫ admistrare cu-
rōnē q̄ sit cū medicinꝭ q̄ mollifi
cāt ⁊ leniūt cū admistratiōe ta
bule quā narrauimꝰ tp̄e lōgo.
⁊ q̄dā hoies admistrāt tabulā
de plūbo. ⁊ si dislocať ad vnum
duoꝝ laterū equať cum astella
aut astellis duabꝰ et stringiť.

¶ In scd̄a sp̄o ex hoc in collo ad
posteriora ⁊ ē illa q̄ curať: opꝫ
vt r̄supineť ifirmꝰ: diñ extēdať
caput eiꝰ ad supiora cū facilita
te: ⁊ equeť spōdilis eiꝰ cū cōp̄s-
sione ⁊ abstersiōe. ⁊ qñ equať:
ponať sup eā ēpl'm ꝯfortatiuū:
et vela sup ip̄m cū pānis ⁊ stri-
ge desup astel lā cū mēsura col-
li ⁊ lōgitudine eiꝰ: et liga eam
ad caput ⁊ adiutoriū: ita vt nō
cadat ligamētū ad guttur: et
resoluať i nūero dierū ⁊ ponā-
tur fila cū q̄bꝰ strigas s̄ꝫ formā
vittarū ex marginibꝰ pānoꝝ:
qm̄ illa q̄ rotundanť ledunt.

¶ De dislocatione alhosos. i.
iuncture ossis caude. Cap. 23.

Alhosos qñ dislocať tūc il
lud scit sensu. ¶ Sed ma-
gnitudinē dislocatiōis scies p
sēsuꝫ iterꝝ ⁊ ꝙ eger nō expādit
pedē neqꝫ i loco dislocationis
neqꝫ apud genu: imo ē plicatio
genu et laboriosior. ¶ Regimē
sp̄o illiꝰ ē: qm̄ cū eis eq̄re illđ oꝫ
vt itromittas mediū digitū i
anū vsqueq̄ opponať loco: diñ
p̄me cū eo ad supiora cū forti-
tudine. ¶ Et obserua cū manu
tua alia locū alhosos dōec eq̄s
ip̄ꝫ: dein empl'a ip̄ꝫ: ⁊ stringe: ⁊
eger minoret cibū ⁊ minorabitur
egō ⁊ sumat cū h̄ ꝙ leniat nāꝫ.

¶ De dislocatiōe anche. C. 24.

Coxe qñqꝫ accidit sil'e ei ꝙ
accidit adiutorio đ dislo-
catiōe ad iferiora sicut mollifi
care: ⁊ nō ē possibile si dislocať
coxa vt expādať pes neqꝫ iu-
xta dislocatōeꝫ apđ genu: imo
ē illđ magis prauū. ⁊ eiꝰ q̄dem
dislocatio qñqꝫ sit ad anterio-
ra ⁊ qñqꝫ sit ad extiora verꝝ plu
rimū dislocatiōis eiꝰ ē ad exte
riora ⁊ minorať eiꝰ dislocatio ad

interiora

interiora: et dislocatur iterum ad anteriora et ad posteriora et propter illas easdem causas. et quando accidit in dispone post et strictura super embryonem quod dislocatur ille pes: tunc facit eum habere crus minutum deficiens a delatione corporis: quare debilitatur et corrumpitur.

¶ De signis. Cap.25.

Accidit ex dislocatione anche ad interiora vt videas pedem dislocatum longiorem altero et genu eminentius: et non potest duplicare pedem suum apud inguinem inflatum apparatum: quoniam caput coxe iam intrauit in ipsum. ¶ Et si dislocatur ad exteriora abbreuiatur pes: et apparet in inguine profunditas: et accidit in eo quod opponitur ei a posterioribus eminentia: et inflatio et genu est quasi ipsum sit submersum ad interiora. et si dislocatur ad interiora pes est longior et non est possibile infirmo vt expandat crus suum: et non sit ei possibile vt plicet ipsum nisi cum dolore et non preparatur ei de ambulatio penitus: et si vult ambulare ambulet super calcaneum. Et accidit ei multoties ex hoc vt aperitur inguinem eius et retineatur eius vrina. ¶ Et si dislocatur ad posteriora abbreuiatur pes eius: et fit super eum expansio difficilis et apparet in ipsius inguine mollificatio: et est caput coxe declive ad obliquitatem

¶ De cura. Cap.26.

Oportet vt ad curandum sit festinatio. Nam si non redit velociter fortasse effundentur ad eam humiditates et putrefient et producent ad corruptionem membri totius et sequitur illud de timore id quod scis. Regimen vero dislocationis coxe ad inferiora est vt extendas pedem: deinde fac eum redire cum vehementia postquam moueris cum dextra et sinistra donec opponatur ei ad quod redit: et pone pedi quasi stakam et stringe super crus: deinde strige super coxam et super genu strictura que seruet eam: deinde suspendatur ab humero suspensione: ne sit posse cruri cum hoc vt extendatur. Quando vero dislocatur ad interiora tunc precipitur vt flectat genua: et teneat eum homo fortis ex latere emunctoriorum: et capiat restaurator manu sua caput coxe apud genu: et trahat ipsum ad anteriora: ita vt impellat extremitatem aliam: et impellat ipsum impulsione tendente ad superiora et exteriora: et si adiuuat eum alius ab extremitate alia ex contrario motus eius: et iam ligauit eam cum vitta aut cum fune erit bene: deinde ligetur cum ligamento. verum quando dislocatur ad exteriora oportet tunc vt firmet restaurator extremitatem coxe: que est apud genu: et moueat eam ex contrario motus predicti et sit alius tenens ab extremitate alia mouens eam ex contrario motus primi et iam ligauit vittam aut funem. et in illa que est ex illo ad anteriora aut posteriora stringat restaurator radicem coxe cum ligatura lata: et capiat super humerum ad partem que oportet secundum declinationem dislocationis: et accipiant viri duas extremitates ligatur ample: deinde extendant eam omnes simul extensione que suspendunt infirmum in aere. et cum huiusmodi iterum est possibile vt redeant modi predicti ad rectificationem. et medicantur eam quando quidem cum thibre. et modus illius est sicut quod retulit de eo quidam eorum et bene egit. Inquit: oportet vt caueas foueam longam ligno toto similem aqueductibus. et non sit longitudo fouee et profunditas eius plus quantitate trium digitorum: et non sit longitudo eorum adinuicem plus quatuor digitis: et ponatur extremitas althibre in

partē illius fouee et sustētēt cuz eo: et sit impulsio ei⁹ ad ptē ad quā oz impellere: et opz vt sustētetur i medio ligni magni aut podialis lignū aliqđ rectū cui⁹ lōgitudo sit quātitas vni⁹ pedꝫ et grossitudo ei⁹ quātitas manubrij fossoꝝ vt qñ resupinatꝰ sup dorsuz reuoluat hoc lignū i eo qđ est iter alahafegi et caput coxe: qm̄ ꝓhibet seq̄ illđ qđ extendit ipm̄ a parte pedū: lꝫ illđ iteruz multoties idigeat extēsiōe que fit a supiorib⁹. Et cū hoc cū corp⁹ ipellitꝰ ad iferiora ipellit hoc lignū caput anche ad exteriora: et opz vt sit man⁹ ad inferiora sm modū quē dixim⁹ añ hoc ꝑcipne ex pede. ¶ Qđ si caput coxe nō ingreditꝰ p hāc speciē curatōis: tūc oportet vt auferatꝰ lignū erectū substētatū: et figātꝰ duo ligna alia sup duo domicilia loci illi⁹ ligni. s. i omni latere ei⁹ lignū: vt sint sicut postes porte: et nō sit vnūquodqꝫ eoꝝ min⁹ pede: deinde eq̄tet super ea lignū aliđ sicut eq̄tat lignū scale: vt sit figura sex lignoruz silis litere q̄ noiatꝰ grece bitaneu: hec em̄ figura fit cum ponitꝰ lignū tertiū i medio inferi⁹ duob⁹ extremis parūper deide opz vt resupinetꝰ ifirm⁹ sup lat⁹ sanū et extēdāt corā sanā in eo qđ ē iter hos duos postes sub ligno qđ ē silꝰe gradui scale: et ponatꝰ coxa ifirma sup hūc postē: vt sit caput coxe eq̄tās sup ipm̄ postqꝫ expāsi fuerint sup postes pāni plicati plicatiōe pluria: vt nō ledat postis corā: postea sumatꝰ lignū aliud eq̄lis latitudinis cui⁹ lōgitudo sit tāte quātitatis que cōprehēdat ex capite coxe vsqꝫ ad locū calcanei: et ponatur in lōgitudie sub coxa ab iteriori parte vt retineat caput coxe ad calcaneū: et ligetꝰ cū eo: deinde administretꝰ in gibbositate. Ueꝝ sm ꝙ dixim⁹ in eo qđ ꝑcessit oportet tūc vt extendatꝰ crus ad inferiora cū ligno ligato cū eo vt redeat caput coxe ad locū suū cū hac extēsione vehemēti. Et est iterū mod⁹ cū quo ingreditꝰ caput coxe absqꝫ extēsione infirmi sup lignū et est modus quē laudat hypocra. et ille eristiat ꝙ oportet vt ligentꝰ manus ifirmi simlꝰ cū ligamēto lato leni et ligētꝰ pedes ei⁹ ambo cū ligamēto lato forti leni sup duos calcaneos et sup duo genua: et sit lōgitudo cuiusqꝫ eoꝝ a ꝯpari suo quātitas q̄tuor digitoꝝ: vt sit crus ifirmū extēsuz plus altero quātitate duoꝝ digitoꝝ et suspēdatꝰ ifirm⁹ sup caput: et sit elōgatio ei⁹ a terra q̄titas duoꝝ cubitoꝝ: deide currat adolescēs hñs experientiā puber cū brachijs suis et extrahat corā ifirmā in grossiore loco ei⁹ vbi ē caput coxe iteꝝ et suspēdatꝰ cū ifirmo subito: nā iūctura cū factū fuerit illđ cū ea igredietꝰ ad locū cū q̄lib ꝫ studio et iste q̄dē mod⁹ ē facilior alijs: qm̄ nō indiget opatiōe pluria. Uerū plures medicātiuz nō bñ operātꝰ i eo: qm̄ ipsi spernūt eū pp suaz facilitatē. Et si sit dislocatio coxe ad exteriora tūc opz vt extēdatꝰ infirmus sm qđ diximus cū hac ligatura que est alhahafegi inguinis et furculā sꝫ qđ dixim⁹: deinde ē necessariuz medicanti vt eleuet cū thibrē đ forꝫ ad iteriora postqꝫ posuerit extremitatē thibrē i aliq̄ parte fouee quā dixim⁹ vt strigat su-

per eã:⁊sint aliqui ministroꝶ ex parte coxe sane impellẽtes iterũ et opponatur impulsioi vt nõ impellatur pl'm. Et cũ dislocatio est ad ãteriora:tũc oꝫ vt extẽdatur infirm⁹:deide ponat vir fortis radicẽ vole man⁹ sue dextre sup inguẽ ĩfirmi et coartet ipsuꝫ cũ manu altera.⁊ipse cũ hoc ponat coartationẽ extensaꝫ ad inferiora ad partẽ genu. Et qñ dislocatio est ad posteriora:tũc nõ opꝫvt extendatur infirm⁹ ad exteriora eleuatus sup terrã imo opꝫ vt sit posit⁹ sup aliq̃d durũ sicut opꝫvt sit iteruꝫ qñ separat ancha ei⁹ ad exteriora sicut dixi in gibbositate:opꝫ ergo vt extẽdatur infirmus super lignũ aut podiale super faciẽ suã:⁊sint ligamẽta stricta nõ sup coxã:imo sup crus sicut dixim⁹ nuper ⁊oꝫ iterũ administrare cõpressioneꝫ cum tabula ⁊ sup alhahafegi et locũ ad quẽ egreditur iũctura. Hic est sermo noster in specieb⁹ dislocationisq̃ accidit anche ex cã manifesta antecedẽte illõ. Uerũ qꝛ qñq; dislocat coxa pp multitudinẽ humiditatis accidẽtis ei sicut dislocat spatula:opꝫ tũc vt administretur cauteriũ sicut diximus in loco in quo diximus hoc cauterium.

¶De dislocatione genu. C.27.

Genu est velocis dislocationis:fortasse ei dislocat absq; cã ꝓpter deãbulationẽ velocez aut lubricat parũ sicut canalis multoties dislocat absq; causa ꝓpter saltũ. Et genu q̃deꝫ dislocat ad oẽm partẽ nisi ad anteriorẽ pp rotulã et adiutorium eius.

¶De cura. Ca.28.

Sedeat infirm⁹ sup sedẽ propinquã terre:et eleuent pedes ei⁹ parũper:deinde extẽdat vir fortis manũ suaꝫ desup ⁊ desubt⁹ extẽsiõe forti:⁊ reducat restaurator iũcturã ad dispositionem suã sꝫ iudiciũ dislocatiõis vniuersalis:et liget eam.

¶De dislocatione arefactureꝫ rotula genu. Ca.29.

Quando accidit ei dislocatio:opꝫvt pes plane ponatur in terra ⁊ reducat rotula:deinde ipse aſt curuatura geniculi pãnis prohibentib⁹ a duplicatiõe ⁊ponantur desup astelle resistẽtes ei in parte ad quã declinat Cũ ergo restringitur ⁊ adheret nõ duplicet genu cũ festinatiõe sed paulatim:donec alleuietur:

¶De dislocatione iuncture tali apud calcaneũ. Ca.30.

Dislocat calcane⁹. Indiget ergo si dislocat extensione forti ⁊curatiõe vehemẽti ⁊ ipulsiõe cũ fortitudie vt redeat. Deinde oportet vt dimittat deambulationẽ circiter.xl.dies vt nõ dislocet scdo. In separatione ꝟo pauca sufficit q̃libet extẽsio:deinde reducat:⁊ qñ ꝯplete dislocat opꝫ vt reducat sꝫ q' dicũt antiq̃ Inquiunt. Opꝫvt extendat ĩfirmus sup dorsum suũ sup terraꝫ ⁊ab eo q' est inter coxas ei⁹ apd alhahafegi sit paxillus lõg⁹ intrãs in ꝓfunditatẽ terre non ꝑmittẽs corp⁹ eius moueri cũ ꝓcedit pus eius ad inferiora:imo opꝫvt figat iste paxill⁹ anteq̃ resupinet infirm⁹. Qđ si ꝑsens tibi fuerit lignũ magnũ ĩ cui⁹ medio dixim⁹ eẽ aliđ lignũ fixũ tũc oportebit vt fiat extẽsio sup hoc lignũ ⁊oꝫ vt sit mister tenẽs coxã ⁊extẽdẽs eã:⁊ mister ali⁹ extẽdẽs pedẽ:ãt mãib⁹ suiã ligamẽtoꝶ ꝯtũ extẽsiõis mistri primi ⁊ eq̃r

medic⁹ manu sepationē: et teneat minister ali⁹ pedē aliū ad Iferiora. ⁊ opȝ post equationeȝ vt ligek ligamētis fortib⁹ ⁊ vadat cū pte ligamēti ad pectinē pedis: ⁊ cū pte ei⁹ ad calcaneū et ligek illic. ⁊ opȝ vt caueak ex eis q̄ sunt supra talū posterius vt nō sit super eos ligatura vehemēs: et vt pꝛhibeak infirm⁹ a deambulatione. xl. diebus. et isti si conank ambulare aū non sanank ꝯm cōplemētū et dissoluitur in eis mēbrū et corrūpik curatio. ¶ Qđ si separat os tali ex saltu: nā illud accidit multoties: aut accidat huic mēbro aṗa calidū: opȝ tunc vt ꝑparek hoc membrū cū resupinatione infirmi super faciem suā et extensiōe membri ⁊ eq̄tiōe ei⁹: et cū embrocis q̄ sedāt aṗata calida: ⁊ administratiōe ligamētorū fortiū: ⁊ vt q̄escat infirm⁹ ⁊ nō moueak dōec rectificetur mēbrū integre. Et ligatura q̄dē talis opȝ vt sit ad digitos et dimittatur tal⁹ apertus.

¶ De dislocatione ossis pedis. Cap. 31.

EIus regimen est pꝛimuȝ regimini dislocatōis ossis calcanei et fortasse sufficit vt eq̄s ita vt calces cū pede tuo sup ipȝ pāno existēte iter ea donec eq̄tur: deiñ emplastra ⁊ strige ꝯm modum quem scis.

¶ Tractatus secūdus de radicibus vniuersalib⁹ i fractura.

¶ De sermone vniuersali in fractura. Cap. 1.

FRactura est resolutio cōtinuitatis pꝛopꝛie ossibus. ¶ Et accidit quandoq̄ sparsa: ⁊ q̄nq̄ nō est sparsa ⁊ q̄nq̄ accidit eq̄lis: ⁊ q̄nq̄ accidit scissa: et equalis quandoq̄ accidit in latitudine: quandoq̄ accidit in longitudine: ⁊ cadēs in latitudine: et quādoq̄ accidit diuisa: et quandoq̄ accidit non diuisa: ⁊ cadens in longitudine est diuisio ⁊ alcasim que nō accidit separata. Et quidam nominauerunt species fracture nominibus suis dicentes fracturā magnā incedentem in latitudine et pꝛofunditate raphanaleȝ et hastalē et arūdinalē. Et dicētes incedentē in lōgitudine fracturaȝ linealē: et dicētes incedētem in latitudine cum lōgitudine lunalē et neruualem. ¶ Et illā que est paruarum partium vnū sauchiem ⁊ alierusiē cum alhuberiem. Et quando fractura cōpletur non est possibile vt remaneāt duo ossa ꝯm ꝙ necesse est iter ea de oppositione secunduȝ pꝛepositionem cōtinuitatis naturalis: imo separantur necessario ab oppōne: et similiter separatio faciēs accidere puncturam necessario in eo quod cōtinek de velaminib⁹ et carne quare accidit dolor sequēs ea: ⁊ quādo est equatio rotūda sine frustis ꝯuertitur mēbrum cū facilitate. Et vt decliet fractura ad exteriora ꝯm ꝙ dixit hypo. meli⁹ est quā vt declinet ad interiora q̄m illđ ꝙ occurrit ei đ neruis illic ē pl⁹ q̄re ledit. et q̄ñ cadit fractura apud iuncturam ⁊ restauratur remanet mot⁹ difficilꝫ ꝑp duritiē: et arasbadu ꝙ accidit i diget spatio dōec đclarek: ⁊ illđ q̄dē prauius accidit in iuncturis ossiū paruoꝝ. ¶ Et de illo iterū est vbi est iūctura i creatiōe stri

ctio: sicut est iunctura cauille. ¶ Et fractura prauioris icarnatiõis et vnitiõis ẽ illa q̃ est sm rotũditatẽ: deinde illa q̃ declinat: nõ em̃ adhereret nisi sup ip̃m ꝓlõget ligatura hñs fabricationẽ mirabilẽ tpe lõgissimo: et sumat ex cibis et medicinis: et ex eo qḋ mittit sanguinẽ ad illã ptem sz qḋ dicem⁹. ¶ Et deterior fractura ossiũ est ad iteriora nõ ad exteriora sz q̄ dr. ¶ Et qḋ dr de icisiõe medulle et iterficit: est intentio cui nõ ẽ vtilitas: medulla ei hz lenitatẽ viscositatẽ et n̄ icidit et qñq3 accidũt cũ fractura accidentia sicut vulnera et flux⁹ sanguis et apa et attritio ei⁹ qḋ circũdat eã ex carne q̃ si nõ pparet cũ ꝓhibitiõe putrefactiõis: aut scalpellet accidit ex eo corrosio ¶ Et loc⁹ q̃dẽ fracture magnoꝝ scitur per dolorem et per casum. Fracture vo pueroꝝ paruoꝝ appent p dolorẽ et apa: nã i ip̃is accidũt plra indicia restauratiõis et qñ ista ossa redeũt ad sit⁹ suos posẽ est in infantibus et qui sũt eis pximi vt restaurẽt vill⁹ virtutis prime i eis. ¶ In etate vo adolescẽtie et q̃ est post ip̃am nõ restauratur: imo currit sup eã icarnatio ex materia cartilaginosa ꝯiũgẽs inter duo ossa de gñe ei⁹ qḋ facit currere erari⁹ de duob⁹ plũbis super ꝯtinuationẽ eris et alioꝝ et ossa magis inobediẽtia ad restaurationẽ faciẽdã ẽ adiutoriũ deide brachiũ. ¶ Ampli⁹ furcula qñ frãgitur ad iteriora praua fit ei⁹ cura. et fractura fedior i duob⁹ focilib⁹ est fractura focilis iferioris eoꝝ sicut dictũ est in dislocatione. Res aũt coxe et cruris est facilior qm̃ restauratio nõ ꝓhibet ea a dilatatione.

¶ Et mẽbra quidẽ diuersificant in spatio restaurationis: verbi gratia. qm̃ nasus restauratur sm q̄ dr in. x. et costa in. xx. et vlna in eo qḋ approximat a. xxx. vsq3 ad. xl. et coxa in. l. et fortasse extẽdit lõge donec restauratur coxa vsq3 ad mẽses tres aut quatuor et qḋ est supra hoc. ¶ Et vt decliet membrũ infirmatione restaurationis ad vẽtrẽ eius meli⁹ est q̃3 vt declinet ad dorsum ip̃ius: qm̃ fit declinatio ei⁹ in latere vrine. ¶ Et cause propter quas non restaurantur os sunt multitudo ebriocationis aque et multitudo solutionis ligamẽtorum et ligatiõis eorum: aut festinatio in motu: aut paucitas sanguinis absolute: aut paucitas sanguis viscosi in corpore: et propter illud minoratur restauratio fracture colericorum: et conualescentium. ¶ Et de illis q̃ significãt restaurationẽ est appitio sanguinis q̃ videtur quasi ipse sit superfluitas quã expellit natura ex multitudine sua cũ studio ad fracturã.

¶ De radicibus restaurationis ligature. Cap. 2.

Restauratio basis ẽ extensio mẽbri cũ q̃titate q̃ oz. Nam additio in ea spasmat et lesionẽ facit: et ꝓueniũt ex ea febres et qñ q3 accidit ex ea mollificatio: et illud quidẽ in corporibus humidis est minoris nocumẽti ꝑpter obediẽtiã eoꝝ ad extẽsionẽ: et diminutio ei⁹ ꝓhibet bonitatẽ cõsolidatiõis et ordinis: et q̄ in dislocatione et fractura est quale. Qḋ ergo extẽditur sm modũ q̃ oportet est vt sit occupatio cũ ꝑparatione duorum ossium secũdum rectitudinem et positionem pulvillorum et ligamentorum secũ

dū ꝙ oportet: ⁊ cooperire ea a-
stellis ⁊ cooperire astellas liga
mētis: ⁊ oportet vt quiescat mē
brum quantū est possibile nisi
quandoqꝫ secundum quantita
tem quam tolerat cum non fue
rit nocumentum ⁊ apostema vt
non moriatur natura membri.
¶ Et oportet vt caueatur dolo
ratio vehemēs apud extēsionē
⁊ stricturā in fractura ⁊ disloca
tione sil'r: ⁊ sil'r illō qđ accidit ex
strictura vehemēti ⁊ tardatiōe
solutiōis: qm̄ illō pducit ad hec
vt moriat̄ illō mēbrū ⁊ putrefiat:
⁊ sit necessariū abscindere ip̄z.
¶ Et itērio i pⁱo restaurationis
est vt eueniat alrosboth i eis q̄
nō sunt ossa capitis: nam sup ea
nō orit̄ alrosboth. q̄re opꝫ vt
pparet̄ ita vt nō eueniat siccū ne
qꝫ paucū ⁊ iterꝝ grossū plurimū
ptrāsiens mēsurā. ¶ Et de sicco
est ꝙ magnitudo eiꝰ diuersifica
tur s'm mēbrū ⁊ quātitatē fra-
cture in magnitudine sua: aut
multitudine ipsiꝰ aut i ꝯtrarijs
ambarū. ¶ Et tu quidē scies in
diminutionē qđ opꝫ fieri in illo
q̄si apud rememoratiōe ꝫ cibo ꝝ
⁊ apđ rememoratiōnē fracture.
¶ Et oꝫ vt cū accidit alrosboth
vt prohibeat̄ a motibꝰ cōprimē
tibus et coitu et ira ⁊ iracūdia
qm̄ adurūt sanguinē ⁊ fugit lo
cū calidū ⁊ sāguis q̄rit frigidū
⁊ adiuuat̄ cū emplastris fortibꝰ
stipticis in quibꝰ est caliditas q̄
dā ⁊ glutinatio: ⁊ ponāt̄ in eis
q̄ sunt sicut nux cupressi ⁊ draga
gātū ⁊ medicīe q̄ sūt ad ruptu-
rā. ¶ Et qn̄ accidit fracture vt n̄
restauret̄ restauratione de qua
curet̄: tūc fiat in ea quiddā simi
le fricationi in vlceribꝰ que nō
sanant̄: ⁊ est vt fricet̄ vtriusqꝫ ma

nibꝰ donec auferat̄ viscositas
villis debilis q̄ est quasi ipsa nō
sit aliq̄d: quare accidit vt eleuet̄
in locum ⁊ impellatur ad ipsuꝫ
sanguis bonꝰ nouus ⁊ coaguletur
sup ip̄z rosboth forte. ¶ Et mul
toties q̄dē egrediūt̄: et alterat̄
calor ossis: res silēs corticibꝰ et
squāmis ꝓpter fricationē: ⁊ sup
hmōi non ponant̄ astelle: imo si
fuerit necessariū sufficiat ligatu
ra bona. Et qn̄ aggregātur fra
ctura et vulnera tūc nō est possi
bile vt differat̄ restauratio vsqꝫ
quo sanentur vulnera: os em̄ in
durat̄ ⁊ nō recipit restauratio-
nē nisi cū prauitate ⁊ extēsiōe ve
hemēti et dispōnibus maximis
¶ Et cum hoc qn̄ accidunt cum
vulnere dolores et apostemata
in quibꝰ est timor tunc vt torq̄a
tur mēbrū meliꝰ est q̄ꝫ vt accidat
timor magnus: quare opꝫ vt in
hmōi fractura perueniat̄ ad vl
timū in re restaurationis. ¶ Et
qn̄ est cum fractura attritio est
cum illo timor in corrosiōe mē-
bri: q̄re opꝫ vt scalpelletur locꝰ
ad hoc vt egrediat̄ sāguis: qm̄
i ip̄o est timor: ⁊ ē vt moriat̄ mē
brum: et si fluat sāguis tūc opꝫ
vt retineatur. ¶ Et multoties
quidem fit necessariū propter ti
morē apostematis et nocumētū
vulneris vt facias aliō q̄ꝫ sit ne-
cessarium de curatione membri
quare flobothomas ⁊ soluis vē
trē ⁊ subtilias cibū. ¶ Et qn̄qꝫ
accidit ex strictura pruritus: et
ē necessariū vt soluat̄: aut ēbro-
cet̄ mēbrū cū aq̄ calida dōec re
soluāt hūiditates mordicatiue
¶ Et hypo. q̄dēꝫ p̄cipit̄ eiꝰ q̄re
staurat̄ vt fugat aliq̄đ ellebōro
i illa hora: ⁊ fuit eiꝰ itētio vt tra
hāt̄ materie ad iteriora. ⁊ Gal.

prohibet hoc imo precipit vt bibat agaricũ. ¶Qđ si fuerit necessariũ: tũc deť aliqd de sirupo acetoso in quo sit virt⁹ acuta: et đr qđ illud fuit in tpe hypoc. et superfluitas q̄ est iter duo tēpora est mirabilis. ¶Et cũ volueris facere restaurationē deinde dolet et inq̄etat: tũc recti⁹ est vt dimittas illud: et extrahe illud ꝙ redire fecisti: fortasse em̄ remouebis per illud infirmũ a doloribus. ¶In fractura aũt i lõgitudine sufficit vt mēbrũ adhereat cum strictura vehemēti et vehemētiore ꝙ̄ in aliis in cui⁹ cõpressione vltimatio fiat ad iteriora. ¶In fractura aũt que est i osse opꝫ vt duo ossa stent ꝫm rectitudinem in fine qui possibilis est obseruãdo illđ ex parte sit⁹ partium sanarũ: ꝛ ꝯsidera an sit oppositio ossis hui⁹ ad suum compar ossis alteri⁹: deide restaura ꝛ obserua: nam inter illud sunt res de illis sicut frusta ꝛ additiones: et đ illis sũt vacuitates: verum frusta: qm̄ nõ decēter componunť soluũt inter os ꝛ iter restaurationē: ꝛ qñ frangiť iterũ ꝛ remanēt inter duas scissuras ossis: nõ ꝑmittũt vt adhereat vna eaꝝ alteri et separanť: quare fit vlcus in quo semꝑ aggregať virus: quare accidit ide ꝙ ipsum met putrefit et putrefit mēbrũ. ¶Ampli⁹ vnitio nõ fit fortis. fortis em̄ non fit nisi qñ decēter cõtinuanť frusta et additiões i oppositione sua que ei oppontť est ergo necessaria extensio postꝙ̄ fuerit verificata oppositio inter duo ossa et iter additiões ꝛ meatus qui deglutiũt eas ꝛ verificata fuerit restauratio. ¶Cũ ergo extēderis et opposueris rectũ ē cum inuenis oppositionē verificatã vt mollifices extēsionē paulatim: et obserues oppositionez vt declinet cũ attractiõe: et obserues cũ manu tua dispositiõez eius ꝙ decēter cõponiť ꝛ si inueneris eminētiã aut aliud rectifica illud cũ manu: deinde necessariũ est ligamētũ cõseruãs mēbrum ꝫm q̄etē suã nõ durũ: qm̄ dolere facit: valde neqꝫ lene qm̄ dimittit ꝯseruationē: et đ reb⁹ q̄ earũ est media est melior: et opꝫ vt sit ligamentũ positũ ad illud ad ꝙ est iclinatio vehemētius. ¶Et si fractura est cõplera tunc opꝫ vt equeť eq̄tiõe stringēte eã ex omni parte. Qđ si fractura fuerit in parte pluso portebit vt sit strictura illic plus et si cũ fractura fuerit aliqđ ex frustis ꝛ ossib⁹ paruis tũc si fuerit ledēs dolorē facies tũc valde ad illud cũ rectificatione. Qđ si non fuerit ledēs tunc non cures de eo neqꝫ apponas manũ. ¶Qđ si verbi gratia audita fuerit ei⁹ crepitatio tũc sperať qđ currit super eam rosboth. Cuꝫ ergo secur⁹ fuerit de illo: tunc non opꝫ vt tardeť res ei⁹. ¶Et qñ accidit ex frustis disruptio carnis non est tũc rectũ occupari in dilatatiõe disruptionis operatione stolidorũ: sꝫ est necesse vt extēdãtur duo ossa ad duo latera ꝫm vltimũ finē rectitudinis ne sit tortuositas in eis quoniã in tortuositate tunc est corruptio ossis. Cum ergo extēderis ipsuꝫ tũc redi ad frustũ et reduc ipm̄ et strige illđ: si aũt nõ redit: tũc nõ dilates disruptionē imo ꝑsens sis vt videas mēsurã q̄ idiges: ꝛ ꝑfora i ea ꝫ q̄ntitatē q̄ ingrediaťin eã frustũ: ꝛ ꝑpone suꝑ ipm̄ frustũ cutis lenis super

q̄d possit esse foramē spissuꝫ ⁊ pe
netret frustū in ip̄m ⁊ p̄reme sup
cutē ⁊ manū cōpressione grauā-
te eas ambas ⁊ p̄cedet os in fo
ramine p̄cessione ad radicē suā
deinde serra cū serra opatiōis ⁊
est serra minuta subtilis acuta si
cut serra facientiū pectines. Et
fortasse pforat̄ radix cui⁹ pfora
tio est necessaria cū tripano fa-
ciēdo foramina ꝯtinua accipien
do locū cui⁹ querit̄ fractura: ⁊ il
lud nō est auferēs timorē vbi est
post os corp⁹ nobile: lꝫ fortasse
sit salui⁹ q̄ instrumēta mouētia
motu suo aut sua collectiōe aut
incisione sua. ¶ Et q̄n̄q̧ igeniat̄
vt ponat̄ tripanū sup latitudinē
substātie non p̄mittēte ꝫ tripanū
penetrare nisi s̄m quātitatē ad
iuuantē: quare est minoris nocu
menti q̄ instrumēta mouētia: et
p̄pter hoc oportet vt sint apud
restauratores ipsorū tripanorū
species plures preparate. Et for
tasse nō apparet frustū sꝫ est ne-
cessariū ad int⁹ illud q̄d exiccat
⁊ retinet ipsum deide fieri illud
q̄ oportet. ¶ Q̄d si fuerit frustū
aut pecia ossium separatū pun-
gens locū ⁊ dolorē faciens: tunc
necesse est scindere ⁊ vti regimi
ne ad extrahendū illud q̄d egre
ditur. et multoties opꝫ serrare
illud. ¶ Et q̄n fuerit illud q̄ fra
ctū est ⁊ cōminutū mignū: ⁊ fue-
rit eius ꝯfractio ⁊ ꝯminutio plu
rima tūc necesse erit vt extraha-
tur totū. Si aūt fractura nō fue
rit cum cōminutiōe ⁊ fuerit dis-
locatio eius scissura capiēs locū
plurimū: tūc incide infirmiore ꝫ
locū ⁊ dimitte reliquū q̄m nō est
nocumētū i eo: imo nocumētū i
abscindēdo totū est magnum.

De admōitiōe r̄staurator̄ꝫ. C. 3.

Necesse est vt restaurator ꝯsi
deret inclinationē ossis: et
q̄m ipse inuenit apd̄ partē ad q̄
inclinat̄ gibbositatē ⁊ apud par
tem ad quā inclinat̄ cōcauitatē
et plurimū quidē itelligit illud
cum tactu. ¶ Et illud iterū quo
niam dolor fit vehemēs in parte
ad quā est iclinatio. ¶ Et crepa
tio iteꝝ significat illud ⁊ sup il-
lud fabricet rem suā. ¶ Et est ne
cessariū restauratori vt extēdat
manū suā sup locū fracture i dis
positiōe itineris ei⁹ ad supiora
⁊ inferiora cū facilitate ⁊ subti-
litate donec sividerit separatio
nem aut eminētiā aut frustū co
gnoscat ipsum vt non liget vice
altera nisi s̄ꝫ q̄ opꝫ: q̄m accidet
ꝯfusio aut dolor. ¶ Et nō opꝫ vt
cōfidas in equatiōe sensata per
manū ante cōplemētū sanitatis
nam multoties occultat apa cō
tusionē ⁊ torsionē: cū ergo restau
rator p̄uenit ad fracturā ⁊ inue-
nit illud si nō exq̄site operat̄ in
eo deturpat̄ mēbrū: ⁊ si exquisite
operat̄ p̄ducit ad spasmū ⁊ febrē
paruā: ergo meli⁹ est vt dimit-
tat illud ⁊ nō tāgat ip̄m. ¶ Cuꝫ
ergo incipit p̄uenire ad restau-
rationē partis ossiū ⁊ non pene
trat opꝫ vt nō vim faciat: ⁊ faciat
ipsam ingredi cū difficultate s̄ꝫ
oēm dispōnē: q̄m ingredit̄ super
infirmū q̄d est mai⁹ q̄ remanet
os nō equatū. ¶ Et si dolet redi
tio ⁊ rectificatio valde ⁊ est pos-
sibile medico vt reducat illd̄ ad
dispositionē fracture: tūc est d̄ li
tie infirmo ⁊ ꝯcupiscētia magna
¶ Et opꝫ vt restaurator festinet
ad restaurādū illud q̄d fractū ē
et restauret i die suo: q̄m quāto
pl⁹ elōgat̄ tāto est ei⁹ itroit⁹ dif
ficilior: ⁊ nocumēta in ipso sunt

plurima ⁊ ꝓprie in ossib⁹ q̄ circũdant lacerti ⁊ nerui plures sicut in coxa: et opꝫ vt adiuuet ad festinationē restaurationis cuꝫ causis in ꝯrio causarũ opposita rum p̄dictarũ: ⁊ prima est ꝯglutinatio sanguinis viscosi.

De p̄paratiõe restaurãdi. C. 4.

Oportet vt omni mẽbro qꝫ tu restauras sit p̄paratio ꝯueniẽs ꝓhibẽs dolorẽ: ⁊ melior preparatio cũ hoc est illa q̄ est ei p naturã: vbi grã. vt sit i manu ad furculã: ⁊ sit in pede ad illud qꝫ impellit obseruãdo ꝯsuetudinẽ in hoc: ⁊ sicut mẽbrũ qđ opꝫ suspẽdi opꝫ vt suspẽdat̃ ſm eq̃litatem. siľr mẽbrũ cui⁹ dispositio significat ne suspẽdat̃: oꝫ vt sit ei⁹ accubitatio et ipsi⁹ loc⁹ sup reꝫ planã: vt nõ suspẽdat̃ pars ei⁹ ⁊ restringat̃ pars ei⁹. ¶ Et suspensio q̃dẽ est mala omni restaurato sicut impulsio ad supiora est illi ꝯueniẽs dum ꝓhibens non ꝓhibet. ¶ Et cũ p̄paratio mẽbri fit ita vt sit alteri⁹ q̄ꝫ opꝫ aut magis infirmũ: inclinat mẽbrũ: ⁊ cõtorq̄t ip̄m ſm inclinationẽ suspẽsionis ⁊ preparationis.

¶ De qualitate ligamẽtorum ⁊ astellarum. Ca. 5.

Oportet vt sint pãni ligamẽtoꝝ mũdi: nã sordid⁹ est durus ⁊ facit dolorẽ: ⁊ sit subtilis vt penetret res si linit̃ sup ip̄m ⁊ sit leuis vt nõ grauet sup mẽbrum īfirmũ. ¶ Et opꝫ vt ligamẽta capiãt đ loco sano aliq̄d cui sit q̄ntitas. illud eñ est magis tenẽs restauratos q̄ꝫ vt separet: ⁊ magis sit firmũ q̄ꝫ uis sit necessariũ vt nõ sit sup̄fluitas in illo: q̃m facit vt mẽbrũ habeat meat⁹ strictos nõ suscipiẽtes nutrimentũ. ¶ Et iteꝝ illud qđ admonuim⁹ de strictura est magis exprimẽs humiditatẽ effusam ad mẽbruꝫ infirmũ ad illud qđ est longinqui⁹ eo expellẽdo: ⁊ magis ꝓhibẽs illud qꝫ attrahit ad ipꝫ: ⁊ ligamẽtũ latũ ad illud est meli⁹ q̃ñ magis facit adherer̃ ⁊ plus dilatãs: verũ ſm qꝫ possibile est in omni mẽbro: nã illud qꝫ possibile est ex hoc in pectore nõ est sicut illud qꝫ possibile est in manu: et qꝫ non est ex mẽbris latũ: nam illud qđ nõ est possibile in eo: imo q̃ñ lata est vitta non fit bona ei⁹ ordinatio sup mẽbrũ simile illi: imo fit feda: quaꝓpter opꝫ vt sit ꝯtent⁹ de hmõi illa cuius amplitudo est triũ digitoꝝ vsq̄ ad q̄tuor: ⁊ illa sunt sicut focile ⁊ furcula: ⁊ sicut illis siľia nã nõ est in eis possibile illud: imo si nõ ligant̃ cũ subtili nõ est possibile: in fercula eñ nõ ꝯuenit lata. ¶ Et in hmõi quidẽ est necessariũ multiplicare inuolutiões vt stent loco dilatationis: ⁊ vitta qua inuoluit̃ sufficit vt sit latitudo eius triũ digitoꝝ aut q̄tuor et lõgitudo ipsius triũ cubitoꝝ. ¶ Et puluilloruꝫ fortitudo q̃q̄ fit vehemẽs in adiutorio ligamẽtorũ ad faciẽdũ adherẽtiã. Ueꝝ puluilloꝝ sunt due species. vna eaꝝ est in qua est itẽtio equare ꝯcauitatẽ mẽbri ⁊ adhibeat̃ studiũ vt nõ cadat iter ea ãbo foramen: ⁊ vt nõ supponant̃ suppositiõe diuersa ⁊ vt bucellent̃ cum eis vlcera. ¶ Et altera est in qua est intẽtio vt cooperiat̃ cũ ea ligamẽtũ ⁊ equet equatiõe scđa vt resoluat̃ ligamẽtũ: ⁊ adhereat ſꝫ eq̃litatẽ: quare nõ erit loc⁹ strictior loco: ⁊ mollior loco: q̄re faciũt ea adherere astelle adherẽtia bõa: primi ergo eoꝝ sũt liga

mēta: ꝛ vitte: ꝛ ſm ſunt aſtelle: et ligamētū inferius ꝓhibet materias: ꝛ ſm torſionē. ¶ Et opꝫ vt ſint margines puluilloꝝ vbi poſſibile eſt: ꝛ illa quātitas exigit vt ſit numerꝰ puluillorū. ¶ Et fortaſſe eſt neceſſariū adminiſtrare puluillos paruos ꝗ̃s coopit puluillꝰ vnꝰ equās ſup eos in lōgitudine ligamēti cadētis ſup locum ꝛ ligamētū qđ noiaꝛ habēs duas facies vel facies hois ꝛ habēs duo capita: eſt illud ꝙ adminiſtraꝛ ita vt ponaꝛ mediū pāni cum qua ꝯſeruaꝛ equatio loci infirmi ſup locū ſuum ꝛ ſit illud in medio alhadacati: deinde accipiat cū vnaq̄ꝫ duaꝝ medietatū ad partē diuerſā: ꝛ ſiēt in inuolutione earū cū vtriſqꝫ manibus ſimul ſm qđ eſt famoſū: qđ nō eſt nobis neceſſariū exponere.

¶ De equatione ligamēti cum expoſitione ꝛ diſtinctiōe. Ca. 6.

Oportet vt incipiaꝛ cuꝫ ligamento a loco fracto ꝛ ab eo vbi declinat ad os ꝛ illic ſit vehemētius ſtrictū: ꝛ vbi fractura eſt vehemētior opꝫ vt ſit ligamētū fortiꝰ: ꝛ ad vltimū locꝰ fracture eſt locꝰ a quo ē neceſſariū expellere materias: ꝛ eſt vt ſeruet ſup eā ſitꝰ: ꝛ illđ q̇dē ſecurat ab apātione: imo fortaſſe reſoluit apātionē ꝛ eſt cū ſecuratiōe ab apātiōe ꝛ putrefactiōe oſſis. ¶ Iteꝝ illud q̇dē nō ꝯfert ad virꝰ ſi generaꝛ in ipſo oſſe ꝑueniēs ad medullā ꝛ corrūpēs medullā ꝛ os: ꝛ eſt neceſſariū vt frāganꝛ ꝛ ab eo diſcooperiaꝛ ꝛ vt ſiāt vie ad pus ꝛ ad egrediēdū. et eſt melior locoꝝ cū defenſiōe eiꝰ qđ venit de eiꝰ genere q̇ ſit licet mēbꝝ iferiꝰ qñqꝫ expellat ad ſuperiꝰ ſupfluitatē ſuā qñ ſupiꝰ eſt debile. Et ñ opꝫ vt fiat vltimatio in ſtrictura ligamētoꝝ ꝛ aſtellarū tāta q̄ ꝓhibeat aduētū nutrimēti ꝛ ſanguinis: illud nāqꝫ eſt ex illisque ꝓhibēt reſtaurationē. ¶ Et hypocra. quidē adiuuat ligamēta in eo ꝙ conaꝛ de expulſiōe apātis cū ceratis repcuſſiuis cū oleo omphancino ꝛ cera: ꝛ fortaſſe eſt neceſſariū ſedare apa cū eisque ſunt ſicut oleū camomillinū ꝛ ſicut cum vino ſtiptico: nā ipm reſoluit apa ꝛ ꝯfortat mēbrū. ¶ Et vbi fuerit vlcus nō appropinq̄tceratū: ꝛ fortaſſe eſt neceſſariū illud in quo eſt fortitudo ꝛ reſolutio: ſicut oleū ꝛ maſtix ꝛ ammoniacū. ¶ Et ad vltimū ū cū ligamētū adminiſtraꝛ et fractura ē recēs ſiue nōdū apatur: tūc oportet vt ſit ex lino: ꝛ infrigidatiuū repcuſſiuū: et fortaſſe ſufficit vt liniaꝛ cuꝫ aqua ꝛ aceto. ꝛ fortaſſe adminiſtraꝛ cū cerato et ſimilibus de illis que narrauimus. ¶ Et ſi admiſtraꝛ poſt apa tunc meliꝰ eſt vt ſit ligamētū ex lana que ſit infuſa in oleo reſoluente apa et liniēte ipſuꝫ: et ſm omnē diſpoſitionē in ligamēto ſuper ꝙ poniꝛ ceratū deſubtꝰ eſt ſecuratio a cōmotione doloris: et ꝓpter qñ medicꝰ nō eſt ꝑſens. Cuꝫ ergo accidit dolor ſuccurriꝛ cuꝫ ſolutione et ligatione. ¶ Et nō opꝫ vt adminiſtreꝛ ceratū: et ꝓpter qñ eſt illic vlcus: fortaſſe enī attrahet ad mēbrū putredinē: ꝛ ponaꝛ loco eius vinū nigruꝫ: et plurimū quidē fracture aſſociaꝛ vlcꝰ: ꝗ̃ ꝓpter opꝫ vt elōgeꝛ ceratū et ſit ſufficiētia ī vīo ſtiptico in q̄ infuſꝰ ſit puluillꝰ lōgꝰ: ꝛ nos q̇dē ponemꝰ đ epithimatibꝰ fracture capꝛm ſingulare. ¶ Et cū inceperis cū ligamēto a loco exi

gēte tūc inuolue ip̄m inuolutiōi-bus q̄s addes s̄z additionē magnitudinis fracture ꝛ piē eaꝝ s̄z diminutionē ei⁹: ꝛ s̄m q̄ꝫ si fuerit apparens: deiñ reduc ipsum ad illū locū: deiñ vadat vsq̧ ad locū sanū hoc est ergo ligamētū p̄mū. ¶ Deiñ fac p̄ns ligamētuꝫ s̄m ꝛ inuolue ip̄ꝫ sup fracturā bis aut ter deiñ fac ip̄ꝫ descēdere ad inferiora mollificādo paulatim postea fac esse p̄ns ligamentum tertiū: ꝛ fac similiter ad superiora ꝛ tūc facies ligamēta eē paria ad expellēdū superfluitates a mēbro ꝛ ad rectificādū ip̄m sup itētionē i p̄paratiōe hui⁹ ligamēti. ¶ Et nō sis superflu⁹ iteꝝ i elōgando stricturā i vtrisq̧ laterib⁹ q̄m fit mēbrū odpillataꝝ venaꝝ nō suscipiēs nutrimētū: ꝛ fortasse cōtrahit̄: ꝛ q̄nq̧ nō fit ita: imo incipit̄ cū ligamēto ascēdēdo deiñ seq̄t̄ cū ligamēto descēdēdo deiñ cū ligamēto incipiēte ab iferiori parte ligamenti inferioris ad superiorem: partem ligamenti ascēdētis: q̄si ip̄ꝫ sit ꝯseruās duo ligamēta ꝛ ponat̄ vehementior strictura eius apud fracturā: ꝛ i tētio q̄dē i vno duoꝝ ligamētoꝝ est ꝯ̄tra itētiōi i ligamēto q̄ q̄rit̄ attractio materiei ad mēbrū q̄re stringit sub mēbro cū lōgitudie ab eo ꝛ nō cessat mollificari inuolutio ꝛ ē ligamētū diuersificās. ista ḡ sūt ligamēta q̄ s̄t sub astellis: ꝛ hec sūt ligamēta que sunt supra astellas. ¶ Ligamentū s̄o supi⁹ oꝫ vt sit ita vt ponat mēbrū sicut frustū vnum cui nō sit mot⁹ ꝛ prohibeat torsionem. ¶ Et cum fractura est in latitudine complete fit necessariū vt ligamentum sit equalis ꝯmixtionis ꝛ stricture ꝛ si fuerit plurimū fracture ad partē vnam ꝛ est ex fractura oportet sit solicitudo vehementior super latus in quo est fractura pl⁹ ꝛ nō opꝫ vt diuersifices sup eā figuras ligamenti faciendo figuram post figuram quoniam illud corrumpit illud q̄d cōfortauit restauratio. ¶ Et dolorem quidem facit incurrere ꝯtorsio que fortasse accidit i ore ꝛ strictura ligamenti spasmans nā si ꝯstringit̄ facit dolorē: ꝛ cuꝫ mollificat̄ torquet̄. ¶ Et hypo. quidem facit esse rectū vt soluat̄ ligamentū vna die ꝛ vna die nō: illō ei est meli⁹ vt nō irascat̄ isfirmus ꝛ nō approximet ei cū palpatiōe ei⁹ ꝛ ipi⁹ fricatiōe pp illō q̄d necessariū ē vt ꝑueniat ad mēbrū de hūiditate subtili ipediēte q̄ fortasse ꝯuertit̄ in vir⁹. ¶ Et magis ꝯueniens horarū ꝯsuetudinis bonitatis ligamēti ꝛ ꝯseruatiōis ei⁹ s̄m ꝯdōnes p̄dictas est post fracturā per dies viginti: nā illud est hora inceptionis alrosboth rubei. deinde q̄ñ adheret os ꝛ nō stringat̄ valde et respiret loc⁹ strict⁹ ei⁹ vt nō coartetur ꝛ prohibeatur alrosboth: aut ꝓhibeatur eius generatio cum q̄ꝫtitate sufficiēte quare nō accidet nisi subtile: debile nisi q̄ñ accidit iā alrosboth ꝛ icipit adherere magnitudini q̄ nō indiget ꝛ tēdit in superfluitatem. Nam vna de conuenientūs ei⁹ est strictura vehemēs ꝛ iteꝝ administratio stipticorum ꝓhibentium: ip̄a enim ꝓhibent nutrimētum et stringunt alrosboth: ergo non penetrat in ipsum nutrimentū iterū. Et nō oportet iterū: vt licentia detur et permittatur vt fiat ligatura in nō sua hora.

¶ De qualitate astellarū. Ca. 7.

Oportet vt sit substātia de q̄ fiūt astelle aggregās ad duritiē suā tenacitatē ⁊ lenitatē sicut alcone ⁊ lignum oleādri ⁊ lignū granati ⁊ ei⁹ silia: ⁊ opȝ vt sit grossi⁹ qđ est ī ea locus q̄ obuiet fracture duob⁹ laterib⁹: nā opȝ vt sit grossi⁹ astellaꝝ principiū eaꝝ qđ seq̄tur latus fracture aut vehemētiorē p̄tē fracture sint latera eaꝝ subtiliora vt sint plenaꝝ extremitatū ne opponatur in eis glutinatio: imo planū ligamenti: ⁊ si ponantur astelle a laterib⁹ q̄tuor tunc est magis descendens: ⁊ non est malū si est ei superfluitas lōgitudinis: qm̄ non est nocumentuȝ in illo neq; detrimentuȝ in hoc scȝ si capiūt ꝓpe iūcturā p̄ter qđ tegat iūcturā ip̄am ⁊ lōgius lateꝝ ei⁹ sit ad lat⁹ ad qđ est mot⁹ īcliatiōis mēbri cū hoc. s. vt n̄ sit ita ꝙ grauet neq; p̄mat vehementer neq; coarctet ⁊ vt n̄ minuanť ab eo ligamēta diminutiōe pluria: qm̄ fiūt astelle ꝯprimentes. ¶ Et cū videris aliq̄d de hoc oppone cū diminutiōe dōec inuenias eq̄litatē: ⁊ non opȝ vt astelle obuiēt loco denudato super quē nō est caro: imo est neruosus ossuos⁹.

¶ De qualitate administrationis astellarum cū distinctione ⁊ expositione. Ca. 8.

Hora q̄ exigit vt ponāť astelle ē post q̄nq; dies et supra vsq; quo fiat securitas a nocumētis: ⁊ quāto plus magnificať timor tāto magis opȝ vt tardeť positio astellarū: ⁊ m̄ltoties attrahit festinatio in hoc nocumēta ex apātibus et pruritu ⁊ vesicis: verum cum tardanť astelle tūc oportet vt sit illic qđ stet: loco earum bonitate ligature cū vitta et de bonitate preparationis. Quod si illud nō fuerit tūc necessarie sunt astelle etiā in p̄ncipio rei. ¶ Oportet ergo vt annectātur astellis ligamēta ⁊ pulnilli annexiōe descēdēte equāte cooperiēte decēter ꝯponēte quorū grossi⁹ sit apud fracturā ⁊ nō fortiter stringat: imo addatur ī strictura paulatiȝ cū experiētia infirmi ⁊ cū dispōne ipsius. Et si fuerint ligamēta ⁊ puluilli grauātes eā: tūc nō fiat eorū multiplicatio et de nocumētis eorum qn̄ descendūt est ligamentū molle. ¶ Et opȝ vt nō ligenť ligamēta superiora sup astellas ligatura dissoluente eas ⁊ remouente ipsas a decente ꝯpōne situs eaꝝ. ¶ Et opȝ vt soluantur ligamenta electionis in oībus duobus diebus in principio rei: et ꝓpter qn̄ accidit prurit⁹: et tūc q̄dē oȝ vt fiat illđ quod p̄cipimus. Cuȝ ergo ptrāsit septim⁹ a strictura saluať in spatio tardiore ⁊ in oībus q̄tuor: ⁊ q̄nq;: in hac eñ hora fit securitas a pruritu ⁊ apāte. ¶ Et illic iteꝝ fiat mollificatio ligamentoꝝ paulati vt nō ꝓhibeat penetrationē nutrimēti. ¶ Et si fuerit tibi possibile vt retineas astellas ⁊ nō soluas eas ēt vsq; ad vigiti nō erit nocibile deinde solue eas. Attn̄ q̄nq; soluūtur in q̄busdā horis nō ꝓpter cāȝ apparentē: sȝ ꝑ defensioneȝ ⁊ ad vidēdū illđ qđ accidit: ⁊ cōsiderare ad illđ qđ discoopertū est de carne si fuerit an corrupt⁹ sit color ei⁹ ⁊ eius dispō. ¶ Et iā sciuisti ꝙ opȝ vt non fiat vltimatio cū strictura vltimatiōe ꝓhibente aduentū nutrimēti ad fracturā ipsa eñ nō restaurať nisi cū sanguine ⁊ nutrimēto forti

quod venit ad eā.¶Et nō sit fe
stinatio in auferendo astellas ꝛ
ꝓijciendo eas q̄uis credatur eē
coherētia: quoniam fortasse ac
cidit inde:vt sit alrosboth nō cō
firmatum adhuc:quare contor=
quetur mēbrū : et vt remaneant
astelle super membrū : cum non
sunt necessarie est meli⁹ q̄ vt de
ponant ab eo an̄ cū sunt necessa
rie non ergo festines:sed tarda

¶De fractura cū vulnere. Ca.9

ET qn̄ aggregātur fractura
et vulnus tunc restaurator
vehemēter alleuiet restauratio
nē:et faciat penetrare astellas a
loco vulneris: et ponat sup vul=
nus quod oportet vt emplr̄s ꝛ p
prie piceis.¶Et q̄daȝ precipiūt
vt incipiatur cū strictura a duo
bus super laterib⁹ vulneris ꝛ di
mittatur vulnus discooptuȝ.Et
hoc quidē est meli⁹ si vulnus nō
fuerit sup fracturā ip̄ȝ: deide oȝ
vt sit sup ip̄m velamen ita vt te=
gat ip̄m ab aere. ¶Qd̄ si fuerit
sup fracturā tūc opȝ vt ingeniet
in figuratiōe stricture cū igenio
ita vt mūdificetur ex omni late
re:et separet parūper a vulnere
ip̄o cū p̄paratiōe ꝯueniēte ad il
lud et infundantur puluilli i vi
no nigro stiptico.¶Et hoc ige=
nium est vt ponat extremitas li
gamēti sup labiū vulneris:dein
de torq̄at retro ꝛ firmet cū liga=
mēto alio et pōat sup labiū aliō
inferi⁹:dein̄ ordiet reliquū liga
mētū sc̄ȝ q̄ opȝ: deide torq̄at ita
vt remaneat vuln⁹ ip̄ȝ aptuȝ: et
qd̄ est p̄ter ip̄ȝ sit firmū ex eo ita
q̄ iā ascēdit ligamētū ꝛ descēdit
ligamētū et cadat sup fracturā
strictura vehemēs et remaneat
vuln⁹ aptū vt discoopiat ip̄ȝ pp
illō.¶Et opȝ vt ponat sup astel
las foramen ecōtrario illius vt
perueniat superfluitas medicie
vulneris ad illud. Si posuerit
sup astellas foramen oppositū
illi vt pueniat bonitas medici=
ne ad vulnus.Et sit possibilis e=
gressio vir⁹ ab eo:ꝛ sit ita possit
tegere super ea vtraq̄ simul:q̄=
uis dimittere vuln⁹ discooper=
tuȝ sit malum ꝛ ꝓprie i frigore:
imo oportet vt non sit coartatū
tm̄:ꝛ vt custodiat i nocte. ¶Qd̄
si vulnus sanat administrentur
astelle si iā est cōglutinatū: ꝛ fir
ma astellaȝ illi loco si ille locus
fuerit declinat⁹ ab eo. ¶Et cuȝ
volūtas fuerit soluere illud qd̄
tegit vulnus ꝛ mane ꝛ vespere
est magis possibile ꝓpter cura=
tionē ei⁹ ꝓpriā ꝛ nō fit ex eo ꝯtrie
tas i ligamēto restauratōis fra
cture oīno.¶Inquit hypo.Opȝ
vt liget vuln⁹ ex medio ligamē
ti si fuerit recēs ꝛ si ē ātiquū ꝛ fe
cit pus post maturitatē tūc lige
tur ex inferiori ei⁹ vsq̄ quo ꝯseq̄t
mediū ei⁹. ꝛ de illo qd̄ ē bonū ē
vt ponat illd̄ qd̄ sequit vuln⁹ ex
ligamētis ꝛ ꝓpe supi⁹ strict⁹ vt
sit possibilitas currēdi : veꝝ ei⁹
strictura sit sc̄m tolerātiā:ꝛ q̄to
magis elōgat a vulnere ponat
leui⁹ ꝛ qn̄ est vulneri ꝓfunditas
vehemēs strigat sup locū ꝓfun=
ditatꝫ ligatura ligamēti:ꝛ si cō
uenit strictura ligamēti loco re
stauratiōis:tūc iā puenit itētio
ꝛ si nō:incipe velare vuln⁹ cū eo
qd̄ diximꝰ:ꝛ cū puenit ad fractu
rā iteꝝ ponat ligamētū stricti⁹:
ꝛ opȝ vt ponat p̄patio mēbri ita
vt facilis fiat curs⁹ pus si aggre
get in vulnere.ꝛ opȝ i estate vt i
fridētur ligamēta cōtinētia vul
nus ē vt sit adiutoriū ad ꝓhibē
dū apā. ¶Et nō oȝ vt appropin

quet loco ceratū et ꝓpe i estate qm̄ fortasse putrefiet mēbrū imo si necessaria ē repcussio tūc fiat cū vino stiptico sm̄ qđ p̄terijt a nobis ei⁹ declaratio. ⁊ cū fractu re est attritio ⁊ timet mors mē bri tūc scalpellet. ¶ Et scias oīno ꝙ qn̄ vuln⁹ ligat s ꝫ ꝙ ꝯuenit expellit ligamētū descēsiōis: ⁊ si errat i ligamēto aꝑat ⁊ ꝓprie qn̄ mollificat sup locū vulnerꝭ ⁊ stri git sup illđ qđ ē p⁹ ipꝫ. Et si non fuerit ei detectio non curret ab eo virus neqꝫ pueniet ad ipꝫ me dicamē: ⁊ si dimittit discooptuꝫ putrefit et infridatur et accidit mors mēbri ⁊ pducit ad dolores ⁊ febres quare necessariū est me dico vt faciat aliq̄d int h̄ ⁊ hoc: ⁊ cōsideret illud qđ accidit: ⁊ suc currat ei anteqꝫ confirmetur.

¶ De fractura male restaurata. Cap. 10.

Quandoqꝫ fractura ē restaurata n̄ s ꝫ qđ oꝫ ⁊ ē necessariū vt iteret ei⁹ fractura: q̄re oꝫ vt restaurator sciat dispōnē alrosboth q̄ restaurauit os. Qđ si fuerit magn⁹ fortꝭ nō vadat ad frāgēdū ipm̄ scđo. fortasse eīm nō erit poẗe vt frangāt ex hoc loco fracture p̄me pp fortitudinē alrosboth: q̄re frāget i alia pte loci. Qđ si nō inuenit excusatio tūc oꝫ vt p̄cedat ⁊ leniat dōec mollificet alrosboth. ⁊ mollificantia ipꝫ st medicie p̄dcēi ca. duritieꝝ illic: sicut cutis allebati ⁊ dactili ⁊ sicut spēs fecū oleoꝝ alleile et medulle ossiū ⁊ medulle granorū cotri ⁊ eis silia: deīn frāgat: ⁊ oꝫ vt assiduet cū hoc ēbrocatio cū aq̄ calīa ⁊ itroit⁹ tine i die multoties. Qđ si nō p̄cesserit illud ⁊ expimētū ⁊ motio signauerit firmitudinē vehemētē: tūc oporte bit vt secetur caro: ita vt sit poẗe fricare alrosboth ex latere ⁊ destruere cū ea: deinde frāgat ⁊ restauret ⁊ curet vuln⁹ curōne sua. ⁊ mlťoties q̄dē est poẗe vt curet fractura male restaurata absqꝫ fractura scđa leniēdo alrosboth cū eo qđ scis: deide equet. ¶ Et qn̄ suat sup ipam eq̄t sr ipaꝫ alrosboth iteꝝ ⁊ excusat fracturā proprie in corporibus lenibus.

¶ De epithimatibus fracture ⁊ que currunt cursu eorum. Ca. 11.

Epithimatū alia sunt q̄ ꝓhibēt aꝑa ⁊ rectificāt pruritū ⁊ alia sunt ad indurandū alrosboth ⁊ glutinationē faciendā in ipo. ⁊ alia sunt ad equandū alrosboth magnū: ⁊ alia sūt ad remouendā duritiē iūcturaꝝ q̄ accidit post restaurationē: ⁊ alia sunt ad auferendā mollificationem si ceciderit in iuncturis.

¶ De epithimatibus conferentibus ⁊ q̄ currūt cursu eoꝝ et rectificantibus pruritum. Ca. 12.

Iam diximꝰ i ca. ligamētivitas ad illđ qđ opꝫ sciri in h̄ caplō: ⁊ diximꝰ cerata ⁊ ēbrocas cū vino stiptico ⁊ illis silia. ¶ Et reiteramꝰ nūc: ⁊ dicimꝰ: nō oꝫ vt sit illđ qđ administratur đ cerato aut alijs ita vt asperitas sit i eo aliq̄ mō imo sit leuiꝰ q̄to plꝰ eē p̄t ⁊ molliꝰ. ⁊ nō opꝫ vt administrent cerata vbi timet putrefactio: neqꝫ vbi multiplicant ptes fracture: hmōi eīm p̄paratū ē ad suscipiendā putrefactionem qm̄ plm̄ est rū vlceribꝰ. ¶ Sup aq̄s aūt calis ⁊ eaꝝ effusione iā locuti fuimꝰ: ⁊ fecimꝰ scire ꝙ vtilitas i eis ē resolutio māeꝝ q̄ icurrere faciūt pruritū ⁊ attractio materiei nutritiue: ⁊ sūt iteꝝ necessarie qn̄qꝫ: qꝛ mēbrū iā debilita

nit stricturā ⁊ exiccauit ipm: ⁊ illud qđ vltime ↄsequit̃ est scituz.

¶ De epithimatibus ad indurandum alrosboth. Cap.13.

Res ↄferētes i hoc sūt embroce stiptice subtiles ⁊ empl'a q̃ similāt̃ eis sūt decoctio myrti ⁊ ei⁹ ol'm si necessariū ē ol'z: ⁊ ol'z alcāne ⁊ epithima cū aq̃ folioꝝ myrti ⁊ granoꝝ ei⁹ ⁊ đcoctio arboris alcoci ⁊ đcoctio radicis aldirdar: ⁊ đcoctio folioꝝ ei⁹ est incarnatiua iduratiua: ⁊ ēpl'z fctm̄ ex mes ꝓpe qñ ponūt̃ cū eo croc⁹ ⁊ myrrha: ⁊ ↄficit̃ cū vino odorifero ē bonū valde ⁊ distillatio spatulaꝝ palme ē bōa iteꝝ. De regine eq̃tiōis alrosboth. C.14.

IN pncipio q̃ dē ⁊ dū ꝑmanet recēs stiptica p̄dicta qm̄ ipa aggregāt ipm ⁊ stringūt ipm et minorāt q̄ntitatē ei⁹: post illud ꝟo qñ supfluit ⁊ ꝓpue ꝓpe iuncturā est necessariū secare ab eo ⁊ fricare donec equetur. Et oīa ista cum eo qđ dictum est in eo.

¶ De medicinis leniētibus duritiem iuncture. Ca.15.

OPortet vt embroces ⁊ incipias cū aq̃ cal'a. deiñ administres desup empl'a ⁊ inūctiōes que fricādo fiūt leniētes fctā ex mucillaginib⁹ gūmis ⁊ adipib⁹ ⁊ oleis: ⁊ si ponat̃ i eis acetū forte erit magis ꝓfūdatiua. Et de illis q̄ꝝ administratio ꝓpinq̄t: ē dactili ⁊ alleliati ⁊ oleū sisaminū: qñ est empl'm leue. ¶ Et iteꝝ mollitiuū de kerua ꝑmisceatur cū tāto butyro q̄ntū est ipsius medietas ⁊ mellis q̄ntū est ipsi⁹ q̄rta: ⁊ fortasse sufficit ceratū đ ol'o lilij solū: ⁊ qñq; adiuuat̃ cū oīb⁹ lenificātib⁹ p̄dictis in ca. sephiros. ¶ Et cum sentis alterationē cōplexionis ad frigus: tunc adde in eis ex castoreo ⁊ serapino ⁊ oppoponaco. ¶ Medicamē bonū. ℞. fecē olei de lino ⁊ fecem olei sisamini ⁊ fenugrecū coctū i lacte ⁊ keil ad ipm ⁊ administretur. Et iterū radices altee: et radices cucumeris asinini ⁊ bdelliū ⁊ āmoniacū ⁊ oppoponacuz dissoluant̃ cū aceto forti ⁊ liniātur: ⁊ vnguentū eburneū est bonum. ¶ Medicamen bonum. ℞. mucillaginem fenugreci ⁊ seminis lini ⁊ mucillaginē cucumeꝝ asinini ⁊ ammoniacū ⁊ laudanū ⁊ ysopū humidā ⁊ oleū de lilio et adipem anatis ⁊ bdelliū lene ⁊ purū ⁊ medullā vituli resoluātur in oleo et fiat vnguentum. ¶ Aliud forte. ℞. olei veteris li. ij. olei de lilio lib. 5. storacis liq̄de lib. quatuor cere citrine li. 5. glutinis alboti. ℥. ij. euforbij. ℥. ij. medulle ossiū cerui. ℥. iiij. fiat vnguētū. ¶ Unguentū bonū ad duritiē iuncturaꝝ quā acq̄siuit restauratio: ammoniaci partez vnā bdelij iudaici partē vnam laudani partē mediā olei de alcanna adipis anatis amborū. añ. partis quartā solue gūmas et aggrega oīa. ¶ Unguentum bonū ammoniaci. ℥. vj. ⁊ cere citrine tātūdem gummi alboti in bdelij ⁊ galbani oim. añ. ℥. viij. olei de alcāna. ℥. iiij. terant̃ gūme ↄtrite in aceto deide aggregētur in mortario inuncto cuz oleo de lilio. ¶ Et sil'r ad spasmum eaꝝ ⁊ nodationē que accidit sicut glādula vbi est. Et iaz diximus eā in ca. suo: ⁊ administrent̃ vnguēta q̄ dixim⁹ nunc. ¶ Et admistratio castorei ⁊ costi ⁊ fimi colūbi: ⁊ sinapis ēplastrādo ē vltia. ¶ Linitiuū bonū ℞. fecis olei de lilio. ℥. j. ⁊ fecis

olei seminis lini. ℥. j. ⁊ storacis
liq̃de⁊ galbani ⁊ serapini ⁊ op
poponaci oim an̄. ℥. ß. bdelij le
nis. ℥. j. adipis vrsi aut galline
aut porci apd̾ illũ q̃ diligit illd̾
ex sapientibꝰ diuitũ fiat ex eis
vnguentum.

¶ De facientibus fortitudinem mollificationis. Cap. 16.

SUstẽtatio i curatiõe eiꝰ ẽ
sup stiptica subtilia sicᵗ sa
uina ⁊ dactili imaturi ⁊ his si=
milia aut sup stiptica spissa. Et
qñq3 miscent̄ cũ his sicᵗ crocꝰ et
cynamomũ ⁊ myrrha. ⁊ enula
est bõa valde ⁊ ꝓ̇pe qñ coquit̄
cũ ea acorꝰ et cinis vitis cum
adipe antiq̃ ⁊ cortices spatula
rũ palme: et omnia que dicta
sunt i indurando alrosboth.

¶ De admĩstratiõe aque cali=de et olei. Cap. 17.

SCias ꝙ aq̃ cal̾a ⁊ oleũ nõ
ꝯueniũt apd̾ restauratõe3
qm̃ ꝓhibẽt restauratõe3: s3 ꝯue
niũt an̄ ip̃a3: qm̃ ãbo p̃parant
restauratione: ⁊ ꝯueniunt post
ip̃am: qm̃ ip̃a abstergũt qd̾ re=
manet ex ap̃ate ⁊ duritie ⁊ al=
rosboth: ⁊ pustulas q̃s euenire
fecer̄t ligamẽta i neruis: q̃re fit
motꝰ cũ eis nõ facilis. Cũ g̃ ad
mistrant̄ aq̃ cal̾a ⁊ oleũ ⁊ adi=
pes ⁊ medulle succurrunt illis
nocumẽtꝭ. Inter illd̾ ṽo aq̃ et
oleũ sunt valde ꝓhibentia ab
icarnatõe: ⁊ fortasse admistrãt̄
i ifãtibꝰ: ⁊ q̃ sũt eis ꝓximi nõ i
aliĳs cũ ẽplastra exiccata sũt su
per eos: ⁊ faciũt eis dolorẽ: q̃re
idigẽt tũc vt oleo inũgat̄ locꝰ
qui dolet: deiñ sustentet̄ et re=
stauret̄: apud q̃etẽ ṽo non dat̄
licẽtia i hoc. ⁊ medici qñq3 vtũ
tur embroca ex aq̃ calida cum
ipsi soluũt ligamẽtũ primũ q̃rẽ
tes ex eo iuuamẽtũ: et ẽ vt at=
trahãt ad ip̃3 materiã. Et op3
vt sit illa aq̃ talis vt cu3 cadit
apd̾ ifirmũ sit tꝑata: cal̾a ei for
tasse resoluit ex corpore mũdo
supra illd̾ qd̾ attrahit: ⁊ ꝓprie
qñ ꝓlõgat̄ tp̃s effusiõis eiꝰ ⁊ at
trahit ex corpore r̄pleto supra
illd̾ qd̾ op3 ⁊ ꝓ̇pe si abbreuiet̄
tp̃s eius: imo op3 vt sit aq̃ cum
cal̾itate ad eq̃litatẽ tẽdẽs: ⁊ sit
tp̃s effusiõis eiꝰ s3 quãtitatẽ q̃
vr̄ ex augmẽto mẽbri et eiꝰ in=
flatione ⁊ nõ effundant̄ cũ inci
pit detumescere. et nos q̃dẽ iã
diximꝰ de iudiciĳs ẽbroce i ca.
dislocatiõis illd̾ qd̾ op3 attẽde
re etiã hic. Et magis dilectum
mihi qñ nõ ẽ istic dolor ẽ vt nõ
appropinq̃t membro oleũ: neq3
aq̃ cal̾a oino nisi illd̾ qd̾ añce=
dit ip̃m in principio rei ad de=
fensionẽ. Et de illis que ponũt̄
super iũcturas que indurãtur
post restaurationẽ sup torsio=
nẽ et attritionẽ sunt dactili et
alleliati emplastrãdo.

¶ De cibatiõe restaurati ⁊ potione eius. Cap. 18.

OP3 vt sit cibꝰ eiꝰ ex eis q̃
generãt sanguinẽ spissu3 ⁊
nõ spissum siccũ: imo spissũ vi=
scosum vt generet alrosbot te=
nacẽ fortẽ nõ siccũ debilẽ lenẽ: ⁊
illa sunt sicut pedes et frumẽ=
tũ coctũ cũ multa aq̃ quousq3
sit sicut puls ⁊ vẽtres et capita
et cutis hedi ⁊ arietꝭ d̾cocta et
sil̾ia eis: et vinũ stipticũ. ¶ Et
ex illis que dantur in secunda
mẽsa sunt castanee et grana in
quibus non est acuitas. et alie
net omnia que subtiliant san=
guinem et calefaciũt ip̃m ⁊ elõ
gãt ipsum a coagulatiõe sicut
vinum subtile et res confortan
tes valde.

tes valde. Et ad summũ regim̃ ei⁹ sit igrossatio nisi sit illic ꝓhibẽs ex vulnere reqrẽte subtiliationẽ cibi ſm illō qđ ẽ super ipm̃ de magnitudine eius aut ipsi⁹ paruitate ⁊ apud timorez dolores: q̃ ꝓo securus ẽ ab illo dilatetur in cibo et potu. Et q̃ amat defensionẽ icipiat cũ regimine subtiliãte: vt securet̃ amalitia aꝑatis. et illud est sicut si oportеat iteruz vt flobotomet̃ ⁊ soluat̃ venter. deiñ post dies paucos administret illō q̃tuis sit qñqȝ necessariũ itez vt dimittat hoc regimẽ qñ supfluit ros both in magnitudie: ⁊ est necesse ꝓhibere ipz. Mod⁹ cibariũ cõuenietis ei qđ admistrat̃ hora coagulatiõis: sumat̃ panis de sila ⁊ faria rizi ⁊ sepũ vacce piguis ⁊ lac: ⁊ fiat ex eis cibariũ sile frumẽto, cocto vt puls cũ bonitate sue ꝯsuetudis medicia ãt ei⁹ quã sumit ad restaurationẽ mummia est q̃ est mirabilis.

¶ De rebus q̃ ꝯsequunt̃ fracturam ⁊ restaurationem ⁊ necesse est succurere eis. Ca. 19.

Quãdoqȝ accidit ex fractura disruptio carnis q̃ non cõglutinat̃: q̃ si nõ incidat̃ putrefit: ⁊ putrefacit illud q̃ seqt̃ eã ex osse: q̃re est necessariũ vt icidat̃ ⁊ coquat̃: ⁊ qñqȝ accidit fluxus sanguis ⁊ ẽ necesse vt ꝓhibeat̃: ⁊ qñqȝ accidũt cõcussio et attritio fortis carni q̃ si nõ curet̃ cũ scalpellatione aut cuz medicinis ꝓhibẽtibus putrefactionẽ ꝑuenit ad estiomenũ: q̃re opz vt obseruet̃ illud. Et qñqȝ accidit apostema calidũ in q̃ est timor: q̃re opz vt regat̃ regimine suo: ⁊ qñqȝ accidũt vulnera q̃ nõ egent vt curentur cum eo cui⁹ preterĳt narratio. ⁊ qñqȝ accidit alrosbot supfluus in fractura cuius q̃titas nõ ẽ necessaria: quare oz vt minoretur nutrimẽtũ et ꝓhibeat̃ eius generatio cũ prohibitiõe cibi et strictura desup ⁊ reliquis que sunt dicta. Et qñqȝ accidit mollificatio iuncturaꝝ in extensione. ⁊ qñqȝ accidit vt currat vir⁹ ad medullã q̃ generat̃ in osse: q̃re necesse ẽ vt extrahat̃ os ⁊ discooperiat̃ via vir⁹ ad intus.

¶ Tractatus tertius.

¶ De fractura cranei. Ca. j.

Maltoties accidit vt findatur craneũ ⁊ nõ findatur cutis: imo aꝑetur. Cuz ergo occupatio sit in⁹ curatiõe apostematis ⁊ non peruenitur ad plagam: fortasse accidit vt putrefiat os de subtus: et accidunt ante sanitatem aut post ipsam egritudines male ex febribus et tremore ⁊ destructione rõnis ⁊ aliĳs: quare necessarium est vt findatur. Et multoties quidẽ significat locũ infirmus ipse ⁊ quod tangit ipsum omni hora ⁊ hoc proprie: ⁊ tũc quidez est necessariũ vt redeat vulnus ad dispositionez suã: et vt curet̃ fractura oportebit, vt findat̃ a cute cũ quãtitate qua nõ retineat̃ in ea vir⁹ in hoc neqȝ aliud: opz eñi vt nõ retineat̃ virus nisi fueris securus de additione apostematis: ⁊ inueneris apostema ruptũ et appeat fractura vna. Quãdoqȝ eñi accidit inde error magn⁹: putat̃ ei q̃ nõ sit fractura nisi illa: et ꝓpter hoc opz vt cõsideretur dispositio fracture cõsideratione

bona. Illud ꝟo in quo; declinat
cū existimatiōe ad rectificatio
nē est vt cōsideretur causa fra=
cture ⁊ vltiatio ꝟtutis rei frā=
gētis i grauitate sua aut i sua
magnitudine: aut i sua fortitu=
dine: vt p illud sciat vltimatio
quā oportet eē ex fractura: ⁊ si
militer accidētia quandoqꝫ si=
gnificant illud sicut apoplexia
⁊ schotomia ⁊ destructio vocis
⁊ que sunt eis similia.
¶ Et qñqꝫ significat fissura cutꝫ
in multitudine sua ⁊ sine diuer
sitate; in suo casu sup rectitudi
nē vnā dispositionē fracture ite
rū lꝫ ñ sit hec significatio signi
ficās omnē partē. Fortasse ei ē
fractura iterior plurima ⁊ ma=
gna: ⁊ nō est sup fissura aut est
fissura parua: qre opꝫ tūc neces
sario vt cognoscatur dispositio
cū significatiōib⁹ in qbus que=
rit de fractura: ⁊ firmet mēbrū
si est possibile: ⁊ in hmōi dispo
sitiōibus est necessariū incide=
re cutē dure: ⁊ discooprire dōec
appareat os dubitatū totū. ⁊ si
accidat flux⁹ sanguis ipleat il=
lud; qd discoopertū ē pānis sic=
cis: deinde sustēta cū puluillo i
fuso in vino ⁊ dimitte ipm vsqꝫ
mane. Uulnerū aūt; capitꝫ vsqꝫ
ad terminū almochati cura est
illa q̄ iā dicta in capitulo vlcerꝝ
⁊ aħ ipsum: findētia vero os et
educētia os ⁊ silīa illis d illis q̄
dicūt hic: et miores dispositio=
nes fracture ossiū i capite si ac=
cidit in eis scissura parua ñ pe
netrās vsqꝫ ad lat⁹ aliud: imo
succedit apd q̄dā experimēta: ⁊
silīs isti. Magis rectū ē iterꝝ vt
frices illd vsquequo non rema
neat d scissura aliq̄d: ⁊ si amas
vt festies cū effusiōe hūiditatꝫ
nigre donec vehemēs fiat appa
ritio scissure p eā fac: ⁊ frica do
nec ñ r̄maneat vestigiū. Et sint
apd te fricatoria diuersarꝫ qñti=
tatū ⁊ admistra i pmis lata eo
rū: deiñ q̄ sequunt illa: cūqꝫ fri=
caueris admistra medicinā ca
pitalē ⁊ sufficit tibi. Et medicīe
q̄dē capitales sūt sic̄ ireos ⁊ fa
ria horobi ⁊ minutū olibani: ⁊
aristo. ⁊ cortices radicis oppo
ponaci ⁊ myrrha ⁊ sarcocolla ⁊
sā. dra. ⁊ oē exiccatiuū sine mor
dicatiōe: ⁊ curent curatiōe vlce
rū. Si āt existimaueris ꝙ fissu=
ra sit; penetrās vsqꝫ ad lat⁹ alid
tūc fricatio nō sinit eam vsqꝫ ad
elōgationē: ⁊ caue ne multū p=
cedas in fricatiōe: imo vbi iam
secur⁹ fueris ⁊ cognoueris di=
spositionē vkaminis an sit huās
sitū suū ex osse: tūc nocumētū ē
min⁹: ⁊ res magis apparēs: ⁊ ē
euētus apatꝫ minor ⁊ saluior ⁊
prauior ⁊ apparitio purꝫ matu
ri velocior ⁊ magis ꝯpleta: aut
tā sepauit ipꝫ pcussio ab osse: et
illd ē ab eo i q̄ ē tior pl⁹ ⁊ dolo=
res ⁊ febres ⁊ q̄ sequūt ea pl⁹: ⁊
susceptio ab osse alteratiōis co
loris velocior: ⁊ curs⁹ purꝫ viru
lēti subtil in eo pl⁹: ⁊ ꝙ accit ex
dolorib⁹ ⁊ febrib⁹ et tetano et
sincopi ⁊ destructiōe rōnis pp
dimissionē curatiōis in eo plus
⁊ i hmōi q̄dē dispōne: imo in oī
dispositiōe opꝫ vt vehementer
caueat frig⁹ ēt in estate: qm̄ in
eo est timor magn⁹. In fissuris
ꝟo in q̄b⁹ nō est nisi fissura: sꝫ ē
plīma ⁊ apparet cū ea illd inter
qd ⁊ os nō est nisi cortex: multo
ties sufficiūt strictura ⁊ ligamē
tum ⁊ emplm et infrigidantia:
Uerū illd qd est rectius est vt in
cipiatur et fundatur super sciſ=

suram oleū ro. tepiduz: deinde aggregent̄ due extremitates vl̄neris: ⁊ sufficiat si necessariū est illud: et pulverizetur desup puluis capitalis ⁊ ponant̄ sup eas puluilli ibibiti vino stiptico ꝯcusso cū oleo: deīde reliq̄ ligamēta: ⁊ quiescat īfirm⁹ ⁊ fiat delitiosus: ⁊ fiat vt dormiat et flobothomet̄ si idiget. Et ħ q̄rit̄ in oī scissura ⁊ fractura vt accipiat os totū: qm̄ hoc nō est possibile in omni osse: veꝝ recordare eius qđ p̄cipimus in capitulo vniuersali đ fractura ⁊ r̄stauratiōe. Ueruntamē multi homines acceperūt os ex capitibus eoꝝ icidēdo ⁊ ſm modū creuerūt caro ⁊ cutꝫ sup vuln⁹ ⁊ euaserūt. In frangētibus ꝓo os ⁊ q̄ sunt postea scias ꝙ ossa capitꝫ diuersificant̄ ab ossib⁹ aliīs cuz frangunt̄: qm̄ cum ipsa frāguntur non restaurat natura super ea alrosboth fortē sic̄ attrahit ipsum ⁊ nasci facit sup reliqua ossa: imo rem debilem. Quapropter vt nō effundat̄ pus ad iteriora opꝫ vt extrahat̄ si fuerit plaga capitis ꝯpleta: aut icidatur si nō fuerit ꝯpleta: ⁊ nō fiat occupatio in restauratiōe ei⁹. Et oꝫ vt nō tardet̄ illđ in estate vltra septēdies ī hyeme vltra. x. dies ⁊ quāto fuerit veloci⁹ erit meli⁹ ⁊ lōginqui⁹ ab ħ vt accidāt nocumēta magna. Et đ illꝫ q̄ nocēt ad illđ ⁊ faciūt eē necessariū ē ꝙ ab ossibus aliīs p̄ter ossa capitꝫ ꝯuertit ligamētū reditionē: ⁊ ħ ligamētū nō ē possibile super caput: ꝓpter illud ergo necesse est accipere os ⁊ fracturā cui ē q̄ntitas donec egrediat̄ vir⁹ sic̄ ē necessariū. Et iterū si acciderit virus iter os restauratū ligatū ligamēto opprimēte expellēte materiā cum iaz esset gn̄atū illud virus ex ip̄o loco: ⁊ penetraret ad medullā eēt nobis necessariū vt discooperirem⁹: et mūdificarem⁹: ergo q̄liter in hmōi mēbro: nō est igit̄ excusatio de hac collectione ⁊ incisione ⁊ detectione loci ⁊ ꝓhibitione incarnatiōis ei⁹ vsquequo secur⁹ sis. et nō est timor cursus virus vsq3 ad interiora ossis qđ incidim⁹. et opꝫ vt sit incisio ex loco ꝯueniētiore: ⁊ cōueniētior q̄dem est aggregās ad oppositionē quā existimas ꝙ vir⁹ currat ex eo meli⁹ ⁊ ad facilitatē icisionis et paucitatē necessitatis ad hoc vt moueat̄ ⁊ extēdatur scđo ⁊ ē cū hoc lōginquior loc⁹ a neruis: sicut sinciput. Nā mediū ei⁹ nō obuiat origini neruoꝝ. et stude ne frig⁹ adueniat velamini: qm̄ ē mala ⁊ timorosū: ⁊ subtilia regimē ⁊ assidua effusionē olī tepidi. Et si apparet sup velamen nigredo et ē fortasse in eo ꝙ apparet đ ip̄o: ⁊ nō ē nocēs ⁊ fortasse cā ei⁹ sunt medicine: tūc cura ipsam cū melle ꝯcusso cū triplo sui olī ro. dōec remoueat̄ nigredo: ⁊ pulverisa desup medicinā capitalē: ⁊ si nigredo fuerit ꝯfirmata tūc fuge. Cū ħ verificat̄ necessitas extēdēdi aliq̄d ⁊ icidēdi illđ āt extrahēdi ip̄ꝫ tūc festinet̄ ⁊ nō expectet̄ ꝯplementū gn̄ationis puris ī loco. Et hoc q̄dē non tolerat̄ nisi vbi nō ē panniculus noiatus mī̄ coartat⁹ aut pūctus qm̄ pūctura facit ī dispositione ep̄a ⁊ spasmū: et fortasse ꝑducit ad apoplexiā: quare oꝫ vt extrahatur illđ os statiꝫ ⁊ redibit sensus si fuerit apoplexia stati. Si aūt fuerit foramē tūc res erit ve

hemētioris festinationis. Et qñ frāgitur craneū ⁊ infrigidatur velamē ⁊ apostemat: nomiatur illud futratē: ⁊ tūc tibi inest in eo quod diximꝰ: cū hmōi festiatiōe: aut si fuerit necessaria expectatio tunc sit vsqȝ ad duos dies aut tres. ¶ In plurio rei opȝ vt curet in scdo cū incisiōe. ¶ Et qñqȝ fit cū serra subtili pdcā: ⁊ qñqȝ fit ita vt fiāt foramina parua silia foraminibꝰ que fiūt ab acubus qbꝰ subsellia suunt vbi oȝ vt cadat ex eis licet i eis sit timor: qm̄ fortasse penetrāt subito vsqȝ ad pāniculum vbi igeniet cū istro qđ diximus qm̄ ē saluiꝰ. Qualiter vo fit curatio nos dicemꝰ in hoc illđ qđ dixerūt pmi. ¶ Inquiūt opȝ vt radat in pmis caput vulnerati ⁊ fiāt i eo due fissure se secātes orthogonalr: ⁊ secet vna eaꝝ alterā sȝ figurā crucis: ⁊ oportet vt sit vna duaꝝ sectionū secatio prima q̄ fuit ex pcussiōe: deinde oȝ vt excoriet sub āgulis q̄tuor vt discoopiat os totū cuiꝰ cōcauatio dȝ fieri. ¶ Qđ si accidat i de fluxꝰ sanguinis: tūc oportet vt ipleat pāno infuso i aqua et in aceto ⁊ si nō: imple ipm panno sicco: dide pōe sup eū puluillū ifusuȝ in vino ⁊ oleo: ⁊ administret ligamētū qđ cōuenit ad illđ ita vt cū fuerit mane si non acciderit aliquid ex accidētibꝰ malis: tūc oportebit vt icipias ꝯcauare os fractū: ⁊ illđ est qm̄ opȝ vt facias sedere ifirmū aut pcipias ei vt resupinet sȝ figurā q̄ ꝯuenit fracture: deide opila aures eiꝰ cū lana aut cotto vt nō ledat ex voce pcussionis: ⁊ solue ligamentuȝ vulneris et aufer pānū ex eo ⁊ absterge ipȝ: deide precipue duobꝰ ministris vt teneāt cū pānis subtilibꝰ quatuor āgulos cutisq̄ iā scissa fuit et extēdāt eā ad superiora. s. cutē q̄ est sup os fractū. ¶ Et si os fuerit debile ex natura sui aut ex fractura q̄ accidit ei tūc oportebit vt auferas ipm cum incisoriis ponēdo quedā ꝯtra alia: ⁊ icipiēdo ab eo q ex eis est latius fiat pmutatio ex eis ad icisoria subtilia: deide peruenias ad capillaria ⁊ administra facilitatē i pcussiōe pua ⁊ magna vt nō ledat caput ⁊ inqetet ipm. ¶ Et si caput fuerit forte tūc oportebit in pmis vt perforet cū tripanis que nominant nō pfundātia: et sūt pforatoria qbꝰ est eminētia pua interiꝰ ex locis acutis eoꝝ vt phibeat ea illa eminētia pfūdare ⁊ puenire de siphac donec ꝯcaueas cū eis os scissuȝ ⁊ eradices ipm ⁊ nō subito: imo paulatim. ¶ Et si fuerit nobis possibile vt eradicemꝰ ipm cuȝ digitis tūc illđ ē bonū: ⁊ si nō tūc cū tenaliis: aut cū forpicibꝰ: aut his similibꝰ. ¶ Et opȝ vt sit iter illud ex foraminibꝰ exitꝰ q̄titate stili ita vt fiāt pp̄e supficiē ossis interioris. et oȝ vt remaneat tactui foraminis aliqđ ex siphac ⁊ pp̄ter hoc opȝ vt sint perforatoria sm̄ mēsurā essentie ossis: ⁊ vt administrent in hoc pforatoria plurima. ¶ Cū ergo fractura nō ē nisi in loco originis ossis tm̄: tunc oȝ vt fiat pmutatio ad illas res tm̄ ita vt cuȝ cauaueris os tunc oportebit vt eques asperitatē ossis capitis que fit ex incisione ⁊ ꝯcauatiōe: aut cū nouacula: aut cū aliq̄ incisoriorū que silant actei ensis postq̄ posueris istrumētū quod cooperit siphac ⁊ ser

nat ipsum. ¶ Et si remãserit aliquid ex ossibus paruis: aut frustis: tũc oportebit vt accipiãtur cuȝ facilitate: deinde perueniat in curatione cum operatiõe aut vnguentis. Nam iste est facilior qui fit ex modis curatiõis ⁊ minoris nocumenti. ¶ Inquit. G. cum tu discooperueris partem ossis capitis: tũc pone sub eo incisoriũ in fine: cuius est ps q̃ assimilatur lenti eminẽs si est lenis ⁊ est acuitas in lõgitudine dõec fit latitudo lẽti sil'is sustẽtata sup siphac. ¶ Et opȝ vt pcutiat de sup cũ malleo paruo ⁊ icidat os capitis. ¶ Cũ ergo fecerim⁹ illð erit ex eo totum illud quo indigemus ⁊ illud est: qm̃ siphac nõ mouet tunc: neq; si medicãs eẽt dormiẽs qm̃ siphac opponit lateri lato instrumenti sil'is lenti. Et si peruenerit hoc instr̃m ad os capitis tũc ip̃m eradicat illð absq; lesione. Et illud iõ qm̃ postremũ figure similis lentis circũdãs hoc incisorium retro incidit os capitis: ⁊ non est possibile vt inueniatur species alia ad eradicãdũ hoc os facil'⁹ neq; velocioris operatiõis q̃ȝ hec spẽs. ¶ Curationẽ vero que fit cũ ferris ⁊ instr̃is que noiantur: moderni vituperauerũt ꝓpter molitiã eius. hic est ergo sermo noster in curatiõe ossis capitis cuȝ accidit ei scissura. ¶ Et conuenit hec eadem curatio in reliq̃s spẽbus fracture q̃ icidit os capitis quãuis nos nõ diximus nisi curationẽ fissure: ⁊ posuimus eam exemplũ aliis. ¶ Inquit hyp. et Gal. Iterum docuit nos quantitatẽ ossiũ q̃ oportet incidi ⁊ iste est sermo eius. ¶ Nõ oportet vt incidatur ex osse nisi illud qð ẽ infirmuȝ: nam illud qð ex eo est cõminutũ vehemẽter opȝ vt auferat totũ. ¶ In illo aũt ex quo extendũtur scissure extẽsiõe plurima: nam illð qñ accidit: nõ oȝ tunc vt cõsequaris fissuras vsq; ad finẽ eaꝝ: ⁊ vt scias q nõ accidit pp hãc cãm res nociua qñ ⁊ in reliq̃s operationibus que opȝ ip̃m facere est s̃m qð opȝ. ¶ Ampli⁹ opȝ post curationẽ cũ ferro vt accipias pãnũ lini extensum quãtitate ossis vulneris: ⁊ infunde ipsum in oleo ros. ⁊ cooperi cũ eo os vulneris: deinde accipe pãnũ duplicatũ aut triplicatuȝ ⁊ infunde ip̃m i vino ⁊ oleo ro. Et lini vulnus totũ oleo rosato: deinde pone sup ip̃m pannum q̃to leuius potes vt nõ grauet siphac: deinde administra desup ligamentũ latũ ⁊ non restringas ip̃m nisi cũ q̃titate q̃ teneat pãnos tm̃ deinde admistra regimen qð remoueat iñãmationẽ ⁊ destruat febrẽ ⁊ hũecta velamẽ desup cũ oľo ro. in oĩ hora ⁊ solue ip̃m in die tertio et absterge ip̃m. ⁊ cura ip̃m curõne q̃ creat carnẽ ⁊ sedat iñatiõnẽ ⁊ pulueriza sup siphac puluerẽ ex medicinis siccis q̃ noiant medicine capitis donec oriatur caro in quibusdã horis sup os si indiguerimus hoc cũ ossa sunt eminẽtia ⁊ vt noscat caro velociter: et cura ip̃m cuȝ reliquis medicinis q̃s diximus in curatione vulneruȝ. ¶ Et inq̃t Paul⁹. Multoties accidit in siphac capitis post curationẽ cũ ferro apa calidũ ita q superueniet spissitudini ossis capitis ⁊ spissitudini cutis iteꝝ: et ẽ cuȝ hoc grauitas et prohibitio motus ei⁹ naturalis. ¶ Et multoties accidunt istis extensio et

accidētia alia mala: ⁊ seq̄r has res mors. ¶ Et non accidit apa calidū siphac nisi aut ꝑpter os eminēs sub eo: aut ꝑpter grauitatē tētarū: aut ꝑpter frig⁹: aut multitudinē cibi āt multitudinē vini: āt ꝑpter cāȝ aliā occultā. qđ si apatis calidi cā est manifesta: tunc opȝ vt abscidas illā cāȝ velocit̄. Qđ si ē cā occulta tūc stude i separatiōe ei⁹ et administra flōmiā vene si nō fuerit ꝓhibēs ad hoc ⁊ meliorationē cibi ⁊ regimē qđ ꝯuenit apatib⁹ calidis sicut embrocatio cū oleoro. calido aut cū aq̄ i q̄ bullita sūt altea ⁊ fenugrecū ⁊ semē lini ⁊ camomilla ⁊ eis simil̄ia: ⁊ administra ēplastrū ex farina ordei factū cū aq̄ calida ⁊ oleo ⁊ semie lini ⁊ admistra adipē gallīne in lana ⁊ humecta cū ea caput ⁊ ceruicē ⁊ spōdiles ⁊ distilla i aures aliqđ ex oleis q̄ sedēt caliditates ⁊ fac sedere ifirmū i aq̄ calida i domo ⁊ iniūge ipȝ. ¶ Qđ si apa calidū ꝑseuerat ⁊ n̄ ē aliq̄d qꝫ ꝓhibeat sūere medicamen solutiuum soluens semel fiat illud. nā hypo. precipit illđ. ¶ Inq̄t paul⁹. Denigrat̄ siphac ⁊ nigredo ē i suꝑficie ei⁹: ⁊ illđ ē i medicamie iterū q̄ curat̄: nā medicamē nigrū fortasse facit illđ: tūc opȝ vt sūas ex melle ⁊ oleo ro. iiij. ꝑtes: ⁊ ꝑmisceas et linias cū eo pānū et pōas sup siphac qꝫ si accidit i siphac nigredo ex seipō et ꝑueīt vsq; ad oculū ꝓcipue cū signis alijs malis: tūc oꝫ vt despes de salute h⁹ ifirmi qm̄ ē significatio ꝯsūptiōis caliditat̄ inate et dēstructionis ei⁹. et ego iā vidi quēdā cui accidit fractura i capite suo ⁊ ꝯcanatū ē os capitis ei⁹ post ānū et sanat⁹ ē: et illđ iō qm̄ fractura fuit i sincipite: et fuit expcussiōe sagitte ⁊ erat ei curs⁹: et pp hoc n̄ aduēīt siphac aliq̄d imo saluatū ē a corruptiōe. ¶ Inq̄t Gal. accidit hoi vt frāgeret̄ sincipuτ ei⁹ et iterū os tēporis fractura extēsa et composita est fractura cū dispōne rex ossis sincipitis: ⁊ icidim⁹ ipȝ ad itentionem notā et sufficit illđ et sanat⁹ ē vir.

¶ De fractura mādibule. Ca. 2.

Inq̄t sapiēs cū icidit̄ ad iteriora nō frāgat̄: qꝫ si frāgat̄ mādibula dextra tūc itromitte indicem et mediuȝ manus sinistre in os infirmi: et si frāgitur mādibula sinistra tūc itromitte manus dextre et eleua cū eis marginē fracture exteri⁹ et iterius et oppositiōe eas ābas cū manu altera deforis. et eq̄ eā et cognosces equationē ei⁹ ex eq̄tione dētiū q̄ sunt ea. ¶ Si aūt frāgat̄ mādibula i duob⁹ locis tūc extēde eā i duo latera ꝺȝ oppositionē mistro extēdēte eā et mistro retinēte ipaȝ: deīde veīat medic⁹ ad equādū ipaȝ ꝺm qđ diximᵘ: et liga dētes q̄ torti sūt et sepati sūt adinuicē. ¶ Si aūt accidat cū fractura vuln⁹ aut frustū tūc admistra ꝯsuturā et puluillos et mediclas icarnatiuas post reditionē et eq̄tionē. inq̄t ligamētū ei⁹ sit ꝺȝ hūc moduȝ: pōe mediū vitte sup nuchā colli et vadāt due extrēitates a duobus laterib⁹ sup duas aures vsq; ad extremitatē mādibule dei devadāt cū eis iterū ad nucā: dī devsq; ad locū sub mādibula: sup duas maxillas vsq; ad sinciput vadēs ex eo iterū vsq; ad locū q̄ ē sub nucha: et pōat̄ ligamētū aliđ s̄r frōtē ꝛ i posteriorib⁹ ⁊ capit̄

strigat tota inolutio q̄ inoluta ē ⁊ ponatur desup pānus lenis. ¶Et si separent ambe mandibule simul ex extremitatib⁹ earū tūc incipiat cū vtrisq̄ manibus paulatī: dein opponāt ⁊ cōiūgātur ⁊ cōsiderēt cōpositionē dētiū ⁊ liga duales cū filo auri vt nō separet rectificatio: ⁊ ponat mediū ligamēti super collū et vadat caput ei⁹ ad extremitatē mādibule: ⁊ pcipiat infirmo vt quiescat ⁊ sit trāquill⁹ ⁊ dimittat locutionē: ⁊ pōat cib⁹ ei⁹ sorbitiōes. ⁊ si alterat aliq̄d ex figura tūc soluat ligamētū nisi accidat apā calidū. qđ si accidat tūc nō negligas vti ēplastris ⁊ embrocis q̄ cōueniūt ad illđ ex illis q̄ sedāt ⁊ resoluūt cū eq̄litate. ⁊ os q̄dē mādibule strīgitā tres hebdomadas: qm̄ est lene et est ī eo medulla pluria replēs ip̄z.

¶De fractura nasi. Ca.3.

Nasi supior pars ē os ⁊ inferior est carthilago: et illi quidē carthilagini nō accidit fractura: imo attritio ⁊ ꝙ cōprimēdo dilatat tota: ⁊ qđ dilatat īferior ps ei⁹ supiore remanēte vt est ⁊ sepatio ad vnum latus. Superiori vo pti ossis accidit qn̄q̄ fractura: ⁊ qn̄ frāgit nas⁹ ⁊ nō curat pducit ad casuz. ¶Et iterū qn̄q̄ induratur et remanet f̄m tortuositatē suā: q̄re nō recipit equationē: oz ergo vt festinet in die pmo ⁊ nō ptrāseat decimū. ¶Et scias ꝙ qn̄ fractura nasi cōseq̄tur loca supiora ei⁹ magis cōueniēs ē: ⁊ recti⁹ regimē in ea est: vt sumat stil⁹ decēter fact⁹ lenis ⁊ intromittat cū facilitate in nasuz vsq̄ ad finē alchaiasiz ⁊ tēat ip̄az cū manu sua ⁊ eq̄t nasuz cū māu alta do nec eq̄t: dein subtiliet itromittēdo liciniū cōseruās ip̄z in figura eq̄tionis. et meli⁹ q̄dē est vt sit ex lino. ¶Et cautela est vt intromittatur in vtrasq̄ nares simul licet nō sit nocumentū nisi in latere vno. Et qn̄q̄ ponit licinium in latus vnū vsq̄ quo eius vltimatio pueniat ad cōfirmationez et restaurationē. ¶Et nō cōponatur sup nasum ligamentum: quoniam facit ipsum latuz nisi sit illic eminētia magna ⁊ timeatur secundum eam descēsio. ¶Cū aūt accidit in partib⁹ inferioribus tūc possibile est vt equetur cū duob⁹ digitis duaꝝ manuū sicut duobus indicib⁹ aut duobus auricularib⁹. ¶Et qn̄ accidit in hac dispositione apā tūc vnguentum dyaquilō est bonū valde: quoniā sedat apostema cōseruat iterum figuram equationis et confortat: similiter medicamē factū cū aceto ⁊ oľo ⁊ similia: et minutio thuris sup qđ pulueriset cinis ⁊ empl̄et cū eo. ¶Et qn̄ fractura est attritio apta tūc nō est possibile vt redeat cū ea ad rectificationē nisi post q̄ findit ⁊ extrahit cōminutio ossiū ⁊ cū sutura eius et puluerizent desuper pulueres. ¶Et qn̄ accidunt inclinatio ⁊ separatio cartilaginis tūc equa eā violenter: deinde liga eam ligatura cōseruante eā sup illud: ⁊ ē vt ponas ligamētū extēsum ex latitudine ceruicis sup q̄ est inclinatio ex eis q̄b⁹ fit facile hoc ligamētū. ¶Et bonū ē vt suas marginem pāni forti: aut corrigiā cui sit latitudo digiti vni⁹ ⁊ leni vnā extrēitatū ei⁹ cū glutio pisciū ⁊ plurio corij vaccini: āt cū gūma aut cū r̄liq̄s glutiatione facietib⁹ ⁊

inuisca ipsam sup extremitatez
nasi ex latere sup qꝫ est iclinatio
donec exiccet̃ sup ip̃m: ꝛ r̃ducat̃
nasus ad sitũ suũ cũ violẽtia: de
inde extẽde illã corrigẽdã: aut pã
nũ donec equet̃ cũ eo et inclina
ip̃m ad latus diuersuz inclina=
tiõi priẽ: ꝛ restaura ip̃m sup col=
lũ: ꝛ liga ip̃m ligamẽto tenente
ip̃z ſm illã formã et empl̃a cuz
empl̃is q̃ sunt necessaria.

¶ De fractura furcule. Ca. 4.

Furcula frãgit̃: aut ꝓp põd⁹ delatũ: aut ꝓpter casũ ma
gnũ aut ꝑꝑ ꝑcussionẽ vehemen=
tẽ. ¶ Ampli⁹ furcule restauratõ
fit difficilis et indiget subtilia=
tione. ¶ Dixerũt in restauratio
ne ei⁹: si ꝯterit̃ ꝓpe casuzerit de
scẽsio capitis adiutorij iferi⁹ mi
nus. ¶ Inq̊t ꝛ qñ ꝯterit̃ furcula
in duas medietates tũc fac sede
re infirmũ sup sedẽ ꝛ teneat mi=
nister adiutoriũ in q̃ est furcula
fracta: ꝛ extẽdat ip̃z ad exterio=
ra ꝛ ad supiora iterũ et extẽdat
minister itez ceruicẽ ꝛ humeruz
inclinatũ cũ q̈ntitate q̃ est neces=
saria. et eq̃t medic⁹ cuz digitis
suis illd̃ q est eminẽs impellẽs
ip̃m et qd̃ est cõcauũ cõmoueat
añ ꝛ retro et extrahat ip̃m. ¶ Et si
indiget i illo extẽsiõe pl̃ima po
nat sub titilico pilã magnaz de
pilis et eleuet cubitũ donec ap
proximet ip̃z costis: qm̃ extẽdet̃
ſz qd̃ vult. Et si icidit̃ extrẽitas
furcule ad iteriora frãgẽdo: aut
nõ obedit cũ attractiõe medici:
et ñ suspẽdit̃ qm̃ ẽ ad ꝓfũdũ pl̃z
tũc ꝓsterne infirmũ sup collum
suũ ꝛ pone sub hũero puluinar
gibbosuz: ꝛ demerge hũez ei⁹ i
feri⁹ donec eleuet̃ ad os furcule
deiñ eq̃ ip̃m et rectifica cũ digi=
to tuo ꝛ strige. ¶ Qd̃ si ifirm⁹ in

uenerit pũcturã ex deãbulatõe
man⁹ sup ip̃m: tũc frustũ pungit
ip̃m: ſm situm g̃ scinde ꝛ aufer
frustũ et fiat illd̃ a te cũ facilita
te: ꝛ ꝓpe si fuerit frustũ subtus.
¶ Et vt nõ disrũpas siphac pe=
ctoris itromitte instr̃m ꝯseruãs
siphac pectoris sub osse: deinde
frãge os. ¶ Qd̃ si non acciderit
ap̃a calidũ tũc sue scissurã et in
carna eã. ¶ Et si accidit ap̃a ca
lidũ tũc infũde puluillos cũ ol̃o
aliquo. Et si dimittit̃ caput ad=
iutorij apud fracturam cum fru
sto furcule ad inferiora: tũc opꝫ
vt suspẽdat̃ adiutoriũ cũ ligam̃
to lato ꝛ eleuet̃ ad ꝑtẽ ceruicis
ꝛ si frustũ furcl̃e fuerit inclinatũ
ad supiora: ꝛ illd̃ q̊d̃ paꝝ fit: tũc ñ
suspẽdat̃ adiutoriũ: ſz rẽsupia il
lũ cui⁹ ẽ furcula fracta sup dor=
suz suũ et subtilia regimẽ ei⁹ et
stringet̃ furcula i mẽse ꝛ min⁹.
¶ De furcula aũt dixerũt q fur
cula nõ seiũgit̃ ex latere itrinse
co: qm̃ annexa ẽ pectori nõ seiũ=
cta ex eo: ꝛ ꝑꝑ hoc nõ mouet̃ ex
hoc latere ꝛ si ꝑcutiat̃ exteri⁹ ve
hemẽter ꝛ seꝑet̃: tũc ip̃a equet̃ et
curet̃ curatiõe q̃ curat̃ cũ frãgit̃
extremitas ꝓo eius que sequit̃
humez ꝛ separat̃ ab eo nõ dis=
locat̃ pl̃m: qm̃ lacert⁹ q̃ hꝫ duo
capita ꝓhibet eã ab hoc et ꝓhi
bet eã iterũ caput spatule: ꝛ nõ
mouet̃ furcula motu vehemẽti
qm̃ ip̃a nõ ẽ posita nisi vt seꝑet̃
pect⁹ tm̃ et dilatet ip̃z: ꝛ ꝑꝑ hoc
facta est furcula hoi soli iter r̃li
q̃ aialia. ¶ Quod si accidat ei
dislocatio ex luctamine: aut re
alia simili huic tũc ipsa equet̃
ꝛ itromittat̃ ad locũ suũ cũ ma
nu: et puluillis plurimis q̃ po=
nũt̃ sup eã cũ ligamẽto q opꝫ.
¶ Et ꝯuenit hec curõ extremita

ti humeri iterū cū sepaꝛ ꝛreducit eā ad locū suū. ¶ Et illd q̄ ligaꝛ furcła hūero est hūer⁹ ꝛ os cartilaginosuꝫ ꝛipm igrossaꝛin macilēt?: ꝛcū remoueꝛeꝛistiat ille cui nō ē expientia ꝙ caput adiutoꝛij iā sepatū ē ꝛ exiuit de loco suo: caput em̄ spatule vr̄ tūc vnū ꝛvr̄ loc⁹ a quo ꝑmutatū est concauū: verū opꝫ vt distinguaꝛ significationibus quas experiemur post.

¶ De fractura spatule. Ca. 5.

Spatule q̄dē locus lat⁹ paꝝ frāgiꝛ. Plˀm em̄ ꝙ accidit ꝺ fractura ei⁹ accidit marginib⁹ ꝛ laterib⁹ et frustꝫ. et qn̄ accidit cognosciꝛ tactu. et p illud ꝙ seqtur eā de punctura. Uerum plˀm accidit ei scissura quā sigt aspe ritas q̄ cognoscitur tactu et dolore locali et pūctura si fuerit lꝫ nō sint reliq̄ signa. ¶ Et fortasse accidit fractura ad iteriora ꝛ significat ipam incisio accidēs et crepitatio leuis quā ꝑcipit audit⁹: cū crepitat miser cū ea ꝛ inueniꝛ p attractionē manus qua consequitur eā et dolorem.

¶ Et cura ei⁹ iterū est subtiliatio manus ꝛ bonitas ꝯuenietie ipulsionis ab inferiorib⁹ et eq̄tiōis: ꝛ fortasse indiget ventosis ꝁm ꝙ eristimo donec attrahaꝛ ad supiora ꝛ equeꝛ cū cautela a nocumēto i aggregatōe maꝛiei ¶ Frustula aūt spatule cū frangunꝛ si sūt inquietātia pūgētia ꝛ ledentia: tūc necessariū est extrhere ea: ꝛsi sūt quieta equenꝛ ꝛ ligētur ligamētis similib⁹ ligamentis furcule. ¶ Et oportet vt dormiat habens fracturā spatule super latus sanum non super illud.

¶ De fractura cassi. Ca. 6.

Accidit casso scissio sicut ligno et accidit fractura ad interiora. ¶ Et p̄mū q̄dē cognosciꝛ sonitu sensato p tactuꝫ ꝛ auditū: et q̄nq̄ inuenis ipsaꝫ manifestā cui⁹ due ptes sunt manifeste et cū ertēsione doloris.

¶ Scd̄m ꝟo sequūtur accidētia mala ex ꝯstrictione anhelitus ꝛ tussi sicca ꝛ fortasse patiens illd spuit sanguinē: et q̄nq̄ gn̄aꝛ ex eo putrefactio velaminis. ¶ Et cura istoꝝ ē cura illi⁹ q̄ hꝫ illud in hūero: et si inclinaꝛ inferius tūc cura ē illa q̄ descripta ē in cōpressione furcule depsse p fracturā ꝛ si ingrediūtur coste administra sup eas ligamentū factū ex lana cū resolutione post ligamēta posita super easdesubtus cū rectitudine: deinde aggrega extremitates duoꝝ ligamentoꝝ ꝛ liga eas adinuicem quoniam ipse prohibent ligamenta reuoluta a solutione.

¶ De fractura costarum. Ca. 7.

Costis veris septem accidit fractura a duob⁹ laterib⁹. Falsis ꝟo accidit fractura a latere dorsi. ꝛ qm̄ extremitas alia ē cartilago⁹ hypocūdrioꝝ ꝁꝫ ꝙ sciuisti nō accidit ei attritio. Cognitio āt fracture costaꝝ ē faciꝛ q̄ n̄ occultaꝛ tactui pp illd ꝙ sentiꝛ de aspitate ꝛ motu in nō suo loco ꝛ fortasse audit si ausculꝛaꝛ crepitatio occulta. Qd si fuerit iclinatio coste ad iteriora: significāt eā accn̄tia pleuresis: et est fortasse cū ea sputū sanguis: tūc nō audēt restauratores curare ipaꝫ cū ertēsiōe ad exteriora pp defectū igenij: qm̄ illd ē difficile absq̄ vētosis: ꝛ qm̄ ervētosis tietur ꝙ aggregeꝛ mā plˀima ad interiorē locū: ꝛ ē in ea illd qd ē de

corruptiōe. ¶ Qđ si expellꝫ eas ⁊ nō prolōgas retētiōez eaꝝ nō est malū. Uerū qñq; cibāt īfirmū ci bis īflatiuis valde vt infleꝫ ven ter eiꝰ: ⁊ ↄprimat īflatio fractu rā ⁊ ipellat eā ad extiora. et hoc ↄ̄uis sit de illis a q̇bꝰ in q̇busdā horis nō ē excusatio: ē tñ cā ma gna ad faciēdū vt accidat apā. ¶ Inq̇t q̇dā sapiētū. Opꝫ vt co operiaꝫ locꝰ cū lana infusa ī oleo calido et ponanꝫ puluilli ī eo ꝙ est iter costas donec repleaꝫ vt sit ligamētū eq̄le qñ inuoluitꝫ ſꝫ ro tūditatē: sicut narrauimꝰ in pe ctore: deīde ponaꝫ sicut ponitꝫ in hñtibꝰ pleuresim ſm ↄ̄titatē cō ueniētez ossi. ¶ Et si oppresserit nos res vehemēs ⁊ nos pūgit ve lamē pūctura a ledēte: tūc oꝫ vt findaꝫ cutis ⁊ discoopiaꝫ illđ ꝙ discooptū ē de costa deinde pōa tur sub eo instr̄m qđ ↄseruat si phac vt nō egrediaꝫ siphac ⁊ ici datur cū facilitate ossa ↄ̄pūgūt et exire facias. ¶ Deinde si non accidit apā calidū aggregēꝫ fis sure ⁊ medicenꝫ cū vnguēto. et si accidit ei apā calidūꝫ coopiaꝫ cū puluillis infusis in oleo et ci beꝫ īfirmus et cureꝫ cū eo qđ se dat apā calidū et resupineꝫ sup latus ꝙ leue est sup ipsum.

¶ De eo qđ accidit spondili bus de fractura. Ca. 8.

INq̇t paulꝰ. Rotūditatibus spondilium accidit quādo q; attritio sed fractura parum accidit ⁊ tunc minuiꝫ siphac nu che ⁊ nucha ipa: ⁊ cōicāt eis ābabus nerui ī nocumēto et seq̇ꝫ ea vtraq; mors si accidat illđ spōdili colli: ⁊ ꝑꝑ hoc opꝫ vt premitta mus sermonē ⁊ enunciemꝰ ꝑ di ctionē factā. ¶ Et si est possibile vt ꝑsumamꝰ et auferamꝰ os le dēs cū scissione tūc illud est: ⁊ si nō opꝫ vt vitemꝰ cū regimine ꝙ sedat apata calida. Et si rema net aliq̇d ex partibꝰ eminentibꝰ spondilis ex qua sunt q̄ noīanꝫ spine: iā illđ cadit velociter sub digitis cū volumꝰ eius cōminu tionē: qm̄ illud quod coniunctū est moueꝫ et separaꝫ a loco suo: tunc opꝫ vt auferatur illđ scin dendo cutē exterius: deinde ag gregetur cūꝫ sutura et admini streꝫ in eo curatio incarnatiua. ¶ Et si frangitur os alhacil in inferiorē parte alchatim et alo hosos: tūc intromittatur digitꝰ index sinistre manus in anūꝫ: et equetur os fractum cū eo et cū manu altera ſm ꝙ possibile ē: ⁊ si senserimus os fractū iā sepa ratū esse: tūc oportebit iterūꝫ vt auferatur cū scissione: sicut dixi mus: deinde administretur liga mentum quod conuenit ano et curatio conueniens ei.

¶ De fractura adiutorij. Ca. 9.

OS adiutorij cū spargiꝫ ſm plꝫm nō declinat nisi ad ex teriora: q̄re opꝫ vt tu facias illđ qđ opꝫ fieri in reditione fractu re cuiꝰ situs est ſm qđ sciuisti et tāge ipsaꝫ manu tua ⁊ eq̄ equa tione vltia et liga eā cū ligamē to ascēdente etiā vsq; ad hūerū et stringe cū eo si est prima illi: deinde ligamēto cōi ſm ꝙ sciui sti ēt vsq; sub cubito si fuerit fra ctura propinqua cubito postea liga ipsaꝫ ligamēto tertio ascē dēte ab inferiori vsq; ad supiꝰ ⁊ suspēde manū āgulariꝫ ne inꝫte plicetur eius suspēsio extēdēdo qm̄ ē maluꝫ ⁊ melius q̇dem ē vt stringaꝫ adiutoriū ad pectꝰ ſm āgꝫlaritatē ī cubito vt si moueaꝫ ⁊ ꝑpe qñ fractura ē ꝑpe cubitū

¶Ergo põe sup ligamẽta: aut aquã et acetũ: aut aquã solã; si fractura adhuc ñ apa͛t ꝛ fac ipã ex ligno cuiꝰ latitudo sit q̃tuor digitoꝝ nõ plꝰ. ¶Et si iã supue nerit ei spatiũ: ꝛ apata ẽ: tũc po ne ipaz ex lana ꝛ ablue ipaz in oleo si tibi possibile ẽ: ꝛ si ñ fue rit aliq̃d ꝓhibẽs ñ soluas vsq͛ ad septẽ: ꝛ qđ ẽ post eos vsq͛ ad decẽ: tũc solue ꝛ liga cũ astellis ꝛ si defẽsio vocat te ad aliđ: tũc solue tertio: ꝛ ẽ illđ ad qđ icliat hypo. q̃m aufert nocumenta lꝫ noceat restauratiõi. ¶Uerꝫ in q̃litate ponẽdi astellas: oꝫ vt suf ficiat tibi illđ qđ declarauimꝰ i ca. suo ꝛ ñ separes ab ea strictu rã ad minꝰ vsq͛ ad. xl. dies: ꝛ q̃ñ indiges ſꝫ ꝯsuetudinẽ extẽsiõe vehemẽti ꝛ ñ obedit tibi ꝛ ñ ex cusaris auxilio alicuiꝰ adiuuã tis te: tũc fac sedeꝛ ifirmũ supse dẽ subleuatã: ꝛ sit ad statẽ plꝰ ꝙ cliuꝫ ꝙ̃ ad sedẽtẽ ꝛ appodiet su ꝑ gradũ scale: aut qđ sile sit ex eis q̃ sciuisti i ca. dislocatõis et locꝰ ille sit planꝰ factꝰ ꝛ mollifi catꝰ ꝛ lenitꝰ deinde suspẽde in hũero eiꝰ aliq̃d graue extẽdẽs ipꝫ ad iferiora: cũ ergo extẽde ris extẽsiõe quesita: tũc liga cũ vitta forti sub fractura ꝛ supra illam ꝛ fac dormire infirmũ re supinum ꝛ extẽde illud qđ liga sti vitta cũ fortibꝰ vittꝫ vsq͛ sub tus: ꝛ ad superiora: in illo em̃ ẽ sufficiẽtia. ¶Et q̃ñ fractura ẽ i medio adiutoꝛij põe ligamẽtũ cũ lõgitudine vna a duabus ex tremitatibus iũcture: ꝛ si fuerit ꝓpinquior ad latꝰ põe ligamẽ tũ vehementioris propinquita tis extremitati longinq̃ ꝙ̃ aliȷ: et si fuerit scissura sola: tunc cu ra est curatio scissure: et strin gatur super eam ligamentum.

¶De fractura brachij. Ca. 10.

Accidit q̃nq͛ vt frãgãt duo focilia simul et q̃nq͛ acci dit vt frangatur vnum eorum. ¶Et fractura focilis interioris est vehemẽtior ꝛ turpior ꝙ̃ fra ctura focilis superioris: quan do singularis fit fractura vniꝰ eoꝝ: ꝛ illđ ideo q̃m focile iferiꝰ ẽ, brachiũ deferẽs: q͛re eiꝰ fractu ra ẽ ẽterior: ꝛ q̃m ẽ nudũ carne tũc ẽ fractura turpior. ¶Et ite rũ supiꝰ focile suscipit curatio nẽ ꝛ sufficit ei extẽsio parua: ꝛ ñ similiter ẽ inferiꝰ ꝛ ꝓpꝛie si frã gant simul. ¶Et oportet vt su stẽtetur apud extẽsionẽ adiuto rij sup alchol: ꝛ est radix vole ꝛ cognoscitur strictura ligamẽti: q̃m si accidit ex ea i digito apa paruum: aut dolor paruus: tũc ligamentum est equale: ꝛ si nõ est tũc est molle: quod si est plu rimũ superfluum tunc est vehe mẽs: et opꝫ vt mollificet. ¶Post tio aũt astellaruꝫ nõ est ex illis que occultetur tibi: sed oportet vt nõ consequantur cũ longitu dine sua volã et radices digito rũ: imo abbreuiẽtur ab hoc pa rũper nisi necessariũ faciat illđ ꝓpinquitas fracture iũcture ra sete tali. Uerũ tũc iterum oꝫ vt nõ tãgat albaragi digitoꝝ: et cũ restaurat et ligat oꝫ vt suspẽ datur ad collũ ſm figurã angu larẽ. ¶Et oportet vt sit suspen sio eius ꝓpꝛie si est eius fractu ra ad inferiora cũ panno cuiꝰ la titudo capiat longitudinẽ bra chij totius q̃m si totiꝰ fuerit ob uiatio suspẽsoꝛij ꝓpe fracturã et reliquum eius separatum a su stentatione accidet tortuositas proculdubio et declinatio super

illud qd facit ipsam sicut volam imo opz vt sit vola: et plurimum brachij in suspesorio. ¶ At vo si fractura fuerit ad superiora oportebit vt suspensio sit ita vt videatur fractura et eleuet duas extremitates ex latere vole et ex latere cubiti. ¶ Qd si separatur qd e inter illud erit adiuuans ipm ad equationem figure: et sit suspensorium pannus lenis: et sit suspensio taliter ne vllo modo sit possibile moueri: et vt non dilatet ipz dilatatione laboriosa. ¶ Et fortasse accidit brachio vt restauretur in latitudine circiter viginti et octo dies.

¶ De fractura rasete. Cap. xi.

Ossibus istis parum accidit fractura: qm ipsa sunt dura valde. Et qn aduenit eis ca aliqua remouet ea a locis suis et no frangit ipsa: quare sunt vltima ad curatione: quemadmodum diximus in dislocatione.

¶ De ossibus digitorum fractis. Ca. xii.

Istis iteru paru accidit fractura: imo accidit sepatio. Dixerut qda. Si accidit eis fractura opz vt sedeat ifirmus sup sede eleuata et precipiat ei vt ponat vola sup sede equale: et extedat ossa fracta minister: et equet ea medic9 cu pollice et idice. Qd si pollex fuerit iclinat9 ad iferiora: tuc oportebit admistra religametu desup et fortasse accidit apa calidu. Et ad locu mollificatois hor ossiu aggregat superfluitas pluria et coagulat velociter qre strigant. et si accidat fractura sublemi: aut digito si e pollex oz vt liget ligameto pprio ei et vt liget iter cu vola vt firmet et no moueat. Et si accidit fractura alicui reliquor digitor si fuerit index: aut auricularis: tuc liget cu illo q approximat ei. Et si est de digitis medijs: tuc liget cu illo q est ex latere ei9 aut ligetur oes sm otinuitate adinuice: qm est melius. Firmatur em et non mouetur et sunt tuc quasi ligati sunt cum astellis. s. ossa fracta.

¶ De fractura ossis lati et anche. Ca. xiii.

Os anche qnqz fragit sz raro cu dispone fortitudinis sue et accidit illd ei sm semitam cominuitiois extremitatu et qnqz findit i logitudine et qnqz ipellit int9 adventre: et accidit post istas dispones iterum ex dolore et puctura et stupore cruris et coxe primu ei quod accidit adiutorio ex fractura hueri. ¶ Et qn frangit os latu qd e supra alohosos aut fidunt vt ligna lacerti eius: fit res difficilis i rectificatoe ei9: qre fit vna duar anchar decliuis ad diminutione. et cura ei9 est vt iaceat ifirm9 et icipiat duo hoies fortes extedere duas coxas ei9: sez qsqz cor extedat cora: et ia aft tenuerim9 man9 ei9: vt no festinet ad expelledu illu q extendit cora ei9: et incipiat duo restauratores oprimere ancha ei9 cu vehemetia et fortitudine donec eqtur: deinde pparet sup ea emplastru: postea resupinet sup aliqd qd sit sicut glomer ex pano aut ei simile ex illis q hnt duritiem. ¶ Et hoc qde est primu ei cu q curat spatula iter: et qn frangit ex latere anche: tunc cura ei9 est cura hueri: et opz vt administretur humectatio super ligamentum et equetur puluilli sicut opz et est necesse vt sit sustetatum super locum planum.

¶De fractura coxe. Cap. 14.

Cum coxa frāgit̄ necessaria est extensio vehemēs: deiñ eq̄tur sꝫ formā naturalē que est ei ꝛ est gibbositas siluestris partis ei⁹ ꝛ ꝯcauitas pauca in eius domestico sm̄ ambulationē forme q̄ est ei ī sanitate. ¶Et obseruētur in dispōne fracture mediū ei⁹ aut extremitatis ei⁹ supiorꝫ ꝛ inferioris dispōnes que dicte sunt in capitulo adiutoriȷ̈: ꝛ fit strictura ad supiora ꝯseruans ꝛ retinēs. ¶Dixerūt qñ frangitur cōuertitur ad loca anteriora et ad exteriora: ꝛ illud ideo est qm̄ ipa est lata ab hac pte per naturā: ꝛ equet̄ manib⁹ ꝛ ligamētis ꝛ spēbus extensionis q̄ sunt sm̄ equalitatē: aut cū strictura vni⁹ duaꝝ ligaturaꝝ supra fracturā in medio. ¶Si autem fractura fuerit inclinata a medio ꝛ fuerit propinqua capiti coxe: tūc sumatur ligamētum ꝛ inuoluatur in medio eius lana vt non incidat carnem: ꝛ ponat̄ mediū eius sup pectinem ꝛ ascendant extremitates ei⁹ ad ptē capitis: ꝛ dētur ministro vt retineat eas ad inferiora: ꝛ si fractura fuerit ī eo qđ sequit̄ genu: tūc nos ponem⁹ ligamētū in supiore pte fracture: ꝛ eleuabim⁹ extremitates ei⁹ ad illđ qui extēdat eas ad supiora: ꝛ teneat genu cum ligamēto inuoluēs ipm̄ desup: ꝛ equetur mēbrū istud infirmo iacente sup faciē suam ꝛ crure ei⁹ extenso: ꝛ si fuerint ossa pungentia tūc opꝫ vt equentur sicut diximus multoties ꝛ que ex eis eleuantur capiantur. ¶Regimen vero sit sm̄ ꝙ diximus in curatione adiutoriȷ̈: ꝛ os quidē coxe strigit̄ in .xl. noctib⁹. Et ego enunciabo qūo opꝫ vt sit sit⁹ ei⁹ postq̄ꝫ aggregatur curatio cruris. ¶Et opꝫ vt ponat̄ inter duas coxas tūc pila de ligno ꝛ ei similib⁹ seruās eā ad formā sm̄ quā equata ē ꝛ restauret̄ restauratiōe cognita sꝫ qđ intelligit̄ ꝓpter illud qđ accidit de apostemate et pruritu. ¶Et qñ accidit de apostemate sup coxā: nā est apa forte ꝛ est ex eis q̄ festinant ad coxā: tunc opꝫ vt ꝓprie ꝑueniat̄ ad soluēdū vt respiret ꝛ extēdat̄ apa: q̄dē iā sciuisti ēbrocas ꝓprias. Uex in caugalib ꝛ albarauach ꝛ sūt tabule magne in quib⁹ est parū ꝯcauitatis vt decēter ꝯponantur sup inuolutiones: ꝛ capiāt longitudinē pedis: qm̄ si breuiātur ꝛ nō restaurātur sup crus ꝛ abscidūt infra illđ vtilitas nō est vtilitas q̄sita: ꝛ si ꝓlongātur erit ĩfirm⁹ ex eis ī labore: lꝫ si ipe abbreuient̄ nō erit exps laboris. ꝛ vtilitas elōgatiōes eaꝝ ē vt ꝓhibeāt iterū ptē sanā pedis moueri cū fuerit mot⁹ illi⁹ q̄ꝫtitatis nociu⁹ fracture ꝛ ꝓprie in dispōne dormitationis et somni. ¶Et necessitas horū instrꝛoꝝ non est nisi in fractura magna valde: ꝛ nō est posse cū hoc vti eis nisi añq̄ꝫ apostemet̄: qm̄ apa nō tolerat hmōi ¶Et ad vltimū ē grauitas ꝛ materia ꝛ labor: ꝛ oꝫ vt fugiat̄ ab eis dū exceptio ꝑseuerat ab eis cū ingeniȷ̈s aliȷ̈s. ¶Situs āt restaurate coxe opꝫ vt sit secundū ꝙ fuit cōsuetudo ei⁹ in sanitate de assiduatiōe ꝯstrictiōes ꝛ dilationis ꝛ illud quod est magis vincens dilatatio. ¶Et scias ꝙ ille cuius coxa et ancha sunt fracte parum denudatur a claudicatione: ꝛ quando abscindūtur frusta lacertorum eius mādat

prius: deinde minuitur secūdo.

¶ De fractura rotule poplitis. Cap. 15.

Rotula parū frangitur ꝛ ſm plurimum cōteritur. Et cognoscit̄ illō qō accidit cū tactu ꝛ aspitate: ꝛ cū vacuitate q̄ intelligitur cū tactu ꝛ auditur aure. ¶ Et opꝫ in curatione ei⁹ vt extendat̄ crus: deinde intromittatur rotula in locum suum: ꝛ si separata fuerit aggregetur prius deinde intromittatur.

¶ De fractura cruris. Ca. 16.

Quādo frāgit̄ os paruū cruris ē salui⁹ q̄ꝫ si frangat̄ os magnū: ꝛ qn̄ frangit̄ arūdo parua superior est inclinatio ad exteriora et an̄: ꝛ ē ambulatio cuꝫ hoc possibilis: ꝛ si frāgit̄ arūdo magna iferior declinat crus ad exteriora: et qn̄ frāgūtur vtreqꝫ arundines simul: tūc est deteri⁹ et tunc quidem accidit cruri inclinatio ad omnes partes. ¶ Et scias qꝫ curatio fracture cruris est ſm ꝯsiderationē curationis adiutorij: et in eius similitudine: et nō est dispositio cruris in tortuositate que accidit figure sue naturali: sicut dispositio adiutorij: imo est rectum: quare oꝫ vt sit extensio eius ad hoc vt redeat ad rectitudinem.

¶ De calcanei fractura. Ca. 17.

Calcaneus est excusatus a fractura pp̄ duritiē suā ꝛ p̄ circundationē defensionē: ꝛ pl'm eius qō accidit ei nō est nisi dislocatio: et iam dictum est de ea.

¶ De fractura tali. Ca. 18.

Fractura tali ē praua ꝛ ei⁹ curatio est difficilis: et plꝫ quideꝫ frangitur cū cadit hō ex loco lato: qm̄ ꝯteritur supius pedis: et fortasse accidit cū eo attritio ossis cū cursu sanguis ad vētres q̄ coagulat̄ in eis: et qn̄qꝫ p̄ducit ad egritudines magnas ex febre et permixtione ratiōis ex tremore et spasmo pedis. Cū ergo accidit in eo aq̄a ꝯgelatū qō nō apparet et non egreditur et appet iā tenebrositas que nō fuit: est signū malū significās qꝫ est in via putrefactiōis. Si autē est aq̄a apparens impellens manum tunc est melius et fortasse sit facilis eius eruptio. ¶ Et qn̄ talus restauratur deambulatio est dolorosa super ipꝫ et qn̄ non restauratur talus ſm qō opꝫ destruitur iuuamentum.

¶ De fractura digiti pedis. Cap. 19.

Curatio eorum i fractura ꝛ dislocatione est curatio digitoꝝ manus. Et quandoqꝫ restaurator equat eos pede suo calcando eos cum eo.

¶ Incipiūt Cantica Auicēne trāslata ab arabico in latinū a magistro Armegando Blasij de monte pesulando.

Medicina est conseruatio sanitatis: et curatio egritudis que accidit ex accedentibus in corpore.

In al'. que accidit ex causa que in corpore existit.

¶ Cuius p̄ma diuisio est i theoricam et practicaꝫ. Et theorica ex tribus rebus perficitur et cōpletur. 2.

¶ Ex rebus aūt sunt septem naturales. Et ex eis sūt. vj. Et oēs sunt necessarie. 3.

¶Adhuc sunt alie res in libris.
septe.s.morbi cāe:ꝛ accñtia. 4.

¶Practica diuidit i duas spēs
quaꝝ vna manibus exercet: et
alia cū medic ia:necnō eo qđ ex
cibis ordinatur. 5.

¶Proculdubio ex reb⁹ natura
lib⁹ sūt elemēta ex quoꝝ ꝯposi
tiōe existūt corpora. 6.

¶Sermo q̄dē hypocratis i li=
bro de elemētis in his est ſmo
verus.s.ꝙ sint q̄tuor:aq̄:ignis:
aer:terra. 7.

¶Probatio ꝟitatis p̄dicti ser=
monis est:qm̄ cū corp⁹ corrūpit
reuertitur in eisdem. 8.

¶Si nō esset nisi vnū elemētuȝ
nō eēt aliqđ animal cuȝ morbo
corruptibile. 9.

¶Post hec aūt scia ꝯplexionis
est ex indiciis in medicina cōfe
rentibus. 10.

¶Quatuor sūt potētie seu ꝟtu
tes cōplxonis:siue diuiserit: seu
cōposuerit vir consultus. 11.

¶Sensus tact⁹ sentit ꝛ pcipit
caliditatē:frigiditatē:siccitatē
ꝛ humiditatem. 12.

¶Predicte ꝟtutes seu potentie
repiunt i elemētis tpe eo:ꝙ au
get seu pullulat in loco. 13.

¶Elemētū ponit in vltio sim=
plicis cōplexionis. 14.

¶Caliditas ē in igne ꝛ aere. fri
giditas ꝟo in terra ꝛ aq̄. ꝛ sicci
tas iter ignē ꝛ terraȝ. Et hūidi
tas inter aquā ꝛ nubem. 15.

¶Significat nob̄ eē ei ḡnatio
it spēs ipoꝝ cū diuersificent ad
uicē ꝛ vniāt siue ꝯiungant. 16.

¶Diuersificata fuerūt inuiceȝ
ne eēnt q̄d vnū ꝛ idē. Et fuerūt
cōiuncta et vnita ne viderētur
oīno contraria. 17.

¶Imaginamur in alio cōplxo=
nē ab elemētis:puta in ꝯposito
ab eis p̄dominātе. 18.

¶Ponim⁹ eq̄le ꝛ tēperatū ad
referēdū ei:eo ꝙ habeat q̄tuor
facies coniunctas. 19.

¶Fuerūt aūt mixte ꝛ ꝯplete in
eo ſm existimationē vt eēt pō=
dus ꝛ mensura. 20.

¶Si aliquod ex eis declinaue
rit ad aliquod extremorū: non
tñ ide expoliabit vl circūscribe
tur a virtutibus p̄dictis: erunt
nihilominus i eo absq3 equali=
tate et temperie p̄dicta. 21.

¶Denominatur aūt a noīe p̄=
dominantis:vt igneū terreum
aqueū. Sunt etiā ex eis que cō
parātur aeri. Omnes aūt dicū
tur per modū transitus ꝛ min⁹
proprie. 22.

¶Jam quidē perfecte sunt no=
ueȝ species ꝯplexionis:neq3 ex
nunc accedam ad dictionē no=
nam. 23.

¶Nūc āt loquit đ tpe ſm opi.
ꝛ existimationē:nō eñ cessit in
eo stilus ꝛ mod⁹ iuestigādi sub
tilis. Hyems aūt hȝ vim ꝛ natu
rā flegmatiȝ. Et ver excitat san=
guinē. Estas ꝟo colerā rub. Et
autūnus colerā nigrā. 24.

¶Qđ aūt auget ꝛ minorat di=
uidit in species mineralium et
plantarū ꝛ animaliū corp⁹ ha=
bentium. 25.

¶Qđ vincit ꝛ superat corp⁹ est
medicia. Qđ ꝟo nutrit ꝛ auget
est cibus. 26.

¶Cōplxo hr̄ ꝛ cognoscit ex sa=
pore. et hoc syllo ꝟo ꝛ iusto. 27.

¶Dulcis ꝛ salsus ꝛ amar⁹ sicci
tatē. Acut⁹ vero calorem. 28.

¶Omne liq̄dū nō hñs saporeȝ
manifestū est equale ꝛ tēperate
forte complexionis. 29.

¶Omnis sapor pōtic⁹ ꝛ aceto
sus frigidi sunt ꝛ sicci: necnon

etiam oīs stipticus. 30.
¶Oē hñs dñiū piguedis et vn
ctuositatis ē calidū ꝛ humidū.
Et pure insipidum frigidum ꝛ
humidum. 31.
¶Aial ꝑ ꝯplexionē suā diuersi
ficat̃ i etatib⁹. Erit tū ſm̄o nūc
in hoīe solū.i.solū i complexio
nem hoīs. 32.
¶Calor puerorū appropiquat
calori iuuenū i ꝯplexione. 33.
¶Juuenes tñ d̃clināt v̾sus sic=
cita tē. Puer v̾o ē dñs hūidita
tis sensibilis. 34.
¶Senect⁹ āt frida cū pondera
bis eā ē sicut decrepitas ip̄a: et
adhuc āpli⁹. Jn cōplexione cu=
iuslibet ex eis siccitas manife=
sta existit. Nihilominꝰ ꝛ crudi=
tas i humorib⁹ decrepiti. 35.
¶Jn masculis existit caliditas
ꝛ siccitas. Jn femis v̾o frigidi=
tas ꝛ humiditas. 36.
¶Rememoratio sigrū ꝯplonū
sūptorū ab hitudie corꝑis. 37.
¶Frigiditas ꝛ teneritas dñāt̃
in ꝯplexione pinguis ꝛ lauda=
bilis corporis. 38.
¶Habitudo corporis macra ꝛ
extenuata significat ꝯplexionē
ipsius esse siccam. 39.
¶Oēs quorū vene sunt ex ip̄orū
corpore late sunt calidi. 40.
¶Quicūq; āt hñs ꝯ̃riā dispōnē
eorū hꝫ eā ꝑꝑ malitiā fritatꝭ. 41.
¶Grad⁹ q̄dē corꝑis eq̄lis ꝛ iu=
sti cecidit inter oēs. 42.
¶Nō sumas signa a coloribus
si contingat eorū mutatio rōne
regionis. 43.
¶Caliditas ſimutauit adeo cor
pora icolarū i regiōe ethiopū et
nigrorū: ꝙ nigredo cooꝑuit vl̾r
corꝑa ip̄orū. Habitātes v̾o i scla
uonia tātā adepti sūt albedinē
ꝙ effecit ꝛ redegit eorū cutesru
tilantes ꝛ cadentes. 44.
¶Si determies septē climata
scies species ꝯplexionū. 45.
¶Quartū ex eis ē iustū ꝛ eq̄le i
q̄ calor seq̄t̃ post ꝯplexionē. 46.
¶Fusc⁹ croce⁹ colerā rubeā: sꝫ
obscur⁹ brun⁹ colerā nigrā. 47.
¶Corp⁹ ē rubeū ex dñio sāgui
nis. Et albū i colore sicut ebur
ex humore flegmatico. 48.
¶Cōplexio hñtis colorē mixtū
ex albo ꝛ rubeo ē ſ̃ꝫ existiationē
equalis ꝛ tēperata. 49.
¶Alb⁹ capillus ē frigide ꝯple
xionis. Sꝫ capillus niger ē cali
de ꝯplexionis. 50.
¶Cui⁹ ꝯpl̾io ē diminute frigi=
ditatis hꝫ capillos aureus fla=
uos. Et cui⁹ ꝯpl̾o ē diminute ca
liditatꝭ: hꝫ capillos rubeos. 51:
¶Color capillorū hñtꝭ ꝯpl̾onēꝫ
eq̄lē ō tēꝑatā ē aure⁹ ex flauo et
rubeo mixt⁹ ꝛ ꝯpositus. 52.
¶Si corp⁹ hūiditatꝭ glacial̾ ꝛ
albugie fuerit ꝑuū: purū: ꝛ ꝑue
ꝙ̄titatꝭ: ꝛ exteri⁹ local̾r ꝑminue
rit: q̄rū lux seu splēdor fuerit pu
re coruscās ꝛ cādēs efficiet̃ q̄dē
ide color oclorū glauc⁹. Ex cau
sis ꝯ̃riis ꝯueīt ātimōial.i. niger
aut subniger sicut lātimōiū. 53.
¶Si cause glaucedis ꝯplectūt̃
cū causis antimonialitatꝭ fit sa
solam.i. varietas. 54.
¶Si fuerit spūs pu⁹ visibil̾: fiet
obscuritas. Si v̾o mlt⁹ ꝯtinget
inde splēdor ꝛ luminositas. 55.
¶Corp⁹ ē gñatū ex hūorib⁹ va
riis ꝛ diuersis in colore ꝛ ꝯpl̾o=
ne: ex flegmate colera rubea: et
sanguine: ꝛ colera nigra. 56.
¶Flegma naturale ē insipidū:
ꝛ frigiditatis tēperate. 57.
¶Ex eo est quod vocat̃ vitreū
nomie: ē aut grossum ꝛ frigide
complexionis. 58.
¶Ex eo

¶ Ex eo ãt est adhuc flã dulce qḋ si quidẽ nõ absoluit oino a caliditate. 59.
¶ Rursus ex eo ẽ qḋ vocat salsum: ⁊ hoc videt ꝟsus colorẽ et siccitatẽ declinare. 60.
¶ Ex eo est quasi acetosum cuz corrũpit cib⁹. s. i stomacho. 61.
¶ Ex colera decocta sũt varie i colorib⁹ spẽs. Quedã ex ea nominatur fumosa. 62.
¶ Ex ea ẽt ẽ similis viridi eris ⁊ porro. Et iste q̃dẽ sunt magne malitie. 63.
¶ Est ẽt alia a p̄dictis q̃ vitellina dr: neq̧ est p̄nitiose virtutis ⁊ potentie. 64.
¶ Alia species ex ea ẽ: eius habitatio ẽ i kist sellz. Et oẽs q̃dẽ dclinãt ⁊ ꝟgũt ad caliditatẽ. 65
¶ Origo ⁊ augmẽtũ sanguinis est ab epate. Et trãsit inde p venas ad totũ corpus. 66.
¶ Ex eo ãt ẽ sanguis quẽ cõtinet cor. Sãguis ãt calide ⁊ humide est qualitatis. 67.
¶ Sit⁹ colere nigre ẽ i splene: neq̧ est falsa opinio ista. 68.
¶ Turbulẽtia sanguinis ẽ naturalis. Quelibet aũt ab ista ẽ innaturalis. 69.
¶ Que pculdubio gñantur ex ꝯmixtiõe ⁊ adustiõe alioꝝ humorum. 70.
¶ Principalia ⁊ radices corporis sunt q̃tuor: alia ab eis sũt velut rami. 71.
¶ Unũ ex his est epar. Et ipm̃ quidẽ preest cibo ⁊ nutrimento corpore. 72.
¶ Cor alit corpus vita. Et nisi ip̄z eẽt corp⁹ assilaret plãte. 73.
¶ Abinde ẽ calor q̃ ẽ corpori: sicut elemẽtũ qḋ trãsire facit ab ipso abzar. 74.
¶ Ecce q cerebrũ cũ neruis ⁊ filio nuche custodire p̄ruat ignẽ ⁊ calorẽ cordis iflãmatiõe. 75.
¶ Ex eis ẽ mot⁹ iuncturaꝝ. Sz testiculi sẽ mẽbra gñatiõis. 76.
¶ Ex generatiõe eoꝝ spẽs ꝯseruant in quoꝝ termiatiõe fieret terminatio ⁊ abscissio. 77.
¶ Caro: pinguedo: ⁊ spẽs glandularũ sunt tã q̃ famulãtes p̄dictis. 78.
¶ Ossa: ⁊ pãniculi: ⁊ ligamenta sunt velut colũne ⁊ fulcimenta corporis. 79.
¶ Ungues ãt fuerũt i extremitatib⁹ pp auxiliũ. sz pili fuerũt p pter supfluitates vł ornatũ. 80.
¶ Sed oia sunt famulãtia: cuz pficiãt staturã ⁊ figurã per radices. 81.
¶ Spũs naturalis efficit ex fumo seu vapore laudabili puro ⁊ mundo. 82.
¶ Qḋ aũt ex eo iã purificatum existit in corde ẽ illud p qḋ manet vita ⁊ existit. 83.
¶ Hec generatio eius qḋ ex eo fert in cerebro ⁊ ei⁹ miringa fit voluendo. 84.
¶ Insunt ãt huic spiritui imaginatio: rõ seu intellect⁹: ⁊ memoria: cũ ꝯplent ⁊ pficiũt ipsi⁹ spẽs in vẽtriculis cerebri. 85.
¶ In q̃libet ex spiritib⁹ ẽ ꝟt⁹ ppria ab illa q̃ est in alio. 86.
¶ Septẽ virtutes numerant in natura sz diuersitatẽ eaꝝ i forma ⁊ specie. 87.
¶ Ex his ẽ ꝟt⁹ imutatiua spmatis: pter qḋ depingat ipm̃. 88.
¶ Ex his ẽt est virt⁹ q̃ aliq̃ forma ⁊ figura iformat corpa: nec non quãtitate et numero. 89.
¶ Est etiã ꝟt⁹ attractiua: digestiua: retẽtiua: ⁊ expulsiua. 90.
¶ Est ẽt ex his ꝟt⁹ vniẽs mẽbrz qḋ silat corpi ex nutrimẽto. 91.

Articella.

Due sunt spēs virtutis vitalis ⁊ actiōis cuiuslibet ex eis sunt due partes. Ex qb⁹ est vna q̄ fit actio pulsus sup dilatationē ⁊ ꝯstrictionē vēaꝝ pulsatiliū. 92.
Soror autē hui⁹ est illa q̄ agū-tur actiōes cuiuscūq; agibilis: sicut ē amare: ⁊ hr̄e aliqd odio ⁊ depssio aīe: ⁊ ei⁹ exaltatio. 93.
Nouē sunt virtutes q̄ ab aīa nu merant. ex qb⁹ sūt qnq; sub sen-sitiua visiua auditiua olfacti-ua gustatiua ⁊ tactiua vl'is. 94.
Est etiā virtus ad neruos pue-niēs ex qua seu p quam mouet qs artus ⁊ iūcturas suas. 95.
Ex eis etiā est virt⁹ q̄ imaginā tur res sicut videntur. 96.
Est aūt adhuc ex eis virt⁹ in q̄ est rō. Et ēt i q̄ est memoria. 97.
Oēs opationes virtutū nume-rant fm ipsas virtutes quarū sunt operationes. 98.
Hec aūt operatio dr̄ equiuoce de qb⁹ dr̄: sicut de attractiōe di gestione et retentione. 99.
At sicut de trāsitu fm penetra tionē cibi ⁊ appetit. Nā attra-ctio est opatio simplex vni⁹ vir tutꝫ soli⁹. Appetit⁹ vͦe cibi exi stit ex duab⁹ opatiōib⁹ siml' cō positis. s. ex opatiōe sentiendi et attrahēdi. Opatio aūt scien di ⁊ impellēdi efficit trāsitū et penetrationē cibi. Hec em̄ opa ex p̄dictis ābob⁹ efficiunt. 100.
Rememoratio sexta rerū neces sariaꝝ ex qb⁹ pria est aer. 101.
Sol hꝫ indicia sup aerē: q̄ siq̄-dē insūt tpib⁹ āni manifestant ex imp̄ssionib⁹. Climata ēt hn̄t sup hec indicia. 102.
Aer etiā alterat et immutatur ratione alicui⁹ astri oriētis vl' occidentis. 103.
Cū ēt sol appropinqt iflāmatꝫ incēdit et inflāmat aerē. 104.
Hoc siq̄dē verū est intātū ēt φ cū inflāmata elōgant aliq̄ mō a sole vident aerem aliquātu-lū infrigidare. 105.
Si etiā stelle q̄ dicunt infortu-nate fuerit in exaltatiōe sua si gnificabūt sup corruptionem aiatorū. Si vͦo q̄ fortunate di-cunt fuerint ibidē significabūt salutem eorūdem. 106.
Tāto frigidior est illa quanto alteri⁹ sup mōtes existit. ꝯple-xio vͦo ville existentis in valle iudicatur calida. 107.
Si vͦo mōtes a parte meridiei et claudat mōtib⁹ iudicet ifri-gidari a septētrione. 108.
Villa edificata a parte meri-diei iudicat calida rōne ex suf-flationis illi⁹ vēti meridiona-lis super eam. 109.
Sed si sit ex pte occidētꝫ habe bit aer ei⁹ grossitiē. Si vero ex pte oriētꝫ hēbit subtilitatē. 110.
Marie hn̄t ꝯsiū iudiciū i hoc. sicut sapiētes retulerunt. 111.
Trāsmutatio aeris rōne vēto-rū. Vēti em̄ generāt i aere illō qō generāt in eo māsiōes i al'. impressiones. 112.
Est qdē i meridiōali cal'itas et hūiditas p quāto generat sup calefactiōeꝫ ⁊ putrefactōeꝫ. 113.
Frigiditas ⁊ siccitas insūt se-ptētrionali ⁊ ideo generat ide tussis. 114.
Calor ⁊ subtilitas insūt oriēta li. et frigiditas ⁊ grossities oc cidentali. 115.
Ois angul⁹ terre mollis: cui⁹ circūferētie sunt discoopte mo tib⁹: ⁊ habens fontes aque dul cis est siquidē cōplexionis hu-mide. 116.
Generat autē siccitas in aere

appropiquãte alicui ville: cuius terra vel locus sarosus est et salsus. 117.
Domus valde patula et oibus ventis discoopta est in hyeme valde frigida: estate vero calida. 118.
Ex domo aũt depssa et subterranea habet iudiciũ contrariũ. 119.
Calor inest pãno facto ex serico et coto: et frigus i inrasculo. i. pãno plano non lanuginoso seu velleroso et lineo. 120.
In cõpositis ex pilo et lana inest cum caliditate aliquãtuluz siccitatis. 121.
Judicat caliditas sup cõplexionẽ cuiuslibet floris: et cuiuslibz aromatici: exceptis quinqz: scz myrta: salice: nenufare: rosis: et violis: que quidẽ sunt frigida: tũ etiã aromatica. 122.
Laudabilior et vtilior ex coloribus visui est niger aut viridis. Albus aũt et citrinus: neqz nõ oẽ splẽdidũ ledit et disgregat lucem oculorum. 123.
Scito qp vera cibi actio est augere augenda et restaurare oẽ deperditũ ex dissolutiõe corporis et ad pristinũ statũ deducere. 124.
Est aũt ex eo eligẽdus ille qui in sanguinẽ laudabiliorẽ cõuertit et transmutatur. 125.
Leuis aũt et subtilis est ex eo panis tritici: et carnes pullorũ galline et sicut bliti ex oleribus: hi enim cõueniũt patiẽtibus. 126.
Grossi aũt ex vsualibus sunt sicut similia: et sicut muto delectabilis duorũ annorũ. 127.
Piscis notus habitãs in rupibus est cibus verato ab exercitio et labore. 128.
Ex eis etiã subtilis malitie: sicut sinapis cepe et alliũ: hi aũt generant colerã rubeã: vñ et quãqz sumunt in via medicine. 129.
Ex eis sunt etiã generãtes melãcoliã ex qua in quouisdã corporibus morbi generant: velut hyrci antiqui boues panis furfureus et caseus. 130
Rursus quidã ex his causant et efficiũt humorẽ flãticũ sicut grossi et genera lactis. 131.
Aque delectabiles et fluuiales cõseruãt humiditatẽ radicalẽ: et causant egressũ secũ et superfluitatem: digerũtqz et deducũt cibum per venas. 132.
Melior est ex aquis pluuialis munda: quoniam nihil admiscet ei qp inferat eis nocumentũ. 133
Ex eis aũt sunt egrediẽtes a naturali dispositione earũ quarũ propria actio est scḋz cõplexionẽ eius qḋ admiscet eis. 134.
Omne qḋ bibit ex ceruisijs lacte et vino nutrit corpus. 125
Potus cõuertẽs corpus ad sui naturam est sicut oximel ex sui iuuamento. 136.
Sõnus est quies virtutũ aialiũ motiuarũ et sensitiuarũ 137.
Ipse enim calefacit corporis interiora ex quo fit cibi digestio laudabilis et melior. 138.
Si aũt somnus multũ prolongat replebit caput humoribus. 139
Ipse enim humectat corpora: et relaxat: extinguitqz calorẽ viuificantem ipsa. 140
Tpata vigilia excitat valde sensus et disponit vires ad exercẽdũ opatiões suas et cũ hoc mũdificat corpus a fecibus et superfluitatibus. 141
Ex longa aũt vigilia cõtigit exsiccatio et insõnietas generãs anxietatẽ et angustiã aie. Ipsa etiã dissoluit spũs: et corpora fedat: et corrũpit splẽdorem et claritatez corporis et colorem eius: et pro

fundat oclos: nocetq; digestioni: et mentē tollit: et corp⁹ infrigidat. 142.
¶Et exercitijs decet qd̄ fiat tēperatū: moderatum: et eq̄le naz eq̄t et tpat corpa: et efficit egressū supfluitatū et hūiditatū. 143.
¶Disponit etiā corpus ad hoc vt nutriatur: et disponit paruū vt augeatur. 144.
¶Immoderatū ex eo p̄p̄e dicit labor: q̄ q̄dē spiritus euacuat: et educit: et emacerat pigues et carnosos: et īflāmat calorem extraneū educit ēt hūiditates a corpore: et debilitat neruos ex violētia doloꝝ: et facit corp⁹ senescere añ etatē senectutis. 145.
¶Ultimata quies ē icōueniēs neq; est iuuamētū in vltimitate ei⁹: imo ipsa replet corp⁹ hūiditatib⁹ sicut et glādul' et nodis: neq; disponit corpus ad aliquē cibum. 146.
¶Corp⁹ idiget vniuersali euacuatiōe omnium mēbroꝝ corporis p flobothomiā et farmaciam: ex qua quidē est perfectū iuuamentum in vere. 147.
¶Uomit⁹ fiat in estate. Sz melācolia educat in autūno. 148.
¶Gargarismata et dentifricia purgāt et mūdificāt palatuz et dentes. 149.
¶Prouoca vrinā alias incidēt in hydropē. Et pnoca mēstrua sināt corrūpent corpa eoꝝ. 150.
¶Due feces i colica: nā in earū eductiōe curabit patiēs. 151.
¶Utere balneo ad tollēdū sordes et imūdiciā: neq; sis i h' piger si vel' educere supfluitates a corpis supficie et cutē ab accidētib⁹ imūdicie mūdāfacer. 152
¶Coit⁹ ꝯmēdat iuuenib⁹ quaten⁹ p eū a nocumentis pnitiosis liberentur. 153.
¶Nequaquā tamē ꝯcedat macris: senib⁹: aut ēt debilib⁹. 154.
¶Incurrit podagrā et dolores alios ille q̄ vtit coitu immediate post cibū sumptum. 155.
¶Mult⁹ coit⁹ debilitat corpus facitq; ipz hereditare varias species nocumētoꝝ et doloꝝ. 156
¶Ira aie vl' timor icitat frigiditatem q̄ qn̄q; magnificat intm̄ donec ledat in vltima. 157.
¶Magnū et multū gaudiū impinguat corpus: et ideo multum ledit et pinguem et crassum. 158.
¶In lamento quidē et tristitia fertur indiciū nocumēti sup macrum. Et confert indigenti dissolutione. 159.
¶Morbi ex superfluo calore in mēbris ꝯsimilibus absq; supfluitate generati sunt sicut morb⁹ febrilis: et consumptiuus sicut in ethica et ptisi. 160.
¶Morbus aūt ex calore cū humore ē sicut febris putrida. 161.
¶Ex eis aūt sunt morbi frigidi absq; materia: sicut ꝯgelatio ꝯtīgens ex niue grandine vel frigore. et ex eis est frig⁹ cū materia sicut paralysis cū magna quātitate flegmatis. 162
¶Ex eis est humid⁹ absq; supfluitate: sicut habitudo corpis q̄ laxa vel mollis videtur. et ex eis est morb⁹ humidus cū materia humorali: sicut repletio ventris in hydrope. 163.
¶Morb⁹ siccus cū materia est sicut cancer vel glādula. Sz siccus preter quod in corporib⁹ sicut materia est sicut spasm⁹ ex inanitione. 164.
¶In mēbris organicis existunt morbi cui accidit i plasmate lesio vel nocumentum. 165.

¶Est aūt morb⁹ in augmēto si fuerit caput nimis magnū. ⁊ in diminutione: si fuerit stomach⁹ nimis paruus. 166.

¶Si videat forma capitis lata vel cōpressa erit error vel peccatum in plasmate. 167.

¶Ex eis ēt ē morb⁹ i ꝯcauitate cū accidit ei nocumētū sicut cū plāta pedis carne repleat. 168.

¶Aut si accidat ⁊ iterponat aliqd in poris ⁊ meatib⁹: sicut ꝯtingit in oppilatiōib⁹ ex lapidib⁹ renū cōtingentib⁹. 169.

¶Aut si mēbrū qḋ dȝ eē asperū sit lene: vt stomach⁹ i q̄ supflua humiditas exuberat. Aut si qḋ dȝ esse lene exasperet: sicut canna pulmonis cū exiccat. 170.

¶Est aūt numer⁹ a nā̄ egrediēs in sex vel quatuor digitis. 171.

¶Interdū vniunt duo digiti et iūgunt. Et interdū crura innaturaliter separantur. 172.

¶Solutio diuisi in alias vnionis existit in cōiūctiōe mēbrorū aut in separatiōe. In cōiūctiōe qdē sicut ex dislocatiōe brachij ⁊ incisiōe pedis vel man⁹. 173.

¶Solutio i ossib⁹ est fractura. In tunicis aūt ⁊ venis dicit ruptura. Sȝ solutio facta ꝺm latū vel lōgū in neruis dicit fixura vel punctura. 174.

¶Solutio facta in ligamentis vel chordis dicit q̄ssatio. ⁊ arabice dicit rabat. Sed facta icarne dicit vuln⁹. Si tn̄ ꝑduceret tēpus ei⁹ diceretur vlcus. Sed facta in sola cute dicitur excoriatio. 175.

¶Cause diuiduntur in manifestas apparētes q. s. ꝯtingūt cuti ⁊ superficiei corporū sicut ignis ⁊ nix percussio aut ruptura contingens ex saltu. 176.

¶Ex causis etiā sunt q̄ dicūtur ꝯiūcte. Et ipe qdē sunt iter has species differētes: ⁊ hoc qȝ quā diu ꝯtinuat putrefactio ꝯtinuat ⁊ febris putrida. Ex causis etiā sunt q̄ antecedentes appellant ol repleto corpi cōgruētes. 177.

¶Ex causis efficiētib⁹ vniuersaliter est qcquid corrūpit membri cōplexionē ex infusione humoris ad ipsum. 178.

¶Hec sunt potētia impellētis ⁊ debilitas seu impotētia recipiētis et multitudo mali humoris fluētis: latitudo meatuū: et debilitas nutritiue hec ē em̄ sufficiēs summa earū: necnō etiā qȝ videbis qualitatē in substantia corporis existētē supari: ⁊ ad sui cōtrariū declinare. 179.

¶Qḋ gnat ieo calorē est qdē cā q̄re ꝯtigat corpi illḋ qḋ ide eidē ꝯtigere ꝯsueuit. Us⁹ aūt ⁊ es⁹ allij ē calidū i potētia. Sȝ calidū i actu ē sicut calor solis. 180.

¶Ex his sunt mot⁹ aīe sicut ira ⁊ mot⁹ corpis sicut labor: ⁊ corruptio ⁊ putrefactio: ⁊ cibi puitas: ⁊ qḋ poros corpis cutis claudit ⁊ cōstringit sicut aer. 181.

Cā vero hā egritudinū est qc qd i eo frigiditatē gnat: ⁊ qn̄q̄ soluit ex eo dissolubile: cui⁹ virt⁹: aut ē potētia velut ꝯtigit in iusquiamo assumpto aut i actu sicut in niue. 182.

Fames ē cū pabulū spūūȝ termīnat: ⁊ sic ꝯtigit cū termiat ⁊ cōsūit oleū i lāpade vł crucibulo. Uehemēs ēt saturitas ex crapula calorē suffocat ⁊ extinguit. 183.

Mot⁹ aūt fortes ⁊ diurni sūt cā euacuationis spirituū ⁊ infrigidationis corpis. Quiete etiam ifrigidat calor sicut flāma fumo extinguitur. 184.

¶Fortis ꝛ valida corpis densitas cōcludit calorē in corpe do nec extinguat corp⁹ immoderate rarū seu spōgiosū ꝫ de facili īfrigidat cū sit ꝓpinquū ꝛ dispositū ad hoc vt i eo calor de facili dissoluatur. 185.
¶Cūqꝫ sunt numero scripta humiditatē generātia ex qb⁹ aq̄ calida dulcis sup totū ifusa est humida in actu. 186.
¶Ex hūectātib⁹ aut l potētia est vsus pisciū delectabiliū caseiꝫ recētis quies corpis ꝛ imodrata refectio vel saturitas. 187.
¶Cūqꝫ sunt siccitatē generātia sensu itellectu ve apprehēsa: ex quib⁹ q̄dā actu existūt sicut boreas et q̄dā in potētia. sicut es⁹ sinapis ꝛ tāta fāes seu abstinētia p quā hūiditas corpis cōsumat: ꝛ ois mot⁹ fortis ꝛ violēt⁹. Cōtigit etiā corpis exicatio ex vētris solutione. 188.
¶Cause magnitudinis mēbrorū sunt fortitudo et potētia formatiue ꝛ etiā nutriētis. 189.
¶Cause prauitatis mēbrorum sunt ꝯtrarie eis q̄ magnitudinē efficiunt eisdem. 190.
¶Cause corruptiōis formaꝝ ē in numero similitudinū qđ q̄dē rōe malitie ꝯplexiōis existētis i matrice cōtigit: aut puitate spmatis: aut malo egressu fetus i ortu suo ex cui⁹ tortura cōtingit peccatū i figura ꝛ forma. 191.
¶Ex his etiā est nutrix si deliq̄rit fasciādo ipꝫ aut eleuādo vł deprimendo ipsum. 192.
¶Uel si forsan augeaꝛ i eo cib⁹: aut ad nutriendum qui malus existat. 193.
¶Aut si puer debilitate sua cadat cū nō regiꝛ ab alio. ꝛ ipi⁹ tibia aut crus iñ frāgāꝛ: vel eius nas⁹ pcutiaꝛ taliter φ ide tēstonē ꝛ p̄ssionē patiaꝛ. Nō ei pt mā rectificari si moueaꝛ q̄s ipotēs se sustinere rōe fracture ossi nō dū pfecte cōsolidate. 194.
¶Hec ēt facit młtitudo humorū in leprosis ꝛ puitas eorūdē ꝛ cōtinuitas febres faciētib⁹. 195.
¶Aut tortura oris ꝛ faciei cōtigēs ex mollitie ꝛ relaxatiōe neruí aut corrugatiōe ꝛ tēsiōe nerui ꝟsus collū declinante. 196.
¶Uestigia apostematū ꝛ cicatrices vlcerū ꝛ vulnerū ꝓculdubio formas in superficie corrūpunt. 197.
¶Sapiētes dederūt opā in collectiōe eoꝝ q̄ sūt de gñe claudētiū ꝛ obturātiū poros et meat⁹ ex qb⁹ sunt fortitudo retētiue ꝛ debilitas expulsiue: interdū ēt frig⁹ est causa huius. 198.
¶Siccitas ēt coartat eos valđ ꝛ simłr faciūt ligature: ipa etiā augustat et oblīq̄t per ꝯstrictionē exterius in aliquo membro generatuꝫ stringit exiā eos medicina stiptica. 199.
¶Hoc etiā cōtingit interdū cōsolidatione vulneꝝ et vlceꝝ: et ēt verruca seu porus et carne innaturaliter augmentata. 200.
Hoc ēt hūor faciat aut sanies vel sāguis lac coagulatū et aq̄. 201.
Hoc etiā faciūt vermes lapis. et fex sicca et dura et aer. 202.
Causa operationis meatuum sunt fortitudo expulsiue et đbilitas retētiue. 203.
Et his ēt ē oiꝫ medicla aptiua calida et hūida necessario. 204.
Quicquid augeꝛ et excedit numero i nobis: augeꝛ sic ex młta materia vt digitus si fuerit materia illaudabilis. aut rana si materia illaudabilis. 205.

Quicq̄d minuit in nobis nume
ro: cōtingit cōtrario eius cuius
rememorationē fecim⁹. 206.
Cā generans asperitatē ē abla-
tio hūiditatis: q̄lterdū ex hūore
frigido ꝯtingit pulnere stiptici
tate ciboꝝ ꝛ medicinaꝝ. 297.
Causa leniens asperitatē est si-
cut humor viscosus: et oē pin-
gue vnctuosum. 208.
Proculdubio oē illud de cuius
natura est vt stet separatū ab ali
quo: cū aliq̄ mō ei vnit si cū eodē
ꝯiunget. Si vuln⁹ nō debite so-
lidet: q̄ res in mēbro inopinata
ostendetur. 209.
Ex hoc etiā est fortitudo i muta
tiōe ꝛ debilitas iformatiue. 210.
Quāuis separatio ꝯtingēs cuili
bet ex eis de quoꝝ natura ē vt
sunt in situ ꝯiūcta sit de genere ꝛ
numero egritudinū situs ꝛ posi
tionis in mēbris organicis: ꝛ ni
hilominꝰ etiā ꝑ pte de gñe solu
tiōis diuisi seu ꝯtinuitatis cui⁹
q̄dē solutiōis cāe he referūt. 211.
Humor q̄dē hñs vim et q̄litatē
vstiuā ꝛ calefactiuā ꝛ corrosiuā
vl sanatiuā: aut hypostasis im-
pulsa seu imbibita ꝯtusionē infe-
rēs: vel viscositas relaxās q̄ mo
uere deberet vel salt⁹ ꝯtūdēs la
niās ꝛ disrūpēs vel lapis offen-
dens et cōtūdens. 212.
Ex eis sunt medicine corrosiue
ꝛ vstiue: vt ferrum corrodens et
laniās. et q̄nq̄ vetus scindit ra-
tione tēsionis. Idem etiā agit
ignis sicut in ceteris. 213
Quedā accidētia reperiunt in
operationib⁹ et q̄dā in q̄busdā
corpori ꝯtingētib⁹: ꝛ q̄dā i egre-
dietib⁹ ab eodē puta in fecibus:
egressu. s. sāguis sudor ꝛ vrīa. 214
Egressus naturat opatiōis di-
spositiōe sua est triplex. s. ipi⁹ de
bilitas: ipsi⁹ ablatio: ꝛ ipsi⁹ imu
tatio seu corruptio: qd in q̄libet
morbo est etiā manifestū. 215.
Debilitas eni opatiōis visus est
cū aliq̄s debiliter videt: ꝛ ipsius
ablatio cū oino visus ꝓhibet vl
aufert: ꝛ ipsi⁹ corruptio ꝛ incōue
niēs imutatio cū imaginat se vi
dere que non videt. 216.
Exempla accidētiū ꝓportiona-
bilia reperiunt in accidētib⁹ cō
tingētib⁹ aliis opationib⁹. 217.
Sensus visus attingit ꝛ pcipit
interdū aliq̄ ex accidētib⁹ q̄lita
tū corpori ꝯtingētib⁹ citrinitatē
ꝛ tumorē visu pceptibilē. Et in-
terdū attingit ꝛ pcipit auris ali
qd ex eisdē sicut sonū vētris i hy
drope. Percipit etiā ex eis aliq̄
sensus odorat⁹ queadmodū fe-
torē ꝯtingētē vlcerib⁹ putridis
et corrupt̄. Ex eis etiā est q̄ suo
sapore pcipit: ꝛ sic ꝯtingit cū acre
dor acetositas i ore pcipit. Ta
ctū etiā q̄ ex eis cognoscit: sicut
per tactū cognoscit cancri duri
ties. 218.
Supaccidentia ab egredietib⁹
a corpore sumpta excitant. s. qui
dem quinq̄ sensus. 229.
Sicut in vrina si rubea sit vel ni
gra. et sputo si fuerit vel sanguis
vel sicut butyrū. ꝛ in eo qd q̄dē
rōne dissolutiōis vel resolutio-
nis egredit sicut ꝯtingit vētosi-
tate: sternutatiōe: oscitatiōe. In
vomitu ēt repit iterdū acetosi-
tas amaritudo vel stipticitas ꝛ
cū vrina fuerit fetida significat
q̄dē sup vesice vlcera: ꝛ si in sudo
re sentit si frigid⁹ fuerit vel cali
dus tenuis vel viscosus. 220.
Et q̄dā accidētia sunt patiētiū
passiōes ꝛ apd nos signa ꝛ dmō-
stratiōes. Et postq̄ feci memora
tionem de his quasi transitorie

⁊ in generali factã nũc rememo rationẽ de eisdẽ in spãli. 221.
¶ Omne signũ sicut dictũ est re memoratiuũ aut p̄sentis indica tiuũ: vel futuri ꝓnosticũ. Est tñ vtile nõ necessariũ l nobis q̄ re ferim⁹ ex eo qḋ p̄terijt sicut hũi ditas terminati sudoris. 222.
¶ Omne illud qḋ signat sup il lud qḋ iã existit: neq3 nõ etiã qḋ signat sup illud qḋ speram⁹ ẽ q̄dẽ mltũ necessariũ: cura ei ꝯueniẽs fit a nob cũ auxilio hui⁹ rei. 223.
¶ Ex his q̄dẽ signis sũt q̄dã ge neralia: ⁊ q̄dã spãlia: ⁊ particula ria alicui ex mẽbris de q̄b⁹ q̄dẽ speciali⁹ faciã rememorationẽ i arte seu pte artis curatiue. 224.
¶ Omne signũ generale sumit a mẽbris p̄ncipalitatẽ ⁊ dñiũ ha bentib⁹: puta ab epate cerebro ⁊ corde: hec eñ s̄m ṽitatẽ dicũ tur principalia. 225.
¶ Et cũ est recte formatiõis seu imaginatiõis ⁊ ratiocinationis seu cogitatiõis sane memorie. ⁊ recordationis. 226.
¶ Mot⁹ etiã ⁊ sensus laudabi lis signat sup capitis sanitatẽ ⁊ nocumẽta eius ꝯtingẽtia deno tant ꝓculdubio q̄ morbi existãt in cerebro. 227.
¶ Cum cor incedit recte in pas sione sua: tũc ei⁹ dispositio ẽ pa cifica ⁊ trãquillia. 228.
¶ Nequaq̄ fuerũt genera pul sus in nũero denario posita nisi ab ore sapiẽtis. Quoꝝ q̄dẽ p̄m⁹ ab estimatiõe dilatatiõis est as sumpt⁹: ipse eñ significat super dñium ⁊ fortitudinẽ virtutis et ipsius equalitatẽ. 229.
¶ Magn⁹ aũt ẽ cui⁹ dimẽsiones eminẽt ⁊ descẽdũt: ⁊ significãt su per fortitudinẽ s̄m suam existi mationem. 230.
¶ Paru⁹ pulsus est: ꝯtr⁹ in vir tute: ⁊ etiã pulsus lõgus et bre uis. 231.
¶ Ex eo strict⁹ ⁊ lat⁹ necnõ etia3 eminẽs ⁊ ꝓfundus. 232.
¶ Gen⁹ ei⁹ relatũ tẽperiei mot⁹ estvari⁹ ⁊ diuersus. Ex q̄ est pul sus velox magne iactãtie: ⁊ signi ficat q̄dẽ sup vim ⁊ calorẽ. Ex eo etiã pulsus est tard⁹ dominãs cõ gelatiõis vñ signat sup debilita tem cum frigiditate. 233.
¶ Gen⁹ sumptũ ab existimatiõe tp̄is q̄etis diuidit in suas sp̄s: sc3 in frequẽtẽ spissum ⁊ sine q̄e te significãtẽ sup debilitatẽ vir tutis ⁊ caloris. Et i tardo sibi cõ trariũ q̄ sup laxitatẽ ⁊ frigidita tem attestatur. 234.
¶ Gen⁹ sumptũ i dispõne ṽtutis diuidit i fortẽ pulsantẽ ⁊ magnũ ⁊ in sibi ꝯtrãũ debilẽ: cui⁹ pulsatio ꝓfunda est ⁊ exilis. 235.
¶ Ex genere sũpto a corpore ve ne p tactũ pulsus dur⁹ q̄ attestat sup siccitatẽ. et ex eo est q̄ tactu mollis ⁊ humid⁹ repit signãs sup sui corporis mollitiem. 236.
¶ Gen⁹ sũptũ a pria q̄litate cor poris vene signat recte sup com plonẽ. s. frigid⁹ sup frigidã: ⁊ ca lidus super ꝯtriam. 237.
¶ Gen⁹ sumptũ ab eo quo replet vena dclarat dispõnẽ ⁊ esse hũo rum ei⁹. plen⁹ eñ sup humoru3 abũdãtiã. Et vacu⁹ sup ipsoꝝ di minutionẽ h3 attestari. 238.
¶ Gen⁹ sũptũ ex motiõib⁹ ⁊ quie tib⁹ pulsus detegit q̄dẽ ad sen su3 sp̄s eoꝝ. Est aũt ex eo sp̄s iusti põderis: ⁊ ꝯueniẽs pulsib⁹ etatũ tẽporũ anni ⁊ regionis. et ex eo etiã est egrediens a debito consueto. 239.
¶ Ex eo etiã est sine põdere ꝯtri⁹ ei quẽ p̄misi sine põdere 240.

Aliud genus eiꝰ sumit̄ ab eq̄litate vniformitate aut diuersitate ⁊ inequalitate ipsius. 241.

Qui recte incedit vniformiter ⁊ ordinate dr̄ vnitꝰ siue equalis. Qui ꝟo claudicat ⁊ deuiat ī hoc ineq̄lis dr̄ et diuersus. 242.

In diuersitate generis sumpti in numero ꝑcussionū arterie sūt differentie. 243.

Differēs pluribus ꝑcussionibꝰ diuidit̄ in duas species. 244

In equalitate ⁊ diuersitatibꝰ ordinatū: et ordine carēteꝫ quē scꝫ aīa ꝑcipere nequit. 245.

Dn̄s huius ordinis dr̄ reuersiuus: ⁊ est sꝫ dictū nostrū ille qui postq̄ nūc sic ꝑcussit ⁊ fuerit̄ ꝯfr̄ ad ꝑcutiendū sicut prius. 246.

Ex eo etiā est cuius regressꝰ minime sūt vniformes: ⁊ talis est q̄ cauda soricis appellat̄. 247.

Est etiā ex eo qui differēs seu diuersus ī vnaq̄q; ꝑcussiōe repit̄ cū mēsura. iiij. digitoꝝ capitꝫ. 248

Ex his q̄dē est pulsus itercisus ⁊ dn̄s ꝯiūctiōis. Ex his ēt est altꝰ humilis ⁊ depressus. 249

Ex his etiā sunt in cuius ꝑcussione duo sunt ictus: ⁊ ex eis etiā in quo sunt plures. 250.

Est etiam ex eis vermicularis. ⁊ serrinꝰ. Similiter formicularis et vndosus. 251.

Ex his etiā est ille q̄ tremulꝰ dr̄: ex q̄ est siḡans sup ethicā. 252.

Oīs quidē pulsus cōtinet duas spēs: est etiā vna eq̄lis q̄ ex ābabus ꝯ̄riis descēdit seu reponit̄ ī gradu. 253.

Inter species vero generalis diuersitas nō est eq̄lis ⁊ media in diuersitate. 254.

Ex pulsu temperati corporis cognosces pulsū cuiuslibet: donec scias ex eo cui lateri equat̄: aut inequalis efficiatur. 255.

Omnis pulsus egrediens a dispositione cōueniēti dicit̄ cōparari ad egressum complexionis eius. 256.

Scito esse varias species pulsuū ī diuersis etatibꝰ q̄tuor āni tpibꝰ ⁊ diuersis regionibꝰ. 257.

Et etiā in diuersis ꝯplexiōibus hoim ⁊ habitudinibꝰ masculis et mulieribus. 258.

Pulsus velocitas cum magnitudine est in calido. Sicut etiā ⁊ in etate iuuentutis: et in masculo. 259.

Talis autē est in regione ⁊ habitatiōe meridionali: macro: in pregnante et estate. 260

In frigido eñ est pulsus paruitas ⁊ tarditas: et cōsimilis q̄dē est in senibus et autūno. 261.

Consimilis quidem est in mulieribꝰ: ⁊ in pigui carnē laxā habenti. talis etiam est in septentrionali. 262.

Cuiuslibet sicci quidem pulsus est durus: ⁊ cuiuslibet hūidi ē q̄dem pulsus mollis. 263.

Pulsus cuiuslibet habentis cōplexionē equalē ⁊ tēperatā similatur quidē pulsui perfecto ipsius veris. 264.

Quartū clima sequitur complexionē predictā. 265.

Pulsus infantis frequens ē mollis. Pulsus autem senis est tardus et durus. 266.

Pulsus cuiuslibet corporis multū humorē ferētis est valde plenus. 267.

Omne corpus vacuum a materia habet pulsum illaudabilē ⁊ vacuum. 268.

Pectus et pulmo sunt organa anime: que siquidē sana fuerint vite ꝯseruabuntur. 269.

Si operationes eorum declinant ad aliquã malitiam:cor sicq̃ dez ignietur ex sui inflãmatiõe. 270.
Et sputũ q̃dẽ h3 significare sup pectori cõtingẽtia in quacunq3 egritudine eidẽ ꝯtingẽte. 271.
Ablatio sputi proculdubio sup ꝑncipiũ attestatur:significatur eñ φ materia i nullo est digesta. 272.
Si aũt fuerit paruum et tenue: habebit sup digõnẽ debilẽ attestari. 273.
Si vero fuerit mediũ ⁊ eq̃le:in hoc q̃dẽ signatur φ morb⁹iam ad mediũ augmẽtũ ꝑuenerit. 274.
Si aũt fuerit multũ spissũ3: tũc ꝓculdubio ẽ morb⁹ i statu. 275.
Tenuitas etia3 sputi signat q̃ humor faciẽs morbũ leuis sit et subtilis. 276.
Tale etiam signat φmorbussit velocis ⁊cite digõnis. Si vo fuerit grossũsignificabit supra ꝯriũ et tarditu. 277.
Nigredo sputi significat super violentiam vstionis. 278.
Sputũ vero viridis coloris significat sup colerã citrinã ⁊porrinam. 279
Sputũ habẽs citrinitatem claram significat super coleramvitellinam. 280.
Sputũ albũ signat sup humorez flãticũ ⁊rubeũ sup sãguinẽ ⁊sputũ cuiusq3 fetidũ ẽꝓculdubio putrefactiõis significatiuũ. 281.
Oẽ sputum sine fetore signat φ i eo nulla sit putrefactio. 282.
Si sputi figura rotũda sit ⁊cu3 hoc patiẽsfebrẽ patiatur:hoc erit q̃dẽ φ i diafragmate ei⁹ sit apostema. 283.
Si patiens nõ cessauerit tussire:iamq̃dẽ icidit in ptisim. Sputũ aũt egrediẽs sine tussi ⁊ difficultate significat sup ꝑfectã digestionem. 284.
Generatio.iiij.humorum est in epate ex cui⁹augmẽto augetur humor in corpore. 285.
Omne mẽbrũ rõne ipsi⁹ auget est nihilomin⁹ in ipso membro propria operatio. 286.
Ex vapore aũt ipiusfit spũs. 287
Ex reliquo corpore seu humore eius sano fit corp⁹ sanũ:est autẽ humor san⁹ cũ epar sanum fuerit. 287.
Et aque q̃dẽ deuehũt cibum ad ipsu3:miscẽturq3 cuilibet humori sup eũ dominanti. 289
Aque etiã mittunt ab ipso epate ad ei⁹colatoria:⁊ ipse nihilomin⁹ cũ humorib⁹ ꝯmiscet. 290.
Et ipsa q̃dẽ aq̃ fert secũ colores eorum:necnõ etiã oẽ illud:q̃d ẽ necessariũ i declinatiõe ⁊ significatione eius. 291.
Et ꝓculdubio q̃cq̃d diximus eũ manifestũ sup cui⁹ veritatẽ sensus etiã attestatur. Sũt eñ apud nos ex vrina significãtesq̃lis sit ꝓcessus patientis. 292.
Albus color vrine est ex signis sup multitudinẽ cibi ⁊ pot⁹ seu nauseatinã satietatẽ significãtibus:aut super dñiũ frigoris vel humiditatis flãtice aut sup fluxum vrine,vel oppilatiõis epatis. 293.
Cum autemvrinavidet modicũ citrina significat quidẽ sup prauitatem colere. Sed cum est in colore ignea significat sup mltitudinem colere. 294.
Et color quidem clarus sub rubeo ponitur:i eo tamẽ est amplior colera rubea. 295.
Valde aũt rubeusfuerit color ei⁹ a natura sanguinis:nisi tñ fuerit taliser assumptiõe croci aut applicatione alicui⁹ cõtingẽtis

neqȝ ex colica. 296.
¶Si aūt videatur nigra postq̄ȝ visa fuerit fusca significabit quidē sup fortē algorē. Si ṽo talis appareat postq̄ȝ precessit valde rubea significabit super fortē humoris vstionem. 297.
Judicia autē super morbum ex colore vrie: nisi tñ fuerit talis ex cibo ipsam tingente puta oleribus cassia fistular ꝛ oi re eā breuiter tingente sicut almuri ꝛ similibus. 298.
Tenuitas quidē substātie in vrinis significat super paruitatem digestionis. 299.
¶Et proculdubio efficitur vrina tenuis per corruptionē cibi ꝛ oppilationē ꝛ epatis apa. 300.
Urine autem grossities significat sup digōnem: aut sup multitudinē hūoris flegmatici in corpore existentis 301.
¶Cuȝ hypostasis videtur alba in colore significabit quidē sup salutem infirmorum. 302.
Si autem color eius appareat citrinus hoc erit ex acumie colere rubee. 303.
Si vero appeat velut sanguis significabit pculdubio sr maliciā digōnis ipsius sanguis. 304.
Et si talis dispō ipsius prolongetur neqȝ varietur: erit ex epate apostemato. 305.
Et si fuerit nigra post intensam rubedinem ꝛ petēs fundū postq̄ȝ prius apparuerit in alto significat q̄dē q̄ iam puenit patiēs ad hoc q̄ anima separet ab eo ꝛ potissime cum casu ṽtutis neqȝ est spes de eo aliqua: neqȝ potest ei quicq̄ȝ proficere cū sit mors ppinqua ex violentia vstionis. 306.
Et si appareat nigra post ei⁹ successinem pter q̄ morbi materia sit acuta ꝛ potissime si cū tali successione assit aliqđ signū laudabile et radix morbi fuerit ex melācolia significabit q̄dē sup morbi ɔsumptionē: et hoc sm p̄lm. 307.
Si appareat nubes supernatās in superiori parte vasis significabit super cruditatem: licet sit in ea aliquid digōnis q̄ ex vētositate ɔmiscente se ei impedit ꝛ inde sursum eleuatur. 308.
Et scito q̄ si videatur pēdere in medio q̄ parua vētositas est in tali hypostasi. 309.
Et scito q̄ si preeūte citrina fuerit alba lenis ɔiuncta inferi⁹ depressa ꝛ talis cōtinuo appareat q̄ digō morbi sit completa. 310.
Cū aūt apparet hyppostasis nō continuata significat super debilitatem virtutis. 311.
Si vero fuerint cōtenta in ea similia fragmētis ordei: significabit quidē sup rasurā venaꝝ. Sȝ si assimilet furfuri ꝛ sine fetore: sig̃cabit sup vlcera vesice. Si autē similet squamis metalloꝝ: significabit super vstionem et laminationē continentem. 312.
Si sanies appeat in vase significabit sup apitionē apatis. 313.
Si vero prolongetur egressus eius cum sanguine corrupto significabit super apostema flegmonicum. 314.
Cum aūt hyppostasis petit fundum ꝛ lpmati similat: est quidē ex humore grosso et crudo. Et si cum eadem sit harena mixta scito illū cui⁹ eē calculosum. 315.
Priuatio q̄dē fetoris contingit ex priuatione coctionis et digestionis aut ex indigestione rōne indigestibilis. 316.
Omne illđ qđ ē vltimati fetoris est vltimate corruptionis. 317.

¶Si aũt odor eiꝰ sit extraneus horribilis: scito illum cuius est pati morbum vesice. 318.

¶Iam quidẽ retuli genera vrine simplicia. Ex dictis meis poterit q̃s vti in iudicijs compositorum ex eis. 319.

¶Interdũ attestãtur feces sup stomachum ⁊ interdum sup intestina: ⁊ ipsum epar. 320.

¶Feces q̃dẽ minuunt rõne magne trãsmutatiõis alimẽti cũ cõuertit in mẽbris: nisi illiꝰ cuiꝰ expulsiua fuerit debilis ⁊ attractiua fortis: ⁊ rõne alicuiꝰ nocumẽti contingẽtis. ⁊ hoc q̃dẽ significat repletionẽ corporis patiẽtis ex malis humoribus. 321.

¶Si aũt fuerit magne in quãtitate: erit q̃dẽ signũ ꝙ cibꝰ nõ p̃beat augmẽtũ corpi autꝙ attractiua sit in eo debilis ⁊ diminuta ẽt expulsiua fortis rõne alicuius morbi vel nocumẽti. 322.

¶Si ãt feces fuerit albe erit oppilatio vel sciprosis in meatibꝰ kistis fellis ⁊ icteritia q̃dem est significãtibus super hoc sẽsibiliter. Sub hoc etiã genere est vrine citrinitas: nisi cũ corporibus hũore flegmatico vł mala ꝯplexione frigida inficiatur. 323.

¶Si v̾o appareãt rubee vł ignite significãt sup excessuꝫ ⁊ dominium colere rubee. 324.

¶Sed si similent porro aut viridi eris ĩ colore significabũt q̃dẽ morbũ ⁊ malitiã magnã. 325.

¶Cum aũt apparebũt nigre in colore: hoc quidem contingit ex forti et antiqua frigiditate corporis cuius sunt. Et si tales appareant in morbo acuto significabunt super mortem futuram in propinquo. 326.

¶Si ãt feces fuerit dure significabunt super fortitudinẽ attractiue aut super calorem vrentem vel super cibum stipticum ⁊ constrictiuum. 327.

¶Si v̾o fuerit feces molles ⁊ liquide nõ erit fortis attractiua ĩ corpore: aut in corpore erit frigiditas mala aut hoc cõtingit ex mala alia dispositione corporis vel ex cibo qui soluit ventrem ⁊ mollificat per naturã suã. 328.

¶Si differat et tardet egressꝰ fecũ post cibũ sumptum: hoc quidem contingit ex difficultate digestionis ipsarũ: aut diminutione ⁊ debilitate expulsiue: aut forti frigiditate: aut ex ventrem necessario constringentibus. 329.

¶Si autẽ citiꝰ debito egrediãtur: hoc quidem erit ratione cibi non constrictiui: sed potius p naturam suã mollificantis ⁊ soluentis: aut ratione humorum ⁊ humiditatuꝫ ad eas fortiter impulsarum: vel ratione meatuuꝫ sugentium ⁊ attrahentium aut ratione nocumentorum in intestinis contingentiũ vt pote apostematis in al̾. vlceris corruptionis digestionis et aliarũ specierum morborum eisdem contingentium. 330.

¶Si egrediãtur cũ sõno significabũt super magnam ventositatem. Si vero fuerint mixti saniei significabũt sup apostema in organis cibi existentia. 331.

¶Sꝫ si appareat sanguis cũ eis significabit quidẽ super vlcera et tenasmonem. 332.

¶Si aũt sũt multũ fetide sig̃cabunt sup magnã corruptionem.

¶Si v̾o velut olꝫ supnatat eis sig̃cabũt sup liq̃factionẽ piguedinis corporis. ⁊ erũt proculdubio odoris acetosi ex hũore ace

toso. 333.
¶Sudor mult⁹ in morbis humidis factus quidem est ex accidētibus vim ⁊ naturam ipsorū referentibus: neqꝫ est sicut ille ex quo fit iuuamentum. 334.
¶Supfluus aūt in vltimo cū casu ꝟtutꝫ patiētꝫ ꝯtingit ꝑculdubio ex labore ⁊ debilitate ꝟtutꝫ ⁊ nature: vñ mors ē i ꝓpinq̄. 335.
¶Sed ꝑuus sudor i morbis sup oppillationē ⁊ clausionē cutis ⁊ grossitiē hūoris ⁊ debilitatē expulsiue ⁊ paruitatē digestionis ⁊ ventris mollitiē ⁊ fluxum. 336.
¶Si appareat sudor valde alb⁹ in morbis sigcabit sup humorez flegmaticū. Si ꝟo sit citrinus significabit sup colerā citrinā. et si niger sup melācoliā. Si autē rube⁹ erit morb⁹ ex sāguie. ⁊ silr ꝓbet nob̄ signa suo sapore. 337.
¶Sudor subtilis ꝯtingit ex subtilitate humorum. ⁊ grossus ex grossitie eorundem. 338.
¶Si aūt fuerit vniuersalis i toto corpore est bon⁹. Sꝫ si ꝑticularis ⁊ specialis in vno loco est malus et illaudabilis. 339.
¶Qui etiaꝫ contingit tempore suo vna cū circuitibus ⁊ paroxismis febrium aut in die cretica ē q̄dē bonus ⁊ laudabilis. Cōtrarū autē bonitas lōginqua est ⁊ remota. 340.
¶Pronosticatio diuidit̄ i referētē: ⁊ significātē morbū futurū generari in sano: ⁊ significantē qđ debet cōtingere patienti in morbo suo. 341.
¶Signa aūt referētia sup egritudinē futurā sumunt̄ ex accidētibus significantibus super repletionē vel euacuationē cerebri aut residui corporis. 342.
¶Significat autēꝫ sup repletionē q̄es multitudo cibi: raritas balnei ⁊ exercitij: ex his nāqꝫ accidētib⁹ cōtingit repletio. 343.
¶Gen⁹ repletionis diuidit̄ i repletionē penes virtutē anime: q̄ si fuerit respectu immutatiue et digestiue nequaqꝫ erit appetit⁹ cōedendi laudabilis: eritqꝫ egestio mollis: ⁊ liq̄da: neqꝫ erit digestio in vrina. 344.
¶Significat̄ aūt sup repletionē respectu virtutis motiue ex grauitate ⁊ lesione motus. 345.
Si āt sit repletio respectu pulsatiue: erit q̄dē patēs debilitas ⁊ pigritia pulsatiōis eius. 346.
¶Causa ꝟo debilitatis animarū seu potētiarū est illud qđ nequeūt pati ex chimis: nā pars ex eis ledit ⁊ grauat eas: nō aūt iō q: mēbroꝝ continuitates ex eis repleantur. 347.
¶Est autē alia repletio a predicta penes cōcauitates organorū scꝫ cū non poterūt tolerare ex eo quod membrorum cōcauitates replebuntur. 348.
¶Hoc autē genus ꝯtingit ex repletiōe: aut sāguinis puri ⁊ mūdi: aut colere aut hūoris flegmatici. Interdū aūt anime sue potiente fortes sunt nec grauant eas chimi. 349.
¶Cū dominatur sanguis alijs humoribus assunt somnus ⁊ dolor capitis i excessu cū tumore ⁊ rubore venarū. Estqꝫ possibile ꝙ inde cogitationes mutentur cū grauitate capitis et debilitate fatigatione sensuū. Reperit̄ em̄ tactu calidus cuꝫ grauitate humorum ⁊ scapularum ⁊ cuꝫ oscitatione. Et sunt interdum grauia latera et hypocundria. Et manifestus fluxus sanguinis a naribus cum alicibus. Et etiam

venter est laxus: nō tamē cū delectatione ⁊ suauitate vite. ⁊ apparebūt somnia letitie ⁊ iocunda cum varietate ⁊ multitudie colorum. Accedet etiā prurit⁹ in loco flobothomie cuȝ rubedine oculi insolita ⁊ apostematibus aut variolis aut pustulis corpis ⁊ opinaƀ se comedere dulcia in somnis ⁊ videbiƀ ꝙ gustet dulcia: ⁊ si prius eam non comederit. Unde si hec accidētia sint in vere aut in principio iuuētutis nouelle significabunt q̄dem nobis super egritudies ex sanguine generandas que quidē de facto ꝯn̄r apparebunt. 350.

¶ Cū dominatur colera citrina aut crocea apparet quidem color cutȝ citrin⁹ cū debilitate ⁊ casu appetitus cibi: ⁊ reperit in q̄ dn̄atur oris amaritudinem et mordicationeȝ ex ip̄a colera rubea in stomacho contingentem Acciditq̄ ei ventris solutio cum qua est colera rubea ⁊ insomnietas cū profunditate oculoꝝ ⁊ siccitas oris ⁊ lingue: ⁊ eius vrina est in colore valde citrina. Acciditq̄ ei sincopis: ⁊ riget cutȝ ei⁹ cum permixtione ⁊ perturbatione. Acciditq̄ ei sitȝ post ieiuniū et apparēt ei in somno coruscationes cum subtilitate pulsus ⁊ calore corporis. Sunt etiam ex his accidētibus multa ⁊ freq̄ns balneatio in aquis calidis ⁊ sulphureis: ⁊ mot⁹ laboriosi q̄ fiūt in regionibus ⁊ villis septētrionalibus: ⁊ frequens ⁊ continuus esus acutorum et maxime si fiat tempore estiuo. 351.

¶ Si ꝟo colera nigra in corpore dn̄etur erit quidē fusc⁹ color corporis cum forti ⁊ iugi meditatiōe ⁊ cogitatione ⁊ appetitu cibi forti: ⁊ repletur in ore sapor acetosus. 352.

¶ Est etiā cū malitia anime ictus fortis ⁊ affixus: ⁊ pulsus durus est ⁊ tardus. 353.

Et vrina q̄dē tenuis ⁊ cruda nec in digestione decoctio. 354.

Et cibus siccus aridus ãxietas timor cōtinuus ⁊ tristitia. 355.

Uidetur etiā ꝙ interficiatur in somnis: apparētq̄ in somno ei⁹ omnia eū exterrentia. 356.

Etas senū autumnus ⁊ habitationes meridionales ⁊ corporis macies. 357.

Si dominetur humor flegmaticus in corpore aggrauabitur caput ei⁹. Sōn⁹ ei⁹ lōg⁹: ⁊ fatigabitur iter agēdo de facili ⁊ erit ei⁹ appetit⁹ debilis cū repletiōe penes ꝟtutē ⁊ turbationē seu pmixtionem ⁊ sopita laxitate. 358.

Ex his etiaȝ est fluxus saliue et sputi ⁊ tumor vult⁹ ⁊ color patiētis albus. ⁊ erit in pulsu eius occultatio ⁊ tarditas ⁊ ī vrīa turbulētia ⁊ grossities ⁊ cruditas. 359.

Nec est in eo sitis: nisi fuerit flegma salsum aut putrefactio affuerit. 360.

Ex his etiaȝ accidentibus sunt vsus omniū ciborum humidoꝝ ⁊ frigidorum: ⁊ etas senectutis: ⁊ tp̄s hyemale: ⁊ priuatio exercitij ⁊ balnei: ⁊ excedens q̄ntitas cibi: ⁊ habitatio hūida rōne fluminū ⁊ apparitio mariū ī sōnis ⁊ q̄rimonia ex icubo facta: ⁊ ipotentia digestionis chili. 361.

Cū aūt apparebūt tp̄e sanitatis continuo accidentia de necessitate super aduētū egritudinū significātia: esto solicitus in ablatione eorundem. 362.

Ex signis pronosticis est significans mortē futurā: ⁊ ex eis ē q̄d

ſignat futurā ſanitatē ſeu eua=
ſionē:ꝛ ꝓprie ex his eſt ſciētia
pronoſtica. 363.
Ex ſciētia iſtoꝝ videbit medi=
cus ꝛ ſciat q̊s moriatᷣ:retrahet
ꝙ ide manꝰ ſuas a cura eiꝰ:ſicᷣ
ētvidebit ex ſcia eorūdē q̊s eua
dere ꝺbeat:ꝛ curati ꝓ tāto no=
tificabit ꝛ ꝓnoſticabit illꝺ.364
Principiū huiꝰ ſcientie eſt ſcia
de tpibꝰ morboꝝ ꝛ eo qꝺ appa
ret i eis de diſpoſitiōe morbo=
rū.Eſt etiā ſciētia de lōgitudi=
ne ꝛ breuitate:ꝛ fortitudine:et
violētia ꝛ debilitate ſeu tranq̊l
litate egritudinē.Et etiā de iu
dicio eiꝰ qꝺ dꝫ generari ex criſi
in temporibus morbi. 365.
In quolibet morbo ſūt diuer=
ſa tpa.In quorū aliquo cōtin=
git mors ꝛ vita vel ſalꝰ :et ſunt
pricipiū augmētū ſtatꝰ.In q̊li=
bet pōt mors ꝯtingere.In q̈rto
aūt qꝺ ꝺclinatio appellatᷣ non
cōtingit mors niſi ꝯtingat er=
ror vndecunq̀ꝫ. 366.
Principiū aūt eſt in q̊ cōtingit
nocumētū opatiōibꝰ et debili=
tas in negocijs aſſuetis. 367.
Et hoc quidē tpe durat:donec
digeſtio appareat i hypoſtaſi
bus:ſputo:fecibꝰ:ꝛ vria.ꝛ poſt
ip̄m apparet et cognoſcitᷣ au=
gmētū ex lōgitudine paroxiſ=
morū febriū:ꝛ operationibꝰ et
accidentibus. 368.
Statꝰ ꝟo eſt cū regimē poſt di
ctū ꝑfecta digeſtio apparebit:
paroxiſmi morboꝝ augebūtᷣ:ꝛ
accn̄tia i quātitate eq̄būtᷣ.369.
Accipit etiā morbꝰ diminutio=
nē ꝛ fit iterdū criſis ꝑfecta.Vn̄
cū hoc ſignū videbitᷣ ꝓnoſticetᷣ
pax et ſalꝰ patiētis nāmors mi
nime accidit i declinatiōe:niſi
error ſuꝑ patiēte cōmiſſo:aut

aere cōplexionis male ꝛ illau=
dabilis:necnō etiā omni extri=
ſeco cōtrario eidē ꝯtingēte.370
Sciētia aūt noſtra ꝑ quam co=
gnoſcimꝰ tᷣminū pricipij cōfert
q̊dē in ſubtiliādo cibū et dietā
ſicut decet:ꝛ in mediādo ſubti
litatē eiꝰ in augmēto.Naꝫ hoc
expedit patiēti donec morbus
ad ſtatū ꝑuenerit:tūc aūt ꝺcet
medicū eſſe ſollicitū ad ſubti=
liādū perfecte dietam. 371.
Omnis morbꝰ perficitᷣ in mēſu
ra.Que ſi fuerit breuis dicitur
acutꝰ.ꝛ hic aut interficit i bre=
ui tꝑe:aut per criſim laudabi=
lem terminatur. 372.
Ipſe etiā eſt cite digeſtionis:
et breuiū tēporū:auſterꝰ:ꝛ peri
culoſus. 373.
Cognoſcitᷣ autem ex breuitate
ſui principij:pro tāto regatᷣ die
ta conuenienti. 374.
Non enim ſunt multe aggra=
uāde eius virtutes.Nec eſt au
ferēdꝰ ꝛ ꝓhibēdus ei cibꝰ oīno
a principio:nā forſitā caderet
ꝟtꝰ eiꝰ.Nec etiā eſt debilitādꝰ
ante ſtatū ipſiꝰ:ſed ē potiꝰ pru
dēter in quātitate reficiēdꝰ ſuf
ficiēti ſꝫ exigētiā ſui itinerꝭ.375
Si aūt videas difficultatem ei
do malitiā ſignoꝝ ꝛ ꝑiculoꝝ ꝛ
lores fortes ꝛ violētos cū ma=
la diſpoſitiōe ꝛ caſu ꝟtutis et
ratiōe diminuta et ꝑmixta:ita
ꝙ virtus nequeat morbi mali
tiā tolerare pronoſtica mortē
eiꝰ futurā ante ſtatū:quoniam
quideꝫ ex malitia accidētiū ex
morbo colico contingētiū pro=
noſticabis. 376.
Ex morbis etiā eſt diu durās ꝛ
lōgi tpis qui chronicꝰ ſeu tem
poralꝭ appellatᷣ.Qui q̊dē mini
me corpꝰ celeritᷣ ꝯſumit ꝛ diſſol

nit: sed aut necat ipm cũ ptisi et ethica egressu sanguis aut macie: aut patiẽs ẽt lõgo tpe curabit: et morb⁹ p paulatinã dissolutionẽ et digõnẽ ɔsumet. 377.

¶Cognosces ãt ipʒ ex leuitate et facilitate accidẽtiũ ei⁹: et friditate cuiuslibet ex his morbʒ.

¶Nõ cibes ipʒ patiẽtẽ modico cibo: qm̃ caderẽt ṽtutes ei⁹. 378.

¶Inter ãt morbos sũt aliĩ mediĩ quoꝝ. s. tpa ñ sunt absolute breuia nec lõga: tũc cib⁹ eoꝝ in subtilitate mediet nũq̃ sit multus neq̃ paruus. 379.

¶Scito q crisis ẽ velox et subita mutatio q̃ suo tpe ex difficultate seu malitia accidẽtiũ et pugnã existẽte iter ṽtutẽ et morbũ generant vt celeriter ad vitã vl mortẽ pueniat. 380.

¶Sex sũt spẽs mutationum in morbis ɔtingẽtiũ. Nã aut neq̃ tardant aut citant i eis: vñ interdũ ɔuertit i tpib⁹ breuibus corpus ad bonum et vitam. 381.

¶Si fuerit laudabile qd̃ pcedit eã: pnosticabit sic supipã. s. sup crisi securã et laudabilẽ. 382

¶Est ãt alia mutatio velox ad pdcã q̃ qdẽ sigat mortẽ. In hac qdẽ veloci malitia ẽ angust⁹ pcessus medici: naʒ hec crisis est necãs et pnitiosa. 383.

¶Tertia ex pdcis mutatiõib⁹ ẽ mutatio tarda idicẽs ad dispositionẽ sanitatꝫ et curãs morbũ: ñ tñ cũ crisi: sʒ poti⁹ p dissolonẽ paulatinã i ea ɔtigẽtẽ. 384.

¶Quarta ãt spẽs pdictaꝝ mutationũ ẽ mutatio parua ducẽs patiẽtẽ ad iteritũ: nec fit cũ euacuatiõe: sʒ poti⁹ cũ ethica dissoluẽte corpus patiẽtes. 385.

¶Quinta aũt ex pdictis ẽ iter eas media cũ inducit mortẽ ex malitiã vltimã. 386.

¶Sexta ṽo pducit ad vitaʒ in medio temporum. 387.

¶Hec aũt crises sibi inuicẽ dicũtur ɔtie cõposite. 388.

¶Crisis quidẽ laudabilis accidit in statu cũ pfecta digestiõe et ṽtutis fortitudine. Cõtraria ṽo ei puta illaudabilis sit i augmento. 389.

¶Tria opʒ scire in crisi. 390.

¶Scientiã vcʒ de pnosticatõe ei⁹. Et d̃ dieb⁹ creticis. Et sciaʒ etiã ei⁹ qd̃ significat p signa nobis significãtia in quam crisis spẽm terminet cũ pficiet crisis cuiuslibet morbi. 391.

¶Ois ãt crisis pnosticat ex violẽtia accidẽtiũ q̃ diximus. 392.

¶Et sẽ pmixtio sensus et itellectus: et dolor auriũ et capitꝫ. 393.

¶Et flux⁹ lachrie angustia parua: famis seu cas⁹ appetit⁹: motus laboriosus: et vigiliaꝝ instãtia: et dolor in pectore vl collo: et illaudabilꝫ excitatio a sõno cũ motu et rubedine oculoꝝ. 394.

¶Et frẽdere deutib⁹: et limatio eorũdẽ in somno: et eorũdẽ percussio: et fortꝫ fricatio nasi patiẽtis. 395.

¶Et iterdũ isinuabit aliqs cõnuendo cũ labiĩs suis. Uidebiturq̃ interdũ suggere ea. 296.

¶Et velocitas qdeʒ anhelit⁹ et desideriũ trahẽdi aerẽ frigidũ cũ angustia. Et velocitas puls⁹ et frequẽtia: et tussis cũ infusiõe et sonitu et gargarismatis. 397.

¶Et pulsatio cordis cõtinua: et sincopis. et conat patiẽs a lecto suo surgere et recedere. 398.

¶Et dolor gutturis et meri cuʒ angustia: que si pseuerauerit: continget ei syncopis magna et fortis. 399.

¶Et pulsatio

Et pulsatio ĩ laterib⁹ ⁊ dorso cũ
torsionibus violẽtis ⁊ fortib⁹ ⁊
cõtinuo dolore stomachi cũ q̃ri
monia stomachi vl' epatis: aut
dolor vẽtris: aut circa pecten:
aut ẽt in renib⁹ ⁊ vesica: aut do
lor fortis circa virgã: vel ĩ ꝟga
aut in matrice: aut in oib⁹ iun
cturis: aut q̃busdã: aut ex eis
intus vel exterius. 400.
Cũ ḡ videbit augmẽtũ hoꝝ ac
cidẽtiũ in die cretica: erit ꝓcul
dubio bonũ ⁊ laudabile: et po
tissime si prius digõ appuerit.
Sin aũt: erit quoddã cõtrariũ
manifestum. 401.
Cã q̃dẽ crisis si sit eoꝝ relatio
vera est qm̃ luna variat actõez
in morbis. 402.
Jã q̃dẽ pagrat et abscindit ce
leriter circulũ suũ: est q̃dẽ cã ce
leris mot⁹ ⁊ mutatiõis: fortifi-
cat q̃dẽ interdũ in hoc: ⁊ inter-
dũ debilitat: hoc aũt notũ est
in arte astronomorum. 403.
Nequaq̃ est opatio vel actio
sue actiõis sensibilis ĩ ei⁹ iuua
mẽto: sicut q̃dẽ est ad sensũ visi
bilis est ei⁹ figura ex eo q ĩ ea
existit de claritate vel lumine
solis. 404.
Eius aũt q̃rta relucet in q̃rto.
⁊ ei⁹ medietas in septia. 405.
Et morb⁹ q̃dẽ minime contin
git nisi ex dispositione q̃ debili
tatur op⁹ nature. Qui si cũ au-
xilio ꝓducat curabit q̃dem pa
tiẽs et vita prolongavit. Sed
si cũ detrimento: morietur qui
dem et vita perdetur et sepa-
rabitur. 406.
Crises ꝯtingũt iterdũ in qua-
ternis ⁊ iterdũ ĩ septenis: ⁊ ille
q̃dẽ bone sunt ⁊ laudabiles q̃-
bus ꝯiũgunt digõ ⁊ ꝓnostica-
tio attestãtes sup ipsas. 407.

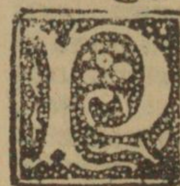
Jn aliis q̃dẽ ab istis nequaq̃
circuit⁹ ⁊ piodi reperiunt rõne
turbatiõis ⁊ dubitatiõis ꝯtin-
gẽtis in eisdẽ. 408.
Jn nõ hñtib⁹ ꝟo digõnẽ ⁊ ꝓno
sticationẽ cõtingit q̃dẽ dubiũ
in accñtib⁹. Nec cõtingit crisis
in his dieb⁹ nisi cũ cõtigit cõse
quẽter aliqđ sinistrum. 409.
Cũ videris morbũ sãguineum
aut austerũ ⁊ violẽtũ valde cũ
illaudabili ⁊ ĩpetuoso motu cu
ius signa patula sint in capite
et manifesta q̃ vsq; ad oẽs sen-
sus extẽdãtur cũ rubore ⁊ pruri
tu nasi: erit ꝓcl'dubio crisis ei⁹
p fluxũ sanguinis nariũ. 410.
Si ꝟo accñtia ipi⁹ deorsũ ⁊ in
pte iferiori appeant cũ dolore
cõtinuo vmbilici ⁊ p̃cesserit re-
tẽtio mẽstruorũ: cõtinget q̃dez
crisis p fluxũ menstruorũ. 411.
Sed si ps sup̃ma corpis incolu
mis fuerit et a dolore in hume
ris cũ dolore tñ hypocũdriorũ
⁊ patiẽs q̃rulosus sit de epate
et dolor vsq; ad anũ extendat:
nequaquã quidẽ cõmittet er-
ror si ꝓnosticet crisis illa futu-
ra per fluxum sanguinis emor
roydarum. 412.
Si aũt morb⁹ ex colera rubea
sit in statu: acciderit q; ap̃a ca-
piti: ⁊ dolor capitis et ãgustia
augeant: nequaq̃ q̃dẽ ẽ despe-
rãdũ: qm̃ ꝯtinget crisis ei⁹ per
fluxũ sanguinis nariũ. 413.
Uerũ si ei⁹ accñtia sint ĩ stoma
cho ⁊ cũ hoc pri⁹ ꝯquest⁹ fuerit
patiẽs de epate cũ angustia et
sincopi valida: erit q̃dẽ crisis
ei⁹ per vomitum. 414.
Si ꝟo caput ei⁹ fuerit sine do
lore ⁊ cũ ãgustia vẽtrꝭ ⁊ eminẽ
tia vmbilici ⁊ p̃cedẽte vẽtrꝭ cõ-
stipatõe ꝓnosticãda q̃dẽ erit fu

tura crisis p fluxũ ventris. 415.
Qđ si vēter ei⁹ pacē habuerit ⁊ digōnē laudabilē ꝑter ꝙ morbus ei⁹ violent⁹ sit auster⁹ cuꝫ aliquātulo tñ labore ⁊ vigilijs circũscriptis accidētib⁹ sudorꝫ morbo quidem sic molli ⁊ lēto existente cum doloribus pectinis: erit sermo meus veridicus s. ꝙ crisis huius patientis ꝯtinget per vrinam. 416.
Verũ si cũ pace et q̄ete ꝑdicta retineat vria ꝑter ꝙ morb⁹ sit i vltio acuminis cũ aptione tñ pororũ sine forti dolore ⁊ vigilijs et siccitate: erit q̄dez crisis ei⁹ forsitan cũ sudore. 417.
Si aũt dolor mēbri vel iuncturarũ i acutis ꝯtinget ꝓculdubio crisis earũ per apata. 418.
Utere laudabile regimie ex signis sup mortē euasionē seu q̄etē ⁊ pacē significantibus. 419.
Ex his q̄dē sunt horror lumis ⁊ lucꝫ ⁊ flux⁹ lachryme cũ rubore motu forti ⁊ vertigine. 420.
Et puitas oculi i vno latere: ⁊ aptio oris absq̄ oscitatōe. 421.
Et cũ q̄s iacet ⁊ dormit resupinus manib⁹ ⁊ pedib⁹ suis ꝓtēsis et relaxatis. 422.
Ex his etiā ē si videat patiens descēdere in lecto suo ⁊ man⁹ ⁊ pedes suos detergere. 423.
Necnō mala ⁊ illaudabil' imaginatio q̄ videat fila a pannis suis euellere. 424.
Ex his ēt ē vltimata grauitas aut ei⁹ māifesta suspēsio. 425.
Et ēt frēdere dentib⁹ ꝑter solitũ: ⁊ apponere man⁹ sup caput et puluinar. 426.
Aut ēt si imaginet ꝙ vespilionē nigri coloris capiat ⁊ velit eũ interficere. 427.
Nā h̄ cōtigēte in morbo acuto mors: q̄dē appropinq̄bit. 428.
Ex his ēt ē si tacit⁹ efficiat ꝟbos⁹: ⁊ mitꝫ pacific⁹ iurgios⁹. 429
Aut si cōq̄ratur đ cecitate ⁊ surditate vel cas⁹ virtutis ratiōe violentie morbi. 430.
Vel ēt si videat patiēti dũ dormit i statu qđ cadat nix sup caput eius. 431.
Et anima q̄dē inq̄eta dña magne frigiditatis: est res mala ⁊ illaudabilis. 432.
Ex his sunt vigilia nocturna ⁊ somnus diurnus: aut oimoda priuatio somni. 433.
Necnō si dispō egri in sōno et post somnũ deterioret: ⁊ cũ dolore efficiatur. 434.
Si ēt medic⁹ ordinate et recte opet ꝑter qđ opationis intētũ erit malum. 435.
Ex his aũt sũt facies mortuoꝝ facieb⁹ ꝯsiles cũ planitie seu extēsiōe tēpoꝝ ex morbo ꝯtingente ⁊ ꝯstrictiōe auriũ ⁊ ipsaꝝ friditate ⁊ eaꝝ iuersatiōe ⁊ oclorũ ꝓfunditate. 436.
Etiā rubor vel nigredo oclorũ aut eoꝝ eminētia vel ꝓncipiũ fuscedinis ipsorum. 437.
Aut etiā si quieuerit vl' si fuerint ifrigiditati aut palpebrarũ tortura. 438.
Aut si fuerit nasus acut⁹ cum obliq̄ fronte ex latere labis ꝯcto vel marcido. 439.
Frigiditas q̄dē extremoꝝ patientis cũ vlcere et nigredine lingue laboriosa ⁊ silia cruciātia sunt quidem illaudabilia cũ febre vrente. 440.
Ex his etiaz viridis rubor vnguiũ ⁊ viror in corpore cũ vestigio nigredinis. 441.
Ex his ēt ē icteritia si añ septimaz diem apparet cum macie

hypocundriorum. 442.
Et si fricatis sit i māifesto ⁊ su
pficie corpis ⁊ talis fuerit ⁊ sit
icteri⁹.⁊ pˀerti adhuc sit ⁊ fmā
serit sup mēbra pncipalia.443.
Et tumor q̄dē vult⁹ cū tumore
extremitatum añ duo septena
ria ē q̄dē terribilis:nā hui⁹ pa
tiētꝫ mā velox ē ⁊ cita:vñ nō vſ
q̄ ad terminū duorꝝ septena=
riorū valeat puenire. 444.
Aut q̄escat ⁊ cesset febris absq̄
crisi:aut si ei⁹ fortificatio palā
augeat in dieb⁹ parib⁹. 445.
Ex his q̄dē ē fex nigra vl' viri=
dis fetida pinguis rubea ⁊ sic
aq̄ butirosa⁊ alba.he nāq̄ ma
le sunt ⁊ illaudabiles. 446.
Necnō etiā si appareat diuer=
sorꝝ color hoc nāq̄ mortē aucri
sim futurā significat. 447.
Et si cū casu appetitus egestio
sit colerica cum q̄ egrediat fru
stū sanguis ꝯgelatū prio ⁊ con
sequenter frustū carnis. 448.
Et etiā si post egressum chole=
re appareat sāguis absq̄ pun=
ctione et stimulatione. 449.
Et si post extenuationē ⁊ ema=
cerationē corpis appeat ⁊ egre
diatur fex nigra. 450.
Et cōstipabiturvēter i febre vrē
te:⁊ vexabit cerebrum. 451.
Si etiā egrediat ventositas cū
sono inuerecūdo preter solitū
erit malum. 452.
Et vrina q̄dē nigra tenuis et
pauca sigat patiētꝫ iteritū.Est
q̄ timēdū vt plurimū ⁊ piculo
sū cū accit pmixtio rōnꝫ ⁊ itel=
lect⁹ cū tenuitate vrine. 453.
Ex his etiā sūt vomit⁹ ⁊ fluxus
cū nigredine.Et fetor ex putre
factione contingens. 454.
Frequens etiam tussis cū mo=
dico sputo est signum malū et
illaudabile. 455
Sputū etiā diuersorꝝ colorū in
pleuresi cū tussi laboriosa⁊diffi
cil' sigt mortis ppinq̄tatē. 456.
Et sudor solius capitis ad q̄uē
seu ad cui⁹ euacuationē nō sub
sequitur quies est malus. 457.
Si facies eorꝝ appareant q̄les
fuerit tpe sanitatꝫ:eorꝝ q̄dē cura
⁊ certa euasio erit māifesta.458
Et his etiā ē vniformitas⁊ eq̄li
tas caloris circūscripta macie
hypocūdriorum. 459.
Icteritia post septimā diez ma
nifesta et pfecta rōcinatio absq̄
malitia ⁊vigor mot⁹ ⁊ sēsuū oiꝫ
ꝯcomitāte facilitate ⁊ lenitate
sui corpis:⁊soli⁹ decubit⁹ ⁊ sōni
aduēt⁹ i:noctevt p'm sine sōno
diurno cum vigore patiēti post
sōnū.Ois ēt sōn⁹ tollēs dolorē
⁊pturbationē seu pmixtionē rō
nis ⁊ mitigās egritudinem est
laudabilis. 460.
Cerebrū q̄dē patit ex q̄busdam
mēbris ꝯpatiētib⁹ secū i passiōe
Vñ si tūc euaserit a pmixtiōe cō
tinua:euadet q̄dē patiēs lauda
biliter ab hoc morbo. 461.
Et si cū apostemate capitis as=
sit sternutatio ex signis erit su
p sanitatē significātibus. 462.
Ois flux⁹ sanguis etiā ab aure
in morbis capitis est curatiu⁹
corporis. 463.
Anhelitus māifest⁹ nō frequēs
aut tard⁹ ē laudabilis nec ēve=
rēd⁹ si nō fuerit intercisus sepa
ratus aut orthomiosus cogens
erigere patientem. 464.
Et similiter est laudale cumpul
sus estvirtuosus fortis sine an=
gustia.Nec ē anhelit⁹ vrens nec
inflāmatiuus. 465.
Ex his etiā sūt bonitas appeti
tus ⁊digestiōis cū eq̄litate⁊lau

dabili sub'a fecu͂ ⁊ colore memino l citrinitate circu͂scp͂ta nigre die eap vstiua ⁊ v͂ditate. 466.
¶ Aut erit' e͂t hu͂oris cu͂lu͂bricꝫ l die cretica. H q̄de͂ e͂ signu͂ vite hoc ei ɔtige͂te auferk morb' cu͂ fuerit ex illo humore. 467.
¶ Egredie͂te colera rubea auferk surditas tolliturq͂ȝ indeno cume͂tu͂ in morbo cerebri. 468.
¶ Sa͂guis e͂t emorroydap curat morbu͂ splenis: hoc e͂t e͂ laudabile in melancolia. 469.
¶ Et fluxus q̄de͂ aq̄ ⁊ humoris flegmatici est cura morbi in hydropisi. 470.
¶ Egress' q̄ȝ colere citrine i obtalmia festinat cura͂ ei'. 471.
¶ Ex his q̄de͂ signis e͂: vt videas vrina͂ simile͂ i colore pomo citrino cu͂ hypostasi alba in fundo residente. 472.
¶ Et si e͂t videas sudore͂ ifirmi eq̄le͂ i febre ɔtinua. 473.
¶ Et tumore͂ exteri' appare͂te͂ i squina͂tia: hoc em͂ bonum ⁊ laudabile est. 474.
¶ Tumor q̄de͂ testiculop i tussi cronica e͂ cura corpis. 475.
¶ Et silr apa pedis in morbis pulmonis: necno͂ apa generatu͂ in iunctura cruris ⁊ in inguinibus. 476.
¶ Et pustule nariu͂ aut labioru͂ in tertiana est signum salutis pronosticum. 477.
¶ Et varices q̄de͂ inate su͂t cura alopitie: necnon eius quod e͂ in ventre ⁊ splene. 478.
¶ Et oxiremia q̄de͂ in lienteria intestini co͂tingit ex retentione cibi. 479.
¶ Et febre ɔtinge͂te in spasmo vl' epilepsia fit eop cura. 480.
¶ Si patie͂ti singultu͂ co͂tingat sternutatio est cura eide͂. 481.
¶ Decet q̄de͂ vt cu͂ volueris iudicare patie͂tem q̄ vtaris p̄portione. 482.
¶ Na͂ ex signis su͂t quop virtus vera e͂ ⁊ certa: ⁊ ex eis su͂t que per alia falsificantur. 483
¶ Iusta au͂t significatio sumik inter me͂bra ex eis que appare͂t in capite. 484.
¶ Si ergo videas aliqua͂ significatione͂ iuste significa͂te͂ i corpe et alia͂ sibi contrariam sic significantem. 485.
¶ Co͂tingit etia͂ q̄ appare͂s sup co͂trariu͂ corporis no͂ sint nisi testimonia debilia. 486.
¶ Oe͂ signu͂ no͂ habe͂sco͂trariu͂ significat ratio͂e super cura͂ ⁊ euacuatione͂. 487.
¶ Et oe͂ signu͂ p̄nosticatio͂is p̄dictis co͂trarium significat mortemet perditionem. 488.
¶ Cu͂ au͂t apparebu͂t tibi signa ɔtraria ⁊ debilia: sequik q̄deȝ ad hoc dubiu͂. Unde sta tunc ⁊ p̄roga iudicium. 489.
¶ Cu͂ ergo eru͂t equata indispositio͂ib' suis sta. Sed iudica a p̄ da͂te cu͂ erit contingentia iequalitate sua supple. 490.

¶ Incipit sc̄da pars ca͂ticop.
¶ Et est p̄ractica.

Ostqua͂ ordinaui i p̄te theorice medicine q̄d seriatim audiuistis: et hoc secundum quod in mea mente p̄ordinaueram: incipia͂ quide͂ nu͂c in practica ipsi'. Ia͂ au͂t retuli i p̄ncipio hui' libri illud pp q̄d e͂ necessariu͂ illd cui' relatione͂ facia͂ in hoc capk̄o. ¶ Operatio͂is au͂t practice sunt duo modi. ¶ Quorum vnus manualis exercetur.

Alter vero medicis & conuenienti regimine in cibis. Est aūt non modicū qd per illud regimē exercetur. Hoc āt regimen i duas partes diuiditur. Quarū vna cō seruatiua sanitatis dr. Et altera egritudinis curatiua. Et hoc p vitā meam in perfectione medicine continetur. 1.

¶ Et cōseruatiua qdē sanitatis dr sm veritatē de habēte eā pfecte & absolute: necnō etiā de eo cuius sanitas est imperfecta. Et hui⁹ quidē sunt sm opinionem due spēs. Una est in eo cui⁹ debilitas pmixta est p totam suā substātiā in oibus partibus suis sicut in sene ɔualescēte: & puulo i qbus. s. debilitas est p totū mixta & in eo in q appet aliqd signū pcedēs metū qd appareat in eo lapsus in aliquem morbum. 2.

Alia est in eo in q apparet morbus in aliq ex ptib⁹ solū sui corporis. Puta i cute ei⁹ aut carne vel ossib⁹ ei⁹. Et sicut ēt ē i hīte stomachū debilē frigidū egrum naturaľr. Necnō etiā in habēte lesionē ab vtero & matrice: sicut in habēte sextū digitum aut tumorem gibbum. 3.

Et in eo in q apparet in aliqua etate & in aliq ex tpib⁹ anni & nō in aliis: sicut humid⁹ in ɔplexione est debilis in pueritia: & postq̄ actus fuerit est san⁹ & fortis. Et sicc⁹ p ɔplxonē destruek virib⁹ in autūno preterq̄ in vͤe debilis efficiatur. 4.

Conseruatio quidē sanitatis ē qdda gen⁹ gnale duas ɔprehendēs spēs ex opationibus medicine. Ex qb⁹ ē vna vt cū intēdek ad ɔseruationē ɔplexiōis alicuius q ordiek & cib⁹ & dieta silis. Sȝ cū itēdek trāslatio corpi ei⁹ a sua cōplexione fiat hmōi eo q ɔtrariek ɔplexiōi antedicte. Verū regimē sani simpliciter & absolute est q attendatur ad ɔseruandum ipsius laudabilem dispositionem. 5.

Et morek seu faciat residentiam suā in aliq ex ciuitatibus quarti climatis q̄ scȝ pfectū aerē habeāt & vaporē: & habeāt speculā vͤsus heremū & siluā: & inspiciāt etiā versus partē orientalem qr ipsa est subtilior. 6.

Tpe vͦo estiuo declinet ad montes. Sitq̄ habitatiōis locus aptus a pte septētrionali. 7.

In noctibus q̄ȝ habitet & q̄escat in suprioribus locis & sedib⁹. In die vͦo descēdat ad iferiores. 8.

Caueat etiam & vitet pānos laneos: & de bōbace: & cōdescēdat ad subtiles lineos. 9.

Utak ēt aromaticis frigidis: sicut ex oleo rosaceo. 10.

Protegatq̄ oclos suos a puluere fumo vapore turbido & corrupto et a radio solis hora meridiei & feruoris: necnō ab occursu fortis caliditatis: nec ēt attēte i spiciat figuras exiles & subtiliter in fricatas nec literaȝ minutam & subtilem. 11.

Debeat aūt ad min⁹ q̄libet comedere semel iter diē & noctē. ad pl⁹ bis. Mediuȝ aūt iter hoc ē si comedak ter in duob⁹ dieb⁹. 12.

Prolōgetur ēt tpe refectiōis: vt fiat cibi bōa digō: fiāt ēt pue bucelle vt bene digerantur. 13.

Nā oē aliđ qd ɔtundere non poteris: erit apd te digestionis difficilis. 14.

Attendatur etiā vt oē pter naturā & illaudabile curek cū contrario ei⁹ cōueniētis sm ɔplexionē et malitiam ipsius.

¶Sũt ãt ɔplures ɔplexiões in eq̃les cum malitia cibi rectifica biles. 16.
¶Utat ergo eis hõ &z vsũ ɔsue tudinẽ suã. Nec sũt appetit⁹ nec delectatio cibi omittẽdi. 17.
¶Ois nãq; ɔ̃suetudo subito et sine gradatõe ablata: nocet ɔof fendit illũ cuius est. 18.
¶Est ãt hũidũ ɔ lubricũ stiptico ɔponẽdũ. Estq; sapor dulcis ace toso miscẽd⁹. Et siccũ cũ hũido rectificãdũ. Et fridũ cũ calido. Et ecõtrario. Qð si timeat̃ defe datio oleaginosi vt ei⁹ qð ẽ ma le digõnis rõne piguedis adda tur sal eis aut aliq̃d acutũ. naz hec iuuãt ad subtiliandũ. 19.
P⁹ exercitiũ q̃z ẽ rfectio faciẽda ɔipz postq̃ exiuerit fex ab eo. 20
Est ãt q̃rẽd⁹ loc⁹ trãq̃ll⁹ ɔ frid⁹ ɔ a vẽto euẽtat⁹ ad laudabilẽ re frigerationẽ facienda. Necnõ ẽt tp̃s ɔ hora frida: vñ decet holez ẽẽ attẽtũ i hoc regimine. 21.
¶Tẽpore q̃dẽ estiuo ẽ cibi quã titas minuẽda. Estq; tũc ad sub tilitatẽ nutriẽtiũ declinãdũ. Uñ vitãde sũt tũc carnes grosse. Et vtendum est oleribus ɔ lactis speciebus. 22.
¶Et piscib⁹ recentibus: hedo ɔ agno mediocris etatis: ɔ pullis gallinaceis ɔ gallinis carnib⁹ q̃z colũbarũ ɔ cothurnicũ. 23.
¶Sũt ẽt ex ɔferentib⁹ tũc ex co riãdro et agresta composita ɔ sa sabeg et ceribat. 24.
¶Si q̃s ergo velit a morbis eua dere diuidat regimẽ suũ i tria: q̃rũ vnũ tribuat̃ aie. ɔ alið cibo ɔ alið potui vel aque. 25.
¶Et parr̃ q̃dem aque frigide sa tiat ɔ siti sedat: ad hoc tñ nõ suf ficere multũ tepide. 26.
¶Nõ est aũt aq̃ pot⁹ frigide ni miũ frequentãdus: eo quod ner uis obsit. 27.
¶Nõ est etiã offerend⁹ pot⁹ aq̃ nimis nisi pigui sanguineo mul te carnis. 28.
¶Est etiã vitãd⁹ pot⁹ aq̃ in mẽ sa nisi ratiõe adherẽtie ɔ tardi descensus bucelle. 29.
¶Nõ est etiã sumẽda aq̃ cũ cibo nec igressu a balnea. 30.
¶Nec ẽt post forte exercitiũ et coitum: hoc non est malum ɔ il laudabile. 31.
¶Si tñ q̃s ex modica tolerãdi potẽtia sitiz vigeat̃: sumat ex ea paruz tñ scilicet qð decliatio ɔ impulsio cibi ad iferi⁹ stomachi ɔpleat̃: q̃ten⁹ ibidẽ digerat̃. Su mat̃ tñ ex aquis illa que sitiz se det ɔ satiet: aut ex vino quod ɔ quãtũ ɔgruat ɔ sufficiat. 32.
Et si sũpta aq̃ ad satietatez aut vino sufficiẽti accidat sitis vitẽ tur potus eorum quoniaz talis sitis est mendosa. 33.
¶Nõ est curãduz de assumptiõe multi vini. dz q; sufficere modicũ cũ est in vsu: nec ẽ ɔtinuãd⁹ oi die pot⁹ vini: nec ẽ bibend⁹ i ie iunio: nec etiã post sumptionez cibi subtilis vel acuti. Estq; oi tẽ pore vite nisi semel in mẽse ebrie tas euitanda. 34.
¶Et bibat vinũ aromaticũ ad iũcta sibi acetositate mali gra nati aut succo citõiorꝝ ɔ cucume ris: ille cui accidit ex potu vini dolor capitis supercalefactio ɔ ebrietas: bibatq; ipsuz cũ aqua mixtum. 35.
Et dãdũ est in potu ei q̃ q̃rulo sus ẽ rõne vẽtositatũ i corpe suo existẽtiũ vinũ purũ ɔ citrinũ nã forti⁹ ex eis ɔgruit eis ãpli⁹ ex pedit ẽt vt cũ salsis ɔiũgat̃. 36.
¶Tpe ãt estiuo sumẽdũ ẽ vinũ

albũ raq̃ suz: eo ꝙ sit subtilitati ꝛ simplicitati ꝓpiquꝰ: cui addãt acetosa: ꝛ sup cõedãt stiptica. 37
Nõ ꝓlõget somnus: qm̃ hoc ob est aie. Nec etiã vigilie qm̃ inde debilitantur sensus. 38.
Prolõgatio veri somni cõgruit ei cuius cibus est indigestꝰ nec nõ sup malitiã cibi non recipiẽtis digestionem. 39.
Sic nec est somnꝰ ꝓlõgandus in ieiunio ꝛ tpe famis. Nã replet caput fumo ꝛ vaporibꝰ a fecibꝰ ꝛ superfluitatibus eleuatis. 40.
Est q̃z imediate post cibũ vel comestionẽ dormiendũ accũbẽdo donec ad locũ digõnis ꝑuenerit cibus assumptus. 41.
Nõ est exercitandum exercitio magno ꝛ forti: nec est tñ q̃escẽdũ ꝙ omittat oẽ exercitiũ: imo q̃dẽ est hoc vitandũ. 42
Sũt ĝtaliter mẽbra exercitãda ꝛ ꝑ exercitiũ adiuuãda ne colligat ꝙ timeat colligi i eis ex malis humoribus. 43.
Eundo vel clamãdo si volueris donec appareat velox et cito expiratio. 44.
Macer aũt ꝛ extenuatus nõ dz exercitari ne ipsiꝰ dissolutio amplius augeat. 45
Necnõ dz exercitari pinguis et multe adipis axungie: ꝛ tñ accigendus si habuerit ventrẽ magnum. 46.
Tpe vero estiuo est minuẽdum exercitiũ: cũ tũc dissoluat ꝛ subtiliet homo ꝑ sudorem. 47
Iã q̃dẽ retuli in capitulis theorice regimẽ eiꝰ: cuius corpꝰ īdiget euacuatione superflui: aut retentiõe ꝯtrarũ addẽs huic qḋ mihi placuit. 48
Cõgruit q̃dẽ vsus olm ꝛ quoꝝ ꝑmissi relationẽ ſm q̃litatem dictã in tpe estiuo super calefacto iuueni et ciuitatibꝰ meridionalibus. 49.
Et tpe q̃dem hyemali est vtẽdũ contrarijs eis q̃ retulimꝰ vt obuietur et resistatur frigiditati ipsius. 50.
Uere q̃z et autũno incedẽdum est inter estatẽ et hyemem. 51.
Cõgruit qz regimẽ exiccatiuũ ī vere. Et humectatiuũ in autũno. Unde fugiẽda est exiccatio in eodem. 52.
Est aũt vtẽdũ regimine ꝯueniẽti tpe estiuo: ꝛ in fine veris: ꝛ in principio autumni. 53.
Uerũ in principio veris ꝛ in fine autũni dz regimen ꝯformari regimini hyemis. Uñ vtẽdũ ẽ tũc cibis calefacientibus. 54
Regimẽ aũt eiꝰ cuiꝰ relatio dicta ẽ ꝯgruit habitãtibꝰ residentiã faciẽtibus in ciuitatibꝰ ꝛ castris. Uez mercatores sũt regendi regimine iter agentiũ. 55.
Et q̃dem vitanda nauigatio ꝑ mare in hyeme. Et volẽs nauigare dz assumere ꝛ colligere aquã multã ꝛ multa vasa mũda. Cui ꝑparãda et offerẽda sunt cibaria humida. Uenter ꝛ natura eius est cũ medicinis mollificãda. Unde si timeatur vomitꝰ colere euacuetur ꝑ secessum. Quibus pactis ingrediat nauiz. Et imponat secũ succos acetosos ꝛ cum eis stipticos. 56.
Et ad vitãdũ defedãtia ꝛ sordes ꝑparet sibi mundas vestes. 57.
Cũ autẽ in aliquo ex iter agentibus multiplicabunt pediculi quos nõ possit interficere: lana cõtrita ꝛ mersa in oleo: ī quo argentũ viuũ fuerit extinctũ appendat vestibꝰ eiꝰ donec videatur cadere pediculi ab eo. 58.

Iter autẽ.agens per ſiccum re=
gatꝛ cũ regimine frigoꝛis. 59.
Eſt ergo cauẽdũ ne obuiet ei fri
gus:qm̃ perdetꝛ ratione algoꝛis
et congelationis. 60.
Et reficiatꝛ vſqꝫ ad ſaturitatem
ne moꝛiatꝛ fame. 61.
Et ſi fuerit infrigidatꝰ igrediatꝛ
balneũ.et vniatꝛ cũ hñtibꝰ coꝛpo
ra pinguia ⁊ carnoſa. 62.
Et ſi caligent oculi eius viſuſqꝫ
ipiꝰ diſgregetꝛ ex gelu:põatꝛ ſup
faciẽ eiꝰ peplũ nigrum. 63.
Et eiꝰ extrema ꝓtegantꝛ a frigo
re:et oleo fomentetꝛ.vñ inuoluã
tur pedes eiꝰ multis cooperto.
poſtqꝫ ſubtelares calcientur.64
Unde ſi ceſſãte doloꝛe extremo
rũ nõ recuperẽt ſenſum ſcito ea
diſſoluta ⁊ moꝛtificata a frigo=
re.pꝛo tanto tũc ingiter ſunt fri
canda et calefacienda cuꝫ oleo
de ſinapi calefacto ⁊ conſequen
ter faſcianda. 65.
Et ſi inde pedes fuerint nigri
aut liuidi:ſcarificentꝛ.⁊ ſi fuerit
in eis putredo mundetꝛ.et ſi ali
ꝗd diſſolutũ fuerit abſcidatur
illud ab eis. 66
Qui vero inde laſſitudinẽ icurꝛ
rit curetꝛ cũ oleo.et ſeruet regi=
mẽ ⁊ dietã ſubtilẽ.Fricẽturqꝫ et
extẽdantꝛ ipſiꝰ mẽbꝛa in balneo.
et reqeſcat ꝯſtr aliqbꝰ diebꝰ.67.
Iter agẽs tpe eſtiuo ⁊ calido ſic
eſt regendus:vt.ſ.pꝛohibeatꝛ ei
ne aggrediatꝛ iter ſuũ hoꝛa eſtꝰ
⁊ feruoꝛis in meridie.eſtqꝫ pri=
mo minuẽdꝰ ne ſup calefaciat ex
ardoꝛe itineris.Pꝛo tãto extra=
hatꝛ ſanguis ab eo in magna qꝫ
titate.⁊ ſic efficietꝛ ſecurꝰ ab apa
te.ſ.p flõmiam. 68.
Uerũ ſi colera in eo dñetꝛ:educa
tur ab eodẽ:⁊ ſic ſitis malitia al
leuiabitꝛ aut tolletur.Eſtqꝫ ante
egreſſum itineris ſuccis ꝯuenitꝛ
tibꝰ extiguẽda:alias verẽda eſt
ne caloꝛ ipſius periculo exponatur.
69.
Et fiat vt comedat aliquãtuluꝫ
ex herbis fridis ⁊ ſitꝛ ſaturetꝛ a
qua.⁊ qeſcat cũ poterit.Nec ira
ſcatꝛ foꝛtiter aliquatenꝰ.⁊ moꝛe
tur i locis vmbꝛoſis.et vitet ſeu
dimittat clamoꝛẽ ⁊ ſermonẽ nec
nõ ẽt bellũ ⁊ iurgiũ.Nec moꝛetꝛ
i loco nimis calido.et ſũat i po
tu ſirupum ex ſucco vue acerbe
cũ ſucco poꝛtulace et aqua. 70.
Et ſi ſitiat in meridie teneat in
oꝛe ſuo pilulã vnã ad qꝫtitateꝫ
lupini factã ex trociſcꝫ cãphoꝛe.
⁊ ſi timeat ne facies alteretꝛ a ſo
le ⁊ nigreſcat eiꝰ cutis:diſſoluat
ſeu liqfaciat rectoꝛ eiꝰ oleũ cuꝫ
cera ſimul iuncta:⁊ pꝛeſertiꝫ in
mulieribus. 71.
Cuſtodiatꝛ taliter infans in vte=
ro:ne cõtingat coꝛpoꝛi eiꝰ aliqd
nocumentum. 72.
Et eligatꝛ nutrix que cibat ⁊ po
tabit eum vt ſit boni nutrimẽti
apud eum. 73.
Talis eſt etiã apponẽda inten
tio ſup ſtomachũ ꝑgnãtis ne ꝯtiꝫ
gat coꝛruptio in deſiderijs ſeu
appetitibus. 74.
Rectificetur etiã ſanguis eius.
et ipſiꝰ ſupfluitates educantur
ne infantes ſuperfluitatibus of
fendantur.Uerũ ſi ſanguis exci
taretur in eis:minime tamẽ mi
nuantur.Sed vice predicte eua
cuationis infrigidetur ſanguis
ſeu eius feruoꝛ extinguatꝛ. 75.
Si etiam flegma in ea excitetꝛ:
minime tñ euacuatꝛ ſeceſſus:vta
tur nihilominꝰ tũc cõiter ſubti
liantibus. 76.
Cũ aũt iſtabit tps ptus vtendũ
eſt partũ facilem efficientibus.

Unde fricent in balneo ex oipte
cũ oleo ilia ipsi⁹:ꝛ qđ coniungit
vẽtri eius:vt sic nerui ei⁹ et mu
sculi mollificent:nec partus ei⁹
laboriosus efficiatur. 77
Unvtat oleo in cibis eius.ꝛ sor
beat brodiũ seu ius pingue.76.
Et protegat a clamore:saltu:ti
more:pugna:ꝛ pcussiõe.et i ago
ne ꝛ violẽtia ei⁹ offerat ei deco=
ctio dactiloꝝ et fenugreci. 79
Expedit etiã vt in ptu habeat
obstetrix discreta:q̃ circũscripta
oi pusillanimitate trahat forti
pedes ei⁹ ꝛ iprimat vẽtrem ei⁹:
caute tñ ꝛ discrete:postq̃ subito
eã surgere fecerit. 80.
Et si fluat ex ea sanguis mult⁹
offerant i potu trocisci ex lrara
be.Si vo rõne alicui⁹ ipedimẽti
nõ egrediat ab ea sãguis i ꝯue
niẽti q̃titate sumat in potu tro
ciscos de myrrha. 81.
Et vtatur fumigijs dissolutis ex
myrrha kytran sauina sulfure ꝛ
colloquintida factis si secũdina
non egrediat. 82.
Est ergo nutrix eligẽda:sit me=
diocris etatis ꝛ carnosa:nõ tñ la
xe carnis p ꝓpõnẽ suã:appropi
quãs qualitati ꝛ tẽperiei:alti ꝛ
erecti corpis ꝛ magnaꝝ mãmilla
rũ:hñs caput mundũ ꝛ sanũ:et
oculos immunes ab omni nocu
mẽto intrinseco:ꝛ ꝙ sit sana bre
uiter in membris et iuncturis
suis. 83.
Et habeant mltũ lac cui⁹ color
sit alb⁹:nec sit nimis subtile nec
nimis grossum:ꝛ sit sapor eius
dulcis sñ horrore aliq̃:sitq̃ ꝯiũ
ctũ in ptib⁹ et nõ fluidũ. 84.
Cõgruit aũt vt dulcib⁹ pingui=
b⁹ ꝛ piscib⁹ recẽtib⁹ cũ oleo nu=
triatur. 85.
Ungat ĝ ꝛ liniat stipticis cũ fa=
sciabit:dõec mãifeste iduret cu
tis ei⁹ ꝛ calefiat.et ab hũiditati
b⁹ ei⁹ mũdet.et mediocri liga=
tura fasciet.86.Nec ẽẽt ei lõgo
tpe phibẽdũ:qm̃ supcalefieret i
de.87.¶Sũtq̃ tollẽda ꝛ vitãda
oia ipm ad irã excitãtia:ꝛ ipsi⁹
sõnũ ipedientia.Si em̃ velit q̃s
sõnũ puocare ponat stratus ei⁹
capax ꝛ lat⁹ satis i loco opaco.
Et iponat pauper i cibis suis:si
ex ablatiõe somni seu vigiliarũ
instantia cõtingeret ei aliqđ no
cumentum. 88.
Utilius tñ eẽt multũ magisq̃ ne
cessarium ne alicui ifantiũ daret
aliq̃d ad cõedẽdũ excepto lacte
solo dõec habuerit dẽtes suos.89
Et cũ surget a somno ꝛ excitabit
nec exerciteт ad videndũ lucem
talr ẽt ꝙ ispiciet astra in celo:vi
deat etiã in die colores varios
ꝛ diuersos:quatenus in hoc ex=
ercitetur. 90.
Et loq̃t sp alte quicũq̃ aut que=
cũq̃ habebit accessum ad ipm cũ
voluerit q̃s ipm istruere ꝛ assue
scere ad loquẽdũ. 91.
Et ponat mel in ore eius leniẽ=
do ꝛ fricãdo ex eo palatũ gingi
uas ꝛ linguã ei⁹:et addat cũ eo
aliquãtulũ thuris ꝛ liq̃ritie.92.
Et puocet ei sternutatio quate
nus ipi⁹ nasi oppilatiões apiãt
ꝛ mũdent:hoc em̃ rectificat ꝛ cla
rificat vocẽ suã ⁊ sẽt sensus ei⁹
ꝛ cũ hoc dilatat pect⁹:ꝛ anheli=
tũ bonũ facit. 93.
Et vitet stomiã et pharmaciam
dõec ad etatẽ adolescẽtie puene
rit.Nec resistat apostemati va=
riole seu exiture eidẽ cõtingen=
ti cum attractione. 94.
Licet ꝯualescẽtes ab egritudie
sani existãt:eoꝝ tñ corpa nõ sũt
fortia sꝫ debilia sicut sũt dbiles

imunes a morbo quorũ ĩutib⁹ accidit fatigatio ⁊ sanguis pua tio in eorꝫ corpibus. 95.
Si aũt macies ⁊ extenuatio corporꝫ suorꝫ fuerit lõgi tpis ⁊ croni ca reducãtur paulatĩ ad ꝯsuetu dinẽ ꝓpriã: nec fiat hoc subito ⁊ festinãter. Si ĩo emacerati fue rit ⁊ extenuati ĩ tpe breui rducã tur celeriter ad solita est nihilo min⁹ gradatiꝫ regimẽ subtiliã dũ donec euasio corꝑisipsorꝫ sit manifesta. 96
Detr ꝗ ei parũ ex cibo q̃ tñ lau dabilis sit virtutis ⁊ chimi. 97.
Et sit in q̃ete ⁊ trãq̃llitate eo qđ eorꝫ mẽbrorꝫ tenera sint ⁊ mollia Rectificẽturq̈ eorꝫ aïe bono cõ sortio ⁊ laudabili sede. ⁊ mistrẽt ei aromata ⁊ oẽs flores laudabi lis odoris. Et gaudeãt ⁊ letent ipm exhylarãtib⁹ rectificẽt ⁊ vi tet meditationẽ ⁊ tristitiã. Et in grediat tinas in balneo: nec tñ ibi diu sedeat. Et vnguãtur ibi mẽbra eorꝫ oleis cõueniẽtib⁹: ñ tñ cũ fortiꝫ fricatione: nã hec effi ciũt in eis colorẽ innaturalẽ. 98
Uires et virtutes senum retroce dũt oĩ ⁊ etiã minuunt. 99.
Uñ detr eis fortis cibus in pua q̈titate sumpt⁹ que. s. nõ aggra uet membrũ. 100.
Et si ea euacuãtur neq̈ colera educat: sed potius dimittat: cũ sit in eorum corporibus medi cina. 101.
Nec ꝓhibeatur eis totaliter flo bothomia si iãvsi fuerit ea imo minuatur etiam in hoc casu se xagenarius si corpulentus fue rit ⁊ carnosus: bis in anno: nec abducat in hoc duob⁹ anni tpi bus. Prohibeat tñ ei oĩno flobo thomia ex cephalica: et sic erit ei⁹ regimẽ bene ordinatũ. 102.

Cũ etiã ꝑuenerit ad septuagesi mũ annũ minuat semel in anno nec secũdet in eo ẽt in corpulẽti Nec ẽt extũc đ mediana minuẽ dus: ⁊ si fuit corp⁹ ei⁹ q̈si plenũ vñ cũ ꝓcesserit in etate ãpli⁹. 50. annis minuatur bis de basilica in duobus annis. 103.
Post hãc autẽ etatẽ est eis oĩno flomia ꝓhibẽda. Nã obest mul tũ seniorib⁹ ⁊ decrepitis. Nec ẽt sunt eorꝫ aꝑata mitigãda. Nec est etiã attractio in aꝑatib⁹ eo rũ fortificanda. 104.
Sũt nihilominus mũdificandi cũ fricatiõe ⁊ sudore: dẽturq̈ eis pingues. s. fic⁹ piterualla: ⁊ mũ dificẽtur etiã cũ cibis mollificã tibus. Destructio ãt eorꝫ cũ me dicinis est oĩno ꝓhibẽda. 105.
Qui ergo patit in aliq̃ tpe deter minato: curet: priusq̈ incurrat morbum. 106.
Et curet cũ contrario ei⁹ de q̃ cõ queritur. Et commuta tempus pro tempore. 107.
Si ꝗ aliq̃s patiat in aliq̃ ex mẽ bris suis: attẽdat et recipiat cu ra ei⁹ ex his q̃ colligã in curis morborꝫ: donec liberet ⁊ mũdet ab illo morbo. 108.
Et si appareat ĩ alicuius corpe signũ significãs sup morbũ futu rũ: ꝓhibeat attẽte aduct⁹ eius: qm̃ occulta ẽ cã in corpe ei⁹. Iã aũt retuli q̃d significet accidẽs apparẽs in corpe: ⁊ de qua egri tudine timẽdũ sit ex eo. Uñ attẽ te curandũ est đ eo faciendo ces sare causas eius ex his q̃ retuli mus in. c. suo. 109

POstq̈ seruaui contenta er go sub genere conserua tionis sanitatis incipiam lo qui de cura ipsius morbi. Et hoc quidem est vnum ex gene

ribus practice. hoc autem fit obuiādo ei cū suo ꝯtrario. Ut si fuerit morbꝰ ex caliditate curet cū frigiditate: et ecōuerso. Et si fuerit ex hūiditate curetur cū siccitate et econuerso. 1.

¶ Curet ꝙ cerebri repletio cum euacuatōe: et sic fiat de membris alijs: et in patiente obturationē ex oppilatiōe fiat apertio donec eis malitia fuerit rectificata: et lenitas corpis nociua exaspet: et similiter asperitas leniatur. 2.

¶ huic quidē faciā mētionē medicinarū humores educentium per secessum. 3.

¶ Uñ referā illā sup quā dñatur aliq ꝯpositio et habentē potētiā educēdi aliquē hūorē: et habētē vim aperitiuā aut mollificatiuā et habētē potētiā vrēdi vel putrefaciēdi claudēdi et oppilatiuā opatōis et attractiuā et exiccatiuā et exiccatiuā sanatiuā carnꝭ gñatiuā aut sigillatiuam et his siles i ꝟtutibꝰ scōis et tertijs. 4.

¶ Educit fortiter coleram rubeā scamonea cuius dosis est attractio vniꝰ darhā vsqꝫ vnum ꝗrat hꝫ etiā potentiā super alios humores. Cuius quidem rectificatio fit cum citonijs ne ledat stomachum et epar. 5.

¶ Det aūt ex aloe solidū vnū et si fuerit necesse duplicet pōdꝰ illud in spēbꝰ ꝯuenientibꝰ: et si det multū ex eo: rectificet cū bdellio gūmi et dragagāto. 6.

¶ Et ex mirabolanis citrinis offerat i potu. ℥.j. et tm̄dē offerat de violis. Sic etiā fiat de medullis cassiefistu. et tamaridis. Et nō amplius. 7.

¶ Dent ad hoc dauic.2. expulpa colloquintide mūde et rectificate cū bdellio: et silr fiat cū cucumere amaro qđ est ei sile in hac opatiōe rectificato cū pōdere sui ex ꝯueniēti ad hoc. 8.

¶ Det aūt. ℥.ß. ex sale: nitro et sale nā expellūt flegma. Sed dentur ex turbith darhā.2. Et cū dabit in potu ponatur in decoctione equali. 9.

¶ Et det ad minus ex agarico darhā.i. aq̄ granis. 10.

¶ he q̄dē medicie educūt aquā citrinā scꝫ pōdꝰ.2. dauich laureole. et pondꝰ vniꝰ dauich euforbij nō antiqui: tantundē ex titimalo rectificato sicut rectificani ipsum aloē: et etiam potus darhā.i. ex centaurea. 11.

¶ Det ergo in potu ex senepolipodio epithima mirabal. idis et etiam ex fumo terre et buglossa ꝓm quātitatē quā ex ea educere itēderis: vñ si equalr et tēperate eā velis educere: da.ʒ.v. et ex lazulo darhā.v. ipse tñ ē signāter piculosus et verēdus. 12.

¶ Radix aūt veredica esset vt si posset fieri mistre spvnica et simplex medicina i oi morbo: donec eiꝰ opatio vāderet. Fuit nihilominꝰ necessaria ea ꝯpositio ꝑꝑ illud qđ nūc dicam. 13.

¶ Scilicet ꝑꝑ morboꝝ ꝯpositionē adinuicē: et ꝑ medicinarum adequationem: et dulcorationē mali saporis ex amaritu. ipsarū Et adiuuant earum transitum si fuerit difficilis et tardus. Et rectificant difficilem glutinationem ipsarum et ventris solutionem. 14.

¶ Cum ergo fueris attentꝰ in cōpositiōe solutiuaꝝ pone debitū ordinē et numerum earū in compositiōe. Accipe ergo cum proprijs dosibꝰ et determinato nūero medicinas solutiuas sicut

volueris rectificatas: ꝛ diuide ꝑſr certis portionibus doses ea rū: ꝛ detur in potu ex ea ſm nu= merum cōponentium ipsam et ſiccum fiat ſic cōponentur qđ to tum cōpoſitum propinetur: ꝛ ſic compoſite ſeruentur neceſſitati tpe opportuno. 15.

¶ Hmōi ſunt myrra ſumac ber= beris ꝛ ex fri gi. mirabol. acatia corali ꝛ emblici lutū armenicū vel terra ꝛ rumex ſeu arius. 16.

¶ Et cuppe gladiū ſanguis gal liamuſ. ꝛ balauſtia cum ſpodio mixta: ꝛ auellana idica ꝛ corian drū ſiccū: ꝛ foliū cum plātagine hec em̄ ſtiptica ſūt actiōe ſua. 17

¶ Et galle lapatiū ribeosberbe ris ſunt frigida ꝛ ꝯſtrictiua. 18.

¶ Scito ꝙ calefaciētes medicie ſm ꝙ retulerūt ꝛ expertū eſt: ſūt cōdiſi: thus: piper: cardamomū: ꝛ piper longum. 19.

¶ Et cartamū mēta ſquinantū ꝛ cinamomum ꝛ paſſe mōtane. i. ſtaphiſagria ꝛ capparis. 20.

¶ Et centonica vrtica ꝛ meliſſa ſtorax ꝛ ambra. 21.

¶ Et ligni aloes achorus melli= lotum cuſcute ꝛ zinziber. 22.

¶ Et gentiana: baſilicō: peonia: lacca ꝛ reubarbarum. 23.

¶ Et folium laudanum ꝛ bacce lauri ꝛ ameos. 24.

¶ Et anetū ꝛ cataputia ꝛ alcāna thus ꝛ myrrha. 25.

¶ Praſſium ſarapinum acorus ꝛ aniſum. 26.

¶ Et carui ciminū ꝛ ſemen apij campeſtris. 27.

¶ Et ſpica capil. ve. ſatureia et darſaan. 28.

¶ Et caſſia lignea galanga celi donia ꝛ aſſarū pix yſopꝰ ꝛ alchi trā pīretrum ꝛ balſamus. 29.

¶ Et maiorana ꝛ papauer rub. celicerta calamus aro. ꝛ camo= milla. 30.

¶ Et nigella aſſa fetida terebē= tina ꝛ ſulfur amoniacū ſynapis neſtalleum cubebe coſtum. 31.

¶ Oē aūt frigidū ꝛ calm erit ſic cū vel molle ſeu hūidū. Et ex ſti pticitate q̄dē ſiccitas cognoſcet Ex lenitate v̄o humiditas. 32.

Eſt aūt apđ medicos nota gra= duū diuerſitas. Nā imutatio et alteratio ſolo itellectu ꝛ rōne ꝑ cepta eſt in primo gradu. 33.

¶ Oē aūt cuius immutatio ſen= ſu pcipitur ſine violentia hꝫ ma nifeſtā ſignificationem quod ſit in gradu ſecundo. 34.

¶ Oē aūt qđ ſui violenti vſtione aut ſtupefactione ſeu narcocita tiōe corrūpit qđ imutat exiuit a tēperie vſqꝫ ad. 4. gradum. 35.

¶ Scito ꝙ in oi maturatiōe ē vi ſcoſitas cū dolore mediocri ꝛ tē perato ꝛ ꝓportionali cū calore mēbri in q̄ maturatio intendit: cuiuſmodi ſunt adipes pix ꝛ gū mi pini ꝛ oleū cū cera ſimul mix ta ꝛ oleū cū calida bn̄ mixtum ꝛ agitatū ꝛ frumētū l olo coctū. 36

¶ Oīs medicia mollificatiua eſt fortioris caloris ꝙ̄ ſit membrū i quo mollificatio intendit: nō th̄ eſt tāte virtutis ꝛ potētie ꝙ ſui diſſolutione ꝛ ſubtiliatione ma nifeſtetur in corpore nocumētū: cuiuſmodi ſunt galbanum bde lium ammoniacum ſtorax ꝛ me dulla tibie ceruine. 37.

¶ Indurātes q̄dē medicine ſūt ſicut ſolatrū lentigo vallorum ꝛ ſimiles his. 38.

¶ Ois medicina oppilatiua cū caliditate ꝛ ſiccitate expoliata manifeſta: nō mordificās mem brū cui ꝯiungit: ꝛ cum hoc terre ſtris eſt aut viſcoſa. 39.

¶Est aũt notũ q̃ oīs medicina
aperitiua incisiua est et subtilia
tiua: cuiꝰ sapor est salsꝰ vel ama
rus: cuiusmodi sũt cepe marine
⁊ radix lilij ⁊ radix puinche sal
nitrũ caparis ⁊ faba lupina. 40
Et stipticũ quidē pōt esse aperi-
tiuũ: nullo mō aperiet exterius
applicatũ nihilominꝰ i potu as-
sũptũ oppilationē aperiet in mē
bris existentem. 41.
Medicina quidē mũdificatiua ⁊
abstersiua est minoris subtilita
tis q̃3 sit p̄cedens sicut fabe. For
tius tñ eis est dulce sicut mel et
dulce amigdale. 42.
In omni quidē rarificatione et
resolutione existit calor tēpera-
tus sicut ē ol'3 cataputie ⁊ camo
mille ⁊ oleũ radicũ feniculi. 43.
Ois quidē medicla orificioꝝ ve
narum aperitiua et mundifica-
tiua est habens calorē mixtũ cũ
grossitie: cuiusmodi sũt allia ce-
pe ⁊ fella. 44.
Quicquid confert ad obturãdũ
⁊ constringendũ meatus debet
esse stipicum et mordicatione
priuatum. 45.
Omnis medicina vstiua est ma
gni ⁊ fortis caloris ⁊ inultima-
te grossitiei. 46.
Omnis medicina putrefactiua
est perfecte caliditatis ⁊ subti-
lis substantie. 47.
Medicine aũt carnis diminuti-
ue sunt debiliores predictis. S3
sigillatiue vlcerũ abstersiue sũt
⁊ desiccatiue. 48
Medicina que a tota specie at-
trahit humorē seu hũiditatē ali
quã est bezaar ⁊ medicine laxa-
tiue seu eductiue. 49.
Omnis aũt actio medicine at-
trahētis rōne q̄litatis note fit a
calore ipiꝰ naturali ⁊ subtilitat3
substãtie cuiusmodi sũt ammo-
niacũ: bdelliũ: ãt a putrefaciēte
sicut i egestiōibꝰ ⁊ stercoribꝰ. 50.
¶Bezaar aut ꝯfert cu3 superat:
aut rōnē q̄litatis ꝯuertētis ⁊ im
mutãtis: aut ex sui nã siue ex ꝓ
pria: aut eo etiã quod ꝯfert edu
cēdo ꝑ modũ q̄litatis necessita-
tis a veneno. Usus aũt haꝝ hoc
est tempore sanitatis: ideoq3 q̄
vtit̄ frequēter eis incurrit inde
nocumentum. 51.
Hec medicina calida ē ⁊ apitiua
⁊ mollificatiua. Ex ea ēt est stu-
pefaciendo ꝯfert sicut opiũ ⁊ ce
tere narcotice. 52.
Post relationē quidē predictoꝝ
reperietur relatio tertiarũ vir-
tutũ suꝑ his que cōtingunt ⁊ ge
nerant̄: ex quibus est cōminutio
lapidis in rhenibꝰ: que quidem
fit ex omni eo quod dissoluit: in
cidit subtiliat ⁊ mollificat: dum
tamen calorem non habeat ma
nifestum: cuiusmodi sunt radix
asparagi: ⁊ radix arũdis ⁊ vitrũ
vstum: ⁊ passe mōtane id est sta-
phisagrie. 53.
Et similes istis habentes sc3 ali
quã caliditatē ⁊ humiditatem:
faciunt egredi qđ est in pectore
per screatum. 54.
Que etiã sunt tēperate calidita
tis generant lac. 55.
Et ois medicina iuuans screa-
tũ ꝓuocat dũ auctũ habuit cali
ditatē p̄ter qđ fortiꝰ exiccet. 56.
Et he quod oēs ꝓuocãt vrinam
acute tamen sunt in hoc certio-
res ⁊ magis conuenientes. 57.
Postq̃3 ergo retuli vires et vir-
tutes compositionum medicina
rum: incipiam nunc referre mo-
dos medicaminũ ⁊ antidotorũ:
Referã ergo omnes modos ea-
rũ quibus vtuntur medici tam

in interiꝰ assumptis ꝙ̃ l exteriꝰ
applicatꝫ. Et sūt velut decoctio
nes pillule sirupus loclinimēta
cerata ablutiōes fomentatiōes
fricatōes stuffe vl' pirria balnea
trocisci electuaria suppositoria
licina clisteria stille seu stillici=
lia iniectiōes magdaleones dē
tifricatia sternutatoria acciato
ria siriga empl'a ⁊ vnguēta pul
ueres oculoꝝ ⁊ sinapisma: sunt
caput purgia colliria nastalia
cū colat'a opiate ⁊ finegia ꝑ tra
iectoriū ⁊ sine fricatoria saccella
tōes īfusiōis trazee ꝯfectōes. 58
Ois morbꝰ quē sumꝰ relaturi
existit vl'r in toto corpe aut spe
cialiter in aliquo ex mēbris eiꝰ.
Qui si fuerit sine materia erit q̇
dem cum compositioni sue suo
contrario eius cura. 59.
Discernit' aūt morbꝰ repleti
corpis a morbo p̄dicto sumēdo
experiētia ab eo ꝑ inuestigatio
nē artificialē si. s. non assit cū eo
aliqđ ex signis suꝑ repletionez
corporis significantibus. 60.
Si aūt ꝯtingat nocumētū ex
opatiōe in cura morbi: erit qui
dē medicamē simil'e. s. morbo in
ꝯpositiōe. Et recipiet iuuamen=
tum ex eo: cōtrariatur cause ef=
ficienti corruptionē ⁊ morbum
seu egritudinem. 61.
Pōt etiaꝫ sumi significatio suꝑ
morbū excussu tactus ⁊ debilita
te operationis. 62.
Et etiā ex eo qđ appet ex illau=
dabilibꝰ ſc'ꝫ spēs ⁊ modos suos
Et etiā ex eo qđ vr' de superflui
tatibus exeuntibus. 63.
Si vero patientis vrine fuerint
sine hypostasi ⁊ residentijs: et
pulsus ieq̄lis: neq̄ꝙ̃ ex repletio
ne patiet': sꝫ morbꝰ eiꝰ reponet'
potiꝰ sub igne morbi inaniētis
et consumptiui. 64.
Et si dolor sit in aliq̄ loco spe
cialiter significabit super pas=
sionem illius loci. 65.
Sumitur etiaꝫ significatio suꝑ
ip̄m ex etate ⁊ cōpositiōe corpis
⁊ ip̄ius colore ⁊. iiij. anni tp̄ibꝰ
⁊ eoꝝ ꝯstōnibus ⁊ ipsius ꝓpria
habitatiōe ⁊ ciuitatibꝰ eiꝰ ⁊ ex
eo qđ precessit de regimine pro
prio ex his em̄ fit iuuamentū su
per cognitionem et precogni=
tionem morbi. 66
Si ergo corpus patiat' de cali=
ditate ledet' q̇dē ab oī calido. ⁊
tactu calidū reperiet'. Eritꝙ̃ eiꝰ
vrina rubea. Et pulsus inquietꝰ
cū siti ⁊ labore seu angustia ⁊ vi
giliaꝝ instātia: cū motu inordi
nato ⁊ habitudine extenuata ⁊
colore citrio. et habitatio meri
dionalis ciuitatis: ⁊ etate iuue
nili: ⁊ discursu eoꝝ q̄ calorē effi=
ciūt. Pro tāto curet' cū infridāti
bus febrē vrētē ⁊ oī qđ laborē in
fert curantibꝰ. Et sit cibus eius
ſc'm q̄ꝫtitatē virtutis ⁊ q̄ꝫtitatez
eius quod apparebit ex appeti
tu ipsius. 67.
Si vero ex mala ꝯpōne frida
patiat': cōstat ꝙ infridantia obe
rūt ei. Et oīa cal'a ꝓderūt eidē
Eius ēt friditatis ꝑcipiet' sensu
tactꝰ. Et color eiꝰ signāter albꝰ
repietur. Pulsus tardꝰ. Nec pa
tietur sitim: nec vigiliarū instā=
tiā, Quod si pateret' non tamen
inde molestaretur. Et si cum do
lore albo assit lassitas et molli=
ties corporis: etas senectutis:
⁊ locus quē inhabitat fuerit se=
ptentrionalis: et tempus anni
hyems. ⁊ vsus fuerit i p̄terito in
fridantibꝰ: erit q̇dē sig̃tio certa
suꝑ isto. Pro tanto si mediceť ⁊
curet' in aliq̄ curet' cū calefaciēti

bus. Et breuiter intēdatᷓ i cura
ei⁹ ſm curā q̄ curatᷓ ſpaſm⁹. 68.
Hic q̄dē duo morbi nō priuantᷓ
alto ex duob⁹. Uñ ſi fuerit mor
bus ſicc⁹ videbis patiētē ſiccū.
Et ſi fuerit humidus videbis
patiētē laxū ⁊ ſpōgioſum. 69.
Humidū ergo exiccetur ſubtili
ter: ſiue fuerit cū caliditate: ſi=
ue cū friditate. Et ſiccū cū ſibi
ꝯrio rectificetᷓ. Et in oib⁹ ſunt
prius auferēde cauſe efficiētes
ſi fiat recta curatio. 70.
Cū ergo erit morb⁹ ex replōne
nequaq̄ȝ curabitur niſi ꝑ eūa=
tionem. 71.
In oi euacuatiōe ſunt. x. obſer
uāda: q̄ ſi nō poſſit ſeruari: re=
guletᷓ tñ q̄titas ⁊ mēſuretᷓ ſcđȝ
exigētiā eoꝝ. quoꝝ pmū ē lau=
dabilis diſpoſitio accidentiū.
Et ſcđm vt ſint de repletiōe. et
tertiū etas a iuuentute vſq̄ȝ ad
ſenectutē. Et quartū conſuetu=
do euacuādi. Et quintū conſi=
ſtentia virtutis. Et ſextum tp̄s
veris vel autūni. Et ſeptimū q̄
loc⁹ quē inhabitat equalis ſit
in oibus et tpat⁹. Octauū ſilr
tp̄s pñs. Et nonum q̄ patiētis
compoſitio ſit calida ⁊ hūida.
Et decimū vt corp⁹ bone habi=
tudinis ſit ⁊ bene carnoſuȝ. 72.
Cum ratione eius quod gene=
ratum eſt in aliquo ex mēbris
corporis volueris ipſum trahe
re abinde: trahe ip̄ȝ per euoca
tionē ab ipſo mēbro: aut per at
tractionē ipſi⁹ ſolū ad alia mē
bra cōtraria: ſiue eis equippol
lētia interdū fiet ei⁹ attractio
ad mēbrū hñs colligantiā cuȝ
membro patientie. Et ſic fiat
attractio cum ventoſis poſitis
ſuper mammillas in cōſtrictio
nem menſtruoruȝ matricis. 73.

Iā q̄dē p̄miſim⁹ ſigna replō=
nis ⁊ medicias eductiuas. 74.
Galenus q̄dē apiebat venā et
ſanguinē minuebat cū erat chi
mus auct⁹ ⁊ magnificat⁹. 75.
Fiat igitᷓ minutio ſanguinis i
corꝑe apparētib⁹ ſignis et po=
tiſſime cum apāte: ſeruatis cō=
ditionib⁹ iſtis. Nō aūt i aliȷ̄s
humoribus. 76.
Fiat ergo flobothomia i his
q̄ intellexit in hoc tractatu et
in morbis illis etiā in q̄b⁹ ipſe
fecit eam. 77.
Inchoetᷓ ergo a flōmia i omni
flegmōe habito teſtimonio cer
to ſuper ipſo. 78.
Fiat ḡ ſiue ſit in capite interi⁹
vel exteri⁹ necnō etiā i tali fa=
cto in iūcturis: fiat etiā i apāte
facto ſub auribus et obtalmia
oculorū et i apātib⁹ lingue me
ri gingiuarū et ſquinantie ⁊ in
apātibus iteſtinoꝝ ⁊ crurum ⁊
ſplenis teſticulorū renum ⁊ ve
ſice: necnon in apāte matricis ⁊
vmbilici ⁊ iuſſarri ⁊ aliȷ̄s ſpe=
ciebus rubedinis. 79.
Fiat etiā in vlcerib⁹ capitis ⁊
oculorū et rubegine aurīū ſca=
bioſa. 80.
Et etiam facienda in volati=
libus vlceribus pulmonis et
oris et raſuris et excoriationi=
bus. 81.
Et fiat in paſſione inteſtinorū:
cum tamen conſtabit de no=
titia ipſorum: et cum erit i eis
carnis augmentum innatura=
le. 82.
Eſt etiam facienda in variola
vbicūq̄ȝ fiat et ſcabie humida:
poſtq̄ȝ fuerit notū ⁊ manifeſtū
ſicut in variola oris ⁊ oculorū:
⁊ ſiue in variola i hipocūdriȷ̄s
generata. 83.

Est q̃ faciẽda ĩ repletiõe vena-
rũ ꝛ egressu sanguinis ab eis si
cut ĩ fluxu sãguinis nariũ: ꝛ in
manẽte a dẽtib⁹ ꝛ gigiuis: ꝛ ẽt ĩ
egrediẽte ab auribus ꝛ ab ore
matricis ꝛ emorroydib⁹ ani et
mẽstruoꝝ ꝛ ĩ sanie rubicũda. 84.
Fiat etiã ĩ dolore capitis ver-
tigine ꝛ fetore oris. necnõ ĩ do
lore dentiũ ꝛ casu capillorũ seu
allopitia. 85.
Est ẽt ĩ mẽbri dissolutione et sp
matis egressu vel expulsione ꝛ
dolore artiũ et reumate. 86.
Cõpetit ẽt ĩ epilepsia ꝛ ĩ zebel
vngue ꝛ moro: necnõ ẽt ĩ casu ꝛ
ablatione appetitus. 87.
Et ẽt vena ẽcidẽda ĩ passioni-
bus ani ꝛ sedis ancharũ sciati
ca ꝛ dolore stomachi. 88.
Sic ẽt ĩ dolore epatis pũgiti-
uo ꝛ in oppilatiõib⁹ eius. 89.
Intendatur ergo cũ regimine
et cura horum morborũ sicut ĩ
cura ꝛ regione sinochi cũ edu-
ctione colere rubee post flobo-
thomiam ꝛ vsum ciboruꝫ infri
gidantium ꝛ fuga calefaciẽtiũ:
et qđ sanguinẽ auget ꝛ magni
ficat ꝛ qđ eis affert declinet ad
stipticitatem: et propinent eis
acetosa. 90.
Sumantur autem signa super
hanc passionem significãtia ex
capitulo sanguinis dominiũ si
gnificantium. Et in summa de
clinare ad infrigidationem et
exiccationem est actus medici
expediti et ingeniosi. 91.
¶ Morbi q̃ ex colera rubea ge
nerantur sunt sicut vlcera in lu
bricitate intestinorum contin-
gentia. et permixtio rationis
suffocatio mr̃icis tertiana scia
tica et fluxus sanguinis per se
cessum. 92.

De tertiana iã fecim⁹ mẽtionẽ
in his q̃ p̃cesserunt. Et in sum-
ma febris est calor extrane⁹ per
tot si corp⁹ dispsus nocẽs ope-
rationibus suis. 93.
Et tussis ꝛ dolor capitis ꝛ ap̃a
qđ scđm latũ et lõgũ in corpo-
re dispergitur. 94.
Et fortis et acutus dolor auriũ
et multitudo scabiei palpebra
rum. 95.
Et vlcera et ap̃ata ĩ iũcturis ꝛ
dolor pũgitiu⁹ et mordicatiu⁹
in eisdem: fissura digitorum et
panaricũ vnguiũ: ꝛ macule ap
parentes ĩ corpore lẽtib⁹ siles:
ꝛ morb⁹ cũ citrinitate dẽtiũ et
vesice dolor fortis. 96.
Et amor hereos et fluxus san-
guinis ꝛ apostema existens in
extremitate oculi et citrinitas
cutis variola. 97.
Et macule subtiles et nigre et
oppilatiões epatis et ap̃a mr̃i
cis et pleuresis et casus ꝛ abla
tio appetitus. 98.
Et vertigo et fissura labiorũ ꝛ
dolor vene et fortis flux⁹ ven-
tris. 99.
Et vlcus qđ dilatat ꝛ dubailet
ꝛ tumor existens in ano. 100.
Et pruritus et variola aut for-
mica: et herisipila ꝛ pulmonis
vlcera. 101.
In cura q̃dẽ hoꝝ est sicut ĩ cu-
ra febris tertiane procedẽdũ.
Educat ergo colera absq3 flo-
bothomia. ꝛ attendat ad ifri-
gidationẽ ipsoꝝ sicut ĩ morbis
sanguineis. Verũ morbi coleri
ci spãliter humectentur. Nam
p̃dicti ãbo morbi vniuocant et
ↄueniũt ĩ caliditate: necnõ etiã
in omni eo quod per eam infe
retur patientibus nocumẽtũ.
Sumantur autẽ signa sup hos
morbos

morbos ſignificãtia ſignoꝝ do
miniũ colere ſignificãtiũ. 102.
Omnis q̃dẽ morbus ex hũore
flegmatico generatus eſt apa
tumidũ et laxũ paralyſis et re
laxatio dolor capitis de frigi-
da et epilepſia. 103.
Et ſicut ſcabies magna ꝛ groſ
ſa ipiꝰ ꝯſtipatio ꝛ retẽtio et tu
mores colli.i.glãdule:et ſq̃me
capitis ꝛ obliuio ꝛ dolor auriũ
de frigida ꝛ borat ꝛ macula al
ba ſeu morphea et aplica tuſ-
ſis ſicca et tortura oris. 104.
Et ſicut elephãtia pedũ caſus
appetitꝰ ꝛ pediculi ꝛ tumor ani
ꝛ ãchaꝝ ꝛ aq̃ oculoꝝ ipſoꝝ di-
latatio et fetor aſcellarũ. 105.
Ex paſſionibꝰ vẽtris ſicut lubri
citas iteſtinoꝝ ꝛ v̾mes. 106.
Uermes etiã ex hũore fl̾atico
generant et difficultas partus
et ſecundine et retentio in eo-
dem. 107.
Et dolor renũ ꝛ febris q̃tidia-
na ꝛ friditas ſplenis ꝛ epatis
et egreſſꝰ ſeu eminẽtia vmbili-
ci ꝛ paſſio cũ egõne ſaniei. 108.
Et dolor artuũ ꝛ nigredo cor-
poris ꝛ viror cutis ꝛ ſuperficiei
aut ipſiꝰ ſuſcedo ꝛ morbus hi
dropicꝰ ſicut vterina carnoſa ꝛ
tympanites. 109.
Procedẽdũ eſt in cura huiꝰ ſpe
ciei ſicut ꝓcedit in cura ꝯple-
xionis frigide ꝛ hũide. Super
cuiꝰ ꝯplexiõe vtendũ eſt ſignis
poſitis in capitulo d̾ ſignis do
miniuꝫ humoris flegmatici ſi-
gnificãtibꝰ. Eſtqꝫ vtẽdũ in eua
cuatiõe hoꝝ morboꝝ eo ꝙ re-
tulimꝰ i cura ꝑ quã euat fleg-
maticꝰ hũor. Eſtqꝫ ꝯſequẽt vtẽ
dũ i his corꝑib ꝰ his q̃ corpꝰ ca
lefaciũt et exiccãt ꝛ cibo cali-
do ꝛ ſubtili, ꝛ i ſũma curent ca
lefaciẽtibꝰ intꝰ ꝛ exteriꝰ ſicut
fit in paraliſi cũ pillulis fetidꝫ
et ſimilibus eductis. 110.
Omnis morbꝰ ex colera ni.ge-
neratꝰ in corpore ẽ ſicut verru
ca ꝛ febris q̃rtana emorroyde
epilepſia polipꝰ ꝛ ſpaſmꝰ. 111.
Et dolor vẽtris et cãcer ꝛ mor-
phea ꝛ dolor capitis ꝛ vigilia
rũ inſtantia. 112.
Et apa durũ et lepra ꝛ qḋ ex ci
bo in corporibꝰ corrumpitur ꝛ
tuſſis ſicca et ſplenis durities
et ventoſitas. 113.
Et melica paſſio in capite ꝛ re
tentio vrine in ea. 114.
Et paſſio colica allopitia et
morſus canis rabidi. 115.
Ut ficꝰ ꝛ lac coagulatũ i corpe
et algor epatis. 116.
Et caninꝰ appetitꝰ ꝛ rimulatio
ſeu ruptura i ãchis fctã:ꝛ lapꝫ
fctũs i renibꝰ ꝛ veſica:ꝛ tumor
ãchaꝝ doloroſꝰ ꝛ tũor i duobꝰ
lateribꝰ ſeu hypocũdrũs fcũs:
necnõ ẽt tũor i capite auribus
palpebrꝫ ꝛ pedibꝰ gñatus. 117.
Procedat in hac ſpẽ morborũ
ſꝫ qḋ ꝓcedit in cura ꝛ regimie
lepre. Accipiãtqꝫ ſigna ſup ip-
ſaꝫ ex caplo ſignoꝝ dñiũ melie
ſignificãtiũ. euenit ꝙ cũ epithi-
mo vl̾ polipodio ꝛ cũ aliis q̃ re
tuli. Si aũt vtat q̃s calefaciẽti
bus ꝛ hũectãtibꝰ ꝓſperabunt
ipſius opera in eiſdem. 118.

Oſtq̃ iã pfeci pmum
regimẽ curõnis:inci
piã nũc in opatione
manuali. Ex q̃ faciã
pmũ regimẽ i venis
magnis ꝛ paruis. Et ſcḋm faciaꝫ
in carne. Et tertium in oſſe. 1.
Ex gñe venaꝝ ſunt q̃daꝫ quas
apimus et q̃dã quas ligamꝰ ꝛ
in pte ſcindimꝰ ꝛ ſeq̃ſtramꝰ. 2.

Est aūt mediana aperiēda in
oī morbo capitꝭ ꝛ pectorꝭ sicut
in apate ipsius. 3.
Et cephalica supior aperiēda
est in forti dolore capitꝭ et flu-
xu sanguinis nariū. 4.
Et inferior in medicatione no-
cumētorꝝ pectoru ꝛ pulmonu cō
tingentium. 5.
Et q̄ dn̄r almerina ab arabibꝰ
in malitia morborꝝ splenis et
epatis. 6.
Et in absentia basilice dꝫ funꝭ
brachij aperiri. 7.
Uene q̄ꝫ tympanorꝝ sunt in cō-
tinuo dolorū ipsorꝝ aperiēde. 8
Et existēs post aures i emigra
nea et antiq̄ vlcere capitis. 9.
Sed q̄ sunt in ābabus oculorꝝ
extremitatibꝰ in morbis eorū
aperiantur. 10.
Et minuat̄ existēs in supremo
capitis in vlceribꝰ ꝛ apatibus
seu pustulis in supficie et cute
eiꝰ gn̄atis. Uene aūt colli sunt
in lepra aperiende. 11.
Et vena frōtis ē apiēda in pas-
siōibꝰ ocl'i:ꝛ i ꝯtinuo dolore ca
pitꝭ:ꝛ tinea. Apiat̄ ēt i pte po-
steriori exn̄si ꝯtinuo dolore ca
pitꝭ ꝛ exn̄s iter nares meatus
nasi rōne pustule seu variole fa
cie:exn̄s sub ligua i sq̄nātia. 12
Et apiat̄ vena cauille i morbis
itestinorꝝ sub vmbilico exn̄tiū
ꝛ saphena existēs in tibijs in
morbo crurū. 13.
Et minuat̄ sciatica i sciatica:et
vena pedis i accn̄tibꝰ eiꝰ. 14.
Uene q̄ꝫ pulsatiles sūt in dolo
re capitis incidēde ꝛ seq̄strāde
ꝛ in dolore oculi cū etiā tumue
rit ex violētia morbi ex fluxu ꝛ
descēsu aq̄ ad locum. 15.
Cū etiā gn̄abit apa:ex aptiōe
eā ipsiꝰ pter q̄ꝫ fluat sāguis ex
ipsiꝰ supficie icidemꝰ ꝛ seq̄stra
bimꝰ eā vl' cauterizabimꝰ ipaꝫ
aut si q̄ maluerit miuat aui oī
no abscidat̄ ꝛ sistat̄ fluxꝰ sāgui
nis ab ea cū ligatura vl' caute
rio:deīn curet̄ cū medicinꝭ q̄bꝰ
vulnera curant̄:donec sanitati
fuerit restitutus. 16.
Ex opibꝰ āt in carne facienda
sunt scarificatio incisio ꝛ caute
rizatio. Sunt ex scarificationi
bus q̄dā q̄bꝰ fluit sāgnꝭ a supfi
cie cū vētosis:ꝛ hꝫ corpibꝰ patiē
tibꝰ vlcera et variolas. 17.
Ponimꝰ āt vētosas sin̄ scarifi-
catiōe in eo in q̄ itēdimꝰ soluꝫ
euulsionē ꝛ diuersionē mat̄ie. 18
Et interdū coniūgimꝰ eas va-
cuas:et interdū cū toto vtente
ad cōsumēdū illiꝰ loci vētosita
tes ꝛ ad rectificādū mēbrorum
malitiā cum caliditate. 19.
Quod scinditur est sicut claui
et altezar. 20.
Et omne qđ supfluit ꝛ putrefit
in extremitatibꝰ. sicut barbera
nasi et digitꝰ supfluus aut in-
separabilis coniunctꝰ:et cōiū-
ctio palpebrarum. 21.
Et vuea emunēs:et preputium
claudēs cannalem virge. 22.
Et caro in vlcere innaturaliter
aucta et putrefacta:ꝛ vlcus ex
contusione putrefactum. 23.
Est etiā abscindēdū qđ innatu
raliter auget̄ in lingua:et qđ
cadet in auribus. 24.
Est ēt caro incidēda sup vituꝫ
in mēbro fixū ꝛ ꝓfūdatū:spinā
aut festucā vt ide p̄dicta extra
hant̄:māme ēt hoīꝫ abscindāt̄
ꝛ varices i tibijs apparētes. 25
Et boaissar ꝛ nouaissar. 26.
Et qđ fuerit iā denigratum ex
pinguedine aut putrefactū ex
carne. 27.

Et etiã oẽ illud de quo elõgat vulua. Et oẽ qđ augetur super gingiuas. 28.
Abscindatur etiam caro vene madan. Et oẽ qđ nobis aures claudit et obturat. 29.
Et oẽ qđ existit sup visuz ꝛ velat ipm. Et qđ denigrat in nobis ex ꝑputio. ꝛ qđ claudit anũ ꝛ tussea: ꝛ satera: ꝛ tuffra: ꝛ nõ habẽs sexũ manifestũ: ꝛ ruptura vmbilici. 30.
Et vuln⁹ qđ ꝯtigit ex oi eo qđ scindit vlr: cura cũ sutura. ꝛ oẽ mẽbrũ vulneratũ ꝯsolidãdo. 31
Oẽ corp⁹ cauterizat ad sistẽdũ emorrosagiã sanguis a vena pulsatili aut aptiõe vene magne fatigãte medicũ i sistẽdo fluxũ sanguinis ab ea. 32.
Fit ẽt in corporib⁹ hũidis ad exiccãdũ ea ꝛ i carnib⁹ laxꝫ ad indurãdũ eas ꝛ ad calefaciẽdũ corpa ifridata: necnõ ad tollẽdũ hũidita. egrediẽtes a nã. 33
Utimur q̃cũqꝫ ꝑforatiõe ad extrahẽdũ hũiditatẽ nociuã sicẽ sanitẽ quã sic extrahim⁹ ab aꝑate ꝛ sãguinẽ alicubi corruptũ et aquã ab oculo vel grãdinẽ. et aquã a capite: ꝛ nondũ. 34.
Et sicut in hydrope et hernia aq̃sa. et carnosa. 35.
Quicq̃d fit ꝑ opatiõẽ i osse ẽ sicẽ i fractura aut dislocatõe ipsi⁹. Curabim⁹ aũt quãcũqꝫ fracturã cũ ꝯsolidatõe ipsi⁹ ꝛ r̃ductiõe ipsi⁹ fracture i osse dõec iñde ad ꝓpũ sitũ r̃ducat: ꝛ ablatiõe cuiuscũqꝫ pũgẽtꝫ ꝛ mordicãtis ipꝫ: et ligatura manu facta q̃ neqꝫ laborem neqꝫ molestiã iferat. s. non min⁹ forti aut debili. Inchoetur ãt fasciatio in medio ipsi⁹ ꝛ fortificet strictura sup amplius et ligetur: ꝛ superaddãtur puluilli et desuꝑ astelle coniunctum. 36.
Subtiliabimus q̃ꝫ dietã ei⁹ a ꝑicipio ꝛ i fine igrossabim⁹ eã q̃tenus bene restauretur. 37.
Est aũt cauendũ a principio ne aꝑa calidũ generet diuertẽdo ꝛ attrahẽdo ad locũ fracture qđ ifũdit ex sanguie toto posse: ꝛ ꝓhibendo fluxũ ei⁹ cũ oi frigido terni: ꝛ ꝓhibẽdo dõec curat⁹ fuerit motũ patiẽti. Cura ei ei⁹ sine longa quiete non perficitur. 38.
Cura aũt dislocationis est cũ eo qđ trahit ipꝫ os dislocatũ donec ipm ad locũ proprium redire faciat. 36.
Postq̃ꝫ aũt reductũ fuerit liget ꝛ stricte ꝛ stet sic q̃nto tpe dicem⁹ Et vescat stipticis medicinis. Et comedat patiẽs cibos acetosos: donec fuerit secur⁹ ab apostemate. nec timeat đ collectiõe sanguinis. Cõtinuetur autez cura ista ad min⁹ ꝑ mẽsez vnũ ꝛ interdũ ampli⁹ ꝑ. x. dies. Iã ego ꝑfeci curam omnium morborũ. Et ex nunc abscindam sermonẽ meũ ex q̃ iã ꝑfeci librũ istũ. 40.

¶Incipit tabula Tractatus Noni Almansoris: nonagitaquinqꝫ continens capitula.

¶Finis tabule tractatus noni Almansoris.

¶Incipit tractatus nonus Almansoris.

¶De cephalica et emigranea. ¶Capitulum primum.

Quãdo rubedo et tensio et grauedo i facie et oculis cũ istis affuerit et tact⁹ calid⁹ sentit: et pulsus fuerit magn⁹: ex cephalica minutio faciẽda ẽ in parte in q̃ est dolor: vel in q̃ dolor magis infestat. ¶Deiñ aq̃ ro. et oleũ ro. et acetũ sumãtur et simul mixta agitẽtur donec inspissent: et sup niuẽ infridata sup caput fũdãt. Eger vero a carne abstieat et vino: et comedat adessiã citrinam et tapsil et olera frida ac fruct⁹ fridos. ¶Uẽter aũt soluat ex mirabolanis citrinis et prunis ac tamaridis et zuccaro albissimo: q̃ si ista nõ sufficiũt semina maluauisci i aceto posita agitẽtur: q̃usq; ad spissitudinẽ perueniãt: ex qb⁹ empl̃m capiti super ponat: ex psilio q̃z et aceto ẽpl̃m fieri vtile est. Si aũt cũ istis fuerit in pulsu velocitas et i tactu sentit caliditas: sz neq; in facie neq; in oculis fuerit rubedo neq; tẽsio: in pncipio soluat vẽter: deide fiãt ea q̃ dixim⁹. Naribus aũt inĩciat oleũ viol. aut ol̃z cucurbite dulcis: aut nenufarz ol̃z aut oleũ de florib⁹ salicis: quorz q̃olibet sup niuẽ infridatuz capiti supfundatur: et nutriatur vt p̃dixim⁹. Eger quoq; odoret camphoram et aquã ro. et salices et violas et ĩis silia. Q̃d si egritudo multũ inualescat: sumat opiĩ et cãphore vniuscuiusq; q̃ntũ põderãt duo grana ordei q̃ dissoluta in ol̃o de salicibus mittant i nares et aures. Q̃d si cum soda nõ fuerit aliq̃d eorz q̃ dixim⁹ de rubedine in facie: fueritq; egritudo antiq̃: in principio vẽter cũ pillulis cochĩis soluatur quas ego feci. ¶Pillule cochie. Rx. pl̃ ueris pigre. ℥. ij. colloquintide. ℥. iij. et tertiã: scamone. ℥. ij. ℈. v. turbith sticados. añ. ℥. v. fiãt pillule ex istis: et sũt doses. x. Postq̃ vero vẽter solutus fuerit: infũdat caput ex ol̃o sambacino et ol̃o de ben: et mittat in aures. ¶Eger q̃z odor et algariã et sufflet musc⁹ in narib⁹. ¶Q̃d si egritudo multũ infestauerit: sumat euforbiĩ et castorei ãborz añ. ʒ. s. ps. ℥. i. et dissoluta in pauco ol̃o sambacino mittat in nares et aures ¶In cephalea vero calida emplastrum hoc fronti et temporibus est imponẽdũ. Empl̃m in cephalea calida. Rx. semis lactucarum sief menite sandalũ rubeũ et album saufel rosas opiũ: fiat ex eis empl̃z postq̃ aceto et aq̃ ro. ꝯspsa fuerint: et fronti imponatur: super quod mittatur pann⁹ ace

to ⁊ aqua ro. infusus. Qui cũ te
pefact⁹ fuerit iterũ infundat᷑ et
desuper ponat᷑. ¶ Linimẽtũ vo
cephalee frigide. ℞. castoreũ eu
forbiũ pip᷑ sinapim storacem ru-
thã marrubiũ: q̃ siccata ⁊ pulue
rizata ⁊ etiã triconizata misceã
tur ⁊ ꝯspergant᷑ vino veteri ex q̃
bus fiãt trocisci ⁊ desiccet᷑. Cũqꝫ
necesse fuerit ex vno in vino vete
ri: aut oleo costino vel camomil
lino dissoluto: frons multoties
liniat᷑. Hoc enim linimentũ om-
ni antique cephalee confert nõ
solũ suppositũ: sed ẽt auri inie-
ctũ q̃ seq̃tur illđ tp̃s postq̃ꝫ i aliq̃
de p̃dictis oleis resolutũ fuerit.
Egro vo vinũ vet⁹ ⁊ forte dãdũ
est. ¶ Cũ aũt cephalea p hebdo
madã vnã pseuerauerit: eger in
balneũ mittendus est: atqꝫ sup
caput ipsi⁹ aqua i qua camomil
la ⁊ sansuccus ⁊ sticados arabi-
cus ⁊ nemen cocta fuerint simul
aut sigillatim ĩfundẽda ẽ. ¶ Qđ
si cephalea quotidie ante come
stionẽ inuadat ⁊ post comestio-
nẽ recedat: succurrendum est in
firmo ante horam qua venire cõ
sueuit dãdo ei buccellas panis
in succo granati: aut vue acerbe
aut horum similiũ infusas. Si
aũt cephalea contigat propter
multam in sole moram sufficien
ter ex oleo ro. ⁊ aceto infrigida
tis curari poterit que tamẽ si ex
hoc nõ quieuerit ex aliis infrigi
dãtibus curãda erit. Si aũt so-
da adhuc pseuerauerit ⁊ fortior
fiat: neqꝫ vllo mõ remoueat᷑ ⁊ ti-
meat᷑ ne eger visũ amittat ⁊ aq̃
ad oculos descẽdat: tẽpoꝝ arte-
rie sũt icidẽde ⁊ extrahẽde. Hoc
tñ qđ nũc loquimur est p̃ter nr̃aꝫ
intentionem in hoc libro.

¶ De scothomia. Ca. 2.

Cum aliq̃s illud qđ ante eũ
est circulariter moueri vi-
derit: ⁊ oculi tenebrescunt ⁊ ca-
dere voluerit: et facies et oculi
rubuerint in eadẽ hora: vene q̃ꝫ
q̃ sunt post aures grosse appue-
rint: ex ipsius venis facienda est
flobothomia. Et ventose in col-
lo et tibiis sunt ponende. Qđ si
p̃dicte vene nõ appuerint et fa-
cies fuerit rubea: sanguis ex ba
silica erit minuendus: et vento-
se in tibiis erunt ponende. ¶ In
hac p̃terea scothomie specie et
in ea quam ante diximus caput
ex oleo ro. et aceto est infunden
dum. ¶ Eger quoqꝫ calida ciba
ria vitare dꝫ. Venter vo ex apo
zimate mirabol᷑. citrinorum qđ
in ca. de cephalea diximus sol-
uendus est. Cum autẽ neqꝫ in fa
cie rubedo neqꝫ febris cum sco-
thomia fuerit: attẽdendũ est an
sit stomachi subuersio ⁊ nausea
que si affuerit: prius vomere co-
gẽdus est: deinde de pillulis co
chiis dosim vnam sumat: ⁊ a fri
gidis abstineat cibis. ¶ Si aũt
neqꝫ anime subuersio neqꝫ nau-
sea fuerit: neqꝫ caliditatis signa
appuerit: vẽter ex pillul᷑ cochiis
multoties soluat᷑. Cibaria q̃ꝫ fri
gida oino vitet. Et gargarism⁹
fiat quo flegma deponatur.
¶ In naribus q̃ꝫ post illud po-
natur aliquid de his q̃ nomina
uimus quo caput calefiat.

¶ De frenesi. Cap. 3.

Quando aliquẽ febris cõclu
sa inuaserit cũ forti capitꝭ
⁊ oculorũ grauedine: ⁊ in facie
atqꝫ in oculis vehemẽs fuerit ru
bedo ⁊ capitꝭ dolor: ⁊ horror lu
mis affuerit ⁊ i pulsu velocitas ⁊
frequẽtie superfluitas inueniantur
signa frenesis certissima iudica

Vertigo.

bunt. Quod si lingua nigra aut ci trina fiat: et permisceatur intellectus et multum fuerit alienatus: et vigila uerit multum: iam frenesis perfecta erit. ¶ Egro igitur antequam predicta compleantur accidentia est subueniendum ex sanguinis detractione et ven tris solutione cum succo fructuum. Nutrimentum vero eius sit aqua or dei semel aut bis in die sumpta secundum consuetudinem quam in tempore sanita tis habuit. Caput autem oxiro dino infundendum erit. ¶ Quod si multe affuerint vigilie sumatur violarum siccarum corticum papaue ris albi ordei excorticati semis lactucarum radicum mandragore omnium ana. M. j. Que omnia in cucuma plena aqua tandiu coquantur donec aqua rubea fiat. Deinde aqua illa dum est tepida ab alto super caput fun datur: et sit caput super simile in quo aqua colligatur: que in cucuma posita iterum super caput fun datur. Hoc autem omni die multoties fieri conuenit. ¶ Caput preterea ex oleo violato muliebri lacti am mixto inungendum erit: quod etiam in coto positum est supponendum. ¶ Cum autem eger in principio huius egritu dinis in virium fortitudine permane re inuentus fuerit: in flobothoman dus erit nisi super infirmum timueris. ¶ Postquam vero eius egritudo minui cepit nequaquam fleometur. Quod si eius iam dissoluta est virtus: ex talio preser uetur regimine donec euadat.

¶ De appoplexia. Ca. 4.

Cum aliquis quasi dormiens iacet et sine somno stertit: et cum pun gitur non sentit et tunc iam patitur appo plexiam. ¶ Est autem huius egritudi nis quantitas: secundum quod fortiter aut de biliter stertit. Si tamen spuma ab ore exierit: non est ei medicandum. Cum autem parum stertit egritudo est

leuior. ¶ Hec quidem passio aut ci to interficit: aut in paralisim transit ¶ Cum ergo ista visa fuerit: atten dendum erit an patientis facies mul tum rubere: aut denigrari: aut vi ridis fieri videatur: quemadmodum contingit cum sanguis in aliquo membro ex coartatione retinetur. Tunc ei san guis illico ex duabus guidegis ex hendus est: aut ex duabus cephalicis ¶ Quod si ita non fuerit imo cum ae rem attrahit auditur in pectore ore gmon: ex hoc clysteri erit clysteri zandus. ¶ Quod. Rx. coloquintide bo thormarie centauree minoris ar thanithe ellebori albi omnium ana. M. s. Coquantur omnia in .iij. lib. aque donec ad vnam redeant. Deinde cole tur. Et ex media libra huius apo zimatis fiat enema: quod si cito exie rit fiat iterum donec humorum multitu do sit cum eo exeat. ¶ Narib us quoque con dissi et ellebori albus suauiter in sufflentur. Et est ingeniandum vt ana cardinum cum idromelle per os ad stomachum multoties descendere cogatur quoque die semel: ex quo vnius au rei pondus in potu sumendum est. Cuius descriptio est in cap. de palysi. ¶ Sartago preterea ferea calefa cienda est et capiti mulioties adeo vicinanda: vt patientis capilli adu rantur. ¶ Quod si hoc modo non sanatur in medicando plus laborabimus caput namque rademus et ex sinapi trito et castoreo et fortissimo ace to liniemus. ¶ In prima autem huius passionis specie post flobothomiam stringemus fortiter adiutoria li gando superius parum sub cotunctio ne ipsorum cum spatulis et stringe mus tibias similiter. Capiti quoque supfundendum est. oleum roseum et acetum vini: et flobothomia fa cienda prius in pedibus et postea in nasi extremitate.

¶De graui dormitatiõe. Ca.5.

Cum aliqs q̈si dormiens iacet: ⁊ tñ sentit ⁊ mouet sed ocłos ħz pł3 ħz clausos: q̃s tñdũ vocatur cum clamore aperit: l3 iterũ statim claudat: iã patitur subeth: q̃ cũ clysteribus acutis q̃ paulo ãte nominauim⁹ curã dus est. In os quoqʒ ipsi⁹ mitte mus idromel ⁊ laborabimus vt descẽdat. Ipʒ em̃ nutrimẽtũ exi stit ei⁹. ¶Caput p̃terea vsqʒ ad diatritũ primũ oxirodino ifun dem⁹. Post tertiũ ṽo diẽ sternu tationẽ ꝓuocabim⁹ ex his q̃ no minauim⁹: ⁊ radem⁹ caput ⁊ linie m⁹ ex sinapi: ⁊ castoreo: ⁊ aceto.

¶De stupidis q̃ semꝑ hñt ocu los apertos. Ca.6.

Cum aliquis q̈si dormiens iacet: ⁊ nõ mouet: ⁊ l3 oculi sint apti palpebras tñ non mo uet: ꝯgelatus est siue regidus. ¶Curãdus ṽo est ex medicinis subeth: hoc tñ addito vt oleu3 sambacinũ sup caput fundat in omni libra cui⁹ sit vncia eufor bij. Ipm q̃3 caput ex castoreo et euforbio ⁊ oleo sãbacino liniat.

¶De paralysi. Ca.7.

Cum aliqs se mouere nõ va let: aut vnũ vel plura ex mẽ bris mouere nõ potest: atqʒ eorũ sensum amisit: ipm paralysi3 il lius mẽbri: aut mẽbrorũ incurrisse ꝓnunciamus. Cui⁹ curã inci piem⁹ pillulas fetidas q̃s ego cõposui dãdo. ℞. puluerꝫ pigri ʒ.x. colloquint. interioris. ʒ.v. eu forbij. ʒ.ij.⁊.ß. castorei piperꝫ as se serapini oppoponaci seitara gi idest sinapis oĩ3.7. añ.ʒ.j. cẽtau ree mino. elacterij amborũ. añ. ʒ.v. gũme in succo ruthe dissol uantur: ⁊ alia ex eis cõficiant et fiãt pillule: ⁊ fiãt ex eis decẽ po tiões. Quarũ vnam postq̃ eger sumpserit: ꝑ tres dies q̃escat. Et nutriat tũc: cũ aq̃ ciceris ⁊ oleo ⁊ sinapi: et deide bibat aliã. Q̃ð postq̃ ter fecerit: ꝑ aliquot dies quiescat. et nutriatur carne fru statim incisa ⁊ in sartagine fri xa: et mutargenat: i q̃b⁹ sint spe cies calide vt piper et his silia. In potu ṽo sumat idromel. Mẽ bra quoqʒ ei⁹ ex oleo costino in ungãtur. Quod. ℞. costi. ℥.j. pi peris piretri euforbij: oĩm triũ. añ. tertiã. ℥.j. castorei. ℥.ß. dissol uãtur oĩa in.ß. lib. olei de cheiri aut de narcisco: ⁊ vtere eo. Die bus ṽo q̃bus quiescit: quaqʒ die dande sunt due. ʒ. de anacardi no: q̃ð. ℞. zinziberis: piretri ni gelle: costi: melanopipis: macro piperis: oggi: oĩm. añ. ʒ.xx. mir rhe ruthe sicce asse aristologie baccarũ lauri castorei seitaragi idi sinapis gẽtiane oĩm añ. ʒ.v. mellis anacardi. ʒ.v. vnguãtur ex oleo nucũ: ⁊ cũ melle cocto cõ ficiant. Hoc em̃ medicamẽ val de ꝓfert palysi apoplexie tortu re ⁊ trẽori albaras morsib⁹ scor pij ⁊ oĩbus passionib⁹ frigidis: ⁊ spasmo hũido. Cũ aũt sumit illico ꝓuocat sudorẽ: ⁊ infert fe brẽ. Quod si sumptum nõ affert sanitatem: eger ab omni medi camine ꝑ decẽ dies abstineat ex cepta dieta: deiñ ad ipsi⁹ curã re deundũ est. ¶Q̃ð si paralysis ex percussione aut casu euenerit ⁊ acciderit subito: taliter perma nebit. Nunq̃ em̃ sanabitur. Q̃ð si nõ repẽte exꝑdictis s3 paulati ⁊ molliter inuaserit loco ꝑcussio nis empłm hoc apponẽdũ erit: q̃ð. ℞. farinã fenugreci: semẽ bẽ semma alep: semẽ resin: bdelliũ. amoniacũ: adipẽ anatis: ceram

oleū de lilio: ex his fiat emplm et supponatur.

De stupore & tremore. Ca.8.

Cum aliqs sentit aliqd suo rū mēbrorū sicut ē dispō pedis cū fit stupidus: dicim⁹ i illo mēbro stuporē esse: quapropter eius cura nō est differenda. Qñ em̄ plongat tps huius egritudinis pducit ad paralisim. Curat aūt hec passio ex aliqua pte meditinarū paralisis & cū dieta & vnctiōe ex oleo costino. Qd si iueterauerit passio. eger ex pillulis fetid. purgād⁹ erit & cōplo equāda cū anacardino & dieta. Tremor āt ex eisdē curat ex qb⁹ sanat stupor. Sed si ex supflui vini potu euenerit: eger ab ipo erit abstinēd⁹. Silr si aquā q ex niue dissoluit bibēdo hāc icurrerit passionē ab ipa abstineat: et balneū calissimū igrediat: in q tā diu morā faciat donec sudet: a q cū egress⁹ fuerit in sole assidue moret.

De tortura oris. C.9.

Cum hois os cōtorqt & vnū ex oculis suis claudere nō vz & si pcipit ei vt sufflet: flat⁹ ab vna tm̄ pte exire vr: ipm tūc con torsionē pati dicim⁹. Cui⁹ curā incipiem⁹ cū solōne vētris ex pil lulis fetidis. Nutrimētū vo ei⁹ atqz ipsi⁹ potū ordinabim⁹: vt in c. de palysi dixim⁹. Egrū pter ea qtidie in mane anteqz comedat sinapi cū sirupo acetoso gargarizare faciem⁹: & mittem⁹ eū i domū obscurā. & pcipiemus vt vnā nucē muscatā in pte oris q torta ē teneat. Narib⁹ qz tunc insufflabim⁹ cdisi vt sternutatio puocet. spōdiles qz colli ei⁹ & faciē ei⁹ & frōtē ex oleo costino inūgere cōuenit. Est qtidie de anacardino vni⁹ aurei pōd⁹ sumēdū. Et si passio hoc mō soluta nō fuerit: ad vētris solutionē & egri preseruationē redeūdū ē. De tortura vo q nō repente sed paulatim accidit non loqmur: ipsa nāqz nō cōtingit nisi in frenesi pniciosa morte iā imminente et est ex siccitate.

De spasmo. Ca.10.

Cum aliqd mēbrū alicuius cōtrahitur & ad suaz redit originem aut pleraqz ex mēbris sic disponūt: ipsa spasmata esse pnūciabimus. Spasmus aūt subito aut paulatim inuadit. Sz spasmo subito euenienti eadē pparāda est cura quā palysi cōferre dixim⁹. In eo tñ fricatōe manuū & inunctione ex oleo costino plus vtimur. Spasmus vo q nō repēte sz suauiter accidit post febrē: aut post multā vētris solutionē. aut multū vomitū: aut sanguinis fluxū mal⁹ est et vix curabilis. Quicqd tñ accidit ei mederi incipiemus. Egro nāqz ordei aquā et iura vnctuosa et mollia administrabimus: et in aquā dulcem tepidam ipz mittemus: & inūgemus ex oleo vio. tepido: & oleo de seminib⁹ cucurbite: et precipue neruoruz radices in quibus spasmus exi stit. In tina quoqz diu moret et ex oleo vio. inungatur. De vino bibat patiens parū: quod tamē multū habeat aq admixtū: et cibis nutriatur humidis.

De epilepsia. Ca.11.

Cum aliqs cadit in terrā et torqtur: & cōmouet: & itellectū amittit: dicem⁹ ipm epilepticū fore. q si spuma exit p os aut se cōmingit aut sperma egredit aut egestio: passio tūc ē grauior & vehemētior. Si aūt eger ante

accessionē sentit q̄si aliqđ ex ali- quo suoꝝ mēbroꝝ eleuari ⁊ ascē dēdo caput petere: ⁊ deinde sinco pizat ⁊ cadit: tūc opꝫ in hora q̄ sentit illđ āteq̄ illđ accidat: mē brū q̄ p̄diximꝰ a quo ꝓcedit for titer ligare: ꝓhibebit nāq̄ hoc accessionē venire. In tp̄e v̄o q̄e- tis corpꝰ multoties erit euacuan dū cū pillulis cochijs. et locꝰ a q̄ exorit passio ex sinapi ⁊ pipe et euforbio ac mellea nacardi erit epithimādꝰ: ⁊ epithima dimit- tēdū erit donec locꝰ vesicet ⁊ ve sice rūpātur: ⁊ aq̄ q̄ in eisē colle cta effluat. Ipse q̄ꝫ nō cito sunt cōsolidāde quinimmo dimittē- de vt qđ in eis colligit emanet: deiñ ꝯsolident. hoc em̄ oīno hu ius egritudis certa salꝰ existit: Ad vltimū ēt vētose cū ꝑua sca- rificatiōe sup ponere vtile est.

¶ Eger v̄o si añ accessionē nau- seā aut tristitiā aut cordis trēo rē sentit: ⁊ deiñ egritudis acces- sio seq̄tur: cogendꝰ ē multoties vomere ex aliq̄ vōitu. Deiñ pi- grā in potu sepe accipe ꝯuenit. Stomacho q̄ꝫ ēpl'm ex ipica et rosis ⁊ mastice ⁊ cortice thur: cū vino odorifero ponēdū ē. Nutri mētū v̄o eiꝰ totū talr statuēdū ē vt paucaꝝ sit sup̄fluitatū: sicut caro frixa ĩ sartigine: a caro co cta ĩ gazolis: ⁊ cibꝰ q̄ fit de aue q̄ dā q̄ hꝫ in palato dētes ⁊ vocat taguid ⁊ caro đ volatilibꝰ ⁊ edi na. Qđ si cū epilepsia sensuū af- fuerit đbilitas: nec aliq̄ de p̄di- ctis sig̃tiōibꝰ inueniat egro pil lule cochie multoties sūt tribuē de. ⁊ eiꝰ ꝯseruatio subtiliāda ⁊ cibaria q̄ diximꝰ dāda. Gargari mꝰ q̄ꝫ fieri dꝫ. Et sternutatio ex his q̄ diximꝰ ꝓuocāda: ac nari- bus peonie puluis subtilissimꝰ q̄ sit filis alcohol īsufflandꝰ. Si q̄s aūt cū epilepsia in facie ⁊ ocu lis rubedinē habuerit: ⁊ venarū grossitiē: flobothomandꝰ erit a saphena. Sāguis āt ex carnosi- sitate tibiaꝝ cū vētosis erit ext̄hē dus. Capiti p̄terea oleum ro. ⁊ acetū supfundat. et abstineat a vino ⁊ a cepis ⁊ aliis ac sinapi ⁊ porr: ⁊ apio ⁊ fabis. Et cauebit postrēo ab oībꝰ fumū caput ascē dētē ⁊ repletionē gñantibꝰ. Ele ctuariū q̄ oī spēi epilepsie reme diū affer. ℞. piretri sileleos sti- cados oīzañ. ʒ. x. aga. ʒ. v. cordu meni recētis et acuti asse optie aristologie rotūde olꝫ. añ. ʒ. j. ß deiñ ext̄hat succꝰ ex squilla mix tus cū pari q̄ntitate mell': coq̄t ⁊ ꝯficiat ex eo spēs: ⁊ fiat electua- riū ex q̄ patiēs q̄tidie sumat: ex caueat sibi a cibis grossis. Ele- ctuariū hoc oībꝰ epilepsie spēbꝰ excepta vna sanguinea quā Gal. noīauit: ⁊ nos ēt iā fecimꝰ men- tionē: opitulat: cui dixit cōferre flomiā ex saphena priꝰ ⁊ postea ex basilica: deiñ cuiꝰ regimē sit ex his q̄ sāguinē ĩ cope minuūt ⁊ ipꝫ ĩfrigidāt. A carne p̄terea ⁊ vino abstineat ⁊ bibat rob acetosoꝝ fructuū: capiti q̄ꝫ supponantur ea q̄ ipsum infrigidant.

¶ De incubo. Cap. 12.

Cum q̄s in somno q̄si rēgra uem aliquid sup se cadere senserit: incubū pati denūcian- dus est. ¶ In ipsius itaq̄ cura nō est tardādū: ip̄e em̄ epilepsie p̄eābulus est: ipsam quoq̄ p̄ce dit. Eger q̄ si in colore rubeꝰ fue rit ⁊ venas habuerit plenas ex saphena erit minuēdꝰ: ⁊ vētose ĩ carnositate tibiaꝝ ponēde sūt Eger p̄terea a potu vini: ⁊ rerū dulciū comestiōe abstinēdꝰ erit

& pcipue ab oi re q multu generat sanguine. Qd si huic cotrariu acciderit: vet ex pillis cochijs multoties erit solued⁹: & ei⁹ regime subtiliadu: exercitio qz vtendu erit & mebra iferiora ert fricada

¶De melancolia. Ca.13.

Cum alicui cogitatioes male sine ca manifesta acciderit: & timor & tristitia i eo pualuerit: melancolie pncipiu i eo erit. Cu aut res ad hoc deuenerit: vt et ea q cogitare cepi ore pmat. hbacqz sua atqz act⁹ pmisceat: ia melancolia pfecta est. Cui qz hec male cogitatioes & tristitia & tribulatio accidut anqz pualere incipiat: succurredu e. qr si pualuerit: cura erit difficilis. Qd si cum melacolia fuerit dolor vetris et iflatio: & mal⁹ color & digonis corruptio: & vomit⁹ acetos⁹ & excreationu multitudo: icipieda est cura cu flomia ex basilica: aut saluatella sinistre manus. Et si sanguis vis⁹ fuerit niger: dimittatur egredi in quatitate multa. Subtilis aut & rube⁹ si fuerit illico restriged⁹ erit. Eger vo ex reb⁹ lenietib⁹ e nutried⁹ vt sut alefidabegi q fiut ex carne hedina & arietina & imitted⁹ e i balneu i q nodiu morek. Post hec at decoctioe de epithimo qz ego ɔpo sui vtak: & hec e decoctio de epithimo. R. mirabol. idor. ʒ. x. polipodij. ʒ. v. sene. ʒ. ix. turbith. ʒ. iiij. stichados. ʒ. x. passular enucleatar. ʒ. x. epithimi cretesis. ʒ. x. Oia excepto epithimo i trib⁹ libris aq coqueda sk doec ad vna libra & media redeat. Cuqz hoc factu fuerit addak epithimu & illico ab igne remoueak & dimittatur doec ifridari ceperit. Cuqz in fridata fuerit: maib⁹ fricata oculenk. Deih sumak agarici due tertie. ℥. vni⁹ aloes. ʒ. j. salis indi. ʒ. v. ellebori nigri qrta. j. ʒ. ɔficiatur cu melle aut cu iuleb & fiant ex eis pille q p tres horas an decoctois acceptione sumede erut Postea sumat decoctione: deih trib⁹ dieb⁹ qescat. In his at dieb⁹ qb⁹ qescit: nutriak ex his q pdixim⁹ & i potu sumat vinu subtile & clar & bn odorifer. Post hec qz iter solued⁹ e vt pri⁹. hoc vo ita vt pdixim⁹ tertio iteradu e. Quarta quoqz potio ei dada e. Eger vo ab oibus q colera generat nigra abstinedus est: vt sut carnes siluestres oes: & caro vaccina: & porcia: & magnar capra & fabe: & caro salita: & case⁹ vet⁹ & pp̄e lentes & oia olera nisi humefacietia. Uitet pterea vinum grossuz & labore & vigilias neqz patiak fame neqz sitim. Uino vo subtili in potu vtak. Et pcipiedu est ei dormiat: & studedu in splenis curatioe: ex his q in sequetibus in ca. de splenis curatioe q augmetak dicturi sum⁹. Os qqz stomachi ɔfortadu est: & pp̄e ex medicinis quar mentione in sequetibus facturi sum⁹ cu egritudines stomachi noiabimus. Si aut cu melancolia ea que noiabimus no fuerit: acciderit qz post frenesim aut longa moram sub sole: aut percussionem in capite in principio ex cephalica flobothomia est facienda: & capiti studium adhibedum: & reliquo regimine quod diximus proprie. ¶Aqua preterea tepida ab alto loco sup caput fundeda e: deinde oleu roseu cum aceto vini capiti infundatur: et lac muliebre desuper mulgeatur. ¶Naribus etiam oleu de semie cucur=

bite dl'cis: ⁊ lac muliebre inijciã tur. ¶ In balneũ q̃z sepe mittendus est: ⁊ multũ ex aq̃ tepida capiti est supfundẽdũ. Eger etiam oia odorifera q̃ frigida sũt odoret. ¶ Si aũt cũ melancolia nihil fuerit eoꝶ que diximus: i pncipio matrixvena dextri brachij aperiẽda erit ⁊ sanguis erit ꝯsiderãd⁹: ⁊ vt predixim⁹ faciẽdũ ⁊ regenduz vt dixim⁹. ¶ Et postq̃ꝫ hoc regiñẽ ifirmo adhibueris: p aliq̃t dies q̃escere dimittẽd⁹ ẽ deinde vt pri⁹ in cura eius incipiẽdũ: donec sanitatis fiat restitutio. ¶ Studiũ ṽo totum qꝺ erga melãcolicos ẽ obseruãdũ: est vt ipinguẽt ⁊ carnosi fiãt. Ex q̃ em̃ pigues ⁊ carnosi fuerit: illico sani erũt. ¶ Cibi ãt q̃ illis cõgruũt sũt caro arietina ⁊ hedia ⁊ galliacea ⁊ panis de sil'a. Opirus ãt panis nullo mõ est eis cõgru⁹. Uinũ q̃z subtile claruz eis cõueniẽs est. Uinũ ṽo grossuz nõ ẽ eis bonũ neq̃ꝫ nigrũ. ¶ Lac ãt recenter ab vberib⁹ extractũ dũ adhuc calet eis cõfert: ⁊ pisces recẽtes ⁊ sisami de zuccaro facti ⁊ oleũ amigdalinũ. ¶ Preterea audire cantilenas ⁊ gaudere et hr̃e ante se res delitiosas ⁊ dormire plĩm cõfert eis. Econtrario ṽo cogitare: et sol⁹ morari: ⁊ vigilare maxime nocet eis. ¶ Pillule q̃ colerã nigrã expellũt ex q̃bus dat̃ his q̃ decoctionẽ sumere nequeũt. ℞. epithimi cretẽsis ʒ. xx. polipodij agarici ãboꝝ an̄. ʒ. x. ellebori nigri salis idi ãboꝝ an̄. ʒ. v. sticados. ʒ. vij. pulueris hyere nigre. ʒ. xxv. bibat ex eis ʒ. iij. In dieb⁹ ṽo q̃b⁹ q̃escit eger dꝫ sumere ex electuario qꝺ vocat̃ letificãs qꝺ. ℞. mellisse corticũ citri gariofiloꝝ gallie musca te masticis croci oriẽtalis: cinamomi: nucis muscate: cardamomi: neheremich: been albi et rubei: zedoarie: doronisi semis ozimi maioꝝ semis gariofilati. oiꝫ an̄. ptes eq̃les musci q̃ꝫtũ est decia ptis vni⁹. Deide sumãt̃ chebuli. xx. ⁊ ẽbl'. xx. ⁊ terãt̃: ⁊ i trib⁹ libris aq̃ coquãt̃ donec ad vnaz redeãt: ⁊ colẽt̃. In colatura vero mittat̃ mellis lib. j. Deinde bulliãt donec aq̃ ꝯsũpta sit. Post ex hoc melle ꝯficiãt̃ p̃dicte spẽs qꝺ tñ i põdere sit triplũ ad spẽs: de q̃ cũ necesse fuerit ad magnitudinẽ auellane sumẽdũ ẽ: hoc em̃ medicamẽ letitiã ⁊ coloris pulchritudinẽ ⁊ digõnis bonitatez operatur et retardat canos.

¶ De catarro. Ca. 14.

Cuz caput alicui⁹ l egressione balnei discooptũ fuerit: aut post exercitiũ: aut post aliꝺ fueritq̃ꝫ aer frigid⁹ ⁊ ventus septẽtrionalis: ⁊ acciderit ide narib⁹ ⁊ palato prurit⁹ ⁊ ꝯmotio ⁊ sternuatio: pãn⁹ tunc calefaciendus erit: ⁊ capiti supponẽd⁹: l q̃tãdiu moret̃ donec eger caloreꝫ in capitis ꝓfũditatẽ penetrasse sentiat. Deinde nigellã odorare incipiat: ⁊ ꝓuocet̃ sternutatio: ⁊ caueat ne supin⁹ iaceat: ⁊ comedat paꝝ. a vino q̃z oino abstieat Qꝺ si passio ex appositiõe pãni calidi alleuiata nõ fuerit nec minuit̃ p ipꝫ fiat flobothomia ex cephalica: ⁊ soluat̃ nã ex reb⁹ q̃ nõ exasperãt sicut hec decoctio quã in potu sumere dꝫ q̃ tussiꝫ patit̃ ⁊ i pectore asperitatẽ hꝫ: ⁊ indiget vẽtris solutiõe q̃. ℞. iuiubas xx. sebestẽ. xxx. passulaꝝ enucleataꝝ. ʒ. x. violaꝝ siccaꝝ. ʒ. iiij. radicis liq̃ritie fricate. ʒ. v. fic⁹ citrinas. x. coquãt̃ in trib⁹ libris aq̃

donec redeāt ad.i.z colēt z i colatur dissoluāt cassiefi.ʒ.vij.tereniabin.ʒ.x. ¶Qđ si neq; flobothomia pfuerit neq; vētris solutio z mā ad pect⁹ descēderit et cōmoueat tussis z febris illico fiat flobothomia:z patiēs a carne abstineat z vino:z in potu sūat aquā ordei z muraba violatū: quādiu calor flux⁹ pseuerauerit z tussis fuerit sicca z aspera. sȝ postq̄ calor q̄euerit z tussis mollificata fuerit:z screare iceperit hec decoctio quaq; die cū muraba violato danda erit:dōec pectus mūdificet z tussis sedet:z vox clara reddat:q̄.℞.fic⁹ citrinas.v.iniubas.x.sebestē.xx.passulaꝝ albarū z enucleataꝝ.ʒ.x. liq̄ritie excorticate.ʒ.v. coquāt vsq; ad dissolutionē z colēt:z dēt ex hoc oī die vn.iij.in potu cuȝ muraba violato.ʒ.v. ¶Si vero tussis iueterauerit ac diu pmāserit:tūc ostēdem⁹ qualiter curāda sit cū de tussis cura tractabim⁹. ¶Qđ si curs⁹ i narib⁹ diu pseuerauerit:z n̄ fuerit calor flux⁹ erit restrigēd⁹ suffumigādo nares per traiectoriū. Et si qđ p nares effluit subtile:z acutū ac citrinuȝ fuerit: suffumigatio fiat ex sulfure infuso prius i aceto:z postea siccato:aut ex fabis aut ordeo excorticatis:et i aceto pri⁹ ifus; et post siccatis:aut ex zucaro albo z sandalo albo. ¶Quod si neq; calor neq; rubedo in facie fuerit:suffumigatio fiat ex costo aut thure. hec nāq; suffumigatio fluxū restringit.

¶De obtalmia. Ca.15.

Cum ea q̄ i oculis albasūt: in rubedinē mutata fuerit fluxerintq; lachryme:z in angulis oculoꝝ lachymalib⁹ lippitudo collecta fuerit dicem⁹ tunc egrū pati obtalmiā:z quāto pl⁹ sinthomatū vehemētia aut ipsorū affuerit minoratio:tāto erit obtalmie fortitudo aut ei⁹ dbilitas. ¶Deterior aūt obtalmia ē cū alba oculoꝝ videtur iflata z adeo eleuata vt oculoꝝ cooperiāt nigredinē z palpebre inersent ¶In pricipio ṽo curatiōis obtalmie:cephalica ē flōmāda: ex manu vl brachio ptis ɔtrarie in qua est oculus infirm⁹ nisi leuis fuerit obtalmia. ¶At quāto fortior fuerit obtalmia:tāto pl⁹ ē minuēdū ex sanguie. Del devēter ex mirabolāis citrinis et tereniabin:z succo fructuum soluēd⁹ ē. ¶Et eger a carne z vino z a reb⁹ dulcib⁹ abstineredz z cibū minuere. Qđ si ista nō suffecerint: sief albū i lacte puellā lactātis fricādū z i oculo distillādū.z si lippitudinis multitudo i oculo collecta fuerit:radi⁹ coto iuoluat z madefiat i aq̄:z cū eo ocul⁹ ab illa lippa mūdet. Deiñ puluis alb⁹ aspgat:z supponendo oculis aliq̄d suauiter sustentet:z liget:z eger i domū tenebrosā mittat:z igeniādū ē quātū possibile est vt somnus pnocetur. Caueat tamen ne sup oculum infirmum dormiat:z ne caput depressuȝ sit sed superius eleuatum:neq; vestimentoꝝ capitia sint stricta:neq; in faciē se diu proijciat. ¶Si autē oculus leuior fiat:z dolor sedet ac lachryme minuāt:flōmia iā facta z vētre soluto balneū multoties z frequēter ingrediatur. ex hoc eñ passiōis reliq̄e dissoluent. ¶Qđ si i oculo hūorositas z grauedo remāserit puluis citrinus erit imittēd⁹. ¶Ex erit aūt q̄ ha

dēti obtalmiā multum cōferunt est: vt frons et palpebre ex hoc liniant epithimate: qd. R. sief memitherosarū aloes licij sandali rubei saufel croci oriētalis oim. ana ptes eq̄les: fiant ex his pille. Cūq̨ necesse fuerit resoluat vna ex eis i succo coriādri aut in succo endiuie aut cū aq̄ rosata et liniatur cum eo si deus voluerit.
¶Sief album. R. ceruse ablute ʒ.x. sarcocolle grosse. ʒ.iij. dragaganti. ʒ.j. opij. ʒ.s. fiāt ex his forme lenti similes.
¶Puluis citrin⁹. R. sarcocolle. ʒ.x. aloes. ʒ.ij. croci. ʒ.ij. myrrhe. ʒ.j. licij. ʒ.ij. ex eis optime tritis immittat pl'uis cū opus fuerit.
¶Pl'uis albus. R. sarcocollam albā et pinguē q̄ mittat i lac mulieris qd meli⁹ erit cū alicui⁹ iuuencule fuerit: et dimittat in vmbra donec siccet: et terat optime et oibus. ʒ.x. ipsi⁹ addant de sief memitthe. ʒ.ij. que iterū optime trita reponant: et cum opus fuerit in oculum mittantur.
¶De vlcerib⁹ oculorū. Ca. 16.
Cum in oculo fortis dolor et pūctio nociua ac pulsus sētiūtur et lachrymarū fluit multitudo: cū palpebre eleuant et ocli aperiuntur: loca que sunt in albis ipsorū inueniūtur rubea: et si totū fuerit rubeū: et vn⁹ loc⁹ magis rubere inuenit: aut in nigredine locus aliq̄s albus apparet pustula iam in oculo exorta est.
¶Ad hāc vero curādū passionem necessari⁹ est medic⁹ i cutis oculorū valde instruct⁹. Nos tñ curatiōis ipius sūmas et aggregatiōes dicem⁹. Dicimus itaq̨ q̄ vlcera q̄ in piunctiua nascuntur hoc ē in albis oculorū: non adeo sūt timēda vt ea q̄ in cornea hoc est in oculo nigredine fiunt. Durius vero vlcerū est illud qd in nigredine sub pupilla exīstit. Eminentia nāq̨ ad istud est velocior.
¶Horū āt vlcerū curā cū flōmia icipere debem⁹: et sanguis extrahere multitudinē sm qd possibile fuerit. Cōsequenter aūt vēter soluēdus et eger sibi cauere dz a carne et vino dulci: et esse ptentus herbis frigidis: et i potu sola aq̄ vt. ¶In oculo vero i initio sief albū cū lacte mulieris ē mittēdū et si pulsus iam alleuiari et sedari vidēdū: sperandū ē q̄ egritudo soluetur sine saniei collectione.
¶Qd si pulsus post sanguis extractionē et vētris solutionē ac sief albi imissionē q̄escere nō vr: parua fiducia in hoc quod diximus est habenda. Est itaq̨ tunc sief olibano mittēdū in oculū: et pila aliqua oculo supponēda et cū ligatura stringēda. Ante vero q̄ hoc eueniat: oculus suauit est ligandus: et sine suppositione pile. ¶Et nō cesses in oculū de sief de thure sepe distillare donec sanies i pupilla videat. Ex quo et hoc visum fuerit: sief de plumbo vti necesse erit vsq̨quo profunditas fiat plana: et tota caro generetur. ¶Ea tñ que diximus tūc sunt facienda: cū pustula nō est magna. Qm̄ cum magna fuerit: fueritq̨ iuxta pupillam: aut inferius ea: erit tunc necesse vt cū eliescir medicetur: ne oclus emineat. Ad pili quoq̨ suppositionē et ligaturam erit redeundū.
¶Eger preterea semper supin⁹ iacere debet: et a forti motu abstinere. Cum autem caro in loco vlcerum pfecte generata fuerit: vl' vlc⁹ apostematis carne repletū fuerit: remāebit ibi in ocu

lo albedo. ¶ Qđ si vlc⁹ fuerit ꝓfundū:albedo erit grossa:⁊ si i supficie tm̄ cornece fuerit:erit subtilis. ¶ Ulc⁹ quoqꝫ si a pupilla fuerit remotū:et steterit separatiꝫ p se:vestigiū illud qđ remanet nihil mali faciet. si aūt iuxta pupillā fuerit qn̄qꝫ post vlcerꝫ curationē vestigiū rmanēs prohibebit visionez. Quapropter tunc est vtendū medicinis quibus vestigiū qđ diximus abstergi et deleri possit.

¶ Sief de thure. ℞. armoniaci sarcocolle āborū. an̄. ʒ. v. thurꝫ ʒ. x. croci. ʒ. ss. ↄficiāt ex muscillagie fenugreci ⁊ fiāt ex eꝫ sief.

¶ Sief de plūbo. ℞. plūbi adusti:ātimonij:thutie ablute:calcuce caumenon gūmi arabici: dragagāti. oim. an̄. ʒ. viij. opij. ʒ. ß. terāt ⁊ cū pāno sericio q̄ sit subtilissim⁹ cribellent ⁊ ↄspgātur ex pluuiali:⁊ fiāt ⁊ eis sief.

¶ Sief ex quo caro i vlceribus oculoꝝ gn̄at ⁊ vuee egressio ꝓhibet et vestigiū subtiliat. ℞. climie ablute thutie ablute ceruse ātimonij thuris oīz an̄. ʒ. ij. myrrhe. ʒ. j. sarcocolle grosse ʒ. j. ⁊. ß. sanguis dra. aloes opij omniuz an̄. ʒ. j. fiant ex eis sief.

¶ Elescir quo ē vtēdū cū timetur ne exvlcere vuue seq̄t egressio. ℞. ātimonij emathitis amboꝝ. an̄. ʒ. x. achatie. x. iij. aloes. ʒ. j. terant ⁊ fiāt ex eis sief:⁊ admistrent apđ necessitatem.

¶ De his q̄ in oculos cadūt siue sit pilus:siue palea:siue aliud. Cap. 17.

Sumatur resina idest gūma pini:et per oculū trahatur:et extrahit illud quod in oculos cecidit.

¶ De albedie q̄ fit i ocl'o. C. 18.

Albedo q̄ in oculo cōtigit: est vestigiū post viscerꝫ curationem remanens qn̄ consolidant. Que cū i oculis puerorū fit:leuior est ad curādum q̄ꝫ cū accidit annosis:ad sanādū fortasse impossibilis existit nisi subtilissima fuerit. Hec autem passiō ex his medicaminib⁹ curāda est: postq̄ꝫ egerbalneum egress⁹ fuerit aut faciē sup vaporē aq̄ cal'e vsqueq̄ rubea sit tēuerit. si tn̄ ex h̄ medicamie in venis ocl'i rubedo ⁊ dolor puenerit p aliq̄t dies:ab eo q̄escendū ē:donec ocul⁹ q̄escat:⁊ post ad id redeundum. ¶ Medicamē valde vtile ad albedinē remouēdā ⁊ cito eradicādū ego quoqꝫ nō vidi qđ eo meli⁹ aut eq̄le esset ad albedinē delēdā. ℞. masacume spume marꝫ stercous magni lacerti baurach zuccari higeri oim an̄. ptes eq̄les. Deiñ sumant acon celidonie sem āboꝝ. an̄. ʒ. x. coquāt i libra vna aq̄ donec ad q̄rtā redeat ⁊ colent:⁊ ex hac aq̄ ibibātur spēs q̄s p̄diximꝰ:ita q̄ ↄficiant ex ea:⁊ siccent in vmbra: deiñ iteri terant et ↄspergant prius et siccent. Qđ postq̄ꝫ q̄ter factū fuerit:siccētur et terant ⁊ in oculo mittant. Hoc ei medicamē nulli vt prediximꝰ compar existit in remotiōe albedinis. Remouet enim hoc medicamē grossaz albedinē etiā ex oculis animalium.

¶ De scabie ⁊ sebel. Ca. 19.

Cum palpebra iuersat ⁊ iteri⁹ appeat rubea ⁊ aspa: scabꝫ adest. et cū sup alba ocl'orū ac sup nigredine vr̄ similitudo panniculi ex venis rubeis et grossis texit:: adest passio

q̄ vocat̄ sebel. hec vo due passio
nes graues sūt ⁊ cronice et vix
curabiles. patiēs tñ dū san⁹ ē:
flōmia ex brachio ⁊ frōte ⁊ ven
tr; solutiōe vti dz: ⁊ i cōestione
vitet dactilos ⁊ sisamos ꝺ melle
⁊ vitet ebrietatē. ⁊ qñ nō ē ple=
n⁹ sepe igredi balneū ē ei vtile
⁊ frequēt̄ imittere ocl'o sief ru=
beū sil'r cōfert. Sief rubeū. ℞.
ematit; colcotar ꝯbusti āboꝝ.
añ. ʒ. iij. eris vsti. ʒ. ij. myr. croci
āboꝝ añ. ʒ. ß. pipis lōgi. ʒ. 5. cō=
spgat̄ ex vino vet̄i: ⁊ fiāt ex eis
sief. his p̄tea egritudib⁹ viride
ꝯfert sief cui⁹ ꝺscriptio i ca. de
vngula ꝯtiet̄. qꝺ si passiōes iste
vetuste fiāt scabies fricatōe idi
gebit ⁊ sebel collectōe. ñ tñ mē
sure hui⁹ libri ꝯgruit vt de eis
tractem⁹. ¶ De lachry=
malibus cū prurisit. Ca. 20.

Endiuia tenera sumatur ⁊
ꝯterat̄ ⁊ fiant ex ea mag=
daleones pui: et ex oleo viol'.
inūgant̄: ⁊ ocul' supponant̄ ⁊ i
hora dormiēdi ligent̄: rosatuz
tñ meli⁹ ē: ⁊ citi⁹ ꝯfert. Et si h
nō suffecerit: lētes absq3 cortici
bus ⁊ sumach: et rose rubee: et
granati carnositas sumant̄: et
cōtrita ex careno ꝯspgāt̄: ⁊ mo
re ēplastri supponāt̄. qꝺ si non
suffecerit ex cephalica pri⁹ flo=
bothomet̄ patiēs. Deiñ ex ve=
na frōt;: ⁊ ex venis q̄ sūt i āgul'
lachrymalib⁹. Uēter q̄3 freqnt̄
soluat̄: ⁊ balneū ml'toties igre
diat̄. ¶ De vngula. Ca. 21.

Cum aliqd pāniclo sil'e ex
āgulo q̄ ē a pte nar; oriri
vr̄: ⁊ albū ocli coopire ⁊ puenit
vsq3 ad nigredinē: gñat̄ passio
q̄ vngula dr̄. cui⁹ nocumētū tūc
solū ē pei⁹ cū puenit ad nigre=
dis ptē q̄ ē iuxta pupillā. hec
igit̄ passio dū subtil' ē cū sief vi
ridi ⁊ sief ꝺ calcātho ē medicā
da. si āt vetusta fiat ⁊ grossa cū
ferro ē expoliāda. Sief viride
qꝺ ꝯfert sebel ⁊ scabiei ⁊ vngl'e
⁊ albedini. ℞. ziniar. ʒ. iij. col=
cotar vsti. ʒ. vi. arse. rubei bau
rach spume mar; oiz añ. ʒ. ß. sal'
armo. ʒ. 5. armōiaci. ʒ. ij. armo=
niacū i succo ruthe dissoluāt̄: ⁊
spēs ex eo ꝯspgāt̄: ⁊ fiāt ex eis
sief: ē eñ mirabile. Sief de cal=
cātho qꝺ cōfert vngl'e. ℞. eris
vsti calcāthi amboꝝ. añ. ʒ. ß. zi=
niar. ʒ. ij. sal' armo. baurach ar
se. subli. oim añ. ʒ. ß. terant̄ ⁊ per
hebdomadā vnā dimittāt̄: deiñ
fiāt ex eis sief ⁊ fricet̄ vngl'a cū
eis. ¶ De macula rubea ex
pcussione vel alia re. Ca. 22.

Cum i oclo ex pcussiōe aut
ex re alia pūctū rubeū fie
ri ꝯtigit. sāgui; q̄ ibi ē dissoluē=
d⁹ ē. postq3 estuatio q̄euerit su
māt̄ igit̄ arse. rub. olibani myr
rhe armo. oiz ptes eq̄les ⁊ fiāt
ex eis sief. qui i succo coriādri
fricēt̄ ⁊ i ocl'z distillēt̄ tādiu q3=
diu tñ dolor pseuerat albugo
oui sumēda ē ⁊ ol'. rosaceo mi=
scēda ⁊ cotū ex e; iuolutū oclo ē
supponēdū. De lachrym;. c. 23

Cuz lachrymales oclor an
guli sp hūidi vident̄ pa=
tiēs q̄tidie ieiun⁹ balneū igre=
diat̄ ⁊ i oculū alcohol istꝺ mit
tat. ¶ Iꝺ āt alcohol. ℞. thutie.
ʒ. x. coralli rub. mirab. citrini
fricati aloes oiz. añ. ʒ. ij. pip. ʒ.
5. fiat ex eis pluz q̄ assidue mittat̄
¶ De debilitate vis⁹. Ca. 24.

Si cū ꝺbilitate visus hūidi
tatis signa appuerit ma=
nifesta i tpe fam; ⁊ exercitiū pa
rūp dissolui videāt̄: pillule co=
chie ml'toties erūt assidue tri=
buende.

buende. Nutrimentum quoque patientis desiccatiuum esse debet: et eger sepe vomere cogendus est: pulueres etiam desiccatiui oculis sunt immittendi. quod si cum predicta egritudine affuerit siccitas et corporis obfuscatio nutrimentum erit augmentandum: et vinum in potu tribuendum: ac super caput ipsius aqua tepida fundenda: et icuruatio super eam facienda. Balneum preterea ingrediatur: in quo tamen non multum sudet. ¶ Naribus autem oleum de amigdalis dulcibus atque auribus est immittendum. Oculis vero lac mulieris adolescentis quaque die est iniiciendum. Quod etiam frequenter fieri conuenit. Hec quoque debilitatis visus species fortior fit in tempore famis et dum venter vacuus fuerit. Confectio alcohol quod valde acuit visum qui causa humoris debilitatur. Rx. thutie ablute et siccate. ʒ. xx. deinde extrahatur succus sanbuci viridis et per noctem vnam residere dimittatur et coletur: ex quo tuthia conspersa dimittatur quousque siccetur: postea terantur. Deinde sumantur zinziberis piperis nigri macropiperis celidonie oim. an. ʒ. ij. salis armoniaci. ʒ. i. cum tuthie. ʒ. xx. post hec omnia terantur. et ex succo teneri feniculi conspergantur: et siccata iterum terantur: et reponantur: et cum necesse fuerit oculis imittatur. Ad hoc preterea valde confert fiet de fellibus.

¶ De tumore palpebrarum. C. 25.

Epithimet ex epithiate quod in ca. de obtalmia noiauimus.

¶ De conuersis pilis qui nascuntur in palpebris magis interius quam debent et pungunt oculum. Cap. 26.

SI pilus fuerit vnus aut duo: aliis palpebrarum pilis cum mastice: aut oleo sceni sunt annectendi: aut radicitus euellantur: et loca a quibus euulsi sunt cum ferro acuto vt acus adurantur. si autem multi fuerint necesse est vt caro palpebre incidatur. Loqui tamen de hoc nostri libri mensuram pretergreditur.

¶ De aqua descendente in oculum. C. 27

QUandoque alicui videtur quod ante se habeat cimices: aut alia parua corpora subtilia et radiosa. ¶ Quod aliquando causa stomachi: aliquando ex proprio nocumento ipsius oculi contingit. Ideoque differentia inter hec duo considerandum est: neque pro paruo est habendum cum hoc accidens euenerit. ex eo namque quod causa stomachi accidit: non est multum timendum quod oculo nocumentum inferat. Ex eo vero quod ex proprio vitio oculi contingit valde timendum est: hec autem passio dum recens est vt in principio: cum medicinis curabilis est. Sed cum iam ad perfectionem deuenerit sanari non potest nisi cum incisione: et fortasse etiam icisio prodesse non poterit. Quapropter differentia inter hec duo predicta diligenter est inuestigada: quod est prout dicemus. ¶ Quando imaginationes que videntur vtrique apparent oculo estimandum est contigere hoc ex vitio stomachi: et econuerso. ¶ Et cum imaginationes in hora fastidii et in hora male digestionis plures solito videntur: in hora autem famis et laboris pauciores apparent: estimandum est etiam hoc ex stomacho esse. et si ex quo iste imaginationes acciderunt duo preterierunt menses: aut plures: et in pupilla fuerit visa conturbatio: estimandum est etiam hoc esse ex stomacho. Quando autem iste estimationes tibi aggregate fuerint pillulas cochias in potu tribue: et si passio omnino remouetur, iam estimationes predicte certificate fuerunt.

Si aũt vni tñ oculo apparuerint:⁊ vno modo in oibꝰ horis permãserint estimãdũ est vitiũ aque adesse:pͥcipue cũ in pupilla nõ fuerit obfuscatio. Obfuscatio nãqꝫ si fuerit ĩ pupilla dubitatio iã tũc erit sublata. Cũ aũt passio hec ĩ oculo ꝓpͥa fuerit ꝓhibẽdũ est infirmo ne cuz vẽtosis minuat sãguinẽ:neqꝫ ex brachio:neqꝫ cõedat pisces:nec oĩa q̃ humectare possunt. Venter ṽo frequẽter soluẽdꝰ est ex pillulis cochijs:⁊ eger ex calefactiuis ⁊ ꝺ̃siccatiuis nutriẽdꝰ est. Idromel pͥterea in potu ei tribuẽdũ:⁊ ĩ ocl̃is sief ꝺ̃ fellibꝰ mittẽdũ. Sief ꝺ̃ fellibꝰ qꝺ̃ ꝓficit aq̃ a pͥcipio ⁊ dilatationi pupille:⁊ eis q̇ post occasũ solꝫ nõ vidẽt:⁊ tenebrositati visꝰ q̃ est ex hũore. ℞.fellis gruis:fellis sabot:fellis hyrcini:fellꝫ accipitrꝫ:fellis aq̃le:fellis ꝑdicis: oĩm siccoꝝ vnũ aut plura. Sumãt q̃ꝫ ꝓ oibꝰ.ʒ.x. istoꝝ siccoꝝ euforbij colloq̃ntide serapini oĩm.añ.ʒ.i.trita aggregent ex succo fẽi.teneri ⁊ mittãt ĩ ocl̃o

De noctilopis.i.q̇ post solꝫ occasum nõ vident. Cap.28.

AD h̃ vtile existit epar caprinũ scidere ⁊ poneꝛ super vnã sectionẽ piper longũ:⁊ cooperire ip̃az ex alia sectiõe pipere lõgo ĩ medio exñte:ꝺ̃ĩñ ponere ip̃m ĩ furno:⁊ dimitteꝛ ibi dõec asset ⁊ nõ desiccet:q̇ ꝑfecto piper longũ qꝺ̃ in medio erat sumat:⁊ bñ terat cũ pauco musco:deiñ ex liquore q̇ ex epate assato exp̃ssus fuerit ꝯsꝑgat ⁊ siccet:⁊ in oculũ mittat. Aut fel caprinũ cũ melle mixtũ ĩ cucuma suꝑ ignẽ misceat:ꝺ̃ĩñ radiꝰ ĩ eo illinitꝰ immittat oculo. Qꝺ̃ aũt ad hoc magꝫ vꝫ:est vt sief ꝺ̃ fellibꝰ ĩ oculo mittat. Si aũt hoc nõ suffecerit venter soluat ⁊ sãguꝫ ex duabꝰ cephalicis et ex fronte minuatur:et regimen subtilietur.

De dilatatiõe pupille. c.29.

CUz pupilla h̃ ẽ foramẽ qꝺ̃ ẽ ĩ nigredie ocl̃i adeo dilatari vr̃:vt vndiqꝫ ꝑtigat ad albedinẽ fueritqꝫ pꝰ vehemẽtẽ cephalice dolorẽ:ꝑua habẽda ẽ fiducia ĩ eiꝰ cura.sꝫ ñ dilatatio ꝑua fuerit:tũc assidua solõnez vẽtrꝫ ex cochijs ml̃toties:⁊ sief ꝺ̃ fellibꝰ ĩ ocl̃o mittẽdũ. qꝺ̃ si pupillã post ꝑcussionẽ dilatari cõtigat:ñ ẽ ĩde timẽdũ:qꝛ remouebit. fiat itaqꝫ ẽpl̃z ex faria fabarũ ⁊ camomilla ⁊ euisco cũ vino et aqua.

De fistulis que in angulis lachrymalibꝰ fiunt. Cap.30.

CUz ãgulꝰ lachrymalꝫ resudat:⁊ cũ p̃mit sanies ⁊ virꝰ ab eo egredit:fistulã pati intelligit q̃ cũ cauterio curat. ꝺ̃ h̃ tñ loq̇ plꝰ ẽ:q̃ꝫ huic nr̃o attiet libro. Nos tñ iã ei adiũgimꝰ medicamẽ:qꝺ̃ si adhibitũ fuerit: ip̃az ꝑ ml̃tos mẽses adeo tardare fc̃ vt eger sanꝰ videat. medicamẽ ãt illꝺ̃ ẽ. ℞.aloes thurꝫ sacocolle sãguis dracõis balaustie ãtimonij alumis:oĩm ꝑtes eq̃les ziniar q̃ꝫtũ ẽ q̇nta ꝑs vniꝰ fiat ex eꝫ sief. cũqꝫ necesse fuerit fistula ĩ tãtũ p̃mat vt q̇cq̇d saniei ĩ ea ꝯtiet egrediat. ꝺ̃ĩñ ĩfirmꝰ suꝑ latꝰ ĩ q̇ ñ ẽ fistula iaceat ꝺ̃ p̃dcõ sief aliq̇d dissoluat ĩ aq̃ ꝺ̃ q̇ ĩ ãgulo lachrymali tres gutte aut q̃tuor iq̇matizẽt:magno exñte interstitio iter ꝓiectionẽ vniꝰ gutte ⁊ alteriꝰ. Quo facto eger ꝑ tres sic iaceat horas.in

mane quoq; sequēti die simili-
ter fistula bñ prematur:et fiat
eadē cura. Qd̄ p hebdomadaz
vnaz fieri cōuenit:z etiā tādiu
donec nihil a fistula egrediat
cū pmit. Ex hac nāq; cura:loc⁹
multis mensib⁹ siccus pmane-
bit. ¶De curis oculoꝝ quātū
huic loco necessariū eē putaui-
mus:iā satis dictū eē credim⁹.
Alia vo q sunt de curis que p
ferrum exercent dimittam⁹:q
multis indigēt medicaminib⁹
Sunt tamē qdā ex eis q̄ i locis
in qb⁹ de decoratione tractaui
mus z sanitatꝫ custodia ptinēt
¶De dolore q̄ fit i aure. Ca.31.

SI cū dolore q̄ fit i aure fue
rit in facie inflāmatio: pul
satio sanguis ex cephalica erit
minuēd⁹:z oleū roseū aut oleū
de florib⁹ salicꝫ tepidū cū pau
co aceto immittēdū:lac q̄z ita
calidū vt ex māmilla egredit
mltoties distillādū erit. Vēter
ex mirabolanis z citrinꝫ z sca-
mē z aloe vehemēter soluat. qd̄
h̄ mō fiet mirabolanoꝝ citrino
rū.ʒ.xx.sumāt z puluerizati in
duab⁹ librꝫ aq̄ coquātur dōec
ad duas vni⁹ lib. ttias rdeāt z
colēt. Post hec sumat aloes.ʒ.
j.scamē sexta ps.ʒ.i.aggregēt
cū rob dcitonijs et fiant ex eis
pille q̄ p duas horas añ deco-
ctōez sumāt dīn bibat dcoctio.
¶Qd̄ si dolore nō:qeuerit:paꝝ
opij i oleo roseo resoluti i aurē
mittat. ¶Et si pulsatio rdierit
et tribus dieb⁹ pseuerauerit:
oleū sisaminū in quo anatꝫ aut
gallie adeps fuerit resolut⁹ in
aure sepe mittat. Ibi nāq; ē pu
stula q̄ maturatiōe idiget. Cū
āt dolor qeuerit putredo iā tūc
collecta erit, Jōq; pus subito
ex īspirato d aure egrediet. Cū
āt dolor in aure fit p⁹ fastidiosā
satietatē:aut p⁹ vētos frigidos
oleū i q̄ ruta aut cepe cocte fue-
rit i aure distillet. Aut oleū d li
lio sumat:z cuiq; vnc. ex eo pmi
sceat euforbij recētis.ʒ.i.z casto
rei.ʒ.i. Sz si hoc nō suffecerit vē
ter expit. cochijs soluat. Patiēs
quoq; balneū ingrediat in quo
etiā sudent. Vinū q̄z vet⁹ z forte
ei tribuatur. Si aūt cuz dolore
auris fuerint sonit⁹ i tinit⁹ atq;
vētositas: panicū siue milliū in
sartagine torrefactū calidū mul
toties supponat. Et auris quo
q; sup vaporē aq̄ in q̄ sunt cocta
mētastrū z sticados arabicus et
sāsuc⁹ teneat:d castoreo pterea
et euforbio in oleo sambacino
dissolutis : quorum vnūquodq;
quatuor grana ordei ponderet:
in aurem mittatur.

¶De vlcere quod fit in
aure. Ca.32.

CUm pus ab aure egredit:
ydromel tepidū multoties
in vna die in aure est distillādū.
Deinde hoc medicamē optime
faciens ad hoc est immittendū.
qd̄. ℞. sarcocollā aloē z sāguinē
draconis thus squammā ferri
ziniar. Ex eo in aceto dissoluat
z i aurē mittat:z liciniūm lle illi
nitū i pdictꝫ itigat z sic immitat
patiēs itaq; ex hoc medicamine
z ydrōelle medicet dōec san⁹ sit.
¶De sonitu z tinnitu. Cap.33.

HOrtasse qñq; ptigūt ex sub
tilitate sēs⁹ audit⁹ z ei⁹ cla
ritate Cui⁹ signū ē q i tpe famꝫ
auget:z i hora ebrietātis z satie
tatꝫ minuit. Qd̄ ppā ñ indiget
cura nisi suplluitate obtineat.
Tūc ei de opio dissoluto in oleo
i mittēdū ē i aure qntū duo ordi

grana ponderāt. ¶ Si aūt hec cū grauedine capitis ꝛ audit⁹ ꝺbilitate affuerit: oleū ꝺ semie raphāi ꝛ oleū ꝺ amigdal amarꝫ ꝛ oleū roseū i q̄ castoreū fuit resolutū sūt imittēda. Aurꝫ q̄ꝫ sup vaporē aq̄ in q̄ sāsuc⁹ sticados arabicū absinthium mēta strū origanū cocta sint ponēda st. ꝛ vēter mltotiens ex pillis cochijs est soluēd⁹: ꝛ cibaria minuēda ꝛ vinum dimittendū.

¶ De grauedine audit⁹. C. 34.

Cūꝫ i auditu ꝯtigit grauitas ꝯsiderādū ē an sit ibi sordities q̄ vocat ceraq̄ fit i aure q̄ si iueterauerit mūdet āt cū medicis ƀꝫ qꝺ diximꝰ aut cū cura man⁹. si aūt sordes nō affuerit ꝛ euenerit ħ post satietatē fastidiosam q̄ eā p̄cessit aut egritudinē acutā: aurꝫ ponēda ē sup vaporē aq̄ in q̄ ea q̄ p̄diximus cocta fuerūt traiectorio i terposito vsqꝫ quo vapor ascendit. Qꝺ ħ mō fieri ꝯuenit. Res iste i cucuma habēte os acutū coquant: deiñ traiectorium ori cucume supponat: et ne vapor egredi possit: pāñ⁹ obuoluat: ꝛ auris sup os traiectorij ponat Istꝺ p̄terea fiet i aurē mittat Qꝺ. R. colloquintide. ℥. j. baurach ꝯtiā. ℥. j. castorei aristologie rotūde succi absinthij. oim añ. ℥. ß. costi quartā. ℥. j. euforbij sextā. ℥. j. fellis vaccini quātū sufficit ad predicta ꝯficienda. Fiāt ex eis fief. Cūqꝫ necesse fuerit: vnū in oleo ꝺ amigdalis amaris r̄solutū auri immittat. Hoc ei valꝺ vtile existit dolori flegmatico ꝛ vētositati ac sonitui ꝛ tinitui: q̄ ex grosso vēto fuerit ꝛ surditati q̄ ē ex grossis humoribus. Si autem debilitas auditus cōtingit post ieiuniū aut vigilias: fueritqꝫ facies extenuata: ꝛ ocli ꝯcaui: eger balneū sepe ingrediat: ꝛ largiori cibo ac potu vtat: et in somno fiat ꝓfundior: sup caput q̄ꝫ aquā tepidā cū oleo fundat ꝺōec sanet Qꝺ si post frenesiꝫ contingat: ex medicinis primis curetur.

¶ De vermib⁹ auris et paruis aīalib⁹ ipāꝫ igredietib⁹. Ca. 35.

Cūm in aure fuerit titillatō et pruritus ꝛ dolor: deide acciderint vermes ab aure: immittant auri succus mentastri. Aut de folijs persicorū. Aut aloes in aq̄ dissoluat et immittat. Hec em̄ vermes auris ꝛ pua animalia ingredietia ipsāꝫ quādo erunt in aure ꝛ in vlceribus nascuntur interficiunt.

¶ De eo q̄ in aure figit ab exterioribus ingressum. Ca. 36.

Cūm aliquid figitur i aure oleū tepidum est immittēdum: et patiens balneum ingrediens sibi morā faciat donec corpus eius mollificet. Deinde naribus insufflet condisi: ꝛ teneat anhelit⁹ ꝺōec sternutatō sequatur: forsitan eniꝫ sic egredietur. ¶ Si autem fuerit difficile ꝛ nō erit: necesse vt cū ferro auri immissio extrahatur. Quod etiaꝫ in naribus est faciendū si quid eas ingressuꝫ fuerit quod extrahi non possit. ¶ Quod si aqua intrauerit capite ad partē auris illius iclinato saliat eger: ꝛ si non exierit prouocetur sternutatio vt diximus: deide tepida multoties imittatur. Neqꝫ hoc ꝓ paruo est hn̄dū: ꝛ p̄cipue si res malam hn̄s qualitatē ingressa fuerit: ex ea nāqꝫ grauis sequetur dolor.

¶De sanguine ex naribus fluente. Capłm.37.

Ex his que sanguis ex naribus fluxum retinēt: ē succ⁹ albedarugi cum camphora fuerit in eo dissoluta naribus imissus. ¶Cōfert em̄ ei q̄ hāc passio nē icurrere solit⁹ ē añ eā iniect⁹ Aut i hora egestiōis. aut sumat gipsū cinis charte de pāno galle sanguis draconis cabo zegi ꝛ puluerizata narib⁹ isufflentur. Aut liciniū i eis itictū mittat in nares. Aut alumē iameni puluerizatum: vt alcohol cum amilo eiusdē q̄titatis narib⁹ isuffłet. ¶Qd̄ si adhuc vehementer manauerint. supiores adiutoriorū ptes apud ascellas cū instita: et coxe apud inguina ligent. ꝛ testiculi sil'r sunt ligādi. ¶Si ꝟo passio iualuerit: flōmet cephalica eiusdē ptis de q̄ fluit sanguis ¶Si aūt nec hoc mō strict⁹ fuerit: magne vētose cū igne supponant vētri ab ea pte de qua fluit sanguis. ¶Medicamē qd̄ vehemēter vz ad sanguinē ꝯstrigēdū Sumat calx alba ꝛ leuis q̄ vtūt aurifices ꝛ sepe narib⁹ insufflet sine interpollatione: ꝛ licinium albumine oui illinituz ea inuoluatur et naribus immittatur.

¶De vlceribus nariū. Ca.38.

Cum in naribus fuerint escare cera ꝛ oleum ac adeps gallinaceus eis immittantur: ꝛ aquam calidā naribus in mane multoties per aliquot dies odoret. ¶Cunq̄ pustule egredi ceperint licinū aceto forti infusuz in quo sal positum sit naribus immittatur ac sup eas sil'r ponatur. Siccabūtur enim ex hoc et nō prolongabitur eorum mora. ¶Quod si vlcera ibi affuerint: ex vnguento de cerusa curētur.

¶De emoroydibus que nascūtur in naribus. Cap.39.

Cum intus in naribus caro supflua mollis ꝛ quasi dissoluta rubea āt alba exorta fuerit: ꝛ nares ingrossari ceperint. ac ex carne predicta repleri: cephalica prius erit flobothomāda. Deinde licinium ex vnguēto viridi qd̄ in ca. de corrodentibus carnē noiauimus: liniendū ꝛ narib⁹ erit imittendū. ¶Si ꝟo istd̄ nō suffecerit: medicamē acutuz qd̄ ibi descripsim⁹ apponat donec ex toto mūdificet. Hec preterea passio q̄nq̄ cū ferro curat radicitus oīno icidēdo. ¶Medici tñ q̄nq̄ i hoc errāt: nā ex eorū cura eger maximū icurrit nocumentū. In hoc nāq̄ loco cancer plerūq̄ exorit. Uerū cācer q̄ñ in hoc nascit loco: neq̄ acutas tolerat medicinas neq̄ icisionē q̄ fit cū ferro. Imo indiget vt suauit tractet: ꝛ medicamib⁹ lenientibus: ꝛ flōmia ꝛ ventris solutiōe curet. Cognoscitur aūt an illud accidēs sit cācer: q2 ē dur⁹ pertigēs q̄nq̄. vsq̄ ad palatū. Sed cū nares sicce sint ꝛ dure: nec sit in eis hūiditas aliq̄: sūmope cauēdū ē ne hec egritudo aut ei sil'is ferro aut acuto medicamine tāgat. Sināt qd̄ i narib⁹ exorit caro mollis ē fluxeritq̄ ex eis hūores ꝛ cū nares strigunt iueniunt molles: ꝛ cū tāgūt tact⁹ ñ sentit solid⁹: tñ ē timēdū q̄n ex medicamib⁹ acutꝫ ꝛ ferro mederi possit

¶De amissiōe odorat⁹. Ca.40.

Cum sensus quo odoranda percipiuntur amissus fuerit: neq̄ in naribus caro superflua creuerit: et aer ita leuiter vt prius attrahitur: et oculi

ac sensus naturaliter existūt: naribꝰ erit insufflādꝰ puluis adeo subtilis vt alcohol q̄ fiat ex ꝯdisi ꝛ arthanita ꝛ sale armoniaco.
¶ Egro q̄z ꝑcipiat vt nares vapori ex aceto calido ꝓcedēti mt toties appōat. ¶ Si aūt hoc nō suffecerit: qd noiabimꝰ naribus isufflet. Cuiꝰ d̄scriptio hec ē. ℞. nigelle fellis gruis colloqntide ellebori albi oiz ana ptes eq̄les Pulueriʒent ꝛ ponant i vrine camelli arabici quātitate tāta q̄ ea coopire possit: ꝛ ponant ad solē donec siccent. Deide fiāt ex eis sief. Cūq̄ necesse fuerit: vnū ex eis lētis hñs magnitudinē i o'lo sansucino itictū naribꝰ imittat Optimū ei adhoc existit. Si āt ex hoc qd naribꝰ imittit fortis seq̄t dolor: oleū de semie cucurbite eis imittat: ꝛ aq̄ calida sup caput fundat: ꝛ sorbeat calida ea q̄ humectāt vt ptisana: et qd fit de aq̄ furfuris: ꝛ de faria ꝛ siria. Et hoc q̄dē ē medicamē ad emissionē odoratꝰ ꝓbatissimū: qd sic ꝯficit. Nigella pulueriʒet dōec fiat vt pluis: ꝛ misceat cū oleo veteri. Deide eger iplēs os suū aq̄ reclinet caput retro quāto plꝰ poterit: ꝛ tūc ex ꝑdctō medicamie aliquāte gutte naribꝰ distillent. ¶ Egro q̄z ꝑcipiat vt quātū ei possibile ē aerē extrise cū interiꝰ attraher nitat. ¶ Qd i tribꝰ diebꝰ tribꝰ vicibꝰ fieri cōuenit. Si āt mordicatio supuenerit: fiat hoc qd noiauimus.

¶ De dolore dentiū. Ca. 41.

Si gingiua cū dolore dētiū fuerit sanguiolēta: ꝛ apostemosa ꝛ rubea: fueritq̄ apatio cūpulsatiōe: extrahat sāguis cū vētosis flōmia ex cephalica puꝰ fctā. ¶ Deide hora aliq̄ diu acetū ꝛ oleū roseū teneat: qd postq̄ eiecerit: idē iterū faciat. ¶ Post hoc oleū roseū i ore teneat: ꝛ si ex hoc n̄ euaserit: fueritq̄ pulsatio vehemēs ꝛ cū iflāmatiōe. cāphora ꝛ piretrū terant ꝛ i radicibꝰ dētiū ponāt. Cūq̄ dissoluta fuerit iter mittāt. Cotū q̄z oleo roseo illinitū desup ponat.
¶ Qd si dolor aliq̄n augmētat ꝛ vehemētior fiat opij sexta pars. ʒ. i. in oleo roseo dissoluat. Ex q̄ cotū illinitū radici dolētis dētis adhibeat. ¶ Si āt nec dū sedet: locꝰ scalpellādꝰ ē: ꝛ sanguisuge supponēde sunt. ¶ Gingiua vo si nō fuerit sanguinolenta neq̄ apo sa neq̄ dolor ē cū pulsatiōe: neq̄ i facie fuerit iflāmatio aut dolor acciderit post fastidiū ꝛ satietatē ꝛ post cenā: comeditq̄ ex cibo frido mltū vēter egri ex pillulis cochijs soluēdꝰ erit: ꝛ dolētiū dentiū radices ex hoc medicamie fricāde: qd sic fit. Sumat piretruz sinapis sceitaragi indi baurac piper ʒinʒiber: ꝛ eis pulueriʒatis dētium fricēt radices Cottuʒ q̄z eis illinitū sup dētiū radices pōat: postq̄ eger os ex aceto i q̄ piretrum ꝛ mētastrum atq̄ origanū cocta fuerit colluerit. A foris ꝑterea panicum siue miliū in sartagine torrefactuʒ sup maxillā ē ponēdū. Aut ex piperis puluere melli ꝯmixto dēs ꝛ eiꝰ radix fricent. Et si hoc nō suffecerit: i dētiū radicibꝰ hec tyriaca ponat q̄. ℞. castorei asse piperis ʒiʒiberis storacis opij oiz ꝑtes eq̄les. Cōficiat ꝛ admistret.
¶ Eger ꝑterea ꝑ aliquantulum tpis a comestiōe abstineat maneatq̄ famelicꝰ: ingrediat balneū: ꝛ vtat motu. Si aūt nec sic q̄escat: ferruʒ ignitum radici dē

tis multoties apponatur: aut eradicetur. Si vero dens corrosus fuerit repleatur ex medicamibus quam nolabimus: et que sunt corrosiua: aut extrahatur.

¶ De extrahentibus dentes et confringentibus. Ca. 42.

Medicamen quod in dente corroso ponitur ipsius sedat dolorem: ac ipsum confringit. Sumantur kebili ergi et piper trita ex alcatrano: conspergantur et repleantur ex eo. Medicamen quod dentes debiles ac dolentes qui sunt extrahendi eradicat. Cortices radicum mori: et radicum capparis: et piretrum: et lac titimali: atque lac anabule: et arsenicum rubeum: et radix collo quintide sumantur et trita ex tanto aceto quod eis sufficiat conspergantur. Acetum quoque per hebdomadam vna semel in die vt prius addatur. Post hoc dentes in circuitu scapellentur et ex predictis decies in die epithimentur: donec ad mouendum sint faciles: et sic extrahantur. aut fiat epithima ex fece aceti acutissimi per multos dies: et postea extrahantur. Aut rane fluuiales in oleo coquantur donec dissoluantur. Cumque necesse fuerit: dentium radices scalpellentur: et ex oleo multoties inungantur: donec facile moueri possint: postea cum instrumento extrahendi dentes euellantur.

¶ De dentium congelatione et stupore. Ca. 43.

Portulaca et amigdale amare masticentur. aut his similia. Aut fiat fricatio cum sale et masticetur cera.

¶ De dentibus qui dolent cum a re frigida tanguntur. Ca. 44.

Oleum calefactum in panno desuper est ponendum. Aut vitellus oui assatus calidus multoties mastice tur. Aut calidum panem multoties mordeat. Aut fiat fricatio ex balsamo. aut ex oleo de lilio siluestri

¶ De cola. Ca. 45.

Si pustule fuerit rubee sumantur antere amilli spodium lentium excorticatarum semis portulace coriandri sicci semis sene de mechaoleum an. partes equales caphore parum: ex his pluerizatis fiat fricatio et cum aceto mixta et oleo roseo et aqua rosata in ore teneantur: et sanguis minutio cum ventosis fiat. albe vero si fuerit pustule cum sale et melle fricentur et similiter aceto. in ore teneatur quantum almuri

De gingiuis sanguinolentis. C. 46.

Cum ex gingiuis sanguis subtilis assidue manauerit vtrique arsenici. s. rubei. et citrini calcis gallarum aluminis olei partes sumantur equales: ex quibus puluerizatis et cum aceto mixtis parui formentur trocisci. Cumque necesse fuerit ex eis puluerizatis sumatur quantum est sexta pars. 3. i. et fricentur gingiue ex eo optime: et permaneat sic parum. Deinde teneat oleum roseum in ore. Est enim hoc mirabile ad hanc egritudinem curandam et putredinem: et herpetem estiomenum qui est in ore.

¶ De casu vuule. Ca. 47

Cum eger senserit aliquid radici lingue sue insistere: aut gutturi: et cum iubet aperire os et extrahere linguam videtur vuula eius iam esse fluxa et elongata: rameche et sal armoniacus sumantur: et bene puluerizata cum instrumento insufflandi super vuulam insufflentur et ex eis in summitate predicti instrumenti aliquid ponatur et radici vuule cum eo dirigatur: et ipsa cum instrumento parum exterius extrahatur. Aut granatum acetosum cum plpa sua teratur et fiat ex eo gargarismus. Quod si diu permanserit taliter et elongata fuerit eiusque pars superior subtiliata et caput eius rotundum fuerit: tunc radicitus erit incidenda. Cauendum tamen

est ne anteq̃ ita vt dixim⁹ sit di-
sposita incidat. Ex hoc elsequit
q̃nq̃ sanguinis fluxus qui con-
stringi non potest.

¶De sanguisugis q̃ ingrediū-
tur guttur. Ca.48.

CUm aliq̃s in gutture suo
titilationē senserit: ⁊ san
guis subtilis inde manauerit.
estimādū est tunc sanguisugā
in ore esse: ⁊ precipue si aquā lo
ci in quo sanguisuge fuerit bi-
berit. Os igit egri est aperiēdū
⁊ ligua extrahēda ⁊ inferi⁹ ꝑme
da ⁊ guttur i sole est inspiciēdū
⁊ si sanguisuga in loco ꝓpiquo
pēdere visa fuerit: cū forpicib⁹ q̃
bus sagitte educunt extrahēda
erit. Qd hoc modo fiet: caput a
q̃ pēdet ē strīgēdū ⁊ sic extrahat
Qd si nō fuerit manifesta: eger
multoties gargarizet sinapi cū
aceto: quia de loco i q̃ est moue
bit. Aut fiat gargarism⁹ ex ace
to ⁊ assa: aut ex aceto ⁊ sale. Ni
gella ꝑterea ⁊ sinapis trita isuf-
flent gutturi: fiat etiā gargaris
mus ex succo cepe. Si autē post
ei⁹ casū remāserit egro sangui
nis resudatio: fiat gargarism⁹
ex aporiate in q̃ cortes granati
⁊ balaustie ⁊ sumach cocta fue-
rint: ⁊ gutturi insufflet puluis d
balaustiis ⁊ thure ⁊ sāguine dra
conis ⁊ amido. Si aūt sanguisu
ga stō annexa fuerit: medicami
na q̃b⁹ ꝟmes expellunt sumant
in potu. Ex his etiā que sangui
sugā exire faciūt est vt eger bal
neū ingrediat: ⁊ moret in eo do
nec magnā patiat siti: ⁊ tūc aq̃
i niue infrigidatā frigidissimā
sc3 in ore aliquādiu teneat. Cū-
q; ceperit tepefieri eā expellat ⁊
aliā sumat. Sāguisuga eī̄ q̃nq̃
venit ad os frigiditatē q̄rendo.

¶De his que guttur ingrediū
tur siue sint spine siue os. C.49

CUm illud q̄ guttur igredi
tur ⁊ infingit in eo aut me
ri: fuerit bolus magn⁹ aut ei⁹ si
mile: de hisque nō habēt frusta
scissa ꝯtenta i eis: aut acuta cō-
fert plerūq; ꝑcutere egrū i collo
posteri⁹ multoties ⁊ aquā sepe
traijcere. Fortasse eni3 descēdet
inferi⁹. Eger quoq; balneū in-
grediat: et oleū multoties traij
ciat: q̄ postq̄ factum fuerit ma
gnos deglutiat bolos. Qd si nō
descēdit: instrumētū quo huic si
mile inferi⁹ duci cōsueuit in os
mittat. Est aūt instrumētū illd
de plūbo: qd cum sit reti simile:
est longū gibbositatē i se habēs

¶De grauedine lingue. Ca.50.

CUm lingua absq; aliis mē-
bris grauedinē passa fue-
rit ⁊ eger neq; febrē neq; acutā i-
currerit egritudinē sal armōia
cū ⁊ piper ⁊ zinziber sinapis al
ba ac piretrū ⁊ stapisagria ⁊ bau
rach atq; origanū ⁊ sal indū ⁊ ni
gella ⁊ sansuc⁹ siccus sumant: ⁊ in
aqua coquant: ⁊ fiat ex eis gar-
garism⁹. Caueat tñ patiēs ne ex
eo aliq̃d traijciat aut eger ieiu
n⁹ mltis dieb⁹ gargarizet almu
ri nabati aut fiat gargarism⁹ ex
aceto ⁊ piretro. Postq̃ ꝟo garga
rizare cessauerit: sumāt salis ar
moniaci piretri piperis sinapis
oim partes eq̃les: et ex eis bene
puluerizatis lingua diuri⁹ frice
tur. Quod si cum lingue graue
dine audit⁹ ac reliquoꝝ sensuū
grauitas forti affuerit: fiat egri
curatio sm doctrinā qua para-
lysis curat. Si aūt loq̄la i acu-
tis febrib⁹ aggrauata fuerit: et
videris ipsam cū grauitate i lo
quela extenuatā ⁊ abbreuiatā ⁊

spasmatã: aq̃ calida ab alto sup spõdiles colli ꝛ auris principia fundat: ꝛcum oleo fricent. Eger quoq; oleũ tepidũ in ore tenere debet. Et si diu est ex quo loq̄la minui nõ cessauerit: vł etiã sem per ꝯsiderandũ est an ligamẽtũ quo inferi⁹ lingua ꝯnectitur mai⁹ sit q̃ debeat. Qđ si ita fuerit ex eo parũ est incidẽdũ ꝛ zegi pulverizatum immittendum.

¶De ligua que adeo tumescit vt os egrediat. Ca.51.

Cum ꝯtigit linguã adeo inflari vt pre magnitudĩe os egrediat: fricãda ẽ ex cepis aut ex citri acetositate: aũt cũ ribes aut ex granato acetoso dõec saliua multa ab ea ꝓfluat. Hoc nãq; modo detumescet ꝛad primã redibit mẽsurã. Si aũt non sufficit: fiat fricatio ex sale ꝛaceto.

¶Et si necdũ sufficit: fiat minutio exvtrisq; cephalicis prius: et postea ex venis q̃ sũt sub ligua.

¶De glãdula q̃ sub ligua noda tur ꝛvocat ranula. Ca.52.

Cum sub ligua glãdula nociua fuerit in ꝑncipio ex sale armoniaco ꝛgallis fricãda ẽ. Si aũt vetusta fiat: ex medicamine gingiue sanguinolẽte fricanda est q̃ est medicamẽ acutum. Eger aũt acetum ꝛ salem in ore teneat.

¶De apostematib⁹ accidẽtib⁹ in lingua. Ca.53.

Ista eisdẽ sunt curãda: ex quib⁹ colas quas supra nominauimus ꝛ sinãtia sanant.

¶De sinantia. Ca.54.

Cum in glutiẽdo sentit angustia adest passio q̃ sinãtia vocat. cui⁹ grauitas vel leuitas ßm angustie quãtitatẽ depꝛhendi põt. Cũq; cum trahciẽdi angustia fuerit in facie ꝛoculis rubedo ꝛrepletio: in ꝑncipio curatiõis cephalica flõmet: ꝛ gargarismus ex succo granati muzi cũ carnositate sua fiat: aut ex rob mori de seni. et post hoc fiat gargarism⁹ cũ aqua rosata i q̃ sumach fuerit infusũ. Qđ postq̃ per tres dies sic factũ fuerit: ꝛvẽter ex succo fructuũ sicut pruno rum tamarindi cassiefistule ꝛte reniabin solut⁹ fuerit: fiat gargarism⁹ ex apozimate ficuũ citriarũ ꝛpassulaꝝ: aut ex medulla cassie fistule cũ ydromelle. qđ si passio iueterauerit: ex gargarismis ꝛinsufflatiõe fortiũ medicaminũ q̃ dicturi sum⁹ curanda erit. Si aũt in facie nõ fuerit rubedo fluxeritq; abore saliue mł titudo ꝛeger fuerit humectat⁹ i principio soluat vẽter ex cochũs ꝛ fiat enema ex clysteri acuto q̃ in ca. de apoplexia noiauimus Cum tñ passio iceperit fiat gargarism⁹ ex sirupo acetoso: ãt cũ ydromelle ꝛpipere ꝛoximelle ꝛ deinde ex almuri nabati. Fiat ẽt gargarism⁹ ex ydromelle ꝛsinapi. De hispterea q̃ male sinãtie ꝯferũt: est vt ex venis q̃ sunt sub lingua fiat minutio: ꝛvt vẽtose absq; scarificatione i collo ponãt: ꝛ ephithimet collum ex melle anacardino donec vesice i eo gñent: ꝛfiat gargarism⁹ cum sinapi ꝛgutturi fiat isufflatio ex hoc medicamie qđ sic fit. Sinapis sal armoniacũ piretrũ nitꝝ assa piper mẽtastrũ: sumat: ꝛ ex eis cum ydromelle fiat gargarismus.

¶De tussi. Ca.55.

Cum tussis acciderit: fueritq; aspera ꝛsicca: ꝛ cũ rubedie ꝛcalore: egro mirabo, viola

rum et ptisana tribuenda erunt: fabas quoque excorticatas et spinachia cum oleo de amigdalis dulcibus in comestione accipiat. In ore vero semper tenere dz pillulas bichichias. Aque autem quam bibit sirupus violatus est admiscendus. Confectio pillularum bichichiarum. Rx. succi liquiritie zucchari albi ambo rum ana. ʒ. x. amidi dragaganti amigdalarum dulcium excorticatarum omnium ana. ʒ. v. ex eis cum mucillagie seminis citonii conspersis informentur pillule. Quod si cum tussi multum affuerit sputum quod cum expuendo expelli non potest: nocumentum infert: sed neque febris neque vehemens ventris solutio ipsam comitantur: ex iis trociscis dandum erit infirmo: qui. Rx. seminis feniculi: seminis apii succi liquiritie capilli veneris amigdalarum omnium partes equales: ex his cum mucillagine seminis lini conspersis informentur trocisci: ex quibus ʒ. iii. tribuantur. ¶ Decoctionem autem qua in hac egritudine vtendum est in ca. de catarro iam descripsimus cui tamen ʒ. v. capilli veneris sunt addende. Quod si tussis antiqua et nociua fuerit adeo vt egrum in nocte dormire non permittat: pillule storacine sunt dande. que. Rx. myrrhe storacis opii omnium partes equales: informentur ex eis pillule ad lupinorum similitudinem: ex quibus vna aut due patienti tribuantur. In potu vero sumat sirupum de papauere: et comedat semen albi papaueris cum zuccharo. ¶ Qui hanc preterea patitur egritudinem vitet in comestione acetosa salsa pontica acria atque amara. ¶ Suffumigium ad antiquam tussim et sputum fetidum quod. Rx. aristologie myrrhe storacis galbani omnium partes equales: arsenici rubei ad pondus omnium: omnia puluerizata ex butyro vaccio conspergantur: ex quibus magdaleones ad pile parue similitudinem informentur: et cum necesse fuerit in ieiunio ex vno eorum per traiectorium suffumigetur.

¶ De asmate. Ca. 56.

Cum aliquis assidue patitur asmate aerem attrahit quemadmodum fit post cursum: aut post vehementem motum: et cum iacet supinus est ei deterius: sed cum sedet est ei melius decoctio ei danda est. que. Rx. ficuum citrinarum. ʒ. x. dactilorum maiorem humiditatem habentium seminis apii seminis feniculi capilli veneris liquiritie ysopi prassii omnium ana. ʒ. v. coquantur in tribus libris aque dulcis donec redeant ad vnam et colentur. De hac vero decoctione tribus diebus egro in potu tribuatur cum pondere duorum aureorum huius confectionis: que Rx. succi liquiritie ysopi capilli veneris omnium ana. ʒ. x. cordumeni piperis amigdalarum amararum aristologie rotunde seminis vrtice omnium. ʒ v. mellis dispumati quod sufficit. ¶ Hec enim confectio superfluitates que sunt in pectore mirabiliter expellit et est optima. Danda est itaque per hebdomadam vnam continuo. ¶ Deinde eger postquam comederit sinapim et mel: vomere cogendus est: et venter ex hispillulis soluendus que recipiunt agarici ordei grana. xviii coloquintide inferioris grana ordei. vi. elacterii grana. iiii. succi liquiritie. ʒ. v. fiant ex eis pillule: et sufficiunt ad dosim vnam. Post hoc quoque iterum redeat ad bibendum confectionem et decoctionem sumendum: et postremo ad vomitum et ventris solutione vt prius. Hoc faciendum est donec eger sanitati restituatur. Interim tamen a cibis grossis et stipticis et acetosis abstineat.

¶ De pleuresi. Ca. 57.

Cum aliqs sub costis suis dolorē sētit pūgitiuū: ꝛ ꝓprie qn siccā patiꝛ tussim: ꝛ febrit: expedit vt si dolor sup partē costarū ꝛ furculā tendit: fiat minutio ex basilica ei⁹ partis i q̄ ē dolor: nisi totū corp⁹ mlto sanguine repletū fuerit: tūc em̄ ex latere cōtrario sanguis detractio facienda est. ¶Egritudo quoq; si iā p aliqt dies a sui pncipio infestauerit egrum: flobothomia silr a parte dolēte faciēda ē. ¶Quod si dolor inferius ad partem costaꝝ posterioꝝ tēdit: vēter ex decoctiōe q̄ in capl'o de reumatismo descripsimus est soluendus. Melius tn̄ est vt flōmia fiat: deinde aq̄ ordei cum zuccaro assidue tribuatur. ¶Et si videris tussim eius vehementis siccitatis: da eis in diluculo omni die iulep: deīn da ei i potu aquā ordei. ꝛ si eger fuerit dbilis nutriatur cū pane ꝛ ex zuccaro. Si aūt fortꝭ fuerit: aq̄ ordei vsq; ad dieꝫ qrtū sufficiet. ¶Cūq; screare ceperit: decoctionē quā i ca. de reumatismo notauimus qtidie sumat ancq̄ aquā ordei bibat dōec sanet. Si aūt febris ꝛ acuitas pseuerēt: ꝛ eger i excreatiōe difficultatē patiat: det decoctio q̄ in cap. de asmate notauim⁹: qd silr ē faciēdū cū saniei fit excreatio. ¶Qd si i pncipio passiōis qd excreat nigerrimū: aut valde citrinū appet: ꝛ sic pmāserit: ꝛ febris nō qeuerit neq; calor vsq; diē septimū timorosū est. ¶Et si cum hoc toto aeris attractio nō alleuiet ꝛ i pectore fuerit oregmon aut in maxillis rubedo: ꝛ i oculis stupor: morti ē ꝓpinqu⁹. Si aūt exteri⁹ in latere appuerit rubedo aut apatio: ꝛ cū pmit loc⁹ dolet ponatur desup vētosa aut emplm ex sinapi ꝛ ficub⁹: ꝛ dimittat ibi dōec loc⁹ vlceret. De his ꝟo q̄ ex errore stolidoꝝ ad augmentū nocumēti accidunt hanc egritudinē patiētibus est: q cū dolor in principio sentit sub costis estimāt grossam fore vētositatē: iōq; electua. diamuscū aut ei silia egro tribuūt eūq; oino iterficiūt. Hec passio vocat birsē cuius cā est apa qd orit interi⁹ in costis hypocundrioꝝ.

¶De peripleumonia. Ca. 58.

Cum hoi supuenerit febris ꝛ i anhelitu tm̄ patit ↄstrictionē vt se pfocari putet ꝛ i maxillis ita vehemēs fit rubedo vt tincte videant: ꝛ anterior pectoris ps dolet: ꝛ tussis adest: ꝛ qd cū excreatōe emittit existit spūosū: ꝛ in pectore sentit grauitas sine pūctiōe ꝛ sine calore: cui oia hec accidūt acutum in pulmone patit apa: ꝛ vocat hec passio peripleumonia. In pncipio igr̄ curationis ei⁹ basilica minuēda ē deinde eger ex eis quibus medicatur pleuresis curandus est.

¶De sanguinis proiectione cū sputo sine vomitu ꝛ sine rascatione per os. Cap. 59.

Cum sanguis cū rascatione aut paruo sonitu qui fit sine tussi egredit: nō est egro inde timenduꝫ. Poterit enim sanari gargarizādo ea q̄ i ca. d sċnātia notauim⁹: ꝛ regimē subtiliādo. ¶Cū vomitu qꝫ si exierit sāguis nō magnū affert timorē. Curat nāq; h flōmando egrū ꝛ si cōcederit stiptica sicut sumach ꝛ succ⁹ vue acerbe. In potu pterea sūat ex boliarmeni gūmi arabici balaustie sāguis dracōis thurꝭ oiꝫ ptib⁹ eqlib⁹ det ex eo. ℥. iij. cū ro

simplici de citoniis. ¶ Quibusdã ãt solet accidere sãguis exit⁹ cũ interpollatiõe: ex quo sentiũt nocumẽtũ imo remediũ: idcirco sic est dimittẽdũ. ¶ Qđ si cum tussi supueniat sanguis egressio ẽ timorosũ. Est tñ incipiendũ in curatione egri cũ flõmia ex basilica. Deinde ex trociscis istis in potu tribuendũ que. ℞. thuris sanguinis draconis: ambor. añ. ʒ. iij. ⁊ tertiam. charabe. ʒ. v. emathitis terre sigillate: ambor añ. ʒ. x. aluminis. ʒ. ij. ⁊. ʒ. balaustie. ʒ. iij. opij. ʒ. ij. rauetseni. ʒ. ij. et his oib⁹ fiãt trocisci. x. de qb⁹ q̃ti die vn⁹ i potu sumat cuz succo ozimi maioris aut portulace. et si egritudo vehemẽs fuerit: ali⁹ circa noctẽ dand⁹ est. ¶ Adiutoriũ q̃z ad coxarũ partes superiores sũt ligãde ⁊ extremitates fricãde. ¶ Pect⁹ etiã p̃cipue si i eo fuerit loc⁹ dolẽs ex trociscis p̃dictis cũ aceto ⁊ aq̃ epithimet. ¶ Et ei⁹ p̃terea cibaria succum vue acerbe ⁊ sumach ⁊ eis silia admixta habeant: ⁊ patiens supin⁹ iacẽs de terra sigillata aliq̃d post aliq̃d paulati comedat.

¶ De ptisi. Ca. 60.

CUm aliq̃s carnium diminutionẽ pati videt: post tussiz cronica passione ⁊ sputo sanguinis aut saniei ꝓcedente lac asininum i potu tribuatur. ¶ Qđ si iueniri nõ poterit: caprinũ cum pauco zuccaro dandũ est. Cuz q̃ ẽt panẽ seve comedat ipmq̃ quãtoplus põt loco aque in potu sumat. Uinũ tñ subtile ⁊ tẽperatũ aliq̃n est tribuẽdũ. ¶ Nutrimentũ aũt egri sit ex carnib⁹ auiũ ⁊ hedina. ¶ Eger p̃terea añ comestionẽ ⁊ post balneũ igrediat qđ nõ sit calidũ sz tepidũ ⁊ i semicu pio morã faciat. ¶ Sũmope ho cauẽdũ ẽ ne vẽter soluat. Cui tñ si solut⁹ fuerit: ex hui⁹ pulueris bibitõe succurrẽdũ ẽ: q̃. ℞. gũmi arabici spodũ boli armeni semis mirtini: olz. añ. ʒ. j. fiat ex eis pl'uis de q̃ i die. ʒ. iij. cũ sirupo đ papauere albo ãt rob mirtio dent hui⁹ q̃z pulueris bibitio oib⁹ vẽtris ꝯstrictiõe idigẽtib⁹ q̃ tussiz patiunt remediũ affert. Cui plerũq̃ addunt xilocaracte đ syria ⁊ bdelliũ de meca. ¶ Quod si lac egro febrẽ gñauerit auferẽdũ est ei lac ⁊ ptysana q̃usq̃ febris recedit dãda. Deīde lac ei denuo tribuendũ. Et si febris iterũ remoto lacte ptisana ẽ dãda. Post cuius recessionẽ vt pri⁹ ad lacẽ redeũdũ. Hoc aũt semp̃ est faciendũ cũ necessitas viget: ⁊ summopere custodiendus ne soluatur.

¶ De tremore cordis. Ca. 61.

SI cũ cordis tremore fuerit pulsus velocitas et febris: eger ex basilica ẽ minuẽd⁹: ⁊ trocisci cãphorati cũ succo malorũ acetosorũ in potu sunt tribuẽdi q̃. ℞. spodij semis cucumeris citrulli endiuie lactuce portulace rosar sandali albi oim ptes eq̃les: ⁊ p vnoq̃z põdere aurei vni⁹ ex eis sumat cãphore trium granor ordei põd⁹: ex qb⁹ cũ succo macianor ꝯfecti fiãt trocisci. de qb⁹ i potu q̃tidie vni⁹ aurei pondus q̃q̃ die tribuat qđ p duas hebdomadas fieri ꝯuenit. ¶ Si aũt hec nõ suffecerit: lac de q̃ butyrum sit extractũ ad bibenduz det. Ipse vero nutriat ex pullis cũ aceto ⁊ succo vue acerbe ⁊ ex acetoso. Syrupum preterea acetosum de zuccaro factum bibat. ¶ Si autem cũ cordis tremore nõ fuerit febris: trocisci muscati

in potu sumãtur.q̃.℞. masticis spice xiloaloes ciamomi:gario filorũ gallie muscate nucismuscate cubebe cardamomi malo=ris et ibelohe corticis citri oĩz aã.põdꝰ vniꝰ aurei:musci sexta. ʒ.i.ex his oibꝰ cũ vino redolẽte cõspersis fiãt trocisci.hi aũt trocisci ꝯferũt sincopi ꝛtremori cordis electuariũ dyamascũ qđ ad sincopiʒ ꝛ tristitiã ꝛcordis trẽorẽ ꝛtediũ faciens.℞.masticis cinamomi:semis ozimi maioris semis ozimi gariofilati seminis mellisse semis sisimbrij semis sansuci macropiperis oĩm ptes eq̃les ex q̃bꝰ oibꝰ puluerisatꝫ. ʒ.x.sumãt margaritaꝝ minutarũ coralli rubei charabe setecru de been albi ꝛ rubei:folij:oĩm aã.ʒ.x.musci turbapirici corcorũ puri.ʒ.ſ.ꝯficiãtur cũ melle đ muraba chebuloꝝ.hoc em̃ electuariũ ad frigiditatẽ stõachi ꝛ digestiue egritudinem optimũ existit.

¶De passiõe colerica. Cap.62.

Cum paruꝰ dolor pũctio ꝛ tristitia alicui supuenerit: affueritq̃ cum ea vel post ipam vomitꝰ ꝛ ventris solutio:aq̃ calida mltoties cõtinue i potu tribuat.Et si adhuc pseuerauerit vomitꝰ ꝛvẽtris fluxꝰ:aq̃ calida iteꝝ det:sedabit ei passio.¶Cũ aũt egritudo q̃euerit eger bal=neũ igrediat:i q̃ p vniꝰ hore spaciũ moret.egressꝰ ãt đ balneo leui alatur nutrimẽto:deide dor=miat.¶Sꝫ lꝫ vomitꝰ ꝛvẽtris fluxꝰ vehemẽtes fuerit ꝛ sinthõata terrefaciẽtia supuenerint:nõ tñ est timẽdũ:imo cũ medicaminibꝰ q̃ ego nominabo succurrẽdũ.¶In pncipio itaq̃ trocisci đ olibão cũ aq̃ ꝛniue ꝛrob grana toꝝ det semel q̃ itẽ etiã sunt dãdi si vomitꝰ nõ cessauerit. Duo q̃ adiutoria ꝛ corei supmis ptibꝰ ligent ꝛ aq̃ i niue ifrigidata sup crura ꝛ pedes sũdat ꝛ in ipsam ẽt mittant.¶Uẽter q̃ꝫ ex sãdalis ros.cãphora gallia aq̃ rosata ꝯspersis epithimet ꝛ panꝰ i aq̃ rosata i niue ifrigidata ifusꝰ desup ponat:q̃ postq̃ tepe factꝰ fuerit ẽ remouẽdꝰ:ꝛ altꝰ vt priꝰ desup mittẽdꝰ.¶Ad potãdũ ãt paulati tribuat vinũ vetꝰ tpatũ cũ rob granatoꝝ:ꝛq̃ñ vomuerit iteꝝ tribuat.¶Panẽ q̃ꝫ i succo granatoꝝ ifusũ cogẽdꝰ ẽ sumere cũ vino ꝛcõedere.Quẽ si vomuerit iterũ dãdꝰ est dõec q̃escat.Qñ si sincopis supuenerit muscꝰ cũ vino dare cõueniẽs est vim iferẽdo.et succus carnis hedine ꝛpille cũ pauco citonioꝝ succo i vino mixtꝰ i potu ẽ tribuẽdꝰ.Pulli pterea sũt assãdi:ꝛ aã nares ipsiꝰ discerpẽdi.Thꝰ ẽt dãdũ ẽ vt ipꝫ masticet ꝛpaulati traijciat.Et postremo bolũ corascenũ cũ cãphora ꝯditũ tribuatur.¶Quicq̃d aũt de huiꝰ passiõis cura nũc vsq̃ dixĩmꝰ dõec vomitꝰ sedet:ꝛ stoachꝰ cibũ recipiat fieri cõuenit.Postquã vero stõachus ipsiꝰ recipere cibũ poterit:nutriẽdus est eger:ꝛ parum vini veteris bñ redolentis i potu sumat ꝛ dormire icipiat Trocisci de olibano ad vomitũ dicti.℞.boli coraiceni thuris am boruꝫ.aã.ʒ.x.cucube cardamomi ãboꝝ.ana.ʒ.ij.et.ſ.cãphore gallie gariofilo.oĩꝫ.aã.sextã.ʒ.j.fiãt trocisci põdere aurei vniꝰ hi enim vomitui multũ ꝯferũt. ¶Rob de granatis:succus granatoꝝ acetosoꝝ sumat p noctẽ vnã aut ãpliꝰ dimittat.dõec qđ

grossū ei fundo resideat. Deide coquat᷑ ꝛ dispumetur dōec mleb silitudinē habeat: ꝗ ab igne deposito adhuc tamen calido mēte viridis stipites mittātur ꝛ in ipo manere dimittāt᷑ ꝗusq₃ ifridet᷑. cūq₃ ifridatū fuerit: extrahātur ad cuiꝰ silitudinē sirupꝰ de cytoniis ꝛ sirupꝰ de malis maciānis fieri ꝯuenit. ¶ Si aūt vomitꝰ hora aliq̄ nimis iualuerit ꝛ supflue rit: magna vētosa stōacho supponat᷑. ¶ De his q̄ ꝯfortāt stōachū ꝛ ciboꝝ pficiūt digōnem. Ca. 63.

Cum stōachi dbilitas cū pauca siti: ꝛ tarde cibi a stomacho descēsione ꝛ acido ructu fuerit: fuerit q̄ oia accidētia hec p̄sētia: neq₃ fuerint vetusta: stōachus cū trociscis de rosis erit curādꝰ De q̄bꝰ eger q̄tidie in mane pōdus aurei vnius. ꝛ. s. cū vnc. j. de coctionis de seminibus sumat. ¶ Decoctio aūt de seminibꝰ hec ē. sumat᷑ ciminū nabati ꝛ ameos ꝛ bulliāt in miua donec aq̄ fiat rubea de qua p̄terea cū trociscis de rosis vt p̄dictū est in potu tribuat᷑. ¶ Trocisci ꝟo de rosis sūt q̄. ℞. pulueris rosaꝝ rubearū. ℥. iij. xiloaloes spice masticis xilo cassie squināti cinamomi absinthij oi₃ aā. ℥. j. ꝯspgant᷑ ex vino veteri ꝛ iformēt᷑ trocisci. Nutriatur ꝟo ex his q̄ cito digerunt᷑ et paucoꝝ sint hūoꝝ ac paucaꝝ supfluitatū q̄ ēt ex redolētibꝰ ꝛ seminibꝰ sint ꝯdita sicut sūt calagie ꝛ mutagenat. Ipe q₃ aā coēstionē mētovtat᷑ exercitio ꝛ aquā minꝰ solito bibat ꝛ pꝰ coēstionē mētū dormiat. ¶ De vino q₃ veteri et puro paꝝ bibat: totāq₃ nutricationē minuat. ¶ Qd si hec accidētia vetusta fuerit electuariu₃ diacimini: electuariū diaoliba-

ni: āb oꝝ. aā. vniꝰ aurei pōdꝰ cu₃ vnc. vna veteri vini puri in potu sumatur. Regimē aūt eius sit vt p̄diximꝰ. ¶ Electuariū diaciminū. ℞. cimini carme. ℥. c. zinziberis. ℥. xx. piperis. ℥. x. fol. ruthebaurach panis āb oꝝ aā. ℥. x. hec oia cū melle dispumato ꝯficiāt᷑ ꝛ det᷑ de hoc electuario si vēter strictꝰ fuerit. Qd si solutꝰ fuerit vēter electuariū diaolibanū est dādū Cuiꝰ descriptio in caplo de ventris solutione cōtinetur. Si aūt nō suffecerit squama ferri cū vino tribuat᷑. ¶ Scoria autē ferri hec est. ℞. semis apij semis feniculi anisi cimini ameos aniudē origani chesim carui seminis coriandri melanopiperis macropiperis cinamomi thuris spicegariofiloꝝ nucis muscate ciperi zinziberis oim aā. pōdꝰ aurei vniꝰ scorie aureos. x. olbꝰ sex cuplū vini addat᷑: et coquat᷑ dōec ad medietatē redeat et colet᷑: deinde eger de hoc sirupo postq̄ colabit᷑ pōdus. ℥. xxx. quotidie bibat et nutricationē₃ alleuiet qd p tres hebd. faciens caueat sibi ab acetosis ꝛ a fructibus recentibus ꝛ ab aqua frigida: vinu₃ vero mēsurate bibat. ¶ Emplastrum stomachum confortās ꝛ calefaciēs. ℞. storacem spicam sq̄nātū absynthium calamū aromaticū masticē. Ex his cū vino veteri ꝛ succo citonioꝝ ꝯspersis emplm̄ sup stomachū ponatur. ¶ Ad hoc p̄terea ꝯfert vt stomachꝰ fricando inungat᷑ ex olo qd fit de spica nardi ꝛ cipero: ꝛ vt lana carminata i p̄dicto oleo calefacto inuoluta sup stomachū ponat᷑ ꝛ cū pāno liget᷑ eger: q₃ vinū vetꝰ bibat aut miuā aut idrōel. ¶ Miua āt hoc mō fiat succꝰ cito

nioꝝ muzoꝝ ſumat:et per diē
⁊ noctē vt reſidere poſſit dimit
tat ⁊ colet.deīn eiꝰ qđ clarū eſt
ꝑtes due ſumant:zucchari ꝑs
vna:vini veteris vna et icipiat
coqui ſuauit ⁊ diſpumari dõec
in iulep ſilitudinē trāſeat:poſt
ea ꝑ vnaqꝫ libra ex toto ſumā
tur ziziberꝭ ſpice cinamomi ga
riofilo.oim an̄.ʒ.i.maſticꝭ.ʒ.ij.
oia hec pulueriʒata in pāno li=
gent ⁊ intꝰ dum calidū eſt mit
tant:⁊ cū ifrigidari ceperit pā
nus extrahat ⁊ exꝓmant:deīn
ſirupꝰ recōdatur.¶Quod ſi di
geſtiue debilitas fuerit cū mul
ta ſiti ⁊ paucoꝝ ciboꝝ appeti=
tu ⁊ fetido ructu:ſirupꝰ aceto=
ſus đ citonijs bibat.¶ Sirupꝰ
acetoſꝰ de citonijs.℞.ſucci ci=
tonioꝝ acetoſoꝝ partē vnam
zuccari albi ꝑtē vnā aceti clari
q̄rtā partē viniꝰ coquant oia ſi
mul donec inſpiſſent.Eſt autē
ſirupꝰ iſte ſtomachi ꝯfortatiuꝰ
⁊ ad ſuas peragēdas actiones
iuuatiuꝰ et vehemētiā iflāma=
tiõis ⁊ icēſiõis q̄ i eo eſt ſedat.
¶Egri ꝟo nutricatio ſit res in
q̄ ſil ꝯgregant acetoſitas ⁊ ſti=
pticitas vt ē caro cū ſucco vue
acerbe cocta ⁊ cū malis macia
nis ſiliter cocta:⁊ cū ribes ⁊ fri
da ex albulē:⁊ amoſoſi:et illis
ſilia ex cibis.đ iſto ꝓterea det
puluere pluries vt trāſglutiat
q̄.℞.roſaꝝ rubeaꝝ.ʒ.x.ſpodij.
ʒ.iij.ſemis coriandri.ʒ.ſ.doſis
eiꝰ.ʒ.ij.cū ſucco granati muzi
⁊ cū ſirupo acetoſo đ citonijs.
ſi aūt cū hoc qđ diximꝰ fuerit i
corpe extenuatio ⁊ iflāmatio:
egro lac ⁊ aq̄ ordei dāda ſunt.
¶Ipſe quoqꝫ ex herbis hume=
ctātibꝰ eſt nutriēdꝰ vt ſūt lactu
ce malue cucurbite citruli car=
nes hedoꝝ ⁊ agnoꝝ lactātium
et piſces recentes.Balneū pre=
terea añqꝫ comedat ⁊ poſtqꝫ co
mederit ⁊ tinā q̄tidie igrediat
et vinū clarū valde tēperatum
bibat:⁊ aſſidue vtat q̄ete:⁊ mo
tum exercitiū vitet:ſi tqꝫ totū
eiꝰ regimē vt eiꝰ q̄ corpoꝝ groſ
ſitiē adipiſci deſiderat.⁊ ſi cū
hac diſpoſitiõe inflāmatio fue
rit ⁊ icēſio vehemētiſſima ſtõa
chꝰ ex rebꝰ frigidis erit linie=
dus ⁊ aq̄ ordei dāda.Sitqꝫ eiꝰ
regimē vt ethicā habētis.

¶De dolore ⁊ apoſtemate ſto
machi. Cap.64.

SI cū dolore ſtomachi ad
ſunt tribulatio ⁊ nauſea:
egro aqua tepida i potu ē tri
buēda:⁊ vt vomat ꝑcipiēdū.et
ſi h̄ nõ ſuffecerit vēter ex hiera
pigra ſoluat:q̄.℞.pluerꝭ roſa=
rū rubeaꝝ ſpice maſticis xilo=
balſami carpobalſami cinamo
mi zilocaſſie aſſari oim.añ.ʒ.ſ.
aloes ſcotrēſis duplū oiꝫ qđ bñ
tritū cū alijs miſceat medicinꝭ
tritꝭ:⁊ cū pāno ſericio ſubtiliſſi
mo cribellatꝭ:q̄rum trituratio
cū aloe ſcđo iteret.Cuiꝰ doſis
ſit a pondere duoꝝ aureo.vſqꝫ
ad.ʒ.ij.egro q̄ꝫ q̄tidie det pa=
nis i vino ⁊ ſucco mali ḡnati i=
fuſꝰ:⁊ i ſirupo acetoſo đ cito=
nijs.qđ ſi cū dolor fuerit ructuū
mltitudo ⁊ extēſio atqꝫ ſinglꝰtꝰ.
egro electuariū diaciminū ⁊ đ
calamēto ⁊ alie ꝯfectões q̄ vēto
ſitatē diſſoluer ꝯſueuert q̄ i ca.đ
colica noiabimꝰ dāde erūt.Ci=
baria ꝟo eiꝰ ſint calagie ⁊ mu
tagenat cū ſemibꝰ:vini veterꝭ
puri paꝝ bibat ⁊ vt a motu
et igrediat balneū.ſtõachꝰ q̄ꝫ
ex oleo de neridē vt diximꝰ i pā
no inuoluto vaporetur.

¶Si aũt cũ dolore stõachi fue
rit febris ⁊ apa manifestum et
cũ tãgit̃ sentit̃ calidꝰ:eger priꝰ
ex basilica flõmet̃ ⁊ loco dolẽti
duo supponãt̃ sãdali ⁊ rose et
cãphora cũ aq̃ rosata et succo
citonioꝝ.¶Nutrimẽtũ vo eiꝰ
nõ sit nisi sola ordei aq̃:⁊ custo
diat̃ a carne ⁊ vino ⁊ ꝯfectioni
bus q̃ d̃ melle fiũt:⁊ bibat suc=
cũ ĝnatoꝝ muzoꝝ ⁊ rob d̃ fru=
ctibꝰ fridꝫ.Cũqꝫ caloꝛꝫ vehemẽ
tia sedata fuerit:egro cassiafi=
stula i succo endiuie dissoluta
⁊ bullita ac dispumata ad bibẽ
dũ det̃.Cũ ãt egritudinis dies
elõgati fuerit:⁊ calor oino q̃e=
uerit si remãserit apa cũ duri=
tie:ex hoc ẽpl̃o epithimet̃ locꝰ
qd̃.℞.violaꝝ siccarũ.ʒ.x.rosaꝝ
rubeaꝝ.ʒ.ſ.spice odorifere ma
sticis ãboꝝ añ.ʒ.iij.ciperi squi
nãti calami aromatici oiꝫ.añ.
ʒ.ij.farie fenugreci.ʒ.xx. floruꝫ
camomille: seminis maluaui=
sci albi farie ordei oim.añ.ʒ.x.
ꝯspgant̃ oia ex mucillagine se=
minis lini.Deiñ locꝰ ex oleo d̃
neriden tepefacto inũctꝰ ẽpla=
stret̃ ex p̃dictis per·q̃tuor ho=
ras añqꝫ comedat.⁊ postqꝫ ci=
bus fuerit digestꝰ:⁊ stomachꝰ
fuerit eũatꝰ:ex oleo de neridẽ
cũ lana:vt diximꝰ:vaporetur.
Cõfectio olei nardini simplicꝫ.
℞.olei de been.li.i. spice.℥.ſ.
masticis costi ciperi sq̃nãti ca=
lami arõatici oim añ.octauaꝫ
vncie vniꝰ.oia h̃ puluerizata i
p̃dicto oleo posita ad solẽ p he
bdomadã vnã vasis ore clauso
dimittant̃:deiñ colent̃ ⁊ expri=
mant̃ feces:⁊ scophe que i ma=
nibꝰ remãserint empl̃is admi=
sceant̃:optime eñ erũt.¶Cuꝫ
aũt apa in st̃õ iueterauerit:tro
cisci d̃ spica erũt dãdi:q̃.℞.flo=
rũ squinãti xilocassie rauet se=
ni calami arõatici spice oiꝫ añ.
ʒ.iij.croci myrrhe anisi costi pi
peris oiꝫ añ.ʒ.i.bdelij varij.ʒ.
iij.masticꝫ.ʒ.ij. armoniaci.ʒ.i.
iformẽtur trocisci:q̃ꝝ vnusq̃sqꝫ
vnũ põderet aureũ:ex q̃bꝰ vnꝰ
q̃tidie cũ vino cocto det̃.ẽpl̃m
q̃ꝫ istd̃ fiat:qd̃.℞.bdelij molis
ʒ.x.armoniaci.ʒ.v.semis been
semis apij amboꝝ añ.ʒ.x.spice
masticis nigri ãboꝝ.añ.ʒ.v.ce
re.ʒ.iij.olei d̃ neridẽ.ʒ.xv. gũ=
me i vino dissoluant̃:deiñ oia
ꝯiũgant̃:⁊ fiat ex eis ẽplastrũ.
¶Ad dolorẽ tñ stomachi ⁊ epa
tis curãdũ medicꝰ vald̃ erudi=
tus ẽ necessariꝰ:q̃ ipsoꝝ diligẽ
ter attẽdat dispõnes. Nos tñ
aggregatões ⁊ sũmas ad h̃ cõ
ferẽtes iã diximꝰ lꝫ iq̃ꝫtũ potui
mus i h̃ abbreuiauimꝰ s̃monẽ.

¶De singultu. Ca.65.

CUm singultus post grossĩ
cibi comestionẽ:aut vini
valde tẽperati bibitionẽ super
uenerit:aq̃ cal̃a i q̃ ciminum ⁊
menta ⁊ mẽtastrũ ⁊ paꝝ thurꝫ
bullierint:m̃ltoties i potu erit
sumẽda:⁊ egro vt dormiat est
p̃cipiẽdũ:⁊ vẽter vaporãdꝰ:et
ieiunãdũ ẽ ei.Cũ aũt p m̃ltos
dies a cõestiõe abstinuerit iu=
bẽdꝰ ẽ balneũ sepe igredi.deiñ
paucꝫ cibꝫ d̃siccãtibꝰ tñ ẽ alẽdꝰ
sicut sũt calagie ⁊ mutagẽat cũ
semibꝰ ⁊ vini puri paꝝ i potu
tribuẽdũ.⁊ si hec ñ suffecerint
trocisci isti dãdi sũt q̃ dicũt̃ tro
cisci d̃ thure ⁊.℞.thurꝫ.ʒ.ſ.enu
le.ʒ.iij.mẽtastri folioꝝ rute sic
ce ãboꝝ añ.ʒ.ij.semis nemẽ.ʒ.
iij.⁊.ſ.iforment̃ ex his trocisci
põdere vniꝰ aurei:ex q̃bꝰ vnus
in die cũ apozimate cimini tri
buatur

buat. ¶ Quod si singult⁹ post febrē acciderit: fueritq̧ cū eo tribulatio: aut nausea: aut sitis: aut i ore siccitas: aq̄ cāfa egro multoties danda erit: nō tn̄ repente sed paulatim. ¶ Et si sedat⁹ nō fuerit: aqua ordei cum oleo de amigdalis dulcib⁹ detur. Spōdilis quoq̧ colli ⁊ dorsi ex oleo tepido inungant et fricent: ⁊ mucillago psiliū cū iulep ⁊ succo ḡnati i potu tribuatur. Singultui p̄terea et sternutationi ꝯfert retinere ānhelitū.

¶ De canino appetitu. C.66.

Cuz aliq̄s famē assidue patit: ⁊ cib⁹ post comestionē adeo grauat eū: vt aut vomere aut p iferiorē regionē ip̄z eijcere cogat rizi dādū ē ei: q̄ dū coq̄tur ex liq̄re q̄ fluit ab agno q̄ i furno assat ipigat ⁊ cauda ⁊ ei sifia: necnō ex ol cibo q̄ vnctuos⁹ ē. ⁊ vinū vet⁹ purū dādū est: d̄ quo quātū poterit bibat. Deiñ ꝑcipiēdū ei est vt euomat ⁊ hoc regimie ꝯseruād⁹ ē dōec sanet. ¶ Quod si neq̧ cib⁹ eū grauat: neq̧ ip̄m euomit: neq̧ p secessuz expellit: carnes vaccine sunt dāde ⁊ frumētū coctum vt puls ⁊ rizi cū lacte ⁊ aquā frigidā i potu sumat: ⁊ i aere frido moret. ¶ hac āt egritudine laborās nil acetosū ⁊ stipticū neq̧ acutū comedat: sed dulcib⁹ et vnctuosis solum vtatur.

¶ De dolore epatis. Cap.67.

Cum q̄s male colorat⁹ et cum h̄ malā habuerit formā. habueritq̧ dolorē i dextro latere apd̄ costas posteriores: ⁊ fuerit ei⁹ mal⁹ color citrin⁹: ⁊ fuerit cū h̄ i ore siccitas: ⁊ sitis vehemēs aq̄ ordei ⁊ succi herbaꝝ vt ēdiuie ⁊ solatri ⁊ cuscute cū sirupo acetoso ex zuccaro albo fcō i potu tribuat. ēpl'z q̄z ex duob⁹ sandalis ⁊ rosis ⁊ camphora ⁊ aq̄ rosata cū pāno lineo loco supponat. Quod h̄ mō fiat: pān⁹ in p̄dictis inuolutus supponat: cūq̧ tepere cepit: remoueat: ⁊ ali⁹ loco ei⁹ appōat. ¶ In potu p̄terea sumat ḡnatorū siccū ⁊ robub q̄ īfrigidare ꝯsueuerūt. ¶ hic q̄z a vino et a cōfectionib⁹ q̄ de melle fiūt sibi caueat ⁊ a cibis calefaciētib⁹: ⁊ sumat trociscos de berberis: q̄ ℞. succi berberis. ʒ. ʒ. semis endiuie citruli seminis portulace semis oiuz. añ. ʒ. iij. rosaꝝ. ʒ. ij. rauet seni. ʒ. ʒ. spice. ʒ. fi. iformēt trocisci pōdere aurei vni⁹ ex q̄b⁹ det vn⁹ cū sirupo acetoso d̄ zuccaro aut cū succo ḡnati. Ueter q̄z si necesse fuerit cuz succo fructuū soluat vt sūt pruna ⁊ tamaridi: ⁊ zuccaro albo. ¶ Quod si mal⁹ color qui est cum dolore capitis fuerit alb⁹ medius videlicet inter eū qui est cum fluxibilitate et eum q̄ est cū tumore: fuerintq̧ cū eo vētris solutio et palpebrarū atq̧ extremitatū tumor: trocisci de rauetseni cum sirupo acetoso de melle i potu dādi sūt q̄. ℞. mastic succi eupatorij succi absinthij semis feniculi: anisi oium añ. ʒ. ij. rauet. ʒ. x. informēt trocisci pōdere aurei vni⁹: ex q̄b⁹ vn⁹ in potu ol die tribuatur. Sumāt p̄terea spica mastix ciperū squināt͂ū calam⁹ aromatic⁹ croc⁹ myrrha deiñ myrrha ⁊ mastix i vio dissoluta cū alijs misceant: ⁊ ex eis emplm̄ epati supponatur. ¶ Eger p̄o a cibis grossis et frigidis abstineat. Si aūt hec non suffecerit: troci

sci de lacca cū apozimate de radicib⁹ sunt dādi. Trocisci āt d̄ lacca sunt q̄. ℞. lacce rauetseni āboꝝ. ana. ʒ. iij. spice semis apij ameos masticis sq̄nāti seis iuniperi amigdalaꝝ amararꝝ costi amari rubee succi eupatorij assari aristologie rotūde gētiane oiz. añ. ʒ. j. ⁊ .s. Informent ex his trocisci pōdere vni⁹ aurei. ❡ Apozima de radicib⁹. ℞. corticis radicū apij feniculi āboꝝ añ. ʒ. x. seis apij seis feniculi floris sq̄nāti ameos oiz. añ. ʒ. s. rosaꝝ rubeaꝝ spice odorifere amboꝝ. añ. ʒ. iij. coquāt in li. i. aq̄ donec ad tertiā redeat: ⁊ det in potu cū p̄dictis trociscis. ❡ Si aūt apata in epate fiāt: eorū cura erit vt apatum que in stomacho generantur.

❡ De icteritia. Cap. 68.

Si cū icteritia fuerit febris: succus endiuie ⁊ solatri ⁊ aq̄ ordei egro in potu tribuat. Ipse q̄z ex cucurbita et criso locāna ⁊ citrulis ⁊ his silib⁹ herbis friditati attinētib⁹ nutriēdus est ⁊ sirupū acetosuz ex fortissimo aceto in potu sumat. ❡ Epati p̄terea empl'm ex duobus sandalis ē superponēdū et vēter ex succo prunoꝝ ⁊ zuccaro soluēd⁹. Que si nō suffecerit trocisci de camphora cuz succo granatorum dandi sunt. ❡ Trocisci d̄ cāphora. ℞. zuccari spodij rosaꝝ rubeaꝝ oim añ ʒ. iij. semis endiuie semis citrulorū cucurbite lactuce portulace seminū ex oib⁹ sādalis rube olm añ. ʒ. j. Informēt ex his trocisci pōdere. ʒ. ij. ex q̄bus q̄tidie vn⁹ cū sexta. ʒ. vni⁹ de cāphora det. ❡ Si āt eger venas habuerit plenas: fueritq̄ diu ex q̄ minut⁹ nō fuit flomet. ❡ Qd̄ si icteritia fuerit sine febre: vēter ex his pill'is soluat: q̄. ℞. aloes. ʒ. j. scamōee q̄rta. ʒ. j. agar. p̄tes duas ʒ. vni⁹: succi eupatorij tertia. ʒ. j. ex his cū succo endiuie ꝯfectꝫ fiāt pill'e sufficient ad dosiz vnā Deide dent trocisci de lacca cū apozimate de radicib⁹. ❡ Si āt icteritia i ocl'is remāserit: eger fortissimū acetū paulatim; olfaciat: ⁊ balneū igrediat. Ei⁹ q̄z ocl'is q̄ icteritiā cū febre patit aq̄ rosata imittēda ē. Ictericie p̄terea vald̄ ꝯfert vt eger p tres hebdomadas serum bibat.

❡ De ydropisi. Cap. 69.

Cum vēter post epatꝫ dolorē ⁊ febres augmētari ceperit: ⁊ qd̄ ē ab vmbilico vsq̄ ad femur exteri⁹ p̄minuerit: ⁊ cutis q̄ ibi ē subtiliari ⁊ albef visa fuerit: ⁊ cū vēter mouet: audit ⁊ sonit⁹ q̄si aq̄ i vase n̄ pleno mōte. ⁊ si cū his vrīa fuerit rubea: pua habēda ē fiducia: ⁊ p̄pe si v̄tutꝫ n̄ affuerit fortitudo. His tñ si v̄t⁹ fuerit fortꝫ: et vēter vehemēt sicc⁹ pill'e de rauet q̄ r̄cipiūt meizerō sꝫ dāde. ❡ Pill'e aūt de rauet sūt q̄. ℞. rauet seni succi eupatorij: seminis ēdiuie: oiz añ. ʒ. iij. agarici. ʒ. v. mezeriō. ʒ. x. fiāt ex hꝫ pill'e q̄rū dosis sit. ʒ. ij. ß. ex q̄b⁹ q̄q̄ hebdomada dosis vna sumat. ❡ Qd̄ si v̄t⁹ debilis fuerit: trocisci de mezeriō sūt dādi: q̄. ℞. semis endiuie. ʒ. x. mezerion. ʒ. j. ⁊ duas tertias: agarici succi eupatorij: silr tm̄dem rosarū seminis citrulorū amboꝝ añ. ʒ. ij. ⁊ .ß. ex his oibus fiāt trocisci x. de quibus vnus in die cū sirupo acetoso de zuccaro dād⁹ est. ❡ Si aūt venter fuerit solutus:

dent trocisci de berberis cū sy=
rupo acetoso. Eger q̃z nutriat
ex cibregi: et bibat syrupū ace=
tosū de citonijs. et si vētris solu
tio vehemēs fuerit: citoniorum
rob solū dandū est. ¶ Si aūt cū
hac passione nō fuerit vrina ru
bea neq̃ calor pillule iste dāde
sunt q̃. R̷. mezeriō serapini ābo
rū. aā. ʒ. v. salis indi fimi colūbi
ni amborum. aā. sextā. ʒ. i. Pillule
enim iste aquā vehementer ex=
pellūt: et discedere faciūt. Tro
cisci preterea de lacca cū apozi
mate de radicibus dandi sunt.
¶ Emplastrū asciliti ꝯueniēs. R̷
farie ordei cyperi stercoris oui
niveteris baurach boliarmeni
oim partes equales. Ex his om
nibus tritis fiat epithima sup
vētrē. Hui⁹ nāq̃ proprietas est
aque magnam partē exiccare.
Qd̷ si in palpebris et extremita
tib⁹ fuerit apostema molle. et te
sticuli apostemātur: facieisq̃ ac
totum corpus mollicie quadaz
teneatur: erit tūc hydropis spe
cies q̃ hyposarcha nominat. Er
go itaq̃ hac laborāti: trocisci d̷
laccacū apozimate de radicib⁹
sūt tribuēdi: et vēter quaq̃ heb
domada ex pillul; d̷ reubarba=
ro ē soluēd⁹: et patiēs in harena
calida sepeliēd⁹. Et p̃terea ē p̄=
cipiēdū vt exercitio vtat et: famē
ac sitim sepe patiat. ¶ Si vehemē
ter inflat⁹ ac tēsus fuerit: et cū p
cutit sonitū reddit vt tympano
rū: hydropisis spēs adesse signi
ficabit: q̃ tympanites d̷r. Quā q̃
patit a comestiōe olerū abstine
re dz atq̃ eorum oiz q̃ vētositatis
sūt gn̄atiua. Uēter quoq̃ omni
die ex pāniculo ēvaporād⁹: et vē
tose sup vētrē ponēde: medica=
mina tumorē dissoluētia dāda
sunt: vt dyaciminū electuariū d̷
baccis lauri qd̷ in cap. de yliaca
nominabim⁹. Eger p̃terea exer
citio vti assuescat: et famē pati: et
ex collirijs q̃ vētositatē dissoluūt
quorum faciem⁹ mētionē sibi subij
ciat. Uenter q̃z cum mantili do
nec incipiat rubere fricetur: et ex
oleo rutaceo clysterizetur.

¶ De dolore splenis. Ca. 70.

SI cū dolore splenis fuerit
calor et vrine rubedo et fe
bris eger ex his trociscis sūat.
trocisci d̷ agno casto. R̷. semis
agni casti tamarisci semis ābo
rū. aā. ʒ. x. semis endiuie semis
portulace āborum: aā. ʒ. v. ex his
fiāt trocisci: d̷ qb⁹ q̃tidie detvn⁹
cum sirupo acetoso de zuccharo
cui⁹ pondus sit. ʒ. iij. Eger vero
si repletus fuerit ex saluatella q̃
est in sinistra manu flobothome
tur. Splē q̃q̃ ex frusto filtri ace
to calido infusi embrocet et ob
seruetur a rebus dulcibus et ci
bis grossis. ¶ Quod si cum pre=
dicta egritudie nō fuerit calor
egro trocisci de capparis dādi
sūt q̃. R̷. cortic; radicū capparis
semis agni casti amborum ana.
ʒ. x. scolopēdrie. ʒ. vij. aristolo=
gie lōge foliorum ruthe semis na=
sturtij acori nigelle oiz. aā. ʒ. iij.
aromaniaci. ʒ. iij. aromaniacū i
aceto dissoluat: ex q̃ cetera ꝯfi=
ciāt et iformēt ex eis trocisci pō=
derātes. ʒ. ij. ex qb⁹ vn⁹ cū sirupo
acetoso d̷ melle: et apozimate de
radicib⁹ i potu sumatur. Si aūt
splen tensus fuerit: et cū p̄mitur
audit sub eo rugit⁹: ex predictis
trociscis cū apozimate de radi
cibus est dandū: et vinū vet⁹ bibē
dū: et potus aque minoretur q̃ta
tum plus possibile fuerit.
¶ Emplm̄ ad duritiē et ventosita

le q̄ ē sub splene. ℞. folio℞ ru-
the. ʒ. x. baurach mētastri sicci
ābo℞ añ. ʒ. iij. armōiaci. ʒ. vij.
armōiacū veꝛ vino dissoluat: ex
q̄ cetera cōficiant: ⁊ fiat ex eis
emplm qđ loco superponatur.

¶De colica. Cap. 71.

SI cū dolore vētris fuerit ip
si⁹ ꝯstrictio ⁊ nausea: sꝫ ne
q̄ calor fuerit: ea egro dāda sꝫ
q̄ vētrē sine vomēdi ꝺsiderio sol
uāt: vt est electuariū de gallia
qđ. ℞. mastic̄ gariofil. zinzibe
rꝫ melanopipis macropipis ci
namomi nucis muscate gallie
oiꝫ añ. ʒ. x. scamōee. ʒ. x. postea
exprimāt cytonia acetosa ⁊ re
cētia: ⁊ succ⁹ eo℞ cū eiusdē quā
titatꝫ melle misceat et coquat
vsq̄ ad spissitudinē paulatī: et
cōficiat ex eo medicamē qđ tñ
eiusdē sit q̄titatꝫ cui⁹ spēs sūt:
cui⁹ dosis sit a duabus. ʒ. vsq̄
ad. iij. et. v. qđ si nausee vehemē
tia ñ fuerit: neq̄ eger m̄dicias
vomuerit: pille iliatice sūt dā-
de. q̄. ℞. colloq̄ntide: serapini:
ābo℞ añ. ʒ. x. scamonee. ʒ. iij. et
tiā. Informēt pille: ꝺ q̄b⁹ vni⁹
aurei pōd⁹ ē dādū. velocit̄ eñ
passionē dissoluūt iliacā. si aūt
passio iliaca difficilꝫ fuerit ne-
q̄ medicamia vētris solutiua
ei ꝯtulerit: h̄ suppone colliriū:
qđ. ℞. salis panꝫ. ʒ. x. colloq̄nti
de iterio℞ scamonee ābo℞. añ.
ʒ. iij. ⁊. v. fiāt ex eis colliria lōga
⁊ supponat. ⁊ si nō ꝯtulerit: ex
enemate leui clysterizet qđ. ℞.
fic⁹ citrinas q̄nq̄ furfurꝫ quātū
manu capi potest maluauisci
M. j. hec i pāno ligata ⁊ sicle fo
lia. x. i duab⁹ librꝫ aq̄ coquant
donec ad vnā redeāt deiñ cole
tur: ⁊ ponat sup eā baurach pō
d⁹ aurei vni⁹: olei sisamini. ℥. j.
⁊ fiat clyster ex eo. Si q̄s aūt for
ti⁹ ⁊ acuti⁹ facere voluerit: pōd⁹
aurei vni⁹ de collirio qđ pri⁹ di-
xim⁹ admisceat. ¶Clystere ve-
hemēter solueñs q̄ tūc vtendū est
cū medicamina nō ꝯferūt: neq̄
vēter soluit. ℞. colloq̄ntide inte
rio℞. ʒ. x. centauree. ʒ. v. buchor
mariez arthanite ambo℞. añ. ʒ.
duas mētastri ruthe origani oiꝫ
ana. Manipulum vnum omnia
in trib⁹ libris aq̄ donec ad duas
tertias libre vnius redeant co-
quantur ⁊ colentur: deinde dis-
soluant in ea alkitrā melis am
borū: ana. ʒ. iij. castorei serapini
oppoponacis collirij qđ predixi
musoim. añ. ʒ. ij. misceant oia: ⁊
dū tepidū ē: fiat ex eo enema: ⁊ si
squibale ñ exierint iteret clyste
re donec exire vident. Hoc nāq̄
clystere admistrari dꝫ cū res for
tissima ē ⁊ pessima: ⁊ i colica ma
larē illa in q̄ sit nausea valde ve
hemēs ⁊ inferius nihil egredit.
¶Huic p̄terea egritudi q̄nq̄ fe
tida supuenit eructuatio: ⁊ ple-
rūq̄ sterc⁹ per os egredit. q̄ cuꝫ
hoc accidit: sepe portēdit morte
¶Qđ si cū vētris dolore non fue
rit ipsi⁹ strictura: sꝫ inflatio ⁊ ru
gitus ac tēsio in vētre existūt cō
fectio de baccis lauri dāda ē. ℞
folio℞ rute sicco℞. ʒ. x. ameos ci
mini nigelle keisinorigani car-
ui alexādrini: semi amigdala℞
amara℞ melanopipis mētastri
dauci acori baccha℞ lauri casto
rei: oiꝫ. añ. ʒ. ij. serapi. ʒ. iiij. op-
poponacꝫ. ʒ. iij. ꝯficiant cū melle
eiusdē ponderis cui⁹ dosis sit: vt
auellana vna aut nabacca mul-
tis vicib⁹ cū vncia vna vini cale
facti: aut cū apozimate de radi
cib⁹. Huic eñ confectioni in re-
mouēda ventositate ⁊ dissoluen

da nihil equiparatur. Hoc preterea suppositoriū subijciatur: qđ ē vētositatis dissolutiuū. ℞. cimini: folioꝝ ruthe viridis amboꝝ aā. ℳ. buchormariez arthanite amboꝝ. aā. ʒ. ij. baurach. ʒ. j. conficiant ex melle: ⁊ supponat cū spongia vel lana. Hoc enī dissoluit vētositatē et inferi⁹ expellit. Uenter quoqꝫ assidue ex panno calido vaporādus est: ⁊ eger i tinam mittendus. ⁋ Si autē hec nō suffecerint: vētosa cum igne iponēda est: ⁊ loc⁹ donec rubere incipiat fricād⁹. Post hec vnctio fieri ꝯuenit ex oleo rutaceo: ⁊ ex aliis oleis calidis: ⁊ ex eis clisterizād⁹ ē eger post q̄ eis admixta fuerit: castorei euforbij āboꝝ. aā ʒ. ſ. Hāc vo solit⁹ pati egritudinē: dū san⁹ est caueat ne vinū aq̄ mixtū bibat: nec etiam sumat vinū nisi purū: ⁊ forte: neqꝫ aquam multā bibat: ⁊ abstineat ab herbis ⁊ lacte: ⁊ oibus iflatiuis. Filoniū faciēs illios cū maxio coartātur dolore: ⁊ timet ne sincopis egro supueniat vētositatē carminat. somnuꝫ puocat. ℞. piperis ameos folioꝝ ruthe mētastri castorei bacchaꝝ lauri cimini oim aā. ℥. j. opij mādragore iusq̄ami seminis oim. aā. ℥. ſ. ꝯficiant cūꝫ melle eiusdē q̄titatis: detur ex eo pōd⁹ vni⁹ aurei. Huic q̄ꝫ electuario addit plerunqꝫ scamonee. ℥. tertia ⁊ fit tūc medicamē vētris solutiuū. ⁋ Si āt cū dolore etiā febris affuerit: cassia fistula in succo ēdiuie bullito ⁊ dispumato dissoluta egro est dāda: et sirup⁹ violat⁹ i potu est tribuendus: ⁊ nutriēd⁹ ē ex tafea cū olo de amigdalis dulcib⁹ condita ⁊ ex leni clisterici clisterizandus. Cū aūt loc⁹ doloris i vētre apparuerit grossus: et apostema hñs eger in p̄ncipio flobothometur: deide cassia fistula cū succo herbaꝝ sepe dāda: ⁊ sit cib⁹ eius cu ius hic dolor ex ꝯsuetudine accidere solet: tafea vnctuosa cū zuccaro ⁊ oleo sisamino: ⁊ abstineat a reb⁹ stipticis ⁊ acetosis ⁊ cibis grossis ⁊ vētrē stringētibus. Qui aut cū hoc dolore vētositatē pati solicit⁹ ē cibet cū kalagie ⁊ mutagenat ꝯditꝫ cū seminib⁹ ⁊ abstineat ab olerib⁹ ⁊ lacte: ⁊ ab oib⁹ q̄ inflāt. ⁊ bibat vinū forte ⁊ nō vitiatū. Aut ydromel cū speciebus que pro cōdimēto ponuntur: vt piper quas dicemus. ⁋ Idromellis ꝯfectio. ℞. mellis mūdi lib. j. aque lib. vj. misceāt ⁊ coquātur diu ⁊ spumētur bene donec fiat ad similitudinē iulep Cunqꝫ hoc factum fuerit in vna q̄qꝫ lib. ex eo mittant. ʒ. ij. piperis pulverizati in pāno ligati dōec appropinquet finis decoctionis eius: ⁊ cū infridātur extrahatur pānis ⁊ exprimat: ⁊ cum necesse fuerit ppinetur. ⁋ Cōfert etiam cui hec passio ex ventositate et grossa sup̄fluitate accidere solet oleū ð kerua recēti cū apozimate de seminib⁹ sumptū. ⁋ Apozima aūt ð seminibus est hoc. ℞. ameos cimini chesim carui origani nigelle oim. aā. pugillum vnū. Istis admisceant aq̄ lib. iij ⁊ coquant dōec redeāt ad librā vnā ⁊ mediā. De hoc itaqꝫ apozimate sumāt. ℥. ij. q̄bus. ʒ. iij. olei de cherua addant: ⁊ multis diebus bibāt. Sꝫ si cui dolor iste cū calore supuenerit pruna. xx. ⁊ ficus citrine. v. ⁊ passularū enucleataꝝ. ʒ. v. sumāt ⁊ coquāt et colēt deīn cassiafistula i eo dissoluta colet: cui oleū amigdalinū admi

ſceaꝶ ꝛ ſũaꝶ: ꝛ ex apozimate qđ i capl'o de reumatiſmo diximꝰ in potu tribuaꝶ. Uẽter ꝟo ſi multũ fuerit ſiccꝰ pdicto apozimati ad danꝶ polipodij turbith: amboꝝ añ. ʒ. ij. ꝛ coquãtur cũ eo: ꝛ deꝶ donec venter ſoluatur.

¶ Cum aũt ſolutus fuerit: remoueaꝶ polipodiũ ꝛ turbith.

¶ Electuariũ qđ vẽtrẽ ſoluẽs inflationẽ reſoluit. ꝛ grauedinem ℞. turbith albi fricati ꝛ puluerizati. ʒ. xx. zinziberis. ʒ. x. zucchari. ʒ. xxx. huiusp uluerís. ʒ. iij. ad bibendum dentur.

¶ Pillule de qbꝰ cũ qs vẽtrẽ ſoluere voluerit vnam ſumere dꝫ: q̃ appetitũ excitãt ꝛ iſlationẽ repmũt: ꝛ grauedinẽ ꝛ cibũ digerũt ℞. maſticis zinziberis cinamomi gariofiloꝝ heremiſk. melão piperis macropiperis ſcamonee violaꝝ zucchari oĩ. añ. ʒ. ſ. fiãt ex eis pillule ad magnitudineꝫ ciceris: ꝛ ſumaꝶ vna mouet em̃ ſemel aut bis.

¶ De fluxu ventris. Ca. 72.

Cum cibꝰ in ſtomacho more ſolito nõ moraꝶ: imo citiꝰ egrediꝶ nõ mutatꝰ niſi parũ fuerit: cũ hoc mordicatio ꝛ dolor in vẽtre ꝛ ſitis: cũ quo etiã plerũqꝫ adeſt vẽtris fluxꝰ in q̃ añ comeſtionẽ ĩueniꝶ puruiẽtũ: deꝶ egro rob de ſucco vuẽ acerbe aut de ſucco ribes: aut đ ſucco ꝑnatorũ cũ ſpodij roſaꝝ ãboꝝ. añ. ʒ. ſ.

¶ Trociſci quoqꝫ de ſpodio conſtrictiui itidẽ tribuantur.

¶ Nutriaꝶ vero ex adeſia citrina: ꝛ pullis cũ aceto coctis: ꝛ aſſatis: ꝛ ĩ ſucco vue acerbe poſitꝭ.

¶ In potu aũt ſumat ſumachcũ aqua roſata: ꝛ deinde nutriaꝶ ex cibo cui admiſceꝶ ſumach: qui vocaꝶ ſumachia. Totũqꝫ eiꝰ regimẽ ad perducaꝶ vt infrigidare poſſit ꝛ ꝯſtrigere. Quod ſi nõ fuerit cũ eo mordicatio in vẽtre neqꝫ qđ egrediꝶ puſhꝫ admixtũ ſed eſt viſcoſum: ꝛ adeſt inflammatiõis paucitas ꝛ pauca ſitis et ructꝰ acidꝰ: egro ſicla ꝛ ſinapis ꝛ piſces ſaliti tribuanꝶ. Deꝶ de cogaꝶ ea vomere ſumẽdo ſalẽ ꝛ melꝛ anetũ coctũ. Que ſi nõ ſuffecerit: medicamẽ qđ expellit flegma tribuatur. Qđ. ℞. aloes ʒ. ſ. colloqntide interioris. ʒ. iiij ſalis indi. ʒ. iiij. turbith. ʒ. j. Ex his fiant pillule: ꝛ ſufficiunt ad doſim vnam.

¶ Uomitu pterea ſepe vtaꝶ: ꝛ cibaria q̃bus vtitur ĩ almuri perſo intingãꝶ: ꝛ comedat fulcita q̃ ſale cõdiunꝶ: ꝛ que acrimoniam habent: que appetitũ ꝓuocare conſueuerunt. ¶ Si aũt cũ hoc quod diximus nihil egrediꝶ qđ ſit ſuperfluum: neqꝫ quod expellitur aliq̃d purulentũ. vel flegmaticũ hꝫ admixtũ: egro vinuꝫ purũ ꝛ forte tribuẽdũ ẽ: ꝛ diaolibanũ dãdũ. qđ. ℞. olibãi. ʒ. x. piperis ameos ſpice kiſiꝫ aniſi nigelle: oĩm. añ. ʒ. ij. balauſtie. ʒ. x. mellis diſpumati qđ ſufficit ad ꝯficiẽdũ: deꝶ ex hoc ĩ potu: quia ſtomacũ calefacit ꝛ vehemẽꝶ deſiccat. Apoxima quoqꝫ de ſenibꝰ qđ capitulo colice paſſiõis noiauimus detur: ꝛ aſſueſcat in potu ſumere vinũ purũ. Si ꝟo cibꝰ nõ egrediꝶ ſed res ſubtilis ꝛ alba ꝛ aq̃ſa: cũ qua ſũt ea q̃ epatis ſignificãt debilitatem: egro tribuaꝶ id qđ fit de ſcoria ꝛ diaolibanũ: ꝛ trociſci calefaciẽtes epar quos nominauimus: ꝛ electuariũ diacalamẽtũ. qđ. ℞. folioꝝ ruthe folioꝝ calamẽti ſiccorũ: ameos carui leuiſtici ziziberis cinamo

mi macropiperis: oim ptes eq̄les: ꝯficiant cū melle cocto ꝛ den tur alia medicamina q̄ nolauimus in.c. epatis: ex his q̄ ipꝫ ca lefaciūt ꝛ cōfortāt. ❡ Si aūt cuꝫ ꝑdicta egritudie nō fuerit significatio debilitatis epatis: imo qđ egreditur cū fluxu subtile est ꝛ albū ꝛ fiat in stomacho grauitas: puluis de granatis ad trāsglutiendū dādus est. ℞. ossium granatoꝝ acetosoꝝ assatorū tritoꝝ vt alchool. ʒ. c. carui se. coriādri: amboꝝ aceto acerrimo īfusoꝝ: ꝛ postea assatoꝝ. añ. ʒ. xx. xilocaracte sumach balaustie oīꝫ añ. ʒ. x. puluerizent optie et ꝯmisceant: ꝛ det ex eis pulu is ad trāsglutiēdū. Electuariū q̄ꝫ qđ dr canzi det: qđ. ℞: arilloꝝ passarū tritoꝝ vt alcohol li. j. mirtilloꝝ siccoꝝ pulueri zatoꝝ vt alcohol lib. ß. xilocaracte nabat balaustie sem̄. tamarisci ameos oīꝫ añ. ʒ. x. ꝯficiant cū melle de cānamellis aut cū melle apum optime dispumato: et ex electuario sumat. Si aūt quod egredit citrinū fuerit: et anū mordicat: et eger sitim patiat ꝛ febrē trocisci ꝯstricti de spodio: et aq̄ sauic ordei dent. Trocisci ꝯstrictiui de spodio. ℞. rosaꝝ rubeaꝝ spodij amboꝝ. añ. ʒ. x. semis acetose sumach bulaustie gūmi arabici: oim. añ. ʒ. v. Informent trocisci pōdere. ʒ. ij. quoꝝ vn⁹ cū. ℥. đ rob citonioꝝ simplici sumat: aq̄ ꝟo sauic ordei q̄ꝫ dixim⁹ ita fit: ordeū fractū i aq̄ ipm cooperiēte bulliat donec aq̄ inspisset: deiñ colet ꝛ bibātur ex ea. ℥. iiij. cū tribus. ʒ. spodij ꝛ gūmi arabici eadē q̄ntitate. ❡ Qđ si ex fluxu ventris euenerit excoriatio puluis de bolo ad transglutiēdū det: q̄

℞. psilij. ʒ. xx. semis plātagis. ʒ. x. gūmi arabici boli armeni: amboꝝ. añ. ʒ. iij. psiliū asset ꝛ gūmi ꝛ bolū puluerizet ꝛ ꝯmisceat: ꝛ sumātur i potu ex eo i mane. ʒ. iij. cū rob de citonijs ꝛ circa noctē tm̄dē. ❡ Cib⁹ ꝟo eius sit pulmētū factū cū granis granatoꝝ ꝛ passis cū aq̄ ꝛ aceto: ꝛ cib⁹ factus cū succo vue acerbe ꝛ sumachia ꝛ tafea admiscet succus sumach et his similia cibaria.

❡ Trocisci de balaustijs q̄ cōtinue ꝯferūt dyarie dādi sunt cuꝫ flux⁹ fuerit supflu⁹ siue habeat sanguinē admixtū siue non. ℞. gallaꝝ siliquarū nabati semis tamarisci olibani balaustie: oīꝫ ptes eq̄les opij gummi arabici āboꝝ. añ. ptē mediā. Informentur trocisci pōdere. ʒ. ij. ex q̄bus vn⁹ cū vino sumat: si neqꜫ calor affuerit neqꜫ febris. Sꝫ si febris affuerit: cū rob de cytonijs acetosis sumat: q̄ tūc dādi sunt cū vētris fluxus superfluus fuerit.

❡ Trocisci ad tenasmō q̄ dandi sunt cū caloris absentia fuerit: ꝛ vētositas ñ erit nociua ꝛ sonitus. ℞. seminis iusq̄ami albi seminis aneti feniculi omniū. ʒ. ß. ameos. ʒ. ij. ꝛ. ß. opij. ʒ. iij. semis apij. ʒ. x. fiāt trocisci de q̄b⁹ pōd⁹ vni⁹ aurei in potu sumatur.

❡ Cōfectio đ storace q̄ aut q̄ vētris fluxui ꝯferēs ac tenasmoni cū neqꜫ febris neqꜫ calor affuerit sꝫ erit vētositas nociua dāda ē. ℞. castorei opij. assari storacis liq̄de myrrhe semis iusq̄ami nigri thuris oīm ptes eq̄les: mellis q̄ꝛ sufficit ad specierū confectionē: cuc⁹ dosis sit. ʒ. ij. vsqꜫ ad tres. ❡ Si aūt postq̄ꝫ tenasmon decē trāsierit dies ñ visa fuerit medicamīa ꝯferre: ꝛ eger supra

pectinē ſentit dolorē:redeūdū ē
ad clyſtere.¶Clyſtere cōſtricti-
uū.℞.panici excorticati lentiuz
excorticataꝝ roſarū ſiccarū ba-
lauſtie cupularū glādiū oiz añ.
M.j.oia in li.iiij.aq̄ coquāt do-
nec ad li.j.ꝛ ß.r̄deāt:ꝛcolēt deiñ
ſumant ceruſe cinerꝫ papyri ba
bylonice:aut cineris papyri am
boꝝ.añ.ʒ.j.boli.armeni.ʒ.ß.vi-
tellus ouivnius aſſati dur⁹:olī
roſei.℥.ß.Ex his omnibus in p̄-
dicto apozimate fricādo diſſolu
tis clyſterizetur eger ſemel aut
bis.¶Qđ ſi tenaſmō fuerit lōgi
tpis in quo nō egredit ſanguis
ſed raſura alba muſcillagini ſi
milis:medicamē putredinis qđ
in.c.de cura gingiuaꝝ putrida
rū noiauimus dādū eſt.Ex quo
in apozimate eoꝝ qđ noiauim⁹
fricatio diſſoluto clyſtere ſemel
aut bis fiat.Et ſi ex vētris fluxu
invētre vehemēs mordicatio ſe
cuta fuerit:clyſter̄ fiat ex olo ro
ſeo tepido.¶Si autē nullo mō
mordicat clyſtere fiat ex illome
dicamie:multoties addat' dōec
ſanet.¶Epithima de q̄ venter
cū flux⁹ ſupflui ꝛ vt⁹ ēſt debili-
tata liniēdus ē.℞.gallie acatie
cipi myrrhe gallaꝝ cypreſſi thu
ris oim ptes equales.Ex his oī
bus vino veteri aut ſucco cito-
nioꝝ ꝯſperſis liniat vēter.Huic
q̄z qñqꝫ addit panis biſcoctus đ
ſuria.¶Si aūt cū hac egritudi
ne fuerit calor:epithima fieri cō
uenit ex duob⁹ ſandalis ꝛ roſis
ꝛ boliarmeno ꝛ ſaufel ꝛgallis ꝛ
pane biſcocto cū ſucco maciano
rū ꝛ citoniorū ꝛ myrthino.
¶Qđ ſi eger vehemēter patiat
tenaſmonē:ꝛ ſepe vadat ad ſel-
lā ꝛ tñ nihil egrediat collirium
iſtđ ſubijciat.Eſt ei mirabile ad
ſedādū tenaſmon qđ.℞.thuris
litij croci gūmi arabici oim.añ.
ʒ.j.opij.ʒ.ij.informētur colliria
ꝛ ſupponantur.

De difficultate mingēdi. C.73.

CUm vrina minuit:aut ex to
to retinet:neqꝫ i femore ap
paret tumor neqꝫ grauitas:neqꝫ
dolor in renib⁹ ſentitur:ſuccur-
rendū eſt ex medicaminib⁹ vrie
ꝓuocatiuis que nominabim⁹.
¶Quorum vnum eſt hoc qđ.℞.
ſeminis apij nitri rubee tincto
rum olixatri ſeminis iuniperi
ſemis aſſari ameos ſeminis fe-
niculi ſpice amigdalarū amara
rū ſeminis melonis omniū.añ.
ʒ.x.cantaridarū quarū capita ꝛ
ale abſciſſa fuerūt.ʒ.j.armonia
ci.ʒ.iij.armoniacū invino diſſol
uatur:et alie ſpecies ex eo cōfi-
ciantur:ex q̄b⁹ fiāt forme auella
nis ſiles de q̄b⁹ ſumant ab.j.ʒ.
ad.iij.ʒ.hoc em̄ medicamē valđ
ꝯfert corpori cū diſſolutionē pa
tit ꝛ laxitatē:ꝛhypoſarche ꝛ ad
expellēda oia accidētia cāquoꝝ
corpus deſiccari opz.Qđ ſi cōti
gat mingēdi difficultas ex caſu
āt:ꝑcuſſiōe in femore:āt i ano āt
in eoꝝ circuitu:eger ex baſilica
minuat.Deinde aq̄ calida loco
ſepe ſupfundat:ꝛ vſqꝫ ad ſpaciū
medij diei ex oleis fricet.Egro
q̄z p̄cipat vt vrinā expellere ni-
tat.¶Si aūt mingēdi difficul-
tas ꝯtingat veſica exñte plena ꝛ
extenſa ꝛſit hoc poſt ſanguinis
aut ſanei nictuz medicamina q̄
trūbos ſanguinis:aut pus ꝙ in
veſica generatur ſoluere ꝯſueue
rūt:ꝛ liquare:danda ſunt.
¶Medicamē qđ trūbos ſāgui-
nis aut ſaniei q̄ in veſica fit diſ-
ſoluit.℞.cordumeni myrrhe ru
bee de qua tingitur ſeminis iu-

niperi armoniaci asse:oim ptes eqles:armoniacū dissoluatꝛ:ꝛ in formentꝛ pillule ex aliijs speciebꝰ ex eo cōfectis:de qbus quater i die sumatꝛ cum apozimate de seminibꝰ qꝫ noiauimꝰ. ¶Syrupꝰ etiā acetosꝰ ex forti aceto factꝰ mltoties detꝛ. Per siringaȝ preterea imittatꝛ invesicā aq̄ i qua dissolutꝰ fuit sal aut aq̄ cinerꝫ:ꝛ ista ē cōfectio aq̄ q̄ fit de cinere. ℞.cinerē de ilice.cinerē d vitibꝰ cali.calcē his oibus admisceatꝛ tm̄ aque vt ex ea cooperiri possint ꝛ dimittantꝛ sic p tres dies: dein coletꝛ p siringā invesicam iniciatꝛ. ¶herba q̄ȝ croci hortulani ꝛ esula cocta supponātur.

¶Tinā pterea assidue igrediatur:in qua sit aqua i qua cocta sint camomilla sticados arabicꝰ sansucꝰ sisimbriū:aut in qua extremitates cauliū ꝛ esula ꝛ fimꝰ colūbinus cocte fuerūt. Eger i decoctiōe eaꝝ sedeat:ꝛ ex herbꝫ istis sic coctis fiat emplꝛ̄m sup femur ꝛ ptes ei circūadiacētes. et dū in tina moratꝛ:sumat in potu q̄ vrine ꝓuocatiua existunt. Et si hec oia nō pro fuerint ad instrumentū cū quo vrina prouocatur est recurrendum.

¶Si aūt mingendi difficultas post lapidis signa affuerit eger supinꝰ iaceat ꝛ pedes eiꝰ diuersis modis ꝛ fortiter ꝯtiēdi sunt. Et si vrina nō egressa fuerit oportebit vt cū instrō curetꝛ p q̄d mēbro imissuȝ fit ipulsio. Cauendū tn̄ est ne virge immittatꝛ:cum est ibi apa Ad difficultatem quoqꝫ valde ꝯfert sepe ingredi tinā:et vngere loca ex oleis ꝛ medicaminā vrinā ꝓuocātia in potu sumere ꝛ abstinere a nutriētibus acetosis ꝛ ponticis,ꝛ grossis.

¶De lapide. Ca.74.

Cum eger virgā sepe fricat ꝛ manu tractat ipsa q̄ȝ qn̄ qꝫ erigitꝛ ꝛ arescit:ꝛ vrīa difficulter ꝛ cum dolore egreditꝛ:in qua egritudine fortasse ēt lōga onē qn̄qꝫ erūt lapis i vesica eē significatꝛ. Si aūt eger sentit cū difficultate mingendi vehemētē dolorē in renibꝰ:ꝛ in emūctorijs:ꝛ nauseā:ꝛ vētris ꝯstrictionē:i renibꝰ lapis esse monstratꝛ. ¶Lapidi vero qui est in vesica cōfectio ista vtilis existit:ꝛ est optia ad frāgēdū lapidē cū vetustꝰ fuerit. Ego q̄ȝ iā fregi cū eo magnū lapidem in spatio minore ,quadraginta dieꝝ. Cuiꝰ ꝯfectio. ℞. carpobalsami seminis raphani dauci olixatri seminꝫ corticis radicū opoponacis corticis radicū capparis amigdalaꝝ amararū dāno coctie squināti cipi spice inde cassie lignee saculosū durio harmel gētiane aristologie rotūde assati corduneni armoniaci serapini b delū pipis acori:oim ptes eq̄les gūme sufficiēti balsamo dissolute malaxentꝛ ꝛ ex eis alie spēs ꝯficiantꝛ:ex q̄bus iformētur pillule:ꝛ sumatꝛ ex eis in die.ℨ.ȝ.cū apozimate d seminibꝰ. Qn̄qꝫ ēt sexta ps:vniꝰ de cinere scorpionū sitꝛ cū eis datur.

¶Cinis vō de scorpionibꝰ hoc mō fit. Scorpiōes sumātur ꝛ i ollā nouā positi os habētē oppilatū sup lacertulū in furno mittantꝛ:in quo nō sit vehemens calor:ꝛ sint ibi horaꝝ spatio:dein extracti puluerizentꝛ ꝛ reponātꝛ. ¶Eger vō nutriatꝛ ex aq̄ ciceris ꝛ caligie ꝛ mutagenat. Et abstineat a lacte ꝛ caseo ꝛ ab aliis cibis grossis. ¶Ingrediatꝛ tinā i qua sit aq̄ i qua cocta sint folia

canliū ⁊ esula ⁊ berēgesif ⁊ men tastrū ⁊ fimꝰ colūbinꝰ ⁊ medulla feminis croci hortulani.

¶ Femur ēt inungaꝛ ex oleo de scorpiōibꝰ: ⁊ distilleꝛ ex eo in virgā. ¶ Oleū d̄ scorpiōibꝰ. ℞. aristologie rotūde gētiane cipicortices radicū capparū oīm. aā. ℥ .j. Hec oīa i libra vna olei de amigdalis amaris posita ad solē p̄ hebdomadā vnā dimittanꝛ ⁊ colenꝛ ⁊ exprimanꝛ: ⁊ p̄ vnaq̄q̄ libra ex eo adiūganꝛ ei scorpiōes decē: ⁊ totū in vase cuiꝰ os oppilatū sit missuꝫ ad solē p̄ duas septimanas moreꝛ: deinde coleꝛ ⁊ reponaꝛ. Est eñ optimū ⁊ mirabile: de quo quotidie in v̄ga gutatiꝫ fundēdū est postq̄ eger de tina egrediꝛ. ¶ Qd̄ si lapis magnꝰ fuerit: nō inueniꝛ aliud remediū nisi vt cū incisiōe exhaꝛ. De hoc tñ loq̄ nostri libri huiꝰ modū excedit. ¶ Cū aūt in renibus fuerit lapis: eger frequēter tinā ingrediaꝛ ⁊ renes ⁊ ilia ex oleis inūgātur: ⁊ ex eisq̄ locū calefaciūt desup̄ cū pāno ponanꝛ: vt sunt ea q̄ nolauimꝰ. In potu q̄ꝫ sumanꝛ ea q̄ lapidē frangūt. ¶ Si aūt lapis ceciderit i v̄gā ⁊ obstaculū fecerit: aq̄ calida ab alto distillādo ei supfundaꝛ donec rubere videaꝛ: deiñ oleū tepidū guttatiꝫ supiaceaꝛ ⁊ fricēꝛ et si necesse fuerit: ad exꝛiora fugaꝛ. Ex hoc eñ mouebiꝛ lapis ⁊ exibit. Sꝫ si magnꝰ fuerit: ⁊ difficilis: necesse ē vt virga inferiꝰ incidatur et extrahatur.

¶ De nascentijs renum ⁊ vesice. Cap. 75.

Apostema qd̄ fit in renibꝰ ⁊ in vesica comitaꝛ febris p̄ mixta q̄ nō est vehemētis caloꝛ cū q̄ est horripilatio et rigoꝛ: et frequēs mictꝰ ⁊ doloꝛ in īferioribus dorsi ⁊ grauitas: ⁊ cū ipelliꝛ vr̄ egro q̄ aliq̄d ibi suspēsuꝫ sit. Cū hec itaq̄ signa visa fuerint: ex basilica fl̄omeꝛ eiꝰ ptis i qua doloꝛē sentit ⁊ grauedinē. Loco quoq̄ empl̄a infrigidātia supponātur. et si egritudo sic dissoluta fuerit: bonū erit. ¶ Si autē febris ⁊ doloꝛ et grauitas pseuerauerint: ⁊ vrina minutim ⁊ frequēter egredieꝛ: significat pus ibi colligi. Est igiꝛ tūc sup̄ dorsuꝫ empl̄m ex camomilla semie lini furfure oleo sisamino ꝯspersis ponēdū: ⁊ egro vt in tina sedeat p̄cipiēdū. Si aūt eger minxerit pus: semia q̄ nolabimꝰ in capl̄o de ardoꝛe vrine sūt dāda donec pus minuatur: deīde dentur trocisci q̄s in capl̄o d̄ mictu sanguis ⁊ saniei noiauimus. ¶ Apa v̄o q̄ in vesica fit deberet comitari febris ꝯclusa ⁊ difficultas mingēdi ⁊ dissuria ⁊ femoris et v̄ge doloꝛ: ⁊ tūc eger ex basilica flobothomādꝰ est: ⁊ fiat egritudis cura queadmodū p̄dix imꝰ. ¶ Est āt q̄nq̄ renū apa qd̄ nō puenit ad saniē: imo trāsit i duritiē cū grauitas i renibꝰ sine febre pseuerat. Est ergo clysterizandꝰ ex mucillagine fenugreci ⁊ seminis lini et apozimate camomille ⁊ cauliū ⁊ melliloti et maluauisci ac furfuris ⁊ vomat frequēter. ¶ Renibus q̄ꝫ supponatur empl̄m ex eis q̄ nominauimus. Et si vrina minui videꝛ: cū illo vrinā p̄uocantia dentur. Hoc quoq̄ pro paruo nō est habendu: q2 ex eo peruenitur ad ydropisim.

¶ De ardoꝛe q̄ fit i mictu. c. 76.

Cum eger dū mingit sentit ardoꝛē ⁊ pūctionē i v̄ga: ⁊

salsis ⁊ acetosis ⁊ acutis absti-
nēdꝰ ē: ⁊ nutriēdꝰ ē ex tafeis le-
nibꝰ ⁊ cibꝛelegi ⁊ eoꝝ similibꝰ
¶ Hoc q̄z medicamē ei dādū est
qđ recipit semis melonis excoꝛ-
ticati. ʒ. xxx. seminis citruli semi
nis cucurbite seminis poꝛtulace
semis albi papaueris oīm an̄. ʒ.
iij. semis iusq̄ami albi. ʒ. ij. zuc-
chari albissimi ad pōdꝰ oīm: de
puluere hoꝝ q̄tidie in potu. ʒ.
iij. i māe: ⁊ alie. iij. ʒ. circa noctē
cū vnc. i. sirupi violati aut iulep
sumant. Hec quoq̄ egritudo nō
est paruipēdēda: qꝛ cū sit mānsiua
⁊ perseuerās: ꝓueniunt ex ea in
vesica ⁊ in istrumētis vꝛinalibꝰ
vlcera.

¶ De mictu sāguis ⁊ puris. 77.

Cum aliq̄s ꝓꝑ casū aut ꝑcus
sionē sanguinē minxerit: ex
basilica flobothomet: trocisci q̄
dr̄r trocisci de charabe in potu
tribuāt. ¶ Trocisci de charabe.
Recipe charabe gūmi tremule
arboꝛis: āboꝛū. an̄. ʒ. ß. balaustie
hipoq̄stidos: āboꝝ. an̄. ʒ. ij. ⁊. ß.
olibani. ʒ. ij. semis apij opij iābo
rū. an̄. ʒ. i. iformēt trocisci pōde
re aurei vniꝰ. Ex q̄bꝰ vnꝰ oī die
cū apozimate sumach tribuatur
¶ Ad comedēdū ꝓo tribuat ca
ro cocta cū sumach ⁊ caro cocta
cū succo vue acerbe. Abstineat a
cibis acutis ⁊ salsis. Loco ꝓo ꝑ
cussiōis supponat ēpl'm ex bolo
armēo ⁊ acatia ⁊ aloe ⁊ licio cō
fectis cū aceto ⁊ aq̄. ¶ Si āt san
guis mixtꝰ euenerit post cōestio
nē ciboꝛū acutoꝝ aut potū vini
acuti: flobothomet eger ⁊ troci.
de karabe i potu sūat ⁊ eodē qđ
ꝑdiximꝰ gubernetur regimine.
¶ Pus ꝓo si mixit eger trocisci
isti dādi sūt. qui. ℞. seminis me-
lōis citruli cucurbite oīm abs-
q̄ coꝛticibus. an̄. ʒ. xx. boli arme
ni gūmi arabici thuris pinguis
sāguinis dꝛaconis oīm. an̄. ʒ. x.
opij. ʒ. x. seminis opij. ʒ. ij. iformē
tur trocisci pōdere. ʒ. ij. ex q̄bus
oī die vnus cū sirupi de papaue
re vnc. i. in potu tribuat. ¶ Vir-
ge q̄z ex isto collirio immittat.
¶ Collitiū de cerusa. ℞. ceruse
sarcocolle olibani gūmi arabi
ci opij sāguinis dꝛaconis oīm ꝑ
tes eq̄les: fiāt ex eis colliria ⁊ ꝑ
sirigā fiat priꝰ iniectio idromel
lis: ⁊ migat eger ⁊ post egressio
nē fiat iniectio istius collirij dis
soluti in lacte asine.

¶ De his qui nō possunt retine
re vꝛinam. Cap̄. 79.

Cum eger multū vꝛine emit
tit: ⁊ in emissiōe ardoꝛē nō
sentit aut migit i somno: neq̄ pa
tit sitim neq̄ coꝛpoꝛis extenua
tionē incurrit: ea que vꝛinā con
stringunt danda sunt. ¶ Medi-
camen retinēs vꝛinā. ℞. glādiū.
ʒ. x. olibani. ʒ. xxx. seminis coꝛiā
dri sicci gūmi arabici boli ar-
meni oīm. an̄. ʒ. x. fiat ex eis pul
uis de q̄ i manę. ʒ. iij. ⁊ circa no-
ctē totidē ad trāsglutiēdū det:
Qđ si cū hac egritudie sitis fue
rit validissima clamosa: ⁊ aq̄ q̄
bibit cito egredit: aq̄ oꝛdei cuz
psilio det: ⁊: ⁊ nutriat cū succo
vue acerbe ⁊ sumach ⁊ silibꝰ ho
rū nutriētiū: ⁊ cū cibo q̄ fit de si
mila oꝛdei ⁊ masal: ⁊ raib aceto
sū da ei i potu: ⁊ ꝓhibeat labo
rare ⁊ cū muliere concubere.
Isti q̄q̄ trocisci i potu sumant
q̄. ℞. spodij. ʒ. x. lactuce semis poꝛ
tulace semis āboꝝ. an̄. ʒ. x. coꝛiā
dri sicci rosarum rubeaꝝ boli ar
meni oīm an̄. ʒ. ß. balaustie. ʒ. ij.
cāphoꝛe. ʒ. ß. sumant i potu cum
succo granati acetosi.

¶ Herbe etiã frigide terantᵣ & super renes ponãtᵣ. Et caueat sibi a cibis calidis & vino: & ab oib⁹ que vrinã ꝓuocant. Illud autez qđ ex magno stolidoꝝ errore ꝓuenit est: q2 dant in hac passiõe egro medicias calidas: vnde illico deducunt ipsum ad ptisim.

¶ De lũbricis et vermib⁹ qui nascũtᵣ i ano & i vẽtre. Ca. 79.

Qui hoc nocumento solitus est ledi a cibis grossis & vnctosis sibi cauere debet: & quoti die anteq̃ comedat sumat bucellas aliquas cũ sinapi. Hoc ei ipsos gñari ꝓhibet. Si ṽo eos generari ꝯtingit: nõ ꝯuenit aliđ nisi vt expellãtur. ¶ Medicamẽ ascarides expellens burungi excorticati cum valde famelicus ẽ eger. ʒ. vij. sumantur. ¶ Medicamen magnos expellens lumbricos. ℞. burungi excorticati turbith seminis nigelle omniũ partes eq̃les lupinoꝝ nasturtij canabil oiz añ. ptẽ mediã sumantᵣ ex eo in potu. ʒ. vj. ¶ Prius tñ bibat eger lac mox vt mulctum fuerit p tres dies: & deiñ q̃q̃ die q̃rta dietet se & de p̃dicto medicamine in lacte adhuc calido vt mulctũ est dissoluto & aceto cuz valde famelicus est: bibat. Uermes ṽo minuti qui in ano fiunt pro q̃bus gñatur pruritus in eo & iõ cũ fricatur anus expellũtur cum cotum ex oleo abluto inuolutũ imittitᵣ aut inuolutũ olˀo de crisomillis aut succo mentastri. Aut inuoluatᵣ ex pua quãtitate aloes & felle vaccino & supponatᵣ.

¶ De emorroidibus & fistulis & ragadijs q̃ in ano sunt. Ca. 80.

Dum sanguis recẽs sine dolore p inferiorẽ fluit regionẽ iterpollate tñ nõ ẽꝯstringẽd⁹ nisi patiẽs ex eo debilitetᵣ. A mltis eñ passionib⁹ exinde liberatᵣ. ¶ Si aũt debilitetᵣ idiget ꝯstrictõe trocisci đ charabe cũ succo sumach dentᵣ. In cõestiõe q̃z sumat sumachiã: & cibũ q̃ cũ succo vue acerbe fit & siˀia his de illis q̃ nutriẽtia sũt. Si ṽo multũ debilitetᵣ nutriatᵣ cum succo carnis cui plerũq̃ admiscentᵣ succ⁹ citrinoꝝ & vinũ. Uinũ q̃z bibat stiptiˀcũ & sup epar ponatᵣ ẽpl'z de spica qđ i caplˀo de epate noiauimus. ¶ Et si ista nõ suffecerit cõfectio de scoria ferri detᵣ q̃ recipit myrabolanoꝝ nigroꝝ belliricoꝝ ẽblicoꝝ oim. añ. ʒ. v. spice sq̃nãti cipi zinziberis pipis ameos olibani oim añ. ʒ. ij. scorie infuse in aceto p hebđ. vnã: & postea torrefacte. ʒ. xv. cõficiantur oia cũ melle di spumato qđ fuit coctũ cum apozimate ẽblicoꝝ sicut in caplˀo de melãcõlia noiauim⁹: de q̃ q̃tidie ad nucis magnitudinẽ sumatᵣ. Hoc nãq̃ emorroydaꝝ sãguinẽ & mẽstruoꝝ ꝯstrigit: fluxi q̃z ventris lõgi ptis remedium affert. ¶ Si aũt i ano oritᵣ aliq̃d ꝓmittẽs ex ex q̃ magn⁹ ꝓueuerit dolor: nec fluit ab eo aliq̃d succ⁹ cepe cũ pauca lana: aut fel vaccinũ supponatᵣ. ¶ Suppositoriũ q̃z lõgũ de ciclamine subijciatᵣ qđ patiẽs p totã teneat noctẽ & si ꝯtingat egredi remittatᵣ donec scindatᵣ & egrediatᵣ sãguis. Cũ ãt dolor vehementissim⁹ fuerit & aq̃a magnũ i ano flõmetᵣ eger: & emplˀz h̃ sup ponatᵣ. Sedat ei emorroydaꝝ dolorẽ cũ adest aq̃a cuz eis qđ. ℞. memillotũ camomillã q̃ tãdiu i aqua coquantᵣ dõec dissoluãtur: deiñ sumãtur ex aq̃ decoctionis eaꝝ q̃ntũ manu vna teneri ꝑt: vitell⁹ oui asiati vnus

croci.ʒ.ſ.opij.ʒ.ij.ſemis lini tri=
fenugreci maluauiſci oim.ana
manipulū.j.Cōficiāt oia ex rob
i q̃ bdellij.ʒ.iij.diſſolute fuerit ꝛ
folia ſuppoſita poſtq̄ eorū ſupfi
cies ꝛ olō ſi ſamiol q̃ adeps galli
nace⁹ fuit reſolut⁹ aut ſanat⁊ inū
cta fuerit more ēplaſtri ſuppōat
dū adhuc tepida ſūt. ¶ Alia ꝯſe
ctio dolorē ꝛ apata ſedās. cepe
albū optie coctū terat ꝛ cū bu=
tyro vacio miſceat ꝛ molleſiat ꝛ
tepefactū ano i q̃ eſt apa ſuppo
nat: hoc em̄ dolorē vehemētē ſe
dat. cū xo in ano ragadias ha=
buerit patiēs q̄ eū ledūt cū ipi⁹
vēter ſicc⁹ ē: pillulis de bdellio
ſepe vtat: q. ℞. myrabolanis ni
gris chebullis ābor. an̄. ʒ.x. ſe
rapij.ʒ.iij. naſturtij alb.ʒ.ij. bdel
lij mollis ꝛ piguis.ʒ.xv. diſſol=
uat bdelliū i ſucco porrorū ꝛ ex
eo cōficiāt alia ꝛ iformēt ex eis
pillule ꝛ ſumāt ex eis frequēter
ab vna.ʒ.ad.iij. Loc⁹ xo ſi adu
ſtionē patiat ex vnguēto de ce=
ruſa iūgat. ¶ Si aūt nō ſentit i
eo aduſtio vnguat ex vnguēto
qđ ſit ex adipe q̄ in gibbo came
li iuenit ꝛ bdelio qđ ſic fit vcz vn
guētū de ſene. ℞. cere citrie olei
ſiſamini adipis anatis medul=
le cruris vaccini adipis q̄ ē in
gibbo cameli bdelij oium ptes
eq̄les bdeliū vri⁹ in mucillagie
ſemis lini diſſoluatur: dide oia
miſceāt. hoc em̄ optimū exiſtit
¶ Si aūt eger ragadias in ano
habuerit pfundi⁹ a q̄bus fetēs
virus fluxerit: medicamē acutū
qđ i capitulo de vlcerib⁹ deſcri
pſimus eis ſupponat: qđ eger p
duos patiat dies. ¶ Et ſi in eis
aliq̄d remaneat qđ reſudet: me
dicamē iterū apponat: qđ eo vſq̄
fiat donec locus ſiccet: et nō re=
ſudet ſi fuerit pfundū. ¶ Quod
ſi ea q̄ ibi ſunt eminētia extra ꝑ
pēdētia fuerint iterū, vt areſcāt
ꝛ nigreſcāt butyrū tepidū mlto
ties ſupponat donec nigredo
ab eo remoueat. ¶ Si aūt reſu
datio reuerſa fuerit: medicamē
acutū iterū ibi appōat: ꝛ ſi nō re
ſudauerit ex vnguēto de ceruſa
curetur. eſt ēt qñ eminētes emor
roydes extra; curāt cauterizā=
do cū ferro. loqui tñ de hoc pl⁹
ē quā hui⁹ nr̄i libri mod⁹ req̄=
rat. ¶ Fiſtule xo gn̄ant i ano ve
lociter qm̄ figura ei⁹ fac illđ eē
neceſſariū que aut penetrātes
ſūt: aut nō penetrantes vtriq̄.
¶ Cū aūt perforate ſunt vtrinq̄
ſterc⁹ egredit ex eis ꝛ vētoſitates
¶ Si aūt nō egredit ē neq̄ ſter
cus: neq̄ vētoſitas nō penetrās
ab vtraq̄ parte. Loqui vero de
eius cura perfecte plus eſt quā
hic noſter liber expetat. Sz q̄ꝛ
fere oēs ſemp maximū incurrūt
errorem in cura huius egritu=
dinis vñ maximū ſequitur no=
cumētū: nos excitabimus eos
ad hoc qđ huic egritudini con
gruum erit ꝛ oſtēdemus quali
ter a p̄dicto errore ſe cuſtodiāt
ꝛ dicemus q̄ fiſtula vtrinq̄ per
forata cum ab ano remota fue=
rit, nullo mō ferro ē tāgēda: ex
iciſiōe em̄ ferri contingit ſter
cus inuolūtarie egredi. ¶ Eſt ēt
aliud q̄re fiſtula ab vtraq̄ pte p
forata ferro tāgi nō dz. Qꝛ toto
tpe vite eger ſic pmanere pote
rit: nō magnū faciēs nocumētū
nec pueniat ex ea aliq̄d niſi reſu
datio ꝛ flux⁹. ¶ Si illđ qđ ab ea
fluxerit fuerit acutū ꝛ mordica
tiuum ꝛ fetidū habuerit odorē:
cuius etiam quātitas quotidie
augeatur: erit fiſtula putrida ꝛ

cũ herpete estiomeno cui ex medicamine acuto ex eo qđ cōplet oia succurrendũ est anteq̃ dilatetur et magnificetur.

¶ Cũ autem nō resudauerit nisi par:neq; eius quātitas q̃tidie augeē neq; malus odor ibi augmētatus fuerit : nō ē i ea aliq̃d qđ sit timēdũ nisi resudatio ⁊ fluxus. Que medicare pōt donec siccek ⁊ detumescat:⁊ nō resudet p lōgũ tps. ¶ Si aũt resudatio redierit medicamē p̄dictum adhibeaē:⁊ hoc mō poterit blādiri p totũ tps vite egri ⁊ nō nocebit.

¶ Modus adhibēdi medicamē huic egritudini ex collirio qđ i caplo de fistula oculi noiauimus sumaē ⁊ optie teraē: ⁊ fistula p̄mak dōec q̃cq̃d i ea ptinek egrediaē.⁊ si radius eā igredi poterit:inoluaē coto:deiñ ex p̄dicto medicamine postq̃ mollificatũ fuerit inunctus in fistulā mittaē.

¶ Si v̄o minime igredi i ea radius poterit:dissoluaē medicamē i aq̃ ⁊ subleueē coxa egri supposito puluinari ⁊ eo supio iacēte p̄dictũ medicamē distillādo sup fistulā fundaē ⁊ fiat hoc i mane ⁊ circa noctē p tres dies ⁊ sedeat in aq̃ de curcuma ⁊ laueē ex ea.

¶ De exitu matricis ⁊ ani. Ca.81.

Cum anus extra egreditur a p̄ate carēs:⁊ ita disponiē q̄ si ipellaē ingrediē:ceruse balaustie gallar̄ aluminis antimonij oiũ ptes sumanē eq̃les: ⁊ redigātur i pluerē:⁊ sup anũ ex olo roseo calefctō inũctũ puluerizenē ⁊ anus intromittaē ⁊ stringaē qđ tñ fieri conuenit: postq̃ eger a sella reuersus fuerit ne eũ cito surgere ad sellā sit necesse

¶ Sumantur etiam galle balaustie cupule glādiũ folia myrthi ⁊ coquanē in aq̃ dōec rubea fiat et sedeāt in ea et lauētur ex ea. ¶ Quod si anũ q̃ apostemosus est ingredi minime pōt:eger aquā calidā freq̃nter igrediaē:⁊ in ea sedeat et vngat anũ ex cera et olo camomillino aut anetino dōec igrediaē. Cũq; itromissus fuerit:ex his que noiauimus curetur. Uulua p̄terea si egressa fuerit:silr erit medicamen. Est tñ necesse:vt fortiter ligeē:et vt egra semper supina iaceat ⁊ coxe superius eleuentur.

¶ De constrictione menstruorum. Ca.82.

Pro supfluis mēstruis ↄstrīgēdis trocisci de charabe p hebdomadā vnā sunt dandi. Qui si nō ↄtulerint confectio de scoria detur : et fiat minutio ex basilica. ¶ Uētose q̃; ad māmillas apponātur et i comestione stipticis vtaē cibis et hoc medicamē gracibi subijciatq̃d. ℞. olibani balaustie:gallar̄ ātimonij achatie alumis:oiũ ptes eq̃les. Puluis hor̄ optime tritor̄ cũ pauca lana subijciaē:femur v̄o et dorsum ex epithimatibus q̃ in caplo de fluxu vētris noiauimus epithimētur et sedeat in aq̃ de curcuma. Qđ si ista non contulerint:ex alio pessario acuto fiat immissio et maneat in vulua.

¶ De prouocatione menstruorum. Ca.83.

Cum ex retentione mēstruarũ magna seq̃ē passio trocisci de myrrha dentur.

¶ Trocisci đ myrrhe. ℞. myrrhe ℥.iij. lupinor̄ optie tritor̄. ℥.v. foliorũ ruthe mētastri pulegij cimi rubee đ q̃ tingiē asse serapini opoponaci:oim. añ. ℥.ij. i formenē trocisci pōderātes. ℥.ij. ex q̃bus đ

tur vnus in die cũ aq̃ in qua se⸗
mẽ iunipi coctũ fuerit. Hoc nã⸗
q; medicamẽ adeo vehemẽs exi
stit i puocãdis mẽstruis: vt ẽt
fetũ excutiat si q̃ eo sepe vtat.
¶ Uẽtose q̃z sub curuatura po
plitis sunt ponẽde: ⁊ flõmia ex
saphena faciẽda est. Postremo
quoq; ventose femoꝝ sunt sup⸗
ponende.

¶ De fixuris q̃ fiunt in ma⸗
trice vel vulua. Cap. 84.

Hẽ curãde sunt ex medica⸗
tione ragadiaꝝ ani: pessa⸗
riũ q̃z ex adipe anatis ⁊ ysopo
ceroto ⁊ medulla crurꝫ ceruini
mixtꝫ cũ cera dissoluta i oleo ð
lilio aut narcisino subĳciat: si
neq; febrꝫ neq; acuitas affuerit.
¶ Qð si illð fuerit cũ caloꝛe ẽt
acuitate: oleũ roseũ adhibeat.
ex vnguẽto q̃z ð cerusa siĺr fiat
pessarium. si ãt caloꝛ fuerit ve⸗
hemẽtioꝛ sũat succ⁹ poꝛtulace
aut lactuce ãt mucilago psilĳ:
⁊ fiat tabula ð plũbo siĺis mar
moꝛi i q̃ terunt coloꝛes hñs in
circuitu labiũ puũ: ⁊ ponat i ea
aliq̃s ð p̃dictꝫ succꝫ: ⁊ cũ pistel⸗
lo plũbo adeo sup ipaꝫ mouea
tur donec ð plũbo mĺtũ p̃dcõ li⸗
quoꝛi misceat ⁊ ispisset succ⁹ ex
q̃ fiat pessariũ: postq̃ oleuꝫ ro⸗
seũ ei admixtũ fuerit: ⁊ suppo
nat. Hẽ ei mẽdicamẽ cãcro vulne
rato q̃ est i matrice optimum
existit: et aliĳs ei similibus.

¶ De plagis et cãcro q̃ fiunt
in matrice vel vulua. Ca. 85.

Si cũ apatib⁹ istis adest ca
loꝛ ⁊ febrꝫ flõmia ex basili
ca fiat ⁊ patiẽs ex aq̃ oꝛdei nu⸗
triat: ⁊ liniant renes ⁊ femur ⁊
ylia ⁊ sume ex epithimate apa⸗
tis calidi: ⁊ ifrideᵗ loc⁹ q̃tũ pos
sibile est. Si ṽo postq̃ febrꝫ et
acuitas q̃euerit: ⁊ ex apate ali
q̃d remãserit: ex iniectiõib⁹ liq̃
dis curet: ⁊ mĺier i hmõi liqdꝫ
sedeat donec mollescat ⁊ matu⸗
ret. Pessariũ mollificans dura
apata matricꝫ ⁊ ꝯferẽs doloꝛi⸗
bus i ea factꝫ ⁊ paulati eos de
scer faciẽs. Recipe adipꝫ anatꝫ
medulle crurꝫ ceruini vĺ vacci
ni bdellĳ mellis croci vitelli
oui assati fecꝫ olei ð semib⁹ lini
fecꝫ olei ð lilio: oĩꝫ ptes eq̃les
dissoluãt i vio aut rod ⁊ fiat ex
his pessariũ. ẽ ei optimũ ad se⸗
dãdũ doloꝛẽ ⁊ mollificãdã du⸗
riciẽ mr̃icis. patiẽs p̃terea se⸗
deat i aq̃ cocta sint fenugrecũ
⁊ semẽ lini et camomilla ⁊ mel
lilotũ ⁊ caulium extremitates
singulatim aut omnia simul.

¶ De nascẽtĳs q̃ fiũt in ma⸗
trice vel vulua. Cap. 86.

Um a vulua fluxerit sani⸗
es spissa aut vir⁹ tenue: si
ex ppinq̃ manat loco: neq; fue⸗
rit ibi pfũditas fetida: neq; pu
trida sumẽda sunt aloes ⁊ myr
rha ⁊ sãguꝫ dracõis ⁊ sarcocol
la atq; olibanũ ⁊ loco suppo⸗
nẽda donec ꝯsolidet. si ãt ex lo⸗
co manauerit remoto: ex pessa
rio qð notauim⁹ i caplõ ð san⸗
gui. et sanie fiat proclixma.
¶ Si aũt qð fluxerit est fetidũ:
odoꝛẽ hñs malũ: ex pessario se
cũdo acuto fiat iniectio: postq̃
loc⁹ mũdificat⁹ fuerit: ex aq̃ et
melle iniectis p instr̃m añ eã.
¶ Si ṽo cũ hoc qð fluit affue⸗
rint pũctio ⁊ doloꝛ et apa du⸗
ruꝫ quod tactu discernit sum⸗
mopoꝛe cauendũ est ne ex aliq̃
acuto medicamine tangat: sꝫ
fiat inũctio ex confricatiõe plũ
bi quã dixim⁹: aut ex vnguen⸗
to de cerusa: et flobothomet ex

basilica.et custodiat̃ ab oib⁹ q̃
colerã gignũt nigrã ⁊ semib⁹ ⁊
specieb⁹ q̃ ꝑ ꝯdimẽto admiscẽ
tur cibis.

¶De prefocatione matricis. Ca.87.

CUm mẽstrua ꝑ longũ tpis
spatiũ retẽta fuerint:aut
mulier a ꝯmixtiõe viri diu ab=
stinuerit:lz valde affectauerit
⁊ euenerit ĝuitas ⁊ dolor i infe=
riori pte sumini s:⁊ senserit q̃si
aliq̃d sursũ trahi a parte sumi
nis:fortasse post ista supueniet
⁊ sincopis:⁊ q̃si mortua cadet:ꝑ
pẽdi q̃z vix poterit qd̃ ipa attra
hat aerẽ:vl' hẽat pulsum ⁊ forsi
tã ꝑfocabit̃ ⁊ morieť:⁊ fortasse
sanabit̃ laboriose tñ. ¶Hec ita
ꝙ passio illico vt euenerit curã
da ẽ:cui⁹ curõ ẽ vt pedes fortit̃
fricent̃ ⁊ ligẽt̃ ⁊ vẽtosa magna
sumini supponat̃. ¶Obstetrici
q̃z ꝑcipiat̃ vt digitũ oleo bñ re
dolẽte inũgat:⁊ in circuitu oris
vulue dũ est itus bñ ꝯmoueat.
Narib⁹ ꝑterea ꝯdisi isufflet̃:et
circa aures ipi⁹ voces clamã=
do ꝓferant̃:⁊ nihil qd̃ bñ redo
leat olfaciat:imo bñ redolẽtia
⁊ algalia remoueãt̃.⁊ pectẽ et
ei⁹ supiora ex eis epithimẽt̃:et
narib⁹ malũ r̃ddẽtia odorẽ ap
plicẽt vt sterc⁹ ⁊ castoreũ ⁊ sul=
phur.Cũ aũt sanitati r̃stituta
fuerit:ex hac medicatiõe curet̃
ne egritudo redeat.Qd̃ si egri
tudo hec post mẽstruoꝝ euene
rit restrictiõez:ea dẽt̃ q̃ mẽstrua
ꝓuocãt.⁊ i pedib⁹ fiat miutio
⁊ vẽtose i eis apponant̃.Si ãt
post lõgã viri dissuetudinẽ ꝯti
gat:ex q̃ ẽt sepi⁹ accidit:icipiat
viri ꝯsuetudinẽ hẽre:aut obste
trix iteret illd̃ sepe qd̃ ꝑdixim⁹
i oi pauco tpe:aut medicamia
q̃ minuũt spmã dẽt̃ q̃ ꝑdixim⁹.
Et dent̃ trocisci de myrrha q̃s i
ca.de mẽstruis ꝓuocãdis noia
uimus.

¶De mola. Ca.88.

MUlierib⁹ plerunꝙ accidit
passio ex q̃ ꝑgnãtiũ dispõ
nis similitudinẽ icurrũt.Uẽter nãꝙ
crescit:⁊ discolorate fiũt:⁊ re
tinẽt̃ mẽstrua.mot⁹ tñ q̃ ẽ i hac
egritudine nõ ẽ vt mot⁹ ifantis:
imo qñꝙ de suo mouet̃ loco cũ
duriter tãgit̃. Ad vltimũ ṽo cũ
angustia ⁊ dolore frustũ carnis
informe ac si pareret emittũt.
Plerũꝙ ṽo solũmõ vẽtositas ⁊
humoꝝ mľtitudo emittit̃ ⁊ de
inde minuit̃ vẽter et remouẽt̃
accñtia.Postꝙ ĝ tp̃s ꝑterierit
i q̃ scit̃ puerũ debere moueri si
adesset trocisci d̃ myrrha dãdi
sunt et apozima de seminib⁹ ⁊
oleũ de cheisini adhibẽdũ: pes
sariũ ex ruta ⁊ mẽtastro ⁊ alia
pessaria ꝑdicta i ca.de alleuia
tione pt⁹ sunt imittẽda.Doses
q̃z d̃ pilluľ fetidis frequẽter tri
buẽde sũt cũ h̃ ei cito euadent.

¶De ruptura iguinis.Ca. 89.

CUm aliq̃s i mirach vẽtris
habuerit eminẽtiã q̃ cum
supinus iacuerit:⁊ locus digitis
cõꝑssus fuerit remouet̃ ⁊ cũ se=
derit redibit passio adest q̃ ru=
ptura d̃r. ¶Qui hoc itaꝙ patit̃
sibi cauere dz:ne post comestio
nem moueat̃:neꝙ comedat fa=
bas:⁊ hoc ꝑcipue:neꝙ faseolos
neꝙ lentes:neꝙ olera:neꝙ ali=
quem cibũ inflatiuũ. ¶Stude=
re etiã debet vt eius venter sp
mollis sit:h̃ nãꝙ regimie possi
bile est ipm euadere dolorem.
¶Loco ꝑterea aliqd̃ supponẽ=
dũ est obstaculũ ⁊ stringẽdũ et
ꝓprie cum se mouere voluerit.
¶Gross⁹ q̃z si fuerit ⁊ ventrem
habuerit grauem ñõ dz vti mo
tu nisi

quoq͡ȝ si fuerit ⁊ vẽtrẽ habuerit
grauẽ: nõ dȝ vti motu nisi vẽter
pri⁹ sub vmbilico ãpla cingat͡
fascia. ¶ Empl̃ȝ ad rupturã. ℞.
gallarũ cyp̃ssi ꝑtes .ij. myrrhe
ciperi saniuci gallarũ achatie
olibani gũmi arabici oĩm. añ.
ꝑtẽ vnã: gũme pri⁹ ĩ vino resol
uãt͡ ⁊ aggregẽt͡ cũ eis reliq̃ et
suꝑ rupturã egro supino iacẽ-
te ponãt͡ ⁊ strigat͡ loc⁹ ⁊ ñ sol-
uatur vsq͡ȝ ad .vj. aut .vij. dies.
Postea egro supino iacẽte sol-
uat͡: ⁊ illico reiecto ď eo empl̃o
supponat͡. ex ħ ei ꝓhibẽt͡ ãplia
ri. ¶ In ruptura aũt testiculoꝝ
pellis augmẽtat͡ qď fit: aut ꝑꝑ
vẽtositatẽ: aut ꝑꝑ aquã q̃ ibi
ꝯgregat͡: aut q: itestina descen
dũt ad locũ illũ. ¶ Si ṽo ꝑꝑ de
scẽsuȝ intestinoꝝ ꝯtingat: erit
grauis ⁊ dolorosus: et sentiet
dolorẽ cũ tãget͡. Taliter itaq͡ȝ
patiẽs sic p̃dixim⁹ regẽd⁹ ẽ et
ẽpl̃m p̃dictũ supponẽdũ: ⁊ loc⁹
cũ ligatura assidue est astrin-
gẽdus. Ruptura eñ cũ nõ strin
git͡: dilatat͡ ⁊ augmẽtat͡ semꝑ.
¶ Si aũt causa a qua fiat: loc⁹
apparet lucid⁹ ⁊ ters⁹ ⁊ tẽsus:
huic itaq͡ȝ cõfert epithimari ex
epithimate qď ĩ ca. de idropisi
nominauimus. Aqua q̃ȝ ĩ hac
egritudine plerũq͡ȝ petit iferio
ra ⁊ fluit inde: vñ eger ꝑ aliqď
tp̃s san⁹ efficit͡: sed p̃terea r̃dit
egritudo. Postq͡ȝ ergo aq̃ flu-
xerit curãd⁹ est eger ex caute-
rio ⁊ medicamine. Ex hoc eniȝ
ꝑsus curabit͡: nec egritudo re
dibit. De hoc tñ loqui plus est
q͡ȝ hic noster exigat liber. Cuȝ
aũt ħ egritudo vẽtositatꝭ cau-
sa ꝯtingit loc⁹ fricãd⁹ est: et ex
oleo sambacino in q̃ castoreuȝ
et euforbiũ dissoluta fuerũt in

ungẽd⁹: ⁊ ex eodẽ int⁹ in virgã
guttatim distillandum.

¶ De podagra ⁊ sciatica. c. 9o.

Cum in iũcturis fuerit do-
lor ⁊ ap̃a ⁊ locus cũ tãgit͡
fuerit tactu cal̃s ⁊ color rube⁹
eger si dolet in dextro pede ex
dextra manu: ⁊ si in sinistro ex
sinistra ẽ flõmãd⁹: ⁊ loc⁹ ex hoc
medicamine liniẽd⁹. ¶ Epithi
ma. ℞. rosarũ rubeaꝝ sandali
saufel sief memite boliarmeni
opij oĩȝ ꝑtes eq̃les. ex istis in
aceto ⁊ aq̃ dissolutꝭ fiat epithi
ma. ¶ Psilium q̃ȝ aceto infusũ
in carta missuȝ supponat͡ et cũ
tepuerit mutet͡: et loco ei⁹ aliď
supponat͡. ¶ Vẽter preterea ex
apozimate mirabo. ⁊ hermo-
dactilꝭ soluat͡. ¶ Apozima mi-
rabolanoꝝ cũ hermodactilis.
℞. mirabolanoꝝ citrinoruȝ. ʒ.
xv. pulverꝭ turbit fricati poli-
podij q̃boꝝ. añ. ʒ. iij. sene semis
fumiterr̃ ãboꝝ. añ. ʒ. iiij. her-
modactili albi semis ẽdiuie se
minꝭ apij rosaꝝ. añ. ʒ. ij. coquã
tur in trib⁹ libris aq̃ donec ad
vnã redeãt: deiñ manib⁹ fricẽ-
tur ⁊ colent͡ ⁊ bibat͡ cũ zuccari
tabarzet. ℥. x. ¶ Si q̃s apozi-
ma fastidierit: pillulas istas su
mat: q̃ nõ valẽtes incedere sur-
gere faciũt: ⁊ pedib⁹ ãbulare.
¶ Pillule q̃ nõ valẽtes icedere
surgere faciũt: r̃cipiũt aloes. ʒ.
i. scamonee q̃rtã. ʒ. vni⁹ rosarũ
rubeaꝝ tritaꝝ sextã. ʒ. i. her-
modactiloꝝ alboꝝ. ʒ. ß. iformẽ
tur ex eis pill̃e q̃ est dosis vna.
¶ Eger ṽo nutriat͡ ex cibis fri-
gidis ⁊ stipticis: ⁊ abstineat a
vino ⁊ cõfectionib⁹ que ex mel
le fiunt et carne.
¶ Cum aũt ap̃atis calor q̃eue-
rit ⁊ ei⁹ inflãmatio: ex his qui

calidoꝝ apatũ ꝛ̃liq̃as resoluũt curet. Quoꝝ vnũ recipit cerã i oleo ꝺ̃ lilio resolutã: cui admisceat mucillago fenugreci ꝛ seminis lini: deiñ terant ſimt do nec vniant ꝛ fiat ex eis epithima. ¶ In tpe aũt sue icolumitatꝫ: ꝛ ꝓpe circa tps in q̃ egritudo eũ inuadere ꝯsueuit: ꝛ ꝑ̃ marie in vere assuescat stõmia vti ꝛ vẽtrꝫ solutiõe: ex his q̃ colerã expellũt rubeã: ꝛ a potu vini abstineat: ꝛ a cõestiõe eoꝝ q̃ ex melle ꝯficiũt ꝛ a carne: sint eiꝰ cibaria acetosa ꝛ stiptica: ꝛ his siĺia ex his q̃ ifridãt. Membra aũt q̃ hãc ꝯsueuerũt incurrere passionẽ: minꝰ solito labo rẽ pati assuescãt: ꝛ ꝑ̃cipue cum tps iuasiõis timet ꝛ cũ corpus fuerit plenũ ꝛ vene plene: ꝛ fuit diu ex q̃ neq̧ minutꝰ neq̧ solutꝰ fuerit. cũ aũt cũ dolore iũcturaꝝ neq̧ calor neq̧ rubrũ i colore affuerit fueritq̧ eger fride ꝯplexiõis ꝛ locꝰ tactu sentit fridꝰ: in ꝑ̃ncipio curõnis eiꝰ pilľe maiores ꝺ̃ hermodactilꝫ dãde sũt. Pilľe maiores de hermodactilis. ℞. hermodactiloꝝ satiriõ meizahara: oĩꝫ. añ. ʒ. v. hierepigre. ʒ. x. colloq̃ntide cẽtauree miorꝫ ãboꝝ. añ. ʒ. v. euforbiꝫ. ʒ. ij. turbith. ʒ. x. ꝛ seitaragi ldi ziziberꝫ sinapꝫ piperꝫ castorei oĩꝫ. añ. ʒ. i. Informẽt ex eis pilľe ex q̃bꝰ a duabꝰ. ʒ. ꝛ. ʒ. ad tres sumant. He nãq̧ pilľe valꝺ̃ ꝯfert: q2 nõ valẽtes surger icedere faciũt. ¶ Epithima ad podagrã fridã. ℞. storacis liq̃de castorei: euforbiꝫ: mirrhe aloes achatie oĩꝫ ptes eq̃les. Ex his oĩbꝰ vlo veteri admixtꝫ fiat epithima. Cũq̧ iste dolor q̃euerit succurrat patiẽti ex distillatõe multe aq̃ calide ab alto: ꝛ inũctio fiat ex oleo de lilio ꝛ ẽpl̃m ex bdellio molli ꝛ storace ac fenu greco ꝛ semie lini ꝛ armõiaco supponat: qꝺ̃ h̃ mõ cõficiat: armoniacũ bdeliũ i vio veteri resoluant ꝛ alia oĩa eis admisceant: ex q̃bꝰ fiat ẽpl̃m: ꝛ supponat: hec nãq̧ egritudis species ẽ q̃ i lapidis duritiẽ transit: ꝛ reddit mẽbra ꝛ iũcturas fũgis siĺia. ¶ Quapropter hãc habẽs passionẽ a fastidio ꝛ ab aq̃ frida ꝛ a cibis grossis et a frequenti ebrietate custodiat: eiq̧ ꝑ̃cipiẽdũ vt dũ sanꝰ ẽ motu vtat ꝛ coitu abstineat ꝛ ꝑ̃cipue cũ satur fuerit: neq̧ balneũ ingrediat neq̧ exerceitet post cõestionẽ. ¶ Vinũ ꝑ̃terea vetus et purũ bibat: eis quoq̧ dũ sanꝰ ẽ vtat q̃ vrinã ꝓuocare cõsueuerũt. ¶ Dolor ꝟo qui sciaticꝰ voꝺ̃ cat est q̃ ab ancha per coxã totã vsq̧ ad genu in lõgitudine ꝓtẽdit. Q̃nq̧ etiã in longitudine ad virge similitudinem extẽsus per crus vsq̧ ad pedes descẽdit: ꝛ tũc si in cõplexiõe fuerit caloris dñiũ ꝛ vrine tinctura ex basilica manꝰ eiusq̧ ptis priꝰ minutio faciẽda est: deiñ ex ex sciatica. ¶ Si aũt egri ꝯplexio frida fuerit: ꝛ color fuscꝰ sepe ꝓuocãdꝰ est vomitꝰ ex apozimate raphani cũ sirupo acetoso. Coxa q̃ꝫ ac pes ꝛ crus ex oleo i q̃ castoreũ euforbiũ ꝛ storax sint ꝛ̃soluta inũgãt assidue ¶ Qꝺ̃ si dolor in coxa mãsiuus fiat: eger ex almuri nabati et baurach clysterizet ꝛ ex enema te acuto qꝺ̃ i cap. ꝺ̃ apoplexia nominanimꝰ. Colliriuꝫ q̃ꝫ ex ciclamie ꝛ colloq̃ntida factum supponat. que eo vsq̧ fieri ꝯue

nit donec eger excoriationē in currat. Ex ea ei dū accidit plerūq̧ cōsequit sanitas. Si autē passio inueterauerit: sinapis sumat et cū fimo colūbino eiusdē quātitatis terat: ex apozimate ficuū ɔficiāt ex qb⁹ coxe ēpl'z supponat: qd tādiu dimittat donec i loco vesice aq̄ fiant: et; findant: ⁊ effluat aq̄ q̄ i eis ē: ⁊ vaporet loc⁹ cū aq̄ cal'a: deiñ eger p aliquot dies qescere dimittat ⁊ si nondū sanitati restitut⁹ fuerit: ad hanc eādē curaȝ redeundū. ¶ Quod si egritudo valde māsiua fiat ⁊ lōgi tēporis ⁊ timet ne vertebrū ɔsiliat aut egressuȝ fuerit: loc⁹ ex instro qd rote assimilat cauterizād⁹ est: ⁊ incidat cū coctura caput āche apd caput coxe. Huius tñ rei lenocinatio isti⁹ nr̄i opi metas trāscēdit. ¶ Taliter p̄terea patiētes i tpe sospitatis vomere ɔsueuerūt: ⁊ soluer vētrē ⁊ regimē subtiliar: ⁊ a cib; grossis ⁊ frequēti ebrietate abstinet. ¶ De gibbositate. c.91

Cum gibbositas fieri incipit: pill'e maiores hermodactilo⁊ dā de sunt et oleū de cheisim cū apozimate de seminibus sepe sumēdū. Loc⁹ q̄ʒ ex oleo sambacino in q̄ storax liq̄da et castoreū et euforbiū resoluta sint frequēter inūgēd⁹: ⁊ a cibis frid; ⁊ grossis abstinēdū. ¶ Aq̄ etiā calida i q̄ cocta sint mētastrū ⁊ sansuc⁹ et sticados arabic⁹: ab alto super locū distillāda est: deiñ frequens fricatio ⁊ inūctio ex ole; cal'is facienda est. ¶ Qd si is qui hanc patitur egritudinē puer fuerit balneuȝ solūmō et inūctiones ex his q̄ p̄diximus sufficiūt. Si aūt cū gibbositas icipit affuerit febris a predicto regimie oino abstinēdū: sʒ apozima ex herberisfactū cū cassiafistula in potu tribuēdū: flōmia quoq̧ ex basilica facienda est: ⁊ ēplastra vehemētia loco superponenda.

¶ De varicibus. Ca.92.

Cum vene grosse ⁊plene et diuerso mō curuate et virides i crure apparuerint: egritudo que vitis vocatur adesse significatur hec aūt egritudo frequentius accidit his qui i multū pedib⁹ laborare cōsueuerunt ⁊ qui cibaria coleram nigrā generantia frequenter sumunt. ¶ In p̄ncipio itaq̧ curatiōis huius passiōis basilicā minuere cōuēit: ⁊ vētrē ex his q̄ colerā educūt nigrā soluere: q̄rū mētiōeȝ fecim⁹ i capitulo de melācholia. Hec aūt sepe faciēda sūt ⁊ ab oībus a qb⁹ melācholiam patientes custodiunt in hac egritudie abstinēda sūt. Postq̄ p̄o hoc regimē diu adhibitū fuerit: ex venis q̄s i crure apparuisse dixim⁹ minutio fiat: a qbus sanguis tādiu fluere dimittat dōec q̄cq̄d in eis ē euacuet deīde hmōi patiēs colerā nigrā expellētib⁹ vtat: et minuat ex basilica: ⁊caueat sibi ab oīb⁹ q̄ colerā generāt nigrā.

¶ De elephantia. Ca.93.

Hec passio postq̄ māsiua fit: icurabilis ē. Cū āt icipit si ei subueniat ⁊ vt dʒ medicata fuerit aut sanat: āt manet sic nihil addēs. Cū g̃ pedis grossities augeri vr̄: ⁊ color obfuscari: venes q̄ vites vocant apparere ceperit: eger assidue cogēd⁹ ē vomere: et custodiēd⁹ a deābulatiōe nimia ⁊ statiōe. Et vēter vomitu precedēte ex pillul; maiorib⁹ d̄ hermo

ğactilis soluēd⁹:deiñ ad vomi
tū redeūdū p⁹ illō.hoc q̊z mul=
toties fieri opꝫ.Eger p̄terea a
cibꝫ grossis ē abstinēd⁹ ⁊ tibia
a calcaneo icipiēdo sursū vsqꝫ
ad genu strīgēda:añ tñ cōstri=
ctionē epithimāda est ex aloe
et myrrha ⁊ acatia ⁊ hypoq̊sti
dos ⁊ alumie cū aceto forti dis
solutꝫ.Ex basilica q̊z man⁹ ꝯtre
partis minutio facienda est.
Neqꝫ erect⁹stet nisi pes pri⁹stri
cte ligat⁹fuerit:neqꝫ epithima
illo mō dimittat. Uomitu q̊z
frequēter vtat̃.Qđ si puum iter
cessit spatiū a p̄cedēti vōitu:⁊
appetit q̇escere:vapora ip̄ꝫ cuꝫ
semib⁹ cauliū sticados arabi=
co cinere de vitib⁹ ⁊ lupinꝫ ⁊ ni
tro ⁊ stercore caprino ⁊ faria fe
nugreci ⁊ liniat̃ ēt ex aq̄ cinerꝫ
p spatiūvni⁹ diei aut duoꝝ.ip̄a
ei hui⁹ egritudis maximā rsol
uit partē:aut leniorē reddit.

¶De vulnerib⁹ lūboꝝ. C.94.

CUm aliq̇s lōgo tēpore su=
pin⁹ sup dorsum iacet:lo=
ca renū plerūqꝫ rubent ⁊ mala
ibi fiūt vlcera.Cū g̊ loca ista ru
bere cū augmento visa fuerit:
miliuꝫ siue panicū aut folia sa
licis sub eo sternēda sunt:⁊ ip=
se in die mltoties est soluend⁹:
loca:quoqꝫ q̄ rubent aq̄ rosata
sup niuē infrigidata roranda
sunt ⁊ flabellāda sunt ipsa.Qđ
si calor pseuerauerit:ipōat̃ epi
thia đ alhubrat qđ i.c.đ ap̄ati
bus noiauim⁹.⁊ si vesice et vl=
cera ibi ex orta fuerint:ex vn=
guēto de cerusa curentur.

¶De doloribus exteriorum
membrorum. Ca.95.

CUꝫ dolor i manu aut pe=
de fit:eger iterrogād⁹ est
si ex pcussione hoc ei accidit,
Aut si aliq̇d sup ip̄m mēbrū ceci
dit.aut si sup ip̄ꝫ diu iacuit.aut
siꝯtigit ex cā extrīseca.Si āt ab
exteriori cā nō ꝯtingerit:loc⁹ do
lēs:ꝯsiderādus est:an sit magis
rube⁹ q̄ reliquū corp⁹:aut nō.
Si eñ toto corpore rubicūdior
fuerit:ex calidi ap̄atis medica=
mie curād⁹ erit.Et si mēbꝝ neqꝫ
fuerit calidū neqꝫ rubeū sꝫ iā q̇=
tidie obfuscat̃:⁊ siccat̃:aq̄ calida
ab alto est sup ipsum distillāda
⁊ ex oleo ⁊ cera resoluta inungē
dū:⁊ dimittēdū sic donec dolor
sedet̃.Qđ si locus q̇si grossior vi
deat̃:⁊ tactu etiā frigid⁹ sentia
tur:frequēter erit infrigidād⁹:
⁊ aqua calida in qua sansuccus
⁊ camomilla:⁊sticados arabic⁹
cocta fuerint:ab alto vt dixim⁹
super ipsum erit distillanda ⁊ ex
oleo de cheiri citrino inungen
dus.Regimen q̊qꝫ eius subtiliā
dū erit. Ipse v̄o multo vtatur
exercitio:⁊ in balneo sudet. Si
aūt ista nō suffecerint venter ex
his soluatur que humiditatem
educunt.¶Membrū preterea si
factū sentitur frigidū fricet̃ pri⁹
et deinde inungatur ex oleo co
stino ⁊ sambacino ⁊ olo de been
tepidis ⁊ ex his similib⁹.Quod
si ista nō suffecerit ex vnguētis
q̄ in capitulo de paralysi noia=
uimus inūgēdū erit dōec sanet̃
Finis Noni Libri Almansoris

Ossa dentiū sunt triginta duo.
Quorum quatuor primi vocan
tur duales.
Et post istos sunt quatuor alij
qui dicūtur quadrupli.
Deinde sunt quatuor canini.et
post istos sunt sexdeci molares
Et quatuor vltimi vocant̃ ara=
bice neguegid vel nehegnedib.
Latie v̄o dēles sēl⁹ vel sapiētie

A Os parietale.j.
B Os coronale.j.
C Os penetrosum.j.
D Ossa paris.iiij.
Ossa nasi.ij.
Os colatorij.ij.
Ossa mādibule supiorīs.xij.
Et inferioris.ij.
E Spōdiles ꝟe ꝛ mēdose.xxx.
F Os furcule.j.
G Os spatule.j.
H Os adiutorij.j.
I Os focile maius siue arūdo maior.j.
K Ossa rascete.viij.
vno eis addito.
L Ossa pectinis.iiij.
M Ossa digitorum.xv.
N Os focile minus siue arundo minor.j.
O Coste vere ꝛ mendose.xxiiij.
Q Os scire vel anche.j.
R Os coxe.j.
S Ocul⁹ genu siue spatula genu siue rotula genu.j.
T Minor canna.j.
V Os cahab arabice: in greco dr astralagus: ꝛ est admodū nucis baliste.j.
X Os nauicula abvtraqꝫ pte cōcauum admodum nauis.j.
Y Ossa rascete.iiij.
Z Ossa digitorum.xiiij.
ꝛ Ossa pectinis.v.
ꝯ Os calcanei.j.
ꝛ Maior canna.j.
ꝯ Tria sūt ossa caude que sūt de numero.xxx.spondilium.
a Os occipitiale vel laude.j.
b Os parietale.j.
c Os petrosum.j.
d Os baxillare.j.
e Os furcule.j.
f Os spatule.j.
g Os adiutorij.j.
h Os focile maius.j.
i Ossa rascete.viij.
k Ossa pectinis.iiij.
l Ossa digitorum.xv.
m Os focile minus.j.
n Ossa thoracis.vij.
et os epiglotale.j.
nn Os cordis.j.
o Os anche.j.
p Os coxe.j.
q Rotula genu.j.
r Minor canna.i.
s Os cahab.j.
t Os nauiculare.j.
v Ossa rascete.iiij.
x Ossa digitorum.xiiij.
y Ossa pectinis.v.
z Os calcanei.j.
A Maior canna.i.
B Os pectinis seu femoris.
Os ilij dictū arabice haltha far: etiā pixis sub osse anche comprehenduntur.

Totalis numerus ossium absqꝫ ossibus sisaminis et osse laude sub lingua. 268.

¶ Summula Jac. de partib⁹ per alphabetum super plurimis remedijs ex ipsius Mesue libris excerptis.

Cum tunc tēpestatis hominū gaudent intellectus sub breui qdam oratione: tu ea quorum notitia seu declaratione a plerisqꝫ confusa indistincta ꝛ inordinata fuere inuenta: quod id abhorremus. Hinc est quod ad facilius breui⁹ ꝛ subtilissime sciēdū medicinaꝝ cōpositaꝝ ꝓprietates ac iuuamēta: in antidotario Joā. Mesue: ꝛ apd nonnullos Joā. Chrisostomus appellatus: contētarum videlicet cui morbo mēbro ꝛ qb⁹ egri-

tudinib⁹ cõueniãt: presens opusculũ sub modo reptorij editũ a viro solenni medicine artis famatissimo magistro Jac. de partib⁹ tornacẽsis ecclesie thesaurario canonico ve: ad studẽtiũ nouellorum practicantium cõmoditatẽ istructionẽ ve actũ est. Ad ei⁹ enucleationẽ notare debes q̄ procedẽdi mod⁹ in presenti opusculo est: qđ sm literas alphabeti lucidissime pgredit. Unde si scire desideras apostematũ curas aut remedia aut auriũ dolores vł apoplexie curas &c. reperies in litera. A. Si vo de capitis doloribus cutis: aut colice: & sic de similibus curis vsq; ad finem alphabeti. Qđ op⁹ nõ iutile viris haud clarissimis videbit minie.

¶ Seqtur primo de lra. A.

Apostemati gutturis & vuule & ad oia gña suffocationũ confert ↄfectio de moris. i. dyamoron p modũ gargarismi ad intra: ↄfectio de succis nucũ vel dyanucũ: grece dyacaridõ vocat est ad hoc sublime medicamen.

Apostemata dura stomachi et mricis mollιũt ysop⁹ hũida: et ysopi descriptione Galeni cerotũ: maxime epatis & splenis & neruorum durities. Ysopi cerotũ descriptiõe Philiagrij ysopi cerotũ descriptione Pauli. Emplastrum diaqlonis cõis emplm oribasij emplm de alleis: emplm relatũ ad auristarium et oleum masticinum.

Apostemata splenis & lapidositatẽ ei⁹ resoluũt vngtm arthanite paruum oleum de been & oleum philosophorum.

Apostemata calida in quibus ẽ inflãmatio sedat cerotũ sandalinũ: & oleũ violatũ.

Apostemata dissoluũt et maturãt cerotũ andromachi: & emplastrum de fermento.

Apostemata ca. resoluũt & maturãt emplastrũ diaqlonis parui oleũ violarum.

Apostemata viscerum resoluit emplastrum de alleis.

Auriũ dolorib⁹ ↄferũt oleũ amigdalarũ amararuz: oleum de grisomillis oleũ persicorũ: et oleum de been.

Auriũ tinnitui. vz oleũ amigdalarũ amararũ: oleũ de been.

Auriũ dolori ventoso ↄfert olm nardinum.

Artetice frigide cõfert olz auellanarũ oleũ vulpinuz oleũ de lapide agatis oleũ phorum.

Artetice & podagre calidis confert oleum de ranis.

Articulorum passiones diuturnas dissoluit cerotũ alexandri secunda descriptione.

Articulorum dolorib⁹ cõfert oleuz de nucleis cerasorum oleũ de granis citrangulorum.

Animam dilatãt & cõfortãt electuarium de geminis et confectio alkermes.

Anhelitus difficultati con. cõfectio đ musco loch đ pino loch desquilla et loch de lasmarth et loch alfescera.

Anhelitum confortat aromaticum nardinum.

Anhelit⁹ pfocatiõi cõfert confectio philonij prima intẽtione

Anhelitus ↄstrictioni valet dya sulphur.

Anhelorum confert oleum phorũ.

Appetitũ mortuũ icitãt aromaticũ rosa. prime descriptionis & Galeni ↄfectio de citonijs: confectio alkekengi tros. de

gallia magna.
Appetitum prostratū ꝯfortāt electuariū ō fructib⁹ ꝯditū de citro ſm acetū ſquilliticū tro. de abſynthio.
Appetitū augent calidū ſtomachi ꝯfortatiuū ꝛ ꝯfectio ſecunda mirabolani ꝯditi ꝯfortāt et prouocant.
Appetit⁹ caſuivalēt ſirupus de abſynthio ꝛ alharif cōditum de bugloſſa.
Aſmati ꝯfert athanaſia magna ꝛ loch ō pino: loc ad aſma: ſirup⁹ de yſopo: ſirup⁹ de praſſio: ſirup⁹ ō calamēto: pillē ō agarico ꝛ oleū philoſophoꝝ.
Alchiti ꝯferūt trociſci de lacca.
Aquā citrinā purgāt pillē ō mezereon: vnguētum arthanite magnum.
Aſperitati vȝ oleū amigdalaꝝ amararū ꝛ amigdalarū dulcium ꝛ oleū de criſomilis.
Ani egritudinib⁹ confert oleuȝ de ſemi. lini.
Ardori vrine cōfert oleum quatuor ſe. frigidoꝝ maioꝝ.

¶ De litera. C.

Canos retardāt electuariū ō aroātib⁹: ꝛ ꝯfectio alharif.
Caniciē prohibēt oleū coſtinū ꝛ de alcana.
Colorē efficiūt bonū electuariū de aromatib⁹: ꝯfectio de citoniīs: ꝯfectio anacardina: cōfectio ſcōa alharif ſirup⁹ ō fūo terre minor: ꝛ oleū de croco.
Colorē clarificat trifera Galeni.
Coloratā reddūt faciē ꝯfectio ō māna ꝛ oleū coſtinū.
Coitū excitāt electuariū de aromatib⁹ ſecacul ꝯditis ꝛ confectio de zinzibere.
Coitū multiplicāt ꝯfectio teſticuloꝝ vulpis triphera ſarra. magna: trifera muſcata: electuarium aleſchof.
Coeūdi ōſideriū faciūt ꝛ augmētāt ꝯfectio ſcōa teſticuloꝝ vulpis aroaticū nardinū. trifera Gal. ꝯfectio alia alharif.
Cerebri egritudinib⁹ ꝯferūt electuariū de gēmis: ꝯfe. de muſco tyriaca dyateſſeron.
Cerebrū ꝯfortāt aromaticū roſ. mai⁹ aroma. dyābra tro. gallie elephāgie ꝛ pillē ſtōatice.
Cerebrū purgāt ꝯfectio alpheſcera ꝛ pillule elephāgie.
Cerebruȝ oppilatū ſanat oximel ſquilliticū cōpoſitum.
Cerebri egritudies melēcas ſoluit infuſio alia hyere.
Cordis egritudib⁹ ꝓſūt electuariū ō gēmis ꝛ ꝯfe. ō xiloaloes.
Cordis tremori ꝯferūt electuariū ō gēmis aroati. muſcatū ꝯfe. de acetoſis ꝛ ſirup⁹ ō pomis.
Cordis pulſū curāt ꝯfectio alkermes: ꝯfectio ō xiloaloes: ꝯfe. de muſco: poma ꝯdita: ſirup⁹ acetoſ⁹ ō prunis: ꝛ ꝯditū ō citro aliud ꝯditū de buglo. rob ō aggreſta: tro. ō ligno aloes
Cor ꝯfortāt cōfectio electuariū ō citro aroaticū ro. mai⁹ ꝛ min⁹ aromaticū muſcatū: aroaticū gariofilatū: dyābra pira ꝯdita: poma ꝯdita pſica: citra cōdita: zuccarū roſ. ſirup⁹ ō pomis: ꝯditū ō citro: rob ō ribes rob de citoniīs: rob de piris: tro. gallie muſcato: tro. ſebeſtie: trociſ. gallie elephāgine: tro. dyarodō: trociſ. de gallia magna: tro. ramic ſuſuf de ligno aloes emplm ſtomachū cōfortans: oleū maluinum.
Cordis ōbilitati ꝯferūt electuarium de pomis ꝯditū de bugloſ. tro. de ligno aloes.

Cordis inflāmationē reprimūt al xirocostū sirup⁹ acetosus de succo fructuū.
Cor calidū ꝯfortant sirupus de succo acetose.
Cordis ebullitionē mitigāt rob de ribes. rob ꝺ berberis. rob de sumach: rob de moris de sceni: rob de granatis.
Cōualescētib⁹ myrrhe subuenit aromaticū rosā. maius.
Corp⁹ releuat dyacalamētū de scriptiōe Gal. ꝛ ipm in sanitate ꝯseruat ne i egritudies iicidat. triphera sarrace. magna pillē luci maiores ꝛ mīores.
Corporis toti⁹ odorē faciūt bonum triphera sarra. magna.
Corporis colorē faciūt bonū triphera sar. magna. acetū sqlliticū. tro. gallie muscate.
Corp⁹ totū purgat hyera hermetis hyeralogōdiō Ruffi. hyera ex inuētiōe nr̄a. ꝯfectio ele ctuarij alharif.
Corp⁹ ꝑseruat a putrefactiōe: et cōseruat ipm in sanitate sua acetū squilliticū.
Colice dolori ꝯfe. dyaciminū ꝯfectio. Philonū iuētiōe prima. musa enea. oleū de cartamo: oleū de lilio: oleū de piperib⁹
Cutis aspitatē curat ꝛ eā mūdificat vnguētū alfezericū.
Cutis coloris feditatē curāt triphera muscata: dyacurcuma maior ꝛ minor: dyamorusiō: oleū ꝺ bec: oleū ꝺ nucleis cerasoꝝ oleū ꝺ gnis citrāguloꝝ: ꝛ eā abstergit oleū almezereō.
Cutis egritudines purgat cōfectio alia hamech.
Cōtra morbos adustos cutis vꝫ sirup⁹ de fumo terre maior.
Cutē mūdificāt oleū sambacinū oleū ꝺ serpētib⁹: oleū ꝺ ouis. oleū de frumēto: oleū de iunipero: oleū de fraxino.
Capitis egritudies frigidas purgat hyerapigra Gale. hyera hermetis hyeralogōdiō Ruffi. pillule aggregatiue.
Capitis vētositates grossas desuper dominātes purgat hyera ex inuētione nostra.
Capitis egritudinib⁹ frigidis cōfe. aqua mellis.
Capiti dolori ꝯfe. oximel squilliticū cōpositū infusio de hyera. tro. de citro. oleū anetinū. laurinū. nardinū. oleū de sansuco: oleū de cucūere asinino.
Caput mūdificāt ifusio ꝺ hyera pillē stomatice: pillē aggregatiue maiores pillē stōatice
Colicā hūorē causantē purgat hyera hermetis: electuariū iidū mai⁹ ꝛ min⁹: ꝯfe. ꝺ dactilē: electuariū alescof. diacitonitē: aq̄ mellē pillē aggregatiue maiores: ꝛ pillē fetide maio.
Colerā nigrā purgāt hieralogōdiō Ruffi: ꝯfectio hamech: decoctio epithimi.
Colerā citrinā purgat ꝯfectio ꝺ psilio. ꝯfectio de māna: pillule cōtra febres colericas.
Colerā sine molestia purgat ꝯfectio electuarij rosati: dyacitoniten: pillule de turbith: pillule de collogntida.
Colē inflāmatiōeꝫ extigūtꝫ zuccha. vio. siru. acetos⁹ laxatiu⁹
Colāꝫ grossā ꝛ difficilē icidit ꝛ abstergit siru. aceto. cū radicib⁹
Colē rubee icēsionē sedat sirup⁹ acetosus de succo fructuū.
Colerā faciliter educūt sirupus acetosus laxatiu⁹: aq̄ fructuū aq̄ casei infusio de succis herbarū: ꝯfectio fumiterre ꝛ decoctio mirabolano.

Colere aduste ꝯfert sirup⁹ de fumoterre minor.
Colerā nigrā ex adustis humorib⁹ expellūt sirup⁹ de epithimo acetū squilliticū. et decoctio capilli veneris.
Colerā diuidit ⁊ abstergit secaniabin de radicib⁹: ⁊ ei⁹ acuitatē sedāt trocis. ramich.
Colere vtriusq̄ superfluitates educunt pillule stomatice.
Colerā adustā purgāt pille d̄ lapi de lazuli. pille d̄ lapide arme (nico.
Cācrū purgāt hieralogodiō: ⁊ ꝯfectiones hamech.
Cācrū curāt vngm̄ dyafinicō. de scriptiōe arabica: ēpl̄z arabū vngm̄ alphezericō: oleū de iunipero: oleū de fraxino.
Cācrū abscidūt siru. de epithlo decoctio d̄ epithio: pille ide.
Core furorē repmit aq̄ fructuū.
Cacetiā purgat ꝯfectō allzelegi
Catarꝝ subtilē q̄ a capite ad pectus ⁊ pulmonē d̄fluit cōmouēdo tussim ⁊ isōnietatē inducēdo curāt dyacodiō: ⁊ sirup⁹ de papauere: ⁊ aliq̄n catarr⁹ est cā suffocatiōis pp sui acumen: tūc vz dyanucū: ⁊ pillule cōtra catarrum.
Corrize ꝯfe. sirup⁹ ꝯferēs catarris. sirup⁹ de papaue. pillule ad oēs morbos catarri.
Cibū facit digerere cōditū de citro aliud.
Cōbustioni ꝯfert vnguētū cerusē. vnguētū serinicū.
Carnē additā putridā delet vnguentū alphezericuz.
Carnes robustas reddit oleum de sticho.
Colicā passionē sedat ēpl̄m dyafinicō de scriptiōe Alexādri.
Colō dolori ꝯfert oleū d̄ lzerua.
Capillis ꝯfert oleū costinum.

¶ De litera. D.

Digerere faciūt cibū ꝯfectō dyarodō d̄scriptōe cōi aromaticū nardinum.
Digōnē ꝯfortāt aromaticū rosatū electuariū d̄ pomis hyera logodiō Ruffi pillule stomatice pillule dyarodon.
Digōnē ꝯfortāt seu ꝓcurāt aromaticū rosatū mai⁹ dyacimi num dyambra dyatritō pipereon lzebuli ꝯditi ꝯditū de citro de gallia magna de citoniīs tro. sufuf de ligno aloes pille elephāgie pille d̄ turbit
Digestionis malitiei valēt ꝯditum de bugios. troci. de rosi. ⁊ trocis. ad fetorē oris.
Digōnē faciūt bonā acetū sq̄lliticū sufuf aromaticū.
Debilib⁹ mire subuenit aromaticū rosarū maius.
Duritiē oēz soluūt dyalacca maior ⁊ minor. Durities oēs et siccitates mēbroꝝ leniūt oleū amigda. dulciū ⁊ oleū sisami.
Durities oēs mollificant ysopi cerotū empl̄m dyaq̄lon cōe ⁊ magnū empl̄m de alleis.
Dentiū dolori cōfe. musa enea ⁊ oleū philosophoꝝ.
Dētes ꝯfirmat acetū squilliticū
Dissinterie ꝯferūt tro. de absynthio ⁊ oleū rosatū.
Dorsi dolorē purgāt pille aggregatiue maiores pille de serapino ⁊ de oppoponaco.
Dorsi dolorib⁹ ꝯfe. oleū de piperib⁹ oleū vulpinū oleū phoꝝ.
Dolores calidos sedat vnguentum papaueris.
Dolores frigidos sedāt oleū d̄ lilio ⁊ oleū masticinū ⁊ oleuz sinapinum.
Dolores aufert cerotuz andromachi.

Doloribus interioribus oibus cōfe. emplm relatū ad aristarchū.
Dolores mitigāt resoluūt olū ro. camo. aneti. de mellilo.
Dolores i qbus est calor extiguit oleū rosarū de papauere.
Demoniacis ɔfert oleū de lapi de agathis.

De litera. E.

Epatis egritudinibus factis ex flāte grosso vētositate ɔfe. electuariū de arōatibus electuariū de gēmis ɔfe. de xiloaloes diacurcuma magna.
Epatis malitiā corrigit ɔfectio de galāga trocis. diamus.
Epatis doloribus rei pūcture ɔfe. cōfectio dyarodō descriptiōe cōi athanasia magna sirupus de absyn. decoctio de eupa. tro. pille de reubar. pille alkekengi. ysopi cerotū descriptiōe Sal. descriptiōe Philagrij descriptiōe Pauli. oleū de euforbio in causa frigida.
Epatis debilitatē corrigit cōfectio diarodon descriptiōe cōi arōati. muscatū dyalacca maior minor ɔfectio alkakēgi sirupus de absyn. ɔditū de citro aliud tro. de ligno aloes.
Epar ɔfortāt aromaticū nardinū electuariū de granis myrthi ɔfectio de citonijs sirupus de fūoterre maior ɔditū de citro ɔditū de citonijs tro. gallie elephāgine troci. de gallia magna ramic pille aggregatiue minores oleū costinum.
Epatis īflāmatiōnē extiguūt cōfectio de acetosa alxicosti. triphera psica: sirupus acetosus de pomis dscriptiōe nr̄a: sirupus acetosus de tereniabin sirupus de portulaca. tro. de cāphora de spodio cū semie acetose de herbe tro. de sādal. vngm ro. cerotū sanda. emplz de fermēto.
Epar mūdificāt pillule stomatice aggregatiue.
Epatis caceti eyz tyriaca diateē
Epaticā hydropisiz sanat tyriaca diatesserō ipsius opilatiōēs vz ēt althāasia diacodiō siru. de eupato. secaniabi de kreisnū tro. dro. eupato. tro. de lacca. pille alkekēgi de rauedsceni.
Epatis egritudies frida spurgat hierapi ɔfe. electuariū alharif
Epatis grossitiei ɔfert ēplastrū oribasij aliud.
Epatis calefactōi ɔfe. ɔfectio de psilio ipsius duritiei valēt ysopi cerotū dscriptiōe Sal. aliud ēplm dyaqlō cōe ēplz andromachi ēplz relatū ad aristarchū emplm de melliloto.
Epis egritudies purgat ɔfe. alkekēgi: pil. de fbith. pil. sebellie.
Epatis debilitati ex cā frigida vz ēplz de gallia ēplz de fermēto.
Epis debilitati ex cā cal. vz aliud ēplz de gallia ēplz diafinicō.
Epatis opilatiōes apiūt sirupus acetosus cū radicibus sirupus de fumoterre mior secaniabi de radicibus decoctio de eupato. tro. de reubarba. tro. de absynthio.
Epatis frigiditati ɔfert sirupus de thimo secaniabi de cala. mel licratum conditum.
Epar calefac. emplz stoma. cor confortans.
Epar opilatū ab hu. adustis aperit confec. fumiterre.
Epatis apationi cōfe. tro. de reubarbaro. tro. de eupatorio emplastrum relatum.
Epilepsie ɔfe. ɔfectio de musco. tyriaca diates. ɔfectio alfescera. siru. de sticados. acetū sqlliticū oxiel. sqlliticū ɔpositū. vngm

de bdellio. oleū d cucūere asinino. oleū d pipib⁹ oleū d lapide agathis. oleū phorum.
Ethicis ꝛ ꝯsūpt꜀ ꝯfe. ꝯfectio testiculoꝝ vulpis. loch sanū. tro. d cāphora. oleū amig. dulcium
Eructationi acetose vꝫ cōfec. de galāga diaciminū oximel squilliticum simplex.
Eructationi fumose cōfe. confectio de acetosis.
Egritudinib⁹ fridis mēbroꝝ nutritionis malā digōnē facientib⁹ vꝫ dyacalamentū descriptione Galeni cōi etiam facit penetrare cibum ad epar.
Egritudib⁹ oib⁹ fridis ꝯueniūt oleū nardinū: ꝛ oleū bñdictū.
Egritudies ex calida mā ꝛ colerica purgat electuariū roſ.
Egritudinib⁹ melancolicis confert decoctio epithimi.
Ebrietatem remouēt ꝯfectio de acetosis: sirup⁹ acetositatis citri. sirup⁹ acetosus de prunis.
Emorroidas sanant trifera sarra. magna: trifera muscata. trifera Ga. trifera minor ꝛ cōfectio. allrelengi.
Emorroydarum dolores sedant oleū de grisomillis oleum de nucleis persicorum.
Emorroydaꝝ fluxum stringunt cōfectio electuarij ex inuētiōe nostra. pillule de bdellio maiores ꝛ minores.
Emorroidas soluūt pilľe aggregatiue maiores ꝛ eaꝝ vlceribus valent pillule de bdellio maiores ꝛ minores.
Emorroydaꝝ tumores soluunt oleū d grosomillis ꝛ d nucleis
Emigraneam purgat hiera hermetis.
Emigrane dolori cōfe. tro. de citro. oleū laurinū. oleū nardinū. oleū de cucumere asinino. oleum de euforbio.
Emigranee confe. oximel squiliticum ꝯpositum infusio de hiera ꝛ emplastrum sinapis.
Emigraneā difficilem purgant pillule alhandatur.
Epilepsiā purgat hiera hermet꜀
Elephantiam purgat confectio aliqua hamech.
Excoriatiōi ꝯfert vngm̄ sericinū.

De littera. F.

Fastidiū ꝛ abhōinationē tollit confectio de aromatib⁹
Frigidis natura valet diambra
Flegma viscosū attenuat ꝛ subtiliat oleum de lerua.
Febricitātibus calid. confert cōfectio de acetosis ꝛ sirup⁹ cucurbite ꝛ acutis fe. cerotū vio.
Febriū ardorē ꝛ īflationē extigūt ꝯfectio d prunis ꝛ iulep. viol.
Febrib⁹ antiqs ꝛ periodis ꝛ q̄rtane ꝯfe. ꝯfectio d assa. diasulfur. ꝯfectio. d dactilis. sirup⁹ de eupatorio. secaniabi de radicib⁹. secaniabi de calamento. īfusio de hyera. tro. diarodon. tro. de roſ. ꝛ eupatorio. tro. de absynthio. tro. de aniso ꝛ de lacca.
Febres acutas purgāt alristotē ꝛ trifera pſiccaꝛ pilľe q̄ confe. ad fe. colericas.
Febres ꝯpositas purgāt ꝯfectio d dactilis sirup⁹ acetos⁹ d succis herbaꝝ ꝛ deco. eupatorij.
Febres difficiles ꝛ vēiētes ad sodā purgat cōfectio de psilio.
Febriū īflāmatōib⁹ ꝯf. iulep vio. sirupus de prunis. sirupus de granatis. sirupus acetositatis citri. sirupus acetosus. sirup⁹ de portulaca. tro. d camphora. tro. de berberis. ꝛ tro. sandalorum.

Febribus colericis cōfert sirup⁹ de succo acetose ꝛ de agresta.
Febri pestilentiali conueniūt sirupus de succo acetose: ꝛ sirupus de acetositate citri.
Febrib⁹ opilationū colericis et flegmaticis quaꝝ ē difficilis eradicatio cōfe. sirup⁹ ꝺ bisātijs.
Febriū itesionē sedat sirup⁹ acetosus cum succo fructuum.
Febrib⁹ colericꝫ mltī accñtꝫ ꝛ ꝓprie q̄ accidūt iuuenib⁹ ī estate cōfe. sirup⁹ acetos⁹ de pōis descriptiōe nr̄a. tro. ꝺ roſ. tro. de spodio ꝛ aliꝫ tro. de spodio cum se. acetose.
Febrib⁹ sincopizātib⁹ caliꝺ. ꝯfe. sirup⁹ acetos⁹ de tereniabin.
Febrib⁹ cōpositis vꝫ sirup⁹ diacodiō. tro. ꝺ roſ. ꝛ eupatorio.
Febrib⁹ quartanis ꝛ eaꝝ rigoribus vꝫ sirupus de thimo.
Febrib⁹ flegmaticis cōfe. decoctio ꝺ sticados ꝛ tro. diarodō.
Febribus in qbus forma corrūpit̄ confe. tro. diarodon.
Febribus colericis antiqs cōfe. tro. de eupatorio.
Febriū rigoribus valēt tro. ꝺ eupatorio. oleū anetinū. oleum de enula.
Febres antiqs purgant pillule aggregatiue maio. et mino. pilſe de reubarbaro. pillule alkekengi alie ad illud.
Febres qrtanas soluūt pilſe ide
Forme corruptiōi ꝛ desedationi fert trifera minor. ꝯfectio rauedsceni ꝯfectiōi alhelīgi. sirad⁹ dyacodiō. sirup⁹ ꝺ eupatorio. mellicratū de buglossa tro. ꝺ roſ. tro de reubarbaro.
Faciei feditatē remouet diacurcuma maior ꝛ diamurosion.
Flegma purgant hieralogodiō ruffi ꝛ secāiabi sublie ipꝫ educēte decoctio alhasce. ꝺcoctio mirabolanoꝝ pillule de euforbio. pillule de turbith.
Flegmatis vtriusq꜡ sup̄fluitates purgāt pilſe stomatice. pilſe de sarcocolla pilſe ꝺ serapino
Flegma grossum ꝛ difficile incidūt ꝛ abstergūt sirup⁹ acetosus cū radicibus ꝛ secaniabin de lheisim.
Flegma salsuꝫ curat sirupus de fumoterre maior.
Flegmaticꝫ ꝯfert ꝺcoctio alhasce
Flegmaticas egritudies purgāt pilſe de sarcocolla ꝛ pillule ꝺ colloquintida.
Fistulas purgat hieralogodion Ruffi. ꝛ ipas curat vngtm̄ diasenicū descriptione arabica: empl̄m arabū. vngtm̄ de lino: vngtm̄ alphezericō ꝛ oleū de ouis: ꝛ ipsis confe. sirupus de epithimo.
Fistulas antiqs q̄ indigēt mūdificatiōe abstergit ꝛ mūdificat a carne mortua ꝛ putrefatiōe vngtm̄ egyptiacū magnum.
Fluxum colericum sistūt tro. ramich. oleū roſ. si propter medicinam accidat.

De litera. G.

Gaudium generat confectio de xiloaloes.
Gigiue laxe ꝛ putride cōfert acetum squilliticum.
Genum dolores purgāt pilſe aggregate maiores ꝛ pilſe ꝺ opponaco.
Genuū doloribus cōfert emplastrum andromachi.
Gutturis asperitatē leniūt oleū amigdalaꝝ dulciū ꝛ oleuꝫ de granis sisami.

De littera. H.

Humiditates grossas ꝛ viscosas subtiliat et resoluit dia

lacca descriptione Gal.
Humorum lubricitatem remo-
uet cōfectio de seminibus.
Humores crudos purgat confe
ctio de dactilis.
Hūores adustos purgat ꝯfectio
alia hamech ⁊ acetū sqliticū
Humorū grossitiē purgat ⁊ sub
tiliat vt facilius educi possit
acetum squiliticum.
Hūores grossos et viscosos pur
gant pille aggregate maio-
res pillule fetide maiores et
minores ⁊ infusio alia hiere.
Hūores grossos descēdētes ad
neruos purgant pille de eu-
forbio: ⁊ ipsos resoluit empla
strum de alleis.
Herpeti ꝯferūt tro. de arsenico.
Herisipile cōferunt vnguentuȝ
rosa. vngm̄ viol. ⁊ vngm̄ ceruse

De litera. J.

Idropisi ꝯfe. diacurcū a ma
gna ⁊ minor: ⁊ diamorusiō.
dialacca maior ⁊ minor. dia-
costū diasulphur. sirup⁹ d̄ eu
patorio. tro. de ligno aloes.
tro. de rosa. de reubar. empl̄m
andromachi. ēpl̄m de alleis.
ēpl̄m relatū ad aristarchuȝ.
oleum alme zereon.
Idropisim qñ est in initio pur
gat ꝯfectio de eupatorio ⁊ pil
lule de reubarbaro.
Idropisiȝ purgāt ꝯfe. de alkelē
gi. pille de alchē. pille rauedi
sceni. pille sebellie. pille alme
zereō. vngm̄ arthāita magnū
Ictericis ꝯfert ꝯfectio rauedice
ni. trifera persica cōfectio de
psilio. tro. d̄ rosa. ⁊ eupatorio.
tro. d̄ reubar. tro. d̄ cāphora.
oleū de carthamo.
Ictericiā citrinā purgāt ꝯfectio
electuariȷ̄ rosa. ꝯfectio de eupa
torio ⁊ eidē ꝯfe. sirup⁹ de fu-
moterr̄ mior. ⁊ ꝯfectio fūiterr̄
Ictericiā splenetică soluunt pil
lule inde.
Intellectū acuit illis q̄ scire dsi
derāt cōfectio anacardina.
Iūcturarȝ egritudies frigidas
purgat hierapigra. hieraher
metis electuariū idū mai⁹ ⁊
min⁹. ꝯfectio alkelengi. pille
alādhal. pille hermodactilo
rū: pillule de opoponaco.
Iūcturarȝ egritudies calidas pur
gat ꝯfec. electuariȷ̄ succi rosa.
Iūcturarȝ dolorē purgāt electua
riū alstof. pille stōatice pille
aggregate maiores pillule fe
tide maiores ⁊ miores: pille
d̄ serapio: pille colloqntide.
Iūcturarȝ frigiditati confe. ce-
rotum andromachi.
Iuncturas laxas ꝯfortat oleuȝ
de stincho.
Iūcturarȝ egritudib⁹ ꝯfe. aqua
mellis kmo i secaniabi. oleuȝ
masticinum: oleū de storace:
⁊ oleum de euforbio.
Iūcturarȝ egritudinib⁹ ⁊ dolori
bus ꝯfe. acetū squilliticū. yso
pi cerotū descriptiōe. Galeni.
ēplastrū ādromachi. oleū de
been: oleū lauri. oleū d̄ keyri
oleū d̄ curumere asinino oleū
de granis citrangulorū: oleū
J de piperibus.
ūcturarū nodositates leniūt ce
rotū diapēte ⁊ ēpl̄ȝ filij zacha
Iūcturarȝ durities lenit (rie.
oleū de se. lini.
In iuuentute cōseruāt cōfectio
electuariȷ̄ alharif. confe. alia
alharif. kebuli conditi: acetū
squilliticum.
Impetiginē purgāt ꝯfectiōes
hamech ⁊ ēt sirup⁹ de fūo ter-
re maior. vngm̄ alfesaricum:
oleū de serpentibus oleuȝ de

ouis oleum de frumento.
Ipocūdrioꝝ doloꝛibus confe. si
rupus de eupatoꝛio.
Ipocūdrioꝝ vētositatibus ꝯfe.
mellicratū ꝯditū ꝛ decoctio al
Inflāmatōes extigunnt (hasce.
rob de pꝛūis. rob de fructibꝰ.
aneti vngm̄ roſ. vngm̄ viol'.
et oleū mandragoꝛe.
Impiguat coꝛpꝰ sufuf bonū ꝛ i
piguat oleū amigdalaꝝ dul
ciū oleū đ nuce idica: oleū đ ḡ
nꝫ sisami: oleū đ ḡnꝫ papauerꝫ
Intestioꝛū lubꝛicitati vꝫ sufuf=
de granis myꝛthi.
Igni ꝑsico vꝫ vnguentum roſ.
Inflationes oēsmaturat ēpl'm
dyaquilon magnum.
Ileō doloꝛi ꝯfe. oleū de kerua ꝛ
oleum asse.

¶De litera. L.

Lateꝝ doloꝛi ꝯf. ꝯfectio phi
lonij ꝑma itētōe loch đ sq̄l
la loch de alfescera. sirupꝰ de
ysopo. oleū ruthe.
Lateꝝ doloꝛē purgat electua.
Laterꝫ tūoꝛi ꝯfert ēplꝫ (alestof.
ādromachi: ꝛ eoꝝ tētiōi ꝯfert
epl'm relatū ad aristarchum:
Lapidē frāgunt dyasulfur pill'e
aggre. maioꝛes oleū de pipe=
ribꝰ et oleū de scoꝛpionibus.
Lapidem non permittūt gene
rari in vijs vꝛie aq̄ mellis ꝛ si
rupus de radicibus.
Lepꝛā purgant hyeralogodiō
Ruffi ꝛ ꝯfectiōes hamech de
coctio epithimi pillule inde:
pill'e fetide maioꝛes ꝛ minoꝛes
Lepꝛam curāt sirupus de fumo
terre: ꝛ eis qui parati sunt ad
eā sirupus epithimi.
Lepꝛe confert oleum de iunipe
ro vnguentum alphezericō.
Lentiginibus cutis confert vn
guentum aliuda ragit oleuꝫ
de been oleū de nucleis cers
soꝛū et de granis citrāguloꝝ.
Lingue īpedimētū soluit oleuꝫ
de grisomillis.
Lacertos calefaciunt oleum de
stoꝛace ꝛ oleū costinum.
Letificat dyambꝛa.

¶De litera. M.

Matricē frigidā calefaciunt
electuariū de gēmis oleū
ruthe et olꝫ đ pipibꝰ olꝫ lilij.
Matricꝫ ꝓfocatōi ꝯf. aromaticū
muscatū. ꝛ ol'ū đ lapiđ agatis
Matricis egritudinibꝰ ꝯueniūt
dyambꝛa et oleū nardinum.
Matricis vētositates remouēt
trifera Salie. ꝛ musea enea.
Matricis dol'. sedāt ꝯfectio phi
lonij inuētione pꝛima. musea
enea. ysopi cerotū descriptio
ne Philagrij ꝛ Pauli. ēpl'm.
de granis lauri: et oleū lauri.
oleū ruthe et de croco et phi
losophoꝛum oleum.
Matricis egritudines frigidas
purgat hyerapigra Sal'.
Matricis dol'. purgāt hyere her
metꝫ ꝛ pill'e đ serapino expte.
Matricis egritudinibus frigi=
dis cōfe. oleū de enula.
Matricis duritiei cōfe. ysopi ce
rotum Democriti.
Melancolicis egritudinibus ꝛ
eis q̄ tristantur sine cā confe.
confectio de musco.
Melācolie solutionē educit se
caniabin.
Melācolicas egritudines pur=
gāt pill'e iđ. pill'e lucis maio
res ꝛ minoꝛes. pillule de lapi
de lazulli. pillule selbelie.
Mēbꝛa īnutritōis oia ꝯfoꝛtant
aromaticū roſ. maiꝰ dyābꝛa.
acetū sq̄lliticū. trocis. gallie
elepāgine: ꝛ oleū de citonijs
Mēbꝛa nutritia calefaciūt aro.

gariofi. dyābra ꝛ dyaciminū.
Membroꝝ lassitudinē tollit trifera sarra. magna.
Mēbroꝝ fridas hūiditates et putrefactōes i eꝭ gñatas educūt hyerapigra Gal. ꝯfe. electuariū indi maioꝛ ꝛ minoꝛ.
Mēbrū cauterizat: excoriat ꝛ vē siccari facit vngm̄ ꝺ alhariel.
Mēbra nutritiōis purgat ꝯfectio alkekēgi ꝛ dyacitonitē: ꝛ ipsam cōfortāt cerotū Alexādri: ꝛ emplm̄ dyafinicon. descriptione Alexandri.
Mēbroꝝ nutritionis doloribꝰ confe. tro. de spodio.
Mēbroꝝ duritiē: ꝛ eoꝝ nodositatē curāt ysopi cerotū descriptiōe Alexā. ꝛ cerotū Alexā.
Mēbra neruosa ꝯfortāt oleū ꝺ sticho. oleū camo. ꝛ oleū mellloti: costinū et de alkāna.
Mēstrua ꝓuocāt dyacalamētū descriptiōe Gal. pillule de serapino experte.
Mēstruoꝝ fluxū pillē ꝺ bdellio maiores ꝛ miores ꝛ ad eoꝝ exuberationē vꝫ trifera minoꝛ.
Malo moꝛtuo tibiaꝝ confe. vnguētū alfezericū: oleū ꝺ iuniperoꝛ: ꝛ oleū de fraxino.
Mollificatiōi ꝛ lubricitati ꝓꝑ indigestionē factis ꝯfert ꝯfectio electuariū ex iuētiōe nr̄a: ꝛ eā purgāt pillē de serapio ꝛ ꝺ euforbio: ꝛ eidē ꝯfert vngm̄ ad illud ꝛ oleū de piperibꝰ.
Morsibꝰ venenosis cōfe. ꝯfectio de assa ꝛ dyasulfur.
Memoriā ꝛ sensum tēperat cōfectio anacardina.
Maculis cutis confe. vngm̄ de alhariel.
Medicinā nō valētibꝰ sumere est ꝓpinandū vnguētū arthanite magnum.

Maniā ꝛ melā purgāt hyeralogodiū ruffi. ꝛ ꝯfectio secūda hamech.
Morbos ex adustiōe ꝓhibent fieri trifera ꝑsica: pillē inde: pil. fetide maio. ꝛ minores.
Morpheā difficilis eradicationis purgāt pillule colloqntide: ꝛ ei ꝯferūt vnguētū de alhariel ꝛ oleum de been.
Materias calidas vcꝫ ꝛ fridas subtiles grossas ꝛ viscosas se adurētes digerit siru. acetosꝰ simplex ꝛ fac alias medicinas i ꝑtes rēotas penetrare.
Materias lōgi tpis diuidit et eas maturat secaniabin vt pꝫ in sermone facto de eo.
Māꝫ grossas ꝛ putridas ꝭ icidit ꝛ abstergit secāiabi ꝯ calamēto
Materieꝝ cursuꝫ ne fluant ad aliquē locū ꝓhibēt oleum camomille et melliloti.
Materias difficilis eradicationis subtiliat ꝛ r̄soluit oleū de
Mās calefacit sb̄tiliat (enula. ꝛ resoluit oleū de enula.
Mirach iflāmatiōeꝫ soluūt pillule aggregatiue maiores.

De litera N.

Nauseā sedāt arōaticū rosatū: arōaticū gariofilatū et sirupus de menta.
Neruoꝝ educit supfluita. grossoꝝ hūoꝝ ꝛ viscosoꝝ hye. her.
Neruis ꝯfe. cōfectio de alphescera et baucie cōdite.
Neruoꝝ egritudibꝰ fridꝭ ꝯfe. sirupꝰ de sticados: aq̄ mellis: vngm̄ ꝺ bdelio: oleū nardinū oleū ꝺ croco: oleū ꝺ pipibꝰ: oleū ꝺ euforbio ꝛ eoꝝ friditati ꝛ dolori ꝯfe. ꝺcoc. ꝺ sticados: cerotū ādrōa. ꝛ oleū ꝺ storacē oleū ꝺ been: ꝛ oleū ꝺ enula.
Neruoꝝ ꝺbilitati ꝯfe. tro. gal

lie elephangine.
Neruoꝝ egritudies purgāt pillule alhandal: ⁊ pillule ꝺ opoponaco.
Neruoꝝ doloribꝰ valet ysopi cerotū Gal. oleū amigdalarū amaraꝝ: oleuꝫ auellanaꝝ: oleū ꝺ nuce idica: oleū lauri: oleū cāomille: oleū sābuci oleū ꝺ keiri oleū ꝺ melilo. oleū masticꝫ ⁊ ꝺ euforbio eoſ liniēdo.
Neruoꝝ ꝯctiōi et eoꝝ frigidis passiōibꝰ ꝯferūt cerotū aliud Alexādri: ⁊ oleū nucum.
Neruoꝝ durities leniūt oleuꝫ amigdalaꝝ amaraꝝ: oleū de semine lini: ⁊ oleū de croco.
Neruoꝝ tūoribꝰ ⁊ eoꝝ pūcture cōfert oleū nucū: et ipsis lesis a friditate valet oleū lauri.
Neruos ꝯfortat oleū cāomille oleū sābacinū: oleū ꝺ melilo. oleū maluinū: ⁊ oleū ꝺ croco.
Neruis qbꝰ accidit laxitas cōfert oleum citoniorum.
Neruos calefaciūt oleū costinū oleū de sansuco.
Naturā stringūt sirupꝰ ꝺ piris sirupꝰ de citonijs sirupꝰ acetosus de citonijs.
Nodositates q̄ sūt ī mēbrꝫ ⁊ iūcturꝫ mollificat ysopi cerotū.
Nariū fetori vꝫ oleū ꝺ cucūere asininoꝝ eaꝝ oppilatōes aperit oleū philosophoꝝ.

¶ De litera O.

Oris odorē faciūt bonū electuariū ꝺ arōatibꝰ electuariū de gēmis ꝯfectio de xiloa loes. ꝯfectio electuarij de citro. aromaticū muscatū. aromaticuꝫ nardinū: trifera sarra. magna. citra ꝯdita. sirupꝰ ꝺ corticibꝰ citri mellicratū cōditū. ⁊ mellicratū ꝺ citro. tro. gallie muscate, sufuf ꝺ ligno aloes. sufuf aromatie. ⁊ pillule dyarodon.
Oris fetorē amputat electuariū ꝺ psicis psica ꝯdita. sirupꝰ de psicis. tro. ad fetorē oris. tro. de ligno aloes.
Odorē facit bonū oleū costinū
Oleuꝫ phoꝝ vꝫ eis q̄ sumpserūt p os opiū aut cartamū.
Opilatiōes apiūt dyaciminū. ꝯfe. ꝺ seminibꝰ. sirupꝰ acetosꝰ de succis herbaꝝ cū aromatibꝰ. sirupꝰ de fūoterre maior. secaniabi de radicibꝰ. tro. de aniso. pilłe aggregate minores. oleū amigdalaꝝ amararū. oleū psicoꝝ. oleū ꝺ been. oleū costinū. oleū ꝺ piperibꝰ.
Oculoꝝ dolores ⁊ eoꝝ supfluitates purgāt ꝯfectio electuarij rosł. pilłe lucis maiores et miores ⁊ i oclis i qbꝰ ꝺscēdit aqua valet oleū phorum.
Oblinionē purgat cōfectio hamech.
Obliuioni ꝯfert empłꝫ sinapis oleū sinapis ⁊ phorum.
Ossibꝰ denudatꝫ confe. vngm̄ dyafinicō ēpłm arabū descriptione arabica: et eoꝝ sigillationē faciunt facilē.
Ossiū doloribꝰ ex frida causa confert empłm sinapis.
Ossa corpi isixa q̄uis pfunda sint exhit ēpłm de fermēto.

¶ De litera P.

Paralysi ꝓsūt ꝯfe. ꝺ musco tyriaca dyatesserō ꝯfe. alphescera sirupꝰ ꝺ stica. vngm̄ ꝺ bdelio cerotū alexādri. aliꝺ oleū ꝺ piperibꝰ. oleū ꝺ lapide agathis. oleū phorum.
Paralysim purgāt hyera hermetꝫ hyeralogodiō ruffi pilłe de serapino pillule de euforbio et de oppoponaco.

Pulmoni

Pulmoni iuuāt: his ī qb⁹ materia grossa difficilis eradicatiōis exuberat in mēbris anhelit⁹ reddēs eum facilē ad screādū loch de squilla ēpl'z filij zacharie ꝛ oleū phorū.
Pulmonis egritudinib⁹ cōfert cōfectio de musco.
Pulmonē ꝯfortat sirup⁹ de granis myrti.
Pulmonē mūdificat sirup⁹ de liqritia: ꝛ oleū de cartamo.
Pulmoni frigido cōfert sirup⁹ de thimo.
Pulmonis canne cōfert acetuz squilliticum
Pulmonis asperitatem leniūt oleū amigdalaꝝ dulciū oleū viol'. ꝛ de nuce indica.
Ptisicis ꝯfert ꝯfectio testiculorū vulpis sirup⁹ papaueris troci. de camphora.
Pect⁹ mūdificat athanasia magna: loch bonū: aqua mellis sirupus de liqri. tro. aneti.
Pectoris dolorib⁹ cōferūt loch de papauere: loch ꝺ squilla: loch alphescera: sirupus de ysopo: sufuf. ad tussiz ātiquā oleū de keiri: ꝛ oleū de lilio.
Pectoris aspitati ꝯfe. loch. ad caliditatē: loch aliꝺ nr̄m: iulep vio. iulep iuiubaꝝ: sirup⁹ cucurbite: sirup⁹ ꝺ prunꝫ papaue[r]: sirup⁹ ꝺ gnatꝫ: oleū ꝺ granis papaueris: oleū vio.
Pectorꝫ saniē expellit loch sanū
Pectorꝫ pulmōis vehemēti sic citati ꝯfe. loch de amigꝺ.
Pulmōis iflatiōi ꝯfe. iulep ros.
Pectorꝫ egritudinib⁹ frigidis cōfe. sirup⁹ de prassio ꝛ sirupus de thimo: ꝛ ipsi ꝯfert sirupus de kermes.
Pectorꝫ oppilationib⁹ ꝛ hūorib⁹ grossis ꝯfe. oximel sqliticū cōpositū: et oleuz de carthamo.
Pectus mūdificāt ab hūorib⁹ grossis ꝛ putridis pillule de agarico.
Potui veneni ꝯfert dyasulfur.
Pestilētie estatꝫ ꝛ autūni ꝯfert trifera persica.
Passiōes oēsq̄ fiūt a colera ꝛ flāte salso purgat ꝯfe. hamech.
Pleuresi ꝯfe. loch ꝺ papauere iulep vio. iulep iuiubaꝝ sirupus cucurbite: sirup⁹ ꝺ prūis sirup⁹ ꝺ gnatꝫ: sirup⁹ ꝺ cānꝫ: sirup⁹ ꝯferēs catarꝫ. sirup⁹ ꝺ iuiubis sirup⁹ vio. oleū vio.
Pānū ꝺlet ꝛ vestigia nigra oleū de cucumere asinino.
Pregnātiū flaxa tōē abscidit sirup⁹ ace. ꝺ succꝫ ꝛ aqꝫ fructuū
Podagrā ex flāte purgāt pillule aggregate maiores.
Podagrā frigidā purgāt pill'e ꝺ hermodactilꝫ maiores ꝛ ei ꝯfe. ēpl'm sinapis oleū vulpinum et philosophorum.
Podagrā dorsi et genuū purgāt pillule fetide maiores ꝛ miores ꝛ pillule ꝺ serapino.
Podagrā calidā purgāt pill'e hermodactiloꝝ miores ꝛ ei ꝯfert oleū ꝺ ranis ꝛ oleū ro.
Pruritū purgāt pillule aggregatiue minores.
Pulsationi ꝯfert cerotū vltimū
Plagas curat ꝛ cōsolidat vnguentum aureum.

¶ De litera. R.

Renes calefaciunt electuariū de aromatib⁹ trifera Sale. secacul ꝯditū ꝯfectio ꝺ zizi. oleū ꝺ lilio: oleū ruthe: ꝛ ipos ꝯfortat arōaticū ro.
Renū dol'. ꝯfe. dyacurcuma maior ꝛ minor dyamorusiō ꝯfectio philonij pria iuētōe: em

pꝛīm ꝺ ḡnis lauri:oleū lauri:
oleū ꝺ keyri:oleū ruthe:oleū
de asse:oleū ꝺ piperibꝰ: oleū
vlpinū oleū phoꝝ ⁊ nardinū
Renū lapidē frāgunt dialacea
maioꝛ ⁊ minoꝛ:⁊ oleū ꝺ nucleꝫ
cerasoꝝ:oleū ꝺ ḡnis citrāgu
loꝝ:oleū de scoꝛpionibus.
Renū egritud. fridas purgat
hierapig.gal. hiera herme-
tꝫ electuariū idi maiꝰ ⁊ minꝰ
Renū opilatões apit sirupꝰ ace
tosus cū radicibꝰ ⁊ eos mū-
dificat electuariū alescos.
Renū vlceribꝰ ꝯfe.tro. alkekē-
gi ⁊ eoꝝ duritiei ꝯfert ysopi
cerotum Democriti.
Ructꝰ acidos curāt electuariū
ꝺ aromatibꝰ ⁊ dyatriōpipe-
reō descriptione Gal.
Rigoꝛi febꝛiū confert dyacala
mentū descriptione Gal.
Raucedini ꝯfert iulep iuiubinū
¶ De litera S.

Stomachi egritudibꝰ fa-
ctꝫ ex flāte viscoso ꝓsūt
electuariuꝫ de arōatibꝰ:ele-
ctuariū ꝺ gēmꝫ ꝯfectio ꝺ xilo
aloes oximel squiliticū sim-
plex:⁊ oleū nardinum.
Stomachi iflationē remouēt ⁊
moꝛbos ex ea fctōs curāt ele
ctuariū ꝺ arōatibꝰ ⁊ alxico-
stū tro.ꝺ spo.cū semie aceto-
seyngmi ro.⁊cerotū sādalinū
Stomachū ꝺbilē ꝯfoꝛtāt dige-
stionēꝗ bonā faciūt electua
riū ꝺ aromatibꝰ ꝯfectio ꝺ xi-
loaloes ꝯfectio alkakēgi ele
ctuariū⁊ citro aromaticū ro
satū aromaticum gario.aro
maticū nardinū electuariuꝫ
ꝺ granꝫ mirti:ꝯfectio ꝺ cito
niis:electuariū de ꝓsicis:ele-
ctuariū ꝺ soꝛbis trifera Ga.
electuariū ex inuētiōe nr̄a:hic
ralogodiō Ruffi.kebuli ꝯdi
ti:emblici ꝯditi:citōia ꝯdita
pira:persica:citra oia ꝯdita:
zucchaꝝ rosatū:siru.de pirꝫ:
sirupꝰ ꝺ citoniis:sirupꝰ ꝺ coꝛ
ticibꝰ citri:sirupꝰ de granis
mirti.sirupꝰ ꝺ albela:sirupꝰ
acetosus de citoniis: sirupꝰ
acetosus de pomis:sirupꝰ de
absinthio sirupꝰ de fumoter
re maioꝛ:mellicratū ꝺ citro:
mellicratū ꝺ buglossa:melli
cratū ꝺ piris:rob ꝺ citoniis:
rob de pomis:rob de ḡnatis
rob de fructibꝰ:rob ꝺ aggre-
sta:decoctio alhasce. tro.de
gallia sebellie:tro.ꝺ ro.tro.
ꝺ gallia magna:tro. ramich
tro.de absinthio:sufuf de li-
gno aloes:sufuf dyarodō:su
fuf aromaticū.pill'e elephā-
gine:pill'e aggregatiue mio
res pill'e stomatice:pill'e dya
rodō:cerotū Alex.empl'ꝫ sto
maticū:emplastꝝ dyasinico.
ēpl'ꝫ ꝺ gallia:ēpl'ꝫ de fermē-
to:oleū de sticho:oleū ꝺ cito
niis:oleū maluinū:oleū mir-
tiloꝝ:oleū masticinū:oleum
costinū:oleū de sansucco.
Stōachi vētositates grossas ex
pellūt ꝯfectio electuariū ꝺ ci
tro:ꝯfectio de galāga:dyaci
minū:trifera muscata : dya-
curcuma maioꝛ ⁊ minoꝛ:dya-
muriso:ꝯfectio phylonii iuē-
tiōe ꝓma:secacul ꝯditū:⁊ ꝯfe
ctio ꝺ zinzibere.Et ipiꝰ mali
cie digōnis ꝓsunt ꝯfectio de
galāga tyriaca dyatessarō.
Stomachi doloꝛi ⁊ eiꝰ pūcture
a caliditate ⁊ acuitate hūo-
rū ꝓsunt ꝯfectio dyarodō de
scriptiōe Gal.acetū sqlliticū
infuso ꝺ hyeratro:dyarodō:
pill'e elephangine.

Stomachi hũiditatẽ et mollitiẽ ⁊ ipsi⁹ ꝺfectũ i ꝗ est putrefactio corrũpunt et corrigũt aromaticũ rosatũ mai⁹ aromaticũ gariofilatũ: cõfectio de cynamomo: trifera sarracenica magna dyacurcũa maior ⁊ minor: dyamorusiõ ꝯfe. electuariũ idi maior ⁊ mior: ẽbliti cõditi. tro. dyarodon.

Stomachũ calefaciũt dyacimínũ, dyatritompipereõ descriptõe Gal. cerotũ stomatichũ

Stomachi duritiei cõfe. ysopi cerotũ ꝺscriptiõe Philagrij ⁊ Pauli ⁊ dyaqlõ cõe ẽplꝫ flatũ ad aristarchũ ⁊ ꝺ mellilo.

Stomachi ardorẽ mitigãt electuariũ ꝺ psicis ꝯfectio ꝺ acetosa ꝯfectio ꝺ prunis trifera psicca iuleb rosatũ: sirup⁹ de psicꝫ: sirup⁹ ꝺ portulaca tro. de cãphora: tro. de sandalis: sufuf dyarodõ.

Stomachi idigestiõeꝫ ⁊ dolorẽ tollit trifera sarracenica magna ⁊ si fuerit abũdãtia magna flegmatꝫ crudi vꝫ dyanisuꝫ. sufuf dyarodõ: ⁊ ẽplꝫ relatum ad aristarchum.

Stomachi dolorib⁹ a friditate cõfe. cõfectio anacardina ꝯfectiõ philonij iuctiõe p̃ma: musea enea: athanasia magna. pillẽ elephãgie ysopi cerotũ ꝺscriptõe philagrij ⁊ pauli: oleũ ꝺ lierua. oleũ ꝺ carthão

Stomachi egritudies purgat hyerapigra. Gal. hyera hermetꝫ: pillẽ elephãgie ꝯfectio electuarij alharif: ꝯfectio inda maior ⁊ mior pillẽ aggregatiue: pillẽ fetide maiores et minores: pillẽ sebellie.

Stomachi iflãmationi ꝯfert sirup⁹ de succo acetose: sirup⁹ ꝺ aggresta: sirup⁹ acetosus ꝺ succo fructuũ: sirup⁹ acetos⁹ ꝺ pomis descriptõe nr̃a: sirup⁹ acetosus tereniabin.

Stõachũ calidũ ꝯfortãt sirup⁹ de succo acetose: sirup⁹ acetosus de succis ⁊ aq̃s fructuum, rob. de berberis: ⁊ de sumach ⁊ de moris et de sceni.

Stomachũ frigidũ ꝯfortãt, sirupus de mẽtha sirup⁹ de thio secaniabin de calamẽto melicratũ conditum.

Stõachi oppilatiões apiũt sirupus de eupatorio secaniabĩ ꝺ radicib⁹ tro. de absinthio.

Stõachi putrefactionẽ abstergunt acetũ squilliticũ tro. de rosẽ. ⁊ tro. ad fetorẽ oris.

Stomachũ mũdificãt infusio ꝺ hiera pillẽ stõatice ⁊ pillule aggregate miores ⁊ ꝺ ebith.

Stõachi iflatõeꝫ soluũt pillẽ aggregate maiores: ⁊ dolori, colerico i eo fcõ ꝯfert oleũ lauri

Stomachi lubricitati cõfert sufuf de granis mirti.

Sincopi cõfer electuariũ ꝺ gũmis: confectio de alkermes: ꝯfectio xiloaloes: aromaticũ muscatũ: cõfectio de acetosa: poma cõdita: sirupus de pomis: sirup⁹ acetosus de prunis: tro. de ligno aloes: rob ꝺ citronijs ⁊ de piris.

Sperma multiplicant cõfectio testiculorũ vulpis: oleũ amigdalarum dulcium: oleũ ꝺ nuce indica: oleũ de granis sisami oleum de semine lini.

Sudoris multitudinem prohibet oleum de citonijs.

Sudoris odorem bonum facit aromaticum nardinum.

Sudorẽ ꝓuocat oleũ anetinũ.

Senibus et frigidis natura

conueniunt dyambra sirup⁹ de prassio sirupus calamēti et decoctio alhasce.
Singultui vehemēti frigido vl' acetoso:vel ventoso:cui diffi cilis est resolutio:ɔfe.dyaca lamētū decriptiōe Gal.cōfe ctio Philonij inuentione pri ma.Si ṽo fuerit singult⁹ suf focatiu⁹ a repletiōe fact⁹ aut vētositate ɔfe.dyaciminū si rupus calami ꝛ mēthe.
Siti sedātvl' strigūt electuariū ḋ psicis ɔfe.ḋ acetosis alxico stū trifera psica ꝛ psica ɔdita zuccaꝝ vio.iulep.rosꝫ.sirup⁹ de psicis sirup⁹ acetosus cuꝫ succo fructuū:sirup⁹ ḋ aceto sitate citri:sirupus acetosus de pomis:sirup⁹ acetosus de citonijs:de prunis:sirup⁹ de cānis:sirup⁹ ḋ portulaca aq̄ mellꝫ rob ḋ ribes:rob ḋ agre sta rob ḋ berberꝫ rob ḋ sumach rob ḋ moꝝ ḋ sceni:rob ḋ gra natis:tro.de cāphora:tro.de spodi.o.se.acetose tro.ḋ ber berꝫ.tro.ḋ sādalꝫ ꝛ vngm̄ ros. solutōem fortē sedāt electua riū ḋ forbꝫ ꝛ ɔfe.rob.ḋ ribes.
Solutōi colerice ɔfe.siru.agre ste rob ḋ sumach:rob de mo ris ḋ sceni:rob ḋ ḡnatꝫ.ātiq̄ ṽo ɔfer sirup⁹ de ḡnis mirti.
Siti vehementi laboriose ꝛ e stuose ɔfe.sirup⁹ ḋ agresta:si rup⁹ acetos⁹ de pomis siru pus acetosus de tereniabin.
Scrophulas resoluunt vngtm̄ arthāita puū:ēpl'ꝫ dyaq̄lon cōe ēpl'ꝫ oribasij:oleū ḋ been oleū de cucumere asinino.
Scorpiōis morsui cōfe.tyriaca dyatesserō ꝛ oleū philosopoꝝ
Splenis egritudies eradicāt dyacurcūa magna oleū nar dinū ꝛ oleū de euforbio.
Splenis dolorib⁹ ꝛ ei⁹ oppila tiōib⁹ ɔfert athanasia:sirup⁹ dyacodion secaniabin de ra dicib⁹:secaniabi ḋ keisiꝫ:ace tū sq̄lliticū:tro.de eupatorio ysopi cerotū descriptōe Gal'. ysopi cerotū descriptiōe Phi lagrij ꝛ pauli:ꝛ oleū lauri.
Splenis duritiē r̄soluūt dijasul fur:secaniabin de calamēto: troci.de capparis:ysopi cero tū descriptiōe Gal'.et Phila grij ꝛ Pauli ꝛ democriti:dya quilō cōe:emplastruꝫ andro machi:emplastrū de mellilo to:ꝛ oleum philosophorum.
Splenꝫ oppillatōes apiūt siru p⁹ acetos⁹ ḋ radicib⁹ ḋcoctio. ꝛ trocisci ḋ eupatorio trocisci ḋ lacca:ꝛ ipas purgāt pill'e de rauedscēi:pill'e sebellie:pill'e ide.cōfectio alkelengi.
Spleneticis cōfert sirup⁹ de ca lamēto:ꝛ splenis a ḣatib⁹ cō ferūt tro.de eupatorio.
Splenꝫ grossitiei ɔferūt ēpl'ꝫ de fermē.ēpl'a oribasij ꝛ ipi⁹ vē tosita.r̄soluūt tro.ḋ capparꝫ.
Sanguinē mūdificant ꝛ clarifi cāt ɔfectio anacardina:deco ctio capilli vēerꝫ aq̄ fructuū: et decoctio fumiterre:et pur gāt ipꝫ pill'e ad fe.colericas.
Sāguis sputo ɔfe.athāasiama gna:ꝛ tro.de terra sigillata.
Sāguis furorē reprimūt ꝛ eius ebullitionē sedāt aq̄ fructuū alxicostū.tro.de cāphora.
Sāguis fluxū de narib⁹ ꝛ alioꝝ restringunt ꝛ abscidūt tro.ra mich.ꝛ tro.ḋ terra sigillata. et tro.de karabe.
Sāguinis egestioni ɔferūt tro. de terra sigillata q̄etiā restri gūt fluxū sufluū mēstruoꝝ.

Sanguinē dissoluit oleum phi losophorum.
Sēsum cogitationē & rōnē sub tiliāt & vigorāt cōfectio secū da alharif. & kebuli conditi. sēsuū instrumētū mūdificāt pille elephāgie: pille stoma tice pille aggregatiue: pille lucis maiores & minores.
Supfluitates a toto corpe edu cit electuariū alestof.
Scabiei ꝯfert oleū nucū: & illa q̄ fit ex salso flegmate & cole ra purgāt ꝯfectio hamech. si rup⁹ d̄ fumoterre maior & mi nor: & sirup⁹ de epithimo.
Scabiei sicce ꝯfert vnguētū al fescericū: vnguētū ceruse. vn guentū alfescericū aliud.
Sodā calidam purgat ꝯfectio electuariȷ̄ rosati: & ei ꝯfe. ce rotum vltimum.
Sodam antiquā; purgāt pillu le alhandah. et frigide sode confe. oleum de euforbio.
Serpignē curāt sirup⁹ de fumo terre maior. oleuꝫ de oliuis. oleum de iunipero: oleuꝫ de fraxino.
Spasmo cōfe. sirupus d̄ sticad̄. pillule de serapino. vnguen tū de bdelio vnguētū ad illd̄ cerotū dyapēthe: oleū de beē oleū de se. lini oleū de croco: oleū de piperib⁹: & oleū de la de agathis.
Somnū prouocāt oleū anetinū oleū de papauere: oleū man dragore: oleum ex ranis.
Surditatiꝯfe. oleū amigdalaꝝ amararū. oleū de been: oleū de cucumere asinino.
Spinas corpi infixas q̄uis in ꝑfundo sint extrahit empla strum de fermento.
Sciatico dol'. ꝯfe. emplastrū an dromachi emplastrum sina pisoleum de piperibus: oleū philosophorum.
Sciaticā purgāt pillule aggre gatiue maiores: pillule de se rapino ex parte.

¶ De litera. T.

Tristitie & solicitudini ꝓ sunt electuariū de gēmis confectio de alkesmes.
Torture oris ꝓsunt cōfectio de musco. tyriaca dylatesserō. si rup⁹ de sticados: cerotū alid̄ Alexādri: oleū de piperibus & oleum philosophorum.
Torture educunt supfluitates grossorum humorum & visco sorum hiera hermetis & hye ralogodion Ruffi.
Tussi diuturne cōfe. dyanisum & athanasia magna.
Tussi antique & eis q̄ hn̄t pect⁹ saniosum ꝯfe. dyasulfur. loch depio sirup⁹ de ḡnis myrthi: sirup⁹ de liq̄ritia. sirupus de prassiō sirup⁹ calamēti. loch sanū & expertū sirup⁹ de pru nis: sirup⁹ de ḡnatis: sirupus de iuiubis: sirupus de ysopo
Tussi calide ꝯfert loch d̄ papa uere: loch ad caliditatē: loch alid̄ nr̄ꝫ iulep viol'. sirup⁹ ꝯfe rēs catarris: sirup⁹ violace⁹.
Tussim antiquā remouēt & sub tiliāt humores grossos loch ad asma sufuf ad illud.
Tussi q̄ nō sinit dormire patien tes ꝯfe. sirup⁹ de papauere.
Tussi sicce ꝯfert sirup⁹ acetos⁹ detereniabin: sirup⁹ de papa uere. & eā leniūt loch bonū: & loch de amigdalis.
Tussi hūide ꝯfert aqua mellis
Tussim ātiquā purgāt pillule de agarico.
Tussi cataralli ꝯfe. pillule q̄ ad

oẽs morbos catarri.
Tremori cõfert sirup⁹ de sticados: oleũ de piperib⁹: oleũ ꝺ lapide agathis ꝛ phorũ.
Trẽorẽ purgat hyera hermetꝫ.
Tumores ꝓfundos aufert cerotũ andromachi.
Tũores a caľitate scõs resoluit ꝛ maturat ẽpľ ꝫ dyaqllõ puũ.
Tethano cõfert oleum de lapide agathis.

De litera. U.

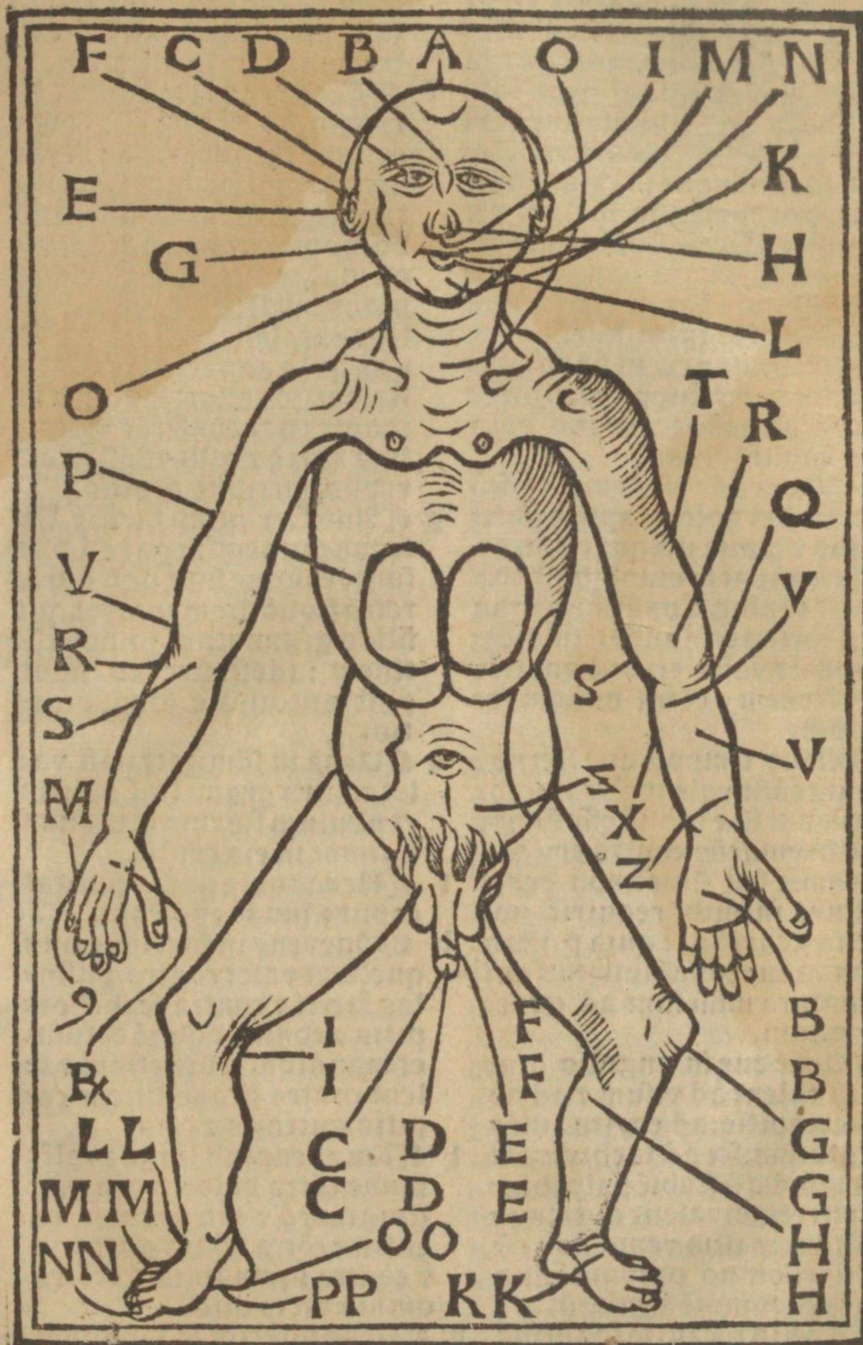
Uertigini ꝯfert cõfectio de musco: ꝯfectio alfescera. sirup⁹ acetositatꝫ citri. sirup⁹ acetosus de prunis acetũ sqlliticũ oximel squilliticũ simplex cõpositũ.
Uertiginẽ purgãt hyera hermetis. hyeralogodiũ Rudi ꝛ ꝯfectio hamec: illã ꝟo q̃ fit a fumis colericis purgat ꝯfectio ꝺ psilio. ꝯfectio electuarij ro.
Uirge erectionẽ facit ꝯfectio testiculorum vulpis.
Uiscerũ humiditatẽ desiccat aromaticum rosatũ.
Uiscera ꝯfortãt aromaticũ nardinũ. ꝯfectio electuarij exinuẽtiõe nr̃a. zuccarũ rosatũ: dyacostũ. sirup⁹ de g̃nis myrti: ꝛ mellicratum de citonijs.
Uiscerꝝ lubricitati ꝛ eorꝝ solutioni pp malitiã digõis ꝯfe. electuariũ. ꝺ g̃nꝫ myrti dyalacca maior ꝛ mior tro. ramich.
Uiscerꝝ dolorẽ ex vẽtositatib⁹ factũ sedãt ꝯfectio de seminib⁹ dyacostũ exinuẽtione p̃ma: ꝛ oleũ lauri ꝛ earꝝ putrefactõe ꝫ rẽouet trifera sarra. magna.
Uiscerꝝ dolorem purgat hyera hermetis ꝛ eã mũdificat electua. alestof.
Uiscerꝝ mollificatõi ꝯfert sirup⁹ de absinthio zuccarũ roſ.
Uiscera frida hñtib⁹ ꝯfert sirup⁹ calamẽti. oleũ ruthe. ẽpľꝫ relatũ ad Aristarchũ.
Uiscera lauat ꝛ abstergit aq̃ mellis.
Uiscerũ duritiei ꝯfe. secãiabi ꝺ calamẽto. empľꝫ ꝺ meliloto.
Uiscerũ egritudinibus ꝯfe. oximel squilliticũ.
Uiscerũ vento sitates dissoluũt dyaciminiũ. dyanisum. decoctio alhasce. Et eorũ debilitati a cã frigida cõfe. empľꝫ ꝺ gallia primũ. A cã ꝟo caľa emplastrũ de gallia aliud.
Uiscerũ inflãmationibus cõfe. empľm de frumẽto.
Uomitũ sedãt aromaticũ roſ. aromaticũ gariofilatũ. sirupus acetosus de citonijs ꝛ de prunis. sirup⁹ de mẽta. mellicratũ de citonijs tro. ramich. emplastrũ diafinicoñ. descriptione Alexandri.
Uomitũ colericũ ꝛ flegmaticũ retinent cõfectio de citonijs e citonia condita. ꝛ sirupus de calamento.
Uomitui ex flãte ꝛ malitie digõnis ꝯfe. ꝯfectio alkalengi. vomitui ꝯfe. sirupus de agresta ꝛ de albella.
Uomitum sanat vnguentũ arthanite magnum.
Uomitũ colericũ sedãt rob ꝺ ribes. rob de agresta ꝛ ꝺ berberis. rob de sumach. rob ꝺ moris. de sceni. ꝛ rob de granꝫ.
Uẽtositates a toto corpe expellit electuariũ aloes.
Uentositates attenuãt ꝛ dissolvũt aromaticũ gariofiľ. dyaciminum oleum nardinum. emplastrum relatum ab Aristote. aromaticum nardinuꝫ dyanisum, trifera sarra. ma

gna.ꝛ triferamuſcata.allzalē
gi.trifera Sal.ↄfectio electua
rij ex inuētione nr̄a.cōfectio
hieralogo diō Ruffi. ↄfec.ele
ctuarij indi maioꝛ ꝛ minoꝛ.ſū
fuf.aromaticū roſ.empl'z de
alleis.oleū amigdalaꝝ ama
rarū:oleū nucū:oleum de lze=
rua:oleū de enula.
Urinā ꝓuocāt dyacalamētū de=
ſcriptiōe Sal.dyacurcūa ma
ioꝛ ꝛ mioꝛ:dyamoꝛuſion:dya
ſulfur.ſecaniabin ð radicib⁹.
ſecaniabin ð lzeiſim.tro.ð lac
ca pillule aggregatiue maio
res oleū phoꝝ.Urie difficul=
tati ↄfe.ↄfectio philōij iūctio
nepma muſa enea oleū aſelz.
Ubi eſt doloꝛ quādo mingit co
ctio allzelengi.
Uētris doloꝛē ex hūiditate ſlāti
ca multa cruda remouēt ꝛ eā
mūdificāt dyatritō piperion
deſcriptiōe Sal. dyaciminū.
ↄfectio anacardia ꝛ ipſis ↄfe.
empl'm de granis lauri.
Uētris fluxū retinēt ↄfectio ð ci
toniijs:citonia ↄdita:ſirup⁹ ð
albelach:ſirupus de mēta.
Uētrꝫ ſol'onē a fluxu colerico iu
uāt ꝛ ſtrigūt elec.ð fructib⁹:ꝛ
ſirup⁹ acetoſ⁹ ð ſuccꝫ ꝛ aq̄s fru
ctū.tro.ð ſpodio cū ſe.aceto=
ſe epatico fluxui confe.ꝛ em=
plaſtrū diafinicon̄.
Uētrꝫ fluxū aſſiduū cū ſigñatiōi
bus frigiditatis etiā q̄ fit ꝑꝑ
exuberātiā catarri abſcindit
cōfectio electuarij ex iuētiōe
nr̄a ꝛ empl'm de gallia.ipſuz
ꝓ ſiḡatiōib⁹ cal'itatꝫ:ꝛ q̄n vē
ter ſoluit ſupflue ab ↄpatiōe
catartici ſtrigit elec.ↄfoꝛtati
uum ſto.empl'm de gallia.ij.
Uētris fluxui antiq̄ ꝛ diſſinterie
confe.athanaſia magna.

Uētris fluxū ſupabūdātē ꝛ cro=
nicū ſlātis ꝛ thenaſmō factū
ex friditate cōfe.confectio de
ſtoꝛace.
Uētris ſolutionē ſedāt mellicra
tum de citoniijs:ꝛ miua cito=
nioꝝ ſimplex ꝛ rob de fructi=
bus tro.de berberis.
Uentrē leniūt tro.aneti ꝛ ipſuz
lubꝛicāt zuccarū viol'.ipſum
mūdificat a fecib⁹ aq̄ mellis.
Ueneno reſiſtūt ſirup⁹ de agre
ſta ꝛ tyꝛiaca diateſſeron.
Uenenis frigidis vz oleū philo
phoꝛum.
Ueſice doloꝛib⁹ confe.dyacurcu
ma maioꝛ ꝛ minoꝛ. dyemoꝛu
ſion empl'm ex granis lauri.
oleū de lzeiri:oleū nardinū:
oleū aſſe.oleū de piperib⁹.et
oleū philoſophoꝛum.
Ueſice lapidē frangūt dyalacca
maioꝛ:ꝛ mioꝛ.oleū ð nucleis
ceraſoꝝ.oleū de granis citra
guloꝝ.oleū de ſcoꝛpionib⁹.ꝛ
oleum philoſophoꝝ.
Ueſice vlceratiōi confe. oximel
ſquilliticū ſimplex.ipſius ꝓ
vlcerationi valent tro.allze=
lzengi.
Ueſice duriciei ↄfe.yſopi.cerotū
democriti.ꝛ ipſi⁹ ardoꝛi oleū
amigdalarū dulcium.
Ueſicam calefaciūt oleū de lilio
et de enula.
Ulcerib⁹ malis cōfe.hieralogo
diō Ruffi.ꝛ pillule aggrega.
minoꝛes.
Ulcerib⁹ putridis ↄfe.vngm̄ no
bile ꝛ relatū ad Nicodemū ꝛ
vnguētū ceraſeos:ꝛ in eis ge
nerāt carnē ea ſigillādo ꝛ pꝛe
ſeruāt a putrefactiōe vlcera
curāt vnguētum dyafinicon̄.
deſcrip.arabica.empl'm ara=
bicum.ꝛ oleū de iouis.

Ulcerib⁹ fraudulētis ɔfe. oleuȝ almezeron. oleum de iunipero ꝛ de fraxino.
Ulcera scoriata que fiūt a colera adusta ꝛ flegmate salso cō fe. vnguentum ceruse.
Ulcerum vestigijs confe. oleum de been.
Uisus obscuritatē purgant pillule de hyera.
Uisum a fumis colericis deperditū recuperat trifera ꝑsica.
Uocis raucedini que est ꝑpter frigiditatē ꝛ flā grossū quod continet in pectore ꝛ pulmone ɔfert loch sanū ꝛ expertū: sirupus de iuiubis.
Uocis lacertos corroborat acetum squilliticum.
Uocē clarificādo similiter oleū de carthamo. oleū de nuce indica. oleū de granis sisami.
Uulnera fraudulēta expellūt sirupus de epithimo ꝛ vnguētum de lino.
Uulnerib⁹ difficilis ɔsolidationis ꝛ incarnationis ea ꝑmūdificādo confe. vnguentū dyasiniconis descriptione arabica. empl'm arabicū: vnguentum de lino.
Uulnera antiqua ꝛ rēcētia mūdificat et incarnat vnguentum dyacerasos.
Uulnerib⁹ neruosis in quib⁹ est calefactio mūdificat ꝛ incarnat vnguētū basiliconis magnum.
Uulnerū tumorē soluit oleū de grisomillis.
Uulnera putrida curat vnguētum cericinum.
Uulnerib⁹ antiquis ɔfe. vnguētum egyptiacū magnum.
Uulnera tꝫ incarnat ꝛ cōsolidat vnguentum triafarmacū.
Uulnerib⁹ in quibus sūt ɔtēta superflua: si aūt siccare opus est confe. empl'm de sermeto.
Uulnera que tarde curant ꝑfecte curat oleum ph'orum.
Ulcera tꝫ cauterizat vbi opꝫ emplastrū Andromachi aliud.
Uulue dolori ɔfe. oleū amigdalarum dulcium.
Uermes occidūt qui sunt in auribus: oleū de nucleis ꝑsicorꝫ et oleum benedictū.
Uenarum orificia aperit oleuȝ philosophorum.

FINIS.

F C D B A O I M N
E
K
G
H
L
O
T
R
P
Q
V
V
R
S
S
V
M
X
Z
9
B
B
LL
II
FF
D
D
EE
CC
GG
MM
NN
OO
PP
KK
HH

Venarum que flobothomantur quedā sunt vene tantum: et quedam sūt arterie. Vene tantumque in capite sunt flobothomande melius est vt transuerse flobothomentur excepta guidem cuius flobothomia fiat in latitudine et non in longitudine.

a ¶ Vena que est in puppi capitis valet stupori mentis et emigranee ac antiquo dolori capitis eius.

b ¶ Vena que est in medio frōtis valet dolori capitis antiquo et ꝓprie illi qui est in posteriori parte eius. apostematibus oculorum et passionibus que in facie accidunt vt in morphea: et valet etiā alienatiōi et frenem et cōtra nouam lepram.

c ¶ Vene timporum que flexuose incedūt valent cōtra dolorem auriū et nimiā effusionem lachrymarū et contra emigraneam: et scḋm Auicē. non debēt minui in quibus requirit potētia generādi: quia per istas venas euacuant spiritus qui a natura missi sunt ad generandum.

d ¶ Vene due in angulis oculorū valent ad visum et ad dolorem capitis: ad egritudines oculorum: scilicet ad lachrymam pannū: et ad scabiē palpebrarum: et etiam valent obtalmie antique: et istis venis non est flobothomus profundādus propter tumorē fistularū.

e ¶ Vena in cōcauitate auriū ex vtraque parte valet contra tremorē capitis et cōtra tinnitum auriū: etiam valet contra nouellam surditatem.

f ¶ Tres vene retro aures quarum locus est post illum vbi extremitas auris inde peruenit ad capillos sunt ex venis tantū que in capite solent flobothomari. et vna harū trium est magis manifesta de qua proprie fit flobothomia. et valent obtalmie oculorum et in principio aque et cum caput a stomacho recipit fumum: et propter hoc conferūt vlceribus auriū et colli et posterioribus partibus capitis.

g ¶ Auicē. xx. primi dicit: et Galenus quidem negat quod due sunt vene que sunt post aures retro flobothomantur vt qui filios gignunt: ipsos non cōtinent: idest steriles fiunt post autoritate hyppocratis.

h ¶ Vena in sūmitate nasi valet contra grauedinē capitis et nimium fluxum oculorum si timor in eis existit.

i ¶ Vena iuxta nares purgat caput et iuuat auditum.

k ¶ Due vene in faucibus oris quelibet valet contra pustulas faciei et contra scabiē capitis et contra dolorē dētium et mandibularū: et etiam valent contra grauedinem capitis gutturis et oris.

l ¶ Due vene sub lingua valēt ambe cōtra dolores dentiū et gingiuarū et cōtra reuma capitis et cōtra apata gutturis et contra squinantiam et cōtra omnia vicia oris.

m ¶ Vene interiores labiorum

quatuor superiorum et inferiorū valent apostematibus oris et gingiuarum et doloribus earum et reumati et vlceribus et fistulis q̄ fiūt in eis.

n ¶Uena sub mento valet cōtra dolorem maxillarū et contra pruritum et fetorē nariuz et dolores faciei et cōtra dolores et pustulas faciei.

o ¶Uene due q̄ sūt in collo vocate guidegi quando flobothomantur valent in principio lepre: et forti squinantie: et coangustationi ānhelitus: et asmati acuto: et raucedini vocis: et habenti apata in pulmone: et valent egritudinib⁹ splenis et laterum.

¶Nota q̄ oēs vene capitꝫ post comestionem sunt minuēde excepta vena sub mento.

¶Notandū est vlteri⁹ q̄ semꝑ in istis venis.s.a capite vsq̄ ad collum quia sūt tanq̄ vene particvlares si oportet q̄ flobothomētur semper prius cepha.vēa brachȳ flobothometur anteq̄ iste particulares flobothomentur.

O ¶Uena aūt furcule q̄ est i inferiori storace.s.in fundo colli valet ſm Auicen. in passionibus stomachi.

¶Due sunt arteriei retro aures que flobothomate ſcdm Aui. valent obtalmie lachrymis pāno noctilope et antiquis doloribus capitis: sꝫ timor existit in arterȳs et specialiter predictarꝫ: sꝫ cū pilis leporis et thure et albumine oui.s.cū ēplastro Ga. est sanguis restringendus si nimis flueret et cum aloe.

¶Item dicit Aui. q̄ arteria temporum quandoq̄ flobothōatur: et q̄nq̄ extrahitur: et q̄nq̄ aduritꝫ: et hoc fit propterea vt acuti reumatismi et subtiles constringantur qui ad oculos descendūt: et ꝑꝑ dilatationem superfluam foraminis vuee tunice.

p ¶Uena sub vtraq̄ ꝑte ascelle incisa facit hominem mori ridendo et talis vena balsētes appellatur.

q ¶Uena que est supra cubitū a parte siluestri et ꝓprie inuenitꝫ i bracbrio sinistro q̄ a qūibusdā vocatꝫ vena circularis .i.splenis: valet in cardiaca passiōe et asmati et ꝯ ptisim et est pima et emopthoicā passiōnē: et vꝫ dolori pectoris et pulmonis et dolori diafragmatꝫ et difficultati anhelit⁹: et q̄nq̄ incitꝫ solet inflari: et valet ēt dissurie: et qꝛ ignota est ideo non vtimur ea vel raro.

q ¶Uena cephalica seu capitalis valet passionib⁹ q̄ in collo et capite sunt: et ideo valet dolori capitis et aurium et dolori oculorum et squinantie. Et nota q̄ nullius est timoris: qꝛ neruum musculū vel arteriā non habet sub ea.

r ¶Uena pasilica seu epatica vꝫ passiōib⁹ q̄ i toto corpore et vētre fluūt. et iō flō epi pl'moni cordi pleure si spleni dolori spatularꝫ et ad sanguinē de naribus restringendū. Et inter ceteras venas brachȳ est maioris timoris in flobothomia: quia sub ea est arteria et neruus et musculus secundū Auicen.

s ¶Basilica sinistra ē flobothomāda i mala ꝯplexiōe cordꝫ

calida & in mala cõplexiõe calida stomachi: vt dicit Cõstãtinus lib. iij. sue practice. & idõ dicit Auicẽ. iij. cañ. fen. ij. circa principiũ capituli sexti. quod basilica sinistra incidẽda est in amplitudine cordis.

s ¶Mediana valet doloribus & passionibus equaliter superioribus & inferioribus: & ideo cõfert vniuersali repletioni corporis vel quãdo non põt inueniri basilica aut cephalica. Et sub ea est neruus solum.

t ¶Uena que funis brachiũ dicitur q̃ supra cephalicam existit: & est ramus cephalice tendens supra partẽ siluestrẽ: & valet ad ea q̃ valet cephalica

u ¶Uena cardiaca seu cordialis hoc est vena mediana icidit pro passiõnibus spirituum & plenius in manu sinistra valore eius declaratur.

v ¶Uena purpurea cõtra passiones interiorum minuitur.

x ¶Uena aũt que dicitur ascellaris posita est sub basilica. s. parum & ẽ ramus basilice: & vz sicut basilica & cum fit ligatura brachiũ appet: & vocat: ascellaris quia venit ab ascella: & valet passiõibus pectoris & pulmonis.

y ¶Uena in ambobus lateribus corporis dz incidi contra pustulas antiquas & contra infirmitatẽ frigidã & lienteriã: & quãdo homo non potest habere digestionem.

z ¶Uena iliaca & titillaris aperitur pro passiõibus inferiorũ.

& ¶Notandum est secundum Auic. fen. iiij. primi. sic dicentem. Et in venis que in corpore flobothomantur sunt due vene supra ventrẽ posite: quarum vna super epar consistit & altera super splenem est posita: illa desuper epar vz hydropisi: & sinistra in egritudinibus splenis.

? ¶Uena inter auricnlarem & anularem q̃ dicitur sicle siue saluatella valet dextra flobothomata in passionibus epatis: & sinistra in passionibus splenis: & debet poni manus in aqua calida ne sanguis cito restringatur.

℞ ¶Uena inter pollicem & indicem valet capiti & passionibus eius & valet passionibus oculorum.

aa ¶Uena ivtraque manu supra minimum digitum valet contra ictericiam & contra omnia vitia splenis & contra frenesim & quãcunque febrem.

bb ¶Uena veniẽs ad pollicem incisa valet hydropicis et inflatis et etiam contra ventositatem.

cc ¶Uene antez in circuitu ani sunt. s. emorroyde quando incidunt per se temperate aut cũ flobothomo: valẽt omnibus egritudinibus melãcolie aduste & corrupte sicut mauir melãcolie lepre & inferioribus cutis & etiã quartane & passionibus splenis & hydropisi.

dd ¶Uena sub preputio valet cõtra hydropisim & contra omnes corporis tumores.

ee ¶Due vene inferiores iuxta preputium valent tumoribus testiculorum & dolori renum.

ff ¶Uene que dicuntur salsores cauende sunt tribus digitis supra geniculos: quas qui inciderit in tibia mortẽ

subito.

gg ¶ Uena sub vtroq; genu valet contra apostema et dolores renum ꝛ lumborum coxarum ꝛ vesice: ꝛ arteticas passiones mirabiliter curat.

hh ¶ Due vene de coxis ꝛ due de tibijs valent contra dolorem coxarum ꝛ tibiarum et crurium vtriusq; pedis.

ii ¶ Uena autem poplitis scilicet curuature valet vt euacuetur sanguis a ptibus superioribus ad inferiora sicut ab epate renibus matrice vesica ꝛ tantum valet sicut ꝛ saphena ꝛ magis in prouocando menstruam in doloribus ani ꝛ emorroydibus. Sed dicit Auic. quod ꝑpinquior est matrici ꝗ̃ saphena ꝛ sciatica: valet etiã doloribus dorsi vt dicit Aui. iij. canoñ.

kk ¶ Uene autem que saphene dicuntur habent esse sub cauilla aut supra ipsam: ꝛ he a parte domestica sicut sciatice a parte siluestri: ista ãt vena valet tantũ sicut vena poplitis curuature eo modo ꝗ dictum est supra. s. ꝙ per eam euacuatur sanguis qui est in epate ꝛ in membris circũuicinis: ꝛ vt sanguis a partib⁹ superiorib⁹ ad inferiores trahatur: quare valet in pleuresi epatis ꝛ capitis passionib⁹ maxime in repletis ad diuertendum materiam ad oppositum ꝛ passionibus renum ꝛ vesice ꝛ matricis menstrua prouocat fortiter: ꝛ orificia emorroydarum aperit e passionibus virge ꝛ testiculorũ.

ll ¶ Uena autẽ sciatica est sub cauilla immediate apud calcaneum a parte siluestri: ꝛ valet dolori scie ꝛ articulorum ꝛ rerꝫ ꝛ mẽbrorꝫ ꝗ̃ sunt situata in parte siluestri meliusq; saphena: ꝛ saphena melius attrahit a membris positis versus partem domesticam ꝛ quare hoc fit nescitur sꝫ experimento probatur.

mm ¶ Uena autẽ que est inter duos articulos paruos ẽ ramus sciatice ꝛ inueni ꝙ valet obtalmie oculorꝫ pustulis crurium ꝛ passionibus renum ꝛ vesice: ꝛ credo ꝙ valet ad ea que sciatica.

nn ¶ Uena ꝗ̃ declinat ad pollicẽ pedis est ram⁹ saphene: ꝛ operatur quantũ ꝛ saphena secundum ꝙ dicit Auic.

oo ¶ Uena i vtroq; pede supra pedicam maiorem valet contra obtalmiam ꝛ faciei pustulas ꝛ menstruorum retentiones ꝛ contra conceptionem ꝛ contra pustulas crurium.

pp ¶ Due vene exteriores subtalis in vtroq; pede valẽt cõtra dolores ancharum ꝛ contra inflationes et apostemata testiculorum.

¶ Due etiã vene iteriores subtalis in vtroq; pede: valẽt cõtra harenam ꝛ calculũ: ꝛ valent mulieribus post partuꝫ non bene purgatis: valent ẽt illis que nõ sunt bene dispo site ad concipiendum ꝛ etiã mulieribus que ius suum nõ habent.

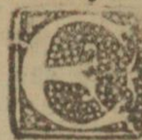
¶ Nota ꝙ omnes vene cruriuꝫ ac pedum post comestionem sũt minuende. Itẽ dicit Aui. ꝙ flobothomia harum venarum scilicet crurum ꝛ peduꝫ plus debilitãt virtutem quã

flebothomia venarū manuū.
¶ Notandum est in generali q̄ quinq̄ sunt ꝓprie consideranda flebothomie. scȝ tēpus: etas cōplexio: humor: ⁊ virtus: ⁊ p̄re ceteris rebus virt⁹: vt p̄ȝ p̄ Aui. qñ dicit q̄ aliqñ possum⁹ facere flobothomiā vsq̄ ad sincopiȝ sicut in febrib⁹ sincochis: ⁊ in p̄ncipio apoplexie ⁊ i squināntia. ⁊ in magnis apātib⁹ putriosis: ⁊ fortib⁹ dolorib⁹: hoc tñ facere debem⁹ si virtus sit fortis. Alia aūt lex necessaria ad bonā euacuationē addit predictis Aui. fen. iiij. c. iiij. ⁊ qualiter ⁊ qñ.

¶ Longiorem vitam ⁊ sanitatem ministrat.
Sanguinem alienum eijcit.
Proprium sanguinem nutrit.
Tristitiam aufert.
Memoriam prebet.
Vesicam purgat.
Cerebrum temperat.
Stimulum libidinis fugat.
Auditum aperit.
Lachrymas stringit.
Stomachum purgat.
Digestionem inuitat.
Leniorem producit vocem.
Visum acuit.
Ventrem coercet.
Somnum minuit.
Anxietatem tollit.
Ingenium acuit.
Medulias calefacit.
¶ Item flobothomia non tantum est vtilis: sed necessaria.
¶ Descriptio pōderū ⁊ mēsurarū ex breuiario. Auenr. i. vigil.

Inquit. ¶ Chist ordei est vnc. xviij. ¶ Chist vini est libras. lxx. ¶ Chist mellis est li. cviij. ¶ Cho⁹ vini ē lib. ix. Cho⁹ mellis est lib. xxxiij. ⁊. v. ¶ Corboni olei ē. ℥. ix. ¶ Corboni vini ℥. x. ¶ Corboi mellis. ℥. xiij. ⁊. ʒ. ¶ Mesistrum magnum olei est vnc. ʒ. ¶ Mesistrum magnum vini est vnc. iij. gormie. viij. ¶ Mesistrum mellis vnc. iiij. v. ¶ Acsunef olei darlimet. xvj. ¶ Acsunef vini. vnc. ij. ⁊ quarta darlimet. i. ¶ Acsunef mellis vnc. iij. ⁊ quarta. ⁊. viij. ¶ Choatus olei darlimet. xij. ¶ Choatus vini vnc. i. ⁊ medietas darlimet ⁊ tertia. ¶ Choatus mellis pon. vnc. ij. ⁊ quarta. ¶ Mesitiron olei est darlimet. vj. ¶ Mesitirō vini est gormie. xx. ¶ Mesitirou mellis darlimet. vij. ¶ Descriptio mensurarum ⁊ ponderum ex breuiario filij Serapionis inquit.

Xceptuȝ ē ab hoc ca. in hoc aggregato: qm̄ nō dixi oēm mensurā quā in ipo attuli nisi que cognita ē apd̄ eos q̄ lingua vtūtur arabica in capitulis suis. ¶ Vex quidā coegerunt me ad transferēdū querētes me transfationem eius vt iuuamentū fiat p̄ illud i aliis ab isto libro. ¶ Chist apd̄ gētes que lingua greca loquūtur cognitū est: super mensurā vero non conueniūt omnes: et istud est: quoniam quidaȝ eorū vtunt alia q̄ vtant alij. ¶ Chist enim apud romanos capit. lib i. v. ⁊ sextam: quare est vnc. xx. ¶ Et chist italicum lib. i. v. ¶ Et lib. ē ℥. xij. ¶ Et mina romana ē. ℥. xx. ¶ Et mina italica ⁊ egyptiaca est. ℥. xvj. ¶ Et mina est sextaria. xl. ¶ Et lib. ē sextaria xx. ¶ Sextariū ē. ʒ. vj. ⁊ danich

duo aut aur. quatuor. ¶ Et darkimet est aur. i. ¶ Et dorach italicu est iohei octo. Et iohei est acsat romana sex. ¶ Et cotila. i. ℥. ix. Mestrō magnū est. ℥. iij. Et paruū est darlumet sex. ¶ Acsunesiz est darlumet. xviij ¶ Choatos est. ℥. i. s. ¶ Gormia est q̄rta. z. vsq3 ad duos dauich. ¶ Aumi⁹ et andanilus est. ℥. i. vnaqueq3 earū est aurei septē. ¶ Adar. ℥. i. ¶ Cuib mellis lib. ij. s. ¶ Cuib olei mina. i. s. ¶ Aldorach li. iij. ¶ Chist mellis li. ij. s. ¶ Alhemen sextaria. v. et. z. xxx. et antuliij quatuor. ¶ Semimet mine. x. et. s. ¶ Faba egyptiaca semimet q̄tuor. ¶ Obulus est dauich. i. s. sicut inuenit Alexādrin⁹ ātulij tres. ¶ Auellana. i. est darlumet. i. ¶ Nuxē. xiiij. semimet. ¶ Alsacraiati parua est semimet. vij. ¶ Alsacraiati magna est semimet. xiiij. ¶ Faba greca est duo semimet aut duo oboli. ¶ Alsacraiati est sextaria sex et quarta. ¶ Cochliarum mellis est aur. iij. ¶ Cochliariū medicinarū est aur. i. et. ℥. i. ¶ Alsatil. i. est sextaria duo. ¶ Darlumet ē oboli. vi. ¶ Et ois obolus est chirat. iij. ¶ Et ois chirat est. iiij. grana ordei. ¶ Et oboli. iiij. sunt chirat. ix. ¶ Alcautus est ℥. i. s. ¶ Choati duo sunt. ℥. iij. ¶ Oboli. viij. sūt chirat. xxiiij.

¶ FINIS.

¶ Impressum Lugduni per Joannē Moylin al's de Cambray Impēsis vero honesti viri Jacobi. q. Francisci de Giuncta Florentini. Anno domini. M. ccccc. xxxiij.

¶ Regestum.
a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z et ɔ ꝝ A B C D E F G H J K L M N O P Q R S T V. Omnes sunt quaterniones.

